

PROGRAMY A PROJEKTY

REGIONÁLNYCH ÚRADOV
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SR

ROK 2015

-
odpočet plnenia

JANUÁR 2016

© VYPRACOVAL ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odbor organizačno - dokumentačný

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Banskej Bystrici**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

doc. MUDr. Kvetoslava KOPPOVÁ, PhD. – vedúca oddelenia

Oddelenie HŽPZ RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa v roku 2015 podieľalo ako riešiteľ na plnení piatich úloh Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2015 a ďalšie roky; z toho jednej úlohy pre odbor HŽPZ (úloha 1.2) a štyroch úloh (7.1, 7.2, 7.10, 7.11) odboru Objektivizácie faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF). Plnenie úlohy 1.4 zabezpečovalo oddelenie hygieny detí a mládeže.

Plnenie bolo nasledovné

1.1 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Slovenská republika ratifikovala Protokol o vode a zdraví v roku 2001, v súčasnosti boli pripravené aktualizované národné ciele SR, ktoré majú byť v súlade s Plánom práce na roky 2014–2016, ktorý bol prijatý na stretnutí zmluvných strán Protokolu, ktoré sa uskutočnilo 25.11.-27.11.2013 v Oslo. Aktualizáciu národných cieľov z poverenia vlády SR pripravil rezort zdravotníctva a rezort životného prostredia, pričom sa ako jedna z dôležitých priorít a cieľov zdôrazňuje zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody. Materiál Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III. bol schválený Vládou SR.

Praktickou aplikáciou a uplatnením Protokolu o vode a zdraví v podmienkach RÚVZ Banská Bystrica je plnenie projektu „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“. Hlavným cieľom projektu je zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie. V rámci tohto projektu na základe pravidelného sledovania kvality pitnej vody verejných vodovodov Kordíky a Osrbliu - Hronec, rozšíreného o sledovanie ekotoxicity bola v prvom polroku 2015 schválená skúšobná prevádzka týchto verejných vodovodov bez zabezpečovania dezinfekcie chlóróvými prípravkami. Skúšobná prevádzka pokračovala aj v II. polroku 2015. K vyhodnoteniu plnenia projektu a priebehu skúšobnej prevádzky oddelenie HŽPZ zorganizovalo pracovné jednanie so zástupcami Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti (09.11.2015) na ktorom bolo na základe vyhodnotenia kvality vody na dotknutých spotrebiskách konštatované plnenie projektu v súlade s jeho protokolom a úspešný priebeh skúšobnej prevádzky. V roku 2016 bude skúšobná prevádzka vodovodov bez dezinfekcie chlóróvými prípravkami pokračovať podľa platných rozhodnutí RÚVZ vydaných na skúšobnú prevádzku. Podrobnejšie údaje o plnení projektu uvádzame v hodnotení úlohy 7.11 v tomto materiáli.

1.2 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR - medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Koordinátor: plnenia úlohy v Banskobystrickom kraji - oddelenie HDM RÚVZ B. Bystrica

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ako koordinátor plnenia úlohy v Banskobystrickom kraji v roku 2015 zabezpečil:

- Vykonanie prieskumu v ZŠ v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, a to vo vidieckej ZŠ Predajná, okres Brezno a zabezpečenie vyplnenia 7 určených dotazníkov pre pracovníkov ZŠ, žiakov 4., 5. a 6. ročníka a ich rodičov. Celkovo bolo získaných 199 vyplnených dotazníkov.
- V priebehu mesiaca január 2015 bolo vykonané meranie škodlivín vo vnútornom ovzduší (jemné prachové častice, oxid uhličitý, oxidy dusíka, mikrobiologické a mikroklimatické ukazovatele) v ZŠ Predajná (RÚVZ Banská Bystrica) a v ZŠ Banská Štiavnica (RÚVZ Žiar nad Hronom). Za účelom vykonania meraní škodlivín boli prístroje na meranie poskytnuté z ÚVZ SR. Objektívizáciu kvality ovzdušia vo vybraných školách zabezpečovalo oddelenie chemických analýz, RÚVZ Banská Bystrica.
- Zber vyplnených mustier – databázy údajov získaných dotazníkovou metódou za Banskobystrický kraj, t.j. z RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žiar nad Hronom. Vedenie RÚVZ Zvolen odmietlo zúčastniť sa na plnení úloh projektu, preto údaje z tejto lokality nie sú k dispozícii.
- Celkovo bolo do riešenia úloh projektu v Banskobystrickom kraji zapojených 8 základných škôl, namiesto plánovaných 10 (2 školy boli plánované v RÚVZ Zvolen), a to v RÚVZ Banská Bystrica, Rimavská Sobota a Lučenec zabezpečili plnenie úloh v 2 základných školách, RÚVZ Žiar nad Hronom a Veľký Krtíš v 1 základnej škole. Objektívizácia kvality ovzdušia sa uskutočnila v 1 základnej škole (kód 8) v okrese Brezno (RÚVZ Banská Bystrica) a v 1 základnej škole (kód 1) v okrese Banská Štiavnica (RÚVZ Žiar nad Hronom).
- Databázy údajov z dotazníkov za Banskobystrický kraj boli na ÚVZ SR v Bratislave zaslané dňa 15.06.2015.

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Oddelenie HŽPZ v rámci plnenia tejto úlohy zabezpečuje odber vzoriek povrchovej vody a vodného kvetu z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec, Málinec a odber vzoriek surovej a upravenej vody z úpravni vôd pri týchto vodárenských nádržiach na stanovenie cyanobaktérií, akútnej toxicity a ďalších vybraných biologických ukazovateľov.

V roku 2015 bolo odobratých celkom 16 vzoriek povrchovej vody zo 4 vodárenských nádrží, 3 vzorky vodného kvetu (2 x VN Málinec, 1 x VN Hriňová) a po 16 vzoriek surovej a upravenej vody zo 4 úpravni vôd.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Oddelenie HŽPZ sa na plnení úlohy podieľa zabezpečovaním akreditovaných odberov na vyšetrenia legionel a améb z bazénov s vodnými atrakciami, pri ktorých vznikajú vodné aerosoly.

V roku 2015 bolo odobratých celkom 22 vzoriek na stanovenie legionel a améb vo vodách na kúpanie odobratých z bazénov s vodnými atrakciami (11 bazénov z toho 2 sezónne).

V 2 vzorkách odobratých z relaxačného bazéna nachádzajúceho sa v Hoteli HELPA v obci Heľpa bola zistená prítomnosť *Legionella pneumophila*, sérotyp 1 (13.01.2015 – 200 KTJ/100 ml, 03.02.2015 – 10 KTJ/100).

Vo vzorkách vody odobratých dňa 06.07.2015 z letných sezónnych bazénov (nový detský bazén a atypický bazén na plážovom kúpalisku v meste Banská Bystrica) bola detekovaná prítomnosť améb kultivovateľných pri 36 a 44 st. C.

Detekovaná prítomnosť améb kultivovateľných pri 36 a 44 °C bola stanovená aj vo vzorkách vody odobratých z vírivého bazéna v Saunovom svete Štiavničky nachádzajúcom sa v objekte Krytej plavárne v meste Banská Bystrica (odber 02.06.2015) a v neplaveckom bazéne nachádzajúcom sa v Hoteli DIXON v meste Banská Bystrica (odber 08.06.2015).

Vedúca oddelenia je členkou pracovnej skupiny ÚVZ SR, ktorej účelom je spracovanie odborného usmernenia MZ SR vo veci vyšetrovania vôd a biologického materiálu v ústavných zdravotníckych zariadeniach na prítomnosť legionel.

7.10 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SZU Bratislava

Zamestnanci oddelenia HŽPZ RÚVZ Banská Bystrica zabezpečujú v rámci tejto úlohy odber vzoriek vody z vodných nádrží. Vykonávajú prípravu na odber vzoriek z vodných nádrží a jazier Ružiná, Veľké Kolpašské jazero, Vindšachtské jazero a Počúvadlianske jazero. Ďalej zabezpečujú komunikáciu s jednotlivými oddeleniami HŽPZ v Lučenci a Žiari nad Hronom, ako aj komunikáciu s laboratóriami RÚVZ Banská Bystrica a ÚVZ SR Bratislava.

V mesiaci august 2015 bolo po príprave na odber vzoriek pracovníkmi odd. HŽPaZ a konzultácii s RÚVZ Lučenec a Žiar nad Hronom pracovníkmi týchto RÚVZ odobratých celkom 5 vzoriek vody určených na kúpanie (2 vzorky vody z VN Ružiná a po jednej vzorke z Veľkého Kolpašského jazera, Vindšachtského jazera a Počúvadlianskeho jazera).

Vzorky po spracovaní v laboratóriách RÚVZ Banská Bystrica boli následne zaslané na ÚVZ SR.

Vzorky vody na stanovenie enterovírusov z VN Teplý Vrch, Dolno Hodrušského jazera a Veľkého Richňavského jazera neboli odobraté z dôvodu zníženej hladiny, vykonávania rekonštrukčných prác a nevyužívania týchto nádrží a jazier na kúpanie.

7.11 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKCIE A KVALITA PITNEJ VODY

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava, hl.m. SR, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica

Oddelenie HŽPZ na základe schváleného projektu a podpísanej zmluvy o spolupráci (ÚVZ SR, Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, RÚVZ) je samostatným riešiteľom projektu v spádovom území RUVZ Banská Bystrica. Úlohy vyplývajúce z projektu sú plnené v rámci schváleného harmonogramu.

V roku 2015 bolo realizované:

- Na základe návrhov prevádzkovateľa VV v obci Kordíky a Osrbliu na skúšobnú prevádzku VV, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici po ich posúdení vydal: rozhodnutie na uvedenie VV Kordíky do skúšobnej prevádzky bez vykonávania dezinfekcie od 01.02.2015 do 01.02.2016 dňa 28.01.2015 pod č. A/2015/00393 a rozhodnutie na uvedenie VV Osrbliu do skúšobnej prevádzky bez vykonávania dezinfekcie od 01.03.2015 do 01.03.2016 dňa 27.02.2015 pod č. A/2015/00780.
- Bola vypracovaná informácia pre spotrebiteľov pitnej vody o dôvodoch v zmene prevádzkovania vodovodov, prínosoch a význame pre zdravie, systéme sledovania kvality vody. Informácie boli poskytnuté spotrebiteľom prostredníctvom starostov obcí.
- Systematický štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek vody na vyšetrenie mikrobiologických, biologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov sa vykonáva 1 x mesačne. Odber vzoriek v intervale 1 x za 2 týždne sa vykonáva striedavo s prevádzkovateľom vodovodov. Pracovníci RÚVZ v roku 2015 odobrali celkom 78 vzoriek vody zo 7 odberových miest v obci Kordíky, 63 vzoriek zo 7 odberových miest v obci Osrbliu.

Vyšetrovanie kvality vody vo verejnom vodovode v obci Hronec, kde je zabezpečená permanentná dezinfekcia vody na úrovni voľného chlóru v distribučnej sieti okolo 0,05 mg/l sa vykonáva striedavo v mesačných intervaloch. V roku 2015 RÚVZ vykonal odber celkom 23 vzoriek vody zo 4 odberových miest.

Prevádzkovateľ verejných vodovodov v týchto obciach vykonal v roku 2015 odber 66 vzoriek vody zo 6 odberových miest v obci Kordíky (z toho 7 kontrolných), 60 vzoriek vody z 8 odberových miest v obci Osrbliu a 19 vzoriek vody zo 4 odberových miest v obci Hronec.

- Je zabezpečovaný odber vzoriek vody na vyšetrenie ekotoxikologických ukazovateľov.

Na stanovenie ekotoxikologických ukazovateľov bolo z VV v obci Kordíky odobratých 11 vzoriek vody (prameň, vodojem, 4 odberové miesta - distrib. sieť) v dňoch 16.03.2015 a 19.10.2015. Ani u jednej vzorky nedošlo prekročeniu limitnej hodnoty 30 % účinku akútnej toxicity na všetkých 3 skúšaných organizmoch.

Z VV v obci Osrbliu bolo v dňoch 13.04.2015, 01.06.2015 a 23.11.2015 odobratých celkom 11 vzoriek vody (2x sútoková šachta - pramene, 3 x vodojem, 6 x distribučná sieť). Ani u jednej vzorky nedošlo k prekročeniu limitnej hodnoty 30 % účinku akútnej toxicity na všetkých 3 skúšaných organizmoch.

Z odberových miest v obci Hronec (vodojem, 3 odberové miesta – distr. sieť) bolo v dňoch 13.04.2015, 01.06.2015, 21.09.2015 a 02.11.2015 odobratých celkom 14 vzoriek na stanovenie akútnej ekotoxicity. V 9 vzorkách bola prekročená hodnota 30 % účinku u sladkovodnej riasy *Desmodesmus subspicatus* a v 1 prípade bolo stanovené prekročenie 30 % toxického účinku u kôrovca *Thamnocephalus platyurus*.

Ďalších 33 vzoriek vody na stanovenie akútnej ekotoxicity bolo odobratých z odberových miest verejných vodovodov v obciach Dolný Harmanec (15 vzoriek) a Pohronský Bukovec (18 vzoriek), kde je zabezpečovaná dezinfekcia vody UV žiarením, za účelom potvrdenia zistení, či toxický účinok na živé organizmy vzniká len pri dezinfekcii vody prípravkami na báze chlóru a vedľajších produktov, ktoré vznikajú pri tomto druhu dezinfekcie. Ani u jednej z 33 vzoriek odobratých zo spotrebísk verejných vodovodov v ktorých je dezinfekcia zabezpečovaná UV žiarením nedošlo prekročeniu limitnej hodnoty 30 % účinku akútnej toxicity na všetkých 3 skúšaných organizmoch.

Z verejného vodovodu v obci Jasenie, kde je zabezpečovaná dezinfekcia vody chlórdioxidom boli dňa 02.11.2015 odobraté 2 vzorky vody (1x pramenná jímka – surová voda so zvýšeným obsahom arzenu, 1 x distribučná sieť – voda po úprave a dezinfekcii chlórdioxidom). Vo vzorke odobratej z distribučnej siete bola prekročená hodnota 30 % toxického účinku u kôrovca *Thamnocephalus platyurus*.

- Výsledky sú priebežne vyhodnocované, vrátane výsledkov laboratórnych analýz prevádzkovateľa a RÚVZ, pravidelne je vyhodnocovaný priebeh skúšobnej prevádzky, sú realizované kontrolné pracovné stretnutia zástupcov RÚVZ a prevádzkovateľa vodovodov.

Dňa 09.11.2015 sa konalo pracovné stretnutie s prevádzkovateľom verejných vodovodov Kordíky, Osrbliu-Hronec vo veci vyhodnotenia aktivít v rámci projektu „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“.

Pracovné jednanie bolo zamerané na zhodnotenie skúšobnej prevádzky verejných vodovodov Kordíky a Osrbliu v roku 2015, vyhodnotenie kvality vody v týchto verejných vodovodoch bez dezinfekcie vody a návrh prevádzkovania verejných vodovodov Kordíky, Osrbliu, Hronec v roku 2016.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE - MUDR. Jarmila BELÁKOVÁ – vedúca oddelenia

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločností. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch .

Gestor: ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapy riešenia: rok 2015 a ďalšie roky

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o:

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o:

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,
- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov s chorobou z povolania.

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorít vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok.

Plnenie

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vedie evidenciu o subjektoch (závodoch, pracoviskách a profesiách), v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ práce zaradené do kategórie rizika na území okresov Banská Bystrica a Brezno. Eviduje počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, kategórie práce a faktory práce, ktorým sú zamestnanci pri výkone pracovnej činnosti exponovaní.

Podľa výstupov z programu informačného systému ASTR v.5_6 k 31.12.2015 bolo v spádovom území RÚVZ v 3. a 4. kategórii prác (rizikových prác) evidovaných celkom 4 710 zamestnancov z toho 1 083 žien. V 3. kategórii bolo evidovaných 4 440 zamestnancov z toho 1 052 žien. V 4. kategórii bolo evidovaných 270 zamestnancov z toho 31 žien.

K 31.12.2015 bolo vydaných celkovo 24 rozhodnutí (8 v prvom polroku a 16 v druhom polroku) o zaradení pracovných činností do kategórií rizikových prác alebo o vyradení pracovných činností z kategórií rizikových prác.

Z tohto celkového počtu boli v 5 prípadoch vydané rozhodnutie o zaradení prác do kategórie rizika novým právnym subjektom (s doteraz nezaradenými prácami do kategórií rizika). Predmetom činností uvedených spoločností je výroba poľnohospodárskych strojov a ich opravy; kovovýroba; drevárska výroba; zber, zhromažďovanie a ďalšie spracovanie odpadu. Pracovné činnosti boli zaradené do kategórie rizika pre faktory práce hluk, vibrácie a pevné aerosóly. V 2 spoločnostiach práce spĺňali kritéria 4. kategórie pre faktory pevné aerosóly; hluk a vibrácie. Rozhodnutia o zaradení prác do 4. kategórie boli vydané na časovo obmedzené obdobie – jeden rok.

V šiestich subjektoch boli rozhodnutím RÚVZ práce vyradené z 3. kategórie. V 2 prípadoch došlo k zrušeniu pracovísk (stolárska dielňa a haly polygrafickej výroby), na ktorých boli vykonávané práce 3. kategórie pre faktor hluk. V 4 subjektoch boli práce vyradené z 3. kategórie z dôvodu vykonaných opatrení na zníženie zdravotného rizika zamestnancov – technických (výmena poľnohospodárskych strojov a zariadení vozových parkov družstiev za novšie typy) a organizačných (skrátene času obsluhy vozidiel zamestnancami). Na základe predložených hodnotení zdravotných rizík vykonávané pracovné činnosti zodpovedajú 2. kategórii pre faktory práce hluk a vibrácie a vzhľadom na uvedené boli subjekty vyradené z evidencie rizikových pracovísk.

V 13 prípadoch boli vydané rozhodnutia z dôvodu prehodnotenia miery rizika subjektom, v ktorých už aj v predchádzajúcom období boli práce zaradené do kategórie rizika. Prevažujúcou činnosťou uvedených subjektov je výroba liekov a výroba liekových foriem na humánne a veterinárne účely; výroba elektrických strojov a prístrojov; poskytovanie zdravotnej starostlivosti; drevovýroba; výroba kotlov; kovoobrábanie a zber,

zhromažďovanie a ďalšie spracovanie odpadu. Miera zdravotného rizika zamestnancov bola prehodnotená z dôvodu realizácie technických a organizačných opatrení, ktoré zamestnávateľa vykonali na zníženie zdravotného rizika zamestnancov a výsledkov aktuálnej objektivizácie faktorov pracovného prostredia. Okrem toho v niektorých spoločnostiach došlo k zníženiu objemu výroby a organizačným zmenám (zmena organizačnej štruktúry pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami).

Na jednom pracovisku zdravotníckeho zariadenia boli rozhodnutím RÚVZ preradené z 3. kategórie do 2. kategórie činnosti súvisiace s expozíciou zamestnancov (profesia lekár a sestra/inštrumentárka) ionizujúcemu žiareniu. V 1 spoločnosti boli rozhodnutím RÚVZ práce preradené zo 4. kategórie do 3. kategórie (faktor práce pevný aerosól – zväračský).

V 7 spoločnostiach napriek zabezpečeniu opatrení nebolo možné technicky znížiť riziko expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia na úroveň 3. kategórie a RÚVZ vydal opakovane rozhodnutia o zaradení prác do 4. kategórie rizika na obdobie jedného roka, počas ktorého zamestnávateľa zrealizujú ďalšie opatrenia na zníženie rizika.

V ostatných prípadoch boli pracovné činnosti zaradené do 3. kategórie prác (faktory práce hluk, vibrácie, pevné aerosóly, chemické faktory, ionizujúce žiarenie) na základe aktuálnych výsledkov objektivizácie faktorov pracovného prostredia, záverov posúdenia rizika, zohľadňujúce aktuálnu organizačnú štruktúru spoločností.

Podľa výstupov z programu ASTR v.5_6 naďalej najviac zamestnancov, prevažne mužov, vykonáva práce zaradené do 3. a 4. kategórie v priemyselnej výrobe (výroba strojov; spracovanie dreva a výrobkov z dreva; zlievarenstvo) a v zdravotníctve (terapeutické výkony súvisiace s aplikáciou cytostatík), kde prevažuje počet žien. Činnosti zaradené do kategórie rizikových prác vykonávajú najčastejšie zamestnanci v profesiách obsluha kovoobrábacích strojov a drevoobrábacích strojov; obsluha strojov na výrobu papierenských výrobkov; chemik; hutník a odlievač; lekár a sestra. Uvedený stav ostal oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenený.

V roku 2015 došlo v porovnaní s kalendárnym rokom 2014 k zvýšeniu celkového počtu zamestnancov (o 174 osôb) vykonávajúcich rizikové práce. Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich činnosti zaradené do 3. kategórie sa zvýšil o 125 osôb, počet žien v tejto kategórii sa však znížil o 73 osôb. Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do 4. kategórie sa zvýšil o 49 osôb, počet žien v tejto kategórii sa zvýšil o 19 osôb. Počet subjektov, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce sa oproti minulému roku znížil o 8 subjektov. Zamestnávateľa vykonali opatrenia na zníženie zdravotného rizika zamestnancov (výmena strojov a zariadení za novšie typy). Ďalším dôvodom bolo zníženie objemu výroby a s ním súvisiaca zmena organizácie práce zamestnancov a zánik pracovísk, na ktorých zamestnanci vykonávali rizikové práce.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané kontroly v 70 subjektoch, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ zaradené práce do kategórie rizika. Vo väčšine subjektov bolo zistené, že zamestnávateľa v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami zabezpečujú na pracoviskách opatrenia na zníženie expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia; zdravotný dohľad pre zamestnancov; predkladajú lekárovi, ktorý vykonávala lekárske preventívne prehliadky, zoznam zamestnancov, ktorí sa podrobili lekárskej preventívnej prehliadke vo vzťahu k práci; uchovávajú lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu; zabezpečujú hodnotenie zdravotného rizika, vypracovanie kategorizácie prác a posudkov o riziku; vedú evidenciu zamestnancov podľa platnej legislatívy; vypracovávajú a predkladajú RÚVZ „informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a vykonaných opatreniach na jeho zníženie alebo odstránenie“. Osobitná

pozornosť bola venovaná pracoviskám, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce 4. kategórie a pracoviskám, na ktorých bolo vykonané prešetrovanie pracovných podmienok a spôsobu práce v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania u zamestnanca.

V jednom subjekte bolo zistené, že zamestnávateľ nezabezpečil pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad podľa platnej legislatívy, v 2 subjektoch zamestnávateľ nezabezpečil pre zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu podľa platnej legislatívy a v 1 prípade zamestnávateľ nevypracoval a nepredložil RÚVZ k 31.12.2014 „informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, počet zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a hodnotenie zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k práci“.

Vzhľadom na uvedené boli zamestnávateľom v roku 2015 uložené sankcie za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 22 písm. b), c) a l) zákona č.355/2007 Z. z. spočívajúce v porušení povinnosti:

- stanovenej v § 30 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z. zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad podľa § 30a) a 30d) zákona č. 355/2007 Z. z. (1 sankcia),
- stanovenej v § 30 ods. 1 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z. zabezpečiť pre zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu podľa § 30e ods. 3 a 4 zákona č. 355/2007 Z. z. (2 sankcie),
- stanovenej v § 30 ods.1 písm. l) zákona č. 355/2007 Z. z. vypracovať v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou a predložiť každoročne k 31.decembru príslušnému orgánu verejného zdravotníctva „informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, počet zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a hodnotenie zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k práci“ (1 sankcia).

Zamestnancom bolo rozdaných 166 kontrolných listov informovanosti, ktorými sa overilo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Zistené skutočnosti budú pri výkone štátneho zdravotného dozoru prekonzultované so zamestnávateľmi.

Údaje o subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami, závodoch, pracoviskách, profesiách, počtoch zamestnancov, faktoroch práce a kategóriách rizika sú naďalej evidované a v prípade zmien aktualizované v informačnom systéme ASTR v.5_6. Údaje sa využívajú pri plánovaní a výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie

V prvom polroku 2016 bolo vykonaných dvadsaťjeden (21) kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný v chemických laboratóriách, vo výskumných ústavoch, v laboratóriách vysokých škôl a v zdravotníckych zariadeniach.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z., ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnej situácie a lekárničiek prvej pomoci (prostriedky na poskytnutie prvej pomoci pre prípad otravy po expirácii). Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie. Zistené nedostatky boli odstránené v určených termínoch, čo bolo overené v rámci výkonu ŠZD.

Na všetkých pracoviskách, kde zamestnanci manipulujú a skladujú veľmi toxické a toxické látky a zmesi je zamestnávateľom posúdené zdravotné riziko a pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória alebo minimálnu mieru zdravotného rizika – 1.kategória (najmä lekárne) podľa zaradenia prác do kategórií.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“ v počte 30.

K 31.12.2015 bolo vydaných celkom šesťdesiat (60) osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho štyridsaťsedem (47) osvedčení bolo vydaných na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať a trinásť (13) osvedčení bolo vydaných na základe úspešne vykonanej skúšky. Ku všetkým žiadostiam bol doložený aj doklad o absolvovaní odbornej prípravy na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami podľa § 16 ods. 12 písm. b) zákona č.355/2007 Z.z.. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami pre oblasť Banskobystrického kraja zasadala 4-krát.

Novelizáciou zákona č. 355/2007 Z. z. vznikla nová povinnosť pre držiteľa osvedčenia na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, a to absolvovať aktualizačnú odbornú prípravu v akreditovanej vzdelávacej inštitúcii a predložiť doklad o absolvovaní tejto prípravy najneskôr do 30 dní po jej absolvovaní na príslušný RÚVZ, ktorý takéto osvedčenie vydal.

K 31.12.2015 bolo na RÚVZ v Banskej Bystrici predložených celkom stošesť (106) dokladov o absolvovaní aktualizačnej odbornej prípravy, z toho deväťdesiatštyri (94) pre držiteľov osvedčenia, ktorých RÚVZ vedie v registri odborne spôsobilých osôb od 01.09.2007 podľa zákona č.355/2007 Z. z. Ostatným držiteľom (12), ktorí predložili doklad o absolvovaní aktualizačnej odbornej priprav boli osvedčenia vydané ešte pred 1.9.2007.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydal dva (2) rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. pre laboratórium v zdravotníckom zariadení a v priemysle.

V problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov bolo poskytnutých štyridsaťdva (42) konzultácií týkajúcich sa najmä predloženia dokladu o absolvovaní odbornej alebo aktualizačnej prípravy, vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov.

V roku 2015 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerat' sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
- jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V prvom polroku 2015 bolo vykonaných dvadsaťpäť (25) kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov vrátane azbestu a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný najmä v chemických laboratóriách výrobných podnikoch, v lekárňach a pri odstraňovaní azbestu.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (povinnosť zamestnávateľov uchovávať 40 rokov).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“ v počte 44.

Nadalej sa vedie databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. drevospracujúce prevádzky, zdravotnícke zariadenia), evidujeme aj pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú minimálnu alebo únosnú mieru zdravotného rizika.

K 31.12.2015 evidujeme celkom dvestoštrnásť (214) zamestnancov z toho stopäťdesiat (150) žien, ktorí vykonávajú rizikovú prácu 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Rizikovú prácu 3.kategórie vykonávajú len zamestnanci spoločností v okrese Banská Bystrica (zdroj ASTR_2011 v.5_6). Najviac exponovaných zamestnancov bolo v riziku karcinogénnych faktorov v rezorte zdravotníctva pri práci s cytostatikami celkom stosedemdesiattri (173) z toho stoštyridsaťpäť (145) žien. V sledovanom období nastali len minimálne zmeny v celkovom počte evidovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu 3.kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi oproti predchádzajúcemu roku.

Celkovo bolo vykonaných desať (10) kontrol zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č.253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. ŠZD bol vykonaný u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“.

V roku 2015 RÚVZ v BB vydal:

1. štyri (4) rozhodnutia na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z. a
2. dvadsaťjeden (21) rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho šesťnásť (16) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica a Brezno, päť (5) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania strešnej krytiny (eternit). Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. RÚVZ v rámci posudzovania návrhov na odstraňovanie azbestu zo stavieb od augusta 2014, kedy došlo k novelizácii zákona č.355/2007Z.z., schvaľuje aj prevádzkové poriadky pre posudzovanú činnosť. Celkovo bolo schválených 21 prevádzkových poriadkov.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, vrátane azbestu poskytnutých tridsať (30) konzultácií týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

Podľa anotácie táto úloha zahŕňa aj znižovanie zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém. Látky poškodzujúce reprodukciu (dusičnan sodný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý) sme zaznamenali ako súčasť reagenčného aparátu, ktorý je používaný v niektorých lekárňach. Tieto chemické látky sa však používajú v minimálnych množstvách.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

Zber celoslovenských údajov:

- a) rizikové práce - faktor DNJZ

- b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií (ďalej NCZI)
- c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
- d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI):
 - sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
 - evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania,
 - kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR,
 - analyzovať vzniknuté choroby z povolania v záujme prevencie vzniku ďalších ochorení.

Plnenie

V záujme zníženia výskytu a prevencie vzniku ochorení podporno-pohybovej sústavy - končatín z preťaženia, bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pred fyzickou záťažou ustanovených v § 38 ods. 1 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláske MZ SR č. 542/2007 Z. z.

V hodnotenom období bolo vykonaných osemdesiatšedem (87) kontrol na pracoviskách, na ktorých je pracovná záťaž zamestnancov spojená s prevažnou záťažou horných končatín - jednostrannou lokálnou záťažou horných končatín z hľadiska vynakladaných svalových síl, alebo početnosti pohybov.

Kontroly prevádzkarní sa týkali najmä činností:

- s kombinovaným pôsobením fyzickej a vibračnej záťaže vykonávané najmä na pracoviskách v lesnom hospodárstve, výroby ocele a zlievarní, v stavebníctve a na pracoviskách lomov
- pri fyzickej záťaži spojenej s obsluhou liniek a strojov, pri spracovaní dreva a výrobe polotovarov z dreva, pri výrobe oceľových rúr, pri obsluhu liniek a zariadení pri výrobe a opracovaní oceľových výrobkov, pri výrobe odliatok v zlievárňach a v tlačiarňach
- pri fyzickej záťaži drobných svalových skupín spojenej s polohovou a senzorickou záťažou vykonávané na pracoviskách pri výrobe osobných ochranných prostriedkov, montážnych pracoviskách komponentov pre automobilový priemysel a elektronické zariadenia, v strojárnskej výrobe, krajčírskych dielňach
- s prevažným zaťažením horných končatín – v živočíšnej výrobe v profesiách dojička, ošetrovateľ teliat a v malých prevádzkach stolárskych dielní, autodielní, autoservisov a pneuservisov.

Všetky kontroly boli zamerané najmä na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži – technické oparenia – nové technológie a používané pracovné prostriedky, ergonomickú úpravu pracovísk, organizačné a iné opatrenia podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z. z.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenie končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sa postupovalo podľa odborného usmernenia hlavného hygienika SR, ktoré bolo pripravené pod gesciou hlavnej odborníčky na zabezpečenie jednotného postupu pri hodnotení pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce.

Celkom bolo v hodnotenom období prešetrených osem (8) podozrení na chorobu z povolania, odborné stanoviská boli zaslané žiadateľom – špecializovaným pracoviskám klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. So závermi a výsledným hodnotením miery

pracovného zaťaženia boli na základe žiadosti oboznámení zamestnávateľa aj posudzované osoby.

Na základe analýzy prešetrovaných prípadov vyplýva, že sa jednalo o sporadické prípady v rámci podnikov rôznych odvetví - výroba ocele a produktov z ocele - ťahač rúr, drevovýroba - obsluha drevoobrábacích strojov - robotník, stavebníctvo - vodič, strojník, živočíšna výroba - dojička, ošetrovatel'ka teliat, oprava a servis kolesovej techniky - servisný mechanik a odvetví služieb - v profesii kuchárka.

V dvoch prípadoch sa jednalo o prešetrovanie podmienok práce v tej istej profesii - dojička, ale u iných zamestnávateľov. Na pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, prípadne porušenie povinností zo strany zamestnávateľa, pracovná záťaž nebola primárnou príčinou dg. ochorení.

Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, nevidujeme profesie, u ktorých je zaznamenaný častejší výskyt uvedených ochorení.

V období roku 2015 nebolo vydané rozhodnutie o vyhlásení rizikovej práce pre faktor fyzická záťaž.

Ďalšie aktivity:

Spolupráca na príprave návrhu novelizácie vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. najmä v problematike posudzovania fyzickej záťaže (2 členky) tunajšieho odboru PPLaT RÚVZ v rámci pracovnej skupiny ustanovenej hlavným hygienikom SR.

V zmysle novely zákona č. 204/2014 Z. z. boli odborní zamestnanci PPLaT vymenovaní za členov a vykonávajú odbornú činnosť v rámci Celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania, Regionálnej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania a Regionálnej komisie pre posudzovanie kožných chorôb z povolania zriadených v Univerzitnej nemocnici v Bratislave a Univerzitnej nemocnici v Martine a zúčastňujú sa na ich pravidelných zasadnutiach.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,

- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: Vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia: rok 2015 a ďalšie roky

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

Realizačné výstupy

Zvýšenie informovanosti o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu.

Údaje o prebiehajúcich intervenčných programoch v podnikoch, počty podnikov a osôb zapojených do programov podpory zdravia pri práci. Údaje o počtoch podnikov zapojených do projektu a konkrétne informácie o každom podniku: prevádzka, výrobné zameranie, realizované výkony v rámci projektu a ich výsledky, objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia pri práci.

Údaje o regionálnych aktivitách zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi.

Meranie účinnosti programov meraním prevalencie rizikových faktorov v skupinách pracujúcej populácie.

Plnenie

V hodnotenom období sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov. Boli využité rôzne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia - individuálne, skupinové a hromadné.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Odborné poradenstvo a konzultácie sa týkali problematiky nových legislatívnych úprav v súvislosti s novými ustanoveniami zákona, najmä v zmysle rozšírenia povinností v oblasti ochrany zdravia pri práci a zabezpečovania zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov, lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a odbornej

spôsobilosti pri práci s toxickými látkami a zmesami. Nadalej bola aktuálna problematika rizikových prác, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a hodnotenia zdravotných rizík. Osobitnú časť tvorili informácie a stanoviská z oblasti európskej chemickej legislatívy týkajúcej sa klasifikácie a označovania chemických látok a zmesí, karty bezpečnostných údajov a iné.

Osobitná pozornosť bola venovaná aj edukácii zamestnávateľov realizovať intervenčné programy na podporu zdravia zamestnancov a podporu zdravého životného štýlu.

Individuálne konzultácie 390 konzultácií - osobné, telefonické a najmä elektronicky boli poskytované pre zamestnávateľov aj zamestnancov, osobne aj priamo na pracoviskách.

V rámci kontrol rizikových pracovísk tam, kde bola zabezpečená účasť PZS sme usmerňovali odborných členov tímov PZS, aby rozšírili poskytované služby a podieľali sa na ďalších činnostiach v rámci ich náplne. V súčasnosti, keď postupne vykonali aktualizáciu hodnotenia rizík a zabezpečili systém dohľadu nad zdravím zamestnancov je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov práce a životného štýlu na zdraví.

Najvyššia úroveň uvedeného rozsahu poskytovaných služieb je v spoločnosti Železiarne, a.s. Podbrezová, kde je PZS zabezpečená vlastnými zamestnancami.

Zamestnávateľom aj zamestnancom bol poskytovaný zdravotno-výchovný propagačný materiál.

Odborní zamestnanci PPLaT sa aktívne zúčastnili zdravotno-výchovnej kampane v š.p. Slovenská pošta „Dni zdravia Slovenskej pošty“. Individuálne poradenstvo zamestnancom, celkom 24 klientov, na tému „Nácvik správneho držania tela pri práci“ bolo venované najmä zamestnancom pri administratívnych prácach. V záujme prevencie ochorení podporno-pohybovej sústavy, lokálneho zaťaženia rúk a chrbtice pri manipulácii s bremenami bola venovaná pozornosť zamestnancom na pozíciách poštová doručovateľka a pracovníckam balíkových oddelení.

Každému respondentovi bol poskytnutý názorný propagačný materiál s aktuálnou problematikou ergonomického usporiadania pracovného miesta pri práci so zobrazovacími jednotkami a správneho postupu pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane.

Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Údaje o realizovaných intervenčných a informačných aktivitách zameraných na aktuálnu tému kampane, informácie o aktivitách v rámci Európskeho týždňa BOZP.

Informácia o spolupráci s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Plnenie

V rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a témy dvojročnej kampane Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) pod názvom Zdravé pracoviská bez stresu, ktorá začala v r. 2014 RÚVZ zorganizoval dňa

20.10.2015 „Deň otvorených dverí“, s možnosťou poskytnutia záujemcom zo strany zamestnávateľov, zamestnancov a širokej verejnosti individuálnych konzultácií a poradenstva v problematike psychickej pracovnej záťaže - kritériá, hodnotenie, opatrenia na zníženie. K téme stresu na pracoviskách boli poskytnuté odborné príspevky pre viaceré tlačové médiá.

V rámci spolupráce pri prevencii rizík s orgánmi inšpekcie práce boli na úrovni RÚVZ v sídle kraja – RÚVZ v Banskej Bystrici (ďalej RÚVZ) a príslušného Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici realizované dve (2) spoločné pracovné stretnutia za účelom výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni. Nosnou témou všetkých spoločných stretnutí bol výkon spoločných previerok orgánom ochrany zdravia a orgánom inšpekcie práce v Banskobystrickom kraji (BB kraji) na rok 2015. Boli vykonané v spoločnosti Banskobystrická regionálna správa ciest, a.s., Majerská cesta č. 94, Banská Bystrica a to na strediskách a pracoviskách závodov (Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom). RÚVZ sa podieľal na organizačnom zabezpečení kontrol (komunikácia so zamestnávateľom a jednotlivými RÚVZ v kraji) a ich metodickým zabezpečení. V rámci spoločných previerok RÚVZ vykonal kontroly na 3 pracoviskách. Ďalšími témami spoločných stretnutí boli témy prešetrovania podozrení na chorobu z povolania, zisťovanie príčin ich vzniku, prerokovanie spôsobu zabezpečovania zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov v zmysle novely zák. č.204/2014 Z.z. a spôsobu zabezpečovania posudzovania zdravotnej spôsobilosť na prácu.

Osobitná pozornosť bola venovaná povinnostiam zamestnávateľa v oblasti poskytovania OOPP.

Zápisnice z rokovaní boli priebežne zasielané ÚVZ SR v Bratislave.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Špecifický cieľ

Zvyšovať odborné kapacity na onkoepidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spolupracou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami a domácimi klinickými pracoviskami s podporou z MZ SR na vedecký výskum.

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine).

Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register

Etapy riešenia: 2013 –2015

Vyhodnotenie v roku 2016 a ďalšie roky plánovaná následná štúdia prípadov

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad - kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013 - 2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Realizačné výstupy

- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov močového mechúra uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie.
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík.
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu, pracovného prostredia a životného prostredia v etiológii vzniku rakoviny močového mechúra (fajčenie, práca s arylamínmi, so zdrojmi ionizujúceho žiarenia).
- Zhodnotiť úlohu osobnej, pracovnej a rodinnej anamnézy
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv) na genetickú analýzu v spolupráci s MSSM
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Plnenie v roku 2015

Pokračovanie v získavaní prípadov a kontrol sa realizovalo v centre v Banskej Bystrici v priebehu prvého polroka 2015. Prípady sa získavali v spolupráci s II. Urologickou klinikou FNŠP v B. Bystrici. Kontroly sa získavali v spolupráci s ambulanciou praktickej lekárky pre dospelých MUDr. I. Benkovej a v spolupráci s Katedrou verejného zdravotníctva FZ KU v Ružomberku a ambulanciou pracovného lekárstva ÚVN SNP v Ružomberku.

Spracovávanie údajov do dotazníkov a vkladanie dát do databázy v centre v Bratislave aj v centre v Banskej Bystrici zabezpečovali odborní pracovníci, členovia riešiteľského tímu z RÚVZ v Banskej Bystrici a z ÚVZ SR. Pracovalo sa na úprave databázy po konzultáciách s partnermi štúdie v MSSM a so špecialistami na štatisticko-matematické analýzy z UMB

v Banskej Bystrici. Pracovalo sa na údajoch o prípadoch a kontrolách a údaje z databázy sa transferovali do súborov spracovaných v programe Excel.

Doplnili sa údaje o biologických vzorkách a pripravila sa expedícia vzoriek špecializovanou firmou na transport biologického humánneho materiálu. Transport do USA sa realizoval 2.februára 2015 a 9.decembra 2015.

Celkom bolo do štúdie za celé obdobie realizácie v rokoch 2013 až 2015 v centrách v Banskej Bystrici a v Bratislave získaných a zaradených 195 osôb, z toho 109 prípadov a 86 kontrol. Prerozdelenie prípadov a kontrol sa udialo následne po získaní histopatologických nálezov. Súbor kontrol bol v záujme dostatku kontrol v príslušných vekových kategóriách doplnený o 10 kontrol z predchádzajúcej štúdie zameranej na epidemiológiu nádorov pankreasu.

Pokračovalo sa priebežne v komunikácii s riešiteľmi v strednej Európe a v USA. Celkovo bolo získané ku genetickým analýzám 39 vzoriek nádorového tkaniva, 192 vzoriek moču od 192 osôb, 194 vzoriek krvi od 194 osôb z ktorých boli spracované vzorky plazmy, bielych krviniek a červených krviniek v celkovom počte 1246 vzoriek. Vzorky boli v súlade s protokolom štúdie zaslané na analýzy k partnerovu štúdie Mount Sinai School of Medicine, New York, USA.

Pripravuje sa projekt následného sledovania prípadov začlenených do štúdie v spolupráci s ďalšími zahraničnými pracoviskami. Predbežné poznatky zo štúdie boli prezentované na 32. Kongrese pracovného lekárstva s medzinárodnou účasťou v Jihlave, v Českej republike, v dňoch 15.-16.1.2015. Abstrakt príspevku vyšiel v zborníku z tejto vedecko-odbornej konferencie. Práce pokračujú na spracovávaní, kontrole získaných údajov pomocou dotazníkov a špeciálnych zdravotných záznamov štúdie. Pracuje sa na analýzach údajov. Pripravuje sa záverečná správa zo štúdie a monografia v stanovenom termíne do konca marca 2016.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (získavanie respondentov, odber biologického

materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členským krajinám. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Etapy riešenia

Rok 2014 – účasť na rokovaníach zástupcov členských krajín s EK pre vytvorenie európskej platformy pre HBM

Rok 2015 – nadviazanie kontaktov s potencionálnymi partnermi so skúsenosťami v oblasti výskumu a realizácie biomonitoringu vo vzťahu k chemickým faktorom prostredia na Slovensku z iných inštitúcií a sektorov.

Výstupy

Správy, odpočty plnenia úlohy, informácie o aktivitách uskutočnených na podporu realizácie HBM v Európe i Slovensku.

Termín ukončenia: 30.11.2015

Plnenie

Humánný biomonitoring – realizoval sa pilotný prieskum overenia skráteného odberového dotazníka a hodnotenie zaťaženia ortuťou u súboru 20 študentov verejného zdravotníctva na FZ KU v Ružomberku. Spolupráca s OCHA a FZ KU v Ružomberku.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených

pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia: rok 2015 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených pracovísk).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie:

- počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)
- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- použité kontrolné listy – aké, koľko
- zistené nedostatky – aké, koľko
- uložené opatrenia – aké, koľko
- vykonávaná činnosť – uviesť v komentári pod tabuľkou
- druh postihnutia (skupiny podľa MKCH - 10) – uviesť v komentári pod tabuľkou.

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Ukladanie nápravných opatrení.

Plnenie

V roku 2015 bolo vydaných dvadsaťjeden (21) nových rozhodnutí na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a sedemnást (17) stanovísk pre žiadateľov, ktorí rozširovali počet zamestnancov – osôb so zdravotným postihnutím v priestoroch, ktoré už mali schválené orgánom verejného zdravotníctva.

V rámci riešenia projektu bolo v roku 2015 vykonaných celkom tridsaťdva (32) kontrol. Predmet kontroly vyplýval z anotácie úlohy. Kontroly boli vykonané v existujúcich prevádzkach, ktorým boli vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. V niektorých prípadoch boli kontroly vykonané v súvislosti s vytvorením nových pracovných miest pre zamestnancov – osoby so zdravotným postihnutím resp. náhodným výberom. Jednalo sa napr. o prevádzky výrobného zamerania: výroba kancelárskych potrieb, montážne práce, šitie pracovných odevov, maloobchodné predajne; kde sa zabezpečuje predaj darčkových predmetov; kancelárie, kde sa vykonávajú ekonomické a účtovné služby, poradenstvo resp. výroba web stránok. Kontroly boli zamerané najmä na preverenie minimálnych požiadaviek na pracovisku, podmienok práce a pracovných náplní a špecifických požiadaviek s ohľadom na predmet činnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím pred nástupom do zamestnania absolvujú lekársku preventívnu prehliadku. Na pracoviská sú zaraďované osoby, ktoré sú spôsobilé na daný výkon práce na základe lekárskeho posudku. Posudok od ošetrojúceho lekárka býva k nahliadnutiu u zamestnávateľa, neobsahuje však údaje o zdravotnom postihnutí zamestnanca, resp. diagnózu ochorenia podľa MKCH.

V rámci kontroly bolo zistené, že posudzované priestory spĺňajú požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, oddychové miestnosti boli vybavené zariadením na odpočinok počas pracovnej zmeny.

Zamestnanci, najmä pri administratívnych prácach a remeselnej výrobe, vykonávajú prácu prevažne v sede. Usporiadanie a vybavenie pracovísk - pracovným stolom a pracovným sedadlom s ergonomicky výškovo nastaviteľným sedadlom s opierkou chrbta, umožňuje pohodlnú pracovnú polohu pri práci v sede, čím sú splnené požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov pred fyzickou, senzorickou a taktiež psychickou pracovnou záťažou.

Zamestnancom – osôb so zdravotným postihnutím bolo rozdanych **62** kontrolných listov informovanosti, ktorými sa overilo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Na všetkých kontrolovaných pracoviskách bol zvolený vhodný výrobný program, pracovné a technologické postupy, ktoré nepredstavujú možné riziko poškodenia zdravia. Na žiadnom kontrolovanom pracovisku nie sú vyhlásené rizikové práce.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
BB	21	17	32	32	72	C – 12	Neboli zistené	Neboli uložené	-
						H - 32			
						Z - 19			

Pozn. 1:

Kontrolné listy:

A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2013	Vydané stanoviská 2009-2013	Vydané rozhodnutia 2014	Vydané stanoviská 2014	Vydané rozhodnutia 2015	Vydané stanoviská 2015
Banská Bystrica	212	74	22	8	21	17

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

MUDr. Ivana SEDLIAČIKOVÁ, MPH - vedúca oddelenia

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Odobratých bolo 24 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného. Doteraz analyzované vzorky vykazujú deklarované množstvo jodidu draselného resp. jodičnanu draselného, okrem 2 vzoriek, v ktorých bol laboratórnymi skúškami stanovený jodid draselný (KI), pričom jodičnan draselný nebol detekovaný vôbec. Na obale nie je jodid draselný deklarovaný ako zložka (deklarovaný je len jodičnan draselný). Uvedená informácia bola pre potreby ďalšieho konania zaslaná miestne príslušnému RÚVZ. Obsah ferokyanidu draselného neprekračoval legislatívou daný limit.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TIO₂

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nebol riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nebol riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nebol riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nebol riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V roku 2015 boli odobraté 4 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – tekutých mydiel, ktoré boli laboratórne analyzované (RÚVZ Bratislava) so zameraním na prítomnosť regulovaných - konzervačných látok a vonných látok a u všetkých vzoriek bola vykonaná aj mikrobiologická analýza.

V ďalších 3 vzorkách kozmetických výrobkov pre deti – šampónoch, géloch a penách do kúpeľa bola laboratórna analýza (RÚVZ Žilina) zameraná na prítomnosť regulovaných - konzervačných látok a u všetkých vzoriek bola taktiež vykonaná mikrobiologická analýza.

Odobraté boli aj 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – na onduláciu vlasov a analyzované na prítomnosť regulovaných látok (RÚVZ Poprad).

Analýza zameraná na zakázané látky - ťažké kovy (RÚVZ Žilina) bola vykonaná v 3 vzorkách kozmetických výrobkov – tónovacích podkladov.

Všetky vzorky kozmetických výrobkov v sledovaných ukazovateľoch vyhoveľi požiadavkám uvedeným v nariadení Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch v platnom znení.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Projekt končil záverečnou správou za SR.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V rámci monitoringu spotreby prídavných látok bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 201 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu. Na základe dotazníkov boli vytypované potraviny, ktorých vzorky boli odobraté na analýzu. Išlo o vzorku lahôdkárskeho výrobku (analýza zameraná na obsah benzoanov a sorbanov), nápoja (analýza zameraná na obsah glykosidov steviolu), cukríkov s príchutou mäty (analýza zameraná na obsah mentofuránu) a cereálnych štvorčekov so škoricou (analýza zameraná na obsah kumarínu). Výsledky analýzy vzoriek ako aj údaje z dotazníkov boli spracované do požadovaných tabuliek a zaslané na ÚVZ SR.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Oddelenie hygieny výživy sa na plnení tejto úlohy podieľalo odberom 1 vzorky potraviny pre dojčatá a malé deti na báze zeleniny a ovocia, ktorá bola zaslaná do ÚVZ SR na analýzu obsahu reziduí pesticídov.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

MUDr. Katarína SLOTOVÁ, PhD. – vedúca oddelenia

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

V roku 2015 neboli v rámci tohto projektu plnené úlohy do ktorých bolo zapojené RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor: MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou.

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bol prieskum bol vykonaný v termíne od 23.3. do 2.4.2015 na určených školách, a to v meste Banská Bystrica - Gymnázium Mikuláša Kováča, Mládežnícka 51, SOŠ stavebná ako organizačná zložka spojenej školy, Kremnička 10, SOŠ Pod Bánošom 80, ZŠ Radvanská 1 a v okrese Brezno v Súkromnej pedagogickej a sociálnej akadémii EBG, Školská 5, Brezno.

Podľa predloženej metodiky výberu študentov sa v uvedených školách malo získať celkom 540 vyplnených dotazníkov pretože sa predpokladalo, že v triedach je 30 žiakov, resp. študentov. Vzhľadom k tomu, že v niektorých školách nebol tento predpokladaný počet v triedach ani v celých ročníkoch, je celkový počet zozbieraných dotazníkov 399.

Kód školy:	Názov školy:	Počet dotazníkov:
30	Gymnázium Mikuláša Kováča, Mládežnícka 51, 974 04, B. Bystrica	114
48	Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG, Školská 5, 977 01 Brezno	87
71	SOŠ stavebná, Kremnička 10, 974 05 Banská Bystrica	86
101	SOŠ Pod Bánošom 80, 974 11 Banská Bystrica	57
114	ZŠ Radvanská 1, 974 05 Banská Bystrica	55
	SPOLU:	399

Pri zabezpečovaní uvedenej dotazníkovej akcie sme sa opakovane stretli s pripomienkovaním obsiahlosti dotazníka.

Vyplnené dotazníky v počte 399 boli dňa 9.4.2015 doručené na ÚVZ SR v Bratislave.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU .

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad v tejto oblasti. V 1. polroku 2015 boli do realizácie dotazníkového prieskumu zapojené deti vo vekovej skupine 7-10 rokov v celkovom počte 75 z 2 základných škôl, a to z mestskej oblasti ZŠ Spojová, Banská Bystrica a z vidieckej oblasti ZŠ Podbrezová.

Databáza požadovaných získaných údajov bola dokončená v auguste 2015 a následne listom č. A/2015/07127 zo dňa 19.8.2015 elektronicky zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor: RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom úlohy je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb ich zdravého fyzického a duševného vývinu a odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Pre plnenie úlohy č.4.4 bol na RÚVZ Banská Bystrica pripravený metodický postup, podľa ktorého za účelom dosiahnutia cieľov projektu uvedených v anotácii projektu sa vykonával cielený výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný na pedagogický proces a na monitorovanie fyzickej aktivity detí na hodinách telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku v tých školských zariadeniach, ktoré boli vybrané pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR.

Pre získanie potrebných údajov boli pripravené dotazníky:

- Dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“ pre odborných pracovníkov RÚVZ v SR za účelom sledovania využitia hodín TV, počet cvičiacich žiakov na hodinách TV, dôvody necvičenia a pod..
- Dotazník „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ určený pre 20 žiakov (10 chlapcov, 10 dievčat) z 3. a 8. ročníka každej vybratej školy (spolu 40 žiakov) za účelom zistenia úrovne ich telesnej aktivity, názorov na hodiny telesnej výchovy v školách a návrhov na ich zlepšenie, využívanie prestávok počas vyučovacieho procesu a pod..

Údaje z dotazníkov sa použili na tvorbu databázy. Každý RÚVZ v SR vložil údaje do zaslaného formulára na vkladanie údajov, ktorý zaslal elektronicky na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v B. Bystrici .

Na RÚVZ Banská Bystrica bola vytvorená celková databáza údajov zo všetkých RÚVZ v SR. Prvými analýzami získaných údajov bolo zistené, že sledovanie pohybovej aktivity detí počas hodiny telesnej výchovy sa v roku 2014 uskutočnilo v 360 základných školách v SR, z toho v 179 ZŠ v mestách (49,72%) a v 181 ZŠ (50,28%) na vidieku. Organizácia hodiny telesnej výchovy, počet cvičiacich a necvičiacich detí ako aj príčiny necvičenia na hodine TV sa sledovali u celkového počtu 13 302 detí, z toho u 7334 detí v mestských ZŠ (55,13%) a u 5968 detí na vidieckych ZŠ (44,87%). O priebehu hodiny TV pre 805 tried bolo celkovo vyplnených 733 dotazníkov. Z toho v mestských ZŠ bolo vyplnených 380 (51,84%) a vo vidieckych ZŠ 353 (48,16%) dotazníkov. Z celkového počtu detí sa na 1. stupni sledovala hodina TV pre 6550 detí (49,24%) a na 2. stupni pre 6752 (50,76%) detí. V čase prieskumu cvičilo na školách spolu 90,84% detí z celkového počtu sledovaných detí. Ďalšími analýzami bolo zistené, že počet necvičiacich detí bol na 1.stupni ZŠ nižší (7,63%) ako na 2. stupni ZŠ (12,66%) a že počet necvičiacich detí bol v meste vyšší (1.stupeň 8,29%, 2.stupeň 14,06%) ako na vidieku (1.stupeň 6,85%, 2.stupeň 10,96%).

Najčastejšou príčinou necvičenia bol návrat do školy po ochorení (43,96%, z toho mesto 44,61% a vidiek 42,98%) a úrazy a poranenia (11,82%, z toho mesto 11,81% a vidiek 11,84%). Zdravotnú TV navštevovalo 4,82% detí (mesto 4,52%, vidiek 5,26%), oslobodených od TV bolo celkovo 3,50% detí, z toho v meste 2,62% detí a na vidieku 4,82% detí. Pomerne vysoké % žiakov (7,79%) bolo počas hodiny TV zamestnané plnením iných povinností, a to v meste 8,45% žiakov, na vidieku 6,80% žiakov.

ODDELENIE OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

MUDr. Pavol ADÁMEK – vedúci oddelenia

5.1 MONITORING PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V MINERÁLNYCH VODÁCH PLNENÝCH DO FLIAŠ DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Anotácia

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V druhom polroku 2015 došlo opätovne k zmene pracovných skupín v dôsledku personálnych zmien. ÚVZ SR zavedie nové metodiky na stanovenie ^{210}Pb a ^{228}Ra vo vodách až po návrate pracovníčky ÚVZ SR z materskej dovolenky. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici dokončilo do konca roka 2015 4 skúšky na stanovenie ^{210}Po a 5 skúšok na stanovenie ^{226}Ra v balených vodách. V roku 2016 bude riešenie hlavnej úlohy pozastavené pre pracovnú vyťaženosť pracovníkov na transpozícii novej smernice Rady 2013/59/EURATOM.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôbiť pracovnému vyťaženiu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavnú úlohu budeme musieť realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2018.

5.2 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE C(2000) 1299)(2000/473/EURATOM A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU.

Anotácia

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovávať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie. V podmienkach

Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne)
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrtročne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrtročne, podzemný vodný zdroj Ladová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská Bystrica, štvrtročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium)

Zložka ŽP Odberové miesto	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrtročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrtročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium OOZPŽ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Začiatkom roka 2015 bol dokončený zber údajov o aplikovaných rádiofarmakách pacientom pri diagnostických vyšetreniach v nukleárnej medicíne rozdelených do jednotlivých skupín podľa druhu, chemickej formy a aktivity. Tieto údaje boli potrebné k dokončeniu stanovenia

kolektívnej efektívnej dávky populácie v SR z nukleárnej medicíny a k stanoveniu relatívneho príspevku jednotlivých vyšetrení.

Elektronické formuláre boli rozdistribuované na pracoviská nukleárnej medicíny v spádovom území banskobystrického a žilinského kraja a pracovníci boli poučení ako je potrebné ich vyplniť.

Na základe štatistického spracovania údajov bol vedúcim pracovnej skupiny ukončený a štatisticky vyhodnotený zber dát z pracovísk nukleárnej medicíny v Slovenskej republike v súlade s metodikou podľa medzinárodných odporúčaní ICRP č. 53, 80 a 106 a podľa odporúčania Európskej komisie: Radiation protection No.154 a výsledky prieskumu prezentoval členom pracovnej skupiny.

Členovia pracovnej skupiny, podieľajúci sa na výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia konštatovali, že stav prístrojovej techniky a ďalšieho príslušenstva neumožňuje dozimetrické merania radiačných parametrov röntgenových prístrojov, potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov ktoré nemajú automatické zaznamenávanie dávok.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

MUDr. Mária AVDIČOVÁ, PhD. – vedúca odboru

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha: Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Manažment očkovania:

Kontrola očkovania v SR

Plnenie

Kontrola priebehu imunizácie sa vykonávala priebežne ako súčasť metodických návštev pracovísk vykonávajúcich očkovanie, najmä u pediatrov, ale aj u praktických lekárov pre dospelých najmä pri ochoreniach preventabilných očkovaním. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali individuálne konzultácie pre očkujúcich lekárov zamerané na usmernenie postupov pri očkovaní, pri kombinácii vakcín a u detí, ktoré boli čiastočne očkované v zahraničí. 20x bolo riešené odmietnutie očkovanie návštevou v rodine.

Činnosť poradne pre očkovanie

V roku 2015 pokračovala činnosť **poradne pre očkovanie**. Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 12 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniam v otázkach povinnosti očkovania a to 36 x osobne a 125x telefonicky.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 51, z toho 21x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 55 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

6.3 ZLEPŠENIE HLÁSENIA PRENOSNÝCH OCHORENÍ:

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Zlepšenie komunikácie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Plnenie

Aktivity smerované k odbornej verejnosti: Hlásenie prenosných chorôb, chrípky a ChPO bolo riešené opakovanými upozorneniami PZS, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť a tiež počas odborných seminárov určených pre všeobecných lekárov a tiež pri zasielaní informácií o výskyte prenosných ochorení v okresoch Banská Bystrica a Brezno. PZS boli vyzvaní, aby všetci začali používať internet a tým zrýchlili výmenu informácií medzi RÚVZ a nimi. Zatiaľ sa nepodarilo dosiahnuť ideálny stav, riešenie problematiky je v naďalej procese. Rovnako sme propagovali on line hlásenie jednotlivých prípadov prenosných ochorení. Zlepšila sa výrazne internetová komunikácia medzi spolupracujúcimi zdravotníckymi zariadeniami.

Aktivity smerované k laickej verejnosti: Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení sa vykonáva priebežne najmä cestou médií. Pracovníci odboru v spolupráci s tlačovou hovorkyňou úradu pravidelne vystúpili s dôležitými informáciami v TV Hronka, STV 1, STV 2, TA 3 ako aj v Regionálnom denníku STV 2, v Slovenskom rozhlase, v rádiu Regína, rádiu Lumen a rádiu Viva a publikovali články v regionálnych novinách – MY SME, Horehronie, Podbrezovan, Echo a to na nasledovné témy:

Prevenencia hnačkových ochorení v letnom období, Pravidelné očkovanie detí, Nebezpečné kliešte, Choroby prenášané kliešťami, Očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, ochorenia prenášané kliešťami a možnosti ich prevencie, Prevencia chrípky, Význam očkovania proti chrípke. Významnou súčasťou edukácie obyvateľstva je práca v ohniskách nákaz pri výskyte jednotlivých ochorení, kde neoddeliteľnou súčasťou je preberanie podrobných informácií o prevencii daného ochorenia.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ - EPIS

Úlohy:

- priebežné a rýchle hlásenie prípadov prenosných ochorení do systému EPIS
- dodržiavanie kompletnosti požadovaných údajov v zmysle požiadaviek ECDC pre systém TESSY ako aj národných požiadaviek
- priebežná kontrola kvality údajov
- priebežná kontrola funkčnosti systému
- aktualizácia premenných v systéme podľa nových požiadaviek a poznatkov
- kontrola výstupov v tlačových zostavách, grafoch a mapách
- komunikácia s dodávateľom softvéru
- inovácia a rozširovanie systému
- dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie.

Plnenie

Úloha sa plní priebežne, vykonávajú sa pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému, ktoré sa exportujú do ECDC – TESSy. Počas roka 2015 sa ďalej hlásili rutine aj ochorenia SARI – akútne ťažké respiračné infekcie do systému EPIS a ich následný transfer do systému TESSy. Úloha sa plní priebežne.

Nadalej bežala činnosť pracovnej skupiny pre dopracovanie on-line hlásenia laboratórnych výsledkov do systému EPIS z vybraných laboratórnych pracovísk. Členmi pracovnej skupiny sú pracovníci ÚVZ SR, RÚVZ hl.mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Trenčín a RUVZ Komárno, zástupcovia laboratórií HPL a Alfa Medical. V roku 2015 sa problémy riešili individuálne. Jednalo sa o rozširovanie spektra hlásenia vybraných pozitívnych výsledkov, rokovalo sa aj individuálne s predstaviteľmi laboratória HPL a NRC. V roku 2015 sa podarilo skvalitniť online hlásenie z ďalších 3 laboratórií. Bol pripravený update manuálu pre užívateľov EPIS, ktorý bol distribuovaný elektronicky a uskutočnili sa v mesiaci máj 2 semináre pre konkrétnych užívateľov programu EPIS. Na seminári boli prejednané ostatné metadatasety, podľa ktorých sa upravuje štruktúra premenných – hlásených do TESSy. Osobitná pozornosť bola venovaná hláseniu pohlavne prenosných chorôb, ktoré sa podarilo zjednotiť a získané údaje sa poskytujú NCZI. Bolo riešené hlásenie sérotypov a fagotypov salmonel z NRC pre salmonelózy. Vo februári bola nasadená nová verzia základného hlásenia prípadu, ktorú na základe zadania pripravila fy Softec.

V priebehu roka 2015 sa pokračovalo v štvrt'ročnom hlásení zoonóz do TESSy, s čím súvisela aj priebežná kontrola kvality týchto údajov, kontrolovali sa údaje za 52 hlásených ochorení za rok 2014 a dopĺňali sa premenné podľa metadatasetu 32, požiadavkám ktorého museli byť uspôsobené všetky hlásené údaje. Mimoriadne náročné bolo dohlasovanie údajov o meningokokových meningitídach, legionelózach, salmonelózach a STI. Spolupráca s jednotlivými RÚVZ bola dobrá a stále sa zlepšuje.

V systéme EPIS bolo v roku 2015 nahlásených celkom za SR 69543 individuálnych prípadov ochorení, ktorých kvalitu pracovníci odboru priebežne kontrolovali a vybrané aj exportovali do TESSy. V systéme bolo spracovaných 684 epidémií a 669 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úlohy:

- priebežná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz
- organizácia prevalenčnej štúdie výskytu NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ
- zapojenie sa do štúdie HELICS
- zapojenie sa do kampane Umy ruky, zachráň život.
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- kontrola užívania štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre manipuláciu so zdravotníckymi pomôckami
- kontrola dodržiavania štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk
- vykonávanie priebežnej kontroly hygienicko - epidemiologického režimu v ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno
- edukácia zdravotníckych pracovníkov v prevencii NN
- organizácia vzdelávacích aktivít pre pracovníkov verejného zdravotníctva a LPS úseku. So zameraním na hygienu rúk

Plnenie:

Surveillance NN:

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení najmä chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli v roku 2015 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- V roku 2015 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch B.Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 420 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN). Oddelenia majú možnosť hlásiť vlnajšie prípady do 20.1., preto je možno predpokladať, že celkový počet NN bude vyšší. Ich výskyt bude podrobne popísaný vo výročnej správe v kapitole Nozokomiálne nákazy. Podľa lokalizácie infekcie prevládajú nákazy močových ciest po zavedení katétra a bronchopneumónie po umelej pľúcnej ventilácii.

Kontrola výskytu NN sa vykonávala výkonom štátneho zdravotného dozoru plánovaného a následného po výskyte závažných NN. V najväčších zdravotníckych zariadeniach zasadala štvrtročne komisia pre sledovanie a analýzu NN za účasti epidemiológov RÚVZ.

Na jednotlivých klinikách a oddeleniach zdravotníckych zariadení bolo sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie a funkčnosti sterilizačných prístrojov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní dekontaminácie rúk. Súčasne bolo vedenie klinik a oddelení upozorňované na zistený neuspokojivý technický stav umývadiel a dezinfektorov podložných mís na lôžkových pracoviskách.

Kontroly HER v ambulantných a lôžkových ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno sa vykonávajú priebežne, sú podrobne popísané vo VS za rok 2015.

Intervencie

V oboch polrokoch prebiehala opakovaná kampaň – 6.ročník „Umy ruky, zachráň život a Čistá starostlivosť, bezpečná starostlivosť“ (Clean care, save care).

V rámci tejto kampane prebiehali v ZZ oboch okresov vzdelávacie aktivity zamerané na zvýšenie vedomostí zdravotníckych pracovníkov v problematike dekontaminácie prostredia ZZ umývania a dezinfekcie rúk a ich významu pre prevenciu NN. Okrem prednášok boli pripravené aj nástenky zamerané na túto tematiku a tiež boli poskytnuté informácie cez médiá.

Vzdelávanie:

1. V apríli roku 2015 bola zorganizovaná medzinárodná konferencia XX. Červenkové dni preventívnej medicíny na Tál'och, kde jedna veľká sekcia bola venovaná prevencii a problematike nozokomiálnych nákaz. Konferencia mala veľmi dobrú účasť ako aj odozvu.
2. V II. polroku bola zorganizovaná pod gesciou RÚVZ Banská Bystrica medzinárodná konferencia o prevencii NN v dňoch 9. a 10.11.2015 na Tál'och. Prednášky boli koncentrované na vykonávanie opatrení v ZZ pri výskyte karpabenemáza produkujúcich mikroorganizmov u pacientov.
3. I. polrok bol venovaný vypracovaniu opatrení zameraných na zamedzenie šírenia rezistentných mikroorganizmov v ZZ. Na pôde RÚVZ Banská Bystrica bol usporiadaný 1 dňový seminár, kde boli prezentované poznatky z prevencie MRO v zahraničí a všeobecne prevencii NN a uskutočňovaniu prevalenčných štúdií.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Úlohy:

- pokračovanie úlohy - zlepšenia všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- informovanosť profesionálnej ako aj laickej verejnosti ohľadne možnosti očkovania proti novému typu chrípky v rámci sezónneho očkovania
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie a výskyt VNN
- príprava stratégie krízovej komunikácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s epidemickým až pandemickým výskytom chrípky.

Plnenie:

- zabezpečovali sme represívne opatrenia pri výskyte sporadických prípadov ochorení u občanov SR a kontrolovali sme dodržiavanie nariadených opatrení .

Informovali sme všetkých lekárov prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia v okresoch, Banskobystrický samosprávny kraj, lekárne, všetky ZŠ, SŠ, VŠ a predškolské zariadenia o všetkých opatreniach pri epidemickom výskyte chrípky a CHPO. Bola vykonávaná zosťrená aktívna surveillanca „SARI“ t.j. závažných akútnych respiračných infekcií, ich diagnostike, sledovanie dopadu výskytu SARI na zdravie obyvateľstva a ich priebežné hlásenie do IS EPIS a ich transfer do TESSy.

V roku 2015 bol aktualizovaný pandemický plán pre okresy Banská Bystrica a Brezno a BBSK ako aj aktualizácie protiepidemického plánu a zloženia protiepidemických komisií.

Pracovníci odboru sa zúčastnili 2 konferencií zameraných na vybavenosť pracovníkov pri riešení mim. situácií v Zlíne a 1x v Bratislave. Na pôde RÚVZ Banská Bystrica sa uskutočnili 2 semináre za účasti zdravotníckych pracovníkov (urgentné príjmy, infekčné odd.), pracovníkov RÚVZ v BBSK, KOS a krízových manažmentov ZZ s cieľom posilniť pripravenosť zdravotníctva na zvládnutie VNN. Osobitne sa preberalo OU na opatrenia pri výskyte VNN. Odbor epidemiológie bol vybavený oblečením na prácu v ohnisku VNN a boli uskutočnené opakované tréningy spojené s nácvikom obliekania a správneho vyzliekania týchto oblekov. Všeobecní lekári pre deti, dorast a dospelých boli edukovaný prostredníctvom elektronických

médií a II. polroku sa podarilo v spolupráci s Regionálnou komorou lekárov vykonať seminárne školenie tejto cieľovej skupiny.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia:

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: **január – február 2015**

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: **marec 2015 – február 2016**

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2015** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Plnenie a výsledky

V roku 2015 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd, všetky vyšetrenia sú ukončené a mali negatívny výsledok.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Etapy riešenia: Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ v SR;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia: december 2016

Plnenie a výsledky

V roku 2015 bolo poskytované výhradne poradenstvo pre záujemcov cez telefón. Sedenia so žiakmi boli dočasne pozastavené a podarilo sa vykonať len jedno sedenie na žiadosť ŠZŠ Valaská za účasti 30 žiakov. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 138 osôb a bolo u nich vykonané 101 odberov na HIV, z toho 35 anonymných, s 1 pozitívnym výsledkom. Telefonicky bolo poradenstvo poskytnuté ďalším 158 osobám, z toho 136 klientov volalo na linku prevencie

AIDS. Poradňa vydala 19 medzinárodných certifikátov o HIV negativite pre profesionálne účely – vydanie víza..

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie

Priebežne.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Plnenie a výsledky

Poradňa pre očkovanie vyvíja svoju činnosť od roku 2012. Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 15 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniu v otázkach povinnosti očkovania a to 22 x osobne a 58x telefonicky.

V rámci EIW boli doručené do čakární pediatrov informačné materiály o dôležitosti očkovania, boli vykonané prednášky pre zdravotníkov v rámci XX. ČDPM v sekcii „Nákazy preventabilné očkovaním“, zamestnanci sa aktívne zúčastnili VI. Vakcinologického kongresu a o význame očkovania viedli jednu besedu s matkami.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 195, z toho 75x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 55 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia.

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zstrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieleňých intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Etapy riešenia

I. etapa

1. marec – apríl 2013: odborne – metodická príprava, pilotný projekt
2. máj – jún 2013: realizácia výskumnej časti I.
3. júl – september 2013: vyhodnotenie, publikácia, intervencie

II. etapa

4. máj – jún 2016: realizácia výskumnej časti II
5. júl 2016 vyhodnotenie trendov a účinnosti intervencií
6. modifikácia intervencií, publikácie

Časové obdobie

Do konca roku 2016

Realizačné výstupy

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na príprave školy očkovania a vzdelávaní v oblasti „Hodnoty očkovania“, ktorá prebehla ako doškoloľovacia akcia pri FVZ SZU Bratislava. Celý rok 2015 bude venovaný výchovným aktivitám na stredných zdravotníckych školách a vysokých školách. Pre výkon edukačných aktivít boli pripravené materiály na prednášky ako aj letáky.

Úloha bola z pragmatických dôvodov predĺžená do roku 2017, nakoľko jednoročné vykonávanie intervencií je príliš krátka doba na zaznamenanie efektívnosti tejto aktivity.

6.10 OSTATNÉ ÚLOHY

6.10.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulantly i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie

V okresoch Banská Bystrica a Brezno je dozorovaných celkom 698 prevádzok ZZ a to tak ambulantných ako aj lôžkových. Počet a výsledky previerok budú podrobne analyzované vo VS za rok 2015 v kapitole ŠZD v ZZ.

6.10.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 1650 ohnisk v okrese Banská Bystrica a Brezno, z ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia v 1205 prípadoch, boli riešené 4 epidémie a vzniklo 12 situácií, ktoré si vyžiadali informáciu do SRV. Vo 26 ohniskách nákaz boli opatrenia vykonané rozhodnutím RH.

6.10.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v roku 2015 525 podaní, na riešenie ktorých bolo vydaných 73 rozhodnutí a 68 záväzných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 1220 konzultácií.

6.10.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna- cestou médií – TV, rozhlas, printové médiá, web stránka RÚVZ - www.vzbb.sk, systému EPIS – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – skladačky, brožúry,...

6.10.5 Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia porád pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie

1x sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja (jún 2015). Počas roka bolo poskytnutých 48 konzultácií ohľadne plnenia úloh.

6.10.6. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – konzultácie prebiehali pomocou internetu.
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR).
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadá 4x.
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – úloha sa plní kontinuálne.
- *Národný fokálny bod pre surveillance prenosných chorôb pri ECDC za SR (vedúca odboru)*

- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – úloha sa plní priebežne.
- Členstvo v Poradnom zbore HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na zasadnutiach poradného zboru podľa plánu hlavnej odborníčky pre epidemiológiu, v roku 2015 1x 2 dňové...*
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR). V rámci tejto úlohy odbor manažoval priebeh štúdie TOHES.
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPZ.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR .
- Členstvo v pracovnej skupine pre vypracovanie štandardov pre kontrolu HER zdravotníckych zariadení.
- Členstvo v expertnej skupine EFSA za SR – výskyt zoonóz a alimentárnych nákaz u ľudí.

6.10.7. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologicky závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má päť členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v roku 2015 nikto nepožiadaval o skúšky s vydaním potvrdenia o vykonávaní epidemiologicky závažnej činnosti.

6.10.9 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch apríl, máj a jún 2015 bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia hlodavcov v meste Banská Bystrica a Brezno, zasadali komisie pre ochrannú DDD činnosť a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola výkonu ako aj účinnosti . Rovnakým spôsobom bola vykonávaná jesenná deratizačná akcia v oboch okresoch.

Celkovo bolo vykonaných 129 prieskumov v teréne.

6.10.10 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V roku 2015 prebehli dva kurzy so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 38 účastníkov.

ODDELENIE CHEMICKÝCH ANALÝZ

Ing. Zuzana VASSÁNYI – vedúca oddelenia

1. Úloha, ktorej gestorom je OCHA RÚVZ Banská Bystrica

7.7 STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

Cieľ:

Sledovať hladinu PAU v pracovnom ovzduší a ich metabolitu hydroxypyreínu (1-OHP) v moči pracovníkov vykonávajúcich prácu v prostredí, ktoré je zdrojom PAU, ako faktora ohrozujúceho zdravie. Súčasne slúži ako príprava pre rozšírený biomonitring u ľudí v rámci celoeurópskeho programu „Biomonitoring záťaže ľudí faktormi z prostredia“ (HBM).

Plnenie:

1./ Polycyklické aromatické uhľovodíky (PAU) v ovzduší

Vyšetrované vzorky pracovného ovzdušia boli odobraté pri pokládke asfaltu a pri podzemnej ťažbe magnezitu, kde zdrojom PAU sú dieselové motory. Koncentrácia PAU vo vnútornom ovzduší sa sledovala aj pri úprave ľadovej plochy dieselovou roľbou na zimnom štadióne. Prekročenia NPEL (naftalén, benzo-a-pyrén) vo odobratých vzorkách neboli zistené. Počet vzoriek ovzdušia 20, počet stanovených ukazovateľov 325, počet analýz 1033.

2./ 1-hydroxypyreín (1-OHP) v moči

Vzorky vyšetrené za účelom hodnotenia expozície boli odobraté u pracovníkov pri pokládke asfaltu a u pracovníkov pri likvidácii nebezpečného chemického odpadu.

Vo vyšetrovaných vzorkách bolo prekročenie biologickej medznej hodnoty sledovaného metabolitu zaznamenané v jednom prípade (asfaltér).

Počet vzoriek vyšetreného biologického materiálu 29, počet stanovených ukazovateľov (1-OHP, kreatinín) 58, celkový počet analýz 78.

2. Plnenie úloh PaP – štatistika výkonov

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
1.3 2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí	150	276
1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska	40	98
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	262	1279
3.1	Monitoring príjmu jódu	144	432
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm	38	76
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	16	206
7.7	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií	49	383
7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	197	3148
	Výkony celkom:	896	5898

ODDELENIE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (VRÁTANE MŽP A BŽP) **RNDr. Jozef Strhársky, PhD. - vedúci oddelenia**

Oddelenie lekárskej mikrobiológie (OLM) RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo v roku 2015 gestorom 4 úloh „Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2015 a na ďalšie roky“. 2 projekty boli z OFŽP (7.12 a 7.13) a 2 projekty boli z OLM (8.2 a 8.3). Okrem toho sme sa podieľali na ďalších 7 úlohách ako spoluriešitelia (6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.10, 7.11 a 8.1).

7.12 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) – MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina

Etapy riešenia: 2015 a ďalšie roky

Anotácia:

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahljšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

Cieľ:

- monitoring biologických alergénov v ovzduší ako súčasť prevencie zameranej na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
- medializácia peľového spravodajstva a jeho využitie na zlepšenie životných podmienok a kvality života dotknutých skupín obyvateľstva vrátane jeho použitia pri diagnostike a správnom načasovaní liečby polinóz,
- iniciovať rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS v Slovenskej republike,
- riešiť možnosti eliminácie najvýznamnejších alergénov (výsadba vhodnej zelene, udržiavanie a kosenie trávnych porastov, eliminácia neudržiavaných plôch ako rezervoára alergologicky významných druhov).

Výstupy:

- týždenné peľové spravodajstvo formou tlačových správ, medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách,
- prezentácia výsledkov monitoringu v médiách, na odborných podujatiach, publikácie v odborných časopisoch,
- využitie databázy PIS pre riešenie medzinárodných projektov týkajúcich sa zmien bioklímy a šírenia invázných druhov rastlín.

Vyhodnotenie

Metodika:

Odber vzoriek a laboratórna diagnostika peľových alergénov v ovzduší bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou metódou ŠPP_OLM_64/07_BIO spracovanou podľa zásad európskej peľovej informačnej služby. Ostatné

monitorovacie stanice ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina nemajú túto skúšku akreditovanú, ale postupujú jednotne podľa tejto štandardnej metódy.

V zmysle zabezpečenia kvality meraní pri realizácii peľového monitoringu pripravili sme v spolupráci s ÚVZ SR Bratislava bilaterálne medzilaboratórne porovnanie. Na porovnanie boli použité 3 archivované preparáty denných vzoriek z peľového monitoringu ÚVZ SR BA. Porovnaním dosiahnutých výsledkov oboch laboratórií sa potvrdila spôsobilosť laboratórií reprodukovať výsledky peľového monitoringu.

Priebeh peľového monitoringu 2015 a medializácia výsledkov

RÚVZ Banská Bystrica je gestorom úlohy, na ktorej sa spoluriešiteľsky podieľajú monitorovacie stanice na ÚVZ SR a RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina.

Peľový monitoring roku 2015 sme podľa poveternostnej situácie oficiálne spustili od 2.3.2015. Monitorovacia stanica ÚVZ SR v Bratislave a monitorovacia stanica v Banskej Bystrici začala s monitorovaním o týždeň skôr a to od 8. kalendárneho týždňa, monitorovacia stanica pri RÚVZ Trnava od 9. týždňa, monitorovacie stanice pri RÚVZ Nitra, Žilina od 10. kalendárneho týždňa. Monitorovacia stanica pri RÚVZ Košice pre poruchu lapača začala s monitorovaním až od 11. kalendárneho týždňa. Monitorovanie pre poruchu lapača musela na týždeň v júli prerušiť monitorovacia stanica v Košiciach. Peľová sezóna 2015 bola na väčšine monitorovacích staníc ukončená 31. októbra. Monitorovacie stanice ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ Banská Bystrica pokračovali s monitorovaním ďalej - BA do 30. novembra a BB, vzhľadom na teplú zimu, až do 20. decembra 2015.

V rámci monitorovania biologických častíc v ovzduší (aerobiologický monitoring) bolo na všetkých monitorovacích staniciach PIS pri RÚVZ v SR celkovo vyhodnotených kvalitatívnou a kvantitatívnou analýzou viac ako 1500 vzoriek trvalých mikroskopických preparátov peľových zrn a spór vzdušných húb zachytených v lapačoch peľu. Pri mikroskopickej diagnostike bolo vyhodnotených cez 4500 ukazovateľov. Priebežné výsledky výskytu biologických alergénov v ovzduší sa z jednotlivých monitorovacích staníc týždenne zasielali formou protokolov cez stránku www.alergia.sk na koordinačné pracovisko RÚVZ v Banskej Bystrici. Po overení nameraných údajov bola na koordinačnom pracovisku spracovaná prognóza na nasledujúci týždeň a výsledky peľového monitoringu boli publikované na stránke spolu s textovou správou o aktuálnej peľovej situácii na Slovensku. Monitorovacie stanice poskytovali týždenné peľové spravodajstvo na portáli www.alergia.sk, www.zdravie.sk a na webových stránkach úradov. Koordinačné pracovisko na základe podkladov z monitorovacích staníc pripravovalo týždenne tlačové správy o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky. Celkom bolo vypracovaných 43 týždenných tlačových správ, zrealizovaných 8 rozhovorov pre televízne vysielanie (RTVS, Markíza, regionálna TV v Nitre) a 4 rozhovory pre rozhlasové vysielanie. Pracovníci pri RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR Bratislave sa zároveň podieľali na vypracovaní odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu.

V spolupráci s HŽPaZ ÚVZ SR sme sa podieľali na spracovaní projektového zámeru a príprave realizácie „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia.

Prednášková a publikačná činnosť:

1. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2014 [poster], konferencia XIII. Martinské dni imunológie, Martin, 25.-28.3.2015.
2. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2014 na Slovensku [abstrakt], Klinická imunológia a alergológia, číslo 2015, ISSN, Bratislava 2015.

3. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peřová sezóna 2015 [poster], XXXII. kongres slovenských a českých alergológov a klinických imunológov, Žilina, 21.-24.10.2015.
4. Lafféřsová, J., Hochmuth, L., Hrubiško, M.: Začiatok a koniec peřovej sezóny na Slovensku. Článok in Klinická imunológia a alergológia – v tlači

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Barátová, E.: rozhovory -1 x TV Markíza , 2x regionálna TV v Nitre
2. Lafféřsová, J.: konzultácie k bakalárskej práci študenta VŠ a 5dňová prax – Výskyt alergologicky významných drevín časti sídliska Sásová v Banskej Bystrici.
3. Lafféřsová, J.: konzultácie pre MZ SR k problematike merania výskytu alergologicky významného peřu v ovzduší klimatických kúpeľov.
4. Lafféřsová, J.: RTVS rozhovory - 2x RTVS, 2x rozhlasové vysielanie, 3x Markíza, 19 týždenných tlačových správ o peřovej situácii v SR.
5. Lafféřsová, J.: hodnotiaca správa za rok 2014 – Priebeh peřovej sezóny vybraných indikátorov (jelša, breza, ambrózia, trávy) v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Nitre, Trnave a Žiline do monitorovacieho systému UNIPHE (podľa metodiky UNIPHE).
6. Lafféřsová, J.: spracovanie týždenných hlásení o výskyte peřu brezy v ovzduší SR k medzinárodnej štúdii pre Hall Allergy za mesiace marec – máj 2015.
7. Lafféřsová, J.: spolupráca s HŽPaZ ÚVZ SR na spracovaní projektového zámeru „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia.
8. Lafféřsová, J.: vypracovanie odborných stanovísk ohľadom monitorovania biologických alergénov v ovzduší pre masmédiá a verejnosť – poskytnuté 4 konzultácie a 3 konzultácie k článkom pre denníky Pravda, SME a Plus jeden deň
9. Zámečníková, M.: vypracovanie odborných stanovísk ohľadom monitorovania biologických alergénov v ovzduší pre masmédiá a verejnosť – poskytnuté 3 konzultácie a odpovede , informácie o peřovej situácii v Bratislave pre tlačové agentúry (SITA, TASR).

7.13 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

Gestor úlohy

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Etapy riešenia: 2015 a ďalšie roky

Anotácia

Na vzniku respiračných alergií sa vo veľkej miere podieľajú alergény vnútorného prostredia (roztoče, zvieracie alergény, plesne). Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50% pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami treba chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu najmä úpravou prostredia. Prevencia a profylaxia pri liečbe respiračných alergií patria do problematiky verejného zdravotníctva.

Cieľ:

- zmonitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory,
- využitie výsledkov monitorovania na hodnotenie zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.

Výstupy:

- správa o výskytu alergénov roztočov vo vnútornom prostredí budov sledovaných zariadení,
- návrh programov na zlepšenie podmienok prostredia a aktualizáciu legislatívy,
- čiastkové závery a výsledky budú uvedené v odpočtoch a priebežne publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Vyhodnotenie**Metodika:**

Laboratórna diagnostika výskytu alergénov roztočov v prachu bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou semikvantitatívnou metódou ŠPP_OLM_76 / 08 BIO. Vyhodnotenie výsledkov sme realizovali podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V tomto období boli odobraté vzorky a spracované hodnotiace správy z kontrol výskytu alergénov roztočov v zariadeniach sociálnej starostlivosti pre oddelenie HŽPaZ RÚVZ Galanta a vo vybraných predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno pre oddelenie HDM RÚVZ BB. Výsledky získané spracovaním 112 vzoriek boli vyhodnotené v zmysle platnej legislatívy.

Tabuľka na vyhodnotenie

Stupeň obsahu alergénov roztočov	Obsah guanínu /g prachu
1 - vysoká prítomnosť alergénov roztočov	> 10 000 µg/g
2 - stredná prítomnosť alergénov roztočov	2 500 – 10 000 µg/g
3 - nízka prítomnosť alergénov roztočov	600 - 2 500 µg/g
4 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
5 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
6 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g

Na základe prepočtových tabuliek, ktoré k nameraným stupňom výskytu alergénov roztočov v prachu priradujú prislúchajúce hladiny guanínu udávané v µg na 1g prachu, je možné výsledky vyhodnotiť v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Výskyt roztočov v prachu je možné posudzovať a hodnotiť podľa ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

- §1, ods. 2, písm. b) definuje biologické znečisťujúce látky: alergény roztočov sú tráviace enzýmy roztočov z čeľade Pyroglyphidae obsiahnuté v ich tráviacom trakte a vylučované spoločne s exkrementami do prostredia. Príloha č.4, tabuľka č. 7 uvádza limitné hodnoty biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov a to < 2 µg alergénov roztočov/1g prachu alebo 0,6 mg guanínu/g prachu.

V súvislosti s trendom v európskych laboratóriách sme si vedomí, že je potrebné na skvalitnenie práce v laboratórnej diagnostike a pri kvantifikácii výsledkov zaviesť nové metódy s využitím ELISA testov, ktoré majú vyššiu výpovednú hodnotu ako v súčasnosti používaná

semikvantitatívna metóda, preto sme pripravili podklady na zavedenie metódy stanovenia alergénov roztočov s využitím ELISA testov.

Hodnotenie – závery:

Alergény roztočov sú celoročné alergény preto je potrebné za účelom prevencie alergických ochorení systematické odstraňovanie rizikových faktorov ich vzniku. Zásady údržby prostredia sú súčasťou prevádzkových poriadkov – je potrebné dôraznejšie vyžadovať správny systém vetrania, odstraňovania prachu, pranie textílií, údržbu kobercov, posteľných matracov a ostatného čalúneného nábytku.

Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50 % pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami je možné chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu aj vhodnou úpravou prostredia. Preto je naďalej potrebné monitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory v čo najširšom meradle.

Prednášková a publikačná činnosť:

1. Slotová, K., Janešíková, E., Lafférová, J.: Roztoče v stredoškolských a vysokoškolských ubytovacích zariadeniach v Slovenskej republike [prednáška], celoštátna vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou „XII. dni hygieny detí a mládeže“, 26. 5. 2015.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu:

1. Lafférová, J.: konzultácie a 5 dňová prax študentky SZU v rámci bakalárskej práce zameranej na prítomnosť alergénov roztočov v predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno.
2. Lafférová, J.: konzultantka študentky SZU k bakalárskej práci zameranej na prítomnosť alergénov roztočov v predškolských zariadeniach okresov Banská Bystrica a Brezno.

8.2 SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *Streptococcus pneumoniae* spôsobujúcich invazívne pneumokokové ochorenia v populácii a sledovanie zastúpenia sérotypov týchto kmeňov.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica

Etapa riešenia: 2013 – 2015

Anotácia:

Invazívne pneumokokové ochorenia (IPO) sú závažné infekcie ohrozujúce najmä vekové kategórie detí do dvoch rokov a osoby nad 65 rokov. Len niekoľko z 93 doposiaľ známych sérotypov *S. pneumoniae* má potenciál stať sa pôvodcom IPO. Väčšina týchto sérotypov je obsiahnutá vo vakcínach, ktoré v súčasnosti predstavujú účinnú formu prevencie. Na Slovensku sú k dispozícii 3 vakcíny – dve konjugované, ktoré sú aj súčasťou povinného očkovania a polysacharidová vakcína určená pre osoby staršie ako dva roky.

Cieľ

Cieľom projektu je monitorovanie zastúpenia sérotypov kmeňov *S. pneumoniae*, ktoré sú pôvodcami invazívnych pneumokokových ochorení ako aj skvalitnenie surveillance IPO na Slovensku.

Závery

Všetky kmene *S. pneumoniae* izolované z pôvodne sterilných miest sú posielané do NRC pre pneumokokové nákazy, kde sú podrobené podrobnejšej analýze, pod ktorú spadá najmä stanovenie sérotypu pomocou klasických sérologických metód, prípadne určenie genetickej príbuznosti. Keďže nie všetky pozitívne biologické vzorky sú zároveň kultivačne úspešné, je potrebné myslieť aj na stanovenie sérotypu priamo z biologického materiálu. V prípade, že daný kmeň nie je dostatočne viabilný, je možné na stanovenie sérotypu použiť aj molekulárno-biologické metódy.

Vyhodnotenie

Metodika a novozavedené metódy

Diagnostika bola vykonávaná metódami zavedenými v rámci NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy.

NRC využíva mikrobiologické, sérologické a molekulárno-biologické metódy. Z klasických mikrobiologických metód sa vykonávala kultivácia kmeňov *S. pneumoniae* zaslaných do NRC z regionálnych mikrobiologických laboratórií. V prípade potreby bol vykonaný optochínový test na potvrdenie druhovej príslušnosti ako aj test rozpustnosti v žlči. Každý kmeň bol následne podrobený sérotypizácii pomocou molekulárno-biologických metód (multiplex PCR) a klasických sérologických metód (latexovej aglutinácie a quellung reakcie). Kmene boli zároveň uskladnené ako súčasť zbierky kmeňov *S. pneumoniae* NRC.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillance IPO na Slovensku NRC spolupracovalo s lekármi, mikrobiologickými laboratóriami a epidemiológami, usmerňovalo ich pri transporte živých kmeňov *S. pneumoniae* a poskytovalo odborné konzultácie a prednášky pre lekárov, mikrobiológov a odbornú verejnosť.

Počet vyšetrených vzoriek a stanovenie ich sérotypu, rok 2015

V roku 2015 bolo do NRC doručených spolu 77 kmeňov resp. pôvodných biologických materiálov *S. pneumoniae*. Všetky viabilné kmene *S. pneumoniae* boli zaradené do zbierky NRC. Zastúpenie sérotypov ako aj pôvodných biologických materiálov sumarizujú tabuľky č. 1 a 2. Všetky informácie týkajúce sa kmeňov izolovaných z pôvodne sterilných tekutín, zaslané do NRC na sérotypizáciu a ďalšiu analýzu sú zároveň prístupné po kontaktovaní pracovníkov NRC (www.vzbb.sk).

Z výsledkov je jasná dominancia sérotypov 19A a 3 podieľajúcich sa na vzniku invazívnych pneumokokových ochorení.

Tab. 1

Prehľad počtu jednotlivých sérotypov kmeňov *S. pneumoniae* a pôvodných biologických materiálov zaslaných do NRC, z ktorých boli sérotypy izolované, rok 2015

Sérotyp	Počet izolovaných kmeňov
19A	14
3	10
15A	4
7F	3
8	3
6A	2
6B	2
10B	2

11A	2
18C	2
23A	2
23B	2
31	2
35F	2
1	1
4	1
6A/B	1
6C	1
7A	1
10A	1
14	1
15F/A	1
15B	1
15C	1
15B/C	1
16F	1
17F	1
Sg. 18	1
19F	1
20	1
22F/A	1
22F	1
23F	1
24F	1
25/38/43/45/48	1
33F/A	1
39	1
Neurčený sérotyp	2

Tab. 2

Počet a typ pôvodných materiálov, z ktorých boli pneumokokové kmene izolované

Materiál	Počet
Hemokultúra	43
Likvor	20
Pleurálny punktát	4
Výpotok brušná dutina	3
Ascites	1
Ster z mozgových blán	1
Ster z rany - mastoiditída	1
Punktát absces	1
Punktát kĺb	1
Plodová voda	1
Likvor + hemokultúra	1

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach, rok 2015

Prednášky

1. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Hudečková, H. Aktuálny stav vo výskyte invazívnych infekcií spôsobených *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku, sérotypy a možnosti diagnostiky [prednáška], VI. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské pleso, 15.-17.1.2015.
2. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Avdičová, M., Hudečková, H. Výskyt invazívnych infekcií spôsobených *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku v období rokov 2011-2014 [prednáška], XII. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19.3.2015.
3. Bottková E., Maďarová L., Klement C., Avdičová M., Hudečková H. Invazívne pneumokokové infekcie na Slovensku a v Európe [prednáška], XX. Červenkové dni preventívnej medicíny, hotel Stupka, Tále, 27.-29.04.2015.
4. Bottková, E., Maďarová, L., Avdičová, M., Klement, C., Hudečková, H. Invazívne infekcie spôsobené *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku v období rokov 2011-2014, [prednášky], Mediforum, Škola očkovania, hotel Best Western Polom, Žilina, 10.4.2015; Podbanské, 17.4.2015; hotel Kaskády, Sielnica, 15.5.2015; hotel Double Tree by Hilton, Bratislava, 22.5.2015.
5. Bottková, E., Maďarová, L., Avdičová, M., Klement, C., Hudečková, H. Invazívne infekcie spôsobené *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku v období rokov 2011-2014 [prednáška], XI. Slovenský pediatrický kongres s medzinárodnou účasťou, hotel Double Tree by Hilton, Košice, 4.-6.6.2015.
6. Bottková, E., Maďarová, L.: Diskusné sústreďenie v epidemiológii infekčných chorôb. Škola vakcinológie. SZU Bratislava, 9.6.2015.
7. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C. Súčasná epidemiologická situácia invazívnych a neinvazívnych pneumokokových ochorení na Slovensku [prednáška], Pfizer stretnutie poisťovní, Bratislava, 22.9.2015.
8. Maďarová, L., Bottková, E., Kráľinský, K., Klement, C., Avdičová, M., Hudečková, H. National surveillance system of IPD in Slovakia [poster], 13th EMGM congress, Amsterdam, Holandsko, 14.-17.9.2015.

Publikácie:

1. Bottková, E., Maďarová, L., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Hudečková, H. Aktuálny stav vo výskyte invazívnych infekcií spôsobených *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku, sérotypy a možnosti diagnostiky. Zborník abstraktov z prednášok VI. Vakcinologický kongres. ISBN 978-80-971836-3-9.
2. Kráľinský, K., Maďarová, L., Bottková, E., Takáč, B., Dluholucký, S., Klement, C.: Prevencia proti pneumokokovým ochoreniam na Slovensku. Zdravotnícke noviny, ročník XX/LXIV, 11. jún 2015, c. 23, str. 3.
3. Bottková E.: Výskyt pneumokokových ochorení 2011-2014. Kompendium medicíny. Mediforum škola očkovania, jún 2015, str. 8-9.

8.3 SURVEILLANCE *BORDETELLA PERTUSSIS*

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevalencie IgG anti-PT *B. pertussis*. Zavedenie nových diagnostických metód na sledovanie príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov *B. pertussis* od kmeňov vakcinálnych.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami.

Etapa riešenia: 2013 - 2015

Anotácia:

V súvislosti so stúpajúcou incidenciou pertussis v mnohých krajinách sveta sa pozornosť sústreďuje aj na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Je preto nevyhnutné najmä pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR zaviesť do diagnostiky metódu PFGE, slúžiacu na zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti kmeňov.

Cieľ

Cieľom projektu je v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC (EU PertstrainGroup) poukázať na nevyhnutnosť skvalitnenia surveillance pertussis a na zosúladenie diagnostiky tohto agens na všetkých úrovniach. Najdôležitejším cieľom projektu je monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevalencie IgG anti-PT *B. pertussis*.

Záver

Väčšina prípadov pertussis v SR, hlásená do EPIS-u, je diagnostikovaná pomocou sérologických metód dôkazu protilátok. Laboratórna diagnostika pertussis musí byť smerovaná k rýchlemu odhaleniu pôvodcu pomocou priamych diagnostických metód. Na prvom mieste je teda potrebné myslieť na kultiváciu a PCR. Sérológia by mala byť v prípade pertussis využívaná najmä ako metóda konfirmačná. Vzhľadom na vysoký počet vyšetrení pertussis pomocou sérologických metód v SR je potrebné zmeniť prístup k diagnostike tohto agens tak u odbornej ako aj u laickej verejnosti.

Vyhodnotenie

Metodika a novozavedené metódy

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so štandardnými pracovnými postupmi (ŠPP). Všetky použité metódy dôkazu sú akreditované.

Z priamych diagnostických metód sa vykonávala kultivácia *Bordetella sp.*, *B. pertussis* a *B. parapertussis* v nazofaryngeálnom výtere ako aj real-time PCR na dôkaz prítomnosti DNA spomínaných agens. Diagnostika pomocou real-time PCR bola upravená a doplnená v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC na diagnostiku týchto agens. Real-time PCR bola doplnená o dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxA-Pr*). V rámci interpretácií výsledkov vyšetrení pomocou real-time PCR bol v prípade dôkazu IS1001 doplnený ukazovateľ *B. bronchiseptica*, nakoľko táto sekvencia sa nachádza aj u tohto druhu.

Z nepriamych diagnostických metód bola vykonávaná diagnostika prítomnosti resp. hladiny protilátok tried IgG a IgA na dôkaz prítomnosti protilátok proti pertussickému toxínu u *Bordetella pertussis*. Aglutinácia sa vykonávala na dôkaz prítomnosti protilátok proti *Bordetella parapertussis* (hodnotenie 4 násobného vzostupu titra protilátok).

V súvislosti so zaznamenaním epidémií pertussis v mnohých krajinách sa stále väčšia pozornosť sústreďuje na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Tieto analýzy sa vykonávajú prevažne pomocou pulznej elektroforézy (PFGE). Získané pulzotypy sú triedené do skupín a porovnáva sa ich príbuznosť resp. odlišnosť. Z tohto dôvodu pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR bola validovaná aj táto metóda za použitia zbierkových referenčných kmeňov *B. pertussis*, *B. parapertussis* a *B. holmesii*.

Medzilaboratórne porovnania a zosúladenie diagnostiky

V rámci zapojenia NRC pre pertussis a parapertussis do projektu organizovaného pod záštitou ECDC: „Coordination of activities for laboratory surveillance of whooping cough in Member States and European Economic Area (EEA) countries“, ktorého cieľom je zosúladenie diagnostiky pertussis na všetkých úrovniach, sa NRC zapojilo do troch Externých kontrol kvality (molekulárno-biologickej, sérologickej a kultivačnej). NRC uspelo vo všetkých troch spomínaných kontrolách na 100 %. K dispozícii sú už aj vyhodnotenia celého projektu, ktoré boli publikované formou technických dokumentov a vedeckých prác.

Dňa 27.04.2015 boli do NRC doručené dve vzorky určené na medzilaboratórne porovnanie (Labquality, Finsko) pomocou sérologických metód dôkazu (ELISA IgG Anti PT a ELISA IgA Anti PT). Test bol vykonaný so 100% úspešnosťou.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillance pertussis na Slovensku NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR a poskytovalo odborné konzultácie a prednášky pre lekárov a odbornú verejnosť. NRC oslovilo niektoré oddelenia klinických mikrobiológií (OKM) na Slovensku a ponúklo im spoluprácu na zavedení kultivácie pertussis v rámci SR. Kultiváciu *Bordetella* spp. vykonávajú okrem NRC aj na OKM Považská Bystrica a OKM Liptovský Mikuláš, OKM Martin (Klinická biochémia, s.r.o.), OKM Čadca.

V marci 2015 NRC usporiadalo pracovné stretnutie s lekármi prvého kontaktu pre deti a dorast z Banskej Bystrice, spolu 11 ambulancií, s cieľom zaviesť v rámci Banskej Bystrice sentinelový systém zasielania materiálov určených na diagnostiku *B. pertussis* pomocou kultivácie. Sentinelový spôsob zasielania materiálov by mal prispieť ku zvýšenej pravdepodobnosti pozitívneho záchytu *B. pertussis* na Slovensku.

V júni 2015 sa vedúca NRC pre pertussis a parapertussis zúčastnila na pracovnom stretnutí s lekármi prvého kontaktu v okrese Zvolen za účelom zosúladenia diagnostiky pertussis a interpretácie výsledkov laboratórnych vyšetrení. Stretnutie bolo organizované oddelením klinickej mikrobiológie NsP Zvolen.

V roku 2015 sa Slovensko zapojilo do projektu organizovaného ECDC pod názvom “Pertussis Laboratory Surveillance Network (EUpert-labnet)“. Hlavným cieľom vytvorenej siete a projektu je zabezpečiť integrovaný dohľad nad pertussis v Európe. Projekt bude prebiehať v rokoch 2015-2019. Koordinujúcim pracoviskom je inštitút THL vo Fínsku, Turku, s ktorým má NRC dlhodobu dobrú spoluprácu.

Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek, rok 2015

Pomocou kultivácie bolo vyšetrených v roku 2015 spolu 60 nasofaryngeálnych výterov, prítomnosť *B. pertussis* nebola potvrdená ani v jednom z prípadov. Prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v jednom prípade. Išlo o novorodenca z Kežmarku s príznakmi dávivého kašľa. Prítomnosť *B. bronchiseptica* bola potvrdená v troch prípadoch. Počet vyšetrených materiálov pomocou jednotlivých metód skúšania je uvedený v Tab. 1.

Tab. 1

Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek na prítomnosť *B. pertussis* a *B. parapertussis* v NRC pre pertussis a parapertussis, rok 2015

	Spolu vyšetrených	Pozitívne
Aglutinácia <i>Bordetella parapertussis</i> (párové vzorky)	104	3
ELISA IgG anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	201	49

ELISA IgA anti-PT <i>Bordetella pertussis</i>	201	30
kultivácia	60	1 <i>B. parapertussis</i> 3 <i>B. bronchiseptica</i>
real-time PCR <i>Bordetella sp.</i>	547	10
real-time PCR <i>B. parapertussis</i> / <i>B. bronchiseptica</i>	547	6
real-time PCR <i>Bordetella pertussis</i> , <i>ptxA-Pr</i> (gén zodpovedný za tvorbu pertussického toxínu)	14	7

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach, rok 2015

1. Kráľinský, K., Petřík, O., Maďarová, L., Takáč, B., Strečková, A., Bottková, E., Klement, C., Halajová, I., Ťažký, B., Tuhársky, T.: Pertussis ako príčina úmrtia u 7 týždňového dojčat'a [prednáška], VI. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské Pleso, 15.-17.1.2015.
2. Maďarová, L., Avdičová, M., Bottková, E., Klement, C.: Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení [prednáška], VI. Vakcinologický kongres, hotel Patria, Štrbské Pleso, 15.-17.1.2015.
3. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Pertussis: diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení [prednáška], Pracovné stretnutie, NRC pre pertussis a parapertussis RÚVZ Banská Bystrica, 10.3.2015.
4. Maďarová, L., Seligová, J., Kráľinský, K., Bottková, E., Klement, C.: Diagnostika *Bordetella pertussis* pomocou priamych diagnostických metód dôkazu (kultivačne pozitívne záchyty *Bordetella spp.* na Slovensku v súčasnosti) [prednáška], XII. vedecko-odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19.3.2015.
5. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení [prednáška], Vedecko-pracovná schôdza lekárov nemocnice, Dolný Kubín, 18.3.2015.
6. Maďarová, L., Avdičová, M., Bottková, E., Seligová, J., Klement, C.: Diagnostika *Bordetella pertussis* pomocou kultivácie na Slovensku. Sentinelový spôsob zasielania materiálov na vyšetrenie [prednáška], XX. Červenkové dni preventívnej medicíny, hotel Stupka, Tále, 27.-29.4.2015.
7. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení [prednáška], Vedecko-pracovná schôdza spolku lekárov Kysúc, Čadca 28.4.2015.
8. Bottková, E., Maďarová, L.: Diskusné sústreďenie v epidemiológii infekčných chorôb. Škola vakcinológie. SZU Bratislava, 9.6.2015.
9. Maďarová, L., Bottková, E., Avdičová, M., Klement, C.: Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení [prednáška], Seminár lekárov prvého kontaktu pre deti a dorast, hotel Tennis, Zvolen, 22.6.2015.

Publikácie:

1. Maďarová, L., Bottková, E., Kráľinský, K., Avdičová, M., Klement, C.: Čierny kašeľ. <http://lekar.pluska.sk/clanky/cierny-kasel>
2. Kráľinský, K., Petřík, O., Maďarová, L., Takáč, B., Strečková, A., Bottková, E., Klement, C., Halajová, I., Ťažký, B., Tuhársky, T.: Pertussis ako príčina úmrtia u 7 týždňového dojčat'a [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok, VI. Vakcinologický kongres. ISBN 978-80-971836-3-9.

4. Maďarová, L., Avdičová, M., Bottková, E., Klement, C.: Pertussis: laboratórna diagnostika a interpretácia výsledkov vyšetrení [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok VI. Vakcinologický kongres. ISBN 978-80-971836-3-9.
5. Kráľinský, K., Petřík, O., Maďarová, L., Takáč, B., Strečková, A., Bottková, E., Klement, C., Ťažký, B., Tuhársky, T.: „Critical pertussis“ – incidencia, diagnostika a terapeutické možnosti [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok z XXV. Getlíkovho dňa, Pediatria, 12. marec 2015, ISSN 1336-863X.
6. Kráľinský, K., Petřík, O., Maďarová, L., Takáč, B., Okáľová, K., Strečková, A., Bottková, E., Fabiánová, M., Klement, C., Ťažký, B., Tuhársky, T.: Fatálny priebeh respiračných komunitných infekcií v detskom veku – kazuistiky [abstrakt], Zborník abstraktov z prednášok z XI. Slovenského pediatrického kongresu s medzinárodnou účasťou, Česko-slovenská pediatrie, jún 2015, ISSN 0069-2328.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapa riešenia: 2015 - 2016

RÚVZ Banská Bystrica - OLM, počet vyšetrených vzoriek, rok 2015

V rámci stredoslovenského regiónu boli v roku 2015 vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Banskej Bystrici vyšetrené odpadové vody z 13-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a jedného záchytného utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši – Opatovej.

Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD-A, Hep2 a L20B.

Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 84, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 168 vzoriek. Z celkového počtu 80 ukončených vyšetrení odpadových vôd v roku 2015 a 17 odpadových vôd dovyšetrovaných z roku 2014 nebol izolovaný žiadny poliovírus ani iný enterálny vírus. U 4 vzoriek odpadových vôd ešte nie je vyšetovanie ukončené.

Pre obdobie rokov 2015/16 bol vypracovaný a RÚVZ Banskobystrického a Žilinského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2015 – február 2016.

Úlohy OFŽP: 7.1, 7.2, 7.3., 7.10 a 7.11

Tab. 1

Počty vyšetrení v laboratóriu biológie životného prostredia, rok 2015

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
*7.1	Cyanobaktérie	77	77	171
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	38	76	380
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	17	68	102
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	5	20	64
7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	203	1421	1827

* 7.1 – v zmysle plnenia úlohy boli odobraté a na prítomnosť cyanobaktérií vyšetrené vzorky vôd vyhlásených kúpacích oblastí – Ružiná, Počúvadlo, Vindšachta, Kolpachy (výskyt vodného kvetu nebol nezaznamenaný). Ďalšie vzorky vôd boli odoberané z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec a Málincec – vodný kvet zachytený na Málinci a Hriňovej. Súbežne boli na úpravniach vody odobraté a na prítomnosť cyanobaktérií vyšetované vzorky surovej a upravenej vody.

Tab. 2

Počty vyšetrení v laboratóriu mikrobiológie životného prostredia, rok 2015

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	34	34	105
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	23	208	408
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	5	10	176
7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	203	1205	1604

Laboratórium virologickej kultivácie, v rámci riešenia úlohy 7.10 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, opracovali metódou dvojfázovej separácie 5 vzoriek vôd na kúpanie. Takto spracované vody boli posielané na ďalšie vyšetovanie na ÚVZ SR v Bratislave. V období augusta 2015 boli odobraté a následne spracované vzorky rekreačných vôd z dvoch okresov. Z okresu Žiar nad Hronom to boli vzorky - Vindšachtské jazero, Počúvadlo a Veľké Kolpašské jazero. Z okresu Lučenec boli odobraté vzorky rekreačných vôd z Divína a Ružinej.

8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre chrípku

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Košice

Etapa riešenia: Projekt má dlhodobý charakter a jeho riešenie sa uskutočňuje priebežne.

RÚVZ Banská Bystrica - OLM, počet vyšetrených vzoriek, rok 2015

V roku 2015 bolo vo laboratóriu virologickej kultivácie OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, pokusom o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach vyšetrených 223 materiálov, z toho 58 bolo s diagnózou SARI, 28 materiálov bolo od sentinelových lekárov. Kultivačne bolo vyšetrených 198 materiálov, z toho bolo izolovaných 38 kmeňov chrípky A, resp. B. Dokázaných bolo 9 prípadov pandemickej chrípky A/California/7/2009 (H1N1) pdm09 – like (z výterov u pacientov z BB-7x, PB-1x, LM-1x); 12x chrípka A/Texas/50/2012 (H3N2) – like (od pacientov z BB-5x, RS-5x, MT-1x, ZA-1x), 11 x chrípka A bližšie nešpecifikovaná (od pacientov z BB-6x, RS-3x, LM-1x, ZH-1x). Rýchlotestom bolo vyšetrených 114 výterov, z toho bolo 8 materiálov pozitívnych na chrípku A (BB-7x, LM-1x). Súhrnný prehľad vyšetrených vzoriek je uvedený v Tab. 1.

Tab. 1

Vyšetrenia vzoriek podozrivých na prítomnosť chrípky v laboratóriu virologickej kultivácie rok 2015

Kraj	Okres	Rýchlotest	Rýchlotest pozitívny chrípka A	Rýchlotest pozitívny chrípka B	Kultivácia	Kultivácia - pozitívna chrípka A	Kultivácia - pozitívna chrípka B
BB	BB	84	7	0	98	17	2
	LC	0	0	0	0	0	0
	RS	10	0	0	37	8	0
	VK	1	0	0	1	0	0
	ZH	3	0	0	11	1	1
	ZV	2	0	0	7	0	0
ZA	CA	1	0	0	3	0	0
	DK	2	0	0	6	0	1
	LM	3	1	0	6	0	1
	MT	3	0	0	14	2	1
	ZA	4	0	0	14	2	0
Iné	PP	1	0	0	1	2	0
SPOLU		114	8	0	198	32	6

V chrípkových sezónach 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 sa v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) vykonávala kultivácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach MDCK. Každá vzorka od pacientov so SARI, podozrivá na prítomnosť vírusu chrípky, bola vyšetrená pomocou molekulárno-biologických metód (RT-PCR resp. real-time PCR) ako aj pomocou rýchlotestov Directigen EZ Flu A+B a následne aj kultivačne na bunkových kultúrach. Vzorky od non SARI pacientov boli vyšetované kultiváciou na bunkových kultúrach. Všetky kultivačne pozitívne (resp. suspektné) vzorky boli následne vyšetované (resp. typizované a subtypizované) molekulárno-biologickými metódami.

Každá vzorka od pacientov so SARI bola najprv podrobená RT-PCR resp. real-time PCR na dôkaz prítomnosti vírusu chrípky typu A bez bližšej identifikácie a chrípky typu B. Následne boli všetky vzorky pozitívne na prítomnosť vírusu chrípky typu A podrobené ďalšej PCR za účelom subtypizácie a teda zisťovania prítomnosti pandemickej chrípky typu A/ H1N1. Postup

pri týchto vyšetreniach bol v súlade s najnovším manuálom na diagnostiku chrípkových vírusov vydaným WHO (www.who.int).

Sérologickými metódami (HIT) bolo vyšetrených 5 dvojíc sér na chrípku A/H1N1, A/H3N2, pandemickú A/H1N1 a chrípku B. Prítomnosť protilátok proti chrípke subtypu A/H1N1 bola dokázaná 1x, rovnako aj protilátky proti subtypu A/H3N2 (Tab. 2).

Tab. 2

Diferenciálna diagnostika chrípky v laboratóriu serológie - rok 2015

Sérologická reakcia	Počet vzoriek	Pozitívne vzorky	Analýzy
HIT Chrípka A/H1	10	1	18
HIT Chrípka A/H3	10	1	18
HIT Chrípka pandemická A/H1N1	10	0	18
HIT Chrípka B	10	0	18

Súhrn vyšetrených a pozitívnych vzoriek pomocou molekulárno-biologických metód dôkazu (RT-PCR a real-time PCR) sú uvedené v Tab. 3.

Tab. 3

Molekulárna biológia, diagnostika a diferenciálna diagnostika chrípky - rok 2015

Agens	Počet vyšetrených materiálov	Pozitívne materiály
Chrípka A	269	69
Chrípka A/H1	16	-
Chrípka A/H3	16	5
Chrípka B	269	43
Pandemická CHA/ H1N1	102	25
RSV	492	37
Adenovírus	221	5
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	157	41

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

MUDr. Silvia KONTROŠOVÁ, MPH – vedúca oddelenia

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia oddelenie podpory zdravia, oddelenie epidemiológie, oddelenie hygieny životného prostredia, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a oddelenie hygieny výživy.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy v roku 2015

OPZ RÚVZ v BB naďalej vykonáva množstvo aktivít zameraných na zlepšovanie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach vymedzených v aktualizácii NPPZ. Pri plánovaní a realizácii aktivít zameraných na splnenie čiastkových cieľov NPPZ spolupracujeme s úradmi, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami. Snažíme sa o presadzovanie našich cieľov aj posilnením komunikácie s médiami, aby prinášali čo najširšiemu okruhu obyvateľov informácie o zdravom životnom štýle a o možnostiach eliminovať riziká ohrozujúce zdravie, o možnostiach poradenstva v podpore zdravia a o našich projektoch.

VÝŽIVA A STRAVOVACIE ZVYKLOSTI

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Distribúcia zdravotno-výchovných materiálov je súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít.

V súlade s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy.

Téma bola súčasťou 12 skupinových vzdelávacích aktivít – 7 pre mládež a 5 pre seniorov.

S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvyšovať celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy a režimu stravovania na zdravie človeka vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. Zdravá výživa bola akcentovaná aj pri poradenských výjazdoch a na akcii „Dni zdravia“ zamestnancov Slovenskej pošty, počas ktorých sme vyšetrovali záujemcov a poskytovali sme im poradenstvo a vzdelávacie materiály, ako aj pri realizácii projektu Mesta Banská Bystrica „We love eating - Užívaj si zdravý život“. Súčasťou tohto projektu bol monitoring životného štýlu tehotných žien. V meste Banská Bystrica bolo oslovených 200 žien .

FYZICKÁ INAKTIVITA

OPZ RÚVZ BB pomáha vytvárať podporné prostredie pre realizáciu činností, ktoré zvýšia pohybovú aktivitu a fyzickú zdatnosť populácie, najmä tým, že informuje partnerské organizácie a obyvateľstvo o tom, že fyzická inaktivita sa na rozvoji metabolického syndrómu a obezity podieľa najvýznamnejšou mierou. Informujeme cieľové skupiny obyvateľstva o benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie všetkými dostupnými formami – prostredníctvom médií, webstránky, panelov, organizovaním zážitkových podujatí a prednášok, inštruktívnymi pohybovými kurzami aj odborným individuálnym poradenstvom.

Na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici od r. 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má 2 sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia. Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2015 vo svojich priestoroch špecializované poradenstvo 3 klientkam a 1 klientovi, ktorým sa okrem antropometrie a meraní tlaku urobilo 24 špeciálnych

vyšetrení a funkčných testov. POPA mala 3 výjazdy, kde sa klientom poskytlo špecializované poradenstvo – na Slovenskej pošte pre zamestnancov, na Krytej plavárni pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom k zdraviu“ pre návštevníkov a v Nemeckej - Zámostí pre seniorov, členov Jednoty dôchodcov. Poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite a o vhodnosti pohybu pri rôznych zdravotných problémoch sa poskytovalo aj e-mailom. Naše inštruktorky v r. 2015 viedli pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku s 9 skupinami - 3 skupiny cvičia v priestoroch OPZ, 4 v priestoroch klubu Harmónia, 1 v klube Rozmarín a 1 na krytej plavárni UMB.

Súčasťou aktivít k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ boli popri vyššie spomenutých výjazdoch POPA aj výjazdy základnej poradne na Slovenskú poštu a do Nemeckej. Ďalšie dva výjazdy sa konali v spolupráci s partnermi na námestí SNP v rámci podujatí „Do práce na bicykli“ a „Deň Európy“, jeden výjazd bol do firmy Aseko.

Dňa 5.6.2015 mali zamestnanci RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici brannošportový deň na Donovaloch. 20 ľudí sa zúčastnilo cca 4-hodinového výstupu na Donovaly z obce Moštenica – Kyslá, 8 absolvovalo cyklotúru B. Bystrica - Donovaly, 46 osôb sa dopravilo lanovkou na Novú Hoľu, kde si urobili hrebeňovku a niektorí išli naspäť peši.

Celé oddelenie podpory zdravia na čele s vedúcou MUDr. Silviou Kontrošovej, MPH., RÚVZ v Banskej Bystrici pripravovalo a koordinovalo kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ a s ňou spojenú súťaž, ktorej výsledky vrátane žrebovania výhercov danej kampane boli zrealizované na celoslovenskom seminári v Hoteli Poráč v okrese Spišská Nová Ves dňa 25.11.2015.

Lekárka POPA mala na Diskusnom sústreďení v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb OPZ na SZU v Bratislave vo februári 2015 prednášku „Skúsenosti z POPA v Banskej Bystrici - význam a interpretácia jednoduchých funkčných testov s cieľom efektívne pomôcť riešiť problém klienta“ a do pripravovaného manuálu POPA spracovala kapitolu o spirometrii. Fyzioterapeutka nášho OPZ spracovala a odoslala Mgr. Patoprstej rozsiahly materiál o zdravotne orientovanej pohybovej aktivite.

Na propagáciu pohybovej aktivity pre zdravie sa v r. 2015 uskutočnili skupinové vzdelávacie aktivity na 6-tich školách a 7-mich seniorských kluboch. Pre seniorov boli odprednášané a v besedách prediskutované tieto témy: Inkontinencia a cviky na posilnenie svalov panvového dna, Pohybová aktivita a cukrovka druhého typu, Pohybová aktivita ako súčasť liečby chronických ochorení vo vyššom veku, Pohybom proti osteoporóze, Vhodné cvičenia pri osteoporóze, Prevencia kardiovaskulárnych a onkologických ochorení.

C /TABAK, ALKOHOL, DROGY

Začiatkom roku 2015 bola evidovaním dotazníkov do elektronickej databázy EpiData, opravou chybných dát a odoslaním súboru na vyhodnotenie monitoringu ukončená celoslovenská „Štúdiu o fajčení a zdravotnom uvedomení“ - TOHES. Celkom bolo zaevidovaných 2 400 dotazníkov.

Pre ÚVZ SR bola vypracovaná správa „Odpočet aktivít v rámci plnenia úloh Národného akčného plánu na kontrolu tabak“ za obdobie 2012 – 2014.

V roku 2015 prejavili záujem o odvykanie od fajčenia prostredníctvom odborného poradenstva v Poradni pre odvykanie od fajčenia 2 noví klienti – muži. Celkom sa individuálnych sedení zúčastnili 13-krát v rámci ktorých im bol oxid uhoľnatý (CO) vyšetrený prístrojom Smokelyzer 13-krát a úsilný výdych za 1 sekundu Spirometrom 2-krát. Konzultácia cez telefón bolo poskytnutá 4 x 2 fajčiacim klientom.

Individuálne odborné poradenstvo zamerané na zanechanie fajčiarskej závislosti bolo poskytované všetkým klientom - fajčiarom v základnej poradni aj počas zdravotno-preventívnych podujatí v rámci ktorých sme im vyšetřili oxid uhoľnatý vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer 38-krát a úsilný výdych za 1 sekundu Spirometrom 290-krát.

Na základe žiadosti boli 1 klientovi cez internet poskytnuté informácie o metódach odvykania od fajčenia ako aj zoznam literatúry k danej téme a zaslané odborné stanovisko k piatim tvrdeniam, ktoré boli súčasťou dotazníkového výskumu „Postoje študentov FZaSP k fajčeniu“. študentom Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity odbor verejné zdravotníctvo.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku uskutočnili pracovníci Oddelenia Poradne zdravia niekoľko intervenčných aktivít zameraných na zníženie počtu závislých na nikotíne, poukázanie na zdravotné následky fajčenia tabaku a elektronických cigariet, riziká aktívneho aj pasívneho fajčenia. Pre návštevníkov nákupného centra EUROPA SC v B.B pripravili preventívne podujatie počas ktorého sa mohli klienti – fajčiari (3) dozvedieť viac o tom aký vplyv má fajčiarska závislosť na ich zdravie. Na základe merania oxidu uhoľnatého (CO) zistili akí sú silní fajčiari a vyplnením Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti aj stupeň svojej závislosti na nikotíne. Súčasne im bolo poskytnuté krátke individuálne poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia ako aj možnosť bezplatnej návštevy Poradne pre odvykanie od fajčenia pri RÚVZ. V rámci tohto podujatia bol 27 klientom zmeraní aj úsilný výdych za jednu sekundu prístrojom Spirometer. Rovnaké možnosti mali aj klienti, ktorí navštívili Klub dôchodcov PRAMEN v meste Brezno počas výjazdu základnej poradne zdravia.

V obci Nemecká – Zámotie sa uskutočnila prednáška pre 72 členov Jednoty dôchodcov Slovenska na tému Osteoporóza, ktorej obsahom bola aj problematika nikotinizmu. Zúčastnenci si okrem merania tlaku krvi, percentuálneho podielu tuku z telesnej hmotnosti, výpočtu BMI mohli zmerať aj spirometriu (30 klientov). Len 3 muži a 13 žien mali FEV1 aspoň pri jednom meraní na postačujúcej úrovni vzhľadom k referenčnej hodnote.

Pracovníčka oddelenia podpory zdravia sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia“, ktorej je členkou. Súčasťou programu boli aj návrhy riešenia príčin poklesu návštevnosti i poradní na odvykanie od fajčenia na RÚVZ ako aj návrh spôsobu zavedenia telefonickej linky na odvykania od fajčenia, ktoré vyplývajú zo smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EU.

Prostredníctvom mediálneho rozhovoru v rádiu Lumen boli fajčiarom poskytnuté rady a možnosti ako skončiť s fajčením.

K Svetovému dňu bez tabaku boli venované aj články v regionálnych novinách a na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica. V priestoroch RÚVZ boli vystavené panely s témou „Stop nezákonnému obchodu s tabakovými výrobkami“ a „Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami“.

Prevencia tabakizmu, negatívne následky aktívneho a pasívneho fajčenia, škodlivé účinky fajčenia vodnej fajky a elektronickej cigarety na zdravie mladých ľudí boli obsahom besedy spojenej s premietaním DVD film „Kým stúpa dym“ pre 30 študentov 1. ročníka Odborného internátneho učilišťa vo Valaskej, 20 študentom 1. ročníka Strednej odbornej školy spojenej v Kremničke a 34 žiakov z 2. tried 8. ročníkov ZŠ vo Valaskej. Mladí fajčiari si mohli zistiť stupeň svojej nikotínovej závislosti na základe vyplnenia Fagerströmovho dotazníka (19), zmerať oxid uhoľnatý (CO) vo vydychovanom vzduchu pomocou prístroja Smokerlyzer (42) a úsilný výdych za jednu sekundu Spirometrom (20). Následne im bola poskytnutá krátka intervencia zameraná na zanechanie fajčenia a edukačné materiály k danej problematike.

V rámci Európskeho týždňa boja proti drogám boli zrealizované sprievodné zdravotno-výchovné a interaktívne aktivity, ktoré boli venované hlavne problematike prevencii fajčiarskej a alkoholovej závislosti.

V ZŠ Valaská si žiaci dvoch tried z 8. ročníkov vypočuli prednášku pod názvom „Prevencia alkoholovej závislosti. Spolu bolo edukovaných 34 žiakov. V hoteli Lux v Banskej Bystrici v rámci propagačnej akcie stredných škôl „Voľba povolania“ boli návštevníkom (39) tohto podujatia poskytované informácie nielen o rôznych negatívnych dôsledkoch fajčenia, ale aj alkoholizmu.

Témy zamerané na prevenciu fajčenia a alkoholizmu boli súčasťou aj zdravotno-preventívnych aktivít vo firme GAMO (29) a vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni (45).

Európsky týždeň boja proti drogám bol spropagovaný aj formou názornej propagácie v priestoroch RÚVZ Banská Bystrica, na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica a v miestnych masmédiách.

O realizovaných aktivitách k Európskemu dňu proti drogám bola zaslaná záverečná správa na ÚVZ SR.

V priestoroch oddelenia poradne zdravia sa uskutočnilo aj zasadnutie pracovnej skupiny „Duševné zdravie a drogové závislosti“, ktorej členkou je aj pracovníčka tohto oddelenia. Na základe záverov pracovného stretnutia vypracovala pracovníčka kapitolu „Ekonomické a sociálne dopady drog a alkoholu“ do aktualizovaného manuálu pre poradenstvo prevencie drogových závislostí.

K Medzinárodnému dňu povedomia o fetálnom alkoholickom syndróme v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou v Banskej Bystrici v priestoroch auly bolo realizované 2 hodinové intervenčné podujatie pre 140 študentov druhých ročníkov. Cieľom bolo priblížiť budúcim zdravotníkom s mienkotvorným vplyvom na rovesníkov nebezpečenstvo konzumácie alkoholických nápojov v gravidite pre možnosti poškodenia vyvíjajúceho sa plodu a upozorniť na špecifiká pôsobenia alkoholu na organizmus žien. Pripravené prezentácie na témy „Fetálny alkoholový syndróm“ a „Alkohol a ženy“ boli doilustrované obrázkami z internetu a kazuistikami z vlastnej klinickej praxe lektorky. Počas prezentácie reagovala lektorka na ich pripomienky, ktoré sa týkali najmä toho, že konzumácia alkoholu v malom množstve je zdravšia ako abstinencia, spresneniami a odporúčaniami skutočne zdravých a neškodných alternatív, ako aj upozorneniami na legislatívu, keďže išlo o 16 – 17 ročných mladistvých. Účastníkmi prednáškovej aktivity boli aj pedagógovia a školská pedagogička. Súčasťou podujatia bola distribúcia 4 druhov edukačných materiálov.

Témy tabakizmu, alkoholizmu, závislosť na legálnych, nelegálnych a nelátkových drogách, abuzus liekov rezonovali aj počas ďalších prednášok a besied pre žiakov a študentov na ZŠ a ŠŠ, ale aj pre seniorov – členov Jednoty dôchodcov zameraných na zdravý životný štýl.

Na základe žiadosti o poskytnutie informácií, kde hľadať konkrétnu inštitúciu alebo organizáciu, ktorá by pomohla jednotlivým rodinným členom prekonať a vyrovnať sa s alkoholovou závislosťou člena rodiny, ako sa k nemu správať pred, počas a po skončení liečby z alkoholizmu boli zaslané kontakty na zdravotnícke inštitúcie a organizácie pre pomoc alkoholikom a ich rodinným príslušníkom.

V mesiacoch október a november 2015 sa oddelenie podpory zdravia v spolupráci s odborom preventívneho pracovného lekárstva zapojilo do plnenia úlohy vyplývajúcej z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 formou realizácie celoslovenskej prierezovej štúdie o dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov. Do anonymného dotazníkového prieskumu bolo z okresu Banská Bystrica zapojených spolu 85 respondentov ktorí boli rozdelení podľa pohlavia, príslušného vzdelania (SOŠ bez maturity, s maturitou, vysokoškolským vzdelaním) vo vekových kategóriách 15 r., 24 r. a 26 r.

Kontroly fajčenia na verejných miestach

Oddelenie PZ RÚVZ BB sumarizuje každý mesiac od odborov RÚVZ vykonávajúcich štátny zdravotný dozor výsledky kontrol dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Jednotlivé odbory RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a zabezpečujú hlásenie počtu vykonaných kontrol nápravných opatrení v mesačných intervaloch odboru podpory zdravia. V priebehu r. 2015 bolo vykonaných **2270** kontrol. Podrobný prehľad vykonaných kontrol podľa mesiacov a jednotlivých odborov je uvedený v tabuľke:

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	8	35	39	22	38	142
Február	10	35	40	38	68	191
Marec	11	33	62	47	65	218
Apríl	10	28	42	50	68	198
Máj	8	48	30	37	71	194
Jún	9	30	46	48	59	192
Júl	8	20	50	38	63	179
August	8	5	26	26	57	122
September	51	30	42	44	62	229
Október	10	41	49	47	65	212
November	12	38	61	37	61	209
December	9	25	38	36	76	184
Spolu	154	368	525	470	753	2270

V priestupkovom a v správnom konaní neboli v roku 2015 uložené žiadne sankcie, ani pokuty.

ZDRAVÉ PRACOVNÉ A ŽIVOTNÉ PODMIENKY

Oddelenie PZ RÚVZ BB zabezpečuje početné poradenské výjazdy do škôl a na pracoviská okresov Banská Bystrica a Brezno, kde na základe anamnézy a vyšetrení vykonaných za štandardných podmienok poskytujú pracovníčky OPZ poradenstvo o zdravom životnom štýle aj s ohľadom na pracovné prostredie a charakter práce klientov. *V roku 2015 sme takéto služby v rámci výjazdov základnej poradne zdravia poskytli 225 zamestnancom na 8 pracoviskách.*

O význame životného prostredia a hygienicky vhodných životných podmienok pre zdravie sme informovali jednak prostredníctvom nástieniek a panelov v priestoroch RÚVZ, tiež pri skupinových aktivitách zameraných na zdravý životný štýl a na prevenciu infekčných a onkologických ochorení.

2) Preventívne opatrenia vedúce k zníženiu výskytu infekčných ochorení

Problémy týkajúce sa nutnosti dodržiavať hygienu a zabrániť kontaminácii tela, oblečenia, príbytku a jedla patogénnymi mikroorganizmami sa preberali na besedách a informácie o spôsoboch šírenia nákaz, o opatreniach zabraňujúcich prenosu nakažlivých ochorení a o spôsoboch ochrany, význame očkovania v prevencii, o možnostiach zneškodnenia mikróbov a parazitov a ich vektorov aj o rozpoznaní chorôb, liečbe a zábrane ich šírenia boli témou u 8 skupinových vzdelávacích aktivít o prevencii nakažlivých ochorení. Zdravý životný štýl, dospievanie, hygiena, správna výživa, režim dňa, pohybová aktivita, prevencia infekčných chorôb a parazitárnych nákaz, prevencia STD, škodlivosť látkových aj nelátkových závislostí, fajčenia, alkoholu ((3x ZŠ, 5x DD a SS).

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Vyhodnocovaním dát z Testu zdravé srdce za celú SR prispieva OPZ RÚVZ BB k získaniu prehľadu o zdravotnom stave časti obyvateľstva – klientoch Poradní zdravia. Zistené výsledky spolu s hodnotením efektivity poradenstva boli prezentované na XX. Červenkových dňoch

preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou. Oddelenie podpory zdravia bolo požiadané aby rovnako ako v roku 2014 spracovalo údaje z poradní zdravia zo všetkých pracovísk OPZ v SR za rok 2014 do Výročnej správy SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

V roku 2015 sa vykonávalo špecializované individuálne poradenstvo pre klientov s nadváhou a obezitou v rámci služieb základnej poradne zdravia v Banskej Bystrici a v Brezne, ako aj na 58 výjazdových aktivitách. Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Gestor: CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Na výzvu SZO stredoeurópskym a východoeurópskym krajinám s programom CINDI prebieha od r. 2005 na Slovensku vždy v nepárnom roku kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľstva, kde má byť (podľa poľského vzoru „Postaw serce na nogi „) motiváciou účasť v súťaži.

V každom z doterajších ročníkov sa preukázala pozitívna korelácia úbytku hmotnosti so vstupným BMI – pokles hmotnosti sa týkal najmä osôb s nadváhou a obezitou.

Na základe týchto výsledkov sa v r. 2013 tento projekt začlenil medzi úlohy OPZ RÚVZ v SR súvisiace so stratégiami zameranými na znižovanie nadváhy a obezity čo v súčasnosti je vážnym zdravotným problémom na celom svete .

Už v 1. polroku 2014 sme začali s prípravou 6. ročníka kampane, začali sme oslovovať potenciálnych sponzorov a partnerov a načrtli sme časový rámec: leto-jeseň 2014 - získavanie partnerov a podporovateľov, jeseň- zima 2014 príprava plagátov a účastníckych listov, január, február 2015 - tlač materiálov, opakované oslovenie sponzorov kampane a plánovanie propagačných podujatí v jednotlivých regiónoch.

V roku 2015 bol opätovne spustený 6. ročník celoslovenskej akcie „**Vyzvi srdce k pohybu**“, kampaň prebiehala od 23.3. do 14.6.2015. Celkom bolo rozdáných cca 300 účastníckych listov (prihlášok) na každý RÚVZ v SR. Celoslovenská kampaň bola spustená elektronicky. V novembri na celoslovenskom seminári v Hoteli Poráč okres S.V.V bola kampaň vyhodnotená a boli vyžrebovaní výhercovia danej aktivity.

Výsledky súťaže 6. ročníka celoslovenskej kampane „ Vyzvi srdce k pohybu“ v r. 2015

Od marca do júna 2015 prebiehal 6. ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

V roku 2015 sme dostali účastnícke listy od 561 dospelých ľudí, 408 žien a 153 mužov.

Je to o 30 % menej účastníkov ako v predchádzajúcom 5. ročníku (r. 2013).

Z celkového počtu účastníkov sa u 317-tich (t.j.56,5%) zaznamenal po súťaži pokles hmotnosti, išlo o 89 mužov a 228 žien.

Pokles hmotnosti bol zaznamenaný u väčšiny súťažiacich so vstupnou nadváhou a obezitou.

Zo 71 obéznych (t.j 13 % z celkového počtu zúčastnených účastníkov) 42 osôb zaznamenalo úbytok na váhe (t.j.59 % z celkového počtu obeznych ľudí).

Zo 187 osôb s nadváhou (t.j. 33,3 %) došlo u 123 osôb (t.j.66 %)k poklesu hmotnosti .

V každom z doterajších ročníkov sa preukázala pozitívna korelácia úbytku hmotnosti so vstupným BMI – pokles hmotnosti sa týkal najmä osôb s nadváhou a obezitou.

K preferovaným aktivitám v predchádzajúcich ročníkoch kampane dlhodobo patrila chôdza, práca v záhrade, ľudia sa vo všeobecnosti málo venovali príjemným rekreačným pohybovým aktivitám, či tomu tak bude aj u účastníkov 6. ročníka budeme vedieť po podrobnejšej analýze účastníckych listov.

Účasť podľa krajov :

1. **Banskobystrický** kraj bol najúspešnejší so 159 účastníkmi (t.j.28% z celkového počtu účastníkov).
2. miesto patrí **Nitrianskemu kraju** - zúčastnilo sa 88 osôb.
3. miesto obsadil **Prešovský kraj** mal v súťaži zapojených 71 ľudí.
4. miesto obsadil **Košický kraj**,ktorý mal v súťaži 69 ľudí.

Účasť podľa okresov:

- V r. 2015 bolo najviac účastníkov z okresu **Banská Bystrica** - 54 osôb.
- Nasledujú účastníci z okresu **Dunajská Streda** 44 ľudí.
- S počtom 41 účastníkov sú na 3. mieste **Topoľčany**.

Detskí podporovatelia kampane

Kampane sa zúčastnilo 42 detí, ktoré do súťaže získali a pri pohybových aktivitách podporovali 48 účastníkov (5%).

Najviac detských podporovateľov bolo z okresu **Dolný Kubín** a **Zvolen**

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská Vybrané RÚVZ v SR

Pracovníčky oddelenia PZ RÚVZ BB pripomienkovali materiály s návrhmi stratégie tohto programu, pri nožnej spolupráci so Zdravými komunitami.

Pri realizácii projektu „Terénna sociálna práca v prostredí marginalizovaných rómskych komunít v meste Banská Bystrica“ a projekt „Sastipen je zdravie „ spolupracujeme s Kultúrnym združením Rómov Slovenska ,ktoré sídli v meste Banská Bystrica. V I.polroku sme poskytli prednášku s názornou ukážkou v zásadách poskytovania prvej pomoci pre asistentov zdravotnej výchovy ,ktorí pracujú v jednotlivých znevýhodnených komunitách Banskej Bystrice.

V roku 2015 pravidelne sa robil zber ošatenia na RÚVZ a dávali sme to rodinám, ktoré to potrebujú v obci Telgárt, kde sme predtým daný projekt realizovali.

Ďalej sme spolupracovali s koordinátormi a asistentami zdravotnej výchovy v rámci projektu „Zdravé komunity“.

V roku 2015 v mesiacoch júl a august OPZ realizovalo mimoriadnu úlohu HH SR, ktorá bola zameraná na preverenie hygienických podmienok v rómskych osadách Okresu Brezno a Banská Bystrica. Previerka bola vykonaná v 26 rómskych osadách v spádovom území RÚVZ , z toho v 18-tich osadách okresu Brezno a vo 8-mich osadách okresu Banská Bystrica. V navštívených a skontrolovaných 26-tich osadách, v ktorých žije 5142 obyvateľov, bola zistená nasledovná situácia:

1. **Vo všetkých zmapovaných rómskych osadách je možnosť napojenia na verejný vodovod (t.j. 3373 osôb), až na jednu obec (rómska osada v obci Slovenská Ľupča - studňa, kvalita ktorej je kontrolovaná a vyhovuje požiadavkám na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody podľa NV SR č. 354/2006 Z. z. v platnom znení).**
2. V laboratóriách RÚVZ Banská Bystrica sme vyšetrili vodu na prítomnosť koliformných baktérií z 19 prameňov a z dvoch zdrojov pitnej vody (verejný vodovod - hygienické centrá - Telgárt). Išlo o pramene, ktoré využíva 777 rómov ako „pitnú vodu“, nakoľko nemajú inú možnosť (dôvod: buď do obydlika nie je zavedený vodovod, alebo sú odpojení kvôli neplateniu za vodu). **Vo všetkých odobratých a vyšetrených vzorkách vody bola zistená prítomnosť koliformných baktérií, limitná hodnota pre koliformné baktérie podľa NV SR č. 354/2006 Z. z. je 0 KTJ/100 ml .**
3. Na **verejnú kanalizáciu** má možnosť sa napojiť len 8 obcí, t.j. 1328 obyvateľov a **3814 osôb využíva likvidáciu odpadových vôd iným spôsobom:**
 - suché záchody - 316 osôb,
 - potrubie odpadových vôd z domov ústi do potoka - 609 osôb,
 - voľne do prírody - 1682 osôb,
 - v jednom prípade obyvatelia domu poškodili rozvody kanalizácie, tak odpad sa hromadí v pivniciach – 120 osôb (mesto Brezno-Predné Halny).
4. **Odvoz tuhého komunálneho odpadu je riešený obcou vo všetkých monitorovaných rómskych osadách** až na obec Polomka, kde v rómskej osade Dolinka len 5 domov (56 osôb zo 490 obyvateľov osady) má KUKA nádoby, ostatné obyvateľstvo osady pohadzuje tuhý komunálny odpad voľne do prírody a sú tam zistené aj početné divoké sklady TKO. Túto problematiku sa starosta obce snaží riešiť prostredníctvom EÚ projektov.
5. **Zvýšený výskyt hlodavcov** bol občanmi rómskych osád zistený v 18-tich osadách, v 2 osadách bol hlásený aj výskyt švábov. Len v dvoch osadách je obcou táto problematika riešená 1-2x do roka, v 7-mich osadách bola deratizácia vykonaná v roku 2009 (v rámci celoslovenskej deratizácie rómskych osád).

Záver

Môžeme konštatovať, že najhoršia situácia bola zistená vo všetkých sledovaných ukazovateľoch v obci Polomka v rómskej osade Dolinka. Táto obec nemá Komunitné centrum, ani tu nie je asistent pre výchovu ku zdraviu, ako je to v iných obciach okresu Brezno (mesto Brezno, Telgárt, Šumiac, Valkovňa, Čierny Balog, v obci Pohorelá je len komunitné centrum).

V decembri 2015 Oddelenie PZ RUVZ B.Bystrica spolu s RÚVZ Košice a Prešov pripravilo pre Ministerstvo zdravotníctva SR návrh transferu pre realizáciu daného projektu na rok 2016.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR

Realizácia úlohy: rok 2015 a ďalšie roky

V roku 2015 sa oddelenie podpory zdravia pri RÚVZ v Banskej Bystrici podieľalo na jednom projekte, ktorý sa venoval alkoholovému problému. Spolu s odborom preventívneho pracovného

lekárstva sa zapojilo do celoslovenskej prierezovej štúdie o vplyve zdravotnej výchovy na prevenciu alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15-29 rokov metódou anonymného dotazníkového prieskumu. Cieľom spomínanej štúdie bolo zistiť mieru efektivity a vplyv zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti, pôsobenie hromadných oznamovacích prostriedkov, skupinových a individuálnych intervencií vo vzťahu k informáciám o alkohole, dôvody nárazového pitia, mieru konzumácie alkoholu a názory mladých na reklamu a varovné označenie na nápojoch s obsahom alkoholu. Pre okres Banská Bystrica bola stanovená vzorka 84 respondentov, ktorí boli rozdelení podľa pohlavia, príslušného vzdelania (SOŠ bez maturity, s maturitou, vysokoškolským vzdelaním) vo vekových kategóriách 15 r., 24 r. a 26 r. Celkový počet respondentov zapojených v okrese Banská Bystrica bol 85.

V rámci Európskeho týždňa boja proti drogám boli zrealizované sprievodné zdravotno-výchovné a interaktívne aktivity, ktoré boli venované aj problematike prevencii alkoholovej závislosti. V ZŠ Valaská bolo spolu edukovaných 34 žiakov z 8. ročníkov, ktorý si vypočuli prednášku pod názvom „Prevencia alkoholovej závislosti“. Informácie o negatívnych dôsledkoch alkoholu boli poskytované aj návštevníkom propagačnej akcie stredných škôl „Voľba povolania“ v hoteli Lux v Banskej Bystrici (39), zamestnancom všeobecnej zdravotnej poisťovni (45) a pracovníkom vo firme GAMO (29).

Európsky týždeň boja proti drogám bol spropagovaný aj formou názornej propagácie v priestoroch RÚVZ Banská Bystrica, na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica a v miestnych masmédiách.

O realizovaných aktivitách k Európskemu dňu proti drogám bola zaslaná záverečná správa na ÚVZ SR.

V priestoroch oddelenia poradne zdravia sa uskutočnilo aj zasadnutie pracovnej skupiny „Duševné zdravie a drogové závislosti“, ktorej členkou je aj pracovníčka tohto oddelenia. Na základe záverov pracovného stretnutia vypracovala pracovníčka kapitolu „Ekonomické a sociálne dopady drog a alkoholu“ do aktualizovaného manuálu pre poradenstvo prevencie drogových závislostí.

K Medzinárodnému dňu povedomia o fetálnom alkoholickom syndróme v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou v Banskej Bystrici v priestoroch auly prebehlo edukačné podujatie pre študentov, ktorého cieľom bolo priblížiť budúcim zdravotníkom s mienkotvorným vplyvom na rovesníkov nebezpečenstvo konzumácie alkoholických nápojov v gravidite pre možnosti poškodenia vyvíjajúceho sa plodu a upozorniť na špecifiká pôsobenia alkoholu na organizmus žien. Počas 2 hodín si 140 študentiek a študentov 2. ročníka vypočulo 2 prednášky na témy „Fetálny alkoholový syndróm“ a „Alkohol a ženy“. Pripravené prezentácie boli doilustrované obrázkami z internetu a kazuistikami z vlastnej klinickej praxe lektorky. Počas prezentácie sa mladí zdravotníci mohli vyjadriť k danej téme. Lektorka reagovala na ich pripomienky, ktoré sa týkali najmä toho, že konzumácia alkoholu v malom množstve je zdravšia ako abstinencia, spresneniami a odporúčaniami skutočne zdravých a neškodných alternatív, ako aj upozorneniami na legislatívu, keďže išlo o 16- až 17-ročných mladistvých. Účastníkmi prednáškovej aktivity boli aj pedagógovia a školská pedagogička. Súčasťou podujatia bola distribúcia 4 druhov edukačných materiálov.

9.5 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť.

V roku 2015

Oddelenie podpory zdravia participovalo na príprave a spolupodieľaní sa na realizácii aktivít **Národného programu aktívneho starnutia**, ktorý je v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Už z minulých rokov máme intenzívnu spoluprácu so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov, zameranú na zdravotnú výchovu a vzdelávanie, poradenstvo, prevenciu chorôb a na podporu zdravia a zdraviu prospešných aktivít starších ľudí.

Pokračujú výjazdy základne poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu - do denných centier seniorov, do domovov dôchodcov, pre Jednotu dôchodcov.

Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky OPZ RÚVZ BB monitorovať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením našich inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.

Bolo zrealizovaných 6 skupinových vzdelávacích aktivít pre seniorov:

- DC Nádej - Robotnícka ul., Banská Bystrica - 03.02.2015
- DC Nádej - Robotnícka ul., Banská Bystrica - 24.03. 2015
- KC Sásová - Tatranská 10 Banská Bystrica - 26.03. 2015
- Domov sociálnych služieb v Dubovej - 22.04.2015
- Sídlo JDS - stará škola v Nemeckej - Zámostie 03.06. 2015 – 2 prednášky

Oddelenie PZ bol zapojený ako spoluriešiteľ projektu „**Akadémia banskobystrického seniora**“, ide o projekt EÚ, kde gestorom je MÚ Banská Bystrica. Cieľová skupina sú seniori vo veku nad 50 rokov žijúci v meste Banská Bystrica alebo v jeho blízkom okolí .

Projekt sa začal pripravovať v roku 2013 (august), ukončený a vyhodnotený bol v januári 2015.

Boli zadané dva špecifické ciele:

- 1) Vytvoriť vzdelávací program zameraný na aktívne starnutie a rozvoj kľúčových kompetencií seniorov
- 2) Uskutočniť pilotné vzdelávacie kurzy v rámci novovytvoreného programu

Vzdelávací program mal 9 samostatných modulov:

1. Základy komunikácie v anglickom jazyku
2. Základy práce s PC
3. Komunikačné zručnosti, zvládanie stresu a frustrácie
4. Právne minimum pre seniorov
5. Tvorba projektov
6. Zdravé starnutie
7. Tradičné remeslá
8. História medeného mesta
9. Senior Swim (význam telesnej kultúry seniora)

Modul - Zdravé starnutie mal pod patronátom OPZ RÚVZ B.Bystrica. Všetky aktivity boli realizované v II. Polroku 2014. V Januári 2015 sme spolupracovali s MU pri vyhodnotení daného projektu.

V roku 2015 pracovníčky OPZ poskytli celkom 207-krát na jednotlivých zariadeniach sociálnej služby a domovov dôchodcov ako aj klubov dôchodcov mesta Banská Bystrica telovýchovné aktivity, ktorých sa zúčastnilo 99. cvičeníek.

V dňoch 9.-10.7. 2015 v Bratislave pod záštitou kancelárie WHO na Slovensku bol medzinárodný workshop venovaný problematike “Zdravé starnutie“, kde za prítomnosti 4 štátov a EU (Slovenko, Česko, Chorvátsko a Maďarsko) boli prezentované aktivity z daných regiónov.

Za mesto Banská Bystrica sa zúčastnila vedúca sociálnej sekcie MU a vedúca OPZ RÚVZ Banská Bystrica.

Kampaň Týždeň mozgu

V roku 2015 pripadol Týždeň mozgu na 16. – 22.3.2015. Pri tejto príležitosti sme pripravili niekoľko sprievodných zdravotno-preventívnych aktivít pre klientov v produktívnom aj poproduktívnom veku. Zúčastnenci mali možnosť oboznámiť sa s anatómiou a funkciou mozgu, jeho ochoreniami a poruchami pamäti. Zároveň získali informácie ako si udržať dobrú pamäť a ďalej si ju rozvíjať prostredníctvom logických úloh. Na otestovanie svojej pamäti využili pracovné listy (107 klientov). V rámci týždňa mozgu sme na troch miestach (KOMUCE zariadenie pre seniorov Krivánska č.16 Sásová, B. Bystrica, Stredisko sociálnych služieb Na Uhlisku č.1 B. Bystrica, Zariadenie pre seniorov Internátna ul, B.Bystrica) sa zamerali predovšetkým na tréning pamäte pracovnými testami, ako aj individuálnym poradenstvom zameraným na funkciu mozgu a prevenciu mozgových činností.

„Deň otvorených dverí“ v RÚVZ B.B. - vyšetovanie kardiovaskulárnych rizikových parametrov a individuálne poradenstvo k zisteným výsledkom, tréning pamäti pracovnými listami.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy

Realizácia úlohy: v roku 2015

Edukačno-zážitkové programy pre deti a mládež s cieľom podať deťom aj pedagógom medicínsky presnú informáciu o možných rizikách a spôsoboch, ako chrániť zdravie seba aj členom svojej rodiny, sme pripravovali v roku 2015 po dohode s pedagógmi pre rôzne skupiny žiakov (základné školy, špeciálne základné školy a špeciálne učilištia s prevažne rómskymi žiakmi, stredné školy). Vzdelávacie a zážitkové podujatia podľa tematických okruhov:

- 1) Zmeny počas dospievania, prevencia zdravotných a psychosociálnych rizík, zdravý životný štýl (všetky zložky komplexne)
 - 2) Prevencia obezity a zdravá výživa
 - 3) Význam pohybovej aktivity pre zdravie
 - 4) Ochrana duševného zdravia
 - 5) Prevencia závislostí
 - 6) Ochrana pred infekčnými chorobami
- 29.1.2015 - ZŠ Badín – prednáška s besedou „Pohybom ku zdraviu“ pre 19 žiakov 2. stupňa, okrajovo spomenutá aj zdravá výživa a pitný režim
 - 30.3. 2015 - 2 prednášky s besedami v 2 blokoch pre 2 skupiny žiakov v ŠOU Valaská, spolu 27 detí a 7 pedagógov, témy: Zdravý životný štýl, dospievanie, hygiena, správna výživa, režim dňa, pohybová aktivita, prevencia infekčných chorôb a parazitárnych nákaz, prevencia STD, škodlivosť látkových aj nelátkových závislostí, fajčenia, alkoholu
 - 23.4.2015 - Beseda s 30 žiakmi ŠOU vo Valaskej po premietaní DVD filmu „Kým stúpa dym“, meranie CO, Fagerströmov dotazník nikotínovej závislosti
 - 24.6.2015 - ZV prednáška pre 26 žiakov 7.- 8. ročníka ZŠ Selce na témy: Dospievanie, telesný a duševný vývoj. Zdravá životospráva a psychohygiena.

- 09.9.2015 – 2 ZV prednášky s besedami pre 140 študentiek a študentov 5 tried II . ročníka SZŠ v B. Bystrici k témam „Fetálny alkoholový syndróm“ a „Alkohol a ženy“
- 07.10.2015 - ZV prednáška s besedou „Stravujme sa zdravo“ pre 42 detí vo veku 7-17 rokov v prítomnosti 9 pedagógov na Špeciálnej základnej škole v Banskej Bystrici
- 14.10.2015 - 2 rozsiahle zdravotnovýchovné bloky pre 2 skupiny študentov 2. ročníka (spolu 122) na Gymnázium Jozefa Gregora Tajovského v B. Bystrici. V každom bloku boli 4 samostatné prednášky na tieto témy: „Racionálna výživa“, „Škodlivosť závislosti“, „Ochrana duševného zdravia“ a „Význam fyzickej aktivity pre zdravie“.
- 18.11.2015 – 2 besedy s 34 žiakmi 8. ročníka ZŠ J. Simana vo Valaskej na témy „Prevencia alkoholovej závislosti“ a „Prevencia fajčenia v období dospievania“ po premietaní DVD filmu „Kým stúpa dym“
- 11.12.2015 - Beseda s 20 študentmi Spojenej strednej odbornej školy stavebnej v B. Bystrici na tému „Prevencia fajčenia v období dospievania“ po premietaní DVD filmu „Kým stúpa dym“, meranie CO, Fagerströmov dotazník nikotínovej závislosti

V roku 2015 prebiehala kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“, pre ktorú sme sa snažili získať aj detských podporovateľov, ktorí by s vedomím prospešnosti fyzickej aktivity pre zdravie motivovali svojich dospelých príbuzných, priateľov a známych k zvýšeniu aktivity a k účasti v našej súťaži, spojenej s touto kampaňou.

Úlohy 9.6.1 a 9.6.2 sme na OPZ RÚVZ BB v r. 2015 nerealizovali. Pri prednáškach pre žiakov v rámci vzdelávacích blokov o ochrane zdravia detí, dospievajúcich a adolescentov sme sa stomatohygiene venovali zdôrazňovaním nutnosti prevencie zubného kazu a infektov, ktoré pri nedostatočnej orálnej hygiene môžu prispievať k rozvinutiu závažných poškodení zdravia celého organizmu.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR ,

Realizácia úlohy v roku 2015

Program CINDI sa mimo obdobia skriningov uplatňuje najmä prostredníctvom Poradní zdravia, formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známk. Návštevníci Poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratívne. Vedúca oddelenia podpory zdravia bola gestorm pracovnej skupiny pre prípravu manuálu na činnosť základnej poradne zdravia v SR. Manuál bol v novembri ,po odbornej recenzii odovzdaný na UVZ SR pripravený do tlače.

V roku 2015 bolo celkom v základnej poradni zdravia vyšetrených za štandardných podmienok 295 klientov, z toho bolo prvovýšetrených 155 .klientov (41 mužov a 99 žien) na opakovanú kontrolu prišlo 140 klientov (47,4 %). Celkom bolo o zrealizovaných 68výjazdov Základnej poradne zdravia, kedy bolo vyšetrených 1285 klientov. O služby Poradne zdravia mali záujem predovšetkým stredoškoláci s maturitou (37 %) a vysokoškolsky vzdelaní ľudia (36 %).Pri prvej návšteve PZ u 17 mužov a 43 žien bol zistený TK v kritických hodnotách . Pri opakovaných kontrolách u klientov, u ktorých boli zistené zvýšené hodnoty rizikových biochemických parametrov, u 16,4 % klientov došlo po individuálnom poradenstve k poklesu celkového cholesterolu, u 17% k poklesu glukózy, u 61% klientov sa upravila hladina triglyceridov, u 27 % klientov sa upravil systolický TK a u 23,4 % klientov diastolický krvný tlak.

U 61 % klientov sa zvýšil dobrý cholesterol(HDL), ale na druhej strane, stále sa nedarí úprava hmotnosti až na výsledky účastníkov celoslovenskej kampane Vyzvi srdce k pohybu, kde u prevažnej väčšiny klientov išla hmotnosť dole(výsledky pri úlohe 9.2.1).

Na realizácii cieľov programu CINDI sa podieľajú aj špecializované poradne, pracovníčky OPZ vedú Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Poradňu pre odvykanie od fajčenia, Poradňu pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku, Poradňu na znižovanie nadváhy a obezity.

Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity

Na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici od roku 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má dve sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia. Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2015 vo svojich priestoroch špecializované poradenstvo 3 klientkam a 1 klientovi, ktorým sa okrem antropometrie a meraní tlaku urobilo 24 špeciálnych vyšetrení a funkčných testov.

POPA mala 3 výjazdy, kde sa 122 klientom poskytlo špecializované poradenstvo – na Slovenskej pošte pre zamestnancov, na Krytej plavárni pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom k zdraviu“ pre návštevníkov a v Nemeckej - Zámostí pre seniorov, členov Jednoty dôchodcov. Poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite a o vhodnosti pohybu pri rôznych zdravotných problémoch sa poskytovalo aj e-mailom. Naše inštruktorky v roku 2015 viedli pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku s 9 skupinami - 3 skupiny cvičia v priestoroch oddelenia PZ, 4 v priestoroch klubu Harmónia, 1 v klube Rozmarín a 1 na krytej plavárni UMB.

9.8 TOHES (TOBACCO AND HEALT EDUCATIONAL SURVEY)- ŠTÚDIA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A FAJČIARSKYCH NÁVYKCH DOSPELEJ POPULÁCIE V SR

Cieľ projektu

Získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospelaj populácie SR. Hodnotiť dopad dlhodobých intervenčných aktivít zameraných proti fajčeniu.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR+

Realizačné výstupy

Realizácia projektu prebiehala v auguste až októbri 2014 vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR (poradenských centrách ochrany a podpory zdravia). Štúdia prebiehala vo vekovej kategórii 18-64 ročných osôb.

Realizácia úlohy v roku 2015

Štúdia TOHES pokračovala v II. polroku 2015 zozbieraním dotazníkov zo všetkých 36 participujúcich RÚVZ a ich spracovaním. Celkovo bolo spracovaných 4052 dotazníkov od 2015 mužov a 2037 žien. Dotazníky boli pracovníkmi oddelenia výchovy ku zdraviu navkladané do počítačového programu, vyčistené a pripravené na analýzu.

V súčasnosti sa pripravuje komentár k výstupom z analýz podľa požiadaviek gestora štúdie CDC USA a WHO. Z predbežných analýz uvádzame len základný výsledok, a to prevalenciu denného fajčenia. V analyzovanom súbore fajčiči 29 % respondentov. z toho 33,7 % mužov a 24,4 % žien. Údaje budú prevážané na vekovú skladbu obyvateľstva SR a porovnané s údajmi zistenými v predchádzajúcich štúdiách.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRONÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

V roku 2015 projekt realizovali zamestnanci referátu hygieny detí a mládeže.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

Projekt „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ bol plnený na základe metodického usmernenia gestora. Do plnenia projektu bola vybraná Základná škola, Toplianska 144, 086 42 Raslavice. Projekt sa realizoval formou dotazníkových prieskumov s nasledovným zameraním:

- Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.
- Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov.
- Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka.
- Dotazník o fajčení.
- Dotazník o škole.
- Dotazníky – Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní.
- Formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu.
- Denníky obsadenosti učební.

Na doplnenie údajov bola priložená snímka budov – pavilónov ZŠ Raslavice.

Žiakmi bolo spolu vyplnených 255 dotazníkov, pretože každý z troch dotazníkov určených pre žiakov vyplnilo 85 žiakov 4. – 6. ročníka, dotazník o fajčení vyplnilo 45 zamestnancov školy. Ostatné dotazníky vyplňovali na základe ohliadok a inšpekcií priestorov školy zamestnanci RÚVZ v spolupráci s vedením a poverenými zamestnancami školy. Získané údaje boli vložené do vytvorených databáz v programoch Excel a Word a v stanovenom termíne zaslané gestorovi prostredníctvom RÚVZ v Prešove v zmysle metodického usmernenia.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR. RÚVZ so sídlom v Bardejove do plnenia tejto úlohy na rok 2015 nebol vybraný.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

CIEĽ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev a odborné usmernenia ÚVZ SR. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

V okrese Bardejov evidujeme 17 subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce. K 31. 12. 2015 sme v okrese Bardejov evidovali programom ASTR 140 zamestnancov z toho 21 žien, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík.

V roku 2015 boli vydané 3 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác:

1) EGE, spol. s r. o., Partizánska 3405, 085 01 Bardejov – zámočnícka výroba, Duklianska 3285/21, Bardejov,

2) a 3) LESY SR, š. p., Odštepny závod Prešov, Obrancov mieru 6, 080 01 Prešov – manipulačno – expedičný sklad dreva,

všetky 3 rozhodnutia boli vydané na základe prehodnotenia rizík a aktuálnej objektivizácii faktorov pracovného prostredia.

Najzávažnejšími rizikovými faktormi v pracovnom prostredí sú v poradí hluk, chemické látky a zmesi, biologický faktor a vibrácie.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 10 previerok. Ďalej v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Je možné konštatovať, že intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci sú vykonávané v súlade s legislatívou.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v roku 2015 uložené sankcie.

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 v okrese Bardejov

- podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktoru

(1. stupeň)

kód	Prevažujúca činnosť Názov	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	6	0	2	0	6	0
C	Priemyselná výroba	117	6	117	6	0	0
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	17	15	17	15	0	0
	Spolu	140	21	134	21	6	0

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 v okrese Bardejov

- podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktoru

(2. stupeň)

kód	Prevažujúca činnosť Názov	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
02	Lesníctvo a ťažba dreva	6	0	0	0	6	0
15	Výroba kože a kožených výrobkov	2	2	2	2	0	0
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku, výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	52	4	52	4	0	0
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	0	3	0	0	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	51	0	51	0	0	0
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	9	0	9	0	0	0
86	Zdravotníctvo	17	15	17	15	0	0
	Spolu	140	21	134	21	6	0

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri výkone ŠZD sme kontrolovali uplatňovanie nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov harmonizovaných s právom Európskych spoločností.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 12 previerok poľnohospodárskych subjektov so zameraním hlavne na zisťovanie používania a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie veľmi toxických a toxických látok a zmesí, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a dĺžku odbornej praxe, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod..

V súvislosti s tým je možné konštatovať, že v poľnohospodárskych subjektoch sme nezistili používanie veľmi toxických látok a zmesí. Pokračuje trend z predchádzajúcich rokov a to, že na ochranu rastlín sa používajú prípravky klasifikované len ako toxické látky a zmesi, aj to len v ojedinelých prípadoch, pretože poľnohospodárske subjekty sa zamerali skôr na používanie menej škodlivých prípravkov, ktoré nie sú klasifikované ako toxické. V prevažnej miere sa uprednostňuje nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom

množstve, čím sa nevytvárajú skladové zásoby, resp. si poľnohospodárske subjekty zabezpečujú ochranu rastlín dodávateľským spôsobom, ktorým im dodávateľské firmy poskytnú kompletne tieto služby. Boli získavané údaje o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí. Ďalej bolo sledované ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Previerkami neboli zistené žiadne závažné nedostatky, resp. porušenie právnych predpisov.

K 30. 12. 2015 na RÚVZ so sídlom v Bardejove bolo doručených 5 oznámení o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácii živočíšnych škodcov.

V roku 2015 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu a haváriu v okrese Bardejov súvisiacu s uvedenou problematikou.

V súvislosti s overovaním poskytovania informácií zamestnancov v oblasti ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi bolo celkovo použitých 18 kontrolných listov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v našom okrese zaradená práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie rizikových prác. V roku 2015 bolo spotrebovaných 3 798 ampuliek, čo je o 319 menej ako v roku 2014.

V súvislosti so znižovaním zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu bolo uplatňované nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

V roku 2015 v rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 12 previerok so zameraním na pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity, t. j. na práce, pri ktorých dochádza k expozícii zamestnancov prachu z rôznych druhov tvrdého dreva. Išlo prevažne o drevospracujúce prevádzky, respektíve stolárske dielne. Podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch bolo zistené, že v drevospracujúcich resp. stolárskych prevádzkach sa opracovávajú alebo vyrábajú finálne výrobky z dubového a bukového dreva len sporadicky, t.j. nepravidelne na objednávky v obmedzených časových intervaloch. V stolárskych dielňach na výrobu nábytku sa využíva v prevažnej miere drevotrieskový materiál.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bolo RÚVZ so sídlom v Bardejove v roku 2015 vydaných 7 rozhodnutí pre subjekty:

1) Regena ES s. r. o. Strážske, Mierová 142, 072 22 Strážske – demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Ťačevská č. 8 – 14 v Bardejove,

2) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Komenského č. 28 - 33 v Bardejove,

3) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Ťačevská č. 8 - 14 v Bardejove,

4) SAMP SLOVAKIA s. r. o., 29. augusta 4, 085 01 Bardejov – demontáž strešnej krytiny obsahujúcej azbest z objektu rodinného domu v Hankovciach č. 19,

5) Regena ES s. r. o. Strážske, Mierová 142, 072 22 Strážske – demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytovom dome na ul. Komenského č. 566/27, blok K7 v Bardejove,

6) LAMA – Ladislav Magda, s. r. o., Hríbová 1883/4, 082 21 Veľký Šariš – Kanaš – demontáž strešnej krytiny obsahujúcej azbest z objektu VILLA OEGA v Bardejovských Kúpeľoch č. 78,

7) Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - demontáž stúpačkových azbestocementových kanalizačných rúr v bytových jadrách v Bytových domoch na ul. Partizánska č. 11, ul. Ťačevská č. 7 a na ul. Bezručova č. 12 – 22 v Bardejove

Uvedené firmy predložili 6 oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest. Po oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest bola následne vykonaná kontrola – miestne zisťovanie, ktorá bola ukončená záznamom (5).

V rámci ŠZD sa zameriavame na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov, na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

V súvislosti s overovaním poskytovania informácií zamestnancov v oblasti ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi vrátane azbestu bolo celkovo použitých 9 kontrolných listov.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Pri výkone ŠZD sledujeme uplatňovanie vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

V našom okrese nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

V roku 2015 sme šetřili jedno podozrenie na chorobu z povolania z hľadiska DNJZ vo výrobnej prevádzke EGE, spol. s r. o., Partizánska 3405, 085 01 Bardejov – zámočnícka výroba.

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

V spolupráci so zamestnávateľmi a PZS sa realizujú aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci, usmerňovanie zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov. Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení. Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU – OSHA) začala v roku 2014 dvojročnú kampaň „Zdravé pracoviská bez stresu“. Táto kampaň vychádza z kampane Zdravé pracoviská 2012 – 2013 „Spolupráca pri prevencii rizík“, v rámci ktorej sa zdôrazňoval význam spojenia dobrého riadenia a participácie zamestnancov. Tento prístup sa odráža aj v kampani na roky 2014 – 2015, v rámci ktorej sa presadzuje zásada, že zamestnanci spolu s manažmentom musia zohrávať aktívnu úlohu a spolupracovať pri účinnom riešení problémov týkajúcich sa psychosociálnych rizík a pracovného stresu. Od 19. októbra 2015 sa začal Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, v rámci ktorého sme dňa 21. 10. 2015 pripravili Deň otvorených dverí „Zdravé pracoviská bez stresu“, o uskutočnení ktorého bola uverejnená informácia v regionálnej tlači a na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove. V rámci toho dňa pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie poskytovali poradenstvo pre zamestnávateľov, ale aj zamestnancov v otázkach – právne predpisy týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, preventívne hodnotenie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, obmedzovanie pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia a ich negatívne pôsobenie na zdravie zamestnancov.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškolojú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V roku 2015 bolo posúdených 19 nových chránených pracovísk alebo dielní a boli vydané 3 stanoviska.

V rámci ŠZD boli vykonávané kontroly zamerané prevažne na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, doplneného o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Pri týchto kontrolách bolo zistené, že všetky pracoviská vyhovujú požiadavkám uvedeným v zákone č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzným predpisom vydaných na jeho vykonanie a iným všeobecne záväzným právnym predpisom, ktoré upravujú ochranu verejného zdravia. Neboli uložené žiadne nápravné opatrenia. Kontrolné listy informovanosti neboli použité na žiadnom pracovisku. Na pracoviskách sú zamestnávané osoby zdravotne spôsobilé.

V roku 2015 bolo RÚVZ so sídlom v Bardejove vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 13 kontrol pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielni a chránených pracovísk, a to:

- ❖ V kancelárii v Osikove č. 114 – rodinný dom, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – renálne ochorenie) v profesii kombinované administratívno – kancelárske činnosti. Činnosť je zameraná na evidenciu došlej a odoslanej pošty, archiváciu spisov, vystavovanie faktúr a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/647-3 zo dňa 25. 9. 2012.
- ❖ V kancelárii v Osikove č. 231 – rodinný dom, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – epileptické záchvaty) v profesii administratívny pracovník. Činnosť je zameraná na prijímanie pošty, vytváranie databáz, komplexný emailový marketing, kopírovanie, skenovanie a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/194-3 zo dňa 26. 3. 2013.
- ❖ V kancelárskych priestoroch na ul. Železničná č. 319 v Raslaviciach, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (muž a žena – postihnutie pohybového aparátu a psychiky) v profesii nižší účtovník, kancelársky a manipulačný zamestnanec. Činnosť je zameraná na evidenciu a účtovanie pokladne, vedenie účtovného denníka, účtovanie miezd, spravovanie internetovej stránky, tlačenie dodacích listov, etikiet a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/223-3 zo dňa 25. 4. 2012.
- ❖ V archíve v objekte Obecného úradu v Koprivnici, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – postihnutie pohybového aparátu) v profesii archivár. Činnosť je zameraná na archiváciu a administratívne práce. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/133-3 zo dňa 6. 3. 2013.
- ❖ V predajni kvetinarstva na ul. Mlynská č. 1 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – epilepsia) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru, výrobu vencov a kytíc, aranžovanie kvetov a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/154-3 zo dňa 13. 3. 2013.
- ❖ V kancelárii na ul. Slovenská č. 5 v Bardejove, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (ženy – postihnutie pohybového aparátu a ciev) v profesii účtovník všeobecný, administratívny zamestnanec. Činnosť je zameraná na spracovávanie účtovníctva, spisovanie účtovných dokladov, evidenciu pohľadávok a záväzkov, kopírovanie a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/146-3 zo dňa 25. 3. 2013.
- ❖ V kancelárii a knižnici v objekte Obecného úradu v Komárove č. 55, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (ženy – postihnutie pohybového aparátu) v profesii knihovník a administratívny pracovník. Činnosť je zameraná na administratívne práce a poskytovanie knižnično – informačných služieb a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/361-3 zo dňa 29. 6. 2012.
- ❖ V dielni v objekte Obecného úradu v Poliakovciach č. 20, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – porucha urologického systému) v profesii hospodársko –

- správny zamestnanec. Činnosť je zameraná na evidenciu majetku, opravu a údržbu pracovných pomôcok, nástrojov a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/344-3 zo dňa 7. 6. 2012.
- ❖ V kancelárskych priestoroch v objekte Obecného úradu v obci Hankovce č. 1, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (muž a žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii správca internetovej miestnosti a administratívny zamestnanec (pomocný), archivár a hospodársko – správny pracovník. Činnosť je zameraná na archivovanie údajov v počítačovej sieti, uloženie a ochranu dát pred odcudzením, poškodením alebo zneužitím a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/63-3 zo dňa 11. 2. 2013.
 - ❖ V knižnici v objekte Obecného úradu v obci Hrabské č. 103, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – onkologické ochorenie) v profesii knihovník. Činnosť je zameraná na poskytovanie knižnično – informačných služieb a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/195-3 zo dňa 26. 3. 2013.
 - ❖ V kancelárii v objekte Obecného úradu v obci Šašová č. 50, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii administratívny pracovník. Činnosť je zameraná na vedenie došlej a odoslanej pošty, evidenciu dôležitých dokumentov a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/19-3 zo dňa 18. 1. 2013.
 - ❖ V knižnici v objekte Kultúrno správnej budovy na ul. Klepár č. 1 v Kurime, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii knihovník. Činnosť je zameraná na poskytovanie knižnično – informačných služieb a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2011/853-3 zo dňa 27. 12. 2011.
 - ❖ V kancelárii a archíve v objekte Obecného úradu v Lascove č. 11, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii kancelársky a manipulačný zamestnanec, i. n.. Činnosť je zameraná na vedenie došlej a odoslanej pošty, prácu s dokumentáciou, správu, evidenciu a vedenie archívu obce ako celku a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/214-3 zo dňa 9. 4. 2013.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – december 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Bardejov	19	3	19	19	17	0	nie	nie	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy:

A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2014	Vydané stanoviská 2009-2014
Bardejov	2009 - 49	0
	2010 – 88	0
	2011 – 45	0
	2012 – 26	0
	2013 - 46	0
	2014 - 30	6
Spolu	284	6

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci tejto úlohy bolo v roku 2015 odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo jodidu draselného a feroxyanidu draselného spolu 24 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli). Obsah KI a feroxyanidu draselného vo vyšetrovaných vzorkách bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek a vyhovoval požiadavkám Potravinového kódexu SR.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EU LEGISLATÍVU

V rámci tejto úlohy boli v roku 2015 odobraté 2 vzorky keramických výrobkov na prítomnosť ťažkých kovov: olovo, kadmium, ortuť. Vzorky boli odoslané na laboratórnu analýzu do NRC pre obalové materiály na RÚVZ so sídlom v Poprade, výsledky laboratórnych rozborov vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V súvislosti s touto úlohou bolo v roku 2015 v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odobratých spolu 10 vzoriek kozmetických výrobkov.

Vo februári boli odobraté 4 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých - šampóny, výrobky na sprchovanie a do kúpeľa na chemické laboratórne vyšetrenie (konzervačné látky: 4-chlór -m- krezol, 4-chlór-3,5xylenol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharinát, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli), ktoré boli odoslané RÚVZ so sídlom v Bratislave. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V apríli boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti na mikrobiologické (test stability) a chemické laboratórne vyšetrenie (konzervačné látky: chlórbutanol, kyselina propiónová). Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V júni boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – krémy na bielenie pokožky a proti pigmentovým škvrám na chemické laboratórne vyšetrenie (zakázané látky: estrodiol, estriol, progesteron, glukokortikoidy) a na kontrolu označovania. Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Bratislave. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

V septembri boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých - výrobky na bielenie pokožky na chemické laboratórne vyšetrenie (olovo, chróm 6+, nikel, kadmium, ortuť) a na kontrolu označovania. Vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhoveli požiadavkám aktuálne platnej legislatívy.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V roku 2015 neboli vykonané kontroly označovania nanomateriálov v kozmetických výrobkoch u zodpovedných osôb.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ÁROM

V roku 2015 sa vykonával monitoring spotreby 3 vybraných prídavných látok: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a 2 vybraných aróm: mentofurán a kumarín na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

V rámci tejto úlohy bolo odobratých 5 vzoriek potravín: 2 vzorky na obsah kyseliny benzoovej a kyseliny sorbovej, 1 vzorka na obsah glykosidov steviolu, 1 vzorka na obsah mentofuránu a 1 vzorka na obsah kumarínu. Výsledky laboratórných rozborov vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy. Taktiež boli spracované a vyhodnotené údaje o spotrebe vybraných potravín získavane od 20 respondentov dotazníkovou metódou (vo vekovej kategórii 19 – 35 rokov (5 žien a 5 mužov) a vo vekovej kategórii 36 - 54 rokov (5 žien a 5 mužov)). Výsledky monitoringu spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

V I. etape v roku 2015 sa projekt realizuje na úrovni gestora – ÚVZ SR so sídlom v Bratislave (príprava metodiky, dotazníkov a pod.). Na regionálnej úrovni je plánované jeho plnenie v II. etape v roku 2016 a v ďalších rokoch.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestorom projektu je Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a Úrad verejného zdravotníctva SR.

Na základe metodického pokynu gestorov bol v roku 2015 v stanovenom termíne realizovaný prieskum ESPAD v Cirkevnej spojenej škole (CSS) v Bardejove, Jiráskova 5, 085 01 Bardejov – u žiakov 9. ročníka Cirkevnej základnej školy sv. Egídia a u všetkých študentov 1. – 4. ročníka a 8. ročníka (oktáva) Gymnázia sv. J. Bosca, ktoré sú organizačnými zložkami CSS. Prieskum bol vykonaný dotazníkovou formou u všetkých prítomných žiakov vyššie uvedených ročníkov a tried v zmysle metodického usmernenia.

Spolu sa prieskumu zúčastnilo 98 žiakov, z toho 48 chlapcov a 50 dievčat CSS na Jiráskovej ul. č. 5 v Bardejove v rámci uvedených organizačných zložiek školy. Dotazníky vložené

respondentmi do pripravených obálok spolu s hláseniami za jednotlivé triedy boli zaslané gestorovi projektu.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach bolo pracovníkmi oddelenia v roku 2015 vykonaných 172 kontrol, zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania v predchádzajúcich rokoch. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestorom projektu je ÚVZ SR.

V roku 2015 bol projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ na základe metodického usmernenia gestora realizovaný formou dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí. Do plnenia projektu boli vybrané dve základné školy, a to jedna mestská: Základná škola, Wolkerova 10, 085 41 Bardejov, z ktorej sa prieskumu zúčastnilo 41 žiakov z dvoch tried v rámci I. stupňa ZŠ a jedna vidiecka: Základná škola, Družstevná 222, 086 12 Kurima, z ktorej sa prieskumu zúčastnilo 39 žiakov taktiež z dvoch tried v rámci I. stupňa ZŠ. Spolu sa prieskumu zúčastnilo 80 žiakov vo vekovej skupine od 7-10 rokov. Získané údaje od respondentov boli vložené do vytvorenej počítačovej databázy, ktorá bola v stanovenom termíne zaslaná gestorovi.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR.

Na regionálnej úrovni sa projekt plnil v predchádzajúcich rokoch na základe metodických usmernení gestorov formou zisťovania údajov vykonávaním cieleného štátneho zdravotného dozoru a dotazníkového prieskumu so zameraním na monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení v zmysle platných právnych predpisov, na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov atď. Získané údaje z dotazníkov boli vkladané do vytvorených počítačových databáz a tieto boli zaslané spolu so sprievodnými správami v stanovených termínoch gestorovi projektu – ÚVZ SR.

V roku 2015 sa projekt realizuje na úrovni gestorov (tvorba databázy získaných údajov z regiónov, analýzy a vyhodnotenie údajov a pod.). Po ukončení a vyhodnotení projektu budú

jeho výsledky okrem iného využívané na realizáciu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity rôznymi formami vrátane vykonávania edukačných aktivít s cieľom pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2015, ktorý bol vypracovaný v súlade so zákonom MZ SR č. 355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou na rok 2015.

Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 18 praktických lekárov pre deti a dorast a 26 praktických lekárov pre dospelých.

Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovania k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovania detí a dospelých v okrese Bardejov bola naposledy vykonaná v roku 2015 podľa Usmernenia hlavného hygienika SR č. OE/6300/2015, RZ - 18294/2015 z 30.6.2015 a bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Prešove. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast nebola v rámci povinného očkovania zaočkovanosť nižšia ako 98 %. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania. V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Nemali sme hlásené žiadne nežiaduce postvákinačné reakcie po očkovaní. Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 25 - tich prípadoch. V 17 – tich prípadoch ide o odmietnutie všetkých troch dávok základného očkovania, v troch prípadoch odmietnutie 2. dávkou, v dvoch prípadoch 3. dávkou hexa vakcínou, v jednom prípade Priorix v 15. mesiaci života a v dvoch prípadoch preočkovanie v 13. veku života.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (18) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomerami a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Počas Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa konal v dňoch od 20.4. do 25.4.2015, boli pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove vykonané nasledovné aktivity:

1. V regionálnej tlači, v Bardejovských novostiach, bol uverejnený článok na tému Európsky imunizačný týždeň, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre informovanie verejnosti o očkovaní.
2. V priebehu celého týždňa boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie (BTV) uverejňované informácie o význame EIW s uvedením

telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii o očkovaní.

3. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov (44) bola zaslaná informácia o význame EIW. Súčasne bol všetkým uvedeným lekárom zaslaný leták „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý bol vyvesený vo všetkých čakárňach pre pacientov ako informácia pre rodičov očkovaných detí a ostatných pacientov.
4. Vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Bardejove boli na nástenke uverejnené informácie o tejto aktivite pre informovanie verejnosti so základnými informáciami o očkovaní – povinné očkovanie, očkovanie pred cestou do zahraničia a pod..
5. Na webovej stránke nášho RÚVZ so sídlom v Bardejove bol uverejnený článok na tému „Európsky imunizačný týždeň“, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
6. V školských a predškolských zariadeniach okresu boli rozdistribuované letáky s témou očkovania.
7. V rámci poradenstva v oblasti očkovania boli v tomto týždni poskytované informácie pre laickú verejnosť (10) a zdravotníckych pracovníkov (7) najčastejšie o očkovaní pred cestou do zahraničia a očkovaní zdravotníckych pracovníkov proti VHB a posune očkovania z dôvodu KI.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnuť zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá.

Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkováva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (3 články v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň, Deň hygieny rúk, Chrípka a možnosti jej prevencie), zverejňovaním aktuálnej epidemiologickej situácie na web stránke nášho úradu (12x) a prednáškovou činnosťou (prednáška pre rómskych občanov na tému: Infekčné ochorenia). Lekárom prvého kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní a výskyte ochorení preventabilných očkovaním.

Taktiež zdravotnícka a laická verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ (mesačná aktuálna epidemiologická situácia v okrese Bardejov, iné dôležité informácie). Pri oddelení epidemiológie pracuje poradňa očkovania, ktorá za rok 2015 poskytla informácie 15 klientom poradne, zväčša telefonicky, prípadne mailom.

Analýza prenosných ochorení za rok 2015, porovnanie výskytu prenosných ochorení s rokom 2014, analýza za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije cca 10 % Rómov v 24 osadách. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká, takmer 100%

nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života Rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov. V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu A (VHA). Cyklický výskyt VHA je každých 4 – 5 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 2005 ochorelo 31 osôb, v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. V roku 2009 nastal pokles ochorení na 57 prípadov, čo svedčí o spomínanej cykličnosti výskytu tohto ochorenia. Od roku 2013 (v decembri) sme zaznamenali prvé prípady ochorenia, ktoré pretrvávali až do roku 2014 s celkovým počtom 95 prípadov, čo potvrdzuje už spomínanú cykličnosť tohto ochorenia. V roku 2015 sme zaznamenali 8 prípadov.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy a kamylobakteriízy.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním a to u morbil, ktorú sme nezaznamenali od roku 1997 a rubeoly od roku 1996. Čo sa týka ochorenia na pertussis, v roku 2015 sa nevyskytol ani jeden prípad, ochorenia na parotitídu 2 prípady. Exotické, resp. importované ochorenia sme nezaznamenali ani v tomto roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz, od roku 2003 evidujeme výrazný pokles ochorení. V roku 2015 bolo zaznamenaných 73 ochorení, čo je porovnateľné s rokom 2014 (79). Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem 1 malej rodinnej epidémie (2 ochorenia), kde faktor prenosu nebol zistený. Najčastejším pôvodcom nákazy zostáva naďalej *Salmonella enteritidis* (54), *S. typhimurium* (7), *S. virchow* (1), *S. brandenburg* (1), *S. newport* (1), *S. mission* (1), *S. derby* (1), *S. infantis* (4), *S. bradford* (1), v 3 prípadoch nie je určený typ salmonelózy.

Za posledné roky zaznamenávame nárast vo výskyte alimentárnych ochorení vyvolaných kamylobaktériami, avšak počet ochorení za rok 2015 bol 112, čo znamená mierny pokles oproti roku 2014 (139). Najčastejším faktorom prenosu sú nedostatky pri príprave a manipulácii so surovým mäsom (kuracie, bravčové), o čom svedčí i sporadický výskyt tohto ochorenia, zväčša u ľudí, ktorí pripravovali stravu (opekačky, domácnosť). Zaznamenané boli 3 rodinné epidémie kde faktor prenosu nebol zistený. Ochorenia vyvolala 109x *Campylobacter jejuni* a 3x *Campylobacter coli*.

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000/68 prípadov, v roku 2015 sme zaznamenali 12 prípadov, čo je nižší počet ako v roku 2014, kde sme zaznamenali 17 prípadov. 11 ochorení sa vyskytlo v rodinách s nízkym hygienickým štandardom, v 1 prípade faktor prenosu nebol nezistený. Všetky ochorenia vyvolala *S. flexneri*. Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami (*E. coli* enteropatogénne) sa výrazne znížil za posledné roky. V roku 2015 bolo evidovaných 16 ochorení, vyvolaných rôznymi sérotypmi.

Epidemický výskyt vírusovej hepatitídy typu A sa naposledy vyskytol na prelome rokov 2008 a 2009 s počtom ochorení 161. V roku 2010 a 2011 sa nevyskytol ani jeden prípad, v roku 2012 dva prípady, v roku 2013 (48), v roku 2014 – 46 prípadov a v roku 2015 sme zaznamenali 8 prípadov.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácné. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, odvtedy neevidujeme žiadne akútne ochorenie. Je to výsledok zavedenia pravidelného povinného očkovania detí.

Z hepatítid zaznamenávame len výskyt chronického nosičstva VHC a HBsAg pri VHB. V roku 2009 sme zaznamenali 10 prípadov chronického nosičstva VHC, v roku 2010/4, v roku 2011/2, v roku 2012/9 prípadov nosičstva, v roku 2013/3, v roku 2014/ 4 a v roku 2015 boli zaznamenané 3 prípady chronického nosičstva VHC.

Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva HBsAg. Za rok 2008 a v roku 2009 sme zaevidovali 14 prípadov nových nosičov HBsAg, v roku 2010 pribudlo ďalších 13

nových prípadov, v roku 2011 stúpol počet nových prípadov nosičstva na 18, v roku 2012 to bolo 10 prípadov, v roku 2013 – 14 prípadov, v roku 2014 stúpol počet prípadov nosičstva na 20, a v roku 2015 bolo evidovaných 13 prípadov nových nosičstiev. Takmer vo všetkých prípadoch išlo o bezpríznakové nosičstvo zistené v rámci preventívnej prehliadky alebo ako súčasť vyšetrení v rámci predoperačného vyšetrenia.

Počet ochorení na varičelu kolíše po poklese v roku 2009. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení, v roku 2007/302, v roku 2008/192, v roku 2009/125, ale v roku 2010 sme zaznamenali nárast prípadov ochorenia na 380. V roku 2011 bolo zaznamenaných už len 104 prípadov ochorenia, v roku 2012 to bolo 270 prípadov, v roku 2013 – 317 prípadov, v roku 2014 – 206 prípadov. Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku. V roku 2015 bolo zaznamenaných 455 ochorení na varičelu.

V roku 2007 sme zaznamenali 3 prípady ochorenia na meningokokovú meningitídu, v roku 2010 sme mali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 15 - ročného chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B. V roku 2011 sme tiež zaznamenali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 2,5 - ročného rómskeho chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B (6 rodinných kontaktov - ZZD). V roku 2012, 2013 sme nezaznamenali ani jedno ochorenie. V roku 2014 sa vyskytlo 1 ochorenie u 30 – ročného muža, vyvolané *Neisseria meningitidis* typ C (5 – rodinných kontaktov). V roku 2015 sme zaznamenali 1 prípad meningokokovej meningitídy u 3 ročného rómskeho dievčaťa, vyvolanú *Haemophilus influenzae* typu B a 1 prípad streptokokovej meningitídy u 68 ročného muža, vyvolanú *Streptokokom pneumoniae* sérotyp 3.

Posledný výskyt kliešťovej encefalitídy sme zaznamenali v roku 2008 u 75 – ročného dôchodcu, ktorý udával prisatie kliešťa. Odvtedy sme nezaznamenali žiadny prípad, až v 1. polroku 2014 u 50 – ročného muža, ktorý udával konzumáciu ovčieho syra, prisatie kliešťa neudával. V roku 2015 sme nezaznamenali žiadny prípad.

Čo sa týka *Lymeskej boreliózy*, zaznamenávame výkyvy v počte ochorení. V roku 2007 bolo hlásených 32 ochorení, v roku 2008 a 2009 bolo hlásených len po 5 prípadov ochorení, ale už v roku 2010 bolo zaznamenaných 31 prípadov ochorenia, v roku 2011/21, v roku 2012/43, v roku 2013/44, v roku 2014/36 ochorení a v roku 2015 sme zaznamenali 25 prípadov ochorenia. Väčšina chorých uvádza akvizíciu kliešťa.

V roku 2015 nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS.

Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrťročne, polročne a ročne v písomnej forme.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPIS-u je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ.

Využívame možnosti, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania (v zmysle „Štandardných postupov pre manažment prípadov infekčných ochorení“).

Za rok 2015 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 1150 otvorených prípadov a zadali sme 9 hlásení do SRV. Za uvedené obdobie sme spracovali 260 ohnisk nákaz (salmonelóz, dyzentérií, kamylobakteriéz, VHA, VHC, nosičov HBsAg, *Lymeskej boreliózy*, toxoplazmóz, kliešťovej encefalitídy, poranenie neznámym zvieratom).

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 145 prípadoch ako LD a ZZD – vyradenie potravinárov, pri výskyte salmonelóz, kamylobakteriéz, VHA.

Prístup do EPIS-u je umožnený 3 pracovníčkam oddelenia epidemiológie, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každý polrok.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2015:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov je približne každý rok rovnaký, čo považujeme za snahu nemocnice riešiť túto problematiku. Za rok 2012 bolo hlásených 147 NN, za rok 2013 bolo hlásených 139 NN. Za rok 2014 bolo hlásených 138 NN. Za rok 2015 bolo hlásených 117 NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (85). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali urologický systém, kožu a sliznice a respiračný systém. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bola *Klebsiella pneumoniae* ESBL, *St. aureus* methicilin R, *E.coli* ESBL, *Proteus mirabilis* ESBL.

Porovnanie výskytu NN podľa oddelení za posledné 4 roky:
vid' tbl'.

Tab. IV.8.2				
Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v okrese Bardejov				
	rok 2012	rok 2013	rok 2014	rok 2015
Chirurgické	1	0	1	1
Detské	3	6	1	3
Interné	0	1	0	1
Neurologické	0	0	0	0
Novorodenecké	2	0	0	0
OAIM	43	30	25	17
Geriatra	9	0	0	1
FRO	5	4	5	8
Gynekologické	6	0	5	1
LDCH	78	98	101	85
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	147	139	138	117

Za rok 2015 bolo vykonaných 79 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 59 vzoriek sterilného materiálu, 188 sterov z prostredia a skontrolovaná bola účinnosť 15 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (56 bioindikátorov).

Dňa 5.5.2015 sa uskutočnil 7. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO. Hlavným cieľom kampane je poukázať, že správna hygiena rúk je najúčinnější spôsob prevencie nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

V rámci tejto kampane pracovníci referátu epidemiológie, RÚVZ so sídlom v Bardejove realizovali aktivity zamerané na hygienu a dezinfekciu rúk formou plagátov a letákov pre zdravotníckych pracovníkov (5 momentov hygieny rúk), formou informácie v regionálnej tlači a informácie na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove. Vyhodnotenie aktivít bolo zaslané dotazníkom na RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ktorý kampaň vyhodnocuje.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.

Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky sme realizovali poskytovaním aktuálnej epidemiologickej informácie o výskyte chrípky a ARO (12x) na teletexte Bardejovskej televízie, na web stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove.

Bol aktualizovaný aj Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Bardejov, Havarijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, prípadne iných mimoriadnych epidemiologických situácií.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd. Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne oddelením HŽP.

V roku 2015 bol odber odpadovej vody vykonaný 5 x na jednom odbornom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov.

Všetky výsledky odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov boli negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Referát ochrany zdravia spolu s referátom epidemiológie vykonáva v priebehu roka prednášky žiakom základných a stredných škôl. Za rok 2015 bolo zorganizovaných 12 prednášok a 10 x bol realizovaný projekt „Hrou proti AIDS“.

Tento projekt bol realizovaný:

- V ZŠ a SŠ – 12x prednáška – počet žiakov 324
- V ZŠ a SŠ – 10x projekt „Hrou proti AIDS“ – počet žiakov 284

Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo (5 telefonických konzultácií).

V našom okrese nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV ani ochorenie na AIDS. Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS a aktuálnych počtoch ochorení v SR.

Taktiež pracovníci referátu epidemiológie a ochrany zdravia sú k dispozícii poskytovať poradenstvo a konzultácie k tejto téme priamo na pracovisku úradu, alebo prostredníctvom telefonických konzultácií. Telefónne čísla na konzultáciu a výzva na poskytnutie poradenstva bola uverejnená už v spomínanom príspevku uverejnenom v tlači a na našej web stránke. Všetky informačné letáky o HIV/AIDS sú pripravované RÚVZ so sídlom v Bardejove.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Od 1.1.2012 pracuje pri oddelení/referáte epidemiológie poradňa očkovania, kde sú poskytované informácie o očkovaní. Tieto informácie sa v poradni očkovania poskytujú priamo pri osobnej návšteve, telefonicky, prípadne písomne. V rámci poradenstva boli poskytované informácie pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov. Za rok 2015 sme poskytli v poradni informácie 14 klientom.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 25 - tich prípadoch. V 17 – tich prípadoch ide o odmietnutie všetkých troch dávok základného očkovania, v troch prípadoch odmietnutie 2. dávkou, v dvoch prípadoch 3. dávkou hexa vakcínou, v jednom prípade Priorix v 15. mesiaci života a v dvoch prípadoch preočkovanie v 13. veku života.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šírenia prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí.

Postoj rodičov k očkovaniam svojich detí ovplyvňujú hlavne správy v médiách a na internete. Rodičia, ktorí odmietajú dať dieťa zaočkovať to zdôvodňujú tým, že očkovacia látka obsahuje nebezpečné látky, vakcíny nie sú prírodné, očkovanie nie je potrebné, keďže ochorenia sa nevyskytujú a hlavne že v ostatných krajinách nie je očkovanie povinné.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Ovplyvňujeme determinanty zdravia, zvyšovaním informovanosti obyvateľov s cieľom ochrany, zachovania alebo vrátenia zdravia edukáciou prostredníctvom besied, prednášok, individuálnym poradenstvom zdravého životného štýlu a ďalšími zdravotno-výchovnými aktivitami. Realizujeme aktivity zamerané na plnenie cieľov vedúcich k zlepšeniu zdravotného stavu. Presadzujeme uplatňovanie zásad zdravého spôsobu života, preventívnych opatrení smerujúcich k zníženiu výskytu závažných a najčastejšie sa vyskytujúcich ochorení obyvateľstva. Aktualizovaný NPPZ je zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia - 1. Výživa a stravovacie zvyklosti, 2. Fyzická inaktivita, 3. Tabak, alkohol, drogy, 4. Zdravé pracovné a životné podmienky.

Zdravá výživa a stravovacie zvyklosti sú súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych a metabolických ochorení. Súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít

je distribúcia zdravotno-výchovných materiálov. V súlade s aktualizovaným Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy. Vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. Zdravá výživa bola preferovaná aj pri výjazdoch v rámci poradenstva. Poskytovali sme aj vzdelávacie materiály.

Zapojili sme sa spolu s odborom HDM do riešenia projektu „Ovocie a zelenina do škôl“ - zdravá životospráva, ktorý je zameraný na mládež aby zvýšila príjem ovocia a zeleniny .

Poradenská činnosť aj v základnej Poradni zdravia upozorňuje klientov na význam správne zvolenej pravidelnej fyzickej aktivity v dostatočnom objeme a frekvencii v liečbe a prevencii chronických chorôb. Zdôrazňujeme fakt, že fyzická inaktivita je jedným z najvýznamnejších rizikových faktorov. Vysvetlenie vhodnej pohybovej aktivity je štandardne súčasťou individuálneho poradenstva takmer u každého klienta v poradni zdravia. Aktívne cvičenie na RÚVZ Bardejove sa vykonáva 2x týždenne. Na „Svetový deň pohybu“ a na „Európsky týždeň pohybu“ sme pre seniorov a zamestnancov zorganizovali športový deň. Seniori absolvovali turistickú vychádzku za mesto a v prírode súťažili v disciplínach na precvičovanie obratnosti a postrehu. Na webovej stránke sme uverejnili článok „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“ a s touto tematikou sme pripravili aj informačnú tabuľu vo vestibule RÚVZ.

Škodlivé účinky fajčenia na zdravie boli obsahom besied a premietania DVD filmu „Kým stúpa dym“ pre žiakov základných a stredných škôl. Edukatívne aktivity sa uskutočňovali pri príležitosti Medzinárodného dňa bez fajčenia a počas celého roka . Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku bol urobený panel s problematikou škodlivosti fajčenia a uverejnili sme článok na web stránke RÚVZ.

K medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a nezákonné obchodovanie s drogami sme pripravili nástenku na RÚVZ a uverejnili sme článok na web.

Na zdravé životné podmienky, udržiavanie hygieny obydli v rómskych komunitách a prevenciu infekčných ochorení sme upozorňovali starostov v obciach s rómskymi osadami pri mapovaní rómskych osád v rámci úlohy : „Preverenie hygienických podmienok rómskych osád v okrese Bardejov“ v spolupráci s referátom HŽPaZ, výsledky sme zaslali v termíne na ÚVZ SR.

Vykonalí sme spolu 230 prednášok a besied pre verejnosť, MŠ, ZŠ a SŠ na témy: škodlivosť fajčenia 21 prednášok, drogy 21 prednášok, riziko užívania anabolík 1, alkohol 28 prednášok, prvá pomoc 18 prednášok, stomatohygiena 19 prednášok, základné hygienické návyky 17 prednášok, AIDS 12, panelové súťaže - AIDS workshop 11, chrbtica školáka 12 prednášok, mozog 2 prednášky, poruchy príjmu potravy- zdravá výživa 4 prednášok, sex a dospievanie 15 prednášok, riziká pohlavného života 15 prednášok, starostlivosť o zdravie 25 besied. Prednášok sa zúčastnilo 5197 záujemcov. Pri prednáškach sme použili zdravotno-výchovné videofilmy , ktoré boli premietnuté 57 krát a to v rámci prednášky stomatohygiena, základné hygienické návyky, škodlivosť fajčenia a užívanie anabolík. Poskytli sme zdravotno-výchovný materiál- letáky, ktoré sme vytvorili k besedám /5/.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE NADVÁHY A OBEZITY

Pokračujeme v aktivitách zameraných na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a poproduktívnom veku. Sledujeme výskyt obezity klientov poradne zdravia formou poradenstva, vhodným životným štýlom sa snažíme u klientov upraviť nadváhu resp. obezitu , čím sa naplňa sekundárny cieľ NPPO a to: zníženie počtu nových prípadov ochorenia súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov

týchto ochorení. Vedeeme poradňu pohybovej aktivity, ktorú navštevujú ženy v produktívnom a poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne a uskutočnili sa 179 krát. Boli vykonané prednášky pre mamičky v rámci „Klubu matiek“ na témy zdravý životný štýl, zdravá výživa .

Formou súťaže mediálnou kampaňou „Vyzvi srdce k pohybu“ zvyšujeme informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení. Propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne a môžu priaznivo ovplyvňovať zdravie jedinca. Cieľom kampane- súťaže je zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeljej populácie SR, aby si účastník súťaže vytváral návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu aspoň na túto postačujúcu hranicu. Na „Svetový deň pohybu“ sme vykonali výjazd poradne zdravia do podniku Kamax v Bardejove. Zamestnancom podniku okrem biochemických parametrov a merania tlaku, obsahu tuku v tele sme vykonali aj jednoduché testovanie telesnej zdatnosti. Poskytli sme individuálne poradenstvo vhodného pohybu vo vzťahu k zlepšeniu zdravia kondície každému klientovi . Poskytli sme v prípade potreby pohybovú inštrukciú. Celkom sme vyšetrili 59 zamestnancov. Pre seniorov a zamestnancov RUVZ Bardejov sme zorganizovali športové dni na „Svetový deň pohybu“ a na „Medzinárodný týždeň pohybu“. Seniori aj zamestnanci RUVZ absolvovali turistické vychádzky za mesto a v prírode súťažili v disciplínach na precvičovanie obratnosti a postrehu. Na webovej stránke sme uverejnili článok „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“. S touto tematikou sme pripravili aj informačnú tabuľku vo vestibule RUVZ. Prednášky na tému: „Pohyb ako prevencia obezity“ sme vykonali pre žiakov a študentov na stredných školách - na Ekonomickej škole v Bardejove a na Strednej priemyselnej škole v Bardejove. V rámci branno - športových hier sme študentov oboznámili aj prakticky o vhodných cvikoch pre zdravú chrbticu a o základoch prvej pomoci. Cieľom bolo upozorniť na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Celkom sa zúčastnilo 72 študentov.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

V súvislosti s realizáciou celonárodnej kampane „Vyzvi srdce k pohybu “ sme distribúciou informačných letákov informovali podniky, organizácie, inštitúcie školy, prostredníctvom webu aj celú verejnosť o cieľoch a o podmienkach zapojenia sa do kampane. K termínu ukončenia súťaže bolo zozbieraných 31 ks účastníckych listov, ktoré boli následne zaslané realizátorovi kampane (RUVZ v Banskej Bystrici).

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009-2015

Projekt sa tento rok neuskutočnil, avšak na RUVZ v Bardejove boli požiadavky zo základných škôl na vykonanie prednášok. Pre deti znevýhodnených komunít sme vykonali celkovo 34 prednášok pre 964 detí na témy: Dentálna hygiena 4 prednášky, Základné hygienické návyky 6x, Dospievanie 8x, Riziká pohlavného života 8x, Fajčenie, alkohol, drogy 6x , zdravá chrbtica 2x. Prednášky sme vykonali v škole na Poštárke, v Malcove, Rokytove, Snakove a v Lenartove. Zúčastnili sme sa workshopu s asistentmi projektu „Zdravé komunity“ na obecnom úrade Frička. Vykonali sme previerky vo všetkých rómskych osadách v okrese v spolupráci s referátom HŽPaZ v rámci úlohy : „Preverenie hygienických podmienok rómskych osád v okrese Bardejov“ .

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM

Zvyšujeme celospoločenské povedomie o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. Dňa 9.9.2015 z príležitosti „Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme“ sme vykonali prednášky na témy: Fetálny alkoholový syndróm, Alkohol a ženy. Prednášky boli vykonané na strednej škole „Hotelová akadémia“- Pod Vinbargom Bardejov. Zúčastnilo sa ich 37 študentiek vo veku 18 rokov. Aj pri príležitosti „Európskeho týždňa boja proti drogám“ sme zrealizovali na školách pre deti a mládež interaktívne besedy s témou zameranou na legálnu a najpoužívanejšiu drogu - alkohol. V besedách mládež bola upozorňovaná na negatívny vplyv alkoholu na mozog, poškodenie telesných orgánov a duševného zdravia vplyvom alkoholu a samozrejme na dôsledky nadmerného užívania alkoholu. K problematike zneužívaniu alkoholu a drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi sme vykonali 28 prednášok na základných a stredných školách. Zúčastnili sme sa prierezovej štúdie o dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov. Celkovo sme vyplnili a zaslali 67 dotazníkov gestorovi štúdie.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH „NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA“

Vykonal sme edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. Výchovno-vzdelávacie úlohy realizujeme priebežne počas celého roka aktivitami na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov. V mesiaci marec v rámci „Týždňa mozgu“ prebehli aktivity pre dôchodcov. Aktivity pozostávali z prezentácie o fungovaní, chorobách ľudského mozgu s dôrazom na preventívne opatrenia a z praktickej časti zameranej na techniky tréningu pamäti a koncentrácie. Seniori sa zapájali do aktivít ako sú bludisko, poprehadzované písmenká, porovnávanie obrázkov, nájdenie chyby. Do týchto aktivít sa zapojilo 30 seniorov. Prednášky a aktivity sa uskutočnili v priestoroch RÚVZ BJ a v Senior centre na Toplianskej ulici v Bardejove. Na web stránke sme uverejnili článok „Týždeň mozgu“. V rámci „Svetového dňa - pohybom k zdraviu“ a „Európskeho týždňa pohybu“ sme spolu so seniormi a ich rodinnými príslušníkmi uskutočnili turistické vychádzky do prírody spojené s cvičením obratnosti a postrehu športovými aktivitami. V spolupráci s mestom sme sa zúčastnili pri športových hrách pre seniorov: „O pohár primátora mesta Bardejov“. Vykonať sme meranie tlaku, individuálnu edukáciu seniorov a poskytli zdravotno-výchovný materiál. V mesiaci október v rámci „Mesiaca úcty k starším“ sa uskutočnila prednáška v priestoroch RÚVZ Bardejov pre ženy seniorky o potrebe ochrany zdravia aj formou pravidelných preventívnych prehliadok. Zúčastnilo sa 14 žien. Vykonal sme 2 výjazdy poradne zdravia do denných stacionárov na vidieku, kde sme spolu vyšetrili 30 seniorov. Pre 42 seniorov z denných stacionárov sme vykonali prednášky na tému „Problematika osteoporózy“ a „Očkovania proti chrípke a pneumokokom v seniorskom veku“. Počas mesiaca október v rámci Svetového dňa duševného zdravia sme pripravili informačný panel vo vstupných priestoroch RÚVZ a na web stránke sme uverejnili článok.

K Svetovému dňu diabetu sme uverejnili na web stránke článok a pripravili sme informačný panel.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Vzdelaná matka ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Edukáciou matiek je možné pozitívne ovplyvniť životný štýl celej rodiny.

Pre budúce mamičky vykonávame edukačno - intervenčný cyklus prednášok o problematike tehotenstva, životospráve v tehotenstve a psycho- profylaktickú prípravu na pôrod s precvičovaním dýchania. Vykonali sme prednášky o zdravej výžive počas tehotenstva, počas dojčenia. Ženy si vyskúšali praktický nácvik starostlivosti o novorodenca, kúpanie, prebaľovanie. Celkom sa budúce mamičky stretli 27 krát. V rámci „Týždeň mozgu“ sme vykonali prezentáciu o mozgu, potrebe tréningu mozgu a o prevencii pred Alzheimerovou chorobou. Aktivity zamerané na tréning mozgu sme vykonali pre deti 2. ročníka zo ZŠ Komenského v Bardejove. Do aktivít tréningu mozgu ako sú bludisko, poprehadzované písmenká, porovnávanie obrázkov sa zapojilo 24 detí zo ZŠ na Komenského ulici v Bardejove.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Edukačné a informačno-propagačné aktivity sme primárne zamerali na cieľovú skupinu detí. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí v materských školách prebieha formou hry, využívame vytlačené obrázky rôznych potravín - zdravých a nezdravých jedál, ktoré vplývajú na kazivosť zúbkov detí. Na vysvetlenie stavby zuba využívame anatomickú pomôcku zub a pri čistení zubov máme veľký model zubov a zubnej kefky. Deti si názorne na modeli skúšajú čistenie zubov. Zdôrazňovali sme potrebu správnej techniky denného umývania zúbkov, ale aj pravidelných preventívnych prehliadok u zubného lekára. Vykonali sme 19 prednášok pre 440 žiakov MŠ, ZŠ a bol premietnutý zdravotno-výchovný film s témou stomatohygiena. Z toho boli 4 prednášky pre 111 rómskych žiakov.

9.7 CINDY PROGRAM SR

V súlade cieľom programu snažíme sa znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a tým aj zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva. Systematicky pravidelne monitorujeme zdravotný stav a vyhľadávame relatívne zdravé osoby v riziku a chorých nepodchytených v kuratíve. Identifikujeme individuálne riziko poskytujeme poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a pod. Prostredníctvom poradenstva vykonávaného na individuálnej i skupinovej úrovni, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou, resp. ovplyvňovanie zložiek životného štýlu jedincov.

Rozsiahla je aj prednášková činnosť, orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej sú najviac preferované témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí.

V poradni zdravia sme vyšetrili pomocou prístroja Reflotron spolu 223 klientov.

Vykonali sme 12 výjazdov poradne zdravia do terénu. Niektoré výjazdy sa uskutočnili v spolupráci s Ligou proti reumatizmu, VŠZP, obecnými úradmi, školami, seniorskými klubmi - pre zamestnancov týchto inštitúcií a pre verejnosť sa uskutočnili súvislosti s významnými svetovými dňami „Svetový deň zdravia“, „Svetový deň pohybu“, „Svetový deň srdca- MOST.“ Zapojením sa do celonárodnej kampane „MOST“, verejnosť informujeme o závažných rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení. Iniciátormi kampane sú Slovenská nadácia srdca a Slovenská kardiologická spoločnosť. Z tejto akcie bola vysielaná reportáž v regionálnej televízii. Pri výjazdoch poradne vyšetrujeme biochemické parametre, meriame tlak krvi a množstvo podkožného tuku. Fajčiarom sme

vykonali merania % COHb v krvi pomocou prístroja Smokerlyzer a vykonali sme krátke poradenstvo na odvykanie od fajčenia s poskytnutím zdravotno-výchovného materiálu.

U 35 klientov sme vykonali vyšetrenie pomocou spirometra. 103 klientom, ktorí mali zvýšené biochemické parametre, sme poskytli poradenstvo na zlepšenie životného štýlu a poskytli sme im vhodný zdravotno-výchovný materiál.

U 104 klientov, ktorým sa zistil zvýšený tlak krvi sme poskytli poradenstvo ako znížiť krvný tlak bez medikamentov.

V poradni zdravej výživy sme poskytli poradenstvo 56 klientom, ktorým sme zhodnotili stravovacie zvyklosti podľa vyplnených jedálničiek a porovnávali nutričné a energetické hodnoty s odporúčanými výživovými dávkami. V poradni AIDS sme poskytli telefonicky poradenstvo 5 klientom. Vedeť poradňu pohybovej aktivity, ktorú navštevujú ženy v produktívnom aj poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne, uskutočnili sa 179 krát. V rámci poradne zdravia sledujeme a vyhodnocujeme hodnoty obsahu telesného tuku, centrálnej obezity u každého klienta a upozorňujeme na riziká z hľadiska nadváhy a obezity.

V rámci poradne výživy vyhodnocujeme cvičenkám jedálničky a radíme ako upraviť stravovanie s cieľom zníženia nadváhy.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava,
hlavné mesto so sídlom v Bratislave**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

V priebehu sledovaného obdobia sa pokračovalo v plnení úloh daných v súčasnej dobe realizovaným akčným plánom NEHAP IV. Týkali sa najmä štátneho zdravotného dozoru na úseku kontroly kvality vnútorného ovzdušia v priestoroch s dlhodobým pobytom osôb, vrátane sledovania kvality ovzdušia vo vybraných školách (súčinnosť odboru hygieny detí a mládeže).

Ďalej sa v rámci posudkovej činnosti i štátneho zdravotného dozoru priebežne vykonávala kontrola zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach dozorovaných odborom hygieny životného prostredia. V tomto smere neboli zistené žiadne nedostatky, prevádzkovatelia boli známi zákona a zabezpečovali jeho plnenie.

Veľký dôraz sa kládol na riešenie podnetov na hluk v životnom prostredí chránených území a budov – v sledovanom období roku 2015 bolo riešených celkom 139 podnetov na hluk (čo je takmer dvojnásobok oproti roku 2014 – 77) z celkového počtu 224 evidovaných podnetov na odbore hygieny životného prostredia. Podania sa týkali najmä hluku technických a technologických zariadení, prevádzok situovaných v chránených budovách alebo ich bezprostrednej blízkosti, zo športovo-rekreačných prevádzok (fitness), dopravného hluku, hluku z hudobných podujatí a stavebnej činnosti. Na odstránenie objektívne preukázanej nadmernej hlučnosti bolo v roku 2015 vydaných 12 pokynov z celkového počtu 18 pokynov, v 7 prípadoch bolo plnenie vymáhané výkonom rozhodnutia (z toho 3 boli prenesené z roku 2014). V 2 prípadoch boli vydané rozhodnutia na uloženie pokuty vo výške 1 000 € za správny delikt porušovania § 27 zák. č. 355/2007 Z.z. .

Ďalšie podnety sa týkali prítomnosti pachových látok v obytnom prostredí zo zariadení spoločného stravovania, chovu hospodárskych zvierat súkromných osôb i z veľkochovov živočíšnej výroby, ktoré boli odstupované na riešenie kompetentným orgánom životného prostredia alebo obciam.

V 1 prípade bol vydaný pokyn na odstránenie objektívne preukázanej nadmernej svietivosti reklamného panelu na Šancovej v Bratislave, ktorý bol splnený.

Významným ťažiskom práce odboru hygieny životného prostredia bol monitoring pitných a rekreačných vôd, posudková činnosť a štátny zdravotný dozor v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v ubytovacích zariadeniach a v športovo rekreačných zariadeniach vrátane mimoriadnych kontrol vykonaných na základe pokynov nadriadeného orgánu na letných kúpaliskách v Bratislavskom kraji, ubytovacích zariadeniach a v prevádzkach pohrebných služieb a v rómskej osade v obci Plavecký Štvrtok. Výsledky kontrolnej činnosti v týchto zariadeniach boli uspokojivé a nevyžadovali represívne opatrenia.

V sledovanom období sa pokračovalo v cielenom štátnom zdravotnom dozore vo vybraných prevádzkach pedikúr, ktorý bol zameraný na kontrolu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu - s dôrazom na zisťovanie spôsobu dekontaminácie pedikérskych nástrojov, uchovávanie vysterilizovaných pracovných pomôcok, vedenia sterilizačného denníka, manipulácie s použitými nástrojmi, ako aj spôsobu zabezpečovania čistoty pracovných plôch a povrchov prevádzok pedikúr. Výsledky kontrol preukázali potrebu uloženia nápravných opatrení a sú v riešení.

Veľká pozornosť sa venovala tiež tvorbe zdravých podmienok na bývanie v rámci posudkovej činnosti pri príprave obytných zón a objektov. Ich posudzovanie bolo v zložitých podmienkach výstavby najmä hlavného mesta kvantitatívne, odborne i časovo veľmi náročné. Na tomto úseku činnosti bolo vybavených 6025 podaní (čo je takmer trojnásobok oproti roku 2014), bolo vydaných 1993 záväzných stanovísk k projektovým dokumentáciám stavieb a ich

kolaudáciám a ďalej 1429 iných odborných stanovísk k činnostiam v pôsobnosti odboru hygieny životného prostredia.

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia poskytovali informácie o zdravotných aspektoch jednotlivých faktorov životného prostredia a o aktuálnych environmentálno-zdravotných témach v rámci environmentálno-zdravotnej poradne na odbore hygieny životného prostredia (ústne, telefonicky a e-mailom) a prostredníctvom viacerých vstupov do masmédií v celkovom počte 356.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

V priebehu roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V priebehu roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V ROZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V priebehu roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH

Do plnenia uvedenej úlohy sa tunajší úrad nezapojil, nakoľko uvedená problematika nie je vzhľadom na stabilnú a dlhodobo vyhovujúcu kvalitu pitnej vody dodávanej z podzemných zdrojov do spotrebiska v Bratislavskom kraji aktuálna.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Vzhľadom na to, že úloha bola dodatočne špecifikovaná pre sledovanie uzatvorených hál v aquaparkoch a v Bratislavskom kraji sa obdobné zariadenie nevyskytuje, úrad odstúpil od plnenia tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPOSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ Bratislava hlavné mesto vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Bratislava I – Bratislava V, Malacky, Pezinok a Senec.

Podľa výstupov programu informačného systému ASTR_2011 je v roku 2015 v spádovom území RÚVZ Bratislava hlavné mesto v 3.a 4. kategórii rizikových prác evidovaných celkom 8569 zamestnancov, z toho 3533 žien v 218 zamestnávateľských subjektoch. Z celkového počtu bolo v 3. kategórii evidovaných 7854 zamestnancov, z toho 3413 žien, v 4. kategórii 715 zamestnancov, z toho 120 žien.

V roku 2015 bolo vydaných 38 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác a 11 rozhodnutí o zrušení rizikových prác.

Novozaradené boli práce v 15 spoločnostiach: CCS –Cargo Customs Service s.r.o., Gajova 13, Bratislava, Zušľacht'ovacie činnosti pre automobilovú výrobu, Agátova 22, Bratislava, hluk premenný 3; UN Bratislava, Klinika hrudníkovej chirurgie SZU a UNB, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny (operačná sála KHCH a JIS KHCH) Nemocnica Ružinov, BF – mycobacterium tbc 3; A-KLINIK Bratislava s.r.o., Jelačičova 8, Bratislava, FBLR, laser 3; Slomatec s.r.o. Tehelňa 20, Bratislava, Montážna a skladovacia hala I, fyzická záťaž 3; KNOTT spol. s.r.o., Strojárska výroba- montáž kolesových brzd, nábojov kolies a nájazdových brzdových systémov na prívesy, Dolná 142, Modra, hluk premenný 3; ČASS, spol. s.r.o., Mieru 126, 044 24 Poproč Klinika hrudníkovej chirurgie SZU a UNB, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny (operačná sála KHCH a JIS KHCH) Nemocnica Ružinov, BF –upratovačka, mycobacterium tbc 3; Ecopark s.r.o., Triedenie a drvenie plastových dielov, Cesta Mládeže 26, Malacky, hluk premenný 4; VERSUS, a.s., Moskovská 4, Bratislava, Tlačiareň Pribinova 21, Bratislava, hluk premenný 3; VW SLOVAKIA, a.s., hala H7 Lisovňa, repasné pracovisko -ALU brúsna kabína a STAHL, hluk premenný 3; ecorec Slovensko s.r.o., Glejovka 15, Pezinok, Laboratórium kontroly kvality, hluk premenný 3; DC MEDICAL s.r.o., NZZ –dermatovenerologická ambulancia Nevädzova 6, Bratislava, laser 3; TERMOSTAV Bratislava s.r.o. Staviteľská 3, Bratislava, stavby, vibrácie prenášané na ruky, hluk premenný 3; Porsche Inter Auto Slovakia, spol. s.r.o., Dolnozemska 7, OZ Cesta na Senec 2/A, hluk premenný 3; Ružinovská poliklinika a.s., Ružinovská 10, Bratislava, FBLR, laser 3; CRH (Slovensko) a.s., Technicko-kompetenčné centrum, Laboratórium spracovania kameniva, Prístavná 10, Bratislava, hluk premenný 3.

V 23 prípadoch boli rizikové práce aktualizované z dôvodu prehodnotenia miery rizika, zmien v organizačnej štruktúre spoločnosti, organizácie práce a náplne práce, ktoré sa prejavili zmenami v profesiách, pracovnom zaradení, počtoch zamestnancov a kategórie práce ako i z dôvodu vyhlásenia rizikových prác 4. kategórie na obdobie jedného roku, počas ktorého sa nepodarilo znížiť mieru rizika: Slomatec s.r.o. Tehelňa 20, Bratislava, Montážna a skladovacia hala I, deštrukčná miestnosť, zväracie autoamatické linky hluk premenný 4,3; LESY SR, š.p., BB, OZ závod Šaštín-Stráže, Expedičný sklad dreva Rohožník, vibrácie na ruky 4; Inteva Products Slovakia spol. s.r.o., Automobilový priemyselný park, Hala A 1006 Výroba dielcov, Lozorno, hluk premenný 3; NAFTA,a.s., Votrubova 1, Bratislava, CA PZZP Láb, hluk premenný, 3; SLOVNAFT, a.s., Prevádzka 5- Výroba palív –stredisko 33510 Extrakcia arómátov, Stredisko Operatívna údržba, benzén 3; Prevádzka 8 Výroba plastov

Polyetylén 2,3 hluk 3; OLO a.s., Spaľovňa odpadu, Vlčie hrdlo 72, Bratislava, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom – inertný prach 3, hluk premenný a impulzný 3; UN Bratislava, Klinika hrudníkovej chirurgie SZU a UNB, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny (operačná sála KHCH, JIS KHCH, Odd. intenzívnej medicíny I, Odd. anesteziologické) Nemocnica Ružinov, BF – mycobacterium tbc 3; HSF spol. s.r.o., Hala na výrobu plastových a hliníkových okien a dverí, Jesenského 50, Malacky, hluk premenný 3, 4; GussBearbeitungs Gesellschaft k.s., Dielňa opracovania odliatkov a pieskovania Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, hluk premenný 4, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom (železo a jeho zliatiny) 3; NOU v Bratislave, Klenová 1, hluk, BF, cytostatiká, IOŽ 3; TOWER AUTOMOTIVE, a.s., Stará a nová lisovňa, Sklad hutného materiálu, Nástrojáreň, Deštrukčná miestnosť, Repas, hluk 3, 4; SLOVNAFT MONTÁŽE A OPRAVY a.s., Vlčie hrdlo, P.O.BOX 52, Bratislava, Dielňa špeciálnych činností, hluk 4; Nemocničná a.s. Pezinok, Všeobecná NsP Malacky, Rádiodiagnostické odd., IOŽ 3; DOKA Slovakia, Debniaca technika s.r.o., Hala č. 3 – kontrola a servis materiálu, Ivanská cesta 28, Bratislava, hluk 3,4; PERI spol. s.r.o., Vysokotlakové čistenie WAP Šamorínska 18/, Senec hluk 4; SILOKING Slovakia s.r.o., Kovoobrábanie, Družstevná 1 Záhorská ves, hluk 3, 4, prach 3; Doprastav Asfalt,a.s., Zvolen prevádzka Obaľovacia súprava, Nitrianska cesta 5, Senec, hlavný strojník, elektrikár pevný aerosól nešpecif. 4, strojník fibrogénny 4, hluk premenný 3; VW SLOVAKIA, a.s., hala H6a- Karosáreň NSF -Finish Oberfläche/AFO 7150,7160,7170, Presse/Messe, AufbauV/AFO 4550,4555, Aufbau II/AFO 4205, výrobný pracovník, vibrácie prenášané na ruky, 3, 4, hluk ustálený, 3; LOGAN INVESTMENT,a.s Otryskávanie drťou, Šenkvičná 5, Pezinok, hluk ustálený 4; Vrabel a Dziak s.r.o., prevádzka GussBearbeitungsGesellschaft k.s., Dielňa opracovania odliatkov a pieskovania Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, hluk premenný 4, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom (železo a jeho zliatiny) 3; TEBAU, spol. s.r.o., Čistenie kovových podláh lešenia, Bojnická 18/C, Bratislava, hluk premenný 4; MCSyncro Bratislava, s.r.o., Opletalova 87, Bratislava, expedícia kolies, vykladanie pneumatík z kamióna, fyzická záťaž-bremená, 3; ETI ELB s.r.o., Potočná 42, Báhoň, hluk premenný 3.

V roku 2015 bolo vydaných 11 rozhodnutí o zrušení rizikových prác z dôvodu prehodnotenia miery rizika na základe realizácie technických a organizačných opatrení, zníženia objemu výroby, novej objektivizácie rizikových faktorov, zrušenia výroby, resp. zániku prevádzky: MULTIBILIARD, s.r.o., Budmerice 1000, stolár, pevný aerosól z tvrdého dreva dub, buk, technické opatrenia a objektívne meranie (ostal v platnosti hluk); MUDr. Eva Hegyiová-MEDICINA CORRECTIVA, Mudroňova 39, Bratislava, laser –nefunkčný; LIMING s.r.o., Neurologická ambulancia Mýtna 5, laser- vyradenie prístroja; GussBearbeitungsGesellschaft k.s., Dielňa opracovania odliatkov a pieskovania Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, vibrácie prenášané na ruky 3- nová objektivizácia a vyradenia vzduchových priamych brúsok z používania; GOSET, s.r.o., Kartonážna dielňa a drvička odpadu, Harmónia 3018, Modra, hluk – presťahovanie prevádzky do nových priestorov; ŠNOP Bratislava, n.o. Ambulancia FRO, Záhradnícka 42, Bratislava, laser 3B - zmena technického vybavenia (laserová sprcha na držiaku presne nastaviteľná) s vylúčením zásahu; Cevaservis 310 s.r.o., Výroba plastových okien a dverí, Cementárska 15, Stupava, hluk – ukončenie výroby; Vrabel a Dziak s.r.o., prevádzka GussBearbeitungsGesellschaft k.s., Dielňa opracovania odliatkov a pieskovania Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, vibrácie prenášané na ruky 3- technické opatrenia a nová objektivizácia; Incheba, a.s., Stolárska výroba, Viedenská cesta 3-7, B – organizačné opatrenia a aktuálne výsledky merania hluku; Rehabilitačné centrum –HARMONY, n.o., Kudláková 2, Bratislava laser 3 - vyradenie z prevádzky; Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo Doľany 434, agrochemikálie, hluk 3 - vyradenie starej mechanizácie, zníženie objemu prác.

K návrhom na zaradenie, resp. vyradenie prác do/z 3. a 4. kategórie boli vydané 2 rozhodnutia o prerušení konania. V 2 prípadoch bolo konanie vo veci vyradenia prác z 3. kategórie zastavené.

Sankčné opatrenie bolo uložené spoločnosti MEDICAL GLASS, a.s., Agátova 22, Bratislava za správny delikt podľa § 57 ods. 29 písm. e) zák.č.355/2007 Z.z. - nezabezpečenie technických, organizačných a iných opatrení na ochranu zamestnancov pri práci s chemickými faktormi (neaktualizovanie PP, nezabezpečenie KBU v štátnom jazyku, nepreukázanie informovania zamestnancov o údajoch získaných z posúdenia rizík) vo výške 2000,- €. V spoločnosti sú evidované rizikové práce s rizikovým faktorom hluk. V roku 2015 sa vykonalo v rámci štátneho zdravotného dozoru 63 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami za účelom kontroly ochrany zdravia zamestnancov a aktualizácie údajov o rizikových prácach. Bolo poskytnutých 61 konzultácií v problematike zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

Registrácia rizikových prác, t.j. prác, pri ktorých je zvýšené riziko vzniku choroby z povolania, profesionálnej otravy, alebo iného poškodenia zdravia v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami sa realizuje v informačnom systéme ASTR_2011.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2015 bolo vykonaných 35 previerok zameraných na kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci na vedecko-výskumných pracoviskách, v priemysle, v lekárňach a predajniach na území Bratislavského kraja. Bolo skontrolované:

- používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí
- používanie a skladovanie látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku
- používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z.
- klasifikácia látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, spôsob oboznámenia sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- schválenie používania veľmi toxických látok a zmesí orgánom verejného zdravotníctva
- schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, vypracovanie posudku o riziku
- evidencia veľmi toxických látok a zmesí
- preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie
- likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 59 kontrolných listov –dotazníkov informovanosti zamestnancov (C), pričom sa zistilo, že zamestnanci sú informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície chemickým faktorom pri práci, pravidelne sa zúčastňujú školení, sú vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, zamestnávateľ zabezpečuje opatrenia na ochranu ich zdravia. Zistené nedostatky (3x), ktoré sa týkali najmä aktualizácie prevádzkových poriadkov boli uvedené v záznamoch zo štátneho

zdravotného dozoru s termínom ich odstránenia. Odstránenie zistených nedostatkov bolo následne skontrolované. Bolo poskytnutých 94 konzultácií, týkajúcich sa povinností pri manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2015 bolo posúdených a schválených spolu 310 prevádzkových poriadkov (180 pre pracoviská s nebezpečnými chemickými faktormi a 147 pre práce spojené s odstraňovaním materiálov s obsahom azbestu), pričom 8 konaní bolo prerušených z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov (žiadatelia boli vyzvaní doplniť klasifikáciu látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, identifikáciu nebezpečenstiev a hodnotenie zdravotných rizík z expozície zamestnancov toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam, uviesť spôsob oboznámenia sa zamestnancov s KBÚ) a nepreukázania odbornej spôsobilosti pracovníka priamo riadiaceho prácu s toxickými látkami, v 4 prípadoch bolo konanie zastavené.

V 3 prípadoch boli uložené pokuty vo výške 150,- € za správny delikt podľa § 57 ods. 42 písm. d) zák. č. 355/2007 Z.z.- nesplnenie povinnosti predložiť prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým faktorom na posúdenie orgánu verejného zdravotníctva v prevádzke Oprava a predaj vozidiel OPEL na Panónskej ceste 19 v Bratislava a v prevádzke Oprava a predaj vozidiel OPEL, Polianky 15 v Bratislava účastníka konania M a H spol. s.r.o., Panónska cesta 43, 851 04 Bratislava, IČO: 31 361 781 a v prevádzke Výrobná hala Mäso -Údeniny Orbán, Hlohová 14, Bratislava, prevádzkovateľ MUDr. Anton Orbán, Hlohová 14, 821 07 Bratislava, IČO: 32 069 006. V 2 prípadoch boli uložené pokuty za správny delikt podľa § 57 ods. 42 písm. b) a d) zák. č. 355/2007 Z.z. prevádzkovanie bez predloženia návrhu na uvedenie priestorov do prevádzky a nepredloženie návrhu na schválenie prevádzkového poriadku pre práce s chemickými faktormi vo výške 150,- € Agility Logistics, s.r.o., Diaľničná cesta 5, 903 01 Senec, IČO: 43 839 002 (dočasný sklad chemických látok na Diaľničnej ceste 5 v Senci) a vo výške 300,- € EUROBETON PLUS, s.r.o. Železničná 4040, 903 01 Senec, IČO: 35 880 759 (betonáreň na Železničnej 4040 v Senci). V 1 prípade bola uložená pokuta MEDICAL GLASS, a.s., Agátova 22, 844 03 Bratislava, IČO: 35 819 651 zo dňa 29.12.2015 za správny delikt podľa § 57 ods. 29 písm. e) zák.č.355/2007 Z.z. - nezabezpečenie technických, organizačných a iných opatrení na ochranu zamestnancov pri práci s chemickými faktormi (neaktualizovanie PP, nezabezpečenie KBU v štátnom jazyku, nepreukázanie informovania zamestnancov o údajoch získaných z posúdenia rizík) podľa § 39 zák. 355/2007 Z.z. vo výške 2000,- €.

V roku 2015 bolo vydaných 10 rozhodnutí k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami v zdravotníctve, vo vedecko-výskumných spoločnostiach v priemysle a pri skladovaní pre VIN.LAB, s.r.o., Vinárske skúšobné laboratórium Obchodná 6, Pezinok, dichróman draselný; synlab slovakia s.r.o., Limbová 5, Bratislava, SVALZ, azid sodný, kyanid draselný, sodný, oxid ortuťnatý; ecorec Slovensko s.r.o. chemicko-analytické laboratórium, Glejovka 15, Pezinok, hydrofluoric acid, kyselina chromsírová; OUSA, s.r.o. Lekáreň sv. Alžbety, verejný úsek a nemocničný úsek - riediareň centralizovaná prípravy cytostatík, Heydukova 10, Bratislava, dichroman draselný, pilocarpin hydrochlor.; Agility Logistics s.r.o., Sklad s administratívou, Diaľničná cesta 18A, Senec, kyanid sodný, draselný, dichróman sodný dihydrát, soli kyanovodíka; BASF Slovensko spol. s.r.o., Technické centrum na prípravu PUR systémov, Priemyselná 5480, Malacky, Iso 175/18 isocyanate component; ÚKSUP Laboratória odb. ŽP a ekologického poľnohospodárstva, Matúškova 21, Bratislava, dichróman draselný, síran kademnatý, beta-cyflutrin, bromoxynil, carbofuran, dieldrin, diquat dibromnide, endrin, chlorthalonil, oxamyl, lambda cyhalotrin, methidation, paration methyl, paraquat dichloride, terbufos, arzén; Vestigen s.r.o., Vývoj a výskum elektrochemických zariadení Karpatská 11, Bratislava 2- mercaptoethanol; Ing. Andrej

Džadoň-MEDSERVIS, Výroba chemických roztokov, Remeselnícka 24, Bratislava – azid sodný, kyanid draselný; CRH (Slovensko) a.s., Rohožník, kys. fluorovodíková.

Používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z. nebolo zistené. V Bratislavskom kraji nebola v roku 2015 riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala 66 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti. Skúšky sa v roku 2015 uskutočnili 4x. V 28 prípadoch boli žiadatelia vyzvaní na doplnenie podania o požadované náležitosti (doklad o dĺžke odbornej praxe, doklad o dosiahnutom vzdelaní, zoznam látok, doklad o absolvovaní odbornej prípravy). V 1 prípade zoznam látok a zmesí neobsahoval toxické a veľmi toxické látky a zmesi (žiadosť o overenie odbornej spôsobilosti bez skúšky).

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
RÚVZ Bratislava	15	32	47	0

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2015 boli v Bratislavskom kraji schválené činnosti spojené so spracovaním, manipuláciou, skladovaním, chemických karcinogénov a mutagénov 1A,1B v 11 spoločnostiach: VIN.LAB, s.r.o., Vinárske skúšobné laboratórium Obchodná 6, Pezinok, dichroman draselný 1B; synlab slovakia s.r.o., Limbová 5, Bratislava, SVALZ, benzén, kyselina chromsírová, karc. 1A, mutag. 1B; ecorec Slovensko s.r.o. chemicko-analytické laboratórium, Glejovka 15, Pezinok, kyselina chromsírová 1B; OUSA, s.r.o. Lekáreň sv. Alžbety, verejný úsek a nemocničný úsek - riediaren centralizovaná prípravy cytostatík, Heydukova 10, Bratislava, dichroman draselný 1B; Agility Logistics s.r.o., Sklad s administratívou, Dialničná cesta 18A, Senec, 1A oxid chrómový, síran nikelnatý, nikel acetát tetrahydrát, nikel sulfát hexahhydrát, amidosíran nikelnatý, 1B dichroman sodný dihydrát, N-dimetylacetamid, síran kobaltnatý; RTVS, Sterilizačné pracovisko Mlynská dolina, Bratislava, etylénoxid 1B; NAFTA, a.s. Expedícia Veľké Leváre, gazolín, ropa 1B; ÚKSUP Laboratóriá odb. ŽP a ekologického poľnohospodárstva, Matúškova 21, Bratislava, benzén, arzén 1A, dichroman draselný, 1,2-dichlóretán, síran kademnatý, benzo(a)antracén, benzo(b)fluorantén, benzo(k)fluorantén, benzo(a)pyren, benzo(e)pyren, dibenzo(a,h)antracén, chryzén, benomyl, hexachlórbenzén, karbendazim 1B; Vestigen s.r.o., Vývoj a výskum elektrochemických zariadení Karpatská 11, Bratislava borax anhydrous repro 1B, fenolftalen 1B, dusičnan nikelnatý 1A, repro 1B, kys. trihydrogén boritá repro 1B; Duslo,a.s. SBU Organika, laboratórium technickej kontroly, Nobelova 34, Bratislava, 1B fenolftalein, formaldehyd techn. 40 %, octan kademnatý; CRH (Slovensko) a.s., Rohožník, 1B fenolftalein. V 1 prípade bolo konanie vo veci vymedzenia kontrolovaného pásma zastavené: TAU-CHEM spol. s r.o., Nobelova 34, Bratislava.

V roku 2015 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 745 zamestnancov, z toho 517 žien, ktorí vykonávali rizikové práce 3. kategórie s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Rizikové práce s rizikovým faktorom karcinogénne a mutagénne faktory boli

v roku 2015 aktualizované v 2 prípadoch: (SLOVNAFT, a.s., Prevádzka 5- Výroba palív – stredisko 33510 Extrakcia arómátov, Stredisko Operatívna údržba, benzén, 3; NOU v Bratislave, Klenová 1, cytostatiká, 3. V 1 prípade boli rizikové práce zrušené v spoločnosti MULTIBILIARD, s.r.o., Budmerice 1000, profesia stolár, pevný aerosól z tvrdého dreva dub, buk na základe vykonaných technických opatrení a predloženia výsledkov objektívnych meraní.

Používanie látok, ktoré poškodzujú reprodukciu bolo zaznamenané v malých množstvách (tetraboritan dvojsodný dekahydrát 50g/rok, AQUASECO s.r.o., laboratórium vôd, Ivanka pri Dunaji; oxid vanadičný pri výrobe elektrickej energie z odpadového tepla v Holcim (Slovensko), a.s.), práce boli zaradené do 2. kat. Ochrana žien pri práci s uvedenými látkami je zohľadnená v posudku o riziku.

Rozhodnutím bol schválený v 17 prípadoch prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom na vedecko-výskumných pracoviskách, vo výrobných podnikoch, pri skladovaní a v 147 prípadoch pre práce súvisiace s odstraňovaním stavebných materiálov s obsahom azbestu.

V sledovanom období bolo vykonaných 31 previerok zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Posudzovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví zdravotníctva, priemyslu a vedecko-výskumné pracoviská. Opatrenia na odstránenie hygienických nedostatkov pri manipulácii s karcinogénnymi látkami neboli uložené. V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 15 kontrolných listov (K) - dotazníkov informovanosti zamestnancov a 17 kontrolných listov (A). Vyhodnotením dotazníkov sa zistilo, že zamestnanci sa dobre orientujú v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľa poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a na pracoviskách sa vykonávajú preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov. Bolo poskytnutých 34 konzultácií v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, najmä pri vypracovaní prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku, klasifikácii karcinogénov a mutagénov.

V 1 prípade bol na RÚVZ Bratislava postúpený podnet z Krajského inšpektorátu SOI –Bratislava na predaj chemických látok (popperov) bez povolenia UVZ a KBU v sex e-shope, ktoré mali obsahovať karcinogénnu látku isobutyl. ŠZD neboli v sortimente zistené žiadne chemické látky a zmesi. Súčasne bolo zistené, že poppery obsahujú Isopropal nitrite, CAS: 541-42-4, EC 208-779-0, klasifikovanú ako O,T, GHS 02, GHS 06, H225, 301,311,315,319,330,335; R-8-11-23/24/25-36/37/38. Neobsahujú amyl nitrit a butyl nitrit.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu (výplne medziokenných rámov, opláštenie nádrží, chladiacich veží a výťahovej šachty, strešná krytina a krytina z fasád rodinných a bytových domov, podhlády spoločných priestorov v objektoch, platne z káblových energokanálov, kanalizačné, odvetrávacie, vzduchotechnické a závlahové potrubia, protipožiarna nástreky stropných konštrukcií objektov, priečky, výplň fasády budovy, zložený odpad, nelegálne skládky, materiál z acetylénových fliaš v prevádzke zariadenia na nakladanie s odpadom) v jednotlivých množstvách 0,35t – 60,0 t. bolo v roku 2015 realizované na základe kladného rozhodnutia RUVZ Bratislava na 288 stavbách v Bratislavskom kraji stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucich prípravkov oprávnenými firmami A.A.SERVICE, s.r.o., Bratislava; ARGUSS, s.r.o., Bratislava; ARRI s.r.o., Okoč; ASTANA, s.r.o., Poprad; ASCORP, s.r.o., Bratislava; AZ-Group spol. s r.o., Poprad; BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava; BYTOVÉ DOMY s.r.o.,

Dolné Hámre; Concret, s.r.o., Boleráz; DILMUN SYSTEM, s.r.o., Bratislava; Dušan Miezga – MOVAK, Vrbové; EISEN s.r.o., Šaľa; Energy Pro, s.r.o., Zilina-Závodie; E-RAN TZB s.r.o., Bratislava; FILLA, spol. s.r.o., Bratislava; FRIVAN, s.r.o., Sabinov; GAMA MONT s.r.o., Nitra; GAZKOMPLET – ZH, Žiar nad Hronom; Jozef Hric-Strechy, domy, stavby, Davidov; KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina; KROVMONT s.r.o., Dolný Kubín; MBM-GROUP, a.s., Námestovo, Milan Marčan COBRA, Nitra; MODACO, s.r.o., Bratislava; MRÁŽ, s.r.o., Duplín, Stropkov; NOVEX-B4, v.o.s., Sološnica; OK- plus, s.r.o., Bratislava; Oto Banyák, Bratislava; Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE, Martin; Peter Pilip BYTSERVIS, Svidník; Plastic People, s.r.o.; P + K s.r.o., Bratislava; PROSERVIS Strážske, s.r.o.; Regena ES s.r.o., Strážske; ReTrash, s.r.o., Kremnica; SD Gelnica, s.r.o.; Vladimír Chamula, Detva; VOKUPE, spol. s.r.o., Bratislava; VÝŠKOP, s.r.o., Šamorín, ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. V 3 prípadoch bolo konanie prerušené, v 2 prípadoch zastavené a v 1 prípade sa s návrhom účastníka konania Dušan Miezga -MOVAK na odstraňovanie kanalizačných potrubí v bytovom dome na Námestí hraničiarov 2 a 2A v Bratislave nesúhlasilo z dôvodu nepreukázania zabezpečenia technologického vybavenia potrebného na odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím podtlakového systému (garsónky s izbami nad 10 m³) spoločnosťou, ktorá inak disponuje oprávnením ÚVZ SR.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný pri odstraňovaní AZC materiálu v 21 prípadoch u účastníkov konania, ktorí oznámili začatie výkonu prác (ASCORP, s.r.o., Bratislava; 2x BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava; Concret, s.r.o., Boleráz; 4x Dušan Miezga – MOVAK, Vrbové; 2x GAMA MONT s.r.o., Nitra; 2x OK- plus, s.r.o., Bratislava; 2x DILMUN SYSTEM, s.r.o., Bratislava; 2x FRIVAN, s.r.o., Sabinov; Pilip Peter BYTSERVIS, Svidník; ReTrash, s.r.o., Kremnica; Regena ES s.r.o., Strážske; SD Gelnica, s.r.o.) a pri prešetrovaní 16 podnetov na neodborné odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. Prešetrením bolo zistené, že 8 podnetov bolo opodstatnených, z toho v 3 prípadoch išlo o fyzickú osobu nezapísanú v obchodnom registri, podnety boli odstúpené na príslušný obecný úrad. Za zistené správne delikty, týkajúce sa odstraňovania AZC materiálu bez oprávnenia ÚVZ SR a bez kladného rozhodnutia RUVZ Bratislava, bolo v roku 2015 uložených 6 pokút účastníkom konania ASTANA, s.r.o., Poprad; Dušan Miezga – MOVAK, Vrbové; GAS-KOMPLET, Bratislava; SKOBA-výškový servis, s.r.o., Košice; Krovy na mieru s.r.o., Kajal; FRIVAN, s.r.o., Sabinov v celkovej výške 11500,- € a v 1 prípade bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty.

Pri kontrolách zameraných na plnenie povinností zamestnávateľa, ktoré vyplývajú z NV SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa použilo 17 kontrolných listov (A) –dotazníkov informovanosti zamestnancov. Kontrolné listy preukázali dostatočnú informovanosť zamestnancov vo veci ochrany zdravia pri práci s azbestom. Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu v pracovnom prostredí (podľa NV SR č. 253/2006 Z.z.) a po realizácii demontážnych prác (v súlade s vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.) boli uložené viacerým spoločnostiam, najmä pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí z obytných domov. Podľa predložených protokolov z merania v životnom prostredí po vyčistení priestorov po odstraňovaní kanalizačných potrubí, počet azbestových vlákien bol <100 vl.m⁻³.

Z hľadiska ochrany verejného zdravia úrad nemal námietky proti návrhu P + K s.r.o., Bratislava na vykonávanie zberu s dočasným uložením nepoškodených voľne uložených odpadových materiálov s obsahom azbestu v množstve do 300 kg/ občan v uzatvárateľnom zakrytovanom kontajneri v areáli spoločnosti na Vajnorskej ul. 89 v Bratislave za predpokladu ich predbežného zabalenia pred uložením do kontajnera do PE fólie a následného zneškodnenia uložených odpadových materiálov s obsahom azbestu odborne spôsobilými

zamestnancami P + K s.r.o. v súlade s požiadavkami § 41 zákona NR SR č. 355/2007 Z. z., NV SR č.253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a zák. NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 263 zamestnancov, z toho 80 žien, ktorí vykonávali rizikové práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž 3. kategórie. Z tohoto počtu dlhodobému nadmernému jednostrannému zaťaženiu bolo vystavených 95 zamestnancov, z toho 55 žien.

Najvyšší počet prešetrení podozrení na ochorenie z DNJZ sa zaznamenáva každoročne v spoločnosti Volkswagen SLOVAKIA a.s. Bratislava, sporadicky sa vyskytujú v ďalších organizáciách najmä automobilového priemyslu (Johnson Control International, Lozorno; Tramico Slovakia, s.r.o., Senec; Hella Innenleuchten – Systeme Bratislava, s.r.o., IAC Group Lozorno), v stavebníctve (Eiffage Construction SR, s.r.o., Bratislava; SIBAMAC,a.s., Bratislava; HOCHTIEF Construction Slovakia s.r.o., Bratislava), v potravinárskom priemysle (RAJO a.s., Bratislava; BONI FRUCTI, spol. s.r.o., Dunajská Lužná, EUREST, spol. s r.o., Bratislava a v zdravotníctve (OUSA, s.r.o., Bratislava). Spoločnosť VW SLOVAKIA a.s. postupne spracováva v spolupráci s PZS hodnotenie práce spojenej so záťažou horných končatín, resp. v kombinácii s polohovou záťažou a s vibráciami. Za tým účelom bola vykonaná objektivizácia vibrácií pri práci s uťahovačkami a postupne sa vykonáva na jednotlivých pracoviskách posúdenie ručnej manipulácie s bremenami. Súčasne boli vykonané kontroly zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži. Realizuje sa ergonomická úpravu pracovísk, organizačné a iné opatrenia.

V roku 2015 boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z DNJZ z roku 2014 (SKT I.dx.v spojení s Raynaudovým sy HK; Impingement sy I.dx.). Oba prípady boli doriešené až v roku 2015 z dôvodu likvidácie spoločnosti a zrušenia prevádzky, súvis s výkonom práce nebol potvrdený.

1.53-ročný koordinátor montáží pre priemysel pracoval od 02/2004 v spoločnosti SGB Slovensko, s.r.o., resp. Harsco Infrastructure Slovensko, s.r.o. a v spoločnosti GST Service, s.r.o. Záhradnícka 51, Bratislava, v pozícii vedúceho montážnych skupín. Jeho pracovnou činnosťou bola organizácia práce montážnikov, evidencia ich výkonov, komunikácie so zákazníkom, evidencia výdaja lešenárskeho materiálu, zabezpečenie BOZP a administratívna činnosť. Prešetrením bolo zistené, že pri pracovnej činnosti nedochádzalo k naplneniu kritérií DNJZ a nebol exponovaný vibráciám prenášaným na ruku (SKT I.dx.v spojení s Raynaudovým sy HK).

2.56-ročná predavačka potravinárskeho tovaru pracovala od 18.11.2003 v spoločnosti EUREST, spol. s r.o., Miletičova 40, Bratislava v prevádzkach závodného stravovania . Od 01.11.2004 pracovala v prevádzke závodného stravovania RAJO, a.s., Studená 35, Bratislava. Vykonávala práce spojené s ručnou manipuláciou s bremenami - dopĺňanie tovaru do chladiacich vitrín a regálov 30-60 minút/zmenu. Pri dopĺňaní bufetového tovaru mohlo dochádzať k zaujímaniu podmienene prijateľných a neprijateľných pracovných polôh HK (vzhľadom k výške menovanej) a trupu. Nie je však predpoklad, že by celkový čas práce v podmienene prijateľných a neprijateľných pracovných polohách počas pracovnej zmeny presahoval limity stanovené v prílohe č. 4 k vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. (160 min., resp. 30 min.). Maximálna hmotnosť bremena a maximálna celozmenová hmotnosť zmanipulovaných bremien u zamestnankyne zaradenej v profesii predavač mohla

byť každú pracovnú zmenu iná a závisela od množstva predaného a následne doplneného tovaru, ako aj od spôsobu manipulácie s jednotlivými druhmi tovaru. Spôsob manipulácie s tovarom závisel vo veľkej miere od rozhodnutia samotnej zamestnankyne. Mohla prenášať tovar z kuchyne do samoobslužného bufetu ručne po celých baleniach, po jednotlivých kusoch, požiadať o pomoc druhú zamestnankyňu, alebo použiť manipulačný vozík. K prekročovaniu maximálnej hmotnosti bremena stanovenej v prílohe č. 2 k NV SR č. 281/2006 Z.z. (za nepriaznivých podmienok pre ženy vo veku 40-49 rokov 10 kg, pre ženy vo veku 50-60 rokov 5 kg) mohlo u zamestnankyne dochádzať v prípade, ak prenášala niektoré druhy tovaru z kuchyne do bufetu sama po celých baleniach bez použitia manipulačnej techniky. Celková hmotnosť zmanipulovaných bremien za pracovnú zmenu nemohla pri uvedených množstvách dodaného a doplneného tovaru prekročiť maximálnu celozmenovú hmotnosť bremien stanovenú v prílohe č. 2 k NV SR č. 281/2006 Z.z. (za nepriaznivých podmienok pre ženy vo veku 40-49 rokov 5500 kg, vo veku 50-60 rokov 4000 kg). Prešetrením bolo zistené, že pri pracovnej činnosti v prevádzke závodného stravovania nedochádzalo k naplneniu kritérií DNJZ (Impingement sy l.dx.).

V roku 2015 bolo doručených 9 žiadostí na prešetrenie podozrenia na chorobu z DNJZ, resp. v spojení s chorobou z vibrácií. 1 žiadosť doposiaľ nebola vybavená (SKT bilat., Dig. recelens III. prsta bilat., IV. prsta l.dx., stylioradiálna tendovaginitída) v spol. IAC Group (Slovakia) s.r.o., Lozorno.

Z prešetrených podozrení na chorobu z DNJZ v 5 prípadoch súvis nebol potvrdený (Frakt. dolnej časti glenoidu vo VW SLOVAKIA, a.s.; Epicondylitis ulnaris bilat. chron. v Salesianer Miettex, Kopčianska 92, Bratislava; Impingement sy. l.sin. v Zeppelin SK s.r.o., Zvolenská cesta 50, BB; Impingement sy. bilat. prec.l.dx. v JAMA-GASTRO spol. s r.o., Čadca; SKT bilat., degeneratívne zmeny TFCC l. dx. vo VW SLOVAKIA a.s.). V 3 prípadoch bol súvis potvrdený (Di. saltans l. dx. v RF, spol. s r.o., Továrnska 15, Malacky; Chronická tendovaginitída l.dx., artrosis radiocarpalis l.dx., styloiditis radii man. l.dx., epikondylitis rad.humeri l.dx. v spol. VW SLOVAKIA a.s. Bratislava; Epicondylitis rad. humeri l. dx, SKT bilat. v OUSA, Bratislava).

1.35-ročný montážny pracovník v spoločnosti VW SLOVAKIA, a.s. pracoval ako operátor. Vykonával dynamickú prácu s rôznorodými pracovnými činnosťami na rôznych pracoviskách haly H3, pri ktorých boli striedavo zaťažované rôzne svalové skupiny. V období od 06/2010 nevykonával ručnú manipuláciu s bremenami ani prácu v neprijateľných, resp. podmienene prijateľných polohách horných končatín. Od 02/2012 – 12/2014 (z toho od 04/2014 do 10/2014 bol PN) na pracovisku Skrutkovacia technika vykonával kontrolu momentov skrutkových spojov na NSF elektronickými kontrolnými kľúčmi (momentové kľúče), spojenými s elektrickým vyhodnocovacím zariadením. Priemerný čas na vykonanie merania momentu (t.j. čas kedy má zamestnanec HK vo väčšej, alebo menšej flexii, resp. abdukcii v ramene) je cca 3 sekundy. Počas obdobia 12/2011-11/2013 na línii SUV takéto polohy zaujímal v úhrne a v priemere 29 minút/zmena; počas obdobia 11/2013-12/2014 na línii NSF takéto polohy zaujímal v úhrne a v priemere 20 minút/zmena. Pri činnosti dochádza k zaujímavému neprijateľným polôh v oboch ramenách pri meraní momentovými kľúčmi vo výške cca 152 cm, a to na línii SUV počas 4,1 – 7,2 min./zmena; na línii NSF počas 0,8 – 1,6 min./zmena. Najväčší časový podiel z pracovnej zmeny na pracovisku tvorila chôdza – presúvanie sa z miesta na miesto linky. Na regeneráciu mäkkých štruktúr v oblasti ramien je zabezpečený dostatočný čas počas premiestňovania sa medzi dvoma rôznymi pracovnými miestami, na ktorých sa vykonáva meranie. V tomto čase môže zamestnanec zaujímať neutrálnu polohu v oblasti ramien bez vynakladania akejkoľvek sily. Od 02.04.2014 odpracoval tri pracovné zmeny v rámci zaúčania priamo na linke v spolupráci s iným zamestnancom na línii SUV montáž koberca ľavá strana (LS), to znamená vykonával iba polovičnú operáciu. Dňa 07.04.2014

nastúpil na 4. zmenu (nočnú – od 22:00 hod.) na ĽS sám, odpracoval 2 hod. 30 min. Zamestnanec počas montáže koberca ĽS zaujíma fyziologicky neprijateľné polohy trupu (výrazný úklon alebo pootočenie trupu $> 20^\circ$ a predklon trupu viac ako 60° , fyziologicky neprijateľné polohy hlavy a krku, a to úklon a rotácia hlavy $> 15^\circ$), avšak nezaujíma neprijateľné, resp. podmienené prijateľné polohy horných končatín a nevykonáva ručnú manipuláciu s bremenami. Koberec, vložený do automobilu pracovníkom na pravej strane montáže, iba dopasúva na správnu pozíciu poťahovaním a uhládzaním. Prešetrením neboli zistené podmienky pre vznik ochorenia (frakt. dolnej časti glenoidu) v príčinnej súvislosti s výkonom práce v spoločnosti.

- 2.44-ročný vodič dodávky, obchodný zástupca a skladník pracoval v spoločnosti SALESIANER MIETTEX s.r.o., Kopčianska 92, Bratislava od 18.11.2008. Zdravotné ťažkosti v zmysle entezopatie oboch lakťov u menovaného sa datujú od 02/2007. V období 11/2008 – 06/2010 pracoval v spoločnosti ako vodič – skladník, od 06/2010 do 08/2012 ako obchodný zástupca bez fyzickej záťaže, od 09/2012 ako vodič- skladník. V roku 2014 bol 211 dní PN. Nevykonával pracovnú činnosť vo vnútenom tempe ani jednostrannú činnosť, pri pracovnej činnosti prichádzalo k preťažovaniu horných končatín len občasne pri tlačení plne naloženého klieťkového vozíka do dodávky, max. 5x/zmenu po dobu 3 minút. Na regeneráciu horných končatín bol zabezpečený dostatočný čas. Z vyššie uvedených dôvodov, ako i z dôvodu rôznorodosti vykonávaných pracovných činností, je minimálny predpoklad zmien na podporno-pohybovom aparáte menovaného (epicondylitis ulnaris bilat. chron.) v príčinnej súvislosti s výkonom práce v spoločnosti.
- 3.50-ročná montážna pracovníčka RF, spol. s.r.o., Továrnska 15, Malacky s dg. di. saltans I. dx.. V čase od 28.09.2011 vykonávala dynamicko-statickú pracovnú činnosť pri montáži bočných skiel. Pri zatláčaní kovovej lišty do otvorov tesniaceho obstreku palcami HK a zatláčaní gumených pliesky skrutkovačom sa potvrdilo vykonávanie dynamicko-statickej pracovnej činnosti pri montáži lišty, nanášaní lepidla a letovaní kontaktov na okná, spojenej so zaťažovaním prevažne malých svalových skupín oboch rúk, prstov a predlaktia početnými flekčno-extenznými a supinačno-pronačnými pohybmi viac ako 50% pracovného času. Jednotlivé pracovné úkony boli vykonávané v pracovnom tempe, ktoré je limitované normou, s krátkym mikrorelaxom. Práca bola spojená s namáhaním a mechanickým tlakom dlane a prstov PHK. Prešetrením boli zistené podmienky pre vznik ochorenia v príčinnej súvislosti s výkonom práce v spoločnosti.
- 4.35-ročná v spoločnosti montážna pracovníčka (operátorka) vo VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. V období posledných 4 rokov a cca 4 mesiacov vykonávala montáž automobilov značiek VW Touareg, Audi Q7 a Porsche Cayenne na pracovisku montáže SUV v hale H3. Staticko-dynamickú prácu s prevahou dynamickej zložky práce vykonávala v stoji vo vnútenom tempe. Práca má monotónny charakter. Bola exponovaná fyzickej záťaži pri zaujímaní neprijateľných polôh v ramenách a lokálnej svalovej záťaži pri vykonávaní práce malými svalovými skupinami predlaktia a ruky. Na základe výpočtu lokálnej záťaže PHK mohla menovaná v celozmenovom priemere v posudzovanej (najťažšej) zmene vynaložiť svalové sily (PHK) max. o veľkosti 9,43 % F_{max} . Vzhľadom na počet pohybov flexormi rúk v celozmenovom priemere (15390) nedochádzalo k prekročeniu limitov pre lokálnu záťaž flexorov PHK v celozmenovom priemere. Činnosť zapájanie svoriek ku akumulátoru vykonávala svorkami s nefyziologickým rozpätím rukoväti cca 10-13 cm max. 420 x/zmenu. Pre danú činnosť je nutné vynaložiť krátkodobé sily 67% F_{max} . Vzhľadom k neistote výpočtu a vzhľadom k tomu, že sily nad 70% F_{max} pri prevažne dynamickej práci ako pravidelná súčasť hlavnej pracovnej operácie nie sú v zmysle vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. prípustné, je nutné konštatovať, že pri vykonávaní činnosti svorkovania mohlo dochádzať k prekračovaniu krátkodobých limitov pre záťaž flexorov PHK. Z hľadiska neprijateľných polôh pri zapájaní nabíjacej stanice

k akumulátoru zamestnanec zaujíma fyziologicky neprijateľnú polohu v ramene, a to vzpaženie HK o viac ako 60° pri čase taktu od 1,38 min. do 1,92 min. Pri 260 vyrobených automobiloch sa dostávala HK do neprijateľnej polohy na dobu 18 min./zmena, z čoho vyplýva, že poloha HK v ramenách (nad 60°) neprekračovala stanovený limit. Z vyššie uvedených dôvodov je predpoklad príčinnej súvislosti ochorenia menovanej (chron. tendovaginitída l.dx., artrosis radiocarpalis l.dx., styloiditis radii man. l.dx., epikondylitis rad.humeri l.dx.) s výkonom práce v spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.

5.41 ročná zubná technička (23 rokov), z toho v OUSA, s.r.o. 11 rokov. Vykonávala takmer výlučne práce na fixných konštrukciách zubnej protetiky (náhrady kotvené na implantátoch) - výrobu koruniek, mostíkov, podkov z veľmi tvrdého materiálu - kovokeramiky, opracovávanie - brúsenie chróm-kobaltovej zliatiny, nanášanie a brúsenie porcelánu pomocou laboratórneho mikromotora KaVo K 11 EWL 4990 hmotnosti 310 g (so spojovacím vedením 500 g), s rukoväťou priemeru cca 29 mm, dĺžky 185 mm, otáčkami $1\ 000 - 40\ 000\ \text{min}^{-1}$, rok zakúpenia 1995, ktorý bol v nevyhovujúcom technickom stave. Menovaná bola exponovaná lokálnej svalovej záťaži pri vykonávaní práce malými svalovými skupinami predlaktia a ruky. S laboratórnym mikromotorom pracovala minimálne 6,5 hod./zmena, počas nárazových nadčasových prác aj dlhšie. Pri opracovávaní tvrdého materiálu sú prítomné silové prvky pri flekčných a extenzných pohyboch ruky a predlaktia s mnohopočetnými rýchlymi stereotypnými pohybmi ruky PHK a opakovanými pronačno-supinačnými pohybmi oboch HK. Predložený prehľad výkonov zubnej techniky za roky 2009, 2011-2014 preukazuje najvyšší priemerný hodinový výkon menovanej zo všetkých zubných technikov (až dvojnásobok v porovnaní s inými technikmi), čo korešponduje aj s najvyšším počtom vyrobených kovokeramických náhrad menovanou. Nakoľko išlo o výučbové pracovisko, v období výučby dochádzalo k preťažovaniu pracovníčky a od roku 2009 vykonávala vysoký počet nárazových nadčasových prác. Negatívne mohlo spolupôsobit' aj vykonávanie pracovných postupov, ktoré si vyžadujú mokrý proces (leštenie, orezávanie sadry, chladenie konštrukcií pri brúsení) cca 6 rokov pod studenou vodou, lokálne ochladzovanie HK odsávacím zariadením na pracovnom stole, prípadná nefyziologická pracovná poloha, ktorú mohla zaujímať v dôsledku nevyhovujúceho pracovného sedadla a opierky zabezpečenej len pre jednu HK (LHK), nedostatočný čas na zotavenie vyplývajúci z vykonávania takmer výlučne prác s tvrdým materiálom na fixných konštrukciách zubnej protetiky ako i psychická záťaž pri vykonávaní viacerých pracovných pozícií súčasne v spojení so zhoršenými mikroklimatickými podmienkami v letnom období. Splnené sú kritériá dlhodobosti a jednostrannosti lokálnej záťaže horných končatín. Je pravdepodobné, že pri opracovávaní tvrdého materiálu mohlo dochádzať k preťažovaniu nadmerným počtom pohybov PHK aj s použitím silových prvkov. Objektívne hodnotenie lokálnej fyzickej záťaže a meranie vibrácií neboli na pracovisku vykonané. Z vyššie uvedených dôvodov nie je možné vylúčiť príčinnú súvislosť ochorenia radiálna epikondylitída humeru vpravo, SKT bilat ľahkého stupňa s výkonom práce menovanej na pracovisku Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie LFUK a OUSA, Odd. stomatologickej protetiky, úsek zubnej techniky v Onkologickom ústave sv. Alžbety s.r.o., Heydukova 10, Bratislava.

6.52-ročný montážny pracovník (operátor) v strojárскеj výrobe pracuje v spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. od 12.01.2012. Počas doby cca 2,5 roka od nástupu do VW SLOVAKIA, a.s. do nástupu na PN dňa 21.07.2014 vystriedal 11 pracovísk, pričom bol opakovane preradovaný z dôvodu neschopnosti vykonávať dané operácie sám v požadovanom takte a kvalite. Okrem prvej pracovnej pozície Zváračský repas, ktorú vykonával 8 mesiacov, na jednotlivých pracovných pozíciách pracoval v priemere 2,8 mesiaca (9 pracovných zmien – 5 mesiacov), z toho na každej pozícii sa rôzne dlhú dobu zacvičoval pod dohľadom iného zamestnanca a počas zacvičovania pracovnú činnosť

nevykonával plnohodnotne. Na uvedených pracoviskách nemanipuloval s bremenami ťažšími ako 4 kg. Pri práci Frontend zamestnanec vykonáva práce s bremenami pomocou manipulátora – závesného pneumatického zariadenia s pohonom, ktoré je ovládané ručne tlačidlami. Počas bežnej práce s manipulátorom zamestnanec vynakladá sily do max. 60 N (6 kg), sporadicky môže z technických príčin dochádzať aj k vynaloženiu väčších síl až do 100 N (10 kg). Pri pracovnej činnosti nebol exponovaný vibráciám prenášaným na ruky. Staticko-dynamickú prácu s prevahou dynamickej zložky práce vykonával v stoji vo vnútenom tempe okrem pracoviska Zváračský repas (8 mesiacov) a Montážna linka SUV, ABS káble, Vrchné ramená na kolesové jednotky, Vzduchové vedenia (1 mesiac), na ktorých sa činnosť nevykonáva v takte. Hodnotenie lokálnej svalovej záťaže HK bolo vykonané na pracoviskách uvádzaných menovaným ako pracoviská s najväčšou záťažou HK - Montáž prahov, Frontend vpredu. Výpočtom bola stanovená priemerná celozmenová vynakladaná sila svalmi predlaktia na 3% F_{max} . Pri výpočte sa vychádzalo zo 60 min. práce s uťahovačkami hmotnosti 2,5 a 3,85 kg a zároveň bol zohľadnený aj najvyšší krútiaci moment sily. Max. počet pohybov sa zmenu je 15 300. Lokálna záťaž HK je hlboko podlimitná. Pri preduťahovaní skrutiek mohlo dochádzať k menším dorzálnym flexiám a občasne aj k pronačno-supinačným pohybom. Pri činnosti Frontend vpredu a Montáž vodiacich profilov-striedavo je lokálna svalová záťaž svalov predlaktia v zmysle platnej legislatívy taktiež výrazne podlimitná. Najrizikovejšou činnosťou z hľadiska ochorenia menovaného je pritláčanie prípravku pri osadzovaní klipov na VW Touareg (činnosť Montáž vodiacich profilov), kedy sa prenášajú väčšie či menšie sily cez dlaň v dorzálnych flexiách na prípravok (krátkodobu pri prenose síl cca max. 30% F_{max}). Túto činnosť však vykonával iba na 68 ks. VW Touareg/zmena v období 05-09/2013 a to striedavo s činnosťou Frontend vpredu, pričom sám zamestnanec pri prešetrení uviedol, že montáž vodiacich profilov vykonával len občasne. Z vyššie uvedeného hodnotenia lokálnej svalovej záťaže HK, ako i z dôvodu striedania pracovných miest menovaného, s predpokladom striedavého zaťažovania rôznych svalových skupín pri pracovnej činnosti, ktorú navyše na jednotlivých pracoviskách nevykonával dlhodobo, vyplýva, že nie sú splnené kritériá nadmernosti, dlhodobosti a jednostrannosti. Z uvedených dôvodov nie je predpoklad príčinnej súvislosti ochorenia menovaného s dg. SKT bilat., degeneratívne zmenený TFCC l.dx. s výkonom práce v spoločnosti VW SLOVAKIA, a.s.

7. 50-ročná pomocná sila v kuchyni v spoločnosti JAMA – GASTRO, spol. s r.o., prevádzka Prazdroj Bratislava od 01.08.2012. Staticko-dynamickú prácu s prevahou dynamickej zložky práce vykonávala v stoji. Nevykonávala prácu vo vnútenom tempe, s vysokou rýchlosťou alebo pod časovým tlakom, nevykonávala jednostrannú a nadmernú prácu. Hmotnosť ručne premiestňovaných bremien neprekračuje smerné hmotnostné hodnoty ustanovené osobitným predpisom (NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami) pre ženy vo všetkých vekových kategóriách. Celkový čas práce v podmienene prijateľných, resp. neprijateľných pracovných polohách (vzpaženie horných končatín v dynamickej polohe > 60°) nepresiahne prípustné limitné hodnoty podľa vyhlášky č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Medzi jednotlivými zdvihmi mala pracovníčka k dispozícii dostatočne dlhý čas potrebný na zotavenie. Pracovná činnosť v profesii pomocná sila v kuchyni bola zaradená do 2. kategórie s rizikovým faktorom fyzická záťaž. Z vyššie uvedených dôvodov nie je predpoklad príčinnej súvislosti ochorenia menovanej (impingement sy bilat. prec. l.dx.) s výkonom práce v spoločnosti JAMA – GASTRO, spol. s r.o.
- 8.64 – ročný zamestnanec pracuje v spoločnosti Zeppelin SK s.r.o., resp. predtým Phoenix Zeppelin, spol. s r.o. od 01.01.1993. V období od 01.04.2002– 30.09.2010 v profesii

dispečer servisu vykonával výlučne administratívne práce. Od 30.09.2010 pracoval ako interný predajca náhradných dielov a skladník. V tomto období až do nástupu na PN 05.02.2015 vykonával ručnú manipuláciu s bremenami pri naskladňovaní a vyskladňovaní tovaru do skladu. Pri manipulácii s tovarom sa jedná o prácu dynamickú, vykonávanú veľkými svalovými skupinami ramien a predlaktí oboch rúk. Hmotnosť ručne premiestňovaných bremien neprekračuje smerné hmotnostné hodnoty ustanovené osobitným predpisom (NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami) pre mužov vo všetkých vekových kategóriách. Celkový čas práce v podmienene prijateľných a neprijateľných pracovných polohách (vzpaženie horných končatín v statickej polohe $> 60^\circ$, vzpaženie horných končatín v dynamickej polohe $> 60^\circ$ pri frekvencii pohybov $< 2 \cdot \text{min}^{-1}$) je cca 10 min./pracovná zmena a neprekračuje prípustné limitné hodnoty podľa vyhlášky č. 542/2007 Z. z. Pracovné činnosti zamestnanca v profesii Interný predajca náhradných dielov a skladník boli zaradené do kategórie 2 s rizikovým faktorom fyzická záťaž, ručná manipulácia s bremenami. Nevykonával prácu vo vnútenom tempe, s vysokou rýchlosťou alebo pod časovým tlakom, nevykonával jednostrannú a nadmernú prácu. 50% pracovnej činnosti zamestnanca predstavovala administratívna práca a 50% práca v sklade. Menovaný je pravák. Z vyššie uvedených dôvodov je minimálny predpoklad zmien na podporno-pohybovom aparáte menovaného (impingement sy. l.sin.) v príčinnej súvislosti s výkonom práce v spoločnosti Zeppelin SK s.r.o. .

K najväčším problémom pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania z DNJZ patrili: absencia hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov, najmä z hľadiska fyzickej pracovnej záťaže celkovej i lokálnej, ručnej manipulácie s bremenami a expozície zamestnancov vibráciám; zmena strojnotechnologického zariadenia, spôsobu vykonávania pracovnej činnosti a zrušenie pracovísk; neposkytnutie súčinnosti správcom spoločnosti, v ktorej bol vyhlásený konkurz.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Realizácia intervenčných aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii IMOS - Systemair, a.s., 900 43 Kalinkovo 146

Spoločnosť sa zaoberá nákupom a predajom tovarov, výrobou technologických prvkov a zariadení pre vzduchotechniku a klimatizáciu, montážou a servisom vzduchotechnických a klimatizačných zariadení, výskumom a vývojom technologických prvkov a zariadení pre vzduchotechniku a klimatizáciu. Počet zamestnancov 235, z toho 80 žien. V administratívnej práci pracuje 76 zamestnancov, z toho 32 žien, vo výrobných halách 1- 4 a v lakovni pracuje 159 zamestnancov, z toho 48 žien. Rizikové práce kat. 3 a 4 s rizikovým faktorom hluk vykonáva 12/0 zamestnancov. V priebehu rokov 2014-2015 sa uskutočnila dostavba areálu zameraná na rozšírenie existujúcej výroby výrobkov určených pre vzduchotechnické systémy (výustné elementy) a rekonštrukcia skladovej haly, do ktorej bola umiestnená moderná automatická lakovacia a sušiacia linka. Na montážnom pracovisku, ktoré sa nachádza v hale 1 s centrálnym odsávaním, sa vykonáva lepenie tesnenia požiarnych klapiek. Pred vlastným lepením sa komponent odmastí. Vo výrobnej hale 2 sa nachádza 6 zvaracích boxov, v ktorých sa vykonáva ručné zváranie pod ochrannou atmosférou CO_2 . Pracoviská sú lokálne odsávané, hala má centrálnu odsávku. Vo výrobných halách 3-4 sa vykonáva TIG zváranie na poloautomatickom zvaracom stroji pod ochrannou atmosférou CO_2 vybavenom lokálnym odsávaním. Haly sú klimatizované. Lakovňa práškových farieb Alesta EP má plochu 600 m^2 a je vybavená centrálnym odsávaním. Nachádza sa v nej plne automatizovaná linka HV

GRYGOV s možnosťou manuálneho režimu striekania práškových farieb. Manuálne striekanie vykonávajú 2 zamestnanci 1 hod./ zmena. Pracovníci používajú na ochranu dýchacích ciest OOPP. V 08/2015 vykonal RÚVZ Bratislava merania koncentrácií chemických škodlivín, ozónu a pevného aerosólu v pracovnom prostredí. Vzorky vzduchu na obsah pevného aerosólu a organických prechavých látok (p-xylén, m-xylén, o-xylén, etylbenzén) sa odoberali ako osobný odber. Výsledkami meraní bolo preukázané, že celozmenové koncentrácie organických prechavých látok (<LOQ), ozónu (<LOQ - 0,131 mg.m⁻³) a pevného inertného aerosólu (0,03 – 0,04 mg.m⁻³) sú v súlade s NPEL a NPEL_c. V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 15 kontrolných listov (C) - dotazníkov informovanosti zamestnancov. Vyhodnotením dotazníkov sa zistilo, že zamestnanci sa dobre orientujú v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľ poskytuje zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a na pracoviskách sa vykonávajú preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov. Bolo poskytnutých 13 konzultácií v problematike manipulácie a skladovania chemických faktorov, pri vypracovaní prevádzkového poriadku a posudku o riziku.

V máji 2015 Poradňa zdravia RÚVZ Bratislava realizovala skriningové vyšetrenie pracovníkov spoločnosti. Vyšetrenie bolo zamerané na prevenciu tzv. voľnoradikálových ochorení, ktorých prevalencia má v našej populácii stúpajúci trend a kardiovaskulárne ochorenia sú napriek mnohým osvetovým a zdravotno – preventívnym projektom na poprednom mieste v chorobnosti a úmrtnosti našej populácie. Vyšetrenie bolo komplexné, meral sa tlak krvi, základné somatometrické ukazovatele, pomocou BODY analyzátora OMRON hmotnosť, BMI, percento aktívnej svalovej hmoty, percento podkožného a tiež rizikového viscerálneho tuku, parametre pre hodnotenie prevalencie nadhmotnosti až obezity. Pomocou biochemického analyzátora REFLOTRON sa z kvapky krvi stanovila hladina celkového cholesterolu. Vyšetrenie bolo doplnené o analýzu spôsobu výživy a životosprávy. Dotazníkovou formou sa zmapoval výživový režim a frekvencia konzumácie vybraných potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi jednak rizikových nutričných faktorov, ale aj potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi ochranných nutričov. Vyšetrenie absolvovalo 59 pracovníkov – 29 žien (49%) a 30 mužov (51%). 38% vyšetrených uvádzalo veku primeranú pohybovú aktivitu, fajčenie udávalo 32 % vyšetrených, u týchto klientov bol pomocou analyzátora SMOKERLYZER nameraný zvýšený obsah CO vo vydychovanom vzduchu. Prevalencia nadhmotnosti a obezity z hodnôt BMI, podľa všeobecne platných kritérií bola 51%, pričom 35% malo nadhmotnosť a 16% probandov bolo obéznych. Zvýšené hodnoty krvného tlaku sa zaznamenali u 12% mužov a 8% žien. Uvedení klienti boli poučení o potrebe pravidelnej kontroly. Hypercholesterolémia sa zistila u 30% vyšetrených - u 20% mužov a 10% žien, z toho hraničné hladiny cholesterolu (5,0-6,0mmol/l) sa zistili u 22% a vysoké hladiny (>6,0) u 8% vyšetrených. Na hypertenziu sa lieči 13% a hypercholesterolémiu 8% vyšetrených. Zistený spôsob výživy je v súčasnosti charakteristický pre celú populáciu a predstavuje určité rizikové trendy. Z tohto dôvodu boli všetci probandi individuálne poučení o možných rizikách a cielene nutrične usmernení. V prípade výrazne nepriaznivých klinických či biochemických nálezov bolo klientom ponúknuté opakované kontrolné vyšetrenie, resp. trvalejšia preventívna starostlivosť.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Pri príležitosti Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci RÚVZ Bratislava uskutočnil na Odbore preventívneho pracovného lekárstva dňa 22.10.2015 Deň otvorených dverí s cieľom zabezpečenia konzultácií a poradenstva pre odbornú i laickú verejnosť k hodnoteniu zdravotných rizík vo vzťahu k faktorom práce a pracovného

prostredia. Poradenstvo v počte 7 konzultácií bolo poskytnuté pracovnej zdravotnej službe a autorizovaným bezpečnostným technikom v oblasti hodnotenia zdravotného rizika, vypracovania kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a vedenia záznamov zamestnancov, prevádzkovateľom vo veci legislatívnych požiadaviek na uvedenie priestorov do prevádzky, vypracovania prevádzkového poriadku pre práce s expozíciou chemickým faktorom, legislatívnych požiadaviek pri manipulácii s toxickými látkami a vo veci možného ohrozenia zdravia expozíciou ortuti z rozbitej žiarivky.

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, usmernenia ÚVZ SR č. OPPL/390811091312015-Ms zo dňa 22.05.2015 vo veci výkonu spoločných koordinovaných kontrol s orgánmi inšpekcie práce v roku 2015 ako i zmeny v usmernení NIP Košice č. NIP/NIP_ORIP/BEZ/2015/2380 zo dňa 01.06.2015 boli v Bratislavskom kraji uskutočnené 4 spoločné previerky RÚVZ Bratislava a IP Bratislava v nižšie uvedených právnych subjektoch. Za účelom zabezpečenia plnenia úlohy RÚVZ Bratislava zvolal koordinačnú poradu so zástupcami IP v Bratislave. RÚVZ Bratislava vykonal štátny zdravotný dozor podľa metodiky na výkon ŠZD so zameraním na kontrolu dodržiavania právnych a ostatných predpisov a monitoring možných rizík na pracoviskách a na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. IP Bratislava vykonal previerky so zameraním na kontrolu dodržiavania právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, technických zariadení, zák. č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a dodržiavania ustanovení právnych predpisov v oblasti nelegálneho zamestnávania. Zástupcovia oboch štátnych orgánov si po skončení previerok navzájom vymenili záznamy a protokoly. Spoločnosti MUDr. Anton Orbán RÚVZ Bratislava uložil pokyn na odstránenie zistených nedostatkov a uložil pokutu za správny delikt, spoločnosti ENCINGER spol. s r.o. bolo uložené opatrenie na odstránenie nedostatkov v zázname zo štátneho zdravotného dozoru.

Plnenie spoločných dozorných aktivít RÚVZ Bratislava a IP Bratislava v roku 2015 bolo priebežne kontrolované na spoločných poradách. Na pracovnom stretnutí zástupcov RÚVZ Bratislava a IP Bratislava bol prerokovaný spoločný postup vo veci riešenia podnetov postúpených na IP Bratislava a na RUVZ Bratislava, ktoré sa týkajú pracovného prostredia. Záznamy zo 4 pracovných stretnutí boli zaslané na ÚVZ SR. Spolupráca RÚVZ Bratislava s IP Bratislava bola na dobrej úrovni.

Spoločné previerky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách				
Organizácia	Prevádzka	Plnenie povinností zdravotného dohľadu	Opatrenia a pokyny na odstránenie nedostatkov zistené RÚVZ BA	Nedostatky zistené IP BA
MUDr. Anton Orbán Hlohová 14 821 07 BA IČO: 32 069 006 Počet pracovníkov: 16/5	Výrobná hala Mäso - Údeniny Orbán Hlohová 14, BA	Práce s expozíciou fyzickej záťaži – bremená, 2. kat. Bc. Vendel Szabó Sídl. M. Corvina 3265/54, 932 01 Veľký Meder, ABT OPPL/8873/2014 Nedostatky pri plnení zdravot. dohľadu neboli zistené.	Pokyn podľa § 6 ods. 3 písm. j) zák. č. 355/2007 Z.z. : Protokolom z merania intenzity umelého osvetlenia v pracovných priestoroch bez denného osvetlenia preukázať súlad s vyhl. MZ SR č. 541/2007 Z.z. Zabezpečiť náhradné opatrenia na ochranu zamestnancov na pracoviskách bez denného osvetlenia Splnenie pokynu	Nedostatky v evidencii o poskytovaní OOPP pre všetkých zamestnancov a v evidencii pracovných úrazov, nedostatky v bezpečnostných značeniach (rampa, schodiskové stupne) a vybaveniach (rebríky), nezabezpečenie revízií a kontroly elektrického náradia, porušenie ust. o nelegálnej práci a zamestnávaní

			preukázané 28.10.2015 Pokuta za správny delikt podľa § 57 ods. 42 písm. d) zák. č. 355/2007 Z.z. porušenie povinnosti vypracovať a predložiť na schválenie prevádzkový poriadok pre činnosti súvisiace s expozíciou chemickým faktorom pri práci vo výške 150,- € - uhradená.	
ENCINGER spol. s r.o. Jadranská 13 841 01 Bratislava IČO: 17 329 001 Počet pracovníkov: 97/48	Balenie a praženie orieškov a suchých plodov Pri Šajbách 1, BA	Práce s expozíciou hluku, 2. kat. Ing. Vladimír Belan VB 7, Račianska 1502/5, 831 02 Bratislava, ABT OPPL/6944/2014 Nedostatky pri plnení zdravot. dohľadu neboli zistené	Opatrenie uložené v zázname zo ŠZD: Predložiť aktualizované PP pre práce s expozíciou hluku a pevným aerosólom. V prevádzke sa v r. 2015 uskutočňovali úpravy spojené so zmenou strojnotechnologických zariadení – po ich ukončení a následnej objektivizácii budú predložené prevádzkové poriadky na schválenie	Nedostatky v evidencii o poskytovaní OOPP pre všetkých zamestnancov, nevyzmenovaný zástupca zamestnancov pre bezpečnosť, nezaistený bezpečný pohyb osôb pred pádom do hĺbky, neoznačené plochy skladovacej zóny, nezaistená kovová fľaša pred pádom
A.F.D. s.r.o., Klobučnícka 2, 811 01 Bratislava IČO: 47 016 256 Počet pracovníkov: 4/3	Výrobňa pekárskych a cukrárskych výrobkov, Harmincova 1, BA	Práce s expozíciou fyzickej záťaži – bremená, 2. kat. CORYDORAS, s.r.o. Šalviová 48, 821 01 BA, BTS OPPL/9384/2014 Nedostatky pri plnení zdravot. dohľadu neboli zistené	Neboli uložené	Nedostatky v evidencii o poskytovaní OOPP pre všetkých zamestnancov Neoznačenie regálov a plochy skladovacej zóny, nezaistenie kovových fliaš
BIOMILA spol. s r.o. 906 23 Rudník 428 IČO: 46 849 513 Počet pracovníkov: 8/6	Výroba cestovín a sušeného ovocia Pezinská 174 Vinosady	Práce s expozíciou hluku, pevným aerosólom, 2. kat. Igor Kubica, Turá Lúka 163, 907 03 Myjava, ABT OPPL/7620/2014 Nedostatky pri plnení zdravot. dohľadu neboli zistené	Neboli uložené	Nedostatky v evidencii o poskytovaní OOPP pre všetkých zamestnancov, nevypracovaný zoznam prác zakázaných tehotným ženám, nevypracovaná koncepcia politiky BOZP, neoznačenie regálov max. nosnosťou, neoznačenie skladovacích plôch, neoznačenie okrajov rampy a schodiskových stupňov

20.07.2015 podala spoločnosť FERCAM Slovakia, s.r.o., Vajnorská 135, 831 04 Bratislava, IČO: 35 901 110 žiadosť o vydanie stanoviska k udeleniu certifikátu "Bezpečný podnik". RÚVZ Bratislava o spoločnosti nemal žiadne vedomosti. Dňa 17.08.2015 podal FERCAM Slovakia s.r.o. návrh na uvedenie administratívno-prevádzkových priestorov na Vajnorskej 135 v Bratislave do prevádzky. Dňa 21.08.2015 bolo vydané rozhodnutie RÚVZ Bratislava – súhlas s uvedením administratívnych priestorov na Vajnorskej 135 v Bratislave do prevádzky. Na uvedenej adrese je len 9 kancelárií a zasadačka v prenajatých priestoroch

administratívnej budovy a v areáli je k dispozícii voľná plocha 200 m² na parkovanie, ktorá sa väčšinou nevyužíva, lebo kamióny sú stále na cestách, parkujú, opravujú sa, nakladajú a vykladajú tam, kde práve sú. Ostatné povinnosti podľa zák. 355/2007 Z. z. spoločnosť plní. Dňa 27.08.2015 RÚVZ Bratislava vydal súhlasné stanovisko k bezpečnému podniku. Z dôvodu zanedbania povinnosti spoločnosti predložiť návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a mylnej informácie o gescii MDVRR SR nastali problémy pri vydávaní stanoviska. V záujme predchádzania podobným nedorozumeniam by mal NIP poučiť žiadateľov o certifikát Bezpečný podnik o nutnosti splniť si svoje povinnosti aj podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V roku 2015 ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia získaval partnerov pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku. RUVZ Bratislava sa v sledovanom období nepodieľal na plnení úlohy.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Kontrolované chránené pracoviská v Bratislavskom kraji v roku 2015

Počet vydaných rozhodnutí	Počet vydaných stanovísk	Počet kontrolovaných chránených pracovísk	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných pracoviskách	Kontrolné listy	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
17	16	34	41	101	0	0	0

Vykonávaná činnosť :

Administratívne práce- 11x, skladové práce - 4x, predaj -4x, spracovanie odpadov z plastu – 1x, dizajnérske práce – 1x, ochrana majetku- 3x, montážne práce – 2x, polygrafické práce, digitálna tlač – 4x, výroba drobných predmetov – 3x, audioprotetické práce – 1x.

Druh postihnutia:

C Zhubné nádorové ochorenia - 5x
 F Duševné poruchy a poruchy správania – 13x
 G Choroby nervového systému – 8x
 H Choroby ucha – 15x
 I Choroby obehovej sústavy – 1x
 J Choroby dýchacej sústavy – 13x
 M Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva - 17x
 N Choroby močovej a pohlavnej sústavy- 1x
 Ďalšie druhy postihnutia neboli zistené.

Rozhodnutia boli vydané k začatiu prevádzky, v 1 prípade k rozšíreniu činnosti na pracovisku. Stanoviská boli vydané k rozšíreniu počtu pracovných miest zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcich pracoviskách. Zamestnanci chránených pracovísk zväčša pracujú v skrátenej pracovnej dobe, v prevažnej väčšine ide o pracoviská administratívneho charakteru, resp. o drobné manuálne práce s malým počtom pracovníkov

do 10 osôb. Z hľadiska zdravotných obmedzení išlo o zamestnancov so zdravotným postihnutím v položkách C,F,G,H,I,J,K,M,N väčšinou však išlo o položku M.

V rámci schvaľovania sa zisťoval druh postihnutia zamestnancov, najmä vzhľadom k zabezpečeniu prístupu na pracovisko a vybaveniu zariadení na osobnú hygienu. V mnohých prípadoch diagnózu, resp. druh postihnutia nie je možné zistiť, nakoľko tieto údaje lekári odmietajú uviesť, z dôvodu zachovania lekárskeho tajomstva. Zamestnávateľ často nevie, s akým postihnutím bude mať konkrétnych zamestnancov, nakoľko sú mu pridelení z Úradu práce. Posúdenie schopnosti vykonávať danú pracovnú činnosť podľa individuálnej diagnózy je v náplni posudkového lekára. Uvedenie druhu postihnutia v minulosti viedlo k nutnosti opätovného schvaľovania priestorov, nakoľko zamestnanci so zdravotným postihnutím sa na pracovisku neustále menia. Zmena konkrétneho zamestnanca vo väčšine prípadov nemá vplyv na nutnosť úprav na pracovisku. V roku 2015 na posudzovaných pracoviskách nebolo potrebné vykonať úpravy na žiadnom pracovisku, v niektorých prípadoch bolo potrebné upraviť režim práce (napr. prestávky, dĺžka pracovnej doby) na základe odporúčania posudkového lekára. Zabezpečenie prispôsobenia pracoviska a zariadení ktoré používa (najmä prístup na pracovisko, zariadenia na osobnú hygienu) zamestnancovi so zdravotným postihnutím v súlade s NV SR č. 391/ 2006 (ak je to potrebné) je plne v kompetencii zamestnávateľa. Z týchto dôvodov bolo, v záujme zosúladenia s rozsahom kompetencií RÚVZ, vypustené z hodnotenia úlohy zisťovanie druhu postihnutia a dg. podľa MKCH

V rokoch 2010 – 2014 bolo v Bratislavskom kraji vydaných 230 rozhodnutí (z toho 24 prerušenie konania) a 96 stanovísk (z toho 9 záväzných stanovísk) k chráneným pracoviskám. Za rok 2009 údaje nie sú k dispozícii.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V roku 2015 bolo odobratých 23 vzoriek kuchynskej soli na stanovenie množstva KJ a KJO_3 , používanej v zariadeniach spoločného stravovania. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Vykonaný bol odber 1 vzorky plastového výrobku na uskladnenie potravín. Vzorka bola zaslaná na laboratórnu analýzu do NRC na RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledok t.č. nemáme ešte k dispozícii.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EU LEGISLATÍVU

Vykonaný bol odber 4 vzoriek výrobkov s keramickým povrchom. Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu do NRC na RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledok t.č. nemáme ešte k dispozícii.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH.

V priebehu roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Vykonaný bol odber 4 vzoriek tekutých mydiel so zameraním na vonné a konzervačné látky, mikrobiológiu a kontrolu označovania. Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Bratislave, všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Vykonaný bol odber 3 vzoriek detských krémov a balzamov so zameraním na konzervačné látky, mikrobiológiu, test stability a kontrolu označovania. Vzorky boli odoslané do laboratória RÚVZ so sídlom v Žiline, všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Zároveň bol vykonaný odber 3 vzoriek výrobkov depilačných krémov na stanovenie kyseliny tioglykolovej, pH, formaldehydu a kontrolu označovania. Vzorky boli zaslané do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade, všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Súčasťou plánu bol odber 5 vzoriek farieb na tetovanie. V rámci Bratislavského kraja nebolo možné daný odber realizovať, preto plnenie úlohy bolo postúpené na RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

Odbor hygienických laboratórií vykonáva analýzy kozmetických výrobkov s pôsobnosťou pre všetky RÚVZ v SR v zmysle usmernenia ÚVZ SR. V roku 2015 sme prijali 371 vzoriek, z ktorých bolo na chemické ukazovatele doteraz analyzovaných 296 vzoriek na 1459 ukazovateľov (regulované látky, zakázané látky a látky na overenie pravdivosti tvrdení). V 107 vzorkách boli vykonané aj analýzy 647 mikrobiologických ukazovateľov. Okrem plánovaného ŠZD boli vykonané aj analýzy na overenie podozrenia z falšovania výrobkov a analýzy na základe podnetov spotrebiteľov.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V rámci plnenia úlohy bolo odobratých 5 vzoriek potravín - 1 vzorka na obsah kumarínu, 1 vzorka na obsah mentofuránu, 2 vzorky na sorbany a benzoany a 1 vzorka na glykozidy steviolu. Vzorky boli vyšetované v laboratóriu ÚVZ SR a RUVZ so sídlom v Bratislave. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

Súčasťou úlohy bolo aj spracovanie 24 hodinového dotazníka spotreby potravín od 20 respondentov so zameraním sa na sledované prídavné látky a arómy. Výsledky boli zaslané na UVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

Navyše bolo odobratých a na analýzu doručených 51 vzoriek, z toho v 39 vzorkách boli požadované analýzy syntetických farbív, v 20 vzorkách analýzy syntetických sladidiel a v 16 vzorkách analýzy konzervačných látok. Doteraz boli vystavené protokoly o analýze 47 vzoriek, v ktorých bolo analyzovaných 107 ukazovateľov.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPOSOB STRAVOVANIA

V priebehu roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

4.2 ZNEUŽIVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Prieskum bol realizovaný podľa požiadaviek v 14 základných a stredných školách Bratislavského kraja a bolo zabezpečené vyplnenie dotazníkov v celkovom počte 780 respondentov.

Dotazníky boli doručené na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Prieskum bol zrealizovaný podľa požiadaviek u 7 až 10 ročných žiakov vo vybraných školách Bratislavského kraja – ZŠ na Žitavskej ul. v Bratislave a ZŠ na Obchodnej č.7 v Zohore a bolo zabezpečené vyplnenie a spracovanie dotazníkov od 60 respondentov.

Spracovaná databáza bola zaslaná na ÚVZ SR na vyhodnotenie

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL, VYUŽITIE HODÍN TV

V priebehu roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Uspôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNSP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Zaznamenávajú sa nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od novorodencov až po 19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov. V druhom polroku 2015 sa vykonalo na DFNSP 1460 CT vyšetrení čo je oproti prvému polroku signifikantný nárast o približne 100 vyšetrení. Celkovo tak bolo v roku 2015 vykonaných 2827 CT vyšetrení s nadpolovičnou prítomnosťou chlapcov (obr. č. 1), počet vyšetrení sa pohyboval v rozsahu 190 - 270 pacientov/mesiac.

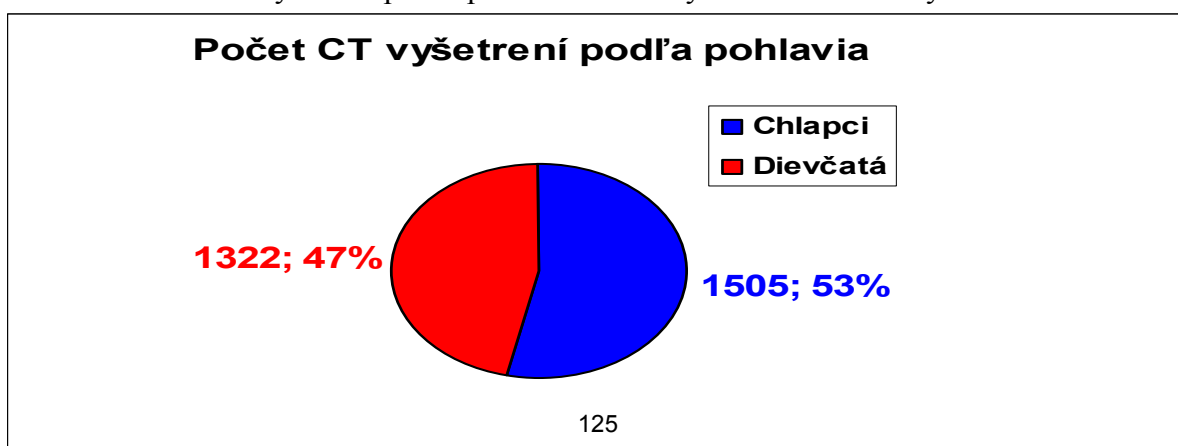
Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov. V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Sledovala sa dávková záťaž pacientov pri vyšetrení nasledujúcich orgánov: Lebka-mozog, krčná chrbtica, hrudná chrbtica, pectus-hrudník, bedrová chrbtica, lumbosakrálny prechod, panva, bedrové kĺby, pľúca, pažerák, žalúdok, tenké črevo, hrubé črevo, žlčník, obličky, nadobličky, močový mechúr, uši, koleno, nos, krk, nosohltan, ruka, koleno, panva, brucho, pečeň, slezina, PND, členok, CT angio renál. artérií, femur, predkolenie, trachea, mandibula, hlavné bronchy, spánkové kosti, kľúčna kosť, CT enteroklýza, koreň nosa, HRCT, noha, členok. Obrázok č. 2 zobrazuje priemerné hodnoty dávok z CT vyšetrení za celý rok niektorých najčastejšie vyšetrovaných orgánov. Najväčšia dávková záťaž podľa obrázku je pri CT vyšetreniach brucha a panvy.

Zaujímavým je tiež zistenie, že až 44% zo všetkých CT vyšetrení tvorí vyšetrenie hlavy (obr. č. 3). Tento typ CT vyšetrenia síce dosahuje v porovnaní s inými vyšetreniami relatívne nízku hodnotu priemernej efektívnej dávky - 1,65 mSv (obr. č. 2), avšak v rámci rozloženia orgánových dávok za rok 2015 dosahuje toto vyšetrenie výrazný podiel čo sa týka celkovej sumy efektívnych dávok na danú oblasť a orgán (obr. č. 4).

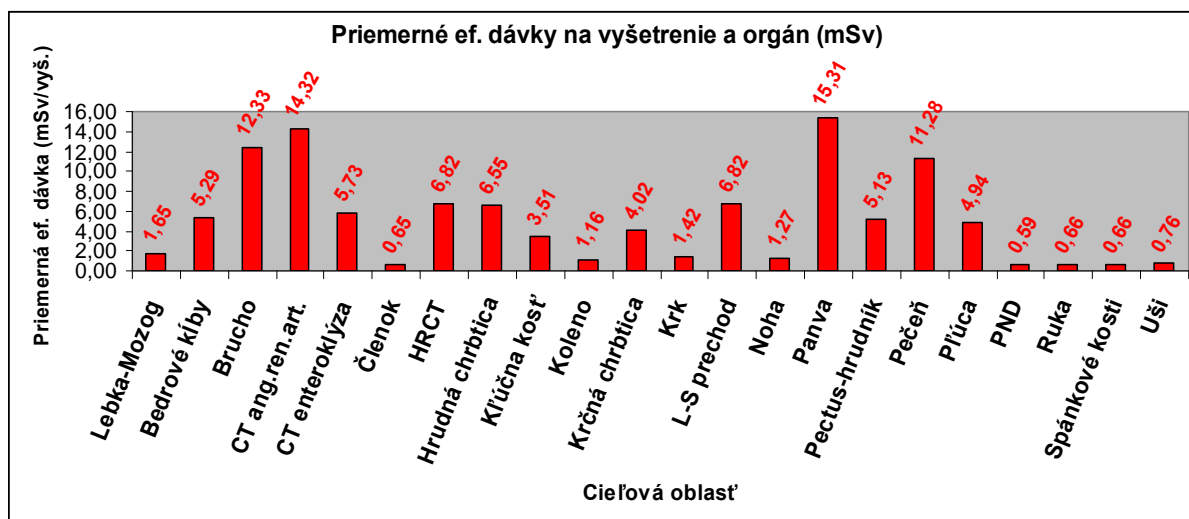
V mesačných intervaloch sledujeme tiež rozloženie efektívnych dávok na vyšetrenie podľa veku. Tu sa zdá byť dôležitou informácia, že aj keď priemerné hodnoty efektívnych dávok na vyšetrenie a dávková záťaž v cieľovej vekovej skupine 0-1 rok sú relatívne nízke (obr. č. 5), v tejto vekovej skupine sa robí až takmer 20% všetkých CT vyšetrení (obr. č. 6).

V budúcnosti sa preto ukazuje byť dôležité sledovať zmeny hodnôt priemerných a sumárnych efektívnych dávok pre jednotlivé vekové skupiny a cieľové oblasti.

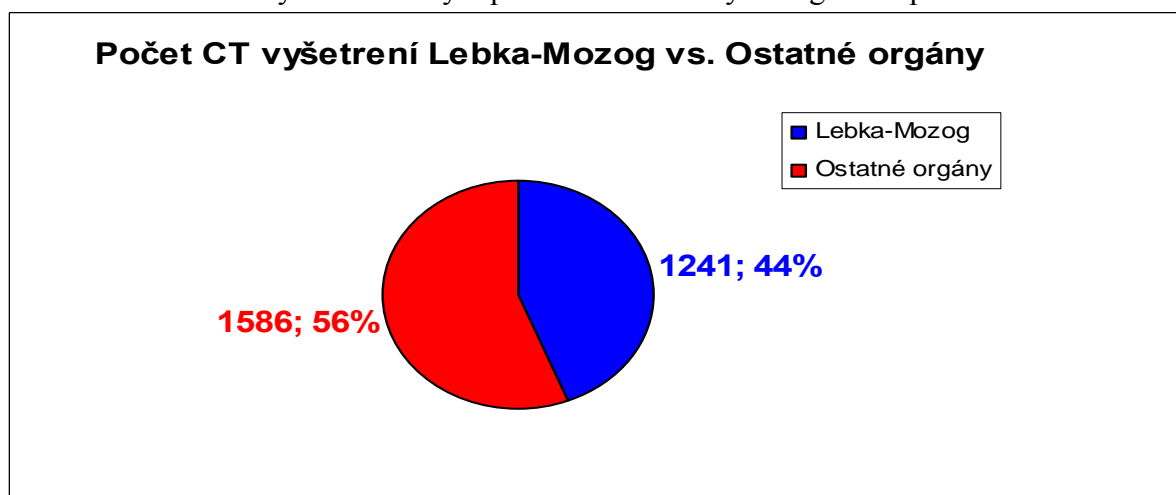
Obr. č. 1: Počet CT vyšetrení podľa pohlavia. Celkový súbor 2827 CT vyšetrení

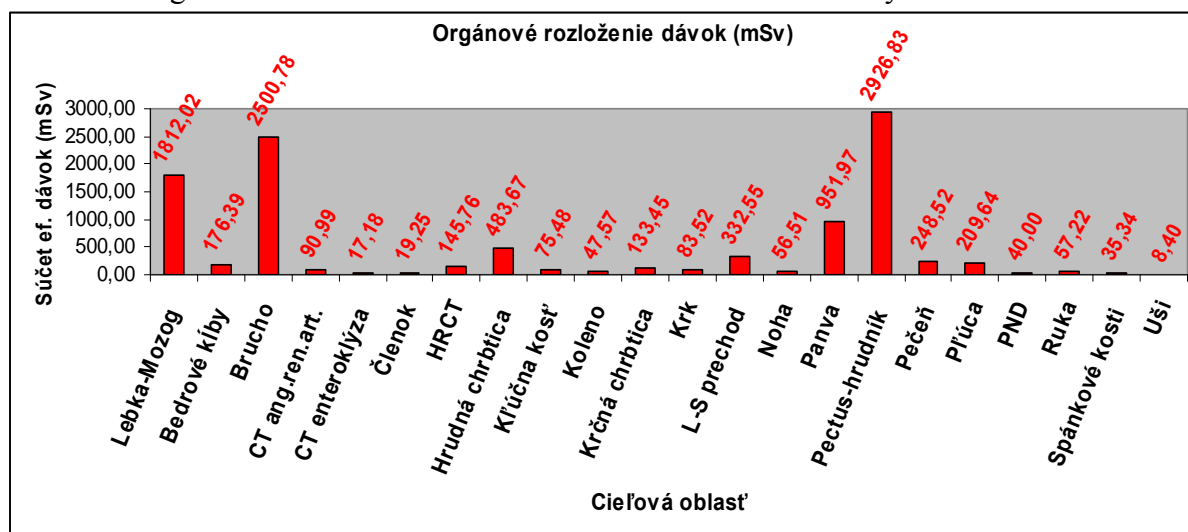
Obr. č. 2: Priemerné ef. dávky na vyšetrenie a orgán. Súbor 2827 CT vyšetrení

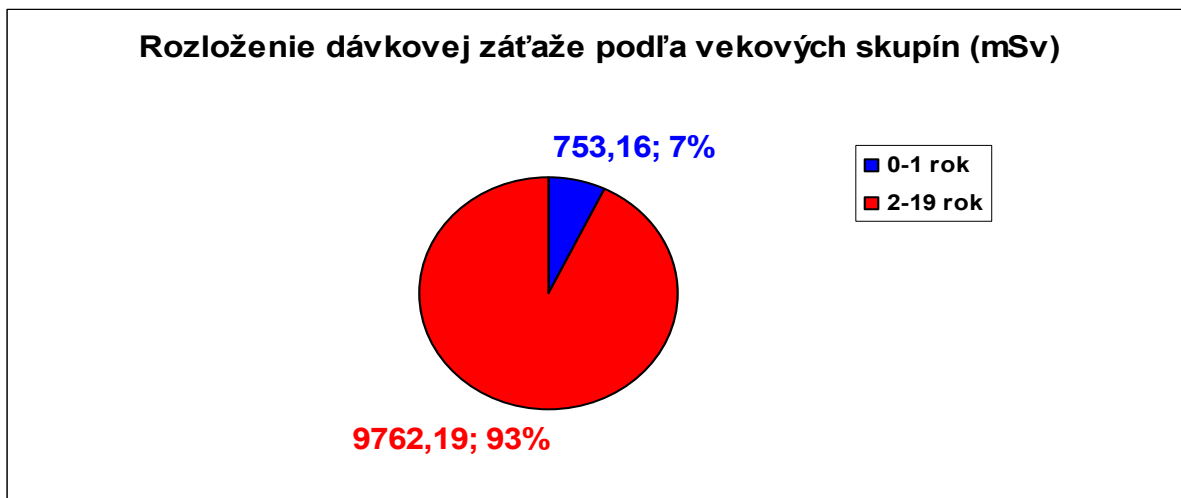
Obr. č. 3: Počet CT vyšetrení hlavy v porovnaní s ostatnými orgánmi spolu

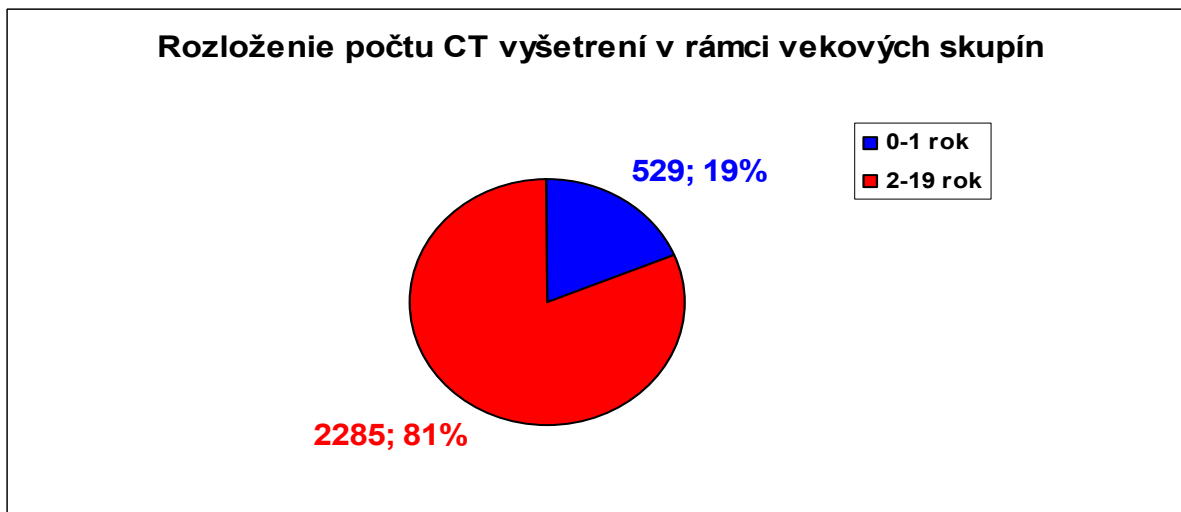
Obr. č. 4: Orgánové rozloženie súčtu ef. dávok zo súboru 2827 CT vyšetrení

Obr. č. 5. Rozloženie dávkovej záťaže (súčet ef. dávok) podľa vekových skupín zo súboru 2827 CT vyšetrení

Obr. č. 6. Rozloženie počtu CT vyšetrení na základe vekových skupín

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V rámci Národného imunizačného programu sa v roku 2015 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. V tomto období bolo hlásených a epidemiologicky vyšetrených 122 ochorení na pertussis s najvyššou vekovo-špecifickou chorobnosťou v skupine 20-24 ročných (chorobnosť 83,48/100000). U detí do 15 rokov nebolo hlásené žiadne ochorenie. V dospeljej populácii (20 a viac ročných) bolo zaznamenaných celkom 116 prípadov, t.j. 95,1% z celkového počtu hlásených ochorení. Riadne očkovanie v minulosti udávalo 82 osôb, v 40 prípadoch očkovanie nebolo vykonané (ide o osoby staršej vekovej kategórie, prípadne o osoby očkované len proti diftérii a tetanu bez pertussickej zložky, v 1 prípade o 21 ročného neočkovaného cudzinca zo Švédska). Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené.

Z ďalších ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené 2 ochorenia na parotitídu u neočkovaného 41 ročného muža z okresu Senec a u čiastočne očkovaného (1x Mopavac) 35 ročného muža z okresu Bratislava IV. Ochorenie u 41 ročného muža bolo komplikované jednostrannou orchitídou. V oboch prípadoch išlo o dovlečené ochorenie, pacienti udávali pobyt na východnom Slovensku.

Invazívne pneumokokové ochorenia boli evidované v 15 prípadoch u neočkovaných dospelých osôb vo veku od 25 do 75 rokov. Z uvedeného počtu bola pneumokoková sepsa hlásená u 10 osôb so 6 úmrtiami, pneumokoková meningitída u 2 osôb a pneumokoková pneumónia s pozitívnou hemokultúrou u 3 osôb.

Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti. Prostredníctvom prednášok pre laickú verejnosť (1x prednáška, 1x článok v časopise a 2x beseda) pracovníci RÚVZ informovali obyvateľstvo o význame očkovania a možnostiach využívania vakcín v prevencii proti infekčným ochoreniam. Odbornej verejnosti boli prezentované 4 prednášky o najčastejších otázkach týkajúcich sa očkovania, výrobe a zložení vakcín ako i o najčastejších argumentoch rodičov odmietajúcich očkovanie svojich detí. Cieľom uvedených aktivít bolo oboznámiť verejnosť o užitočnosti očkovania, informovať o existujúcich očkovacích látkach a ich indikáciách, zdôrazniť dostupnosť očkovania pre všetkých ako i pre vybrané skupiny obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku nákazy pri práci. Hlavným poslaním bolo poukázať na mylne prezentované informácie o škodlivosti očkovania ako i dôležitosť prevencie infekčných ochorení s dôrazom, že očkovanie musí zostať prioritou, pokiaľ sa budú vyskytovať infekčné ochorenia, ktoré ohrozujú zdravie verejnosti.

V priebehu septembra a októbra vykonali pracovníci epidemiológie kontrolu povinného pravidelného očkovania u 141 praktických lekárov pre deti a dorast v 148 ambulanciách Bratislavského kraja. V porovnaní s kontrolou očkovania realizovanou v minulom roku sme zaznamenali mierny pokles celokrajšej zaočkovanosti vo viacerých druhoch povinného očkovania. Naopak vzostup zaočkovanosti o 1,3% bol evidovaný pri očkovaní proti MMR v ročníku narodenia 2013 (z 88,8% na 90,1%) a minimálny nárast zaočkovanosti o 0,1% bol zaznamenaný u detí narodených v roku 2003 pri preočkovaní vakcínou MMR. Hlavnou príčinou poklesu zaočkovanosti je nárast rodičov, ktorí odmietajú povinné očkovanie detí. Na území Bratislavského kraja sme v kontrolovaných ročníkoch narodenia evidovali celkom 2170 odmietnutí očkovania a 187 prípadov neodôvodneného odkladania očkovania bez prítomnosti akýchkoľvek kontraindikácií.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

V priebehu roka 2015 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 7237 infekčných ochorení, čo predstavuje oproti rovnakému obdobiu v roku 2014 (hlásených 7309 ochorení) minimálny pokles o 1,0%. Z exotických ochorení (malária, dengue) neboli v tomto období hlásené žiadne ochorenia. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2014 neboli zaznamenané významnejšie zmeny v epidemiologickej situácii v Bratislavskom kraji. V skupine črevných nákaz bol evidovaný značný vzostup u vírusových črevných infekcií (o 39,7%) a salmonelovej enteritídy (o 20,6%). Naopak značný 8 násobný pokles bol zaznamenaný u bacilovej dyzentéria a o 13,7% u hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčnej etiológie. V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný takmer 5,3 násobný nárast ochorení u VHA a 2 násobný vzostup u chronickej VHB. V roku 2015 bolo hlásených až 5 prípadov VHE. Zvýšenie chorobnosti sme zaznamenali i u pneumokokovej sepsy (o 400%), vírusových nešpecifikovaných meningitíd (o 16,7%), toxoplazmózy (o 100%), a bakteriálnych meningitíd (o 27,3%). V skupine pohlavne prenosných ochorení bol evidovaný vzostup chorobnosti u chlamýdiových infekcií (o 6,9%), zatiaľ čo u gonokokových infekcií došlo k poklesu o 19,3%. Pokles chorobnosti o 21,8% bol evidovaný u pertussis a u varicelly (o 49,0%). Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, o očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymfskú boreliózu, črevné náказы a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

V priebehu roka 2015 bolo v informačnom systéme spracovaných 7133 prípadov ochorení, z toho v 2411 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 4725 potvrdených a 2408 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 4266 ohnisk náказы a vydaných 584 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia. Očkovanie bolo vykonané u 243 priamych kontaktov a špecifická antibiotická profylaxia u 20 priamych kontaktov. Za sledované obdobie boli v Bratislavskom kraji zaznamenané tri epidémie :

- epidemický výskyt konjunktivitíd nozokomiálneho pôvodu s kultivačne dokázaným pôvodcom *Staphylococcus aureus* – 17 ochorení u pacientov mužského a ženského oddelenia II. Psychiatrickej kliniky Psychiatrickej nemocnice P. Pinella v Pezinku. Celkový počet exponovaných 201 osôb (165 pacientov, 36 zdravotníckych pracovníkov).
- 6 prípadov enterokolitídy zapríčinennej *Clostridium difficile* v epidemiologickej súvislosti u pacientov Oddelenia klinickej onkológie Národného onkologického ústavu v Bratislave.
- epidemický výskyt akútnych gastroenteritíd na oddelení radiačnej onkológie, NOÚ Bratislava – 18 ochorení u pacientov a zdravotníckeho personálu (59 exponovaných osôb), kde z 10 odobratých vzoriek bolo 6 pozitívnych na norovírus.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

6.4.1 *Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE*

V roku 2015 sa pokračovalo v plnení programu EÚ HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance), ktorý je založený na sledovaní vybraných

nozokomiálnych nákaz v anonymne a dobrovoľne zapojených zdravotníckych zariadeniach jednotlivých krajín EÚ. Program umožňuje zistiť a porovnať ich výskyt, zosúladiť údaje, určiť mieru rizika vzniku nozokomiálnych nákaz v jednotlivých štátoch Európy a v konečnom dôsledku aj navrhnúť opatrenia, ktoré by efektívnym ovplyvňovaním rizikových faktorov redukovali množstvo nozokomiálnych infekcií a nárast rezistencie na antibiotiká.

V roku 2011 sa v SR začala realizovať druhá časť programu HELICS zameraná na sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu. Sledovanými chirurgickými výkonmi v rámci SR sú cholecystektómie a minimálne časové obdobie pre sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu je 3 mesiace. Proces výberu minimálneho setu údajov bol zameraný na najvýznamnejšie premenné pre analýzu rizika infekcie v mieste chirurgického výkonu. Používa sa rizikový index NNIS v súvislosti so zaradením pacienta podľa hlavných rizikových faktorov: riziko kontaminácie rany (čistá rana, čistá-kontaminovaná rana, kontaminovaná rana, znečistená alebo infikovaná rana), kondícia pacienta podľa ASA skóre (zdravý pacient, pacient s miernym systémovým ochorením až moribudný pacient), trvanie operácie, urgentnosť intervencie, endoskopické procedúry.

V roku 2015 sme pokračovali v sledovaní infekcií v mieste chirurgického výkonu v programe Helics. Dotazníkovou formou a následne aj elektronicky sme spracovali 152 chorobopisov pacientov, u ktorých bola na Chirurgickej klinike Univerzitnej nemocnice Bratislava, Nemocnica akad. L. Déreza v období február 2014 - október 2014 vykonaná cholecystektómia. Elektronické výstupy budú zaslané celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V Bratislavskom kraji pokračovalo monitorovanie (hlásenie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii, informovanie o očkovaní) a vykonávanie protiepidemických opatrení v súvislosti s výskytom sezónnej i pandemickej chrípky, ktorá sa objavila na jar v roku 2009. V priebehu roka 2015 nebol na území Bratislavského kraja hlásený žiadny prípad SARI a taktiež nebolo evidované úmrtie na chrípku alebo SARI. Z 202 odberov realizovaných v Bratislavskom kraji bolo v NRC pre chrípku pozitívnych na chrípkové vírusy 75 odberov (A/Texas (H3N2)-35x, A/California (H1N1)- 23x, A/H3-3x, A/swH1-3x, A bez bližšieho určenia-1x, B/Massachusetts-8x, B bez bližšieho určenia-2x). U lekárov prvého kontaktu sa vykonávalo očkovanie proti sezónnej chrípke vakcínou, ktorá obsahovala i pandemický kmeň. Lekári prvého kontaktu boli vyzvaní, aby dôsledne vykonávali očkovanie proti chrípke a pneumokokovým infekciám najmä v domovoch dôchodcov, liečebniach pre dlhodobu chorých a pod.

V súvislosti s výskytom koronavírusovej infekcie (MERS) v Kórejskej republike pracovníci RÚVZ Bratislava zabezpečovali izoláciu pacienta a podozrením na MERS v podtlakovej jednotke KIGM Bratislava. Išlo o cudzieho štátneho príslušníka (z Kórey), u ktorého sa laboratórnym vyšetrením ochorenie nepotvrdilo

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V roku 2015 bolo v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 14 odberov odpadových vôd z dvoch

lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ je súčasťou Národného programu prevencie HIV/AIDS a jeho aktivity č. 6.1.5 Edukačné programy zamerané na mládež. Projekt je cielený na HIV infekciou a pohlavne prenosnými chorobami najohrozenejšiu skupinu populácie, ktorou sú u nás mladí ľudia. Nariadené zmeny aktivít v tomto projekte viedli k prehodnoteniu realizácie projektu v roku 2015 a problematika HIV infekcie, pohlavne prenosných chorôb a ich prevencie bola prednesená v rámci výučby predmetov verejné zdravotníctvo a preventívne lekárstvo v štyroch triedach Strednej zdravotníckej školy v okrese Bratislava V, bez demonštrácie interaktívnej časti projektu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

V dôsledku nárastu antivakcinačných aktivít sme v Bratislavskom kraji zaznamenali zvyšujúci sa počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie svojich detí. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bola zavedená poradňa očkovania, kde 1x týždenne sú rodičom poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín a nežiaducich reakciách po očkovaní. Rodičia, ktorí majú pochybnosti o očkovaní sa môžu informovať i telefonicky mimo vyhradeného času v poradni očkovania a to kedykoľvek v priebehu pracovných dní. V priebehu 1. polroku 2015 poradňu očkovania využilo 81 rodičov, ktorí sa nevedeli rozhodnúť o očkovaní svojho dieťaťa. Na RÚVZ Bratislava bolo taktiež v uvedenom období prešetrených v priestupkovom konaní 431 prípadov rodičov odmietajúcich očkovanie, ktorým sme v rámci prešetrenia poskytovali informácie o význame povinného očkovania.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Plnenie úlohy bolo priebežne zabezpečované počas letnej sezóny 2015 v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad kvalitou vôd na kúpanie z prírodných jazier (Zlaté Piesky, Vajnory, Slnéčné jazerá – Senec, Ivanka pri Dunaji – vody určené na kúpanie a sledované monitoringom a ďalej Kuchajda, Veľký Draždiak, Rusovce, Čunovské jazerá, Košariská, Plavecký Štvrtok, Malé Leváre – kvalita vôd sledovaná v rámci ŠZD). Celkovo sa odobralo a laboratórne vyšetrilo 102 vzoriek vôd s počtom ukazovateľov 490, ktoré všetky v danom ukazovateli boli vyhovujúce.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÝCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V rámci sledovania výskytu legionel na 8 umelých kúpaliskách v Bratislavskom kraji (Zlaté Piesky, Delfín, Rača, Rosnička, Matador, LK Malacky a Pezinok, Aquathermal Senec), ktoré disponujú vodnými atrakciami sa odobralo, 18 vzoriek s negatívnym výsledkom.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Odbor hygienických laboratórií vykonal v roku 2015 analýzy 13 minerálnych a pramenných balených vôd a vôd vo watercooleroch. V každej boli vykonané analýzy 10 chemických ukazovateľov - spolu 130. Okrem toho boli v odobratých vzorkách vykonané analýzy 75 mikrobiologických ukazovateľov.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Podľa plánu úradnej kontroly potravín bolo odobratých 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti /1 vzorka bola určená pre Európsky monitoring/. Vzorky boli zaslané na vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky ešte nie sú k dispozícii.

7.9 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

V roku 2015 neboli gestorom úlohy stanovené osobitné požiadavky na náš úrad. Na požiadanie ÚVZ SR náš úrad operatívne konzultoval a tiež zabezpečoval účasť pracovníka odboru HŽP na meraniach optického žiarenia v prevádzkach s opaľovacími prístrojmi alebo lasermi, vykonávaných ÚVZ SR.

7.11 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Vedľajšie produkty chlórovania boli cielene sledované v rámci sledovania kvality vody s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru pre Skupinový vodovod – Záhorský, časť Sološnica. Úloha bola ukončená po uvedení vodovodu do trvalej prevádzky v roku 2014 po vyhodnotení skúšobnej prevádzky v trvaní 1 roka.

V rámci plnenia tejto úlohy boli vykonané v roku 2015 stanovenia prítomnosti chloroformu v 40 vzorkách pitných vôd z verejných vodovodov.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

V rámci plnenia úlohy 7.16 vykonávame evidenciu výsledkov vykonaných analýz dusičnanov z vodných zdrojov individuálneho zásobovania spolu s údajom o hĺbke studne sledovaného zdroja do predlohy, ktorú nám zaslal RÚVZ so sídlom v Nitre. Za rok 2015 máme k dispozícii evidenciu z analýzy 289 vzoriek, ktoré boli nahlásené aj RÚVZ so sídlom v Nitre.

Obsah dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania (najmä na území Bratislavského kraja) bol sledovaný aj v rámci Svetového dňa vody. Analyzovaných bolo 218 prinesených vzoriek, z ktorých 84 vzoriek nevyhovelo v danom ukazovateli požiadavkám platnej legislatívy.

7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH A NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

V roku 2015 bolo odobratých 9 vzoriek cukrárenských výrobkov (8 vzoriek zákuskov a 1 vzorka zmrzliny) na analýzu prítomnosti Rebaudiosidu A a Steviosidu. Obsah glykozidov steviolu v analyzovaných zákuskoch bol vo veľmi nízky (pod medzou stanovenia). Iba vo vzorke zmrzliny bolo možné pridaný Steviosid kvantifikovať. Stanovené množstvo neprekročilo povolené hodnoty.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Odbor podpory zdravia prostredníctvom svojich základných a špecializovaných poradní realizuje skrining rizikových faktorov voľnoradikálových ochorení a cielenú komplexnú edukáciu, posilnenie osobnej zodpovednosti klientov za svoje zdravie a motiváciu k pozitívnej zmene životného štýlu.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

V rámci primárnej prevencie sme formou 29 výjazdových aktivít základnej poradne realizovali skrining rizikových faktorov u 1667 klientov produktívneho veku a súčasne sme ich odborne, predovšetkým nutrične edukovali. Rizikovým klientom bolo odporučené kontrolné vyšetrenie v poradni zdravia resp. boli odporučené do starostlivosti k odbornému lekárovi.

Poradňu na odvykanie fajčenia oslovilo 61 klientov a poradňu na podporu psychického zdravia navštívili 18 klientov.

V rámci zvyšovania zdravotnej a nutričnej gramotnosti sme realizovali 6 prednášok pre produktívny vek a 5 prednášok pre mladú generáciu z problematiky výživy a životného štýlu, 4 prednášky s protidrogovou a protialkoholickou tematikou a 4 protifajčiarske prezentácie a diskusie s mladou generáciou. Odborné poradenstvo sme realizovali aj e-mailovou a telefonickou konzultáciou v počte 47.

V 3 základných a špecializovaných poradniach zdravia – Ružinovská, Kýčerského, Osuského bolo v roku 2015 komplexne vyšetrených 1375 klientov.

V audiovizuálnych a printových masmédiách bolo prezentovaných a uverejnených 90 príspevkov z problematiky nutričie a životného štýlu.

Participovali sme na realizácii prierezovej štúdie o vplyve zdravotnej výchovy na prevenciu alkoholickéj závislosti. Bolo oslovených 400 respondentov a následne spracovaných 396 dotazníkov.

Na vedeckých podujatiach sme prezentovali 8 odborných prednášok a posterov.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľom je vytvoriť efektívny systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity. Intenzívne pokračujeme v edukačných a skriningových aktivitách prostredníctvom PZ a tiež v spolupráci so VŠZP a ďalšími občianskymi a neziskovými organizáciami sme vyšetřili a edukovali 1667 dospelých klientov a 115 detí.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

V základných poradniach a pri výjazdových preventívnych akciách sme zintenzívnili propagáciu významu pravidelnej pohybovej aktivity a nabádali k účasti na kampani. Reálne počty o účastníkoch za Bratislavský kraj však nemáme k dispozícii.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľom aktivít je zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia seniorov a eliminácia sociálnej izolácie. V PZ a na výjazdových akciách bolo preventívne vyšetrených 603 seniorov nad 65 rokov, špecializovanú poradňu na podporu psychického zdravia navštívilo 18 seniorov.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska Bratislava II a DK Ružinov sme realizovali VII. ročník Akadémie tretieho veku. V spolupráci s MÚ-Staré mesto a MÚ-Ružinov - odborními sociálnych vecí sme realizovali sériu 7 edukačných prednášok v kluboch dôchodcov z problematiky výživy, životného štýlu, prevencie depresie u seniorov. Poradňa zdravia Petržalka realizovala nácvik kondično-posilňovacích cvičenia pre 90 seniorov zamerané na udržanie telesnej kondície, zvýšenie sebavedomia a elimináciu sociálnej izolácie. Cvičenie zvyšuje motiváciu účastníkov k zdravej životospráve v seniorskom veku, súčasťou je poradenstvo na prevenciu hypertenzie a obezity.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Na 3 základných školách sme realizovali pre žiakov druhého stupňa prednášky a diskusiu na tému - zdravá výživa detí, počet účastníkov 145. Na 4 stredných školách sme realizovali protifajčiarske a protidrogové prednášky spojené s premietaním videofilmu., počet účastníkov 345.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Autorka analyzuje získané nálezy a v spolupráci s BSK pripravuje druhú fázu projektu. Výsledky prezentovala na 6 vedecko-odborných fórach a 6 prezentáciách pre verejnosť.

9.7 CINDI PROGRAM SR

OPZ prostredníctvom svojich 3 PZ pokračuje v plnení projektu CINDI s cieľom znížiť chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne a nádorové ochorenia. Formou 29 výjazdových skriningových aktivít sme zvyšovali nutričnú a zdravotnú gramotnosť ako aj zodpovednosť za vlastné zdravie. Následne bolo v PZ komplexne vyšetrených a individuálne usmernených 1375 klientov a 292 klientov v rámci hromadných akcií pri príležitosti výročných dní.

Traja pracovníci Odboru podpory zdravia boli zapojení do pracovných skupín pripravujúcich aktualizáciu manuálov pre poradenskú činnosť v :

- základnej poradni
- výživovej poradni
- poradni na podporu psychického zdravia
- poradni na odvykanie od fajčenia
- poradni na prevenciu drogových závislostí

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Čadci**

1 ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE – REFERÁT HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RHŽP

Úloha bola zameraná na zber údajov o kvalite pitnej vody a bazénovej vody.

PITNÁ VODA: do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2015 celkovo 31 vodovodov, v okrese Čadca 19 vodovodov, v okrese Kysucké Nové Mesto 12 vodovodov. V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia ÚVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, laboratórne spracovanie vzoriek centrálnie spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline. Za uplynulé obdobie bolo terénnym oddelením odobratých celkovo 57 vzoriek pitnej vody z vodovodov hromadného zásobovania pre laboratórne stanovenie v rozsahu minimálnej analýzy. Za okres Čadca 39, v okrese Kysucké Nové Mesto 18. V rozsahu úplnej analýzy boli odobraté 4 vzorky pitnej vody a to za okres Čadca a Kysucké Nové Mesto. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a nebolo potrebné udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Vyššie uvedenými odbermi vody bola plnená úloha monitoringu kvality vody pre roky 2013 - 2016 pre správu pre Európsku komisiu a taktiež boli aktualizované dáta pre veľké a malé zásobované oblasti pitnou vodou a zaslané na ÚVZ SR.

VN Nová Bystrica patrí do štátneho zdravotného dozoru v súčinnosti s vodou ochranným dozorom Okresným úradom Žilina. V uplynulom období boli vydané stanoviská k jedno rázovému vstupu občanov do ochranného pásma pri príležitosti spomienkovej akcie rodákov. Boli vydané stanoviská k aplikácii dolomitického vápenca v dotknutom území za účelom stabilizácie lesných porastov. Pracovníci referátu hygieny životného prostredia a zdravia vykonali šetrenie na mieste samom v súčinnosti s Okresným úradom v Žiline, Povodím Váhu Piešťany a zástupcami Lesov SR za účelom kontroly stanovených nápravných opatrení – úprava lesných ciest, obhospodarovanie území v zmysle platnej legislatívy. Komisionálne jednanie a sprísnený vodoochranný dozor prebiehal počas celého kalendárneho roka. Za uplynulé obdobie bol zaznamenaný pozitívny dopad na dotknuté územie a výkon obhospodarovania jednotlivými subjektmi, došlo k náprave a stabilizovaniu územia.

Prebehla akcia „Deň vody“. Tento rok boli občanom sprostredkované analýzy kvality vody tzv. prúžkovou metódou v ukazovateľoch dusitaný a dusičnany celkovo v 82 prípadoch, pričom v 3 prípadoch bolo zistené prekročenie v ukazovateli dusičnany. Poskytnutých bolo 38 telefonických a 82 ústnych konzultácií na tému pitná voda, ochrana vodných zdrojov. Rozdaných bolo 52 letáčikov na dotknutú tému. Akcia bola propagovaná cez web stránku tunajšieho úradu a samospráv miest a obcí a taktiež bola poskytnutá informácia pre regionálne noviny MY Kysuce. Na požiadanie občanov ako platená služba bolo vykonaných 16 odberov vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody a vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja.

KÚPACIE VODY: v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s divokým kúpaním. Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej

plavárni v Čadci. Zariadenie KP Čadca tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnesscentrum, solárium. Nosnú časť tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody. Majiteľom objektu je Mesto Čadca, prevádzkovateľom Mestský podnik služieb Čadca – Podzávoz. Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca 16 vzoriek - 6 vzoriek vody v rámci štátneho zdravotného dozoru a 10 vzoriek prevádzkovateľom zariadenia (spracované v IS). Počet vyšetrených ukazovateľov bol v zmysle platnej legislatívy celkom 208, ktoré sú vyhovujúce. Do prevádzky bola uvedená letná terasa s 3 detskými bazénikmi za účelom relaxu a ochladenia v letných horúčavách. Počas LTS bol daný do prevádzky nekrytý netermálny neplavecký umelý bazén na rekreačný účel pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie, ktoré je tiež zahrnuté do IS kúpacích vôd. V rámci štátneho zdravotného dozoru ako aj prevádzkovateľom zariadenia bola sledovaná kvalita bazénovej vody v počte 2 vzorky s počtom vyšetrených ukazovateľov 26, ktoré boli v súlade s platnou legislatívou. Na základe žiadosti objednávkovým spôsobom boli vykonané 2 odbery vzoriek vody v saune a v írivke v Penzióne pri Trojičke Oščadnica.

POSUDZOVANIE STAVIEB: v rámci posudzovania územných plánov, stavebných dokumentácií bolo celkovo posúdených 52 stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona, pre územné konanie a kolaudačné konanie stavieb bolo vypracovaných 65 záväzných stanovísk, k zmene účelu užívania stavby bolo vydaných 6 záväzných stanovísk, k zámerom činnosti v zmysle EIA bolo vydaných 7 stanovísk, UPN miest a obcí 4 stanoviská odborného charakteru a boli posúdené 4 strategické dokumenty pre ŽSK. Celkovo bolo vydaných 138 vyjadrení odborného charakteru. Za uplynulé obdobie bolo podaných 181 informácií, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutí, stanovísk, iných stanovísk.

Na **web stránke** sú zverejnené dozorované zariadenia, kvalita kúpacích vôd je sprístupnená cez IS kúpacie vody internetovým spojením, kde sa vkladajú údaje, vykonáva sa týždenné hlásenie s aktualizáciou údajov, zverejnené sú údaje o získaní odbornej spôsobilosti pre výkon epidemiologicky závažnej činnosti, uvedené sú pokyny pre občanov - Proti záplavové opatrenia, Problematika prevádzok solárií, Katalóg služieb a vzorový prevádzkový poriadok, pričom na stránke sú zverejňované aktuality viazané na tému resp. ročné obdobie (Rapex, Letná sezóna kúpalská).

INFORMAČNÉ SYSTÉMY: Pitná voda - priebežne sú vkladané údaje z monitoringu a štátneho zdravotného dozoru za r. 2015 do IS pitná voda, ktoré sú podkladom pre výročnú správu. Kúpacie vody - naplňaný je IS Kúpacie vody, prístupný cez internetové spojenie aj laickou verejnosťou. Do systému sú vložené údaje za zariadenie Krytá plaváreň Čadca a bazén pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie – relaxačný bazén sezónny. Od 15. júna 2015 sa vykonávala tzv. týždenná hlásna služba počas letnej turistickej sezóny. Ukončenie sezóny s vyhodnotením bolo k 15. septembru 2015. Vyhodnotenie textovou a tabuľkovou formou bolo spracované k 05. októbru a vložené do IS pre celoslovenské spracovanie.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RHŽP

Gestorom úlohy nebola zaslaná metodika riešenia a úloha bude plnená podľa pokynov gestora po schválení materiálu Vládou SR.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Košiciach, NRC pre pitnú vodu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RHŽP

Úloha bola plnená podľa pokynov gestora a záverov celoslovenských porád odboru hygieny životného prostredia a zdravia vytypovaním záujmovej oblasti, ktorej sa zmapovanie reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách môže týkať. Krajský odborník odboru eviduje nahlásenú lokalitu za spádové územie tunajšieho úradu verejného zdravotníctva VN Nová Bystrica. Lokalita bola zaradená do riešenia úlohy NRC pre pitnú vodu RÚVZ Košice, pričom gestor nezaslal metodiku a postupy realizácie tejto úlohy.

2 ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE - REFERÁT PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RPPLaT

K zvýšeniu odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov boli využívané odborné usmernenia ÚVZ SR a legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci v súlade s legislatívnymi úpravami harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov bolo overované poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia zo strany zamestnávateľov.

Dotazníkovou metódou bola zisťovaná informovanosť o podmienkach práce pri expozícii hluku, chemickým faktorom, karcinogénnym a mutagénnym látkam, vibráciám, azbestu a zobrazovacím jednotkám u 35 právnych subjektov.

Referátu PPLaT bolo z celkového počtu 292 dotazníkov vrátených od exponovaných osôb 211 na ďalšie spracovanie, čo predstavuje viac ako 72 %.

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. V hodnotenom období bolo posúdených samostatne 9 návrhov k prevádzkovým poriadkom, resp. k ich zmene pre pracovné činnosti s expozíciou hluku, chemickým faktorom, zvýšenej fyzickej záťaži a biologickým faktorom, 9 - krát boli schválené prevádzkové poriadky pre pracovné činnosti s expozíciou hluku, chemickým faktorom a vibráciám súčasne s odovzdaním priestorov do prevádzky, 1 - krát súčasne na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami, 9 - krát pri manipulácii s azbestom a 2 - krát boli schválené prevádzkové poriadky pre pracovné činnosti s expozíciou hluku a chemickým faktorom spolu s rozhodnutím o zaradení prác do 3. a 4. kategórie rizikových prác.

Celkom bolo v roku 2015 schválených pre jednotlivé faktory 30 prevádzkových poriadkov.

Zo 67 subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami zabezpečenie zdravotného dohľadu zmluvne dodávateľským spôsobom tímom PZS bolo zistené u 53 zamestnávateľov, v 7 organizáciách zdravotný dohľad je vykonávaný BT, resp. bezpečnostnotechnickou službou. V sledovanom období bolo v súčinnosti s PZS vykonaných 34 konzultácií pri výkone ŠZD na rizikových pracoviskách.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR. Výstupné zostavy sú zasielané na ÚVZ SR v určených lehotách. V evidencii referátu PPLaT je k 31. 12. 2015 67 právnych subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie, s celkovým počtom 4 065 zamestnancov, z toho 1285 žien, najviac osôb podľa prevažujúcej činnosti je zamestnaných v odvetví priemyselnej výroby - 3588, z toho 922 žien.

Riziková práca 4. kategórie je evidovaná v 3 organizáciách s počtom 89 zamestnancov.

Prehodnotenie evidencie rizikových prác bolo vykonané v zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 podľa predložených návrhov, resp. z podnetu tunajšieho zariadenia. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté subjekty, resp. pre zamestnávateľov, kde nastali na rizikových pracoviskách podstatné zmeny.

Celkom bolo v roku 2015 podaných 16 návrhov na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie s vydaním súhlasného rozhodnutia

Z uvedeného počtu bolo vydané 1 x nesúhlasné rozhodnutie.

Z dôvodu zániku subjektu, zrušenia pracoviska, zavedenia novej technológie a preradenia prác do 2. kategórie bolo rozhodnutím vyradených 7 organizácii z rizika 3. kategórie.

Pri uvádzaní právnych subjektov do skúšobnej prevádzky sa vyžaduje meranie od spôsobilého subjektu, ktorý spĺňa požiadavky ustanovené v § 16 zákona č. 355/2007 Z. z. V sledovanom období bolo vydaných 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. Po realizácii uložených opatrení v stanovenej lehote mohlo byť 5 subjektom vydané kladné rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru u zamestnávateľov, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce, sa sledujú v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. intervaly výkonu lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti a zabezpečenie zdravotného dohľadu pri práci pracovnou zdravotnou službou.

Informačnú správu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a vykonaných opatreniach v roku 2014 na ich zníženie, resp. odstránenie tunajšiemu referátu zaslalo z počtu 76 zamestnávateľov 58. Po zaslanej urgencii 18 subjektom túto povinnosť nesplnili 3, voči ktorým bolo za iný správny delikt na úseku verejného zdravotníctva začaté správne konanie a v dvoch prípadoch uplatnená pokuta v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. 1 – krát bolo konanie v predmetnej veci zastavené v zmysle správneho poriadku.

Informáciu o hodnotení zdravotných rizík na rizikových pracoviskách v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. k 31. 12. 2015 predložilo cca 80% subjektov.

Štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu plnenia preventívnych opatrení na ochranu zdravia zamestnancov na rizikových pracoviskách bol v roku 2015 vykonaný na 35 rizikových pracoviskách, u všetkých bolo kontrolované zabezpečenie zdravotného dohľadu pracovnou zdravotnou službou v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z.

Z dôvodu zistenia informovanosti o faktoroch práce a pracovného prostredia bolo daných zamestnancom s vyhlásenými rizikovými prácami 214 dotazníkov informovanosti na vyplnenie, vrátených na tunajší referát bolo 144. Na odstránenie zistených nedostatkov v zabezpečovaní

ochrany zdravia zamestnancov na rizikových pracoviskách boli 3 – krát vydané opatrenia v zmysle ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. Opatrenia boli v stanovených termínoch splnené.

Referátu PPLaT bolo predložených na posúdenie 24 protokolov z merania faktorov práce a pracovného prostredia.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Referát PPLaT eviduje 3 subjekty, ktoré manipulujú s veľmi toxickými látkami a zmesami. INA Kysuce, s. r. o., Kysucké Nové Mesto používa (kvanid draselný, dichróman draselný a síran ortuťnatý v chemickom laboratóriu ako súčasť setov a ortuť v chemickom laboratóriu a galvanizovni, OMNIA KLF, a. s., Kysucké Nové Mesto – kvanid sodný, pri technologických procesoch v elektrických kaliacich peciach na kalenie a cementovanie náradia na pracovisku nárad'ovňa a JJ Elektronik, s. r. o. Čadca. dikyanozlatnan draselný) v chemickom laboratóriu.

Cielený štátny zdravotný dozor na pracoviskách s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami bol vykonaný v sledovanom období 7-krát.

Kontrolou stavu v zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov pri práci, skladovaní, evidencii a manipulácii s veľmi toxickými, toxickými látkami a zmesami neboli zistené nedostatky s výnimkou jednej spoločnosti, kde zistené nedostatky boli odstránené v stanovenej lehote. Zamestnávateľia na pracoviskách zabezpečujú špecifické ochranné a preventívne opatrenia v zmysle NV SR č. 471/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami, súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Bola vykonaná spoločná kontrola s orgánmi štátnej správy podľa zákona č.261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií v spoločnosti INA Kysuce, s. r. o., Kysucké Nové Mesto. Neboli zistené nedostatky týkajúce sa ustanovení platnej legislatívy o prevencii závažných priemyselných havárií v spojitosti so zákonom NR SR č.355/2007 Z. z.

Referát eviduje 5 oznámení o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov vykonanej oprávnenými osobami.

Vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami spadá do kompetencie RÚVZ Žilina.

Overenie informovanosti zamestnancov sa vykonáva formou kontrolných listov. Dotazníky informovanosti boli dané zamestnancom pri práci s chemickými faktormi, veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami v počte 51 ks.

Pracovníci referátu PPLaT poskytujú poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a PZS. V hodnotenom období to bolo 27-krát.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období v regióne nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V rámci štátneho zdravotného dozoru sú cielene vyhľadávané pracovné postupy a technológie s chemickými karcinogénmi a mutagénmi pri práci a pri práci s azbestom.

Vzhľadom na charakter okresov sa venuje pozornosť prehodnocovaniu miery zdravotného rizika pracovísk drevovýroby so zameraním na spracovanie tvrdého dreva. Celkom je v evidencii referátu vedených vystaveniu pevnému aerosólu z dreva - tvrdé drevo 24 osôb, z toho 11 žien. V riziku cytostatiká 3. kategórie je vedených 22 zamestnancov, z toho 20 žien.

V programe ASTR evidujeme v 2. stupni triedenia chemické látky a zmesi – chemický karcinogén – mutagén 46 osôb, z toho 31 žien a látkam poškodzujúcich reprodukciu je vystavených 37 pracovníkov, z toho 34 žien. Ďalším evidovaným karcinogénom a mutagénom je oxid chrómový, ktorému sú vystavení 2 zamestnanci. Posúdením rizika bude práca vedená v 2. kategórii.

V jednom prípade bolo vydané nesúhlasné rozhodnutie k zaradeniu prác do rizika z dôvodu, že faktory práce a pracovného prostredia neboli hodnotené v súlade s platnou legislatívou. Následne sa uskutočnili rokovania za prítomnosti PZS a zástupcov organizácie. Táto problematika je v riešení.

V sledovanom období boli vykonávané práce, kde sa manipulovalo s azbestom. Túto činnosť vykonali oprávnené organizácie so zamestnancami vlastniacimi osvedčenie odbornej spôsobilosti pre práce pri odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. V 6 prípadoch sa jednalo o práce v exteriéroch a 4-krát o práce v interiéroch budov.

Bolo vydaných 10 rozhodnutí pre práce s odstraňovaním azbestu zo stavieb, súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky pre práce s azbestom. Uvedené subjekty ohlásili predpísaným spôsobom začiatok a ukončenie prác.

Dotazníky informovanosti pri práci s azbestom boli dané na vyplnenie zamestnancom súkromnej firmy v počte 4 ks.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 bolo referátu PPLaT hlásených 6 susp. profesionálnych ochorení HK z DNJZ, prešetrovaných bolo 8 podozrení, nakoľko prešetrované boli 4 ochorenia hlásené koncom roka 2014, všetky ochorenia hlásila KPLaT UN Martin. V 5 prípadoch záver hodnotenia pracovného prostredia a podmienok práce preukázal príčinnú súvislosť ochorení s vykonávanou profesiou, u 3 ochorení nebola súvislosť potvrdená v závere odborného stanoviska RÚVZ.

Ochorenia v sledovaných organizáciách majú sporadický výskyt až na spoločnosť Kysucké pekárne, kde i objektívne hodnotenia preukázali nadmernú celkovú fyzickú záťaž, následne sa vykonáva pracovnou zdravotnou službou i hodnotenie lokálnej svalovej záťaže a pracovných polôh z hľadiska fyziológie práce už v 8-hodinových pracovných zmenách.

Výskyt chorôb z povolania z DNJZ v porovnaní s predchádzajúcim rokom ostáva nezmenený.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RPPLaT

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci európskeho týždňa BOZP sa zamestnanci referátu PPLaT zapojili do aktivity podľa aktuálnej vyhlásenej témy kampane „**Zdravé pracoviská bez stresu 2014-2015**„ v 43. kalendárnom týždni, t. j. od 19. do 23. októbra 2015.

Cieľom kampane je rozpoznať a riadiť stres a psychosociálne riziká na pracovisku.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci na internetovej stránke uverejnil oznam o konaní Dňa otvorených dverí referátu preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie na RÚVZ v Čadci pre odbornú a laickú verejnosť.

Zamestnanci referátu v týždni BOZP poskytli informácie k otázkam týkajúcich sa uvedenej kampane a ochrany zdravia pri práci 10 konzultantom – 2 zamestnávateľom, 4 zástupcom PZS a 4 ABT.

Pracovníci referátu PPLaT v súčinnosti s referátom výchovy k zdraviu RÚVZ Čadca sa podieľali na dotazníkovej akcii o alkoholizme zamestnancov INA Kysuce Kysucké Nové Mesto – 33 respondentov a NN Slovakia Kysucké Nové Mesto – 20 respondentov.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPP/RPPLaT

V roku 2015 bolo referátom PPLaT vydaných 14 rozhodnutí k zriadeniu chránených pracovísk, resp. dielní a 22 stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk/dielní a 3 stanoviska k rozšíreniu chráneného pracoviska.

Štátny zdravotný dozor bol v sledovanom období vykonaný na 42 chránených pracoviskách.

V okrese Čadca bol štatút chráneného pracoviska, resp. dielne priznaný Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Čadci 261 subjektom, zrušených bolo 15.

V okrese Kysucké Nové Mesto postavenie chráneného pracoviska, resp. dielne priznal ÚPSVaR Žilina k 31. 12. 2015 - 33 chránených pracovísk/dielní, zrušené sú 4.

V rámci projektu bol vykonaný ŠZD na 7 chránených pracoviskách/ dielňach.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávatelia prispôbujú podmienky práce zdravotnému obmedzeniu zamestnancov na chránených pracoviskách.

Zistené nedostatky sa týkali zabezpečenia zdravotného dohľadu, hodnotenia zdravotných rizík a kategórie prác 1 a 2. Tieto boli v stanovenom termíne odstránené.

Na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách v sledovanom období je zamestnaných 85 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Zamestnanci kontrolovaných pracovísk vykonávali jednoduché činnosti bez fyzickej záťaže v profesiách predavačka, údržbár, upratovačka šička, strihač, fúkačka, administratívna pracovníčka, krajčírka, pomocný pracovník – údržbár, automatizované spracovanie dát.

Pri ŠZD boli použité 25 – krát kontrolné listy informovanosti zamestnancov pri administratívnej práci a automatizovanom spracovaní dát so zobrazovacími jednotkami.

Vyhodnotenie úlohy: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	Rozhodnutí	Stanovísk							
Čadca	14	25	46	46	85	Z - 25	4 Zabezpečenie zdravotného dohľadu a kategorizácia prác	0	-

Zdravotné postihnutie osôb so ZP sa týkalo prevažne podporno-pohybového aparátu podľa MKCH označenia (M00 –M99).

3 ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

V rámci plnenia uvedenej úlohy bolo v roku 2015 odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Čadci – oddelenie hygieny – referátu hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov odobratých na území spadajúcom do našej kompetencie - okres Čadca a Kysucké Nové Mesto celkom **24 vzoriek** jedlej soli v originálnom balení. Všetky vzorky pochádzali zo zahraničnej produkcie. Všetky soli boli vyšetrené na KJ a zároveň na KJO₃ i na ferrokyanid sodný (v počte 21 vzoriek) a na ferrokyanid draselný (3 vyšetrené vzorky).

Pri vyhodnotení výsledkov bolo zistené, že obsah KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) sa vo všetkých vyšetrených vzorkách pohyboval v rozmedzí od 15 - 35 mg.kg⁻¹. Najvyššia nameraná hodnota KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) bola 32,40 mg.kg⁻¹ a najnižšia nameraná hodnota – 19,10 mg.kg⁻¹.

Obsah ferrokyanidov nebol ani v jednom prípade vyšší ako 20 mg.kg⁻¹.

Analýza vzoriek jedlej soli v stanovených chemických ukazovateľoch bola vykonaná akreditovanými skúškami v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline – odbor laboratórnych analýz. V okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto neregistrujeme žiadne prevádzky, ktoré vyrábajú, alebo skladujú soľ. V okrese Čadca sa nachádza 1 dodávateľ soli do obchodných reťazcov - LIBEX Čadca - Horelica.

V zariadeniach spoločného stravovania bolo odobratých celkom 23 vzoriek soli, z tohto počtu sa v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu bolo odobratých 21 vzoriek a v zariadeniach spoločného stravovania - uzavretého typu boli odobraté 2 vzorky originálne balenej soli. V jednom prípade bol odber vykonaný v obchodnej sieti.

V okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto sa nachádza 1 výrobná lahôdkárskych výrobkov a 10 pekárenských výrobní, kde sa používa jodidovaná soľ.

Správa z plnenia hlavnej úlohy č. 3.1 „Monitoring obsahu jódu v jedlej soli“ za rok 2015 bola spolu s tabuľkovým spracovaním v stanovenom termíne zaslaná gestorovi úlohy.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

Plnenie úlohy bolo stanovené v roku 2015 na realizovanie I. etapy gestorom úlohy. V prípade zaradenia nášho úradu do riešenia danej úlohy bude plnenie pokračovať v roku 2016.

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

Cieľom úlohy bolo preukázať zdravotnú bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. k určeniu doby používania plastových výrobkov. Plnenie úlohy bolo stanovené v roku 2015 na realizovanie I. etapy gestorom úlohy. V prípade zaradenia nášho úradu do riešenia danej úlohy bude plnenie pokračovať v roku 2016 so zakomponovaním rozsahu úplne v MANCP. V roku 2015 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky s výrobou plastových materiálov určených na styk s potravinami a v súlade s MANCP bol za účelom kontroly mikrobiologickej kvality výrobkov vykonaný odber **4 vzoriek** priamo z výroby s ich zaslaním do NRC v Poprade s vyhovujúcimi výsledkami.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

V priebehu roka 2015 bolo vykonaných **12 kontrol** cielene za účelom preverenia dokumentácie, ktorá deklaruje bezpečnosť keramických výrobkov. Kontroly boli vykonané bez odberov vzoriek.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

Úloha bola v roku 2015 plnená vykonaním **23 kontrol** zameraných na označovanie potravín na osobitné výživové účely a výživových doplnkov s obsahom probiotík. Zo záverov celoslovenskej pracovnej porady krajských odborníkov v HV požiadavka laboratórneho vyšetrenia vzoriek na kontrolu množstva a mikrobiologickej kvality bola pozastavená z dôvodu potreby zistiť rozsah

laboratórnych vyšetrení so stanovením konkrétneho RÚVZ, ktoré danú činnosť podľa svojho vybavenia môže vykonávať.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

Úloha zahŕňala cielené sledovanie obsahu rôznych látok v kozmetických výrobkoch spojené s odberom vzoriek, kontrolu označovania a cielené kontroly so zameraním sa na bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľa. V roku 2015 bolo odobratých spolu **14 vzoriek** kozmetických výrobkov a ich laboratórne vyšetrenie bolo vykonané v RÚVZ Poprad a RÚVZ hl. mesta Bratislava. Odbery boli cielene zamerané na sledovanie obsahu regulovaných látok – konzervačných a vonných látok v 4 odobratých vzorkách šampónov a výrobkov na sprchovanie a do kúpeľa, regulovaných a zakázaných látok – farieb – v 3 vzorkách výrobkov na farbenie vlasov, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok – ftalátov – v 1 vzorke výrobku s obsahom alkoholu – vody po holení, v 3 vzorkách krémov deklarujúcich protizápalové účinky (na psoriázu, akné a dermatitídu) bolo vyšetrenie zamerané na zistenie obsahu zakázaných látok – hormónov – kortikoidov a 3 vzorky výrobkov deklarujúcich obsah Q₁₀ boli vyšetrené za účelom sledovania stanovenia neregulovaných látok – koenzýmu Q₁₀. Laboratórne vyšetrenia preukázali vyhovujúce výsledky, avšak v prípade 6 vzoriek výsledky laboratórneho vyšetrenia k dnešnému dňu doručené neboli.

Odbery vzoriek boli spojené s kontrolou za účelom preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou so spísaním protokolov. Cielena kontrola označovania kozmetických výrobkov so zameraním sa na ochranu spotrebiteľa s vyplnením kontrolných listov, vrátane kontroly podmienok skladovania, prevádzkovej hygieny a posúdenia priestorov pred uvedením do prevádzky bola v roku 2015 vykonaná v **28 prípadoch**. Z uvedeného počtu boli 3 kontroly cielene zamerané na označovanie farieb na vlasy bez odberu vzoriek a 2 kontroly sa týkali hodnotenia tvrdení. V prípade zistenia nevyhovujúcich priestorov predajne kozmetiky a drogérie po vypuknutí požiaru bolo priamo na mieste výkonu ŠZD uložené v zmysle § 55 ods. 2 písm. g) opatrenie s nariadením uzatvorenia prevádzky.

Na základe hlásení z rýchleho výstražného systému pre nepotravinárske výrobky RAPEX bolo vykonaných **51 cielených kontrol** na zistenie výskytu nebezpečných výrobkov v obchodnej sieti. Výsledky zistení boli následne v stanovených termínoch zasielané na ÚVZ SR.

V **4 prípadoch** boli spracované protokoly z hodnotenia tvrdení podľa Čl. 20 Nariadenia EP a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Tvrdenia boli kontrolované na obaloch výrobkov a v dostupných miestach tvrdení (reklama TV, internetová reklama).

V roku 2015 bolo začaté využívanie Informačného a komunikačného systému pre dohľad nad trhom - ICSMS, ktorý bol vyvinutý s cieľom zjednodušiť prácu orgánov dohľadu a informovať verejnosť o nevyhovujúcich výrobkoch. Systém je platformou na spoluprácu medzi orgánmi, ktorá umožňuje výmenu informácií a skúseností, vykonávanie spoločných opatrení a koordináciu činností. Na oboznámenie sa s jeho používaním bolo pre odborných pracovníkov zrealizované školenie.

Kampaň pre distribútorov, predajcov, ale i spotrebiteľov bola vykonávaná v rozsahu postupu v prípade zistenia nežiaducich účinkov z kozmetických výrobkov, vrátane ohlásenia zistenia, i napriek tomu, že v uvedenom časovom období neboli zistené závažné nežiaduce účinky z kozmetických výrobkov.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

V zmysle usmernenia bola v roku 2015 riešená III. etapa tejto úlohy. Obsah nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bol cielene sledovaný pri kontrolách označovania a pri odberoch vzoriek. Celkom bolo vykonaných **34 kontrol**, bez zistenia ich prítomnosti.

Súhrn úkonov súvisiacich s monitoringom nanomateriálov od roku 2013 bude spracovaný v správe za Slovenskú republiku.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RHV, BP a KV

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospeljej populácie s cieľom zistiť úroveň spotreby týchto látok a porovnať príjem každej vybranej látky so stanoveným denným príjmom (ADI) bol v roku 2015 zameraný na spotrebu E 200 – E 203 Kyseliny sorbovej – sorbanov, E 210 – E 213 Kyseliny benzoovej – benzoanov, E 960 glykosidov steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu.

I. etapa úlohy pozostávala z metodickej prípravy monitoringu vrátane zberu údajov dotazníkovou metódou. Respondentmi boli muži a ženy ľahko/stredne pracujúci vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov (10 žien a 10 mužov) podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR. Údaje z 24 hodinových dotazníkov spotreby potravín, pokrmov a nápojov, týkajúce sa spotreby jednotlivých prídavných látok, boli v II. etape plnenia úlohy spracované do tabuliek podľa pohlavia a vekových kategórií za každého respondenta. Zároveň bol vykonaný odber **7 vzoriek** potravín, a to 4 vzorky na stanovenie sorbanov a benzoanov (lieskové orechy, jadrá – ochutené, trvanlivý balený pekársky výrobok, nesýtený ovocný nápoj a kečup), 1 vzorka stolového sladidla na báze erytritolu a glykosidov steviolu na stanovenie glykosidov steviolu, 1 vzorka obilných štvorčekov so škoricou na stanovenie kumarínu a 1 vzorka cukrovínok s príchuťou eukalyptu a mentolu na vyšetrenie mentofuránu. Vzorky boli podrobené laboratórnej analýze v RÚVZ so sídlom v Žiline a v ÚVZ SR so sídlom v Bratislave s vyhovujúcimi výsledkami. Všetky údaje spracované v tabuľkách v zmysle usmernenia boli v stanovenom termíne zaslané gestorovi úlohy.

4 ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RHDM

V roku 2015 sa uskutočnila I. etapa - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor úlohy: Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RHDM

Získané výsledky zneužívania návykových látok na základných a stredných školách z roku 2014 boli zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR v stanovenom termíne. V roku 2015 boli zapojené do projektu len vybrané RÚVZ, medzi ktoré náš RÚVZ nebol zaradený. Projekt bude pokračovať do roku 2025 a budú na ňom participovať len vybrané RÚVZ. Ďalší postup bude zabezpečovaný podľa pokynov gestora.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RHDM

Projekt je zameraný na zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. V 2. polroku 2015 bola vyšetrená vopred určená veková skupina 7 - 10 ročných detí 1. stupňa. Projekt bol realizovaný v jednej mestskej škole - Základná škola, Rázusova 2260, 022 01 Čadca a jednej vidieckej škole - Základná škola, M. Mravca 950, 023 51 Raková. Dotazníkovou metódou sa získali údaje od 60 respondentov z uvedených školských zariadení a po ich spracovaní do PC databázy boli zaslané gestorovi úlohy.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RHDM

Podľa informácie hlavnej odborníčky Hygieny detí a mládeže sa realizácia projektu presúva na rok 2016, vzhľadom k tomu, že v tomto roku sa realizuje projekt WHO COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity.

OSTATNÉ PROJEKTY:

Projekt európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách (ESPAD)

Projekt ESPAD je najväčšou celoeurópskou štúdiou zameranou na zistenie rozsahu užívania návykových látok u vybranej vekovej skupiny žiakov a študentov. Hlavným účelom projektu ESPAD je zber porovnateľných údajov o užívaní drog medzi európskymi žiakmi a študentmi s cieľom monitorovať trendy v rámci krajín, ako aj medzi nimi. V roku 2015 sa uskutočnil ďalší prieskum, zameraný na študentov vybraných stredných škôl na Slovensku. Celkovo bolo vyplnených 360 dotazníkov, ktoré boli v termíne doručené na ÚVZ SR.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Realizovaný je MZ SR metodikou WHO a schválený etickou komisiou. Cieľom projektu je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Ide o rutinné meranie (telesná hmotnosť, výška, obvod bokov, obvod pása) žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. V roku 2015 prebehli merania žiakov základných škôl a zber údajov. Spolu bolo pomeraných 72 detí v dvoch základných školách podľa priloženej metodiky. Vkladanie údajov do elektronickej formy je naplánované na január 2016.

6 ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

Realizácia vlastného očkovania – vykonáva sa priebežne.

Vlastné očkovanie vykonávajú PZS podľa schválenej očkovacej schémy.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

RÚVZ so sídlom v Čadci sa bude podieľať na realizácii v prípade získania finančného zabezpečenia a podľa pokynov ÚVZ SR.

V roku 2015 neboli realizované žiadne zmeny v očkovacom kalendári

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy) – vykonáva sa priebežne. V roku 2015 sme zaznamenali 3 ochorenia preventabilné očkovaním na pertussis. Ochorenia mali sporadický charakter. V prvom prípade bol chorý riadne očkovaný, v druhom prípade sa nepodarilo zistiť očkovanie, nakoľko v zdravotnej dokumentácii chýbal príslušný záznam. V treťom prípade sa jednalo o dieťa so základným očkovaním a 1 preočkovaním. Evidovali sme 3 ochorenia na parotitídu. V dvoch prípadoch boli deti riadne očkované vzhľadom na vek 1 dávkou, v treťom prípade sa údaje o očkovaní nepodarilo nájsť v zdravotnej dokumentácii. Ochorenia na osýpky, rubeolu a poliomyelitídu nám neboli hlásené.

Manažment očkovania – 71 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto sme zaslali aktuálny očkovací kalendár na rok 2015. Očkovací kalendár bol zverejnený aj na webovej stránke tunajšieho RÚVZ. Všetkým lekárom prvého kontaktu bol zaslaný praktický očkovací kalendár. Na 27 ambulancií pre deti a dorast boli rozdistribuované kartičky z Úradu verejného zdravotníctva v Bratislave a to – Povinné a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2015. Vo februári a marci uskutočnili pracovníci referátu „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“. Edukačnej aktivity sa zúčastnili študenti III. a IV. ročníka odboru zdravotnícky asistent a externe študujúci – odbor sanitár zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci. Spolu bolo edukovaných 58 študentov. Zároveň obdržali edukačné materiály k danej problematike. Na ambulancie PLDD bolo preposlané stanovisko ÚVZ SR v súvislosti s preočkovaním Prevenar13/Synflorix, všetkým lekárom primárneho kontaktu bolo zaslané stanovisko ÚVZ SR v súvislosti s očkovaním proti VHA a taktiež im bola zaslaná informácia o EIW i s odbornými materiálmi pre informovanie verejnosti. Lekári boli oboznámení

o výskyte polio na Ukrajine. Pediatri boli informovaní o aktuálnej situácii v dodávke vakcín MMR VAXPRO a VAQTA.

Štvrťročne zasielame štatistické údaje v oblasti odmietania povinného očkovania na ÚVZ SR.

Kontrola očkovania – vykonáva sa podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých 27 pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Podľa očkovacieho kalendára bolo v roku 2015 zaznamenaných 9373 očkovacích výkonov.

Vlastná administratívna kontrola očkovania bola vykonaná k 31. 08. 2015 v zmysle usmernenia ÚVZ SR – HH SR zo dňa 30. 06. 2015 č. OE/6300/2015 RZ-18294/2015 na jednotlivých zdravotníckych obvodoch v ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast. Zaočkovanosť v jednotlivých kontrolovaných ročníkoch narodenia u jednotlivých druhov očkovania sa v okrese Čadca pohybovala od 96,77% do 99,79%. V okrese Kysucké Nové Mesto sa zaočkovanosť pohybovala od 97,61% do 99,69%. Nižšiu zaočkovanosť ako 95% sme v rámci povinného očkovania nezaznamenali. Počas kontroly sme nezaznamenali v žiadnom obvode, podľa druhu očkovania a ročníka narodenia detí, zaočkovanosť nižšiu ako 90%. Neboli zaznamenané vážne nedostatky v evidencii, dokumentácii, vo výkone očkovania, skladovaní vakcín a dodržiavaní chladového reťazca. Preplnenosť chladničiek nebola zistená v žiadnom obvode. Očkovacie látky boli uskladnené podľa dĺžky expirácie.

Správa z vyhodnotenia kontroly očkovania k 31. 08. 2015 za okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto bola zverejnená na web sídle úradu.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

Zlepšenie laboratórnej spolupráce – prostredníctvom programu EPIS dochádza k hláseniu laboratórnych výsledkov z OKM FNŠP Žilina.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení – aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba PZS sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Pre zlepšenie hlásnej služby prenosných ochorení sme na web sídle uverejnili zoznam povinne hlásených prenosných ochorení i vzor individuálneho hlásenia prenosnej choroby. Elektronickou poštou sme tieto informácie poskytli 71 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Na základe požiadavky z ÚVZ SR sme v týždenných intervaloch zasielali hlásenie o celkovom počte nových prípadov SARI. Hlásenia prebiehali do konca septembra 2015, kedy ÚVZ SR túto povinnosť zrušil.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení – systém rýchleho varovania sa využíva priebežne na hlásenie zákonom stanovených prenosných ochorení – hlásili sme 6 sporadických prípadov (2x J10.7, 1x A37.0, 2x B26.9, 1x A84.1), 2 rodinné epidémie (A05.1 a A84.1) a jednu epidémiu s dg. B86 v ZpS a DSS v Kysuckom Novom Meste. V systéme EPIS sme hlásili 17 epidémii. V mesiaci január 2 epidémie – prvá suspektná botulotoxínová otrava, laboratórne vyšetrenie pravdepodobného faktoru prenosu v klobáskach nepreukázalo prítomnosť toxínu, druhá epidémia – etiologický agens rotavírus. V mesiaci február sme zaznamenali 1 epidémiu na šarlach scarlatinu. V apríli 4 epidémie, prvá – etiologický agens rotavírus, druhá, tretia a štvrtá epidemický výskyt v rodine s etiol. agens zákožka svrabová. V mesiaci jún 2 epidémie –

prvá výskyt kliešťovej encefalitídy v rodine, jednalo sa o 2 prípady, kde pravdepodobným faktorom prenosu bola konzumácia ovčieho mlieka a syra, druhá epidemický výskyt salmonelovej enteritídy v rodine, faktor prenosu sa nám nepodarilo zistiť. V mesiaci júl ochoreli 2 pacienti na internom oddelení KNsP Čadca s etiol. agens Clostr. difficile a na rotavírusovú enteritídu ochoreli 2 súrodenci. V auguste ochoreli 2x matka s dcérou – v jednom prípade etiol. agens Sal. enteritidis – neznámy faktor prenosu a v druhom prípade – etiol. agens Clostr. difficile, pravdepodobný faktor prenosu – kontaminované ruky. V septembri sme evidovali 3 epidémie – v prvom prípade ochoreli otec so synom na Sal. enteritidis – pravdepodobný faktor prenosu – lahôdkárske výrobky. Druhá prebehla epidémia svrabu v ZpS a DSS v Kysuckom Novom Meste – faktor prenosu – kontaminované prostredie. Rovnaký faktor prenosu bol stanovený i v tretej epidémii, ktorou bol rodinný výskyt svrabu. V decembri sme zaznamenali 1 rodinný výskyt - etiol. agens Sal. enteritidis, kedy ochoreli matka s dcérou – faktor prenosu sa nepodarilo objasniť.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa uskutočňuje priebežne prostredníctvom web stránky RÚVZ a zasielaním informácií lekárom prvého kontaktu e-mailovou poštou – Európsky imunizačný týždeň, Usmernenie HH SR – Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR, Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk, Edukácia praktická na 13-tich oddeleniach KNsP v rámci Kampane – hygieny a dezinfekcia rúk. V poradni očkovania poskytujeme poradenské služby a v rámci toho boli distribuované letáky s touto tematikou. Na web sídlo úradu bola zverejnená správa o výskyte 2 prípadov poliomyelitídy na Ukrajine a tlačová správa k chrípkovej sezóne.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorý sú povinný zo zákona hlásiť aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Rozšírilo sa on-line hlásenie lab. výsledkov z OKM FNsP Žilina.

Kontrola kvality údajov v EPISe - vykonáva sa priebežne.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ.

Priebežne reagujeme na nové požiadavky položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu EPIS. V roku 2015 sme evidovali 1001 prenosných ochorení. Tri ochorenia boli evidované ako importované z ČR, Thajska, Ruska. Analýza výskytu je v mesačných intervaloch zasielaná všetkým lekárom prvého kontaktu a primárom lôžkových oddelení KNsP Čadca. V pravidelných týždenných intervaloch prostredníctvom programu EPIS zasielame od lekárov prvého kontaktu hlásenie chrípky za okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto.

Manažment kontaktov a ohnísk vykonávame priebežne. V roku 2015 sme evidovali 217 ohnísk s protiepidemickým zabezpečením kontaktov. V ohniskách boli nariadené nasledovné protiepidemické opatrenia: dezinfekcia – 247x, informovanie zainteresovaných – 19x, sprísnenie hyg. epid. režimu – 134x, vyhľadanie podozrivých z nákazy – 144x, zdravotná výchova – 268x, likvidácia odpadu 1x, laboratórne vyšetrenie faktoru prenosu - 2x, preškolenie – 2x, lekársky dohľad – 19x, zvýšený zdravotný dozor – 4x. Počet chránených osôb v ohniskách bol 280.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC, TESSY. Denne dopĺňame centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch evidujeme prípady ARO a CHPO od 71 lekárov prvého kontaktu, v mimoriadnych situáciách využívame systém rýchleho varovania (SRV).

6.4 Nozokomiálne nákazy

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

Realizácia kampane Clean care is save care

V rámci „Kampane hygiena a dezinfekcia rúk“ sme v máji vykonali názorné ukážky umývania a dezinfekcie rúk na všetkých lôžkových oddeleniach KNsP Čadca. Vedúce sestry oddelení obdržali edukačné materiály o správnej hygiene a dezinfekcii rúk. Následne sme odobrali 114 sterov z rúk zdravotníckeho personálu, z toho bolo 7 pozitívnych. Najvyšší podiel pozitívnych sterov bol zistený na internom oddelení I., kde bol následne vykonaný ŠZD so zistením závažných nedostatkov spočívajúcich v nedodržovaní základných zásad pri ošetrovaní pacientov, ktoré ukladá Vyhláška č. 355/2007 Z. z. a sú schválené v prevádzkovom poriadku zariadenia. Písomne boli nariadené opatrenia o preškolení celého personálu oddelenia v oblasti správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk a vykonanie razantnej dezinfekcie na celom oddelení.

Informácia o kampani bola zverejnená na web stránke úradu a zaslaná lekárom prvého kontaktu a primárom v KNsP Čadca spolu s edukačnými materiálmi k danej problematike.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN – vykonáva sa priebežne. PZS boli e-mailom informovaní o novele vyhlášky č. 192/2015 Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška ministerstva zdravotníctva slovenskej republiky č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. PZS boli oboznámení s projektom „Chránime našich pacientov. Očkujeme sa proti chrípke.“

Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz. Priebežne vykonávame kontrolu NN v KNsP Čadca a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach. Hlásených nám bolo 50 NN z KNsP Čadca. V súvislosti s odberom vzoriek sterov bol 80x vykonaný ŠZD. Celkovo bolo odobratých 843 sterov z prostredia (bez sterov z rúk). Z tohto počtu bolo 64 vzoriek pozitívnych. Zo sterilného materiálu bolo odobratých 170 vzoriek, z toho 4 s pozitívnym nálezom. V spolupráci s referátom hygieny životného prostredia sme 15x vykonali štátny zdravotný dozor – komplexné kontroly na ambulanciách PLD a PLDD. Prevádzkový poriadok pri schvaľovaní prevádzky ZZ sme kontrolovali 21x. Kontrolu sterilizačnej techniky sme vykonali 12x, pričom bola skontrolovaná funkčnosť 7 HVS, 11 AUT a 1 F.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz sa vykonáva mesačne a k 31. 12. 2015. Pri výskyte nozokomiálnych nákaz v rámci ŠZD boli vykonané kontrolné stery a kontrola HER. Celkovo evidujeme v roku 2015 50 nozokomiálnych nákaz v KNsP Čadca. Na neurologickom oddelení 1 NN – dg. J20 - 1x, na detskom oddelení 10 NN – dg. A08.0 - 8x, A08.1 – 1x, A09 – 1x, na internom oddelení + JIS - 15 NN – dg. A04.7 – 8x, A08.1 – 3x, A08.0 -1x, J15.1 – 1x, N30 – 2x, na oddelení dlhodobochorých 14 NN – dg. J04 – 1x, J20 – 2x, J40 – 1x, J20.9 – 1x, L02 – 2x, L89 – 1x, N30 - 5x, T81.4 – 1x, na gyn. pôr. oddelení 6 NN – dg. T81.4 – 3x, N30 – 2x, O91.2 – 1x, na oddelení úrazovej chirurgie 1 NN – dg. L02 – 1x, na paliatívnom oddelení 3 NN – dg. A04.8 - 1x, T80.2 - 2x.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo – monitorovanie, zabezpečenie včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a využívanie spoľahlivých informácií sa vykonáva priebežne podľa epidemiologickej situácie. V roku 2015 boli vykonané mimoriadne opatrenia v súvislosti s koordináciou postupov pri zistení a výskyte vysoko nebezpečnej nákazy v SR. Usmernenie HH SR – Koordinácia postupov pri výskyte VNN v SR bolo spolu so sprievodným listom zaslané PLD, PLDD i vedeniu a primárom KNsP v Čadci. Usmernenie je zverejnené i na web stránke nášho úradu.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Zamestnanci referátu epidemiológie boli oboznámení s Odborným usmernením HH SR, ktoré zahŕňa metodické postupy pre realizáciu opatrení pri výskyte vysoko virulentných nákaz a koordinovaný postup v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie. Uvedený materiál bol preposlaný PLD, PLDD i vedeniu a primárom KNsP v Čadci.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

Na základe prípisu MZ SR, HH SR podľa §5 ods. 4, písm. k) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu sme vykonali 6 odberov vzoriek odpadových vôd na prítomnosť divých a vakcinálnych kmeňov polio vírusov z mestskej ČOV Čadca a následne doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Všetky výsledky sú s negatívnym nálezom.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

Pre verejnosť poskytujeme záujemcom o prevenciu HIV/AIDS individuálne poradenstvo. V rámci svetového dňa AIDS sme vytvorili 1 informačný panel a na web sídle úradu sme zverejnili článok o svetovom dni, informáciu sme zaslali lekárom prvého kontaktu, pediatrom a primárom v okrese Čadca a KNM. V novembri 2015 sme v spolupráci so strednými a základnými školami mesta Čadca sme uskutočnili projekt „Hrou proti AIDS“. Projektu primárnej prevenciu HIV/AIDS sa zúčastnili študenti jednej strednej školy a žiaci deviatego ročníka dvoch základných škôl. Zrealizovali sme 5 interaktívnych cyklov s celkovým počtom zúčastnených 176 žiakov a študentov uvedených škôl.

6.8 Poradne očkovania

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OH/RE

V poradni poskytujeme pre verejnosť konzultačnú a poradenskú činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradňu navštívilo 21 osôb a 54 ZP bolo vystavené potvrdenie

o očkovaní proti VHB. V roku 2015 sme poskytovali hlavne poradenstvo v očkovaní pred cestou do zahraničia a poradenstvo v problematike odporúčaného očkovania – 58 telefonických konzultácií. Pre narastajúci počet hlásených odmietnutí očkovania detí sme 36 zákonným zástupcom detí odmietajúcich povinné pravidelné očkovanie detí zaslali poučenie pri odmietnutí očkovania s výzvou možnosti poradenstva v problematike vakcinácie v poradni očkovania.

Vo februári a marci uskutočnili pracovníci referátu „Vzdelávanie budúcich sestier na SZŠ“. Edukačnej aktivity sa zúčastnili študenti III. a IV. ročníka odboru zdravotnícky asistent a externe študujúci – odbor sanitár zo SZŠ sv. Františka z Asissi v Čadci. Spolu bolo edukovaných 58 študentov. V prípade pokračovania projektu praktickej výučby budúcich sestier na SZŠ a vzdelávania sestier v rámci SKS a PA sa zapojíme podľa pokynov gestora do jeho realizácie.

9 ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT VÝCHOVY KU ZDRAVIU

9.1 Národný program podpory zdravia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

V rámci plnenia Národného programu podpory zdravia sme pokračovali v spolupráci s regionálnymi printovými médiami: MY Kysucké noviny, Kysucký večerník, ďalej s regionálnymi elektronickými médiami: internetový portál e-kysuce, zdravie a štýl.sk, internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, ďalej sme pokračovali v spolupráci s Kysuckou knižnicou v Čadci, Domom kultúry v Čadci, Mestskou políciou v Čadci, Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Čadci – odbor komunikácie a prevencie, Slovenským červeným krížom - územným spolkom Čadca.

K ďalším aktivitám NPPZ patria aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou, ktorú sme zabezpečili uverejňovaním článkov a edukačno-intervenčných materiálov vo vyššie spomínaných printových a elektronických médiách. V roku 2015 sme spropagovali Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybu k zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Európsky týždeň športu, Európsky deň ústneho zdravia, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Medzinárodný deň starších, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň osteoporózy a Svetový deň diabetu. Okrem spropagovania svetových dní sme poskytli médiám články k celoslovenským kampaniam „Týždeň mozgu“, „Vyzvi srdce k pohybu“ a „MOST 2015“ a tiež články „Čo robiť počas horúčav“ a Vianoce, sviatky pokoja a hojnosti“.

Celoslovenská kampaň „Týždeň mozgu“

Článok s informáciou k Týždňu mozgu sme zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny, ďalej do regionálnych elektronických médií: internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl. sk, internetové stránky miest Čadca, Turzovka a Kysucké Nové Mesto. Informáciu sme tiež zverejnili aj na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. V rámci Týždňa mozgu sme zorganizovali 7 prezentácií pre 3. a 4. ročník ZŠ (ZŠ Ochodnica, ZŠ Rázusova v Čadci, ZŠ Ošadnica – Nižný koniec). Prezentácii sa zúčastnilo 131 žiakov.

22. marec – Svetový deň vody

Pri príležitosti Svetového dňa vody sme v spolupráci s Referátom životného prostredia pripravili a zaslali článok na uverejnenie do regionálnych internetových médií (internetový portál e-kysuce, webové stránky miest Čadca, Turzovka, Krásno nad Kysucou a Kysucké Nové Mesto).

7. apríl - Svetový deň zdravia

Článok pripravený k tomuto dňu sme pripravili v spolupráci s Referátom hygieny výživy a PBP a zaslali na uverejnenie do regionálnych internetových médií (internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou) a na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ. V rámci Svetového dňa zdravia bola vykonaná 1 prezentácia na tému Zdravý životný štýl pre 20 žiakov 9.ročníka ZŠ Vysoká na Kysucou. V rámci tohto dňa bol zrealizovaný dotazníkový prieskum pod názvom „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 50 klientov (25 mužov a 25 žien). Dotazníky boli spracované v programe Excel a zaslané na ÚVZ SR.

V rámci tohto dňa bol zrealizovaný dotazníkový prieskum „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 50 klientov (25 mužov a 25 žien) prichádzajúcich do základnej poradne zdravia v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci.

8. máj - Svetový deň Červeného kríža

V rámci Svetového dňa Červeného kríža sme sa v máji 2015 zúčastnili na regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov I. a II. stupňa, ktorú organizoval Slovenský Červený kríž - Územný spolok Čadca. Svojou aktívnou účasťou sme sa zúčastnili testovania zdravotných vedomostí z oblasti prvej pomoci u žiakov I. stupňa základných škôl z okresu Čadca a Kysucké Nové Mesto. Regionálnej súťaže Hliadok mladých zdravotníkov sa na I. stupni celkovo zúčastnilo 12 skupín, pričom každá skupina pozostávala z 5 členov a 1 náhradníka.

10. máj – Svetový deň - Pohybom ku zdraviu

V dňoch 11. a 14.5.2015 sme pripravili „Deň otvorených dverí“ v ambulancii Poradne zdravia, v rámci ktorého bol 22 záujemcom (15 ženám a 7 mužom) vo veku 16 až 64 rokov zmeraný krvný tlak a pulzová frekvencia, výška a hmotnosť, obvod pása a tiež hodnota celkového cholesterolu a 8 záujemcom (6 ženám a 2 mužom) stanovené hodnoty ako BMI, výška a hmotnosť, celkový cholesterol v krvi, glukóza, triacylglyceroly, HDL a LDL cholesterol z krvi. Všetkým klientom bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. V rámci tohto dňa sme pripravili článok spolu s informáciou o „Dni otvorených dverí“ a zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny a na internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, na webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci. V rámci tohto dňa bol tiež zorganizovaný „Športový deň“ pre pracovníkov RÚVZ so sídlom v Čadci. Športového dňa sa zúčastnilo 18 pracovníkov.

31. máj - Svetový deň bez tabaku

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku pracovníčka Referátu výchovy ku zdraviu pripravila článok a zaslala na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny a Kysucký večerník a internetových médií (webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou, internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk a internetovú stránku tunajšieho RÚVZ).

V rámci tohto dňa sme zrealizovali 3 prezentácie na tému „Kým stúpa dym...“ na Pedagogickej a sociálnej akadémii v Čadci a v Kysuckej knižnici v Čadci pre študentov Gymnázia J. M. Hurbana v Čadci a študentov Strednej odbornej školy drevárskej v Krásne nad Kysucou. Prezentácií sa zúčastnilo 78 študentov.

7. – 13. september - Európsky týždeň športu

Článok s informáciou k Európskemu týždňu športu sme zaslali na uverejnenie do regionálnych elektronických médií: internetový portál e-kysuce, internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto a Krásno nad Kysucou. Informáciu sme tiež zverejnili na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. V rámci tohto týždňa bol zorganizovaný „Športový deň“ pre pracovníkov RÚVZ so sídlom v Čadci spojený s turistikou. Športového dňa sa zúčastnilo 9 pracovníkov.

12. september – Svetový deň ústneho zdravia

Článok pripravený k tomuto dňu sme zaslali na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov Kysucký večerník a MY Kysucké noviny a do internetových médií (internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, Krásno nad Kysucou) a na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ. V rámci Svetového dňa ústneho zdravia boli zrealizované 3 prezentácie na tému „Zdravé zúbky“. 1 prezentácia bola zrealizovaná pre 55 detí predškolského veku v MŠ na ulici 9. mája v Kysuckom Novom Meste, a 2 prezentácie pre 69 žiakov 1. ročníka v ZŠ Rázusovej v Čadci. Popri prezentáciách boli deťom premietnuté rozprávky z edície „Prečo zvieratka bolia zúbky?“. Deťom boli tiež rozdane reklamné predmety od spoločností Lacalut a Elmex.

21. september – Svetový deň Alzheimerovej choroby

Článok s informáciami o prevencii a rizikách Alzheimerovej choroby sme zverejnili na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci a tiež sme ho zaslali na uverejnenie do regionálnych printových médií MY Kysucké noviny a Kysucký večerník a elektronických médií ako sú internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Turzovka, internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk. V rámci toho svetového dňa sme tiež vykonali 1 prezentáciu pre 38 klientov Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov v Horelici.

29. september – Svetový deň srdca

V rámci Dňa srdca bola v spolupráci s Referátom hygieny detí a mládeže zorganizovaná kampaň MOST 2015, ktorú organizovala Slovenská nadácia srdca. Kampaň sa v našom regióne organizovala v supermarkete TEMPO Čadca. Kampane sa zúčastnilo 73 osôb. 50 osobám bola meraná hladina cholesterolu v krvi. 60 osobám bola stanovená hodnota BMI. 73 osobám bol zmeraný krvný tlak. Informácia o realizácii kampane bola zaslaná na uverejnenie do regionálnych printových a elektronických médií (týždenníky MY Kysucké noviny, Kysuce, Kysucký večerník, internetový portál e-kysuce, internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Krásno nad Kysucou a tiež na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci).

1. október – Medzinárodný deň starších

Článok pripravený k tomuto dňu sme zverejnili na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. Taktiež bola nainštalovaná vývesná tabuľa s touto tematikou vo vstupnej hale RÚVZ.

10. október – Svetový deň duševného zdravia

Článok s informáciami k uvedenému dňu sme zaslali na uverejnenie do regionálnych elektronických médií ako sú internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Turzovka a tiež portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk, článok sme zverejnili i na internetovej stránke nášho Regionálneho úradu.

16. október – Svetový deň výživy

Článok k svetovému dňu sme zaslali na uverejnenie do regionálnych internetových médií (webová stránka mesta Čadca, Kysuckého Nového Mesta, Krásna nad Kysucou a Turzovky a portály e-

kysuce a zdravie a štýl.sk) a tiež sme informáciu zverejnili na internetovej stránke tunajšieho Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. V rámci Svetového dňa duševného zdravia a Svetového dňa výživy sme pripravili a zrealizovali 4 prezentácie, ktorých súčasťou boli aj zásady psychohygieny. 1 prezentácia bola zrealizovaná pre 42 študentov 2. ročníka Gymnázia v Turzovke, 1 prezentácia pre 15 študentov 3. ročníka Pedagogickej a sociálnej akadémie v Čadci, 1 prezentácia pre 79 študentov 2. ročníka Obchodnej akadémie v Čadci a 1 prezentácia pre 16 žiakov 8. ročníka v ZŠ Oščadnica – Nižný koniec.

20. október – Svetový deň osteoporózy

Článok s informáciami o osteoporóze sme zaslali na zverejnenie na internetovú stránku Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci a tiež sme ho zaslali na uverejnenie do regionálnych printových médií MY Kysucké noviny, Kysucký večerník a elektronických médií ako sú internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Turzovka a internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk. Pri príležitosti tohto dňa bola zrealizovaná 1 prezentácia na tému „Osteoporóza“ pre členov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Dome kultúry v Čadci.

15. november – Svetový deň diabetu

Pri príležitosti Svetového dňa diabetu sme zaslali na uverejnenie článok, ktorý sme obdržali z ÚVZ SR. Článok bol zaslaný do regionálnych elektronických médií (internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Turzovka a tiež internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk).

Článok „Čo robiť počas horúčav“

V rámci horúcich letných dní sme pripravili článok „Čo robiť počas horúčav“ a zaslali na uverejnenie do regionálnych printových týždenníkov MY Kysucké noviny, Kysucký večerník a regionálnych elektronických médií ako sú internetové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou a Turzovka a internetové portály e-kysuce a zdravie a štýl.sk. Článok sme tiež zverejnili na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ.

Článok „Vianoce – sviatky pokoja a hojnosti“

V predvianočnom období sme pripravili článok „Vianoce - sviatky pokoja a hojnosti“ a zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka Kysucký večerník a tiež bol zverejnený na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Čadci.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Program bol ukončený v roku 2013.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity sa vykonáva formou prezentácií na základných a stredných školách v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto. Pri realizácii tohto programu bolo v roku 2015 zrealizovaných 10 prezentácií na tému „Zdravý životný štýl

a poruchy príjmu potravy“ v Základnej škole Čierne - Vyšný koniec, v ZŠ Vysoká nad Kysucou, v Pedagogickej a sociálnej akadémii v Čadci, v ZŠ Ochoznica, v Gymnáziu v Turzovke, Obchodnej akadémii v Čadci a v ZŠ Oščadnica - Nižný koniec. Prezentácie boli obohatené o premietanie filmu „Sami“ a žiaci a študenti mali možnosť zistiť podiel tukovej a svalovej hmoty pomocou prístroja OMRON KaradaScan. Prezentácií sa zúčastnilo 237 žiakov ZŠ a študentov SŠ.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Článok spolu s informáciami o kampani (podmienky súťaže, účastnícke listy, sprievodné plagáty) sme zaslali na uverejnenie do regionálnych elektronických a printových médií (týždenník MY Kysucké noviny, portál e-kysuce, webové stránky miest Čadca, Turzovka, Krásno nad Kysucou a Kysucké Nové Mesto). Taktiež sme informáciu zverejnili aj na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. Ku kampani sme vytvorili informačné panely (vo vstupných priestoroch tunajšieho RÚVZ, v priestore čakárne ambulancie Poradne zdravia a tiež v komunikačných priestoroch na 3. poschodí RÚVZ) s možnosťou prevzatia účastníckych listov ku kampani. Informácia bola zaslaná na uverejnenie aj do regionálnej televízie KTV.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009-2015

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: vybrané RÚVZ v SR

RÚVZ so sídlom v Čadci nebolo vybrané na plnenie úlohy.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Aktivity v rámci tohto programu sa vykonávajú formou edukačných aktivít zameraných na prevenciu užívania drog, tabaku, alkoholu a alkoholických nápojov, ktoré sú súčasťou prezentácií na tému „**Drogy a AIDS**“, „**Miluj život - nie drogu!**“ a „**Alkohol a ženy**“. V roku 2015 bolo vykonaných 22 prezentácií, v ktorých sa okrem iného hovorilo aj o nepriaznivých účinkoch užívania alkoholických nápojov. Prezentácií sa zúčastnilo 1093 študentov SŠ (Stredná odborná škola – technická v Čadci, Pedagogická a sociálna akadémia sv. Márie Goretti v Čadci, Obchodná akadémia v Čadci, Stredná odborná škola obchodu a služieb v Čadci, Gymnázium J. M. Hurbana v Čadci, Gymnázium v Turzovke, ZŠ Rázusova v Čadci, Stredná odborná škola technická v Čadci, ZŠ Komenského v Čadci, ZŠ Horelica, ZŠ Žarec v Čadci, Špeciálna základná škola v Čadci). Prezentácie sú bližšie opísané v kapitole 9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast. Okrem spomínaných prezentácií bola zorganizovaná 1 prezentácia pre ženy v produktívnom veku s názvom „**Ženy a alkohol**“ v Kysuckej knižnici v Čadci. Prezentácie sa zúčastnilo 17 žien vo veku 18-50 rokov.

V rámci prevencie alkoholovej závislosti bol realizovaný dotazníkový prieskum „Realizácia prierezovej štúdie o vplyve zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti – NAPPA.“ Dotazníkový prieskum pozostával z vyplnenia dotazníka 80 klientmi, ktorý boli rozdelení do

vekových skupín a podľa pohlavia (16 roční muži a ženy, 21 roční muži a ženy a 28 roční muži a ženy). Výsledky z prieskumu boli zaznamenané do programu Excel a zaslané na spracovanie na ÚVZ SR a na bioštatistiku do Spišskej Novej Vsi.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Aktivity týkajúce sa plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí sme realizovali v mesiaci október 2015.

V rámci „**Dňa otvorených dverí**“, ktorý sa organizoval na tunajšom RÚVZ pri príležitosti Svetového dňa pohybu, navštívilo ambulanciu Poradne zdravia 17 seniorov. Všetkým záujemcom bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

V októbri 2015 bola pri príležitosti Mesiaca úcty k starším zrealizovaná 1 prezentácia na tému „**Alzheimerova choroba**“ pre 38 klientov Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov v Horelici.

Ďalšia prezentácia na tému „**Osteoporóza**“ bola zrealizovaná pre 63 členov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Dome kultúry v Čadci.

V rámci Mesiaca úcty k starším bol zorganizovaný „**Deň zdravia**“ pre klientov Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov v Horelici. Tohto dňa sa zúčastnilo 31 klientov zariadenia, ktorým bol diagnostikovaný celkový cholesterol v krvi, krvný tlak, BMI a bola zaznamenaná osobná anamnéza.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci realizuje program prostredníctvom edukačného pôsobenia najmä na žiakov základných a študentov stredných škôl. Prezentácie sú zamerané najmä na prevenciu závislostí (tabak, drogy, alkohol), zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy, činnosť a funkcie mozgu a pôsobenie na dentálne zdravie detí mladšieho školského a predškolského veku.

V rámci pôsobenia na dentálne zdravie detí bolo v roku 2015 zrealizovaných 7 prezentácií na tému „**Zdravé zúbky**“. 2 prezentácie boli zrealizované pre 44 žiakov 1. – 3. ročníka v ZŠ Ochodnica, 1 prezentácia pre 55 detí predškolského veku v MŠ na Ul. 9. mája v Kysuckom Novom Meste a 4 prezentácie pre 157 žiakov 1. a 2. ročníka v ZŠ Rázusovej v Čadci. Popri prezentáciách boli žiakom premietané DVD rozprávky z edície „**Prečo zvieratka bolia zúbky?**“ s názvom: Čo sa stalo medvedíkovi, Lakomý syseľ, Prečo líštička stratila krásu, Prečo vlk šušlal, Maškrtná veвериčka a Kráľovstvo zúbkov. Počas prezentácie boli žiaci odmeňovaní darčkovými predmetmi vo forme vzorky zubnej pasty, omal'ovánkami a pod. od spoločností: Zdravotná poisťovňa Dôvera, Lacalut a Colgate.

Na tému prevencie fajčenia a užívania návykových látok boli zrealizované prezentácie na tému „**Drogy a AIDS**“, „**Kým stúpa dym**“, „**Miluj život - nie drogu!**“ a „**Alkohol a ženy**“. V roku 2015 bolo zrealizovaných 27 prezentácií. Na tému prevencie fajčenia boli zrealizované prezentácie pod názvom „Kým stúpa dym...“, „Fajčenie škodí zdraviu“, a to 1 prezentácia na tému „Kým stúpa dym...“ pre 19 žiakov 8. ročníka v ZŠ Vysoká nad Kysucou, 2 prezentácie na tému „Kým stúpa dym...“ pre 30 študentov 1. ročníka Spojenej školy na Murgašovej ulici v Kysuckom Novom Meste, 1 prezentácia na tému „Fajčenie škodí zdraviu“ pre 20 študentov Pedagogickej a sociálnej akadémie sv. Františka z Assisi v Čadci, 2 prezentácie v Kysuckej knižnici v Čadci na tému „Kým stúpa dym...“, a to 1 prezentácia pre 45 študentov 1. ročníka Gymnázia J. M. Hurbana v Čadci a 1 prezentácia pre 13 študentov 3. ročníka Strednej odbornej školy drevárskej v Krásne nad Kysucou a 1 prezentácia pre 42 žiakov 7. ročníka v ZŠ Raková. Na tému drogových závislostí boli realizované prezentácie pod názvom „Drogy a AIDS“, „Miluj život - nie drogu!“ a „Nemusíš to zažiť“. Prezentácie boli realizované nasledovne: 4 prezentácie pre 47 študentov 2. ročníka Strednej odbornej školy technickej v Čadci, 1 prezentácia pre 27 študentov Pedagogickej a sociálnej akadémie v Čadci, 1 prezentácia pre 36 študentov Gymnázia v Turzovke, 2 prezentácie pre 63 žiakov 7. a 8. ročníka v ZŠ Rázusovej v Čadci a 2 prezentácie pre 43 študentov 2. ročníka Strednej odbornej školy technickej v Čadci. Prezentácie boli doplnené o premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“, „PLAY TRUE“, „LUKY“ a meraniami oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom MicroSmokerlyzér. O merania CO prístrojom smokerlyzér celkovo prejavilo záujem 378 žiakov a študentov. Okrem spomínaných prezentácií bol zrealizovaný cyklus besied pod názvom „Nemusíš to zažiť“, ktorý organizovalo Mesto Čadca v spolupráci s Mestskou políciou v Čadci, OR PZ v Čadci a RÚVZ so sídlom v Čadci. Besied sa zúčastnilo 489 žiakov 9. ročníka ZŠ a 1. ročníka SŠ zo škôl ZŠ Komenského v Čadci, ZŠ Horelica, Stredná odborná škola obchodu a služieb, ZŠ Žarec v Čadci, Pedagogická a sociálna akadémia sv. Márie Goretti v Čadci, ZŠ Rázusova v Čadci, Stredná odborná škola technická v Čadci, Špeciálna základná škola v Čadci, ZŠ Podzávoz, Obchodná akadémia v Čadci, Gymnázium J. M. Hurbana v Čadci. Besedy boli doplnené možnosťou premerania CO pomocou prístroja MicroSmokerlyzér a možnosťou vyskúšania opileckých a drogových okuliarov. Na tému prevencie alkoholovej závislosti bolo zrealizovaných 5 prezentácií pod názvom „Alkohol a ženy“, a to 1 prezentácia pre 78 študentov Pedagogickej a sociálnej akadémie sv. Márie Goretti v Čadci, 2 prezentácie pre 169 študentov 2. a 3. ročníka Obchodnej akadémie v Čadci a 2 prezentácie v Kysuckej knižnici v Čadci pre 55 študentov 1. ročníka Strednej odbornej školy obchodu a služieb a 57 študentov 4. ročníka Gymnázia J. M. Hurbana v Čadci.

Na tému „**Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy**“ bolo v roku 2015 zrealizovaných 10 prezentácií, a to 1 prezentácia pre 21 žiakov 7. ročníka v ZŠ Čierne pri Čadci – Vyšný koniec, 1 prezentácia pre 20 žiakov 9. ročníka v ZŠ Vysoká nad Kysucou, 3 prezentácie pre 70 študentov 1. a 2. ročníka Pedagogickej a sociálnej akadémie sv. Márie Goretti v Čadci, 2 prezentácie pre 30 žiakov 8. a 9. ročníka v ZŠ Ochodnica, 1 prezentácia pre 42 študentov 2. ročníka Gymnázia v Turzovke, 1 prezentácia pre 79 študentov Obchodnej akadémie v Čadci a 1 prezentácia pre 16 žiakov 8. ročníka ZŠ Oščadnica – Nižný koniec. Prezentácie boli doplnené premietaním DVD filmu „Sami“ a možnosťou diagnostiky pomeru telesného tuku a svalovej hmoty pomocou prístroja OMRON KaradaScan, ktorú využilo 146 žiakov a študentov.

V rámci „**Týždňa mozgu**“ bolo zrealizovaných 7 prezentácie na tému „**Na čo nám je mozog?**“, a to 4 prezentácie pre 72 žiakov 3. ročníka Základnej školy Rázusovej v Čadci, 1 prezentácia pre 19 žiakov 3. a 4. ročníka v ZŠ Ochodnica a 2 prezentácie pre 20 žiakov 3. a 4. ročníka v ZŠ Oščadnica – Nižný koniec. Prezentácie boli doplnené o realizáciu logických hier (sudoku, krížovky, pexeso, hlavolamy a optické klamy).

V rámci prevencie výskytu Alzheimerovej choroby bola zrealizovaná 1 prezentácia pre 18 študentov 2. ročníka Gymnázia v Turzovke.

V rámci prevencie výskytu HIV/AIDS boli zrealizované 4 prezentácie pod názvom „**Drogy a AIDS**“ pre 47 študentov 2. ročníka Strednej odbornej školy technickej v Čadci. V rámci prevencie HIV/AIDS bol v tunajšom RÚVZ realizovaný projekt „**Hrou proti AIDS**“, ktorého sa zúčastnilo 176 žiakov 9. ročníka ZŠ a 1. ročníka SŠ. Do projektu sa zapojili školy Stredná odborná škola technická v Čadci, ZŠ Rázusova v Čadci a ZŠ Komenského v Čadci.

9.7 CINDI program SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Program CINDI sa dlhodobo realizuje prostredníctvom Základnej poradne zdravia, a to vyšetrením biochemických parametrov pomocou prístroja REFLOTRON s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V Základnej poradni zdravia bolo v roku 2015 vyšetrených 153 klientov (57 mužov a 96 žien), z toho prvýkrát vyšetrených klientov bolo 25 (8 mužov a 17 žien) a 128 (49 mužov a 79 žien) klientov bolo vyšetrených opakovane. Zistené údaje sú zaznamenané v počítačovom programe „Test zdravé srdce“, z ktorého sa zisťuje index kardiovaskulárneho rizika TC/HDL, TG/HDL a LDL/HDL. Klientom prichádzajúcim do Základnej poradne zdravia sa zaznamenáva rodinná a osobná anamnéza, meria sa krvný tlak a pulzová frekvencia, obvod bokov a pása s následným stanovením indexu WHR, výška a hmotnosť s následným stanovením indexu BMI. V roku 2015 bolo tiež vykonaných 42 vyšetrení pečenej transferáz, z toho 20 u mužov a 22 u žien.

Pracovníci Základnej poradne zdravia pokračovali v spolupráci s Referátom hygieny detí a mládeže, a to v realizácii projektu „COSI“, realizovaného v rámci plnenia akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025.

9.8 TOHES – TABACO and HEALTH EDUCATIONAL SURVEY

Gestor úlohy: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Čadci, OPZ/RVkJ

Dotazníkový prieskum TOHES – TABACO and HEALTH EDUCATIONAL SURVEY bol ukončený v roku 2014.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY /NEHAP IV/

Kvalitu pitnej vody sleduje RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne v rámci monitoringu pitnej vody a v rámci štátneho zdravotného dozoru. Spolu bolo k vyhodnocovaciemu obdobiu odobratých v rámci kontrolného monitoringu pitnej vody 109 vzoriek pitných vôd /v okresoch Dolný Kubín 39, Námestovo 41, Tvrdošín 29/ a v rámci preverovacieho monitoringu 2 vzorky pitnej vody /okres Námestovo/. Celkove nevyhovovalo 5 vzoriek vôd /kontrolný monitoring/, z toho 3 vzorky v mikrobiologických ukazovateľoch /Krušetnica a Zákamenné – okres Námestovo, Istebné – okres Dolný Kubín/ a 2 vzorky pre zvýšený obsah železa /Mútne - okres Námestovo a Chlebnice - okres Dolný Kubín/. Za chybné vzorky pitných vôd bola obciam Krušetnica a Zákamenné uložená náhrada nákladov /vodovody sú v správe obcí/.

Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný i na menších skupinových vodovodoch, z ktorých sú zásobované pitnou vodou rekreačné zariadenia. Bolo odobratých 21 vzoriek pitných vôd, z toho 5 vzoriek pitnej vody nevyhovovalo v mikrobiologických ukazovateľoch a to pre podlimitnú hodnotu chlóru /Penzión Oravská horáreň v Hruštíne, Chata na Kubínskej Holi a v Oraviciach – Chata Lux, Chata Oravica a Termálne kúpalisko Oravice/. Prevádzkovateľom zariadení bola uložená náhrada nákladov, ktorá bola aj zaplatená.

Pri príležitosti Svetového dňa vody RÚVZ propagoval tento deň na svojich www stránkach a zaslaním e – mailovej informácie všetkým obciam o jeho význame. V rámci aktivít RÚVZ poskytol 55 konzultácií verejnosti, ktorá sa zaujímala najmä o individuálne vodné zdroje.

Voda na kúpanie bola odobratá v rámci štátneho zdravotného dozoru na umelých kúpaliskách: v Aquarelaxe Dolný Kubín - 8 vzoriek (v 4 vzorkách vyšetrený aj ukazovateľ Legionella species), na termálnom kúpalisku v Tvrdošíne v Oraviciach – 2 vzorky, na termálnom kúpalisku Meander Park Oravice – 8 vzoriek (v 4 vzorkách vyšetrený aj ukazovateľ Legionella species), ale aj na prírodných kúpaliskách na Oravskej priehrade /pri ATC Stará Hora, ATC Slanica, ATC JAMI, ATC Prístav a Nábřežie - Námestovo po jednej vzorke/ - 5 vzoriek, druhý odber na 3 odberových miestach /pri ATC Stará Hora, ATC Slanica, Nábřežie – Námestovo/ po jednej vzorke, 1 vzorka z veľkého jazera Kľačany - Rieka. Celkovo bolo odobratých 9 vzoriek vôd na kúpanie na prírodných kúpaliskách a 18 vzoriek vôd na kúpanie z umelých kúpalísk, spolu 27 vôd. Odobraté vzorky vyhovovali vo vyšetrovaných ukazovateľoch limitom uvedeným v platnej legislatíve, okrem: 1 vzorky vody na kúpanie na umelom kúpalisku, odobratej z vnútornej časti kľudového bazéna s neupravovanou geotermálnou vodou v TK Meander Park Oravice, ktorá bola nevyhovujúca pre nadlimitnú hodnotu v mikrobiologických ukazovateľoch (kultivovateľné mikroorganizmy pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, Escherichia coli a Pseudomonas aeruginosa) a pre podlimitnú hodnotu voľného chlóru, za čo prevádzkovateľovi zariadenia bola za jej odber a vyšetrenie uložená náhrada nákladov vo výške 166,42 €, ktorá bola uhradená a 1 vzorky vody na kúpanie na prírodnom kúpalisku, odobratej z Oravskej priehrady v časti Nábřežie – Námestovo, z dôvodu prekročenia medznej hodnoty ukazovateľa črevné enterokoky. Mestu Námestovo, mestskému úradu (ako príslušnému správcovi vodnej plochy, ktorá nemá prevádzkovateľa), bolo písomne oznámené, že voda na kúpanie v tejto lokalite je zo zdravotných dôvodov nevyhovujúca na kúpanie návštevníkov a bolo mu doporučené, aby na brehu vodnej plochy osadil tabuľu so znením „Zákaz kúpania zo zdravotných dôvodov“ do času opakovaného vyšetrenia vzorky vody

na kúpanie v tejto lokalite a preukázania vyhovujúcich ukazovateľov kvality. Opakovaný odber preukázal vyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie na prírodnom kúpalisku.

Problematiku vonkajšieho znečistenia ovzdušia a hluku sleduje RÚVZ v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia sa v hodnotenom období nesledovala.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Posledné merania mikroklimatických podmienok vo veľkých bazénových halách bolo v 2. polroku 2015, kedy sme 04.08.2015, v zariadení Aquarelax Dolný Kubín súbežne s kolegami z RÚVZ so sídlom v Žiline merajúcimi hluk, teplotu, vlhkosť ovzdušia, prúdenie vzduchu v bazénovej hale, odobrali 5 vzoriek vody na kúpanie z bazénov vo vodnom svete – v relaxačnom 3 vzorky, v detskom 1 vzorku, vo vírivke – 1 vzorku (vo vzorkách bol vyšetrený aj ukazovateľ Legionella species) a 1 vzorku natívnej vody. Súbežne sme odobrali na vyšetrenie stery na stanovenie mikrobiálnej kontaminácie predmetov a plôch z prostredia /z podláh, stien a zriaďovacích predmetov/, spolu 10 sterov a vykonali odbery vzoriek ovzdušia v počte 10 ks. Úlohu vyhodnocuje RÚVZ Žilina.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK (RIZIKOVÉ PRÁCE)

Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa štandardných výstupov z programu ASTR je v regióne Oravy 1917, z toho 512 žien. Oproti roku 2014 došlo k miernemu vzostupu pracovníkov pracujúcich na rizikových pracoviskách o 67, u žien však bol pokles o 1 ženu. Tento fakt súvisí hlavne s rozširovaním výroby (a teda aj zvyšovaním počtu zamestnancov) v podnikoch zaoberajúcich sa strojárskou výrobou, čiastočne aj drevospracujúcou výrobou. Celkový počet firiem, kde sú vyhlásené rizikové práce je 93, čo znamená pokles o 6 firiem. Súvisí to hlavne s automatizáciou a modernizáciou výroby, ako aj s tým, že v poľnohospodárske na Orave sa obmedzuje pestovanie plodín, pri pestovaní ktorých je potrebná chemická ochrana rastlín a výroba sa nahrádza hlavne živočíšnou výrobou. Vydaných bolo 16 rozhodnutí (vyhlásení rizikových prác), ktoré súviseli prevažne so vznikom nových firiem, prípadne s rozširovaním výroby v existujúcich firmách, v ktorých na základe objektivizácie faktorov pracovného prostredia boli vyhlásené rizikové práce. Vydaných boli 6 rozhodnutí, kedy sa riziková kategória prác 3 zmenila na 2. kategóriu prác z dôvodu modernizácie výroby, čo preukázala nová objektivizácia faktorov pracovného prostredia.

Uložili sme 1 sankciu firme zaoberajúcej sa strojárskou výrobou, ktorá mala vyhlásené rizikové práce, 3. a 4. kategórie, za porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. - § 30 ods.1 písm. f), § 32 ods. 1, § 33 ods. 1, § 36 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 písm. a), b), c), f), l) bod 2, jeho vykonávacích predpisov a iných právnych predpisov týkajúcich sa ochrany zdravia a to:

- § 7 Nariadenia vlády SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluk, v znení neskorších predpisov,
- § 5 Nariadenia vlády SR č. 416/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, Príloha č. 1, bod 9.1 až 9.3.
- Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, Príloha č. 1 bod 18 až 18.2.2.
- Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, Príloha č. 1, bod č.6
- §§ 4,5,6 Nariadenie vlády SR č. 395/2006 Z.z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.

Firme boli stanovené termíny na odstránenie nedostatkov.

2.1.2 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTOK A ZMESÍ

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme kontrolovali zaobchádzanie s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami, najmä ich skladovanie, vrátane spôsobu evidencie, používanie týchto látok a zmesí, odbornú spôsobilosť na manipuláciu s nimi, prevádzkové poriadky, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti zamestnancov (vstupné a periodické lekárske preventívne prehliadky), zabezpečenie OOPP pre zamestnancov, vybavenie pracovísk lekárničkami prvej pomoci, likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov. Zásadné nedostatky pri práci s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami sme nezaznamenali.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTOK POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

Vydali sme 5 rozhodnutí v súvislosti s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4 ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZAŤAŽENIA

Prešetrovali sme 2 podozrenia na profesionálnu chorobu 29 – DNJZ.

V 1. prípade sa jednalo o podozrenie na profesionálnu chorobu 29 – DNJZ – Epicondylitis radialis et ulnaris humeri bilat., Impingement syndróm glenohumerálny omae l. sin.

Išlo o pracovníka, ktorý pracoval cca 44 mesiacov - od roku 2010 do roku 2014 - ako hutník – odpichár na rizikovitom pracovisku, kategória 4 (posledné rozhodnutie č. A/2015/00483 – PPL, riziková kategória 4 – prach s nešpecifickým účinkom, mangán, hluk premenný, záťaž teplom, fyzická záťaž prevažne dynamická, ktoré vydal Regionálny úrad so sídlom v Dolnom Kubíne dňa

20. 1. 2015). Pracovník pracoval opakovane na dobu určitú, pričom pracovný pomer trval cca 9 mesiacov/rok. V dobe medzi jednotlivými pracovnými pomermi bol PN z dôvodu problémov s pohybovým systémom (bedrový kĺb a chrbtica, v anamnéze Morbus_Scheuermann). V septembri 2014 nastúpil na PN (ešte do 30. 11. 2014 trval pracovný pomer na dobu určitú) z dôvodu bolesti oboch horných končatín – viac vľavo – rameno, lakeť, trpnutie a necitlivosť prstov v oblasti ľavej ruky. V marci 2015 bol vyšetrený na Klinike pracovného lekárstva Univerzitetnej nemocnice v Martine so záverom suspektnej profesionality.

Nadmerná fyzická záťaž odpichára so zameraním na horné končatiny je pri činnostiach – preťahovanie odpichového otvoru tyčou, 6 m dlhou, ktorá má hmotnosť cca 18 kg. Položená je na pecnom uhlíku pred odpichovým otvorom. Odpichár ňou pohybuje v polohe horných končatín vo výške pŕs - čas trvania za zmenu cca 10 minút. Ďalej sa jedná o zatváranie odpichového otvoru – ubíjanie kladivom o hmotnosti cca 8 kg, horné končatiny sú taktiež vo výške pŕs, ktoré trvá cca 10 minút za zmenu. Expozícia nadmerného jednostranného fyzického zaťaženia horných končatín je cca 20 minút za zmenu (4 odpichy).

Po každom odpichu odpichár na odpichovej plošine očistí pracovné okolie odpichového otvoru a odpichového žľabu, upraví pracovné miesto pre ďalší odpich pece, t.j. odloží nepoužité odpichové tyče, poukladá pracovný materiál. Profesionálny pôvod ochorenia sme nevyhlúčili. Klinika pracovného lekárstva Univerzitetnej nemocnice v Martine t.č. nepriznala profesionálnu chorobu. Prípád sa ďalej rieši prostredníctvom regionálnej komisie.

V 2. prípade sa jednalo o podozrenie na profesionálnu chorobu DNJZ(29) – Syndróm canalis carpi l. utrq. St.p. operácii l. dx. 9/14 s primeraným pooperačným nálezom klinicky aj EMG, vľavo SKK stredne ťažkého stupňa. St. p. operácii pollex saltans l.dx. 5/15 a digitus III. saltans l. dx. 2/15, susp. impingement syndróm G – H l.dx.

Išlo o pracovníčku, ktorá pracovala od roku 2008 na pozícii operátora výroby v spoločnosti, ktorá sa zaoberá výrobou, montážou a predajom palivových rozvodov pre automobilový priemysel. Jednalo sa o trojzmenú prevádzku. Vo firme nemáme vyhlásené rizikové práce. Operátor výroby je zaradený v 2. kategórii prác - fyzická záťaž pri práci – lokálna svalová záťaž (objektívizácia pracovného prostredia – Protokol o meraní a posúdení lokálnej svalovej záťaže č. 21/14 zo dňa 28. 10. 2014 - PZS Pro Benefit s.r.o., so záverom – u hodnotených zamestnancov pre svaly predlaktí obidvoch horných končatín práca pri rotácii po polovici pracovnej zmeny neprekračuje legislatívou stanovené limitné hodnoty a splňa podmienky na zaradenie do kategórie 2 – fyzická záťaž pri práci – lokálna svalová záťaž). Práca je vykonávaná v stoji, so zapojením horných končatín, s vynúteným tempom, daným strojom. Z tohto dôvodu sme nevyhlúčili profesionálny pôvod ochorenia.

Z Kliniky pracovného lekárstva Univerzitetnej nemocnice v Martine sme zatiaľ nedostali výsledok týkajúci sa eventuálnej profesionality ochorenia.

V oboch firmách sme vykonali štátny zdravotný dozor s cieľom minimalizácie rizika z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia pohybového systému.

2.2 ITERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci a v rámci terénnej práce sme poskytli informácie z oblasti ochrany zdravia pri práci 352 fyzickým a právnickým osobám. Celkový počet poskytnutých konzultácií, osobných i telefonických, bol v priebehu sledovaného polroka 683.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nerieši.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nerieši.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V roku 2015 sme vydali 68 rozhodnutí a 5 stanovísk na uvedenie priestorov do prevádzky, ktoré plánovali zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím. Na porovnanie, za rok 2014 sme vydali 33 rozhodnutí a 3 stanoviská.

Jednalo sa prevažne o práce administratívneho charakteru (ako vedenie účtovníctva a iné administratívne práce), predajne rôznych tovarov (mobilov, textilu, autodiélov, potrieb pre remeselníkov a podobne), drobné remeselnícke práce, vrátnikov, montážnych pracovníkov v elektrotechnickom priemysle, prípadne pomocné práce na obecných úradoch. Pracovné priestory, ako aj vykonávaná práca boli vhodné pre osoby so zdravotným postihnutím. Pri uvádzaní týchto pracovísk do prevádzky sme nie vždy oboznámení so zdravotným stavom osôb so zníženou pracovnou schopnosťou, nakoľko zamestnávateľ nemal o tomto fakte znalosť z dôvodu, že údaje ešte neboli poskytnuté zo strany úradov práce. Nevydali sme žiadne rozhodnutie, kde by osoby so zdravotným postihnutím boli zaradené na pracovisko, kde boli vyhlásené rizikové práce. Pokiaľ sme mali znalosti o zdravotnom postihnutí, jednalo sa v prevažnej miere o postihnutie pohybového systému (M).

Vykonalí sme štátny zdravotný dozor na 10 chránených pracoviskách, ktorých prevádzka bola schválená v minulých obdobiach. Zistili sme, že pracoviská sú spravidla v prevádzke po nevyhnutnú dobu, určenú úradmi práce v súvislosti s poskytovaním benefitov na tieto pracoviská. Chránené pracoviská však spravidla zanikajú po termíne, ktorý je potrebný dodržať pre splnenie podmienok dotácie z úradov práce. Niektoré pracoviská zaniknú úplne, iné sa po prerušení prevádzkovania a splnení podmienok na novú dotáciu z úradov práce, opätovne zriaďujú.

VYHODNOTENIE ÚLOHY ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ Dolný Kubín	Počet nových posúdení		Počet kontrolovan ých	Počet	Počet zamestnanco v	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	Rozhodnutí	stanov.	CHP	kontrol	so ZPS na kontrolovan ých CHP v danom roku (spolu)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
	68	5	83	83	102	nie	nie		

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli zo zariadení spoločného stravovania a z distribúcie odoberané vzorky tuzemskej a zahraničnej kuchynskej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. V roku 2015 bolo odobratých 24 vzoriek NaCl, všetky s vyhovujúcimi výsledkami.

3.2 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ LEGISLATÍVU

V priebehu roku 2015 boli odobraté 2 vzorky keramických výrobkov z výroby v Trstenej na vyšetrenie obsahu Cd a Pb a 2 vzorky panvíc s keramickým povrchom (krajina pôvodu Čína) na vyšetrenie obsahu Ba, Co, Pb, Mn, Cd, Ni, Al výsledky vyšetrení RÚVZ Poprad boli vo všetkých prípadoch v súlade s právnymi predpismi.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Odborní pracovníci oddelenia HV vykonali na základe odborného usmernenia štátnej zdravotnej dozory nad kozmetickými výrobkami vo výrobných prevádzkach s dôrazom na kontrolu informačnej zložky a správnej výrobných praxe, tiež vykonali odber vzoriek podľa plánu a reagovali na hlásenia z Európskych systémov na ochranu spotrebiteľa – RAPEX.

3.4 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Bol vykonaný monitoring u výrobcu kozmetiky TRIX – Lubomír Drgáň Trstená, výrobcu dvoch výrobkov s obsahom nanomateriálov – colloidal silver a colloidal gold, vrátane kontroly informačných zložiek, materiály spĺňajú požiadavku definície a sú v súlade s platnou legislatívou pre kozmetické výrobky.

3.5 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

Boli odobraté 4 vzorky potravín na vyšetrenie obsahu vybraných prídavných látok - kyseliny sorbovej a jej solí, kyseliny benzoovej a jej solí, mentofuránu a kumarínu, výsledky boli podľa protokolov RÚVZ Žilina a ÚVZ SR v súlade s právnymi predpismi.

3.7 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Bola zachytená len jedna vzorka pramenitej balenej vody vo watercooleri (Aqua Pro pramenitá voda výrobcu Aqua Pro s.r.o., Košice) ktorá podľa laboratórnych vyšetrení zodpovedala platnej legislatíve.

3.8 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Bola odobratá 1 vzorka na následnú výživu dojčiat od 6. mesiaca do 1. roka (Sunar Complex 2 následná sušená mliečna výživa dojčiat od ukončeného 6. mesiaca). Podľa laboratórnych vyšetrení zodpovedala platnej legislatíve.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V mesiaci marec 2015 bol realizovaný prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov a študentov na dvoch základných školách (ZŠ Rabčice, ZŠ Novot') a na troch stredných odborných školách v regióne Orava (Stredná odborná škola polytechnická Dolný Kubín, Stredná odborná škola obchodu a služieb Dolný Kubín, Obchodná akadémia Dolný Kubín). Anonymný dotazník vyplnilo spolu 401 respondentov (70 žiakov a 331 študentov). Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu, ktorý sme realizovali v mesiaci jún 2015 je komplexné zmapovanie úrazovosti detí predškolského a školského veku v širšom kontexte t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcich rokov. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Do projektu sa zapojilo 18 detí (7-10 ročných) zo Základnej školy s materskou školou Nižná (vidiecka ZŠ) a 27 detí (7-10 ročných) zo Základnej školy M. Medveckej Tvrdošín (mestská ZŠ). Išlo o prieskum dotazníkovou metódou. Zozbierané a zosumarizované údaje sa zadávali do pripravených masiek v programe Excel.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 ZABEZPEČENIE NÁRODNÉHO IMUNIZAČNÉHO PROGRAMU

Zabezpečenie posilnenia informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení sme v roku 2015 realizovali na úrovni odbornej i laickej verejnosti.

Informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním sú priebežne poskytované laickej verejnosti formou letákov, nástieniek, informáciami na www stránke a v regionálnych médiách.

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu. Všetky odborné aktivity spojené s realizáciou zabezpečenia NIP si vyžadujú priebežné vzdelávanie a doškoľovanie pracovníkov epidemiológie, ostatných zdravotníckych pracovníkov, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Ďalej bolo vykonávané:

- usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcín,
- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2015 - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež na stránke RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne,
- realizácia Európskeho imunizačného týždňa –prednášky pre zdravotníckych pracovníkov a študentky SZŠ v Dolnom Kubíne
- dotazníkový prieskum vedomostí rodičov o očkovaní -400 dotazníkov od budúcich matiek – pacientky gynekologických ambulancií, študenti Katolíckej univerzity v Ružomberku-150 dotazníkov

- distribúcia letákov o realizácii a význame očkovania na ambulancií pre deti a dorast-70 očkovacích kalendárov

- lekári v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne boli informovaní o epidemiologickej situácii vo výskyte osýpok a rubeoly v krajinách v Európe, -lekárom prvého kontaktu bola zaslaná informácia o hlásení nežiaducich účinkov v súvislosti s očkovaním.

informácia lekárom projekt „Chránime našich pacientov, Tehotenstvo a očkovanie“,

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dorast, bolo rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania. Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Od mája 2013 sme rodičov odmietajúcich povinné očkovanie začali písomne pozývať do poradne očkovania. Záujem je malý a väčšina pozvaných na naše pozvánky nereagovala.

V roku 2015 sme začali realizovať projekt vzdelávanie budúcich zdravotných sestier v oblasti vakcinológie. V spolupráci so SZŠ v Dolnom Kubíne boli organizované dva odborné semináre pre študentky tretích ročníkov. V rámci odbornej praxe boli prezentované prednášky: „bezpečnosť v očkovaní, technika očkovania, princípy vakcinácie, nežiaduce účinky, diftéria, tetanus, pertussis, vírusová hepatitída b, hemofilové a pneumokokové infekcie, poliomyelitída, mumps, rubeola a osýpky“.

6.2 ZABEZPEČIŤ REALIZÁCIU IMUNOLOGICKÝCH PREHLADOV U OCHORENÍ PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM

V roku 2015 sa pre nedostatok finančných prostriedkov nepodarilo zrealizovať imunologický prehľad SR.

6.3 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÓB V SÚVISLOSTI S NÁRASTOM CESTOVNÉHO RUCHU V POHRANIČNEJ OBLASTI NÁŠHO REGIÓNU

V roku 2015 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky príp. písomne všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári pre všeobecných lekárov bola prezentovaná prednáška „Výsledky kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom“. Lekári lôžkových oddelení boli upozornení na posilnenie hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 2555 prípadov.

Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 1104-och ohniskách.

V roku 2015 boli riešené alimentárne epidémie menšieho rozsahu.

V súvislosti s pokračujúcou epidémiou Eboly v krajinách západnej Afriky a výskytom ochorení na MERS je monitorová situácia. Lekári prvého kontaktu a vedúci lekári oddelení NsP boli preškolení formou prednášky o usmernení hlavného hygienika SR o koordinácii postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike a toto usmernenie im bolo zaslané aj elektronickou formou. V súvislosti s pretrvávajúcim epidemickým výskytom

ochorení na Ebolu bola v prvom štvrtroku 2015 zabezpečená 24 hodinová dostupnosť na „pohotovostnej linke“ zamestnancami oddelení epidemiológie. Obyvateľstvo bolo o situácii vo výskyte VNN informované formou letákov distribuovaných do ambulancií všeobecných lekárov a na www stránke.

6.4 BOJ PROTI NOZOKOMIÁLNYM NÁKAZÁM

V roku 2015 sme vykonávali štátny zdravotný dozor v lôžkových a ambulatných zdravotníckych zariadeniach nášho regiónu.

V zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 62 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na lôžkových oddeleniach a v ambulatných zdravotníckych zariadeniach, odobratých bolo 194 sterov zo sterilného materiálu, 900 sterov z prostredia, bola overená funkčnosť 96-ich sterilizačných zariadení. Na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 45x. Jedenkrát ročne sa analyzujú hlásenia nozokomiálnych nákaz. K 31.12.2015 bolo hlásených spolu 239 ochorení nozokomiálneho charakteru, 126 z DO NsP v Dolnom Kubíne a 113 ochorení z HO NsP v Trstenej. Komisia nozokomiálnych nákaz k 31.12.2015 zasadala 1x v DO NsP v Dolnom Kubíne.

V súvislosti s protiepidemickými opatreniami pred prvým výskytom enterobaktérií s produkciou karbapenemáz boli vydané 2 rozhodnutia pacientom v kontakte s pacientom kolonizovaným resp. infikovaným KPC. Vydaných bolo 5 opatrení pre lekárov za účelom surveillance multirezistentných enterobaktérií. Na odbornom seminári SLS- Spolok lekárov Oravy bola prezentovaná prednáška s témou „Protiepidemické opatrenia pri výskyte Klebsiella pneumoniae carbapenemáza“. Na základe dobrej spolupráce s oddelením klinickej mikrobiológie DO NsP v Dolnom Kubíne, ktoré vyšetruje aj materiál od pacientov HO NsP v Trstenej je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení. V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2015 realizovali regionálnu kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bolo realizovaných 43 sterov na oddeleniach DO a HO NsP a boli distribuované letáky k edukácii zdravotníckeho personálu. V DD a DSS boli realizované prednášky pre zamestnancov „Dezinfekcia a hygiena rúk“.

V roku 2015 sme pokračovali v sledovaní infekcií v mieste chirurgického výkonu (HELICS) na chirurgickom oddelení HO NsP v Trstenej- 31 pacientov a na chirurgickom oddelení DO NsP v Dolnom Kubíne- 32 pacientov po operácii žľníka. V mesiaci jún sme na lôžkových oddeleniach DO NsP v Dolnom Kubíne realizovali pilotnú časť 2. etapy bodovej prevalenčnej štúdie (PPS) v SR.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1 CYANOBAKTÉRIE

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, v rámci štátneho zdravotného dozoru, počas kúpacej sezóny 2015, nezistil výskyt cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách /Oravská priehrada, Kľačany-Rieka – veľké jazero/.

9 VÝCHOVA K ZDRAVIU

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Nebol realizovaný žiadny dotazníkový prieskum o zdravotnom uvedomení a správaní sa obyvateľov nášho regiónu v zmysle anotácie.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Na zvýšenie informovanosti obyvateľov o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu dospeléj populácie sme realizovali aktivity v rámci Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu. Aktivity boli zamerané na všetky skupiny populácie. Distribuovali sme výchovno–vzdelávacie materiály na vybrané základné a materské školy (30x), vytvorili sme nástenku o význame pohybovej aktivity. Na základných školách boli realizované prednášky o zdravej životospráve so zdôraznením významu pohybovej aktivity 8x a zúčastnilo sa ich 255 detí. Pre dospelú aj detskú populáciu bola na zvýšenie pohybovej aktivity realizovaná výzva s názvom o 5x100 krokov viac... Cieľom bolo, aby v dnešnej uponáhľanej dobe ľudia prešli denne aspoň o 100 krokov viac ako obyčajne v priebehu 5 dní a uvedomili si, že to zvládne skoro každý stačí im na to len chvíľa. Do výzvy sa zapojilo 157 ľudí (20 dospelých a 127 žiakov základných škôl) Taktiež bol realizovaný športový deň pre pracovníkov RÚVZ, ktorého sa zúčastnilo 30 zamestnancov. Zamestnanci majú možnosť zúčastňovať sa každý štvrtok cvičenia.

Problematike sa venujeme priebežne. Realizovaných bolo 17 edukačných aktivít zameraných na zdravú životosprávu a pohyb na základných školách, ktorej sa zúčastnilo 698 žiakov.

Pre dospelú populáciu poskytujeme záujemcom možnosť využiť Poradňu úpravy hmotnosti. Túto možnosť v roku 2015 využilo 8 osôb (8 žien), ktoré sú zaradené do programu úpravy hmotnosti a sledované.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Uskutočnili sme mediálnu kampaň na zvýšenie informovanosti obyvateľov o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu dospeléj populácie.

Kampaň skončila 14.6.2015 a k tomuto dátumu sme dostali na náš RÚVZ 21 účastníckych listov. Účastnícke listy mohli účastníci poslať aj priamo do Banskej Bystrice.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009-2015

V našom regióne sa aktivity v roku 2015 nerealizovali.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Z pozície RÚVZ vykonávame edukačné aktivity s cieľom prevencie nadmerného pitia alkoholu. Našou prioritnou skupinou sú deti a mládež. Urobili sme 7 edukačných aktivít na základných školách a 5 aktivít na stredných školách pre 463 účastníkov (ZŠ-277 žiakov, SŠ-186 študentov)

Pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o alkoholovom fetálnom syndróme, boli realizované 3 prednášky, zamerané na konzumáciu alkoholu a jeho následky zamerané

prevažne na ženy. Aktivity sa zúčastnilo 186 študentov stredných škôl. Na školy bol distribuovaný edukačný materiál a informácie boli uverejnené aj na www stránke.

V rámci aktivít spojených s Európskym týždňom boja proti drogám, boli realizované edukačné aktivity na základnej škole so zameraním na alkohol, fajčenie a jeho účinky na mladých ľudí. Aktivít sa zúčastnilo 74 žiakov. Na školy bol distribuovaný edukačný materiál a informácie boli uverejnené aj na www stránke.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít, ktoré by mali motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. Zapojili sme sa do „Týždňa mozgu“, kde sme v zmysle anotácie vykonávali aktivity zamerané na poskytovanie informácií o zdravom starnutí, možnostiach cvičenia pre seniorov, cvičeniach mozgu a distribúciu materiálov o mozgu. Záujemci si mohli precvičiť mozog a pomocou dotazníka otestovať či netrpia poruchou pamäti. Záujem bol prevažne u starších ľudí, dôchodcov, ale aj ľudí mladšej vekovej skupiny. Informácie boli uverejnené aj na internetovej stránke.

V mesiaci október sme realizovali aktivity zamerané na seniorov. V rámci aktivít boli realizované v domove dôchodcov a klube dôchodcov prednášky so zameraním na prevenciu Alzheimerovej choroby a význam očkovania proti chrípke u seniorov. Zároveň boli so seniormi realizované cvičenia na pamäť. 2x bol realizovaný „Deň zdravia seniorov“ Záujemcom bola stanovená hladina celkového cholesterolu a glukózy, BMI, odmeraný obvod pásu a poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Súčasťou boli aj cvičenia na precvičenie mozgu a pamäti.

Pri všetkých činnostiach boli využívané edukačné materiály. Najväčší záujem bol o materiál o Alzheimerovej chorobe, depresii, osteoporóze, cholesterole, cukrovke a krvnom tlaku. Záujem bol aj o úlohy zamerané na precvičenie mozgu a pamäti.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Zameriavali sme sa hlavne na aktivity súvisiace s výchovou ku zdravému životnému štýlu, ktorého hlavnými súčasťami je zdravá výživa, pohybová aktivita a prevencia fajčenia a iných závislostí, ako aj výchova k zodpovednému partnerstvu a rodičovstvu.

Pre deti a mládež sme realizovali 26 aktivít na podporu zdravej výživy pre 917 účastníkov, 17 aktivít na podporu pohybovej aktivity pre 698 účastníkov, 16 aktivít v oblasti prevencie fajčenia pre 619 účastníkov, 12 aktivít zameraných na prevenciu alkoholizmu a iných závislostí, pre 463 účastníkov, 2 aktivity zamerané na prevenciu nelátkových závislostí pre 52 účastníkov a 2 aktivity zamerané na prevenciu besnoty, parazitárny ochorení u detí, hygienu rúk a správania sa ku psom, ktorej sa zúčastnilo 44 žiakov.

V priebehu roka aj pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS bolo realizovaných 6 aktivít (Hrou proti AIDS), ktorých sa zúčastnilo 235 študentov stredných škôl.

V rámci Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu. boli distribuované výchovno–vzdelávacie materiály na vybrané základné a materské školy (30x) a boli oslovené aby sa zapojili do výzvy o 5x100 krokov viac..., do ktorej sa zapojilo 127 žiakov základných škôl. Na základných školách boli realizované prednášky o zdravej životospráve so zdôraznením významu pohybovej aktivity.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy, ale aj žiaci prvého a druhého ročníka základných škôl. Uskutočnili sme 59 edukačných aktivít pre 1382 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Plníme predovšetkým prostredníctvom činnosti základnej poradne zdravia. Štandardne sme vyšetrili a poskytli poradenstvo v súvislosti s osobným rizikovým skóre 128 klientom /31 mužov a 97 žien/.

9.8 TOHES (Tabacco and Health Educational Survey)

Vzhľadom na vysokú spotrebu tabaku a tabakových výrobkov na Slovensku, čo predstavuje závažný zdravotný problém, sa Slovensko zapojilo do projektu WHO „Štúdia o fajčení a zdravotnom uvedomení“ tzv. TOHES. Cieľom bolo podrobne zmapovať epidemiologickú situáciu v tejto oblasti u dospelaj populácie, zameranej na zdravotné uvedomenie a fajčenie, tabak a všetko, čo s touto problematikou súvisí. K 31.12.2015 neboli realizované žiadne aktivity.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dunajskej Strede**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 Sledovanie škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

V rámci tohto projektu sme v spolupráci s oddelením HDM zabezpečili prípravu, distribúciu, inštruktáž k vyplneniu dotazníkov a ich zber vo vybraných troch základných školách a v ich triedach v okrese Dunajská Streda v súlade s danými kritériami. Vybierané dotazníky sme spracovali do mustier a po ich skompletizovaní sme v termíne odoslali na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Trnave.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

V tomto roku sme vytypovali dva verejné vodovody na sledovanie výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR_2011. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda k 31.12.2015 je 578 z toho 102 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (439 z toho 63 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok a zmesí (202 z toho 19 žien).

Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (418 z toho 63 žien), ďalej v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove (72 z toho 12 žien) a v dodávke elektriny (45 mužov).

V sledovanom období došlo oproti predchádzajúcemu roku k miernemu zníženiu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu (zo 619 na 578), a to najmä pre zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu s expozíciou chemickým látkam a zmesiam v dôsledku organizačných zmien v poľnohospodárskych družstvách, ktoré sa začleňovali do skupiny E.X.A.T.A – Group, a.s. Bratislava (centralizácia na úseku chemickej ochrany rastlín), resp. v riziku hluku pre zrušenie pracovísk a pre organizačné zmeny (skrátene doby expozície hluku) vo výrobe sklápacích striech automobilov (Webasto – Edscha Cabrio Slovakia s.r.o., Veľký Meder). K zvýšeniu počtu zamestnancov oproti predchádzajúcemu roku došlo podľa faktoru chemické látky a zmesi (z 123 na 202), a to najmä pre uvedenie novej haly na montáž a zváranie konštrukčných celkov spoločnosti Wertheim, s.r.o., Dunajská Streda (expozícia zväračským aerosólom).

V hodnotenom období bolo vydaných celkom 8 rozhodnutí o návrhu na zaradenie prác do kategórií, z toho v 4 prípadoch bolo vydané nové rozhodnutie o zaradení prác do kategórie 3, resp. do kategórie 4 (ARIFEX, spol. s r.o., Dunajská Streda – pracoviská v Hornej Potôni - hluk, kategória 3; EUROMILK, a.s., Veľký Meder – pracovisko PET baliareň – hluk, kategória 3; Wertheim, s.r.o., Dunajská Streda – výrobná hala č. 7 – hluk, zväračské aerosóly, vibrácie, kategória 3, hluk a vibrácie, kategória 4; quick-mix SK s.r.o., Veľký Meder – hluk,

3. kategória). V jednom prípade súčasne bola vyradená práca z kategórie 3 do kategórie 2 pre faktor hluk (EUROMILK, a.s., Veľký Meder, pracovisko príjem mlieka).

V 2 prípadoch bolo vydané rozhodnutie k zmene zaradenia prác do kategórií, a to v prevádzkach spoločnosti WERTHEIM Kovo, s.r.o., Dunajská Streda (hluk, zväčšujúce aerosóly, z kategórie 4 do kategórie 3) a Poľnohospodárskeho družstva Okoč – Sokolec (chemický faktor - pesticídy, z kategórie 3 do kategórie 2).

V 2 prípadoch bola opätovne zaradená práca do kategórie 4, a to pre spoločnosť Farma HYZA a.s., Odbojárov 22479/37, Topoľčany (chemický faktor - živočíšny pevný aerosól – perie na pracoviskách výrobného strediska v Padáni), Wertheim, s.r.o., Dunajská Streda (hluk), kde vzhľadom na charakter výrobného programu, ani po vykonaní opatrení na zníženie expozície nebolo možné zaradiť práce do nižšej kategórie.

K 31.12.2015 sme vykonali 85 ŠZD na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskeho prehliadok a aktualizovali sme evidenčné karty pracovísk. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli uvedené v záznamoch z hygienických kontrol. Nedostatky sme zistili najmä v nezabezpečení kariet bezpečnostných údajov podľa platnej legislatívy a u jedného poľnohospodárskeho subjektu nebola zabezpečená pracovná zdravotná služba (neukončené výberové konanie). Kontrolu odstránenia týchto nedostatkov vykonávame postupne. Ďalšie zistené nedostatky boli kontrolovanými subjektami odstránené ku koncu tohto vyhodnoteného obdobia.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v sledovanom období sankcie neboli uplatnené, správne konanie vo veci nesplnenia povinnosti zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu bude začaté v jednom prípade.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 164 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z.

V 37 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zvyškov od týchto látok a prípravkov. Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali k dispozícii karty bezpečnostných údajov aktualizované podľa platnej legislatívy EÚ, prevádzkové poriadky a posudky o riziku neboli aktualizované podľa skutočného stavu, u jedného poľnohospodárskeho subjektu nebola zabezpečená pracovná zdravotná služba. Niektoré zistené menšie nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli

uvedené v záznamoch z hygienických kontrol. Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami ako aj doklady o oboznámení sa zamestnancov s prevádzkovým poriadkom vrátane kariet bezpečnostných údajov v každom prípade boli predložené k nahliadnutiu.

V sledovanom období nebolo vydané rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi toxickým látkam a zmesiam a toxickým látkam a zmesiam sme v 54 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť, nám túto činnosť písomne oznámili v 12 prípadoch.

V sledovanom období sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období nenastala žiadna zmena v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede na oddelení POKO je 9 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom - cytostatikám. Na tomto pracovisku priebežne aktualizujeme register exponovaných zamestnancov.

V roku 2015 tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 33 rozhodnutí k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, z toho 27 rozhodnutí k návrhu na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest v exteriéroch a 6 rozhodnutí k návrhu na odstránenie materiálu obsahujúceho azbest v interiéri. Do konca sledovaného obdobia sme v 9 prípadoch vykonali štátny zdravotný dozor pri práci s azbestom pri odstránení stavebných materiálov obsahujúcich azbest podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. V 2 prípadoch sme štátny zdravotný dozor vykonali na podnet fyzických osôb. V obidvoch prípadoch boli zistené porušenia zákonom ustanovených povinností. V prvom prípade držiteľ oprávnenia na odstraňovanie azbestu zo stavieb predložil návrh na odstraňovanie azbestu z konkrétnej stavby (zo strechy kostola) až po začatí výkonu navrhovanej činnosti. Ostatné opatrenia na vylúčenie alebo zníženie expozície zamestnancov materiálom, ktoré obsahujú azbest, boli zabezpečené. V druhom prípade ide o nepovolené odstraňovanie kanalizačného potrubia z bytového jadra, ktoré podľa projektu stavby obsahuje azbest. Podľa správcu dotknutého bytového domu kanalizačné potrubie odstránili kvôli havarijnému stavu v bytovom jadre. Konania vo veci správneho deliktu v týchto prípadoch neboli do konca hodnoteného obdobia ukončené. V ostatných prípadoch nedostatky neboli zistené.

Začiatok a ukončenie výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest na konkrétnej stavbe bolo nám oznámené v 29 prípadoch. Oneskorené oznámenia o začatí demolačných prác nám v niektorých prípadoch neumožnili vykonať štátny zdravotný dozor.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov azbestu sme v 12 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Zo strany správcov bytových domov neboli oznámené ďalšie práce súvisiace s odstraňovaním azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier.

V sledovanom období bolo vydané 1 rozhodnutie o návrhu na manipuláciu s karcinogénnymi látkami (pri laboratórnych vyšetreniach vzoriek v potravinárskej výrobe).

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikové práce pre faktor dlhodobé, nadmerné a jednostranné zaťaženie (ďalej DNJZ) v našom okrese neevidujeme.

V hodnotenom roku sme pokračovali v prešetrení dvoch prípadov podozrenia na chorobu z povolania - syndróm karpálneho tunela, resp. Epicondylitis radialis l.sin. a Tendosynovitis stenosisans /Morbus de Quervain/ l.sin., ktoré boli začaté v roku 2014.

V prvom prípade ide o podozrenie na chorobu z povolania (Epicondylitis radialis l.sin., Tendosynovitis stenosisans /Morbus de Quervain/ l.sin) u zamestnankyne spoločnosti Edscha Velky Meder s.r.o., Mostová 41, Veľký Meder, v profesii výrobný robotník (puzdrovanie a nitovanie na hydraulických strojoch). U uvedeného zamestnávateľa sme v decembri 2014 vykonali hygienický prieskum práce a pracovných podmienok na pracoviskách zamestnankyne, odborné stanovisko bolo zaslané príslušnej klinike na začiatku roka 2015 (v predĺženej lehote).

V druhom prípade ide o podozrenie na chorobu z povolania (syndróm karpálneho tunela bilat.) u zamestnankyne spoločnosti SOVEREIGN SLOVAKIA s.r.o., Malookočská 356/11, Okoč, v profesii pracovník baliacej linky. Vzhľadom na to, že uvedená spoločnosť v roku 2014 zrušila svoju prevádzku, kde posudzovaná osoba pracovala, nebolo možné vykonať prieskum práce a pracovných podmienok u tohto zamestnávateľa. Na základe údajov zistených od posudzovanej osoby, posudzovaná osoba v čase svojho ochorenia pracovala u iného zahraničného zamestnávateľa mimo územia SR. Odborné stanovisko s údajmi zistenými od posudzovanej osoby a dostupnými na tunajšom regionálnom úrade verejného zdravotníctva (aj o predchádzajúcich zamestnávateľoch a pracoviskách) bolo zaslané príslušnej klinike.

V týchto prípadoch nebolo do konca vyhodnoteného obdobia doručené tunajšiemu orgánu verejného zdravotníctva hlásenie príslušnej kliniky o uznaní, resp. neuznaní choroby z povolania.

Aj v hodnotenom roku sme poskytovali zamestnávateľom a zamestnancom informácie o možnostiach prevencie profesionálnych poškodení zdravia z DNJZ osobne pri výkone ŠZD ako aj prostredníctvom telefonických a osobných konzultácií.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

V našom okrese neevidujeme právnické osoby ani fyzické osoby – podnikateľov, ktoré by boli zapojené do projektu „Zdravé pracoviská“.

Individuálne bolo poskytnutých 1108 konzultácií v otázkach ochrany a podpory zdravia pri práci. Pri výkone ŠZD na pracoviskách sme zamestnávateľom aj zamestnancom poskytovali informácie o platných legislatívnych úpravách z oblasti ochrany zdravia pri práci. Osobitná pozornosť bola venovaná usmerneniam v oblasti hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície faktorom pracovných podmienok a vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Na oddelení podpory zdravia pracuje mobilná poradňa, ktorá vykonáva svoju preventívnu činnosť aj v závodoch a v podnikoch. V roku 2015 preventívnym vyšetrením celkom 304 zamestnancov u 13 zamestnávateľov sa zisťovala hladina cholesterolu, cukru, triglyceridov

a HDL cholesterolu v krvi, meral sa krvný tlak a vybrané somatické ukazovatele a boli zisťované anamnestické údaje. Opakované vyšetrenie zamestnancov s rizikovými hodnotami boli spojené s intervenciou zameranou na zmenu životného štýlu a na odstránenie škodlivých návykov

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V hodnotenom období sme pripravili zdravotno-výchovné materiály a článok o aktuálnej vyhlásenej téme 2-ročnej Európskej kampane „Zdravé pracoviská bez stresu 2014 – 2015“, ktoré boli zverejnené na webovej stránke a informačnej tabuli úradu. V rámci výkonu ŠZD sme propagovali uvedenú kampaň u 36 zamestnávateľov, poskytovali sme informačné letáky o prebiehajúcej kampani a poradenstvo na prevenciu psychosociálnych rizík. V rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v 43. kalendárnom týždni sme k uvedenej problematike organizovali 23.10.2015 deň otvorených dverí na tunajšom úrade. V tomto roku sme neboli požiadaní o realizáciu spoločných previerok s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) podľa aktuálnej témy kampane.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V sledovanom období tunajším regionálnym úradom verejného zdravotníctva bolo vydaných 14 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov s chránenými pracoviskami do prevádzky a 14 stanovísk k zriadeniu chránených pracovných miest v už schválených prevádzkach.

Na základe údajov dostupných na tunajšom regionálnom úrade verejného zdravotníctva a zoznamu príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, počet chránených dielní a chránených pracovísk v okrese Dunajská Streda v roku 2015 bol celkom 136, z toho evidovaných na oddelení PPL bolo 38. Celkový počet zamestnancov – osôb so zdravotným postihnutím na chránených pracoviskách v našom okrese je 172.

V tomto roku v 27 prípadoch sme vykonali štátny zdravotný dozor na chránených pracoviskách zriadených právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom (za celý RÚVZ). Počet zamestnancov so zdravotným postihnutím v prevádzkach kontrolovaných v roku 2015 bol celkom 66.

Vykonávané činnosti na pracoviskách kontrolovaných v roku 2015: údržbárske práce, výroba reklamných predmetov, obsluha práčovne a zberne bielizne a šatstva, vrátnik, výroba obalov, výroba pružín, administratívne práce, výroba rybárskych potrieb, skladník, predaj potravín, správca športového zariadenia, ozvučovanie ihrísk, stráženie objektov, obsluha kamerového systému, recepcná a chyžná v ubytovacom zariadení, kadernícke práce, upratovanie, predaj textilu, správca kultúrneho domu, trénerka pohybovej terapie, farmaceutka.

Druh postihnutia zamestnancov na kontrolovaných pracoviskách: zmyslové (výroba pružín, ozvučovanie ihrísk, chyžná, trénerka pohybovej terapie), duševné (pomocná administratívna pracovníčka), v ostatných prípadoch ide o telesné postihnutie - choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva, resp. iné postihnutie (napr. choroba dýchacích ciest, choroba tráviacej sústavy, choroby obehovej sústavy).

Pri výkone ŠZD sme použili metodický postup na výkon ŠZD, pričom sme zápisnice doplnili aj o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok.

Pracoviská kontrolované v hodnotenom období spĺňali všeobecné požiadavky na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia osôb, resp. ich zdravotného obmedzenia.

Na chránených pracoviskách sme nezistili, že by pracovné a technologické postupy predstavovali možné riziko nežiaducich expozícií škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
Dunajská Streda	14	14	136	27	172	-	-	-	-

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

V komentári v texte sú uvedené:

- Vykonávanú činnosť

- Druh (skupiny) postihnutia: Telesné, Duševné, Intelektové alebo Zmyslové postihnutia

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PREDMETOV BEŽNÉHO UŽÍVANIA

3.1 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Úloha je zameraná na monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jódovanej kuchynskej soli.

Na zistenie obsahu KJ a KJO_3 v kuchynskej soli bolo v sledovanom období v zariadeniach spoločného stravovania odobratých 24 vzoriek na laboratórne vyšetrenie v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave. Na základe výsledkov laboratórných rozborov sa obsah KJ a KJO_3 , prepočítaný na obsah KJ, v 3 vzorkách pohyboval v rozmedzí 15 – 25 mg/kg, v 15 vzorkách v rozmedzí 25 – 35 mg/kg a v 6 vzorkách nad 35 mg/kg, pričom priemerný obsah KJ bol 31,25 mg/kg, minimálny obsah 24, 5 mg/kg a maximálny obsah 42,6 mg/kg.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO_2

Riešiteľské pracovisko, RÚVZ so sídlom v Poprade, nepožiadal náš úrad o spoluprácu (odber vzoriek).

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Podľa Plánu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva na rok 2015 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2015 náš úrad nebol zapojený do realizácie úlohy.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľom projektu je monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Podľa Plánu úradnej kontroly a ŠZD orgánov verejného zdravotníctva na rok 2015 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2015 bola úloha realizovaná v septembri odberom 1 vzorky panvice s keramickým povrchom BLAUMANN, ktorá bola vyšetrovaná v laboratóriu NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami RÚVZ so sídlom v Poprade. Na základe výsledku laboratórneho rozboru testovaná vzorka v parametri - obsah Ba, Co, Mn, Cd, Pb, Ni, Al vo výluhu vzorky do 4 % kyseliny octovej za podmienok testu spĺňala požiadavky čl. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Riešiteľským pracoviskom projektu bol RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v sídlach krajov.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

V súlade s usmernením ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 a harmonogramom cielených sledovaní bolo našim úradom v mesiacoch február, marec, apríl, jún, september a november odobratých z distribučnej siete 15 vzoriek kozmetických výrobkov. Vo februári boli laboratóriom RÚVZ so sídlom v Poprade vyšetrené 3 vzorky zubných pást pre dospelých na zistenie obsahu regulovaných látok (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka, konzervačné látky: ostatné soli kyseliny benzoovej iné ako v 6/1, estery kyseliny benzoovej, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli⁺, chlórbutanol, fenoxyetanol, 1-fenoxypropán-2-ol). V marci boli laboratóriom RÚVZ so sídlom v Bratislave vyšetrené 2 vzorky výrobkov s UV filtrami pre deti na zistenie obsahu UV filtrov a regulovaných konzervačných látok (4-chlór-m-krezol, 4-chlór-3,5xylenol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharinát, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli, kyselina 4-hydroxybenzoová, jej soli a estery), ďalej bolo vykonané mikrobiologické vyšetrenie uvedených vzoriek. V mesiaci apríl boli laboratóriom RÚVZ so sídlom v Žiline vyšetrené 3 vzorky šampónov a sprchovacích gélov pre deti na zistenie obsahu regulovaných konzervačných látok (kyselina 4-hydroxybenzoová jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli, kyselina benzoová a benzoan sodný, chlórbutanol, kyselina propionová), ďalej sa robil test stability odobratých vzoriek. V mesiaci jún boli odobraté 2 vzorky farieb na tvár a make-upu pre deti na laboratórne vyšetrenie v RÚVZ so sídlom v Žiline na zistenie obsahu zakázaných látok (Pb, Cd, Hg, Ni, Cr⁶⁺). Na základe výsledkov chemickej analýzy v 1 vzorke farby na tvár pre deti, odobratej na zistenie obsahu zakázaných látok bola stanovená prítomnosť Cr⁶⁺ v množstve 8,44 mg.kg⁻¹. Z uvedeného dôvodu bola odobratá kontravzorka na opakovanú laboratórnu analýzu v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline a z dôvodu, že distribútor predmetného výrobku má sídlo v pôsobnosti RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave, zistenie mu bolo postúpené ako vecne a miestne príslušnému orgánu. Na základe opakovaného laboratórneho rozboru obsah Cr⁶⁺ bol opakovane vyšší (8,88 mg.kg⁻¹) ako najvyššie prípustné množstvo, preto kópia protokolu o opakovaných skúškach nevyhovujúceho výrobku boli taktiež postúpené vecne a miestne príslušnému orgánu na doriešenie predmetnej veci. V septembri boli laboratóriom RÚVZ so sídlom v Bratislave vyšetrené 2 vzorky farieb na vlasy na zistenie zakázaných a regulovaných látok (farbivá) a v novembri 3 vzorky kozmetických výrobkov deklarujúcich prítomnosť koenzýmu Q10. Výsledky laboratórných rozborov vzoriek odobratých v mesiacoch september a november neboli doteraz obdržané. Pri odberoch vzoriek uvedených výrobkov bola vykonaná kontrola označenia a ku každej odobratej vzorke bol vyplnený protokol z hodnotenia ich označenia. Pri odbere vzoriek kozmetických výrobkov deklarujúcich prítomnosť koenzýmu Q10 bola vykonaná aj kontrola tvrdení a ku každej vzorke bol vyplnený aj protokol z hodnotenia tvrdení. Výsledky kontrol a laboratórných skúšok boli spracované do systému ICSMS.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Pri odberoch vzoriek kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie bol vykonaný aj monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch, pri ktorých výrobky s obsahom zložky v nano forme neboli zistené.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u dospelaj populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v roku 2015 sa realizoval u ľahko/stredne pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19 r. – 34 r., 35 r. – 54 r.). Na realizácii projektu sa zúčastnilo 20 klientov, po 5 osôb podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR. V rámci monitoringu sa dotazníkovou metódou sledovala spotreba vybraných prídavných látok (E 210 - 213 kyselina benzoová - benzoany, E 200 – E 203 kyselina sorbová – sorbany, glykosidy steviolu) a aróm (mentofurán, kumarín) a laboratórnym vyšetrením ich obsah vo vzorkách vytypovaných potravín.

Každý respondent vyplnil 24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov.

V rámci úlohy v súlade aj s plánom úradnej kontroly potravín na rok 2015 boli odobraté vzorky potravín (po 1 vzorke) na sledovanie obsahu uvedených prídavných látok a aróm v laboratóriu RÚVZ v Trnave (kyselina benzoová a jej soli a kyselina sorbová a jej soli) resp. ÚVZ SR (mentofurán, kumarín, glykosidy steviolu).

Výsledky o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky respondentmi a výsledky laboratórných rozborov odobratých vzoriek boli tabuľkovo spracované a v stanovenom termíne zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

4 ODDELNIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

V hodnotenom období sa nerealizovalo pripomienkové konanie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V rámci plnenia úlohy sme obdržali dotazníky a metodiku na realizáciu projektu. Realizácia úlohy bola vykonaná vo vybraných troch stredných školách (Súkromné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede, Stredná odborná škola, Gyula Szabó 21 v Dunajskej Strede a Stredná zdravotnícka škola v Dunajskej Strede) v termíne od 23.03.2015 do 02.04.2015. Prieskumu sa zúčastnili študenti navštevujúci 1.-4. ročník uvedených škôl. Vyplnené dotazníky od 307 študentov boli zaslané ihneď po zozbieraní údajov na ÚVZ SR v Bratislave.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia úlohy bol vykonaný zber údajov od 7-10 ročných detí v 1 vidieckej (46 dotazníkov) a v 1 mestskej základnej škole (44 dotazníkov). Údaje boli získané od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Získané údaje boli počítačovo spracované a zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín tv

Úloha za RÚVZ Dunajská Streda bola realizovaná v roku 2014. Získané údaje boli spracované a boli zaslané elektronickou poštou.

4.5 Mimoriadny projekt WHO: EUROPEAN CHILDHOOD OBESITY SURVEILLANCE INITIATIVE (COSI)

V rámci plnenia „Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025“ bol realizovaný projekt COSI.

Do projektu boli zaradené sedemročné deti z jednej vidieckej základnej školy (ZŠ s VJM Čilizská Radvaň a z jednej mestskej základnej školy (ZŠ Árina Vámberyho s VJM Dunajská Streda). Zo súboru 129 detí navštevujúcich 1. a 2. ročník mestskej základnej školy bolo po súhlase rodičov vykonané antropometrické meranie u 42 žiakov. Zo súboru 52 detí navštevujúcich 1. a 2. ročník vidiecku základnú školu bolo po súhlase rodičov vykonané antropometrické meranie u 28 žiakov. Súčasne, pri antropometrickom meraní bol vyplnený so žiakmi zaradenými do projektu „Dotazník pre meranie detí“ a s riaditeľmi škôl „Školský dotazník“.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Epidemiologickú situáciu v roku 2015 je možné hodnotiť ako priaznivú, hlavne u tých ochorení, u ktorých základom prevencie je očkovanie.

Administratívna kontrola očkovania a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami bola vykonaná v mesiacoch júl, august, september 2015.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a hlavne mikrobiologickými laboratóriami je na dobrej úrovni. Mikrobiologické laboratóriá hlásia pozitívne výsledky vyšetrených biologických materiálov podľa vzoru určeného zákonom NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Od mája 2010 sa uviedlo do praxe elektronické on-line hlásenie laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórii v SR.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie v každom navštívenom ohnisku nákazy vykonávali prevenciu prenosných ochorení a informovali osoby podozrivé z nákazy o spôsoboch predchádzania vzniku infekčným ochoreniam.

Osoby podozrivé z nákazy boli v rámci opatrení na predchádzanie ochorení rozhodnutím regionálneho hygienika pod lekárskeho dohľadom alebo zvýšeným zdravotným dozorom u svojho zmluvného lekára.

V roku 2015 bol nariadený lekárske dohľad 50 kontaktom s infekčne chorým pacientom.

Osoby vykonávajúce epidemiologicky závažné činnosti v počte 22 boli vyradené zo zamestnania formou čerpania dovolenky v 10 prípadoch, formou PN v 7 prípadoch, formou čerpania náhradného voľna v 5 prípadoch, po dobu inkubačného času ochorenia respektíve získania negatívneho laboratórneho výsledku.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania sa používa denne priebežne na monitorovanie a surveillance infekčných ochorení. Pravidelne sa sleduje systém rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V roku 2015 sa vykonávalo monitorovanie hlásených nozokomiálnych nákaz. V sledovanom období bolo hlásených 69 nozokomiálnych nákaz. Najviac ochorení - 19 bolo hlásených z OAIM oddelenia, 14 ochorení z novorodeneckého oddelenia a 11 ochorení z geriatrického oddelenia tunajšej nemocnice.

6.5.1 Mimoriadne epidemiologické situácie

Plán opatrení pre prípad výskytu pandémie chrípky bol aktualizovaný. Všetky dôležité informácie pre občanov sú dostupné na webovej stránke úradu. Mimoriadna epidemiologická situácia sa v okrese nevyskytla.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonané odbery vzoriek odpadových vôd z kanalizácie mesta Dunajská Streda, a z kanalizácií zariadení patriacich pod MV SR v Medveďove, v Gabčíkove a v Rohovciach. Vzorky vôd sa vyšetrujú na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vakcína Derived Polio Víruses) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Celkom v roku 2015 bolo odobratých 22 vzoriek odpadových vôd. Výsledky vyšetrenia boli 20x negatívne a 2x pozitívne – (NPEV a Cocksackievirus B5).

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Seminár o projekte AIDS bol odprednášaný 80 študentom Strednej zdravotnej školy v Dunajskej Strede. Diskutovali o aktuálnych problémoch. Osvojili si vedomosti o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Vlastná realizácia projektu – aktivity č.2, č.3, č.4,č.14

6.8 Poradne očkovania

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach bolo zabezpečené konzultačnou a poradenskou činnosťou RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede s cieľom zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania. Osobné konzultácie a telefonické poradenstvo bolo vybavované priebežne. Informovanie verejnosti bolo

zabezpečené aj s letákmi umiestnenými v čakárniach gynekologických ambulancií a všeobecných lekárov.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.11 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

V súlade s vypracovaným projektom „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“ tunajší regionálny úrad verejného zdravotníctva zabezpečoval odber vzoriek vôd z obecného vodovodu Gabčíkovo, cieľom sledovania kvality vody vo vodovode, ktorý je v skúšobnej prevádzke. Termín odberu vzoriek bol zapracovaný do harmonogramu. V rámci uvedeného projektu boli v tomto roku realizované 4 odbery spolu 12 vzoriek, ktoré boli dopravené na laboratorné vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Zabezpečili sme aktívnu účasť na besede s obyvateľmi obce organizovanej ÚVZ SR, ktorá sa uskutočnila v kultúrnom dome v Gabčíkove pri príležitosti svetového dňa vody.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉHO CENTRA

9.1. Národný program podpory zdravia

1. Zabezpečiť plnenie projektov Národného programu podpory zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti na rok 2015 a ďalšie roky

1)A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Výchova a edukácia obyvateľov na zlepšenie stravovacích návykov bola zameraná na zamestnancov podnikov, úradov, obce a deti a mládež. Aktivity realizujeme prostredníctvom poradní zdravia a mobilnej poradne.

V poradni zdravej výživy bolo za rok 2015 vyšetrených 85 osôb a mobilnou poradňou 1238 osôb. U 14 novo vyšetrených osôb bolo stanovené riziko kardiovaskulárneho ochorenia a následne prostredníctvom odborného poradenstva boli u nich odporúčané zmeny vo výžive, fyzickej aktivite a nefarmakologickom ovplyvnení TK. Pre diabetikov je počas celého roka zabezpečená edukácia zameraná na zmeny vo výžive a zdravý životný štýl. Edukovaných bolo 69 osôb. Meranie krvného tlaku sa počas roka uskutočnilo 1600 krát. Hypertenzia I.,II. a III. stupňa bola zistená u 111 osôb.

Sledovanie výživového stavu obyvateľstva a rizikových faktorov vznikajúcich v nadväznosti na nesprávnu výživu sa realizuje v rámci plnenia úlohy „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“ dotazníkovou formou u 80 respondentov vykonávajúcich stredne ťažkú prácu.

Svetový deň zdravia 2015 bol venovaný problematike Bezpečnosti potravín. K tomuto dňu bol vytvorený dotazník zameraný na „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, cieľom ktorého bolo zisťovanie zaužívaných zvykov obyvateľov pri príprave, skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Vyplnených bolo 50 dotazníkov u náhodne vybraných respondentov (25 muži a 25 ženy), ktoré boli zadané do vytvorenej databázy a zaslané na ÚVZ SR.

2)B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Aktivity na úseku výchovy obyvateľstva okresu boli zamerané hlavne na propagáciu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy, na znižovanie nadhmotnosti a správnu výživu.

Odborné poradenstvo v tejto problematike bolo poskytnuté 167 klientom.

Informácie o akciách a činnosti oddelenia sme pre občanov Dunajskej Stredy sprístupňovali prostredníctvom Rádia Pátia, regionálneho týždenníka Žitný Ostrov, webovej stránky RÚVZ DS a letákov pre verejnosť.

3)C) Tabak, alkohol, drogy

Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva o negatívnom dopade užívania návykových látok na zdravie sa uskutočnilo hlavne cestou poradne prevencie protidrogovej závislosti, do ktorej je začlenená poradňa prevencie a odvykania fajčenia. Prevencia bola zameraná hlavne na žiakov základných škôl a bola zabezpečená premietaním zdravotno-výchovných videofilmov priamo na školách. Na akcii sa zúčastnilo 37 žiakov.

V súvislosti s realizáciou „Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, ktorý sa niesol pod heslom „Alkohol a ženy“, boli realizované aktivity, ktoré boli vykonané prostredníctvom oddelenia podpory zdravia a poradenského centra.

Dňa 09.09.2015 sa v CPZ uskutočnila prednáška pre širokú verejnosť, pod názvom „Zodpovedne tehotná“. Zúčastnilo sa 16 osôb.

Dňa 11.09.2015 sa v Materskom centre v Dunajskej Strede uskutočnila beseda na tému „9 mesiacov 0 promile“, na ktorej sa zúčastnilo 10 osôb. Po besede bol rozdán zdravotnovýchovný materiál k danej problematike. Propagácia Medzinárodného dňa sa uskutočnila aj na webovej stránke úradu a na panelovej výstave vo vestibule úradu.

4)D) Zdravé pracovné a životné podmienky

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci bolo klientom za rok 2015 podaných 143 informácií.

9.1.1. Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Sledovanie zdravotného uvedomenie a správania sa obyvateľov SR sa realizovalo dotazníkovým prieskumom v okrese Dunajská Streda u vybratých respondentov. Prieskum bol zameraný na najzávažnejšie faktory a ich výskyt v populácii.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V rámci aktivít poradne optimalizácie pohybovej aktivity a poradne detí a mládeže bola venovaná osobitná pozornosť prevencii nadváhy a obezity. Za rok 2015 sa zúčastnilo 82 novoevidovaných osôb, ktorí opakovane uskutočnili 1219 návštev.

Cieľom ovplyvnenia determinantov detskej obezity bolo organizované premietanie filmov, ktoré sú zamerané na správnu výživu, zníženie nadhmotnosti a podporu pohybovej aktivity. Na akciách sa zúčastnilo 37 detí zo ŠZŠ v Dunajskej Strede, ktoré počas Týždňa zdravia na škole navštívili CPZaPZ a využili možnosť individuálneho cvičenia s učiteľkami na kondičných prístrojoch.

Plnením Národného programu prevencie obezity a z príležitosti „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“, bolo poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Tento deň bol na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede

predĺžený na celý týždeň. Klienti všetkých vekových kategórií mohli v rámci individuálneho cvičenia využiť aktivity poradne optimalizácie pohybovej aktivity. Počet aktívnych účastníkov bol 24 a bolo uskutočnených 44 návštev. Z toho vo veku 50+ bolo 20 osôb. Každý účastník mal odmeraný tlak krvi a bol oboznámený o priebehu súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“, do ktorej boli všetci účastníci aktívne zapojení.

Dňa 05.05.2015 pracovníčka poradne uskutočnila prednášku spojenú s besedou v priestoroch OPZaPC pod názvom „Cvičme v každom veku“, na ktorej sa zúčastnilo 16 osôb.

Propagácia Svetového dňa sa uskutočnila na paneli vo vstupnej hale RÚVZ DS a na webovej stránke úradu. Fotodokumentácia dňa bola zaslaná na ÚVZ SR.

O zdravom životnom štýle a prevencii nadváhy a obezity sa môžu obyvatelia okresu informovať osobne, prostredníctvom telefónnej linky, alebo e-mailom. Podľa požiadaviek občanov im bol poskytnutý aj edukačný materiál.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Do Celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ sa prostredníctvom poradne zdravia zapojilo 44 osôb. Účastnícke listy boli zaslané na RÚVZ v Banskej Bystrici. Okres Dunajská Streda sa v počte zapojených účastníkov umiestnil na treťom mieste. Jedna účastníčka súťaže z DS bola vyžrebovaná a vyhrala 8.cenu.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunití na roky 2009 - 2015

Program sa na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede nerealizuje.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v SR

Program sa na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede nerealizuje, ale v rámci plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom sme sa zapojili do prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15-29 rokov. Prieskum prebiehal na Súkromnej strednej odbornej škole v Dunajskej Strede u 65 žiakov a u 18 náhodne vybraných respondentov. Spolu bolo vyplnených 83 dotazníkov, ktoré boli následne vložené do pripraveného súboru a odoslané na ÚVZ SR.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí sa uskutočňujú prostredníctvom poradní zdravia. Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity, a poradňu zdravej výživy. Poskytujeme im odborné poradenstvo a edukačný materiál, zamerané na zlepšenie kvality ich života tak, aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda.

Poradňu optimalizácie pohybovej aktivity navštívilo 48, poradňu zdravej výživy 52, poradňu nefarmakologického ovplyvňovania TK 154 a poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci 94 občanov v poproduktívnom veku.

Preventívne vyšetrenie mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi a odborné poradenstvo sa uskutočňovalo v spolupráci s obcami, klubom dôchodcov a Zariadeniami pre seniorov.

Aktivity v rámci celosvetovej akcie „*Týždňa mozgu*“ sa realizovali v spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou a boli zamerané aj na seniorov v Domovoch a kluboch dôchodcov.

V rámci „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“, sme sa zamerali na odborné poradenstvo v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení a bol prezentovaný hlavne poradňou optimalizácie pohybovej aktivity. Celý týždeň bolo oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum k dispozícii aj pre občanov v poproduktívnom veku. Zúčastnilo sa 20 osôb.

Preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi, odborné poradenstvo a rozdávanie zdravotno-výchovného materiálu sa uskutočnili pre seniorov v rámci Mesiaca október – úcta k starším.

Dňa 1.októbra sa aktivity uskutočnili v Klube dôchodcov a 7. októbra v Zariadení pre seniorov v Dunajskej Strede, kde boli pozvaní aj seniori z vidieka. Spolu sa zúčastnilo 42 osôb. V 5 prípadoch boli seniori pozvaní do poradne zdravia, na opakované vyšetrenie z dôvodu zvýšenej hladiny cukru.

Z oboch akcií bola urobená fotodokumentácia, ktorá bola zaslaná na ÚVZ SR do Bratislavy.

Svetový deň duševného zdravia 2015 sa niesol pod heslom „Dôstojnosť pre duševné zdravie“. Cieľom dňa bolo zvýšiť povedomie v otázkach duševného zdravia obyvateľov a mobilizovať úsilie na podporu duševného zdravia. Na akcii pre seniorov v zariadení pre seniorov bola v rámci besedy zahrnutá aj podpora a starostlivosť o duševné zdravie.

Propagácia Svetového dňa sa prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede uskutočnila na webovej stránke úradu a na paneli vo vstupnej hale úradu.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí sa uskutočňujú prostredníctvom poradní zdravia. Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity a poradňu zdravej výživy. Poskytujeme im odborné poradenstvo a edukačný materiál, zamerané na zlepšenie kvality ich života tak, aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda.

Poradňu optimalizácie pohybovej aktivity navštívilo 48, poradňu zdravej výživy 52, poradňu nefarmakologického ovplyvňovania TK 154 a poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci 94 občanov v poproduktívnom veku.

Preventívne vyšetrenie mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi a odborné poradenstvo sa uskutočňovali v spolupráci s obcami, klubom dôchodcov a zariadeniami pre seniorov.

Aktivity v rámci celosvetovej akcie „*Týždňa mozgu*“ sa realizovali v spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou a boli zamerané aj na seniorov v Domovoch a kluboch dôchodcov.

V rámci „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“ sme sa zamerali na odborné poradenstvo v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení a bol prezentovaný hlavne poradňou optimalizácie pohybovej aktivity. Celý týždeň bolo oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum k dispozícii aj pre občanov v poproduktívnom veku. Zúčastnilo sa 20 osôb.

Preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi, odborné poradenstvo a rozdávanie zdravotno-výchovného materiálu sa uskutočnili pre seniorov v rámci Mesiaca október – úcty k starším.

Dňa 1.októbra sa aktivity uskutočnili v Klube dôchodcov a 7. októbra v Zariadení pre seniorov v Dunajskej Strede, kde boli pozvaní aj seniori z vidieka. Spolu sa zúčastnilo 42 osôb. V 5 prípadoch boli seniori pozvaní do poradne zdravia, na opakované vyšetrenie z dôvodu zvýšenej hladiny cukru.

Z obidvoch akcií bola urobená fotodokumentácia, ktorá bola zaslaná na ÚVZ SR do Bratislavy.

Svetový deň duševného zdravia 2015 sa niesol pod heslom, „Dôstojnosť pre duševné zdravie“. Cieľom dňa bolo zvýšiť povedomie v otázkach duševného zdravia obyvateľov a mobilizovať úsilie na podporu duševného zdravia. Na akcii pre seniorov v zariadení pred seniorov bola v rámci besedy zahrnutá aj podpora a starostlivosť o duševné zdravie.

Propagácia Svetového dňa sa prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede uskutočnila na webovej stránke úradu a na panely vo vstupnej hale úradu.

Počas Týždňa zdravia na Špeciálnej základnej škole v Dunajskej Strede boli premietnuté filmy s drogovou problematikou a stomatohygiena.

V rámci plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom sme sa zapojili do prierezovej štúdie, ktorá zahŕňala vplyv a dopad zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15-29 rokov. Prieskum prebiehal na Súkromnej strednej odbornej škole v Dunajskej Strede u 65 žiakov a u 18 náhodne vybratých respondentov. Spolu bolo vyplnených 83 dotazníkov, ktoré boli následne vložené do pripraveného súboru a odoslané na ÚVZ SR.

Z príležitosti „Svetového dňa AIDS“ boli na základnej škole na Jilemnického ul. v Dunajskej Strede pre 51 žiakov 6.ročníkov zabezpečené 2 prednášky s prezentáciou o prevencii AIDS, ktorú odprezentovala odborná pracovníčka oddelenia podpory zdravia a poradenského centra.

1.december „Svetový deň AIDS“ bol spropagovaný prostredníctvom webovej stránky RÚVZ a panelovou výstavou vo vestibule. Z uvedených aktivít bola zhotovená fotodokumentácia.

9.7 CINDI program SR

Stratégia zdravotno-výchovných aktivít v rámci programu je rozpracovaná v „Intervenčnom programe podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“. V rámci tohto programu sú v databáze údaje o zdravotnom stave občanov okresu Dunajská Streda. Úlohy sa plnia v poradni zdravej výživy, v poradni podpory psychického zdravia, v poradni optimalizácie pohybovej aktivity, v poradni detí a mládeže, v poradni protidrogovej závislosti a v poradni nefarmakologického ovplyvnenia TK.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na:

- zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva okresu Dunajská Streda
- zamedzenie zvyšovaniu počtu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä počtu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres
- intervenciou a v optimalizácii rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov, pôsobením na klientov prostredníctvom poradni zdravia a výjazdových akcií poradni zdravia
- integráciou aktivít s inštitúciami podporujúcimi zdravie, (Slovenský Červený kríž, nemocnice a obecné úrady)

Zvýšená pozornosť bola venovaná prevencii kardiovaskulárnych ochorení, presadzovaniu zásad správnej životosprávy a prevencii behaviorálnych rizík.

Svetový deň zdravia 2015 bol venovaný problematike Bezpečnosti potravín. K tomuto dňu bol vytvorený dotazník zameraný na tému: „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, cieľom ktorého bolo zisťovanie zaužívaných zvykov obyvateľov pri príprave, skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Vyplnených bolo 50 dotazníkov u náhodne vybraných respondentov (25 muži a 25 ženy), ktoré boli zadané do vytvorenej databázy a zaslané na ÚVZ SR.

Z príležitosti „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu 2015“, cieľom ktorého bolo poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu, bol na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede predĺžený na celý týždeň. Klienti všetkých vekových kategórií mohli v rámci individuálneho cvičenia využiť aktivity poradne optimalizácie pohybovej aktivity. Počet aktívnych účastníkov bol 24 a bolo uskutočnených 44 návštev. Z toho vo veku 50+ bolo 20 osôb. Každý účastník mal odmeraný tlak krvi a bol oboznámený o priebehu súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“, do ktorej boli všetci účastníci aktívne zapojení. Prednáška k Svetovému dňu Pohybom k zdraviu pod názvom „Prečo je dôležité cvičiť“ sa uskutočnila 1krát pre 16 osôb v CPZaPZ v Dunajskej Strede.

Propagácia Svetového dňa sa uskutočnila na paneli vo vstupnej hale RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede a na webovej stránke úradu. Fotodokumentácia dňa bola zaslaná na ÚVZ SR.

V spolupráci s Vitalitou n.o. Lehnice sa 2 krát uskutočnil Deň zdravia pre 66 osôb, ktorým bolo vykonané preventívne biochemické vyšetrenie, meranie TK a poskytnuté odborné poradenstvo. Propagácia Dní zdravia sa uskutočnila v týždenníku Csalóköz –Žitný Ostrov.

V rámci Týždňa zdravia na Špeciálnej základnej škole v DS boli premietnuté filmy s drogovou problematikou, stomatohygiena, bezpečnosť na cestách a nebezpečenstvá dnešnej doby. Pre učiteľský zbor a rodičov bolo zabezpečené a vykonané preventívne vyšetrenie hladiny glukózy, cholesterolu a meranie tlaku krvi. Túto možnosť využilo 19 osôb. Pri zistení rizikových hodnôt boli klienti poučení a bol im rozdán zdravotno-výchovný a propagačný materiál.

Deň zdravia prebiehal aj na ZŠ v obci Lehnice, kde sa zúčastnilo 20 osôb a na ZŠ v Dunajskej Strede na Jilemnického ulici, kde sa zúčastnilo 31 osôb. Počas týchto dní boli pre učiteľský zbor zabezpečené biochemické vyšetrenia, meranie TK, poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál. Žiakom bol odmeraný krvný tlak.

Počas letnej sezóny bolo zabezpečené bezplatné meranie krvného tlaku, poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál pre návštevníkov na termálnych kúpaliskách: Termalpark DS a Termal Corvinus Veľký Meder. Túto možnosť využilo 843 návštevníkov kúpalísk. U 74 ľudí bola zistená hypertenzia I, II a III stupňa.

V súvislosti s realizáciou kampane MOST 2015, ktorej heslom bolo: „Poznáte svoje riziko?“, bolo vykonané v OC Tesco Galéria v Dunajskej Strede bezplatné meranie tlaku krvi, hladiny cholesterolu v krvi a antropometrické merania. Poskytnuté bolo odborné poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál so zameraním na prevenciu rizikových faktorov. Na akcii sa zúčastnilo 49 osôb. Z akcii bola zhotovená fotodokumentácia. O akcii sa mohli obyvatelia okresu dozvedieť z webovej stránky úradu.

Počas Žitnoostrovského jarmoku bolo pre návštevníkov jarmoku zabezpečené rozdávanie zdravotno-výchovných letákov.

Pre 85 zamestnancov podniku Schindler v Dunajskej Strede boli v rámci Dňa zdravia vykonané biochemické merania z kapilárnej krvi na cholesterol, glukózu a kreatinín. Fajčiarom bolo poskytnuté meranie CO vo vydychovanom vzduchu fajčiara a všetkým bol odmeraný tlak krvi a poskytnuté odborné poradenstvo so zdravotno-výchovným materiálom.

Za rok bolo mobilnou poradňou uskutočnených 27 výjazdov. Vyšetrených bolo 395 osôb a 1238 osobám bol odmeraný tlak krvi.

9.8 TOHES

Štúdia TOHES, ktorá bola zameraná na zdravotné uvedomenie a monitorovanie prevalencie fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeléj populácie v prevencii rizikových faktorov chronických neprenosných chorôb v SR, sa uskutočnila v roku 2014 dotazníkovým prieskumom v okrese Dunajská Streda. Vyplnených bolo 100 dotazníkov u vybraných respondentov rôznej vekovej kategórie.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Na vypracovávaní aktualizovaného dokumentu NEHAP IV sa naše oddelenie priamo nepodieľa, avšak sleduje niektoré zložky životného prostredia ako je pitná voda, voda na kúpanie, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva. V oblasti pitnej vody sledujeme zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a monitorujeme kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch. V rámci monitoringu bolo v roku 2015 odobratých spolu 56 vzoriek pitných vôd, v rámci ŠZD to bolo 56 vzoriek pitných vôd. Zvýšený počet vzoriek pitných vôd odobratých v rámci ŠZD súvisel s mimoriadnou situáciou, ktorú sme riešili v obci Horné Saliby a Dolné Saliby. Mimoriadna situácia sa týkala znečistenia pitnej vody vo verejnom vodovode týchto dvoch obcí, kedy do verejného vodovodu sa dostala voda z biojazierka a to z dôvodu, že rozvody úžitkovej vody nehnuteľností boli nevyhovujúcim spôsobom prepojené na rozvod pitnej vody.

V rámci svetového dňa vody pracovníci oddelenia poskytovali odborné konzultácie a poradenstvo pre záujemcov – bolo poskytnutých 20 konzultácií a bolo vyšetrených spolu 44 vzoriek vôd.

Kvalita vody na kúpalisku sa sleduje na umelých kúpaliskách a to v 7 zariadeniach s celoročnou prevádzkou a v troch zariadeniach so sezónnou prevádzkou. V roku 2015 bola kvalita vody na kúpalisku kontrovaná v ôsmich zariadeniach a spolu bolo odobratých 31 vzoriek vôd na kúpalisku na vyšetrenie mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľov, 4 vzorky vody boli opakovane odobrané na vyšetrenie biologických ukazovateľov.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Do plnenia tejto úlohy zatiaľ nie sme zapojení, plnenie na základe usmernenia gestora.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie tejto úlohy zabezpečuje oddelenie hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Do plnenia tejto úlohy sa zapojíme podľa usmernenia gestora, za okres Galanta boli do mapovania zaradené vodné zdroje Jelka.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

Spolupráca s odborom Objektivizácia faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF) pri plnení úlohy 7.17 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách.

Na základe spolupráce s RÚVZ so sídlom v Trnave sa zrealizovali plánované odbery vzoriek vôd na kúpanie z umelých kúpalísk (otvorené, kryté) v okrese Galanta na stanovenie TOC, v priebehu hodnoteného roku bolo odobratých 13 vzoriek vôd (z toho 3 vzorky natívnej bazénovej vody) na vyšetrenie TOC.

2 ODD. PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1

Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Priebežne sa prehodnocujú vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí sa vyžaduje dôsledné plnenie povinností zamestnávateľa na vykonanie nápravných opatrení na znížovanie expozície rizikovým faktorom.

Evidencia rizikových prác za okres je vedená v ASTR, databáza sa aktualizuje priebežne.

Prehodnotenie vydaných rozhodnutí o rizikovej práci sa realizuje v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z výstupu úlohy:

- návrh na vyhlásenie, resp. prehodnotenie rizikových prác sa prejednáva so štatutárnym zástupcom organizácie, za prítomnosti zástupcu zamestnancov za bezpečnosť pri práci, niekedy aj za prítomnosti PZS
- vyžaduje sa aktuálne kvantitatívne a kvalitatívne zisťovanie škodlivých faktorov vyskytujúcich sa v hodnotenom pracovnom prostredí, posudok o riziku a prevádzkový poriadok
- kontroluje sa plnenie nápravných opatrení (plán riadenia rizík) prijatých na ochranu zdravia zamestnancov a v prípade ich neplnenia sa vyvodí sankčné opatrenia
- vyžaduje sa návrh opatrení na zníženie vystavenia pracovníkov rizikovým faktorom
- vyžaduje sa primeraný zdravotný dohľad so zreteľom na rizikový faktor, evidencia pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- v prípade zrušených rizikových prác je zamestnávateľ upozornený na výstupné lekárske prehliadky a povinnosti súvisiace s uchovávaním posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 20 rokov od skončenia práce.

V rámci cieleného štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2015 vykonaných 21 previerok rizikových pracovísk zameraných na kontrolu plnenia nápravných opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov bolo vydaných 11 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác. Súčasťou návrhov boli aj posudky o riziku a prevádzkové poriadky.

Individuálne i skupinové poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci sa v prípade záujmu zabezpečuje hlavne individuálnou konzultáciou a poradenstvom pri vzniku nových prevádzok už počas projektovej prípravy a taktiež v priebehu výkonu štátneho zdravotného dozoru so zreteľom na faktory pracovného prostredia.

2.1.2

Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí

Pracovníci odd. PPLaT pri previerkach v prevádzkach s výskytom chemických látok zabezpečujú poradenstvo a konzultácie o aktuálnej chemickej legislatíve, o povinnostiach

ohľadne evidencie, označovania, Karty bezpečnostných údajov, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku. V prípade rozporov s požiadavkami Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) boli prevádzkovatelia na tieto skutočnosti zakaždým upozorňovaní. Tieto povinnosti sa vyžadujú aj pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, posudkoch o riziku a návrhoch na vyhlásenie rizikových prác s rizikovým faktorom chemických látok.

Cielene sa pri ŠZD kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečuje sa poradenstvo a konzultácie o zmenách v chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku.

Bolo vykonaných 16 previerok v prevádzkach s výskytom chemických látok, použitie toxických a veľmi toxických látok a zmesí nebolo zistené.

2.1.3

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Bolo vydaných 19 rozhodnutí - súhlasy na manipuláciu s materiálom, obsahujúcim azbest pri búracích prácach. V desiatich prípadoch sa jednalo o odstraňovanie AZC rúr v interiéri bytového domu a v deviatich prípadoch sa jednalo o likvidáciu AZC krytiny v exteriéri. Kontrolou bolo zistené, že nariadené opatrenia na ochranu zamestnancov a obyvateľov boli dodržané.

2.1.4

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prevádzkach, ktorých predmetom činnosti je montáž, skladanie a balenie výrobkov pre elektrotechnický a automobilový priemysel je práca vykonávaná vo väčšine prípadov v stoji so zapojením oboch horných končatín. V týchto prípadoch sa rieši možnosť úpravy miesta výkonu práce, primeraná pracovná poloha, organizácia práce a režim práce a odpočinku, tak, aby boli v súlade s legislatívnymi požiadavkami vyhlášky MZSR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Riešenie v týchto prípadoch je problematické, nakoľko sa jedná o zahraničné (kórejské) spoločnosti, ktoré sú zamerané na objem produkcie.

V roku 2015 bolo riešené jedno podozrenie na možný vznik choroby z povolania v súvislosti s výkonom práce z DNJZ. Vznik choroby z povolania v súvislosti s výkonom práce bolo potvrdené.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1

Zdravé pracoviská

Je snahou pracovníkov RÚVZ Galanta, odd. PPLaT aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni a poskytovať odborné poradenstvo v oblasti zavádzania programov na redukciu a prevenciu neprítomnosti zamestnancov v práci z dôvodu ochorení súvisiacich s prácou.

2.2.2

Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, neboli realizované s IP TT spoločné preverky.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V spolupráci s ÚPSVaR v Galante sa každoročne poskytuje aktualizovaný zoznam s priznaným štatútom chránených dielní a pracovísk. Evidencie rozhodnutí a stanovísk, ktoré boli vydané RÚVZ k zriadeniu prevádzky s chráneným pracovným miestom sa zosúladujú s týmto zoznamom. V najväčšej miere sú zastúpené hlavne kozmetické salóny s masérskymi službami, účtovníctvo, výroba reklamných predmetov, šitie pracovných odevov, tlačenie a obáľkovanie návodov na použitie, letákov apod.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 23 prevádzkach, z ktorých 10 bolo jestvujúcich a 13 nových, resp. rozšírených. V 8 prevádzkach sme spolupracovali s oddelením HŽPaZ a s HV. Dotazníky informovanosti zamestnancov neboli použité, nakoľko v kontrolovaných prevádzkach sa nevyskytovali hodnotené faktory. Na základe ŠZD bolo zistené, že pracovné podmienky boli prispôbené so zreteľom na zdravotné obmedzenie zamestnancov, ktorí si časové rozloženie a pracovné tempo môžu prispôbiť podľa zdravotného stavu. Nápravné opatrenia nebolo nutné nariadiť ani v jednej prevádzke. Prevádzkovatelia boli upozornení, že v prípade zmeny pracovníka na chránenom pracovnom mieste je nutné zohľadniť zdravotné obmedzenie nového pracovníka a v prípade potreby pracovné podmienky prispôbiť. Oznamovaciu povinnosť si väčšina zamestnávateľov plní.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
Galanta	3	10	13 nových +10 jestvujúcich	23	36 na nových a 25 jestvujúcich	0			

V 8 prípadoch sme sa spolupodieľali na vydaní rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky s odd. HŽPaZ a HV.

ZP: 57 T, 1 D, 3 Z

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. V roku 2015 bol zo zariadení spoločného stravovania, ako aj bufetov rýchleho občerstvenia realizovaný odber 23 vzoriek soli za účelom laboratórneho vyšetrenia KI, KIO₃ (najnižšia hodnota 18,25 mg/kg, najvyššia hodnota 40,25 mg/kg) a KFeCN₆ (najnižšia hodnota 3,98 mg/kg, najvyššia hodnota 12,9 mg/kg).

Distribútormi odobratých solí boli v najväčšom zastúpení Solivary Trade s.r.o. Prešov, ďalej Kaufland Slovenská republika v.o.s., TESCO STORES SR, a.s, Lidl Slovenská republika, v.o.s. a DUKASCO TRADE spol., s r.o.. 6 vzoriek od distribútora Solivary Trade s.r.o. Prešov a 1 vzorka od Kaufland Slovenská republika v.o.s. nevyhoveli legislatívnym požiadavkám, pretože hodnota KI vo výrobkoch prekročovala hodnotu 35 mg/kg.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na priamy ako aj nepriamy styk s potravinami vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a nožnej migrácie nanočastíc. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľom programu je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov (napr. dóz na uskladňovanie rôznych druhov potravín) vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade v spolupráci s vybranými RÚVZ v SR, ktoré zabezpečujú odber vzoriek. RÚVZ so sídlom v Galante nebolo v roku 2015 súčasťou riešiteľského tímu.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu.

Cieľom programu je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade. Na základe usmernenia riešiteľského pracoviska bol v mesiaci október z distribučnej siete vykonaný odber 1 vzorky (keramický nôž) za účelom stanovenia možných kontaminantov na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov. Testovaná vzorka vo vyšetrených ukazovateľoch spĺňala požiadavky na riadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Gestorom a riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľom projektu je kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia

používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom a vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami sa pravidelne vykonáva kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, ako aj kontrola označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia. V priebehu roka bol ŠZD viackrát vykonaný u výrobcu kozmetických výrobkov v územnej pôsobnosti RÚVZ Galanta, za účelom laboratórnej analýzy bolo odobratých 13 vzoriek kozmetických výrobkov. Počas roka bolo prijatých 17 hlásení závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov, na základe ktorých bolo vykonaných 142 kontrol a skontrolovaných 57 kozmetických výrobkov. Prítomnosť inkriminovaných nebezpečných výrobkov nebola zistená.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na časti „Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch“. Gestorom je ÚVZ SR.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Cieľom monitoringu je zistiť úroveň spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospeléj populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Hodnota ADI je najvyššie množstvo aditívnej látky, ktoré môže človek prijímať každodenne v priebehu celého života bez preukázateľného zdravotného rizika (mg/kg telesnej hmotnosti). Takýmto spôsobom je možné odhadnúť najrizikovejšie prídavné látky, prípadne skupiny populácie, u ktorých sa denná spotreba prídavných látok trvale približuje hodnotám ADI.

V mesiacoch február až november 2015 na projekte v okrese Galanta participovalo, tak ako po minulé roky, 20 respondentov (10 žien a 10 mužov vo vekovej kategórii 19-35 rokov a 36 – 54 rokov s rovnakým zastúpením u oboch pohlaví), u ktorých sa na základe 24 hodinového dotazníka spotreby potravín, pokrmov a nápojov sledovala spotreba 3 prídavných látok (E200-E203 Kyselina sorbová – sorbany, E210-E213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu) a 2 aróm (mentofurán a kumarín). Zároveň bol realizovaný odber 3 druhov výživových doplnkov, 1 druh prírodného sladidla a 1 druh čaju za účelom laboratórneho stanovenia sledovaných prídavných látok a aróm.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Úloha sa k 31.12.2015 nerealizovala.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V priebehu mesiaca marec 2015 bol zrealizovaný prieskum ESPAD 2015 u študentov 8-ročného Gymnázia J. Matúšku v Galante. Do dotazníkového prieskumu boli zaradení študenti tried kvinta, sexta, septima a oktáva (súbor tvorilo 56 študentov).

4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Ďalšia etapa projektu – dotazníkový prieskum bol zrealizovaný v mesiaci máj 2015 na 2 vybraných základných školách v okrese (ZŠ Štefánikova Galanta – mesto a ZŠ

Komenského Šoporňa – vidiek). Prieskumu sa zúčastnili žiaci I. stupňa (veková skupina 7-11 roční), súbor tvorilo 30+30 žiakov. Úloha bola k 30.06.2015 ukončená a nahodené údaje zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV.

Mimoriadna úloha bola plánovaná na jeseň 2015, z dôvodu realizácie projektu COSI bola jej realizácia presunutá na rok 2016.

úloha 1.4 HŽPaZ

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Na realizácii úlohy, gestorom ktorej bolo oddelenie hygieny detí a mládeže sa vykonal monitoring aj dotazníkový prieskum na 2 vybraných základných školách v okrese počas jarného vykurovacieho obdobia, v mesiaci marec 2014. Do sledovania bola na každej škole vybraná 1 trieda 4.,5.a 6. ročníka.

Úloha bola k 10.06.2015 ukončená, získané údaje z dotazníkov boli spracované a nahodené do zaslaných mustier a zaslané podľa usmernenia ÚVZ SR na RÚVZ so sídlom v Trnave.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

V rámci Národného akčného plánu v prevencii obezity na r. 2015-2025 bola zrealizovaná v období od 16.11. do 15.12.2015 pilotná štúdia projektu COSI, ktorej gestorom je Ministerstvo zdravotníctva SR. Projekt bol zameraný na antropometrické merania detí vo veku 7-7,99 roka na vybraných ZŠ v okrese. Do realizácie boli vybrané 3 základné školy (1 mestská -ZŠ Komenského Sereď a 2 vidiecke -ZŠ Šoporňa a ZŠ Šintava) s celkovým súborom 80 detí. Sledované údaje - hmotnosť, výška, obvod pása a bokov boli zaznamenané do dotazníka žiaka. Súčasťou úlohy bol aj dotazník o škole. Úloha bude pokračovať v r.2016 nahadzovaním údajov do e-masky.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Analýza plnenia imunizačného programu bola vypracovaná v rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2014. Pravidelne informujeme odbornú verejnosť o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou príloh k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti, dorast a dospelých sme zaslali očkovací kalendár na rok 2015.

V rámci jubilejného 10. ročníka Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v dňoch 20.4.-25.4.2015 sme pri zdravotno-výchovných akciách pre obyvateľov okresu distribuovali do všetkých 22 ambulancií pre deti a dorast v okrese Galanta, ako aj na detské oddelenie NsP Sv.Lukáša Galanta farebné výtlacky (kartičky) o prehľade povinného a odporúčaného očkovania v SR na rok 2015, letáky „Ako fungujú a čo obsahujú vakcíny“, „Rozhodujete sa o očkovaní? Spoločne sa na fakty“. Informácie o EIW boli zverejnené pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť na internetovej stránke RÚVZ a na nástennom paneli RÚVZ Galanta. V rámci vakcinačnej poradne bola pre laickú verejnosť poskytnutá 56x osobná, 95x telefonická a 4x písomná konzultácia. Problematika očkovania bola zaradená aj do náplne školenia pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti.

K 31.8.2015 bola vykonaná kontrola pravidelného povinného očkovania v zmysle usmernenia ÚVZ SR č. OE/6300/2015 RZ-1894/2015 zo dňa 30.6.2015.

Vykonalí sme mimoriadnu kontrolu očkovania:

- proti tetanu u mužov a žien ročník narodenia 1983
- dospelých osôb proti chrípke a pneumokokovým invazívnym nákazám v sezóne 2014/2015
- zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu proti vírusovej hepatitíde typu B, vírusovej hepatitíde typu A, tetanu a chrípke v sezóne 2014/2015
- zdravotníckych pracovníkov NsP Sv. Lukáša Galanta, a.s. proti vírusovej hepatitíde typu B a chrípke v sezóne 2014/2015.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2015 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2014.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrtročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov týkajúce sa očkovacích látok, aktuálnej epidemiologickej situácie u nás a vo svete a protiepidemických opatrení.

V rámci chrípkovej sezóny 2014/2015 sme naďalej zabezpečovali zber biologického materiálu od chorých na izoláciu vírusu chrípky a jeho následné doručenie do NRC pre chrípku.

Epidemiologická situácia vo výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení bola mimoriadne priaznivá. V roku 2015 sa odobralo 24 biologických materiálov na izoláciu vírusu chrípky, z toho 12 bolo virologicky potvrdených ako chrípka typu A bez bližšej špecifikácie (3x u detí, 9x u dospelých osôb, z toho 1x SARI), 3 ako chrípka typu B (u dospelých osôb, z toho 1x exitus), 1 ako chrípka typu A/H3 u dieťaťa, 2 ako chrípka typu A/California/7/2009 (H1N1)pdm-like (1x u dieťaťa, 1x u dospeléj osoby), 1 u dieťaťa ako chrípka typu A/TEXAS/50/2012(H3N2)-like a 2 ako chrípka typu B/MASSACHUSETTS/2/2012-like (1x u dieťaťa, 1x u dospeléj osoby).

Bolo hlásené 1 závažné akútne respiračné ochorenie (SARI) končiace exitom.

Vzhľadom na vzostup chorobnosti na chrípku a chrípke podobných ochorení a v záujme prerušenia šírenia procesu nákazy ako i možných komplikácií u chorých v kolektívnych zariadeniach bol v uplynulom roku prerušený vyučovací proces v 47 MŠ, 28 ZŠ a 3 SŠ.

Zaznamenali sme 1 ochorenie na TBC pľúc u dospelého muža, 3 ochorenia na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu (2x u dospelých osôb, 1x u študentky SŠ) a 1 ochorenie na enterovírusovú meningitídu u dospeléj osoby.

Z ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásených 7 sporadických prípadov diagnostikovaných ako divý kašeľ vyvolaný Bordetellou pertussis, z toho 5x u očkovaných osôb (2x študenti SŠ, 2x študenti VŠ, 1x dospelá osoba) a 2x u dospelých osôb neočkovaných pre vek. Zaznamenali sme 1 rodinný výskyt po 2 ochorenia (prvý prípad vykázaný v decembri 2014).

V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 391 ochorení na varicellu, 4 ochorenia na šarlach, 7 ochorení na šiestu chorobu, 1 ochorenie na piatu chorobu a 1 ochorenie na enterovírusovú vezikulárnu stomatitídu s exantémom.

Boli hlásené 2 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B, 12 bezpríznakových nosičstiev HCV a 7 nosičstiev HBV.

Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. Bolo vydané 1 rozhodnutie na lekársky dohľad pre osobu v kontakte s chorým na VHB, 7 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorými na VHA (chorí boli z iných okresov), 2 rozhodnutia pre osoby v kontakte s chorými na VHE (chorí boli z iných okresov) a 2

rozhodnutia pre ženy, ktoré sa poranili injekčnou ihlou pochádzajúcou od osôb s neznámym stavom infekciozity.

V roku 2015 bolo hlásených 88 manifestných ochorení na salmonelózu, 3 vylučovania salmonel a 3 mimočrevné lokalizácie salmonel. Zaznamenali sme 5 rodinných výskytov, z toho 2x po 3 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy 1x kuracie mäso, 1x vajcia z obchodnej siete) a 3x po 2 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy 1x kuracie mäso, 1x vajcia z obchodnej siete, 1x zmiešaná strava).

Zaevidovala sa 1 importovaná nákaza z Talianska.

Pre 6 osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré boli v kontakte s chorým na salmonelózu, boli vydané rozhodnutia.

Prešetrili sme 232 hlásených prípadov kampylobakteriálnej enteritídy. Bolo zaznamenaných 6 rodinných výskytov po 2 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy 5x kuracie mäso, 1x faktor prenosu nezistený).

Zaevidovala sa 1 importovaná nákaza z Bulharska a 1 z Maďarska.

Pre 12 osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré boli v kontakte s chorým na kampylobakteriózu, boli vydané rozhodnutia.

Bolo hlásených 25 sporadických prípadov gastroenteritis acuta (1 rodinný výskyt po 2 ochorenia), 1 ochorenie na giardiózu, 2 yersiniózy a 8 sporadických enterokolitíd zapríčinených *Clostridium difficile*.

Z vírusových črevných infekcií bolo hlásených 122 rotavírusových infekcií, z toho 8 rodinných výskytov (1x po 3 a 7x po 2 ochorenia) a 1 epidemický výskyt u detí navštevujúcich MŠ. Bolo hlásených 19 adenovírusových enteritíd, 27 norovírusových enteritíd a 1 nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia.

Zaevidovali sme 13 prípadov septikémie nie nozokomiálneho pôvodu.

Z antropozoonóz boli hlásené 2 ochorenia na toxoplazmózu a 23 poranení zvierat'om, z toho 15 pohryznutí spôsobených neznámymi psami, 1 poškriabanie neznámym psom, 3 pohryznutia neznámou mačkou, 1 pohryznutie krtkom, 2 pohryznutia potkanom a 1 pohryznutie neznámym divo žijúcim zvierat'om. Antirabická profylaxia bola vykonaná vo všetkých prípadoch, TaT podané 6x, ATB terapia 5x.

Z nákaz s prírodnou ohniskovosťou boli zaznamenané 2 ochorenia na lymeskú chorobu a 1 ochorenie na kliešťovú encefalitídu.

V rámci monitoringu pohlavných chorôb bolo hlásených 58 prípadov ochorení prenosných sexuálnym spôsobom, z toho 13x gonokoková infekcia, 42x iné sexuálne prenášané chlamýdiové choroby a 3x syfilis.

Na vykonanie jarnej a jesennej celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov bolo zaslané odporúčenie pre všetky mestské a obecné úrady okresu Galanta.

Prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta sme zabezpečili pravidelné informovanie širokej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Nadalej vykonávame pravidelné rutinné zadávanie sporadických prípadov infekčných ochorení, epidémií, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania.

Do centrálného registra prenosných ochorení (EPIS) bolo k 31.12.2015 zaevidovaných spolu 1335 prípadov.

Vykonáva sa propagácia využívania on-line hlásenia všeobecnými lekármi, lekármi pre deti, dorast a dospelých.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Z nemocničných zariadení okresu bolo v roku 2015 hlásených 153 nozokomiálnych nákaz, z toho 45 prebehlo pod obrazom sepsy, ktoré boli aktívne vyhľadané.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 59 zdravotníckych zariadeniach, z toho 9x na lôžkových oddeleniach, 6x na operačných sálach, 9x na odborných ambulanciách, 8x na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých, 5x na ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast, 14x na zubných ambulanciách, 1x na ambulancii dentálnej hygieny, 3x na gynekologických ambulanciách, 3x v zariadeniach spoločných vyšetrovacích zložiek a 1x v hospíci.

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 12 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky a odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Nadalej pravidelne sledujeme mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov NsP Sv. Lukáša Galanta, a.s..

V mesiaci február vykonali pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ preškolenie zdravotníckych pracovníkov NsP Sv. Lukáša Galanta, a.s. v problematike hygienicko-epidemiologických opatrení pri výskyte multirezistentných kmeňov baktérií (CPE) u hospitalizovaných pacientov.

V rámci sledovania infekcií akvirovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sme realizovali na základe protokolu ECDC zber údajov na OAIM NsP Sv. Lukáša Galanta, a.s..

V mesiaci máj sme v rámci 7. ročníka národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ (Umývaj si ruky – zachrániš život“) zabezpečili:

1. Odber sterov z rúk u 12 zdravotníckych pracovníkov na pracoviskách:

- gynekologicko - pôrodnické oddelenie
- chirurgické oddelenie
- oddelenie úrazovej chirurgie a ortopédie
- JIS interného oddelenia

2. Zhotovenie informačného panela vo vestibule RÚVZ Galanta

3. Informáciu laickej verejnosti na webovej stránke RÚVZ Galanta

4. Poskytnutie edukačných materiálov (letákov) pre zdravotníckych pracovníkov.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Nadalej rutinne pokračujeme v dôslednom realizovaní epidemiologickej surveillance ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení. V lokálnych médiách ako aj prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ pravidelne podávame informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte ARO a CHPO a o potrebe vykonávania preventívnych opatrení vrátane očkovania proti chrípke.

V roku 2015 vykonali pracovníci RÚVZ preškolenie zdravotníckych pracovníkov okresu Galanta o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Galanta, vedeniu polikliniky v Seredi a NsP Sv. Lukáša Galanta a.s., bol zaslaný edukačný materiál pripravenosti na vysoko nebezpečné nákazy.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance poliomyelitídy a sledovania VDPV sme v roku 2015 podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu zabezpečili 7 odberov odpadovej vody, z toho 4x s negatívnym výsledkom, 1x ECHOVÍRUS 6, 1x ECHOVÍRUS 7, 1x Cocksackievírus B 4.

Vedíme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení. K 31.12.2015 nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu.

Analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obfn sme vykonali vo výročnej správe za rok 2014.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

V roku 2015 sa projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“ nerealizoval. V rámci edukačných aktivít realizovali pracovníci RÚVZ dve prednášky pre ZŠ a SŠ s tematikou prevencie HIV/AIDS. Zároveň bol zhotovený informačný panel s edukačnými materiálmi o ochorení a prevencii tohto ochorenia.

6.8 Poradne očkovania

Na RÚVZ Galanta je od 1.1.2012 zriadená poradňa očkovania. Konzultačná činnosť v oblasti prevencie chorôb, ktorým sa dá predísť očkovaním, sa poskytuje každý posledný štvrtok v mesiaci v čase od 13.00 – 14.00 hod.. Konzultácie sa poskytujú telefonickou formou alebo formou osobnej konzultácie pre rodičov detí aj pre zdravotníckych pracovníkov. V roku 2015 bolo hlásených 30 prípadov odmietnutia očkovania, bolo realizovaných 56 osobných, 4 písomné a 95 telefonických konzultácií s rodičmi. V 16 prípadoch bola uložená bloková pokuta a v 12 prípadoch bola pokuta uložená rozhodnutím. Rodičia, ktorí odmietajú očkovať svoje dieťa sú pozývaní na osobný pohovor na RÚVZ, formou konzultácie sú im poskytnuté informácie o očkovaní a možných vedľajších účinkoch očkovania.

9 ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 Národný program podpory zdravia

Cieľ:

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti.

NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Zdravotno-výchovná intervencia vychádzala z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR aktualizovaného NPPZ s cieľom zvýšiť informovanosť o aktívnej podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania individuálnym a skupinovým poradenstvom na základe analýzy štatistických údajov o zdravotnom stave obyvateľstva, monitorovanie skrínigového vyšetrenia zdravotného stavu. Z.v. aktivity boli zamerané na jeho priority - pohybová aktivita, správna výživa, prevencia obezity s dôrazom na mladú generáciu prevencia a eliminovanie škodlivých návykov, prevencia drogovej závislosti, výchova k partnerstvu a rodičovstvu s dôrazom na mladú generáciu, otázky ochrany životného a pracovného prostredia ako jednej zo základných podmienok podpory environmentálneho zdravia.

9.1.1

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Cieľ :

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory a ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života.

V roku 2015 sa projekt nerealizoval.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ:

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku, na pozitívny vplyv na zdravý spôsob života, vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov na monitorovanie výskytu nadváhy.

V rámci výživy sa zdôrazňuje výber zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy, zároveň i na zmenu tak výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku.

Zdravotno-výchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na odporúčania týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli boli na ZŠ Pata, MŠ Pata, MŠ SNP Galanta, MŠ Šintava, MŠ Úzka Galanta, MŠ SNP Galanta, ŠZŠ Galanta, ZŠ SNP Galanta, SOŠOaS Galanta, v RC Bambuľkovo Galanta a v Matici slovenskej v Galante zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity, ktoré boli spojené s interaktívnymi hrami. Prednášok a besied zameraných na prevenciu obezity sa zúčastnilo 578 detí a 80 dospelých

V rámci realizácie Národného programu prevencie obezity bol realizovaný program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bola zrealizovaná Škôlkárska olympiáda pre deti všetkých MŠ v Galante s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a utužovanie zdravia pohybom“. Športového dňa sa zúčastnilo cca 180 účastníkov.

V spolupráci s OÚ Gáň boli pre deti predškolského veku realizované PPA pohybové hry pre deti 1 x týždenne, ktorých sa zúčastnilo 205 detí a rodičov.

V spolupráci so SČK a Maticou Slovenskou v Galante bola pre dospelú populáciu zrealizovaná prednáška a beseda na tému správna životospráva spojená s vyšetrovaním

cholesterolu a glykémie v krvi a meraním tlaku krvi. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 14 osôb.

Na základe Výzvy č. 5/2015 TTSK: „Podpora športových aktivít pre všetkých v roku 2015“ OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh: „Prevenia nadváhy a obezity pravidelnou pohybovou aktivitou u vybraných skupín obyvateľstva v okrese Galanta“. Projekt nebol schválený TTSK.

9.2.1

Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ:

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Zdravotno-výchovné aktivity boli realizované:

1. V rámci Dní zdravia v spolupráci s MÚ a OÚ bol zrealizovaný z príležitosti Svetového dňa zdravia - Deň zdravia pre obyvateľov Galanty, Serede a Váhoviec, ktorých sa zúčastnilo 97 osôb. V rámci preventívnych vyšetrení bola propagovaná kampaň s možnosťou zapojiť sa do súťaže.

2. V spolupráci s MÚ Galanta bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Beh zdravia Galantou“. Účastníkom podujatia bola ponúknutá možnosť zmerania TK, meranie podkožného tuku, výpočet BMI, meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér. Akcie sa zúčastnilo 218 osôb. Všetkým vyšetreným bol ponúknutý účastnícky list do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu.“

3. V spolupráci s OÚ Gáň bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Beh obcou“. Podujatie bolo zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity. V rámci akcie bola občanom ponúknutá možnosť vyšetrení celkového cholesterolu, glykémie, meranie TK a zapojenie sa do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Akcie sa zúčastnilo 273 osôb.

4. Dni zdravia boli realizované aj na školách – ZŠ Pata a MŠ SNP Galanta. Najmenším deťom sa prihovárala mimická bábka Adamko - podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí. Dospelým bola ponúknutá možnosť zapojiť sa do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“.

5. V spolupráci s RC Bambuľkovo sa OVZ zapojilo do akcie "Míľa pre mamu ", ktorej sa zúčastnilo 200 obyvateľov mesta Galanta všetkých vekových skupín. V rámci bohatého programu bola účastníkom ponúknutá možnosť zapojiť sa do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“.

6. V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli realizované panely s propagáciou kampane. Informácie o kampani Vyzvi srdce k pohybu a podmienkach zapojenia sa do súťaže boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ Galanta.

Pracovníci PCZ realizovali individuálne poradenstvo zamerané na rizikové faktory KV ochorení, zároveň odporučili pohybovú aktivitu ako významný faktor v prevencii nadváhy a kardiovaskulárnych ochorení a ponúkli možnosť zapojiť sa do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 – 2015

Cieľ:

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

OVZ RÚVZ Galanta nie je zapojený do tohto projektu.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cieľ:

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

V spolupráci s Maticou slovenskou a SČK v Galante bola realizovaná prednáška na tému „Škodlivé účinky alkoholu na ľudský organizmus“, ktorej sa zúčastnilo 15 osôb. V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Galante bol realizovaný projekt „Tvoja správna voľba“. Projekt bol zameraný na informovanie detí o negatívnych sociálnych, zdravotných a trestnoprávných vplyvoch alkoholu, tabaku a marihuany. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 261 žiakov ZŠ z okresu Galanta.

V spolupráci s rodinným centrom Bambuľkovo v Galante bola pre tehotné ženy a matky realizovaná prednáška - Alkohol a ženy, Fetálny alkoholový syndróm. Po prezentácii nasledovala beseda, do ktorej sa zúčastnení aktívne zapájali. Na prednáške a besede sa zúčastnilo 28 žien. Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na škodlivé účinky alkoholu počas tehotenstva, aby sa ženy počas tehotenstva zdržali akéhokoľvek množstva alkoholu, aby im na to prostredie, v ktorom žijú, vytváralo podmienky a podporovalo ich v tomto odhodlaní. Propagácia Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme bola zabezpečená v priestoroch RÚVZ Galanta formou propagačného panelu.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľ:

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Výchovno-vzdelávacie aktivity OVZ boli zamerané na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov a motivovanie obyvateľstva a seniorov k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého a aktívneho starnutia a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

V rámci Týždňa mozgu bola realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Ako si zachovať aktívny mozog, Ako si trénovať mozog?“ v Domove dôchodcov Pohoda seniorov v Galante, ktorej sa zúčastnilo 28 seniorov a 6 zamestnancov. Počas prednášky boli

účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov.

V spolupráci s MÚ Sereď a Klubom dôchodcov Sereď boli zrealizované Dni zdravia. Seniori si vypočuli prednášku na tému Správna životospráva a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 24 seniorov.

V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bola v rámci Dňa zeme zrealizovaná prednáška a beseda na tému „Ako si chrániť životné prostredie a Separovanie odpadu“, ktorá bola spojená s možnosťou vyšetrenia cholesterolu, glykémie a meraním TK. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 28 seniorov.

V spolupráci s OÚ Gáň bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“ spojený s prednáškou na tému osteoporóza, za účasti 30 seniorov.

V spolupráci s OÚ Kráľov Brod bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“, spojený s prednáškami na témy očkovanie a osteoporóza, edukovaných bolo 29 seniorov. V spolupráci s MsKS v Sereďi bola realizovaná zdravotno-výchovná aktivita „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“, prednášky - očkovanie a osteoporóza, edukovaných bolo 15 klientov.

V rámci zdravotno-výchovných podujatí boli využité edukačné materiály.

V priestoroch RÚVZ Galanta bol realizovaný k tejto tematike propagačný panel.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Cieľ:

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Zdravotno-výchovné pôsobenie čiastkovými aktivitami je v súlade s prioritami NPPD so zameraním na zdravie matky a novorodenca, výživu a fyzickú aktivitu, infekčné choroby, úrazy a násilie, životné prostredie, dorastový vek, psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu bola zameraná na ovplyvnenie a zmenu životného štýlu celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

OVZ ako odborný garant edukačno-intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti Rodinného centra Bambuľkovo ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike.

V roku 2015 boli zrealizované prednášky a besedy na témy - stomatohygiena a význam zdravej životosprávy v detskom veku.

Pohybové aktivity pre deti predškolského a mladšieho školského veku:

- v spolupráci s OÚ v Gáni - pohybové hry pre deti 1x týždenne, ktorých sa zúčastnilo 205 detí.

- pri príležitosti Dňa matiek RC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akcia „Míľa pre mamu“, ktorej sa zúčastnilo okolo 200 účastníkov. Akcia bola zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie. Najmenším účastníkom sa prihovorila mimická bábka Adamko a deti boli zapojené do interaktívnych hier, ktoré boli zamerané na zdravú životosprávu a pohybovú aktivitu v detskom veku. Akcie sa zúčastnilo 120 detí.

O svojej činnosti Rodinné centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

V spolupráci s vedeniami MŠ, ZŠ a SŠ v okrese boli realizované nasledovné zv. aktivity:

1. Prednášky a besedy zamerané na tému: „Zdravý životný štýl – význam správneho stravovania a telesnej aktivity pre zdravie“ boli realizované na školách (MŠ Pata, MŠ SNP Galanta, MŠ Hody, MŠ Šintava, MŠ Úzka Galanta, MŠ Gáň, MŠ Clementisove Sady Galanta, ZŠ SNP Galanta, ZŠ Pata, ŠZŠ Galanta a Rodinné centrum Bambuľkovo Galanta) deťom sa prihovárala mimická bábka ADAMKO - hravo a zdravo, podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov. Prednášok sa zúčastnilo 808 detí a žiakov.
2. V spolupráci so ZŠ Gejzu Dusíka v Galante boli pre žiakov I. stupňa zrealizované prednášky na tému „Mozog a jeho činnosť, Ako si trénovať mozog?“, ktorých sa zúčastnilo 50 žiakov. Počas prednášok boli použité materiály so zameraním na tréning pamäti napr. Pracovné listy: Chýbajúce číslice, Aký je správny postup.
3. V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bol zrealizovaný Športový deň pre deti s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a význam pohybu pre zdravie“. Športového dňa sa zúčastnilo 180 účastníkov.
4. Prednášky na témy: „Bezpečnosť na cestách“, „Aktívne využitie voľného času“, „Prevencia úrazov a prvá pomoc“ boli realizované v MŠ Nová Doba Galanta, MŠ Abrahám, MŠ Sever Galanta, MŠ Hody, MŠ SNP Galanta a ZŠ SNP Galanta. Zdravotno-výchovných aktivít sa zúčastnilo 398 detí.
5. V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Galante bol realizovaný projekt „Tvoja správna voľba“. Projekt bol zameraný na informovanie detí o negatívnych sociálnych, zdravotných a trestnoprávných vplyvoch alkoholu, tabaku a marihuany. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 261 žiakov ZŠ z okresu Galanta.
6. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 118 detí.
7. V spolupráci s vedením SOŠOaS v Galante bol realizovaný Deň otvorených dverí v rámci ktorého boli realizované zdravotno-výchovné aktivity pre študentov (meranie BMI, TK a meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér). Aktivity sa zúčastnilo 95 študentov.

9.6.1

Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Cieľ:

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

OVZ RÚVZ Galanta nie je riešiteľom tohto projektu.

9.6.2

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Cieľ:

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou denticiou.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3-6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu v spolupráci s rodičmi a pedagógmi.

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na cieľovú skupinu 3-6 ročných detí MŠ (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bolo zamerané na dôležitosť čistenia zubov, jeho demonštráciu s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Oddelenie výchovy k zdraviu v Galante v spolupráci s RC Bambuľkovo realizovalo prednášku a besedu na tému „Starostlivosť o detské zúbky“. Najmenším účastníkom sa prihovarila mimická bábka Adamko a deti si mali možnosť spolu s rodičmi vyskúšať správnu techniku čistenia zubov. Účastníci boli za správne čistenie modelu chrupu odmenení vzorkou detskej zubnej pasty od firmy Lacalut. Aktivity sa zúčastnilo 15 rodičov a 15 detí.

V rámci prevencie kazivosti zubov boli na MŠ Pata, MŠ SNP Galanta a I. stupni ZŠ SNP Galanta realizované besedy o význame pravidelnej a každodennej starostlivosti o chrup a ústnu dutinu, správneho zloženia stravy a dôležitosti správneho výberu nápojov, ktoré boli spojené s interaktívnymi hrami. Prednášok a besied sa zúčastnilo 229 detí.

9.7 CINDI program SR

Cieľ:

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

V roku 2015 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami DK Sered', MsKS Sered', MsKS Galanta, OÚ

Gáň, OÚ Váhovce, OÚ Kráľov Brod, ZŠ Pata, HM Tesco Galanta. SČK Galanta, Čerpacou stanicou Shell Galanta, Bekaert Sládkovičovo a Slovenskou nadáciou srdca.

V roku 2015 bolo vyšetrených 773 klientov, z toho bolo 266 klientov prvovýšetrených a 507 klientov opakovane vyšetrených.

V rámci programu CINDI boli realizované nasledovné zdravotno-výchovné aktivity:

1. Oddelenie výchovy k zdraviu každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov.

V roku 2015 boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotrónom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 72 klientov, MsKS Sereď bolo vyšetrených 54 klientov, ÚS SČK Váhovce bolo vyšetrených 28 klientov, SČK Galanta bolo vyšetrených 13 klientov a OÚ Kráľov Brod bolo vyšetrených 23 klientov.

2. Poradenské centrum RÚVZ Galanta v rámci Svetového dňa zdravia realizovalo pre verejnosť Deň otvorených dverí s možnosťou vyšetrenia: celkového cholesterolu, HDL a LDL cholesterolu, glykémie, triacilglycerolu, meranie TK a meranie podkožného tuku.

Uvedené zdravotno-výchovné aktivity sa dostali do povedomia klientov a stretávajú sa so záujmom a kladným postojom občanov, o čom svedčí aj horeuvedený počet vyšetrení.

3. V spolupráci s HM Tesco Galanta bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov, počas ktorého bolo vyšetrených 24 zamestnancov. Klientom bol vyšetrený celkový cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL cholesterol a meraný krvný tlak.

4. V spolupráci s OÚ Gáň bol v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu realizovaný Športový deň - Beh Gáňom, kde boli realizované preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou so zameraním na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Športovej aktivity sa zúčastnilo 273 účastníkov. Vyšetrených bolo 136 účastníkov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo.

5. V spolupráci s OÚ a ÚS SČK Váhovce a Kráľov Brod boli realizované Dni zdravia pre občanov obce. Klientom boli poskytnuté preventívne vyšetrenia zamerané na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Vyšetrení sa zúčastnilo 51 klientov.

6. Pracovníci OVZ v spolupráci s MÚ Sereď realizovali zdravotno-výchovnú aktivitu v rámci Sereďského jarmoku, kde mali návštevníci možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 33 klientov.

7. V spolupráci s PZS MED point a Ministerstvom zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR Bratislava bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov MZVaEZ SR. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 64 zamestnancov.

8. Pracovníci OVZ v spolupráci s MÚ Galanta realizovali zdravotno-výchovnú aktivitu v rámci Galantských trhov, kde mali návštevníci možnosť dať si vyšetriť množstvo

cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 161 klientov.

9. V spolupráci s ÚS SČK Galanta bol pre verejnosť realizovaný Deň zdravia na Čerpacej stanici Shell Galanta. Návštevníci mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Akcie sa zúčastnilo 30 klientov.

10. V spolupráci s vedením firmy Bekaert Slovakia, s. r.o. Sládkovičovo bola pre zamestnancov realizovaná zdravotno-výchovná akcia spojená s možnosťou preventívneho vyšetrenia prístrojom Reflotrón, merania TK a meranie podkožného tuku, ktorej sa zúčastnilo 125 zamestnancov.

11. Z príležitosti Kampane MOST 2015 - Dňa srdca v spolupráci so Slovenskou nadáciou srdca a Mestským úradom v Seredi, pracovníci Poradenského centra realizovali preventívne vyšetrenia v Kultúrnom dome v Seredi. V rámci tejto akcie bolo vyšetrených 18 klientov, u ktorých boli vyšetrené všetky parametre stanovené Slovenskou nadáciou srdca: anamnestické údaje, antropometrické vyšetrenie, BMI, meranie tlaku krvi a pulzu a vybrané biochemické parametre (celkový cholesterol a glukóza). Pracovníci OPZ realizovali individuálne poradenstvo so zameraním na rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení a zdravý životný štýl a vysvetlili obsah a zmysel Kódu zdravého života a doplnili vhodným propagačným a edukačným materiálom.

12. Na základe Výzvy č. 4/2015 TTSK: „Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji“ OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh: „Prevencia rizikových faktorov srdcovo cievnych ochorení a diabetes mellitus v rámci Poradenského centra Podpory zdravia v okrese Galanta“. Projekt nebol schválený TTSK.

9.8 TOHES - (Tobacco and Health Educational Survey)

V roku 2015 sa projekt nerealizoval.

**Úlohy nad rámec a iné úlohy
riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 31.12.2015**

príloha

Názov úlohy	riešilo odd., odbor	spoluriešilo
Hygiena a dezinfekcia rúk – národná kampaň (máj 2015) - medializácia kampane - kontrola dezinfekcie rúk (stery u 12 zdrav.zamestn.)	Odd. epidemiológie	
Európsky imunizačný týždeň (20.4.-25.4.2015) - medializácia (letáky, školenie, web. stránka, nástenky)	Odd. epidemiológie	
Vyhodnotenie expozície pracovníkov skleným vláknom (DIPEX, NOVOPLAST, LAVEDO) - 140 pracovníkov	Odd.PPLaT	
Dotazníkové vyhodnotenie práce so zobrazovacími jednotkami (SAMSUNG) - 101pracovníkov	Odd.PPLaT	
Mimoriadna kontrola očkovania proti chrípke u zdr. pracovníkov NsP Galanta	Odd. epidemiológie	
Kontrola očkovania proti chrípke v sezóne 2014-2015 u zdravotníckych pracovníkov na detských a obvodných a odborných ambulanciách.	Odd. epidemiológie	
Kontrola očkovania proti chrípke a pneumokokovým invazívnym infekciám v sezóne 2014-2015 u celého obyvateľstva a v kolektívnych zariadeniach.	Odd. epidemiológie	
Kontrola základného očkovania a preočkovania u detí a dospelých obyvateľov okresu Galanta.	Odd. epidemiológie	
Kontrola očkovania proti hepatitíde B u zdravotníckych pracovníkov NsP sv. Lukáša v Galante a hepatitíde A u zdravotníckych pracovníkov na detských, obvodných a odborných ambulanciách.	Odd. epidemiológie	
Kontrola očkovania proti tetanu u 30 ročných mužov a žien v okrese Galanta.	Odd. epidemiológie	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (3 úlohy/49 skontrolovaných zariadení/95 kontrol)	Odd. HDM	

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative) antropometrické merania u súboru 80 detí/3 ZŠ	Odd. HDM	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „nebezpečné kozmetické výrobky“ (17 hlásení/142 kontrol/57 skontrolovaných výrobkov)	Odd. HVPBP a odd. HŽPaZ	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (7 úloh/186 kontrol/121skontrolovaných prevádzok)	Odd. HVPBP	
Ubytovacie zariadenia – kontrola prítomnosti alergénov roztočov v prachu (10 ubytovacích zariadení/46 vzoriek prachu)	Odd. HŽPaZ	
Kontroly kvality vody na kúpanie v čase predpokladanej najvyššej návštevnosti (2 zariadenia/7 vzoriek vôd)	Odd. HŽPaZ	
Poradňa zdravia: Hromadné vyšetrenia - Mestský úrad Sereď, MsKS Galanta, MsKS Sereď, OÚ Váhovce, OÚ Gáň, OÚ Kráľov Brod, SČK Váhovce, ÚS SČK Galanta, ZŠ Pata, KD Gáň, Tesco HM Galanta, Sereďský jarmok, Galantské trhy, Čerpacia stanica Shell Galanta, Bekaert Sládkovičovo. Počet vyšetrených – 667 Zamestnanci ZŠ - 22 Individuálne poradenstvo – 84 Spolu vyšetrených – 773 Horeuvedená z. v. prevencia zahŕňa aj aktivity k projektom Zdravé mestá, Zdravé školy.	OVZ odd.epid.	MÚ, OÚ, vedenia ZŠ, SČK, KD
V spolupráci s PZS MED point a Ministerstvom zahraničných vecí a Európskych záležitostí SR Bratislava bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov MZVaEZ SR. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 64 zamestnancov. V spolupráci s PZS MED point a vedením ČSOB, a.s. Bratislava bol realizovaný Deň zdravia pre zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté výživové poradenstvo spojené s meraním cholesterolu, glukózy a TK. Akcie sa zúčastnilo 41 zamestnancov. V spolupráci s vedením firmy Schindler Eskalátory,s.r.o. Dunajská Streda bol pre zamestnancov realizovaný Deň zdravia a bezpečnosti pri práci. Klientom bola ponúknutá možnosť merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér, meranie cholesterolu, kyseliny močovej a TK . Akcie sa zúčastnilo 85 klientov.	OVZ	PZS MED point Senec, MZVaEZ SR Bratislava, vedenie ČSOB, a.s. Bratislava, vedenie firmy Schindler Eskalátory, s.r.o. Dunajská Streda
Projekt : Adamko hravo – zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 512 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied – 684	OVZ	vedenia MŠ, ZŠ

<p>Projekt: Materské centrá - cvičenie s deťmi, cvičenie s tehotnými mamičkami - počet stretnutí - 2</p> <p>Besedy na témy: Stomatohygienu Zdravá životospráva Alkohol a ženy Fetálny alkoholový syndróm</p>	OVZ	MC Bambuľkovo
<p>Projekt: Pohybové hry pre deti – cvičenie s deťmi predškolského veku, cvičenie zamerané na prevenciu chybného držania tela, prevenciu plochých nôh a zlepšenie pohybovej koordinácie. Cvičenia 1x týždenne, počet detí 205.</p>	OVZ	OÚ Gáň
<p>Projekt: Prevencie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty.</p>	MÚ Galanta	vedenia ZŠ
<p>Prevenčia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na prednáškach a besedách sa zúčastnilo 352 žiakov Prevenčia úrazovosti a bezpečnosť na cestách: prednáška pre žiakov I. stupňa ZŠ SNP Galanta, ktorej sa zúčastnilo 120 žiakov prednášky a besedy pre deti MŠ Hody, MŠ N. Doba Galanta, MŠ SNP Galanta, MŠ Sever Galanta, MŠ Abrahám, ktorých sa zúčastnilo 278 detí. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 118 detí.</p>	OVZ	Vedenia SŠ, ZŠ, MŠ v okrese Galanta Osvetové stredisko GA, MsP Galanta, HaZZ Galanta
<p>V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Galante sa pracovníci OVZ zapojili do preventívno - bezpečnostnej akcie „Jablko alebo citrón“ zameranej na kontrolu autolekárničiek.</p>	OVZ	PZ SR v Galante
<p>Projekt : Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo</p> <p>V rámci Týždňa mozgu bola realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Ako si zachovať aktívny mozog, Ako si trénovať mozog?“ v Domove dôchodcov Pohoda seniorov v Galante, ktorej sa zúčastnilo 28 seniorov a 6 zamestnancov. Počas prednášky boli účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov.</p> <p>V spolupráci s MÚ Sered' a Klubom dôchodcov Sered' bol zrealizovaný Dni zdravia. Seniori si vypočuli prednášku na tému Správna životospráva a mali možnosť dať si vyšetriť množstvo cholesterolu a glykémie v krvi a odmerať krvný tlak. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 24 seniorov.</p>	OVZ	DD Pohoda Galanta, OÚ Váhovce, SČK Váhovce, DD Sered', MÚ Sered'

<p>V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bola v rámci Dňa Zeme zrealizovaná prednáška a beseda na tému „Ako si chrániť životné prostredie a separovanie odpadu“, ktorá bola spojená s možnosťou vyšetrenia cholesterolu, glykémie a meraním TK. Zdravotno-výchovnej aktivity sa zúčastnilo 28 seniorov.</p> <p>V spolupráci s OÚ Gáň bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“ spojený s prednáškou na tému Osteoporóza, edukovaných bolo 30 seniorov.</p> <p>V spolupráci s OÚ Kráľov Brod bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“, spojený s prednáškami na témy očkovanie a osteoporóza, edukovaných bolo 29 seniorov.</p> <p>V spolupráci s MsKS v Seredi bola realizovaná zdravotno – výchovná aktivita „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“, prednášky - očkovanie a osteoporóza, edukovaných bolo 15 klientov.</p>		
<p>Pre zamestnancov RÚVZ Galanta bola zrealizovaná prednáška a beseda na tému Prevencia a bezpečnosť na cestách. Počet zúčastnených – 28 dospelých.</p> <p>V spolupráci s OÚ Gáň bol realizovaný „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“ spojený s prednáškou na tému Osteoporóza, edukovaných bolo 30 seniorov.</p> <p>Pre zamestnancov RÚVZ Galanta bola v rámci Svetového dňa osteoporózy realizovaná prednáška na tému Prevencia osteoporózy. Prednášky a besedy sa zúčastnilo 26 zamestnancov.</p>	OVZ	OR PZ Galanta
<p>Na základe Výzvy č. 4/2015 TTSK: „Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji“</p> <p>OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh:</p> <p>Projekt: „Prevencia rizikových faktorov srdcovo cievnych ochorení a diabetes mellitus v rámci Poradenského centra Podpory zdravia v okrese Galanta“</p> <p>Na základe Výzvy č. 5/2015 TTSK: „Podpora športových aktivít pre všetkých v roku 2015“</p> <p>OVZ vypracovalo regionálny projekt, ktorý bol zameraný na plnenie nasledovných úloh:</p> <p>Projekt: „Prevencia nadváhy a obezity pravidelnou pohybovou aktivitou u vybraných skupín obyvateľstva v okrese Galanta“.</p> <p>Projekty neboli schválené TTSK.</p>	OVZ	

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom**

1 Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

V roku 2015 sme sa zamerali najmä na plnenie Regionálneho prioritného cieľa I., ktorého hlavným zámerom je chrániť ľudské zdravie pred nepriaznivými účinkami kontaminovanej vody. Snahou je zabezpečiť prístup k nezávadnej zdravotne bezpečnej pitnej vode, k sanitácii a tiež sledovanie kvality vôd na kúpanie.

Hromadné zásobovanie pitnou vodou:

RÚVZ zabezpečuje monitoring a ŠZD v oblasti zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Humenné, Medzilaborce a Snina. V rámci vykonaného kontrolného monitoringu (minimálny rozbor) bolo celkovo odobratých a vyšetrených 137 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. Preverovací monitoring (úplné rozbor) bol zrealizovaný v 34-tich vzorkách. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí.

Kvalitu vody dodávanej verejnými vodovodmi môžeme hodnotiť ako veľmi dobrú. Z prehľadu o mikrobiologickej, biologickej a fyzikálno-chemickej závadnosti vzoriek vykonávaného monitoringu je možné konštatovať, že závadnosť vzoriek je približne na rovnakej úrovni ako v roku 2014.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli celkovo v troch okresoch odobratých 53 vzoriek vôd.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Za RÚVZ so sídlom v Humennom daný projekt plní oddelenie hygieny detí a mládeže. Odpočet je v časti 4 Oddelenie hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Pre zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách v našom regióne sa vytypovala oblasť VN Starina. Gestor úlohy, RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu, zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

2 Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom tejto úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov a na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR je potrebné uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overujú zamestnanci oddelenia PPL poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, čo umožňuje zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch a zvyšovanie kvality odborných poradenských služieb pre zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a činnosti pracovnej zdravotnej služby.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2015 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný región (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli k 31.12.2015 prehodnotené nasledovne: z evidencie bola vyradená riziková práca v dvoch organizáciách. Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo v 16 organizáciách na 50 pracoviskách. Práce boli zaradené do kategórie rizika 3 pre rizikové faktory hluk, chemický faktor, vibrácie, fyzická záťaž, chlad. Do kategórie rizika 4 boli zaradené pracovné činnosti v šiestich organizáciách pre chemický faktor, hluk, vibrácie. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 144 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V roku 2015 sme uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Vydali sme jedno rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami. Bolo vykonaných sedem previerok. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkach sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a prípravkov a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2015 sme neevidovali vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2015 sme naďalej uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 83/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločností, pri výkone ŠZD. Pokračovali sme vo vyhľadávaní pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Vykonali sme previerky u šiestich zamestnávateľov. Pokračovali sme vo vedení evidencie organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. V regióne evidujeme šesť takýchto organizácií: RMR Humenné - Galvanizovňa, Nemocnica A. Leňa Humenné, a.s., Jagerglass Humenné, Nexis Fibers a.s. Humenné, VVS Humenné - Laboratórium ČOV v Humennom a Laboratórium pitných vôd Stakčín.

Bolo vydaných 12 súhlasných rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a vykonávatelia týchto prác nám doručili 50 oznámení o likvidácii azbestu zo stavieb. Boli vykonané tri previerky na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu. Zabezpečili sme vyplnenie deviatich kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Zameriavali sme sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 bol počet prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania na úrovni roku 2014. Pri šetrovaní podozrení na chorobu z povolania sme sa zameriavali na širší a podrobnejší postup činností a zabezpečovali sme fotodokumentáciu a videozáznamy z vykonávaných prešetrovaných činností. Skvalitnili sme hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Evidencia prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sú zasielané aj na ÚVZ SR.

V roku 2015 nás Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach osemkrát požiadala o posúdenie práce a pracovných podmienok z hľadiska hygieny a fyziológie práce vo vzťahu k možnému vzniku choroby z povolania, v šiestich prípadoch sa jednalo o riziko DNJZ a dvoch prípadoch o riziko vírusovej hepatitídy typu A. Do konca roka 2015 sme prešetrovali šesť chorôb z povolania, z toho šesť pre DNJZ a jednu pre vírusovú hepatitídu typu A. Ostatné dve prešetrovania sú plánované na začiatok roka 2016. Pri doterajšom prešetrovaní chorôb z povolania pre riziko DNJZ sa jednalo o jednu zamestnankyňu

pracujúcu ako upratovačka v ZŠ v Snine, jednu zamestnankyňu pracujúcu ako robotníčka pri obsluhu lisov v spoločnosti Oldrati Slovensko s.r.o., Humenné, jednu šičku v spoločnosti Tytex Slovakia s.r.o., Humenné, jedného zámočníka v spoločnosti UNEX Slovakia a.s., Snina a jednu zamestnankyňu v profesii krmíčka - dojička v spoločnosti CO.BE.R-PLUS s.r.o., Sobrance, pracovisko Rovné. Pre riziko vírusovej hepatitídy typu A sme doposiaľ prešetrovali jednu zamestnankyňu vykonávajúcu činnosť sanitárky v Nemocnici A. Leňa Humenné, a.s..

V roku 2014 sme prešetrovali osem podozrení na chorobu z povolania, z toho bolo päť podozrení na chorobu z povolania s expozičným faktorom DNJZ, v roku 2015 bolo z celkového počtu ôsmich podozrení na vznik choroby z povolania prešetrovaných pre expozičný faktor DNJZ šesť.

O prešetrovaní chorôb z povolania je na oddelení vedená evidencia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Cieľom tejto úlohy je prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia a propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy (napr. „Zdravé pracoviská“). Je potrebné zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu a osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). V spolupráci s poradenským centrom ochrany a podpory zdravia sme realizovali vyšetrenia pracovníkov firmy Nexis Fibers a.s. Humenné prostredníctvom. Počas dvoch dní bolo komplexne vyšetrených 23 klientov. Výjazd bol spojený s odborným poradenstvom v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

Činnosť pri plnení tejto úlohy bude koordinovaná s európskou informačnou kampaňou Zdravé pracoviská, ktorá bude v rokoch 2014 – 15 zameraná na Riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci.

2.4 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí (medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia).

Cieľom projektu je sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč). Riešiteľskými orgánmi budú ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ.

RÚVZ so sídlom v Humennom doposiaľ nie je medzi určenými riešiteľskými organizáciami. Prvá etapa riešenia prebehla v roku 2014 a jej úlohou bolo vypracovanie pilotného projektu pre HBM (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie pilotného projektu, špecifikovanie populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP, výber profesií, príprava a tlač pracovných protokolov – pre prácu v teréne, odber vzoriek, tlač dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií na analytickú časť projektu). Samotná realizácia projektu bude prebiehať v ďalších rokoch.

Po spresnení našej prípadnej účasti na projekte bude tento rozpracovaný na podmienky nášho úradu. V rámci projektu teda v roku 2015 neboli realizované žiadne aktivity.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí

nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškofujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme v roku 2015 vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na týchto šiestich pracoviskách: MsÚ Medzilaborce na pracovisku mestskej knižnice, Drevovýroba DPD Krásny Brod, ACADEMICA s.r.o. - šijacia dielňa v Humennom, Obec Ulič - Drevovýroba, Výroba pracovných odevov Košarovce a Krajčírka dielňa Jana Dzubaiová, Humenné.

V skontrolovaných pracoviskách pracovalo spolu 27 osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou. Išlo o robotníkov pri obsluhu drevoobrábacích strojov, krajčírky, upratovačku a administratívnu pracovníčku. V 12 prípadoch sme rozdali kontrolné listy zamestnancom s expozíciou hluku.

V spolupráci s úradmi práce v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Humennom sme zistili, že tieto evidujú 69 podnikateľských subjektov s priznaným štatútom chránenej dielne, na ktorých celkove pracuje 111 osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou. V roku 2015 sme vydali osem rozhodnutí na uvedenie priestorov chránených dielní do prevádzky a päť stanovísk k vydaným rozhodnutiam na uvedenie chránených dielní do prevádzky.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH k 31.12.2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Humenné	8	5	69	6	111	12/H	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

Jednotlivé pracoviská: MsÚ Medzilaborce - pracovisku mestskej knižnice, Drevovýroba DPD Krásny Brod, ACADEMICA s.r.o. - šijacia dielňa v Humennom, Obec Ulič - Drevovýroba, Výroba pracovných odevov Košarovce a Krajčírka dielňa Jana Dzubaiová, Humenné.

Vykonávaná činnosť: Išlo o robotníkov pri obsluhu drevoobrábачích strojov, krajčírky, upratovačku a administratívnu pracovníčku.

Druh (skupiny) postihnutia (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.) -

3 Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1 Monitoring príjmu jódu

Cieľ:

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Plnenie: RÚVZ so sídlom v Humennom vykonáva kontrolu obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli. Na monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli (vrátane morskej soli) bolo odobratých 24 vzoriek na laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃. Plnenie úlohy pokračuje podľa harmonogramu, odoberajú sa 2 vzorky za mesiac.

Vyhodnotenie: Z vyšetrených vzoriek 2 vzorky nevyhovovali chemickým ukazovateľom určeným v PK SR, jedna vzorka mala vyšší obsah KJ, druhá vzorka mala nižší obsah KJ.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Plnenie: Podľa harmonogramu odberov kozmetických výrobkov bolo v roku 2015 odobratých 14 vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 28 kontrol, pri ktorých bola vykonaná kontrola označovania u 175 kozmetických výrobkov, na ktoré boli vyhotovené protokoly z hodnotenia označovania kozmetických výrobkov.

Vyhodnotenie: Výsledky laboratórnych vyšetrení kozmetických výrobkov boli vyhovujúce u 9 vzoriek. Pri kontrole označovania kozmetických výrobkov neboli zistené žiadne nedostatky.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Cieľ:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Plnenie: V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykozidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. V roku 2015 bolo monitorovaných 20 respondentov ľahko/stredne pracujúci (10 žien a 10 mužov - z toho 5 mladších a 5 starších). Každý respondent vyplnil 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov.

Vyhodnotenie: V rámci úlohy boli odobraté 2 vzorky na laboratórne vyšetrenie na prídavné látky, a to: 1. hamburgerová kocka na sorbany a benzoany,
2. sirup s príchuťou lesná jahoda Zlatá studňa na sorbany a benzoany.

4 Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1 Monitoring výskytu chronických, neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Plnenie: Zo strany koordinátora nebola však v roku 2015 vznesená požiadavka na spoluprácu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zisťovať trendy v danej oblasti, porovnávať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou.

Plnenie: V I. polroku, v priebehu 14. kal. týždňa v mesiaci marec 2015 bol realizovaný projekt ESPAD – európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách, okrem iného bol zameraný na oblasť závislostí – t. j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog. Reprezentatívny výber škôl bol vykonaný štatistikom, náhodným výberom pre RÚVZ so sídlom v Humennom boli určené dve školy – Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Lesná č. 28, Humenné a Stredná odborná škola (SOŠ), Sládkovičova č. 2723/120, Snina. Dňa 30.03.2015 sme vykonali prieskum v zariadení SOŠ Sládkovičova č. 2723/120, Snina. V 2. – 4. ročníku (3 triedy) žiakom boli rozdane dotazníky, vyplnených bolo 46 dotazníkov. Dňa 31.03.2015 sme vykonali prieskum v zariadení Gymnázium sv. Jána Zlatoústeho, Lesná č. 28, Humenné. V každom ročníku (4 triedy) boli žiakom rozdane dotazníky, vyplnených bolo 77 dotazníkov. Celkom bolo vyplnených 123 dotazníkov.

4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí v predškolských a školských kolektívoch v širšom kontexte, t.j. sledoval sa druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, prognóza, následky. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Plnenie: Databáza bola čiastočne zrealizovaná v I. polroku 2015 prostredníctvom dotazníkovej metódy, kde sa údaje získali od rodičov detí, resp. ich zákonných zástupcov. Vybraných bolo 60 detí ZŠ (7 – 10 ročné). Prieskum bol realizovaný v týchto zariadeniach: ZŠ SNP č. 1, Humenné a ZŠ Ohradzany č. 162. Údaje zo 60-tich dotazníkov boli v II. polroku 2015 vložené v programe Excel a odoslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR Bratislava.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie: Zo strany koordinátora nebola však v roku 2015 vznesená požiadavka na spoluprácu.

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 sme participovali pri riešení projektu: „Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI)“

Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Ide o rutinné meranie žiakov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje.

V roku 2015 boli v mesiaci august v regióne Humenné pre vyššie uvedený projekt vybrané základné školy, jedna mestská - Základná škola Jána Švermu, Štefánikova č. 31, Humenné a štyri vidiecke - Základná škola, Osloboditeľov č. 204, Kamenica nad Cirochou, Cirkevná základná škola s materskou školou sv. Petra a Pavla, Komenského č. 64/17, Belá nad Cirochou, Základná škola s materskou školou, Školská č. 231, Dlhé nad Cirochou a Základná škola s materskou školou, Papín č. 199. Školy zapojené do projektu boli vopred oslovené listom štátneho tajomníka MZ SR o možnosti participácie na projekte. V mesiacoch november a december išlo o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Na tento účel sme získavali informovaný súhlas rodičov. Počas merania sme zaznamenávali dátum narodenia žiaka, pohlavie, bydlisko, stupeň šk. dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov. Celkom bolo vyplnených 81 dotazníkov pre žiakov a 5 školských dotazníkov. Vyplnené údaje z dotazníkov budú následne vložené do e-formy a zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska (medzi odborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia)

Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

Regionálny prioritný cieľ III: Zameriavame sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším v snahe prispieť k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Zameriavame sa na zníženie chorobnosti a úmrtnosti z dôvodu akútnych aj chronických respiračných ochorení u detí aj mládeže.

Cieľ č.1: Sledovanie kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľ č.2: Rozvíjanie nových environmentálno-zdravotných indikátorov ako nástroja pre overovanie pokroku plnenia Regionálneho prioritného cieľa III.

V I. polroku, v priebehu vykurovacej sezóny v mesiaci marec 2015 bol realizovaný vyššie

uvedený projekt. Výber škôl bol určený príslušným RÚVZ, pre RÚVZ so sídlom v Humennom boli určené dve školy – ZŠ Hrnčiarska č. 13, Humenné a ZŠ Kudlovska č. 11, Humenné. Na uvedených školách sme vykonali prieskum dotazníkovou metódou. Postupne žiakmi, zamestnancami škôl a zamestnancami RÚVZ so sídlom v Humennom bolo vyplnených sedem druhov dotazníkov a dva druhy formulárov. Celkom bolo vyplnených 458 dotazníkov a 44 formulárov.

6 Oddelenie epidemiológie

6.1 Národný imunizačný program SR

Plnenie imunizačného programu je realizované v spolupráci s detskými a dospelými lekármi. Jednou zo základných úloh imunizačného programu je udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

V februári bol na všetky očkujúce strediská doručený očkovací kalendár vo forme kartičiek na rok 2015.

V roku 2015 neboli hlásené závažné problémy pri výkone očkovania. Zaznamenali sme jedno odmietnutie preočkovania dieťaťa vakcínou INFANRIX POLIO a jedno úplne odmietnutie očkovania. Ošetrojúcej lekárke bolo zaslané odborné usmernenie MZ SR o vykonávaní očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania.

V roku 2015 sme nemali hlásené reakcie po očkovaní. Mimoriadne očkovanie nebolo nariadené.

Zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa:

- realizovaná prednáška pre koordinátorky a asistentov osvedy zdravia, ktorí pracujú v rámci celoslovenského projektu Zdravé komunity (pod záštitou Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín). Cieľom stretnutia bolo podanie informácie o Národnom imunizačnom programe a jeho plnení, o význame povinného očkovania a zabezpečenie zaočkovanosti rómskych detí. Zároveň sme koordinátorkám a asistentom poskytli očkovacie kalendáre na rok 2015 a letáky,

- v rámci realizácie projektu „Vzdelávanie budúcich sestier na Stredných zdravotníckych školách“ sme študentov v Humennom oboznámili s dôležitou úlohou zdravotníckych pracovníkov v oblasti vakcinácie,

- pre zdravotníckych pracovníkov sme pripravili článok o očkovaní s upozornením na dodržiavanie základných zásad v rámci povinného očkovania a na epidémiu osýpok v Európe, ktorý sme rozposlali všetkým lekárom a školám v našej spádovej oblasti,

- lekárom pracujúcim v Záchytnom tábore v Humennom sme zaslali list s odporúčaním kontrolovať očkovanie proti osýpkam u osôb umiestnených v tábore,

- článok pripravený pre širokú verejnosť o význame očkovania bol zverejnený na internetovej stránke úradu a na stránke www.humencanonline.sk,

- v priestoroch RÚVZ bol umiestnený informačný panel k EIW 2015.

Kontrola očkovania:

V okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce sme nezaznamenali pokles zaočkovanosti v rámci povinného očkovania pod 95%.

V okrese Humenné bol v decembri 2006 zriadený Záchytný tábor, očkovanie spadá do kompetencie MV SR. Počet detí prijatých do záchytného tábora: emigranti – 11 detí, z nich bolo očkované 1 dieťa Infanrixom a Synflorixom (1 dávkou) a utečenci – 21 detí, z nich očkované nebolo ani jedno dieťa v období od 1.9.2014 do 31.8.2015.

Projekt vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie:

Cieľom projektu je rozšírenie vedomostí o očkovaní ako aj o ochoreniach preventabilných

očkovaním u študentov stredných zdravotníckych škôl. Projekt prebiehal formou prednášok s nasledovnými témami:

1. Princíp vakcinácie, typy a zloženie očkovacích látok, technika očkovania
2. Bezpečnosť vakcín, nežiaduce reakcie po očkovaní, kontraindikácie očkovania

Ochorenia povinne preventabilné očkovaním:

3. Diftéria, tetanus, pertussis, poliomyelitída
4. VHB, hemofilové invazívne ochorenia, pneumokokové invazívne ochorenia
5. Morbilli, rubeola, parotitída.

K piatim tematickým celkom boli pripravené kontrolné testy v rozsahu 10-12 otázok na overenie získaných vedomostí študentov po odprednášaní jednotlivých tém. V teste boli ku každej otázke vytvorené tri možnosti s jednou správnu odpoveďou. Priemerná úspešnosť testov bola 83,4 %. Projekt sme začali realizovať v apríli 2015 a ukončený bol v júni 2015.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

V roku 2015 sme pokračovali v priebežnom monitorovaní výskytu prenosných ochorení a v realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje z epidemiologickej a laboratórnej surveillance boli vkladané do epidemiologického informačného systému EPIS.

V roku 2015 sme nahlásili do EPIS-u celkom 1521 prípadov prenosných ochorení. Nebol zaznamenaný ani jeden prípad poliomyelitídy, rubeoly ani diftérie. Zaznamenali sme zvýšený výskyt ochorení na rotavírusovú enteritídu (105) v našej spádovej oblasti. V roku 2015 sme zaznamenali epidemický výskyt ochorení na vírusovú hepatitídu typu A (spolu 308 potvrdených prípadov) vo všetkých troch okresoch, a to v Humennom 88 potvrdených prípadov VHA, v Svine 162 potvrdených prípadov a v Medzilaborciach 58 prípadov (s najvyšším výskytom v mesiacoch jún a júl). V okrese Humenné bolo navštívených za účelom protiepidemických opatrení 413 ohnísk, v okrese Snina 582 ohnísk a v okrese Medzilaborce 109 ohnísk. Zabezpečili sme odber šiestich vzoriek biologického materiálu pri podozrení na výskyt pandemickej chrípky (s jedným pozitívnym výsledkom) a dva odbery stolice na Klebsielu pneumonie produkujúcu karbapenemázu.

Pravidelne zverejňujeme informácie o výskyte chrípky a CHPO na internetovej stránke úradu. Edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení vykonávame prostredníctvom médií. K 31.12.2015 sme poskytli 29 informácií pre printové a internetové médiá a televíziu, a to: Informácia o výskyte ARO a chrípky (4), Informácia o počte zatvorených škôl v Humennom, Informácia o výskyte VHA v Medzilaborciach (2), Informácia o výskyte VHA v našej spádovej oblasti (11), Informácia o výskyte prípadov pandemickej chrípky (4), Deratizácia, Európsky imunizačný týždeň 2015, Kampaň „Umývajte ruky, zachrániš život“, Očkovanie proti VHA, Informácia o poliomyelitíde na Ukrajine. Počas epidemického výskytu prípadov VHA sme pravidelne týždenne zverejňovali aktuálny počet prípadov na internetovej stránke nášho úradu.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plní priebežne, denne vkladáme údaje do systému EPIS a vykonávame pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému. V roku 2015 sme hlásili aj výskyt SARI.

Do systému EPIS sme v roku 2015 nahlásili celkom 1521 prípadov individuálnych prenosných ochorení, počet spracovaných ohnísk 1104, zdravotná výchova bola vykonaná v 690-ich prípadoch a ohnisková dezinfekcia bola nariadená v 682 prípadoch. V systéme sme spracovali 23 epidémií a 31 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Pri plnení tejto úlohy sme sa zamerali na:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach v okresoch Humenné a Snina,
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov,
- na vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách.

V roku 2015 bolo zo zdravotníckych zariadení hlásených 39 prípadov nozokomiálnych nákaz. Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu sme v roku 2015 vykonali 93 previerok zdravotníckych zariadení (pri kontrole očkovania – 31 previerok), odobrali sme 430 vzoriek sterov z prostredia a 40 vzoriek zo sterilných zdravotníckych pomôcok. Odobrali sme 30 vzoriek dezinfekčných roztokov na kontrolu účinnosti. Bolo otestovaných 54 sterilizačných prístrojov.

V rámci realizácie kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“ sme nemocniciam zaslali postup pri registrácii do siete nemocníc. Prostredníctvom aktívnej hlavnej hygieničky pre Svet zdravia (Nemocnica A. Leňa Humenné, a.s.) - MVDr. Jana Skalová, MHA sa nemocnica zaregistrovala do siete nemocníc. Kampaň orientovaná na zdravotníckych pracovníkov zahŕňala prednášky na tému hygiena rúk v Nemocnici v Humennom a v Snine, odborný panel, informáciu na webovej stránke úradu. V rámci kampane boli vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov - stery z rúk - ORL HUMENNÉ, s.r.o. (Špecializovaná nemocnica ORL).

V októbri sa konali IV. Sninské zdravotnícke dni, kde sme prezentovali tému „Protiepidemické opatrenia pri výskyte bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie“.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame Systém rýchleho varovania (SRV) v programe EPIS. Údaje sú do systému vkladané bezodkladne.

Lekárom a zdravotníckym zariadeniam v našej spádovej oblasti sme zaslali na vedomie nasledovné informácie: Odporúčanie na vykonanie opatrení v súvislosti s výskytom ARO, Informácia o zriadení NRC pre rickettsiázy, Aktualizované Odborné usmernenie "Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike", Stanovisko ÚVZ SR a HO MZ SR k preočkovaniu Prevenar 13/Synflorix, EIW 2015, Usmernenie o úprave opatrení v súvislosti s pandemickým vírusom chrípky A(H1N1) 2009, Odborné usmernenie MZ SR o liečbe chrípky a jej komplikácií a prevencii chrípky, Informácia o výskyte dvoch prípadov poliomyelitídy na Ukrajine, Očkovanie zdravotníckych pracovníkov proti chrípke, Protiepidemické opatrenia v súvislosti s výskytom enterobaktérií produkujúcich karbapenemázy v zdravotníckych zariadeniach.

V júni sme sa zúčastnili Zasadnutia krízového štábu Nemocnice A. Leňa Humenné, a.s., kde hlavným bodom programu bola Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy. Dňa 12.10.2015 sa uskutočnilo neverejné rokovanie Regionálnej protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ so sídlom v Humennom.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V roku 2015 sme odobrali deväť vzoriek odpadovej vody z ČOV v Humennom

s negatívnymi výsledkami. Doteraz sme nemali hlásený žiadny prípad poliomyelitídy.

6.7 Prevencia HIV/AIDS – plní výchova k zdraviu

V roku 2015 sme mali hlásené nasledovné diagnózy – v Medzilaborciach 1 prípad s dg. Bezpríznakový stav infekcie HIV, v Humennom 1 ochorenie s dg. Choroba HIV vyúsťujúca do syndrómu celkového upadania.

Hrou proti AIDS: Projekt „Hrou proti AIDS“ sme realizovali päťkrát v novembri a v decembri 2015 pre 118 žiakov 9. ročníkov z dvoch základných škôl v Humennom a pre 224 študentov zo stredných škôl v Humennom.

Besedy: Zamestnanci oddelenia výchova k zdraviu realizujú besedy týkajúce sa ochorenia AIDS. Besedy obsahovali informácie o HIV/AIDS, žiakom a študentom sme priblížili ochorenie AIDS, čo je príčinou tohto ochorenia, aký je možný prenos ochorenia. Najdôležitejšou časťou besied bolo oboznámenie žiakov s možnosťami prevencie nákazy HIV/AIDS.

V roku 2015 bolo spolu realizovaných 22 besied a edukovaných bolo 519 žiakov a študentov.

Iné aktivity: článok k Svetovému dňu AIDS bol zverejnený na internetovej stránke úradu a v priestoroch RÚVZ bol umiestnený panel s danou tematikou.

V oblasti prevencie iných sexuálne prenosných ochorení sme uskutočnili 19 edukačných aktivít na školách.

6.8 Poradne očkovania

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných ochorení. Zaznamenali sme dve žiadosti o odklad očkovania a jedno odmietnutie očkovania. Zaznamenali sme jedno odmietnutie preočkovania dieťaťa vakcínou INFANRIX POLIO a jedno úplne odmietnutie očkovania. Ošetrojúcej lekárske bolo zaslané odborné usmernenie MZ SR o vykonávaní očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania.

V poradni očkovania poskytujeme aj informácie o očkovaní pri cestách do zahraničia.

9 Podpora zdravia

9.1 Národný program podpory zdravia

V rámci plnenia aktualizovaného Národného programu podpory zdravia realizujeme preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických ochorení. Aktivity sú zamerané na prevenciu chronických a infekčných ochorení.

A. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu sú rozdelené do týchto oblastí:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti – zamestnanci oddelenia edukujú obyvateľov v zásadách správnej výživy, vzdelávajú všetky vekové skupiny s cieľom zlepšiť stravovacie návyky obyvateľov (7. apríl – Sv. deň zdravia; médiá).

2. Fyzická inaktivita – edukácia obyvateľstva o benefitoch zdraviu prospešnej pohybovej aktivity (10. máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu; médiá).

3. Tabak, alkohol, drogy – realizácia prevent. opatrení, ktoré znižujú možnosť vzniku závislosti so zameraním najmä na deti a mládež (66 aktivít; 31. máj – Sv. deň bez tabaku; médiá).

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia:

1. Kardiovaskulárne ochorenia
2. Diabetes mellitus
3. Vybrané nádorové ochorenia.

V rámci plnenia úloh NPPZ realizujeme aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou:

Týždeň mozgu – 16. – 22. marec – aktivity k Týždňu mozgu sme vykonávali pre deti materských škôl a žiakov základných škôl. Pre deti v materských školách boli pripravené pracovné listy o činnosti mozgu. Žiaci si vypočuli základné informácie o mozgu a jeho fungovaní a následne riešili logické úlohy. Celkovo bolo edukovaných 319 detí a žiakov. V spolupráci s dennými centrami v Humennom sme pripravili aktivity aj pre seniorov a odmerali sme im krvný tlak a množstvo telesného tuku. Zúčastnených bolo spolu 54 seniorov. Leták k Týždňu mozgu bol uverejnený na internetovej stránke a e-mailom bol rozposlaný na všetky školy v našej spádovej oblasti

Svetový deň vody - 22. marec – k danému dňu sme realizovali prednášky o význame vody pre ľudský organizmus na jednej základnej škole pre 42 žiakov.

Svetový deň zdravia - 7. apríl – pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme usporiadali „Deň otvorených dverí“ pre občanov nášho regiónu. Tejto akcie sa celkovo zúčastnilo 27 občanov (10 mužov a 17 žien), ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v kapilárnej krvi, množstvo telesného tuku a krvný tlak. Z analýzy výsledkov vyšetrených osôb sme zistili, že zvýšenú hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi malo 16 klientov (59,2%). Zvýšené množstvo telesného tuku malo 14 klientov (51,8%) a rizikové hodnoty krvného tlaku sme namerali u 7 klientov (25,9%). Vekové skupiny klientov: muži od 31 do 78 rokov, ženy od 20 do 81 rokov.

V rámci Svetového dňa zdravia 2015 nás ÚVZ SR požiadal o vyplnenie 50 dotazníkov s cieľom zistiť zaužívané zvyky a obyčaje ľudí pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Dotazník bol anonymný.

Na základných školách odznelo 23 prednášok pre 515 žiakov. Na dvoch základných školách sa pripravovali zdravé jedlá a ovocné misy.

Pre 11 seniorov v DS v Ňagove odznela prednáška k Svetovému dňu zdravia a zároveň sme im odmerali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

Základná škola Darg. hrdinov v Humennom organizovala dňa 11.4.2015 výstup na Viniansky hrad. Akcie sa zúčastnilo 44 detí a 12 dospelých. Prítomná bola aj zamestnankyňa nášho oddelenia.

Informácia o Svetovom dni zdravia bola uverejnená na internetovej stránke úradu a v regionálnych médiách a e-mailom rozposlaná inštitúciám v našej spádovej oblasti.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu – 10. máj – pri príležitosti tohto svetového dňa bol na našej internetovej stránke uverejnený článok o pozitívnom vplyve pohybovej aktivity. Realizovali sme aj tri aktivity mobilnej poradne zdravia - meranie hladiny celk. cholesterolu v kapilárnej krvi (vyšetrených 41 osôb), krvného tlaku (61), množstva telesného tuku (62), stanovenie BMI (12), určenie hladiny oxidu uhoľnatého (3). V rámci edukačnej činnosti odznelo 17 besied pre 398 žiakov o význame pravidelnej pohybovej aktivity, o zdravej výžive a prevencii obezity, dve besedy pre 22 osôb v produktívnom veku a jedna beseda pre 29 seniorov. Všetci zúčastnení na besedách sa aj aktívne venovali pohybovej aktivite.

Svetový deň bez tabaku – 31. máj – pre 326 žiakov základných škôl a 23 študentov stredných škôl sme pripravili prednášky o negatívnych dôsledkoch fajčenia. Spolu odznelo 15 prednášok, na ktorých bolo žiakom a študentom prezentované video s negatívnymi dôsledkami fajčenia a 12 žiakom a študentom sme odmerali oxid uhoľnatý vo vydychovanom vzduchu.

Medzinárodný deň povedomia o FAS (fetálny alkoholový syndróm) – 9. september – k danej téme sme pripravili prednášku, ktorú sme prezentovali pre 90 študentov na dvoch stredných školách v Humennom. Článok s danou témou bol uverejnený na internetovej stránke úradu a taktiež bol pripravený odborný panel.

Európsky deň ústneho zdravia – 12. september - v dňoch 14. – 18. septembra 2015 sme realizovali edukačné a intervenčné aktivity pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách. Cieľové skupiny sme edukovali o správnej starostlivosti o ústnu dutinu a súčasťou edukácie bol aj praktický nácvik správnej stomatohygiény a premietanie rozprávok s danou tematikou na DVD. Žiakov základných škôl sme edukovali aj o správnej výžive ako dôležitej prevencii vzniku zubného kazu. Spolu sme realizovali 10 aktivít pre 156 detí a žiakov (2 aktivity pre materské školy a 8 aktivít pre základné školy). Článok s propagáciou Európskeho dňa ústneho zdravia bol zverejnený na internetovej stránke úradu. Odborný panel s danou tematikou bol umiestnený v priestoroch úradu.

Deň pozitívneho myslenia – 13. september – v priestoroch úradu bol umiestnený panel s danou tematikou a v dvoch základných školách sme edukovali 28 žiakov o vplyve pozitívneho myslenia na zdravie človeka.

Svetový deň Alzheimerovej choroby – 21. september - pri príležitosti tohto svetového dňa sme vykonávali edukačné aktivity pre seniorov a študentov stredných škôl. Realizované boli dve besedy pre 26 seniorov a jedna beseda pre 54 študentov. Odborný panel s danou tematikou bol umiestnený v priestoroch úradu.

Svetový deň srdca – 29. september - pri príležitosti Dňa srdca bolo zriadené 1 meracie miesto v obchodnom dome Laborec na Námestí slobody v Humennom. Záujemcom z radov občanov sme merali hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi, krvný tlak a pulz, obvod pása, množstvo telesného tuku a stanovili BMI. V tento deň (25.9.2015) sme vyšetřili 67 klientov vo vekovom rozpätí 17 – 77 rokov. S vyšetřenými občanmi sme vyplňali dotazník zameraný na kardiovaskulárne ochorenia a distribuovali sme letáky „Deň srdca“. V blízkosti meracieho miesta sa nachádzali 2 hliadky zostavené zo štyroch študentiek Strednej zdravotníckej školy v Humennom. Študentské hliadky oslovovali okoloidúcich, rozdali im letáky a dávali informácie, kde je meracie miesto. V regionálnej televízii a na internetovej

stránke úradu bol uverejnený oznam o konaní Dňa srdca. Odborný panel s danou tematikou bol umiestnený v priestoroch úradu.

V rámci kampane MOST 2015 sme sa 23. septembra zúčastnili zdravotno-výchovnej akcie vo Vihorlatskej knižnici v Humennom. Občanov sme edukovali o rizikových faktoroch KVS ochorení a ich prevencii (prezentácia „Zdravé srdce“) a záujemcom sme odmerali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

Svetový deň duševného zdravia – 10. október - realizovali sme edukačnú aktivitu pre seniorov v dennom centre v Humennom, ktorá bola spojená s meraním krvného tlaku a pulzu. V priestoroch úradu bol umiestnený panel s danou témou.

Svetový deň potravy – 16. október – v dňoch 13.10. – 19.10.2015 sme realizovali 24 edukačných aktivít pre 725 žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Počas edukačných aktivít sme 59 študentom odmerali krvný tlak, obvod pása a množstvo telesného tuku. Článok k Svetovému dňu potravy bol zverejnený na internetovej stránke úradu. Odborný panel s danou tematikou bol umiestnený v priestoroch úradu.

Európsky týždeň boja proti drogám – 16. – 20. november – v tento týždeň sme prezentovali negatívny dopad užívania drog na organizmus, spolu odznelo 23 prednášok, 18 pre základné školy a 5 pre strednú školu. Informácie k danému dňu boli k dispozícii na paneli v priestoroch úradu.

Svetový deň boja proti AIDS – 1. december - článok venovaný problematike AIDS bol uverejnený na internetovej stránke úradu. Prostredníctvom besied bola priblížená téma HIV/AIDS študentom stredných škôl a žiakom základných škôl. Spolu bolo realizovaných šesť besied, a to dve besedy pre 36 žiakov na jednej základnej škole, 4 besedy pre 206 študentov na troch stredných školách. Projekt „Hrou proti AIDS“ sme realizovali pre päť škôl (2 základné školy a 3 stredné školy). Projektu sa spolu zúčastnilo 342 žiakov a študentov.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Zamestnanci oddelenia realizujú na školách prednášky a besedy z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity, o dostatočnom pitnom režime a význame pohybovej aktivity. V roku 2015 bolo realizovaných 55 prednášok a besied v Humennom, Snine a Medzilaborciach.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Počas kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ zamestnanci oddelenia epidemiológie a výchovy k zdraviu distribuovali letáky a účastnícke listy (osobne aj prostredníctvom e-mailu) v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce, a to: základným školám, stredným školám, denným centráram a denným stacionárom, mestským a obecným úradom, zdravotným poisťovniam, Únii žien, Červený kríž, kúpalisku v Humennom ako aj klientom PZ, ktorí mali záujem zúčastniť sa tejto súťaže. V priestoroch úradu bol umiestnený panel s informáciami o kampani a informácie boli zverejnené na aj internetovej stránke úradu.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

Dňa 18.3.2015 sme realizovali workshop pre koordinátorov a asistentov osvetu zdravia z oblastí Snina a Humenné. Po úvodnom zoznamení bol ústrednou témou workshopu Národný imunizačný program – očkovanie. Realizovaná prednáška pre koordinátorky a asistentov osvetu zdravia, ktorí pracujú v rámci celoslovenského projektu Zdravé komunity (pod záštitou Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín). Cieľom stretnutia bolo podanie informácie o Národnom imunizačnom programe a jeho plnení, o význame povinného

očkovania a zabezpečenie zaočkovanosti rómskych detí. Zároveň sme koordinátorkám a asistentom poskytli očkovacie kalendáre na rok 2015 a letáky o očkovaní.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Prierezová štúdia o dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov – zabezpečili sme vyplnenie 55 dotazníkov podľa manuálu z ÚVZ SR.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Výchovno-vzdelávacie aktivity, ktoré prispievajú k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov sme realizovali v denných centrách v Humennom, v denných stacionároch v Ňagove, Čabinách, Rokytovciach, Topoľovke, Koškovciach, Ľubiši, Nižnej Sitnici a na obecných úradoch v Rovnom, Udavskom, Stakčinskej roztoke, Modrej nad Cirochou. Seniorov sme edukovali o rizikových faktoroch kardiovaskulárnych ochorení, o osteoporóze, cukrovke, preventívnych prehliadkach a očkovaní a zároveň sme záujemcom merali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Spolu sme realizovali 19 aktivít, ktorých sa zúčastnilo 299 seniorov.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Plnenie úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít prednostne v prostredí škôl. Témy súvisiace so zdravým životným štýlom (zdravá výživa, pitný režim, pohybová aktivita) sme prezentovali na základných a stredných školách. Spolu odznelo 55 prednášok. V prevencii drogových závislostí sme vykonávali edukačné aktivity formou zážitkového učenia, využívali sme aj DVD – Kým stúpa dym. Realizovaných bolo 66 aktivít. V oblasti výchovy k zdravým vzťahom a sexuálneho zdravia sme uskutočnili 22 edukačných aktivít. Ďalšie témy, ku ktorým sa vykonávajú edukačné aktivity – Následky nedostatočného obliekania (4 besedy), Riziká piercingu a tetovania (20), Hygienické návyky (23), Dopravná výchova (14). Spolu bolo realizovaných na základných a stredných školách 216 edukačných aktivít.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Danú úlohu sme vykonávali v materských školách a na základných školách. V tomto roku sme uskutočnili 32 stretnutí v piatich materských školách a v deviatich základných školách v našej spádovej oblasti. Na základných školách realizujeme tento projekt u žiakov 1. a 2. ročníkov, kde deti učíme prostredníctvom praktického nácviku správnu techniku čistenia zubov a starostlivosť o ústnu dutinu.

9.7 CINDI program SR

Program CINDI je zameraný na skríning zdravotného stavu metódou prierezovej štúdie zdravotného stavu spojený s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

V roku 2015 bol celkový počet klientov vyšetrených v Základnej poradni 182 (65 mužov a 117 žien), z toho 63 prvovýšetrených a 119 klientov bolo opakovane vyšetrených. Z

celkového počtu klientov bolo 24 fajčiarov (11 mužov a 13 žien). Komplexné vyšetrenie Testu zdravé srdce sme vykonávali aj počas výjazdov poradne zdravia (3 výjazdy).

V spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva sme realizovali vyšetrenia pracovníkov firmy Nexis Fibers a.s. Humenné prostredníctvom výjazdu PCOAPZ. Spolu bolo vyšetrených 23 klientov. Výjazd bol spojený s odborným poradenstvom v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci. Cieľom bolo poukázať na spolupôsobenie rizikových faktorov pracovného prostredia a životného štýlu a ich negatívneho dopadu na zdravie.

Počas roka sme vykonali merania na obecných úradoch, v denných centrách a denných stacionároch, kde sme 849 osobám odmerali krvný tlak a pulz, u 881 osôb sme odmerali množstvo telesného tuku a 333-om osobám sme určili hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne**

RÚVZ so sídlom v Komárne realizuje k 31. 12. 2015 účasť na riešení celkom 29 projektov resp. programov.

Z uvedeného celkového počtu rozpracovaných programov a projektov na rok 2015 sa k 31. 12. 2015 zabezpečovalo plnenie

- na úseku hygieny životného prostredia a zdravia – 2 programy resp. projekty
- na úseku preventívneho pracovného lekárstva – 3,
- na úseku hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov – 4,
- na úseku hygieny detí a mládeže – 2,
- na úseku epidemiológie – 8,
- na úseku NRC – 1,
- na úseku oddelenia podpory zdravia – 9

Na úseku HDM sa vykonali 2 projekty, ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov.

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa zúčastňuje na plnení tejto úlohy v rozsahu svojich kompetencií.

Monitoruje sa kvalita pitnej vody a vody určenej na kúpanie. Celkom bolo odobratých z verejných vodovodov 193 vzoriek pitnej vody. Z celkového počtu vzoriek odobratých z verejných vodovodov bola mikrobiologická závadnosť zistená u 17 vzoriek, čo predstavuje 8,80 % z odobratých vzoriek pitnej vody.

V záujme ochrany zdravia obyvateľov a návštevníkov regiónu Komárna boli orgánom verejného zdravotníctva pred začiatkom a počas letnej kúpacej sezóny 2015 sledované dve prírodné lokality s vodnými plochami využívanými na rybolov a neorganizovanú rekreáciu obyvateľov, z ktorých bolo k 31.12.2015 odobratých spolu 10 vzoriek s vyhovujúcou mikrobiologickou kvalitou podľa platnej legislatívy. V regióne Komárna nie sú evidované lokality vyhlásené v zmysle vodného zákona za vody určené na kúpanie.

K 31.12.2015 bolo na umelých kúpaliskách odobratých spolu 228 vzoriek vody. Medzné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov boli prekročené v 32 vzorkách, čo predstavuje 14,03 % z odobratých vzoriek.

V bytovacích zariadeniach regiónu Komárna bolo vykonaných 47 výkonov štátneho zdravotného dozoru, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 124 výkonov štátneho zdravotného dozoru. Závažné nedostatky z hľadiska dodržiavania požiadaviek na ochranu verejného zdravia neboli zistené.

V súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa v kontrolovaných prevádzkach priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zákon č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, v znení neskorších predpisov. Celkom bolo vykonaných 220 kontrol, pri ktorých nedostatky zistené neboli.

1.2 Protokol o vode a zdraví nastavenie na plnenie nových cieľov

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie úlohy na RÚVZ so sídlom v Komárne zabezpečuje odd. hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Sledovanie výskytu reziduálnych pesticídnych látok je plánované podľa usmernenia ÚVZ SR v pitnej vode z vodárenského zdroja na Alžbetinom ostrove v Komárne. Odbery vzoriek do 31.12.2015 neboli zabezpečené.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce).

Evidencia rizikových prác je spracovaná v programe ASTR_2011. Údaje do systému boli priebežne zadávané. K 31. 12. 2015 v kat. rizika č. 3 evidujeme celkom 956 zamestnancov z toho 336 žien, v kat. rizika č. 4. neevidujeme zamestnancov. Najčastejším sa vyskytujúcim zdravotiu škodlivým faktorom pracovného prostredia bol hluk. Nadmernému hluku k 31. 12. 2015 evidujeme 759 zamestnancov z toho 221 žien. Druhým najčastejším sa vyskytujúcim faktorom práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov bola expozícia chemickým látkam. Evidujeme 294 zamestnancov z toho 113 žien. Tretím najčastejším sa vyskytujúcim faktorom je expozícia biologickým faktorom – exponovaní 2 zamestnanci z toho 2 ženy. V roku 2015 sme tiež zaznamenali expozíciu optickému žiareniu – exponovaný je 1 zamestnanec.

Na základe výsledkov merania a zhodnotenia rizikových faktorov práce a pracovného prostredia bolo v roku 2015 vydaných 24 rozhodnutí, z toho 4 určenie rizikovej práce.

Plnenie opatrení nariadených na pracoviskách s rizikovými prácami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové práce bolo vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 468 z toho na 43 rizikových pracoviskách, pri ktorých sa dôsledne sledovalo aj zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby (PZS) a ochrana nefajčiarov.

Všetky organizácie, u ktorých sú evidované rizikové práce v kategórii rizika 3 majú uzatvorenú zmluvu so spoločnosťami zabezpečujúcimi PZS.

2.1.2. – *znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov.*

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických látok bol vykonaný v počte 43, z uvedeného počtu bolo 18 vykonaných pri maloobchodnom predaji agrochemikálií, v 4 poľnohospodárskych organizáciách v súvislosti so skladovaním a manipuláciou s agrochemikáliami, pričom u týchto subjektov nebola zistená manipulácia s veľmi toxickými látkami a prípravkami.

Bolo vydaných 36 rozhodnutí na schválenie prevádzkového poriadku, z toho 26 aj s uvedením priestorov do prevádzky.

Formou kontrolných listov bolo u 9 zamestnávateľov vykonané overenie informovanosti zamestnancov.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3. – *Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.*

Na území regiónu RÚVZ so sídlom v Komárne sa používajú chemické karcinogény a mutagény v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe (Femad s.r.o., Nesvady), v analytických chemických laboratóriách (Heineken Slovensko), kde sa v priebehu roka 2015 prehodnocoval prevádzkový poriadok a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci. Bolo vydaných 27 rozhodnutí na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v počte 4. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

2.1.4. – *Znižovanie psychickej pracovnej záťaže.*

Táto problematika nebola riešená.

2.1.5. - *Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.*

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. - *Prevenca ochorení chrbtice súvisiacich prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.*

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Počas výkonu ŠZD sú pracovníci dozorovaných prevádzok oboznamovaní s platnou legislatívou, vykonáva sa objektivizácia pracovného prostredia, kontroluje sa dodržanie vykonávanie preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a používanie OOP.

V rámci Európskej kampane Zdravé pracoviská bez stresu prebiehal Európsky týždeň pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zameraný na riadenie stresu súvisiaceho s prácou, v rámci ktorého oddelenie PPL pripravilo Deň otvorených dverí, ktorý sa uskutočnil na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne dňa 21. 10. 2015. Informačné materiály ku kampani boli uverejnené na webovej stránke regionálneho úradu. Zúčastnilo sa ho 27 zástupcov organizácií okresu Komárno, ktorí boli oboznámení s danou tematikou.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Vydaných bolo 23 vyjadrení k zriadeniu chráneného pracoviska alebo chránenej dielne. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na kontrolu pracovných podmienok,

pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov a ich prispôsobenia zdravotnému postihnutiu zamestnancov.

Komentáre k tabuľke:

Vykonávaná činnosť: pracovníci so zmenenou pracovnou schopnosťou vykonávali práce pri výrobe pečiva a marcipánu, pri výrobe pekárenských výrobkov a cukroviniek, pri balení plastových sáčkov, práce pri výrobe darčkových predmetov z keramiky, plastu a sušených prírodných materiálov. Administratívne práce s využitím výpočtovej techniky, obsluha bežných kancelárskych zariadení, jednoduché pomocné práce v administratíve, advokátska činnosť, účtovníctvo. Ďalej boli zriadené chránené pracoviská v oblasti služieb - kadernička, kozmetička, krajčírska dielňa, oprava výpočtovej techniky (práca a testovanie zobrazovacích jednotiek).

Druh (skupiny) postihnutia: jednalo sa o nasledovné skupiny postihnutia – nádorové ochorenia, choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, choroby krvi a krvotvorných orgánov, duševné poruchy, choroby nervového systému, choroby zmyslových orgánov (oko+ ucho), choroby obehovej sústavy, choroby dýchacej sústavy, choroby tráviacej sústavy, choroby svalovej a kostrovej sústavy.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – Rok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Komárno	8	23	41	46	56	Z 1x	nie	nie	-

Pozn. 1: Vydané rozhodnutia sa týkali novozriadených pracovísk

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť** – administratívna práca, cukrárska výroba

- **Druh (skupiny) postihnutia** – C, E, F, G, H, I, M

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

V rámci monitoringu jodidácie kuchynskej soli boli odobraté 2 vzorky soli mesačne. K 31.12.2015 bolo odobratých celkovo 24 vzoriek soli.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂

Odber vzoriek predmetov analyzovaných na bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ bol vykonávaný na základe usmernenia ÚVZ SR na rok 2015, v rámci ktorého nebol pre RÚVZ so sídlom v Komárne plánovaný odber.

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Úloha nadväzuje na spoločnú EÚ legislatívu v danej oblasti, podľa plánu Úradnej kontroly potravín na rok 2015, RÚVZ so sídlom v Komárne nemal plánovaný odber.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Program nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR, RÚVZ so sídlom v Komárne ku dňu 31.12.2015 podľa plánu Úradnej kontroly potravín na rok 2015 vykonal odber 2 vzoriek výrobkov s keramickým povrchom na chemickú analýzu obsahu Ba, Co, Mn, Pb, Cd, Ni a Al.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Odber vzoriek kozmetických výrobkov bol vykonávaný podľa plánu ŠZD nad kozmetickými výrobkami, k 31.12.2015 bolo odobratých 15 výrobkov. Kontrola označenia bola vykonaná u 15 kozmetických výrobkov.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ so sídlom v Komárne v súlade s usmernením ÚVZ SR vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 nevykonával odber.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľal na plnení celoslovenskej úlohy – monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách, v rámci ktorého sme k 31.12.2015 vykonali poradenstvo a monitoring predpokladaného množstva skonzumovaných aditív u 20 respondentov vybraných vekových kategórií.

Na monitoring obsahu vybraných prídavných látok a aróm v potravinách bolo odobratých 5 vzoriek potravín (na obsah kyseliny benzoovej, kyseliny sorbovej, glykozidov steviolu, Kumarínu a Mentofuránu).

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

V posledných rokoch možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí.

Cieľom projektu je opakovanými prieskumami v budúcnosti zistiť trendy výskytu u vybraných populačných skupín. Projekt je rozvrhnutý do V. etáp riešenia s plánovaným ukončením v roku 2019. V roku 2015 sa realizuje I.etapa – návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie a schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívanie alkoholu, tabaku a drog u detí a mládeže v Slovenskej republike zistiť trendy v danej oblasti a porovnať s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín.

V roku 2015 prebieha spracovanie získaných údajov a výstupy z projektu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je kompletné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Získané údaje budú slúžiť na porovnanie výsledkov z predchádzajúcich rokov a vyhodnotenie účinnosti intervenčných opatrení. V roku 2015 sa realizoval dotazníkový prieskum u 7-10 ročných detí vidieckej a mestskej školy. Prieskum bol realizovaný v ZŠ na Ul.rozmarínovej v Komárne (30 detí) a ZŠ, Cesta na víšku v Marcelovej (30 detí). Získané údaje boli spracované v počítačovom programe a zaslané gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a mládeže.

Predpokladáme, že projekt prispeje k legislatívnej úprave pohybovej aktivity všetkých žiakov minimálne 30 minút denne, vytváraniu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity a výškoleniu skupín na pôsobenie medzi deťmi a mládežou.

V roku 2015 prebieha tvorba databázy získaných údajov, analýza a vyhodnotenie údajov, záverečné spracovanie.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Projekt bol riešený v Základnej škole, Ul. Komenského č.3 v Komárne v mesiaci marec 2014 (vo vykurovacom období). Zber údajov vykonali pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže v priebehu 5 dní v týždni. Pracovníci vykonali kontrolu zameranú na výskyt plesní a vlhkosti v celej budove, triedach a budovách. V troch triedach sa okrem monitorovania vykonala aj podrobnejšia kontrola a žiaci v monitorovaných triedach vyplnili dotazníky (75 žiakov vo veku od 9 -12 rokov).

V roku 2015 prebiehalo počítačové spracovanie získaných údajov a zaslanie databázy gestorovi projektu. Objektívizácia kvality vnútorného prostredia budov bola vykonaná vo vybraných ZŠ, kde sledovaná ZŠ nebola zaradená.

Štúdie a projekty ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov vyhlásených HH SR:

ESPAD 2015 Európsky školský prieskum o alkohole a iných drogách.

Prieskum je súčasťou medzinárodného prieskumu o užívaní drog v Európe u študentov. Dotazníkový prieskum bol realizovaný u žiakov Strednej odbornej školy v Hurbanove. Celkovo bolo respondovaných 70 žiakov 1.- 4. ročníka. Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi projektu podľa pokynov.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Cieľom projektu WHO je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku . Projekt je realizovaný vo viacerých európskych krajinách. Informácie získané z týchto dotazníkov budú použité na vytváranie lepších zdravotných programov. Praktická realizácia projektu prebiehala v druhom polroku 2015 u žiakov základných škôl: 1 mestskej (ZŠ na Ul. Komenského v Komárne) a 2 vidieckych (ZŠ, Cesta na vršku, Marcelová a ZŠ s VJM,Cesta na vršku, Marcelová) u detí vo veku od 7 do 7,99 rokov. Zabezpečená bola distribúcia a zber informovaných súhlasov od rodičov. U žiakov bolo vykonané meranie telesnej hmotnosti, výšky, obvodu pása a bokov a vyplnené dotazníky pre meranie detí. Celkovo bolo respondovaných 80 žiakov. Realizácia projektu je plánovaná aj v roku 2016, kedy bude prebiehať spracovávanie získaných údajov podľa požiadavky gestora.

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia vlastného očkovania:

Očkovanie je v okrese Komárno zabezpečované v súlade s platnou legislatívou. Pravidelné očkovanie bolo v roku 2015 naďalej vykonávané lekármi prvého kontaktu, ktorým bol zaslaný aktuálny očkovací kalendár. Zamestnanci oddelenia epidemiológie poskytovali konzultačnú činnosť zdravotníckym pracovníkom vykonávajúcim očkovanie ako aj širokej verejnosti, v roku 2015 prejednali 5 priestupkov pre odmietnutie očkovania v rámci poradne očkovania.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015:

- zabezpečenie Národného imunizačného programu SR: oddelenie epidemiológie naďalej vykonávalo aktivity na podporu očkovania, zabezpečovalo metodické poradenstvo pre očkujúcich lekárov, činnosť poradne očkovania a prejednávalo priestupky pre odmietnutie očkovania
- príprava imunologických prehľadov – návrh stratégie nie je v kompetencii RÚVZ
- zabezpečenie očkovacieho kalendára pre rok 2015 nebolo v kompetencii RÚVZ. Schválený očkovací kalendár pre rok 2015 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom.
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie – očkovanie prebiehalo podľa platnej legislatívy a z nej vyplývajúceho očkovacieho kalendára pre rok 2015

- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania – v okrese naďalej pretrvávala v rámci povinného očkovania zaočkovanosť na vysokej úrovni. Na propagácii očkovania sa oddelenie aktívne podieľa cestou školení a činnosťou poradne očkovania.
- príprava registra očkovaných osôb - nie je v náplni RÚVZ so sídlom v Komárne
- aktívna činnosť „Poradní očkovania“ – v rámci poradne očkovania bolo realizovaných 5 konzultácií.
- Surveillance a kontrola ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním v súlade s odporúčaniami WHO a ECDC:
RÚVZ vykonáva dôslednú surveillance ochorení preventabilných očkovaním v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a laboratóriami a vykonáva aktivity na zabezpečenie vysokej zaočkovanosti v regióne.
- Príprava registra očkovaných osôb – 7.modul EPIS – nebolo v kompetencii RÚVZ.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Úloha zatiaľ nebola nerealizovaná. Finančné zabezpečenie nie je v kompetencii RÚVZ. V prípade realizácie úlohy je RÚVZ pripravené sa aktívne zapojiť do realizácie imunologického prehľadu v okrese.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

V priebehu roka 2015 zamestnanci oddelenia epidemiológie intenzívne vykonávali surveillance prenosných ochorení preventabilných očkovaním. Lekárom prvého kontaktu poskytovali odborné poradenstvo a vykonávali metodickú činnosť v otázkach očkovania aj pre laickú verejnosť.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2015 aktívne zapojilo do pravidelnej kampane Európskeho imunizačného týždňa. Pozornosť bola venovaná propagácii očkovania medzi laickou aj odbornou verejnosťou a odvráteniu narastajúcich antivakcinačných aktivít.

Manažment očkovania:

Zamestnanci oddelenia epidemiológie naďalej metodicky usmerňovali lekárov vykonávajúcich očkovanie. Priebežne bola poskytovaná poradenská činnosť v oblasti očkovania osôb vystavených riziku nákazy na základe rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. V júni 2015 sa 1 zamestnankyňa oddelenia epidemiológie aktívne zúčastnila vzdelávacej aktivity „Škola vakcinológie“, s témou „Osýpky“.

Kontrola očkovania v SR:

Kontrola očkovania bola vykonaná vo všetkých pediatrických obvodoch. Z kontroly vyplynulo, že zaočkovanosť je v okrese Komárno vo všetkých prípadoch vyššia ako 95%. Nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania neboli zistené.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

RUVZ naďalej úzko spolupracovalo s Oddelením mikrobiológie životného prostredia pri RÚVZ so sídlom v Nitre, regionálnym mikrobiologickým laboratóriom (HPL s.r.o.), OKM nemocnice Zvolen, národnými referenčnými centrami. Spolupráca s laboratóriami bola zameraná na dôslednú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku ochorení, včasné hlásenie pozitívnych výsledkov zo strany laboratórií za účelom možnosti realizácie včasných opatrení na zabránenie šíreniu nákazy.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Podstatnú časť hlásených ochorení tvoria naďalej ochorenia hlásené cestou mikrobiologických laboratórií. Regionálnym mikrobiologickým laboratóriom HPL s.r.o., boli ochorenia hlásené priebežne priamo do informačného systému EPIS. Ďalšie laboratóriá pôsobiace v našom regióne nevyužívajú možnosť online hlásenia, boli však vyzvané na včasné a dôsledné plnenie si hlásnej povinnosti. Ošetrojúcim lekárom bola opakovane zdôrazňovaná táto povinnosť, u všeobecných lekárov aj vrátane týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení. Oddelenie epidemiológie úzko spolupracovalo aj s regionálnou infektologickou ambulanciou a spádovou Infekčnou klinikou v Nitre.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Pri analýze hrozby a výskytu infekčných ochorení bol intenzívne využívaný informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania (SRV). Vykonané boli analýzy, na základe ktorých sa nariaďovali príslušné opatrenia. Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií naďalej pravidelne vzdelávali jednak formou samoštúdia, ako aj účasťou na vzdelávacích aktivitách.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prísťahovalcov:

V okrese Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Oddelenie epidemiológie naďalej pravidelne informovalo verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a ich prevencii cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

Naďalej bola propagovaná možnosť on-line hlásenia prenosných ochorení do informačného systému EPIS. Napriek tomu je táto možnosť zo strany lekárov využívaná minimálne, aktuálne sú registrovaní 4 lekári. Regionálne mikrobiologické laboratórium HPL s.r.o. už túto možnosť pravidelne využíva.

Kontrola kvality údajov v EPISe :

Kontrola kvality údajov zadávaných do systému EPIS bola vykonávaná priebežne pri každodennej činnosti oddelenia, ako aj pri mesačnej analýze prenosných ochorení cestou exportu údajov.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ:

Nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne

Manažment epidémií:

Oddelenie epidemiológie riešilo v roku 2015 spolu 20 epidémií. Konkrétne sa jednalo o:

- Rodinnú epidémiu svrabu - 7x
- Epidemický výskyt respiračných ochorení v kolektívnom zariadení – 8x
- Rotavírusová epidémia na strednej odbornej škole -1x
- Rotavírusová epidémia v kolektívnom zariadení -1x
- Norovírusová epidémia v kolektívnom zariadení – 2x
- Epidemický výskyt salmonelózy v zariadení spoločného stravovania - 1x

Manažment kontaktov a ohnisk:

Epidemiologické vyšetrenia boli v roku 2015 vykonané v 1082 ohniskách nákaz, v ktorých boli prijaté príslušné protiepidemické opatrenia. Rozhodnutím boli 824x vydané opatrenia na zabránenie šíreniu nákazy. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohniská boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Pri svojej činnosti oddelenie úzko spolupracovalo s ošetrojúcimi lekármi pacientov a kontaktov, infektológom, spádovou infekčnou klinikou a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Hlásenie do TESSY nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC.

- RÚVZ so sídlom v Komárne v roku 2015 projekt HELICS nevykonávalo. Nozokomiálne nákazy však boli naďalej sledované, pričom sa vychádzalo jednak z hlásení poskytovateľov ale aj z výsledkov laboratórnych analýz a následnej aktívnej surveillance.

Realizácia kampane Clean care is save care:

- RÚVZ so sídlom v Komárne sa aktívne zapojilo do kampane. V rámci kampane boli realizované stery z rúk v počte 19 ks v spádovej nemocnici (detské oddelenie, OAIM, ODCM, neurologická ambulancia a 2x gastroenterologická amb.). Boli rozdane plagáty a letáky pre zdravotníckych pracovníkov. Na internetovej stránke www.ruvzkn.sk bola zverejnená informácia ohľadne kampane.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa naďalej pravidelne vzdelávali a zúčastňovali vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom so snahou o ich aplikáciu v praxi.

Jedna zamestnankyňa sa aktívne zúčastnila vzdelávacej akcie Surveillance nozokomiálnych nákaz v mesiaci november s prednáškou venovanou zvýšenému výskytu Klebsiella pneumoniae ESBL v regionálnej nemocnici.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Oddelenie epidemiológie má vypracovaný krízový plán a podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky pre okres Komárno, ktorý bol v I. polroku 2015 aktualizovaný.

V roku 2015 sme pre hrozbu možného zavlečenia a šírenia vysoko virulentnej nákazy realizovali 4 odborné školenia pre zdravotníckych pracovníkov, priebežne sme informovali o aktuálnej epidemiologickej situácii odbornú i laickú verejnosť.

Pre zamestnancov RÚVZ sú zabezpečené OOPP v potrebnom množstve na výkon činnosti v ohnisku nákazy a mimoriadnych udalostiach.

INEX 5 – cvičenie:

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR nebolo v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne. Problematikou edukácie sa v tejto oblasti zaoberal prioritne referát podpory zdravia.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Podľa pokynov ÚVZ SR boli vykonávané pravidelné odbery odpadových vôd v meste Komárno. V roku 2015 bolo realizovaných 7 odberov, výsledky boli vyhovujúce.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne je riešiteľom projektu „Hrou proti AIDS“. Aktivity v roku 2015 neboli realizované.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Zamestnanci odd. epidemiológie propagovali činnosť zriadenej poradne očkovania cestou očkujúcich lekárov aj médií. V roku 2015 bolo realizovaných 5 konzultácií.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (NRC pre Vibrionaceae)

7.19 Monitoring baktérií z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia

Plnenie úloh :

V rámci projektu sme v roku 2015 vyšetrili 60 vzoriek povrchových vôd štrkoviskových jazier /Apáli, Kava, Bohatá / a 6 vzoriek z tečúcich povrchových vôd /Dunaj, Váh/. Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 86 kmeňov baktérií z čeľade Vibrionaceae- 27 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 46 kmeňov *Aeromonas* sp. a 13 kmeňov *Plesiomonas shigelloides*. Izolované kmene *Vibrio cholerae* non O1 sú zaradené do zbierky NRC a budú poskytnuté spoluriešiteľským pracoviskám za účelom vykonania genotypovej analýzy využitím molekulárno – biologických metód systému PCR.

Za účelom vykonania molekulárno-biologických analýz spoluriešiteľskému pracovisku – Katedra molekulárnej biológie Prír. Fak. UK Bratislava / Doc. Seman/ sme v roku 2015 poskytli 36 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1 rôznych klasifikačných tried podľa Smith-Goodnera a Heibergera a pre SZU Bratislava prof. RNDr. Viktorovi Majtánovi, CSc sme poskytli 12 kmeňov pre zbierku patogénnych mikroorganizmov. Pre Katedru molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty UK Bratislava sme reidentifikovali 27 kmeňov, ktoré boli izolované z povrchových tečúcich alebo stojatých vôd .

Na základe požiadavky RÚVZ Nové Zámky v roku 2015 sme vyšetrili 90 vzoriek vôd TK v Podhájskej, s cieľom prešetriť epidemickú súvislosť návštevníčky uvedených kúpeľov z Prahy, kde bol v SZU izolovaný kmeň *Vibrio vulnificus* z výteru defektu na dolnej končatine. Na mikrobiologické vyšetrenie bolo zaslaných 90 vzoriek vôd TK v Podhájskej, ktoré boli odoberané na prítoku a odtoku jednotlivých bazénov. Selektívnymi mikrobiologickými vyšetrovacími metódami sme z uvedených vzoriek izolovali závažný bakteriálny kmeň ***Vibrio cholerae* non O1 a O139, a *Vibrio* sp.** Pravidelné mikrobiologické vyšetrenie vzoriek vôd TK Podhájska pokračuje v dohovorených intervaloch naďalej.

Molekulárno-biologické vyšetrenia:

- Molekulárna identifikácia a konfirmácia izolátov molekulárnymi PCR technikami, vychádzajúcimi z použitia druhovo špecifických génov pre *V.cholerae*. Ide o gény kódujúce

druhovo špecifické proteíny, konkrétne proteíny omp W aU, ktoré sa vyskytujú iba u *V. cholerae*. Identifikujú spoľahlivo tak *V. cholerae* O1, ako aj *V. cholerae* non O1.

Metodika: PCR analýza za použitia špecifických primerov

- Molekulárna identifikácia hlavných determinantov virulencie, ktoré reprezentujú gény *ctxA*, *tcpA* / gén pre toxín koregulujúci pilus/, *toxR* /dominantný gén, regulačnej kaskády/, *zot*, *ace*, *hlyA*, *st* – gény pre aditívne toxíny.

Metodika : PCR analýza za použitia špecifických primerov

Vyšetrenia zabezpečí spoluriešiteľ projektu: Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty UK Bratislava

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V roku 2015 referát výchovy k zdraviu (RVZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne (RÚVZ v Komárne) realizoval pravidelné cvičenia (1 x týždenne) na podporu a rozvoj zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne. Cviky sú zamerané predovšetkým na precvičovanie svalov chrbtice, vhodné pre všetky vekové kategórie. Súčasťou cvičenia je aj nácvik relaxačných techník. Realizovaných bolo 41 cvičení celkovo pre 287 účastníkov.

S cieľom podpory pohybovej aktivity RÚVZ v Komárne organizoval v rámci Svetového dňa – „Pohybom ku zdraviu“ III. ročník zdravotno-výchovnej (ZV) akcie s názvom „Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia“ konanej dňa 23. 5. 2015. Cieľom akcie bolo upriamiť pozornosť na význam pohybu z hľadiska telesného a duševného zdravia (vrátane zvládania stresu), dôležitosť pobytu na čerstvom vzduchu a na jednoduchosť, finančnú nenáročnosť a „nezávislosť“ od počasia pri vykonávaní zdravie podporujúcej a rozvíjajúcej aktivity. Dĺžka trasy bola približne 7,8 km v okolí mesta Komárno (pre deti bola určená skrátaná trasa), pre účastníkov boli pripravené ceny v rôznych kategóriách. Účastníci pred štartom obdržali malé občerstvenie – cereálie, minerálnu vodu. Akcie sa zúčastnilo 39 ľudí (8 detí do 12 rokov, 5 detí od 13 - do 18 rokov a 26 dospelých).

V spolupráci s Osvetovým strediskom v Komárne a Univerzitou Jána Selyeho v Komárne bol zorganizovaný Športový deň „Pohybom ku zdraviu“. Akcia bola realizovaná v priestoroch Športového centra Univerzity J.Selyeho v Komárne a bola určená pre deti predškolského veku. V rámci uvedenej akcie sa realizovali s deťmi športové cvičenia a prednášky na tému „Zdravá výživa“. Zrealizovaných bolo 7 prednášok pre 150 detí s ukázkou zdravých potravín.

Od roku 2005 RVZ realizuje vlastný projekt s názvom „Zdravý životný štýl“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. V rámci projektu boli vykonané 4 prednášky pre 66 žiakov strednej školy v okrese Komárno a 2 prednášky pre 56 žiakov ZŠ.

V rámci Európskeho týždňa boja proti drogám bolo vykonaných 8 prednášok pre 182 žiakov ZŠ a SŠ.

Na tému „Prevencia fajčenia“ bolo odprednášaných 8 prednášok pre 140 žiakov základných a stredných škôl. V rámci Svetového dňa zdravia bola zabezpečená distribúcia dotazníkov „5 zásad pre bezpečnejšie potraviny“ a zber údajov od 50 respondentov, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu do škôl, lekární a iných organizácií, zabezpečená informácia na webovej stránke organizácie.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii, cieľom je nasmerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšenie zdravotného uvedomienia. V rámci poradenského centra ochrany a podpory zdravia bolo vyšetrených 169 klientov, ktorým boli vykonané merania HDL cholesterolu, glukózy, triglyceridov a LDL cholesterolu a poskytnuté poradenstvo, z toho bolo 136 meraní realizovaných v rámci výjazdov referátu výchovy k zdraviu. V rámci rôznych akcií boli zrealizované výjazdy na vybrané miesta (napr. pracoviská, klub dôchodcov), kde bolo záujemcom poskytnuté vyšetrenie TK, P, cholesterolu a poradenstvo celkovo pre 107 záujemcov.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje jej výskyt. Pracovníci RVZ v rámci svojich prednášok o zdravom životnom štýle, stomatohygiene a prevencii obezity sa pravidelne venujú problematike optimálnej hmotnosti. Realizované boli 4 prednášky na tému zdravý životný štýl pre 66 žiakov stredných škôl a 2 prednášky pre 56 žiakov ZŠ v okrese Komárno, 1 prednáška na tému „Stomatohygiene“ pre 21 žiakov ZŠ a 8 prednášok pre 299 detí predškolského veku. S tematikou obezity boli odprezentované 3 prednášky pre 58 žiakov SŠ.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľom uvedenej kampane je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie pohybovej aktivity. V rámci kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ boli referátom výchovy k zdraviu zrealizované akcie, ktorých cieľom bola motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite. Realizované boli nasledovné aktivity: v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia boli zrealizované 4 cvičenia, ktorých sa zúčastnilo 20 účastníkov vo veku nad 60 rokov. Pre študentov stredných škôl v okrese Komárno boli zrealizované 4 prednášky na tému „Zdravý životný štýl“ s počtom edukovaných pre 66 študentov, 2 prednášky pre 56 žiakov ZŠ a 15 prednášok pre 449 detí MŠ. Pre veľký záujem škôl o danú problematiku v edukačnom programe naďalej pokračujeme.

Zorganizovaná bola zdravotno výchovná akcia III.ročník prechádzky na podporu a rozvoj zdravia pod názvom „Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia“, ktorá sa konala dňa 23.05.2015 s počtom účastníkov 39, z toho 8 detí vo veku do 12 rokov, 5 detí vo veku do 18 rokov a 26 dospelých (z toho počet 50+ 8 ľudí). Trasa viedla popri pravom brehu rieky Váh, vzdialenosť 7750 m, pre deti bola skrátená trasa. Pre účastníkov bolo zabezpečené malé občerstvenie a výchovno vzdelávací materiál. Nízku účasť tohtoročnej akcie možno pripísať nepriaznivému počasiu (dážď). Referát výchovy k zdraviu vyzval Klub dôchodcov Komárno k aktívnej účasti akcie „Prechádzkou ku zdraviu“, nikto sa však nezúčastnil, čo možno pravdepodobne pripísať taktiež k nepriaznivému počasiu.

Zabezpečená bola informácia o plánovaných aktivitách na webovej stránke organizácie, na facebookovej stránke organizácie a základné, stredné a špeciálne školy boli o akciách informované listom.

Plánované akcie boli medializované prostredníctvom regionálnej tlače (dvojtyždenníku Komárňanské listy), regionálnej tlače „Naše novinky“ a prostredníctvom regionálnej televízie - TV Komárno.

Zabezpečili sme distribúciu a následne zber Účastníckych listov – „Vyzvi srdce k pohybu“.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Pracovníci RVZ sa v rámci projektu „Zdravý životný štýl“ venovali problematike užívania alkoholu, resp. abstinencii od alkoholu.

V rámci „Európskeho týždňa boja proti drogám“ bolo vykonaných 8 prednášok pre 182 žiakov stredných a základných škôl. Na tému „Fetálny alkoholový syndróm“ boli vykonané 3 prednášky pre 83 žiakov SŠ v okrese Komárno. Referát výchovy k zdraviu v rámci realizácie „Prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov“ zabezpečil zber údajov od 81 respondentov a ich spracovanie podľa požiadaviek gestora.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľom uvedeného projektu je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí, ako aj eliminovať ich sociálnu izoláciu.

V rámci projektu boli vykonané cvičenia na podporu a rozvoj zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne. Cviky sú zamerané predovšetkým na precvičovanie svalov chrbtice, vhodné sú pre všetky vekové kategórie. Súčasťou cvičenia je aj nácvik relaxačných techník. Realizovaných bolo cca 41 cvičení celkovo pre 287 účastníkov vo veku nad 60 rokov.

V rámci „Mesiaca úcty k starším“ boli zrealizované nasledovné aktivity: pre 32 klientov Domov sociálnych služieb boli zrealizované 2 prednášky na tému „Prevencia Alzheimerovej choroby“, 1 prednáška pre 18 klientov na tému „Prevencia chrípky“ a na tému „Prevencia osteoporózy“ 1 prednáška pre 20 klientov. V rámci akcie „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“ bolo zrealizované meranie TK, P, cholesterolu, BMI u 30 seniorov na vidieku, zabezpečená bola distribúcia letákov „Dni zdravia pre seniorov“, „Osteoporóza - tichý zlodej kostí“, „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Pre deti materských škôl, žiakov základných a špeciálnych škôl bola zorganizovaná výtvarná súťaž pod názvom „Zdravý životný štýl očami detí“, do ktorej sa zapojilo 5 škôl.

V súvislosti so Svetovým dňom vody bola vykonaná 1 prednáška pre 19 žiakov základnej školy. K danej problematike bol zverejnený článok na webovej stránke organizácie a v priestoroch organizácie bola vytvorená nástenka. Zorganizovaná bola zdravotno výchovná akcia III.ročník prechádzky na podporu a rozvoj zdravia pod názvom „Prechádzkou ku zdraviu“, ktorá sa konala dňa 23.05.2015 s počtom účastníkov 39, z toho 8 detí vo veku do 12 rokov, 5 detí vo veku do 18 rokov a 26 dospelých. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Komárne a Univerzitou Jána Selyeho v Komárne bol zorganizovaný Športový deň - Pohybom ku zdraviu, ktorého sa zúčastnilo 150 detí materských škôl v Komárne. V rámci uvedenej

akcie sa realizovali s deťmi športové cvičenia a prednášky na tému "Zdravá výživa". Zrealizovaných bolo 7 prednášok pre 150 detí a ukážka zdravých potravín. S tematikou, „ Sexuálna výchova" boli vykonané 2 prednášky pre 44 žiakov SŠ a „Prevenia AIDS" 5 prednášok pre 118 žiakov SŠ. Ďalšie čiastkové aktivity v súlade s prioritami Národného programu starostlivosti o deti a dorast sú realizované formou prednášok, ktoré sú podrobne popísané v predchádzajúcej časti.

9.6.2. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti. Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovania postojov detí k správnej výžive. V roku 2015 bolo na tému „Stomatohygiena“ zrealizovaných 8 prednášok pre 299 detí MŠ a 1 prednáška pre 21 žiakov ZŠ a premietnuté boli 2 rozprávky s danou tematikou.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Pracovníci PCOaPZ v roku 2015 vyšetřili 169 klientov, bolo realizovaných 12 výjazdov na vybrané miesta v okrese Komárno.

Dňa 30.apríla 2015 pracovníci PCOaPZ v rámci Komárňanských dní v centre mesta Komárno zabezpečili meranie tlaku krvi a vyšetřenie hladiny cholesterolu - podľa potreby poskytli aj individuálne poradenstvo 47 záujemcom.

V rámci akcie „ MOST - Deň srdca " boli vykonané merania TK,P, cholesterolu u 28 klientov. V spolupráci so ZŠ, Rozmarínova v Komárne v rámci akcie „Jesenný deň zdravia", ktorá sa konala v centre mesta Komárno boli vykonané merania TK, P,cholesterolu pre 17 klientov.V letných mesiacoch pracovníci RVZ zabezpečovali meranie tlaku krvi na Termálnom kúpalisku v Komárne.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Sledovanie kvality pitnej vody

V r. 2015 zamestnanci odboru Hygiena životného prostredia a zdravia (HŽPaZ) vykonávali monitoring kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch podľa vopred vypracovaného harmonogramu. Pri plánovaní odberov vzoriek sa postupovalo v súlade s platnou legislatívou a usmerneniami hlavného hygienika SR. Odbery vzoriek pitných vôd boli realizované v pravidelných časových intervaloch a na stálych odberových miestach v potrebsku. V rámci monitoringu bolo spolu odobratých 343 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, z toho v rozsahu kontrolného - minimálneho monitoringu bolo odobratých 286 vzoriek pitnej vody a v rámci preverovacieho - úplného monitoringu 57 vzoriek. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 84 vzoriek nevyhovujúcich. Avšak v týchto vzorkách nebolo zistené významné prekročenie limitných hodnôt. Vo viacerých prípadoch išlo iba o zdravotne nevýznamné prekročenie medzných hodnôt v ukazovateľoch: koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C, železo, mangán, voľný chlór a pach, v 22 vzorkách nebola dodržaná stanovená odporúčaná hodnota ukazovateľov: Ca, Mg, Ca+Mg. Prekročovania limitných hodnôt boli sporadicky zisťované aj vo viacerých vodovodoch, či už v správe VVS, a. s., Košice, obcí, resp. inej organizácie. Kontrolné vzorky vody boli v súlade s limitnými hodnotami Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v znení Nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z.. Štátny zdravotný dozor (ŠZD) nad kvalitou pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva bol vykonávaný v súlade s usmerneniami hlavného hygienika SR a bol už minimalizovaný. ŠZD bol zameraný na kontrolu kvality vody vo vodovodoch s kolísavou kvalitou a na úpravu vody. V rámci výkonu ŠZD v okresoch Košice - mesto a Košice - okolie bolo odobratých 81 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov a 8 vzoriek z verejných studní. Okrem toho bolo odobratých a vyšetrených ďalších 173 vzoriek pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva v rámci platených služieb. V dôsledku nevyhovujúcej kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch neboli riešené žiadne infekčné ochorenia u spotrebiteľov. Zvýšený štátny zdravotný dozor nad kvalitou pitnej vody nebol v roku 2015 v Košickom regióne potrebný.

Sledovanie kvality vody na kúpanie

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia a zdravia pravidelne monitorujú kvalitu vody na kúpanie v troch prírodných vodných nádržiach (z toho počtu sa jedná o dve nádrže s vodou určenou na kúpanie a jedno prírodné kúpalisko). Sporadicky, resp. podľa potreby, sa kontroluje v rámci výkonu ŠZD aj kvalita vody na kúpanie v prírodných nádržiach, ktoré sa nachádzajú v blízkosti Košíc a využíva ich menší počet kúpajúcich sa. Zároveň sa vykonáva ŠZD aj v umelých bazénoch na kúpaliskách s celoročnou i sezónnou prevádzkou, ako aj v relaxačných zariadeniach a v hotelových komplexoch. V rámci platenej služby sa kontroluje kvalita vody na kúpanie aj v umelých bazénoch v zdravotníckych zariadeniach (výsledky analýz nie sú zadávané do Informačného systému Vody na kúpanie). Pri kontrolách sa dôsledne dbá na dodržiavanie zásad schválených v prevádzkových poriadkoch a na predkladanie výsledkov prevádzkovej kontroly kvality vody na kúpanie.

V kúpacej sezóne 2015 bolo v Košickom regióne v prevádzke 6 letných umelých kúpalísk, z dôvodu rekonštrukcie bolo mimo prevádzky 1 kúpalisko, rovnako 1 mestské kúpalisko nebolo otvorené z dôvodu rozhodnutia mestského zastupiteľstva. Celkovo bolo

z 15-tich umelých bazénov odobratých 59 vzoriek bazénovej vody, z ktorých všetkým skúšaným ukazovateľom nevyhovelo 20 vzoriek t. j. 33,89 %. Vyšetrených bolo spolu 657 ukazovateľov, prekročenie medznej hodnoty bolo zistené 10x v mikrobiologických ukazovateľoch a 14x v chemických ukazovateľoch. V roku 2015 bolo taktiež v prevádzke 23 zariadení, v ktorých sú umiestnené umelé bazény s celoročnou prevádzkou. Jeden prevádzkovateľ nezabezpečil vykonávanie prevádzkovej kontroly kvality vody v mesačných intervaloch, preto bude voči nemu začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty. Celkovo bolo z umelých bazénov s recirkuláciou vody odobratých 398 vzoriek bazénovej vody, z ktorých všetkým skúšaným ukazovateľom nevyhovelo 103 vzoriek t. j. 25,87 %. Vyšetrených bolo spolu 4901 ukazovateľov, prekročenie limitnej hodnoty bolo zistené 160x, z toho v mikrobiologických ukazovateľoch 50x a vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch 110x. Na vysokom počte nevyhovujúcich vzoriek sa podieľajú predovšetkým relaxačné hydromasážne bazény, kde je zisťovaná nevyhovujúca kvalita vody najčastejšie. Prevádzkovateľ po takomto zistení ihneď zabezpečí úplnú výmenu vody v bazéne a opakovaný odber vody. V dvoch prípadoch bolo na mieste výkonu ŠZD nariadené opatrenie, ktorým bolo zakázané kúpanie vo vode, ktorá nespĺňa požiadavky na kvalitu vody v umelom kúpalisku.

Z vodných nádrží určených na kúpanie (Ružín, Pod Bukovcom) bolo počas kúpaciej sezóny odobratých 16 vzoriek vôd. Kvalita vody v ukazovateľoch *Escherichia coli* a črevné enterokoky vyhovovala požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 309/2012 Z.z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie, v znení neskorších predpisov (ďalej len č. 309/2012 Z. z.) vo všetkých skúšaných vzorkách. V jednej vzorke vody bola prekročená medzná hodnota v ukazovateli pH, preto ju IS Vody na kúpanie vyhodnotil ako vzorku s prekročenou medznou hodnotou. Na prírodnom kúpalisku Jazero vykonalo „Sdružení Flos Aque, Kunešova 261/6, Brno“ opatrenia na elimináciu výskytu cyanobaktérií, ktorých premnoženie v minulých kúpacích sezónach bolo dôvodom pre nariadenie opatrení o zákaze kúpania a zákaze prevádzky vodno-lyžiarskeho vleku. Do telesa nádrže bol 2x dávkovaný pomocou aplikačného člnu prípravok PAX-LR, ktorý dodala firma Kemwater Pro-Chemie s.r.o a 1x prípravok Profi baktérie, ktoré dodala firma RAWAT consulting s.r.o. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Košiciach celkovo odobrali z Jazera, za účelom kontrolných laboratórnych vyšetrení 40 vzoriek vody. V IS Vody na kúpanie bolo 38 vyhodnotených ako nevyhovujúcich z dôvodu prekročenia medznej hodnoty v ukazovateľoch: 38x priehľadnosť vody, 1x črevné enterokoky, 1x nasýtenie vody kyslíkom a 2x celkový fosfor. Množstvá cyanobaktérií boli počas celej kúpaciej sezóny pod stanovenou medznou hodnotou.

Environmentálny hluk

Monitorovanie hladín hluku v životnom prostredí bolo v Košiciach v roku 2015 vykonané v rámci riešenia podnetu na obťažovanie hlukom a to v dvoch prípadoch:

1. z prevádzky autobusov MHD na Rooseveltovej ulici. Táto ulica bola v tomto roku preťažená dopravou z dôvodu odklonu MHD pre rekonštrukciu električkových tratí v meste. Meranie preukázalo prekročenie prípustných hodnôt hluku pre hluk z pozemnej dopravy vo vonkajšom prostredí, a to vo večernom čase o 10,1 dB a v nočnom čase o 16,0 dB. RÚVZ so sídlom v Košiciach inicioval pracovné rokovania so zástupcami Mesta Košice a zástupcami Dopravného podniku mesta Košice a. s., za účelom prijatia opatrení. Avšak vzhľadom na skutočnosť, že išlo o neobvyklú špecifickú situáciu v meste (kompletná rekonštrukcia električkových tratí a cestných dopravných uzlov), nápravné opatrenia sa riešili v rámci tejto akcie. Situácia sa v danej ulici vyriešila koncom októbra 2015.
2. zo zvonenia kostolných zvonov v MČ Košice - Ťahanovce, prvé merania preukázali prekročenie stanovených hladín hluku v dennom čase o +18,5 dB, vo večernom čase o +14,9

dB. Po vykonaní nápravných opatrení príslušným farským úradom došlo k zníženiu hladín hluku pod limitné hodnoty.

Ultrafialové žiarenie

V roku 2015 bolo v Košickom regióne v prevádzke 38 solárií. Výsledky meraní UV žiarenia z opaľovacích prístrojov predložili na tunajší úrad prevádzkovateľa 19 zariadení. V niektorých zariadeniach ešte nedošlo k výmene ultrafialových žiaričov v opaľovacích prístrojoch po nadobudnutí účinnosti vyhlášky 75/2014 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, preto nebolo meranie ultrafialového žiarenia vykonané. Všetci noví prevádzkovatelia pri uvádzaní zariadení do prevádzky predložili výsledky merania UV žiarenia z každého opaľovacieho prístroja.

V marci 2015 bol vykonaný ŠZD v zariadení TEMPUS CLUB na Rastislavovej 110 v Košiciach, v ktorom bol umiestnený jeden opaľovací prístroj. Keďže prevádzkovateľ zariadenia nevedel predložiť k danému prístroju žiadnu dokumentáciu ani výsledky merania UV žiarenia, bolo mu na mieste podľa § 55 ods.2 písm. f) zák. 355/2007 Z. z. nariadené opatrenie a to zákaz používania opaľovacieho prístroja do doby predloženia požadovaných dokladov. Nakoľko v danom zariadení boli zistené aj ďalšie nedostatky, bolo voči prevádzkovateľovi zariadenia začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty za správne delikty podľa ust. § 57 ods. 10 a ods. 42 zák. č. 355/2007.

V septembri 2015 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s objektivizáciou UV žiarenia opaľovacích prístrojov v 6-tich prevádzkach solárií v Košiciach. V jednom zariadení bolo podľa § 55 ods.2 písm. f) zák.355/2007Z.z. nariadené opatrenie a to zákaz používania opaľovacieho prístroja, ktorého celková účinná ožiarenosť nebola v súlade s vyhláškou č.75/2014 Z. z., a to do doby predloženia dokladu o výsledkoch merania UV žiarenia z tohto opaľovacieho prístroja, ktoré preukážu hodnoty celkovej účinnej ožiarenosti v súlade s touto vyhláškou. Opaľovací prístroj je t. č. stále mimo prevádzky.

Mikrobiologická a biologická analýza vzoriek pitných vôd

V rámci ŠZD a monitoringu kvality pitnej vody sa podľa platnej legislatívy za rok 2015 analyzovalo 1467 vzoriek pitných vôd, z toho 741 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, pre RÚVZ Michalovce 230 vzoriek, RÚVZ Rožňava 285 vzoriek a RÚVZ Trebišov 211 vzoriek. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 143 vzoriek vôd z vodovodov, 102 zo studní, 3 vzorky z vrtov a 18 vzoriek z prameňov, spolu je to 266 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 18,1% z celkového počtu.

Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 26 vzoriek a to v ukazovateli abiosestón a živé organizmy.

V súvislosti s hnačkovým ochorením bolo analyzovaných 8 vzoriek na prítomnosť baktérií rodu Salmonella, všetky s negatívnym výsledkom.

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Za rok 2015 sa analyzovalo 40 vzoriek piesku, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 16 vzoriek, RÚVZ Trebišov 5 vzoriek piesku a RÚVZ Michalovce 19 vzoriek, podľa ukazovateľov uvedených vo Vyhláške MZ SR č.521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

Všetky analyzované vzorky vyhovovali limitom pre biologické ukazovatele. 6 vzoriek nevyhovelo limitom pre mikrobiologické ukazovatele, prekročené boli limity pre termotolerantné koliformné baktérie a fekálne streptokoky.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach sa podieľa v rámci plnenia Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier na plnení národného cieľa č. 4 t. j. „Pesticídy v pitnej vode“.

Výsledkom plnenia tejto úlohy bude spracovanie usmernenia pre sledovanie pesticídov v pitnej vode z hľadiska pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva a vodárenských spoločností, resp. prevádzkovateľov verejných vodovodov. Podrobnejšie informácie o plnení národného cieľa č. 4 uvádzame pri plnení úlohy číslo 1.5 (pozri nižšie).

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia. V roku 2014 a 2015 práce na úlohe plnili pracovníci UVZ SR - gestor úlohy, praktická časť úlohy bude plnená v ďalšom období.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Úlohy na tomto projekte sa začali plniť od r. 2014, kedy bola uskutočnená dotazníková štúdia na jednotlivých vybratých školách. Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Košiciach zabezpečili vyplnenie dotazníkov žiakmi vo veku 9 - 12 rokov, ich rodičmi, zamestnancami škôl, správcami škôl a zriaďovateľmi škôl. Na každej vybratej škole bol zároveň vykonaný cielený štátny zdravotný dozor odbornými pracovníkmi jednotlivých RÚVZ v kraji. Celkovo v lokalite Košice – mesto boli vybraté 2 základné školy (ZŠ sv. Cyrila a Metoda na Bernolákovej ulici č. 18 a ZŠ na Gemerskej ulici č. 2) a žiakmi oboch škôl bolo vyplnených spolu 240 dotazníkov, 4 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi škôl, 10 dotazníkov vyplnili učitelia, 120 dotazníkov bolo vyplnených rodičmi a 7 dotazníkov vyplnili odborní pracovníci odboru HDM RÚVZ so sídlom v Košiciach v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, zameraného na úroveň zariadení na osobnú hygienu žiakov.

V roku 2015 boli informácie zo všetkých dotazníkov prenášané do tzv. mustier - súborov v programe Excel, a k termínu 30. 6. 2015 boli zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, kde bude vypracované celkové vyhodnotenie.

Realizácia úlohy odborom hygieny detí a mládeže v sledovanom období:

V mesiaci máj 2015 boli vykonané pracovníkmi odboru HDM inšpekcie v triedach Základnej školy sv. Cyrila a Metoda Bernolákova 18 a Základnej školy Gemerská 2 na území mesta Košice (celkový počet tried bol 6), v ktorých žiaci vyplňali dotazníky v I. etape projektu.

Získané podklady od prevádzkovateľov škôl - 4 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi škôl, 10 dotazníkov vyplnili učitelia a 7 dotazníkov vyplnili pracovníci odboru HDM v rámci kontroly zariadení na osobnú hygienu (WC a umývárne) boli zadané do mustry, do mustry boli zadané aj inšpekčné dotazníky spracované v mesiaci máj 2015.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Úloha sa plní od roku 2014, kedy bol vypracovaný zoznam metabolitov pesticídnych látok a ich účinných látok, ktoré v súčasnosti predstavujú riziko znečistenia najmä pre podzemné vody na Slovensku. Pre celé územie SR boli vytypované tieto účinné látky: acetochlór, glyphosat, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

V priebehu roka 2015 bola nadviazaná spolupráca so spoločnosťou „Pražské vodovody a kanalizácie, a. s.“, kde riešia podobnú problematiku. Po získaní informácií z Národného referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach a doručení zoznamu metabolitov pesticídnych látok a ich účinných látok boli pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Košiciach oslovené ďalšie inštitúcie so žiadosťou o spoluprácu, a to VÚVH Bratislava, ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ so sídlom v Nitre. Ani jedna z oslovených inštitúcií vytypované pesticídy laboratórne nestanovuje. V podmienkach RÚVZ so sídlom v Košiciach sa laboratórne stanovujú len tzv. chlórované insekticídy, ako sú hexachlórbenzén, lindán, heptachlór, aldrín, dieldrín a trans - heptachlórperoxid.

V auguste 2015 pracovníci RÚVZ so sídlom v Košiciach oslovili aj Štátny veterinárny a potravinový ústav (ŠVPÚ) so sídlom v Dolnom Kubíne s otázkou, či disponujú prístrojovým vybavením na objektívizáciu nami vytypovaných účinných pesticídnych látok, ktorých prítomnosť v pitnej vode možno predpokladať. Podľa informácie generálneho riaditeľa ŠVPÚ, ich jednotlivé pracoviská na Slovensku nie sú schopné analyzovať pesticídne látky v pitnej vode, ale iba v potravinách. Na základe preverenia hlavného odborníka HH SR pre chemické analýzy, aký je súčasný stav prístrojovej a laboratórnej techniky na jednotlivých RÚVZ v sídle krajov vyplynulo, že okrem ÚVZ SR žiadne laboratórium nie je schopné stanovovať všetky vytypované pesticídy v pitných vodách a bez pridelenia investičných prostriedkov to nebude možné ani v budúcnosti. V dvoch laboratóriách (RÚVZ Bratislava, RÚVZ Nitra) teoreticky je možné stanovenie chlórovaných pesticídov metódou GC-ECD, pričom je treba zakúpiť potrebný pomocný materiál a štandardy. V súčasnosti sa prehodnocujú údaje o ekotoxícite, resp. toxicite vybraných pesticídnych látok.

V plnení úlohy sa aj naďalej bude pokračovať, pričom jedným z výsledkov by malo byť aj vypracovanie metodického usmernenia pre výrobcov a dodávateľov pitnej vody a orgány verejného zdravotníctva. Usmernenie bude zamerané na sledovanie týchto látok v pitných vodách, ako aj na hodnotenie ich laboratórnych nálezov z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva.

2 Odbor preventívneho pracovného lekárstva

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2015 bolo vydaných 63 rozhodnutí na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie, a to:

a) 54 rozhodnutí na základe prehodnotenia zdravotných rizík s tým, že staré rozhodnutia na zaradenie prác do kategórie stratili účinnosť právoplatnosťou vydaných nových rozhodnutí.

b) 9 nových rozhodnutí na základe návrhov zamestnávateľa na zaradenie prác do kategórie, pričom podkladom boli výsledky objektívizácie faktorov práce a pracovného prostredia, hodnotenie zdravotného rizika a posudky o riziku pre prácu v expozícii faktorom práce a pracovného prostredia.

Spolu bolo zrušených 66 rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií, a to z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík, organizačných zmien a zániku podnikateľských subjektov.

Za neplnenie povinností na ochranu zdravia pri práci na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 3. a 4. kategórie, bolo uložených 5 pokút v celkovej výške 950 €, z toho 2 pokuty boli uložené za nezabezpečenie LPP u zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce a 3 pokuty za nepredloženie informácie o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie.

V roku 2015 bolo na rizikových pracoviskách vykonaných 241 kontrol, z toho pri 108 kontrolách boli zamestnancom rozdane na vyplnenie kontrolné listy informovanosti v počte 192 (typ B – 3, C – 15, H – 109, K – 41, V - 24).

Evidencia rizikových prác bola priebežne doplňovaná a aktualizovaná v programe ASTR_2011.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty vydaných rozhodnutí a ŠZD za roky 2014 a 2015

<i>Rok</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>trend</i>
Nové rozhodnutia RP	07	09	+ 02
Prehodnotenú rozhodnutia RP	58	54	- 04
Vydané rozhodnutia spolu	65	63	- 02
Zrušené rozhodnutia RP	62	66	+ 04
ŠZD – previerky RP	223	241	+ 18

Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom a subjektov s RP za rok 2014 a rok 2015

Okres	Za rok 2014			Za rok 2015		
	Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku		Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku	
		celkom	z toho ženy		celkom	z toho ženy
Košice I, II, III, IV a Košice – okolie	104	11 986	1 112	103	11 642	1 085

Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom za obdobie rokov 2011 - 2015

<i>Počet exponovaných rizikovým faktorom</i>									
2015		2014		2013		2012		2011	
Spolu	ženy	spolu	ženy	Spolu	ženy	Spolu	ženy	spolu	ženy
11 642	1 085	11 986	1 112	12 263	1 107	12 386	1 069	12 076	1 043

Z prehľadu za posledných 5 rokov vyplýva, že v roku 2015 došlo k zníženiu počtu zamestnancov zaradených do tretej a štvrtej kategórie o 344 oproti roku 2014, a to najmä v dôsledku prehodnotenia zdravotných rizík v existujúcich prevádzkach, zníženia stavu zamestnancov a ukončenia činnosti, resp. výroby.

Odbor chemických analýz:

Dosiahnuté výsledky:

Pevný aerosól

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>osobný</i>	319	839	1161
<i>stacionárny</i>	2	20	24
Spolu	321	859	1185

Stanovenie koncentrácie pevných aerosólov bolo vykonávané za účelom objektivizácie pracovného prostredia pre okresy Košice a Košice-okolie, Trebišov, Rožňava, Poprad a Vranov a pre PZS Medison, Ergomed a ProCare. Prevádzky, na ktorých sa vykonávali odbery, boli TEKŌ Košice, Alette – Píla a Stolárstvo Vyšná Myšľa, TOM TERM Medzev (výroba kúpeľňových radiátorov), Pekárne Fresh – Barca, Sečovce, Hydina Slovensko Rožňava, Zlieváreň Strojchem Svit, Amido Exquisit Vranov (šitie posteľných plachiet a obliečok), Schule Poprad (výroba tlakových odliatkov z hliníkových zliatin). Prekročenie limitných hodnôt bolo zistené:

Zlieváreň Strojchem Svit – z 10 osobných odberov bola celková koncentrácia pevného aerosólu prekročená 7-krát, z toho 3-krát viac ako dvojnásobne, respirabilná koncentrácia bola prekročená v 3 prípadoch menej ako 2-násobne

Pre PZS Ergomed – TOM TERM Medzev – z 2 osobných odberov bol 1 prekročený menej ako 2-násobne

Pre PZS ProCare – Hydina Slovensko Rožňava – 1 osobný odber prekročený menej ako 2-násobne

Pekáreň Fresh Sečovce – 2 osobné odbery, v oboch prípadoch prekročenie menej ako 2-násobné

Amido Exquisit – z 3 osobných odberov - v 2 prípadoch prekročenie celkovej koncentrácie menej ako 2-násobne

Schule Slovakia Poprad – zo 7 osobných odberov bolo v 2 prípadoch prekročenie celkovej koncentrácie menej ako 2-násobne

Chemické faktory v ovzduší

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>Osobný</i>	33	218	517
<i>stacionárny</i>	188	902	1525
Spolu	221	1120	2042

Stanovenie koncentrácie chemických faktorov bolo vykonané pre okresy Košice, Košice okolie, Michalovce, Sp. N. Ves a Poprad. V okrese Košice sme vykonali odbery v *IEE SENSING Veľká Ida*, sledované boli prchavé organické látky, koncentrácie boli v limite.

Zimný štadión Čaňa – v januári a februári boli vykonané merania oxidu uhoľnatého na piatich miestach štadiónu, pri prvom meraní boli stredné hodnoty koncentrácií na všetkých miestach prekročené, pri druhom meraní po úprave režimu práce s roľbou boli v limite. Ďalšie meranie

bolo vykonané v apríli v rámci ŠZD na základe sťažnosti. Merania v tomto prípade nepreukázali prekročenie hodnôt.

Oxid uhoľnatý bol meraný aj v *Zlievárni Strojchem Svit*, kde boli výsledky v limite.

Pre *PZS ProCare HIS-DG s.r.o.* sme vykonali merania formaldehydu – 3 osobné odbery v limite.

Ústav Anatómie UPJŠ Košice – boli vykonané stacionárne aj osobné merania formaldehydu, ktoré boli v limite. Na tomto pracovisku vykonali opatrenie týkajúce sa zloženia používaného roztoku na uchovávanie kadáverov a fixáciu orgánov, kde bol vylúčený formaldehyd, čím sa podarilo znížiť aj koncentrácie v ovzduší.

Ďalšie merania formaldehydu boli vykonané vo vnútornom ovzduší *súkromného bytu* a v štátnom podniku *Lesy SR*, v oboch prípadoch nebolo zistené prekročenie.

Nemocnica s poliklinikou Michalovce a Železničné zdravotníctvo Košice – meranie formaldehydu na centrálnej sterilizácii – hodnoty neboli prekročené.

V *spoločnosti TOM TERM* bolo meranie kyseliny fosforečnej formou stacionárnych odberov, výsledky boli v limite.

Pre *spoločnosť TERICHEM Svit* sme vykonali odber vzoriek na stanovenie zinku a oxidu zinočnatého, analýzu vzoriek na základe objednávky vykonal RÚVZ Banská Bystrica, výsledky boli na rozhraní limitu, nedalo sa posúdiť jednoznačne prekročenie.

Prechavé organické látky boli merané v spoločnosti *Prifol Rozhanovce a ATYP Sp. N. Ves* – zo stanovovaných chemických faktorov to boli etylalkohol, etylacetát, izopropylalkohol, 1-metoxi-proán-2-ol, toluén, n-butylacetát, etylacetát, butanón, izobutylacetát, 4-metylpentán-2-ón, 2-metoxypropán-2-yl acetát. Neboli zistené žiadne prekročenia.

Pre *NDS Bratislava – SSÚD Beharovce* boli merané koncentrácie oxidov dusíka formou osobných a stacionárneho odberu v *tuneli Branisko* a na troch miestach v tuneli aj koncentrácie oxidu uhoľnatého. Všetky namerané hodnoty boli v limite.

Biologické expozičné testy

CHEMICKÝ FAKTOR	POČET VZORIEK			POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
	dodaných	odobraných	analyzovaných		
	2015				
<i>ALA a Pb</i> v moči	27	-	27	76	242
Spolu	27	-	27	76	242

Zo Železničného zdravotníctva Košice boli analyzované vzorky moču na stanovenie kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči a vzorky krvi na stanovenie olova v krvi. Súčasťou analýzy biologického materiálu je aj stanovenie kreatinínu v moči z dôvodu prepočtu koncentrácie kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči na kreatinín.

Z analyzovaných vzoriek u jednej pracovníčky s vekom pod 45 r. z fy U-shin s. r. o. pri letisku bolo zistené prekročenie kyseliny δ -amino levulovej po prepočte na kreatinín menej ako 2-násobné.

Počet vzoriek olova v krvi je uvedený v úlohe 7.8

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V sledovanom období bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) vykonaných 21

kontrol zameraných na kontrolu dodržiavania ustanovení právnych predpisov na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (ďalej len VTLaZ a TLaZ). V dvoch prípadoch išlo o pracoviská Ústavu fyziológie hospodárskych zvierat SAV, konkrétne Oddelenie fyziológie vývinovej reprodukcie a Oddelenie fyziológie tráviaceho traktu, kde sa VTLaZ a TLaZ používajú pri laboratórnych analýzach. Na obdobné účely sa tieto látky používajú aj na Ústave experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ a na Neurobiologickom ústave SAV. V Kontrolnom laboratóriu Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv (ďalej len ŠÚKL) je činnosť zameraná na fyzikálno-chemické analýzy hromadne vyrábaných liečivých prípravkov, individuálne pripravených liečivých prípravkov a čistenej vody.

V odvetví poľnohospodárstva bol ŠZD vykonaný na družstve Nová Bodva v Turnianskej Novej Vsi, kde sa phostoxin tablety na báze fosfidu hlinitého klasifikovaného ako VTL, používajú na plynovanie obilných síl pri regulácii živočíšnych škodcov.

Okrem toho bol vykonaný ŠZD vo firme Daniel Repka – Deratex Eko, ktorej predmetom činnosti je výkon dezinfekcie, dezinfekcie a deratizácie (ďalej len výkon DDD). Bolo zistené, že pri výkone DDD sa nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi a toxické látky a zmesi.

Ďalšie kontroly boli v rámci ŠZD vykonané na Ústave patológie UNLP Košice a v akreditovanom skúšobnom laboratóriu spoločnosti TEKO a. s. V zlievarni spoločnosti Eurocast Košice s. r. o. sa TLaZ používajú pri príprave formovacích zmesí. V laboratóriu spoločnosti FRUCONA Košice a. s. sa vykonávajú analytické rozborý alko, nealko nápojov, konzervárenských výrobkov a pochutín. VTLaZ sa používajú v laboratóriu Koksovne, laboratóriu Studenej valcovne a Kvantometrickom laboratóriu spoločnosti USS Košice, Labortest s. r. o. na rôzne analýzy. Taktiež v laboratóriu pitných vôd, špecializovanom laboratóriu vôd a laboratóriu odpadových vôd spoločnosti VVS, a. s. V spoločnosti NEO SLOVAK a. s. sa na tvrdé chrómovanie valcov používa oxid chrómový.

V roku 2015 bolo vydaných 10 súhlasných rozhodnutí na používanie VTL a Z pre Ústav experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ, Kontrolné laboratórium ŠÚKL, Neurobiologický ústav SAV, ďalej pre U. S. Steel Košice, s. r. o. DZ Zušľacht'ovňa a Obalová vetva, prevádzka Údržba, pre PD Nová Bodva Turnianska Nová Ves, pre spoločnosť TAJBA a. s. – Nákupný sklad rastlinných komodít v Čečejevciach, Čani a Košiciach, súdnolekárske a patologickoanatomické pracovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a Centrálnu stavebnú skúšobňu ISK a. s. Pre Ústav experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ, ŠÚKL, Neurobiologický ústav SAV, U. S. Steel Košice, s. r. o. - DZ Zušľacht'ovňa a Obalová vetva, prevádzka Údržba a pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bol jedným rozhodnutím vydaný zároveň aj súhlas na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov.

V súvislosti s predajom elektronických cigariet a náplní do elektronických cigariet, ktoré obsahujú bázu klasifikovanú ako TLaZ alebo obsahovať nikotín v koncentrácii vyššej ako 1 hmotnostné percento boli pre spoločnosti VAPEGO s. r. o. a JL s. r. o. rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Košiciach schválené prevádzkové poriadky pre prácu v expozícii chemickým faktorom podľa § 11 nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov. Konatelia oboch spoločností dokladovali odbornú spôsobilosť pre prácu s VTLaZ a TLaZ osvedčením o odbornej spôsobilosti.

Porušenie predpisov na ochranu zdravia pri používaní VTLaZ a TLaZ nebolo v priebehu roka zaznamenané.

Bolo zistené, že vo väčšine prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom predkladaných po 01. 06. 2015 sú chemické faktory klasifikované podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii,

označovaní a balení látok a zmesí.

V sledovanom období bolo vydaných 93 osvedčení, pričom 91 osvedčení sa týkalo práce s VTLaZ a TLaZ a 2 osvedčenia boli vydané na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie. Na základe skúšky bolo vydaných 6 osvedčení, bez vykonania skúšky, t. j. na základe overenia dĺžky odbornej praxe, 87 osvedčení. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti zasadala 2 x.

Mimoriadna situácia, resp. havária v súvislosti s expozíciou VTLaZ a TLaZ sa v sledovanom období nevyskytla.

	Počet
Previerky	21
Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s VTLaZ a TLaZ	93

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2015 boli v rámci ŠZD vykonané kontroly na 27 pracoviskách zamerané na kontrolu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom (ďalej len KaMF).

V roku 2015 vydal RÚVZ so sídlom v Košiciach (ďalej len RÚVZ) 8 rozhodnutí na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie KaMF. 6 rozhodnutí bolo vydaných pre spoločnosť U. S. Steel Košice, s. r. o., pre DZ Mechanika pre expozíciu šesťmocnému chrómu (ďalej len Cr⁶⁺), DZ Údržba, útvár Riaditeľa pre spoľahlivosť vyhradených technických zariadení, útvár Riaditeľa pre inšpekciu strategických zariadení, útvár Generálneho manažéra pre environment pre expozíciu polycyklickým aromatickým uhlíkovodíkom (ďalej len PAU) a DZ Koksovňa pre expozíciu PAU, fenolu a benzénu, po 1 rozhodnutí pre ISS Facility Services s. r. o. (expozícia PAU) a pre Východoslovenský onkologický ústav a. s. (expozícia cytostatikám pre novú profesiu zdravotnícky asistent).

V roku 2015 došlo v porovnaní s rokom 2014 (spolu 901 zamestnancov, z toho 232 žien) k poklesu počtu zamestnancov zaradených do 3. a 4. kategórie práce pre KaMF na 726 zamestnancov, z toho 215 žien (zdroj ASTR), z toho v 3. kategórii je 565 zamestnancov, z toho 202 žien a v 4. kategórii 161 zamestnancov, z toho 13 žien.

Najviac zamestnancov exponovaných KaMF (PAU) a zaradených do 3. a 4. kategórie práce vykonáva pracovné činnosti na DZ Koksovňa. Sú to zamestnanci spoločností U. S. Steel Košice s. r. o., ISS Facility Services s. r. o. a KOKSMONT a. s. Košice. Celkový počet exponovaných je 439 zamestnancov, z toho 22 žien (zdroj ASTR).

Na druhom mieste v počte zamestnancov exponovaných KaMF sú zdravotnícke zariadenia, v ktorých je do 3. kategórie zaradená práca s cytostatikami, s celkovým počtom exponovaných 163, z toho 144 žien (zdroj ASTR). Ide o Východoslovenský onkologický ústav a. s., Kliniku hematológie a onkohematológie UNLP Košice, Nemocničnú lekárňu UNLP Košice a Oddelenie detskej onkológie a onkohematológie Detskej fakultnej nemocnice Košice.

V sledovanom období bolo vydaných 9 súhlasných rozhodnutí na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním KaMF, z toho v 4-och z nich (Ústav experimentálnej medicíny LF UPJŠ v Košiciach, Štátny ústav pre kontrolu liečiv – kontrolné laboratórium, Neurobiologický ústav SAV a U. S. Steel Košice, s. r. o.) bol jedným rozhodnutím zároveň vydaný súhlas na používanie veľmi toxických látok a zmesí. Ďalej bol súhlas vydaný aj v spoločnosti U. S. Steel Services s. r. o., prevádzka Práčovňa, v ktorej sa perú a chemicky čistia pracovné odevy z DZ Koksovňa a ISS Facility Services s. r. o.

kontaminované PAU, spoločnosti Brock Metals s. r. o., kde sa pri údržbe taviacich zariadení na výrobu zinkových zliatin používa vo forme malty zmes Sairset, klasifikovaná ako karcinogén kategórie 1A a zmesi Fiberfrax, Sibral Standart zo žiaruvzdorných keramických vlákien, klasifikované ako karcinogén 1B a spoločnosti DEMOSTAV, spol. s r. o., ktorej zamestnanci vykonávajú práce na pracoviskách spoločnosti RMS a.s. Košice a pri opravách a vulkanizácii dopravníkových pásov a pogumovaní bubnov používajú zmesi cement W – T3, cement TV – W20 a spojovaciu fóliu FPN-034, klasifikované ako karcinogény kategórie 1B.

Pre Súdnolekárske a patologickoanatomické pracovisko Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bol spolu so súhlasným rozhodnutím na uvedenie priestorov do prevádzky a schválenie prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii biologickým faktorom a chemickým faktorom vydaný aj súhlas na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov a súhlas na používanie veľmi toxických látok a zmesí.

V spoločnosti KEN SLOVAK s. r. o., ktorej činnosť je zameraná na výrobu komponentov a výrobkov zdravotníckej techniky a profesionálnej kuchynskej techniky z nerezovej ocele, bola uvedená do skúšobnej prevádzky. Zamestnanci sú exponovaní Cr 6⁺ karcinogén 1A, mutagén 1B a Ni karcinogén 1A. Zamestnávateľ vykonal počas skúšobnej prevádzky objektivizáciu oboch chemických faktorov v pracovnom prostredí, pričom TSH nebola prekročená.

V rámci výkonu ŠZD bola vykonaná kontrola na Ústave patológie a Oddelení patológie UNLP Košice kde sa pre imunochemické farbenie a imunobotting používa chromogén 3,3-diaminobenzidín (DAB), ktorý je klasifikovaný ako karcinogén 1B. S DAB sa manipuluje v laminárnom boxe s tým, že kým v minulosti vyšetroval patológ farbené vzorky v laminárnom boxe pod mikroskopom, v súčasnosti odčítava vzorky na monitore PC. Expozícia lekára patológa DAB je znížená na najnižšiu možnú úroveň.

Kontrola bola vykonaná aj v spoločnosti MIKONA s. r. o., v ktorej je pri opravách defektov používaný prípravok TIP TOP THERMOPRESS MTR-roztok, ktorý bol v minulosti klasifikovaný ako karcinogénny, preto bol pre spoločnosť vydaný súhlas na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov. Na základe predloženej novej KBÚ tohto prípravku bolo zistené, že výrobca zmenil jeho zloženie a v súčasnosti neobsahuje zložku trichlórethylén, preto už nie je klasifikovaný ako karcinogén.

V priebehu roka 2015 vypracoval odbor PPL 231 odborných vyjadrení k prevádzkovým poriadkom pre prácu v expozícii chemickým faktorom formou interných oznámení pre odbory HDM, HŽPaZ a HV, pričom v dvoch prípadoch (Základná škola Gemerská 2 a Základná škola Belehradská 21) upozornil na zákaz používania chemických karcinogénov a mutagénov pri výučbe. Pri vypracovaní vyjadrenia k prevádzkovému poriadku pre prácu v expozícii chemickým faktorom pre Nemocničnú lekáreň Detskej fakultnej nemocnice Košice bolo zistené, že v rámci nemocničnej lekáreň bola zriadená centrálna riediareň cytostatík podľa ustanovení vyhlášky MZ SR č. 129/2012 Z. z. o správnej lekárenskej praxi, čím bude možné zrušiť riedenie cytostatík na lôžkovej časti Oddelenia detskej onkológie a onkohematológie Detskej fakultnej nemocnice Košice.

V roku 2015 bolo vydaných 45 súhlasných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest, klasifikovaný ako karcinogén 1A a látka s toxicitou pre špecifický cieľový orgán po opakovanej expozícii (STOT RE) kategórie 1. Je to o 16 rozhodnutí viac ako v roku 2014. Činnosti spojené s odstraňovaním azbestu v exteriéri boli posudzované v 28-ich prípadoch, z toho 15 x bol azbest odstraňovaný zo striech rodinných domov, 1 x zo strechy bytového domu a 12 x zo striech nebytových budov. V interiéri boli demontované azbestocementové (ďalej len AZC) lávky v káblových kanáloch v areáli spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o. (6 rozhodnutí), AZC priečky (7 rozhodnutí), boletické

panely, panely z obvodového plášt'a (3 rozhodnutia) a stúpačky bytových jednotiek (1 rozhodnutie). Spolu bolo odstránených cca 300 ton materiálov s obsahom azbestu.

V uplynulom roku boli v rámci ŠZD vykonané 4 kontroly zamerané na dodržiavanie nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Konkrétne bol ŠZD vykonaný pri odstraňovaní strešnej krytiny z kravína na HD v Rozhanovciach (práce zabezpečovala spoločnosť Skoba – výškový servis, s. r. o.), pri odstraňovaní AZC strešnej krytiny z rodinného domu na Žatevnej 4 v Košiciach (demontáž realizovala spoločnosť Astana s. r. o.) a 2 kontroly boli vykonané v súvislosti s odstraňovaním AZC boletických panelov z objektu Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach na Jesennej ulici (demontáž zabezpečovala spoločnosť Astana s. r. o.). V prípade odstraňovania AZC boletických panelov bolo zistené, že pri demontáži nebol dodržaný plán práce, ktorý bol súčasťou rozhodnutia vydaného RÚVZ Košice pod č. 2015/04811-02/PPL-PI zo dňa 30. 09. 2015 a voči spoločnosti ASTANA s. r. o. bolo začaté správne konanie.

V súvislosti s odstraňovaním AZC boletických panelov z budovy Prírodovedeckej fakulty UPJŠ na Jesennej 5 v Košiciach bolo na RÚVZ Košice z Okresného riaditeľstva policajného zboru v Košiciach, Odboru kriminálnej polície zaslané aj dožiadanie vo veci anonymného podania – trestného konania v súvislosti s možným poškodením zdravia dotknutých osôb azbestom v rámci likvidácie AZC boletických panelov. Na základe výsledkov meraní vykonaných akreditovanými pracoviskami bolo možné konštatovať, že na pracoviskách PF UPJŠ pri odstraňovaní AZC boletických panelov nebol predpoklad, že by došlo k ohrozeniu zdravia zamestnancov a študentov úletmi azbestu z opláštenia budovy.

Spolu boli prešetrené 3 anonymné podnety na výskyt azbestu, resp. neodbornú manipuláciu pri odstraňovaní AZC materiálov. V prvom podnete išlo o výskyt AZC dosiek pri rekonštrukcii a modernizácii kotla K7 na DZ Energetika spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o., pričom podnet bol uzavretý ako neopodstatnený. Ďalšie dva podnety boli uzavreté ako opodstatnené. Jeden z nich sa týkal odstraňovania AZC strešnej krytiny z rodinného domu na Žiackej 22 v Košiciach. Demontáž realizovala spoločnosť comparo s. r. o., ktorá nemala oprávnenie na odstraňovanie azbestu zo stavieb, preto bolo voči spoločnosti začaté správne konanie a bola jej uložená pokuta vo výške 2 000 €. Druhý podnet sa týkal odstraňovania AZC strešnej krytiny z tzv. Šomšákovej chaty v k. ú. Háj. Pri šetrení bolo zistené, že práce (neodbornú demontáž) vykonávali svojpomocne členovia Pozemkového spoločenstva – Urbariát obce Háj, ktoré nemá oprávnenie na odstraňovanie azbestu zo stavieb. Voči Pozemkovému spoločenstvu bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty a vydané bolo rozhodnutie o pokute, proti ktorému sa Pozemkové spoločenstvo odvolalo.

V priebehu prvého polroka bola uložená pokuta v sume 2 000 € spoločnosti CLEAN PARK s. r. o., Hemerkova 35, Košice, ktorá odstraňovala AZC strešnú krytinu z časti strechy rodinného domu na Čechovovej 2 v Košiciach bez oprávnenia vydaného Úradom verejného zdravotníctva SR. Spoločnosť sa proti rozhodnutiu o uložení pokuty odvolala. Druhostupňový orgán rozhodnutie prvostupňového orgánu o uložení pokuty potvrdil.

Znižovanie zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém bolo zamerané na ich aktívne vyhľadávanie.

V roku 2015 bolo v 3. a 4. kategórii práce pre expozíciu látkam poškodzujúcich reprodukciu zaradených 285 zamestnancov, z toho 144 žien (zdroj ASTR).

V jednom prípade (Súkromné gymnázium Dneperská 1) v odbornom vyjadrení formou interného oznámenia odbor PPL upozornil na potrebu zabezpečenia zníženia zdravotných rizík z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu (octan olovnatý) v súlade s požiadavkami na ochranu zdravia zamestnancov.

Pri posudzovaní prevádzkového poriadku pre prácu v expozícii chemickým faktorom pre spoločnosť TAJBA, a. s. bolo zistené, že zamestnanci používajú pri laboratórnych činnostiach kyselinu boritú, ktorá je klasifikovaná ako reprodukčne toxická, kategória 1B. Zamestnávateľ bol upozornený na potrebu zabezpečenia opatrení na zníženie zdravotných rizík z expozície tejto látky.

Pri výkone ŠZD bolo v spoločnosti KUENZ-Sk s. r. o. zistené používanie nových náterových látok s obsahom izokyanátov, ktoré patria do triedy karcinogénov kategórie 2. Uvedená spoločnosť predložila k týmto náterovým látkam karty bezpečnostných údajov s klasifikáciou zmesi podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí a vypracovala interný prevádzkový predpis pre prácu s farbami obsahujúcimi izokyanáty. Spoločnosť zabezpečila aj objektivizáciu izokyanátov v pracovnom ovzduší, pričom z výsledkov meraní vyplynulo, že neboli prekročené NPEL. Okrem toho sa tu na povrchovú úpravu sporadicky používa aj farba Agropox Minium – Teil A, obsahujúca bisfenol-A-(epichlorhydrin), klasifikovaný ako látka reprodukčne toxická 1A. S touto náterovou látkou pracuje 5 zamestnancov.

V spoločnosti U. S. Steel Labortest, s. r. o. sa používa v laboratóriu Studenej valcovne na stanovenie chrómu a vanádu dichroman draselný klasifikovaný ako látka toxická pre reprodukciu kategórie 1B, karcinogén kategórie 1B a mutagén kategórie 1B. V laboratóriu Koksovne sa na prípravu roztokov taktiež používa dichroman draselný a ako rozpúšťadlo n-hexán, klasifikovaný ako látka toxická pre reprodukciu kategórie 2.

V uplynulom roku bolo vydané jedno rozhodnutie pre spoločnosť Kerkotherm a. s. na zaradenie prác do 3. kategórie pre chemický faktor, konkrétne olovo, ktoré je podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008 látka poškodzujúca reprodukciu kategórie 1A

Pri výkone ŠZD boli v spoločnosti RMS a. s., Košice prekontrolované náhodne vybrané KBÚ chemických látok a zmesí používaných pri vulkanizácii za tepla a za studena v DZ Údržba metalurgických pecí. Bolo zistené, že KBÚ používaných zmesí sú spracované podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 (REACH) a Nariadenia Komisie (EÚ) č. 453/2010. Zmesi sú klasifikované ako nebezpečné a v oddiele 3 KBÚ je k dispozícii identifikácia zložiek zmesi podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 (CLP). Bolo zistené používanie zmesí Cement W – T3 (lepidlo na pevné ťažko zápalné spoje prenosníkových pásov) s ropnými destilátmi, s vysokým obsahom C6; ťažký benzín s nízkou teplotou varu - nešpecifikovaný v koncentrácii > 80 % klasifikovaný ako karcinogén 1B, Cement TV-W20 (lepidlo na spájanie oteruvzdorných dopravníkových pásov odolných proti oleju metódou vulkanizácie za tepla) s ropnými destilátmi, s vysokým obsahom C6; ťažký benzín s nízkou teplotou varu - nešpecifikovaný v koncentrácii > 80 % klasifikovaných ako karcinogén 1B, Spojovacia fólia FPN-034 (spojovacia zmes na spoje prenosníkových pásov odolné proti oleju metódou vulkanizácie za tepla) s obsahom ropných extraktov, z ťažkých alkánových destilátov v koncentrácii 5 – 10 % klasifikovaných ako karcinogén 1B, PRIMER TG 101 prípravný náter kovových povrchov pred pogumovaním s obsahom ťažkého benzínu (ropného) ľahká frakcia, hydrogenovaný v koncentrácii 2,5-10 % klasifikovaný ako karcinogén 1B, mutagén 1B a aspiračne toxický 1. Ďalej bolo konštatované, že na pracoviskách RMS, a.s. Košice sú zabezpečené účinné technické, organizačné a individuálne opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov KaMF. Počas výkonu práce s KaMF je zabezpečené lokálne odsávanie a zamestnancom sú pridelované účinné OOPP.

V spoločnosti IEE Sensing Slovakia s. r. o. bolo pri výkone ŠZD zistené používanie čistiacieho alkalického prostriedku PREGAN DL na pracovisku Printing hala sieťotlače pri príprave a čistení šablón s obsahom N-Ethyl-2-pyrrolidon v koncentrácii 5-10 %, ktorý je klasifikovaný ako látka toxická pre reprodukciu kategórie 1B. Zamestnanci boli poučení o vlastnostiach používaných chemických faktorov, zamestnávateľ poskytuje zamestnancom

účinné OOPP a vypracoval vnútornú smernicu o zakázaných prácach pre mladistvých a tehotné ženy.

Pri výkone SZD v spoločnosti NEO SLOVAK a. s. Košice, ktorej predmetom činnosti je tvrdé pochrómovanie valcov a elektroiskrové obrábanie valcov na valcovanie plechov, bolo zistené, že pri týchto činnostiach je používaný oxid chrómový, klasifikovaný ako karcinogén 1A a mutagén 1B a látka toxická pre reprodukciu kategórie 2. Objektívizácia Cr 6⁺ v pracovnom prostredí bolo vykonaná v roku 2014, pričom technická smerná hodnota nebola prekročená. Zamestnancom sú pridelené OOPP v zmysle vypracovaného regulatívu, je zabezpečené oddelené odkladanie pracovných odevov. V rámci kolektívnych preventívnych opatrení zamestnávateľ zabezpečil vybavenie nádrží odsávacími zariadeniami, na pracoviskách je zakázané jesť, piť, fajčiť a je vymedzené kontrolované pásmo.

V spoločnosti STAWI s. r. o., ktorej činnosť je zameraná na výrobu kovových konštrukcií, je pri povrchovej úprave výrobkov používaná farba BITEP 400 ZWART klasifikovaná ako mutagén kategórie 1B, karcinogén kategórie 1B a reprodukčne toxická látka kategórie 1B. Uvedená zmes obsahuje látku bisfenol-A-epoxyhars. Farba je používaná sporadicky, je uložená v sklade a zamestnávateľ vykonal opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

Pri laboratórnych činnostiach (v spoločnostiach U. S. Steel Labortest, s. r. o., Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Košice, Tepláreň Košice, a. s., pracovisko Súdne lekárstvo a patologická anatómia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Ústav experimentálnej fyziky SAV, Parazitologický ústav SAV, Ústav experimentálnej medicíny LF UPJŠ v Košiciach a Ústav fyzikálnych vied UPJŠ v Košiciach) sú zamestnanci exponovaní látkam a zmesiam klasifikovaným ako karcinogénne, mutagénne a reprodukčne toxické. Najčastejšie používanou látkou je ako už bolo vyššie uvedené dichroman draselný, ktorý je podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 (CLP) klasifikovaný ako Carc. 1B, Muta. 1B, Repr. 1B, Acute Tox. 2 (asp.), Acute tox. 3 (oral), STOT Rep. 1, Acute tox. 4 (skin), Skin Corr 1B, Resp. Sens. 1 a Skin Sens 1.

Odbor chemických analýz:

Azbest

ODBER stacionárny	POČET VZORIEK odobratých	POČET VZORIEK Analyzovaných	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>Vnútorné ovzdušie</i>	9	9	72	108
Spolu	9	9	72	108

Bolo odobratých 9 vzoriek azbestu, z toho 1 vzorka v MŠ na Hrebendovej na Luníku IX v Košiciach po rekonštrukcii, 1 vzorka bola v bytovom dome pre stavebné bytové družstvo Humenné, 3 vzorky v Prešovskom kraji po demontáži azbestocementových rúr v bytovom jadre pre firmy *FRIVAN a Vokup-klim* a 4 vzorky boli odobraté pre firmu *Astana z Popradu* (1-krát Študentský domov Medická Košice, 2-krát PF UPJŠ a 1-krát Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie-poslucháreň).

Všetky odobraté vzorky boli zaslané na analýzu do NRC v Nitre.

Počet vzoriek benzo(a)pyrénu a PAU je uvedený v úlohe 7.7

Genetická toxikológia

V roku 2015 boli monitorované nasledovné pracoviská s vyhláseným rizikom karcinogenity, respektíve prevádzky s mutagénnym rizikom v pracovnom prostredí:

- U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa
- EBSTER CZ, s.r.o. V. Bíteš
- EBSTER SK, s.r.o. Michalovce
- Pre PZS5, s.r.o. Michalovce- firma SWS spol. s r.o. Vojany

Expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov v roku 2015:

231 vzoriek

- 13 vzoriek EBSTER SK, s.r.o. Michalovce
- 7 vzoriek EBSTER CZ, s.r.o. Velká Bíteš (z toho 3 vzorky odobraté v roku 2014)
- 94 vzoriek krvi z DZ Koksovňa -VKB1 (33), VKB3 (33), Chémia (28) - U. S. Steel, s.r.o. Košice (odobraté v roku 2014)
- 110 vzoriek krvi z DZ Koksovňa - VKB1 (20), VKB3 (29), Chémia (21), TaRV (20), ODSÍRENIE KP (20) - U. S. Steel, s.r.o. (odobraté v roku 2015)
- 7 vzoriek SWS spol. s r.o., Vojany elektrárň

V roku 2015 bolo celkovo odobratých 158 vzoriek krvi:

- 24 pracovníkov EBSTER CZ, s.r.o. Velká Bíteš
- 13 pracovníkov EBSTER SK, s.r.o. Michalovce
- 4 kontrolné vzorky
- 110 pracovníkov DZ Koksovňa - VKB1 (20), VKB3 (29), Chémia (21), TaRV (20), ODSÍRENIE KP (20) - U. S. Steel, s.r.o.
- 7 pracovníkov SWS spol. s r.o., Vojany

Z týchto odobratých vzoriek bolo laboratórne spracovaných a nevyexpedovaných z dôvodu prebiehajúceho mikroskopického hodnotenia: 20 vzoriek EBSTER CZ, s.r.o. Velká Bíteš. Tieto budú expedované po mikroskopickom vyhodnotení celej skupiny v prvom polroku 2016.

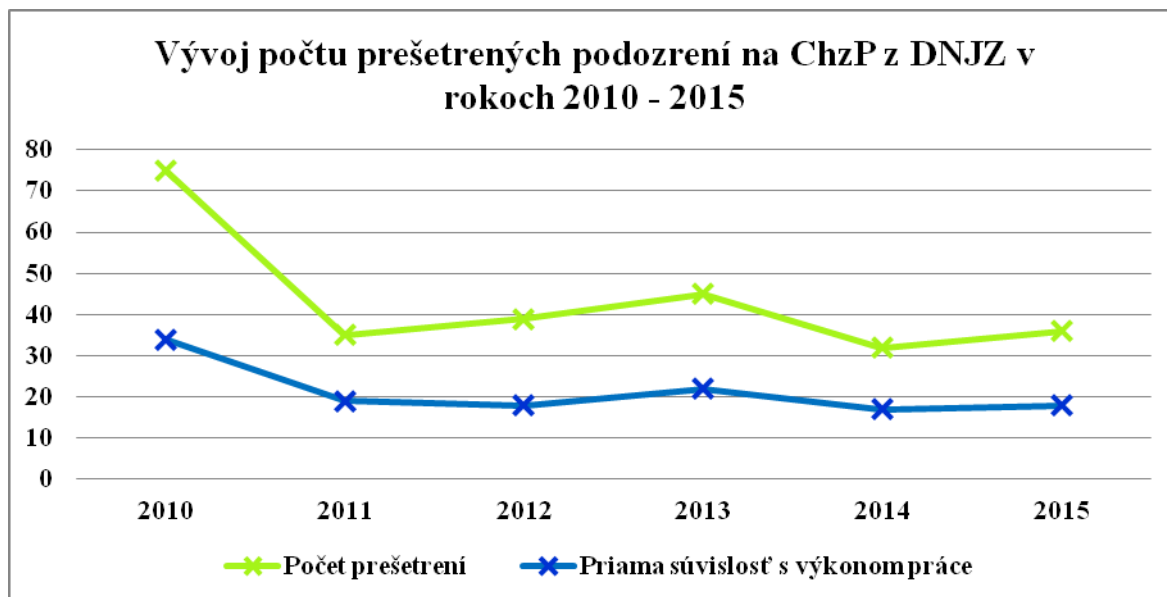
2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 31. 12. 2015 evidujeme v 3. a 4. kategórii práce pre faktor dlhodobé, nadmerné a jednostranné zaťaženie (ďalej len DNJZ) spolu 255 zamestnancov, z toho 33 žien (zdroj ASTR). V 3. kategórii je to 232 zamestnancov, z toho 17 žien a v 4. kategórii 23 zamestnancov, z toho 16 žien.

V roku 2015 bolo prešetrených spolu 36 prípadov podozrení na chorobu z povolania z DNJZ (čo je o 3 viac ako v roku 2014), pričom v 18-tich prípadoch bola konštatovaná možná priama súvislosť s výkonom práce (čo je o 1 prípad viac ako v roku 2014), v 17-tich prípadoch bola konštatovaná možná nepriama súvislosť s výkonom práce a v jednom prípade nebolo možné jednoznačne konštatovať súvislosť s výkonom práce, tento prípad bolo odporúčané prejednať na Regionálnom konzultačnom dni.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty prešetrení podozrení na chorobu z povolania z DNJZ v rovnakom období rokov 2010 až 2015.

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet prešetrení	75	35	39	45	32	36
Priama súvislosť s výkonom práce	34	19	18	22	17	18

Prešetrenia podozrení na chorobu z povolania z DNJZ boli v roku 2015 vykonané v 17-tich spoločnostiach. Najviac prešetrení bolo vykonaných v spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o., a to v 16-tich prípadoch, z toho 7x u profesie žeriavnik a 2x u profesie prevádzkový zámočník a 1x u profesie zvarač, elektromechanik, vodič nákladnej dopravy, palič, montér oceľových konštrukcií, operátor výstupu-inšpektor kvality a zámočník. Ďalšie 3 prešetrenia boli vykonané v spoločnosti RMS, a. s. Košice, a to 2 x u profesie hutný murár a 1 x u profesie vulkanizér.

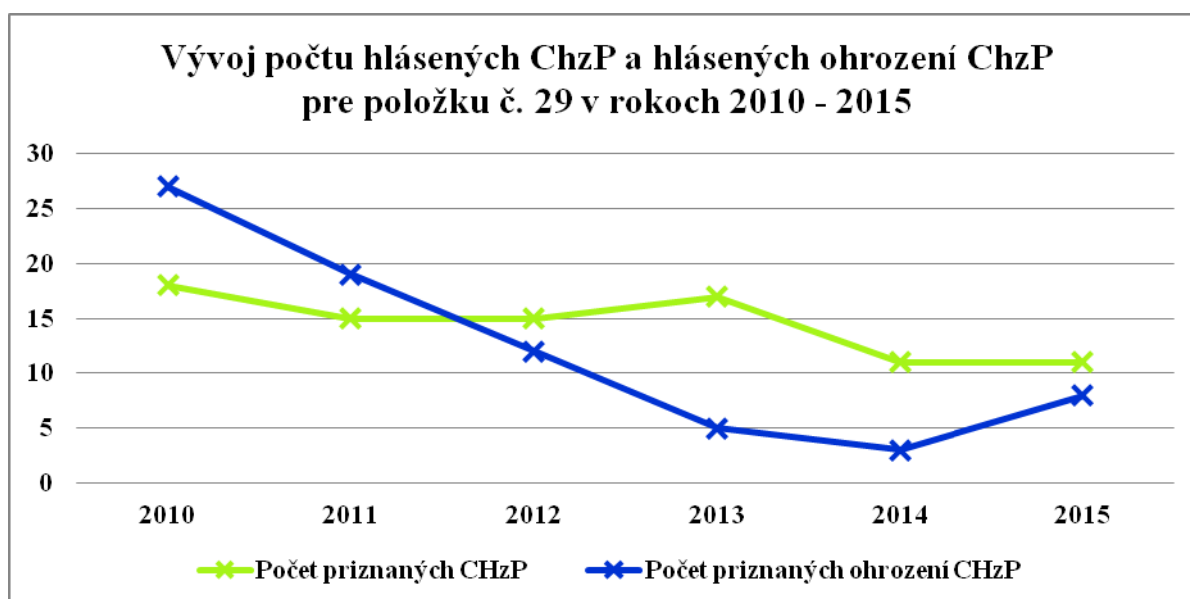
Celkom bolo prešetrených 24 profesií, z toho 7x bola prešetrovaná profesia žeriavnik a 2x profesia prevádzkový zámočník, vodič nákladnej dopravy, hutný murár, tesár, pilar a zamestnanec pracovne.

Podobne ako v minulých rokoch boli všetky ochorenia u prešetrovaných lokalizované na horných končatinách. Vo väčšine prešetrovaných prípadov neboli práce zaradené do 3. alebo 4. kategórie pre faktor fyzická záťaž. V 5-tich prípadoch boli práce v danej profesii zaradené do 3. kategórie pre faktor fyzická záťaž, v 2 prípadoch došlo počas výkonu práce k preradeniu zo 4. do 3. kategórie práce pre faktor fyzická záťaž, resp. naopak.

V sledovanom období bolo priznaných 11 chorôb z povolania pre položku č. 29 (čo je o 1 menej ako v roku 2014) a 8 ohrození chorobou z povolania (čo je o 3 viac ako v roku 2014). Choroby z povolania boli v 9-tich prípadoch priznané v spoločnosti U. S. Steel Košice, s. r. o. (čo je o 1 viac ako v roku 2014) a po 1-nom prípade v spoločnosti Reatil Value Stores, a. s. a Slovenský plynárenský priemysel, a. s.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty priznaných chorôb z povolania a počty priznaných ohrození chorobou z povolania pre položku č. 29 v rovnakom období rokov 2010 - 2015.

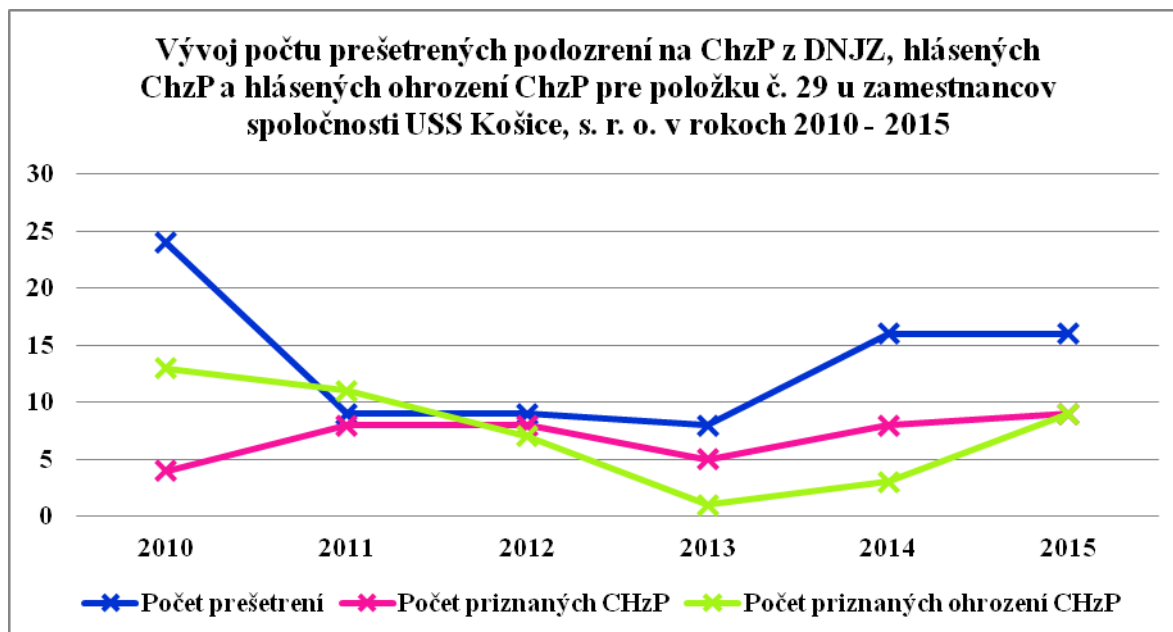
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet priznaných CHzP	18	15	15	17	11	11
Počet priznaných ohrození CHzP	27	19	12	5	3	8

Dlhodobu je v spol. U. S. Steel Košice, s. r. o., prešetrených najviac podozrení na chorobu z povolania z DNJZ a najviac hlásených chorôb z povolania a ohrození chorobou z povolania pre položku č. 29. V spoločnosti pracuje aj najviac zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do 3. a 4. kategórie pre faktor DNJZ. Spoločnosť zabezpečuje každoročne pre zamestnancov hodnotenie zdravotných rizík a vykonáva opatrenia na zníženie expozície zamestnancov vykonávajúcich práce v riziku DNJZ. Pri každej podstatnej zmene, ktorá by mohla mať vplyv na mieru zdravotného rizika a kategóriu práce z hľadiska zdravotných rizík, je vykonávaná objektívizácia fyzickej záťaž.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty prešetrených podozrení na CHzP z DNJZ, hlásených CHzP a hlásených ohrození CHzP pre položku č. 29 u zamestnancov spoločnosti USS Košice, s. r. o. v období rokov 2010- 2015

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet prešetrení	24	9	9	8	16	16
Počet priznaných CHzP	4	8	8	5	8	9
Počet priznaných ohrození CHzP	13	11	7	1	3	9

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V sledovanom období boli poskytované informácie o zdraví škodlivých faktoroch práce a pracovného prostredia najmä formou osobného poradenstva, resp. pri získavaní informácií do kontrolných dotazníkov, a to priamo zamestnancom alebo ich zamestnávateľom. Samostatné regionálne aktivity neboli vykonané.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Zameranie spoločných aktivít orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce bolo pre tento rok stanovené na rokovanií Poradného orgánu hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa NIP pre BOZP.

Na krajskej porade PPLaT Košického a Prešovského kraja, konanej dňa 21. 04. 2015 na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol následne dohodnutý postup pri výkone spoločných aktivít s Inšpektorátom práce Košice (ďalej len IP) s tým, že v roku 2015 sa uskutočnia spoločné previerky RÚVZ a IP s nasledujúcim zameraním:

- 2 spoločné kontroly v kraji budú zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. V rámci Košického kraja budú previerky vykonané v okrese Trebišov a Michalovce (v priebehu zmenené na SNV).
- 2 spoločné kontroly s ľubovoľným zameraním budú vykonané v Košickom kraji v okrese Košice a Rožňava.

V okrese Košice boli vykonané dve spoločné kontroly na základe spoločne riešených podnetov, a to v spol. Ametys, s.r.o. Košice a v spoločnosti Bytový podnik mesta Košice s.r.o. Zápisnice z prešetrenia boli poskytnuté na IP Košice a zaslané na ÚVZ SR.

V rámci spolupráce s IP sa na krajskej úrovni uskutočnili 4 pracovné stretnutia s cieľom vzájomného plánovania a plnenia spoločných úloh, poskytovania informácií o postupoch pri šetrení podnetov, o zmenách v legislatíve a ich uplatňovaní v praxi. Zápisnice z pracovných stretnutí boli zaslané na ÚVZ SR.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Na plnení tejto úlohy sa náš úrad nepodieľal.

2.4 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí.

Na plnení tejto úlohy sa v sledovanom období náš úrad nepodieľal.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V roku 2015 bol vykonaný ŠZD u 146 prevádzkovateľov, ktorí zamestnávajú občanov zo zdravotným postihnutím (ZP). U 25 z nich z celkovým počtom 36 zamestnancov (ZP), z toho 22 žien boli skontrolované pracovné podmienky a výkon práce. V 121 prípadoch bolo zistené zrušenie chránených pracovísk s celkovým počtom zamestnancov 233, z toho so ZP 142 žien a 86 mužov.

Rozhodnutím RÚVZ bolo uvedených do prevádzky 41 nových pracovísk s celkovým počtom zamestnancov 69, z toho ZP bolo 47 zamestnancov (31 žien a 16 mužov). Tieto rozhodnutia boli zároveň dokladom potrebným pre účely priznania postavenia chránenej dielne alebo pracoviska podľa § 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov.

V roku 2015 bolo vydané jedno stanovisko k zriadeniu chráneného pracoviska.

Tak ako aj po minulé roky bolo pri obhliadkach vykonaných pred uvedením priestorov do prevádzky zistené, že prevádzkovateľ v čase schvaľovacieho konania nemá vedomosť o zdravotnom postihnutí zamestnanca so ZP, ktorého bude zamestnávať. O uvedenej skutočnosti sa dozvie až na základe ponuky z Úradu práce po schválení štatútu chráneného pracoviska, resp. chránenej dielne týmto úradom.

Zo zistení pri ŠZD vyplynulo, že všetky posudzované priestory spĺňali požiadavky stanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Zamestnanci chránených dielní a chránených pracovísk vykonávali jednoduché manuálne činnosti bez fyzickej záťaže a priamej expozície faktorom práce a pracovného prostredia najmä v oblasti služieb a administratívy.

Počet vytvorených pracovných miest na jednu prevádzku sa pohybuje v rozmedzí od 1 do 3. Najviac, t. j. 48 zamestnancov, naďalej zamestnáva spol. U. S. Steel Services s. r. o., ako účelovo zriadené pracovisko. Zamestnanci tu vykonávajú nenáročné ľahké práce ako je výdaj a príjem OOPP, opravu odevov a šitie filtračných vriec, triedenie plastov, papierového odpadu, vizuálnu kontrolu rebríkov a rôzne pomocné práce.

11 z kontrolovaných prevádzok je zameraných na autoservisné práce, pneuservisnú činnosť alebo predaj náhradných autodiélov, v 9-ich prevádzkach sú zriadené práčovne, v 7-ich krajčírskych dielnach a v 7-ich stolárskych dielnach. Na týchto pracoviskách pracujú prevažne prevádzkovatelia ako občania so ZP sami a nikoho nezamestnávajú. Prevažujúcou činnosťou chránených pracovísk ostáva aj naďalej administratívna činnosť. Pracovný čas zamestnancov závisí od ich zdravotného stavu, pracujú obvykle 8 hodín alebo na skrátený pracovný čas 4 hodiny.

Pri výkone ŠZD bolo zistené, že zamestnávateľia chránených dielní a chránených pracovísk prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia zamestnancov. Pre

zamestnancov zabezpečovali na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce, to znamená vytvorili vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu a dodržiavali osobitný režim práce. Na pracoviskách administratívneho charakteru sú zabezpečené stoly a stoličky s ergonomicky výškovo nastaviteľnými sedadlami s opierkou chrbta. Ani na jednom pracovisku nie sú zamestnanci zaradení do 3. a 4. kategórie práce. Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti boli obvykle u zamestnancov vykonané lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci.

Kontrolné dotazníky boli vyplnené zamestnancami v 8 prevádzkach. Z nich vyplynulo, že na pracoviskách pracujú osoby s 50 a viac % zdravotným postihnutím a zamestnávateľia im vytvárajú vhodné pracovné podmienky s individuálnym prístupom a umožňujú im pracovné prestávky.

Ani na jednom pracovisku nebolo zistené porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia a prevádzkovateľom neboli nariadené žiadne opatrenia.

Tak ako v predošlých rokoch bolo zistené, že často dochádza ku zmene v počte osôb so ZP na pracoviskách, k ich obmene ale aj ku zrušeniu prevádzok do 2 rokov od vydania súhlasného rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. Stáva sa, že niektoré prevádzky ani po schválení priestorov RÚVZ za účelom zriadenia chránených miest nezískali štatút postavenia chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Z uvedeného dôvodu boli preto niektoré z nich vyradené z evidencie alebo celkom zrušené.

Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy aké, koľko	Zistené nedostatky aké, koľko	Uložené opatrenia aké, koľko
rozhodnutí	stanovísk						
41	1	146	146	264	Z - 8	0	0

Realizácia úlohy odborom hygieny detí a mládeže v sledovanom období:

Pracovníci odboru HDM v danom období uviedli do prevádzky priestory učebne č. 36 s výmerou 53,51 m² na 1. poschodí objektu Premonštrátskeho gymnázia, Kováčska 28, Košice. Priestory pre účely priznania postavenia chránenej dielne budú slúžiť na vykonávanie výchovno-vzdelávacej činnosti a administratívnej činnosti spojené s vyučovacím procesom.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍNA KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnenie úlohy bol rozpracovaný plán plnenia úlohy na odber vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Výroba resp. baliareň kuchynskej soli sa na dozorovanom území nenachádza. Podľa vypracovaného plánu bol stanovený odber vzoriek na jednotlivé mesiace počas celého roka á 2 vzorky vrátane morskej soli.

Za hodnotené obdobie bolo odobratých celkom 24 vzoriek kuchynskej soli z toho 9 vzoriek soli morskej, s cieľom stanovenia jodidu resp. jodičnanu draselného.

Obsah jodidu draselného resp. jodičnanu draselného (vyjadrený na KI) bol vo všetkých vzorkách posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (15 – 35 mg/kg) a zároveň podľa označenia obsahu jódu na obale výrobku.

Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavke PK SR až na jednu vzorku, kde bol zistený vyšší obsah KI, avšak tento bol v súlade s označením na obale výrobku.

V rámci tejto úlohy *bolo odborom chemických analýz* prijatých so spádových okresov 94 vzoriek, kde bolo požadovaných 285 ukazovateľov (KI, KIO₃, ferokyanidy, v niektorých fluór). V rámci tejto úlohy bolo vykonaných 608 analýz, v jednej vzorke s názvom „Morská soľ jodidovaná jemnozrnná“ bola stanovená nadlimitná hodnota KI (41,0 mg.kg⁻¹), v ostatných vzorkách bol obsah všetkých ukazovateľov v súlade s požiadavkami.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa na tejto úlohe nepodieľa

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnenie úlohy boli odobraté podľa plánu dve vzorky plastových predmetov určených na styk s potravinami a to: nylonová obracačka s cieľom stanovenia primárnych aromatických amínov a melamínový tanier DINO s cieľom stanovenia obsahu formaldehydu. Vzorky boli zaslané do laboratória Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného užívania RÚVZ so sídlom v Poprade. Skúšané vzorky v sledovaných vyššie uvedených ukazovateľoch vyhoveli požiadavkám nariadenia Komisie (EÚ) č. 10/2011 o plastových materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a jeho dodatkov nariadenia Komisie (EÚ) č. 1282/2011, nariadenia Komisie (EÚ) č. 1183/2012 a nariadenia Komisie (EÚ) č. 202/2014.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnenie tejto úlohy bola podľa plánu odobratá z distribučnej siete mesta Košice jedna vzorka predmetu prichádzajúceho do styku s potravinami a to: BANQUET - panvica s keramickým nepriľnavým povrchom, pôvodom z Číny. Vzorka bola zaslaná do laboratória Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného užívania RÚVZ so sídlom v Poprade, kde bola skúšaná v chemických prvkoch - obsah bária, kobaltu, mangánu, olova, niklu a hliníka. Skúšaná vzorka v sledovaných vyššie uvedených ukazovateľoch vyhovela požiadavkám čl. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS v platnom znení.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnení úlohy sa zamestnanci odboru do t. č. nepodieľali.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

V hodnotenom období v rámci plnenia úlohy bolo zamestnancami odboru z distribučnej siete mesta Košice odobratých 13 vzoriek kozmetických výrobkov s cieľom laboratórnych vyšetrení a označenia. Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené chemicky, na kontrolu dodržiavania regulovaných látok a to: v zubných pastách pre dospelých, (obsah fluóru, peroxidu vodíka, dietylenglykolu, obsah chemických konzervačných látok - kyselina benzoová a jej soli a estery, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli a estery, kyselina sorbová, kyselina salicylová, benzylalkohol, chlórbutanol) obsah ftalátov v kozmetickom výrobku na parfumáciu, obsah kyseliny thioglykovej, pH a formaldehydu vo výrobkoch pre dospelých na vlasy, obsah chemických prvkov kadmium, olovo, ortuť, chróm, nikel, zinok a meď v kozmetických výrobkoch na bielenie pokožky a kadmium, olovo a nikel v dekoratívnej kozmetike.

Všetky vyšetrené vzorky v sledovaných ukazovateľoch a označení vyhoveli požiadavkám nariadenia európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch v platnom znení.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnení tejto úlohy sa zamestnanci odboru nepodieľali, nakoľko na dozorovanom území nie je evidovaný výrobca ani zodpovedná osoba s výrobou resp. distribúciou (ako zodpovedná osoba) kozmetických výrobkov, v ktorých je použitá zložka z nanomateriálov.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Plnenie úlohy sa vykonávalo podľa určenej metodiky, v stanovenom termíne. Na monitoringu sa zúčastnilo 20 klientov v 2 vekových kategóriách: muži a ženy ľahko/stredne pracujúci (zaradení podľa členenia fyziologických skupín uvedených v Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR - Vestník MZ SR čiastka 4-5 z 19. júna 2015, číslo ročník 63), a to v každej kategórii po 5 klientov nasledovne:

- a) ľahko pracujúce ženy, veková kategória 19-35 rokov
- b) ľahko pracujúce ženy, veková kategória 36-54 rokov
- c) ľahko pracujúci muži, veková kategória 19-35 rokov
- d) ľahko pracujúci muži, veková kategória 36-54

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných 3 skupín prídavných látok, a to:

- E 200-E 203 Kyselina sorbová - sorbany
- E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany
- E 960 glykozidysteviolu

a 2 aróm, a to:

- Mentofurán
- Kumarín

Spotreba týchto prídavných látok z potravín bola monitorovaná dotazníkovou metódou a laboratórnym vyšetrením vytypovaných potravín s ich predpokladaným obsahom.

Na zber dát (dotazníkovou metódou) bol použitý 1 druh dotazníka, a to 24-hodinový retrospektívny dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov(príloha 1).

24-hodinové dotazníky o spotrebe boli spísané klientmi retrospektívne, do ktorých uviedol každý klient konkrétny druh potraviny (jeho presný obchodný názov), presný názov pokrmu a nápoja, ktorý skonzumoval v daný deň a skonzumované množstvo uvedené v merných jednotkách. Získané údaje slúžili na zistenie najčastejšie konzumovaných pokrmov a potravín vrátane nápojov s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok a aróm, ako aj na zistenie predpokladaného skonzumovaného množstva týchto potravín.

Laboratórne vyšetrenie

Na základe údajov získaných z 24-hodinových retrospektívnych dotazníkov spotreby z najfrekvencovanejšie konzumovaných potravín, ktoré obsahujú aspoň 1 sledovanú prídavnú látku, príp. arómu, boli vytypované vzorky potravín za účelom ich odberu na laboratórne skúšky (stanovenie obsahu uvedených prídavných látok a aróm).

Z distribučnej siete obchodných reťazcov a predajne biopotravín bolo odobratých celkovo 7 vzoriek potravín za účelom stanovenia obsahu sledovaných prídavných látok a aróm, a to nasledovne:

- 4 vzorky potravín (2 nealkoholické nápoje, 1 nízkoenergetické stolové sladidlo, 1 koncentrát so sladidlami) boli odobraté na stanovenie obsahu kyseliny sorbovej a zároveň na stanovenie kyseliny benzoovej (okrem stolového sladidla),
- 1 vzorka na obsah glykozidovsteviolu (nealkoholický nápoj),
- 1 vzorka na obsah kumarínu (cereálie so škorickou),
- 1 vzorka na obsah mentofuránu (čokoláda).

Vzorky na stanovenie obsahu kumarínu, glykozidovsteviolu a mentofuránu vyšetrovalo chemické laboratórium Úradu verejného zdravotníctva v Bratislave (ďalej len „ÚVZ SR v Bratislave“).

Spracovanie údajov z dotazníkov a výsledkov chemických laboratórnych skúšok

Získané údaje a výsledky boli vložené do určených tabuliek (excel tabuľka 1 a), b), c), d), e) a excel tabuľka 2 a), b), c), d), e)).

Výsledky skúšaných vzoriek boli spracované do určených tabuliek a budú odoslané ÚVZ SR v Bratislave pre ich ďalšie spracovanie -porovnanie získaných výsledkov s aktuálnymi hodnotami ADI.

Z prídavných látok boli *odborom chemických analýz* stanovované konzervačné látky (kyselina benzoová a kyselina sorbová). Spolu bolo spracovaných 26 vzoriek, v ktorých bolo stanovených 56 ukazovateľov a vykonaných 86 analýz.

Najčastejšie sledovanou komoditou boli šaláty (hlavne majonézové), v menšom počte aj iné komodity (zákusky, nealko nápoje, bagety, sirupy, výživové doplnky).

Výsledky analýz spĺňali požadované kritéria pre obsah týchto ukazovateľov v jednotlivých komoditách.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Realizácia projektu v sledovanom období:

T. č. gestor projektu pripravuje metodiku a dotazníky.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže zistiť trendy v danej oblasti a porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Realizácia úlohy v sledovanom období :

V súčinnosti s pracovníkmi Odboru koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog MZ SR sa v čase od 23. 03. do 02. 04. 2015 uskutočnil prieskum o užívaní drog u študentov stredných škôl a žiakov základných škôl na Slovensku. Projekt bol súčasťou medzinárodného prieskumu v Európe.

Do prieskumu bolo v Košiciach zaradených 8 stredných škôl a 1 základná škola.

Celkove bolo rozdaných 760 dotazníkov, ktoré boli v mesiaci apríl 2015 zaslané na ÚVZ SR.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Realizácia úlohy v sledovanom období :

V rámci realizácie projektu stanovenej na rok 2015 (II. etapa plnenia úlohy), pracovníci odboru HDM v mesiaci máj vykonali zber údajov od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Do súboru boli zaradené deti vo vekovej skupine 7 - 10 r., a to na území mesta Košice navštevujúce ZŠ Čordákova, Košice a na území okresu Košice - okolie ZŠ Moldava n/B. Celkový počet detí bol 60. Databáza údajov bola zistená prostredníctvom dotazníkov, odpovede boli kódované číselnými symbolmi, resp. rodičia doplnili požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL. Spracované údaje boli zaslané elektronicky gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Realizácia projektu v danom období:

V roku 2015 pracovníci odboru HDM už nepracujú na plnení danej úlohy, gestor projektu spracováva získané údaje do databázy, na základe ktorej bude spracovaná analýza a vyhodnotenie získaných údajov.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1 Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

Plnenie úlohy

V roku 2015 došlo v dôsledku personálnych zmien na jednotlivých RÚVZ k zmene pracovných skupín. Pracovná vyťaženosť pracovníkov vo všetkých pracovných skupinách je zvýšená aj nevyhnutnosťou prác na transpozícii nových smerníc EC.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôbiť pracovnému vyťaženiu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Problematika zahraničných vôd a plánované odbery zahraničných vôd (okrem českých) z obchodnej siete, ktoré mal zabezpečiť RÚVZ v Košiciach, sa bude riešiť iba okrajovo. V priebehu riešenia úlohy bol vypracovaný zoznam a harmonogram odberov voľne prístupných zdrojov minerálnych vôd, ktoré sú vo významnej miere konzumované obyvateľstvom. Na porade 6. júla 2015 v Banskej Bystrici bolo rozhodnuté, že voľne prístupné minerálne vody sa nebudú odberať.

ÚVZ SR v roku 2015 zaviedol metodiky na stanovenie ^{228}Ra a ^{210}Pb v minerálnych vodách.

Údaje o odberoch, analýzach a výsledkoch rádiologických vyšetrení v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR zo vzoriek fľaškových stolových, minerálnych a liečivých vôd, odobratých na plniarniach, boli priebežne doplňané do online databázy v platforme Google Disk. Administrátorom tejto databázy bol poverený RÚVZ Košice (RNDr. Viktor Vrábel, PhD.). Na základe pripomienok kompetentných osôb (Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD. – RÚVZ Banská Bystrica a Ing. Martina Dubníčková – ÚVZ SR Bratislava) bol urobený upgrade tejto databázy. Vzhľadom na to, že administrátor internetovej siete na ÚVZ SR v Bratislave Ing. Dubníčkovej doteraz nepovolil prístup do platformy Google Disk, bola táto databáza Ing. Ďurecovej, PhD. a Ing. Dubníčkovej zaslaná ako samostatný excelovský súbor. Na základe záverov z pracovnej porady dňa 6. júla 2015 bolo potrebné vykonať revíziu výpočtov neistôt a MDA realizovaných stanovení rádiologických ukazovateľov a odberov zvyšných vzoriek, zjednotenie udávania výsledkov stanovení a nevyhnutnosť dokúpiť potrebný materiál na dokončenie úlohy.

Všetky tri pracovné skupiny vykonali revíziu súčasného stavu odberov a výsledkov vzoriek. Na pracovnej porade dňa 6. júla 2015 bolo konštatované, že je potrebné ešte dokončiť chýbajúce analýzy: ÚVZ SR: ^{210}Pb - 20 vzoriek, ^{228}Ra - 20 vzoriek a RÚVZ Banská Bystrica: ^{210}Po - 4 vzorky, ^{226}Ra - 5 vzoriek. Z kapacitných dôvodov a z dôvodu nesplnenia požadovaných kritérií na presnosť a citlivosť stanovení rádiologických ukazovateľov (v súvislosti so zastaraným proporcionálnym detektorom), RÚVZ Košice rádiologické vyšetrenia v rámci plnenia Hlavnej úlohy č. 5.1. nevykonáva.

Hlavná úloha č. 5.1 sa ukončí do konca roku 2017. V roku 2017 sa zhodnotia výsledky ako celok a súčasne každá skupina bude prezentovať výsledky vykonané na svojom pracovisku, teda laboratóriu, vo forme publikácií.

5.2 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

Plnenie úlohy

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetrilo 12 vzoriek stavebného materiálu a surovín. V odobratých vzorkách sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. Vo vzorke stavebného materiálu SP 15 k5-61 LABORTEST-USS Košice, bolo zistené prekročenie úrovne 120 Bq.kg^{-1} pre ^{226}Ra a dosiahla hodnotu - $209,66 \pm 1,05 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Rádioaktivita pitných vôd

Zo 142 odberových miest bolo odobratých 426 vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 426 vyšetrení.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa smerná hodnota $0,20 \text{ Bq.l}^{-1}$ nebola prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z vlastného vodného zdroja v Železničných Stavbách na Južnej triede 66 v Košiciach - $a_{V,\alpha} < 0,19 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili smernú hodnotu $0,50 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z obecného vodovodu v kuchyni MŠ v Zemplínskej Teplici (okres Trebišov) - $a_{V,\beta} = 0,31 \pm 0,03 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn bola smerná hodnota 100 Bq.l^{-1} prekročená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu v kuchynke MŠ vo Vyšnom Klatove (okres Košice - okolie) - $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 100,2 \pm 23,6 \text{ Bq.l}^{-1}$. Hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa a celkovej objemovej aktivity beta sa však v tejto vode pohybovali na úrovni detekčnej schopnosti použitej analytickej aparatúry - $a_{V,\alpha} < 0,01 \text{ Bq.l}^{-1}$, resp. $a_{V,\beta} < 0,03 \text{ Bq.l}^{-1}$ - a tak sa doplňujúce rádiologické ukazovatele objemová aktivita rádia-226 - $a_{V,^{226}\text{Ra}}$ a koncentrácia prírodného uránu - $c_{\text{U}_{\text{nat}}}$ vo vode nevyšetrovali. V ostatných vyšetrených pitných vodách objemová aktivita ^{222}Rn nepresiahla hodnotu 60 Bq.l^{-1} .

Rádioaktivita minerálnych vôd

Vo vzorkách minerálnych vôd sa oproti pitným vodám zaznamenávajú vyššie hodnoty rádioaktivity. Rádioaktivita minerálnych a geotermálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z 23 lokalít bolo odobratých 71 vzoriek minerálnych vôd. Vykonalo sa v nich 71 vyšetrení. Vzorky pre stanovenie ukazovateľov celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta z dôvodu nedostatočnej kapacity meracieho zariadenia neboli odobierané.

V stanovovaných ukazovateľoch sa rádioaktivita minerálnych vôd pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 bola zaznamenaná vo vzorke vody Smokovecká kyselka v Starom Smokovci (okres Poprad) - $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 121,6 \pm 28,6 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 - $a_{V,^{226}\text{Ra}} = 0,502 \pm 0,027 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z prameňa pri dome č. 281 v Gánovciach (okres Poprad). Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu - $c_{\text{U}_{\text{nat}}} = 0,141 \pm 0,007 \text{ mg.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z vrtu CH-1 Cígeľka v Cígeľke (okres Bardejov).

Rádioaktivita geotermálnych vôd

Rádioaktivita termálnych vôd je určovaná vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Zo 7 lokalít (4 Vyšné Ružbachy, 2 Vrbov, 1 Zemplínska Šírava) bolo odobratých 35 vzoriek termálnych vôd a vykonalo sa v nich 35 rádiologických vyšetrení.

V stanovovaných ukazovateľoch nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity nad dlhodobý priemer charakteristický pre daný zdroj vody. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke vody odobratej z vrtu 1 v Thermal Parku vo Vrbove (okres Kežmarok) - $a_{V,\alpha} = 18,94 \pm 1,39 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita beta bola zistená vo vzorke vody odobratej z vrtu 1

v Thermal Parku vo Vrbove - $a_{V,\beta} = 7,67 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota v ukazovateli objemová aktivita radónu-222 bola zaznamenaná vo vode z vrtu Kráter vo Vyšných Ružbachoch (okr. Stará Ľubovňa) - $a_{V,222Rn} = 35,3 \pm 8,6 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota rádioaktivity v ukazovateli objemová aktivita rádia-226 bola stanovená vo vzorke vody z vrtu GTH-1 v Thermalparku Zemplínska Šírava v Kaluži (okres Michalovce) - $a_{V,226Ra} = 2,428 \pm 0,056 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota rádioaktivity v ukazovateli koncentrácia prírodného uránu U_{nat} bola stanovená vo vode z vrtu 1 vo Vrbove: $c_{U_{nat}} = 0,192 \pm 0,007 \text{ mg.l}^{-1}$.

Rádioaktivita povrchových vôd a ich sedimentov

Vzorky povrchových vôd boli odoberané v lokalite Krásna nad Hornádom v mesačných intervaloch a v lokalite Viničky (okres Trebišov) v kvartálnych intervaloch. Odoberatých bolo 51 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 51 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách povrchových vôd neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke vody odobratej dňa 13. 01. 2015 z rieky Hornád v Krásnej nad Hornádom - $a_{V,\alpha} = 0,17 \pm 0,05 \text{ Bq.l}^{-1}$ a maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita beta bola stanovená vo vzorke vody odobratej dňa 20. 05. 2015 z rieky Hornád v Krásnej nad Hornádom - $a_{V,\beta} = 0,21 \pm 0,03 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Spolu so vzorkami povrchových vôd sa z odberových miest odoberajú aj vzorky riečnych sedimentov. Vo vzorkách sa stanovujú hmotnostné aktivity prírodných rádionuklidov a ^{137}Cs . Maximálna hodnota ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke sedimentu z lokality Viničky (Bodrog), odber dňa 30. 06. 2015 a hodnota je $4,67 \pm 0,12 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Rádioaktivita zrážkových vôd

Vzorka dažďovej vody bola v roku 2015 odobraná 12. októbra na RÚVZ v Košiciach na Ipeľskej 1. Vzorka je v súčasnosti v štádiu spracovania pre gamaspektrometrické vyšetrenie. Vzorky snehových zrážok v roku 2015 neboli odobraté.

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do Ústredia radiačnej monitorovacej siete SR (RMS SR) na ÚVZ SR v Bratislave.

V roku 2015 bolo vykonaných 358 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol $80,5 \text{ nSv.h}^{-1}$ s maximálnou hodnotou $112,5 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 04. 05. 2015 a minimálnou hodnotou $61,9 \text{ nSv.h}^{-1}$ nameranou 04. 08. 2015. Dlhodobý priemer PDE pre dané odberové miesto je $107,6 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Na 18-tich pevných stanovištiach v Košickom a Prešovskom kraji sú od roku 1989 rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre (TLD), ktorých pravidelná výmena sa uskutočňuje v kvartálnych intervaloch. V roku 2015 sa výmeny TLD uskutočnili: prvá výmena v dňoch 13. – 23. januára, druhá výmena v dňoch 14. – 21. apríla, tretia výmena v dňoch 24. – 30. júna a štvrtá výmena v dňoch 23. – 30. septembra. Výmena TLD za obdobie IV/2015 je naplánovaná na koniec januára 2016.

Pretože RÚVZ Košice nevlastní prístroj na vyhodnocovanie dozimetrov, tieto sú po výmene merané na zariadení ÚVZ SR v Bratislave. Po vyhodnotení na RÚVZ v Košiciach sú výsledky zasielané do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ SR v Bratislave.

V roku 2015 nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity a hodnoty integrálnych meraní PDE v sledovaných lokalitách sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre danú lokalitu. Maximálna hodnota PDE bola zistená na stanovišti Prešov za II. kvartál 2015 - $PDE = 175 \pm 25 \text{ nSv.h}^{-1}$. Minimálna hodnota bola zistená na stanovišti Kamenica nad Cirochou (okres Humenné) za II. kvartál 2015 - $PDE = 76 \pm 5 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. V roku 2015 bol PDE zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E v 185 odberových miestach. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie hodnôt PDE oproti dlhodobým priemerom. Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality. Maximálne hodnoty PDE boli namerané na inkrustových podlahách pri vrte 2 (odber 17. 06. 2015, $PDE = 243 \pm 6 \text{ nSv.h}^{-1}$) a vrte 1 (odber dňa 17. 06. 2015, $PDE = 174 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$) na termálnom kúpalisku vo Vrbove (okres Kežmarok) a pri vrte CH-1 Cigel'ka (odber dňa 14. 04. 2015, $PDE = 170 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$) v Cigel'ke. V ostatných odberových miestach sa hodnoty PDE nachádzali pod úrovňou 170 nSv.h^{-1} . Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste: dvor mliekarne TAMI v Kežmarku - odber dňa 25. 11. 2015, hodnota $PDE = 60 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Rádioaktivita prašného spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spad sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (^{137}Cs a ^7Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Vyhodnotených bolo 12 vzoriek a obsah ^{137}Cs je pod detekčným limitom.

Rádioaktivita aerosólov v ovzduší

Jedno zo stanovišť merania aerosólov v ovzduší sa nachádza v priestoroch Slovenského hydrometeorologického ústavu v Stropkove - Tisinci, kde ich pracovníci odoberajú kontinuálne počas jedného týždňa v každom mesiaci. Filtre zasielajú na vyhodnotenie na RÚVZ v Košiciach.

V roku 2015 bolo odobratých 7 vzoriek aerosólov. Vyhodnocovanie filtrov sa vykonáva gamaspektrometrickou analýzou. Výsledky meraní aktivity ^{137}Cs ani v jednom prípade nezaznamenali zvýšené hodnoty od dlhodobého priemeru.

V roku 2015 bolo odobratých iba 7 vzoriek aerosólov. Uvedená skutočnosť sa vyskytla v dôsledku zastaraného prístrojového vybavenia na odber aerosólov. Slovenský hydrometeorologický ústav oznámil RÚVZ Košice, že z dôvodu vznikajúcich prevádzkových problémov pri činnosti predmetného zariadenia, zastavuje odber vzoriek aerosólov v ďalších mesiacoch a požaduje zakúpenie nového odberového zariadenia.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom. U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ^{137}Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli v sledovanom období odoberané vzorky kravského (15) a ovčieho (18) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekarni Kežmarok a Sabinov a na dvoch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekľany. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Maximálna hodnota objemovej aktivity ^{137}Cs bola

stanovená vo vzorke z lokality Turnianska Nová Ves ($0,024 \pm 0,005 \text{ Bq.l}^{-1}$). Maximálna hodnota objemovej aktivity ^{137}Cs vo vzorke ovčieho mlieka bola stanovená z lokality Uzovské Pekl'any ($0,043 \pm 0,006 \text{ Bq.l}^{-1}$).

V roku 2015 v rámci monitorovania rádioaktivity boli sezónne odobraté vzorky potravín v spolupráci s RÚVZ Košického a Prešovského kraja v jednotlivých okresoch. V sledovaných lokalitách sa stanovovali hodnoty ^{137}Cs v obilninách (54 vzoriek - z toho kukurica (9), jačmeň (12), pšenica (13), raž (8), ovos (12)), jačmeň sladovnícky (1), sladový kvet (1), v ovocí (19 vzoriek - z toho hrušky (9), jablká (10)), v zelenine (22 vzoriek - z toho zemiaky (10), mrkva (6) a petržlen (6)) a v hubách - 8 vzoriek. Odobraté vzorky sú v súčasnosti v štádiu merania.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje. Najvyššia hmotnostná aktivita ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke celodennej stravy odobratej v mesiaci marec 2015 a dosiahla hodnotu $0,029 \pm 0,011 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníckeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Hmotnostná aktivita ^{137}Cs bola stanovená aj vo vzorkách mäsa z divej zveri. Maximálna hodnota bola stanovená vo vzorke mäsa z diviaka lesného, lokalita Kojšovská Hoľa – $30,94 \pm 0,77 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Meranie vzoriek pôd a porastov

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád a v lokalite Viničky, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odobierajú vzorky pôd. Spolu so vzorkami pôd sa v uvedených lokalitách odoberali aj vzorky porastov. Vzorky pôd a porastov sa raz ročne odobierajú aj v lokalitách, kde sú rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre.

V roku 2015 bolo odobraných 80 vzoriek pôd a 25 vzoriek porastov. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z lokality Štrbské Pleso (24. 06. 2015) a dosiahla hodnotu $19,27 \pm 0,58 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Minimálna hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z III. vrstvy z lokality Kamenica nad Cirochou a dosiahla hodnotu $0,45 \pm 0,25 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Radón v bytových priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

Objemová aktivita radónu (OAR) v pôdnom vzduchu bola stanovovaná na neobrábanom pozemku na Olšavskej 27 v Poproči a vykonaných bolo 6 meraní. Na základe nameraných hodnôt bolo majiteľovi doporučené, po vykonaní terénnych úprav, merania objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu zopakovať.

Objemová aktivita radónu v bytových priestoroch bola stanovovaná v izbe bytu na Jarnej 2 v Košiciach a vykonané boli 3 merania. Smerná hodnota OAR 400 Bq/m^3 vzduchu nebola prekročená v žiadnom meranom mieste a maximálna stanovená hodnota OAR bola 253 Bq/m^3 .

Jahodná – okolie prieskumných vrtov a priľahlé lokality

V súvislosti s negatívnymi reakciami rôznych ochranárskych organizácií na geologicko-prieskumnú činnosť a vo vzťahu k možnej ťažbe uránu v lokalite Jahodná - Kurišková boli v roku 2015 uskutočnené merania a odbery vzoriek v lokalitách Jahodná, Košická Belá, Alpinka, Myslava a Nižný Klátov.

V odberových miestach (12 miest) bolo vykonaných 60 meraní príkonu dávkového ekvivalentu (PDE). Príkon dávkového ekvivalentu sa v týchto miestach pohyboval v intervale $PDE = 112 \pm 3 \text{ nSv.h}^{-1}$ (Košická Belá – potok Belá, pred hotelom Gardena) až $PDE = 214 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ (na Jahodnej, na ryhe (ryha = miesto s najvyššou koncentráciou uránovej rudy)).

Pitné vody (36 vzoriek) boli odobraté zo šiestich priľahlých lokalít. V stanovovaných ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu c_{Unat} , gamaspektrometrické vyšetrenie) nebolo zistené prekročenie smerných hodnôt platných pre pitnú vodu. Maximálne hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa boli stanovená vo vzorkách vôd: vlastný vodný zdroj, chata Klatovianka, Nižný Klátov - $a_{\text{V},\alpha} = 0,17 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$ a vlastný vodný zdroj, hotel Gardena, Košická Belá - $a_{\text{V},\alpha} = 0,15 \pm 0,03 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálne hodnoty celkovej objemovej aktivity beta sa pohybovali pod úrovňou $0,09 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 $a_{\text{V},^{222}\text{Rn}} = 125,6 \pm 29,5 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola zistená vo vzorke vody: vlastný vodný zdroj, chata Klatovianka, Nižný Klátov. Hodnoty objemovej aktivity rádia-226 vo všetkých vodách nepresahovali úroveň $0,014 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu $c_{\text{Unat}} = 0,014 \pm 0,001 \text{ mg.l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z vlastného vodného zdroja na chate Alpinka.

Povrchové vody a ich sedimenty boli odoberané zo šiestich lokalít. Odoberaných bolo 36 vzoriek povrchových vôd a 6 vzoriek ich sedimentov. V povrchových vodách v stanovovaných ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu c_{Unat} , gamaspektrometrické vyšetrenie) nebolo oproti dlhodobým hodnotám zaznamenané zvýšenie hodnôt týchto ukazovateľov. Vo vzorkách odoberaných sedimentov nebola zaznamenaná zvýšená rádioaktivita. Minimálna hodnota bola stanovená vo vzorke Myslava – Myslavský potok (13. 08. 2015) a dosiahla hodnotu $0,55 \pm 0,04 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

V sledovaných lokalitách bolo odoberaných 24 vzoriek pôd, 8 vzoriek porastov, 4 vzorky húb, 10 vzoriek bylín a 2 vzorky machu. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z lokality Jahodná-Ryha (odber 05.08.2015) a dosiahla hodnotu $25,22 \pm 0,66 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Vo vzorkách húb sa stanovil najvyšší obsah rádiocézia v zmesnej vzorke z odberu vykonaného 05. 08. 2015 ($12,35 \pm 1,29 \text{ Bq.kg}^{-1}$). Hmotnostná aktivita ^{137}Cs stanovená vo vzorke machu – Merik trnistý z lokality Jahodná-Ryha dosiahla hodnotu $17,94 \pm 1,05 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Z odoberaných vzoriek bylín bola maximálna hodnota obsahu ^{137}Cs stanovená pre papraď samčiu - $3,43 \pm 0,52 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Plnenie úlohy

Dňa 18. 03. 2015 na UVZ SR v Bratislave sa uskutočnilo pracovné rokovanie odborných pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva, ktorí sa podieľajú na riešení projektu „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia“. Navrhnutý bol postup pri zabezpečení aktuálnych údajov o vykonaných in-vivo vyšetreniach v nukleárnej medicíne v Slovenskej republike a postup pri získavaní relevantných údajov o veľkosti ožiarenia pacientov pri vybraných typoch štandardných rádiodiagnostických vyšetrení. Pripravené tabuľky boli rozposlané na všetky pracoviská nukleárnej medicíny, ktoré sú v našom spádovom území, t.j. Košický a Prešovský kraj. Jednotlivé pracoviská: NsP Štefana Kuku v Michalovciach, VIVAMED Prešov, Nemocnica Poprad a Inštitút nukleárnej a molekulárnej medicíny v Košiciach boli požiadané o vyplnenie týchto tabuliek. V tabuľkách boli uvedené kompletne údaje o vykonaných vyšetreniach rozdelených do jednotlivých skupín podľa aplikovaných

rádiofarmák za rok 2014. Skompletizované tabuľky z jednotlivých pracovísk boli zaslané na UVZ SR v Bratislave. Získané výsledky umožnia výpočet efektívnej dávky pacientov pri jednotlivých vyšetreniach v nukleárnej medicíne.

V súčasnosti prebieha vyhodnocovanie a spracovávanie získaných výsledkov týkajúcich sa počtu vyšetrení vykonaných na jednotlivých pracoviskách oddelení nukleárnej medicíny v rámci Slovenskej republiky.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Plnenie:

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/9768/2014, RZ-29899/2014 zo dňa 18.12.2014 bol aktualizovaný očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2015. Na povinné očkovanie dojítiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína. Všetky dávky základného očkovania sa majú vykonať rovnakou očkovacou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovacou látkou každých 15 rokov, prvé preočkovanie dospelých sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov. Aktualizovaný očkovací kalendár bol uverejnený na internetovej stránke RÚVZ.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním, manažment očkovania

Priebežne je vykonávaný monitoring ochorení preventabilných očkovaním, vrátane sledovania laboratórnej diagnostiky. Z ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie, boli hlásené ochorenia na pertussis, parotitídu a jedno suspektné ochorenie na morbilli.

V prípade ochorení na pertussis bolo spolu zaznamenaných 17 ochorení: v okr. Košice I – 2, Košice II – 6, Košice III – 1, Košice IV – 2 a Košice okolie – 6. Prípady boli potvrdené vo vekových skupinách: 1-4 roč. = 3x, 5-9 roč.=1x, 15-19 roč.= 1x, 20-24 roč.=2x, 30-34 roč.=2x, 35 – 39roč. = 1x, 40-44 roč.= 1x, 45-49 roč.=2x, 60-64 roč. =2x a viac ako 65 roč.= 2x. V 9 prípadoch boli chorí očkovaní, 4 neboli očkovaní pre vek (dospelé osoby) a u troch sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V jednom prípade dieťa nebolo očkované z dôvodu odmietnutia očkovania zo strany zákonných zástupcov.

V sledovanom období bolo hlásených 289 ochorení na parotitídu: v okr. Košice I 1, Košice II 17, Košice III 1, Košice IV 3 a v okr. Košice okolie 267 ochorení (v obci Veľká Ida 91, Jasov 73, Boliarov 27, Kecerovce 21, Rankovce 18, Družstevná pri Hornáde 16, Bidovce 10, Kráľovce 5, Čakanovce 2, v obci Komárovce, Malá Ida, Svinica a Vtáčkovce po 1 prípade). Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách: 0 roč.=2x, 1-4 roč.=11x, 5-9 roč.= 79x, 10-14 roč.=88x, 15-19 roč.=74x, 20-24 roč.=18x a 25-34 roč.=11x, 35-44 roč.= 2x, 45-54 roč.=2x, 55-64 roč.= 2x. Očkovací status: 100 detí bolo očkovaných 1 dávkou, 158 chorých 2 dávkami a v 1 prípade bol chorý očkovaný 3 dávkami. V 4 prípadoch neboli detí očkované pre vek a v 26 prípadoch údaj o očkovaní nebol k dispozícii. V 27 prípadoch bolo ochorenie potvrdené na základe laboratórneho vyšetrenia a klinického obrazu. Ostatných 262 ochorení bolo potvrdených na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hlásených bolo 7 komplikácií (4x orchitída a 3x meningitída).

Na Odbore lekárskej mikrobiológie bolo v roku 2015 vyšetrených 57 vzoriek sér (114 vyšetrení) na prítomnosť protilátok proti osýpkam triedy IgM a IgG. Nahlásené boli dva pozitívne výsledky na morbilli.

V jednom prípade bol pozitívny výsledok na morbilli: IgM pozit., IgG pozit. nahlásený u dieťaťa narodeného v roku 2011 z okr. Košice II. Výsledok serologického vyšetrenia 2. vzorky krvi bol tiež IgM pozit., IgG pozit. Medzi prvou a druhou vzorkou séra nenastal významný vzostup titra protilátok. Konfirmačné vyšetrenie IgM a IgG protilátok v oboch vzorkách vykonalo NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu s negatívnym výsledkom IgM protilátok. Akútna infekcia vírusom osýpok nebola potvrdená. U dieťaťa bola laboratórne potvrdená parvovírusová.

Druhý pozitívny výsledok (IgM hran. pozit., IgG pozit.) bol nahlásený u 37 ročného muža z obce Čížatice (okres Košice okolie). Pacient bol hospitalizovaný na Neurologickej klinike v UN L. Pasteura Košice s diagnózou - prechodná svalová slabosť parainfekčného pôvodu, akútna myozitída. Vzhľadom na prekonanú parvovírusovú u dcéry, chýbajúce klinické kritéria u chorého a negatívny nález protilátok IgM v druhej vzorke séra bolo epidemiologické vyšetrenie ukončené. Akútna infekcia vírusom osýpok nebola potvrdená.

V súlade s listom ÚVZ SR č. OE/3651/8421/2015 zo dňa 17.03.2015 boli dňa 11.06.2015 vyhodnotené aktivity *Európskeho imunizačného týždňa* 2015, ktoré boli realizované od 20. - 25.04.2015. V roku 2015 bola kampaň EIW vyhlásená SZO zameraná na potrebu obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej úrovni. Aktivity na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania sú realizované v priebehu celého roka pre laickú verejnosť v rámci Poradne očkovania, pre zdravotníckych pracovníkov organizovaním seminárov a sprístupňovaním aktuálnych informácií na webovej stránke úradu. V rámci EIW boli podobne ako v predchádzajúcich kampaniach realizované aktivity orientované na cieľové skupiny - laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov s využitím printových médií (KORZÁR, KOŠICE:DNES, RTVS), webovej stránky úradu, letákov a pod. Spolu bolo realizovaných 275 aktivít, z toho bolo 207 určených pre laickú verejnosť a 68 pre zdravotníckych pracovníkov.

Zamestnanci odboru epidemiológie RÚVZ Košice distribuovali praktické formy očkovacích kalendárov pre ľahšiu orientáciu v očkovacích schémach pre jednotlivé vekové kategórie do ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast území okresov Košice I-IV a Košice okolie. Kartičky boli zároveň distribuované aj do lôžkových zdravotníckych zariadení: do DFN Košice (infekčná ambulancia) a do UN LP Košice (gynekologicko – pôrodnická klinika a novorodenecké oddelenie). Všeobecným lekárom pre deti a dorast boli e – mailom zaslané propagačné a informačné letáky. Na 3 stredných zdravotníckych školách bol realizovaný dotazníkový prieskum s cieľom zistiť názor študentov na povinné očkovanie. Na organizácii každoročného *Východoslovenského vakcinačného dňa*, ktorý sa konal 10.06.2015, sa podieľalo 5 zamestnancov odboru, z toho 1 lekár aktívne s prednáškou.

Kontrola očkovania

V období september - november bola vykonaná kontrola povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek v zmysle Odborného usmernenia ÚVZ SR č. OE/6300/2015, RZ-18294/2015 zo dňa 30.06.2015 vrátane spracovania a vyhodnotenia výsledkov na okresnej a krajskej úrovni. Oproti roku 2014 sú výsledky kontroly u všetkých druhov pravidelného očkovania mierne priaznivejšie. K poklesu zaočkovanosti pod 95 % na celookresnej úrovni došlo v 5 okresoch – v okresoch Košice I-IV a v okrese Spišská N. Ves. Na znížení zaočkovanosti sa podieľal predovšetkým:

- vysoký počet odmietaní povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek zo strany zákonných zástupcov, príčinou je spochybňovanie významu očkovania v rámci agresívnych antivakcinačných aktivít zameraných cielene na rodičov detí a na budúcich rodičov,
- chyba malých čísiel,

- dlhodobý pobyt v zahraničí,
- migrácia obyvateľov minoritnej skupiny bez udania adresy.

Na celokrajsej úrovni bola zaočkovanosť u všetkých druhov pravidelného očkovania v priemere 95,6 % (od 93,7 % do 97,0 %).

Na požiadanie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli u 46 detí schválené návrhy očkovacích schém na dodatočné doočkovanie detí v rámci povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Plnenie:

V zmysle pokynov ÚVZ SR boli spracované podklady a vypracovali sa *výročné správy* za rok 2014 za okr. Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj v termíne a požadovanej kvalite a rozsahu. Pravidelne a podľa potreby sa vypracovávali analýzy aktuálnej *epidemiologickej situácie* v spádovom území RÚVZ.

Cielene podľa aktuálnej epidemiologickej situácie sa sledoval stav *zaočkovanosti u nákaz* zaradených do Národného imunizačného programu SR (NIP). V sledovanom období nebolo hlásené podozrenie ani ochorenie na diftériu, tetanus a rubeolu. Hlásené boli dve suspektné ochorenia na morbilli, ktoré boli laboratórne vylúčené. Pretrváva sporadicky výskyt ochorení na pertussis. V okr. Košice I-IV bolo hlásených 11 ochorení a v okr. Košice okolie 6 ochorení na pertussis. V roku 2015 bolo hlásených 289 ochorení na parotitídu: v okr. Košice I 1, Košice II 17, Košice III 1, Košice IV 3 a v okr. Košice okolie 267 ochorení. Epidemický výskyt parotitídy bol zaznamenaný v 3 obciach v okrese Košice okolie (Kecerovce, Veľká Ida a Družstevná pri Hornáde) a v mestskej časti Luník IX v okrese Košice II.

V súlade s listom ÚVZ HH SR č. OE/2460/2013, RZ-9842/2013 zo dňa 07.05.2013 sa pokračuje v sledovaní ochorení a úmrtí na SARI.

Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2014/2015

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2014/2015 v okresoch Košice I-IV a Košice okolie možno charakterizovať zvýšeným výskytom ochorení na akútne respiračné ochorenia (ARO), chrípku a chrípke podobné ochorenia (CHPO) v porovnaní s predchádzajúcou sezónou. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky až na malé epidémie v predškolských a školských zariadeniach.

Priebeh sezóny:

V okresoch Košice I-IV bolo spolu hlásených 74 818 ARO, čo predstavuje chorobnosť 63 325,25/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho, ako chrípka a CHPO bolo hlásených 4 246 ochorení, chorobnosť 3 715,75/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu ARO tvorila chrípka 5,6 %. Spolu bolo hlásených 1 010 komplikácií (1,3 %).

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 49 557 ARO, čo predstavuje chorobnosť 45 906,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho, ako chrípka a CHPO bolo hlásených 1 462 ochorení, chorobnosť 1 509,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k nárastu počtu hlásených ARO o 17 916, čo predstavuje 51 % a chrípky o 2 254 prípadov, čo je 190,4 %.

V okresoch Košice I-IV sa krivka chorobnosti od začiatku chrípkovej sezóny pohybovala od najvyššej 5 483,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 8. KT), kedy bolo hlásených 4638 ARO (z toho 436 chrípok) po 782,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 1. KT), hlásených bolo 615 ochorení ARO (ochorenie na chrípku neboli hlásené).

Najviac komplikácií – 132 bolo hlásených v 7. KT, čo tvorilo 2,7% z celkového počtu hlásených ochorení v tomto KT.

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Najvyššia vekovo - špecifická chorobnosť na ARO v okresoch Košice I-IV bola v okrese Košice I vo vekovej skupine 0-5 - 243 313,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 3760 ochorení.

Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť na ARO v okresoch Košice I-IV bola v okrese Košice IV vo vekovej skupine 60+ - 8 948,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 586 ochorení.

V okrese Košice okolie bolo hlásených 21 561 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 60 750,01/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho, ako chrípka a CHPO bolo hlásených 1 264 ochorení, chorobnosť 3 561,43/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 5,8 %. Spolu bolo hlásených 83 komplikácií.

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 15 104 ARO, čo predstavuje chorobnosť 46 006,3 /100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho, ako chrípka a CHPO bolo hlásených 828 ochorení, chorobnosť 2 522,10/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k nárastu počtu hlásených ARO o 6 457, čo predstavuje 42,7 % a chrípky o 436 prípadov, čo je 52,6 %.

Chorobnosť na ARO, chrípku a CHPO v chrípkovej sezóne sa pohybovala od 3 219,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 7. KT po 764,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 19. KT. Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v 6. KT, kedy stúpol celkový počet ochorení na 1 609 (z toho 233 chrípok), chorobnosť dosiahla 3 088,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Najviac komplikácií – 13 bolo hlásených v 6. KT, čo tvorilo 0,9 % z celkového počtu hlásených ochorení.

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Bola najvyššia vo vekovej skupine 6-14 ročných a činila 142 621,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 6 572 ochorení. Najnižšia vo vekovej skupine 60+ ročných a činila 30 727,5//100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 1 614 ochorení.

Z dôvodu nárastu počtu ochorení na ARO, chrípku a CHPO zasadala dňa 17. 02. 2015 Regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ Košice, na ktorej boli odporúčané protiepidemické opatrenia.

Vyučovací proces: V okresoch Košice I-IV bol z dôvodu viac ako 30% chorobnosti žiakov prerušený v 55 MŠ, 20 ZŠ a 7 SŠ. V okrese Košice okolie v 33 MŠ, 18 ZŠ a 1 SŠ.

Sentinelová surveillance SARI a chrípky A(H1N1):

V sledovanej sezóne bol vo virologickom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach izolovaný:

6x vírus chrípky A/California/7/2009-pdm(H1N1)-like

14x vírus chrípky A(H1N1)

1x vírus chrípky A/H3)

Ochorenie 64 ročného muža z okresu Košice okolie končilo úmrtím.

V chrípkovej sezóne 2014/2015 boli zaznamenané 2 prípady SARI u 54 a 66 ročných mužov z okr. Košice II, ktoré končili úmrtím. U obidvoch bol potvrdený vírus A(H1N1).

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Plnenie:

Nad'alej priebežne pri metodických návštevách lekárov prvého kontaktu a v rámci odborných seminárov boli informovaní zdravotnícki pracovníci o možnosti *využívania systému EPIS* v lekárskej praxi – on-line hlásenia infekčných ochorení. Dosiaľ túto možnosť využívajú 7 praktickí lekári, z toho 2 z okr. Košice okolie. On-line hlásenia do EPIS podáva mikrobiologické laboratórium HPL a NRC. Kontrola kvality údajov v EPISe sa vykonáva priebežne a 1x mesačne na základe zaslaných výstupov z RÚVZ B. Bystrica. Pre zabezpečenie rozšírených údajov v programe EPIS a posúdenie objemu práce v ohnisku nákaz sa komplexne spracovávali ohniská nákaz vírusových hepatitíd, meningokokovej meningitídy a pertussis.

V roku 2015 bolo spracovaných a do systému EPIS:

1. vložených a potvrdených prípadov: 3982
2. počet hlásení do SRV: 60
3. počet epidémií: 21, z toho 14 rodinných (s počtom chorých 2-5) a 1 epidémia s počtom chorých 65 (parotitída).

V rámci epidemiologického vyšetovania a prijatých opatrení bolo vydaných 152 rozhodnutí (76 v okr. Košice I-IV a 76 v okr. Košice okolie). Úplnosť a správnosť povinných údajov a premenných zadávaných do EPISu je pravidelne kontrolovaná vedúcimi pracovníkmi.

Dňa 19.05.2015 sa na RÚVZ B. Bystrica uskutočnil seminár v skvalitnení využívania systému EPIS. Zúčastnili sa ho 3 zamestnankyne.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Plnenie:

Analýza a evidencia hlásených nozokomiálnych nákaz (ďalej NN) sa vykonáva v pravidelných mesačných intervaloch. Za obdobie r. 2015 lôžkové zdravotnícke zariadenia nahlásili 455 nozokomiálnych nákaz (v r. 2014 - 450), z toho bolo 80 septických infekcií (r. 2014 - 113), 71 respiračných infekcií (r. 2014 - 85), 50 ochorení zo skupiny iných nozokomiálnych nákaz (r. 2014 - 28), 97 infekcií v mieste chirurgického výkonu (r. 2014 - 62), 38 urogenitálnych infekcií (r. 2014 - 50) a 119 črevných nákaz (z toho bolo 91 clostrídiových infekcií, 19 rotavírusových, 7 norovírusových a 2 adenovírusové).

Etiologický agens bol potvrdený v 428 prípadoch (20 x negatívny výsledok kultivácie, 7x biologický materiál neodobratý). Najčastejšími vyvolávateľmi NN boli: mikroorganizmy rodu *Staphylococcus* 100x – druh *Staphylococcus aureus* 39x (z toho 11x MRSA), *Staphylococcus epidermidis* 45x (z toho 37x MRSE), *Staphylococcus haemolyticus* 15x (z toho 12x MRSH) a *Staphylococcus alfa haemolyticus* 1x. Ďalšími najčastejšími vyvolávateľmi NN boli: *Clostridium difficile* 91x, *Pseudomonas aeruginosa* 45x, a *Klebsiella pneumoniae* 41x (z toho 29x rezistentná na karbapenémy). 185 nozokomiálnych infekcií (t.j. 40,66 %) bolo vyvolaných polyrezistentnými mikrobiálnymi kmeňmi (z toho 43x multirezistentnými kmeňmi). Na pracoviskách, kde bol zaznamenaný výskyt mikroorganizmov s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie voči antibiotikám, boli prijaté protiepidemické opatrenia na zabránenie ich ďalšieho šírenia. Za uvedené obdobie nebol v zdravotníckych zariadeniach zaznamenaný epidemický výskyt septických infekcií spôsobených metilín – rezistentným mikrobiálnym kmeňom. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky.

UN L. Pasteura Košice hlásila 282 nemocničných nákaz (r. 2014-188x), DFN Košice 79 ochorení (r. 2014-124x), Nemocnica Košice-Šaca, a.s., 1.súkromná nemocnica 44 ochorení (r. 2014-57x), Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický n.o. sv. Lukáša v Košiciach

8 prípadov (r. 2014-20x), VÚSCH a.s. Košice 21 ochorení (r.2014-49x), Letecká vojenská nemocnica a.s. 10 nemocničných nákaz (r.2014-8x), Východoslovenský onkologický ústav a.s. (VOÚ) 10 NN (r. 2014-3x) a Centrum pre liečbu drogových závislostí - 1 NN (r. 2014-0x).

V súvislosti s monitoringom hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo v rámci ŠZD vykonaných 242 kontrol, počas ktorých bolo odobratých 2978 vzoriek, z toho 938 cielených sterov z prostredia, predmetov a plôch, 870 sterilných predmetov, 1113 biologických indikátorov na kontrolu účinnosti sterilizačného procesu sterilizátorov, 48 vzoriek dialyzačných vôd, 11 dezinfekčných roztokov na kontrolu účinnosti a 30 vzoriek z ovzdušia. Za sledované obdobie bolo posúdených 186 prevádzkových poriadkov s hygienicko – epidemiologickým režimom.

V rámci tohtoročnej kampane „Clean care is safer care“ boli vykonané kontroly účinnosti dezinfekcie rúk zdravotníckych pracovníkov, počas ktorých bolo z rúk zdravotníckych pracovníkov po vykonaní dezinfekcie odobratých spolu 53 sterov. Všetkým ústavným zdravotníckym zariadeniam bola poskytnutá informácia o tejto kampani a o možnosti zaregistrovať sa do siete nemocníc WHO.

Do programu HELICS v súčasnej dobe nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

V rámci monitoringu hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo odborom mikrobiológie životného prostredia analyzovaných 4886 vzoriek, čo predstavuje 6268 ukazovateľov a 25845 analýz. Súčasťou vykonaných kontrol v zdravotníckych zariadeniach bolo skúšanie účinnosti vzoriek dezinfekčných roztokov, celkovo bolo vyšetrených 61 vzoriek. Na kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky bolo vyšetrených 533 sterilizačných prístrojov. V zdravotníckych zariadeniach bola sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov a ovzdušia, na tento účel bolo celkovo vyšetrených 4292 vzoriek.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Plnenie:

V rámci plnenia úlohy sa priebežne sledovali odozvy správy v SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“.

Pre posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení sa využíval (denne a týždenne) systém rýchleho varovania (SRV) SR. V sledovanom období bolo do SRV zadaných 60 hlásení. Informácie z ÚVZ SR, ako kontaktného bodu o výskyte prenosných ochorení a preventívnych opatreniach sú okamžite sprístupnené na internetovej stránke úradu resp. sú postúpené ďalej lekárom či zdravotníckym zariadeniam.

V zmysle prílohy č. 6 Usmernenia HH SR „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ zo dňa 04.02.2015 pod č. OE/2312/2015 boli vykonané školenia všeobecných lekárov pre deti a dorast, všeobecných lekárov pre dospelých, operátorov krajského operačného strediska ZZS Košice a primárov CPO lôžkových zdravotníckych zariadení v Košickom a Prešovskom kraji. Predmetom školenia boli postupy a používanie OOPP pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Aktívna účasť v programe na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike a úloh SZO v rámci celosvetového programu eradikácie poliomyelitídy.

V januári bol Odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Košice vypracovaný harmonogramu odberov odpadových vôd z ČOV pre Východoslovenský región pre sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.

Pracovníci odboru epidemiológie spolu odobrali 12 vzoriek odpadových vôd v lokalitách spádového územia určeného pre RÚVZ Košice: ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou v zmysle vypracovaného harmonogramu. Výsledky laboratórných vyšetrení boli negatívne na izoláciu enterálnych vírusov.

Každý týždeň je z DFN Košice hlásený výskyt hospitalizácie detí do 15 rokov s tzv. polio like ochorením s akútnou chabou obrnou. V sledovanom období bol hlásený jeden prípad akútnej chabej obrny u 7 ročného dieťaťa z okr. Košice okolie, u ktorého bol zabezpečený odber dvoch vzoriek stolice na virologické vyšetrenie.

V okresoch Košice I-IV a Košice okolie bolo zaznamenaných 7 ochorení s dg. paréza nervu facialis (G51). Zaznamenaných bolo 5 prípadov ochorenia na Guillainov-Barrého syndróm.

Dosiahnuté výsledky:

Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V roku 2015 bolo odobratých 95 vzoriek odpadových vôd, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 190 vzoriek.

V troch vzorkách bolo kultivačné vyšetrenie pozitívne: 3x non-polio enterovirusy:

- ČOV Stročín - Svidník, odber: 23.9.2015:

spodná fáza (SF): negat, interfáza (IF): non-polio enterovírus

- ČOV Trebišov, odber: 30.9.2015:

spodná fáza (SF): non-polio enterovírus, interfáza (IF): non-polio enterovírus.

Izolované vírusy boli potvrdené a identifikované v NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR.

V hodnotenom období sme vyšetřili 416 klinických materiálov na prítomnosť enterovírusov, zatiaľ všetky s negatívnym výsledkom (sedem materiálov ešte čaká na ukončenie vyšetřenia).

S diagnózou suspektná akútna chabá obrna (ACHO) od pacientov do 15 rokov sme vyšetřili tri materiály od jedného pacienta a nad 15 rokov sme vyšetřili 22 materiálov od 9 pacientov, všetky s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy na udržanie stavu bez poliomyelitídy, predovšetkým v rýchlej detekcii zavlečených divokých vírusov a v detekcii cirkulácie vírusov derivovaných z vakcíny. Významnou aktivitou je vyšetřovanie odpadových vôd, preto bol pre obdobie rokov 2015/16 vypracovaný a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Košického a Prešovského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2015 – február 2016.

Návrh na ďalší postup:

Vzhľadom na výskyt VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) v odpadových vodách Západoslovenského regiónu v minulých rokoch je nevyhnutné naďalej pokračovať v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetřovaním odpadových vôd a stolíc od pacientov s diagnózou akútna chabá obrna.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Plnenie:

V rámci plnenia úlohy č. 6.7. Prevencia HIV/AIDS na projekte „Hrou proti AIDS“ spolupracovali pracovníci rôznych oddelení RÚVZ, predovšetkým oddelení epidemiológie, podpory zdravia a oddelenia hygieny detí a mládeže s cieľom zážitkovou formou upevniť charaktery mladých ľudí vo vzťahu k bezpečnému a zdravému spôsobu života.

Edukačné aktivity v rámci projektu „Hrou proti AIDS“ realizované RÚVZ v SR a iné edukačné aktivity:

RÚVZ	Hrou proti AIDS			Besedy/prednášky (.....xZŠ/.....osôb,xSŠ/.....osôb)	Iné aktivity (.....x panely, média, letáky.....)
	Počet aktivít/ počet eduko- vaných	ZŠ/ poč. žiako v	SŠ/po č. štud.		
Bardejov	12/309	5/113	7/196	ZŠ-5/113, SŠ-7/196	1x WEB RÚVZ, 1x nástenka RÚVZ
Banská Bystrica	1/30	1/30	0	0	1x panel
Bratislava hl. m.	2/38	0	2/38	3/234	3x média, 4x WEB RÚVZ
Čadca	5/180	3/98	2/82	SŠ-1/54	3x panel, 1x WEB RÚVZ, 71x mailová informácia
Dolný Kubín	6/235	0	6/235	0	1x nástenka, letáky, 1x WEB, 14 testovaných osôb
Dunajská Streda	0	0	0	ZŠ-1/51	0
Galanta	2/54	1/26	1/28	0	1x panel
Humenné	5/342	2/118	3/224	ZŠ-14/224, SŠ-7/281	1x panel, 1x WEB RÚVZ
Komárno	0	0	0	SŠ-5/118	0
Košice	2/77	2/77	0	ZŠ-11/492, SŠ-5/509, VŠ-1/28, DD-4/62	4x média, 2x WEB RÚVZ, 16x leták
Levice	0	0	0	ZŠ-2/42, SŠ-7/193	3x panely, 3x média, 1x WEB RÚVZ
Liptovský Mikuláš	0	0	0	ZŠ-5/123, SŠ-8/201	1x nástenka RÚVZ
Lučenec	0	0	0	ZŠ-8/179, SŠ-2/67	2x panel, letáky
Martin	0	0	0	0	0
Michalovce	0	0	0	ZŠ-2/100, SŠ-3/200	1x panel, 1x WEB RÚVZ, letáky
Nitra	0	0	0	0	1x panel, 1x WEB RÚVZ, 1x média
Nové Zámky	1/60	1/60	0	1/60	1x panel RÚVZ

Poprad	0	0	0	ZŠ-2/86, SŠ-1/59	5x článok do médií, 112x leták, 1x nástenka RÚVZ
Považská Bystrica	0	0	0	0	1x panel, 1x leták, 1x WEB RÚVZ
Prešov	0	0	0	0	0
RÚVZ	Hrou proti AIDS			Besedy/prednášky	Iné aktivity
	Počet aktivít/ počet eduk.	ZŠ/ poč. žiakov	SŠ/ poč. štud.		
Prievidza	0	0	0	ZŠ-2/28, SŠ-1/37	Letáky, plagáty
Rimavská Sobota	0	0	0	SŠ-1/40	1x nástenka, 1x WEB RÚVZ
Rožňava	0	0	0	ZŠ-3/45, SŠ-3/44	1x nástenka RÚVZ, 1x WEB RÚVZ
Senica	14/289	5/227	2/62	0	1x článok do tlače, nástenky RÚVZ, plagáty
Spišská Nová Ves	6/180	2/60	4/120	ZŠ-4/100, SŠ-14/350	1x panel, 2x média, 1x leták, 1x sviečkový pochod, 1x športové a 1x kultúrne podujatie
Stará Ľubovňa	0	0	0	ZŠ-4/97, SŠ-11/312	1x leták, 1x WEB RÚVZ, 20x linka AIDS, 110x edícia
Svidník	2/113	1/52	1/61	0	2x panel, 3x média, 1x WEB, 1x letáky
Trebišov	0	0	0	ZŠ-5/124, SŠ-3/60	1x panel, 1x sviečkový pochod
Trenčín	0	0	0	ZŠ-12/546, SŠ-2/49	1x leták
Topoľčany	0	0	0	ZŠ-2/58, SŠ-2/64	3x panel, 1x Sviečkový pochod
Trnava	0	0	0	ZŠ-5/125, SŠ-5/188	0
Veľký Krtíš	0	0	0	SŠ-2/58	58x dotazníky, 2x premietanie filmu
Vranov n. Topľou	0	0	0	ZŠ-2/188, SŠ-3/111	1x panel
Zvolen	0	0	0	ZŠ-2/55, SŠ-1/25	1x nástenka RÚVZ
Žiar nad Hronom	0	0	0	ZŠ-6/50, SŠ- 12/226	95x leták, 1x film AIDS
Žilina	4/145	0	4/145	0	0
SPOLU	62/2052				

V rámci projektu „Hrou proti AIDS“ pre žiakov a študentov bolo spolu zrealizovaných 62 aktivít. Vedenie škôl a študenti pozitívne hodnotia túto formu vzdelávania. Žiaci a študenti preukazujú dobré vedomosti a záujem o problematiku prevencie HIV/AIDS, zapájajú sa aktívne do diskusií, projekt plní očakávaný cieľ a pomáha mladým ľuďom získať nové

informácie. Všeobecne sa dá konštatovať, že žiaci a študenti majú všeobecné informácie o ochorení a jeho prevencii, avšak mnohým pojmom nerozumejú, napr. nerozlišujú pojmy HIV a AIDS a pod. V priebehu panelových diskusií nastáva výrazná zmena najmä postoja a správania sa k chorým na AIDS pred edukáciou a po nej.

Negatívna medializácia projektu mala za následok pokles záujmu o projekt zo strany škôl resp. neúčast' niektorých RÚVZ na plnení projektu v roku 2015.

Na edukáciu a informačnú kampaň boli využité médiá, webové stránky jednotlivých RÚVZ, nástenky, panely, verejné tabule a distribúcia zdravotno-výchovných materiálov do školských a zdravotníckych zariadení. Zamestnanci niektorých RÚVZ usporiadali a aktívne sa zúčastnili Sviečkového pochodu.

Na RÚVZ pracovali poradne prevencie HIV/AIDS, resp. telefonické linky pomoci AIDS.

6.8 Poradne očkovania

Plnenie:

Priebežne sa realizuje vzdelávanie zdravotníckeho personálu i rodičov o význame očkovania vzhľadom na opakované antivakcinačné aktivity a zabezpečení dôslednej dokumentácie o odmietnutí očkovania.

Od 21.09.2012 je súčasťou Poradenského centra ochrany a podpory zdravia na úrade Poradňa očkovania, ktorú v období roka 2015 navštívilo 111 osôb. Za sledované obdobie sa riešilo 108 prípadov odmietnutia povinného pravidelného očkovania detí ktoré dosiahli určený vek zo strany rodičov. Po ústnom prejednaní priestupku na Odbore epidemiológie bolo 89 prípadov postúpených k priestupkovému konaniu. V 10 prípadoch bola potvrdená kontraindikácia. V 4 prípadoch sa zákonní zástupcovia po konzultácii v poradni rozhodli dať dieťa zaočkovať.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

Pri plnení úlohy v roku 2015 bolo odborom mikrobiológie životného prostredia analyzovaných 156 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 118 vzoriek z RÚVZ Košice z vodných nádrží: Košice Jazero, Bukovec, Ružín, 37 vzoriek z RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Šírava, Vinianske jazero a 1 vzorka RÚVZ Rožňava: Palcmanská Maša.

Odbor MŽP sa zapojil do projektu "Eliminácia výskytu siníc v lokalite - rekreačná oblasť Nad Jazerom Košice", ktorý vypracoval a realizoval Sdružení Flos Aquae, pod vedením Prof. Ing. Blahoslava Maršálka PhD. Pre plnenie projektu sa vyšetřilo 101 vzoriek vôd z danej lokality zo 4 odberových miest. Výsledky biologických analýz budú použité pre vykonanie opatrení na elimináciu siníc. Monitoring sa vykonával v týždenných intervaloch, so zameraním na stanovenie počtu siníc a rias a určenie ich dominantných druhov. Všetky vzorky vyhovelí limitom pre cyanobaktérie aj chlorofyl. V 3 vzorkách odobratých z Vinianskeho jazera boli prekročené limity pre cyanobaktérie a chlorofyl.

Okrem cyanobaktérií sa vo vodách z rekreačných nádrží sledovali aj mikrobiologické ukazovatele, celkovo sa analyzovalo 85 vzoriek. V dvoch vzorkách bol prekročený limit pre črevné enterokoky.

Za rok 2015 sa analyzovalo aj 624 bazénových vôd. Z toho pre RÚVZ Košice 420 vzoriek, RÚVZ Michalovce 156 vzoriek, RÚVZ Rožňava 28 vzoriek a RÚVZ Trebišov 20 vzoriek. Limitom pre mikrobiologické ukazovatele nevyhovelo 55 vzoriek bazénových vôd, čo predstavuje 8,8% pozitívnych vzoriek. Prekročené boli limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 36° C, *Pseudomonas aeruginosa* a *Enterokoky*. V bazénových vodách sa sledovali aj biologické ukazovatele. Všetky vzorky vyhoveli daným limitom.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Odborom hygieny výživy boli v rámci plnenia úlohy v zariadeniach spoločného stravovania (uzatvorený sektor) odobraté 2 vzorky pramenitej vody (Euro Water – nesýtená a AQUAPRO) vo veľkoobjemovom balení tzv. watercooleri, ktoré boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach v senzorických znakoch, mikrobiologických a biologicko - chemických ukazovateľoch. Vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám prílohy č. 1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti PK SR.

Pri odberoch vzoriek vody boli vykonané aj stery (6) zo zariadenia na dávkovanie vody, s cieľom zistenia účinnosti čistenia dávkovačov, v ktorých neboli zistené patogénne ani podmienene patogénne mikroorganizmy.

Odborom mikrobiológie životného prostredia sa v roku 2015 v zmysle platnej legislatívy analyzovali 4 vzorky vôd z originálnych watercooleroch a 4 vzorky odobraté do sterilných fliaš. V 2 vzorkách bol prekročený limit pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22° C. Za rovnaké obdobie sa vyšetřili 4 vzorky minerálnych vôd a 9 pramenitých vôd. V 5 vzorkách bol prekročený limit pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22° C a 37° C.

Odborom chemických analýz bolo dodaných 8 vzoriek. Z uvedeného počtu dve vzorky boli dodané z RÚVZ Košice, dve vzorky z RÚVZ Michalovce, dve vzorky z RÚVZ Rožňava a dve vzorky z RÚVZ Trebišov.

V týchto vzorkách bolo stanovených 154 ukazovateľov a vykonaných 257 analýz. Výsledky vo všetkých vzorkách spĺňali požadované kritéria.

7.5 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Odborom hygieny výživy v rámci plnenia úlohy boli odobraté z distribučnej siete mesta Košice 2 vzorky potraviny pre dojčatá a malé deti: Hami mliečna kaša viacvrstvná medová a Hero Sunarka mliečne sušienky, ktoré boli zaslané na laboratórne skúšky na prítomnosť rezíduí pesticídov ÚVZ SR.

Vo vyšetrených vzorkách nebola zistená prítomnosť pesticídov.

7.7 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Výsledky v rámci plnenia úlohy Odborom chemických analýz:

V rámci tejto úlohy boli odobraté a spracované 3 vzorky na obsah PAU pre PZS Medison – v spoločnosti Termotav-Mráz. Firma vykonáva opravy výmuroviek na batériách Koksovne U.S.Steel. Hodnoty boli v limite.

V priebehu roka 2015 bolo odobratých a analyzovaných aj 32 vzoriek z VKB1 DZ Koksovňa USS Košice a 36 vzoriek z VKB3 toho istého závodu.

Z odobratých vzoriek boli prekročené 3 vzorky na VKB1 – z toho 2-krát profesia „predlohár“, v jednom prípade menej ako dvojnásobne, v druhom viac ako dvojnásobne a 1-krát profesia „strojník plniaceho voza“ – prekročenie menej ako dvojnásobne. Na prevádzke „Termoprocesy a renovácia výmurovky“ bolo prekročenie menej ako dvojnásobné u 2 profesií – „predák vykurovania“ a „regulovčik vykurovania“.

V DZ Koksovňa USS Košice bolo odobratých aj 7 vzoriek (na vopred dohodnutých miestach formou stacionárnych odberov) na analýzu benzo(a)pyrénu. Prekročenie nebolo žiadne.

V rámci plnenia tohto programu bolo spolu odobratých a spracovaných 78 vzoriek, stanovených 1183 ukazovateľov a vykonaných 2400 analýz.

Plnenie úlohy 7.7 sa kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.8 Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov

Dosiahnuté výsledky:

V roku 2015 bolo prostredníctvom *odboru chemických analýz* dodaných 27 vzoriek krvi, analyzovaných a expedovaných 17 vzoriek krvi exponovaných pracovníkov, spadajúcich pod PZS Železničného zdravotníctva v Košiciach. Vykonaných bolo spolu 34 analýz. Z analyzovaných vzoriek u jednej pracovníčky s vekom pod 45 r. z firmy *U-shin s. r. o. pri letisku* bolo zistené prekročenie hodnoty olova v krvi 1,7-krát. Ostatné vzorky boli v limite.

V 10-tich vzorkách krvi na konci druhého polroka olovo v krvi nebolo stanovené z dôvodu poruchy prístroja.

Plnenie úlohy 7.8 sa kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.9 Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí

Dosiahnuté výsledky

Oddelenie fyzikálnych analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach pokračovalo v priebehu roka 2015 v riešení tohto programu meraním ultrafialového žiarenia v životnom prostredí – na opaľovacích prístrojoch.

Na meranie UV žiarenia disponuje RÚVZ so sídlom v Košiciach nasledovným prístrojovým vybavením:

- prístroj Almemo 2290-8, fy. Ahlborn, Germany
- snímač PMA 1101-S-420-20 s erytemálne váženou spektrálnou citlivosťou podľa CIE (STN EN 60335-2-27) v rozsahu 280 až 400 nm.

Snímač k prístroju Almemo je kalibrovaný SMÚ Bratislava a možno ho použiť pri hodnotení solárií podľa STN EN 60335-2-27.

Meranie UV žiarenia bolo vykonané v 62 prevádzkach solárií situovaných v Košickom (28 prevádzok), Prešovskom (22 prevádzok) a Banskobystrickom (12 prevádzok) kraji na základe štátneho zdravotného dozoru, ako aj objednávok prevádzkovateľov solárií, ktorí sú v zmysle platnej legislatívy povinní predložiť protokol z objektívizácie UV žiarenia UV žiaričov.

Prehľad o počte vykonaných meraní ultrafialového žiarenia na opaľovacích prístrojoch je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Tab. č. 1

Počet prevádzok	Počet opaľovacích prístrojov		Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
	vertikálny	horizontálny			
62	60	34	222	222	1 110

Z meraní vyplynulo, že z 94 opaľovacích prístrojov, na ktorých bolo v roku 2015 vykonané meranie UV žiarenia, požiadavkám Vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. O podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, v znení Vyhlášky MZ SR č. 75/2014 Z. z. nevyhovovalo 9 opaľovacích prístrojov a na 28 opaľovacích prístrojoch nebolo možné vyjadriť súlad alebo nesúlad so špecifikáciou. Ostatné prístroje (spolu 57) požiadavkám vyššie citovanej Vyhlášky MZ SR vyhovovali.

Maximálna doba opaľovania bola prekročená na 8 z 94 opaľovacích prístrojoch sledovaných v roku 2015, na 18 z nich sa súlad alebo nesúlad so špecifikáciou podľa vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. v znení Vyhlášky MZ SR č. 75/2014 Z. z. nedal vyjadriť, pretože vypočítaná doba expozície stanovená (vzťahnutá) na účinnú prahovú dávku ožiarovania H_{er} podľa miestne rozšírených typov pokožky bola nad limitnou hodnotou o hodnotu menšiu, ako rozšírená neistota merania a na 16-ich opaľovacích prístrojoch prevádzkovatelia nemali maximálnu dobu opaľovania uvedenú vôbec.

Najčastejšie nedostatky, ktoré boli zistené v prevádzkach solárií počas merania UV žiarenia:

- prevádzkovatelia nemajú technickú dokumentáciu k opaľovacím prístrojom – návod na obsluhu prístroja
- dodávatelia UV žiaričov neposkytujú prevádzkovateľom solárií technickú dokumentáciu k trubiciam ani maximálne odporúčané časy opaľovania pre jednotlivé typy pokožky pre daný typ trubíc
- dodávatelia pri výmene UV žiaričov deklarujú prevádzkovateľom solárií, že nové trubice spĺňajú EU normu, čo však výsledky následne vykonaného merania UV žiarenia vylučujú.

7.10 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie

Plnenie úlohy:

Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu rekreačných vôd vybranými RÚVZ Prešovského a Košického kraja, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice, následné spracovanie, uchovanie a zaslanie na vyšetrenie do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave.

V roku 2015 bolo spracovaných a zaslaných na vyšetrenie 13 vôd určených na kúpanie.

7.12 Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší

V súvislosti s peľovým monitoringom bolo *odborom mikrobiológie životného prostredia* analyzovaných 231 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu www.alergia.sk a www.pelovespravy.sk. Peľový monitoring sa zahájil v 11 kalendárnom týždni. V priebehu roka boli stredné až veľmi vysoké koncentrácie peľových zŕn rastlín nasledovné: v jarných mesiacoch to boli hlavne peľové zrná liesky, jelše, brezy, topoľa, duba a orecha, v mesiacoch máj a jún bola zaznamenaná vysoká až veľmi vysoká koncentrácia peľových zŕn tráv a čeľade borovicovitých. V júli a v auguste boli vysoké koncentrácie tráv prhl'avovité, ambrózia a palina.

Stredná až veľmi vysoká koncentrácia spór plesní bola dosahovaná v priebehu jarných, letných mesiacov a pretrvávala až do konca septembra u rodu *Cladosporium*.

7.16 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Dosiahnuté výsledky

V rámci „Svetového dňa vody“ bolo od občanov prevzatých 376 vzoriek, v ktorých sa analyzovali NO_2^- , a NO_3^- (752 ukazovateľov). Vykonaných bolo 752 analýz.

Z uvedeného počtu vzoriek bol u dusičnanov prekročený limit v 153 vzorkách a u dusitanov v 7 vzorkách.

7.17 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Dosiahnuté výsledky

V rámci monitoringu TOC RÚVZ so sídlom v Košiciach odobral 6 vzoriek z prírodných kúpalísk, RÚVZ so sídlom v Michalovciach odobral 13 vzoriek z prírodných kúpalísk a 12 vzoriek z umelých kúpalísk. Stanovené hodnoty TOC vo vzorkách umelých kúpalísk boli v súlade s medznými hodnotami uvedenými vo Vyhláške MZ č. 308/2012.

Spolu bolo pri plnení tohto programu v roku 2015 spracovaných 31 vzoriek, stanovených 31 ukazovateľov a vykonaných 62 analýz.

7.18 Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii

Dosiahnuté výsledky

V rámci plnenia tohto projektu oddelenie genetickej toxikológie v roku 2015 pokračovalo v spolupráci s Východoslovenským onkologickým ústavom a s Ligou proti rakovine v Košiciach pri získavaní údajov pre anamnestické analýzy od pacientov, ktorí majú histologicky potvrdené rakovinové ochorenie:

- naši pracovníci sa zúčastnili konzultácií na pobočke Ligy proti rakovine v Košiciach s pacientkami a pacientmi, ktorí buď prekonávajú alebo prekonalí onkologické ochorenie
- anamnestické údaje boli priebežne získavané aj od ľudí, ktorí majú určité rizikové mutagénne faktory v životospráve, od zdravých ľudí, ako aj od ľudí s prekanceróznymi príznakmi
- kompletne anamnestické údaje boli v roku 2015 získané od 68 chorých pacientov, ktorí dobrovoľne poskytli tieto údaje pre účely tohto projektu
- výsledky z riešenia projektu boli spracované do podkladov pre záverečnú správu, ktorá bude vypracovaná v roku 2016.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z členstva v EISN- European Influenza Surveillance Network.

Dosiahnuté výsledky:

Priamy dôkaz: pokus o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach a dôkaz vírusov chrípky metódou PCR.

V roku 2015 bolo vyšetrených 503 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest

dýchacích, z toho 54 odberov od sentinelových lekárov, 17 pitevných materiálov od 5 pacientov a 4 materiály s diagnózou SARI. S diagnózou ARDS sme vyšetrili 3 pitevné materiály od jedného pacienta.

140 materiálov bolo pozitívnych na vírusy chrípky, z toho bola identifikovaná 118-krát chrípka A a 22-krát chrípka B, z toho jedna koinfekcia vírusmi chrípky typu A aj B. Za účelom bližšej identifikácie izolovaných kmeňov bolo 54 materiálov zaslaných do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave.

Metódou PCR bolo vyšetrených 173 materiálov, z toho 115 materiálov bolo pozitívnych na vírusy chrípky.

Pozitívne vzorky boli identifikované nasledovne:

- 21-krát A/California/7/2009(H1N1) pdm-like (z toho 6-krát od sentinelových lekárov),
- 27-krát A/H1N1 (z toho 1-krát od sentinelového lekára a 2-krát pitevný materiál od jedného pacienta),
- 15-krát A/Texas/50/2012(H3N2) - like (z toho 6-krát od sentinelového lekára),
- 54-krát A/H3 (z toho 22-krát sentinelový lekár a jeden materiál v koinfekcii s vírusom chrípky B/Massachusetts/2/2012-like),
- 1-krát A bez bližšej špecifikácie (materiál s diagnózou SARI),
- 18-krát B/Massachusetts/2/2012 - like
- 4-krát B bez bližšej špecifikácie.

Rýchlotestom bolo vyšetrených 58 materiálov na chrípku A a B, z nich bolo 18 pozitívnych na chrípku A a 7 na chrípku B.

Nepriamy dôkaz: dôkaz protilátok.

V roku 2015 bolo na dôkaz protilátok proti respiračným vírusom vykonaných 3288 sérologických vyšetrení metódou KFR. Štandardná sada vyšetrení obsahuje 6 antigénov (vírus chrípky A a B, adenovírus, RS-vírus, Mycoplasma pneumonie a parachrípku).

Pozitívne vyšetrenia: 19x chrípka A, 10x chrípka B, 8x RS-vírus, 5x mykoplasma a 3x parachrípka).

Metódou ELISA na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM a IgG proti chrípke bolo vyšetrených 21 pacientov (84 vyšetrení), z toho bolo pozitívnych:

- chrípka A – 1x IgM, 20 x IgG,
- chrípka B – 12 x IgG.

Na vyžiadanie vyšetrujeme metódou KFR aj protilátky proti ornitóze, Q-horúčke, chlamýdióvemu skupinovému antigénu a legionelám. V tomto prípade sme vyšetrili 45 vzoriek, z toho 1 vzorka mala pozitívne protilátky proti ornitóze.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Materiál na vyšetrenie od pacientov s akútnym respiračným ochorením odoberajú ošetrojúci lekári v spolupráci s pracovníkmi odborov epidemiológie jednotlivých RÚVZ Košického a Prešovského kraja. Hlásenie o výsledkoch sa posiela v týždenných intervaloch do NRC pre chrípku.

Návrh na ďalší postup:

Neustále sa snažiť o vylepšovanie laboratórnej diagnostiky chrípky a chrípke podobných ochorení.

8.4 Diagnostika exantémových ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z procesu eliminácie osýpok v Slovenskej republike a vo svete.

Dosiahnuté výsledky:

Laboratórium vykonáva vyšetrenie protilátok triedy IgM a IgG u vzoriek sér dodaných od ošetrojúcich lekárov Košického a Prešovského kraja. V mesačných intervaloch k 20. dňu

bežného mesiaca spracováva hlásenie v tabuľkovej forme o počte vyšetrených materiálov v stanovených vekových skupinách a zasiela elektronickou formou do NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu ÚVZ SR.

V roku 2015 bolo vyšetrených 57 vzoriek sér a 36 vzoriek liquorov na prítomnosť protilátok triedy IgM a IgG u osýpok, celkovo 186 vyšetrení s negatívnym výsledkom.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie obyvateľstva:

Osýpky (morbili) je infekčné ochorenie, ktoré spôsobuje epidémie najmä v detskom veku. Očkovaním sa výskyt tohto ochorenia znížil na minimum, ale v porovnaní s ostatnými vakcinovanými nákazami sa osýpky sporadicky stále v modifikovanej forme vyskytujú. Je potrebné sledovať výskyt tohto ochorenia vyšetrovaním protilátok triedy IgM a tým zabrániť vzniku lokálnych epidémií v detskej populácii.

Návrh na ďalší postup:

Pokračovať v spolupráci s lekármi Košického a Prešovského kraja, s pracovníkmi jednotlivých oddelení epidemiológie RÚVZ a s NRC na zabezpečenie stavu eliminácie osýpok v Slovenskej republike.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia (NPPZ)

Medziodborová úloha – na jej plnení sa podieľajú odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Plnenie aktualizovaného Národného programu podpory zdravia v SR z roku 2014 (ďalej len *NPPZ*) bolo realizované činnosťou vzt'ahujúcou sa k dvom vymedzeným oblastiam – A., B.

Oblasť A. Preventívne opatrenia zamerané na zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

S cieľom podieľať sa na znižovaní výskytu rizikových faktorov, ktoré súvisia so životným štýlom jednotlivca či skupín obyvateľstva, participujeme súčasne na plnení ďalších programov, t. j. *Národného programu prevencie obezity* (2008) v gescii ÚVZ SR, *Národného programu duševného zdravia* (2004) prijatého vládou SR, *Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015*, *Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020*, *Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 – 2016*, *Národnej protidrogovej stratégie na obdobie 2013 – 2020*, *Národného programu kontroly tabaku* (spolu s *Národným akčným plánom na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014*), *Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020* a v neposlednom rade na plnení *Revidovaného národného akčného plánu Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015*, *Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020* a *Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020*. Jedným zo základných východiskových dokumentov, ktorý aktuálne určuje smerovanie nielen preventívnych programov podpory zdravia a prioritných oblastí pôsobenia je *Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030*.

V praxi, prevenciu vybraných chronických ochorení realizujeme ovplyvňovaním informovanosti a zdravotného uvedomenia obyvateľov v zmysle zásad zdravého spôsobu života, uplatňujúc najmä zdravotno-výchovnú edukáciu a činnosti Poradne zdravia (stabilnej

a mobilnej zložky). V poradni sú klienti, resp. záujemcovia vyšetrení v zmysle štandardnej metodiky za účelom identifikovania rizikových faktorov srdcovocievnych ochorení (metabolického syndrómu). Na základe zistených údajov, nadväzujúce odborné poradenstvo je zamerané na zlepšenie nameraných hodnôt a optimalizáciu zložiek životného štýlu nefarmakologickou cestou.

V hodnotenom období sme okrem individuálneho poradenstva (včítane telefonických konzultácií) v stabilnej Poradni zdravia, zorganizovali a uskutočnili akcie výjazdovou formou pre pracovné kolektívy, seniorov a ostatnú verejnosť, pri ktorých sa spolupracovalo s rôznymi inštitúciami (bližšia informácia je uvedená v **bodoch 9.2, 9.5, 9.7**).

Výchovno-vzdelávacie aktivity sme orientovali predovšetkým na mladú generáciu. Objektom nášho záujmu sú však aj ostatné vekové kategórie. Konkrétne realizačné výstupy sa týkajú všetkých priorit tejto oblasti NPPZ, t. j. bodov 1 až 4:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

Rizikové faktory výživy obyvateľstva sledujeme hlavne cez analýzy anamnestických dát od klientov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len *PCOPZ*), vkladaných do Testu zdravé srdce. Edukáciou a propagáciou v oblasti zásad správnej výživy sa snažíme zvyšovať celkové uvedomenie obyvateľstva, zlepšiť stravovacie návyky u všetkých jeho vekových skupín.

Téma ozdravenia výživy je v súlade s celoeurópskymi princípmi zahrnutými v dokumente „Zdravie 21. storočia“ a na národnej úrovni s aktualizovaným Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR na roky 2008 – 2015 a úlohami Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva. V nadväznosti na to sa v spolupráci s Odborom hygieny výživy podieľame na ich plnení (pozri **bod 9.2**) prostredníctvom vybraných aktivít PCOPZ, t. j. Poradne zdravia (stabilnej aj mobilnej zložky) a Poradne správnej výživy. Uvedená úloha si kladie za cieľ vplývať na zlepšenie stravovacích návykov vo vybraných populačných skupinách (so zameraním na ľahkú prácu), realizovať monitoring, intervencie a tiež zisťovať ich výživový stav.

Zdravotno-výchovný charakter má z našej strany podpora Národnej stratégie SR pre program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

Z hľadiska prehľadu, sme v roku 2015 v spádovom území realizovali skupinové edukačné aktivity so zameraním na racionálnu výživu v kontexte zdravého spôsobu života na 13 základných školách (I. a II. stupeň), na niektorých opakovane, a na 2 stredných školách. Intervenovaných bolo spolu 770 žiakov zo ZŠ a 150 študentov zo SŠ. Pre propagačné účely – ako doplnok edukácie – sme využili prezentačné materiály (letáky, skladačky, maľovanky) od rôznych editorov vrátane ÚVZ SR.

V súvislosti s programom „Ovocie a zelenina do škôl“, sme v reakcii na požiadavku ÚVZ SR zaslali odpočet sprievodných edukačných aktivít za školský rok 2014/2015 – sumárny prehľad za RÚVZ v Košickom kraji (t. j. RÚVZ so sídlom v Košiciach, Michalovciach, Rožňave, Spišskej Novej Vsi a Trebišove). Príslušné RÚVZ naplňali ciele programu na lokálnej a regionálnej úrovni prostredníctvom činnosti dvoch odborných útvarov, t. j. Podpory zdravia/Výchovy k zdraviu a Hygieny detí a mládeže. Cieľovými skupinami intervencií boli deti materských škôl, žiaci základných a stredných škôl ako aj personál zariadení školského stravovania, príp. učitelia.

Uplatňované boli dve hlavné formy aktivít, t. j. *skupinová edukácia* pre deti a mládež (ako výklad s besedou, prednáška s diskusiou, s aplikáciou prvkov zážitkového učenia, panelová diskusia, vedomostný kvíz, ponuka informačno-propagačných materiálov), s konaním na vybraných MŠ, ZŠ, SŠ (spolu cca 177 akcií, s počtom intervenovaných cca 3646 osôb).

Niektoré z aktivít – tematicky prierezové – boli realizované súbežne s inými projektmi (napr. na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi s projektom „Pozdravy – pohyb, zdravie, výživa“, v prípade RÚVZ v Košiciach na Súkromnej SOŠ Postupimská 37 v Košiciach s „Dňom zdravej výživy“ v rámci Svetového dňa potravy, na SPŠ dopravnej v Košiciach, Hlavná 113, s projektom „Nauč sa byť zdravý!“ a pod.).

Ďalšou formou aktivity/intervencie bol štátny zdravotný dozor vo vybraných zariadeniach predškolského, školského stravovania (ZŠ, SŠ) a v študentských domovoch a jedálňach pri 1 VŠ. Jeho účelom bolo sledovanie podmienok skladovania a manipulácie s ovocím, zeleninou; kvality spoločného stravovania; informovanie o význame dodržiavania zásad správnej výživy, o potrebe zaraďovania ovocia, zeleniny do jedálnych lístkov ako aj súvisiaca edukácia personálu zariadení predškolského/školského stravovania i učiteľov.

Z medzinárodných dní venovaných problematike výživy sme sa sústredili na:

– Svetový deň zdravia – 7. apríl, zameraný v roku 2015 na problematiku bezpečnosť potravín, ktorý sme podporili informačno-propagačnou i intervenčnou činnosťou vo vzťahu k rôznym cieľovým skupinám, viac v bode 9.7.

– Svetový deň potravy/výživy – 16. október, pri tej príležitosti sme realizovali edukačno-poradenskú akciu na ZŠ L. Fullu, Maurerova 21, Košice, so zameraním na zdravý spôsob života a zdravú výživu (prednášky pre 155 žiakov 5. – 9. ročníka; poradenstvo spojené s meraním krvného tlaku, pulzu a stanovením BMI pre záujemcov zo strany žiakov a pedagógov; poskytnutie informačno-edukačných materiálov k nástennému vystaveniu).

– Svetový deň diabetu – 14. november, k danému termínu sme uskutočnili viacero osvetových aktivít (umiestnenie informačného letáka s rovnomeným názvom, z edície ÚVZ SR, na webovom sídle RÚVZ Košice; distribuovanie daného letáka do dvoch diabetologických ambulancií v Košiciach; edukačné intervencie na dvoch školách – ZŠ Jasov, Školská 3 (u 30 žiakov 7. – 9. roč.) a na Špeciálnej ZŠ, Inžinierska 24, Košice (u 44 žiakov 1. – 9. roč.); akcie mobilnej Poradne zdravia so zameraním na prevenciu cukrovky, realizované v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach, s určením pre zamestnancov dvoch pobočiek menovanej poisťovne, t. j. košickej pobočky na Štúrovej 21 a krajskej pobočky na Sennom trhu 1 a pre zamestnancov Slovenskej pošty, a. s., Košice 2, Thurzova 3, pozri bod 9.2. Poradensky intervenovaných bolo spolu 177 klientov.).

Na základe aktualizácie NPPZ SR (r. 2015 – 2020) bol spracovaný úradný projekt v rámci úloh vyplývajúcich z tohto dokumentu. V súlade so závermi pracovnej rady regionálneho hygienika uskutočnenej dňa 17. 03. 2015 bol vypracovaný Návrh projektu, vychádzajúci zo stanovených cieľov a aktivít NPPZ so zameraním sa na problematiku kardiovaskulárnych ochorení:

Názov navrhnutého projektu (pilotný projekt): Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj z príjmu soli zo stravy.

Medziodborová úloha – odbor podpory zdravia, odbor hygieny výživy, odbor hygieny detí a mládeže, odbor preventívneho pracovného lekárstva, odbor hygieny životného prostredia, odbor chemických analýz, (alternatívne odbor mikrobiológie životného prostredia).

Realizácia úlohy odborom hygieny detí a mládeže v sledovanom období:

Pracovníci odboru HDM prijali v rámci realizácie projektu na rok 2015 tieto úlohy:

- zhodnotiť priemernú mesačnú výživovú hodnotu (a pestrosť) podávanej stravy v 5 MŠ a 5 ZŠ na území mestskej časti Staré mesto Košice, a to v dvoch ročných obdobiach (jar, jeseň) a porovnať ju s aktualizovanými OVD pre danú vekovú kategóriu detí

- námatkovo odobrať celodenne podávanú stravu vo vyššie uvedených zariadeniach, taktiež v dvoch ročných obdobiach (jar, leto) na laboratórnu skúšku obsahu soli v podávanej strave
- v spolupráci s odborom podpory zdravia realizovať základné preventívne vyšetrenia v rámci Poradne zdravia nášho úradu u všetkých zamestnancov uvedených školských zariadení (príp. ďalšie intervenčné aktivity).

V mesiaci jún a október boli pracovníkmi HDM odobraté hotové pokrmy celodennej stravy (desiata, obed, olovrant) z MŠ Hrnčiarska, MŠ Rumanova, MŠ Park Angelinum, MŠ Jarná a MŠ Zádielska na laboratórny rozbor – prítomnosť soli (NaCl). V ZŠ Masarykova, ZŠ Park Angelinum, ZŠ Tomášikova, ZŠ Nám. Laca Novomeského a ZŠ Hroncova bol odobratý hotový pokrm (obed) od žiaka I. stupňa. Zároveň boli prevzaté jedálne lístky za mesiac apríl za účelom vyhodnotenia pestrosti stravy a taktiež boli prevádzkovateľmi predložené výsledky hodnotení energetickej a nutričnej hodnoty podávaných pokrmov za mesiac apríl a september. Získane podklady boli spracované, čo sa týka zostavy jedálnych lístkov nedostatky neboli zistené. Nedostatky boli zistené v prítomnosti obsahu soli v odobratých hotových pokrmoch. Po prepočítaní, či sa jednalo o deti ZŠ alebo o deti MŠ, obsah soli v odobratých hotových pokrmoch nezodpovedal požiadavkám OVD (u detí sa odporúčanie nachádza v pásme od 0,5 g až 2 g na deň). V odobratej strave bolo NaCl prekročené v predškolských zariadeniach od 112,75 % do 262 %, v školách od 140,85% do 1073,7%.

2. Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) vo vzťahu k obyvateľstvu (školskej mládeži, dospeljej populácii, seniorom) využívame najmä edukáciu, poradenstvo, výstupy cez médiá. Hlavným zámerom aktivít bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivý vplyv na zdravie, ak je pravidelnou súčasťou spôsobu života. Uvedená priorita NPPZ o. i. úzko súvisí s úlohou pod názvom "*Vyzvi srdce k pohybu*", ktorá sa realizuje v rámci CINDI programu SR, bez časového obmedzenia, každé dva roky zväčša v jarnom období. V roku 2015 sme sa zapojili do 6. ročníka tejto celoštátnej a medzinárodne koordinovanej kampane zameranej na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie. Cieľom predmetnej akcie je upriamiť pozornosť verejnosti na význam pohybu vo voľnom čase, ako dôležitého faktora v podpore zdravia a v prevencii civilizačných ochorení. Gestorom kampane na národnej úrovni je RÚVZ v Banskej Bystrici. Účasť RÚVZ Košice, ako riešiteľského pracoviska, zahŕňala propagačné a intervenčné aktivity rôzneho cieľového určenia, realizované aj v spolupráci s inými regionálnymi inštitúciami a médiami (viac v **bode 9.2.1**).

V súvislosti s propagáciou *Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj* a plnením *Národného programu prevencie obezity*, v oblasti pohybovej aktivity, sa realizovala informačno-propagačná a intervenčná činnosť v časovom období od 3. 5. 2015 do 18. 6. 2015. Uskutočnených bolo celkovo 42 aktivít, s určením pre rôzne cieľové skupiny (z hľadiska veku, profesie, záujmu, ako aj pre širokú verejnosť) v spádovom území RÚVZ Košice. Ich stručný prehľad z hľadiska foriem, miesta výkonu uvádzame nižšie:

– *Edukácia s poradenstvom k pohybovej aktivite* pre seniorov (celkový počet aktivít: 9; počet spolupracujúcich inštitúcií: 6) *na dve témy:*

1. *Prevencia osteopénie a osteoporózy pohybom* (teoretický výklad, názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov, distribúcia rovnomenného letáka z edície RÚVZ Košice, 2015) s konaním v piatich zariadeniach:

- Denné centrum seniorov MČ Košice-Dargovských hrdinov, Jegorovovo námestie 5, Košice, dňa 11. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 30);
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Juh, Milosrdenstva 4, Košice, dňa 14. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 7);

- Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, dňa 18. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 24);
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Vyšné Opátske, Nižná Úvrať 25, Košice, 25. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 7);
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Sídlisko KVP, Trieda KVP 1, Košice, 26. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 24);
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, dňa 1. 6. 2015 (s účasťou seniorov v počte 10);
- Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, dňa 18. 6. 2015 (s účasťou 2 osôb, z toho 1 senior).

2. *Zdravý životný štýl s akcentom na zdravú výživu a význam pohybovej aktivity* (teoretický výklad doplnený o besedu) v spojení s témou *Prevenčia osteopénié a osteoporózy pohybom* (teoretický výklad, názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov, distribúcia rovnomenného letáka z edície RÚVZ Košice, 2015) s konaním v jednom zariadení:

- Denné centrum seniorov MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice, dňa 12. 5. 2015 (s účasťou seniorov v počte 23).

– *Poradensko-edukačné aktivity* pre dospelú populáciu v produktívnom veku – profesijné skupiny, resp. verejnosť (celkový počet aktivít: 10; počet spolupracujúcich inštitúcií: 8), formou *prezentácie služieb mobilnej Poradne zdravia* (zahrňujúc štandardné, resp. vybrané vyšetrenia s poradenstvom¹ k zdravému spôsobu života vrátane pohybovej aktivity) s konaním na siedmich miestach:

- Asseco Central Europe, a. s., pobočka Košice, Werferova 1, dňa 22. 5. 2015 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice), pre zamestnancov spoločnosti (v počte 14) – s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom;

– Forma Club, Žriedlová 11, Košice, v dňoch 26. 5. – 28. 5. 2015, pre zamestnancov a klientov športového zariadenia (v celkovom počte 30) – s ponukou štandardného poradenstva;

– Materská škola Hrnčiarska 1, Košice, dňa 2. 6. 2015, pre zamestnancov MŠ (v celkovom počte 14) – s ponukou štandardného poradenstva;

- U. S. Steel Košice, s. r. o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, dňa 6. 6. 2015 (aktivita realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice, v rámci štvrtého ročníka podujatia „Family Safety Day“ s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“), pre zamestnancov spoločnosti U. S. Steel Košice a dcérskych spoločností a ich rodinných príslušníkov (v počte 173) – s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom;

(Popis aktivity: Tohtoročný „firemný rodinný deň“ návštevníkom ponúkal: exkurziu do výrobných priestorov (teplej valcovne), autobusovú prehliadku areálu podniku, sprievodný program na parkovisku a prilahlej trávinatej ploche formou športovo-zábavných, zdravotno-osvetových stanovišť, ako stánok zameraný na poradenstvo zdravého životného štýlu – Poradňa zdravia, stánok stomatóloga, stánok merania EKG a i.)

– Materská škola Jarná 4, Košice, dňa 9. 6. 2015, pre zamestnancov MŠ (v celkovom počte 9) – s ponukou štandardného poradenstva;

– RÚVZ so sídlom v Košiciach, Ipeľská 1, Košice, v dňoch 8. a 10. 6. 2015 (aktivita pod názvom „Deň pre naše zdravie“, realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice a externým tímom poradcov – očný optik, študenti zubného lekárstva), pre zamestnancov (v celkovom počte 51) – s ponukou štandardného poradenstva a doplnkových služieb;

(Popis aktivity: Služby Poradne zdravia, t. j. vyšetrenia rizikových faktorov metabolického syndrómu s následným poradenstvom zameraným na optimalizáciu zložiek spôsobu života, boli doplnené, napr. o vyšetrenie krvnej skupiny; skríningové vyšetrenie očí zamerané na zistenie zrakových chýb (ďalekozrakosť, krátkozrakosť, astigmatizmus, škúlenie, farebné videnie, šírka zorného poľa), nácvik správnej techniky čistenia zubov.)

– Botanická záhrada Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Mánesova 23, Košice, dňa 13. 6. 2015 (aktivita realizovaná v spolupráci s Ligou proti rakovine, pobočkou Košice, v rámci 4. ročníka podujatia „Radosť zo života víťazí nad chorobou“), pre onkologických pacientov a rodinných príslušníkov (v celkovom počte 51, z toho 40 vo veku 50+) – s ponukou vybraných vyšetrení s poradenstvom.

(Popis aktivity: Okrem vybraných služieb mobilnej Poradne zdravia boli v ponuke pre účastníkov poradenské služby onkológov, rehabilitačné cvičenia, rýchlokurz orientálnych tančov, bubnovanie pre radosť, cvičenie jogy, súťaže pre deti a dospelých, možnosť prehliadky Botanickéj záhrady spojenej s výstavou motýľov.)

¹ *Ponúkané služby zahŕňali:* vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších parametrov (triglyceridy, HDL, glukóza) z kapilárnej krvi prostredníctvom biochemického analyzátoru Reflotron, Accutrend Plus; meranie vybraných antropometrických parametrov (výška, hmotnosť, obvod pásu, bokov), výpočet indexu telesnej hmotnosti – BMI a indexu centrálnej obezity – WHR; stanovenie percenta telesného tuku; meranie tlaku krvi, pulzu; u fajčiarov stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života vrátane podpory pohybovej aktivity (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúcia tlačených zdravotno-výchovných materiálov a i.

– *Zorganizovanie Dňa otvorených dverí v PCOPZ – základnej Poradni zdravia* (11. 5. 2015 v čase od 7:30 do 12:00 h), s určením pre verejnosť (od 18 rokov), so zameraním na informovanie návštevníkov o závažnosti hlavných rizikových faktorov KVCH a metabolického syndrómu. Poradenstvo využilo 6 klientov.

– *Zorganizovanie Športového dňa pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Košiciach* (počet aktivít: 1; počet spolupracujúcich inštitúcií: 1) v lokalite Horný Bankov, Bistro, dňa 3. 6. 2015, pre zamestnancov RÚVZ Košice (v počte 114, z toho 104 žien a 10 mužov; z celkového počtu účastníkov bolo 54 osôb vo veku 50+).

Popis aktivity: Organizačné zabezpečenie a propagáciu podujatia (sprostredkovanie informácie zamestnancom formou vývesky na informačných tabuliach, e-mailom) boli zastrešené Odborom podpory zdravia. Ťažiskom Športového dňa bola spoločná pešia, resp. cyklistická turistika z Čermelského údolia do cieľa podujatia – areálu Bistra na Hornom Bankove. V cieľi každý z účastníkov mal možnosť dať si odmerať tlak krvi, pulzovú frekvenciu a realizovať vybrané voľné športové disciplíny (kolektívneho charakteru, ako cvičenie s lektorkou, bedminton, loptové hry), resp. priniesť si vlastné športové potreby. Skupinové cvičenie viedla fitness trénerka z Forma Clubu na Žriedlovej ul. č. 11, Košice. V rámci menu bol podávaný guláš s nealkoholickým nápojom.

– *Informačno-propagačná činnosť* – oslovenie vybraných inštitúcií v oblasti propagácie témy svetového dňa (počet aktivít: 5), zahŕňalo aktivity, ako:

1. *Písomné oslovenie vybraných inštitúcií v regióne Košíc*, t. j. miestnej samosprávy (Úradu KSK, Mesta Košice, miestnych úradov MČ v Košiciach, vybraných obecných úradov v okolí Košíc), denných centier seniorov, domovov sociálnych služieb – zaslaním listu dňa 5. 5. 2015 veci spolupráce v propagačnej oblasti. Adresátom boli elektronicky sprostredkované dva informačné letáky z reedície RÚVZ Košice: „*Pohyb – prevencia osteoporózy*“, „*Životospráva v staršom veku – význam pohybu*“. Cieľovou skupinou propagácie boli zamestnanci samosprávy, seniori, verejnosť.

2. *Informovanie širokej verejnosti* bolo zabezpečené prostredníctvom príspevkov uverejnených:

– na webovom sídle RÚVZ Košice (priečinok Hlavné menu – Aktuality), dňa 3. mája 2015, pod názvom *Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj* (s upútavkou na Deň otvorených dverí v Poradenskom centre a informačnými letákmi z produkcie RÚVZ Košice: 1. Pohyb – prevencia osteoporózy, 2. Životospráva v staršom veku – význam pohybu);

– na webovom sídle MČ Košice-Juh, dňa 15. 5. 2015, pod názvom *Deň zdravia v dennom centre seniorov* (propagujúci aktivitu zo dňa 14. 5. 2015, pozri bod A.);

– v Staromestských listoch č. 3, roč. 14, 2015 (Informačný spravodajca MČ Košice-Staré Mesto; Vydáva Miestny úrad MČ Košice-Staré Mesto; ISSN 1338-7197), pod názvom „*Čo chystajú v Dennom centre? Svetový deň pohybu (upútavka na program-prednášku dňa 12. 5. 2015)*“;

– v Staromestských listoch č. 4, roč. 14, 2015 (Informačný spravodajca MČ Košice-Staré Mesto; Vydáva Miestny úrad MČ Košice-Staré Mesto; ISSN 1338-7197), pod názvom

„Zo života Denného centra – Tancujú, vzdelávajú sa, oslavujú Svetový deň Pohybom ku zdraviu – 10. máj“.

– Propagačná činnosť v rámci 6. ročníka kampane "Vyzvi srdce k pohybu" (počet aktivít: 17), t. j. propagácia a poradenstvo k súťaži, najmä ako súčasť edukácie a akcií mobilnej Poradne zdravia, s výkonom v čase od 23. 3. 2015 do 12. 5. 2015, pre rôzne cieľové skupiny (pozri bod 9.2.1), sa v určitom časovom úseku vykonávali súbežne s propagáciou daného významného termínu.

Správa o uskutočnených aktivitách k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“, s fotodokumentáciou z dvoch akcií (spolu 3 fotografie), bola zaslaná na ÚVZ SR v požadovanom termíne.

V druhom polroku 2015 sme sa v spolupráci s Klubom turistov Medicína Košice a Klubom turistov mesta Košice podieľali na organizačnom zabezpečení športového podujatia *Onkokardioturistika – jesenná časť 28. ročníka* pre košickú verejnosť, s konaním v areáli Čermel' – Alpínka dňa 18. 10. 2015. O nami ponúkané vybrané služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet indexov BMI a WHR) prejavilo záujem celkovo 44 účastníkov podujatia.

3. Tabak, alkohol, drogy

Zvýšenú pozornosť v rámci primárnej prevencie drogových závislostí venujeme vybraným skupinám obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku poškodenia zdravia v dôsledku užívania návykových látok, prioritne deťom a mládeži, ženám v reprodukčnom veku a sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Často využívanými formami sú:

- výchovno-vzdelávacia a poradenská činnosť (napr. výkon Poradne na odvykanie od fajčenia);
- propagačná a edičná činnosť – tvorba a distribúcia informačných materiálov pre školskú mládež, kontaktné dospelé osoby (učitelia, rodičia atď.) a iné cieľové skupiny;
- účasť na informačných kampaniach (napr. pri príležitosti významných termínov s protidrogovou tematikou);
- participácia na preventívnych programoch, projektoch, úlohách zameraných na škodlivosť návykových látok a na zmysluplné využívanie voľného času (vrátane prípravy, koordinácie, realizácie, vyhodnocovania) v spolupráci s inými subjektmi;
- pôsobenie cez mienkotvorné médiá v oblasti propagácie aktivít a spôsobu života bez drog.

Edukačná činnosť vo vzťahu k školám je zameraná všeobecne na prevenciu drogových závislostí vrátane prevencie závislosti od legálnych drog. Za hodnotené obdobie sme v rámci územnej pôsobnosti RÚVZ Košice uskutočnili výchovno-vzdelávacie akcie na 12 základných školách, 10 stredných školách (na viacerých opakovane), v 1 detskom domove (v Štóse a elokovanom zariadení v Medzeve), s celkovou účasťou 1541 žiakov a študentov. Edukačne sme pôsobili aj v 1 materskej škole s účasťou 9 detí a v Školskom internáte pri SOŠ na Jedlíkovej 11 v Košiciach s účasťou 55 študentov. Z didaktického hľadiska, podujatia zväčša pozostávali z teoretického výkladu, individuálnej i skupinovej práce. Rešpektujúc vekové kritérium, žiakom boli v rámci intervencií premietnuté videofilmy a distribuované zdravotno-výchovné materiály. Na prvom stupni ZŠ a v MŠ sa z hľadiska edukačných cieľov volila hravá forma oboznamovania sa s danou problematikou (využívanie prostriedkov, ako mimická bábka Adamko, maľovanky a i.). U žiakov druhého stupňa ZŠ a na SŠ sa zisťovala spätná väzba, resp. prostredníctvom dotazníkovej metódy sa mapovali názory, postoje a poznatková úroveň z problematiky drog, drogových závislostí a osobitne tabakizmu. Študenti – fajčiari (na báze dobrovoľnosti) mali možnosť si otestovať na prístroji Smokerlyzer percentuálne množstvo alveolárneho CO vo vydychovanom vzduchu.

K informačno-propagačným a edukačným aktivitám v oblasti prevencie drogových závislostí a protispoľočenkej činnosti, realizovaným na lokálnej úrovni patrí viacročná spolupráca s Oddelením komunikácie a prevencie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach. V hodnotenom roku sme spoločne uskutočnili edukačné podujatie s protidrogovou tematikou pod názvom „Svoj život si riadiš ty!“ na Strednej zdravotníckej škole, Moyzesova 17 v Košiciach, s určením pre študentov prvého ročníka (v počte 124) dňa 27. 10. 2015. Program podujatia pozostával zo vzdelávacích blokov, kde na skladbe interaktívnych prednášok sa podieľali viacerí lektori, a jeho súčasťou boli aj ukážky činnosti služobnej kynológie pri vyhľadávaní drog. Náš vstup bol zameraný na látkové závislosti.

Vyššie uvedenému podujatiu na spomínanej škole predchádzala preventívna akcia s názvom „Človek a jeho zdravie“ s určením pre študentov a učiteľov, ktorá sa konala dňa 26. 10. 2015. Toto podujatie malo taktiež širší tematický záber – praktické ukážky v poskytovaní prvej pomoci, prevencia násilia páchaného na ženách a deťoch, zvýšenie všeobecného právneho povedomia, prevencia závislosti od alkoholu a participovali na ňom viacerí externí lektori. Nami bola zastrešená prednáška pod názvom „Fetálny alkoholový syndróm“ pre študentov 2. ročníka (v počte 133) v záujme zvýšenia ich zdravotného povedomia a vnímavosti k danému problému.

V spojitosti s *propagačnou činnosťou vo vzťahu k významným termínom* venovaným problematike zdravia, sme v roku 2015 reflektovali na *Svetový deň bez tabaku – 31. máj*. Pri danej príležitosti sme zorganizovali nasledovné aktivity zamerané na prevenciu tabakizmu a zanechanie fajčenia (s konaním v širšom časovom rozpätí pre vyhovenie požiadavkám):

- *edukačno-poradenskú akciu mobilnej Poradne na odvykanie od fajčenia* pre poslucháčov a zamestnancov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, doplnenú o ďalšie vyšetrenia a poradenstvo (s využitím Analyzátoru tela). Aktivita bola realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach dňa 14. 4. 2015. Intervenovaných bolo 67 záujemcov;
- *exkurziu edukačno-poradenského charakteru* pre študentov z Gymnázia Šrobárova 1 v Košiciach (v počte 7) v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia pri Odbore podpory zdravia RÚVZ Košice dňa 26. 5. 2015;
- *edukačné podujatia (prednášky spojené s besedou a premietnutím DVD filmu „Kým stúpa dym“)* pre študentov Strednej priemyselnej školy dopravnej na Hlavnej 113 v Košiciach (s účasťou 100 študentov 1. – 2. ročníka) dňa 26. 5. 2015 a pre študentov Školského internátu pri SOŠ na Jedlíkovej 11 v Košiciach (s účasťou 55 študentov) dňa 3. 6. 2015;
- *edukačné podujatie (výchovu na tému „Dýchajme čistý vzduch“, doplnenú premietnutím DVD „Kde bolo tam bolo, fajčenie škodilo“)* pre deti predškolského veku v MŠ Košické Olšany 133 (s účasťou 9 detí) dňa 18. 2. 2015.

V rámci vyššie uvedených akcií sa u fajčiarov realizovala intervenčná činnosť zahrňujúca stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúciu tlačených zdravotno-výchovných materiálov a i.

Významný termín *Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi – 26. jún* sme dali do pozornosti klientom Detského domova Štós 125 prostredníctvom teoretického výkladu a besedy k problematike prevencie drogových závislostí (s účasťou 38 chovancov rôzneho veku).

V rámci *Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme – 9. september*, sme v dňoch 9. 9. – 10. 9. 2015 zrealizovali dve prednášky s diskusiou na vyššie uvedenú tému pre študentov 3. ročníka SZŠ Moyzesova 17 v Košiciach. Obsahom prednášok boli informácie o výskyte fetálneho alkoholového syndrómu, o hlavných rizikových faktoroch jeho vzniku, o jeho prejavoch u novorodencov a starších detí, možnostiach prevencie

a terapie.

Európsky týždeň boja proti drogám – tretí novembrový týždeň, vyhlásený Európskou komisiou, pripadol v roku 2015 na 16. – 20. november (47. kalendárny týždeň). Pri tejto príležitosti sme v spádovom území RÚVZ Košice realizovali činnosť, ktorá spočívala najmä v edukačných aktivitách (interaktívne prednášky s besedou) zameraných na prevenciu látkových závislostí, s doplnením o distribúciu informačno-propagačných materiálov (letákov, skladačiek) súvisiacich s danou tematikou, od rôznych editorov vrátane ÚVZ SR.

Akcie boli uskutočnené v časovom období od 13. 11. do 27. 11. 2015. Vykonaných bolo celkovo 9 aktivít, so sumárnym počtom edukovaných 221 osôb (z toho 216 žiakov základných a stredných škôl), spolupracujúcich inštitúcií bolo 8. Z hľadiska prehľadu, edukačné aktivity sa konali na nasledovných miestach: ZŠ Jasov, Školská 3 (pre žiakov 7. – 9. roč. v počte 30); Špeciálna ZŠ Inžinierska 24, Košice (pre žiakov 1. – 9. roč. v počte 44); ZŠ Belehradská 21, Košice (pre žiakov 9. roč. v počte 44); Evanjelické gymnázium J. A. Komenského, Škultétyho 10, Košice (pre študentov 3. – 4. roč. v počte 60); Verejná knižnica J. Bocatia, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, Hviezdoslavova 5, Košice (pre vekovo zmiešanú skupinu študentov z troch košických študentských domov/školských internátov, konkrétne ŠI Jedlíkova 11, ŠI Medická 2, ŠI Komenského 42, s celkovou účasťou 38 študentov, 3 vychovávateľky, 2 zamestnankyne knižnice – spoluorganizátorky podujatia). Prezentovanými témami na akciách boli zdravý životný štýl, prevencia drogových závislostí so zameraním na legálne i nelegálne návykové látky a fetálny alkoholový syndróm.

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme k danému termínu zabezpečili:

5. informovanie verejnosti prostredníctvom prezentačného materiálu (Adobe PDF-dokumentu) umiestneného na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Košiciach (v časti Hlavné menu – Aktuality) pod titulom Európsky týždeň boja proti drogám, pozostávajúceho z „[Informácie pre médiá](#)“ a letáku „[Prečo povedať drogám "NIE"!](#)“ s určením pre deti a mládež;

6. oslovenie všetkých základných a stredných škôl v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice (e-mailom) ohľadom spolupráce pri propagovaní predmetného významného termínu, súčasne bol školám daný na vedomie materiál uverejnený na webovom sídle úradu (viď predošlá odrážka).

7. zaslanie zdravotno-výchovného materiálu pre propagačné účely k problematike prevencie drogových závislostí (8 titulov letákov) na základe požiadavky Školského internátu na Medickej 2 v Košiciach.

V Poradni na odvykanie od fajčenia sme v hodnotenom období poskytli poradenstvo individuálnou formou (vrátane telefonických konzultácií) pre 379 klientov (208 mužov, 171 žien). Dominoval produktívny vek a záujem o jednorazovú intervenciu. V rámci edukačnej činnosti, skupinové poradenstvo využilo celkovo cca 785 žiakov zo základných a stredných škôl. Ďalší prehľad realizovaných aktivít uvádzame v bodoch **9.2, 9.5, 9.7**.

V súvislosti s plnením Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 a v zmysle metodického usmernenia ÚVZ SR sme sa zapojili do praktickej realizácie celoslovenskej prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15 – 29 rokov (v čase október až november 2015), viac v bode 9.4.

Z hľadiska masmediálneho pôsobenia, bola prezentovaná problematika prevencie tabakizmu a poradenstva na odvykanie od fajčenia poskytnutím rozhovorov pre verejnoprávne médium RTVS – STV 1 a pre TV Naša – Prvá košickú lokálnu televíziu. Svetový deň bez tabaku – 31. máj bol propagovaný cez webovú stránku RÚVZ Košice (s presmerovaním na stránku Kancelárie SZO v SR). Ďalej sme k téme Fetálny alkoholový syndróm poskytli rozhovor pre RTVS Rádio Regina – štúdio Košice, ako aj spracovali informáciu na webové sídlo RÚVZ Košice (položka Hlavné menu – Aktuality). Tému [Európskeho týždňa boja proti drogám](#) sme taktiež spropagovali prostredníctvom webového sídla úradu ([informáciou pre médiá](#) a

letákom), a o niektorých podujatiach, ktoré sme realizovali v rámci tohto týždňa boli na internete uverejnené informácie s fotodokumentáciou, napr. na webovom sídle Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach či SZŠ Moyzesova 17, Košice. Rozhovor k téme Zdravý životný štýl bol odvysielaný RTVS: Rádiom Regina – štúdiom Košice (v relácii: Host' Rádia Regina), pozri mesačné prehľady uverejnených príspevkov RÚVZ Košice v médiách na www.ruvzke.sk (položka Hlavné menu – O nás – Masmediálne príspevky).

V rámci *publikačnej činnosti* sme v aktuálnom období zaznamenali nasledovné uverejnené príspevky:

- Schnitzerová, Eva. Drogová situácia v sociálne marginalizovaných komunitách. In: *Zdravotníctvo a sociálna práca/Zdravotníctví a sociální práce. Vedecký časopis VŠZaSP sv. Alžbety, n. o., v Bratislave a FZaSP Trnavskej univerzity v Trnave. Abstrakty z XI. vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou „Zdravotnícke, sociálne, ekonomické a právne problémy marginalizovaných skupín“ konanej v dňoch 23. 10. a 24. 10. 2015 v Prešove. Roč. 10, 2015, č. 4, Supplementum, s. 207-209. ISSN 1336–9326.*

- Schnitzerová, Eva. SWOT analýza sociálnych pracovníkov na poli drogových závislostí. In: *Zdravotníctvo a sociálna práca/Zdravotníctví a sociální práce. Vedecký časopis VŠZaSP sv. Alžbety, n. o., v Bratislave a FZaSP Trnavskej univerzity v Trnave. Abstrakty z X. vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou „Nové trendy v súčasnom zdravotníctve a pomáhajúce profesie“ konanej v dňoch 24. 10. a 25. 10. 2014 v Prešove. Roč. 9, 2014, č. 4, Supplementum, s. 165-167. ISSN 1336–9326.*

- Schnitzerová, Eva. SWOT analýza sociálnych pracovníkov na poli drogových závislostí. In: Bugri, Štefan – Beňo, Pavol – Šramka, Miron (eds.). *Nové trendy v súčasnej sociálnej práci: Sociálna práca, dobrovoľníctvo, marginalizované skupiny, zdravotne postihnutí, etika, varia. Zborník vedeckých prác.* Prešov: VŠZaSP sv. Alžbety, Bratislava, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča, Prešov, 2015, s. 219-229. ISBN 978-80-89464-30-2.

V roku 2015 sme sa zúčastnili nižšie uvedených *odborných a vzdelávacích podujatí*, tematicky korešpondujúcich s danou prioritou, t. j.:

– zasadnutia Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti (Okresný úrad Košice, 19. 1. 2015);

– zasadnutia odbornej poradnej skupiny Programu rozvoja mesta Košice 2015 – 2020 s výhľadom do roka 2025, pre oblasť "Košice – Sociálne mesto" (Magistrát mesta Košice, 17. 3. 2015);

– zasadnutia pracovnej skupiny „Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí" (zriadenej ÚVZ SR), s konaním na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, 3. 6. 2015;

– zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencia fajčenia" (zriadenej ÚVZ SR), s konaním na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, 3. 6. 2015;

– odborného seminára pre pracovníkov s VŠ vzdelaním (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 24. 9. 2015). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Gregová, S., Zajacová, A., Labancová, J., Fabianová, M. *Primárna prevencia užívania tabaku u žiakov ZŠ zo znevýhodnených komunít na regionálnej úrovni (lokálna štúdia);*

– XI. vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou na tému „Zdravotnícke, sociálne, ekonomické a právne problémy marginalizovaných skupín" (Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, 23. 10. a 24. 10. 2015). Organizátormi boli: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o., Bratislava, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove; Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove; Lekárska fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach; Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek. Aktívna účasť s príspevkom: Schnitzerová, E. *Drogová situácia v sociálne marginalizovaných komunitách;*

– vzdelávacej akcie pre pracovníkov odborov podpory zdravia/výchovy k zdraviu s praktickým oboznámením pracovníkov PCOPZ s pripravovanými metodickými príručkami

pre základné a nadstavbové poradne ochrany a podpory zdravia – v zmysle úlohy č. 4.2.1 vyplývajúcej z BCA medzi MZ SR a SZO na roky 2014/2015 (Hotel Poráč Park relax & sport centrum, Poráčska dolina, okr. Spišská Nová Ves, 25. 11. – 26. 11. 2015). Hlavný organizátor: ÚVZ SR;

– odborného seminára pre MTP pracovníkov (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 15. 12. 2015). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Gregová, S., Zajacová, A., Labancová, J., Fabianová, M. *Primárna prevencia užívania tabaku u žiakov ZŠ zo znevýhodnených komunít na regionálnej úrovni (lokálna štúdia)*.

V zmysle plnenia *Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014* sme na základe požiadavky ÚVZ SR zaslali odpočet činnosti za obdobie rokov 2012 až 2014 (prehľad aktivít k významným termínom, ako Svetový deň bez tabaku, k informačným kampaniam pre verejnosť a pod.).

V súvislosti s našim členstvom v *Komisii pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti* Okresného úradu Košice (s pôsobnosťou v rozsahu Košického kraja) sme na základe požiadavky MV SR – OÚ Košice zaslali vyhodnotenie aktivít RÚVZ so sídlom v Košiciach v oblasti prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti, realizovaných v rámci spádového územia (t. j. v územných obvodoch okresov Košice-mesto a Košice-okolie) za rok 2014.

Zaslali sme pripomienky (námety, doplnky) k návrhu strategickej časti Programu rozvoja mesta Košice 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2025 (pracovná verzia z 21. 1. 2015) – v zmysle požiadavky Mesta Košice, v rámci pripomienkového konania – vzťahujúce sa k zdravotno-sociálnej problematike mesta – k oblasti sociálnych služieb pre osoby s problémom návykových látok – k časti „Program Košice – sociálne mesto“ (cieľ č. 2 a 3).

Na základe záverov zápisníc zo stretnutí pracovných skupín „Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí“ a „Prevencia fajčenia“ (pozri vyššie), zriadených ÚVZ SR, participovali sme na aktualizácii dvoch manuálov/metodických príručiek nadstavbových poradní PCOPZ RÚVZ v SR (manuálu pre nadstavbovú poradňu prevencie drogovej závislosti a manuálu pre poradenstvo na odvykanie od fajčenia). Podklady boli zaslané ÚVZ SR v požadovanom termíne.

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie

V rámci podpory zdravého životného štýlu na pracoviskách sme participovali ako spoluorganizátori na akciách, ako Deň zdravia, resp. Športový deň, s určením pre vybrané profesijné skupiny, pozri body 9.1 – A.I.2, 9.2, 9.7.

b) životné prostredie

Každoročne na základe spolupráce s Magistrátom mesta Košice predkladáme písomný podklad pre zápis do Kroniky mesta Košice (stručnú charakteristiku činnosti RÚVZ Košice, zaznamenané zmeny, výsledky, ktorými sme sa podieľali na rozvoji mesta Košice za uplynulý rok).

V rámci členstva pôsobíme v odbornej poradnej skupine pre oblasť "Košice – Zdravé a čisté mesto", za účelom prípravy Programu rozvoja mesta Košice na roky 2015 – 2020 s výhľadom do roka 2025 (s pôsobnosťou v rozsahu mesta Košice), zriadenej Mestom Košice.

Z odborných podujatí vyberáme vedecko-popularizačnú konferenciu "Parazity v mestách pod vplyvom globálnych zmien", na príprave ktorej sme sa podieľali (v rámci členstva vo vedeckom výbore konferencie) a kde sme brali účasť. Podujatie bolo realizované s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci projektu Ochrana životného prostredia pred parazitozoonózami pod vplyvom globálnych klimatických a spoločenských

zmien, a organizované Parazitologickým ústavom SAV Košice, v dňoch 28. – 29. 5. 2015, na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“)

V oblasti prevencie chronických ochorení dlhodobo participujeme na pozitívnom ovplyvňovaní zdravotného uvedomenia a zvyšovaní informovanosti obyvateľstva o rizikových faktoroch KVO.

V hodnotenom období sme vypracovali návrh projektu s názvom „Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj príjmu soli zo stravy“. Projekt je pilotný a vychádza z cieľov aktualizovaného NPPZ a plnenia uznesenia č. 1 z 3. zasadnutia Ústrednej koordinačnej rady na ochranu a podporu zdravia. Na jeho riešení participujú odbory, ako hygiena výživy, hygiena detí a mládeže, preventívne pracovné lekárstvo, hygiena životného prostredia, chemické analýzy (alternatívne odbor mikrobiológie životného prostredia). Cieľovou skupinou projektu sú zamestnanci z troch rôznych typov pracovísk (priemyselné odvetvie, materské školy a zariadenie sociálnych služieb). Obsahovo je zameraný na výživovú hodnotu a pestrosť stravy vo vybraných zariadeniach a prevenciu rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení na individuálnej/skupinovej úrovni.

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“)

Podľa NPPZ základnou formou prevencie DM je racionalizácia životného štýlu a vytvorenie podmienok pre realizáciu zdravého životného štýlu (pravidelná a primeraná fyzická aktivita, racionálna energeticky vyvážená strava, kde zdrojom živín sú tzv. zdravé potraviny), redukcia telesnej hmotnosti (v prípade nadváhy alebo obezity), redukcia stresu. Činnosť v tomto smere vykazujeme najmä v bodoch **9.1, 9.2, 9.7**.

3. Vybrané nádorové ochorenia

Na prevencii nádorových ochorení sa podieľame hlavne poradenskou činnosťou a účasťou na edukačných kampaniach. V aktivitách spolupracujeme najmä s neziskovou organizáciou Ligou proti rakovine, pobočkou Košice, viac v bode **9.2**.

V problematike prevencie chronických neinfekčných ochorení sme sa zúčastnili viacerých odborných vzdelávacích podujatí na národnej i medzinárodnej úrovni. Napríklad išlo o:

- BCA MZ SR-WHO 2014/2015 (v rámci plnenia Dvojročnej dohody o spolupráci medzi MZ SR a SZO): Národný seminár: Prevencia a kontrola chronických neprenosných ochorení v SR (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 3. 2. – 4. 2. 2015);
- (3008) "Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb" (Fakulta verejného zdravotníctva SZU v Bratislave, 11. 2. – 13. 2. 2015);
- Vedecké podujatie „Chronické neprenosné ochorenia v kontexte pomáhajúcich disciplín“ (Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 18. 2. 2015);
- Pracovné stretnutie v rámci plnenia úlohy vyplývajúcej z BCA MZ SR-WHO – „Okrúhly stôl k implementácii stratégie budovania Centier integrovanej ZS“ (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 28. 4. – 30. 4. 2015) – aktívna účasť s príspevkom Kollárová, J. *Podpora zdravia*;
- Letná škola verejného zdravia zameraná na prácu s komunitami s cieľom zlepšenia zdravia, znižovania nerovností v zdraví, intersektorálnu spoluprácu a integrovanú zdravotnú

- starostlivosť vrátane služieb verejného zdravotníctva, organizovaná WHO Collaborating Centre (Penzión Mavrica, Veržej, Slovinsko, 8. 6. – 10. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;
- Pracovné stretnutie členov „EU Expert Working Group on Social Determinants and Health Inequalities“ (HITEC Building, Luxembourg, Luxembursko, 15. 6. – 17. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;
 - BCA MZ SR-WHO – konzultácia k úlohe posilňovania kapacít a systému verejného zdravotníctva v Slovenskej republike – zlepšenie implementácie služieb VZ (UN CITY, Regionálny úrad SZO pre Európu, Kodaň, Dánsko, 22. 6. – 24. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;
 - Pracovné stretnutie v rámci BCA MZ SR-WHO 2014/2015 k implementácii Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030 (Ministerstvo zdravotníctva Českej republiky, Palackého nám. 4, Praha, Česká republika, 15. 9. – 18. 9. 2015) – aktívna účasť s príspevkom (Kollárová, J.);
 - XXIII. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie (Kongresové centrum Kúpeľov Nový Smokovec, a. s., 21. 9. – 23. 9. 2015). Organizátori: LF UK Bratislava, SLS a RÚVZ Poprad. Aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J., Šmídeková, I. *Vyhodnotenie Miléniových rozvojových cieľov číslo 4 a 5 za Slovenskú republiku*;
 - Stretnutie V4 na najvyššej úrovni o chronických neprenosných ochoreniach – Prioritné opatrenia prevencie a manažmentu chronických neprenosných ochorení (hotel DoubleTree by Hilton, Hlavná 1, Košice, 28. 9. – 29. 9. 2015). Konferencia organizovaná v rámci implementácie BCA medzi MZ SR a WHO 2014/2015. Ďalší organizátori: LF UPJŠ Košice a SAVEZ. Aktívna účasť – moderovanie 2. zasadnutia 29. 9. 2015 (Kollárová, J.);
 - Pracovné stretnutie v rámci plnenia BCA medzi MZ SR a WHO na roky 2014-2015 k implementácii Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030 (UN City, Marmorvej 51, Kodaň, Dánsko, 6. 10. – 8. 10. 2015);
 - 8. európska konferencia verejného zdravia „Zdravie v Európe – od globálnych po lokálne politiky, metódy a prax“ organizovaná Európskou asociáciou verejného zdravia (EUPHA). Miesto konania: Kongresové centrum MICO, Miláno, Taliansko, 13. 10. – 17. 10. 2015;
 - Školenie pre zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR v štatistickom programe Epi Info (v zmysle úlohy č. 4.2.1 vyplývajúcej z BCA medzi MZ SR a WHO na roky 2014/2015). Hlavný organizátor: ÚVZ SR. Miesto konania: IPEX IT, s. r. o., Bratislava, 6. 11. 2015;
 - Rezortné odborné vzdelávanie – príprava na predsedníctvo Rady EÚ (Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, Bratislava, 11. 11. 2015) – aktívna účasť s príspevkom (Kollárová, J.);
 - Konferencia edukačného charakteru s medzinárodnou účasťou – XI. patientsky seminár v rámci XIX. košických chemoterapeutických dní, pod záštitou ministra zdravotníctva SR MUDr. V. Čisláka, MPH, MBA, primátora mesta Košice, MUDr. R. Rašiho, PhD., MPH, dekana LF Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, prof. MUDr. D. Pellu, PhD., (Magistrát mesta Košice, 28. 11. 2015). Organizátori: Slovenská chemoterapeutická spoločnosť, Slovenská onkologická spoločnosť, SLS – Sekcia onkologických sestier, Východoslovenský onkologický ústav, a. s., Košice, Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek, LF UPJŠ Košice, Liga proti rakovine – pobočka Košice. Aktívna účasť formou prezentácie mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia, ponukou služieb účastníkom konferencie.

Oblasť B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

V súvislosti s danou oblasťou, nami uskutočnené zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané hlavne na zvyšovanie informovanosti mladej generácie ohľadom prevencie sexuálne

prenosných nákaz, infekcie HIV/AIDS a prevencie vírusových hepatítid (pozri **body 6.7 a 9.6**).

Na prevencii infekcie HIV/AIDS sme sa podieľali realizáciou aktivít v súlade s vybranými úlohami *Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016* (ďalej len *NPP HIV/AIDS v SR*), t. j. bodu 5. *Aktivity na zabezpečenie úloh NPP HIV/AIDS*, bodu 5.1. *Preventívne aktivity – Aktivity č. 1, 3, 4, 5*. Ich odpočet je uvedený nižšie, resp. v rámci bodov **6.7 a 9.6** tejto správy.

Medziodborová úloha Programov a projektov ÚVZ v SR pod č. **6.7 Prevencia HIV/AIDS**, t. j. *interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“*, nadväzuje na zmienený NPP HIV/AIDS v SR a participujú na nej pracovníci odborov epidemiológie, podpory zdravia, hygieny detí a mládeže a lekárskej mikrobiológie.

Z hľadiska prehľadu, v spádovom území RÚVZ Košice bol uvedený projekt prezentovaný na 2 základných školách (na ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11 dňa 15. 6. 2015 a na ZŠ Staničná 13, Košice dňa 17. 6. 2015). V daných školách sa projektu zúčastnilo spolu 77 žiakov 9. ročníka (z toho 32 na vidieckej a 45 na mestskej škole).

Ostatné edukačné aktivity na školách a v detskom domove (*pozri tab. 1 a 2*), ktoré mali charakter teoretického výkladu a besedy, boli zamerané na témy Dospievanie, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS, význam Poradne prevencie HIV/AIDS (dve posledne menované témy s určením pre starších žiakov). Všetky boli uskutočnené osobitne pre chlapcov a dievčatá. Navyše bola predmetná problematika zakomponovaná i do širšieho tematického rámca – Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí.

Tab. 1

Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách a v detskom domove v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice v roku 2015

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník/Počet edukovaných	Počet edukačných aktivít
1.	21. 1. 2015 ⁽¹⁾ 1. 12. 2015 ⁽²⁾	ZŠ M. Lechkého, Ul. J. Pavla II. 1, Košice	9. roč. / 26 ⁽¹⁾ 9. roč. / 36 ⁽²⁾	2 ⁽¹⁾ 4 ⁽²⁾
2.	17. 2. 2015 ⁽¹⁾ 13. 11. 2015 ⁽²⁾	ZŠ Jasov, Školská 3	5. – 9. roč. / 120 ⁽¹⁾ 7. – 9. roč. / 30 ⁽²⁾	3 ⁽¹⁾ 1 ⁽²⁾
3.	17. 3. a 18. 3. 2015	Hotelová akadémia, Južná trieda 10, Košice	1. roč. / 184	4
4.	12. 5. 2015	ZŠ Košická Belá 235	8. – 9. roč. / 13	1
5.	18. 5. 2015	ZŠ s MŠ M. R. Štefánika Budimír 11	9. roč. / 29	2
6.	16. 6. 2015	Detský domov Štós, elokované pracovisko Medzev, Prochotská 289/12	16 chovancov ¹ 4 vychovávateľa	2
7.	18. 6. 2015	ZŠ Ľ. Fullu, Maurerova 21, Košice	9. roč. / 33	2
8.	23. 6. 2015	Detský domov Štós 125	38 chovancov ⁽³⁾ 4 vychovávateľa	2
9.	27. 10. 2015 ⁽¹⁾ 15. 12. 2015 ⁽²⁾ 16. 12. 2015 ⁽²⁾ 17. 12. 2015 ⁽²⁾	Stredná zdravotnícka škola, Moyzesova 17, Košice	1. roč. / 124 ⁽¹⁾ 2. roč. / 121 ⁽²⁾	3 ⁽¹⁾ 6 ⁽²⁾
10.	6. 11. 2015	Súkromná ZŠ Dneperská 1, Košice	4. roč. / 68	3
11.	18. 11. 2015	Špeciálna ZŠ Inžinierska 24, Košice	1. – 9. roč. / 44	2
12.	27. 11. 2015	ZŠ Belehradská 21, Košice	9. roč. / 21	1

13.	30. 11. 2015	Lekárska fakulta Univerzity P. J. Šafárika Košice	1. roč. Bc. štúdia, odbor Ošetrovateľstva / 28	1
14.	1. 12. 2015	Gymnázium, Park mládeže 5, Košice	2. roč. / 65	4
15.	3. 12. 2015	ZŠ Staničná 13, Košice	7. roč. / 72	3
16.	4. 12. 2015	Evanjelické gymnázium J. A. Komenského, Škultétyho 10, Košice	4. roč. / 15	1
SPOLU		1083 žiakov/štvudentov, 8 vychovávateľov		47

¹Prvá akcia v poradí. ²Druhá akcia v poradí. ³Zmiešaná skupina z hľadiska veku.

Tlačené zdravotno-výchovné materiály boli distribuované na školy súbežne s realizovanými edukačnými aktivitami. Išlo o tieto tituly:

- *Prečo ma puberta neminie? Košice: RÚVZ, 2011,*
- *Hygiena, starostlivosť o telo počas nástupu puberty. Košice: RÚVZ, 2010,*
- *AIDS – základné informácie. Košice: SZÚ, 1999,*
- *Prečo povedať drogám „NIE“! Reedícia. Košice: RÚVZ, 2015,*
- *Európsky týždeň boja proti drogám. Reedícia. Košice: RÚVZ, 2014.*

Tab. 2

Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, u žiakov z marginalizovaného prostredia, v roku 2015

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník	Počet edukačných aktivít	Počet edukovaných
1.	17. 2. 2015 ⁽¹⁾ 13. 11. 2015 ⁽²⁾	ZŠ Jasov, Školská 3	5. – 9. roč. ⁽¹⁾ 7. – 9. roč. ⁽²⁾	3 ⁽¹⁾ 1 ⁽²⁾	120 ⁽¹⁾ 30 ⁽²⁾
2.	16. 6. 2015	Detský domov Štós, elokované pracovisko Medzev, Prochotská 289/12	zmiešaná skupina (zo ZŠ i SŠ)	2	16 chovancov 4 vychovávateľa
3.	23. 6. 2015	Detský domov Štós 125	zmiešaná skupina (zo ZŠ i SŠ)	2	38 chovancov 4 vychovávateľa
4.	18. 11. 2015	Špeciálna ZŠ Inžinierska 24, Košice	1. – 9. roč.	2	44
SPOLU				10	194 žiakov 54 chovancov 8 vychovávateľov

Doplňkové informácie k tab. 2:

Výchovno-vzdelávacie aktivity širšie tematicky ladené u sociálne znevýhodnených skupín detí boli uskutočnené na 2 základných školách (t. j. v ZŠ Jasov pre 150 žiakov a Špeciálna ZŠ Inžinierska 24 v Košiciach pre 44 žiakov). Edukácia bola orientovaná na tému Zdravý spôsob života a prevencia drogových závislostí (s využitím DVD a projekcie filmu „Aj my Rómovia dokážeme veľké veci“). Spomenutá téma odznela aj v Detskom domove Štós (pre 38 chovancov vo veku 6 až 18 rokov). Ďalšie témy, ako Prevencia sexuálne prenosných nákaz vrátane infekcie HIV/AIDS a Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu (s určením pre starších žiakov, osobitne pre chlapcov a dievčatá, v celkovom počte 16) boli prezentované v elokovanom pracovisku Detského domova Štós – v Medzeve.

Problematika prevencie infekcie HIV/AIDS bola v hodnotenom období masmediálne spropagovaná cez 3 príspevky, z toho jeden bol uverejnený v printovom médiu (Košický

Korzár večer), jeden na troch elektronických spravodajských portáloch (SME.sk; Korzar.SME.sk – Košický Korzár; Aktuality.iKosice.sk) a jeden na webovej stránke RÚVZ Košice s presmerovaním na stránku ÚVZ SR (z edície ÚVZ SR).

Svetový deň AIDS – 1. december (s ústrednou témou v rokoch 2011 – 2015 „Cieľom je nula: Nula nových infekcií vírusom HIV. Nulová diskriminácia. Nula úmrtí na AIDS.“, a v roku 2015 „Je čas konať TERAZ...“) sme dali do pozornosti školskej populácii prostredníctvom edukačných aktivít na témy Prevencia infekcie HIV/AIDS (na 2 ZŠ a 3 SŠ), Význam Poradne prevencie HIV/AIDS (na 1 VŠ) a Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu (na 1 ZŠ a 2 SŠ). Uskutočnených bolo celkovo 22 aktivít v období od 30. 11. do 17. 12. 2015. Intervenovaných bolo spolu 337 žiakov/študentov, z toho 108 na ZŠ, 201 na SŠ a 28 na VŠ.

Informovanie verejnosti bolo zabezpečené prostredníctvom umiestnenia letáka pod titulom „Svetový deň AIDS – 1. december“ na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Košiciach (v časti Hlavné menu – Aktuality).

Zároveň sme na základe požiadaviek vybraných subjektov zabezpečili distribúciu informačno-propagačných materiálov rôznej proveniencie k súvisiacim témam (12 titulov pre 1 strednú školu a 1 školský internát; 4 tituly pre 5 ZŠ, 1 SŠ, 2 detské domovy).

V hodnotenom období sme v problematike realizácie prevencie HIV/AIDS spracovali a zaslali odpoveď na žiadosť o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s *Európskym imunizačným týždňom (20. – 25. apríl 2015)* – 10. ročníkom kampane WHO pre zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania, s tohtoročnou témou zameranou na potrebu obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej a s heslom „Chráňte svoj svet – dajte sa zaočkovať“, bol v spolupráci s Odborom epidemiológie revidovaný informačný leták „*Európsky imunizačný týždeň: Očkovanie = ochrana pred nákazami: Poradňa očkovania pri RÚVZ so sídlom v Košiciach*“ (umiestnený na webovej stránke RÚVZ Košice v položke Aktuality).

So zámerom prevencie a zvýšenia informovanosti verejnosti v otázkach ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami, ktoré najčastejšie prenáša (lymská borelióza, kliešťová encefalitída), boli dva informačné letáky s titulom „Ako sa chrániť pred kliešťom – deti“ a „Ako sa chrániť pred kliešťom – verejnosť“ (produkcie ÚVZ SR a Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb) umiestnené na webovej stránke RÚVZ Košice (v položke Aktuality). Intervencia na báze osobného kontaktu sa spolu s distribúciou informačných letákov vykonáva priebežne na akciách edukačného i poradenského charakteru pre rôzne cieľové skupiny.

Pre účely vzdelávania, zúčastnili sme sa XVIII. východoslovenského vakcinačného dňa Louisa Pasteura (LF UPJŠ Košice, dňa 10. 6. 2015). Podujatie zorganizovali: Univerzitná nemocnica L. Pasteura, Košice, Lekárska fakulta UPJŠ v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS a A-medi management.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V roku 2013 sme sa v zmysle metodického pokynu ÚVZ SR zapojili do dotazníkového prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR, ktorý sa realizuje periodicky (v päťročných intervaloch, posledne v roku 2004). Prieskum je zameraný na najzávažnejšie rizikové faktory spôsobu života a ich výskyt v populácii. Umožňuje porovnanie ukazovateľov, ktoré sa týkajú hodnotenia vlastného zdravia, názorov, postojov a návykov slovenskej populácie. Výber respondentov sa realizoval podľa vopred stanovených kritérií (veková štruktúra, pohlavie, bydlisko – mesto, vidiek). Použitou metódou bol

anonymný dotazník obsahujúci 93 položiek, ktorý na báze dobrovoľnosti vyplnilo 104 respondentov (52 mužov a 52 žien). Zber dát sa uskutočnil v mesiacoch máj až jún 2013. Následne boli údaje z dotazníkov zadané do programu EpiData (do formy elektronického dotazníka). Kompletná databáza bola v mesiaci júl 2013 zaslaná na ÚVZ SR k štatistickému vyhodnoteniu (v programe SpSS). Výsledky prieskumu budú súčasťou správy o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky, ktorá sa zostavuje každé tri roky.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Činnosť v súvislosti s aktuálnym plnením daného programu je možné charakterizovať z viacerých hľadísk. Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame na aktivitách PCOPZ, ktoré zahŕňajú organizovanie a uskutočňovanie akcií pre verejnosť, pracovné kolektívy, seniorov združujúcich sa v denných centrách (predtým kluboch dôchodcov) a i.

V rámci prevencie chronických ochorení a realizácie individuálneho poradenstva bolo v roku 2015 v Poradni zdravia vyšetrených spolu 1783 osôb, z toho 668 mužov a 1115 žien. Práca bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. U 370 klientov (114 mužov a 256 žien) bola odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov, sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL, triglyceridy) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Klienti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu (ďalej len MS).

U ostatných klientov bol z kapilárnej krvi vyšetrený len celkový cholesterol, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov poradne sa nachádza v nižšie uvedenej tabuľke.

Rizikový faktor	Počet dotazovaných	Spolu	Muži	Ženy
Rok 2015, OPZ				
Fajčenie	počet dotazovaných	1783	668	1115
	z toho fajčiarov	379	208	171
	percent. vyjadrenie	21,26	31,14	15,34
BMI	počet vyšetrených	1728	659	1069
	nadváha – BMI ≥ 25 , <30	583	296	287
	percentuálne vyjadrenie	33,74	44,92	26,85
	obezita – BMI ≥ 30	273	110	163
	percentuálne vyjadrenie	15,80	16,69	15,25
Krvný tlak	počet vyšetrených	1685	623	1062
	z toho TK $\geq 140/90$ mmHg	196	92	104
	percentuálne vyjadrenie	11,63	14,77	9,79
Cholesterol celkový (skr. CCH)	počet vyšetrených	1774	664	1110
	z toho CCH $\geq 5,2$ mmol/l	646	145	501
	percentuálne vyjadrenie	36,41	21,84	45,14
Glukóza	počet vyšetrených	581	136	445

	z toho glukóza $\geq 6,0$ mmol/l	100	16	84
	percentuálne vyjadrenie	17,21	11,76	18,88
Konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	370	114	256
	vôbec	95	25	70
	príležitostná	270	85	185
	pravidelná	5	4	1
Fyzická aktivita	počet dotazovaných	370	114	256
	žiadna	28	9	19
	rekreačná	184	44	140
	pravidelná	158	61	97
Príjem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	370	114	256
	do 2 porcií/deň	130	36	94
	3 – 5 porcií/deň	164	51	113
	> 5 porcií/deň	76	27	49

V spolupráci s rôznymi inštitúciami v regióne sme realizovali akcie s ponukou služieb základnej Poradne zdravia (t. j. vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších biochemických parametrov z kapilárnej krvi, meranie vybraných antropometrických ukazovateľov, tlaku krvi, pulzu s následným individuálnym poradenstvom) a Poradne na odvykanie od fajčenia (t. j. stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo výdychu fajčiara prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód s následným individuálnym poradenstvom).

Účasťou na preventívnych programoch verejného zdravotníctva PVV na roky 2012 – 2016 a plnení *aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR*, spolupracujeme v rámci PCOPZ v poradenskej činnosti s Oddelením fyziológie výživy.

Z hľadiska prehľadu, poradenské služby *pre rôzne cieľové skupiny klientov* sme prezentovali na týchto akciách:

V spolupráci s *Ligou proti rakovine – pobočkou Košice*, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach (a ďalšími partnermi, ako Klub turistov „Medicína“ Košice, Klub turistov mesta Košice), sme sa v I. polroku 2015 podieľali na usporiadaní dvoch turisticko-osvetových akcií s určením pre onkologických pacientov, príbuzných a turistov. Prvou v poradí bola *Onkokardioturistika (28. ročník – jarná časť)* v areáli Čermel' – Alpínka, dňa 12. 4. 2015. O služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet BMI, WHR) prejavilo záujem celkovo 39 účastníkov podujatia. Druhou spoločnou akciou s Ligou proti rakovine bol 4. ročník športovo-osvetového podujatia „*Radosť zo života víťazí nad chorobou*“, usporiadaný pre onkologických pacientov, ich rodinných príslušníkov a priateľov. Akcia sa konala v priestoroch Botanickej záhrady Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach dňa 13. 6. 2015. Vybrané vyšetrenia s poradenstvom boli poskytnuté 51 účastníkom.

V II. polroku 2015 sme sa podieľali na organizačnom zabezpečení jesennej časti *Onkokardioturistiky (28. ročníka)* pre košickú verejnosť, tradične s konaním v areáli Čermel' – Alpínka dňa 18. 10. 2015. O vybrané služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet indexov BMI a WHR) prejavilo záujem celkovo 44 účastníkov podujatia.

V poradí štvrtou akciou v roku 2015, na ktorej sme spolupracovali s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice bola konferencia edukačného charakteru s medzinárodnou účasťou – XI. patientsky seminár v rámci XIX. košických chemoterapeutických dní

(Magistrát mesta Košice, 28. 11. 2015). Organizátormi boli: Slovenská chemoterapeutická spoločnosť, Slovenská onkologická spoločnosť, SLS – Sekcia onkologických sestier, Východoslovenský onkologický ústav, a. s., Košice, Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek, LF UPJŠ Košice, Liga proti rakovine – pobočka Košice. Účastníkom podujatia sme prezentovali vybrané služby mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia.

Vyšetrenia s poradenstvom v štandardnom rozsahu boli na základe dopytu a pokračujúcej spolupráce poskytnuté zamestnancom a klientom športového zariadenia *Forma Club na Žriedlovej 11 v Košiciach* (v celkovom počte 66), v dňoch 17. 5. – 18. 5. 2015, 26. 5. – 28. 5. 2015, 17. 9. – 18. 9. 2015 a 15. 10. – 16. 10. 2015.

Ďalšími spolupracujúcimi subjektmi boli *materské školy v pôsobnosti MČ Košice-Staré Mesto*, kde v rámci štandardného poradenstva boli intervenovaní zamestnanci:

- MŠ Hrnčiarska 1 – dňa 2. 6. 2015 (s účasťou 14 osôb);
- MŠ Jarná 4 – dňa 9. 6. 2015 (s účasťou 9 osôb);
- MŠ Tatranská 23 – dňa 16. 6. 2015 (s účasťou 7 osôb);
- MŠ Rumanova 4 – dňa 23. 6. 2015 (s účasťou 7 osôb).

Vyššie uvedená činnosť v MŠ sa realizovala v rámci projektu s názvom „Zisťovanie rizika výskytu kardiovaskulárnych ochorení u vybraných cieľových skupín skríningovým vyšetrením rizikových faktorov ako aj príjmu soli zo stravy“, ktorého bližší popis uvádza **bod 9.1 (A.II.1.)**.

V spolupráci so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach* sme v hodnotenom období uskutočnili 20 spoločných akcií mobilnej Poradne zdravia s konaním na 13 miestach. Dominovala orientácia na klientelu najmä v produktívnom veku z rôznych profesií. Pri niektorých aktivitách boli oslovené záujmové skupiny, resp. verejnosť. Klientom boli poskytnuté služby zahrňujúce individuálnu konzultáciu v otázkach ozdravenia spôsobu života, meranie celkového cholesterolu (príp. ďalších parametrov) z kapilárnej krvi, pulzu, krvného tlaku, výpočet BMI a WHR, percenta telesného tuku a u fajčiarov poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Na realizovaných akciách bolo prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia intervenovaných spolu 1028 klientov, toho 388 mužov a 640 žien, vo vekovom rozpätí od 18 do 77 rokov. Akcie boli určené:

- zamestnancom ALIANZ Slovenskej poisťovne, a. s., pobočka Košice, Štúrova 7, dňa 11. 3. 2015; vybraných vyšetrení s poradenstvom sa zúčastnilo 44 osôb (z toho 7 mužov a 37 žien);
- účastníkom Onkokardioturistiky v lokalite Alpínka, dňa 12. 4. 2015; vybrané vyšetrenia vrátane poradenstva podstúpilo 39 osôb (11 mužov, 28 žien);
- zamestnancom a študentom Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, dňa 14. 4. 2015; intervenovaných bolo spolu 68 osôb (15 mužov, 53 žien);
- zamestnancom spoločnosti Getrag Ford Transmissions Slovakia, s. s. r. o., Perínska cesta 282, Kechnec, v jarnom a jesennom termíne dvojdnovej akcie „Dni zdravia“ 17. 5. a 20. 5. 2015, 21. 10. a 22. 10. 2015; realizované boli vybrané fyzikálne vyšetrenia, meranie hladiny celkového cholesterolu, antropometrických parametrov a poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Akcií sa zúčastnilo v máji 79 osôb (65 mužov, 14 žien) a v októbri 137 osôb (107 mužov a 30 žien);
- zamestnancom prevádzky Asseco Central Europe, a. s., pobočka Košice, Werferova 1, dňa 22. 5. 2015, s počtom vyšetrených 17 osôb (13 mužov, 4 ženy);
- zamestnancom U. S. Steel Košice, s. r. o. a ich rodinným príslušníkom v rámci 4. ročníka podujatia *Family Safety Day* s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“, s konaním v priestoroch Vstupného areálu U. S. Steel, dňa 6. 6. 2015. Vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 173 účastníkov akcie (82 mužov, 91 žien);

- zamestnancom RÚVZ Košice v rámci akcie“ Deň pre naše zdravie“, v dňoch 8. 6. a 10. 6. 2015, 22. 6. a 24. 6. 2015. Vyšetrených bolo 88 osôb (8 mužov, 80 žien);
- zamestnancom Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, v rámci Športového dňa 19. 6. 2015 s konaním v areáli Botanickej záhrady, Mánesova 23; vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 32 účastníkov akcie (11 mužov, 21 žien);
- zamestnancom a verejnosti na Magistráte mesta Košice, Trieda SNP 48/A, dňa 26. 6. 2015; vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 71 účastníkov akcie, z toho 17 mužov a 54 žien;
- zamestnancom Zákazníckeho centra SPP, a. s., Košice, Moldavská 12, v rámci Dňa zdravia 8. 9. 2015 absolvovalo vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou 25 záujemcov (9 mužov, 16 žien);
- zamestnancom Úradu Košického samosprávneho kraja, Nám. Maratónu mieru 1 v Košiciach; počas Dňa zdravia 10. 9. 2015 bolo vyšetrených 78 zamestnancov (31 mužov a 47 žien);
- zamestnancom Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. – pobočky Košice, Štúrova 21 (23. 11. 2015) a Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. – krajskej pobočky, Senný trh 1 (24. 11. 2015); na Dňoch zdravia bolo vyšetrených celkom 93 zamestnancov (5 mužov, 88 žien);
- zamestnancom Slovenskej pošty, a. s., Košice 2, Thurzova 3; vyšetrených bolo počas Dňa zdravia 27. 11. 2015 spolu 84 zamestnancov (7 mužov, 77 žien).

Svetový deň srdca – 29. september sme verejnosti dali do povedomia pripojením sa do celonárodnej kampane *MOST (Mesiac o srdcových témach – september)*, ktorá je zameraná na informovanie občanov o závažných rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení. Iniciátormi kampane sú Slovenská nadácia srdca a Slovenská kardiologická spoločnosť. V Košiciach sa na jej organizačnom zabezpečení podieľali RÚVZ Košice v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou, Kukučínova 40 a Lekárňou HM Tesco Košice na Trolejbusovej 1. Akcia poradensko-edukačného charakteru s určením pre verejnosť sa uskutočnila dňa 25. 9. 2015 (v tzv. Deň srdca) v Hypermarkete TESCO Extra Košice, Trolejbusová 1 (v čase od 9:00 do 16:00 h), kde bolo zriadené meracie miesto. Program pozostával z prezentácie poradenských služieb mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia – pre návštevníkov/zákazníkov aj zamestnancov prevádzky Tesco. Študenti z menovanej strednej školy (v celkovom počte 6), z ktorých boli zostavené tri dvojčlenné hliadky, zabezpečili na meracom mieste technickú výpomoc a propagáciu akcie. Poradenstva v otázkach zdravého spôsobu života, ktorého súčasťou bolo vyšetrenie tlaku krvi, pulzu, celkového cholesterolu, výpočet BMI a ďalších parametrov, sa zúčastnilo celkovo 77 osôb (záujemcov), z toho 11 fajčiarov.

Kampaň MOST – Deň srdca ako aj sprievodné aktivity boli masmediálne spropagované košickej verejnosti prostredníctvom RTVS – Rádia Regina, štúdia Košice (poskytnutím interview). Na webovom sídle RÚVZ Košice, v položke Aktuality, boli umiestnené dve upútavky (zdravotno-výchovný leták z edície RÚVZ Košice a link s presmerovaním na stránku Slovenskej nadácie srdca).

V hodnotenom období sme s mobilnou Poradou zdravia navštívili 3 denné centrá seniorov (dve v Košiciach, t. j. DC pri MČ Košice-Západ, Laborecká 2, s opakovanou návštevou, DC pri MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2; jedno v okrese Košice-okolie, t. j. DC v Moldave nad Bodvou, Hlavná 81) a Zariadenie pre seniorov – Domov sv. Anny, n. o., Olšovská 25, Poproč. Poradenstvo s vyšetrením sme poskytli celkovo 89 záujemcom (prevažovali ženy). V troch zariadeniach boli u klientov uskutočnené štandardné kompletné vyšetrenia a v jednom zariadení vybrané vyšetrenia vrátane poradenstva.

Na základe dopytu zo strany MŠ Vyšná Myšľa, poradenské služby s realizáciou štandardného vyšetrenia boli poskytnuté 4 zamestnancom dňa 6. 10. 2015.

V spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Ústavom

verejného zdravotníctva a hygieny, bola zorganizovaná pre zahraničných študentov (2. a 4. roč.) exkurzia v PCOPZ – v základnej Poradni zdravia pri RÚVZ Košice v dňoch 30. 11. – 4. 12. 2015. Spomedzi účastníkov bolo v poradni vyšetrených na riziko metabolického syndrómu 57 osôb.

Súčasťou exkurzie – výučby bola prednáška o činnosti poradenského centra na RÚVZ (30. 11. 2015), ktorej sa zúčastnilo 28 študentiek 1. ročníka odboru Ošetrovateľstva (bakalárskeho štúdia). Počas praktickej ukážky vybraných služieb poradne, 16 študentiek využilo možnosť dať si vyšetriť hladinu celkového cholesterolu v krvi, zmerať krvný tlak, pulz a BMI.

Z hľadiska masmediálneho pôsobenia v oblasti prevencie chronických ochorení, zvýšenia kvality života a poradenskej činnosti, mali sme publikovaných 20 príspevkov (z toho 3 v RTVS (STV 1, Rádio Regina – štúdio Košice), 2 v TV Naša, 1 v denníku Košický Korzár, 2 v periodiku MČ Košice-Staré Mesto, 8 na webovej stránke RÚVZ Košice, v položke Aktuality, a 4 na webových stránkach iných inštitúcií).

Výchovno-vzdelávaciu činnosť uplatňujeme najmä vo vzťahu k deťom a mládeži s cieľom zvyšovať ich zdravotné uvedomenie zvlášť v problematike zdravého životného štýlu s akcentom na správnu výživu a podporu pohybovej aktivity, čo patrí k často preferovaným zdravotno-výchovným témam, pozri **body 9.1, 9.6, 9.7**.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Na základe organizačných pokynov celoslovenského gestora – RÚVZ Banská Bystrica, sme sa v roku 2015 zapojili do 6. ročníka celoštátnej a medzinárodne koordinovanej kampane na podporu fyzickej aktivity dospelaj populácie Slovenska. Kampaň sa ako intervenčný projekt realizuje v rámci SZO – CINDI programu SR a pod záštitou ÚVZ SR a Kancelárie WHO na Slovensku. Úloha sa plní bez časového obmedzenia, s organizovaním kampane raz za dva roky.

Cieľom kampane je povzbudiť čo najviac ľudí, aby začali zdravšie žiť a zaradili do svojho voľného času pohybovú aktivitu akéhokoľvek druhu. Jej súčasťou bola súťaž, ktorá trvala od 23. 3. do 14. 6. 2015 (s určením pre osoby nad 18 rokov, s možnosťou zapojenia detských podporovateľov vo veku 7 – 18 rokov).

V spádovom území RÚVZ Košice (územné obvody okresov Košice-mesto a Košice-okolie) sa na organizačnom zabezpečení kampane podieľal Odbor podpory zdravia. Propagácia a poradenstvo k súťaži sa vykonávalo priebežne a najmä ako súčasť edukácie a akcií mobilnej Poradne zdravia, s určením pre rôzne cieľové skupiny (z hľadiska veku, profesie, záujmu, ako aj pre širokú verejnosť).

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme v úvode kampane písomne oslovili a požiadali o spoluprácu v oblasti propagácie viaceré inštitúcie. Sprievodný list s metodickým usmernením doložený propozíciami súťaže (2 plagáty) a účastníckym listom (prihláškou) sme v Košiciach a okolí zaslali školám rôzneho stupňa (ZŠ, SŠ, VŠ), študentským domovom, miestnej samospráve (Úradu Košického samosprávneho kraja, Magistrátu mesta Košice, miestnym úradom MČ v Košiciach a vybraným obecným a mestským úradom v okrese Košice-okolie) a ďalším subjektom (mestským kultúrnym strediskám v Medzeve a Moldave nad Bodvou, vybraným športovým útvarom v Košiciach, denným centrámi seniorov, materským centrámi. Oznam o kampani bol daný do pozornosti aj zamestnancom RÚVZ Košice formou nástennej propagácie na informačných tabuliach úradu, ako aj prostredníctvom e-mailovej distribučnej služby.

Informovanie širokej verejnosti bolo zabezpečené prostredníctvom kontaktu s masmédiami a cez webové sídlo RÚVZ Košice, v priečinku Hlavné menu – Aktuality (www.ruvzke.sk). V regióne bolo písomnou cestou kontaktovaných 11 médií (TASR Košice; denník Košický

Korzár; denník Košice: dnes – Nový mestský večerník; RTVS – Rádio Regina, štúdio Košice; Rádio Košice; Rádio Šport; Rádio Lumen; Rádio Kiss; TV Naša – Prvá košická lokálna televízia; TV Region – televízia východného Slovenska; miestna káblová TV v Moldave nad Bodvou). Zo zaznamenaných mediálnych príspevkov uvádzame nasledovné:

- a) Košický Korzár (spravodajský portál) – *Rozhýbte si srdce* (23. 3. 2015);
- b) TV Naša – Prvá košická lokálna televízia – *Vyzvi srdce k pohybu! ... informácia o kampani pre zdravie* (24. 3. 2015).

Propagáciu súťaže sme podporili prostredníctvom *edukačných aktivít* so zameraním na zdravý životný štýl, s akcentom na voľnočasovú pohybovú aktivitu a úlohu detského podporovateľa a dospelého účastníka súťaže, vrátane distribúcie účastníckych listov a plagátu k súťaži (celkový počet aktivít: 7; počet spolupracujúcich inštitúcií: 3). Aktivity sa realizovali na Základnej škole, Školská 3, Jasov (dňa 10. 4. 2015, s určením pre žiakov 7. – 9. ročníka, s celkovou účasťou 45 žiakov); na Strednej odbornej škole, Gemerská 1, Košice (dňa 22. 4. 2015, s určením pre študentov 1. – 3. ročníka, s celkovou účasťou 105 študentov) a v Dennom centre seniorov pri MČ Košice-Staré Mesto, Hviezdoslavova 7, Košice (dňa 12. 5. 2015, s určením pre seniorov, s účasťou 23 osôb). V uvedenom dennom centre bola edukácia spojená s ukázkou cvikov k prevencii osteoporózy – pri príležitosti Svetového dňa Pohybom ku zdraviu.

Poradensko-edukačné aktivity, formou ponuky služieb Poradne zdravia, doplnenej o informácie k súťaži a distribúciu účastníckych listov a plagátu (počet spolupracujúcich inštitúcií: 6), sa konali na nasledovných miestach:

- Denné centrum seniorov pri MČ Košice-Západ, Laborecká 2, Košice, dňa 9. 4. 2015, (s celkovou účasťou 21 seniorov) – s ponukou štandardného poradenstva;
- Čermel' – Alpínka: Onkokardioturistika (28. ročník – jarná časť), v spolupráci s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice, Klubom turistov „Medicína“ Košice a Klubom turistov mesta Košice, turisticko-osvetová akcia pre onkologických pacientov, príbuzných, turistov, dňa 12. 4. 2015 (s počtom účastníkov 39) – s ponukou vybraných vyšetrení a poradenstva;
- Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, Košice – Pavilón chemických disciplín (v spolupráci so Spolkom košických študentov farmácie a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach) pri príležitosti Svetového dňa zdravia „Bezpečnosť potravín“ pre poslucháčov a zamestnancov univerzity, dňa 14. 4. 2015 (s celkovou účasťou 68 osôb) – s ponukou vybraných vyšetrení a poradenstva;
- Getrag Ford Transmissions Slovakia, spol. s r. o., Perínska cesta 282, Kechnec (v spolupráci s Ergomed Poliklinikou, spol. s r. o., Košice a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach), v dňoch 17. 4. a 20. 4. 2015, v rámci „Dní zdravia“ pre zamestnancov spoločnosti (s celkovou účasťou 79 osôb) – s ponukou vybraných vyšetrení a poradenstva.

Obdržané účastnícke listy a odpočet činnosti v rámci danej kampane bol zaslaný gestorovi úlohy – RÚVZ Banská Bystrica za účelom centrálného vyhodnotenia.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

Od roku 2012 doteraz „*Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015*“ v zmysle dokumentu Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR (t. j. predošlej i aktuálnej verzie) na Slovensku nepokračuje. Dôvodom sú nedostatočné finančné kapacity na strane MZ SR pre zabezpečenie jeho realizácie.

V regióne Košíc do roku 2011 (počnúc rokom 2007) sa program realizoval najmä prostredníctvom činnosti troch komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (ďalej

len KPZV). Ich pôsobenie sa videlo hlavne v systematicky vykonávanej elementárnej zdravotnej výchove, a to primeranou formou vo vzťahu k vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny. Tou boli obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v spádovom území RÚVZ Košice. Intervenčná činnosť, toho času pozastavená, spočívala v spolupráci medzi RÚVZ, školami, miestnou samosprávou, lekármi I. kontaktu a KPZV.

Z iných aktivít, súvisiacich s marginalizovanými skupinami, na ktorých sme v hodnotenom období participovali, môžeme menovať tieto:

2. Pracovné stretnutie k prezentácii národného projektu "Zdravé komunity: Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín" (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 2. 2. 2015);
3. Odborná konferencia „Dialógy o participácii Rómov“ (Fakulta sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, Mlynské luhy 4, Bratislava, 25. 2. – 27. 2. 2015);
4. BCA MZ SR-WHO: Pracovné stretnutie zamerané na tréning zahrňovania princípov rovnosti do stratégií, programov a aktivít, ktoré sú orientované na problematiku zdravia matiek a detí, v súlade s Miléniovými rozvojovými cieľmi (Hotel Aleksandar Palace, Skopje, Macedónsko, 18. 3. – 20. 3. 2015 – s aktívnou účasťou);
5. Okrúhly stôl k téme „Možnosti sledovania objektívnych údajov charakterizujúcich stav zdravia rómskej populácie v SR“ (Hotel Mercure, Žabotova 2, Bratislava, 25. 3. 2015 – 26. 3. 2015) – s aktívnou účasťou;
6. MEM – TP "Tréningové aktivity pre zdravotníckych pracovníkov na zlepšenie prístupu a kvality zdravotníckych služieb pre migrantov a etnické menšiny vrátane Rómov – pilotný tréning (Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave, Univerzitné nám. 1, Trnava, 18. 5. – 20. 5. 2015);
7. Tréning začleňovania agendy rovnosti v zdraví, rovnosti pohlaví a ľudských práv do politik (stratégií, aktivít), so zameraním na cieľovú skupinu rómskych žien a detí (Hotel Crowne Plaza, Bratislava, 24. 5. – 28. 5. 2015) – s aktívnou účasťou;
8. Letná škola verejného zdravia zameraná na prácu s komunitami s cieľom zlepšenia zdravia a znižovania nerovností v zdraví (Penzión Mavrica, Veržej, Slovinsko, 8. 6. – 10. 6. 2015) – s aktívnou účasťou;
9. XI. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou na tému Zdravotnícke, sociálne, ekonomické a právne problémy marginalizovaných skupín" (Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove, Jilemnického 1/A, Prešov, 23. 10. – 24. 10. 2015) – aktívna účasť (prednáška);
10. Konferencie o témach: Strategický dialóg a jeho vplyv na rozvoj regiónu v súčasných európskych podmienkach; Podnikanie na Slovensku, sociálno-občiansky aspekt, príležitosti a ohrozenia. (TF v Košiciach Katolíckej univerzity v Ružomberku, Hlavná 89, Košice, 16. 12. – 17. 12. 2015);
11. Edukačná činnosť, v rámci nej sa dlhoročne spolupracuje so školami s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ako príklad môžeme uviesť aktivity na Špeciálnej základnej škole, Inžinierska ulica č. 24 v Košiciach, resp. ZŠ v Jasove, kde boli žiaci opakovane intervenovaní v oblastiach, ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, stomatohygiena, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a i. Spolupráca sa rozvíja s Detským domovom v Štóse č. 125 – ohľadom zdravotno-edukačných aktivít pre deti a mládež, zamestnancov zariadenia ako aj profesionálnych rodičov.

V nadväznosti na pracovné stretnutie zástupcov ÚVZ SR a RÚVZ v SR (v Sliachi 10. 12. 2015) a požiadavku zo strany MZ SR a ÚVZ SR v súvislosti s prípravou národného projektu Zdravé komunity, predložili sme predbežnú kalkuláciu reálnych nákladov za RÚVZ

Košice v projekte (t. j. nákladov na ročný transfer RÚVZ pre dve aktivity, ktoré budú súčasťou národného projektu – workshopy a monitoring).

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V preventívnom pôsobení sa sústreďujeme najmä na nižšie vekové kategórie, resp. špecifické sociálne skupiny obyvateľstva – nachádzajúce sa vo zvýšenom riziku vzniku závislostí. Výchovno-vzdelávacie prístupy z tematického hľadiska zameriavame na predchádzanie problémom súvisiacim s alkoholom a inými návykovými látkami, na podporu abstinentského spôsobu života, resp. situačnej abstinencie vo vzťahu k alkoholu, na podporu zdravého životného štýlu.

V oblasti primárnej prevencie závislostí a prevencie užívania alkoholu aktuálne dominuje edukačno-poradenská a informačno-propagačná činnosť, pri ktorej spolupracujeme s regionálnou štátnou správou, samosprávou, školami a inými inštitúciami, organizáciami. Edukačnú činnosť orientujeme na *skupinové intervenčné metódy* (teoretický výklad spojený s besedou doplnený o aktivizačné prvky, ako práca v skupinách, panelová diskusia, premietnutie videofilmu, tvorba a distribúcia propagačno-náučných materiálov a i.).

Z informačno-propagačnej činnosti môžeme spomenúť účasť na *edukačnom programe BECEP* (využívajúci formu edukačnej kampane a výchovných opatrení). Realizuje sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015, t. j. znenia úlohy č. 6.3.7 Podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok, šikanovanie atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu. Aktivity v rámci programu BECEP sú zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prilb a na prevenciu dopravných úrazov prioritne u detí a mládeže.

Viac informácií v **bode 9.1**.

Zapojili sme sa do praktickej realizácie celoslovenskej prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15 – 29 rokov (v čase október až november 2015) v súvislosti s plnením Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020.

Úloha sa týkala zabezpečenia prieskumu formou anonymného dotazníka. Pri výbere respondentov a zbere dát sa postupovalo v zmysle metodického usmernenia ÚVZ SR a odporúčenej tabuľky výskumnej vzorky stanovenej pre spádové územie. Pre RÚVZ Košice bol stanovený celkový počet respondentov 152. V prieskume sme oslovili 154 osôb. Do prieskumu, z hľadiska druhu organizácie a vekovej skupiny respondentov, boli zapojené:

- v územnom obvode okresu Košice-okolie: 1 stredná škola (15 – 19 r.), 1 štátna organizácia (20 – 24 r., 25 – 29 r.), 1 súkromná organizácia (20 – 24 r., 25 – 29 r.);
- v územnom obvode okresu Košice-mesto: 1 základná škola (25 – 29 r. – pedagogickí zamestnanci), 2 stredné školy (15 – 19 r., 20 – 24 r.), 1 vysoká škola (20 – 24 r.), 1 štátna organizácia (20 – 24 r., 25 – 29 r.), 1 súkromná organizácia (25 – 29 r.).

Dáta z predmetného prieskumu boli vkladané do programu Excel podľa manuálu a zaslané v požadovanom termíne na ÚVZ SR a RÚVZ v Spišskej Novej Vsi k vyhodnoteniu.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Na podporu stratégie aktívneho starnutia sme zdravotno-výchovnú činnosť (poradenskú spojenú s edukáciou) vo vzťahu k seniorom v denných centrách (ďalej len *DC*), resp. ostatných zariadeniach upriamili najmä na oblasť zdravého životného štýlu.

Propagačnou formou sme podporili tri *informačné kampane*:

1. „Týždeň mozgu – Brain Awareness Week“ (16. – 22. marec 2015), celosvetovo organizovanú od roku 1996, na Slovensku po ôsmykrát. Iniciátormi na národnej úrovni boli Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia MEMORY, Centrum MEMORY a Neuroimunologický ústav SAV. Záštitu nad kampaňou prevzal ÚVZ SR. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka. V rámci našej účasti sme akciu dali do povedomia verejnosti viacerými druhmi aktivít:

seniorom sme zorganizovali *prednášky* na témy „Význam zdravého životného štýlu v prevencii mozgových demencií“, „Žijeme život prosperujúci mozgu?“, s ukázkou tréningu pamäti, s konaním v Stredisku sociálnej pomoci mesta Košice na Garbiarskej 4, dňa 19. 3. 2015 (s počtom účastníkov 11);

deťom a mládeži boli venované *edukačné aktivity* na troch školách v Košiciach. Téma „Žijeme život prosperujúci mozgu?“, s ukázkami tréningu pamäti, bola prezentovaná v ZŠ Budimír 11, dňa 16. 3. 2015, žiakom 7. ročníka (v počte 26) ako aj v ZŠ Belehradská 21, dňa 20. 3. 2015, žiakom 5. a 9. ročníka (v počte 49). Teoretický výklad s besedou na témy „Prevencia závislostí od legálnych a nelegálnych drog: Účinok psychoaktívnych látok na činnosť mozgu“ a „Mozog náš každodenný“ bol venovaný študentom 1. ročníka (v počte 184) v Hotelovej akadémii na Južnej triede 10 v Košiciach, dňa 17. 3. a 18. 3. 2015. Zároveň boli žiakom a študentom *distribúované informačné materiály*: „Alzheimerova choroba“ (leták produkcie RÚVZ Košice), leták „Týždeň mozgu – Nedovoľ svojmu mozgu zostarnúť!“¹ (leták) a Dotazník porúch pamäti¹ (1. edícia Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, Nadácie Memory, Centra Memory a spoločnosti Lundbeck Slovensko, s. r. o.);

široká verejnosť bola oslovená prostredníctvom informácie na webovom sídle RÚVZ so sídlom v Košiciach (s presmerovaním na stránku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti).

O aktivity tohto zamerania je záujem, preto v informovaní verejnosti pokračujeme i mimo kampane.

2. *Svetový deň Pohybom ku zdraviu – 10. máj*, k uvedenému termínu bola činnosť realizovaná v širšom časovom úseku, mala informačný, edukačný i poradenský charakter, primárne bola venovaná vekovej kategórii 50+ a seniorom z denných centier. Popri tejto cieľovej skupine boli oslovené aj ďalšie. Konkretizáciu aktivít uvádza bod **9.1 (A.I.2.)**.

3. *Mesiac úcty k starším – október*, termín sme propagovali cez edukačno-poradenské aktivity uskutočnené v časovom období od 8. 10. 2015 do 2. 11. 2015. Vykonaných bolo celkovo 19 aktivít, spolupracujúcich inštitúcií bolo 5. Súčasťou edukácie bola distribúcia informačno-propagačných materiálov k danej tematike (letákov, skladačiek) od rôznych editorov vrátane ÚVZ SR. Z hľadiska prehľadu uvádzame druh zariadenia a náplň intervencie:

– Zariadenie pre seniorov – Domov sv. Anny, n. o., Olšavská 25, Poproč (8. 10. 2015), uskutočnené aktivity: prednáška – teoretický výklad s besedou na témy *Zdravý životný štýl s akcentom na riziká osteoporózy, prevenciu pádov; Očkovanie vo vyššom veku*; ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia (vybrané vyšetrenia a poradenstvo k zdravému spôsobu života) s počtom edukovaných/vyšetrených seniorov: 25;

– Denné centrum seniorov MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice (8. 10. 2015, 14. 10. 2015, 21. 10. 2015, 29. 10. 2015, 2. 11. 2015), forma aktivity: 4x poradenstvo k pohybovej aktivite, so zameraním na prevenciu osteoporózy: názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov; 1x prednáška – teoretický výklad s besedou na tému *Alzheimerova choroba*; 1x ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia (štandardné vyšetrenie s poradenstvom k zdravému spôsobu života pre 9 klientov). Celkový počet edukovaných seniorov: 67;

– ARCUS – Špecializované zariadenie a zariadenie pre seniorov, Skladná 4, Košice (9. 10. 2015), uskutočnené aktivity: prednáška – teoretický výklad s besedou na tému *Prevencia osteopénie a osteoporózy pohybom*; poradenstvo k pohybovej aktivite, so zameraním

na prevenciu osteoporózy: názorná ukážka cvikov – rozcvička a precvičovanie zostavy cvikov. Počet edukovaných seniorov: 43;

– Denné centrum seniorov pri MČ Košice-Západ, Laborecká 2, Košice (15. 10. 2015), uskutočnené aktivity: prednáška – teoretický výklad s besedou na témy *Zdravý životný štýl – chráňte si svoje zdravie; Osteoporóza a riziká vzniku osteoporotických zlomenín, predchádzanie pádom; Absolvovanie preventívnych prehliadok; Očkovanie vo vyššom veku*; ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia (štandardné vyšetrenie s poradenstvom k zdravému spôsobu života). Počet edukovaných/vyšetrovaných seniorov: 14;

– Denné centrum Moldava nad Bodvou, Hlavná 81, Moldava nad Bodvou (19. 10. 2015), forma aktivity: prednáška – teoretický výklad s besedou na témy *Zdravý životný štýl – chráňte si svoje zdravie; Osteoporóza a riziká vzniku osteoporotických zlomenín, predchádzanie pádom; Absolvovanie preventívnych prehliadok; Očkovanie vo vyššom veku*; ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia (štandardné vyšetrenie s poradenstvom k zdravému spôsobu života). Počet edukovaných/vyšetrovaných seniorov: 11.

S Denným centrom seniorov pri MČ Košice-Sever, Obrancov mieru 2, Košice, sa počas roka 2015 zintenzívnila spolupráca. Pre klientov centra sme realizovali opakované stretnutia zamerané na prevenciu osteoporózy u seniorov. Ich náplňou bola podpora pohybovej aktivity cez krátky cvičebný program na posilnenie pohybového systému (v tempe primeranom veku a zdravotnému stavu účastníkov). V priebehu dvoch mesiacov (v čase od 8. 10. 2015 do 10. 12. 2015) sme uskutočnili 10 stretnutí/poradenstiev cca v týždňových intervaloch).

Z hľadiska celoslovenského a regionálneho pôsobenia, zúčastnili sme sa ako členovia, zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov, ktorého organizátorom bol ÚVZ SR, Odbor podpory zdravia. Stretnutie sa konalo na RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ul. Nemocničná 4, dňa 15. 4. 2015.

Ďalším podujatím, na ktorom sme brali účasť, bola konferencia na tému "EÚ informačný HUB pre neformálnu starostlivosť" (výstup projektu Innovage – Social innovations promoting active and healthy ageing, realizovaného v rámci podpory EK). Organizátorom konferencie bolo Občianske združenie pre trvalo udržateľný rozvoj Slovenska. Miestom konania bola Teologická fakulta v Košiciach, Hlavná 89, dňa 22. 5. 2015.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V rámci edukačného pôsobenia na školách v spádovom území sme realizovali rôzne zdravotno-výchovné aktivity (uvedené aj v bode 9.1).

Dominovali *skupinové intervenčné metódy* – prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy, uskutočnená k 9 hlavným témam (prevencia drogových závislostí, vrátane závislostí od legálnych drog a osobitne fajčenia; zdravý životný štýl a výživa; hygiena životného prostredia; prvá pomoc a prevencia úrazov; výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu; prevencia pohlavne prenosných nákaz a infekcie HIV/AIDS; stomatohygiena; prevencia infekčných ochorení – chrípky, vírusovej hepatitídy typu A; duševné zdravie). Kvôli zvýšeniu účinnosti nášho vplyvu tvoríme a distribuujeme propagačno-náučný materiál najmä letáky a plagáty, využívame videoprojekciu, uplatňujeme rôzne formy skupinovej práce, spätnej väzby a pod.

Tradičné skupinové edukačné aktivity boli vykonané na 4 materských školách, 18 základných školách (I. a II. stupeň), 10 stredných školách – gymnáziách, SZŠ, SOŠ a i. (na niektorých opakovane), v 4 domovoch mládeže, v 2 detských domovoch a 1 VŠ. Intervenovaných v rámci vyššie uvedených tém a navštívených škôl, školských zariadení bolo spolu cca 4005 detí/žiakov/študentov.

Projekt „Hrou proti AIDS“ (interaktívna panelová diskusia) – hromadná vzdelávacia aktivita, bola prezentovaná na 2 základných školách, s celkovou účasťou 77 žiakov.

Poradensko-konzultačnú činnosť v oblasti zdravotno-výchovnej metodiky, práce s informačno-propagačným materiálom (letáky, plagáty, brožúry) a v oblasti výpožičky videofilmov z našej filmotéky, poskytujeme na požiadanie, resp. podľa aktuálnosti. V rámci informačno-propagačnej činnosti sme distribuovali materiál „*Ponuka na spoluprácu pri realizácii zdravotno-edukačných aktivít*“ rôznym inštitúciám v územných obvodoch okresov Košice-mesto a Košice-okolie.

Na podporu propagácie internetového (súťažného) kurzu zdravého životného štýlu: „Hravo ži zdravo“ sme písomne oslovili základné školy v našom spádovom území. Kurz je určený žiakom ZŠ, najmä na 2. stupni, a súťažne len pre žiakov 5. ročníka. Vyhlasovateľom súťaže je Potravinárska komora Slovenska pod záštitou Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku a Úradu verejného zdravotníctva SR. Kurz reaguje na absenciu systematického programu o správnych stravovacích návykoch detí v našich školách.

RÚVZ Košice v rámci participácie na projekte formou jeho propagácie ponúklo osloveným školám spoluprácu v organizovaní zdravotno-výchovných aktivít na tému „Zdravie a zdravý životný štýl školákov“. Na webovom sídle RÚVZ Košice (v položke Aktuality) bol umiestnená upútavka – informačný leták ku kampani z edície RÚVZ Košice, s možnosťou jeho využitia k nástennému vystaveniu alebo rozhlasovému vysielaniu na školách.

Na základe usmernenia ÚVZ SR, zapojili sme sa do komunikačnej kampane o násilí páchanom na deťoch a o kontaktoch pomoci, ktorá sa realizuje v intenciách Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Garantom kampane je Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch MPSVaR SR. V súvislosti s našou účasťou na kampani a podporou osvetu, zúčastnili sme sa odborného a koordinačného stretnutia k problematike násilia páchaného na deťoch – školenia ku komunikačnej kampani (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Žižkova 21, dňa 10.12.2015).

Zúčastnili sme sa workshopu „Kyberšikana a neúmyselné úrazy detí v SR“ v rámci BCA spolupráce medzi Regionálnym úradom SZO pre Európu a MZ SR na roky 2014 – 2015 (MZ SR, Limbová 2, Bratislava, 27. 4. 2015).

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Pilotná časť projektovej úlohy (pod názvom „*Stomatohygiena u detí predškolského veku – zdravotno-výchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia*“), so začiatkom realizácie na regionálnej úrovni v roku 2008, sa stala komponentom celoslovensky riešeného projektu od roku 2009. Obsahový rámec pilotnej časti nadväzoval na pôvodný celoslovenský projekt z roku 2005, bol však z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnený a rozpracovaný na podmienky územných obvodov Košice-mesto a Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Košiciach a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika a Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach. Na základe požiadavky ÚVZ SR, sme začiatkom roka 2015 aktualizovali anotáciu predmetnej úlohy č. 9.6.2 „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“, ktorá sa stala súčasťou dokumentu Programy a projekty ÚVZ v SR na rok 2015 a na ďalšie roky (kapitoly 9 Podpora zdravia).

Spoluriešiteľmi sú vybrané materské školy (ďalej len MŠ) z Košíc a okolia (v celkovom počte 19, t. j. 9 mestských a 10 vidieckych, z toho 3 MŠ s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia), ďalej *príslušná samospráva* podľa miestne spadajúcich MŠ (11 samosprávnych orgánov – zriaďovateľov škôl) a *iné oslovené subjekty (partneri a donori)* v celkovom počte 14, menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s.; Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.; Interpharm Slovakia, a. s.; EuDent, s. s r. o.; MČ Košice – Staré Mesto; KK Dent, s. s r. o. Prešov; Listerine®; Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed International, s. s r. o. Košice; Anežka centrum, s. s r. o.; Magistrát mesta Košice; Mesto Medzev a od roku

2010 aj PROFIMED International, s. s r. o.; *GC EUROPE N.V.* Slovakia a stomatológ MUDr. Milan Tomka.

Pilotná časť regionálneho projektu zahŕňala edukačné pôsobenie, dotazníkový prieskum (realizované cez RÚVZ Košice) a monitorovanie stavu orálneho zdravia (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na úlohe). Podľa metodického plánu, hlavnou cieľovou skupinou boli deti vo veku 3 – 6 rokov, ďalšiu cieľovú skupinu tvorili rodičia a učiteľky MŠ. Vytvorené boli dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu. *Cieľom tejto klinickej časti projektu* bolo zhodnotiť súčasný stav v kazovosti chrupu detí a posúdiť efektívnosť intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov). *Cieľom dotazníkového prieskumu*, ktorého respondentmi boli rodičia detí a učiteľky MŠ, bolo získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup a skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu prospektívneho zdravotno-edukačného pôsobenia.

Vyhodnocovanie projektu bolo prolongované z dôvodu rozšírenia skúmaného súboru o sociálne znevýhodnenú časť detskej populácie, ktorá pre komparatívne účely sa nachádza vo vekovej skupine 4, 6 a 12 rokov.

Retrospektívne môžeme činnosť v rámci úlohy charakterizovať takto:

Obe *prieskumno-výskumné aktivity* sa súbežne na všetkých MŠ vykonali cca po dvoch rokoch.

Vstupnú *prehliadku chrupu* v roku 2008 absolvovalo **471** detí (z toho 68 bolo rómskych) vo veku v priemere 4 rokov. *Výstupnej prehliadky* sa v rokoch 2010-2011 zúčastnilo **441** detí (z toho 68 rómskych) vo veku cca 6 rokov. Na základe vybraných zistení je možné konštatovať, že v priemere 50,74 % 4-ročných detí má intaktný chrup. (u nerómskych detí je to 54,84 % a u rómskych 26,47 %). Sanovanosť chrupu je na nízkej úrovni, v priemere 5,44 % (u rómskych detí takmer nulová). S odstupom dvoch rokov sa intaktný mliečny chrup vyskytol u 30,84 % 6-ročných detí (u majoritnej skupiny s podielom 32,98 % a u rómskych detí 19,12 %). Z hľadiska porovnania, bol skúmaný súbor detí rozšírený aj o vekovú skupinu 12-ročných detí (neintervenované).

Dotazníkového šetrenia sa vo vstupnej fáze zúčastnilo **443** respondentov – rodičov detí a **118** učiteliek, vo výstupnej fáze (v roku 2010) to bolo **369** rodičov a **95** pedagógov. Distribuované boli tri druhy dotazníkov, zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR.

Preventívne aktivity vzdelávacieho charakteru zahájené v roku 2008 boli určené trom cieľovým skupinám – deťom, učiteľkám a rodičom.

Z hľadiska sumárneho prehľadu, v priebehu dvoch rokov (t. j. 2008 – 2010) sa v rámci prvej *intervenčnej skupiny* (9 MŠ), medzi vstupnou a výstupnou prehliadkou chrupu a ústnej dutiny, uskutočnilo u detí spolu 65 stretnutí (opakovaná edukácia). *Intervencie vo vzťahu k učiteľkám a rodičom* sa vykonali zväčša jednorazovo.

U druhej intervenčnej skupiny (10 MŠ) sa zdravotno-edukačné pôsobenie ukončilo v I. polroku 2011. Edukácia detí sa začala realizovať po výstupnej prehliadke chrupu v roku 2010. Na všetkých 10 MŠ sa realizovalo spolu 34 edukačných hodín s určením pre deti, 11 intervencií pre pedagógov a 6 pre rodičov.

Z hľadiska metodického prístupu, uplatňovaný bol interaktívny a hravý spôsob (zahrňujúci výklad, besedu) s využitím rôznych výučbových pomôcok, ako magnetická tabuľa Flipchart s použitím symbolov a piktogramov (znázorňujúcich zdravé a pokazené zuby, ovocie, zeleninu, sladkosti), DVD, maľovanky, detské zubné pasty, kefky, modely chrupu, ústne zrkadielka, tablety na detekciu zubného povlaku a i.

O výsledkoch a záveroch regionálnej časti projektu bude prostredníctvom publikačných výstupov oboznámená odborná i laická verejnosť vrátane participujúcich subjektov.

Zo zmieneneho dotaznikoveho prieskumu vyberame výňatok – niekoľko sumárnych všeobecných postrehov, zistení, týkajúcich sa obľuby sladkostí, sladkých jedál, nápojov a ústnej hygieny u detí a rodičov z pohľadu celosúborových výsledkov zo vstupného a výstupného šetrenia.

Podľa preferencie druhu prijímaných tekutín u detí, najčastejšie bol uvádzaný čaj, aj keď v jeho príjme nastal pokles oproti vstupnému prieskumu (zo 44,5 % na 34,5 %). Ten bol sprevádzaný miernym nárastom konzumácie čistej vody (20,7 % : 25,7 %), ale aj rôznych sladkých nápojov (19,7 % : 23,2 %). Veľmi nízko zastúpená je konzumácia mlieka (0,9 % : 1,4 %). V nasledovných položkách sa stav medzi oboma prieskumami zreteľne nemenil: Viac ako polovici detí z celého súboru rodičia pravidelne kupujú sladkosti. Denne jedáva nejakú sladkosť každé druhé dieťa. Napríklad, cukríky konzumuje niekoľkokrát za týždeň viac ako tretina detí (denne cca 15 % z nich). Jedno balenie čokolády za týždeň si dáva cca 40 % detí. Ostatné sladkosti (medovníky, keksy, tyčinky, napolitánky) má niekoľkokrát týždenne takmer polovica detí (vyše 45 %), denne cca pätina (vyše 20 %). Domáce koláče, resp. iné sladké jedlá jedáva raz týždenne cca polovica opýtaných a niekoľkokrát za týždeň viac ako pätina detí. Sladkosť pred ovocím uprednostňuje viac ako polovica detí. Naproti tomu zeleninu konzumuje s obľubou cca 58 % detí. Aj keď obľúbenosť sladkých pokrmov a sladkostí u detí je zrejmá, vyvažujúcim faktorom je priaznivý posun v umývaní zubkov v škôlke (z 33,2 % na 72,9 %). Rozšírenosť a udržateľnosť tohto trendu by mohlo napomôcť podpore ústneho zdravia v predškolskom veku.

Väčšina opýtaných rodičov (62,5 %) vyhľadala prvý raz zubného lekára s dieťaťom vo veku 2 – 3 rokov. Ako dôvod prevláda preventívna prehliadka, dvakrát za rok ju absolvovala v priemere tretina detí. S návštevou zubára spája negatívne, resp. iné nešpecifikované pocity vyše 60 % detí. Deti našich respondentov si začali samostatne (bez nútenia) čistiť zuby vo veku cca 2,7 rokov. Väčšina rodičov pre ne volí detskú zubnú pastu.

Rodičia v rámci svojej ústnej hygieny, najčastejšie uviedli frekvenciu čistenia zubov dvakrát denne. Ako hlavný dôvod čistenia chrupu bol uvádzaný najmä zdravotný (u cca 44 % opýtaných) a estetický (u cca 31 % opýtaných). Z hľadiska uplatnenej techniky čistenia zubov, dominovali krúživé pohyby (s podielom cca 54 %). Pätina rodičov volila čistenie zubov od krčka k žuvacej ploche, a takmer pätina opýtaných vodorovné pohyby (nesprávny spôsob). Pri kúpe zubnej kefy respondenti podľa odpovedí prihliadajú najmä na mäkkosť, tvar štetín a následne na cenu. Keľku si menia cca po 2 – 3-mesačnom používaní.

Pre zachovanie zdravého chrupu, väčšina respondentov uviedla potrebu zvýšenej konzumácie zeleniny, ovocia, mlieka a mliečnych výrobkov. Surové ovocie a zelenina je u väčšiny považovaná za podporný prostriedok samočistenia zubov. Z potravín, ktoré poškodzujú chrup, boli v najvyššom zastúpení označené sladkosti. Zároveň za najdôležitejší spôsob ochrany pre vznikom zubného kazu opýtaní vo významnej miere uviedli pravidelnú ústnu hygienu, správnu techniku čistenia zubov.

Pokiaľ ide o zdroje informácií o zdraví ústnej dutiny, naši respondenti (rodičia i pedagógovia) medzi rozhodujúce zaradili zubného lekára, masmédiá, zdravotno-výchovný materiál (brožúry, plagáty).

Ďalšie informácie k plneniu projektovej úlohy:

V územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, o osvetu v oblasti ústneho zdravia prejavujú záujem materské, základné školy a iné zariadenia, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme. V roku 2015 sme intervenovali 10 základných škôl (s účasťou 762 žiakov) a 1 detský domov (s účasťou 12 detí).

9.7 CINDI program SR

Pre aktuálne šírenie hovoreného, písaného slova i obrazovej formy sprostredkovania informácií slúžia iniciatívy rozmanitého charakteru (vo vzťahu k inštitúciám, pri verejne dostupných hromadných akciách i v prístupe k jednotlivcom) ako aj prostriedky masmediálnej prezentácie (denná tlač, rozhlasové a televízne vysielanie) a internetovej komunikácie.

Plnenie cieľa na regionálnej úrovni predstavujú najmä intervenčné aktivity v zmysle individuálnej i populačnej stratégie vo vzťahu k úlohám č. 9.1 „Národný program podpory zdravia“, 9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“.

Medzi vybrané skupiny adresného pôsobenia, so zámerom vytvárania odborného potenciálu pre ďalšie rozširovanie informácií, patrili pedagógovia, dobrovoľníci z radov matiek, seniorov, rómski aktivisti, ale i poslucháči vysokoškolského štúdia, odboru Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, u ktorých sa spája záujem o danú problematiku s potrebou prispieť k riešeniu celospoločensky naliehavých úloh.

Prostredníctvom poradenstva vykonávaného na individuálnej i skupinovej úrovni, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou, resp. ovplyvňovanie zložiek životného štýlu jedincov, sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia.

Rozsiahla je edukačná činnosť, orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej sú najviac preferované témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí.

Dlhoročne spolupracujeme s občianskymi iniciatívami, ktoré združujú ľudí v poproduktívnom veku, ako sú denné centrá (predtým kluby dôchodcov). Podobne je tomu v prípade mladých mamičiek s deťmi, ktoré sa zapájajú do činnosti v materských centrách.

So všeobecne kladnou odozvou sa stretávajú naše intervencie pre pracovné kolektívy, napr. u zamestnancov samosprávy, škôl, zo súkromnoprávneho sektora, kde majú pomerne pravidelnú periodicitu.

Zámerom aktivít iniciovaných a organizovaných v rámci kalendára významných termínov je informovať verejnosť (laickú či odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Ich realizácia spočívala vo využití rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Napríklad významný termín SZO – *Svetový deň zdravia (7. apríl)*, tohto roku zameraný na tému: *Bezpečnosť potravín: „od farmy na tanier, robme potraviny bezpečné“*, sme dali do povedomia rôznym cieľovým skupinám:

3. písomne sme oslovili vybrané inštitúcie v regióne Košíc – školy rôzneho stupňa (základné, stredné, vysoké, vrátane študentských domovov), miestnu samosprávu (Úrad KSK, Mesto Košice, miestne úrady MČ v Košiciach, vybrané obecné úrady v okolí Košíc) a iné subjekty (denné centrá seniorov, vybrané športové útvary, materské centrá v Košiciach, mestské kultúrne strediská v Medzeve a Moldave nad Bodvou) – formou listu, zaslaného elektronicky dňa 27. 3. 2015, veci spolupráce v propagačnej oblasti. Adresátom bol sprostredkovaný informačný leták „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ (z edície Kancelárie SZO na Slovensku, 2015);

4. verejnosti sme tému svetového dňa spropagovali cez webové sídlo RÚVZ Košice prostredníctvom dvoch oznamov (v priečinku Hlavné menu – Aktuality), s presmerovaním na stránku ÚVZ SR a na stránku Kancelárie SZO na Slovensku;

5. poradenskú činnosť cez mobilnú Poradňu zdravia sme uplatnili na dvoch akciách, jedna sa konala na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, v Pavilóne chemických disciplín (v spolupráci so Spolkom košických študentov farmácie a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach), dňa 14. 4. 2015, s určením pre poslucháčov a zamestnancov univerzity (s celkovou účasťou 67 osôb); druhá akcia bola v Dennom centre MČ Košice-Západ, Laborecká ul. č. 2, dňa 9. 4. 2014 s určením pre seniorov (s účasťou 21 osôb);

6. výchovno-vzdelávaciu aktivitu na tému Zdravý spôsob života sme zorganizovali na ZŠ Jasov pre žiakov 7. – 9. ročníka s celkovým počtom 45;

7. na základe zadania ÚVZ SR sme realizovali prieskumnú činnosť dotazníkovou metódou so zameraním na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ na vzorke 50 respondentov. Elektronicky zadané údaje z dotazníkov sme za účelom vyhodnotenia zaslali v máji na ÚVZ SR.

Svetový deň duševného zdravia – 10. október, vyhlásený Svetovou federáciou duševného zdravia v spolupráci so SZO, bol tohto roku pod heslom „Dôstojnosť pre duševné zdravie“. Jeho propagáciu sme zabezpečili rovnomennou informáciou uverejnenou na webovom sídle RÚVZ Košice. Súčasne počas mesiaca október boli v problematike podpory duševného zdravia intervenovaní klienti základnej Poradne zdravia.

(Ďalšia činnosť k významným termínom sa nachádza v bodoch **9.1, 9.2, 9.5**).

Pre potreby odborného-metodického usmernenia sa konala pracovná porada vedúcich odborov/oddelení podpory zdravia RÚVZ v SR (Ráztočno, v dňoch 30. 6. – 1. 7. 2015). Organizátorom bol ÚVZ SR, Odbor podpory zdravia.

V rámci vnútroúradného vzdelávania sme prispeli do programu:

– odborného seminára pre MTP pracovníkov (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 31. 3. 2015). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Fabianová, M., Gregová, S. *Vplyv životného štýlu na výskyt chronických ochorení*;

– odborného seminára pre MTP pracovníkov (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 16. 6. 2015). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J., Šmídeková, I. *Chronické choroby – aktuálne fakty o výskyte a globálne ciele zamerané na ich redukciu*;

– odborného seminára pre pracovníkov s VŠ vzdelaním (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 24. 9. 2015). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Kollárová, J., Šmídeková, I. *Chronické choroby – aktuálne fakty o výskyte a globálne ciele zamerané na ich redukciu*;

– odborného seminára pre pracovníkov s VŠ vzdelaním (RÚVZ so sídlom v Košiciach, 24. 9. 2015). Organizátor: RÚVZ so sídlom v Košiciach. Aktívna účasť s príspevkom: Fabianová, M., Gregová, S. *Vplyv životného štýlu na výskyt chronických ochorení*.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

Na základe metodického usmernenia gestora úlohy RÚVZ Banská Bystrica sme sa podieľali na celoslovenskom projekte SZO „Štúdia o fajčiarskych návykoch a zdravotnom uvedomení dospeléj populácie v SR“, tzv. TOHES (Tobacco and Health Educational Survey). Zámerom štúdie je získať informácie pre využitie k modifikácii a posilneniu intervencií v oblasti prevencie fajčenia a ostatných rizikových faktorov chronických neinfekčných chorôb. V rámci surveillancie, štandardnými metódami za použitia dotazníka anonymne zbierať a analyzovať kľúčové údaje o informovanosti obyvateľstva, prevalencii fajčenia, spotrebe tabaku a ďalších indikátoroch. Cieľovou populáciou v prieskume je veková kategória 18 rokov a viac. Pre región RÚVZ Košice bola stanovená vzorka cca 100 respondentov (50 mužov a 50 žien). Pri výbere respondentov podľa bydliska (mesto, vidiek), vekových skupín a pohlavia sme postupovali v zmysle odporučených pokynov. Zber údajov sa realizoval dotazníkovou metódou, formou riadeného rozhovoru s respondentom, v priebehu mesiacov október až november 2014. Údaje z dotazníkov sme vkladali do mustry v programe EpiData. Dotazníky ako aj databázu zadaných údajov sme zaslali gestorovi k celonárodnému štatistickému vyhodnoteniu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úloha 1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Cieľom tejto úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia: redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Oddelenie HŽP sa priamo na riešení tejto úlohy nepodieľa, avšak v rámci svojej činnosti sleduje niektoré zložky životného prostredia, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľov okresu Levice. V oblasti pitnej vody je zabezpečený monitoring pitnej vody z verejných vodovodov v našom okrese, pričom v roku 2015 bolo vyšetrených 218 vzoriek pitných vôd, z ktorých 87,6 % vyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy. V rámci Svetového dňa vody 2015 bolo orientačne vyšetrených 130 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v ukazovateľoch dusičnany a dusitany, z ktorých 49 nevyhovovalo v ukazovateli dusičnany. V oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) 23 hygienických kontrol, pričom neboli zistené nedostatky.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie je zabezpečené oddelením HŽP ako aj prevádzkovateľmi jednotlivých lokalít v celoročných aj v sezónnych zariadeniach. V rámci ŠZD bolo v roku 2015 odobratých zamestnancami oddelenia HŽP 38 vzoriek vôd na kúpanie z kúpacích lokalít a bolo vykonaných 52 hygienických kontrol, pričom neboli zistené žiadne závažné nedostatky. Na LTS 2015 boli uvedené do prevádzky Rekreačné zariadenie Margita – Ilona a Wellness Santovka, prírodná lokalita vodná nádrž Lipovina v Bátovciach nemá prevádzkovateľa a kúpanie je len na vlastné riziko obyvateľov.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sa venuje zvýšená pozornosť dodržiavaniu požiadaviek na vnútorné prostredie budov určených na dlhodobý pobyt ľudí, pri umiestňovaní športovísk a hracích plôch pre deti sú vyžadované zariadenia, ktoré zabezpečia prevenciu nehôd a úrazov detí. Na prevenciu ochrany zdravia detí bolo v roku 2015 odobratých oddelením HDM 40 vzoriek piesku z pieskovísk v meste Levice.

Oddelením HŽP bolo počas tohto obdobia vykonaných 226 kontrol zameraných na ochranu zdravia nefajčiarov.

Úloha 1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska (spolupráca odd. HDM a HŽP)

V rámci tejto úlohy bol oddelením hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Leviciach zrealizovaný dotazníkový prieskum podľa metodického pokynu ÚVZ SR v Bratislave v roku 2014. V okrese Levice bolo do projektu zapojených 150 žiakov ZŠ vo veku 9 – 12 rokov, t.j. 4. – 6. ročník ZŠ a 10 pedagogických pracovníkov základných škôl. Celkovo bolo v rámci daného projektu zozbieraných 469 dotazníkov. V roku 2015 bolo vykonané zadávanie údajov do PC a v mesiaci jún zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

V okrese Levice za rok 2015 evidujeme 58 subjektov, v ktorých sú určené práce z hľadiska zdravotných rizík. Počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie sa vedú v programe ASTR_2011. V roku 2015 boli v 9 organizáciách určené práce z hľadiska zdravotných rizík, v 10 organizáciách boli práce z hľadiska zdravotných rizík prehodnotené, v 3 organizáciách boli práce z hľadiska zdravotných rizík preradené do 2. kategórie. V roku 2015 evidujeme 2850 zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie z hľadiska zdravotných rizík, z toho 628 žien. V okrese došlo oproti roku 2014 k zníženiu počtu pracovníkov, ktorí vykonávajú rizikové práce o 270 a u žien o 52. Toto zníženie je dôsledkom znižovania počtu zamestnancov v niektorých organizáciách a tým aj na jestvujúcich rizikových pracoviskách. Na niektorých pracoviskách došlo k zmene technológie a následne bola na týchto pracoviskách vykonaná objektivizácia pracovného prostredia.

V organizáciách, v ktorých sú už určené práce z hľadiska zdravotných rizík a v ktorých došlo k zmene výroby a strojnotechnologického vybavenia bolo vykonané prehodnotenie vplyvu faktorov pracovného prostredia.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V roku 2015 bolo zamestnancami oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 22 previerok so zameraním na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Pri štátnom zdravotnom dozore bola zistená informovanosť zamestnancov formou kontrolných listov v počte 31.

Pre prevádzky s expozíciou chemickým faktorom bolo schválených 20 prevádzkových poriadkov.

V roku 2015 sme neevidovali žiadnu mimoriadnu situáciu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V roku 2015 evidujeme v okrese 21 zamestnancov, z toho 3 ženy, ktorí vykonávajú rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v kategórii rizika 3 a 4 zamestnanci, z toho 1 žena, ktorí vykonávajú rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v kategórii rizika 4.

V Nemocniciach s poliklinikami, n.o. Nitra, prevádzka ZZ Levice, ambulancia klinickej onkológie sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní jedna lekárka a dve zdravotné sestry.

V stavebno - montážnej firme Ing. Jozef Horniak - VIALLE, Levice, ktorej činnosť je zameraná na opravu miestnych komunikácií sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní 12 muži v profesii asfáltér.

Vo firme Fibra, spol. s r.o., Šahy, ktorej činnosť je zameraná na výrobu sedákov sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii 4 exponovaní 4 zamestnanci, z toho 1 žena.

V roku 2015 bolo v okrese Levice schválených 32 plánov práce na likvidáciu azbestu. Najčastejšie dochádza k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo striech budov a azbestových rúr z bytových jadier. V okrese evidujeme 8 subjektov, ktoré majú oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava na odstraňovanie azbestového materiálu zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Na pracoviskách je pomerne málo profesií, kde by mohol byť zvýšený výskyt chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia a následne aj nepatrné hlásenie podozrení na choroby z povolania.

Za posledné roky je celkovo nízky počet hlásení podozrení na chorobu z povolania.

V prvom polroku 2015 nebolo hlásené a prešetrené ani jedno podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a pracovného prostredia boli pre právnické a fyzické osoby poskytované priebežne informácie na dosiahnutie optimálneho pracovného prostredia. Konzultovali sme prípravnú realizáciu nových prevádzok s predpokladanými negatívnymi vplyvmi, vyplývajúcich z navrhovanej výroby a technológie. Prioritou je umiestnenie novej výroby vo vzťahu k najbližšiemu okoliu, hlavne bytovú zástavbu, rekreačné zariadenia a podobne, nakoľko následné náhradné opatrenia sú zdĺhavé a nie vždy účinné. Následne sa potom rieši problematika navrhovania, usmerňovania a zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu pracovníkov. V poslednom období sa do nových prevádzok inštalujú automatické a poloautomatické procesy výroby, kde nie sú pracovníci vystavení rizikovým faktorom. V mnohých prípadoch sa jedná už o použitú technológiu. Poskytovanie informácií sa týka hlavne azbestu a pracovnej zdravotnej služby.

V rámci programu Zdravé pracoviská sa realizovala analýza rizík práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky). Pozornosť bola zameraná aj na hodnotenie úrovne a účinnosti opatrení vykonávaných zamestnávateľom na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie, vypracovanie prevádzkových poriadkov, zabezpečenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci pracovnou zdravotnou službou a na monitorovanie úrovne expozície zamestnancov rizikovým faktorom. Zároveň sa sledoval a hodnotil zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníkov.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Aktivitu „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ už deviaty rok riešime v drevárskom podniku NEFAB Packaging Slovakia, s.r.o., Industrial Park Géňa, ul. Zeppelina 2, Levice. Hlavným výrobným programom firmy je výroba drevených obalov rôznych veľkostí a tvarov a výroba paliet. Celkový počet pracovníkov v uvedenej organizácii je 116, z toho 28 žien a z toho vo výrobe pracuje 83 pracovníkov, z toho 14 žien. Na rizikovitom pracovisku výroby drevených kontajnerov s rizikovým faktorom hluk v kategórii rizika 3 je exponovaných 83

pracovníkov, z toho 14 žien. Informovanosť zamestnancov o rizikovom faktore na pracovisku výroby drevených kontajnerov bola zistená formou kontrolných listov.

Zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ aj v roku 2015 poskytovali fyzickým a právnickým osobám konzultácie pred zahájením činnosti nových výrobných prevádzok, ako aj konzultácie pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Pri tejto konzultačnej činnosti boli použité zdravotno-výchovné materiály o pracovných rizikách a príčinných súvislostiach k chorobám z povolania a poškodeniam zdravia z práce.

Odborné poradenstvo a konzultácie pre fyzické aj právnické osoby sa týkali najmä:

- ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich zavádzanie do praxe
- zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby
- vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci
- zriadenia chránených pracovísk a dielní
- vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku
- zabezpečenia zdravých pracovných podmienok
- ochrany zdravia zamestnancov pri expozícii faktorom práce a pracovného prostredia
- použitia účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov
- chorôb z povolania
- problematiky fajčenia na pracovisku

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Pre zamestnávateľov a zamestnancov sa priebežne poskytujú informácie zamerané na prevenciu rizík pri práci. V mesiaci október bola v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stránkach Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach zverejnená – EURÓPSKA KAMPAŇ „ZDRAVÉ PRACOVISKÁ – HODNOTENIE RIZÍK“.

V rámci spoločných dozorných aktivít Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach vykonal v spolupráci s Inšpektorátom práce Nitra spoločnú previerku v mesiaci september 2015 v obchodnom reťazci BILLA s.r.o., Bajkalská 19/A, Bratislava predajňa – filiálka BILLA s.r.o., Nádražný rad 7, Levice. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu pracovného prostredia, podmienok práce a zabezpečenia zdravotného dohľadu pri práci.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Problematiku chránených pracovísk a chránených dielní, na ktorých pracuje najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím riešime v súlade so zákonom NR SR č. 96/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Zamestnanci v roku 2015 posúdili 20 nových chránených pracovísk, ktorých priestory boli rozhodnutím uvedené do prevádzky a bolo vydaných 82 stanovísk ohľadom – zriadenia, rozšírenia a preobsadenia pracovného miesta na chránených pracoviskách.
- V roku 2015 evidujeme 155 kontrolovaných chránených pracovísk
- Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 71 subjektoch, ktorý bol zameraný na podmienky práce a pracovné prostredie podľa nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách - 260
- Boli použité kontrolné listy na zobrazovacie jednotky a na pracovisko v počte 65.

- Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky, ktoré by mali vplyv na zhoršenie zdravotného stavu pracovníkov so zdravotným postihnutím.
- Pri výkone ŠZD neboli pracovníkmi oddelenia PPL uložené žiadne opatrenia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – 1. polrok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)
Levice	20	82	155	71	260	65	-	-

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

V kalendárnom roku 2015 zabezpečuje odd. HV plnenie úloh vyplývajúcich zo 6 projektov.

3.1 Monitoring príjmu jódu

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

Kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli.

V kalendárnom roku 2015 bolo odobratých 24 vzoriek jedlej soli k laboratórnemu rozboru. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o soľ z dovozu. Obsah jódu zodpovedal požiadavkám platnej legislatívy a bol v súlade s množstvom deklarovaným na obale.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

V priebehu roka bola odobratá 1 vzorka k laboratórnemu vyšetreniu, ktorá bola zaslaná na RÚVZ Poprad. Vyšetrená vzorka vyhovuje požiadavkám platnej legislatívy vo vyšetrených parametroch.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci plnenie bodov 1 a 2 uvedeného projektu boli k laboratórnemu rozboru odobraté vzorky kozmetických výrobkov v celkovom počte 9. Z odobratého množstva vzoriek neboli k dnešnému dňu doručené laboratórne výsledky 2 vzoriek. Ostatné vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. V prípade hlásenia nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov sú spotrebiteľia upozorňovaní uverejnením zoznamu týchto výrobkov na internetovej stránke regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným denným príjmom (ADI).

Úloha bola plnená v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu. Na základe dotazníkov vyplnených respondentami bolo odobratých 5 vzoriek potravín na vyšetrenie prítomnosti prídavných látok a aróm. V tomto kalendárnom roku to boli glykozidy steviolu, kyselina benzoová, kyselina sorbová, mentofurán a kumarín.

Vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

Overenie kvality balenej vody a vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárnach so zameraním na biologické riziká.

V rámci plnenia tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky vody k laboratórnemu vyšetreniu v prevádzke výrobného závodu. Vyšetrené vzorky vody nevyhovovali mikrobiologickým požiadavkám platnej legislatívy. Po chemickej stránke boli vzorky vody vyhovujúce. Následne bol vykonaný opakovaný odber 2 vzoriek vody, pričom boli zároveň vykonané aj stery z výtokového kohútika. Z vyšetrených 2 vzoriek vyhovovala jedna vzorka mikrobiologickým ukazovateľom, druhá vzorka nevyhovovala v parametri kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 37°C. Odobraté stery vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. Nakoľko výrobca nemá sídlo v okrese Levice, výsledky laboratórnych rozborov boli odstúpené na miesto príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva na doriešenie.

7.5 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia detskej populácie
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu reziduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia reziduí pesticídov
- V priebehu roka boli odobraté 3 vzorky výživy pre dojčatá a malé deti k laboratórnemu rozboru. Vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V zmysle metodického pokynu ÚVZ SR Bratislava pracovníčky RÚVZ so sídlom v Leviciach odd. hygieny detí a mládeže realizovali projekt „ESPAD“.

Prieskum bol realizovaný v okrese Levice na vybraných SŠ: Stredná priemyselná škola, Fr. Hečku 25 Levice (120 dotazníkov), Stredná odborná škola, SNP 41 Šahy (76 dotazníkov). Nakoľko na vybranej SOŠ Šahy nebolo možné naplniť požadovaný počet respondentov (120), prieskum bol realizovaný aj v Gymnáziu s vyučovacím jazykom maďarským Šahy, Mládežnícka 22, kde boli vybraní žiaci 3. a 4 ročníka, celkom 115 respondentov.

Celkom bolo do projektu ESPAD zapojených 235 žiakov.

Vyplnené dotazníky boli zaslané ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v SR. V rámci cielenej sledovanosti bolo zisťované: druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognóza... V roku 2015 bol realizovaný aj v okrese Levice dotazníkový prieskum vekovej skupiny 7 – 10 ročných žiakov, údaje boli získavané od ich rodičov, resp. zákonných zástupcov. Do projektu boli zapojené 2 triedy základných škôl (1 mestská – ZŠ A. Kmeťa, M.R. Štefánika Levice a 1 vidiecka – ZŠ Pukanec). Celkom bolo zozbieraných 60 dotazníkov, za každú ZŠ 30 dotazníkov).

Po zadaní údajov do PC tieto boli zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

RÚVZ so sídlom v Leviciach v roku 2014 realizoval uvedený projekt dotazníkovou metódou, dotazníky boli zaslané k ďalšiemu spracovaniu na ÚVZ SR, ktoré sa realizuje na ÚVZ SR v roku 2015.

Projekt „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“

Gestorom projektu je Úrad verejného zdravotníctva SR, koordinátorom je odbor životného prostredia a zdravia ÚVZ SR.

Projekt bol realizovaný dotazníkovou formou podľa metodického pokynu ÚVZ SR. V okrese Levice bolo do projektu zapojených 150 žiakov ZŠ vo veku 9 – 12 rokov, t.j. 4 – 6 ročník ZŠ (75 žiakov ZŠ Kalná nad Hronom a 75 žiakov ZŠ E.B.Lukáča Šahy) a 10 pedagogických pracovníkov - z každej ZŠ 5 zamestnancov školy.

Celkom boli vyplnené nasledovné dotazníky

žiaci:

„Dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov“ (150 dotazníkov)

„Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka“ (150 dotazníkov)

rodičia žiakov:

„Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka“ (150 dotazníkov)

zamestnanci školy:

„Dotazník o fajčení“ (10 dotazníkov)

riaditeľ školy:

„Dotazník o škole“ (2 dotazníky)

pracovník RÚVZ v spolupráci so správcom budovy školy:

dotazník „Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní (3 dotazníky)

formulár „Kontrola zariadení na osobnú hygienu“ (4 dotazníky)

Celkom bolo v rámci daného projektu zozbieraných 469 dotazníkov.

V roku 2015 bolo vykonané zadávanie údajov do PC a v mesiaci jún zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative) je súčasťou plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Ide o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Jeho cieľom je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou, „dotazník pre meranie detí“ vyplnili pracovníci RÚVZ počas merania detí a „školský dotazník“ vyplnili riaditelia zúčastnených škôl. V okrese Levice boli do projektu

zapojené nasledovné školy: ZŠ Levice Saratovská 43 (za mesto), ZŠ s VJM Želiezovce, Komenského 1 a ZŠsMŠ Šarovce (za vidiek). Celkom bolo do projektu zapojených 66 detí. V roku 2016 bude vykonané PC spracovanie dotazníkov podľa metodických pokynov gestora.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa v mesačných intervaloch zabezpečuje z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu, na oddelenie epidemiológie RÚVZ elektronickou (e - maily) alebo písomnou formou – **úloha sa plní**, v pravidelných mesačných intervaloch príslušní lekári podávajú písomnú alebo elektronickú správu o zahájení očkovania vo svojom obvode – 6 mesiacov.

Kontrola očkovania bola vykonaná v priebehu mesiaca september, v ktorej bolo vyhodnotené obdobie od 1.9.2014 do 31.8.2015. Kontrola očkovania bola vykonaná v 32 pediatrických ambulanciách okresu. Celková zaočkovanosť v okrese presiahla úroveň 95%. Výnimkou je základné očkovanie proti osýpkam, mumpsu a ružienke v ročníku narodenia 2012, kde zaočkovanosť dosiahla 94,15 %.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **odporúčanie:**

o vykonaní 3 odberov TR na kultiváciu–52 prípadov kontaktov s hnačkovým ochorením u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **rozhodnutie:**

o lekárskom dohl'ade – 290 osôb – 24x kontakty so Shigelou, 264 x kontakt s VHA, 2x poranenie zdravotníckeho pracovníka pri manipulácii s injekčnou ihlou

o zvýšenom zdravotnom dozore - 5 osôb v kontakte s VHA

o vykonaní očkovania – 1009 osôb - 1009 očkovaní proti VHA

o podávaní protilátok – nebolo potrebné zahájiť

o podávaní profylaktickej antibiotickej liečby – nebolo potrebné zahájiť

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonaných **šetrenie v ohniskách nákaz – 665 epidemiologických šetrení** prenosných ochorení

6.3 Informačný systém prenosných ochorení - EPIS

prenosné ochorenia i nozokomiálne nákazy – pravidelným denným vkladaním informácií, následným spracovaním a zasielaním v pravidelných týždenných intervaloch = 2102 prípadov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci výkonu ŠZD v lôžkových i ambulantných zdravotníckych zariadení je zabezpečený výkon kontroly hlásenia nozokomiálnych nákaz a zabezpečenia preventívnych opatrení pri výskyte ochorenia. V 1. polroku roku 2015 bolo v okrese Levice hlásených **326 prípadov nozokomiálnych nákaz.**

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Elektronickou formou (e-mail) sa v pravidelných týždenných intervaloch zasiela informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre (aj v prípade negatívnych výsledkov).

Táto správa obsahovala údaje o:

akútnych respiračných ochorení a chrípky - pravidelne v týždenných intervaloch - **53 týždňov**

epidémie tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – jedná sa o systém okamžitého zadávania údajov po výkone šetrenia v ohnisku nákazy – **4x hnačkové ochorenia v epidemiologickej súvislosti, 3x svrab.**

menigitídy (len bakteriálne), sepsy –	0 prípadov
akútne chabé obrny –	1 prípady
osýpky, rubeola, parotitídy -	1 parotitída
vírusové hepatitídy –	10 prípadov
iné informácie -	0 prípadov

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Oddelenie epidemiológie sa podieľa na celoplošnom vyšetrení odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí v určených termínoch.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 11.1.2014 č. OLM/444/1745/2014 bola dňa 11.2.2015 odobratá a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslaná **1 vzorka** odpadovej vody.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 03.02.2015 č. OLM/2216/3697/2015 bolo v dňoch 25.3., 06.5., 24.6., 2015 odobratých a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslaných **6 vzoriek** odpadovej vody.

6.7 Prevenia HIV/AIDS

Ambulancie na výkon prevencie HIV/AIDS sa nachádzajú na RÚVZ - och v sídlach krajov. V prípade výskytu pozitívneho prípadu HIV na RÚVZ Levice zistujeme všetky údaje potrebné k vyplneniu podrobnej správy, s následným zasielaním správy na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Vedúca oddelenia zabezpečuje na požiadanie škôl prednášky týkajúce sa prevencie HIV/AIDS pre študentov stredných škôl v okrese Levice. V prvom polroku 2015 bolo odprednášaných **11 prednášok** s tematikou prevencie HIV/AIDS (názov prednášky Červená stužka) a pohlavné ochorenia infekčnej etiológie Uvedená prednáška je zameraná na prevenciu vzniku a šírenia pohlavných ochorení, s dôrazom na vznik, šírenie, aktuálny výskyt a prevenciu AIDS.

6.8 Poradňa očkovania

Dňom 1.1.2012 zahájila na oddelení epidemiológie činnosť Poradňa v očkovaní. V rámci poradne, ktorú vedie vedúca oddelenia epidemiológie, sa uskutočňujú osobné konzultácie z oblasti povinného pravidelného očkovania osôb dosiahnutých stanovený vek. Konzultačná činnosť, ktorú si klienti dohodnú na základe telefonátu, sa poskytuje 1x mesačne v 1. štvrtok v mesiaci v poobedňajších hodinách, pričom v prípade potreby sa konzultácie poskytujú aj v iných termínoch. V roku 2015 bola poradňa pre klientov k dispozícii 12x, záujem o osobnú konzultáciu neprejavil ani jeden klient. Po vzájomnej dohode termínu konzultácie sa klient do poradne nedostavil. Zamestnanci oddelenia poskytujú telefonické konzultácie ohľadom výkonu očkovania, ktorých bolo poskytnutých **79x**. Najčastejšie dotazy sa týkali výkonu očkovania a hradenia očkovacích látok proti hepatitíde typu A, druhov očkovacích látok proti VHA a VHB, výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, posunutia očkovacieho termínu z dôvodu dočasnej kontraindikácie, možnosť skrátenej očkovacej doby, podávanie viacerých očkovacích látok v jeden deň a iné druhy nepovinného očkovania.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Priority NPPZ pre činnosť OPZ sú zamerané na ovplyvňovanie determinantov zdravia a znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľov. V rámci preventívnych aktivít sme vykonali:

Výživa a stravovacie zvyklosti: Pracovníčky oddelenia odprezentovali 24 prednášok o zdravej výžive spojené s premietnutím z.v. videofilmu pre žiakov ZŠ, SŠ a pre obyvateľov produktívneho veku. V PSV získalo odborné špecializované poradenstvo 44 klientov. Cielené poradenstvo na zmenu stravovacích zvyklostí (nadmotnosť, zvýšený cholesterol) bolo v Poradni zdravia základnej podané 224-krát. S cieľom zlepšiť stravovacie návyky u obyvateľov a zvýšiť uvedomenie o vplyve výživy na zdravie sme v prvom polroku zhotovili 15 panelov, bol distribuovaný zdravotno-výchovný materiál, téma bola spropagovaná na web stránke RÚVZ. V rámci Svetového dňa zdravia, ktorý bol venovaný problematike „Bezpečnosti potravín“ bolo zozbieraných a spracovaných 50 ks dotazníkov „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, téma bola spropagovaná na web stránke a boli uskutočnené 2 prednášky spojené s besedou s obyvateľmi okresu.

Fyzická aktivita: Obyvatelia okresu Levice boli priebežne informovaní o dôležitosti správneho aktívneho pohybu pre zlepšenie svojho zdravia. Svetový deň pohybom ku zdraviu bol spropagovaný na verejných priestranstvách mesta – 8 panelov, na web stránke RÚVZ a v regionálnej tlači. Pohyb ako významný faktor prevencie osteoporózy sme spropagovali v rámci Svetového dňa osteoporózy na 4 paneloch v meste a na web stránke RÚVZ. Význam pohybovej aktivity je zdôrazňovaný vo všetkých prednáškach zameraných na zdravý životný štýl a výživu – 19krát. Aktívny pohyb je priebežne odporúčaný každému návštevníkovi Poradenského centra zdravia. Zvýšenie pohybovej aktivity s cieľom znížiť hmotnosť bolo cielene doporučené 155 klientom PZ, ktorým sme zároveň poskytli z.v. materiál.

Tabak, alkohol, drogy: Svetový deň bez tabaku sme spropagovali na verejných priestranstvách mesta – 4 panely a na web stránke RÚVZ. V Poradenskom centre zdravia bolo fajčiacim 34 klientom podané individuálne odborné poradenstvo v odvykaní od fajčenia. V rámci edukácie na ZŠ a SŠ bolo vykonaných 6 prednášok o škodlivosti fajčenia s použitím z. v. videofilmu „Kým stúpa dym.“ Smokerlyzerom bolo vykonaných 16 meraní na zistenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. Mieru závislosti na nikotíne formou Fagerströmovho dotazníka sme testovali u 5 fajčiacich žiakov SŠ. Bolo odprednášaných 11 prednášok na tému „Drogové závislosti“.

Kontroly fajčenia na verejných miestach:

OVkZ v RÚVZ so sídlom v Leviciach sumarizuje počet vykonaných kontrol dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. V roku 2015 bolo vykonaných **1012 kontrol**. Počet uložených pokút v blokovom konaní – 1krát, výška pokuty 1x10 EUR – uložené oddelením epidemiológie. Počet priestupkov riešených pokarhaním – 1krát.

Prehľad vykonaných kontrol jednotlivými oddeleniami:

oddelenie	EPID	HDM	HV	HŽP	PPL	spolu
	16	226	377	218	175	1012

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V poradenskom centre zdravia – v poradni zdravia základnej bolo klientom priebežne poskytované individuálne poradenstvo zamerané na zdravú výživu s cieľom zníženia počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou. V Poradni správnej výživy bolo poskytnuté poradenstvo zamerané na zníženie hmotnosti 20krát. Klienti PSV uvítali meranie na osobnej váhe s telesnou analýzou, ktorá vyhodnocuje množstvo tuku v tele, množstvo viscerálneho (medziorgánového) tuku, množstvo svalov a bazálny metabolizmus.

V Poradni zdravia základnej bolo 260krát podané poradenstvo o zdravej výžive cielene a OMRONOM bolo zamerané percento tuku v tele 356 záujemcom. V rámci prevencie obezity bolo vykonaných 30 prednášok o správnej výžive, obezite a o význame pohybovej aktivity.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu

O kampani bola verejnosť informovaná v Regionálnych médiách, na paneloch umiestnených na verejných priestranstvách mesta, na web stránke RÚVZ LV a MsÚ Levice. Informácie o kampani a Účastnícke listy boli zaslané MsÚ, obciam, ZŠ, SŠ v okrese LV elektronickou formou. Osobné doručenie a zozbieranie Účastníckych listov sa vykonalo v Kluboch seniorov. Ponuku zapojiť sa do kampane využili aj klienti stacionárnej a mobilnej PZ. Do RÚVZ so sídlom v Leviciach bolo doručených 13 Účastníckych listov.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cielene bolo vykonaných 11 prednášok pre ZŠ a SŠ. Prednášky boli spojené s besedou o škodlivosti alkoholu a opodstatnenosti znižovania jeho spotreby v dospelosti. V PZ bolo 32 klientom na základe zvýšenej hodnoty Triglyceridov podané odborné poradenstvo o zmene stravovacích návykov. Bolo im doporučené znížiť spotrebu predovšetkým nasýtených tukov a obmedzenie príjmu alkoholu.

V druhom polroku 2015 bola zrealizovaná „prierezová štúdia o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15 – 29 rokov“. Prieskumný súbor za RÚVZ so sídlom v Leviciach tvoril reprezentatívnu vzorku 82 osôb rozdelených podľa veku, pohlavia a vzdelania. Údaje zo zozbieraných dotazníkov boli vkladané do Excel súboru, ktorý bol následne zaslaný k ďalšiemu štatistickému vyhodnocovaniu.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

V Klube dôchodcov v Leviciach boli k Svetovému dňu Pohybom ku zdraviu odprednášané 2 prednášky pre 105 zúčastnených členov klubu 50+, zamerané na zdravý životný štýl a pohybové aktivity seniorov. Na verejných priestranstvách mesta na 4 paneloch a na web stránke RÚVZ boli umiestnené zdravotno-výchovné materiály k aktuálnej téme. 56 záujemcom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál, meranie tlaku krvi, % tuku v tele a BMI. Fajčiarom sa vykonalo meranie CO₂ vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzéróm. Zúčastneným bolo podané cieleňé odborné poradenstvo.

V rámci kampane Vyzvi srdce k pohybu sme do všetkých klubov dôchodcov distribuovali Účastnícke listy a poskytli informácie o zapojení sa do kampane.

Počas konania akcie „Deň zdravia mesta Levice“ sa našich sprievodných aktivít v dopoludňajších hodinách zúčastňovali aj obyvatelia mesta 50+, ktorým bolo poskytnuté vyšetrenie rizikových faktorov a odborné poradenstvo zamerané na ochranu a podporu zdravia. Aktivít sa zúčastnilo 54 obyvateľov 50+.

Október - Mesiac úcty k starším – „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“, v dvoch obciach okresu sa uskutočnili edukačné aktivity zamerané na zdravý životný štýl seniorov pre cieľovú skupinu 65+, ktoré absolvovalo 53 seniorov. Zúčastneným sa poskytla možnosť vyšetrenia RF srdcovo-cievnych ochorení, ktorú využilo 40 zúčastnených obyvateľov.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Oddelenie aktívne spolupracuje so ZŠ a SŠ v okrese Levice. V roku 2015 bolo pre žiakov vykonaných 78 prednášok a besied s použitím zdravotno-výchovných DVD nosičov, s poskytnutím zdravotno-výchovného materiálu a informácií o zdravom spôsobe života. Spolu bolo na prednáškach edukovaných 1759 žiakov. Všetky ZŠ a SŠ v okrese Levice boli

oslovené E-mailovou formou pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku, k zapojeniu sa do kampane Vyzvi srdce k pohybu a bola im poskytnutá aktualizovaná ponuka prednášok.

9.6.2 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

V rámci prevencie zubného kazu sa uskutočnilo 9 prednášok spojených s premietaním zdravotno-výchovných DVD pre deti MŠ a I. stupeň ZŠ. Prednášky sú zamerané na formovanie postojov detí k správnej výžive a stomatohygieni.

9.7 CINDI program SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie, predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení. V poradenskom centre zdravia bolo v prvom polroku 2015 vyšetrenie a poradenstvo poskytnuté 490 obyvateľom okresu.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Oddelenie VkZ sa spolupodieľalo na úlohe oddelenia HV. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok E 200 – E 203 (Kyselina sorbová – sorbany), E 210 – E 213 (Kyselina benzoová – benzoany), E 960 (glykozidy steviolu) a aróm (mentofurán, kumarín) na základe dotazníkovej metódy (24 hod. jedálny lístok), ktorá sa vykonala u 20 respondentov, rozdelených podľa pohlavia a veku. Zrealizovala sa distribúcia, zber dotazníkov, analýza jedálnych lístkov a výber potravín obsahujúcich prídavné látky a arómy. V rámci projektu sa vykonala monitoring spotreby a výskytu vybraných prídavných látok v potravinových výrobkoch v distribučnej sieti hypermarketov a vybraných predajní na území mesta Levice. Spracované informácie boli poskytnuté oddeleniu HV ku konečnému spracovaniu. Klientom v počte 20 bolo poskytnuté odborné poradenstvo.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Leviciach

STRAVOVACIE NÁVYKY A SPOTREBNÝ POTRAVINOVÝ KÔŠ u obyvateľov okresu Levice

Okres Levice patrí k regiónom vykazujúcim dlhodobo nepriaznivé ukazovatele zdravotného stavu obyvateľov, pretrvávajú vysoká chorobnosť a úmrtnosť, hlavne na ochorenia srdcovo-cievne a nádorové, čo môžu ovplyvňovať aj stravovacie návyky. V okrese Levice bol uskutočnený v roku 2015 cielený prieskum v stravovacích návykoch a spotrebe jednotlivých potravinových komodít u obyvateľov okresu Levice dotazníkovou formou.

Cieľ štúdie

Zistenie stravovacích návykov a reálnej spotreby jednotlivých potravinových komodít u obyvateľov v okrese Levice v roku 2015 v porovnaní s odporúčanými dávkami potravín SR. Zistenie ako sa časom stravovacie návyky a spotreba jednotlivých druhov u obyvateľov okresu Levice zmenili v porovnaní s analýzou uskutočnenou v roku 1998 a 2003.

Analýza spotreby potravín môže odhaliť deficit alebo prebytok konzumácie jednotlivých potravín. Na základe analýzy štúdie bude možné vypracovať nové odporúčania na zmeny stravovacích návykov a spotreby jednotlivých potravinových komodít v cieľových skupinách. Závery bude možné využívať v zdravotno - výchovnej činnosti na regionálnej úrovni (intervenčná prednášková a publikačná činnosť) a každodennej práci oddelenia hygieny výživy a v poradni správnej výživy.

Úloha je riešená dvojročne - v rokoch 2015 a 2016.

Výber súboru a zber informácií

V okrese Levice žilo ku koncu roku 2014 celkovo 113 511 obyvateľov, z toho žien 58 683 (51,7%) a mužov 54 828 (48,3%). Počet obyvateľov žijúcich v mestách je 52 261 (46%) a žijúcich na vidieku 61 250 (54%).

Z dôvodu zabezpečenia objektívnosti a efektívnosti štúdie bolo žiaduce čo najvyššie percento návratnosti dotazníkov z proporcionálneho rozloženia záujmovej skupiny (obyvatelia celého okresu) a preto boli požiadané o spoluprácu pri realizácii štúdie školy, samosprávy miest a obcí.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva zabezpečil distribúciu 800 dotazníkov podľa veku, pohlavia a bydliska. Respondenti súboru boli vybraní náhodným výberom.

Dotazníky boli distribuované spolu 800 obyvateľom (0,70%) v okrese Levice (50% obyvateľov z miest, 50% obyvateľov z vidieka). Výber žiakov a študentov v školách sa riešil podľa pohlavia, veku a bydliska (100 žiakov).

Výber respondentov z radov dospeljej populácie bol riešený podľa veku a pohlavia v spolupráci s 89 obcami (85 obcí a 4 mestá) v okrese Levice (700 obyvateľov).

Do 85 obcí na vidieku bolo distribuovaných 350 ks dotazníkov a maximálny počet pre jednu obec bol 6 ks dotazníkov. Rozdelenie 350 ks dotazníkov v 4 mestách bolo nasledovné: Levice - 231 ks, Šahy - 49 ks, Želiezovce - 49 ks, Tlmače - 21 ks.

Dotazníky obsahujú príhovor a žiadosť o spoluprácu respondenta v úvode, s vysvetlením a príkladom v závere. Dotazníky sú anonymné /rozdelené do troch častí/.

V prvej úvodnej časti sú všeobecné otázky (bydlisko, pohlavie, vek, ekonomická aktivita, prítomnosť ochorení) - z dôvodu zaradenia respondentov do štatistických skupín a možného vplyvu týchto ukazovateľov na výsledky hodnotenia. Druhá časť dotazníka obsahuje otázky zamerané na sledovanie stravovacích návykov (forma stravovania - rozdelenie príjmu stravy počas dňa, zmeny diéty vo vzťahu k príčinám). V tretej časti dotazníka je sledované množstvo spotreby jednotlivých potravín (65 komodít).

V druhom polroku 2015 sa uskutočnila spolupráca so školami a samosprávami miest a obcí formou distribúcie a zberu dotazníkov sledovanej štúdie. Distribúcia dotazníkov v spolupráci so ZŠ a SŠ v počte 100 ks bola realizovaná v jednej mestskej a v jednej vidieckej základnej škole v počte 50 ks a v 2 SŠ (Gymnázium Želiezovce, SOŠ Sv. Michala) v počte 50 ks. Distribúcia dotazníkov v spolupráci so samosprávami miest a obcí 700 ks. Občanom mesta Levice v spolupráci so Zdravým mestom Levice z dôvodu veľkého súboru pre zber dotazníkov v počte 231ks boli distribuované dotazníky s obálkami s uvedenou adresou RÚVZ so sídlom v Leviciach a poštovou známkou k spätnému zaslaníu.

Návratnosť dotazníkov z 800 ks v roku 2015 bola 65%-ná a počet členov reprezentatívneho výberového súboru je zatiaľ 522 respondentov.

V roku 2016 sa uskutoční ukončenie návratnosti dotazníkov. Zo získaných vyplnených dotazníkov z miest, obcí a škôl budú informácie analyzované v pripravenej maske MS EXCEL. Spracovanie v PC, analýza získaných informácií a konečné záverečné hodnotenie bude vykonané v roku 2016.

Médiá za RÚVZ:

Prednášky: 105

Tlač – 11 x

Televízia – 4 x

Web RÚVZ Levice – 18 x

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Išlo o pokračovanie úlohy vybraných RÚVZ v SR (RÚVZ Lipt.Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Poprad), gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline.

Hlavným cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách aqvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických a mikrobiologických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách.

V rámci Slovenskej republiky je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasť tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou či už termálnou alebo teplou pitnou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých sú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj množstvom živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch. Vplyv na mikroklimatické podmienky majú aj veľké presklenené plochy týchto hál a konštrukcie striech z rôznorodých novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať vytváranie skleníkových efektov.

Je žiadúce overiť ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu je potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, pretože nie sú dostatočné informácie a kvalite ovzdušia a plôch.

Etapy riešenia predpokladajú postupné meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotenie vplyvu sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách, doplnené o kvalitu vody na kúpanie a mikrobiologickú kontrolu vybraných plôch stermi, po upresnení metodiky stanovení rozsahu meraných ukazovateľov.

Výstupy úlohy bude tvoriť zber údajov o faktoroch vnútorného prostredia bazénových hál, vykonanie určených meraní mikroklimatických parametrov. Analýza získaných údajov, formulácia záverov a odporúčaní, prezentácia výsledkov. Zistenie súboru indikátorov, ktoré môžu slúžiť pre kvalifikované rozhodovanie v oblasti životného prostredia a verejného zdravia. Návrh na monitorovanie vybraných ukazovateľov a návrh na prípadné doplnenie legislatívy o aktualizáciu nových ukazovateľov.

Úloha sa začala plniť v priebehu roka 2013, ukončenie úlohy bolo plánované do 31.12.2015.

RÚVZ so sídlom v Lipt. Mikuláši bol iniciátorom uvedenej úlohy a je jedným z vybraných riešiteľských pracovísk na jej plnenie.

V priebehu roka 2015 sa v úlohe pokračovalo v letnom období meraním mikroklimatických podmienok, meraním imisii hluku, skúšok ovzdušia sedimentačnou metódou a aeroskopom a odberom vzoriek bazénových vôd a pitnej vody.

Podľa doteraz nameraných údajov z meraní mikroklimatických podmienok bolo zistené prekročenie optimálnych a prípustných operatívnych teplôt podľa Tab. č. 2 a Tab. č. 3 vyhlášky MZ SR č. 544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci. Namerané hodnoty boli posúdené v nadväznosti na režim práce a odpočinku pracovníkov a bolo zistené, že pri prijatom režime práce a odpočinku a pitnom režime v teplom období roka, nie je predpoklad ohrozenia zdravia pracovníkov (plavčikov) nadmernou tepelnou záťažou. Denná expozícia pobytu plavčikov v priestoroch Tropical Paradise trvá počas 12 hod. pracovnej zmeny 2 hodiny, t.j. 120 minút. Plavčíci sa striedajú na danom pracovisku v jedno hodinových intervaloch, celkove ide o 6 plavčikov. Zamestnávateľ zabezpečuje všetkým zamestnancom počas mesiacov júl a august pitný režim, dodaním 1,5 l minerálnej vody počas pracovnej zmeny.

Pri meraní skúšok ovzdušia v rôznych lokalitách bazénovej haly na plochách bola zistená kvalitatívne prítomnosť napr. plesní, staphylococcus epidermidis, sarcina species, aeróbných sporulujúcich mikroorganizmov. V menšom rozsahu boli zistené aj negatívne výsledky prítomnosti mikroorganizmov na plochách bazénovej haly. Vyhodnotenie nameraných výsledkov a ich správna interpretácia budú tvoriť tiež jeden z výstupov údajov o faktoroch vnútorného prostredia bazénových hál. Vyhodnotenie úlohy by malo byť ukončené v priebehu r. 2016.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Úloha č. 2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Úloha bola plnená v nasledovnom rozsahu:

- **Štátny zdravotný dozor** – počet kontrol **434** (ŠZD na základe písomného podnetu, žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky, kolaudácií a kontrola rizikových prác)
- posudzované prevádzkové poriadky a posudky o riziku – **počet schválených prevádzkových poriadkov 173**
- počet nariadených opatrení rozhodnutím: **566 opatrení** (prerušené konania, rozhodnutia o uvedenie priestorov do prevádzky, pokyny, vyhlásenie rizikových prác, opatrenia ukladané v rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru)
- konzultácie a usmernenia – **počet 615**

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Evidencia rizikových prác je vykonávaná v programe ASTR, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z rozhodnutí o určení rizikových prác a povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľa z príslušných ustanovení § 30 zákona č. 355/2007 Z.z., najmä:

- vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia
- zabezpečenie zdravotného dohľadu a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu u pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu u pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- zabezpečenie hodnotenia zdravotného rizika, vypracovanie kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a posudku o riziku
- vedenie a uchovávanie evidencie zamestnancov podľa kategórií prác
- zabezpečenie poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov a kontrolu ich používania

Na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru RÚVZ vydal pokyny na plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z.z., konkrétne: 12 subjektom s vyhlásenými rizikovými prácami bolo uložená povinnosť aktualizovať posúdenie zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia, dvom subjektom zabezpečiť posúdenie fyzickej záťaže pri práci z hľadiska ochrany zdravia pred fyzickou záťažou u zamestnancov a dvom subjektom, u ktorých nie sú určené rizikové práce, zabezpečiť posúdenie zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia. U troch zamestnávateľov s vyhlásenými rizikovými prácami nebol zabezpečený dohľad pri práci pracovnou zdravotnou službou. RÚVZ riešil neplnenie tejto povinnosti začatím správneho konania, s následným uložením pokuty.

K 31.12.2015 je v regióne Liptov 110 právnických osôb a fyzických osôb –podnikateľov s vyhlásenými rizikovými prácami. Celkový počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 3. a 4. kategórii k uvedenému dátumu je 3010, z toho 660 žien.

Do 31.12.2015 bolo Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši vydaných **31** rozhodnutí vo veci zaradenia prác do rizikových prác, z toho:

- 19 rozhodnutí bolo vydaných k zaradeniu prác do kategórií
- 5 rozhodnutí bolo vydaných k zmene zaradenia pracovných činností do príslušných kategórií (z 3. kategórie do 2. kategórie práce)
- 4 rozhodnutia na zaradenie prác do 4. kategórie (existujúce pracoviská)
- 3 rozhodnutia boli vydané vo veci vyradenia prác z tretej kategórie, z dôvodu ukončenia výrobných činností.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

RÚVZ na tomto úseku cielene sleduje používanie nebezpečných chemických faktorov na pracoviskách a expozíciu zamestnancov pri každom výkone ŠZD a taktiež pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Posudzovanie chemických látok a chemických zmesí sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS a NV SR č. 82/2015 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Možno konštatovať, že používanie veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí sa v praxi u zamestnávateľov redukuje. Z posudzovaných a schválených prevádzkových poriadkov bolo **57** prevádzkových poriadkov, týkajúcich sa používania alebo expozícií chemickým faktorom pri práci. Konzultácie k problematike sú priebežne poskytované.

V roku 2015 bolo v poľnohospodárskom sektore vykonaných 7 štátnych zdravotných dozorov zameraných na zaobchádzanie s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami, na

základe čoho niektoré subjekty aktualizovali prevádzkové poriadky týkajúce sa expozície pracovníkov chemickým faktorom.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V rámci tejto úlohy bolo posúdených **55 žiadostí** na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných **55 súhlasných rozhodnutí**. Zároveň bolo schválených 55 prevádzkových poriadkov pre činnosti spojené s expozíciou chemickým faktorom a karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z., ktoré tvorili súčasť žiadostí k návrhom na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest.

RÚVZ riešil v prvom polroku 2015 podnet, ktorým občan upozornil na likvidáciu eternitovej strešnej krytiny na ul. K. Sidora 73 v Ružomberku. Dňa 25.3.2015 bol na uvedenej adrese vykonaný štátny zdravotný dozor a na základe zistených skutočností bola problematika prerokovaná s majiteľom predmetného objektu, ktorý sa zaviazal, že osloví oprávnenú firmu, aby odborne zabezpečila odstránenie eternitovej strešnej krytiny a odvoz tohto odpadu z predmetnej lokality za účelom odbornej likvidácie alebo správneho uloženia. Dňa 13.4.2015 bolo orgánom verejného zdravotníctva vydané súhlasné rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, na základe ktorého oprávnená spoločnosť vykonala odbornú likvidáciu stavebného odpadu s obsahom azbestu a odvoz na skládku nebezpečného odpadu. Následne bola občanovi, ktorý podal predmetný podnet zaslaná písomná odpoveď o uvedených skutočnostiach.

V rámci plánovaných kontrol rizikových prác boli vykonané 4 štátne zdravotné dozory na pracoviskách, kde sú práce zaradené do 3. kategórie pre karcinogénne a mutagénne faktory - u prevádzkovateľa stavebnej firmy (pokládka asfaltu a laboratórium), ktorému bol následne vydaný pokyn na aktualizovanie posúdenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície pracovníkov zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia, v spaľovni nebezpečných odpadov, na pracovisku ambulancie poliklinického onkológa a ambulancie klinickej onkológie Liptovskej nemocnice s poliklinikou a u prevádzkovateľa elektrotechnického priemyslu. Počas kontrol neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

Zároveň bol vykonaný štátny zdravotný dozor v laboratóriu vodárenskej spoločnosti, ktorá pri svojej činnosti používa o.i. aj karcinogénne a mutagénne faktory. Prevádzkovateľ má schválené prevádzkové poriadky s posúdením rizika a zaradením do 2. kategórie práce.

Register zamestnávateľov, u ktorých sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory je vedený. Tento bude doplnený o register zamestnávateľov, u ktorých sú používané reprotoxické látky z dostupných podkladov o hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

V roku 2015 boli prešetrované 3 prípady podozrenia na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania, z toho 2 prípady boli priznané ako choroba z povolania v položke 29 zo zoznamu chorôb z povolania.

Otázky súvisiace s hodnotením rizika vyplývajúceho z fyzickej záťaže pri práci boli prerokované u zamestnávateľa LESY Slovenskej republiky, š.p. Odštepny závod Liptovský Hrádok, u ktorého bolo vykonané tento rok došetrenie vyššie uvedeného podozrenia na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Zároveň zamestnávateľia prostredníctvom PZS zabezpečili hodnotenie rizika vyplývajúceho z fyzickej záťaže s následným schválením prevádzkových poriadkov. Jedna zo spoločností podala sťažnosť na

nedostatky pri prešetrení pracovných podmienok a spôsobu práce, vykonanom zamestnancami RÚVZ pri podozrení z profesionálneho ochorenia z DNJZ u zamestnanca spoločnosti. Prešetrenie podania bolo vykonané ÚVZ SR Bratislava so záverom, že postup RÚVZ Liptovský Mikuláš pri prešetrovaní podozrenia na chorobu z povolania u pracovníčky spoločnosti v zmysle kompetencie RÚVZ podľa §11 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z. a odporúčaného postupu ÚVZ SR bol v súlade so zákonom č.355/2007 Z.z..

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Intervencie zamerané na znižovanie zdravotných rizík pri práci boli zabezpečované prostredníctvom konzultácií priebežne. V roku 2015 boli použité dotazníky subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci a dotazníky informovanosti zamestnancov pre chemické faktory.

2.2.1 Zdravé pracoviská

V oblasti prevencie chronických ochorení a v oblasti zmeny spôsobu života boli prostredníctvom aktivít poradne zdravia realizované individuálne intervenčné aktivity:

- vyšetovanie krvi prístrojom Reflotron
- meranie TK a P
- antropometrické parametre
- analzy stavby tela prístrojom OMRON – stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrových svalov, percenta tukov v tele, bazálny metabolizmus

Ďalej bolo poskytované poradenstvo v oblasti rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a v oblasti znižovania nadváhy v 20 podnikoch, firmách, školách a iných organizáciách.

Celkovo bolo vyšetrených 449 zamestnancov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Aktuálne zapojenie bude riešené v Európskom týždni bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Úloha č. 2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na základe žiadostí v rámci uvedenia priestorov do prevádzky, príp. zriadenia chráneného pracoviska, alebo chránenej dielne už v posúdených priestoroch bolo vydaných **15 rozhodnutí a 8 stanovísk**. Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný pri posudzovaní priestorov, chránených pracovísk/dielní do prevádzky, bolo kontrolované splnenie všeobecných požiadaviek na pracovisko v súlade s NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia pracovníkov. Riziko expozícii zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia u pracovníkov so zdravotným postihnutím nebolo v posudzovaných prevádzkach zistené.

Kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v už posúdených prevádzkach boli vykonané v **8 chránených dielňach**.

Na kontrolovaných pracoviskách chránených dielní v už posúdených prevádzkach pracuje spolu 19 zamestnancov so zdravotným postihnutím. Druh zdravotného postihnutia - ochorenie podporno-pohybového aparátu, kardiovaskulárne ochorenia, poškodenie zraku.

Počas dozoru boli u dvoch zamestnávateľov použité dotazníky subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci.

Počas kontrol neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný na základe metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, bolo kontrolované aj plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom. Pracovníci chránených dielní majú vytvorené okrem šatní a denných miestností aj oddychové miestnosti, kde majú možnosť oddychu kedykoľvek počas pracovnej doby. Pracovné tempo je voľné, práca nie je úkolovaná a pracovníci môžu pracovné činnosti kedykoľvek počas pracovnej doby prerušiť. Zamestnávateľia zároveň zohľadňujú meniace sa okolnosti a zabezpečujú na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce, pracovníci majú možnosť vykonávať pracovné činnosti v pracovných polohách ktoré dovoľuje ich zdravotný stav, taktiež nie sú zamestnávateľom obmedzovaní v absolvovaní lekárskeho vyšetrenia a prehliadok vo vzťahu k ich zdravotnému postihnutiu.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
LM	15	8	8	8	19	7 fyzická záťaž	žiadne	žiadne	

- **vykonávaná činnosť na pracoviskách kontrolovaných chránených pracovísk:** pri výrobe reklamnej potlače, spracovaní papiera, reprografickej výrobe, šití drobných reklamných predmetov, administratívna činnosť, práca v práčovni, v predajniach a pri výrobe aranžmánov

- **vykonávaná činnosť v novo posúdených chránených pracoviskách a dielňach:** administratívne činnosti, práca v práčovni, sklade, v predajniach, pomocné krajčírské práce, práca asistenta v krízovom stredisku, práce v remeselných dielňach, v pneuservise, pri spravovaní objektov, v stravovacej prevádzke, pomocné práce v montážnej dielni pri výrobe nábytku, práce pri vyšívaní na textil a transférovej potlači textilu a veľkoformátovej tlači, prevádzkovanie strážnej služby

- **MKCH:** I, M, H

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu - plán odberu vzoriek na rok 2015 – 24 vzoriek, odobratých bolo v roku 2015 - 24 vzoriek z distribučnej siete, vzorky vyhoveli, monitorovacia úloha	ÚVZ SR, RÚVZ so sídrom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂ Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídrom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídrom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídrom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	RÚVZ so sídrom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa - v súvislosti s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 bolo: - na základe ŠZD celkovo vykonaných: 158 kontrol , z toho: ▪ na základe hlásení zo systému RAPEX: 140 kontrol ▪ na dodržiavanie Správnej výrobnnej praxe: 2	ÚVZ SR

- informačnej zložky o výrobku: **2**
 - počet kontrol vykonaných na povinné označovanie výrobkov: **12 kontrol**
 - počet kontrol vykonaných na pravdivosť tvrdení: **4**
- počet skontrolovaných kozmetických výrobkov spolu: **46** - z toho v **2** výrobkoch bol zistený obsah zakázaných látok, **1** výrobok s nedostatkami v povinnom označovaní, **1** výrobok s nedostatkami v tvrdeniach a s nedostatkami v informačnej zložke
- sankcie neboli uložené
- podnety neboli evidované
- počet druhov/ks výrobkov stiahnutých z obehu na základe opatrenia: **2/63** (obsah zakázaných látok)
- odobratých bolo **19 vzoriek kozmetických výrobkov (15 vzoriek v rámci cielených sledovaní v 8 predajniach a 4 vzorky kozmetických výrobkov u 2 výrobcov** v rámci kontroly bezpečnosti kozmetických výrobkov v zmysle usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015), z toho:
- 8 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné a vonné látky), na mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania.
- Vzorky vyhoveli stanoveným ukazovateľom v chemických a mikrobiologických analýzach, v označovaní nevyhoveli 2 vzorky.**
- 2 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - výrobky s UV filtrami (deklarujúce prítomnosť UV filtrov) na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné látky, UV filtre), na mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania.
- Vzorky vyhoveli v chemických analýzach stanoveným ukazovateľom pre konzervačné látky a obsah UV filtrov, v mikrobiologických analýzach a v označovaní.**
- 1 vzorka kozmetického výrobku pre dospelých – výrobok s obsahom alkoholu (voňavky a vody po holení) na stanovenie obsahu (prítomnosti) zakázaných látok: ftaláty a kontrolu označovania.
- Vzorka vyhovela v chemických analýzach – obsah zakázaných látok nebol zistený, s vyhovujúcim označovaním.**
- 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - farby na tvár, make-up, vrátane make-upu pre bábiky na stanovenie obsahu (prítomnosti) zakázaných látok: ťažké kovy a kontrolu označovania.
- Vzorky vyhoveli v chemických analýzach – obsah zakázaných látok nebol zistený, s vyhovujúcim označovaním.**
- 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – farby na vlasy na stanovenie obsahu (prítomnosti) zakázaných a regulovaných látok: farbivá a kontrolu označovania.
- Výsledky vzoriek neboli doručené, a tým ich nebolo možné vyhodnotiť.**
- 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – výrobky deklarujúce prítomnosť koenzýmu Q10 na stanovenie obsahu (prítomnosti) neregulovaných látok: Ubiquinone, na pravdivosť tvrdení a kontrolu označovania.
- Výsledky vzoriek neboli doručené, a tým ich nebolo možné**

	vyhodnotiť.	
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm - v rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín u 20 respondentov. Tabuľky boli spracované programom EXCEL a výsledky v programe WORD, samostatné vyhodnotenie projektu bolo zaslané ÚVZ SR 30.10.2015.	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Na plnení tohto projektu sme sa v roku 2015 nepodieľali, nakoľko v tomto roku gestor, ktorým je ÚVZ SR, pripravuje metodiku a dotazníky k celoplošnej realizácii projektu, ktorá je plánovaná v rokoch 2016 až 2019.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V rámci plnenia tohto projektu sme v termíne od 23.03.2015 do 26.03.2015 realizovali dotazníkový prieskum o zneužívaní návykových látok u žiakov stredných odborných škôl a gymnázií.

Konkrétne boli do prieskumu zahrnutí žiaci nižšie uvedených škôl s nasledovným počtom:

- Gymnázium M.M.Hodžu, Liptovský Mikuláš – počet zapojených žiakov 112
- Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš – počet zapojených žiakov 127
- Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok – počet zapojených žiakov 78
- Obchodná akadémia, Ružomberok – počet zapojených žiakov 160.

Celkom bolo do projektu zapojených **477 žiakov**. Dotazníky spolu s hláseniami za jednotlivé triedy boli zaslané ÚVZ SR – odboru HDM, ktorý je koordinátorom uvedeného prieskumu na úseku verejného zdravotníctva.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia tohto projektu sme v roku 2015 realizovali dotazníkový prieskum o úrazovosti detí vo vekovej kategórii od 7 do 10 rokov. Celkovo bolo do projektu zapojených **70 detí**, z toho 34 detí zo Základnej školy A. Pavla v Liptovskom Mikuláši a 36 detí zo

Základnej školy v Kvačanoch. Získané údaje boli spracované podľa zaslaných požiadaviek a odoslané gestorovi projektu - ÚVZ SR.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Na plnení tohto projektu sme sa v roku 2015 nepodieľali, nakoľko v tomto roku prebieha tvorba databázy získaných údajov, vyhodnotenie údajov a záverečné spracovanie projektu, ktoré realizuje gestor – RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Okrem uvedených projektov sme sa zapojili do realizácie ďalších projektov:

1. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska (projekt je zaradený medzi projekty odboru podpory zdravia, gestorom je ÚVZ SR). V rámci jeho realizácie sme v roku 2015 vykonávali spracovávanie údajov, získaných z dotazníkového prieskumu na 3 vybraných základných školách v meste Ružomberok (v ZŠ na Bystrickej ceste, na ulici Zarevúca a na sídlisku Klačno v Ružomberku).

Išlo o spracovanie údajov z dotazníkov, ktoré boli určené pre:

- žiakov školy (dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách a dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch),
- rodičov žiakov (dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka)
- pre správcov škôl (dotazník o škole a dotazník o kontrole školskej budovy)
- pre pedagogických pracovníkov (dotazník o fajčení a formulár o obsadenosti učební)
- pre pracovníkov RÚVZ (dotazník o kontrole zariadení na osobnú hygienu a formulár školská inšpekcia).

Celkovo boli dotazníky spracované od **187 žiakov a 15 učiteľov**, zapojených do projektu.

2. Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Projekt je riešený v rámci Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025, gestorom je Ministerstvo zdravotníctva SR. V rámci plnenia tohto projektu sme v mesiacoch november a december 2015 vykonávali meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Meraná bola hmotnosť, výška, obvod pása a bokov. Do uvedeného projektu boli zapojení žiaci z 2 mestských a 2 vidieckych základných škôl s nasledovným počtom: Základná škola Janka Kráľa, Žiarska 679/13, Liptovský Mikuláš – počet zapojených žiakov 35,

Základná škola s materskou školou, Okoličianska 404, Liptovský Mikuláš – počet zapojených žiakov 23,

Základná škola s materskou školou, Ľubel'a 161 – počet zapojených žiakov 18 a

Základná škola Jozefa Hanulu, Školská ulica 927/2, Liptovské Sliache – počet zapojených žiakov 23, spolu **99 žiakov**.

Spracovanie údajov, získaných meraním žiakov, do elektronickej podoby je plánované v mesiaci január 2016.

V. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

V roku 2015 boli realizované nasledovné úlohy:

- monitorovanie situácie v oblasti imunizácie
- monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
- zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)

- aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej aj dospelaj populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
- zabezpečenie očkovacieho kalendára na rok 2015, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši na podklade očkovacieho kalendára platného od 1.1. 2015, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít. V mesiaci január a február boli realizované prednášky pre študentov 3. a 4. ročníka SZŠ (Liptovský Mikuláš a Ružomberok) v počte 127 z toho 90 (SZŠ Ružomberok) a 37 (SZŠ Liptovský Mikuláš), v mesiaci apríl 2015 boli realizované prednášky pre študentov 2. ročníka SZŠ v Liptovskom Mikuláši v počte 35 študentov v rámci projektu „Vzdelávanie budúcich zdravotných sestier vo vakcinológii“.

Manažment očkovania:

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom a zdravotným sestram. Pre manažment očkovania je potrebné urýchliť prijatie odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania, ktoré chýba už niekoľko rokov. V roku 2015 sa z dôvodu nedostatku financií nepodarilo realizovať imunologické prehľady.

Kontrola očkovania:

Pri kontrole očkovania postupujeme podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a podľa kritérií na vyhodnotenie administratívnej kontroly.

Vlastná administratívna kontrola očkovania v regióne bola tak ako každoročne vykonaná v mesiacoch september a október 2015 v 28 ambulanciách pre deti a dorast.

Kontrola zaočkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám u klientov zariadení sociálnych služieb bola v uvedených termínoch vykonaná v jednotlivých DD a DSS. Správa o kontrole očkovania bola v termíne odoslaná na RÚVZ so sídlom v Žiline.

Ďalej bolo vykonávané:

- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2015 - informácia v lokálnych periodikách, nástenka a tiež informácia na www stránke RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši
- realizácia Európskeho imunizačného týždňa
- beseda a prednášky pre študentov strednej zdravotníckej školy.

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dorast, bolo rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania. Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Problematika si nevyhnutne vyžaduje legislatívne zmeny.

Písomne sme pozývali do poradne očkovania rodičov odmietajúcich očkovanie. Záujem je malý a takmer polovica pozvaných na naše pozvánky nereagovala.

Projekt „Hodnota očkovania“ zameraný na vzdelávanie zdravotných sestier sa v roku 2015 orientoval na vzdelávanie študentiek SZŠ.

Na TK „Škola očkovania“, v mesiaci jún bol prezentovaný projekt „Očkovanie hrou“ – PhDr. Mrvovou. Projekt je realizovaný na gymnáziách, stredných školách v školskom roku 2015/2016. RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši patrí medzi koordinátorov tohto projektu.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch.

V pravidelných štvrtročných intervaloch zasielame počty detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie na ÚVZ SR.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2015 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení zaradených do imunizačného programu. V týchto prípadoch je zabezpečená laboratórna verifikácia diagnózy.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke počas chrípkovej sezóny.

Od pacientov s príznakmi virózy bolo vykonaných 6 odberov na laboratórne vyšetrenie. Vírus chrípky bol potvrdený v 4-och prípadoch (3x vírus chrípky A 2x a 1x vírus chrípky B). Lekári lôžkových oddelení boli opakovane upozornení na povinnosť hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. V roku 2015 nám bol zhlásený jeden prípad SARI, ale nebol virologicky verifikovaný.

V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 1983 prípadov, čo je v priemere 165 prenosných ochorení hlásených za mesiac. Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 862 ohniskách. Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne s dotknutými subjektmi.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť využívajú len dve lekárnky aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS je plne využívaný systém rýchleho varovania.

Na spracovanie analýz je využívaný aj export dát. Každý štvrtrok sa realizujú opravy a doplnenie databáz.

Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši. V systéme sú pravidelne hlásené laboratórne potvrdené prípady z NRC až na NRC PCH a PVN. Pracovníčka oddelenia

epidemiológie Mravcová sa zúčastnila školenia k novým manuálom pri hlásení infekčných ochorení v informačnom systéme EPIS podľa požiadaviek TESSY.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2015 sme realizovali tieto opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

-v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 29 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach LNsP a 1 kontrola v súkromnom zdravotníckom zariadení

- odobratých 312 sterov zo sterilného materiálu, 472 sterov z prostredia

- overená funkčnosť 26 sterilizačných prístrojov

- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia LNsP.

- celkovo bolo v roku 2015 hlásených 20 ochorení nozokomiálneho charakteru.

- na základe spolupráce s mikrobiologickým odd. LNsP je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz:

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2015 realizovali regionálnu kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bola prezentovaná prednáška pre zdravotníckych pracovníkov a zároveň boli realizované ukážky a praktický nácvik správnej hygienickej dezinfekcie rúk využitím UV lampy na 8 oddeleniach LNsP.

V súvislosti s protiepidemickými opatreniami pred prvým výskytom enterobaktérií s produkciou karbapenemáz boli vydané 4 rozhodnutia osobám v kontakte s pacientom kolonizovaným resp. infikovaným KPC.

Pracovníci odd. epidemiológie sa zúčastnili odborných seminárov na problematiku KPC a následne pracovníčka epidemiológie prezentovala odborný seminár na RUVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

K 31.3.2015 bol aktualizovaný krízový plán a zoznam členov protiepidemickej komisie.

V roku 2015 boli riešené 4 alimentárne epidémie menšieho rozsahu.

Bola monitorovaná situácia vo výskyte novel flu chrípky vo svete, SR a v regióne a výskyt ochorení na osýpky, rubeolu a pertussis v Európe.

V tomto roku pokračovalo monitorovanie a hlásenie ťažkých akútnych respiračných infekcií (SARI) na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení.

V súvislosti s prebiehajúcou epidémiou Eboly v krajinách západnej Afriky a ochorení na MERS bola monitorovaná epidemiologická situácia. V prvom štvrtroku 2015 bola zabezpečená

24 hodinová dostupnosť na „pohotovostnej linke“ zamestnancami oddelenia epidemiológie a regionálnou hygieničkou.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2015 sa priebežne plnili úlohy surveillance poliomyelitídy-monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickkej meninigitídy a suspektnej ACHP. V roku 2015 podozrenie na akútnu chabú parézu nám bolo hlásené len jedno, avšak nebolo potvrdené.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 31.12.2015 bolo vykonaných 6 odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenie-zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.

Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

V roku 2015 bolo anonymne vyšetrených 9 osôb. Odpovedali sme na telefonické a mailové dotazy v počte 25.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Očkovanie tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V posledných 4-och rokoch postupne v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši narastal počet rodičov, ktorí odmietajú povinné očkovanie detí. Nárast antivakcinačných aktivít je výrazný hlavne od konca roku 2012. Stúpajúci trend pokračuje aj v tomto roku. Mnohí rodičia akceptujú len antivakcinačné informácie z internetu, z bulvárnych médií a podceňujú odborné informácie. Diskusia s týmito rodičmi je veľmi náročná a ich presvedčenie o neúčinnosti a škodlivosti očkovania také silné, že neprijímajú žiadne odborné argumenty.

Aj napriek opakovanému zverejneniu informácie o zriadení poradne očkovania na RÚVZ nebol výrazný záujem zo strany rodičov o odborné poradenstvo. V roku 2015 navštívilo poradňu očkovania 29 rodičov. Problematika odmietania povinného očkovania si vyžaduje legislatívne zmeny a jednotný postup všetkých RÚVZ v SR. V rámci sústavného vzdelávania v problematike vakcinácie a prístupu k rodičom odmietajúcim očkovanie sa pracovníci odd. epidemiológie zúčastnili TK „Škola očkovania“.

Každý štvrtý rok je na ÚVZ SR zasielaný aktualizovaný počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie. V roku 2015 bolo celkom hlásených 78 prípadov odmietania očkovania. Každý rok počet stúpa a pribúdajú hlavne kompletne odmietnutia všetkých očkovaní.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom úlohy je identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia.

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bol realizovaný v mesiaci jún 2013 formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - študentov stredných škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Oslovených bolo 25 rodičov v čakárňach 5-ich ambulancií lekárov pre deti a dorast a 30 študentiek na 3-och stredných školách v regióne, ktoré boli náhodne vybrané gestorom úlohy. Vyplnené dotazníky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Komárne. Gestor ukončil vyhodnotenie dotazníkovej časti projektu a intervencie u študentov gymnázií budú realizované v roku 2016.

6 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 „Národný program podpory zdravia“

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

Počty zdravotno- výchovných aktivít v nasledovných prioritných oblastiach NPPZ:

Výživa a stravovacie zvyklosti: 102 zdravotno - výchovných aktivít, z toho 78 besied, 24 spolupracujúcich organizácií a aktivít zabezpečujúcich priebeh akcie (ponuka besedy, vybavenie žiadostí s termínom a témou besedy – telefonicky alebo e-mailom), počet edukovaných jedincov: 1317.

Fyzická inaktivita: 41 zdravotno-výchovných aktivít (20 besied, 8 spoluprac a 12 iných aktivít - demonštrácia cvičení, hodnotenie držania tela, distribúcia letákov).

Tabak: 91 zdravotno- výchovných aktivít (64 besied, 18 spoluprac, 9 (skupín) meraní CO Hb smokerlyzerom), počet edukovaných jedincov: 641.

Alkohol: 88 zdravotno – výchovných aktivít (58 besied, 14 spoluprac a 19 – iné – simulátor opitosti), počet edukovaných jedincov: 491.

Stomatohygiena: 45 aktivít, počet edukovaných jedincov: 984.

Výchova k partnerstvu, prevencia pohlavných ochorení : 44 aktivít, počet edukovaných jedincov :356

- Iné nezaradené vyššie: 26 aktivít, počet edukovaných jedincov: 183.

Počet aktivít 437.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia:

Nádorové ochorenia: V zariadení Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika , Centrum vzdelávania , boli odprednášané 3 témy: „Nádorové ochorenia – štatistika úmrtnosti“, „Nádorové ochorenia - rizikové faktory spôsobu života“, „Nádorové ochorenia – spôsob stravovania, riziká fajčenia , abúzus alkoholu“.

Kardiovaskulárne ochorenia: (ďalej len „KVO“), Pre členov JDS Ružomberok boli odprednášané nasledovné témy (3): „Štatistika výskytu ochorení srdca a ciev“, „Vysoký TK rizikové faktory“, „Výživa v prevencii a liečbe srdcovo-cievnych ochorení“. V spolupráci s Akadémiou ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, L. Mikuláš, boli odprednášané v rámci „

Centra vzdelávania “ pre seniorov z okresu Ružomberok aj Liptovský Mikuláš nasledovné témy (3) „Štatistika úmrtnosti srdcovocievnych ochorení“, „Rizikové faktory spôsobu života vo vzťahu k vzniku a vývoju srdcovocievnych chorôb“, „Výživa v prevencii srdcovocievnych ochorení“.

Diabetes mellitus Na web stránkach RÚVZ bol uverejnený leták: Diabetes mellitus a pohybová aktivita.

Počet : 9 aktivít

Celkový počet aktivít: 446

Do procesu podpory zdravia boli zainteresované

- Orgány štátnej správy a samosprávy:
 - Materské školy: 1
 - Základné školy: 35
 - Stredné školy: 24
 - Vysoké školy: 1
 - Mestské úrady: 2 (Ružomberok, Liptovský Mikuláš)
 - Obecné úrady: 2 (OÚ Gálovany, OÚ Liptovský Ján)
 - Mestská polícia L. Mikuláš: 1
 - Daňový úrad L. Mikuláš: 1

 - Zdravotnícke organizácie :
 - ÚVZ SR: 8 správ
 - Liptovská nemocnica s poliklinikou, LM: 2
 - VŠZP
 - RUVZ ZA
 - Slovenská nadácia srdca
 - ÚPSVaR - odbor sociálnych vecí a rodiny Ružomberok
 - RÚVZ Banská Bystrica
 - Všeobecná zdravotná poisťovňa , pobočka L. Mikuláš

 - Iné organizácie :
 - Zariadenia pre seniorov Domov sociálnych služieb Trojlístok, Ružomberok
 - Jednota dôchodcov Slovenska , Ružomberok
 - Jednota dôchodcov Slovenska Závažná Poruba
 - Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika L. Mikuláš
- Tatry mountain resorts, a.s. prevádzkovateľ strediska Jasná Nízke Tatry, Demänovská Dolina, Liptovský Mikuláš
- ZO JDS Hybe
 - Zdravé komunity n.o.
 - ZO JDS Uhorská Ves
 - Obchod Čajovňa „Jasmín“
 - Prevádzka na montované vstavané skrine „Roldor“
 - Zariadenie starostlivosti o ľudské telo - "Agni hot yoga štúdio"
 - Immofinanz SR
 - STOP SHOP Liptovský Mikuláš
 - Tesco Liptovský Mikuláš
 - Médiá - Liptov, Liptovský Mikuláš
 - JDS Ružomberok
 - JDS Lúčky
 - JDS Liptovský Mikuláš

- JDS Liptovská Lúžna
- Wellnes Hotel Chopok Jasná
- ZO JDS Závažná Poruba
- Centrum vzdelávania Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika
- SloVTan Contract Tannery, s.r.o. Liptovský Mikuláš
- Mondi SPC, a.s. Ružomberok

Celkový počet spolupracujúcich organizácií, podnikov a zariadení : 123

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

1. Intervenčné aktivity:

- meranie telesných parametrov: výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI, WHR
- meranie tlaku krvi, pulzu
- analýza stavby tela prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrových svalov, percenta tukov v tele, bazálny metabolizmus,
- poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa, pohyb)

Uvedených intervenčných aktivít sa zúčastnili zamestnanci v nasledovných zariadeniach:

- ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš: 9 klientov
- CBA Verex Liptovský Mikuláš: 28 klientov
- Mondi SCP Ružomberok:47 klientov
- Tesco, Liptovský Mikuláš:10 klientov
- OÚ Gálovany: 8 klientov
- OÚ Liptovský Ján:13 klientov
- Domov sociálnych služieb a ŠZ – Trojlístok, Riadok 8 Ružomberok:16 klientov
- Poradňa zdravia- 11 klientov.

Celkovo: 142 klientov .

2. Oblasť: Výchova a vzdelávanie

Vzdelávanie v oblasti **výživových zvyklostí** v prevencii vzniku nadváhy a obezity.

Spolu bolo zrealizovaných 102 v týchto zariadeniach:

Katolícka univerzita Ružomberok, počet edukovaných: 3 študenti, ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš, počet edukovaných: 155, ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok, počet edukovaných: 68 , ZŠ Bystrická cesta Ružomberok, počet edukovaných: 79 , Akadémia ozbrojených síl, Centrum vzdelávania Liptovský Mikuláš, počet edukovaných: 17, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš, počet edukovaných: 185 žiakov a pedagogických pracovníkov, JDS Ružomberok (1) počet zúčastnených: 27, 64 aktivít: v 7 zariadeniach, ZŠ Lúčky, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš, ZŠ Zárevúca Ružomberok, ZŠ Ľubeľa, ZŠ M.R.Martákovej Liptovský Mikuláš, študenti KU Ružomberok, ZŠ J.D.Matejovie Liptovský Hrádok, Akadémia ozbrojených síl gen. R.M. Štefánika, L. Mikuláš, počet zúčastnených 650.

Celkový počet edukovaných: 1317

Vzdelávanie v oblasti potreby **optimalizácie pohybovej aktivity**: celkovo bolo realizovaných 41 aktivít v týchto zariadeniach:

ZO JDS Závažná Poruba, počet edukovaných: 28, Katolícka univerzita Ružomberok, počet edukovaných: 8 študentovi, ZO JDS Hybe, počet edukovaných 14, ZŠ Bystrická cesta Ružomberok, počet edukovaných: 27, ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok, počet edukovaných: 67 , ZŠ sv. Vincenta Ružomberok, počet edukovaných: 17 , Obchodná akadémia Ružomberok, počet edukovaných: 43 študentov, Akadémia ozbrojených síl, Centrum vzdelávania Liptovský Mikuláš, počet edukovaných: 17, ZŠ M. R. Martákovej Liptovský Mikuláš: 8 zdravotno-výchovných aktivít.

Celkový počet edukovaných: 279.

9.3 „Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2015“

V edukačnej oblasti zameranej na prevenciu užívania tabakových výrobkov na základných a stredných školách a zvýšenie zdravotnej uvedomenosti v oblasti vplyvu fajčenia na zdravotný stav, vznik závislosti a často krát na zanechanie závislosti, ďalej na finančné dôsledky fajčenia u študentov stredných škôl – boli realizované aktivity :

v celkovom počte 91(64 besied, 18 spoluprac, 9 skupín s meraním CO):

Zoznam zariadení, v ktorých boli aktivity vykonané :

Edukačná činnosť - Besedy: 64

v zariadeniach :

- ZŠ Zárevúca Ružomberok
- ZŠ Liptovský Ján
- SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš
- SZŠ Liptovský Mikuláš
- ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš
- SOŠ polytechnická Liptovský Mikuláš
- ZŠ Zárevúca Ružomberok
- ZŠ Evanjelická Liptovský Mikuláš
- Katolícka univerzita Ružomberok
- ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš
- SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš
- ZŠ Lisková
- ZŠ Klačno
- ZŠ zárevúca, Ružomberok
- Hotelová akadémia Liptovský Mikuláš
- ZŠ apoštola Pavla, ul. Janošku L.Mikuláš
- SOŠ drevárska Lipt. Hrádok

Merania CO vo vydychovanom vzduchu: u 159 žiakov základných a študentov stredných škôl v zariadeniach:

- SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš – 29 klientov
- SZŠ Liptovský Mikuláš – 20 klientov
- ZŠ Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš: 17 29 klientov
- ZŠ Lisková: 32 29 klientov
- SOŠ drevárska l. Hrádok 17
- Poradňa zdravia 6 29 klientov

Celkový počet edukovaných: 641 študentov, z toho 18 pedagogických pracovníkov.

9.4 “Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 – 2015“

V tomto období pracovníci RÚVZ so sídlom V Liptovskom Mikuláši projekt nerealizovali.

9.5 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike (NAPPA)“

Zvyšovanie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu bolo realizované formou zdravotno-výchovných aktivít v počte: 88 (58 besied, 14 spolupráce, 19 iné - použitie zdravotno-výchovnej pomôcky simulátora opilosti), počet edukovaných jedincov: 480 žiakov a študentov a 11 pedagogických pracovníkov, v nasledovných zariadeniach:

Katolícka univerzita Ružomberok, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš, ZŠ Klačno Ružomberok, ZŠ Okoličné Liptovský Mikuláš, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš.

Odprednášané témy: „Vplyv alkoholu na mozog“, „Závislosť na alkohole“, „Riziká závislosti“, „Poškodenie telesných orgánov vplyvom alkoholu“, „Duševné ochorenia a alkohol“ a „Alkohol – legálna droga“.

Pri príležitosti "Medzinárodného dňa povedomia o Fetálnom alkoholovom syndróme" . Edukačná zdravotno- výchovná činnosť sa uskutočnili aktivity v nasledovných zariadeniach: Obchodná akadémia Ružomberok, Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok a Stredná odborná škola polytechnická, Liptovský Mikuláš.

Odprednášané témy: „Fetálny alkoholový syndróm“, „Alkohol a žena“, „Abúzus alkoholu“, „Závislosť na alkohole“.

9.6 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí“

Zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia starších ľudí bolo vykonané formou nasledovných aktivít v cieľovej skupine seniorov:

- ZO JDS Uhorská Ves – aktivity 4

Odprednášaná témy: „Podpora pamäťových schopností „ „ Alzheimerova choroba“.

V rámci tejto intervencie bol meraný aj TK . Počet zúčastnených: 15.

- ZO JDS Hybe – aktivity 5

Odprednášané témy: „Posilnenie svalov panvového dna“, „ Prevencia inkontinencie“.

V rámci tejto intervencie boli distribuované letáky s predmetnou témou a bol meraný TK. Počet zúčastnených: 14.

- Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika L. Mikuláš– aktivity 4

Pre Centrum vzdelávania Liptovský Mikuláš – odprednášané témy: „Nádorové ochorenia“, „Význam pohybu a výživy“ a „Štatistika úmrtnosti“.

Počet edukovaných:17

- JDS Ružomberok – aktivity 7

Odprednášané témy (3): Štatistika výskytu ochorení srdca a ciev; Vysoký TK - rizikové faktory a Výživa v prevencii a liečbe S.C. ochorení. Počet zúčastnených 27.

Odprednášané témy (2): „Alzheimerova choroba a Rizikové faktory spôsobu života“. Počet zúčastnených: 25.

- JDS Slovensko – aktivita (1): Predsedovi JDS bola zaslaná žiadosť o spoluprácu pri príležitosti Dňa zdravia seniorov na vidieku. JDS Lúčky- aktivity 6

- V rámci spolupráce s Jednotou dôchodcov Slovenska v Lúčkach sa pri príležitosti Mesiaca úcty k starším konali aktivity „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“, v rámci ktorých sa členom JDS Lúčky a JDS Kalameny vyšetřovala krv. Vyšetřované parametre: chol, meranie TK, BMI a antropometria. Vykonávané bolo výživové poradenstvo. Počet vyšetřených: 30.

- Akadémiou ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, L. Mikuláš - aktivity - 4

V rámci spolupráce s Akadémiou ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, L. Mikuláš - centrum vzdelávania pre seniorov boli odprednášané témy: „Štatistika úmrtnosti srdcovocievnych ochorení“, „ Rizikové faktory spôsobu života vo vzťahu k vzniku a vývoju srdcovocievnych chorôb“, „ Výživa v prevencii srdcovocievnych ochorení“.

9.7 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast“

Zdravotno - výchovná činnosť bola realizovaná v jednotlivých tematických oblastiach nasledovne:

Tematická oblasť: **Zdravý životný štýl:** 3 aktivity realizované v zariadeniach: KU Ružomberok, ZŠ J.D.Matejovie.

Tematická oblasť: **Podpora pohybových aktivít:** 31 aktivít realizovaných v zariadeniach : KU Ružomberok:4, ZŠ Bystrická cesta Ružomberok , ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok , ZŠ Sv. Vincenta Ružomberok , Obchodná akadémia Ružomberok , v ZŠ M.R.Martákovej Liptovský Mikuláš .

Tematická oblasť: **Zdravá výživa:** 94 aktivít realizovaných v zariadeniach: Katolícka univerzita Ružomberok, ZŠ J. Kráľa Liptovský Mikuláš , ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok:, ZŠ Bystrická Ružomberok:, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš, ZŠ Lúčky, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš, ZŠ Zárevúca Ružomberok, ZŠ Lubeľa, ZŠ M. R. Martákovej Liptovský Mikuláš, študenti KU Ružomberok, ZŠ J.D.Matejovie Liptovský Hrádok.

Témy: „Zdravá výživa pre rast organizmu“, „ Vplyv výživy na duševné zdravie“, „Mlieko a jeho nutrienty“ , „Zdravá strava pre deti“, „Pyramída zdravej výživy“ a „ Potravínové aditíva“.

Tematická oblasť: **Výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie:** 44 aktivít realizovaných v zariadeniach : SOŠ Hotelová akadémia Liptovský Mikuláš:, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš , ZŠ Partizánska Ľupča , ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš

Tematická oblasť : **Prevenia závislosti:**

Tematická oblasť **alkohol:** 88 aktivít (besedy vrátane spolupráce, 19- krát použitie simulátor opitosti) realizovaných v zariadeniach : Katolícka univerzita Ružomberok:1, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš:2 , ZŠ Klačno Ružomberok:6, ZŠ Okoličné Liptovský Mikuláš:5, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš:3, Obchodná akadémia, Ružomberok 2x, Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok , Stredná odborná škola polytechnická, Liptovský Mikuláš , Obchodná akadémia Ružomberok

Odprednášané témy: „Fetálny alkoholový syndróm“, „Alkohol a žena“, „Abúzus alkoholu“, „Závislosť na alkohole“.

Tematická oblasť : **Prevenia fajčenia:** 91 aktivít (besedy, merania smokerlyserom, spolupráca) realizovaných v zariadeniach: ZŠ Zárevúca, Ružomberok, ZŠ Liptovský Ján, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš, SZŠ Liptovský Mikuláš, ZŠ J. Kráľa Liptovský Mikuláš, SOŠ Polytechnická, ZŠ Zárevúca Ružomberok, EZŠ Liptovský Mikuláš ,Katolícka univerzita Ružomberok, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš: 3, SOŠ Stavebná Liptovský Mikuláš, ZŠ Lisková.

Iné témy: 2 aktivity : Katolícka univerzita Ružomberok

téma: „Spánkové apnoe“, „Správne dýchanie“.

Celkove sa uskutočnilo pre deti a mládež 353 zdravotno -výchovných aktivít .

9.7.2 „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Na zlepšení ústneho zdravia detskej populácie sa pracovníci oddelenia podpory zdravia podieľali realizáciou 18 zdravotno-edukačných aktivít (prednášky, prehrávanie DVD, demonštrácia techniky čistenia chrupu).

Edukovaných bolo 502 zúčastnených (deti, rodičia a 24 pedagogických pracovníkov) v nižšie uvedených materských a základných školách v okrese Liptovský Mikuláš a Ružomberok:

ZŠ J.Kráľa Liptovský Mikuláš: 6 prednášok, ZŠ Bystrická cesta Ružomberok: 3 prednášky, ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš: 4, MŠ Nábřežie 4. Apríla Liptovský Mikuláš: 5 prednášok.

Odprednášané témy: „ Morfológia zubov a orgánov dutiny ústnej“, „ Zubný kaz – vznik a vývoj, ošetrovanie“, „Prevencia zubného kazu správnou výživou“ „Hygiena dutiny ústnej“.

9.8 „CINDI program SR“

Realizované intervencie: individuálne aj skupinové v oblasti prevencie chronických ochorení.

1. Individuálne aktivity:

Celkovo bolo poskytnuté v Poradni zdravia poradenstvo počtu klientov: 1301.

V **Základnej** poradni zdravia bolo vyšetrených 579 klientov, z čoho bolo 518 prvovýšetrených

(z toho analyzátorom stavby tela 114 vyšetrených), 61 opakovane vyšetrených.

Vyšetrované parametre: biochemické hodnoty v krvi, meranie tlaku, pulzu, anamnéza, antropometria, analýza stavby tela.

V rámci výjazdov do terénu boli vyšetrení zamestnanci nasledovných organizácií:

- Tesla, Liptovský Hrádok - 32 vyšetrených klientov,
- ZŠ Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš -18 vyšetrených klientov
- TATRY MOUNTAIN RESORTS, a.s. prevádzkovateľ strediska Jasná Nízke Tatry, Demänovská Dolina, Liptovský Mikuláš - 15 vyšetrených klientov,
- CBA Verex, Liptovský Mikuláš - 28 klientov,
- Daňový úrad Liptovský Mikuláš – 18 klientov,
- SloVTan Contract Tannery, s.r.o., Liptovský Mikuláš – 20 klientov ,
- ZŠ Bystrická cesta Ružomberok - 16 klientov ,
- Mondi SCP a.s. Ružomberok – 47 klientov,
- MsÚ Liptovský Mikuláš -32 klientov,
- OÚ Závažná Poruba - 16 vyšetrených klientov,
- Tesco Liptovský Mikuláš: 11 vyšetrených klientov,
- MsÚ Ružomberok: 30 vyšetrených klientov
- OÚ Gálovany : 8 vyšetrených klientov
- OÚ Liptovský Ján:11 vyšetrených klientov
- Domov sociálnych služieb Trojlístok : 16 vyšetrených klientov
- STOP SHOP Liptovský Mikuláš - 58 klientov
- JDS Lúčky – 30 klientov
- DSS pre deti a dorast Trojlístok, Sv. Anny 4 Ružomberok. - 11 vyšetrených klientov
- ZŠ Lisková zamestnanci: - 12 vyšetrených klientov
- Obchodná akadémia Petrovičovo nábřežie Liptovský Mikuláš: 14 vyšetrených klientov
- Wellnes Hotel Chopok Jasná : 9 vyšetrených klientov

Poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života bolo poskytované klientom v základnej Poradni zdravia a v **špecializovaných** poradniach . Špecializované poradenstvo bolo poskytnuté celkovo 722 klientom.

Poradňa **zdravej výživy** – navštívilo ju 230 klientov

V zariadeniach:

- Tesla L.Hrádok – 64 klientov,
- ZŠ Demänovská cesta Liptovský Mikuláš-18 klientov
- ZŠ J.Kráľa, Liptovský Mikuláš 8 klientov
- Zamestnanci VŠZP- 4 klientov

- študentky KU 2.roč.- 2 klientov
- OZ Závažná Poruba-7 klientov
- Tesco Liptovský Mikuláš- zamestnanci- 11 klientov
- MsÚ Ružomberok –
- OU Galovany- -8 klientov
- OÚ L. Ján 11 klientov
- DSS Trojlístok, Ružomberok- 3
- JDS Lúčky- 30
- Trojlístok, Sv:Anny Ružomberok-11 klientov
- ZŠ Lisková -12 klientov
- OA Lipt. Mikuláš -14
- Wellnes Hotel Chopok Jasná – 9 klientov
- Poradňa zdravia- 23 klientov.

Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity - 162 klientov.

Poradňa odvykania od fajčenia – 163 klientov.

Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi – 176 klientov.

Počet klientov v špecializovaných poradniach celkovo: 722 klientov.

Mediálne vstupy (14) propagujúce zdravotno-výchovné aktivity:

Vstup do Rádia Liptov na tému (2): „Súvislosti medzi chronickými ochoreniami a výživou“ Vstup do televízie Liptov v rámci reportáže na tému :“Stravovanie obyvateľov regiónu Liptov“(1)

Prostredníctvom web stránok RÚVZ so sídlom v L. Mikuláši bola zverejnená informácia k priebehu kampane Vyzvi srdce k pohybu (1). Prostredníctvom regionálnych novín „My Liptov“ boli zverejnené informácie k priebehu kampaní „ MOST - Svetový deň srdca“ v meste Liptovský Mikuláš.(1)

Na webové stránky (3) RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši boli umiestnené informácie :

1. Svetový deň - Pohybom k zdraviu (1)
2. Kampaň Vyzvi srdce k pohybu (1)
3. Svetový deň bez tabaku (1)
4. Zverejnenie leták Diabetes mellitu s pohybovú aktivita(1)
5. Svetový deň diabetu – spracovanie informácií (1)

Na centrálnu nástenku RÚVZ bol umiestnený osvetový plagát v rámci kampane zameranej na prevenciu násilia na deťoch (1)

Propagačný materiál

Zhotovenie zdravotno- výchovných letáčikov na témy: “Prevencia inkontinencie“ , „Osteoporóza“.

Odborné publikácie, ktoré majú ISBN:

Časopis: Zdravotnícke listy (fakulta zdravotníctva TnUAD v Trenčíne), príspevok: „Prieskum rizikových faktorov chronických ochorení, nefarmakologická intervencia u klientov Poradne zdravia RÚVZ Liptovský Mikuláš“.

Programy a projekty, ktoré nie sú súčasťou dokumentu „Programy a projekty“ vyhláseného HH SR

1. Národný program aktívneho starnutia

Plnenie aktivít v rámci Národného programu aktívneho starnutia a Dvojročnej dohody o spolupráci (BCA) :

V októbri, mesiaci úcty k starším, boli realizované nasledovné aktivity:

Akcia „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“

Akcia bola zabezpečená v spolupráci s predsedom a členmi JDS obce Lúčky a JDS obce Kalameny. Pracovníčky oddelenia podpory zdravia vyšetrili členov JDS obce Lúčky a obce Kalameny v priebehu troch dní v počte 30 seniorov. Hodnoty vyšetovaných parametrov (cholesterol z kvapky krvi, meranie tlaku krvi, stanovenie BMI) sú uvedené v priloženej tabuľke v programe excel.

Realizácia edukačných aktivít pre seniorov.

Prednáška na tému „Očkovanie“ sa uskutočnila v Liptovskom Mikuláši pre členov JDS Palúdzka.

Počet edukovaných: 22 seniorov.

2. Program "Školské ovocie"

ÚVZSR Zaslanie : Odpočet programu "Školské ovocie" za školský rok 2014/2015
Sumár aktivít za RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši:

Počet prednášok: 44

Celkový počet edukovaných: 882

Tématica obsahu nutričtov v ovocí a zelenine bola odprednášaná celkovo v 10 zariadeniach boli zastúpené nasledovne:

Materské školy: 1, Základné školy : 7, Stredné školy : 2, Vysoké školy: 1.

3. Projekt "Janpa" Grant Agreement 677063

V súvislosti s plnením projektu "Janpa" Grant Agreement bola zaslaná správa na ÚVZSR :
za roky 2013-2014 uskutočnili nasledujúce intervencie v oblasti správnej výživy:

1. Počet edukácií (prednášok a besied) o správnej výžive: 140
2. Počet edukovaných obyvateľov v regióne Liptova: 2124
3. V rámci Poradne zdravia absolvovalo poradenstvo v oblasti správnej výživy 472 klientov.

Informácie odoslané na ÚVZSR.

4. „Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou“

V rámci „Týždňa mozgu“ boli zrealizované 2 prednášky v ZO JDS Uhorská Ves s názvom „Podpora pamäťových schopností“ a „Alzheimerova choroba“, na ktorej sa zúčastnilo 15 seniorov.

Pri príležitosti svetového dňa „Pohybom k zdraviu“ boli zrealizované aktivity :

-na Obchodnej akadémii v Ružomberku - prednáška, posudzovanie držania tela a demonštrácia cvičení, meranie prístrojom spirometer
-výstup na Chopok, zamestnanci RÚVZ.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia 2015

- v ZŠ J.D. Matejovie Liptovský Hrádok boli odprednášané 4 témy : Rizikové faktory spôsobu života – fajčenie (1), nesprávna výživa (1), nedostatok pohybu (1), alkohol(1) v prevencii chronických ochorení. U žiakov bolo hodnotené držanie tela (1) s následnými individuálnym poradenstvom (1) a meranie kapacity pľúc spirometrom (1).
- „Bezpečnosť potravín“ - zaslanie vyplnených dotazníkov na ÚVZ SR.

V rámci „Svetového dňa bez tabaku 31.5.2015“ boli zrealizované aktivity:

v ZŠ Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš: (2) prednášky na tému: „Vplyv tabakového dymu“, „Závislosť na nikotíne“, meranie smokerlyzerom CO Hb vo vydychovanom vzduchu. Počet zúčastnených 38 študentov a 3 pedagogický pracovníci.

- SOŠ stavebná v Liptovskom Mikuláši (2) prednášky : Vplyv tabakového dymu, Závislosť na nikotíne. V rámci toho sa uskutočnilo u študentov meranie CO Hb smokerlyzerom. Počet zúčastnených 40 študentov a 3 pedagogický pracovníci

- Školský internát v Ružomberku: (2) prednášky na tému „Dôsledky fajčenia“, „Zložky cigaretového dymu“, „Závislosť na nikotíne“, zúčastnených 21 študentov.

- Školský internát Liptovský Mikuláš (2) prednášky, zúčastnených 15 študentov.

Svetový deň srdca - september

Projekt MOST: v obchodnom centre STOP SHOP Liptovský Mikuláš bolo v rámci projektu MOST vyšetrených 58 klientov s následným poskytnutím poradenstva pri úprave rizikových faktorov spôsobu života.

1.10. Medzinárodný deň starších ľudí

VJDS Lúčky bolo v rámci projektu „ Dni zdravia pre seniorov na vidieku“ vyšetrených 30 klientov s následným poskytnutím poradenstva pri úprave rizikových faktorov spôsobu života.

16.10. Svetový deň potravy

V mesiaci október bolo realizovaných 64 aktivít zameraných na zmenu stravovacích zvyklostí.

20. 10. 2015 Svetový deň osteoporózy

Prednáška na tému „Osteoporóza“ sa uskutočnila v obci Liptovská Lúžna pre členov JDS L. Lúžna

14.11. Svetový deň cukrovky :

Spracovanie predmetnej témy na web stránky RÚVZ

Európsky týždeň boja proti drogám 16.-20.11.

V mesiaci november bolo celkovo realizovaných 14 prednášok so zameraním sa na legálnu drogu

„Alkohol“ a 14 prednášok so zameraním na „tabak“.

Svetový deň boja proti AIDS

Aktivity (počet 11) boli realizované v zariadeniach ZŠ s MŠ Jána Lajčiaka, Pribylina,

SOŠ drevárska Lipt. Hrádok

SOŠ Elektrotechnická, Liptovský Hrádok

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa nastavených národných cieľov

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Riešiteľské pracoviská: medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Riešiteľské pracoviská: Vybrané RÚVZ v SR - RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade

Na RÚVZ so sídlom v Lučenci oddelením HŽPaZ neboli horeuvedené programy a projekty v roku 2015 realizované (RÚVZ nie je medzi riešiteľskými pracoviskami).

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

OPPLaT RÚVZ so sídlom v Lučenci vedie register rizikových prác pre okresy Lučenec a Poltár. K 31.12.2015 vykonávalo rizikové práce v tomto spádovom území 1290 zamestnancov, z toho 224 žien.

V riziku 3. kategórie evidujeme 1245 zamestnancov, z toho 224 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 45 zamestnancov, z toho 0 žien.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1227, chemickým látkam a zmesiam – 132, fyzickej záťaži – 48, s nižším počtom zamestnancov nasleduje riziko vibrácií– 36 biologické faktory - 16, záťaž teplom a chladom – 4.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v priemyselnej výrobe (spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva).

Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

V roku 2015 sme vydali 16 rozhodnutí, ktorými boli pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác. Väčšina rozhodnutí bola vydaná pre už existujúce spoločnosti z dôvodu prehodnotenia rizík v dôsledku vykonaných zmien alebo boli opakovane vyhlásené rizikové práce 4. kategórie v prevádzkach, kde sa nepodarilo vykonať tak účinné opatrenia, aby sa riziko znížilo, dve rozhodnutia boli vydané pre nové prevádzky. Pred vydaním rozhodnutia bol objektivizovaný skutkový stav miestnym šetrením, podmienky zaradenia prác do kategórie rizika boli so zamestnávateľmi prekonzultované a zároveň boli zamestnávateľa upozornení na dodržiavanie povinností vyplývajúcich z vydaných rozhodnutí.

K dnešnému dňu neboli v rámci výkonu ŠZD vykonané žiadne meranie za účelom objektivizácie pracovného prostredia, prevádzkovatelia využívali služby najmä týchto subjektov: MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota, ProCare a.s. Bratislava a Inžinierske služby s.r.o., Martin.

Všetky rizikové práce boli vyhlásené na základe návrhu zamestnávateľa, možnosť vyhlásiť rizikové práce z vlastného podnetu nebol dôvod využiť. Zamestnávateľa spracovali návrhy na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Zamestnávateľom neboli uložené žiadne sankcie za neplnenie povinností v oblasti ochrany zdravia zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V roku 2015 bolo vydaných 27 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky kde sa súčasne schvaľovali aj prevádzkové poriadky na ochranu zamestnancov pred rizikami s expozíciou nebezpečným chemickým faktorom pri práci, z toho 11 vo výrobe, 16 v maloobchodných predajniach. Samostatným rozhodnutím bolo schválených 9 prevádzkových

poriadkov. Používanie veľmi toxických látok nebolo schvaľované v žiadnom z predložených návrhov. Toxické látky sú vo veľmi malých množstvách skladované a používané v zubnej ambulancii a v predajni elektronických cigariet (náplne s obsahom nikotínu nad 1 hm.%).

Iným oddeleniam sme poskytli 7 konzultačných stanovísk, ktoré boli podkladom pre schválenie prevádzkových poriadkov pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi. Obdržali sme 29 oznámení o vykonaní prác v oblasti regulácie živočíšnych škodcov od 11 oprávnených subjektov. Ani v jednom prípade neboli pri týchto činnostiach používané látky klasifikované ako toxické alebo veľmi toxické.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Spoločnosti, v ktorých sú pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác :

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v spoločnosti THORMA Výroba k.s. Fil'akovo – pracovisko galvanizovňa, v technologickom procese galvanizácie používajú Proseal XZ – 120 s obsahom síranu kobaltnatého (karcinogén 2. kateg., mutagén kat. 3., repr. kat. 2). Pri kontrole boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v aktuálnom znení, nedostatky neboli zistené.

Osobitnú pozornosť venujeme hodnoteniu zdravotných rizík na pracoviskách a prevádzkach, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov.

Na základe návrhu účastníka konania boli do skúšobnej prevádzky uvedené pracovné priestory stolárskej dielne, v ktorej sa spracúva tvrdé drevo a vyrába sa z neho polotovary – kefodrievka (BrushBlock s.r.o., Lučenec), zároveň bolo povolené vykonávanie činností spojených so spracovaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov na pracovisku. Počas skúšobnej prevádzky spoločnosť zabezpečí objektivizáciu a hodnotenie faktorov v pracovnom prostredí.

Oddeleniu epidemiológie bolo poskytnuté konzultačné stanovisko k schváleniu prevádzkového poriadku o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym, a mutagénnym faktorom pri práci v ambulancii klinickej onkológie a chemoterapie pre spoločnosť LC oncomed s.r.o..

Používanie a skladovanie karcinogénov evidujeme v technologickom procese vo výrobných podnikoch K-Kart s.r.o., Lučenec – galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2, EL.ZET. s.r.o., Lučenec - galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2. Spoločnosť Mäspoma s.r.o., Zvolen vyrába údenársku štiepku na pracovisku v Rovňanoch – okres Poltár, práce sú stále zaradené do rizika 3. kategórie – faktor prach z tvrdého dreva.

V laboratórnych podmienkach firiem – THORMA Výroba k.s. Fil'akovo, Veolia – vodárenská spoločnosť Lučenec - evidujeme používanie a skladovanie karcinogénnych látok, ale pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru rizika – 2 kategória.

Výrobnú činnosť ukončili spoločnosti Perosa & Kodexi s.r.o., Lučenec a RENDOS s.r.o., Bratislava – OZ Lučenec, ktoré spracúvali tvrdé drevo. Fyzická osoba podnikateľ Ondrej

Malček –RUBÍN ukončil činnosť v prevádzke v obci Podrečany - maľovanie skla za použitia farieb s obsahom karcinogénnych látok.

V sledovanom období sme vydali 3 rozhodnutia k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest dvakrát búracie práce pri odstraňovaní strešnej krytiny, jeden krát stupačky v jadrách bytových domov.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikom psychickej pracovnej záťaže nemáme vyhlásené, ani neboli od zamestnávateľov požiadavky na hodnotenie tejto záťaže. V ojedinelých prípadoch sa PZS zaoberali hodnotením psychickej pracovnej záťaže, hodnotené profesie však boli zaradené zväčša do 2. kategórie rizika a neboli predmetom posudzovania, vyskytli sa len ako súčasť návrhu u väčších zamestnávateľov popri iných profesiách a rizikách.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikové práce s rizikovým faktorom DNJZ sú dlhodobo vyhlásené v spoločnosti Žiaromat a.s., Kalinovo, vykonáva ich 34 zamestnancov, z toho 10 zamestnancov na pracovisku prípravňa – obsluha súpravy – odoberač (prepúšťár), rizikový faktor fyzická záťaž – DNJZ, 12 zamestnancov na pracovisku pece, rizikový faktor fyzická záťaž – bremená v profesii kladár a 12 zamestnancov v profesii vynášač.

Evidujeme aj 14 zamestnancov, z toho 10 žien, vykonávajúcich práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž – zvýšený tlak na lakt'ový nerv. Ide o brusičov sklárskych výrobkov.

V roku 2015 bolo šetrených 10 podozrení na chorobu z povolania v pol. č. 29 a 30 – otlak lakt'ového nervu, sy karpálneho tunela, DNJZ v profesiách – servisný robotník, dojička, kamenár (kockár), brusič skla, lisiar, robotník vo výrobe kartónov, upratovačka, pilčík, robotník vo výrobe hrnčiarskych výrobkov, robotník na pile.

Priznaných bolo 9 chorôb z povolania – DNJZ – brusič skla, šička pot'ahov v priemyselnej výrobe, lisiar – zoraďovač lisov, pomocná kuchárka, strojník sklárskych automatov, robotník v mäsovýrobe, kockár v kamenárskej výrobe, predavačka (predtým brusička skla), sklár – baňkár. Otlak lakt'ového nervu bol priznaný v 4 prípadoch u brusičov skla.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom tejto úlohy je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

Zamestnávateľom ale aj zamestnancom sme poskytovali informácie hlavne týkajúce sa ochrany zdravia v súvislosti s platnou novelou zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Osobitne sme sa snažili zamerať pri poskytovaní poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), ktorí často krát podceňujú starostlivosť o vlastné zdravie z hľadiska pôsobenia faktorov pracovného prostredia.

V priestoroch RÚVZ je vytvorené vývesná tabuľa s informáciami o Európskej kampani „Zdravé pracoviská bez stresu v rokoch 2014 – 2015“. Hlavnou úlohou kampane je zvýšiť informovanosť o strese a psychosociálnych rizikách na pracovisku a podnietiť zamestnávateľov, riadiacich pracovníkov a zamestnancov a ich zástupcov k spolupráci na riadení týchto rizík. Počas Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bol na oddelení preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vyhlásený „Deň otvorených

dverí“, počas ktorého poskytovali zamestnanci záujemcom informácií o kampani a o [pracovnom strese](#) a psychosociálnych rizikách na pracovisku.

Poradňa zdravia má vlastné aktivity, ktorými u zamestnávateľov propaguje intervenčné programy na ochranu zdravia s cieľom zlepšiť zdravotný stav zamestnancov. V prebehu roku organizovali prednášky pre zamestnancov Mestského úradu Poltár a pre zamestnancov aj študentov Obchodnej akadémie v Lučenci na témy „Pohybová aktivita“ a „Zdravá výživa“. Zároveň záujemcom urobili aj vyšetrenie krvi v základných parametroch (glykémia, cholesterol, krvný tlak, telesné tuky, spirometria). Spolu bolo vyšetrených 65 respondentov.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Pri riešení tejto úlohy sme hodnotili úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, zhodnotili sme pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov. Neposudzovali sme pracovné zaradenie z hľadiska individuálnych diagnóz, ale zamerali sme sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti; zabezpečiť na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

Podľa údajov ÚPSVaR je v okresoch Lučenec a Poltár zamestnaných 103 zamestnancov v 84 subjektoch, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska.

V roku 2015 sme vydali jedno rozhodnutie, ktoré slúžilo ako podklad pre priznanie postavenia chráneného pracoviska. Vykonali sme 4 ciele kontrol v existujúcich prevádzkach, ktorým bolo postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska priznané v predchádzajúcich rokoch.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, pracovisko: „Kancelária sociálneho poradenstva“, Námestie republiky 26, Lučenec (rozhodnutie vydané OHŽPaZ)

Predmet činnosti: administratívne práce, práca v teréne – poradenstvo priamo v rodine klienta, Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia

Typ pracoviska: samostatná kancelária v polyfunkčnom objekte. Sociálne poradenstvo poskytuje jedna pracovníčka s s postihnutím skupinového označenia H.

Helena Hegedúsová, Lučenec, pracovisko Predajňa SELLY, Lučenec

Predmet činnosti: maloobchodný predaj profesionálnych potrieb pre psov a mačky

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia – prenajatý priestor

Typ pracoviska: samostatné pracovisko, SZČO s postihnutím skupinového označenia M vykonáva maloobchodný predaj

Pavol Vyletel QUISTELL, Lučenec – prevádzka Výroba koloidného striebra, Lučenec

Predmet činnosti: výroba koloidného striebra elektrolýzou

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia – prenajatý priestor

Typ pracoviska: samostatné pracovisko, SZČO s postihnutím skupinového označenia N vykonáva činnosti spojené s výrobou koloidného striebra na princípe elektrolýzy: dávkovanie vstupnej suroviny (roztoku) do zariadenia na elektrolýzu, dávkovanie a balenie hotového produktu + administratívne práca a tým súvisiace.

Gabriel Gáspar – STOLÁR, Čakanovce – prevádzka Stolárska dielňa, Čakanovce

Predmet činnosti: stolárska výroba

Umiestnenie pracoviska: dielňa zriadená pri rodinnom dome v samostatne stojacom murovanom objekte

Typ pracoviska: SZČO s postihnutím skupinového označenia M vykonáva činnosti spojené so stolárskou výrobou – výroba nábytku.

CBS-BOS s.r.o., Hradište 132- prevádzka Pult ochrany objektu, Haličská 76, Lučenec

Predmet činnosti: ochrana objektu

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia – prenajatý priestor

Typ pracoviska: samostatné pracovisko, 4 zamestnanci, z toho 3 so zníženou pracovnou schopnosťou, dvaja s postihnutím skupinového označenia I, jeden s postihnutím skupinového označenia H – všetci vykonávajú práce súvisiace so zabezpečením ochrany objektu (evidencia vstupu a výstupu osôb do objektu, sledovanie monitorovacích zariadení, pochôdzková činnosť v areáli).

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Lučenec	1	0	6	9	6	0	0	0	

Len OPPLaT	Vydané rozhodnutia 2009-2013	Vydané stanoviská 2009-2013
2009	7	0
2010	9	1
2011	15	2
2012	10	2
2013	13	1

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1 Monitoring príjmu jódu

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom :

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Gestor: UVZ SR a RUVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská : UVZ SR a RUVZ v SR

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk Hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO,2001)..

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012-2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy v roku 2015 odobraté vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín, v lahôdkárskej výrobní spojené s predajom LV a v ZSS v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie stanovenia jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Spolu bolo odobratých **24 vzoriek kuchynskej soli** z domácej i zahraničnej produkcie. Úloha bola spracovaná v tabuľkovej verzii formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia - stanovenia KJ a KJO₃ a ferokyanidu draselného. U jednej vzorky bola nameraná hodnota viac ako 35 mg/kg obsahu KJ (38mg/kg).

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli / vrátane morskej soli / a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJ O₃ .

časové obdobie: január – december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a nožnej migrácie nanočastíc.

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR – odber vzoriek

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie

Ukončenie úlohy : 31. december 2015

Etapy riešenia

I. etapa – január 2013- december 2015 príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa – 30. marec 2016 - záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodielá.

3.3. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor úlohy : ÚVZ SR, : RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie
RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2015

I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodiel'a.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EU (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií za rôznych podmienok.

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ Poprad

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Poprad - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie
RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2014

I. etapa: január 2013 – december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 – záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodiel'a.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Cieľom je zistenie rodového zastúpenia probiotík, kontrola deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť a životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Gestor : RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odbormi HV a BP RUVZ v sídlach krajov

Termín ukončenia : 30. december 2015

Správa 15.január 2016

I.etapa: pokračovanie v monitoringu priebežne počas r. 2015

II. etapa: vyhodnotenie, záverečná správa – 15. január 2016

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2015 nepodiel'a.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom, vzdelávanie spotrebiteľov – Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov.

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiadúcich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu je kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiadúce účinky.

V rámci cielených sledovaní na základe usmernenia OHVBPKV/16-88/2015/Ko zo dňa 09.01.2015 bolo pracovníkmi oddelenia hygieny výživy za rok 2015 **odobratých 13 vzoriek KV z ktorých sa analyzovalo a vyhodnotilo 10 vzoriek KV**. Odber vzoriek bol vykonaný za účelom mikrobiologickej a chemickej analýzy - kontrola regulovaných látok – výrobky pre dospelých -konzervačné, vonné látky (podrobené analýze 4 vzorky KV), výrobky pre deti - UV filtre (podrobené analýze 2 vzorky) a zakázaných látok – výrobky pre dospelých – ftaláty (analyzovaná 1 vzorka), hormóny, kortikosteroidy (analyzované 3 vzorky) a farbivá (podrobené analýze 3 vzorky). Z odobratých kozmetických výrobkov bolo vyšetrených 10 vzoriek KV, ktoré vyhoveli legislatívnym požiadavkám, ďalšie 3 vzorky (ZL – farbivá) neboli do dnešného dňa analyzované a vyhodnotené. U všetkých odobratých vzoriek sa sledovalo a hodnotilo aj ich označovanie ktoré bolo v súlade s požiadavkami legislatívy.

Gestor úlohy : ÚVZ SR Bratislava

Riešiteľské pracovisko : UVZ SR - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie
RUVZ v SR – odber vzoriek

I.etapa: 2014 - 2015- odber a analýza vzoriek

2014 mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 – hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: 2016 - záverečná správa

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný u:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú zložky v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí : detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v KV, pričom UVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „Nanotechnológie v KV“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek NEP a R (ES) č. 1223/2009 o KV, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať EK kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

Gestor : ÚVZSR Bratislava

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR , RUVZ v SR

I. etapa 2013: monitoring ZO, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie

II. etapa 2014 : odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu

III. etapa 2015 : ukončenie projektu 31.5.2015 správa za SR.

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy tohto monitoringu v roku 2015 nepodieľa.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Cieľ: Cieľom úlohy je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u dospelých populácie s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom / ADI /.

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách je základom pre hodnotenie zdravotného rizika potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách v danom členskom štáte.

V roku 2015 sa na tomto monitoringu podieľalo **20 respondentov** dospelých populácie – veková kategória 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko / stredne pracujúci (10 žien a 10 mužov – z toho 5 mladší a 5 starší). Každý účastník vyplňoval 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov. Projekt bol realizovaný aj v spolupráci s odd. poradne zdravia na RUVZ Lučenec.

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok –E 200 – E203 Kyselina sorbová- sorbany, E210 – E213 Kyselina benzoová – benzoany, E960 glykosidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu. Vykonaný sa odber vzoriek potravín a nápojov s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok pre každú prídavnú látku, ktoré boli následne laboratórne vyšetrené. Stanovenie sorbanov a benzoanov bolo vykonané v dvoch vzorkách – Adrenalín Power Drink s príchuťou Tutti Frutti, Hamé kečup sladký, stanovenie glykosidov steviolu v 1 vzorke – Kandisin stevia sypký – stolové sladidlo, stanovenie kumarínu v 1 vzorke – Dianella fit tyčinka s jablkovou príchuťou, stanovenia mentofuránu v 1 vzorke – SFINX Vetrovky drops s príchuťou mäty.

Uvedené sumáre dotazníkov, výsledkov respondentov a výsledkov vyšetrených potravín boli zaslané tabuľkovou formou na UVZ SR na ďalšie spracovanie.

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR ,RÚVZ v SR

I. etapa: február 2015 - november 2015: odborne - metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa: december 2015 – 1. štvrtrok 2016 - vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha: 4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR, RÚVZ v SR,

Termín ukončenia : rok 2019

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2015 nepodielali.

Úloha: 4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor: MZ SR , ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2015

Termín plnenia bol určený na obdobie rok 2015. realizácia projektu bola vykonaná dňa 24.03. 2015 na Strednej odbornej škole Fiľakovo. Prieskum sa realizoval u študentov 1-4 ročníka, kde z každého ročníka bola vybratá 1 trieda s 30 žiakmi. Nakoľko SOŠ Fiľakovo nemá 4 ročník , respondenti boli vybraní v dvoch 1 ročníkoch, v 2. ročníku a 3. ročníku. Študentom vo vybraných triedach boli rozdane dotazníky a obálky v počte 1 dotazník – 1 študent. Následne sme vyplnili hlásenie za každú triedu. Po vyplnení dotazníkov sme tieto pozbierali, vložili aj s hlásením za triedu do príslušnej obálky označenej kódom školy. Dotazníky boli doručené na ÚVZ SR Bratislava.

Úloha: 4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2017

Na riešení danej úlohy sme sa podielali v druhom polroku r. 2015. V mesiaci september sa realizoval prieskum dotazníkovou formou u 30 detí vo vekovej kategórii 7-11 rokov. V mestskej škole ZŠ Vajanského 47, Lučenec vyplnilo dotazník 15 detí, vo vidieckej škole ZŠ s MŠ Halič 15 detí. Spracované dotazníky boli v elektronickej forme zaslané na odbor HDM ÚVZ SR Bratislava.

Úloha: 4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl : využitie hodín TV

Gestor: RÚVZ so sídlom vo Zvolene , RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2016

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2015 nepodielali.

Okrem plnenia programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v SR pre riešiteľské pracovisko oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Lučenci, sa OHDM podieľalo v prvom polroku 2015 na riešení projektu Odboru hygieny životného prostredia .

Úloha:1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ

Termín ukončenia : rok 2016

Termín plnenia bol určený na obdobie mesiaca február – marec 2015. Uvedený projekt sme realizovali na dvoch vybraných školách (ZŠ Haličská 7 Lučenec a ZŠ s MŠ Cinobaňa) . V rámci projektu sa vykonával zber údajov v troch triedach v ročníkoch 4, 5 a 6 s počtom detí 25 žiakov v každom ročníku. 2 druhy dotazníkov vyplňali žiaci, 1 druh dotazníka ich rodičia, 1 druh dotazníka pedagogickí zamestnanci školy, 2 druhy dotazníkov správca budovy v spolupráci so zamestnancami RÚVZ a 2 druhy dotazníkov vyplnili zamestnanci RÚVZ. Po ukončení zberu údajov sme vykonali ich spracovanie prostredníctvom programu EXCEL. Spracované dotazníky boli v elektronickej forme zaslané na OHDM RÚVZ Banská Bystrica.

Projekt: COSI –Childhood Obesity Surveillance Initiative – súčať k Národnému akčnému plánu obezity na roky 2015-2025

Gestor: MZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR

Termín plnenia bol určený na obdobie mesiaca november – december 2015. Uvedený projekt sme realizovali na dvoch vybraných školách (ZŠ M. R. Štefánika , Haličská cesta 1191/8, Lučenec a ZŠ s MŠ Halič) . Počet detí zapojených do uvedeného projektu bol určený na počet 80. Z uvedeného počtu bolo 40 detí z mestskej školy, 40 detí z vidieckej školy. V rámci projektu sa vykonalo meranie detí vo vekovej kategórii od 7 do 7.99 rokov. Súčasne odborní zamestnanci RÚVZ počas merania vyplňovali údaje do Dotazníka pre meranie detí pre každé merané dieťa. Do dotazníka sa zaznamenávali nasledovné údaje: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pásov a bokov komorbidity. Riaditelia škôl, v ktorých sa daný projekt realizoval vyplnili Školský dotazník Vyplnené údaje z „ Dotazníka pre meranie detí a zo „ Školského dotazníka“ sa budú v mesiaci január 2016 vkladať do elektronickej formy a dotazníky sa pošlú späť na MZ SR, Odbor verejného zdravia, Bratislava.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národnom imunizačnom programe SR (NOP SR) – imunizácia, kontrola očkovania, odmietnutie očkovania detí + edukácia

Od 1.9.2015 prebiehala administratívna kontrola očkovania na všetkých ambulanciách VLDD okresu Lučenec a Poltár. V októbri bola spracovaná správa za tieto 2 okresy. Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm.a) bola zákonnému zástupcovi dieťaťa uložená 1 x pokuta v blokovom konaní vo výške 45,- €.

6.2 Surveillance infekčných chorôb (EPIS) –

Za rok 2015 sme nahlásili do EPIS-u celkom 564 prípadov prenosných ochorení. V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii

6.3 Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)- hlásenie ARO a CHPO všeobecnými lekármi pre deti a dorast, všeobecnými lekármi pre dospelých – 53 x. V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii

6.4 Nozokomiálne nákazy – výkon ŠZD: HER + BOT + kontr. nápr. Opatrení

V roku 2015 sme vykonali 57 výkonov ŠZD v lôžkových a ambulantných zdravotníc. zariadenia v okresoch Lučenec a Poltár na dodržiavanie hyg. -epidemiologického režimu. Celkovo bolo počas roka 2015 odobratých 282 sterov (71 sterov zo sterilného materiálu, 211 sterov z prostredia) a 69 vzoriek na kontrolu mikrobiálnej čistoty vnútorného ovzdušia. V okrese Lučenec bola uložená pokuta za správny delikt § 57 ods.47 zák.č.355/2007 Z.z. formou rozhodnutia vo výške 300,0 euro.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie: v r. 2015 nebolo potrebné riešiť

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV: vykonáva sa priebežne podľa rozpisu (za rok 2015 – 6 odberov z ČOV)

6.7 Prevencia HIV/AIDS – poradenstvo

6.8 Poradňa očkovania – v rámci povinného očkovania sa vykonáva priebežne.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo celkom 10, z toho 4x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň boli vydané 3 medzinárodné očkovacie preukazy.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V územnom celku RÚVZ so sídlom v Lučenci – okres Lučenec, Poltár – sme úlohu realizovali formou rôznych aktivít – prednášková činnosť, besedy, mobilná poradňa. V oblasti prevencie a zdravotno – výchovného pôsobenia sme sa orientovali na všetky vekové skupiny (deti a mládež, produktívny vek, poproduktívny vek). Cieľom edukačných aktivít je presadzovanie zásad zdravého životného štýlu, motivácia, utváranie postojov, rozvíjanie úrovne zdravia širokej verejnosti. Konkrétne realizované aktivity sú rozpísané v bodoch 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.7, 9.8, 9.9 a 9.10.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sledujeme vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky. V predchádzajúcom roku bola spracovaná hodnotiaca správa z realizovaného dotazníkového prieskumu zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenska. Pokračovali sme v zdravotnej výchove, zvyšovali sme informovanosť širokej verejnosti cestou masovo komunikačných prostriedkov o prevencii chronických a infekčných chorôb, s dôrazom na individuálnu zodpovednosť za svoje zdravie. Podporovali sme správne výživové návyky, upozorňovali sme na dôležitosť pravidelnej pohybovej aktivity u všetkých vekových kategórii počas celého života. Prednáškami a edukačnými materiálmi sme motivovali mladú generáciu v boji proti drogám a iným návykovým látkam. Apelovali sme na dôležitosť preventívnych lekárskech prehliadok u celej populácie a propagovali sme význam očkovania nielen u detskej populácie, ale najmä proti chrípke vo vyšších vekových kategóriách.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE NADVÁHY A OBEZITY

Nadváha a obezita je spolu s fajčením najčastejšou príčinou predčasnej smrti, sú rizikovými faktormi srdcovo – cievnych a niektorých nádorových ochorení.

Úlohu plníme prostredníctvom poradne zdravia. V roku 2015 sme v základnej poradni vyšetřili 101 klientov a na výjazdoch 212. U klientov bola následne urobená intervencia v oblasti životného štýlu a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života ovplyvňujúcich hmotnosť.

Cieľovými skupinami boli aj zamestnanci RÚVZ v Lučenci (antropometrické, biochemické vyšetřenie, štandardné meranie krvného tlaku, meranie telesných tukov v %, BMI), členovia klubu dôchodcov a široká verejnosť – aktivity pod názvom **Deň pre Vaše zdravie** (OA Lučenec, Klub psoriatickov, Obec Mikušovce, DDaSS AMBRA, HM TESCO Lučenec. Ponúkali sme rôzne prednášky na tému Úprava životného štýlu, srdcovo - cievne ochorenia, Zásady zdravej výživy, Zmena výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku. Edukačné aktivity sme realizovali na ZŠ, MŠ a v kluboch dôchodcov v rámci Svetového dňa zdravia .

Program ozdravenia výživy obyvateľov SR

Oddelenie podpory zdravia zabezpečuje úlohy v oblasti ozdravenia výživy, zdravého spôsobu života, fyzickej- pohybovej aktivity a prevencie nadmernej hmotnosti a obezity rôznymi strategickými zámermi :

- preventívne vyšetrenie klientov v poradni zdravia, kde sa okrem anamnestických údajov, antropometrických vyšetrení, meria TK, pulz, BMI, telesný tuk a zisťujú sa v krvi základné biochemické parametre – cholesterol, glukóza, triglyceridy. Vyšetrujeme nových klientov a klientov dispenzarizovaných, ako aj klientov zaradených do úlohy OHV „výživový stav obyvateľstva“,
- preventívne vyšetrenie klientov počas výjazdu pracovníkov OPZ k cieľovým skupinám rôznych vekových kategórii, s rôznym vzdelaním a povoláním,
- podľa zistených výsledkov vyšetrenia sa realizuje poradenstvo zamerané na oblasť výživy, zdravý spôsob života a životného štýlu, zvýšenia pohybovej aktivity, využitia správnej výživy, významného faktoru prevencie metabolických, onkologických, kardiovaskulárnych ochorení a pre redukciu nadmernej hmotnosti a obezity,
- odporúčame znížiť príjem tukov, najmä celkový príjem nasýtených tukov, konzumovať potraviny, ktoré zabezpečia všetky potrebné živiny, najmä zvýšiť príjem ovocia a zeleniny, vlákniny, zvýšiť celkový príjem polysacharidov, znížiť príjem cukrov a alkoholu, udržať telesnú hmotnosť správnym pomerom medzi energetickým príjmom a aktívnym pohybom,
- zvyšujeme záujem o poradňu nielen pre klientov strednej a staršej vekovej kategórie, ale aj pre nižšie vekové skupiny obyvateľov, ako aj klientov s nižším vzdelaním a zo slabšej sociálnej oblasti. Informácie o poradni zdravia, ako aj akciách ktoré realizujeme, sa majú možnosť klienti dozvedieť z tlače, mestského rozhlasu, internetu.

V prednáškach sa zameriavame na všeobecnú prevenciu, ktorá sa dotýka celej populácie. Realizujeme ju najmä v školách a u špeciálnych skupín obyvateľstva /seniori, kardiaci, ľudia s metabolickým syndrómom./

V poradni používame metódy individuálnej prevencie u konkrétnych osôb trpiacich nadváhou a obezitou. Selektívna prevencia sa týka najrizikovejších skupín produktívneho veku, ale tu je naše snaženie najmenej efektívne. Veľmi dôležité je zamerať sa na prevenciu u detskej populácie. Počas celého roka realizujeme prednášky pre deti MŠ, základných a stredných škôl a pre dospelú populáciu o zdravom stravovaní, význame mlieka a o pitnom režime, a pod.

Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Pomocou elektronickej pošty boli rozposlané na všetky obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár informácie týkajúce sa súťaže Vyzvi srdce k pohybu a účastnícke listy. Informácie pre zamestnancov RÚVZ a následné zapojenie do súťaže, pohybová aktivita pre seniorov a distribúcia účastníckych listov. Súťaž sme propagovali od 16.marca 2015, v MŠ Tomášovce, ŠZŠ v Lučenci, Klub Anjel- cvičenie pre tehotné mamičky, v rámci Svetového dňa pohybu v mestskom rozhlase, v mestských novinách, na internetovej stránke RÚVZ Lučenec, v Klube dôchodcov Lučenec, na Obchodnej akadémii v Lučenci a na ďalších

preventívnych aktivitách pre širokú verejnosť. Zároveň sme organizovali – Športový deň na RÚVZ v Lučenci, na Obchodnej akadémii v Lučenci, Deň otvorených dverí, Výjazdovú poradňu na Obchodnú akadémiu v Lučenci, kde sme propagovali význam pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení. Účastnícke listy sme priebežne zbierali a odoslali na RÚVZ Banská Bystrica v počte 37 dotazníkov. Žrebovanie a vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo 25.11.2015 na vzdelávacej aktivite podpory zdravia v Poráčskej Doline.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

Riešiteľskými pracoviskami tohto projektu boli vybrané RÚVZ v SR, medzi ktoré RÚVZ so sídlom v Lučenci nepatrí, preto tento projekt nerealizujeme. V rámci problematiky sme boli oslovení neštátnou organizáciou Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorí nás žiadali o spoluprácu. Problematika bola prediskutovaná aj na krajskej porade vedúcich pracovníkov Oddelenia podpory zdravia v Banskej Bystrici.

Projekt Zdravé komunity od októbra 2014 realizuje nová organizácia „Zdravé komunity, n.o.“, ktorá požiadala o súčinnosť pri jej činnosti. Koncom roka sme zaslali dotazník, pre návrh efektívneho systému monitorovania zdravotného stavu rómskej populácie.

V roku 2015 sme sa zúčastnili na pracovných stretnutiach v Bratislave a v Spišskej Novej Vsi týkajúce sa projektu Zdravé komunity.

Preverenie hygienických podmienok v rómskych osadách sme realizovali prostredníctvom rozposlaných dotazníkov na adresu starostov obcí a následne vypracovanú správu sme odoslali na ÚVZ SR.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Škodlivosť používania nadmerného množstva alkoholu zdôrazňujeme pri individuálnom poradenstve klientom poradní zdravia a využívame poznatky z projektu a kampane organizovanej ku Dňu zodpovednosti, o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov, v súvislosti s upozorňovaním na zásady správnej výživy a na dôležitosť dodržiavania pitného režimu. Osvetovo – vzdelávacie pôsobenie na deti a mládež vo forme besied, premietanie DVD filmu s názvom „Alkohol, skrytý nepriateľ“ a distribúcia zdravotne – výchovného materiálu realizujeme na ZŠ v okrese Lučenec a Poltár.

Prednášky, besedy a premietanie videofilmov (v priebehu mesiaca apríl, máj) – Dopravné nehody a prvá pomoc, Alkohol skrytý nepriateľ – ZŠ Kalinovo tri triedy.

9. september – medzinárodný deň „Fetálneho alkoholového syndrómu“ - pri tejto príležitosti sme realizovali prednášky na tému „Alkohol a ženy“ :

- Stredná zdravotná škola Lučenec- 3.a 4. ročníky - cca.53 študentov
- RÚVZ Lučenec – zamestnanci a verejnosť – 32
- Združená stredná škola Lučenec – dve triedy – 45 študentov

V mesiaci október- november sme realizovali dotazníkový prieskum „Dotazník o vplyve zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti“ - 67 respondentov vekové kategórie 16 - 23 - 25 rokov muži, ženy rôzneho vzdelania. Vyplnené dotazníky sme nahodili do programu EXCEL a poslali na ďalšie spracovanie.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti. Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov. Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov. Hlavný cieľ: vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života, zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Plnenie úlohy má veľmi dobrú odozvu zo strany seniorov. Výchovno – vzdelávacie aktivity realizujeme priebežne počas celého roka, v roku 2015 nasledovné edukačné aktivity :

- **Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany**

odborná prednáška pre klientov DDaSS na témy :

08.04.2015 – Reumatické ochorenia – 31 klientov

Prednáška bola spojená s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom diskutujúcim, meraním krvného tlaku a distribúciou zdravotne – výchovného materiálu .

- **DDaSS Libertas Lučenec**

18.03.2015 – príprava a distribúcia edukačných materiálov a prednášková činnosť v rámci Týždňa mozgu – letáky, logické hádanky, pracovné listy na tréning pamäti

- **Klub dôchodcov v Lučenci , Spoločnosť psoriatickov v Lučenci**

16 –22. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu – medzinárodná akcia – propagovaná v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových pamäťových schopností človeka.

18 .marec – prednášková činnosť, tréning mozgu - logické hádanky pre seniorov, matematické úlohy, meranie krvného tlaku, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 43 klientov.

17.06.2015 – Prevencia počas letných horúčav, Ako sa chrániť pred ochoreniami prenášanými kliešťami, Osteopénia a osteoporóza, pohybová aktivita – vhodné stravovacie návyky – príprava a distribúcia edukačného materiálu, meranie TK – 22 klientov

02.10.2015 – meranie cholesterolu, tlaku krvi, individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu - 20 klientov

28.10. 2015 – Účinky ovocia e zeleniny na naše zdravie – prednáška, meranie tlaku krvi a distribúcia edukačného materiálu – 42 klientov

08.12.2015 - Zdravá výživa počas vianočných sviatkov - prednáška, meranie tlaku krvi a distribúcia edukačného materiálu – 31 klientov

- *Klub dôchodcov vo Vidinej*

13.05.2015 - Reumatické ochorenia- prednáška, individuálne poradenstvo a meranie tlaku krvi – 35 klientov v rámci svetového dňa - pohybom ku zdraviu

- *DDaSS AMBRA Lučenec*

17.09. 2015 – Osteoporóza – prečo nás tak straší? – prednáška, individuálne poradenstvo, meranie tlaku krvi a distribúcia edukačného materiálu – 23 klientov

Okrem skupinových aktivít sme poskytovali individuálne poradenstvo v poradni zdravia v oblasti znižovania hladiny cholesterolu a pohybovej aktivity u seniorov.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci národného programu realizujeme edukačno – výchovné aktivity v prostredí škôl, ktoré boli zamerané na výživu, fyzickú aktivitu a mentálne zdravie dospelých žiakov. Témy jednotlivých prednášok :

ZŠ Kalinovo – Prevencia závislostí – tabak a tabakové výrobky, Sexuálne prenosné infekcie, sexuálne zdravie, AIDS

O ponuke našich aktivít sú aj materské centrá informované, podľa tematického okruhu poskytujeme aj písomný informačný materiál k jednotlivým témam, spätná reakcia nebola.

Program „Ovocie a zelenina do škôl“

V rámci programu v roku 2015 sme realizovali v školských zariadeniach intervenciu zameranú na oblasť výživových zvyklostí – besedy a prednášky na tému „Význam ovocia a zeleniny na naše zdravie – plody jesene“, „Výživa a pitný režim“, „Zdravá výživa – hravo zdravo“ pre žiakov a rodičov ŠZŠ v Lučenci. Prednáška na tému „Vitamíny hravo zdravo“ bola určená pre deti navštevujúce predškolské zariadenia.

Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 -2015

V rámci programu na všetky základné, stredné a odborné školy v okrese Lučenec a Poltár sme distribuovali výchovne – edukačné materiály: príručku „Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospelých“, DVD film „Intervencie pracovníkov pomáhajúcich profesií pri riešení problémov a porúch detí v správaní“, plagáty a rôzne letáky týkajúce sa domáceho násilia, týrania detí, stresu a obezity. Na ZŠ a v MŠ sme realizovali besedy na tému „Bezpečnosť cestnej premávky“ a premietanie filmu Becepáčik.

Spolupráca pri realizácii komunikačnej kampane o násilí páchanom na deťoch – doručené osvetové materiály z ÚPSVaR sme využili a budeme využívať pri rôznych prednáškach a besedách na základných školách.

16.- 22. marec 2015 - Týždeň mozgu (Brain Awareness Week) – akcia propagovaná na webovej stránke RÚVZ Lučenec, príprava edukačného materiálu – tréning mozgu (matematické úlohy, logické hádanky). Realizované prednášky pre deti v MŠ Tomášovce a distribúcia edukačného materiálu, individuálne testy a tréning mozgu klientov, ktorí navštívili poradňu zdravia.

26. marec – svetový deň vody – Pitný režim - prednáška a distribúcia edukačného materiálu pre žiakov ŠZŠ v Lučenci (20 žiakov)

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie prostredníctvom prednášok na Obchodnej akadémii v Lučenci v rámci zdravého životného štýlu, pohybovej aktivity a distribúcia edukačného materiálu.

21. máj – ZŠ Kalinovo – Sexuálne prenosné infekcie, AIDS – výchova k manželstvu a rodičovstvu – príprava a distribúcia edukačného materiálu – 8. ročníky – 35 žiakov

31. máj – svetový deň bez tabaku – 27. máj – ZŠ Kalinovo príprava a distribúcia edukačného materiálu- prednáška –Tabak a elektronické cigarety, DVD film Kým stúpa dym, meranie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer – 27 žiakov – prednášky a ďalšie aktivity realizujeme systematicky počas celého roka .

9. september – medzinárodný deň fetálneho alkoholového syndrómu – spolupráca so Strednou zdravotnou školou v Lučenci, prednášky pre študentov 3. a 4. ročníkov – cca 53 študentov

16. október – svetový deň potravy – Význam ovocia a zeleniny pre zdravie – plody jesene- prednáška, príprava a distribúcia edukačného materiálu – ZŠ Haličská 8. Lučenec, 6. ročník – 28 žiakov

ŠZŠ s chybami reči v Lučenci – 5.6.7.8 ročníky -55 žiakov - Význam ovocia a zeleniny pre zdravie – plody jesene- prednáška, príprava a distribúcia edukačného materiálu, 9. ročník – ovocie a zelenina s vyšším obsahom železa – 15 žiakov

16. – 20. november – európsky týždeň boja proti drogám – prednáška, premietanie DVD filmu, príprava a distribúcia edukačného materiálu – ZŠ Lovinobaňa – 5.6.9. ročníky - 93 žiakov – Tabak a jeho účinky, alkohol a naše zdravie

ŠZŠ – prednáška, premietanie DVD filmu, príprava a distribúcia edukačného materiálu –37 žiakov – prevencia – Tabak, drogy

1. december – svetový deň AIDS – prednáška, premietanie DVD filmu, príprava a distribúcia edukačného materiálu - ZSSOaS – 43 študentov

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku. Predškolský vek je optimálny aj z vývinovo – psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania. Intervenčné, zdravotno – edukačné pôsobenie u detí v materských školách spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov má pozitívnu odozvu zo strany detí, učiteliek MŠ a rodičov.

V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ sme premietali DVD filmy „O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi a Lakomý syseľ“ a po premietaní sme realizovali besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti.

19.03.2015 - **MŠ Tomášovce** - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 32 detí

26.03.2015 – **ŠZŠ Lučenec** - edukačná aktivita - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 20 detí

11.09.2015- **MŠ Vidiná** - edukačná aktivita - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 25 detí

9.7 CINDI PROGRAM SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI charakterizujeme nasledovne : individuálne a skupinové poradenstvo a základná mobilná Poradňa zdravia. Rozsiahla je prednášková činnosť orientovaná prioritne na školskú mládež a seniorov - kluby dôchodcov (Lučenec, Vidiná), zariadenia sociálnych služieb pre seniorov (Sušany, AMBRA, LIBERTAS), Spoločnosť psoriatickov. Najviac sú preferované témy zdravý životný štýl a zdravé stravovanie, prevencia kardiovaskulárnych ochorení, chronických neinfekčných ochorení. Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach.

V rámci poradne zdravia v roku 2015 bolo celkovo vyšetrených 101 klientov. Poradňa zdravia pôsobila aj na výjazdoch kde sa robili vyšetrenia za štandardných podmienok. Počas výjazdov (7) bolo vyšetrených 212 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku, BMI, spirometria, obsah CO vo vydychovanom vzduchu a v niektorých prípadoch aj celkové biochemické vyšetrenie). Výjazdové aktivity poradne zdravia do obcí, na úrady a pracoviská (Obchodná akadémia v Lučenci, MsÚ Poltár, Mikušovce, HM TESCO Lučenec), hromadných podujatiach (svetový deň bez tabaku, svetový deň pohybu).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme dlhodobu plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie SR“ - antropometrické a biochemické vyšetrenia, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia .

V priebehu januára sme realizovali anonymný dotazníkový prieskum pre zamestnancov RÚVZ - Zdravý životný štýl. Vyplnené dotazníky sme posielali na ÚVZ SR.

7. apríl – svetový deň zdravia - deň otvorených dverí na oddelení podpory zdravia , meranie základných biochemických ukazovateľov (Chol, Gl, Tg), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI, individuálne poradenstvo, antropometrické merania, spirometria a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

Dotazníkový prieskum - Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny – dotazník ku Svetovému dňu zdravia vyplnilo 50 klientov (25M – 25Ž).

10. máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia a výjazdová poradňa na Obchodnú akadémiu v Lučenci (usporiadali športový deň) – meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI, individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu, vhodná pohybová aktivita pre zamestnancov RÚVZ. Svetový deň pohybu sme dali do

povedomia našim občanom prostredníctvom mestského rozhlasu a webovej stránky RÚVZ Lučenec.

16. september – Alkohol a ženy - seminár pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Lučenci, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 21 zamestnancov

Deň pre Vaše zdravie

15.máj – MsÚ Poltár — meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 34 klientov

19. máj – Obchodná akadémia v Lučenci – meranie cholesterolu, TK, %TT, BMI, WHTR, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 30 klientov

17. september – DDaSS Ambra – Lučenec – meranie TK, % TT, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu -23 klientov

27. október – obec Mikušovce - meranie cholesterolu, TK, %TT, BMI, WHTR, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 10 klientov

28. október – Klub psoriatickov – meranie TK, individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu

Kampaň MOST 2015

Oddelenie podpory zdravia pri RÚVZ – Lučenec zabezpečil meracie miesto v HM TESCO v Lučenci, kde sa uskutočnilo meranie jednotlivých parametrov ako – meranie tlaku krvi, pulzu, BMI, obvod pásu, výška, váha, % telesného tuku, cholesterolu - spojenú s odborným poradenstvom a distribúciou edukačného materiálu. V rámci svetového dňa srdca sme vyšetrili a poskytli poradenstvo v otázkach prevencie KVO 50 klientom. Cieľom akcie bolo upozorniť širokú verejnosť na základné rizikové faktory srdcovo – cievnych ochorení: vysoký krvný tlak, vysoký cholesterol, nedostatok fyzickej aktivity, nesprávne stravovacie návyky, obezita, stres a fajčenie. Na bezplatných meraniach a konzultáciách sa podieľali pracovníci oddelenia podpory zdravia. K našej aktivite sa pripojili aj pracovníci VšZP, pobočka Lučenec. Ohlasy z meraní boli priaznivé, klienti túto aktivitu, ktorú sme spropagovali prostredníctvom internetu a mestského rozhlasu vnímali veľmi pozitívne. Negatívnym javom bolo nedostatok materiálu na meranie cholesterolu (50 prúžkov), ostatným klientom sme vedeli ponúknuť len meranie krvného tlaku a poradenstvo.

9.8 TOHES /Tobacco and Health Educational Survey/ - štúdia o zdravotnom uvedení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

Realizácia projektu prebiehala v auguste až októbri 2014 vo vekovej kategórii 18-64 ročných osôb formou vyplnenia dotazníkov klientmi po riadenom rozhovore v počte 100 respondentov. Nadstavbové vyhodnotenie sa uskutočnilo v roku 2015.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V súvislosti s prijatím zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Oddelenie zdravotnej výchovy na základe listu HH SR značka CKT / 3046/2008 sumarizuje každý mesiac výsledky kontrol, polročne podáva informácie za RÚVZ Lučenec o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona. Za sledované obdobie (rok 2015) bolo vykonaných **557 kontrol fajčenia** v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva štátny dozor.

Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, **bloková pokuta v hodnote 60 € bola uložená v ZSS reštaurácia** (kuchyňa).

Hygiena detí a mládeže :	72
Hygiena výživy :	250
Hygiena životného prostredia:	65
Epidemiológia :	41
Preventívne pracovné lekárstvo :	129

31.máj – svetový deň bez tabaku

Svetový deň bez tabaku sme propagovali klientom pri poradenských a ZV aktivitách - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku, vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer .

Ďalšie realizované aktivity :

- informácie v médiách - noviny, rozhlas, webová stránka RÚVZ
- informácie na nástenkách v priestoroch RÚVZ
- propagačné materiály do škôl a verejné priestory
- prednášky (6) a premietanie DVD filmu Kým stúpa dym na (6) ZŠ a SŠ a meranie obsahu CO (32) vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer realizujeme systematicky počas celého roka .

15. november – medzinárodný deň bez fajčenia

Medzinárodný deň bez fajčenia - akcia propagovaná pri poradenských a zdravotne – výchovných aktivitách - prednášky (7) a premietanie DVD filmu Kým stúpa dym na (7) ZŠ Lovinobaňa, ŠZŠ Lučenec a SŠ v Lučenci – a meranie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Martine**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV)

Plnenie úlohy: oddelenie HŽPaZ RÚVZ Martin sa podieľa na plnení súčasného Akčného plánu – NEHAP IV. v rozsahu kompetencií a náplne práce odboru hygiena životného prostredia a zdravia so zameraním na znižovanie negatívneho vplyvu zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (spolu bolo odobratých 162 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru, 5 vzoriek v rozsahu úplného rozboru a 5 vzoriek v rozsahu kompletného rozboru podľa NV SR č. 354/2006 Z.z. v platnom znení), pričom 3 vzorky v rozsahu minimálneho rozboru nevyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch (Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, Enterokoky). Prevádzkovateľovi verejných vodovodov boli uložené nápravné opatrenia už pri prvom nevyhovujúcom výsledku. Po odstránení nedostatkov (písomná informácia) pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vykonali opakovaný odber vzorky pitnej vody, ktorý vyhovoval limitom kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch;
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím webovej stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom;
- dohľadom nad rekreačnými vodami - posudzovanie, povoľovanie a priebežná kontrola kúpalísk a vôd na kúpanie - sezónnych aj celoročných;
- priebežne pri posudzovaní návrhov na územné konanie, umiestňovaní stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov na životné prostredie, na obytnú a rekreačnú funkciu objektov, s posudzovaním možných vplyvov na životné prostredie formou štúdií; pri kolaudácii objektivizáciou relevantných negatívnych dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu a rekreačné územia. Od striktného dodržiavania uvedeného postupu očakávame o.i. aj zníženie pravdepodobnosti vzniku najmä nešpecifických ochorení. Vyžadujeme podľa situácie hlukové štúdie, resp. objektivizáciu hluku pri kolaudácii a uvedení priestorov do prevádzky. Podľa navrhutej činnosti v objektoch žiadame v odôvodnených prípadoch rozptylové štúdie, resp. v rámci skúšobnej prevádzky kvalitatívne a kvantitatívne výsledky objektivizácií faktorov životného prostredia/emisií.

1.2. Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Plnenie úlohy : Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.3. Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Plnenie úlohy: RÚVZ so sídlom v Martine toho času nie je zapojený do projektu, oddelenie HŽPaZ sa zapojí na požiadanie ÚVZ SR podľa pokynov gestora úlohy.

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie úlohy: V terajšom štádiu plnenia odd. HŽPaZ nie je zapojené do projektu.

1.5. Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Plnenie úlohy: Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie úlohy: gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ RUVZ so sídlom v Martine zapojené.

Vlastné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov/pracovníkov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci a ich vyhlásenie do 3. a 4. kategórie je pre zamestnávateľa/právny subjekt spojené s povinnosťami na úseku ochrany a podpory zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení (technických, technologických, organizačných, individuálnej ochrany pracovníkov formou OOPP...) na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci a zabezpečenie cielených lekárskeho preventívnych prehliadok zamestnancov/pracovníkov, ktoré vykonávajú aj lekári pracovnej zdravotnej služby.

Od roku 2011 sa na oddeleniach PPLaT v Slovenskej republike používa nový štatisticko-informačný PC program ASTR (ASTR_2011). Program umožňuje evidovať právne subjekty, pracoviská, vykonávané práce/profesie, faktory práce a pracovného prostredia pre 3. a 4. kategóriu rizikových prác, 1. a 2. kategóriu prác, prešetrované podozrenia na profesionálne poškodenia zdravia, priznané choroby z povolania, všetky vykonávané činnosti na oddeleniach so štatistickým spracovaním a výstupmi do požadovaných formátov, výstupov pre potreby celoštátnych sledovaní, ako aj regionálnych analýz a rozborov existujúcej situácie. Databázu autori obsahovo zosúladiť s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci, flexibilita riešenia umožňuje napojenie získaných individuálnych údajov do jednotného zdravotníckeho informačného systému. Databáza je neustále inovovaná a udržiavaná v súlade s platnou legislatívou a potrebami praxe.

Podľa pripomienok a poznatkov, vyplývajúcich z praktického využívania programu ASTR, sa tento priebežne inovuje a vylepšuje, do 31.12.2015 bola distribuovaná verzia aktualizácie 5_6 programu.

Bol zavedený nepovinný PC program evidencie výkonov zdravotného dohľadu, pre všetky oddelenia všetkých RÚVZ v SR. Jeho štruktúra vychádza z dotazníka zdravotného dohľadu, ktorý sa vyplní pri každom výkone ŠZD. Uvedený dotazník bol zaslaný ÚVZSR ako jednotný nástroj pre všetky RÚVZ v SR.

K 31.12.2015 bolo v okresoch Martin a Turčianske Teplice vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizikových prác **3603** zamestnancov/pracovníkov, z toho **1503** žien. Jedná sa o **164** právnych subjektov.

Najviac rizikových prác je evidovaných v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a poľnohospodárstve.

Najväčší nárast počtu pracovníkov, vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizika sme zaznamenali v rezorte priemyselnej výroba (nárast o 159 pracovníkov).

Počet pracovníkov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:

- Hluk: 1867 osôb, z toho 295 žien, v 4. kategórii je zaradených 156 osôb, z toho 45 žien;
- Chemické látky a zmesi: 951 osôb, z toho 418 žien; v 4. kategórii je zaradených 21 osôb, z toho 4 ženy; z tohto počtu:
 - Karcinogénne a mutagénne faktory: 366 osôb, z toho 214 žien; v 4. kategórii 0 pracovníkov;
 - Pevný aerosól: 372 osôb, z toho 46 žien, v 4. kategórii sú zaradení 21 pracovníci celkom, z toho 4 ženy;
 - Faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení/dermatotropné látky: 52 osôb, z toho 27 žien; v 4. kategórii sú zaradení 9 pracovníci, z toho 2 ženy;
- Psychická pracovná záťaž: 699 osôb, z toho 589 žien;
- Fyzická záťaž: 1040 osôb, z toho žien 618;
- Biologické faktory: 166 osôb, z toho 136 žien;
- Ionizujúce žiarenie: 299 osôb, z toho 194 žien;
- Vibrácie: 311 osôb, z toho 20 žien, z toho v 4. kategórii rizika sú vyhlásení 2 pracovníci;
- Záťaž teplotou a chladom: 531 osôb, z toho 187 žien;
- Optické žiarenie: 180 osôb, z toho 7 žien;

U takmer všetkých právnych subjektov sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov.

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý rizikový faktor v pracovnom prostredí stále dominuje hluk – najvyšší počet exponovaných pracovníkov je najmä v priemyselnej výrobe, čo vzhľadom ku charakteru výrobných činností neprekvapuje – najmä strojárstvo, drevárstvo, hutníctvo....

Veľký počet pracovníkov, najmä žien, je vyhlásených v riziku psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, biologické faktory a chemické faktory, vrátane karcinogénov a mutagénov. Sú to prevažne pracovníci, ktorí svoju činnosť vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, domovoch sociálnych služieb, detských domovoch a školách.

V roku 2015 bolo vydaných **20** rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác, z toho **10** na dobu určitú (4. kategória rizika). **4** rozhodnutia boli vydané vo veci vyradenia z evidencie rizikových prác.

Porovnanie rokov 2014 – 2015 (Tab. 1_c VS_2015_2014)

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Počet exponovaných pracovníkov						
Rizikový faktor	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	166	136	0	0	166	136
Elektromagnetické polia	20	0	0	0	20	0
Fyzická záťaž	1040	618	0	0	1040	618
Hluk	1711	250	156	45	1867	295
Chemické látky a zmesi	930	414	21	4	951	418
Ionizujúce žiarenie	299	194	0	0	299	194
Optické žiarenie	180	7	0	0	180	7
Psychická pracovná záťaž	699	589	0	0	699	589
Vibrácie	311	20	2	0	313	20
Záťaž teplom a chladom	531	187	0	0	531	187

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2014 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Počet exponovaných pracovníkov						
Rizikový faktor	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	166	136	0	0	166	136
Elektromagnetické polia	10	0	0	0	10	0
Fyzická záťaž	1063	645	0	0	1063	645
Hluk	1653	231	147	39	1800	270
Chemické látky a zmesi	951	415	8	0	959	415
Ionizujúce žiarenie	304	202	0	0	304	202
Optické žiarenie	22	7	0	0	22	7
Psychická pracovná záťaž	699	589	0	0	699	589
Vibrácie	248	11	2	0	250	11
Záťaž teplom a chladom	578	222	0	0	578	222

V regióne Turiec majú uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS všetky firmy s vyhlásenými rizikovými prácami.

Dostávame sa znovu do stavu, keď síce legislatíva, odborné postupy pre riešenie zásadných ohrození zdravia a života pracovníkov existujú, v praxi sa však kontrolujú a vyžadujú (informovane a fundovane) len občas a nedôsledne. Do takéhoto terénu prichádza tzv. PZS v

osobe „veľmi kvalifikovaného“ bezpečnostného technika, autorizovaného bezpečnostného technika, bezpečnostnotechnickej služby, ktorí vypracujú ktorejkoľvek firme akékoľvek podklady, posudky o riziku a prevádzkové poriadky, samozrejme z pohľadu verejného zdravotníctva a ochrany zdravia pri práci nekvalitne. Pokiaľ sa súčasné verejné zdravotníctvo nevymaní z hľadania si dôvodov, prečo neposudzovať aj pracovné podmienky a s tým súvisiace „papierové“ podklady, s evidenciou a následným riešením nedostatkov v materiáloch „takto kvalitatívne vypracovaných“, potom sa nikdy nedostaneme na úroveň, ktorá bude znamenať kvalitatívne vyššiu starostlivosť o pracovníkov prostredníctvom odborne zdatných osôb, ktoré budú vedieť vypracovať kvalitné podklady v ochrane a podpore zdravia pri práci, budú vedieť svoje výsledky obhájiť, čím sa ochrana a podpora zdravia pracovníkov posunie na vyšší level. Ak kvalitu, spôsob a odborný puvoár obchodných partnerov zamestnávateľov a živnostníkov (vykonávajúcich zdravotný dohľad) nebudeme kontrolovať a z nesprávnych až zlých výsledkov nebudeme vyvodzovať dôsledky (ustanovené zákonom 355/2007), pôjde len o drahú, v podstate zbytočnú službu, ktorá nebude/nie je prínosom a toľko očakávanou a potrebnou formou pomoci pre zamestnávateľov v oblasti, ktorá svojou dynamikou v oblasti legislatívy a odborných poznatkov sa vyrovná a možno aj predstihne väčšinu ostatných oblastí hospodárstva a odborností. Zostáva a zostane biznisom pre ľudí, ktorí sú presvedčení, že problematiku ovládajú. Nakoľko však páky orgánov verejného zdravotníctva na ich „pacifikáciu“ sú veľmi obmedzené až žiadne, tento ich pocit sa stáva realitou. A práve odborné a erudované postupy odborne spôsobilých a zdatných pracovníkov v oblasti verejného zdravotníctva, nielen príslušných orgánov verejného zdravotníctva, v podstate vychádzajú na posmech, pretože pre svoje angažovanie pre zlepšenie služby pracovníkom nemajú adekvátnu, alebo žiadnu morálnu, legislatívnu ani politickú podporu.

Aj naďalej sú riešené nedostatky v podkladoch spracovaných pracovnými zdravotnými službami pre podnikateľské subjekty v okresoch Martin a Turčianske Teplice. Podklady, spracované PZS, nie sú vypracované podľa súčasne platnej legislatívy, a to : identifikácia všetkých zdravotných rizík a nebezpečenstiev; hodnotenie všetkých zdravotných rizík; posudky o riziku u jednotlivých pracovných činností a profesií (podľa §§ 30, 31 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z., v náväznosti na vyhlášku MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií a ďalšiu platnú legislatívu SR, upravujúcu problematiku jednotlivých škodlivých faktorov pracovného prostredia); prevádzkové poriadky a v náväznosti na všetky identifikované a posúdené zdravotné riziká, spôsob a vhodná forma ich zníženia formou kolektívnych a individuálnych opatrení zamestnávateľa/prevádzkovateľa, vrátane presných typov používaných OOPP, frekvencie ich výmeny, účinnosti, spôsobu a miesta ich údržby, vhodnosti na konkrétnu pracovnú činnosť. Väčšinu predložených podkladov jednotlivými subjektami je potrebné prepracovať, dopracovať, upraviť a aktualizovať podľa konkrétne vykonávaných činností, aktuálneho stavu pracovísk a pracovných miest, konkrétnej expozície a komplexne zavzatých a zohľadnených platných legislatívnych úprav. Údaje uvedené v podkladoch, spracovaných PZS, sú často v rozpore s údajmi, získanými od právnych subjektov pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Martine.

Odborní pracovníci odd. PPLaT vykonávajú (tak je zadefinovaná priorita) cielený ŠZD vo firmách, kde sú vyhlásené rizikové práce, so zameraním na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch, posúdenie zdravotných rizík na pracoviskách zamestnávateľov, aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu u jednotlivých pracovníkov, kontrolu zasielania hodnotiacich správ predkladaných k 31.12. každoročne.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že stále pomerne veľká časť prevádzkovateľov má minimálnu snahu znižovať zdravotné riziká, vyskytujúce sa v pracovnom procese a ich pozornosť sa v lepšom prípade zameriava iba na splnenie legislatívnych povinností tak, aby bola splnená litera zákona, teda nie na to, aby sa expozícia rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia na pracoviskách znižovala.

Veľkým problémom, tak ako v minulých rokoch, u viacerých právnych subjektov je nedostatočné vypracovanie posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu, chýbajú posúdené faktory práce a pracovného prostredia a ich kategorizácia, obsahová náplň PLP nezodpovedá identifikovaným zdravotným rizikám, závery sú veľmi všeobecné, bez výpovednej hodnoty.

Výber vhodných OOPP a ich pridelovanie je vo veľkom percente prípadov formálne – bezpečnostný technik/BT si vezme na pomoc počítačový program nemenovanej firmy, vytlačí formálnu smernicu o poskytovaní OOPP (ktorá vôbec nezodpovedá konkrétnym pracovným podmienkam, jednotlivým zdravotným rizikám vo vzťahu pracovná činnosť – faktor práce a pracovného prostredia na pracoviskách, ani NV SR č. 395/2006 Z.z.) a zamestnanci môžu dostávať OOPP (hlavným a skoro jediným kritériom je najnižšia cena), ktoré v niektorých prípadoch sú skôr na škodu ako na ošoh. Pokiaľ máme riešiť ochranu pracovníkov nielen v kolektívnom rozsahu ale aj individuálnom, musíme riešiť aj OOPP. Nie síce priamo, ale dostávame sa tu do vážneho sporu s inšpektormi práce, ktorých vlastnosti OOPP na ochranu sluchu, dýchacích ciest,... nie veľmi zaujímajú, pre nich je dôležité si ku príslušnej kolónke dopísať áno-nie; alebo 1-0. Ďalšie položky v používanom manuáli uvedené nie sú. Aj z uvedených dôvodov sa môžeme celkom ľahko o niekoľko rokov ocitnúť v situácii, keď sa napriek poskytovaným, pridelovaným a používaným OOPP (formálne vyhovujúcich) začnú objavovať znovu poškodenia sluchu z hluku, poškodenia dýchacích orgánov...

Pri výkone ŠZD boli použité kontrolné listy – dotazníky informovanosti zamestnancov k viacerým rizikovým faktorom, vyskytujúcim sa na pracoviskách.

Počet vyhlásených rizikových prác k 31.12.2015

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	160	5	10	9	170	14
B	Ťažba a dobývanie	24	0	2	0	26	0
C	Priemyselná výroba	1757	346	146	36	1903	382
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	67	0	3	0	70	0
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	18	0	0	0	18	0
F	Stavebníctvo	56	0	9	2	65	2
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	8	8	0	0	8	8
H	Doprava a skladovanie	25	0	0	0	25	0
N	Administratívne a podporné služby	3	0	0	0	3	0
O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	18	13	0	0	18	13
P	Vzdelávanie	82	71	0	0	82	71
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1213	1012	0	0	1213	1012
S	Ostatné činnosti	2	1	0	0	2	1
Spolu		3433	1456	170	47	3603	1503

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
1. stupeň						
Biologický faktor	166	136	0	0	166	136
Elektromagnetické polia	20	0	0	0	20	0
Fyzická záťaž	1040	618	0	0	1040	618
Hluk	1711	250	156	45	1867	295
Chemické látky a zmesi	930	414	21	4	951	418
Ionizujúce žiarenie	299	194	0	0	299	194
Optické žiarenie	180	7	0	0	180	7
Psychická pracovná záťaž	699	589	0	0	699	589
Vibrácie	311	20	2	0	313	20
Záťaž teplom a chladom	531	187	0	0	531	187

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (3. stupeň)

Chemická látka	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
3. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Agrochemikálie (okrem OFI a karbamátov)	32	4	0	0	32	4
Benzén	44	37	0	0	44	37
Benzo(a)pyrén	10	0	0	0	10	0
Cement (Portlandský)	30	0	0	0	30	0
Cytostatiká	54	51	0	0	54	51
Dolomit	0	0	9	2	9	2
Drevo exotických drevín - pevný aerosol	12	0	0	0	12	0
Drevo ostatných drevín - pevný aerosol	16	4	0	0	16	4
Drevo tvrdé - pevný aerosol	55	8	0	0	55	8
Fluorovodík a fluoridy	2	0	0	0	2	0
Formaldehyd = aldehyd kyseliny mravčej	107	94	0	0	107	94
Hliník a jeho oxidy (aluminium)	31	0	0	0	31	0
Hormonálne prípravky	19	15	0	0	19	15
Horninové pevné aerosoly	2	0	0	0	2	0
Chrómu (VI) zlúčeniny	1	1	0	0	1	1
Kremičitany ostatné /okrem azbestu/	33	4	0	0	33	4
Kyselina octová	3	3	0	0	3	3
Mangán a jeho zlúčeniny (manganese)	2	0	0	0	2	0
Metylmetakrylát	6	6	0	0	6	6
Múka	47	22	0	0	47	22
Olovo a jeho zlúčeniny	2	0	0	0	2	0
Oxid zinočnatý	7	0	0	0	7	0
Ozón	6	0	0	0	6	0
Papier - pevný aerosol z opracovania	8	0	0	0	8	0
PAU - práce s expozíciou polycyklickým aromatickým uhlíkovodíkom	6	2	0	0	6	2
Polyesterové živice	6	0	0	0	6	0
Pôdne pevné aerosoly	3	0	0	0	3	0
Rastlinný pevný aerosol ostatný (vrátane obilného)	13	0	0	0	13	0
Sadze	1	0	0	0	1	0
Sevoflurán	202	130	0	0	202	130
Solventná nafta	2	2	0	0	2	2
Styrén	2	2	0	0	2	2
Škrob - pevný aerosol z opracovania	8	0	0	0	8	0
Škvára, popolček	8	0	0	0	8	0
Toluén	5	2	0	0	5	2
Trichlóretylén	2	0	0	0	2	0
Uhlie hnedé a lignit	9	0	3	0	12	0
Umelé brusivo	11	0	0	0	11	0
Vápenec (calcium carbonate)	4	0	9	2	13	2
Xylén	34	23	0	0	34	23
Zlievarenské aerosoly	22	4	0	0	22	4
Zváračské pevné aerosoly - bázičné elektródy	13	0	0	0	13	0
Zváračské pevné aerosoly - zmes dymov zo zvarovania bez bližšieho určenia	41	0	0	0	41	0
Železo a jeho zliatiny - pevný aerosol	9	0	0	0	9	0

V tabuľke sú uvedené počty jednotlivých pracovných pozícií, zaradených do kategórie 3. – 4. rizikových prác vo všetkých chemických faktoroch (vrátane pevných aerosolov a CMR látok).

Od r. 2012 sa cielene vykonáva štátny zdravotný dozor v poľnohospodárskych družstvách, ktorý bol zameraný na kontrolu životných a pracovných podmienok v priestoroch hospodárskych dvorov, na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch a posúdenie všetkých zdravotných rizík zamestnávateľom, ako aj aktuálnosť vyhlásených rizikových prác, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností/lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu u jednotlivých pracovníkov, kontrolu zasielaných hodnotiacich správ za predchádzajúci rok. Uskutočnili sa ústne prejednávania na RÚVZ so sídlom v Martine, na oddelení PPLaT, zamerané na riešenie zistených nedostatkov. U niektorých právnych subjektov bol v roku 2015 vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na overenie skutkového stavu vo veci odstránenia nedostatkov zistených v rámci predchádzajúcich výkonov štátneho zdravotného dozoru.

Povinnosť zasielania plánovaných postrekov s obsahom a množstvom používaných pesticídov obchodný názov / účinná látka / lokalita / dátum a čas aplikácie v roku 2015 poľnohospodárske družstvá neplnili (5 subjektov poslalo z celkového počtu 14, čo predstavuje cca 30 %).

Časť prípravkov, ktoré sú poľnohospodárskymi družstvami aplikované, sú na ochranu proti škodcom, časť na plesne a iné. Pre právne subjekty priamo zo zákona nevyplýva povinnosť zasielať oznámenia o aplikácii pesticídov na príslušný orgán verejného zdravotníctva. RÚVZ so sídlom v Martine sa však na základe výkonov ŠZD dohodol s právnymi subjektami o tomto oznamovaní ako o povinnosti, ktorá bola aj súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

Z uvedenej problematiky, ktorá odnepamäti bola doménou odborníkov v ochrane zdravia sa postupom času ochrana zdravia vytratila, problematiku „postrekov“ akokeby v celom rozsahu prevzal Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave/ÚKSUP (v oblasti starostlivosti o rastliny, starostlivosť a ochrana zdravia postrekovačov je zo strany ÚKSUP-u len deklarovaná, skutočné naplnenie vo formálnej a obsahovej rovine chýba). Zo strany aplikácie nebezpečných chemických látok v poľnohospodárskej a lesníckej sfére, s ich účinkami nielen akútnymi, ale najmä dlhodobými/neskorými na zdravie zíva čierna diera.

Zabezpečovanie dohľadu nad výkonom nielen postrekovacích prác, ale akýchkoľvek činností je nesmierne dôležitá úloha, nakoľko nám uchádzajú ochorenia, vznikajúce práve pri uvedených činnostiach. Orgánu verejného zdravotníctva je zložitá získať od zamestnávateľov podklady a systém/spôsob ochrany pracovníkov, ktorí v tomto rezorte pracujú.

Na RÚVZ so sídlom v Martine boli doručené od zamestnávateľov za rok 2015 správy o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce s expozíciou toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam/, kde majú byť uvedené výsledky PLP, vrátane posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu. Hodnotiace správy neboli doručené v požadovanej kvalite.

Najčastejšie nedostatky v predkladaných správach právnych subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami - informáciách o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce:

- nekompletné podklady týkajúce sa posúdenia jednotlivých zdravotných rizík;
- chýbajúce výsledky vykonaných objektivizácií rizikových faktorov pracovného prostredia a práce;
- chýbajúce výsledky hodnotenia zdravotného stavu zamestnancov, vrátane výsledkov genotoxikologických vyšetrení;
- nedostatočne vypracované lekárske posúdenia zdravotnej spôsobilosti zamestnancov

na prácu/na výkon jednotlivých pracovných činností;

Ako nedostatočné/nevyhovujúce boli hodnotené podklady, ktoré sa týkali najmä výsledkov hodnotenia zdravotného stavu pracovníkov, či reálne uskutočnených preventívnych lekárskech prehliadok u pracovníkov vo vzťahu k vykonávanej práci a konkrétnym rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia.

Opakovane sa konštatuje :

- zameranie preventívnych lekárskech prehliadok nekorešponduje s vyhlásenými rizikovými prácami, ani rizikovými faktormi na jednotlivých pracoviskách,
- frekvenciu preventívnych lekárskech prehliadok si spravidla evidujú aj bezpečnostní technici (tí upozorňujú v niektorých prípadoch PZS), avšak pokiaľ absolvovanie preventívnych lekárskech prehliadok pracovníkov / zamestnancov koordinujú bezpečnostní technici, legislatíva na ochranu zdravia pri práci v oblasti verejného zdravotníctva je im neznáma a v praxi ju viacmenej ignorujú,
- lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti na prácu/posudok o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti pracovníka/ zamestnanca nespĺňa požadované náležitosti (záver „posudku“ často chýba, stále sa vyskytujú výmenné lístky s uvedením mena pracovníka/zamestnanca a zhodnotením jeho zdravotného stavu jednoslovnou „schopný“ - nie je uvedené v akej profesii, na akú prácu, v akom zdravotnom riziku...);

Vo veľa firmách funguje systém preventívnych lekárskech prehliadok aj v 2. kategórii prác úplne bezproblémovo – na základe posúdenia rizika boli určené nápravné opatrenia, vrátane PLP s konkrétnou náplňou, vykonávané sú napr. každé 3 roky. Dokonca PZS posielajú správy o takto vykonaných PLP ako pri 3. a 4. kategórii.

Pri výkone ŠZD v súvislosti s manipuláciou s chemickými látkami a zmesami sa kontroluje, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a s toxickými látkami a zmesami.

Na RÚVZ so sídlom v Martine bolo zaslaných 1351 oznámení o vykonaní činností DDD v rôznych organizáciách, ktorú realizovali napr. CSS - Slovakia, a.s.; Anton FEDOR - FEDOREX, stredisko DDD; Daniel Repka - DERATEX-EKO, DDD - Štefan Dikoš, Anton Jančo - AJ-DDD-LR, EKOLAS, s.r.o., DDD Star, s.r.o..

Niektoré poľnohospodárske subjekty nahlásili postreky – používanie prípravkov na ochranu rastlín, najmä herbicídov, fungicídov a insekticídov. Celkom bolo doručených 82 oznámení o aplikácii pesticídov poľnohospodárskymi subjektami. Všetky postreky boli pozemné a boli použité len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok. V každom sklade chemických látok a zmesí je vedená evidencia pesticídov.

Pre organizácie, kde sa používajú chemické látky a zmesi :

- bolo vydaných 10 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky;
- v 7 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby;
- v 2 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby;
- boli riešené 2 podnety;
- k rôznym žiadostiam, najčastejšie k predloženým projektovým dokumentáciám bolo vydaných 10 odborných stanovísk;
- nebolo prešetrované žiadne podozrenie na profesionálne ochorenie z profesionálnej

expozície chemickým látkam a zmesiam;

- u 10 účastníkov konania, u ktorých sa vydávali nové R RP, sa tieto týkali NCL (vrátane pevných aerosólov);
- spotrebu karcinogénov nám nahlásili 2 právne subjekty (Farmácia Martin a.s. a Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine); JLFUK Martin neuviedla počty exponovaných pracovníkov;
- spotrebu pesticídov nám nahlásilo 5 subjektov (TURIEC - AGRO s.r.o.; Poľnohospodárske družstvo "Valča", družstvo; Poľnohospodárske družstvo Dražkovce so sídlom v Dražkovciach; Agromajetok. s.r.o.; Poľnohospodárske družstvo Mošovce);

Napriek enormnej snahe pracovníkov oddelenia PPLaT stále nie sú všetky práce zaradené do adekvátnych kategórií rizika. Prevádzkovatelia zneužívajú fakt, že terénnych pracovníkov vykonávajúcich štátny zdravotný dozor je nedostatok. Spoliehajú sa, že keď bude v ich prevádzke vykonaný ŠZD, tak problém „vybavia“, alebo v horšom prípade zaplatia relatívne zanedbateľnú pokutu. Finančná strata bude niekoľkonásobne nižšia, ako keď by mali riešiť všetky povinnosti vo vzťahu k posúdeným rizikám, objektivizáciám, zaradením do príslušných kategórií, vykonávaním preventívnych lekárskech prehliadok, platením rizikových príplatkov, povinného pripoistenia v doplnkovej dôchodkovej poisťovni...

Je namieste si položiť otázku, ako ďalej s riešením povinností prevádzkovateľov vo vzťahu k ochrane zdravia, či už svojho alebo svojich zamestnancov.

Keď sa vrátíme ku problematike pracovného lekárstva/zdravia pri práci, je nevyhnutné mať poznatky o expozícii pracovníkov (zamestnancov a SZČO/fyzických osôb –podnikateľov) jednotlivým faktorom práce a pracovného prostredia aj pre práce zaradené v 2.kategórii, a v celoslovenskom merítke evidovať aj 2. kategóriu prác, pretože rozdiel, resp. deliaca čiara medzi 2. a 3. kategóriou je niekedy taká tenká, že jej presná identifikácia nie je možná. Nevyhnutnosť centralizovania týchto údajov je aj z dôvodov stúpajúcej incidencie výskytu profesionálnych ochorení/chorôb z povolania podmienený vplyvom pracovných podmienok. Z hľadiska evidovania stavu pracovných podmienok je to jediná cesta, ako by sa dal aspoň čiastočne opísať stav pracovných podmienok na Slovensku. Evidenčný program ASTR_2011/ASTR takúto formu evidovania umožňuje. Keď budú k dispozícii informácie o stave pracovného prostredia aj v 2. kategórii rizika, bude možné z pohľadu verejného zdravotníctva/pracovného lekárstva reálnejšie navrhovať a následne riešiť projekty, ktoré budú mať konkrétny cieľ a uplatnenie v znižovaní reálnych zdravotných rizík, vyskytujúcich sa v praxi, s dopadom na zdravie pracujúcej populácie.

Osobitným problémom hodným zreteľa je riešenie SZČO, v terminológii zákona 355/2007 Z.z. fyzických osôb – podnikateľov, ktorí vykonávajú najrizikovejšie a najhoršie práce bez akejkoľvek ochrany svojho zdravia, nielen z neznalosti, ale aj z nedostatku finančných prostriedkov. Vykonávajú tú istú prácu ako predtým zamestnanci, ale bez adekvátnych OOPP, preventívnych lekárskech prehliadok...

Je nevyhnutné dohodnúť rovnaké pravidlá pre celú Slovenskú republiku, o.i. začať riešiť aj problematiku a vykonávanie činností v profesiách píliarov, pracovníkov v stavebníctve, ..., alebo deklarovat', že podmienky, ktoré stanovuje zákon 355/2007 Z.z. pre fyzické osoby - podnikateľov kontrolovať príslušnými orgánmi verejného zdravotníctva nie je potrebné.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň)

Chemická látka 2. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
alergén	192	105	0	0	192	105
dermatotropný	43	25	9	2	52	27
dráždivé	390	230	9	2	399	232
chem. karcinogén/mutagén	366	216	0	0	366	216
jedovaté - toxické	188	136	0	0	188	136
látky poškodzujúce reprodukciu	72	54	0	0	72	54
pevné aerosoly	351	42	21	4	372	46
veľmi jedovaté - veľmi toxické	37	5	0	0	37	5
žieravé	113	98	0	0	113	98

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 366 osôb, z toho 216 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v UNM Martin a Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine.

V roku 2015 bolo vydaných 19 rozhodnutí k nakladaniu s azbestom, resp. azbestovými materiálmi pre spoločnosti ASTANA, s.r.o., KANAT MT, s.r.o., KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., KROVMONT s.r.o., Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE, A.A.Service, spol. s r.o., AMELLA, s.r.o., AZ-GROUP spol. s r.o., ReTrash s.r.o., Vladimír Roľko - VOKUROL, RONAR s.r.o., SD Gelnica, s.r.o..

Firmy, zabezpečujúce likvidáciu azbestu, priebežne nahlasovali termíny realizácie prác, následne odborní pracovníci oddelenia PPLaT vykonávali štátny zdravotný dozor aj námatkovo, zameraný na dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia pri práci s azbestom priamo v oblasti manipulácie a nakladania s azbestom a materiálmi obsahujúcimi azbest, vrátane zhotovenia videodokumentácie.

1x bol ŠZD vykonaný na základe podnetu doručeného na RÚVZ so sídlom v Martine o prešetrenie spôsobu nakladania a likvidácie nebezpečného odpadu – azbestovej strešnej krytiny v obci Blatnica. V rozhodnutí na manipuláciu s azbestocementovým materiálom má každý právny subjekt stanovenú povinnosť dodržiavať postup likvidácie azbestu a materiálov, obsahujúcich azbest zo stavieb, uvedený v príslušnom oprávnení vydanom Úradom verejného zdravotníctva SR, dodržať podmienky, uvedené v § 8 NV SR č. 253/2006 Z.z. a najneskôr do 15 dní po ukončení prác spojených s manipuláciou s azbestocementovým materiálom preukázateľne doručiť na RÚVZ so sídlom v Martine správu o vykonaných prácach a spôsobe zabezpečenia podmienok na ochranu zdravia, vyplývajúcich z platnej legislatívy a tohto rozhodnutia.

Presné odlíšenie a rozdelenie výkonov alebo činností v návaznosti na presnú klasifikáciu nebezpečných chemických faktorov klasifikovaných ako toxické, veľmi toxické, karcinogénne, mutagénne sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako toxické, resp. veľmi toxické alebo škodlivé. Vždy sa posudzuje problematika podľa konkrétnej chemickej látky resp. zmesi, pracovných podmienok a konkrétnych pracovných postupov/technológií. Uvedené predstavuje súčasne najväčší problém, nakoľko samotní účastníci konania, pracovné

zdravotné služby (veľakrát) a bezpečnostní technici (tí obzvlášť) neriešia posúdenie zdravotných rizík v návaznosti na uvedený algoritmus. V drvivej väčšine prípadov najmä na 1. krát pozostáva posúdenie rizika z formálnych tvrdení (použitie Ctrl+C a Ctrl+V), v tom úplne najlepšom prípade z údajov prevzatých zo starej/neaktuálnej karty bezpečnostných údajov, skoro nikdy nie sú riešené konkrétne pracovné podmienky/konkrétne riziká pre výkon konkrétnych pracovných činností a postupov. V oblasti odhadu a posudzovania zdravotných rizík čaká verejné zdravotníctvo na Slovensku veľký kus cesty.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V databáze rizikových prác je evidovaný nasledovný počet zamestnancov vykonávajúcich práce v regióne Turiec s rizikom fyzická záťaž

2015

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	3. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Fyzická záťaž	Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	347	135	0	0	347	135
	Dynamická záťaž	468	366	0	0	468	366
	Práca s bremenami	8	4	0	0	8	4
	Pracovná poloha	116	39	0	0	116	39
	Statická záťaž	101	74	0	0	101	74

2014

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	3. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Fyzická záťaž	Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	370	162	0	0	370	162
	Dynamická záťaž	468	366	0	0	468	366
	Práca s bremenami	8	4	0	0	8	4
	Pracovná poloha	116	39	0	0	116	39
	Statická záťaž	101	74	0	0	101	74

Posúdenie dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia nie je realizované vo všetkých prevádzkach, kde sa fyzická záťaž vyskytuje a dá sa reálne predpokladať jej zaradenie minimálne do 3. kategórie, pretože problematika posudzovania je náročná a zložitá. Z uvedeného dôvodu, veľa pracovných činností, kde sa nadmerná fyzická záťaž (najmä DNJZ) vyskytuje, nie je vyhlásených ako rizikových, pričom práve DNJZ/fyzická záťaž je jedna z najčastejšie sa vyskytujúcich položiek pri prešetrovaných podozreniach na profesionálne ochorenia. Okrem toho ide o faktor práce a pracovného prostredia, následne ochorenie vo významnej miere preventabilné, samozrejme pri včasnom rozpoznaní príznakov začínajúceho ochorenia z DNJZ a vyradení pracovníka z rizika.

Posúdenie rizika nadmernej fyzickej záťaže a následne predloženého prevádzkového poriadku predpokladá zodpovedný angažovaný a odborný prístup jednotlivých pracovníkov oddelenia

pri posudzovaní jednotlivých prevádzok, predložených materiálov, v neposlednom rade aj vykonávaním monitorovania nadmernej fyzickej záťaže s jej následným vyhodnocovaním – či už v prípade prešetrovaných podozrení na profesionálne ochorenia, resp. v prípade predloženia neadekvátnych podkladov so zaradením pracovníkov do neprislúchajúcej kategórie rizika, resp. práce.

Pre práce vykonávané malými svalovými skupinami nie sú posudzované komplexne:

- prípustné zmenové priemerné hodnoty pre prevažne dynamickú prácu a pre prácu so statickými zložkami,
- počty pohybov za zmenu ani za minútu v závislosti od trvania sťahu a veľkosti vynakladanej sily vyjadrenej percentom F_{max} príslušnej svalovej skupiny,
- krátkodobé zaťaženia svalov prevažne dynamickou prácou,
- počty pohybov malých svalových skupín ruky a prstov.

V roku 2015 bolo doručených na RÚVZ so sídlom v Martine 25 žiadostí na prešetrovanie podozrenia na profesionálne ochorenie, z toho vybavených bolo pre KPLaT UNM Martin vybavených 13 žiadostí, pričom vo všetkých prípadoch to boli podozrenia na ochorenie z DNJZ.

V roku 2015 bolo priznaných 11 chorôb z povolania; 4 ohrozenia chorobou z povolania; 4 choroby z povolania neboli priznané – všetko v položke 29 zoznamu chorôb z povolania.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopotaľahov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 900 pracovníkov, z celkového počtu je cca 750 prevažne žien na pracovnej pozícii šička autopotaľahov.

V podniku sa vyskytuje dlhodobé zvýšené množstvo profesionálnych poškodení zdravia z titulu DNJZ. Z uvedeného dôvodu zamestnávateľ prijal a postupne realizuje opatrenia na elimináciu zdravotných rizík z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a pravidelne predkladá na RÚVZ so sídlom v Martine informácie o ich realizácii a účinnosti. V súčasnosti zamestnávateľ vykrýva nedostatok pracovných síl aj z iných regiónov Slovenska a Rumunska. Zamestnávateľ pokračuje v objektivizácii lokálnych svalových síl, ako aj celkovej fyzickej záťaže a návrhov opatrení na jej zníženie. Fyzická pracovná záťaž - dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie a pracovné polohy sú primárnou noxou vo zvýšenej neinfekčnej chorobnosti zamestnancov tohto závodu z hľadiska vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie pracovníkov. Frekvencia periodických PLP, napriek zaradeniu vykonávaných prác v uvedenom faktore a aj v ďalších faktoroch práce a pracovného prostredia do 2. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, je 1 x za 2 roky. Pracovníci majú počas pracovnej zmeny zaradené povinné strečingové cvičenia. PZS navrhla ďalšie opatrenia na zníženie rizikových faktorov v pracovnom prostredí, ktoré je zamestnávateľ povinný realizovať.

Problematika karpálneho tunela ako profesionálneho ochorenia vystupuje čoraz viac do popredia. Ukazuje sa, že v podobných prevádzkach, kde nie sú k dispozícii výsledky objektivizácií, ktoré by prekračovali povolené limity, nie je dostatok reálnych nástrojov, ktoré má k dispozícii orgán verejného zdravotníctva, aby donútil zamestnávateľa napríklad reálne skrátiť expozíciu, nepovolilť nadčasovú prácu, nepovolilť predĺžené pracovné zmeny. Okrem toho zdravotný stav slovenskej populácie nie je optimálny (aspoň tej, ktorá je ochotná pracovať ako šič/šička v podniku na šitie autopotaľahov).

Ďalšie subjekty, v ktorých sa realizujú aktivity spojené s podporou zdravia pri práci, sú aj

všetky dozorované subjekty. Aktivity, spojené s riešením pracovnolekárskej problematiky v pracovnom prostredí boli a ďalej budú riešené: ECCO Slovakia, a.s.; Psychiatrická liečebňa Sučany, EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o., UNM Martin....

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa koná každý rok v októbri (počas 43. kalendárneho týždňa) a je kľúčovým prvkom každej kampane Zdravé pracoviská. Európsky týždeň je pre jednotlivcov a organizácie príležitosťou dozvedieť sa viac o kampani. V rokoch 2014 a 2015 sú Európske týždne organizované agentúrou EU-OSHA zamerané na témy kampane, tzn. činnosti pred, počas aj po Európskom týždni zamerané na zvýšenie informovanosti o riadení stresu a psychosociálnych rizík na pracovisku.

Odborní pracovníci odd.PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine počas „Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“ poskytovali informácie k psychickej záťaži a stresu na pracoviskách pre záujemcov z radov zamestnávateľov i zamestnancov. Poskytovali bezplatné odborné poradenstvo v oblasti ochrany a podpory zdravia, verejného zdravotníctva a ochrany zdravia pri práci počas celého Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci – telefonicky (043/4012929, 4012934) a elektronicky (mt.ppl@uvzsr.sk). Problematike zdravotných rizík sa odborní pracovníci PPLaT venujú priebežne.

Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je najväčším podujatím svojho druhu zameraným na zvyšovanie informovanosti. Jeho cieľom je prispievať k zlepšovaniu bezpečnosti a ochrany zdravia na pracoviskách Európy. Koordináciu zabezpečuje Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA), pričom s realizáciou podujatí a činností pomáhajú partneri agentúry v 28 členských štátoch EÚ i mimo nej.

V rámci možností sa odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine snažia spolupracovať s Inšpektorátom práce Žilina na základe ich požiadaviek na vykonanie spoločných previerok, odstúpenie zistených skutočností pri výkone štátneho zdravotného dozoru, a ďalších pracovných aktivitách.

V roku 2015 boli realizované takéto spoločné kontroly 3 a to:

- G.T.S. – Martin, s.r.o., IČO: 36 413 640, A. Stodolu 50, 036 01 Martin;
- OMNIA KLF, a.s., IČO: 00211095, Kukučínova 2734, 024 01 Kysucké Nové Mesto prevádzka „OMNIA KLF, a.s., Robotnícka 14, 036 01 Martin“;
- FAMIS PRO, s.r.o., IČO: 36384682, Langsfeldova 1A, 036 01 Martin v prevádzke „Pracovisko nanášania farieb a čierniaca linka, Čsl. armády 3/1697, Martin“;

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine Pilotnú štúdiu rakoviny močového mechúra nerieši.

2.4 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine t. č. nerieši, máme záujem sa podieľať na plnení tohto programu.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V roku 2015 oddelenie PPLaT vydalo 11 rozhodnutí pre chránené pracoviská a chránené dielne v novo zriaďovaných prevádzkových priestoroch a 10 stanovísk pre chránené pracoviská a chránené dielne v zariadeniach/prevádzkach už fungujúcich na trhu práce v predchádzajúcom období. Z toho v 2 prípadoch sme nesúhlasili so zriadením chráneného pracoviska z dôvodu technicko-prevádzkových nedostatkov, 1 rozhodnutie so štatútom chránené pracovisko spracovávalo oddelenie PPLaT v spolupráci s oddelením HŽPaZ.

Tu možno spomenúť nevyhnutnosť posudzovania priestorov aj inými oddeleniami RÚVZ v súlade s platnou legislatívou (v posudzovaných prevádzkach často chýba základné technicko-prevádzkové vybavenie a zázemie pre pracovníkov napr. denné miestnosti, sprchy naväzujúce na šatne, ...) v prípadoch, kedy posudkovú činnosť pre vydanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vykonávajú odborní pracovníci iných oddelení RÚVZ so sídlom v Martine a oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine posudzovalo následne, resp. súběžne chránené pracovisko.

Bolo by nanajvýš vhodné doriešiť podmienky komplexného posudzovania chránených pracovísk na území SR do prevádzky, resp. podmienky vydávania odborných stanovísk v prípade existencie právoplatného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Okrem toho by bolo vhodné dohodnúť rozsah posudzovania činností a dokladov ku zriaďovaniu chráneného pracoviska, pretože pre posúdenie vhodnosti prijatia vhodnej osoby na chránené pracovisko je nutné dosiahnuť súlad medzi konkrétnym zdravotným postihnutím osoby a zdravotnými rizikami, ktoré sú, resp. budú prítomné na pracovisku. Pre pracovné zdravotné služby sú takéto činnosti (posudzovanie zdravotných rizík, vykonanie preventívnej lekárskej prehliadky) väčšinou nelukratívne, resp. pre žiadateľov sú takéto služby príliš drahé a tak orgán verejného zdravotníctva zostáva jediným, kto dokáže vhodnosť zriadenia pracoviska a umiestnenia osoby so zdravotným postihnutím posúdiť.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanovísk						
Martin	11	10	21	21	0	*/**	0	0

* orgán verejného zdravotníctva nesúhlasil so zriadením chráneného pracoviska z dôvodu nevyhovujúceho riešenia technicko-prevádzkových podmienok (chýbalo sociálno-hygienické zázemie pre pracovníkov dopravných spoločností, priestory neboli vybavené zriaďovacími predmetmi a nevyhnutnými technickými zariadeniami, a ďalšie nedostatky v súvislosti so zdravotným stavom žiadateľa (nedoporučenie ošetrojúceho lekára, a iné)) ešte pred podaním návrhu na vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky

** žiadosť bola účastníkom konania stornovaná

Druh/skupiny postihnutia pre jednotlivé posudzované právne subjekty/pracoviská nie sú uvádzané, nakoľko ide o osobné údaje, týkajúce sa zdravotného stavu. Najčastejšie sa vyskytujú:

Nádory (C00 - D48)

Choroby krvi a krvotvorných orgánov a daktoré poruchy imunitných mechanizmov (D50 - D89)

Choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, výživy a premeny látok (E00 - E90)
Duševné poruchy a poruchy správania (F00 - F99)
Choroby nervového systému (G00 - G99)
Choroby oka a jeho adnexov (H00 - H59)
Choroby ucha a hlávkového výbežku (H60 - H95)
Choroby obehovej sústavy (I00 - I99)
Choroby dýchacej sústavy (J00 - J99)
Choroby tráviacej sústavy (K00 - K93)
Choroby kože a podkožného tkaniva (L00 - L99)
Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva (M00 - M99)
Choroby močovej a pohlavnej sústavy (N00 - N99)

Prílohou Programov a projektov je tabuľka: PaP_CHRA_PRA_2015_tab.pdf

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Pokračovanie v sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

Úloha bola rozdelená do 3 častí:

Prvá časť zahŕňa:

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR - výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú prácu v zmysle OVD SR (Vestník MZ SR čiastka 7-8/1977, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3. marca 1997).

- a) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 5
- b) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 35 až 54 r. v počte 5
- c) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 5
- d) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 5

Každý klient obdržal 1 - dňový jedálny lístok, pre zhodnotenie bolo použité počítačové spracovanie v programe ALIMENTA – nadstavbová verzia, ktorý poskytol údaje o energetickom príjme, príjme základných živín – T, S, B, vitamínov, minerálnych látok, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl, príjmu tekutín v porovnaní s OVD SR.

Dotazník o životospráve

A/ spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti

B/ pohybová aktivita a vplyv stresu na organizmus

Dotazník poskytoval informácie o stravovacích zvyklostiach, o spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite v zime a v lete a vplyve stresu na organizmus.

Druhá časť zahŕňa vyplnenie klinicko – somatického dotazníka klientom - poskytuje informácie o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, Tks, Tkd,

Tretia časť zahŕňa vyplnenie záznamového listu na základe biochemického vyšetrenia.

Táto časť bola plnená v spolupráci s oddelením VkZ, pričom každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteínového metabolizmu (Cchol, TGL, HDL, LDL, Glyk.). Vyšetrenie bolo uskutočnené na prístroji REFLOTRON. V I. polroku 2015 sa vyšetřilo 14 klientov.

V rámci možných výstupov z programu ALIMENTA sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD

(odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR č. SOZO – 1586/1997-08) v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých.

V I. polroku 2015 boli získané jedálne lístky v dvoch zariadeniach a to:

1. Zariadenie pre seniorov Medik M, Východná 20, 036 01 Martin,
2. Stredisko evanjelickej diakonie – diakonické centrum, Sučany.

Cieľom úlohy je zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy.

O plnení nutričnej hodnoty sú jednotlivé zariadenia informované a na základe výsledkov sú im odporúčané zmeny v skladbe pokrmov.

V I. polroku 2015 bola vypracovaná záverečná správa ÚVZ SR o plnení predmetnej úlohy v predchádzajúcich rokoch, na základe usmernenia z celoslovenskej porady v hygiene výživy, **RÚVZ so sídlom v Martine pokračoval pri plnení danej úlohy v I. polroku 2015** so zníženým počtom klientov.

3.2 Monitoring príjmu jódu

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v rámci prvej etapy bolo v roku 2015 odobratých na laboratórne vyšetrenie 24 vzoriek kuchynskej soli.

Obsah jodidu, resp. jodičnanu draselného, bol posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (dvadsiataštvrtá hlava - Pochutiny) aj napriek skutočnosti, že požiadavka (15 - 35 mg/kg KI) sa na vzorky vyrobené, resp. na trh uvedené v niektorých z členských štátov EU nevzťahuje. Vzhľadom nato, že pôvod soli na trhu v SR je rôzny a častokrát označený len „vyrobené v EU“ (aj v Slovenskej republike je balená jedlá soľ rôzneho pôvodu), bol v roku 2010 upravený počítačový program na vyhodnotenie monitoringu jodidácie, kde sa jedlé soli nerozdeľujú na soľ z dovozu a tuzemskej produkcie.

Z výsledkov stanovenia obsahu KI a KIO₃ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli za rok 2015 vyplýva:

- z celkového počtu 24 analyzovaných vzoriek požiadavke stanovenej Potravinovým kódexom SR na minimálny obsah KIO₃ (15 mg/kg soli) vyhovelo 24 vzoriek,
- vyšší obsah KI ako stanovuje Potravinový kódex SR nebol zistený v žiadnej z 24-och vzoriek,
- požiadavke Potravinového kódexu SR (15-35 mg/kg) vyhovelo 24 vzoriek.
- Z odobratých 24 vzoriek jedlej soli bol obsah feroxyanidu draselného vyšetrený vo všetkých 24-och vzorkách, pričom 24 vyšetrených vzoriek vyhovelo požiadavke Potravinového kódexu SR (najvyššie prípustné množstvo 20 mg/kg).
- Druhá etapa danej úlohy nebola roku 2015 RÚVZ so sídlom v Martine realizovaná.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti.

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc. Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek. V druhej etape bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na rok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v roku 2015 nepodieľal.***

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti.

Cieľom je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu na príslušný rok.

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek, v druhej etape: do 30. marca 2016 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na rok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v roku 2015 nepodieľal.*** Realizujú sa úradné kontroly požiadaviek (označovanie, dokumentácia) pri uvádzaní plastových obalových materiálov a plastových predmetov na trh.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľom bola kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Riešiteľským pracoviskom bol Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonával laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávali odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Na rok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, nakoľko k 15. januáru 2015 mala byť zostavená záverečná správa, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v roku 2015 nepodieľal.***

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľom je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek, v druhej etape do 30. marca 2016 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na rok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v roku 2015 nepodieľal.***

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom bolo prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch., pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Na rok 2015 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, nakoľko k 15. januáru 2015 mala byť zostavená záverečná správa, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v roku 2015 nepodieľal.***

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľom je:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok,
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom,
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé RÚVZ v SR. Úloha je rozdelená do troch etáp, pričom v prvej etape rokov 2014 - 2015 sa realizuje odber a analýza vzoriek, v druhej etape r. 2015 sa realizuje hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov, v tretej etape - marec 2016 je plánované ukončenie programu (správa).

V rámci bezpečnosti kozmetických výrobkov a ochrany spotrebiteľov a v rámci výkonu ŠZD boli v rámci RÚVZ Martin za rok 2015 realizované nasledovné úlohy:

Cielené úlohy:

1. V mesiaci február 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Regulované látky – fluór, DEG, peroxid vodíka a konzervačné látky“ vo výrobkoch pre dospelých odobrali **3 vzorky** zubných pást v na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických

výrobkov; označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vyhoveľi všetky vzorky.

2. V mesiaci apríl 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – ftaláty“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky s obsahom alkoholu (voňavky, vody po holení) odobrali **1 vzorku** voňavky na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov; označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vzorka vyhovela.

3. V mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – hormóny, kortikosteroidy“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky proti starnutiu (anti age) pre ženy“ sme odobrali **3 vzorky** kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov, označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vyhoveľi všetky vzorky.

4. V mesiaci september 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – ťažké kovy“ sme odobrali **3 vzorky** kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov

. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov, označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vyhoveľi všetky vzorky

5. V mesiaci október 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – ťažké kovy“ sme odobrali **3 vzorky** kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov, označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch.

Hodnotenie výsledkov je z dôvodu posúdenia stopových množstiev niklu vo vzorkách t.č. v riešení.

Kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku – článok 20 nariadenia ES č. 1223/2009, v reklame uvedenej v časopisoch, novinách, letákoch a podobne.

Na základe uvedených požiadaviek sme v mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, vykonali kontrolu dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku u **troch výrobkov** – 2x sa jednalo o reklamu na internetových stránkach, 1x na obale výrobku; tvrdenia o výrobkoch boli vyhovujúce.

Kontroly na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX):

Na základe hlásení zo systému RAPEX boli v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia vykonané kontroly hlásených 38 druhov nebezpečných kozmetických výrobkov, pričom v roku 2015 bolo vykonaných **157 kontrol** (oddelenie HV aj HŽP). Kontroly boli vykonané v maloobchodných

jednotkách, resp. aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; v prekontrolovaných zariadeniach sa predmetné výrobky nenachádzali ani neboli do prekontrolovaných zariadení dodané.

Kontrola informačnej zložky – článok 11 a 18 nariadenia ES č. 1223/2009:

Na základe uvedených požiadaviek sme v mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, vykonali kontrolu informačnej zložky u výrobcu kozmetických výrobkov, v rámci ktorej bola skontrolovaná informačná zložka k jednému výrobku (krém s levanduľou).

Informačná zložka o výrobku obsahovala nasledovné informácie a údaje, ktoré sa v prípade potreby aktualizujú: popis kozmetického výrobku; správa o bezpečnosti konečného výrobku podľa prílohy I časť A a B nariadenia 1223/2009 (kvalitatívne a kvantitatívne zloženie výrobku; fyzikálne a chemické vlastnosti a stabilita kozmetického výrobku; mikrobiologická kvalita; nečistoty, stopové množstvo, obalový materiál; bežné a racionálne predvídateľné použitie kozmetického výrobku; expozícia účinkom kozmetického výrobku; expozícia účinkom látok; toxikologický profil látok; nežiaduce účinky a závažne nežiaduce účinky; informácie o kozmetickom výrobku; závery hodnotenia; označenie upozornení a návody na použitie; zdôvodnenie; údaje o posudzovateľovi); popis výrobného postupu a vyhlásenie o dodržaní SVP; dôkaz o deklarovanom účinku; údaje o testoch na zvieratách; notifikácia na CPNP; informačná zložka. Pri výkone ŠZD nad kozmetickými výrobkami bola odborným pracovníkom RÚVZ Martin predložená dokumentácia – „**správa o bezpečnosti kozmetického výrobku**“, ktorá obsahovala údaje : časť A – informácia o bezpečnosti kozmetického výrobku a časť B – posudzovanie bezpečnosti kozmetického výrobku a súčasne bol vyplnený dotazník na kontrolu informačnej zložky o výrobku a doplnený chýbajúcimi údajmi o kontrolovanom subjekte pre potreby RÚVZ Martin (Príloha č. 6).

Pri výkone ŠZD bol vyplnený aj dotazník kontroly dodržiavania zásad správnej výrobnjej praxe podľa STN EN ISO 22716, ktorý bol zameraný na kontrolu personálu, objektu, zariadenia, suroviny a obalový materiál, výrobu – plnenie, konečný výrobok – skladovanie, kontrolu kvality, nezhodné výrobky, odpad, subdodávky, sťažnosti a stiahnutie výrobkov z obehu, vnútorný audit a dokumentáciu.

Na základe zistených skutočností údaje a dotazníky boli vložené do systému ICSMS.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľom je:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov sa realizuje nasledovne:

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetické výrobky, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látky, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdenia používané v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé RÚVZ v SR. Úloha je rozdelená do troch etáp, pričom prvá etapa bola realizovaná v roku 2013 - monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie, v druhej etape 2014 bol realizovaný odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu, tretia etapa: 2015 ukončenie projektu (31. 5. 2015 správa za SR). RÚVZ Martin sa na danej úlohe podieľal v rámci výkonu **monitoringu** zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape – od januára do októbra 2013 prebiehal zber a analýza vzoriek a v druhej etape – december 2013 bola ÚVZ SR vypracovaná záverečná správa. Výstupy monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách zhodnotil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a budú základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období a ako preventívne opatrenie umožnia bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení.

V rámci danej úlohy bolo v roku 2015 vyšetrených 20 respondentov, rozdelených na 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú, resp. strednú prácu podľa členenia fyziologických skupín uvedených v „Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR“. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba troch vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a dvoch aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Analýzou 24-hodinového dotazníka spotreby potravín/pokrmov/nápojov, ktorý zahŕňal konzumáciu potravín počas jedného dňa, boli získané údaje o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky u dospeljej populácie, ktoré budú porovnané s jej stanoviteľným denným príjmom (ADI).

Okrem vyplnenia dotazníka jednotlivými klientmi, boli v roku 2015 v distribučnej sieti odobraté dve vzorky potravín na stanovenie hodnoty sorbanov a na stanovenie hodnoty benzoanov (v 1 vzorke - VIVA kečup jemný bola laboratórnou analýzou v ukazovateli „kyselina sorbová“ stanovená hodnota 368,1 mg/kg; v ukazovateli „kyselina benzoová“ stanovená hodnota 165,4 mg/kg; v 1 vzorke - Ice tea denis nealkoholický nápoj s broskyňovou príchuťou bola laboratórnou analýzou v ukazovateli „kyselina sorbová“ jej prítomnosť nedokázaná; v ukazovateli „kyselina benzoová“ stanovená hodnota 150,0 mg/kg), jedna vzorka potraviny na stanovenie glykozidov steviolu (vo vzorke Kandisin stevia – stolové sladidlo na báze glykozidov steviolu bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota $229\ 000 \pm 32\ 000$ mg/kg), jedna vzorka potraviny na stanovenie kumarínu (vo vzorke Dobrá vláknina – cereálne raňajky bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota $0,914 \pm 0,091$ mg/kg), jedna vzorka potraviny na stanovenie mentofuránu (vo vzorke Drops s príchuťou mentolu a eukalyptu bola laboratórnou analýzou stanovená hodnota $20,9 \pm 3,00$ mg/kg).

Realizovali sme 7 mimoriadnych cielených úloh:

1. „Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike“

Dňa 09.04.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBP KV/4185/2015/Jo, zo dňa 08.04.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike.

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádza **6 zariadení** spoločného stravovania typu „ázijských reštaurácií“.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- a) počet vykonaných kontrol – 6
- b) počet skontrolovaných zariadení – 6
- c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 10. uvedených v liste:
 1. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky): neboli zistené nedostatky;
 2. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 3. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci,
 4. pôvod tovaru (dodacie listy) – výsledovateľnosť, vedenie evidencie: neboli zistené nedostatky;
 5. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt): neboli zistené nedostatky;
 6. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca): nedostatky boli zistené v 2 zariadeniach. V jednom zo zariadení bolo zistené zamrazovanie surovín, polotovarov dodaných v chladenom stave; v druhom zariadení bolo zistené nesprávne skladovanie lahôdkárskych výrobkov vložených do vitríny obslužného pultu pri teplote +45 °C;
 7. skladovanie surovín/ polotovarov/ pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlúčiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania): v 2 zariadeniach bolo zistené nesprávne skladovanie surovín, polotovarov a pokrmov - bez prekrytia a označenia dátumu a hodiny ich prípravy alebo preloženia z originálneho balenia, uloženie surovín v pôvodnom obale, resp. v neúčelových nádobách;
 8. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti: v 1 zariadení bolo zistené zamrazenie polotovaru dodaného v chladenom stave po dátume spotreby;
 9. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota): neboli zistené nedostatky;
 10. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov: neboli zistené nedostatky;
- d) počet uložených opatrení – **0**
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma – **4 / 300,00 eur**
- f) počet uložených sankcií/celková suma – **0**
- g) počet odobraných sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov/výsledky laboratórnej analýzy – **0 sterov**
- h) počet odber vzoriek pokrmov/výsledky laboratórnej analýzy – **6 vzoriek** / všetky vzorky vyhoveľi kritériám hygieny procesu výroby a kritériám bezpečnosti v mikrobiologických ukazovateľoch

i) **Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Reštaurácia NEW BEI JING Mudroňova 24 036 01 Martin	V čase kontroly boli uložené v chladiacich zariadeniach pripravené suroviny (nakrájaná kapusta, nakrájané mäso) a hotové pokrmy (polievka) bez prekrytia, ktoré boli uskladnené v neúčelových nádobách (plastových vedrách)		Zákon č. 355/2007 1/60 eur	0
Reštaurácia PANDA – Ázijské špeciality N Hung s.r.o. Pltníky 2, OC Tulip 036 01 Martin	V mraziacich zariadeniach bolo zistené skladovanie surového naporciovaného mäsa v mikroténových vreckách resp. mäsa v originálnom balení dodaného v chladenom stave; zamrazené mäso v originálnom balení po dátume spotreby.		Zákon č. 355/2007 1/90 eur	0
Rýchle očerstvenie u Petra Mudroňova 16 036 01 Martin	V zariadení nebol dodržaný chladiaci reťazec uskladňovaných lahôdkárskych výrobkov (šaláty), ktoré boli podávané z obslužnej vitríny pri teplote +45 °C.		Zákon č. 355/2007 1/60 eur	0

j) **Zoznam zariadení so zistenými opakovanými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Reštaurácia PANDA Slnecná 3 039 01 Turčianske Teplíce	V chladiacich zariadeniach boli skladované naporciované suroviny (zelenia, bylinky) bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou prípravy. Niektoré suroviny boli uložené v pôvodných obaloch – konzervách (slimáky, broskyňový kompót). V mraziacom zariadení boli uskladnené zamrazené šampiňóny, vanilková zmrzlina s poškodeným vrchnákom s viditeľnými známami námrazy.		Zákon č. 355/2007 1/90 eur	0

k) **Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:**

- Čínska reštaurácia NEW BEI JING, Jilemnického 47, 036 01 Martin

- Wasabi Sushi bar, M. R. Štefánika 46, 036 01 Martin

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonu hore uvedených kontrol možno konštatovať, že pravidelným výkonom štátneho zdravotného dozoru v predmetných prevádzkach sa situácia v prevádzkovej hygiene ako aj pri dodržiavaní zásad manipulácie so surovinami, polotovarmi, potravinami a pokrmami zlepšila oproti predchádzajúcim zisteniam z kontrol.

Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. boli v blokovom konaní v 4 prevádzkach uložené 4 blokové pokuty v sume **300,00 eur**.

2. „Mimoriadna cieľená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v domovoch sociálnych služieb, vrátane domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti, ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia v SR“

Dňa 17.04.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHŽP-4300/2015, zo dňa 14.04.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadneho cieľového ŠZD nad zariadeniami sociálnych služieb, vrátane domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti (charitné, hospice a pod.), ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia v SR v súčinnosti odborov hygieny výživy a hygieny životného prostredia. ŠZD v rámci hore uvedeného listu zamerať na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a na dodržiavanie hygienických požiadaviek podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádza celkovo 11 zariadení sociálnych služieb, domovov dôchodcov, domovov špeciálnej starostlivosti (charitné, hospice a pod.), ktoré nepatria medzi zdravotnícke zariadenia.

Z celkového počtu boli vykonané **kontroly v 8 zariadeniach** – domovy dôchodcov, domovy špeciálnej starostlivosti a domovy sociálnych služieb. Ostatné tri zariadenia patria medzi charitatívne resp. sú spravované neziskovými organizáciami (resocializačné stredisko pre drogovovo závislých) a sú určené pre rôzne vekové skupiny klientov.

V rámci mimoriadne cieľenej kontroly bolo oddelením hygieny výživy pri kontrolách zistené nasledovné:

- a) počet vykonaných kontrol – 16
- b) počet skontrolovaných zariadení – 8
- c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 16. uvedených v liste:
 1. schválenie prevádzkového poriadku: predložili všetky kontrolované zariadenia;
 2. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky): neboli zistené nedostatky;
 3. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 4. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 5. pôvod tovaru (dodacie listy) – výsledovateľnosť, vedenie evidencie: neboli zistené nedostatky;
 6. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt): neboli zistené nedostatky;

7. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca): neboli zistené nedostatky;
8. skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania): neboli zistené nedostatky;
9. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti: neboli zistené nedostatky;
10. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota): neboli zistené nedostatky;
11. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov: neboli zistené nedostatky;
12. odber, uchovávanie a evidencia vzoriek hotových pokrmov: v 1 zariadení sa vykonáva s súladom s platnou legislatívou, v 7 kontrolovaných zariadeniach nebol predmetom kontroly, nakoľko sa v predmetných zariadeniach realizuje len výdaj stravy – vzorky stravy sú odoberané a uchovávané v zariadeniach spoločného stravovania, ktoré stravu pripravuje;
13. skladovanie a odstraňovanie kuchynského biologického odpadu (sklad odpadu, spôsob odstraňovania odpadu a evidencia odstraňovania odpadu): neboli zistené nedostatky;
- d) počet uložených opatrení – **0**
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma – **0 / 0 eur**
- f) počet uložených sankcií/celková suma – **0 / 0 eur**
- g) kontrola splnenia priemerných hodnôt obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov prostredníctvom programu Alimenta a porovnanie s platnými OVD (spracované v tabuľke č. 1 v prílohe);
- h) výsledky laboratórnych rozborov pokrmov na obsah bielkovín, sacharidov a tukov (spracované v tabuľke č. 2 v prílohe);

14. kontrola z hľadiska splnenia priemerných hodnôt obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov prostredníctvom počítačového programu Alimenta a porovnanie s platnými OVD pre obyvateľov SR - % vyjadrenia naplnenia OVD, ak nie je stanovené inak, ako sú napĺňané výživové odporúčania, či sa prihliada na fyziologické potreby klientov, kto zostavuje jedálne lístky.

V rámci tejto úlohy bolo odobratých 10 vzoriek celodennej stravy z ôsmich zariadení určených pre seniorov, z ktorých je len jedna vyvarujúca. V ostatných zariadeniach sú vytvorené podmienky pre výdaj stravy. Celodenná strava z jednotlivých zariadení je spracovaná v samostatnej prílohe v tabuľkovej forme (porovnanie s platnými OVD pre obyvateľov v SR, % vyjadrenia naplnenia OVD s prihliadnutím na fyziologické potreby klientov). Jedálne lístky zostavuje v každom takomto zariadení stravovacia komisia, ktorú tvorí zamestnanec resp. zamestnanci zariadenia a zástupca klientov. Po zostavení týždenných jedálnych lístkov sú prehodnotené špecializovaným lekárom (gastroenterológom resp. diabetológom) a potvrdené jeho pečiatkou a podpisom. Len v jednom zariadení (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice) sa realizuje kontrola obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov podľa odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike.

Aritmetický priemer **energetickej hodnoty** vypočítanej na základe jedálneho lístka vyjadrený KJ sa pohyboval v rozmedzí od 6981,75 do 11 200,61

6981,75 = (M_1 - 73,49% OVD; M_2 - 82,14% OVD; \bar{Z}_1 - 82,14% OVD; \bar{Z}_2 - 91,87% OVD);

11 200,61 = (M₁- 117,90% OVD; M₂- 131,77% OVD; Ž₁- 131,77% OVD; Ž₂- 147,38% OVD);

obsah **bielkovín** sa pohyboval od 47,97g do 98,27 g

47,97 = (M₁- 77,37% OVD; M₂- 79,95% OVD; Ž₁- 95,94% OVD; Ž₂- 99,94% OVD);

98,27 = (M₁- 158,51% OVD; M₂- 163,79% OVD; Ž₁- 196,55% OVD; Ž₂- 204,74% OVD);

obsah **tukov** sa pohyboval od 55,21 g do 119,18 g

55,21 = (M₁- 78,87% OVD; M₂- 92,02% OVD; Ž₁- 92,02% OVD; Ž₂- 100,38% OVD);

119,18 = (M₁- 170,26% OVD; M₂- 198,63% OVD; Ž₁- 198,63% OVD; Ž₂- 216,69% OVD);

obsah **sacharidov** sa pohyboval od 262,55 g do 329,32 g

262,55 = (M₁- 75,44% OVD; M₂- 83,88% OVD; Ž₁- 81,28% OVD; Ž₂- 93,10% OVD);

329,32 = (M₁- 94,63% OVD; M₂- 105,22% OVD; Ž₁- 101,96% OVD; Ž₂- 116,78% OVD).

Vysvetlivky:

M₁- muži vo vekovej skupine 60 – 74 rokov

M₂- muži vo vekovej skupine od 75 a viac rokov

Ž₁- ženy vo vekovej skupine od 55 až 74 rokov

Ž₂- ženy vo vekovej skupine od 75 a viac rokov.

15. námatkový odber vzoriek podávaných jedál – kompletne denné menu v počte 10 vzoriek na laboratórnu analýzu na posúdenie energetickej hodnoty a biologickej hodnoty (obsah bielkovín, tukov, sacharidov, kuchynskej soli).

V rámci tejto úlohy boli odobraté vzorky celodennej stravy z ôsmich zariadení určených pre seniorov, z ktorých je len jedna vyvarujúca. V dvoch zariadeniach boli odobraté po dve vzorky celodennej stravy. V ostatných siedmich zariadeniach sú vytvorené podmienky pre výdajne stravy.

Laboratórnou analýzou vzoriek celodennej stravy boli získané nasledovné hodnoty:

energetická hodnota v KJ od 7 163,20 do 9885,70;

bielkoviny v g od 52,9 do 100,6;

tuky v g od 35,1 do 96,8;

sacharidy v g od 186,2 do 323,2;

obsah kuchynskej soli v g od 2 700 do 7 500.

Porovnanie laboratórnej analýzy s OVD:

energetická hodnota

7163,20 = (M₁- 75,40% OVD; M₂- 84,27% OVD; Ž₁- 84,27% OVD; Ž₂- 94,25% OVD);

9885,70 = (M₁- 104,06% OVD; M₂- 116,30% OVD; Ž₁- 104,06% OVD; Ž₂- 130,07% OVD);

obsah bielkovín

52,9 = (M₁- 85,32% OVD; M₂- 88,17% OVD; Ž₁- 105,8% OVD; Ž₂- 110,21% OVD);

100,6 = (M₁- 162,26% OVD; M₂- 167,67% OVD; Ž₁- 201,2% OVD; Ž₂- 209,58% OVD);

obsah tukov

35,1 = (M₁- 50,14% OVD; M₂- 58,50% OVD; Ž₁- 58,50% OVD; Ž₂- 63,82% OVD);

96,8 = (M₁- 138,29% OVD; M₂- 161,33% OVD; Ž₁- 161,33% OVD; Ž₂- 176,00% OVD);

obsah sacharidov

186,2 = (M₁- 53,51% OVD; M₂- 59,49% OVD; Ž₁- 57,65% OVD; Ž₂- 66,03% OVD);

323,2 = (M₁- 92,87% OVD; M₂- 103,26% OVD; Ž₁- 100,06% OVD; Ž₂- 114,61% OVD).

Vysvetlivky:

M₁- muži vo vekovej skupine 60 – 74 rokov

M₂- muži vo vekovej skupine od 75 a viac rokov

Ž₁- ženy vo vekovej skupine od 55 až 74 rokov

Ž₂- ženy vo vekovej skupine od 75 a viac rokov.

16. kontrola zostavy jedál z jedálnych lístkov, či spĺňajú priemerné hodnoty obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov podľa OVD pre obyvateľov SR za časové obdobie jedného mesiaca a dodržiavanie pitného režimu.

V rámci tejto mimoriadnej cielenej kontroly sme vytypovali 4 zariadenia:

1. Domov dôchodcov, zariadenie pre seniorov, J. Mazúra 34, Martin – Ladoveň
2. Domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie v objekte Stredisko evanjelickej diakonie, Diakonické centrum Sučany, Partizánska 25, Sučany
3. Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice
4. Dom ošetrovateľskej starostlivosti; Komunitné centrum sociálnych služieb – denný stacionár, zariadenie pre seniorov a zariadenie opatrovateľskej služby; Komunitné centrum sociálnych služieb – dom sociálnych služieb, špecializované zariadenie, Východná 20, Martin – Sever.

Zo 4 vytypovaných zariadení sú 3 zariadenia len s výdajňami stravy a 1 zariadenie (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice) je zariadenie vyvarujúce, s vlastnou kuchyňou. V troch zariadeniach s výdajom stravy sa strava dováža od 3 rôznych dodávateľov (raňajky, obedy, večere). V jednom zariadení (Domov dôchodcov, zariadenie pre seniorov, J. Mazúra 34, Martin – Ladoveň) raňajky pripravujú pracovníčky výdajne stravy po každodennom nákupe potravín, resp. surovín. Jedálne lístky vo výdajniach stravy zostavuje zodpovedná osoba zariadenia spolu so zástupcom klientov daného zariadenia, z výberu 3 pokrmov – obedy a výberu z 2 pokrmov – večera, pričom hlavný dôraz sa kladie na pestrosť a vyváženosť stravy. Po zostavení týždenného jedálneho lístka, je prekontrolovaný a potvrdený podpisom a pečiatkou špecializovaného lekára - gastroenterológa a je odovzdaný konkrétnemu zariadeniu na jeho týždennú prípravu. V každom zariadení majú samotní klienti k dispozícii chladiace zariadenie, kde majú možnosť uskladniť svoje potraviny (mliečne výrobky, ovocie, zeleninové, ovocné príkrmy a pod.).

Zo získaných **mesačných jedálnych lístkov** sme pomocou počítačového programu Alimenta získali hodnoty obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov. Zostava jedál pozostáva z raňajok, desiata, obed, olovrant, večera príp. 2. večera, alebo len z raňajok, obedov, večere a 2. večere. Zo získaných výsledkov pozitívne hodnotíme príjem sacharidov a mierne zvýšený príjem bielkovín, pretože vo vyššom veku obyčajne stúpa potreba bielkovín. Vo všetkých štyroch zariadeniach negatívne hodnotíme príjem tukov zo stravy, pretože môžu byť pre seniora rizikové. Príveľa tuku v organizme zaťažuje srdce a cievy. Vysoká hmotnosť zaťažuje kĺby a kosti, čo má za následok zhoršenú pohyblivosť. V jednom zariadení bola prekročená hodnota celkovej energetickej hodnoty, čo hodnotíme záporne a prekročené hodnoty hrubej vlákniny, vitamínu C, vitamínu D a vitamínu B₁, čo hodnotíme kladne. Ďalej pozitívne hodnotíme príjem tekutín u obidvoch pohlaví v sledovaných zariadeniach, pretože príjem tekutín u seniorov zohráva veľmi významnú úlohu v organizme. Nedostatok tekutín je pre staršieho človeka veľmi nebezpečný, preto ho k pitiu musíme nabádať. Je nevyhnutné robiť to vždy, keď je veľmi teplo i napriek jeho tvrdeniu, že nie je smädný. Jasným znakom dehydratácie sú suché pery a ústa. Tá môže u staršieho človeka vyvolať kolaps organizmu, preto je nutné jeho príjem tekutín sledovať a ponúkať mu pitie aktívne napriek jeho

protestom. Sú prípady, keď starší človek odmieta piť iba preto, že mu nevyhovuje častejšie chodenie na toaletu alebo má iné zdravotné problémy. Ďalším častým faktorom býva seniorova znížená pohyblivosť, kedy je pre neho návšteva toalety naozaj veľkou fyzickou záťažou. Dehydratácia je však natoľko závažným zdravotným problémom, že ho v nijakom prípade nemožno podceňovať. Vo vyššom veku môže človeku spôsobiť spolu so zahustením krvi embóliu, trombózu, zmätenosť a dokonca i poruchy vedomia. Keďže však starší ľudia nemajú veľkú potrebu pitia, ako prostriedok na kontrolu príjmu tekutín sa osvedčilo tzv. „optické pitie“. Znamená to, že ráno seniorovi nachystáme dopredu potrebné množstvo vody na celý deň do fľaše, a tá musí byť večer prázdna. Tak sa získa najlepší prehľad o tom, či v ten deň naozaj vypil dostatok tekutín.

Z uvedených výsledkov boli sformulované odporúčania pre správny príjem základných živín - sacharidov, tukov, bielkovín, vitamínov, minerálnych látok a vody, ktoré musí potrava obsahovať, aby organizmu zabezpečila všetko, čo potrebuje. Základné živiny by mal senior prijímať vo vhodných množstvách a vo vhodnom pomere.

i) **Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
-	-	-	-	-

j) **Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:**

- Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, 039 01 Turčianske Teplice
- Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb pre dospelých, J. Mazúra 34, 036 01 Martin
- Domov sociálnych služieb, Ul. Ambra Pietra 406, 036 01 Martin
- Domov sociálnych služieb a Zariadenie pre seniorov, Priehradná 9/A, 036 01 Martin – Priekopa
- Domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie v objekte Stredisko evanjelickej diakonie, Diakonické centrum Sučany, Partizánska 25, 038 52 Sučany
- Dom Sv. Martina, Priehradka 6, 036 01 Martin
- Senior – Zariadenie pre seniorov a Dom sociálnych služieb Vrútky, Mierová ul. 2145/10, 038 61 Vrútky
- Dom ošetrovateľskej starostlivosti, Ul. Východná 20, Martin

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonov štátneho zdravotného dozoru v hore uvedených zariadeniach možno konštatovať, že neboli zistené nedostatky pri dodržiavaní hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie a podávanie pokrmov a nápojov, vrátane epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami.

Z hľadiska zabezpečovania kvality podávaných hotových pokrmov a nápojov v súlade s odporúčanými výživovými dávkami možno konštatovať, že len v jednom zariadení (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, Banská 533/19, Turčianske Teplice) sa realizuje v rámci zostavovania jedálnych lístkov kontrola obsahu energie, bielkovín, tukov a cukrov podľa odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v Slovenskej republike. Vo všetkých zariadeniach sú jednotlivé zostavené jedálne lístky posudzované špecializovaným

odborným lekárom (gastroenterológom, diabetológom) s prihliadnutím na špecifické potreby klientov v zariadeniach.

Na základe vypočítaných energetických a biologických hodnôt podávaných pokrmov a nápojov a na základe laboratórnych analýz vzoriek celodennej stravy, budú o plnení nutričnej hodnoty príslušní prevádzkovatelia zariadení informovaní a v prípade nezhôd s OVD im budú odporúčané zmeny v skladbe pokrmov.

3. „Mimoriadna cieleňá kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením a ostatných zariadení spoločného stravovania na umelých a prírodných sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike“

Dňa 12.06.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/5934/2015/Jo zo dňa 10.06.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cieľenej kontroly, zameranej na dodržiavanie hygienických a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením a ostatných zariadení spoločného stravovania na umelých a prírodných sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu v Slovenskej republike podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z.z.“).

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- a) počet vykonaných kontrol – 10
- b) počet skontrolovaných zariadení - 10
- c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 12. uvedených v liste:
 1. predloženie rozhodnutia RÚVZ na prevádzkovanie zariadenia – predloženie rozhodnutia RÚVZ na prevádzkovanie zariadenia – boli predložené rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky vo všetkých zariadeniach
 2. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky) - neboli zistené nedostatky
 3. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov – predložili všetci zamestnanci
 4. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov - predložili všetci zamestnanci
 5. pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie - vo všetkých zariadenia boli predložené doklady o pôvode tovaru
 6. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt) – neboli zistené nedostatky
 7. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca) – neboli zistené nedostatky pri manipulácii so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami
 8. skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlúčiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania) – neboli zistené nedostatky v skladovaní surovín/polotovarov/pokrmov/pokrmov
 9. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti - nebolo zistené používanie potravín po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti
 10. označenie predávaných hotových pokrmov, poskytnutie informácie pre spotrebiteľa o prítomnosti alergénov - neboli zistené nedostatky

11. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc - neboli zistené nedostatky
12. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov – neboli zistené nedostatky
- d) počet uložených opatrení – 0
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma: 0
- f) počet uložených sankcií/celková suma: nebolo začaté správne konanie
- g) počet odobratých sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov: **12** / v odobratých sterov bola zistená prítomnosť nasledujúcich mikroorganizmov: 2x Staphylococcus epidermidis, Staphylococcus pulvereri, Staphylococcus aureus, Micrococcus species, 5x Aeróbne sporujúce mikroorganizmy, 3x Micrococcus species, Enterobacter species
- h) počet odberov vzoriek pokrmov na mikrobiologické vyšetrenie: **6 vzoriek** / všetky vzorky vyhoveli kritériám hygieny procesu výroby a kritériám bezpečnosti v mikrobiologických ukazovateľoch
- i) počet odberov vzoriek pokrmov na chemické vyšetrenie: 0
- j) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami: spracované do tabuľky

Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:

Názov a adresa zariadenia	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
-	-	-	-	-

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonu uvedených kontrol možno konštatovať, že neboli zistené porušenia ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov z oblasti hygieny potravín, týkajúce sa prevádzkovej hygieny ako aj dodržiavania zásad manipulácie so surovinami, polotovarmi, potravinami v kontrolovaných zariadeniach.

4. „Mimoriadna kontrola - ciele kontroly zamerané na kontrolu nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2015“

Dňa 12.06.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/5795/2015/Jo zo dňa 10.05.2015 vo veci žiadosti o zaslanie výsledkov z kontrol nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2015, vykonaných v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmenení a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) a v rámci výkonu úradnej kontroly potravín podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2015.

Výsledky kontrol podľa bodov 1 - 16 usmernenia UVZ SR:

1. Kontrola predloženia rozhodnutia regionálneho úradu verejného zdravotníctva na prevádzkovanie:

nedostatky neboli zistené - v čase výkonu úradnej kontroly potravín boli predložené rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky vo všetkých zariadeniach.

2. Kontrola dodržiavania osobnej hygieny zamestnancov (pracovný odev, šperky):
nedostatky neboli zistené - v čase výkonu úradnej kontroly pracovníci pracovali v pracovnom oblečení.
3. Kontrola dokladov o odbornej spôsobilosti zamestnancov:
nedostatky neboli zistené – v čase výkonu úradnej kontroly boli predložené doklady o odbornej spôsobilosti všetkých pracovníkov.
4. Kontrola dokladov o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov:
nedostatky neboli zistené - v čase výkonu úradnej kontroly boli predložené doklady o zdravotnej spôsobilosti všetkých pracovníkov.
5. Kontrola dokladov o pôvode tovaru (dodacie listy) - vysledovateľnosť, vedenie evidencie, používanie surovín/polotovarov na výrobu zmrzliny bez označenia v štátnom jazyku:
nedostatky neboli zistené – v čase kontroly boli k dispozícii kompletne evidencie o výrobe a predaji zmrzliny, bola predložená evidencia k vyrobenej alebo predávanej zmrzline.
6. Kontrola dodržiavania teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt):
nedostatky neboli zistené – v prekontrolovaných prevádzkach bol dodržiavaný teplotný, chladiaci a mraziaci reťazec, boli vybavené meracími prístrojmi, bola predložená vedená evidencia teplôt.
7. Kontrola manipulácie so surovinami/polotovarmi/hotovými výrobkami (pracovné plochy, pracovné náčinie):
nedostatky neboli zistené – v čase kontroly sa pri manipulácii so surovinami/polotovarmi/hotovými výrobkami používali určené pracovné plochy a pracovné náčinie.
8. Kontrola používania surovín/polotovarov/potravín po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti:
nedostatky neboli zistené – v prekontrolovaných prevádzkach sa v čase kontroly používali len suroviny/polotovary/potraviny v dobe spotreby.
9. Kontrola hygienickej úrovne podávania zmrzliny v zariadeniach (používanie jednorazových rukavíc pri manipulácii so zmrzlinovým kornútom, prípadne obalových materiálov brániacich kontaminácii zmrzlinových kornútov, uloženie nádobiek a oblátok na zmrzlinu tak, aby boli chránené pred znečistením z vonkajšieho prostredia, uchovávanie porcovacieho náradia v nádobe so stojacou vodou):
nedostatky neboli zistené – v prekontrolovaných prevádzkach boli k dispozícii jednorazové rukavice alebo servítky na jednorazové použitie pri predaji do kornútikov, nádoby boli uložené vyhovujúcim spôsobom, uchovávanie porcovacieho náradia v nádobách so stojacou vodou nebolo zistené ani v jednej prevádzke.
10. Kontrola označenia predávanej zmrzliny (azofarbivá, alergény) - informácia pre spotrebiteľa, používanie farbív, ktoré nie sú v zmrzlinách povolené:
nedostatky boli zistené v 2 prevádzkach – v čase kontroly bola zabezpečená vo všetkých prevádzkach informácia pre spotrebiteľa o prítomnosti azofarbív, alergénov; v 2 prekontrolovaných prevádzkach bola laboratórnou analýzou preukázaná vo 2 vzorkách zmrzlin prítomnosť zakázanej prídavnej látky – farbiva s kombinovaným najvyšším prípustným množstvom, konkrétne Ponceau 4R, košenilovej červenej A (E 124).

11. Overenie doby predaja zmrzliny najdlhsie 24 hodín po jej zmrazení:

nedostatky neboli zistené – v prekontrolovaných prevádzkach boli predložené kompletne evidencie o výrobe a predaji zmrzliny, bolo možné overiť dobu predaja zmrzliny

12. Kontrola odobratia a odloženia vzorky vyrobených zmrzlín na dobu 48 hodín:

nedostatky neboli zistené – v čase kontroly boli odložené vzorky vyrobených zmrzlín za 48 hodín.

13. Kontrola dodržiavanie prevádzkovej hygieny:

nedostatky boli zistené v 2 prevádzkach – v čase kontroly sa v jednom z predmetných zariadení vo výrobných priestoroch nachádzali predmety nesúvisiace s výrobou zmrzliny, nebolo sprístupnené WC pre hostí – mužov; v druhej prevádzke nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej a studenej pitnej vody.

Sumárne výsledky:

a) počet vykonaných kontrol: 41

b) počet skontrolovaných zariadení: 22

c) najčastejšie zisťované nedostatky pri kontrolách:

- **používanie farbív, ktoré nie sú v zmrzlínach povolené: v 2 zariadeniach boli zistené nedostatky** (laboratórnou analýzou preukázaná vo 2 vzorkách zmrzlín prítomnosť Ponceau 4R, košenilovej červenej A - E 124);

- **prevádzková hygiena: v 2 zariadeniach boli zistené nedostatky v prevádzkovej hygiene** (vo výrobných priestoroch sa nachádzali predmety nesúvisiace s výrobou zmrzliny, nebolo sprístupnené WC pre hostí – mužov; v predajnom stánku nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej a studenej pitnej vody).

d) počet uložených opatrení – uviesť presne aké: **4 / 2x** podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. b) (používanie zmesí alebo farbív obsahujúcich E124); 2x podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. e) (za nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej a studenej pitnej vody v prevádzke; vo výrobných priestoroch sa nachádzali predmety nesúvisiace s výrobou zmrzliny, nebolo sprístupnené WC pre hostí – mužov).

e) počet uložených blokových pokút/celková suma: **0 / 0 eur**

f) počet uložených sankcií/celková suma: **0 / 0 eur**

g) počet odobraných sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov / výsledky laboratórnej analýzy: **0/0**

h) počet odberov vzoriek zmrzliny na mikrobiologické vyšetrenie / výsledky laboratórnej analýzy: **42 vyšetrených vzoriek / z toho 6 nevyhovujúcich vzoriek** - vzorky nevyhoveli kritériám hygieny procesu výroby v mikrobiologických ukazovateľoch pre prekročenie najvyššieho prístupného množstva **kvasiniek a plesní** (1 vzorka šmolková zmrzlina nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva *kvasiniek* - limit pre kvasinky - $1 \cdot 10^3$ KTJ/g, stanovená hodnota vo vzorke - $1,9 \cdot 10^3$ KTJ/g; 1 vzorka čokoládová zmrzlina nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva *kvasiniek* - limit pre kvasinky - $1 \cdot 10^3$ KTJ/g, stanovená hodnota vo vzorke - $4,1 \cdot 10^3$ KTJ/g; 1 vzorka piškótová zmrzlina nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva *kvasiniek* - limit pre kvasinky - $1 \cdot 10^3$ KTJ/g, stanovená hodnota vo vzorke $2,4 \cdot 10^3$ KTJ/g; 1 vzorka vanilková zmrzlina nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva *kvasiniek* - limit pre kvasinky - $1 \cdot 10^3$ KTJ/g, stanovená hodnota vo vzorke - $4,6 \cdot 10^4$ KTJ/g; 1 vzorka karamel zmrzlina nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva *kvasiniek* - limit pre kvasinky - $1 \cdot 10^3$ KTJ/g, stanovená hodnota vo vzorke - $2,0 \cdot 10^3$ KTJ/g; 1 vzorka punčová zmrzlina nevyhovela pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva *plesní* - limit pre plesne - $2 \cdot 10^2$

KTJ/g, stanovená hodnota vo vzorke - 3,0.10² KTJ/g), podľa Výnosu MP SR a MZ SR zo 6. februára 2006 č. 06267/2006-SL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie.

i) počet odberov vzoriek zmrzliny na chemické vyšetrenie / výsledky laboratórnej analýzy: **17 vyšetrených vzoriek / z toho 2 nevyhovujúce vzorky** - vzorky nevyhoveli podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 232/2012 zo 16. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 pre prítomnosť zakázanej prídavnej látky – farbiva s kombinovaným najvyšším prípustným množstvom, konkrétne Ponceau 4R, košenilovej červenej A (E 124).

j) v prípade nevyhovujúcich vzoriek zmrzlín predpokladaný počet náhrad nákladov/v sume: **4 / 172 eur** za výkon v teréne, vyhodnotenie laboratórnych výsledkov, prepravné náklady.

k) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami – vid' tabuľka

Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:

Názov a adresa zariadenia	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Výroba a predaj zmrzliny JADRAN CENTRUM, Nám. SNP, 039 01 Turčianske Teplice	Prítomnosť farbiva Ponceau 4R, košenilovej červenej A (E 124) v odobratej vzorke zmrzliny	podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. b) – zákaz uvádzania potraviny (zmrzliny s nepovolenými farbivami) na trh	-	-
Cukráreň u ALIJEVIČA, 1. čsl. brigády 6, 038 61 Vrútky	Vo výrobných priestoroch sa nachádzali predmety nesúvisiace s výrobou zmrzliny, nebolo sprístupnené WC pre hostí – mužov	podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. e) – zatvorenie prevádzky na dobu do odstránenia nedostatkov	-	-
Predajný stánok zmrzliny v obci Príbovce	Nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej a studenej pitnej vody v prevádzke	podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. e) – zatvorenie prevádzky na dobu do odstránenia nedostatkov	-	-
Výroba a predaj zmrzliny – Cukráreň ORIENT, Jesenského 27, 036 01 Martin	Prítomnosť farbiva Ponceau 4R, košenilovej červenej A (E 124) v odobratej vzorke zmrzliny	podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. b) – zákaz uvádzania potraviny (zmrzliny s nepovolenými farbivami) na trh	-	-
Cukráreň u ALIJEVIČA, 1. čsl. brigády 6, 038 61 Vrútky	nevyhovujúce vzorky zmrzliny v mikrobiologických ukazovateľoch	-	-	Zákon č. 152/1995 Náhrada

				nákladov 50 eur
Zmrzlina NINA, Záturčianska 3775/95, 036 01 Martin	nevyhovujúca vzorka zmrzliny v mikrobiologický ch ukazovateľoch	-	-	Zákon č. 152/1995 Náhrada nákladov 28 eur
Výroba a predaj zmrzliny JADRAN CENTRUM, Nám. SNP, 039 01 Turčianske Teplíce	nevyhovujúca vzorka zmrzliny v mikrobiologický ch ukazovateľoch	-	-	Zákon č. 152/1995 Náhrada nákladov 47 eur
Talianska reštaurácia Mimosa, Partizánska 1, 039 01 Turčianske Teplíce	nevyhovujúca vzorka zmrzliny v mikrobiologický ch ukazovateľoch	-	-	Zákon č. 152/1995 Náhrada nákladov 47 eur

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Za nevyhovujúce vzorky zmrzlín v mikrobiologických ukazovateľoch bolo voči 4 prevádzkovateľom začaté správne konanie podľa zákona č.152/1995 Z. z. vo veci uloženia náhrady nákladov za výkon v teréne, vyhodnotenie laboratórnych výsledkov, prepravné náklady v sume **172,00 eur**.

V dvoch prevádzkach bolo uložené opatrenie podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. b) – zákaz uvádzania potraviny (zmrzliny s nepovolenými farbivami) na trh. V dvoch prevádzkach bolo uložené opatrenie podľa § 19 ods. 2, § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení a čl. 54 ods. 2 písm. e) – zatvorenie prevádzky na dobu do odstránenia nedostatkov.

5. „Mimoriadna cieľná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach spoločného stravovania v blízkosti stredísk významných z hľadiska letnej turistickej sezóny v Slovenskej republike“

Dňa 04.08.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBP KV/6996/2015/Jo zo dňa 04.08.2015 vo veci žiadosti o vykonanie mimoriadnej cieľnej kontroly, zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania (ďalej len „vyhláška č. 533/2007“, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších

predpisov v zariadeniach spoločného stravovania v blízkosti stredísk významných z hľadiska letnej turistickej sezóny v Slovenskej republike.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

k) počet vykonaných kontrol: **33**

l) počet skontrolovaných zariadení: **27**

m) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 10. uvedených v liste:

13. Dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky):

neboli zistené nedostatky – v čase kontroly pracovníci pracovali v pracovnom oblečení.

14. Doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov:

neboli zistené nedostatky – predložili všetci zamestnanci.

15. Doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov:

neboli zistené nedostatky – predložili všetci zamestnanci.

16. Pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie:

neboli zistené nedostatky – vo všetkých zariadeniach boli predložené doklady o pôvode tovaru.

17. Dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt):

neboli zistené nedostatky – v prekontrolované prevádzky boli vybavené meracími prístrojmi, bola predložená vedená evidencia teplôt.

18. Manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca):

boli zistené nedostatky – V mraziacich zariadeniach sa nachádzali suroviny dodané do zariadenia v chladenom stave (napr. syrové nite, korbáčiky, mäsové výrobky – párky), resp. čerstvé (rožky). Obedáre zákazníkov resp. hrnce s hotovými pokrmami boli umiestnené priamo na podlahe. V jednom z prekontrolovaných zariadení boli priestory kuchyne (napr. drezy, pracovné plochy) značne znečistené, na strope a stenách sa odlupoval povrchový náter, v sklade bola poškodená podlahová krytina, okno nebolo zabezpečené sieťkou proti prenikaniu hmyzu. V inom zariadení boli v spodnej časti mraziaceho boxu opadané obklady.

19. Skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlúčiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania):

boli zistené nedostatky – V čase kontroly bolo zistené nedodržiavanie jednotlivých pracovných úsekov podľa účelu ich využívania (napr. v umývadle na ruky uložený špinavý čierny riad, v dreze a na pracovnej ploche na surové mäso skladované hotové pokrmy). V chladiacich zariadeniach boli skladované nezlúčiteľné druhy potravín (napr. varené zemiaky,

dusená kapusta, nakrájaná surová zelenina, hotové mäsové výrobky resp. varené kuracie krídla, nastrúhaný syr, huby).

20. Používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti:

boli zistené nedostatky – v chladiacich zariadeniach boli skladované potraviny po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti (napr. syr s bielou plesňou, tvaroh, smotana, bryndza, maslo).

21. Hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota): **neboli zistené nedostatky**

22. Dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov:

boli zistené nedostatky – v chladiacich zariadeniach boli uložené hotové pokrmy bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou výroby (napr. dusená ryža, varené rezance, polievky: paradajková, držková, kapustnica, varené kuracie krídla).

n) počet uložených opatrení: **1**

o) počet uložených blokových pokút/celková suma: **9 / 660 eur**

p) počet uložených sankcií/celková suma: 0/ 0 eur

q) počet odobratých sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov / výsledky laboratórnej analýzy: 0 / 0

r) počet odobratých vzoriek pokrmov / výsledky laboratórnej analýzy: **10 vzoriek / všetky vzorky vyhoveli kritériám hygieny procesu výroby a kritériám bezpečnosti v mikrobiologických ukazovateľoch**

s) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami (viď tabuľka):

Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:

Názov a adresa zariadenia	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
TURČIANSKY DVOR, Košťany nad Turcom 23, 038 41 Košťany nad Turcom	V chladiacom zariadení boli skladované hotové pokrmy bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou výroby (dusená ryža, varené rezance, rozpracované cesto na zemiakové placky), spoločne uložené balené mliečne výrobky s balenými mäsovými výrobkami.	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 1/30 eur	-
Rybárska Bašta, Rakovo č. 131, 038 42 Príbovce	V chladiacom zariadení boli skladované hotové pokrmy bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou výroby, v zariadení pripravené bylinkové maslo a dressing, bez uvedenia dátumu a hodiny prípravy.	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 1/30 eur	-
Bufet č. 1 na letnom kúpalisku	V chladiacich zariadeniach boli skladované naporciované suroviny (tatárska, majonéza) bez prekrytia	-	Zákon č. 355/2007 Z. z.	-

vo Vrútkach, Horná 5377, 038 61 Vrútky	a označenia dátumom a hodinou prípravy. V mraziacom zariadení bol uskladnený zamrazený v prevádzke obalovaný syr.		2/30 eur	
Reštaurácia u Jakuba, Sklabinská 2, 036 01 Martin	Priestory kuchyne (napr. drezy, pracovné plochy) boli značne znečistené, na strope a stenách sa odlupoval povrchový náter, v sklade bola poškodená podlahová krytina, okno nebolo zabezpečené sieťkou proti prenikaniu hmyzu. V čase kontroly bolo zistené nedodržovanie jednotlivých pracovných úsekov podľa účelu ich využívania (napr. v umývadle na ruky uložený špinavý čierny riad, v dreze a na pracovnej ploche na surové mäso skladované hotové pokrmy). V chladiacom zariadení boli spoločne skladované suroviny (napr. varené kuracie krídla, nastrúhaný syr, huby) bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou prípravy, tovar po dátume spotreby resp. dátume minimálnej trvanlivosti (syr s bielou plesňou). V mraziacom zariadení uložené suroviny dodané do zariadenia v chladenom stave (napr. syrové korbáčiky, mäsové výrobky – párky).	Podľa § 55 ods. 1 písm. f) a ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. – nariadenie uzatvorenia prevádzky (nedostatočná prevádzková hygiena, zlý technický stav)	Zákon č. 355/2007 Z. z. 3/210 eur	-
Chatová osada GADER, Gaderská dolina, 038 15 Blatnica	V chladiacom zariadení boli skladované suroviny bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou výroby, tovar po dátume spotreby resp. dátume minimálnej trvanlivosti (tvaroh, smotana).	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 2/90 eur	-
Reštaurácia AUTO ALLES, Trusalová 1002/22, 038 53 Turany	Obedáre zákazníkov boli umiestnené priamo na podlahe v sprche pre personál. V kuchyni boli skladované rozpracované suroviny, hotové pokrmy bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou prípravy resp. výroby. V mraziacom boxe boli v spodnej časti opadané obklady.	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 2/90 eur	-
Reštaurácia Chrenovo, Chrenovo 1656/1, 038 53 Turany	V chladiacom zariadení boli skladované hotové pokrmy bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou výroby, tovar po dátume spotreby resp. dátume minimálnej trvanlivosti (bryndza, maslo, tvrdé syry, parené knedle, sensoricky zmenená zelenina (mrkva, uhorka). V mraziacom zariadení sa nachádzali	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 1/60 eur	-

	parené knedle, rožky, mäsové prípravky (mleté mäso), rozporcované (nabalíčkované) surové mäso.			
Penzión u Martina, Dražkovce 6, 038 02 Dražkovce	V mraziacom zariadení boli skladované zamrazené syrové nite, pečehové halušky, neprekrytá naporciovaná zmrzlina, neprekryté bylinkové maslo bez označenia.	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 2/60 eur	-
Koliba 77, Francúzskych partizánov 8, 036 08 Martin – Priekopa	V chladiacom zariadení boli skladované nezlučiteľné druhy potravín (napr. varené zemiaky, dusená kapusta, nakrájaná surová zelenina, hotové mäsové výrobky) bez prekrytia a označenia dátumom a hodinou prípravy, spoločne skladované. V kuchyni boli uložené hrnce s hotovými pokrmami na podlahe.	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 2/60	-

t) zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:

- Bufet č. 1 na letnom kúpalisku SUNNY, Na Bystričku 36, 036 01 Martin
- Bufet č. 2 na letnom kúpalisku SUNNY, Na Bystričku 36, 036 01 Martin
- Bufet č. 2 na letnom kúpalisku vo Vrútkach, Horná 5377, 038 61 Vrútky
- Bufet č. 1 v areáli kúpaliska VIESKA, Kollárova 609/4, 039 01 Turčianske Teplice
- Bufet č. 2 v areáli kúpaliska VIESKA, Kollárova 609/4, 039 01 Turčianske Teplice
- Fast Food, Spa & Aquapark, Kollárova 59, 039 01 Turčianske Teplice
- Drink bar v Aquaparku, Kollárova 59, 039 01 Turčianske Teplice
- Drink bar Spa, Kollárova 59, 039 01 Turčianske Teplice
- Bar na ostrove v areáli Aquaparku, Kollárova 59, 039 12 Turčianske Teplice
- U palatína, SNP 591/83, 039 12 Turčianske Teplice
- Motorest Šturec Dolná Štubňa, 039 01 Turčianske Teplice
- Pizzeria BENITA – Motorest Šturec, 039 01 Turčianske Teplice
- Motel SAN MARTIN, Francúzskych partizánov, 036 08 Martin
- Talianska reštaurácia Mimosa, Partizánska 1, 039 01 Turčianske Teplice
- FRESH & FRIED, ul. Thurzova 16, 036 01 Martin
- Reštaurácia – pizzeria U vodníka, Dubové 217, 038 23 Dubové
- Pizza bar Mischell, Slovenské Pravno 295, 038 22 Slovenské Pravno
- Tenisová hala – bufet, Kollárova 85 A, 036 01 Martin

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonu uvedených kontrol možno konštatovať, že boli zistené porušenia ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov z oblasti hygieny potravín, týkajúce sa prevádzkovej hygieny ako aj dodržiavania zásad manipulácie so surovinami/polotovarmi/ potravinami/pokrmami, skladovania surovín/polotovarov/pokrmov a dodržania času podávania hotových pokrmov v kontrolovaných zariadeniach, za čo boli zodpovedným osobám uložené sankcie v blokovom konaní resp. v jednom prípade bolo podľa § 55 ods. 1 písm. f) a ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. nariadené uzatvorenie prevádzky do času odstránenia nedostatkov.

6. „Mimoriadna cieleňá kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach spoločného stravovania na pracoviskách“

Dňa 15.10.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/8444/2015/Jo, zo dňa 13.10.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v zariadeniach spoločného stravovania na pracoviskách.

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa v Informačnom systéme ÚVZ SR vedie evidencia **52 zariadení** spoločného stravovania na pracoviskách.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné :

- a) počet vykonaných kontrol – 9
- b) počet skontrolovaných zariadení – 8
- c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 11. uvedených v liste:
 - 1. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky): neboli zistené nedostatky;
 - 2. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 - 3. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci;
 - 4. pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie: neboli zistené nedostatky;
 - 5. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt): v 7 z kontrolovaných zariadení neboli zistené nedostatky, v 1 z kontrolovaných zariadení sa nevedla v plnom rozsahu evidencia zásad správnej výrobnjej praxe;
 - 6. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca): neboli zistené nedostatky;
 - 7. skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania): v 7 z kontrolovaných zariadení neboli zistené nedostatky, v 1 z kontrolovaných zariadení bolo zistené spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín v chladiacej vitríne (originálne balené mliečne výrobky, nebalené cukrárske a lahôdkárske výrobky);
 - 8. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti: neboli zistené nedostatky;
 - 9. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota): neboli zistené nedostatky;
 - 10. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov: neboli zistené nedostatky;
 - 11. odber vzoriek hotových pokrmov a ich uchovávanie po dobu 48 hod. v chladničke: neboli zistené nedostatky;
- d) počet uložených opatrení – 0
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma – 1/ 30 eur
- f) počet uložených sankcií/celková suma – 0/ 0 eur

g) počet odobraných sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov/výsledky laboratórnej analýzy – 0

h) počet odobratých vzoriek pokrmov/výsledky laboratórnej analýzy – **4 vzorky** / všetky odobraté vzorky hotových pokrmov vyhoveli v stanovených mikrobiologických ukazovateľoch

i) počet odobraných vzoriek hotových pokrmov za účelom stanovenia obsahu kuchynskej soli – **3 vzorky** / obsah NaCl v hotových pokrmoch bol nasledovný:

Názov pokrmu	Obsah NaCl mg/kg
Hovädzia polievka s cestovinou	10 400
Špikované stehno s kyslou kapustou	2 800
Dusená ryža	7 500

j) **Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:**

Názov a adresa ZSS na pracovisku	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Výdajňa stravy a jedáleň MAR SK, s.r.o., Hlavná 1940, 038 52 Sučany	evidencia zásad správnej výrobnnej praxe sa nevedla v plnom rozsahu; spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín v chladiacej vitríne;	-	Zákon č. 355/2007 Z. z. 1/ 30 eur	-

k) **Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:**

- Závodná kuchyňa KASTEM, ČSA 3/1697, 036 01 Martin
- Kuchyňa Mestský úrad, Vajanského námestie 1, 036 01 Martin
- Vývarovňa jedál, Mierová 9, 038 61 Vrútky
- Závodná kuchyňa SODEXO v objekte Neografia, Sučianska cesta 10 956/39 A, 036 08 Martin
- Výdajňa stravy a bufet v objekte spoločnosti Krauss Maffei Technologies spol. s r.o., Hlavná 2077, 038 52 Sučany
- Bufet KASTEM, ČSA 3/1697, 036 01 Martin
- Bufet Mestský úrad, Vajanského námestie 1, 036 01 Martin

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. bola v blokovanom konaní v 1 prevádzke uložená 1 blokovaná pokuta v sume 30,00 eur, v ostatných kontrolovaných prevádzkach neboli zistené nedostatky.

7. „Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov v Slovenskej republike“

Dňa 24.11.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBP KV/9340/2015, zo dňa 23.11.2015 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie

mimoriadnej kontroly v zariadeniach stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov v Slovenskej republike podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami poskytujúcimi stravovacie služby a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov vo veci výkonu úradnej kontroly nad bezpečnosťou potravín, so zameraním sa na kontrolu prípravy, manipulácie a podávania pokrmov a nápojov:

- kontrola vysledovateľnosti (t.j. pôvodu surovín),
- kontrola chladiaceho reťazca, teplotného reťazca,
- kontrola dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti surovín, potravín,
- označovania (vrátane označenia alergénov a prídavných látok - azofarbivá),
- kontrola prevádzkovej hygieny,
- kontrola manipulácie s odpadom, osobitnú pozornosť venovať organickému odpadu a použitému olejom,
- dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky),
- kontrola dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti,
- námatkový odber vzoriek na laboratórnu analýzu (mikrobiologická kontrola).

V termíne konania kontroly, t.j. od 27. 11. do 13. 12. 2015 boli doručené Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Martine 2 písomné oznámenia o organizovaní hromadného podujatia „Vianočné trhy“. Celkovo bolo vykonaných **7 kontrol** v zariadeniach stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov počas konania vianočných trhov v okrese Martin (mesto Martin, mesto Vrútky).

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné :

Tabuľka č. 1

Počet vykonaných kontrol / počet skontrolovaných zariadení	Počet zariadení so zistenými nedostatkami	Najčastejšie zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Počet uložených blokových pokút / suma	Počet navrhnutých sankcií/ celková suma	Počet odobraných a laboratórne vyšetrených vzoriek / počet nevyhovujúcich
7/7	0	0	0	0/0	0/0	0/0

Tabuľka č. 2

Zariadenie	Zistené nedostatky	Opatrenia, pokuty, sankcie
---	---	---

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Kontrola bola zameraná na vysledovateľnosť (pôvod surovín); na kontrolu chladiaceho a teplotného reťazca; na kontrolu dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti surovín, potravín; na kontrolu prevádzkovej hygieny; kontrolu manipulácie s odpadom; na dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami; na kontrolu dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti.

Vykonanými kontrolami neboli zistené nedostatky. Odber vzoriek pokrmov na laboratórnu analýzu nebol realizovaný.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor : ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Termín ukončenia: r. 2019

Projekt je rozdelený na jednotlivé etapy riešenia :

I. etapa - rok 2015 - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

II. etapa - rok 2016 - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu v skupine 90 detí spolu v rámci 3., 4. a 5. ročníkov vybraných základných škôl na Slovensku, priebežné zadávanie údajov z dotazníkov do masky v exceli, štatistické spracovanie získaných údajov na ÚVZ SR (*Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2015 a na ďalšie roky*)

III. etapa - rok 2017 - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu v skupine 120 detí spolu v rámci 6., 7., 8. a 9. ročníkov vybraných základných škôl na Slovensku, priebežné zadávanie údajov z dotazníkov do masky v exceli, štatistické spracovanie získaných údajov na ÚVZ SR.

IV. etapa - rok 2018 - celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu v skupine 90 študentov spolu v rámci 1., 2. a 3. ročníkov vybraných stredných škôl na Slovensku, priebežné zadávanie údajov z dotazníkov do masky v exceli, štatistické spracovanie získaných údajov na ÚVZ SR

V. etapa - rok 2019 - spracovanie záverečnej správy z jednotlivých etáp - spracovanie záverečnej správy z jednotlivých etáp prieskumu s realizačnými výstupmi - záverečná správa (na základe výsledkov prieskumu zhodnotiť situácia na úseku stravovania detí a mládeže s vybraným typom ochorení a sústrediť sa na plošnú propagáciu vhodnosti stravovania v školských stravovacích zariadeniach aj u týchto detí, podpora spolupráce s metodičkami školského stravovania, v spolupráci s odborními podpory zdravia zvýšiť edukáciu rodičov detí so zdravotným postihnutím v zmysle využívania zdravého diétného stravovania v zariadeniach spoločného stravovania.

V roku 2015 RÚVZ so sídlom v Martine projekt nerealizuje z dôvodu, že sa prebieha I. etapa projektu t.j. návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor : Ministerstvo zdravotníctva – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : priebežne podľa požiadaviek gestora

Na základe usmernenia ÚVZ SR bol projekt realizovaný v termíne od 23.03.2015 do 02.04.2015. Do projektu bola zaradená jedna stredná škola (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin) a prieskumu sa zúčastnilo 92 študentov. Účasť respondentov na projekte bola dobrovoľná a prísne anonymná. Každý respondent vyplnil dotazník, vložili do obálky a zalepil ju. Anketár vyplnil priložený formulár „Hlásenie za triedu“ a spolu s vyplnenými dotazníkmi boli zozbierané údaje zaslané na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Termín ukončenia: r. 2017

V súvislosti so schválenými programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2014 a na ďalšie roky bola vypracovaná metodika na riešenie tohto projektu. Tento projekt nadväzuje na výsledky získané predchádzajúcim prieskumom a je v súlade s vytýčenými prioritnými oblasťami pre odbor hygieny detí a mládeže na toto obdobie. Projekt je realizovaný v jednotlivých etapách : rok 2014 - návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3 - 6 ročných detí, rok 2015 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí, rok 2016 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11- 14 ročných detí, 2017 - celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti.

V 1.polroku 2015 odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže zabezpečili realizáciu II. etapy projektu. Projekt sa realizoval v 2 základných školách, 1 mestská – ZŠ s MŠ Hurbanova, Martin a 1 vidiecka ZŠ Košťany nad Turcom. Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 60 respondentov vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí. Vyplnené dotazníky boli spracované do masky v programe Excel a zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor : RÚVZ so sídlom vo Zvolen, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ : MŠVVaŠ SR

Termín ukončenia: r. 2016

Úloha je rozdelená do troch etáp. V roku 2013 v termíne od 02.04.2013 do 22.04.2013 sa realizovala I. etapa, ktorá bola vykonaná na základe usmernenia ÚVZ SR „Vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek, týkajúcich sa priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike“, ktorá bude nadväzovať na plánovanú realizáciu projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“, ktorý vyplýva z plnenia Národného programu prevencie obezity a bolo potrebné okrem získania údajov dotazníkovým prieskumom, zmonitorovať hygienický stav priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch, z hľadiska dodržiavania požiadaviek príslušnej legislatívy, ustanovení vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

II. etapa bola realizovaná na základe listu ÚVZ SR č. HDM/2765/5396/2014, zo dňa 17.03.2014, vo veci vykonania mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle napĺňania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na roky 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu cieleňého zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže.

V roku 2015 RÚVZ so sídlom v Martine projekt nerealizuje, získané údaje v rámci Slovenskej republiky sú spracované gestormi projektu z ktorých bude spracovaná záverečná správa s realizačnými výstupmi.

Iné programy a projekty realizované v spolupráci s odborom HDM pri RÚVZ so sídlom v Žilina :

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska(Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia)

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Gestor ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia: 31.12.2016

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE. Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Projekt je rozdelený do jednotlivých etáp :

I.etapa - rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne.

II.etapa - rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január - marec 2014, november - december 2014), spracovanie údajových databáz.

III.etapa - rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január – marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov.

IV.etapa - rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl.

V 1.polroku 2015 odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže zabezpečili realizáciu III. etapy projektu. Projekt sa realizoval vo vykurovacom období v I.Q roku 2015 v 2 základných školách (1 mestská – ZŠ, P. Mudroňa, Martin a 1 vidiecka ZŠ Sučany). Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili žiaci vekovej skupiny 9 – 12 rokov (z každej ZŠ 3 triedy s minimálnym počtom 25 žiakov v jednej triede), ich rodičia, učitelia školy (10 respondentov), zodpovední zástupcovia za prevádzkovateľa ZŠ. Vyplnené dotazníky boli spracované do masky v programe Excel a zaslané na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Žiline.

Iné programy a projekty realizované v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky :

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol realizovaný projekt COSI . Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Ide o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl. K projektu boli zaslané materiály : rozdeľovník s kódmi škôl, informovaný súhlas pre rodičov, dotazník pre meranie detí. Školy uvedené v rozdeľovníku už boli oslovené listom štátneho tajomníka MZ SR o možnosti participovať na projekte.

Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine projekt realizovali v mesiaci november – december 2015 a projektu sa malo zúčastniť 80 respondentov – žiakov vekovej skupiny od 7 do 7,99 rokov. Do projektu boli pôvodne zapojené 3 základné školy – 1 mestská škola (ZŠ s MŠ, Dolinského, Martin) a 2 vidiecke školy (ZŠ Benice, ZŠ J.Kollára, Mošovce). Vzhľadom na nízku účasť žiakov na projekte, z dôvodu nesúhlasu rodičov žiakov zúčastniť sa projektu, bolo potrebné doplniť chýbajúci počet respondentov a zaradiť do projektu ďalšie 2 školy – 1 mestská škola EZŠ, M.R.Štefánika, Martin a 1 vidiecka škola ZŠ Horná Štubňa.

Odborní pracovníci RÚVZ v jednotlivých školách vykonali zber údajov podľa zaslaného usmernenia od 15.11 do 15.12.2015, z dôvodu aby bol zber dát optimálny (poznámka : zber dát sa nesmel uskutočniť minimálne 2 týždne po prázdninách, alebo po dlhšom uzatvorení škôl. Malo byť vybrané obdobie, kedy sa predpokladá, že bude najviac detí v škole.). Meranie bolo uskutočnené v škole vo vyhradenej miestnosti, ráno, následne po použití WC. Počas merania odborní pracovníci RÚVZ zaznamenávali údaje: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň šk. dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, komorbidita. Na meranie bola použitá kalibrovaná prenosná digitálna váha, prenosný výškomer, neelastický meter na meranie obvodu pása a bokov). Počas merania dieťa bolo vyzuté, v ľahkom oblečení. Parametre sa merali s presnosťou na desatinu. Zistené údaje boli zaznamenané do dotazníka pre meranie detí. Vyplnené údaje z „Dotazníka pre meranie detí“ odborní pracovníci RÚVZ budú priebežne v mesiaci január – február 2016 zadávať do zadávali do e-formy. Na vyplnenie elektronickej formy dotazníkov bude v priebehu mesiaca január 2016 budú gestorom zaslané ďalšie inštrukcie t.j. link na e-formu dotazníka pre rodiča, kód examinátora. Po zadaní údajov do e-formy budú dotazníky spätne

poslané na adresu: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Odbor verejného zdravia
Limbová 2, 837 52 Bratislava.

Realizovali sme 3 mimoriadne cielené kontroly :

1. Mimoriadna cielená kontrola „Kontrola mäsa v školských stravovacích zariadeniach“
2. Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Slovenskej republike
3. Mimoriadna cielená kontrola „Výkon cieleného ŠZD v bufetoch, automatoch a iných formách ambulantného predaja, zriadených v rámci zariadení pre deti a mládež“
4. Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek počas konania letných zotavovacích podujatí pre deti a mládež

1. Mimoriadna cielená kontrola „Kontrola mäsa v školských stravovacích zariadeniach“

Dňa 02.02.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/2123/3182/2015, zo dňa 29.01.2015, vo veci riadenia, kontroly a koordinácie výkonu štátnej správy, so žiadosťou o vykonanie mimoriadnej kontroly v školských stravovacích zariadeniach so zameraním na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov. Pri kontrole bolo potrebné brať do úvahy aj iné zistené hygienické nedostatky v kontrolovanej prevádzke (najmä podmienky skladovania mäsa, vrátane spoločného skladovania nezlučiteľných potravín, nepovolené zmrazovanie mäsa, dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny) a výsledky z poslednej kontroly tohto zariadenia z roku 2014.

Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 23.02. do 16.03.2015 nasledovné :

Počet vykonaných kontrol : 37 kontrol

Počet skontrolovaných zariadení : 37 zariadení školského stravovania

Najčastejšie zistenia :

ŠJ pri SOŠO a S, Stavbárska Martin – hovädzie mäso predné bez kosti – chladené , dodávateľ Bidvest Slovakia s.r.o., ul. Piešťanská 2321/71, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, krajina pôvodu Poľsko, nájdené v mraziacom zariadení zmrazené v množstve 4,26 kg v celkovej sume 22,15 eur, vyradené z použitia na ľudský konzum

Iné zistenia :

ŠJ pri Gymnáziu V.P.Tótha, Martin :

- v umyvárni čierneho riadu výskyt plesne v rohu na stene a strope a olupovanie omietky na strope,
- opotrebovaný, poškodený smaltovaný riad.

ŠJ pri SOŠO a S, Stavbárska Martin :

- nekompletné vedenie evidencie systému HACCP,
- nekompletné odkladanie vzoriek hotových pokrmov,
- zelenina (nakrájané šampiňóny, hliva, petržlen) v množstve 2,5 kg a mäsový výrobok – šunka v množstve 0,5 kg v celkovej sume 11,27 eur, nájdené v mraziacom zariadení zamrazené, vyradené z použitia na ľudský konzum.

Potraviny vyradené z použitia na ľudský konzum boli zlikvidované spoločne s kuchynským odpadom kategórie 3, o likvidácii vyradených druhov potravín bol predložený doklad – Protokol o poškodení, zničení a strate zásob zo dňa 16.03.2015.

Počet uložených opatrení – uviesť presne aké : 5 opatrení

- zákaz zamrazovania potravín, ktoré boli dodané do prevádzky ako potraviny nemrazené,
- zabezpečiť vedenie evidencie v súlade s vypracovaným systémom HACCP,
- zabezpečiť kompletne odkladanie vzoriek hotových pokrmov,
- zabezpečiť výmenu opotrebovaného smaltovaného riadu,
- v miestnosti kuchyne zabezpečiť opravu poškodených stien a stropu a odstrániť plesne v rohu miestnosti.

Počet uložených blokových pokút/ celková suma : 2 blokové pokuty/60 €**Počet uložených sankcií/celková suma : 0****Tabuľka č. 1 Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami**

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
ŠJ pri Gymnáziu V.P.Tóth a, Martin	v umyvárni čierneho riadu výskyt plesne v rohu na stene a strope a olupovanie omietky na strope, opotrebovaný, poškodený smaltovaný riad	zabezpečiť opravu poškodených stien a stropu a odstrániť plesne v rohu miestnosti zabezpečiť výmenu opotrebovaného smaltovaného riadu	-	-
ŠJ pri SOŠOaS, Stavbárska Martin	hovädzie mäso predné bez kosti chladené, dodáv. Bidvest Slovakia s.r.o., ul. Piešťanská 2321/71, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, krajina pôvodu Poľsko, nájdené v mraziacom zariadení zmrazené v množstve 4,26 kg v celkovej sume 22,15 eur, zelenina (nakrájané šampiňóny, hliva, petržlen) v množstve 2,5 kg a mäsový výrobok – šunka v množstve 0,5 kg v celkovej sume 11,27 eur, nájdené v mraziacom zariadení zamrazené, nekompletné vedenie evidencie systému HACCP, nekompletné odkladanie vzoriek hotových pokrmov	vyrazené z použitia na ľudský konzum, predložiť doklad o spôsobe likvidácie, zákaz zamrazovania potravín, ktoré boli dodané do prevádzky ako potraviny nemrazené, vyrazené z použitia na ľudský konzum, predložiť doklad o spôsobe likvidácie, zákaz zamrazovania potravín, ktoré boli dodané do prevádzky ako potraviny nemrazené, zabezpečiť vedenie evidencie v súlade s vypracovaným systémom HACCP, zabezpečiť kompletne odkladanie vzoriek hotových pokrmov	2/60 €	-

2. Mimoriadna cieleňá kontrola „ Výkon cieleňého ŠZD v bufetoch, automatoch a iných formách ambulatného predaja, zariadených v rámci zariadení pre deti a mládež “

Dňa 21.04.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/4546/11830/2015, zo dňa 20.04.2015, vo veci riadenia, kontroly a koordinácie výkonu štátnej správy, so žiadosťou o vykonanie mimoriadnej kontroly v bufetoch, automatoch a iných formách ambulatného predaja, zariadených v rámci zariadení pre deti a mládež. Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 04.05. do 15.05.2015 nasledovné:

Počet vykonaných kontrol : 23 kontrol

Počet skontrolovaných zariadení: 20 zariadení z toho 16 bufetov (3 bufety sa zabezpečujú výrobu lahôdkarských výrobkov) a 4 predajné automaty.

Najčastejšie zisťované nedostatky :

1. Kontrola dokumentácie – **0 porušení,**
2. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (umiestnenie, konštrukcia, udržiavanie čistoty a stavu údržby – pre zabránenie rizika kontaminácie hmyzom a pod.), kontrolu zariadení pre dodržiavanie osobnej hygieny (vrátane zariadení na hygienické umývanie rúk a osušenie rúk, hygienických sociálnych zariadení a zariadení na prezliekanie) – **0 porušení,**
3. Zásobovanie pitnou vodou – **0 porušení,**
4. Dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky) – **0 porušení,**
5. Doklad o odbornej spôsobilosti – **0 porušení,**
6. Doklad o zdravotnej spôsobilosti – **0 porušení,**
7. Dodržiavanie obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z.) – **2 porušení** (Bufet pri ZŠ s MŠ, Hurbanova Martin – svojvoľné rozšírenie sortimentu o výrobu fornetti, Bufet pri BGMH Sučany – predaj nápojov s obsahom kofeínu /kávové nápoje v plechovkách v počte 22 ks stiahnuté z predaja)
8. Pôvod tovaru (dodacie listy), vysledovateľnosť, vedenie evidencie – **0 porušení,**
9. Dodržiavanie HACCP (v prípade lahôdkarských výrobkov) – **3 porušení** (Bufet pri SŠ Turč.Teplice– lahôdkarské výrobky z vlastnej výroby predávané v 2 bufetoch bez označenia na obale, potraviny na výrobu bagiet bez označenia dátumu a hodiny nakrájania surovín),
10. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami, skladovanie surovín/ polotovarov/ potravín/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania) – **2 porušení** – (Bufet pri SŠ Turčianske Teplice skladovanie bagiet v nefunkčnom chladiacom zariadení, Bufet pri SOŠO a S, Stavbárska Martin – pečivo skladované voľne na pulte bez prekrytia)
11. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti – **0 porušení**
12. spôsob zabezpečenia hygienickej likvidácie odpadu - **3 porušení** (Bufet pri BGMH Sučany, Bufet pri SOŠOaS Martin, Bufet pri SŠ Turčianske Teplice nebol zabezpečený vhodný spôsob likvidácie odpadu v súlade s požiadavkami platnej legislatívy)

Počet uložených opatrení – uviesť presne aké : 10 opatrení

– pri predaji dodržiavať obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z.,

- zabezpečiť vhodný spôsob skladovania bagiet v chladiacom zariadení,
- zabezpečiť skladovanie nebalených výrobkov vhodným spôsobom tak, aby boli chránené proti kontamináciám, poveternostným vplyvom a kontaktu so spotrebiteľom,
- zabezpečiť označovanie lahôdkarských výrobkov v súlade s požiadavkami platnej legislatívy,
- zabezpečiť označovanie otvorených druhov potravín dátumom a hodinou otvorenia a uchovávať ich pôvodný obal,
- riešiť vhodný spôsob zabezpečenia likvidácie odpadu kategórie 3.

Počet uložených blokových pokút/ celková suma : 2 blokové pokuty/120 €

Počet uložených sankcií/celková suma : 0

Tabuľka č. 1 Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Bufet pri ZŠs MŠ, Hurbanova, MT	svojvoľné rozšírenie sortimentu o výrobu fornetti	pri predaji dodržiavať obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z.	-	-
Bufet pri SOŠO a S, Stavbárska Martin	pečivo skladované voľne na pulte bez prekrytia	zabezpečiť skladovanie nebalených výrobkov vhodným spôsobom tak, aby boli chránené proti kontamináciám, poveternostným vplyvom a kontaktu so spotrebiteľom,	-	-
Bufet pri BGMH Sučany	predaj nápojov s obsahom kofeínu /kávové nápoje v plechovkách v počte 22 ks stiahnuté z predaja nebol zabezpečený vhodný spôsob likvidácie odpadu v súlade s požiadavkami platnej legislatívy	pri predaji dodržiavať obmedzenia sortimentu v zmysle vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z. riešiť vhodný spôsob zabezpečenia likvidácie odpadu kategórie 3	1/30 €	-

Bufet pri SŠ Turčianske Teplice	lahôdkárske výrobky z vlastnej výroby predávané v 2 bufetoch bez označenia na obale, potraviny na výrobu bagiet bez označenia dátumu a hodiny nakrájania surovín skladovanie bagiet v nefunkčnom chladiacom zariadení nebol zabezpečený vhodný spôsob likvidácie odpadu v súlade s požiadavkami platnej legislatívy	zabezpečiť označovanie lahôdkárskych výrobkov v súlade s požiadavkami platnej legislatívy, zabezpečiť označovanie otvorených druhov potravín dátumom a hodinou otvorenia a uchovávať ich pôvodný obal, zabezpečiť vhodný spôsob skladovania bagiet v chladiacom zariadení riešiť vhodný spôsob zabezpečenia likvidácie odpadu kategórie 3	1/90 €	
---------------------------------	--	--	--------	--

3. Mimoriadna cieľná kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek počas konania letných zotavovacích podujatí pre deti a mládež

Dňa 29.06.2015 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/6311/18346/2015, zo dňa 29.06.2015, vo veci vykonania mimoriadnej cieľnej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek počas konania letných zotavovacích podujatí podľa zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon 355/2007 Z.z.“) a vyhlášky MZ SR č.526/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia.

Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RUVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 13.07.2015 do 27.07.2015 nasledovné :

a) počet vykonaných kontrol 8

b) počet skontrolovaných letných zotavovacích podujatí pre deti a mládež 8

(ZP v zariadení Hotel Gader, Blatnica, ZP v zariadení Hotel Bartoška Čremošné, ZP v zariadení Chatová osada Havranovo, ZP v zariadení Penzión Čierna pani, Martin, ZP v zariadení Penzión Pohoda, Vrúcko, „Hudobný tvorivý tábor v zariadení „Rekreačné Stredisko Natur, Turček“, Letný indiánsky tábor do prerie a do lesov, Svätôjanska lúka, kat. územie Turček, ZP v zariadení „Ranč Amadeus, Valentová“)

c) najčastejšie zisťované nedostatky 5

- neposkytnutie súčinnosti osobám vykonávajúcim štátny zdravotný dozor pri výkone ich oprávnení podľa § 55 ods. 1 a marenie výkonu štátneho zdravotného dozoru v prevádzke „Ranč Amadeus, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“,

- vykonávanie nelegálnej činnosti § 57 ods. 39 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – nepredloženie návrhu podľa § 13 ods. 4 písm. a) – uvedenie priestorov do prevádzky – na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do času kladného posúdenia nezdržania sa vykonávania posudzovaných činností v 3 zariadeniach, ktoré organizujú zotavovacie podujatia pre deti a mládež. Jedná sa o ZP pre deti a mládež organizovaného v prevádzke „Ranč Amadeus, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“, „Hudobný tvorivý tábor v zariadení „Rekreačné Stredisko Natur, Turček“, Letný indiánsky tábor do prerie a do lesov, Svätôjanska lúka, kat. územie Turček,

- nerešpektovanie uloženého opatrenia podľa § 55 ods. 1 písm. g) a ods. 2 písm. n) zák. č.355/2007 Z.z. „Hudobný tvorivý tábor v zariadení „Rekreačné Stredisko Natur, Turček“.

Zistenia z kontrol :

Prevádzka „Ranč Amadeus, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“

Odborným pracovníkom RÚVZ so sídlom v Martine, ktorí vykonávali štátny zdravotný dozor na základe podnetu od rodiča dieťaťa, účastníka zotavovacieho podujatia pre deti a mládež organizovaného v prevádzke „Ranč Amadeus, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“, p. Róbert Csintalan nespřístupnil prevádzkové priestory zariadenia z dôvodu, že sa cítujem „... jedná o súkromný pozemok, deti sa nezúčastňujú zotavovacieho podujatia pre deti a mládež, sú to deti priateľov prevádzkovateľa. Nejedná sa o zotavovacie podujatie, lebo je organizované len 4 dni...“ koniec citácie.

V čase kontroly v zariadení podľa vyjadrenia p. Róberta Csintalana bolo prítomných 22 detí a 6 dospelých osôb.

Podľa údajov získaných na internetovej stránke www.ranchamadeus.sk organizátor detských táborov „Ranch Amadeus – Csintalanová, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“ ponúkal tábory pre deti „Divoký západ na Ranči Amadeus“ vo 8 turnusoch (od 04.07.2015 do 11.07.2015, 11.07.2015 – 18.07.2015, 18.07.2015 – 25.07.2015, 25.07.2015 – 01.08.2015, 01.08.2015, 08.08.2015 – 15.08.2015, 15.08.2015 – 22.08.2015, 22.08.2015 – 29.08.2015).

Prevádzkové priestory zariadenia „Ranch Amadeus – Csintalanová, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“ časť ubytovacia „Agroturistické zruby Rančer“ boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Martine pod č. HŽP 2009/021818 zo dňa 30.09.2009 pre prevádzkovateľa Róbert Csintalan – RANCH AMADEUS, IČO : 31 083 404, Valentová /Ranč Amadeus/ 74, 038 43 Laskár.

Prevádzkové priestory zariadenia „Ranch Amadeus – Csintalanová, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“ časť stravovacia „Reštaurácia – výdajňa stravy Ranch Amadeus“ boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Martine pod č. HV2011/01295 zo dňa 28.07.2011 pre prevádzkovateľa Róbert Csintalan – RANCH AMADEUS, IČO : 31 083 404, Valentová /Ranč Amadeus/ 74, 038 43 Laskár.

Z výpisu zo živnostenského registra Róbert Csintalan – RANCH AMADEUS, IČO : 31 083 404, Valentová /Ranč Amadeus/ 74, 038 43 Laskár má pozastavenú činnosť od 15.03.2013 do 14.03.2016. Z uvedeného vyplýva, že na základe živnosti na ktorú sú vydané rozhodnutia k prevádzkovaniu ubytovacej a stravovacej časti v zariadení „Ranch Amadeus – Csintalanová, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“ v súčasnej dobe nie je možné podnikat'. RÚVZ so sídlom v Martine na iný podnikateľský subjekt nevydal rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky.

Na základe uvádzaných skutočností sa pripravuje materiál, ktorý bude zaslaný na Okresnú prokuratúru v Martine, za účelom podania trestného oznámenia „Marenie výkonu úradného rozhodnutia § 348 ods.1 písm. d/ Tr. Zákona“.

„Hudobný tvorivý tábor organizovaný v zariadení „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“, „Letný indiánsky tábor do prerie a do lesov, Svätajánska lúka, kat. územie Turček, 038 48 Turček“

Spoločnosť CK Boomerang, s.r.o., IČO: 46171550, Šášovská 2, 851 06 Bratislava prevádzkuje bez kladného rozhodnutia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Martine zariadenie „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“ a organizuje zotavovacie podujatia pre deti a mládež „Hudobný tvorivý tábor organizovaný v zariadení „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“ a „Letný indiánsky tábor do prerie a do lesov, Svätajánska lúka, kat. územie Turček, 038 48 Turček“ bez predloženia návrhu podľa § 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) - uvedenie priestorov do prevádzky - na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do času kladného posúdenia nezdržiava sa vykonávania posudzovaných činností.

Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v predmetných prevádzkach štátny zdravotný dozor v dňoch 29.06.2015, 03.07.2015, 17.07.2015.

Dňa 29.06.2015, na základe predloženej žiadosti CK Boomerang, s.r.o., IČO: 46171550, Šášovská 2, 851 06 Bratislava o uvedenie priestorov prevádzky „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“, odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vykonali štátny zdravotný dozor a zistili závažné nedostatky v predmetnej prevádzke. Na základe zistení uvedených v zázname z kontroly, RÚVZ so sídlom v Martine zaslal list č. HŽP 2015/004113 zo dňa 29.06.2015 upozornenie prevádzkovateľovi na znenie § 52 ods.1 písm. b) zákon č. 355/2007 Z. z., podľa ktorého do času kladného posúdenia návrhu je povinný zdržať sa vykonávania posudzovaných činností. Prevádzkovateľ bol upozornený, že ak neodstráni zistené nedostatky uvádzané v zázname z výkonu štátneho zdravotného dozoru, prevádzkovanie zariadenia „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“ nie je možné a v správnom konaní bude vydané nesúhlasné rozhodnutie orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky v rozsahu doručenej žiadosti. Taktiež bol prevádzkovateľ upozornený citujem „... Nezdržiavanie sa výkonu predmetných činností bez rozhodnutia a kladného posúdenia orgánom verejného zdravotníctva je v súlade s § 57 zákona č. 355/2007 Z.z. správnym deliktom na úseku verejného zdravotníctva. V prípade, že účastník konania sa napriek tomuto upozorneniu nezdrží vykonávať posudzované činnosti, bude orgán verejného zdravotníctva uvedený postup kvalifikovať ako úmyselné konanie...“ koniec citácie.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v dňoch 03.07.2015, 17.07.2015 bolo zistené, že prevádzkovateľ zariadenia CK Boomerang, s.r.o., IČO: 46171550, Šášovská 2, 851 06 Bratislava upozornenie RÚVZ so sídlom v Martine zo dňa 29.06.2015 nerešpektuje a prevádzkuje „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“ v ktorom organizuje zotavovacie podujatie pre deti a mládež „Hudobný tvorivý tábor“ a taktiež organizuje „Letný indiánsky tábor do prémie a do lesov“ ktorý sa nachádza na Svättojánskej lúke, kat. územie Turček, 038 48 Turček“ a z prevádzky „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“ zabezpečuje dovoz stravy pre účastníkov zotavovacej akcie.

Prevádzkovateľ zotavovacích podujatí pre deti a mládež „Hudobný tvorivý tábor“ a „Letný indiánsky tábor do prémie a do lesov“ ktorý sa nachádza na Svättojánskej lúke, kat. územie Turček, 038 48 Turček“, spoločnosť CK Boomerang, s.r.o., IČO: 46171550, Šášovská 2, 851 06 Bratislava do dnešného dňa nepredložil na RÚVZ so sídlom v Martine žiadosti na uvedenie zotavovacích podujatí do prevádzky.

Po telefonickom dohovore s prevádzkovateľom dňa 17.07.2015 bol vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu odstránenia nedostatkov zistených dňa 29.06.2015 a dňa 03.07.2015. Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine zistili, že nedostatky neboli odstránené v plnom rozsahu a RÚVZ so sídlom v Martine vydal nesúhlasné rozhodnutie na uvedenie priestorov „Rekreačné Stredisko Natur, Turček 111, 038 48 Turček“ do prevádzky.

Dňa 03.07.2015 organizátorovi ZP pre deti a mládež CK Boomerang, s.r.o., IČO: 46171550, Šášovská 2, 851 06 Bratislava bolo uložené opatrenie podľa § 55 ods. 1 písm. g) a ods. 2 písm. n) zák. č.355/2007 Z.z..

Organizátor ZP uložené opatrenie do dnešného dňa nerešpektuje a na základe uvádzaných skutočností sa pripravuje materiál, ktorý bude zaslaný na Okresnú prokuratúru v Martine, za účelom podania trestného oznámenia „ Marenie výkonu úradného rozhodnutia § 348 ods.1 písm. d/ Tr. Zákona“.

Z výkonov štátneho zdravotného dozoru boli vyhotovené videozáznamy.

d) počet uložených opatrení : 3

- 1 - opatrenie na mieste § 55 ods. 1 písm. g) a ods. 2 písm. n) zák. č.355/2007 Z.z.

- 2 trestné oznámenie „ Marenie výkonu úradného rozhodnutia § 348 ods.1 písm. d/ Tr. zák.“

e) počet uložených blokových pokút/celková suma 0

f) počet uložených sankcií/celková suma (začaté 2 správne konania)

g) zoznam letných zotavovacích podujatí so zistenými nedostatkami

Zoznam zotavovacích podujatí so zistenými nedostatkami

Názov a adresa letného ZP	Zistené nedostatky	Opatrenia	Návrh sankcií
„Hudobný tvorivý tábor v zariadení „Rekreačné Stredisko Natur, Turček“	<p>nerešpektovanie uloženého opatrenia podľa § 55 ods. 1 písm. g) a ods. 2 písm. n) zák. č.355/2007 Z.z.</p> <p>vykonávanie nelegálnej činnosti § 57 ods. 39 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – nepredloženie návrhu podľa § 13 ods. 4 písm. a) – uvedenie priestorov do prevádzky – na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do času kladného posúdenia nezdržania sa vykonávania posudzovaných činností</p>	<p>pripravuje sa materiál, ktorý bude zaslaný na Okresnú prokuratúru v Martine, za účelom podania trestného oznámenia „ Marenie výkonu úradného rozhodnutia § 348 ods.1 písm. d/ Tr. Zákona“</p>	
Letný indiánsky tábor do prémie a do lesov, Svätójánska lúka, kat. územie Turček	<p>vykonávanie nelegálnej činnosti § 57 ods. 39 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – nepredloženie návrhu podľa § 13 ods. 4 písm. a) – uvedenie priestorov do prevádzky – na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do času kladného posúdenia nezdržania sa vykonávania posudzovaných činností</p>	<p>pripravuje sa materiál, ktorý bude zaslaný na Okresnú prokuratúru v Martine, za účelom podania trestného oznámenia „ Marenie výkonu úradného rozhodnutia § 348 ods.1 písm. d/ Tr. Zákona“</p>	
„Ranč Amadeus, Valentová 74, 038 43 Kláštor pod Znievom“	<p>neposkytnutie súčinnosti osobám vykonávajúcim ŠZD pri výkone ich oprávnení podľa § 55 ods. 1 a marenie výkonu štátneho zdravotného dozoru v prevádzke,</p> <p>vykonávanie nelegálnej činnosti § 57 ods. 39 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – nepredloženie návrhu podľa § 13 ods. 4 písm. a) – uvedenie priestorov do prevádzky – na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva a do času kladného</p>	<p>pripravuje sa materiál, ktorý bude zaslaný na Okresnú prokuratúru v Martine, za účelom podania trestného oznámenia „ Marenie výkonu úradného rozhodnutia § 348 ods.1 písm. d/ Tr. Zákona“</p>	

	posúdenia vykonávania činností	nezdržania sa posudzovaných		
ZP v zariadení Hotel Gader, Blatnica	0		0	0
ZP v zariadení Hotel Bartoška Čremošné	0		0	0
ZP v zariadení Chatová osada Havranovo	0		0	0
ZP v zariadení Penzión Čierna pani, Martin	0		0	0
ZP v zariadení Penzión Pohoda, Vrúcko	0		0	0

Záverom možno konštatovať, že v posledných rokoch sa čoraz častejšie pri organizovaní zotavovacích podujatí pre deti a mládež stretávame s problematikou nelegálneho organizovania detských podujatí (informácie získaných z konzultácií HDM v rámci kraja).

Organizátori zotavovacích podujatí si neplnia povinnosť upravenú v § 25 zák. č. 355/2007 Z. z. a vykonávacieho predpisu k danému zákonu - vyhláška MZ SR č. 526/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia.

Odborní pracovníci príslušného RÚVZ väčšinou takéto podujatie zistia pri bežnom výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadení, kde sa zotavovacie podujatie pre deti a mládež organizuje, taktiež na základe doručených podnetov od rodičov detí o nevyhovujúcich a nevhodných podmienkach na zotavovacom podujatí alebo v súvislosti s rizikom vzniku a šírenia prenosného ochorenia.

Zisťujeme, že mnohé zotavovacie podujatia sa organizujú v zariadeniach, ktoré nespĺňajú základné požiadavky na ubytovacie a stravovacie služby a nemajú vydané rozhodnutie príslušného orgánu verejného zdravotníctva na predmetnú činnosť. Organizátori zotavovacích podujatí pre deti a mládež väčšinou uvádzajú, že sa nejedná o zotavovacie podujatie (predkladajú zmluvy o organizovaní zájazdu v súlade s § 741 b ods.1 písm. b/ zák.č. 281/2001 Z.z.), alebo že zotavovacie podujatie nie je organizované na viac ako 4 dni.

Odborní pracovníci orgánu verejného zdravotníctva na základe týchto uvádzaných skutočností majú veľmi ťažkú prácu v teréne a vzhľadom „na legislatívnu diery“ v zákone a v príslušných legislatívnych predpisoch je mnohokrát ťažké alebo nemožné v predmetnej veci rozhodnúť.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)SR

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2015. Oddelenie epidemiológie poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

V roku 2015 k 31.12.2015 bolo nahlásených 96 odmietnutí povinného očkovania, celkovo 257 odmietnutí.

V rámci plnenia toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
 - o usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre deti i dospelých v problematike pravidelného povinného i odporúčaného očkovanie v rámci NIP,
 - o informovali o očkovačom kalendári na rok 2015 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou,
 - o aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárov prvého kontaktu,
 - o poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia - počet konzultácií 322 (26 osobne, 296 telefonicky),
 - o poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská,
 - o aktívna účasť na úprave a zmenách Národného imunizačného programu SR (Pracovná skupina pre imunizáciu), kategorizáciu vakcín (v Kategorizačnej komisii MZ SR a Pracovnej skupine J07 pre kategorizáciu vakcín),
 - o podklady a stanoviská pre MZ SR – nedostupnosť vakcín, zabezpečovanie vakcín a príslušná legislatíva, zmeny charakteristík referenčných skupín vakcín,
 - o realizovali kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom v zariadeniach sociálnej starostlivosti, KI a reakcie po očkovaní danými vakcínami,

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015:

- metodická a konzultačná pomoc pri návrhu a príprave zmien v očkovacom kalendári SR platnom od 1.1.2015,
- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaniach proti:
 - o rotavírusovým infekciám u dojčiat
 - o varicelle
 - o sezónnej chrípke a pneumokokom
 - o meningokokom
 - o kliešťovej encefalitíde

- herpes zoster
 - VHA a VHB
 - zameniteľnosť vakcín proti VHA (HAVRIX, AVAXIM, VAQTA)
- pri:
- doplnení chýbajúcich očkovaní detí v rámci povinného očkovania
 - zmena očkovacieho kalendára detí pre posun očkovania z dôvodu relatívnej kontraindikácie, posunu alebo odmietnutia očkovania rodičmi

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:
 - epidemiologické vyšetovanie všetkých pravdepodobných ochorení preventabilných očkovaním, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórných vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky:
 - počet odobratých vzoriek a laboratórných vyšetrení
 - u ochorení preventabilných očkovaním : 3 (pertussis)
 - u ochorení na sezónnu chrípku : 14
 - informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy,
 - priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosti v problematike ochorení preventabilných očkovaním,
 - odborné prednášky v problematike očkovania proti ochoreniam preventabilným očkovaním, proti sezónnej a pandemickej chrípke na:
 - medzinárodnej úrovni: 4
 - celoslovenskej úrovni: 24
 - na regionálnej a lokálnej úrovni: 3

Ad Manažment očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti vakcinológie,
 - kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice,
 - kontrolu dodržovania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín v počte 22,
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (prof. Hudečková – podpredseda PSPI)
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda prof. Hudečková)
- podklady pre kategorizáciu vakcín, zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (HPV vakcíny - Silgard, Cervarix, pneumo vakcíny - Prevenar 13, Synflorix, Infanrixhexa a Hexacima 6-valentná kombinovaná vakcína, rotavírusová a meningokoková vakcína, Zostavax – prevencia herpes zoster),
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR – 2x (prof.Hudečková)
- účasť na zasadaní Kategorizačnej komisie - 1x (prof.Hudečková).

Ad Kontrola očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - priebežnú kontrola zaočkovanosti v okresoch Martin a Turčianske Teplice,
 - kontrola evidencie o očkovaní sa uskutočnila v mesiaci september 2015.

Účasť na odborných akciách EURO WHO:

- Kodaň – 24.-25.3. 2015 – eliminácia osýpok
- Antwerpy – EURO WHO míting manažérov národných imunizačných programov, Antwerpy, Belgicko, 1.-3. septembra 2015
- Luxemburg – „Workshop on the joint procurement of medical countermeasures / high level hearing on the implementation of the council recommendation on seasonal influenza vaccination“, 28.-30. 4. 2015

6.2 Surveillancie infekčných chorôb

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- pravidelne mesačné analýzy v regióne Turiec (okresy Martin a Turčianske Teplice),
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz,
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení.

Pri realizácii surveillancie infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatriami je už tradične na vyššej úrovni)
- Klinikou infektológie a cestovnej medicíny UNM – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami pacientov ambulantne vyšetrených a ošetrovaných,
- Klinikou biochémie s.r.o, mikrobiológiou Martin
- Oddelením mikrobiológie a NRC - RÚVZ Banská Bystrica,
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice),
- Neurologickou klinikou, Klinikou detí a dorastu, Klinikou anesteziológie a intenzívnej medicíny UNM a Klinikou infektológie a cestovnej medicíny – pri surveillancie akútnych chabých obŕn,
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz.

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC a televíziou Martin TV, regionálnym týždenníkom „. My - turčianske noviny “.

Iné aktivity:

- konzultácie k povinnému, odporúčanému a individuálnemu očkovaníu (celkový počet 322),
- informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v regióne Turiec (celkový počet 5x),
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – 30x,
- Európsky týždeň imunizácie 2015, (prieskum znalosti laickej verejnosti o očkovaní)
- vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v problematike vakcinológie 6x
- účasť na zasadaní Advisory forum ECDC – február 2015, Štokholm

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS,
- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení ako aj pre epidemické výskytty,

- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania, najmä v súvislosti s vyšším výskytom akútnych respiračných ochorení a chrípky,
- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorenia preventabilné očkovaním (prof. Hudečková zabezpečuje),
- od 1.1.2015 do 31.12. 2015 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkovo 1644 prípadov prenosných ochorení hlásených za okres Martin 1530 a za okres Turčianske Teplice 114 prípadov.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v UN Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení,
- kvalitnú surveillance nozokomiálnych nákaz,
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení (UNM Martin, neštátne zdravotnícke zariadenia),
- za obdobie od 1.1.2015 do 31.12.2015 bolo v EPISe evidovaných celkom 767 prípadov NN hlásených z UN v Martine,
- účasť na Komisii pre účelnú farmakoterapiu UNM.

6.5 Surveillance chronických ochorení

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravie RÚVZ Martin.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Pracovníci oddelenia epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom hlásení z ECDC a ÚVZ SR. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a UN Martin.

Pracovníci oddelenia epidemiológie pravidelne informovali o priebehu epidémie chrípky zdravotníckych pracovníkov a členov Protiepidemickej komisie RÚVZ Martin, ako aj ďalších zainteresovaných (školsťvo, veterinári, atď.).

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- sledovanie a hlásenie SARI do systému rýchleho varovania EPIS,
- sledovanie ARO a chrípky,
- zabezpečenie epidemických výskytov alimentárnych nákaz,
- edukácia o výskyte, šírení a protiepidemických opatreniach o EBOLE a MERS CoV,
- zabezpečenie protiepidemických opatrení u slovenských študentov študujúcich v Kórei pri výskyte MERS CoV po ich návrate na Slovensko.

Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii boli pravidelne zasielané lekárom primárneho kontaktu, riaditeľovi UN Martin, riaditeľom ústavov sociálnej starostlivosti v spádovom území.

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy podľa pokynov hlavného hygienika,
- výsledky v roku 2015:
 - negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy - počet odobratých vzoriek odpadových vôd – 5x,
- **surveillance akútnych chabých paréz: 260 x negat. hlásení v UNM,**
 - aktívne na surveillance spolupracujú tieto pracoviská UNM: Klinika deti a dorastu, Neurologická klinika, Klinika infektológie a cestovnej medicíny, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny, Klinika detskej anesteziológie a intenzívnej medicíny,
 - k 31.12. 2015 neboli hlásené prípady ochorenia . Od októbra 2013 vzhľadom na záchyt divokých kmeňov poliovírusov v Izraeli, Sýrii a na Ukrajine bola posilnená surveillance ACHO. Súčasne sa zvýšená pozornosť venuje z hľadiska poliomyelitídy venuje migrantom,
- účasť na medzinárodnom cvičení EURO WHO - Polio outbreak simulation exercise, Bukurešť, Rumunsko, 6.–9. Októbra 2015 (prof. Hudečková),
- informovanosť laickej verejnosti – Rotary klub v Martine – o aktuálnej situácii a problematike poliomyelitídy, o postupe eradikačného procesu vo svete (prof. Hudečková).

6.8 PREVENCIA HIV/AIDS

Oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin vykonáva anonymný odber krvi a poskytuje individuálne poradenstvo v problematike AIDS a HIV pozitívnym osobám, ktoré o to požiadajú. Problematika HIV/AIDS je súčasťou výchovných prednášok pre deti a dorast (realizované najčastejšie pracovníkmi Poradne zdravia). Anonymný odber krvi 1x

- konzultácie: telefonicky 29 x, mailom 7x, osobné 1x

6.9 Poradňa očkovania

Na RÚVZ Martin je zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Poradenstvo sa poskytuje osobne alebo telefonicky.

Pracovníci oddelenia epidemiológie poskytujú 1x mesačne:

- poradenstvo pre rodičov, dospelých a cestujúcich do zahraničia,
- konzultácie v oblasti pravidelného povinného očkovania detí a dospelých, v oblasti odporúčaného očkovania detí a dospelých, o možnostiach očkovania z hľadiska osobného alebo profesionálneho rizika.

6.10 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Projekt realizovaný na RÚVZ Komárno a Banská Bystrica.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 „Národný program podpory zdravia“

PCZ a VkJ RÚVZ so sídlom v Martine plní úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia v jeho prioritných oblastiach. Oddelenie PCZ a VkJ sa vo svojej hlavnej činnosti venuje ovplyvňovaniu zložiek životného štýlu jednotlivca, komunity a verejnosti s cieľom vytvárania podmienok na zlepšenie spôsobu života a zvýšenie kvality života, ale aj učením sa preberať zodpovednosť za vlastné zdravie. Základnými aktivitami sú: zvyšovanie informovanosti obyvateľov, monitorovanie vybraných determinantov zdravia. V rámci poradenstva sa venujeme výchove obyvateľov k zdravej výžive, zvyšujeme informovanosť o zdraví prospešných potravinách. Ďalšou prioritou ktorej sa venujeme je prevencia užívania návykových látok, a to formou prednášok, besied, ale aj školením odborných zdravotníckych pracovníkov a kampaní s cieľom obrátiť pozornosť širokej verejnosti na tento problém. Ďalšou prioritou NPPZ ktorej sa venujeme, je zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení a ich následkov v rámci programu CINDI.

Vo februári 2015 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl. Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetrili 27 klientov, z toho 19 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 27 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak, BMI a percento podkožného tuku. Medici rozdávali letáky „Ako prestať fajčiť“ a na modeli pľúc demonštrovali anatomické a pato-fyziologické zmeny vznikajúce v dôsledku fajčenia.

V januári 2015 sme sa zúčastnili 1. Zasadnutia poradného zboru HH SR pre odbor výchova ku zdraviu na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre.

V úvode stretnutia predstavil Dr. Ochaba, hlavný odborník pre odbor výchova ku zdraviu, členov poradného zboru. Počas stretnutia sme sa venovali viacerým aktuálnym témam, ako je nová koncepcia odboru Výchovy ku zdraviu a metodickému usmerneniu v súlade s novou koncepciou. Poradný zbor bude odporúčať HH SR premenovať odbory podpory zdravia v zmysle novej koncepcie a zosúladiť názvov odboru na jednotlivých RÚVZ – výchova ku zdraviu. V rámci spolupráce MZ SR a WHO sa bude realizovať príprava vzdelávania pre pracovníkov vo verejnom zdravotníctve, úlohou poradného zboru bude navrhnúť priority v oblasti vzdelávania. V roku 2014 bol schválený aktualizovaný NPPZ, v rámci ktorého sa budú musieť navrhnúť programy resp. projekty, ktoré budú naplňovať jeho ciele. Bude sa aktualizovať zoznam nadstavbových poradní, ktoré fungujú v rámci jednotlivých RÚVZ. Na stretnutí odznela informácia o schválení smernice o kontrole tabaku Európskym parlamentom, SR bude musieť konsolidovať legislatívu SR so schválenou smernicou do marca 2016. Je pripravený minimálny štandard pre špecializačné štúdium v odbore výchova ku zdraviu pre povolanie verejný zdravotník. Členovia poradného zboru ho budú pripomienkovať.

Vo februári 2015 sme sa zúčastnili Diskusného sústredu v epidemiológii chronických neinfekčných ochorení. Predmetom stretnutia bola informácia o novej koncepcii odboru Výchova ku zdraviu, ktorá bola schválená v októbri 2014. Ďalej prebehli odborné prednášky na témy výživa, pohybová aktivita, hypercholesterolémia, atď..

V apríli 2015 sme sa zúčastnili 6. Zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne. Predmetom stretnutia bolo oboznámenie členov pracovnej skupiny s výsledkami prieskumu „Osteoporóza vo vedomí obyvateľov SR“ a informácia o projekte „Zmena životného štýlu vo vyššom veku“, ktorý sa realizoval na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej

Bystrici. Keďže sa blíži *Svetový deň pohybom ku zdraviu*, členovia pracovnej skupiny navrhli aktivity, ktoré budú odporúčané realizovať pre cieľovú skupinu 50+ v čase od 10. mája 2015 do 10. júna 2015.

Svetový deň zdravia, realizovaný 10. apríla 2015 RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto Martin, Centrom pomoci Ligy proti rakovine, Spolkom medikov Martin - „Deň zdravia“ v OC Tulip. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine merali celkový cholesterol a krvný tlak a poskytovali odborné poradenstvo v zdravom životnom štýle. Akcie sa zúčastnil masér, ktorý poskytoval masáž krčnej chrbtice. Odborné poradkyne Mary Kay poskytovali zadarmo čistenie pleti, líčenie tváre a poradenstvo v starostlivosti o pleť.

Dňa 3. júna 2015 som sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Prevencie fajčenia“ na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Zo zasadnutia vyplynulo:

Na Úrade verejného zdravotníctva SR sa plánuje zriadiť poradňa zdravia a nadstavbová poradňa odvykania od fajčenia. Pracovná skupina odporúča vypracovať jednotnú metodiku na zadávanie výkonov do výkazníctva v rámci poradní na odvykanie od fajčenia z dôvodu zrealnenia počtu intervencií a klientov.

V súvislosti s aproximáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/RÚ týkajúca sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES vystáva pre SR povinnosť uvádzať na krabičkách tabakových výrobkov buď telefónne číslo alebo webovú stránku. Členovia pracovnej skupiny sa zhodli na uvádzaní telefónneho čísla. Pracovná skupina sa zhodla na spôsobe prevádzky telefonической linky na ÚVZ SR, kde by bol za jej prevádzku zodpovedný jeden človek na plnom pracovnom úväzku. Momentálne je pripravovaná aktualizácia materiálu „Prečo a ako nefajčiť“.

Dňa 3. júna 2015 som sa zúčastnila zasadnutia pracovnej skupiny „Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí“ na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Zo zasadnutia vyplynulo: V priebehu II. polroka 2015 sa bude realizovať dotazníkový prieskum o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti. Momentálne prebieha pripomienkovanie dotazníka k spomínanej štúdii. V septembri 2015 je plánovaná celoslovenská kampaň k problematike alkoholizmu u žien. Našou úlohou je pripraviť prezentáciu „Alkohol a ženy“ a „Fetálny alkoholový syndróm“ pre kampaň. Momentálne je pripravovaná aktualizácia Manuálu prevencie drogovej závislosti pre pracovníkov v nadstavbovej poradni.

Dňa 8. októbra 2015 sa konalo na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Martine 2. Zasadnutie Poradného zboru HH SR pre odbor výchova ku zdraviu. Zo zasadnutia vyplynulo: RÚVZ budú participovať na pripravovanej stratégii fyzickej aktivity v SR, ktorá sa bude pripravovať v priebehu roku 2016 na základe Európskej stratégie WHO pre podporu fyzickej aktivity. Poradný zbor pripomienkuje a vytvorí novú výkaznícku tabuľku vo VS. Členovia poradného zboru zaslali návrhy na prevádzku Quitline, ktorej prevádzka by sa mala spustiť od 21. mája 2016. 39. Dni zdravotnej výchovy MUDr. I. Stodolu by sa mali konať v I. polroku 2016.

6. novembra 2015 sme sa zúčastnili ako zástupcovia RÚVZ SR 1. Zasadnutia pracovnej skupiny prevencia. Stretnutie sa konalo na MZ SR. Stretnutie otvorila PhDr. Vadovičová, ktorá zdôraznila potrebu riešenia prevencie v SR vychádzajúc zo Správy o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 a z Národnej správy o zdraví a so zdravím súvisiacom správaní 11-, 13- a 15-ročných školákov v rámci projektu HBSC. Zo zasadnutia vyplynulo

úloha definovať pre každú vekovú oblasť jednu príp. dve problémové oblasti, na ktoré sa budeme v roku 2016 zameriavať v súlade s pripravovanými aktivitami BCA.

Dňa 27. novembra 2015 sa na MZ SR uskutočnilo 2. pracovné stretnutie pracovnej skupiny v oblasti prevencie. Úlohou členov pracovnej skupiny bolo navrhnúť systematický plán aktivít, ako riešiť problémové oblasti v roku 2016 v daných vekových kategóriách. Stretnutie sa zúčastnila aj MUDr. Sedláková, riaditeľka Kancelárie WHO na Slovensku. Pracovná skupina sa zhodla na riešení nasledovných tém:

0 – 18 roční	-	stomatohygiena, obezita (výživa), fyzická inaktivita
18 – 65 roční	-	nedostatočné zdravotné uvedomenie v oblasti zdravého životného štýlu, fyzická inaktivita
65+ roční	-	úrazovosť

Dr. Vadovičová poukázala na dôležitosť merateľných ukazovateľov pri odpočtovaní v prospech občana SR a plánovaných aktivít v rámci BCA 2016 – 2017.

Dňa 25. a 26. novembra 2015 som sa zúčastnila školenia pre pracovníkov odborov PCZ a výchovy ku zdraviu k novým metodickým príručkám pre základnú poradňu, nastavbovú poradňu pre pohybovú aktivitu, nastavbovú poradňu pre duševné zdravie a drogové závislosti. Jednotlivé príručky boli vypracované tímom pracovných skupín zaoberajúcich sa jednotlivou problematikou. V rámci školenia boli prezentované prednášky za jednotlivé odborné témy zahrnuté v (súčasťou) nových manuáloch.

V rámci novej metodickej príručky pre pohybovú aktivitu bola súčasťou programu aj názorná ukážka testovania telesnej zdatnosti pomocou prístroja ergometer a spirometrické vyšetrenie. V rámci školenia sa zlosovali výhercovia súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Súťaže sa zúčastnilo 561 účastníkov, z toho 153 mužov a 408 žien, najviac súťažiacich z Banskobystrického kraja. Spolu bolo vylosovaných 9 výhercov + 2 výhercovia, ktorí obdržali ceny WHO.

9.1.1 „Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia“

V prvom polroku 2015 sme realizovali dotazníkový prieskum „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Jeho cieľom bolo zistiť zaužívané a obvyčajne obyvateľstva pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti. V súvislosti s týmto prieskumom sme obdržali informačný leták, ktorý sme poskytli klientom v rámci realizácie kampane „Svetový deň zdravia“, ktorého heslo pre tento rok bolo „bezpečnosť potravín“. 50 klientov, z toho 25 žien a 25 mužov vyplnilo uvedený dotazník a údaje z neho sme vložili do pripraveného programu. Informácia o dôležitosti práce s potravinami z hľadiska zdravia bola uverejnená aj na našej webovej stránke.

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

V rámci projektu CINDI, zdravotno – výchovných kampaní a v rámci svetových dní WHO sme každému návštevníkovi poradne zdravia určili hodnotu BMI a WHR indexu s odborným poradenstvom o zdravom životnom štýle. Každému klientovi sa vyhodnotili rizikové faktory metabolického syndrómu s intervenciou pre konkrétny rizikový faktor, ale aj súčinnosti rizikových faktorov navzájom. Pri neštandardných a štandardných výjazdoch sme u 234 klientov určili percento tuku v tele a BMI.

V rámci spolupráce so zdravotnými poisťovňami a inými organizáciami sme vyšetřili aspoň jeden rizikový faktor srdcovo – cievnych ochorení u 420 klientov. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy. 197 klientom sme v rámci základnej poradne merali BMI a WHR index, percento podkožného tuku.

V rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sa pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine zapojili do celonárodnej súťaže „Do práce na bicykli“, ktorú vyhlásil národný cyklokoordinátor Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Mesto Martin sa zapojilo do tohoto projektu s cieľom prispieť k zlepšeniu zdravia obyvateľov a vyskúšať si zdravý a ekologický spôsob dochádzania do práce. Do súťaže sa zapojil aj náš trojčlenný tím RÚVZ Martin – CYKLO 3. Úlohou každého tímu bola preprava do a z práce na bicykli a týždenná sumarizácia najazdených kilometrov.

31. máj Svetový deň bez tabaku bol realizovaný vo firme MONDI Ružomberok v spolupráci s oddelením PPLaT v rámci *Dňa zdravia MONDI*. Každému zamestnancovi sa poskytlo vyšetrenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, krvného tlaku, BMI a percenta podkožného tuku. Fajčiarom sme poskytli meranie CO vo vydychovanom vzduchu. Kampane sa zúčastnilo 50 zamestnancov.

7. a 22. septembra 2015 sme sa zúčastnili „Dňa zdravia“ v SNK Martin a Donghee Slovakia. Každému zamestnancovi sme vyšetřili hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi, krvný tlak a BMI s percentom podkožného tuku. Dňa zdravia sa zúčastnilo 121 zamestnancov.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie“

Informácia o kampani je súčasťou webovej stránky RÚVZ Martin. V spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto Martin sme uverejnili prihlášku v dvojtýždenníku Novinky.

Mesto Martin sa zapojilo do kampane „Do práce na bicykli“. Cieľom kampane bolo podporiť rozvoj nemotorovej dopravy ako trvalé opatrenie pre skvalitnenie ovzdušia v mestách a ako príspevok ku zníženiu produkcie CO pochádzajúceho z dopravy. Mesto Martin v celkovom hodnotení obsadilo 3. miesto s počtom jász 6 081, čo predstavuje 30 325,4 najazdených kilometrov. Bolo postavených 75 tímov. RÚVZ so sídlom v Martine mal v súťaži svojich zástupcov v tíme CYKLO 3, ktorí spoločne najazdili 213 kilometrov, s počtom jász 116.

Na súťaži sme spolupracovali s Centrom pomoci Ligy proti rakovine, s Klubom dôchodcov Martin. Oddelenie PCZ a VkZ realizovalo v spolupráci s mestom Martin zdravotno – výchovnú kampaň pre seniorov o zdravom vplyve bicyklovania na organizmus. Seniori sa zúčastnili prednášky o vplyve pohybovej aktivity na zdravie a merali sme im krvný tlak pred bicyklovaním a bezprostredne po jeho ukončení. Akcie sa zúčastnilo 25 seniorov

V novembri 2015 sme sa zúčastnili školenia – aktualizované metodické príručky. V rámci novej metodickéj príručky pre pohybovú aktivitu bola súčasťou programu aj názorná ukážka testovania telesnej zdatnosti pomocou prístroja ergometer a spirometrické vyšetrenie. V rámci školenia sa zlosovali výhercovia súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Súťaže sa zúčastnilo 561 účastníkov, 153 mužov a 408 žien, najviac súťažiacich bolo z Banskobystrického kraja. Vylosovaných bolo 9 výhercov + 2 výhercovia, ktorí obdržali ceny WHO.

9.3 „Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015“

Tento program RÚVZ so sídlom v Martine nerealizuje.

9.4 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike“

Projekt Bezpečný návrat domov je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. U tejto vekovej skupiny dochádza často k nezodpovednému správaniu, k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách a cez víkendy. Projekt vytvára informačnú kampaň, ktorá má pripomínať vyššie uvedené riziká. V rámci projektu sa vytvoril zdravotno – osvetový materiál. Posolstvo je podporené textovou časťou, ktorú prezentuje hlavná protagonistka Celeste Buckingham. Cieľovou skupinou je mládež vo veku 15 – 19 rokov. Tento vek je považovaný za rozhodujúci vo formovaní životného štýlu a zodpovedného správania v dospelom veku.

RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Martine. Beseda bola rozdelená do dvoch častí. V prvej časti pracovníci Oddelenia Výchovy ku zdraviu prezentovali účinky alkoholu na zdravie a riziká z toho vyplývajúce a v druhej časti pracovníčka OR PZ SR informovala o dopravných následkoch nezodpovedného správania a pravidlách cestnej premávky. V závere besedy si mohli študenti vyskúšať chôdzu medzi kužeľmi so špeciálnymi okuliarmi za denného a nočného videnia evokujúce 1,5 promile alkoholu v krvi, ale aj zisťovanie alkoholu v krvi pomocou dychovej skúšky pomocou prístroja na detekovania alkoholu v krvi. V roku 2015 sa projekt realizoval na troch stredných školách a jednej základnej škole. Spolu bolo edukovaných 148 študentov.

V rámci prípravy zdravotno – výchovnej kampane *Alkohol a ženy* sme vytvorili 2 prezentácie, ktoré budú poskytnuté všetkým regionálnym úradom verejného zdravotníctva SR.

3. júna 2015 sa konalo zasadnutie pracovnej skupiny „Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí“. Zo zasadnutia vyplynuli viaceré úlohy: dotazník „Vplyv a dopad zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u mládeže vo veku od 15 do 29 rokov“ členovia pracovnej skupiny pripomienkovali. Štúdia sa realizovala v II. polroku 2015. RÚVZ so sídlom v Martine, oddelenie PCZ a VkZ v spolupráci s oddelením PPLaT zadministrovalo 93 dotazníkov podľa manuálu pre túto štúdiu. Všetky dotazníky boli vložené do pripraveného excelovského programu pre celoslovenské spracovanie. RÚVZ so sídlom v Martine sa podieľal na aktualizácii Manuálu prevencie drogovej závislosti pre pracovníkov nadstavbovej poradne, a to v kapitole Vznik a rozvoj závislosti.

9.5 „Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia“

Oddelenie PCZ a VkZ realizovalo v spolupráci s mestom Martin zdravotno – výchovnú kampaň pre seniorov o zdravom vplyve bicyklovania na organizmus. Seniori sa zúčastnili prednášky o vplyve pohybovej aktivity na zdravie a merali sme im krvný tlak pred bicyklovaním a bezprostredne po jeho ukončení. Akcie sa zúčastnilo 25 seniorov.

V mesiaci október sme realizovali tri zdravotno-výchovné kampane pre seniorov v rámci Mesiaca úcty k starším pre 43 klientov. 2 kampane sme realizovali v obciach Turany a Mošovce a jednu v Klube dôchodcov Martin. Realizovali sme vyšetrenie kapilárnej krvi na prevenciu rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, krvný tlak, BMI a percento

podkožného tuku. V rámci kampane sme prezentovali aj video a prednášku o Alzheimerovej chorobe.

9.6 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast“

V rámci projektu Stomatohygiena bolo DVD „Lakomý sysel“ umiestnené na www.ruvzmartin.sk a jeho obsah si môžu klienti stiahnuť a prehrať na PC. V prípade, že sa u klienta jedná o stolový DVD prehrávač je možnosť kontaktovať PCZ a VkJ RÚVZ so sídlom v Martine a po prinesení čistého DVD nosiča, bude nahrané vo formáte zodpovedajúcom konkrétnemu prehrávaču.

V roku 2015 sme realizovali projekt „Stomatohygiena“ a zúčastnilo sa ho 211 detí.

Cieľovou skupinou intervenčno zdravotno-výchovného pôsobenia je veková kategória 4 – 6 ročných / MŠ/ a 1. –2. ročník ZŠ a je zamerané na:

- správnu výživu v prevencii stomatologických ochorení
- negatívne následky neošetreného chrupu na zdravie
- demonštráciu používania správnych pomôcok pri stomatohygieni
- vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky čistenia zubu
- vysvetlenie dôležitosti čistenia zubov, zafixovanie návyku na pravidelnosť čistenia chrupu
- vysvetlenie dôležitosti preventívnych prehliadok a včasného ošetrenia zubného kazu

RÚVZ so sídlom v Martine realizuje regionálny projekt „Vieme si správne umývať ruky?“ Projekt je zameraný na cieľovú skupinu detí predškolského veku a 1. a 2. ročníka základných škôl. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie pre deti je zamerané na negatívne následky šírenia nákaz „špinavých rúk“ vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky umývania rúk.

Na záver sa realizuje krátky test vo forme skladačky na kontrolu zapamätania správneho postupu pri umývaní rúk /. Projektu sa zúčastnilo 30 detí.

V rámci projektu „Zdravá výživa“ RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v roku 2015 v 3 materských školách (nezapojené) MŠ Blatnica, MŠ Hurbanova, MŠ Hviezdoslava, MŠ Mošovce a ZŠ Košťany nad Turcom. Spolu sa zapojilo do projektu 406 detí.

Cieľom projektu je podporiť základy zdravého stravovania u detí v predškolskom veku a mladšom školskom veku. Deti sa učia poznať základné stavebné prvky potravín, ich význam pre organizmus a schopnosť rozlíšiť vhodné resp. zdravé a nevhodné resp. nezdravé potraviny. Deťom tieto informácie sprostredkujeme prostredníctvom improvizácie pomocou makiet, ktoré znázorňujú dôležité látky a vitamíny v organizme. Informácie sú podávané formou rozhovoru, básničiek a riekaničiek.

Centrum pomoci Ligy proti rakovine v Martine a Martinský klub medikov spolupracujú už piaty rok na projekte s pracovným názvom „Prevencia“, cieľom ktorého je venovať sa edukácii mládeže v oblasti zdravého životného štýlu, keďže práve on môže ovplyvniť dnešný nepriaznivý vývoj incidencie mnohých civilizačných chorôb, onkologické nevynímajúc.

Prednášky sú poskytované bezplatne, lektormi sú študenti medicíny Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine, preškolení a vybraní garantom a školiteľom z lekárskeho stavu Univerzitetnej nemocnice Martin.

Témy prednášok:

1. Zdravý životný štýl (strava, pohyb)
2. Fajčenie – nepriaznivý vplyv a riziká, ovplyvňujúce zdravie
3. HPV vírus, jeho príčiny a následky; Samovyšetrenie prsníkov; Význam gynekologických prehliadok – príprava na prvú gynekologickú prehliadku - FGC
4. „Chlapské záležitosti“
5. PRVÁ POMOC (v spolupráci so Slovenským Červeným krížom – Územný spolok Martin)

Po prvýkrát sa na projekte tento rok podieľalo aj mesto Martin, Kancelária Zdravé mesto a RÚVZ so sídlom v Martine, ktorý chceli vyhlásenou súťažou o „**NAJPOZORNEJŠIEHO POSLUCHÁČA**“ zaujať pozornosť žiakov/študentov.

Žiaci/študenti po ukončení prednášky vypracovali test, ktorý mali prednášajúci medici vopred pripravený. Bolo potrebné vyplniť desať otázok a po vyhodnotení, tí žiaci/študenti, ktorí mali test vypracovaný na 100% boli zaradení do zlosovania. Zlosovanie prebehlo dňa 28. mája 2015 v Centre pomoci LPR za prítomnosti:

Gabriela Sýkorová – správkyňa a koordinátorka programov CP LPR, Martin

Mgr. Lýdia Móricová – Kancelária Zdravé mesto

Mgr. Miriam Bobrovská – RÚVZ, Martin

Hralo sa o tieto ceny : 1.cena – tablet, 2.-3.cena – USB kľúč., cena útechy – USB kľúč.

Odovzdávanie cien sa uskutočnilo dňa 4. júna v malej zasadačke Mestského úradu a ceny vylosovaným odovzdal viceprimátor Ing. Milan Malík. Žiakov sprevádzali riaditelia škôl a triedny učitelia.

9.6.1 „Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji“.

Realizuje RÚVZ so sídlom v Bratislave

9.6.2 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Realizuje RÚVZ so sídlom v Košiciach

9.7 „CINDI program SR“

Za obdobie od 01.01.2015 do 31.12.2015 sme uskutočnili 6 štandardných výjazdov do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkeho poradenstva o zdravom životnom štýle. 13 výjazdov bolo neštandardných, t.z. nebolo poskytnuté komplexné vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, ale len čiastkové vyšetrenie. V rámci štandardných výjazdov bolo realizovaných 61 vyšetrení. V rámci neštandardných výjazdov bolo vyšetrených 420 klientov.

„Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“ spolupráca s oddelením HV

Poradenské centrum zdravia v spolupráci s oddelením hygieny výživy organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte formou analýzy životosprávy. Do 31. decembra 2015 bolo vyšetrených 26 klientov a spracovaných 26 dotazníkov.

„Liga proti rakovine“ spolupráca s Centrom pomoci ligy proti rakovine

RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Centrom pomoci ligy proti rakovine, ktoré pôsobí v okrese Martin poskytujeme klientom každú prvú stredu v mesiaci vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a odborné poradenstvo v oblasti zdravej životosprávy. V roku 2015 sme vyšetřili 26 klientov.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jesseniovou lekárskou fakultou Martin sme v priebehu roka 2015 zabezpečili výuku absolventov odboru verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetřovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. 12 absolventov bolo oboznámených s prácou v poradni zdravia a ZV.

V roku 2015 sme vytvorili 4 propagačné materiály na aktuálne témy: „Cukroholizmus – závislosť na cukre“, „Prvá pomoc“, „Fetálny alkoholový syndróm“ a „Diabetes mellitus“. 14 materiálov bolo uverejnených k aktuálnym svetovým dňom zdravia v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine, v priestoroch Mestského úradu Martin a umiestnené na webových stránkach regionálneho úradu.

9.8 „TOHES – Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR“

Projekt sa v prvom polroku 2015 nerealizoval.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Úloha 1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Medziodborová úloha – HŽP a HDM

- Zber údajov prostredníctvom dotazníkov

V rámci tejto úlohy bola v roku 2015 spracovaná a zaslaná databáza údajov z dotazníkového prieskumu uskutočneného v roku 2014 na dvoch školách (VI. ZŠ na Ul. okružnej v Michalovciach, ZŠ na Ul. Komenského v Sobranciach).

Úloha 1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Cieľ: získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR

- Screeningový monitoring vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov

Úloha bude riešená podľa usmernenia NRC pre pitnú vodu

Úloha 3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch – V roku 2015 bolo odobratých 12 vzoriek kozmetických výrobkov (7 výrobkov pre dospelých a 5 výrobkov pre deti), v ktorých boli vyšetrené zakázané látky – ťažké kovy, regulované látky – konzervačné a vonné látky. Vyšetrené kozmetické výrobky vyhoveli platným požiadavkám.

2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom – kontrola označovania výrobkov bola vykonávaná pri odbere vzoriek, u odobratých výrobkov nedostatky neboli zistené. Tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom boli kontrolované v 2 odobratých vzorkách a v 1 kozmetickom výrobku reklamovaného v časopise s celkovým hodnotením vyhovuje.

Úloha 7.1 Cyanobaktérie

Cieľ:

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie, na prírodných kúpaliskách
- zisťovanie akútnej toxicity a prítomnosti cyanotoxínov
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofytmami v súvislosti s premnožením cyanobaktérií
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Monitoring výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách Zemplínska Šírava (ZŠ) a Vinianske jazero (VJ) je vykonávaný v rámci odberu vzoriek vôd. Zároveň bolo vykonávané vizuálne pozorovanie premnoženia cyanobaktérií vo vodách prírodných kúpalísk.

V roku 2015 bolo z prírodných kúpalísk odobratých RÚVZ Michalovce 36 vzoriek vôd, zo ZŠ 28 vzoriek, z VJ 8 vzoriek vôd. Cyanobaktérie boli zistené v 16 vzorkách vôd (v 13 vzorkách pod MH, v 3 vzorkách nad MH), zo ZŠ v 12 vzorkách, z VJ v 4 vzorkách. Vo vzorkách vôd zo ZŠ vyšetrené hodnoty ukazovateľa cyanobaktérie neboli nad MH stanovenou vyhláškou MZ SR č. 308/2012 Z.z. a vyhláškou MZ SR č. 309/2012 Z.z.. V 4 vzorkách odobratých z VJ bola v 1 vzorke zistená hodnota cyanoabktérií pod MH a v 3 vzorkách nad MH.

Dňa 18.8.2015 bolo pri odbere vzorky vody zo ZŠ odbornými zamestnankyňami ÚVZ SR, v rámci úlohy 7.1. Cyanobaktérie vizuálnou kontrolou zistené premnoženie cyanobaktérií, stupeň III. hojný až masový výskyt podľa tab. 1 prílohy č. 4 vyhlášky MZ SR č. 309/2012 Z.z.. Laboratórnym vyšetrením predmetnej vzorky vody (ÚVZ SR, mimo stáleho odberového miesta) bolo potvrdené prekročenie medznej hodnoty ukazovateľa cyanobaktérie: Zemplínska Šírava, stredisko Kamenec 430 600 bunky/ml. Dňa 18.8.2015 bolo prevádzkovateľom jednotlivých stredísk na ZŠ (Obec Kaluža, Klokočov a Vinné), na základe vizuálnej kontroly premnoženia cyanobaktérií vydané opatrenie so zákazom kúpania. Dňa 20.8.2015 boli odobraté vzorky rekreačnej vody z prírodného kúpaliska ZŠ, stálych odberových miest (odber mimo plánovaného harmonogramu). Laboratórnym vyšetrením vzoriek vôd (RÚVZ Košice) bolo zistené, že vzorky vody v ukazovateľoch cyanobaktérie a chlorofyl-a vyhovel požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 309/2012 Z.z.. Dňa 25.8.2015 bola vykonaná vizuálna kontrola premnoženia cyanobaktérií, s hodnotením premnoženia v II. stupni – pozorovateľný. Na základe laboratórných výsledkov vzoriek vôd odobratých dňa 20.8.2015 a následnej vizuálnej kontroly bolo dňa 25.8.2015 odvolané opatrenie so zákazom kúpania na strediskách Hôrka a Kamenec.

Laboratórnym vyšetrením vzoriek vôd z VJ odobratých ÚVZ SR v rámci projektu Cyanobaktérie, dňa 18.8.2015 mimo stáleho odberového miesta, bolo zistené prekročenie medznej hodnoty ukazovateľa cyanobaktérie 211 778 bunky/ml. Pri vizuálnej kontrole (18.8.2015) bolo premnoženie cyanobaktérií v stupni II. – pozorovateľný. Dňa 20.8.2015 bola odobratá vzorka vody (RÚVZ Michalovce, mimo plánovaného monitoringu), cyanobaktérie 159 400 bunky/ml, chlorofyl-a 77,3 µg/l. Dňa 25.8.2015 bol vykonaný ďalší odber vzorky vody (mimo plánovaného monitoringu), cyanobaktérie 115 200 bunky/ml, chlorofyl-a 62,7 µg/l. Na prekročenie medznej hodnoty cyanobaktérií (z 20.8.2015 a 25.8.2015) bol prevádzkovateľ upozornený, pričom vzhľadom na koniec sezóny a nízku návštevnosť lokalitu označil odporúčaním nekúpať sa pre deti, alergikov a osoby s oslabeným imunitným systémom. Laboratórnym vyšetrením vzorky vody odobratej dňa 27.8.2015 (v rámci pravidelného monitoringu) bola nameraná hodnota cyanobaktérií 300 200 bunky/ml, chlorofyl-a 88,2 µg/l. Dňa 31.8.2015 bola na VJ ukončená kúpacia sezóna.

Úloha 7.10 **Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie**

Cieľ:

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd

V rámci monitoringu výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných kúpaliskách ZŠ a VJ boli odobraté 3 vzorky vôd, z toho 2 zo ZŠ a 1 z VJ, ktoré boli doručené na vyšetrenie do laboratórií RÚVZ Košice.

Úloha 7.17 **Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách**

Cieľ: Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z.

V roku 2015 bolo za účelom stanovenia TOC odobratých 11 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. Z toho 9 vzoriek zo ZŠ a 2 vzorky z VJ.

Z umelých letných a celoročných bazénov bolo odobratých 14 vzoriek vôd, ani v jednej vzorke nebola prekročená MH ukazovateľa TOC stanovená vyhláškou č. 308/2012 Z.z..

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

Názov úlohy:

3.1 Monitoring príjmu jódu

Spôsob riešenia a vyhodnotenie :

V roku 2015 pracovníci oddelenia hygieny výživy odoberali vzorky jedlej soli jódovanej z odberových miest v obchodnej sieti a v zariadeniach spoločného stravovania okresu Michalovce a Sobrance. Odobraných bolo 24 vzoriek soli v originálnom malospotrebitel'skom balení.

V týchto vzorkách bol stanovený obsah Jodidu draselného, Jodičnanu draselného (ako KI) a Ferokyanidu draselného. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.

Celkovo bolo odobraných 24 vzoriek soli. Z toho bolo 16 vzoriek Varenej jódovanej jedlej soli distribútora Solivary Trade, Jilemnického č.1, Prešov vyrobené v Rakúsku, 3 vzorky soli Castello – Vakuová jedlá soľ s jódom, distribútor Lidl SR, Púchovská 12, Nemšová, 4 vzorky soli Gemma di mare, morská jedlá soľ jódovaná jemná, výrobcu Compagnia Italiana Sali Porto Viro Taliansko a 1 vzorka Kamenná jedlá soľ jódovaná, jemne mletá, výrobcu K+S Czech Republik, Solné mlýny Olomouc-Holice, Česko. Všetky odobrané vzorky soli boli v čase laboratórneho vyšetrenia vo výrobcu doporučenej spotrebnej lehote.

Všetky vzorky boli posúdené ako vyhovujúce požiadavkám platnej legislatívy.

V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.

Prehľad stanovených hodnôt Jodidu draselného, Jodičnanu draselného (ako KI) a Ferokyanidu draselného vo vzorkách soli je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

PREHLAD

o obsahu ferokyanidu, KI a KIO₃ vo vzorkách soli odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2015.

Tabuľka

P. Č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. Baliareň Distribút.	Obsah jódu deklarovaný na obale	Dátum minimálnej trvanlivosti	Dátum odberu	Lab.zistený obsah KI v mg/kg	Lab. zistený obsah KIO ₃ v mg/kg	Lab. zistený obsah Ferokyanidu draselného v mg/kg
1.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15-35 mg/kg	10.11.2015	19.01.2015	28	<6,7	11,2
2.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 -35 mg/kg	01.12.2016	19.01.2015	27	<6,7	11,3
3.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 -35 mg/kg	22.09.2016	05.02.2015	26	<6,7	10,9
4.	Kamenná jedlá soľ jódovaná, jemne mletá	K+S Solné mlýny, Olomouc-Holice ČR	Od 20 -34 mg/kg	05.11.2016	05.02.2015	35	<6,7	< 5,0
5.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 -35 mg/kg	19.01.2017	03.03.2015	29	<6,7	10,0
6.	Castello vakuová jódovaná jedlá soľ	Lidl, s.r.Ružinovska č.1/E Nemšova	Od 2,3+/-0,8 mg/kg	13.01.2016	03.03.2015	20	<6,7	< 5,0

PREHLAD

o obsahu ferokyanidu, KI a KIO₃ vo vzorkách soli odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2015.

Pokračovanie tabuľky

7.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	17.11.2016	07.04.2015	28	<6,7	11,6
8.	Gemma di mare morská jedlá soľ jódovaná	Taliansko	Od 20 - 34 mg/kg	11.2016	07.04.2015	28	<6,7	<5,0
9.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	19.01.2017	26.05.2015	31	<6,7	9,9
10.	Gemma di mare morská jedlá soľ jódovaná	Taliansko	Od 20 - 34 mg/kg	03.2017	26.05.2015	32	<6,7	< 5,0
11.	Varená jódovaná jedlá soľ	Rakúsko	Od 15 - - 35 mg/kg	19.01.2017	04.06.2015	30	<6,7	11,3
12.	Gemma di mare morská jedlá soľ jódovaná	Taliansko	Od 20 - 34 mg/kg	15.07.2016	03.06.2015	27	<6,7	6,6
13.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	09.02.2017	30.06.2015	28	<6,7	8,5
14.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	28.07.2016	30.06.2015	28	<6,7	8,8

PREHLAD

o obsahu ferokyanidu, KI a KIO₃ vo vzorkách soli odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2015.

Pokračovanie tabuľky

15.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15 – 35 mg/kg	28.07.2017	06.08.2015	28	<6,7	10,2
16.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15-35 mg/kg	22.07.2017	06.08.2015	27	<6,7	11,1
17.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15– 35 mg/kg	20.07.2017	08.09.2015	31	<6,7	10,8
18.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15– 35 mg/kg	19.01.2017	08.09.2015	26	<6,7	11,5
19.	Castello- Vakuová jedlá soľ s jódom	Lidl SR, Púchovská 12, Nemšová	2,3+/-0,8 mg/kg	11.09.2016	01.10.2015	28	<6,7	<, 5,0
20.	Castello- Vakuová jedlá soľ s jódom	Lidl SR, Púchovská 12, Nemšová	2,3+/-0,8 mg/kg	09.09.2016	01.10.2015	27	<6,7	6,1
21.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15 – 35 mg/kg	28.07.2016	03.11.2015	27	<6,7	11,1
22.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15 – 35 mg/kg	03.08.2017	03.11.2015	26	<6,7	12,2
23.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	15 – 35 mg/kg	12.10.2017	10.11.2015	28	<6,7	10,5
24.	Gemma di mare morska jedlá soľ jódovaná	Taliansko	Od 20 - 34 mg/kg	12.10.2017	10.11.2015	29	<6,7	0,0

Termín ukončenia: 15.január 2016

1.Názov úlohy : „Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm“.

2. Evidenčné číslo úlohy : 3.8

3. Riešiteľská organizácia : RÚVZ Michalovce

4. Gestor úlohy : ÚVZ SR Bratislava

5. Spoluriešitelia : RÚVZ Michalovce : 1 VŠ, 1 AHE

6. Splnenie cieľa :

Monitorovaním spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách u dospeljej populácie bola zistená úroveň ich spotreby. Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok a aróm v potravinách je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení.

7. Etapy riešenia :

I etapa : marec 2015 až október 2015 – zber údajov a analýza vzoriek.

II. etapa : november 2015- vyhodnotenie monitoringu, záverečná správa

Sledovanie prídavných látok a aróm v potravinách sa uskutočnilo u vybranej populačnej skupiny obyvateľstva muži a ženy v dvoch vekových kategóriách :

- ľahká práca - ženy – veková kategória 19-35 rokov v počte 5

- ľahká práca - ženy – veková kategória 36- 54 rokov v počte 5

- ľahká práca – muži – veková kategória 19-35 rokov v počte 5

- ľahká práca- muži – veková kategória 36- 54 rokov v počte 5

Spolu bolo sledovaných 20 respondentov. Všetci respondenti boli zo skupiny ľahko pracujúci.

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných 3 prídavných látok a 2 aróm :

- E 200 – E 203 – Kyselina sorbová - sorbany

- E 210 – E 213 – Kyselina benzoová - benzoany

- E 960 – Glykosidy steviolu

- Mentofurán

- Kumarín

Každý respondent vyplnil jeden 24 hodinový jedálne lístok, spotreba pokrmov a nápojov za celý deň. V každom jedálnom lístku respondenti uviedli, aké potraviny konzumovali, miesto ich konzumácie, napr. doma, v reštaurácií, v práci a podobne. K jedálnemu lístku bola priložená tabuľka do ktorej sa vyznačovali : názov prídavnej látky a arómy, názov potraviny, množstvo potraviny.

Tieto hodnoty skonzumovaných potravín s uvedenými prídavnými látkami sa potom následne spracovávali do tabuliek v programe excel. Zároveň boli odobrané 3 vzorky potravín na laboratórne vyšetrenie prídavných látok (Kyselina sorbová, Kyselina benzoová). Prehľad udávajú nižšie uvedené tabuľky.

Kyselina sorbová

Tabuľka č.1

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
Bageta syrová	lah. Výrobok	250 g	112			HPLC
Rybací šalát	lah.	250 g	<14,7			HPLC

v majonézovej omáčke	Výrobok					
Parižsky šalát	lah. Výrobok	250 g	318			HPLC

Kyselina benzoová

Tabuľka č.2

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
Bageta syrová	lah. Výrobok	250 g	<12,3			HPLC
Rybací šalát v majonézovej omáčke	lah. výrobok	250 g	1500			HPLC
Parižsky šalát	lah. výrobok	250 g	<12,3			HPLC

Glykosidy steviolu

Tabuľka č.3

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
0						

Mentofurán

Tabuľka č.4

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
0						

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
0						

8. Realizačné výstupy :

Sledované prídavné látky a arómy sa najviac konzumovali v týchto potravinách :

- Kyselina sorbová : syry, tukové emulzie (rama, flóra)
- Kyselina benzoová : ochutené nápoje, horčica, ochucovadlá
- Glykosidy steviolu : džemy, ochutené nápoje, dezerty, jemné pečivo
- Kumarín : cereálie, pekárske výrobky
- Mentofurán : cukrovinky, žuvačky, potraviny ostatné s mäťou

Termín ukončenia: 30.apríl 2016

Názov úlohy:

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

S cieľom overenia kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárnach so zameraním na biologické riziká boli odobraté 2 vzorky tuzemskej pramenitej vody vo watercooleroch v priestoroch poisťovne a lekárne. Vo vyšetrených chemických a mikrobiologických ukazovateľoch boli posúdené ako vyhovujúce platnej legislatíve.

Termín ukončenia: 2015 a ďalšie roky

Názov úlohy:

7.5. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V rámci monitoringu obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti bola v roku 2015 odobratá vzorka počiatocnej výživy dojčiat „Babylove – počiatočná výživa dojčiat po narodení 1“, hmotnosť 600 g, dátum minimálnej trvanlivosti: 7.2016, šarža: RR04A-47139663-02-007574, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie – rezíduá pesticídov na ÚVZ SR Bratislava.

V zaslanom protokole o skúškach zo dňa 25.8.2015 sú stanovené výsledky jednotlivých parametrov rezíduí pesticídov ako ND.

Termín ukončenia: 2015 a ďalšie roky

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou. Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách. Projekt sa rieši v 5. etapách.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 prebieha I. etapa, gestor pripravuje návrh projektu, metodiku a dotazníky. RÚVZ Michalovce v tejto etape projekt nerieši.

Termín ukončenia: r. 2019

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 boli do projektu zapojení žiaci Gymnázia, Kpt. Nálepku, Sobrance a SOŠ technickej, Partizánska 1, Michalovce. Projekt bol riešený v termíne od 23.3. – 2.4.2015. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili žiaci I. až IV. ročníka, celkovo to bolo 156 žiakov. Dotazníky boli anonymné, respondenti ich vkladali do obálok a tie boli zaslané gestorovi na celkové vyhodnotenie v mesiaci apríli 2015.

Termín ukončenia: priebežne podľa požiadaviek

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku a porovnanie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Projekt sa rieši v 4. etapách. V r. 2015 prebiehala II. etapa do ktorej je zapojená veková skupina 7 – 10 ročných detí: 2 triedy ZŠ I. stupňa (1 mestská a 1 vidiecka) cca po 30 detí t. j. spolu 60 detí.

Realizácia projektu odd. HDM:

- Projekt sa riešil v septembri 2015, zapojení boli 7 – 10 roč. žiaci ZŠ s MŠ Vinné (30 žiakov) a ZŠ, Moskovská, Michalovce (35 žiakov). Údaje získané z dotazníkov boli zadané do databázy a boli zaslané gestorovi na celkové vyhodnotenie v mesiaci október 2015.

Termín ukončenia: r. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Zvolen

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
spoluriešiteľ MŠVVAŠ SR

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity.

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Projekt sa rieši v 3. etapách.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 prebiehala III. etapa, gestor vyhodnocoval získané údaje a pripravuje záverečné spracovanie. RÚVZ Michalovce v tejto etape projekt nerieši.

Termín ukončenia: r. 2016

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov. Projekt sa rieši v 3. etapách. V I. etape gestor vypracoval metodiku projektu, v II. etape v r. 2014 sme vykonali dotazníkový prieskum na dvoch základných školách – ZŠ, Okružná 17, Michalovce (60 žiakov) a ZŠ, Komenského 12, Sobrance (60 žiakov), jednalo sa o žiakov 4. - 6. ročníka, vo veku od 9 do 12 rokov. Do projektu boli zapojení aj rodičia žiakov a 5 zamestnanci z každej školy. Projekt pozostával z dotazníkov určených pre: rodičov – Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka; žiakov – Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov a Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka; zamestnancov školy – Dotazník o fajčení; správcu budovy – Dotazník o škole a Dotazník – Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní. Pracovníci RÚVZ vyplňali formulár – kontrola zariadení pre osobnú hygienu.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2015 prebieha III. etapa, získané údaje boli spracované do databáz a zaslané gestorovi k 30.6.2015 na ďalšie spracovanie.

Termín ukončenia: 31.12.2016

NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

REGIONÁLNY PRIESKUM – PROJEKT „SAUNOVÁČIK“

Projekt podporuje plnenie Národného programu starostlivosti o deti a dorast. Na jeho plnení participuje odd. hygieny detí a mládeže s poradňou zdravia.

Gestor: RÚVZ Michalovce - odd. HDM a PZ

Riešenie projektu a výstupy:

Od septembra 2015 sme začali monitoring chorobnosti škôlkarov v IX. MŠ, Komenského 2 v Michalovciach, v ktorej sa prevádzkuje sauna pre deti. Účinky saunovania sú už oddávna známe, no dospeli sme k rozhodnutiu – začať sledovať chorobnosť detí saunovaných i nesaunovaných v tomto zariadení. Sledovanosť bude spočívať v mesačnom hlásení ochorení horných a dolných dýchacích ciest, ich prípadné komplikácie či ochorení súvisiacich s imunitou detí, prípadne iné. Cieľom je odpozorovať účinky saunovania.

Realizácia projektu odd. HDM:

- Projekt sa začal v septembri 2015 a bude pokračovať v roku 2016. MŠ, Komenského 2, Michalovce pravidelne mesačne zasiela na RÚVZ Michalovce hlásenia o sledovanej chorobnosti detí saunovaných i nesaunovaných. Vyhodnotenie projektu je plánované v roku 2016.

Termín ukončenia: 31.12.2016

PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 sme spolupracovali pri riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou vyššie uvedeného národného akčného plánu. Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl. Ide o meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov z vybraných škôl.

Realizácia projektu odd. HDM:

- Vybrané školy boli oslovené gestorom projektu listom a pracovníci odd. HDM RUVZ Michalovce po telefonickom dohovore vykonali osobné stretnutia so zástupcami škôl, ktoré sa konali od 9.11. – 15.11.2015 vo veci ďalšieho postupu pri plnení projektu. Zástupcom školy bol odovzdaný aj informovaný súhlas pre rodičov/zákonných zástupcov dieťaťa. Nakoľko nebol získaný stanovený počet detí (40 detí z vidieckej školy a 40 detí z mestskej školy) boli po dohode s gestorom oslovované ďalšie školy.

- Meranie (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov) detí sa uskutočnilo v termíne od 15.11. – 15.12.2015, zároveň bol vyplňaný dotazník pre meranie detí. Školy predložili informované súhlasy od detí a dotazník za školu.

Do projektu boli zapojené deti na ZŠ, Ul. Švermu, Michalovce, ZŠ, P. Horova, Ul. Kpt. Nálepku, Michalovce, ZŠ s MŠ Palín, ZŠ s MŠ Rakovec nad Ondavou, ZŠ s MŠ Trhovište a ZŠ s MŠ Zalužice. Celkovo bolo vyšetrených 43 žiakov na mestských školách a 51 žiakov na vidieckych školách.

- Získané údaje budú vkladané do databázy v elektronickej forme v januári 2016 podľa požiadaviek gestora projektu.

Termín ukončenia: r. 2016

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

V roku 2015 oddelenie PPLaT RUVZ Michalovce plní tieto úlohy:

Úloha č. 2.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce, táto úloha je súčasťou priorít vyplývajúcich z uznesenia vlády SR, pozostáva z týchto bodov:

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Úloha č. 2.2 – Intervencie na podporu zdravia pri práci, táto úloha je súčasťou priorít vyplývajúcich z uznesenia vlády SR, pozostáva z týchto bodov:

2.2.1. Zdravé pracoviská.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Úloha č. 2.5. - Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, táto úloha je súčasťou priorit vyplývajúcich z uznesenia vlády SR.

Regionálna priorita: Pracovné podmienky zamestnancov autobusovej dopravy.

Plnenie úlohy č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Bod č. 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

V roku 2015 pri štátnom zdravotnom dozore naďalej sledujeme zabezpečenie zdravotného dohľadu zamestnávateľom podľa § 30a a § 30d zák. č. 355/2007 Z. z.. Pri ŠZD si zamestnanci odd. PPLaT, ale aj ostatných oddelení RÚVZ, overujú zabezpečenie PZS tak, že si dávajú predložiť k nahliadnutiu zmluvy uzavretú s jednotlivými PZS, resp. s osobami oprávnenými na výkon niektorých činností PZS. Taktiež si dávajú predkladať harmonogramy LPP, zoznamy zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, ktoré zamestnávateľ poskytuje lekárovi vykonávajúcemu LPP, závery z vykonaných LPP – posudky o zdravotnej spôsobilosti pre výkon danej pracovnej činnosti, kategorizáciu zamestnancov.

V okrese Michalovce v roku 2015 bola evidovaná **1 spoločnosť**, ktorej zamestnanci sú evidovaní v 3 kategórii rizikových prác, pričom zamestnávateľ nemal zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu. Išlo o spoločnosť **Podvihorlatské pekárne a cukrárne, a.s. Humenné – prevádzka Michalovce**. Vzhľadom k tomu, bolo začaté správanie konanie a zamestnávateľovi za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva **bola uložená sankcia vo výške 150 eur**. Následne zamestnávateľ uzavrel zmluvu o zabezpečení PZS a zmluva bola doložená na RÚVZ Michalovce.

V 1 prípade bola uložená sankcia v sume 200 eur, nakoľko zamestnávateľ prevádzkoval priestory bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva a súčasne pre zamestnancov nemal zabezpečený zdravotný dohľad podľa § 30a a § 30d. Išlo o spoločnosť **NOTHEGGER, s.r.o. Michalovce**.

V roku 2015 neevidujeme rizikové práce s chemickými látkami používanými na chemickú ochranu rastlín. V roku 2015 k 31.12. nebolo zistené pri vlastnej chemickej ochrane rastlín používanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme rizikové práce v **30 firmách, okrem toho boli určené rizikové práce u 1 SZČO v pracovnom zaradení zvárač, rizikové faktory: hluk, vibrácie a chem. faktory – zváračské pevné aerosóly. Uvedené práce živnostník vykonáva v spoločnosti Kerex, s.r.o. Michalovce.**

V okrese Sobrance evidujeme rizikové práce v 4 organizáciách a to: Regionálna nemocnica Sobrance, n. o. Sobrance, Poľnohospodárske družstvo Choňkovce, LESY SR, š.p. – odštepny závod Sobrance, pričom ale pracovisko Mechanizačno – expedičný sklad sa nachádza v okrese Michalovce, a v spoločnosti Daryn, s.r.o. Sobrance.

Na uvedených pracoviskách pracuje celkom 874 (1137 expozícií) exponovaných zamestnancov (pokles o 443 oproti roku 2014), z toho je 297 (304 expozícií) žien (pokles o 15 oproti roku 2014). Z uvedeného počtu pracovníkov, v okrese Sobrance pracuje 10 pracovníkov (1 žena) exponovaných rizikovým faktorom hluk, vibrácie, infekčné ochorenia (TBC), pevné aerosóly – zváračské dymy.

V roku 2015 došlo k výraznému poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (hlavne faktory hluk, chemické látky a zmesi) v dôsledku ukončenia výroby v spoločnosti SLOVAKIA STEEL MILLS, a.s. Strážske. V nadväznosti na túto spoločnosť ukončili činnosť aj spoločnosti Steelage Slovakia, s.r.o. Bratislava – prevádzka Strážske a Prorogo, s.r.o., Strážske.

Výrobná činnosť bola ukončená aj vo Výrobni Pentol prevádzkovateľa Chemko, a.s. Slovakia Strážske.

V 3 kategórií rizikových prác evidujeme spolu 857 zamestnancov (1117 expozícií) z toho 297 žien (304 expozícií), a 17 zamestnancov (19 expozícií), len muži, ktorí vykonávajú rizikové práce v 4 kategórii. V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto rizikovým faktorom: biologický faktor (TBC), elektromagnetické polia, fyzická záťaž (bremená + DNJZ), hluk, chemické látky a zmesi, chemické karcinogény, ionizujúce žiarenie, vibrácie a záťaž teplom a chladom – teplo .

Rizikové práce s rizikovým faktorom **ionizujúce žiarenie** evidujeme v týchto spoločnostiach: Chemstroj, s.r.o. – pracovisko Defektoskopia, Strážske (1 zamestnanec), Nemocnica s poliklinikou ŠK Michalovce, a.s. Michalovce – oddelenie nukleárnej medicíny (5 zamestnancov z toho 3 ženy), Karotáž a cementace, s.r.o. Hodonín – odštepny závod Michalovce (4 zamestnanci). Rizikové práce boli určené po prekonzultovaní na RÚVZ Košice – odbor ochrany zdravia pred žiarením. **Celkom ide o 10 zamestnancov, z toho sú 3 ženy.**

K 31.12.2015 bolo vydaných **8** rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác, pričom v **5** prípadoch išlo o prehodnotenie rizikových prác, resp. išlo o práce zaradené do 4 kategórie a v spoločnosti Kerex, s.r.o. Michalovce na základe objektivizácie a posúdenia rizika pribudol rizikový faktor **vibrácie prenášané na ruky u profesie zvárač.**

V **2** prípadoch išlo o určenie rizikových prác v nových spoločnostiach a to **AT Zemplín, s.r.o. Kazimír – Lom Oreské**, kde boli zamestnanci zaradení do rizikových prác pre rizikové faktory hluk a chemické látky – pevný aerosól a **HM Košice, s.r.o. – pracovisko v spoločnosti Slovenské elektrárne, a.s., Elektrárne Vojany**, závod a v **1** prípade boli určené rizikové práce **u živnostníka**. Návrhy boli dokladované posudkami o riziku, výsledkami objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí a hodnotením zdravotného stavu zamestnancov z daných pracovísk.

Z evidencie rizikových prác boli vyradení:

- zamestnanci spoločnosti SE, a.s. – Elektrárne Vojany, závod – spoločnosť písomne požiadala o zrušenie rizikových prác,
- Slovakia Steel Mills, a.s. Strážske – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti a požiadala o zrušenie rizikových prác,
- Steelage Slovakia, s.r.o. Bratislava – prevádzka Strážske – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti a požiadala o zrušenie rizikových prác
- Chemko, a.s. Slovakia Strážske – Výrobňa Pentol – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti v tejto výrobni a požiadala o zrušenie rizikových prác,
- Prorogo, s.r.o. Strážske – spoločnosť písomne oznámila ukončenie činnosti a požiadala o zrušenie rizikových prác .

Ďalšie zmeny:

V roku 2015 došlo k poklesu počtu zamestnancov exponovaných

- hluku o 412 zamestnancov (23 žien),
- chemickým látkam o 64 zamestnancov,
- záťaž teplom a chladom o 5 zamestnancov,
- elektromagnetické polia o 1 zamestnanca.

K nárastu počtu zamestnancov došlo vo faktoroch

- vibrácie o 78 zamestnancov,
- biologický faktor o 5 zamestnancov,
- fyzická záťaž o 2 zamestnancov,
- ionizujúce žiarenie o 1 zamestnanca.

- V okresoch Michalovce a Sobrance bolo vykonaných pracovníkmi odd. PPLaT celkom 72 previerok na pracoviskách s rizikovými prácami.

Prehľad počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce za obdobie rokov 2010 až 2015 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Rok	Počet exp. pracovníkov		3.kat.		4.kat.	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2010	1194	464	1587	500	5	0
2011	1021	357	1215	367	15	0
2012	1379	365	1281	363	98	2
2013	1431	335	1319	335	112	0
2014	1317	312	1215	310	102	2
2015	874	297	1117	304	19	0

Podrobnejšie údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch sú uvedené v priložených tabuľkách - výstup z ASTR.

Výsledky meraní zamestnávateľa predkladali na RÚVZ Michalovce, resp. boli poskytnuté pri výkone ŠZD.

Problematika pracovných podmienok a zabezpečenia zdravotnej starostlivosti pre zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce bola prerokovaná so zástupcami týchto spoločností:

- **Hymer LMB, k. s. Michalovce** – išlo o prehodnotenie rizikových prác a zaradenie ďalších profesií do evidencie rizikových prác pre rizikový faktor hluk. Predmetom jednaní bolo taktiež spresnenie spôsobu vedenia evidencie zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce a predkladanie zoznamov lekárovi vykonávajúcemu LPP. Súčasne bola prerokovaná aj problematika fyzickej záťaže, zamestnávateľ zabezpečil jej prehodnotenie a posúdenie u zamestnancov, závery posúdenia predložil na RÚVZ Michalovce.

- **Ebster, SK, s.r.o. Michalovce** – predmetom prerokovania bol nový spôsob núteného odvetrania v expedičnej hale prevádzky, kde sa skladuje materiál už po vykonanej sterilizácii etylénoxidom a odplynení výrobkov v odplyňovacích tuneloch, nakoľko v priebehu roka 2015 boli rozšírené skladovacie priestory expedičnej haly. Taktiež bol spresnený spôsob objektivizácie chemických faktorov v pracovnom prostredí + osobné odbery. K uvedenej problematike sa uskutočnili celkom 2 stretnutia so zástupcami spoločnosti. Na základe záverov týchto stretnutí, bola v expedičnej hale zabezpečená objektivizácia etylénoxidu. K rozšíreniu skladovej haly a k stavebným úpravám bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii.

- **Kerex, s.r.o. Michalovce** – predmetom pracovného stretnutia bolo prerokovanie spôsobu zabezpečenia zdravotného dohľadu u živnostníkov, ktorí v uvedenej firme vykonávajú rizikové práce na základe zmluvy, ide o zváračov. V súčasnosti u týchto pracovníkov je zabezpečované preškolenie a informovanie o faktoroch práce na pracoviskách a o spôsobe zabezpečenia zdravotného dohľadu. Na základe uvedeného boli t. č. u 1 SZČO určené rizikové práce pre faktory hluk, vibrácie a pevné zväračské aerosóly. V štádiu spracovania sú návrhy aj pre ostatných SZČO.

- **Ehlebracht Slowakei, s.r.o. Michalovce** – predmetom prerokovania boli výsledky objektivizácie hluku na pracovisku. Z meraní vyplynulo, že na pracovisku montáže sú

prekračované prípustné limity. Zo záverov prerokovania vyplynula pre zamestnávateľa povinnosť zabezpečiť vykonanie mimoriadnych LPP so zameraním na sluchový aparát u zamestnancov. Súčasne zamestnávateľ začal riešiť technické, organizačné a individuálne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov a na zníženie hluku na pracovisku. Mimoriadne LPP boli vykonané v II. polroku 2015. Z posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu vyplýva, že u zamestnancov nebolo zistené poškodenie sluchu.

K 31.12.2015 bolo prešetrených 26 podozrení na choroby z povolania, z toho v 17 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 4 prípadoch išlo o kombináciu DNJZ+ vibrácie, v 2 prípadoch to bolo podozrenie na Astmu bronchiálne, 1x poškodenie sluchu z hluku, 1x o kombináciu DNJZ + Astma bronchiálne + Rhinitis chronica a 1x DNJZ + poškodenie sluchu z hluku (prehľad v priloženej tabuľke). U podozrení na CHzP z DNJZ ide predovšetkým o kanálové syndrómy a epicondylitídy, PHS, Impingement syndróm, artrózy rôznych kĺbov HK a ich vzájomnú kombináciu. Podozrenia na všetky prešetrované CHzP sa vyskytovali u zamestnancov rôznych odvetví: potravinársky priemysel 4, služby 2, výrobné družstvá 2, nezamestnaní 4, textilný priemysel 1, zdravotníctvo 1, strojársky priemysel 8, hutníctvo 2, obuvnícky priemysel 1, poľnohospodárstvo 1. Možná súvislosť s vykonávanou prácou bola vyslovená v 7 prípadoch, v 11 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou, v 15 prípadoch bolo odporúčané prekonzultovanie na RKD.

K 31.12.2015 sme obdržali z KPL Košice 13 rozhodnutí o priznaní CHzP, pričom v 11 prípadoch išlo o CHzP z DNJZ, v 1 prípade o Astmu bronchiálne a v 1 prípade Hypacusis bilat.. V uvedenom počte 13 priznaných CHzP sú aj ochorenia prešetrované v roku 2014 (prehľad v priloženej tabuľke).

Rozhodnutia o nepriznaní CHzP z KPL Košice sme zatiaľ obdržali v 19 prípadoch, z toho v 10 prípadoch išlo o DNJZ, v 7 prípadoch o DNJZ + ochorenie z vibrácií, a v 2 prípadoch porucha sluchu z hluku (prehľad v priloženej tabuľke).

K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými faktormi, pre prácu s expozíciou hluku, biologickým faktorom, optickému žiareniu – práca s laserom, bolo vydaných k 31.12.2015 celkom **24** rozhodnutí, z toho bolo 18 rozhodnutí pre prevádzkové poriadky s expozíciou chemickým látkam, 3 rozhodnutia pre prevádzkový poriadok s expozíciou hluku pri práci (1 rozhodnutím bol súčasne schválený aj prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti spojené s expozíciou vibráciám), 2 rozhodnutia pre biologické faktory a 1 pre umelé optické žiarenie – lasery. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky – celkom **58** rozhodnutí, z toho v **52** prípadoch išlo o prevádzkové poriadky s expozíciou chemickým látkam, v 3 prípadoch o prevádzkové poriadky s expozíciou hluku a chemickým látkam, v 1 prípade o expozíciu biologickým faktorom, v 1 prípade to boli prevádzkové poriadky pre chemické látky a biologické faktory a v 1 prípade bol súčasne schválený prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti s laserom. Prevádzkové poriadky pre práce s biologickými a chemickými faktormi sú okrem toho konzultované ostatnými oddeleniami RÚVZ Michalovce s odd. PPLaT – celkom 30 (28 pre odd. epidemiológie, 1 konzultácia pre odd. HŽP, 1 pre HDM).

K 31.12.2015 bolo vyplnených celkom **75** dotazníkov informovanosti (hluk 15, azbest 5, bremená 12, psychická pracovná záťaž 43) + 57 dotazníkov zameraných na zdravotné ťažkosti – podpornepohybový aparát – modifikovaný dotazník Nordic Questionnaire. Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

V roku 2015, k 31.12. boli previerky zamerané na prácu s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami vykonávané podľa NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov, pri ktorých bolo zistené:

V poľnohospodárstve v roku 2015 neevidujeme vykonávanie rizikových prác pri chemickej ochrane rastlín. Jestvujúce roľnícke družstvá prevádzkujú len s minimálnym počtom zamestnancov, a väčšinou si objednávajú vykonávanie CHOR u firiem zaoberajúcich sa touto činnosťou a teda ich kmeňoví zamestnanci neprichádzajú do priameho kontaktu s pesticídmi, alebo len v obmedzenej miere. V roku 2015 evidujeme 45 organizácií, ktoré vykonávajú chemickú ochranu rastlín vlastnými zamestnancami, štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 8 organizáciách, kde CHOR vykonávalo 25 zamestnancov, len muži. Vzhľadom na množstvá používaných prípravkov na CHOR a dobu expozície, sú zamestnanci na základe posúdenia rizika zaradení do 2 kategórie prác. Za nakladanie a manipuláciu s týmito látkami sú zodpovední vedúci zamestnanci. Pri ŠZD sa zamestnanci odd. PPLaT zameriavajú na kontrolu manipulácie s prípravkami na chemickú ochranu rastlín, spôsob ich skladovania, spôsob vedenia evidencie (je vedená vo väčšine prípadov počítačovou formou), dostupnosť KBÚ, na prevádzkové poriadky, kontrolu balenia a označovania používaných chemických látok. Súčasne v KBÚ je sledované, či používané chemické prípravky nemajú karcinogénne účinky, neovplyvňujú reprodukčný a endokrinný systém. Pri ŠZD bolo zistené, že poľnohospodárske organizácie, ktoré vykonávajú chemickú ochranu rastlín vlastnými zamestnancami, majú k dispozícii traktory s uzavretými kabínami s klimatizáciou, odpruženými sedadlami, posilnením riadenia. Na chemickú ochranu sú používané postrekové zariadenia s premiešavacou dýzou. Prípravu postrekových látok zabezpečujú vedúci zamestnanci, pri postrekoch sa dbá na ich vykonávanie za vhodných klimatických podmienok, zamestnancom sú pridelené potrebné OOPP. Pokiaľ ide o skladovanie prípravkov na chemickú ochranu rastlín, organizácie majú vytvorené skladové priestory, tieto sú však využívané len v prípade nepriaznivého počasia na prechodné uskladnenie prípravkov, nakoľko organizácie si nakupujú len potrebné množstvá prípravkov, nerobia si zásoby a zakúpené prípravky ihneď aplikujú.

V roku 2015 boli pracovníkmi odd. PPLaT vykonávané tiež kontroly predaja chemických látok, pri ktorých bol kontrolovaný aj predaj toxických látok celkom v 6 predajniach okresov Michalovce a Sobrance. Bolo zistené, že predaj prípravkov na chemickú ochranu rastlín je zabezpečený pultovým spôsobom, alebo sú prípravky uložené v uzamknutých skrinkách a zákazníkovi sú vydávané na základe požiadania, k dispozícii sú karty bezpečnostných údajov, pričom KBÚ sú spracované podľa platnej legislatívy. V predajniach sa nenachádzali hračky, ani potraviny, prevádzkovatelia boli držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými látkami. Ostatné chemické látky, detergenty, dezinfekčné látky, čistiace prostriedky a pod. predávané v predajniach so zmiešaným tovarom, sú uložené na vyčlenených regáloch, osobitne od ostatného tovaru. Predajcovia mali vypracované a schválené prevádzkové poriadky, ktorých súčasťou sú aj posudky o riziku.

Zamestnanci odd. PPLaT pri ŠZD kontrolujú, či organizácie pri práci s chemickými látkami vychádzajú z platnej legislatívy, vrátane REACH, CLP, taktiež zisťujú, či používané látky nemajú negatívne účinky na reprodukciu, endokrinný systém a či nie sú karcinogénne, kontrola REACH bola vykonaná celkom v 106 prípadoch. Uvedené údaje sú uvádzané v záznamoch zo ŠZD.

Organizácie a firmy, ktoré používajú pri práci chemické látky, aj v roku 2015 predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a zmeny v prevádzkových poriadkoch, celkom bolo k 31.12. schválených 18 prevádzkových poriadkov. V uvedenom počte nie sú zarátané tie prevádzkové poriadky, ktoré boli súčasťou žiadostí o súhlas s uvedením pracovných priestorov do prevádzky – 52. Prevádzkové poriadky pre práce s biologickými a chemickými faktormi sú okrem toho konzultované ostatnými oddeleniami RÚVZ Michalovce s odd. PPLaT pri uvádzaní priestorov do prevádzky, predovšetkým u zdravotníckych zariadení – celkom 30 (28 pre odd. epidemiológie, 1 konzultácia pre odd. HŽP, 1 pre HDM).

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 17 organizácií, ktoré používajú pri práci VTL a TL. Práce s uvedenými látkami vykonáva celkom 151 zamestnancov, z toho je 43 žien. Ide o organizácie, ktoré VTL a TL používajú pri chemických analýzach, alebo o organizácie, ktoré tieto látky skladujú, ale pri práci ich nepoužívajú a nie je doriešený spôsob likvidácie, resp. firmy so zameraním na chemickú výrobu nechcú tieto látky zlikvidovať, lebo je predpoklad, že v budúcnosti ich ešte použijú. V roku 2015, k 31.12. bolo vykonaných **16** previerok so zameraním na kontrolu nakladania, skladovania a manipulácie s VTL a TL.

V roku 2015, k 31.12. evidujeme **1 mimoriadnu, situáciu** v oblasti nakladania s nebezpečnými chemickými látkami. Dňa 29.8.2015 o 23,45 hod. došlo v spoločnosti BSH Drives and Pumps, s.r.o., Továrnska 2, Michalovce k nebezpečnej udalosti – išlo o zreagovanie polyesterimidovej živice rozpustenej v styrene – exotermická reakcia. Došlo k ohrevu nádob so živicami. Súčasne do pracovného prostredia výrobné haly prenikali pary styrenu. Zamestnanci sa sťažovali na nepríjemný zápach, bolesti hlavy, nevoľnosť a preto boli evakuovaní. Bola privolaná rýchla záchranná služba, ktorá týchto zamestnancov previezla na pozorovanie na interné oddelenie NsP Michalovce. Všetci boli prepustení 30.8.2015 bez známok intoxikácie a následne u nich bola vykonaná mimoriadna LPP so záverom schopný práce.

Vykonávanie DDD činnosti bolo hlásené v **66** prípadoch.

V roku 2015 vedúca odd. PPLaT bola členkou komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami zriadenej pri RÚVZ so sídlom v Košiciach.

V roku 2015 bolo vykonaných 7 previerok v rámci závažných priemyselných havárií, ktorým predchádzali koordinované porady zvolané SIŽP – IŽP Košice, v týchto spoločnostiach:

- Spoločnosť pre skladovanie, a.s. Trakovice – pracovisko na PS 1 Budkovce,
- FLAGA, spol. s r.o. Pezinok – prevádzka Bánovce nad Ondavou,
- HNOJIVÁ Duslo, s.r.o. Strážske,
- Diakol Strážske, s.r.o. Strážske - Skladovanie metanolu a formalínu,
- Chemko, a.s. Slovakia Strážske – Výrobňa Fenokol,
- SWS, s.r.o. Vojany,
- Light Stabilizers, s.r.o. Strážske.

Pozvánky na koordinované porady, ako aj výstupy z previerok boli zasielané na ÚVZ SR e – mailom. Okrem toho sme sa zúčastnili aj 1 porady na SIŽP Košice, na ktorej sa prejednával harmonogram previerok na rok 2015. V **3 prípadoch** sme sa vyjadrovali k aktualizáciám bezpečnostných správ podnikov kategórie B:

- Chemko, a.s. Slovakia Strážske,
- Transpetrol, a.s. Bratislava – Prečerpávací stanica 1 Budkovce,
- Spoločnosť pre skladovanie, a.s. Trakovice – pracovisko na PS 1 Budkovce.

Na web. stránke sú uverejnené edukačné materiály, tieto sú umiestňované aj na nástenky v rámci RÚVZ.

Prehľad organizácií používajúcich pri práci VTL a TL je uvedený v priloženej tabuľke. Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme práce s chemickými karcinogénmi celkom v 26 organizáciách (o 3 viac ako v roku 2014), pričom do uvedeného počtu sú zaradené aj

spoločnosti, ktorých sídlo sa nachádza mimo okresov Michalovce a Sobrance, ale v týchto okresoch odstraňovali materiály s obsahom azbestových vlákien.

K 31.12.2015 v riziku chemickej karcinogenity evidujeme celkom 55 zamestnancov (z toho je 41 žien) a to: zamestnanci NsP Š. Kuku Michalovce, a.s. – oddelenie onkologické 40 zamestnancov (37 žien), ktorí sú exponovaní cytostatikám, oddelenie centrálnej sterilizácie – formaldehydová sterilizácia 4 zamestnanci – ženy, zamestnanci spoločnosti Ebster SK, s.r.o. Michalovce - 11 (muži), ktorí sú exponovaní etylénoxidu, resp. prípravku Siadtox s 10% a 15% obsahom etylénoxidu, prípravok je zároveň klasifikovaný ako mutagén 1B.

V roku 2015 k 31.12. boli na základe žiadostí prevádzkovateľov vydané 3 rozhodnutia na používanie, skladovanie a manipuláciu s chemickými karcinogénmi, súčasne týmito rozhodnutiami bolo schválené kontrolované pásmo a prevádzkové poriadky. Ide o tieto spoločnosti:

- **Chemko, a.s. Slovakia, Priemyselná 720, Strážske** – Výrobná Novokol. Spoločnosť pri výrobe používa formaldehyd. Do kontaktu s uvedenou látkou prichádza celkom 16 zamestnancov, len muži. Vzhľadom na charakter prác a na základe záverov z posúdenia rizika boli zamestnanci zaradení do 2 kategórie prác. Chemický karcinogén formaldehyd, ročná spotreba 60 ton.

- **Diakol, s.r.o. Strážske** – spoločnosť pri výrobe lepidiel používa formaldehyd. Do kontaktu s uvedenou látkou prichádza celkom 24 zamestnancov (2 ženy). Na základe posúdenia rizika boli zamestnanci zaradení do 2 kategórie prác pre uvedený faktor. Spotreba formaldehydu v roku 2015 bola 25 197 ton.

- **Nemocnica s poliklinikou, a.s. Michalovce** – oddelenie centrálnej sterilizácie – formaldehydová sterilizácia – počet zamestnankýň 4. Pri chemickej sterilizácii je používaný 39,3% formaldehyd. Na základe posúdenia rizika boli zamestnankyne zaradené do 3 kategórie rizikových prác.

- V roku 2015 bol daný súhlas s uvedením priestorov do prevádzky pre spoločnosť **Timoti, s.r.o. Michalovce**, ktorá vykonáva niektoré činnosti na pracoviskách spoločnosti SE, a.s. Bratislava – Elektrárne Vojany, závod. Súčasne týmto rozhodnutím bol daný súhlas na manipuláciu s chemickým karcinogénom hydrazín hydrát a bolo schválené kontrolované pásmo.

Do evidencie boli zaradené aj organizácie a firmy, ktorých zamestnanci v roku 2015 vykonávali práce spojené s odstraňovaním azbestu, resp. materiálov s obsahom azbestových vlákien v okresoch Michalovce a Sobrance, a to aj firmy, ktorých sídlo sa nenachádza v týchto okresoch. Ide celkom o 10 firiem.

- **Michal Choma, Snina** – 5 zamestnancov odstraňovanie strešnej krytiny – eternitu v Sobranciach,

- **ASTANA, s.r.o. Poprad** – 3 zamestnanci, odstraňovanie strešnej krytiny z rodinného domu v obci Vinné,

- **Stof plus, s.r.o. Prešov** – 2 zamestnanci – odstraňovanie strešnej krytiny z hospodárskej budovy v obci Koromľa,

- **RONAR, s.r.o. Košice** – 6 zamestnancov,

- **Vokup KLIM, s.r.o. Prešov** – 6 zamestnancov, odstraňovanie strešnej krytiny z objektu v Sobranciach,

- **H&L TESÁRSTVO, s.r.o. Humenné** – 7 zamestnancov, odstraňovanie strešnej krytiny z rodinného domu v Michalovciach,

- **Stavotrend, s.r.o. Michalovce** – 3 zamestnanci,

- **REGENA, s.r.o. Strážske** – 8 zamestnancov,

- **Peter Rjabinčák RaR, Michalovce** -3 zamestnanci,

- **Proservis, s.r.o. Strážske** – 18 zamestnancov.

Zamestnanci uvedených firiem sú na základe hodnotenia a posúdenia rizika zaradení do 2 kategórie prác.

K 31.12.2015 v 2 kategórii prác evidujeme 221 zamestnancov (z toho je 43 žien), ktorí prichádzajú do kontaktu s chemickými karcinogénmi, pričom však na základe posúdenia rizík sú zaradení do 2 kategórie prác.

Na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom boli zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z., tiež na ustanovenie REACH a zák. č. 67/2010 Z. z.. Celkom bolo vykonaných **23 previerok**. V rámci previerok zamestnanci odd. PPLaT kontrolujú prevádzkové poriadky, vytvorenie a označenie kontrolovaného pásma, v prípade rizikových prác výstupy z LPP - posudky o zdravotnej spôsobilosti, používanie OOPP, posudky o riziku, vedenie evidencie o spotrebe chemických karcinogénov a o skladovaných množstvách, spôsob skladovania. Taktiež kontrolujú KBÚ, označovanie a balenie chemických karcinogénov, tiež sú kontrolované CMR látky. Vo väčšine prípadov už majú organizácie k dispozícii KBÚ spracované v súlade s novou legislatívou v oblasti chemických látok – REACH a zák. č. 67/2010 Z. z..

Pokiaľ ide o práce spojené s azbestom, bolo vydaných **10 rozhodnutí** na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestových vlákien. Išlo o odstraňovanie strešných krytín, odstraňovanie azbestocementových rúr v bytových jadrách. Oznámenie o začatí prác sme obdržali v **3 prípadoch**. Boli vykonané 3 previerky so zameraním na kontrolu pracovných podmienok pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu (odstraňovanie potrubí, strešných krytín). Pri previerkach neboli zistené závažnejšie nedostatky, spoločnosti pri odstraňovaní materiálov postupovali v súlade s plánom práce, pre pracovníkov boli zabezpečené potrebné OOPP a tieto aj pri práci používali, u zamestnancov boli vykonané LPP a boli preukázateľne oboznámení s prevádzkovými poriadkami, taktiež boli preškolení zo základných zásad bezpečnosti pri práci s materiálmi obsahujúcimi azbest. Po ukončení sanačných prác sú na RÚVZ zasielané **záverečné správy – 6**.

V okrese Michalovce evidujeme teda celkom 276 zamestnancov z toho je 84 žien, ktorí pri práci prichádzajú do kontaktu s karcinogénmi, resp. zabezpečujú ich skladovanie, avšak rizikové práce sú evidované u 55 zamestnancov (z toho je 41 žien), nakoľko na ostatných pracoviskách na základe posúdenia rizika nie sú splnené kritéria na zaradenie do rizikových kategórií prác podľa § 31 zák. č. 355/2007 Z. z. a Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z.. Všetky uvedené organizácie a spoločnosti majú súhlas na manipuláciu, používanie, a skladovanie chemických karcinogénov podľa §13 ods. 4 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z., taktiež sú určené a vyznačené kontrolované pásma.

Prehľad firiem v okresoch Michalovce a Sobrance, kde sú pri práci používané chemické karcinogény:

1. Ebster, s.r.o. Michalovce – na sterilizáciu je používaný prípravok Siadtox s 10% a 15% obsahom etylénoxidu. Ide o zmes čistého etylénoxidu s oxidom uhličitým, zmes je dodávaná v tlakových fľašiach. Ročná spotreba zmesi etylénoxidu s oxidom bola 162 600 kg, z toho v zmesi s 10% obsahom bolo použitých 3 165,0 kg čistého etylénoxidu v zmesi s 15% obsahom etylénoxidu bolo použitých 19 642,5 kg etylénoxidu. Látka sa používa na chemickú sterilizáciu výrobkov pre zdravotníctvo (infúzne sety, kanyly, močové vrecká a pod.). Zamestnanci sú evidovaní v 3 kategórii rizikových prác - 11 výrobných zamestnancov – muži v pracovnom zaradení operátor, z toho 1 pracovník je vedúci. Zdravotný dohľad je zabezpečený PZS. V roku 2015 boli u všetkých zamestnancov vykonané LPP vrátane vyšetrenia periférnej krvi so zameraním na cytogenetickú analýzu periférnych lymfocytov. U všetkých zamestnancov sa percento aberantných buniek pohybovalo pod 5% AB.B, resp. zistené hodnoty sa pohybovali na úrovni 2-2,5% AB.B. Pri výkone ŠZD bolo

konštatované, že zamestnanci zavážajú a vyvážajú jednotlivé autoklávy podľa spracovaných pokynov. V uvedených pokynoch je zakotvená ich povinnosť tráviť prestávky v práci mimo výrobných priestorov, obmedzenie času pobytu vo výrobných priestoroch – harmonogram striedania pri navážke a vyvážke autoklávov – procedúra vyvážky a navážky v rozsahu maximálne dva autoklávy na operátora za zmenu, používanie ochranných polomasiek s výmenným filtrom 412 AX farba hnedá. Po každom procese vyvážky nasleduje technologická prestávka v trvaní minimálne 15 minút, potom nasleduje navážka autoklávov. Po jej ukončení sa vymení dvojica operátorov podľa stanoveného rozpisu. Reálna expozícia etylénoxidu 1 zamestnanca je v trvaní 60 minút za zmenu. Výroba je riadená automatizovaným riadením cyklov sterilizácie.

V roku 2015 v priestoroch skladového hospodárstva boli realizované stavebné úpravy v hale, kde budú skladované sterilizované výrobky do doby ich expedície zákazníkom. Účelom úprav bolo riešiť také technické opatrenia tak, aby uvoľňované reziduá EtO počas skladovania a expedície výrobkov neprekračovali TSH 2 mg.m³ pre EtO podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov.

Stavebné úpravy spočívali v inštalácii regálov, v ktorých budú palety s výrobkami skladované do doby ich expedície. Palety sú ukladané v dvoch vrstvách, pričom okolo každej palety existuje voľný priestor čo umožňuje ich rovnomerné prevetrávanie. Manipulácia s paletami vo vnútri regálov je riešená doskami s elektromotorom.

Bolo inštalované vzduchotechnické zariadenie, ktorým je privádzaný vzduch z vonkajšieho prostredia. Prítok vonkajšieho vzduchu je 30 000 m³ za hodinu. Súčasne bude priestor ponechaný v miernom pretlaku, aby sa obmedzil prísun chladnejšieho vzduchu (stavebné otvory) a intenzita odsávania bude 25 000 m³ za hodinu.

Vzduchotechnické zariadenie pozostáva zo VZT jednotky, a tzv. kanálov, ktoré sú umiestnené rovnobežne s kratšou stranou priestoru. Sú umiestnené symetricky a rozdelili sklad na dve rovnaké časti, čo zabezpečuje rovnomerné prúdenie vzduchu medzi regálmi.

Orgán verejného zdravotníctva rozhodnutím č. k. 2014/01693 zo dňa 19.12.2014 súhlasil so skúšobnou prevádzkou vyššie uvedenej stavby v termíne do 31.12.2015 s tým, že v tomto období žiadateľ zabezpečí kvalitatívne a kvantitatívne hodnotenie pracovného prostredia a odskúša správnu funkčnosť technológie. Žiadateľ doložil výsledky objektivizácie v pracovnom prostredí na RÚVZ Michalovce, z ktorých vyplýva: celozmenové osobné odbery - nedošlo k prekročeniu TSH pre etylénoxid 2 mg . m³, stacionárne odbery – nedošlo k prekročeniu TSH pre etylénoxid.

2. VVS, a.s. Košice - závod Michalovce – V tejto firme sa používa pri chemických analýzach dvojchroman draselný - zostatok na sklade je 140 g (v roku 2015 sa nepoužíval), chroman draselný – spotreba 205g a indikátor fenolftalein - spotreba 0,5g , zostatok na sklade je 95,5 g. Uvedené látky sú používané na jednom pracovisku – laboratóriu, kde pracuje celkom 6 zamestnancov, z toho je 5 žien. Zamestnanci sú zaradení do 2 kategórie prác.

3. Nemocnica s poliklinikou Š. Kukuřu Michalovce, a.s. Michalovce - oddelenie klinickej onkológie - používané chem. karcinogény – cytostatika, celková spotreba za rok 2015 1 275 042 mg v injekčnej forme, 1 110 000 mg v tabletkovej forme. Počet exponovaných pracovníkov evidovaných v riziku chemickej karcinogenity je 40 z toho je 37 žien. Ide o zamestnancov, ktorí sú exponovaní cytostatikám pri príprave a podávaní injekčných a infúzných roztokov, pri ošetrovaní pacientov, pri manipulácii s prádlom a biologickým materiálom. Pracovníci majú pridelené jednorazové OOPP.

Príprava roztokov a ich skladovanie je riešené vo vyhradených priestoroch. Vlastná príprava sa vykonáva v bioboxe UNIMAK ABX 2000, kde je zabezpečené automatické vetranie s laminárnym prúdením vzduchu. Likvidáciu odpadu zabezpečuje NsP ŠK Michalovce, a.s. cestou oprávnených organizácií.

Do rizika chemickej karcinogenity boli zaradené aj 4 zamestnankyne vykonávajúce sterilizáciu zdravotníckych materiálov pomocou formaldehydu. Pre formaldehydovú sterilizáciu sú vyčlenené samostatné priestory v suteréne chirurgického pavilónu. Ročná spotreba formaldehydu bola 39,3 l.

4. Eurovia – Services, a.s. Košice – Obalovačka Zbudza – Detašované laboratórium - Na uvedenom pracovisku je pri analýzach používaný trichlóretylén, spotreba k 31.12. bola 40 l. S uvedenou látkou pracuje 1 zamestnanec - muž. Na pracovisku laboratória bola vykonaná objektivizácia faktorov v pracovnom ovzduší RÚVZ Košice. Z protokolov merania vyplýva, že sú dodržané TSH pre trichlóretylén a preto je zamestnanec zaradený na základe posudku o riziku do 2 kategórie prác.

5. Chemko, a.s. Strážske v likvidácii, Priemyselná 720, Strážske– V tejto spoločnosti sú skladované zvyšky PCB – 500 ton tuhých zvyškov PCB. Kontrola skladovania je vykonávaná 1 zamestnankyňou, s uvedenými látkami pracovníčka teda neprichádza do priameho kontaktu, o kontrolách je vedená evidencia. Kontrola zo strany RÚVZ je vykonávaná 1x ročne.

6. TP 2, s.r.o. Strážske – na pracovisku Laboratórium MOK tejto firmy je pri analýzach odpadových vôd používaný chroman draselný, ročná spotreba 150g. S chromanom draselným pracuje jedna zamestnankyňa, ktorá je zaradená do 2 kategórie prác.

7. Chemko, a.s. Slovakia Strážske - chemické karcinogény sú používané na 3 pracoviskách:

Odbor riadenia a kontroly kvality (ORaKK), kde sú používané tieto karcinogény: dvojjchroman draselný, bromičnan draselný, chroman draselný, skladované sú zvyšky benzénu, ďalej je to 1,2-dichlóretán a síran hydrazínu. S uvedenými látkami pracuje 11 zamestnancov – len ženy. Spotreba je uvedená v priloženej tabuľke.

Odbor vývoja a výskumu (OVaV), kde sú používané tieto karcinogény: dvojjchroman draselný, chroman draselný, benzén, bromičnan draselný, oxid nikelnatý, 1,2-dichlóretán. S uvedenými látkami pracuje celkom 5 zamestnancov, len ženy, spotreba je uvedená v tabuľke.

Výrobňa Novokol – pri výrobe je používaný formaldehyd, ročná spotreba 60 ton. Formaldehydu je exponovaných 16 zamestnancov, len muži v 2 kategórii prác.

8. SE, a.s. Bratislava - Elektrárne Vojany, závod – používané chemické karcinogény: hydrazín hydrát, ročná spotreba 429 kg. Práce spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov na pracoviskách SE, a.s. - EVO Vojany vykonáva spolu 9 zamestnancov, z toho 2 ženy, a to v prevádzke 5 zamestnancov, z toho 2 ženy, na pracovisku údržby 1 zamestnanec – muž a na pracovisku bezpečnosť a ŽP 1 zamestnanec – muž. Uvedení zamestnanci sú zaradení do 2 kategórie prác.

9. Nafta a.s. Bratislava, prevádzka Michalovce – pracovisko laboratórium, používaný karcinogén chroman draselný, v roku 2015 sa nepoužíval, zásoba 90g. S uvedeným karcinogénom pracuje 1 laborantka, ktorá ja zaradená v 2 kategórii prác.

10. Light Stabilizers, s.r.o. Strážske – V uvedenej organizácii je pri práci používaný dvojjchroman draselný na chemické analýzy. Ročná spotreba 275g, zostatok je 10 675g. Počet zamestnancov - 6 laborantiek, zamestnankyne sú zaradené, na základe posúdenia rizika, do 2 kategórie prác.

11. FIBERSTRUCT, s.r.o. Strážske – Pri výrobe plastových roštov je používaná chemická látka N.N dimethylanilín. Skladovanie je v uzavretých nádržiach. Počet exponovaných zamestnancov 29 - muži, ktorí sú zaradení do 2 kategórie prác. Ročná spotreba 244,4219kg, zásoby 167,08 kg.

12. Proservis, s.r.o. Strážske – ide o spoločnosť, ktorá sa zoberá odstraňovaním materiálov s obsahom azbestových vlákien. Uvedené práce vykonáva 18 zamestnancov. V roku 2015 odstránili 138,29 ton odpadu s obsahom azbestových vlákien.

13. Transpetrol, a.s. Bratislava – Prečerpávacía stanica 1 Budkovce - spoločnosť zabezpečuje prepravu ropných látok. Práce s chloroformom vykonávajú 6 zamestnanci – v profesiách 1 skladník (muž) a 5 laborantiek, ročná spotreba – 56 l. Práce s ropu (prečerpávanie, skladovanie) vykonáva 22 zamestnancov (4 ženy). Všetci zamestnanci sú zaradení do 2 kategórie prác.

14. ATV družstvo STRÁŽSKE – pri povrchovej úprave výrobkov je používaný prípravok Pragokol Zn 35Km, ktorému sú exponovaní 2 zamestnanci. Ročná spotreba – 25 kg.

15. Michal Choma, Snina – odstraňovanie materiálov s obsahom azbestových vlákien – 5 zamestnanci.

16. ASTANA, s.r.o. Poprad - odstraňovanie materiálov s obsahom azbestových vlákien – 3 zamestnanci.

17. RONAR, s.r.o. Košice - odstraňovanie materiálov s obsahom azbestových vlákien – 6 zamestnancov.

18. STAVOTREND, s.r.o. Michalovce - odstraňovanie materiálov s obsahom azbestových vlákien – 6 zamestnancov.

19. REGENA, s.r.o. Strážske - odstraňovanie materiálov s obsahom azbestových vlákien – 8 zamestnancov.

20. SWS, s.r.o. Vojany – spoločnosť sa zameriava na prepravu ropy a ropných produktov. Zamestnanci pri uvedenej činnosti prichádzajú do kontaktu s benzénom, čiernouhoľným dechtom, benzolom, naftalénovým olejom a pracím olejom. Ide o 14 zamestnancov, ktorí sú zaradení do 2 kategórie prác. Pracovná činnosť spočíva v prečerpávaní produktov z cisterien so širokým rozchodom. Práce sú vykonávané vo vonkajšom prostredí. Kategória karcinogénov a ročné množstvá prepravených produktov sú uvedené v tabuľke.

21. Peter Rjabinčák RaR, Michalovce – vykonáva stavebné práce a súčasne odstraňuje materiál s obsahom azbestových vlákien. Práce vykonávajú 3 zamestnanci, ktorí sú zaradení do 2 kategórie prác. V roku 2015 odstránili celkom 2,08 ton materiálu s obsahom azbestových vlákien.

22. Vokup KLIM, s.r.o. Prešov - vykonáva stavebné práce a súčasne odstraňuje materiál s obsahom azbestových vlákien. Práce vykonávajú 6 zamestnanci, ktorí sú zaradení do 2 kategórie prác.

23. H&L Tesárstvo, s.r.o. Humenné - vykonáva stavebné práce a súčasne odstraňuje odpad s obsahom azbestových vlákien. Práce vykonávajú 7 zamestnanci, ktorí sú zaradení do 2 kategórie prác.

24. DIAKOL, s.r.o. Strážske – výroba a spracovanie formalínu a močovinoformaldehydových lepidiel. Počet exponovaných zamestnancov 24, z toho 2 ženy. Množstvo spotrebovaného formaldehydu za rok 2015 je 25 197 ton.

25. Stof Plus, s.r.o. Prešov - vykonávanie stavebných práce a súčasne odstraňovanie materiálu s obsahom azbestových vlákien. Práce vykonávajú 2 zamestnanci, ktorí sú zaradení do 2 kategórie prác.

26. TIMOTI, s.r.o. Michalovce – prevádzka EVO Vojany - používaný karcinogén hydrazín hydrát pri úprave technologickej vody, spotreba za rok 2015 300 kg. Prácu vykonávajú 3 zamestnanci.

Všetky firmy, ktoré vykonávajú práce spojené s odstraňovaním stavebných materiálov s obsahom azbestových vlákien sú držiteľmi osvedčenia o odbornej spôsobilosti na vykonávanie tejto činnosti.

Prehľad spotreby chemických karcinogénov za rok 2015 v okresoch Michalovce a Sobrance je uvedený v priloženej tabuľke. Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod 2.1.4. **Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ.**

Úloha je zameraná na hodnotenie pracovného prostredia a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ, ale súčasne sú hodnotené pracovné podmienky aj pri šetrení podozrení na choroby z povolania u ostatných šetrení. Pri plnení tejto úlohy vychádzame z odborného usmernenia MZ SR – HH č. HH SR – 4802/2002-HŽPP/PPL zo dňa 21. 11. 2002 na zabezpečenie jednotného postupu štátnych zdravotných ústavov v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ.

K 31.12.2015 bolo prešetrených 26 podozrení na choroby z povolania, z toho **v 17 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 4 prípadoch išlo o kombináciu DNJZ+ vibrácie**, v 2 prípadoch to bolo podozrenie na Astmu bronchiálne, 1x poškodenie sluchu z hluku, **1x o kombináciu DNJZ + Astma bronchiálne + Rhinitis chronica, a 1x DNJZ + poškodenie sluchu z hluku. Podozrenie na ochorenie z DNJZ bolo teda prešetrované celkom v 23 prípadoch**

K 31.12.2015 sme obdržali z KPL Košice 13 rozhodnutí o priznaní CHzP, pričom **v 11 prípadoch išlo o CHzP z DNJZ**, v 1 prípade o Astmu bronchiálne a v 1 prípade Hypacusis bilat.. V uvedenom počte 13 priznaných CHzP sú aj ochorenia prešetrované v roku 2014.

Rozhodnutia o nepriznaní CHzP z KPL Košice sme zatiaľ obdržali v 19 prípadoch, z toho **v 10 prípadoch išlo o DNJZ, v 7 prípadoch o DNJZ + ochorenie z vibrácií**, a v 2 prípadoch porucha sluchu z hluku.

U podozrení na CHzP z DNJZ ide predovšetkým o kanálové syndrómy a epicondylitídy, PHS, Impingement syndróm, artrózy rôznych kĺbov HK a ich vzájomnú kombináciu.

Prehľad výskytu podozrení na CHzP z DNJZ podľa rezortov:

- potravinársky priemysel 6,
- výrobné družstvá 2,
- nezamestnaní 3,
- textilný a odevný priemysel 1,
- zdravotníctvo 1,
- strojársky priemysel 8,
- obuvnícky priemysel 1,
- poľnohospodárstvo 1.

Záver z prešetrovania: Súvislosť ochorenia z DNJZ s vykonávanou prácou bola vyslovená v 7 prípadoch, v 6 prípadoch bolo dané stanovisko, že CHzP nevznikla v súvislosti s vykonávanou prácou, v 10 prípadoch bolo odporúčané prekonzultovanie podozrenia na CHzP z DNJZ na RKD.

Jednotlivé oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na KPL Košice a ÚVZ SR – odbor PPL. Šetrení podozrení na choroby z povolania z DNJZ sa zúčastňujú zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a v roku 2015 sa šetrení zúčastňovali aj zástupcovia pracovných zdravotných služieb, resp. osoby zabezpečujúce zdravotný dohľad pre zamestnávateľa. Súčasťou prešetrovania je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou videokamery, čo prispieva k zvýšeniu kvality prešetrovania.

V spoločnosti Zekon, a.s. Michalovce evidujeme práce v profesii šička a práce s tým spojené ako rizikové v 3 kategórii rizikových prác s celkovým počtom 60 exponovaných zamestnancov (59 žien) pre rizikový faktor fyzická záťaž – DNJZ. Ako zo šetrení vyplýva, ide o pracovníčky, u ktorých je priemerná doba expozície rizikovému faktoru cca 15 – 20 rokov, čiže ide o dlhodobú expozíciu, pracovníčky pracujú v trvalom miernom predklone v oblasti hlavne krčnej chrbtice, s opakovaným zaťažovaním hlavne svalov rúk, predlaktí, HK sú v trvalej flexii v lakťových kĺboch. Zdravotný dohľad je zabezpečený PZS. V roku 2015 zamestnávateľ priamo v priestoroch závodu zriadil ambulanciu pre lekára PZS vykonávajúceho LPP.

Rizikové práce v 3 kategórii pre rizikový faktor fyzická záťaž – bremená evidujeme tiež v spoločnosti Unomedical, s.r.o. Michalovce s celkovým počtom 80 exponovaných zamestnancov (len ženy). Ide o pracovníčky vo veku nad 50 rokov, u ktorých dochádza k prekročovaniu smerných hodnôt pri manipulácii s bremenami. Z opatrení, ktoré spoločnosť rieši je to „kolotoč“ na jednotlivých pracovných pozíciách, manipuláciu s bremenami vykonávajú po dve pracovníčky, pracovné miesta zodpovedajú ergonomickým požiadavkám, u všetkých zamestnancov (aj v 2 kategórii pre faktor fyzická záťaž) sú vykonávané periodické LPP. Zdravotný dohľad je zabezpečený PZS.

Najviac podozrení na CHzP z DNJZ k 31.12.2015 evidujeme v spoločnosti YWTS, s.r.o. – celkom 5 podozrení na CHzP z DNJZ (konečná výroba – montáž –formovanie kabeláže). Ide o pracovnú činnosť vykonávanú v stoji na pevných montážnych doskách bez možnosti opretia HK, KH sú v trvalej flexii v lakt'och, manipulácia je s tenkými vodičmi – presný úchop väčšinou palcom a ukazovákom. Z uvedeného počtu v 3 prípadoch bola vyslovená súvislosť s vykonávanou prácou a v 2 prípadoch bolo odporučené prekonzultovanie na RKD. V roku 2015 boli v tejto spoločnosti priznané 2 CHzP z DNJZ na pracovnej pozícii konečná výroba – montáž kabeláže. 3 podozrenia na CHzP z DNJZ na rôznych pracoviskách evidujeme za rok 2015 v spoločnosti SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO, a.s. Michalovce. V roku 2015 boli v tejto spoločnosti priznané 2 CHzP z DNJZ. Zamestnávateľ postupne vymieňa technológiu – pribúda automatizácia, taktiež na exponovaných miestach sú zamestnávaní muži. V ostatných prípadoch ide o jednotlivý výskyt v rôznych firmách.

Vo väčšine prípadov sme pri šetreniach zisťovali, že zamestnanci pri LPP udávajú nepravdivé údaje – zatajujú svoje ťažkosti zo strachu zo straty zamestnania. Vzhľadom k tomu, je záchyt ochorenia oneskorený. Ďalej zisťujeme, že v niektorých prípadoch si prešetrení takto riešili svoju sociálnu situáciu po prepustení zo zamestnania. Pri prešetrení podozrení na CHzP u nezamestnaných osôb je najväčším problémom získať potrebné podklady, nakoľko často ide o firmy, ktoré už ukončili svoju činnosť a nie sú teda žiadne podklady, údaje poskytuje len prešetrený a nie je možné overiť ich pravdivosť, alebo prešetrený pracoval v zahraničí. Ďalej sú to rozdielne údaje od zamestnávateľa a od prešetreného a v takom prípade len veľmi ťažko môžeme vysloviť jednoznačný názor na priamu súvislosť medzi ochorením a vykonávanou prácou.

Prehľady všetkých prešetrených podozrení na CHzP, priznaných a nepriznaných CHzP sú uvedené v priložených tabuľkách.

Úloha č. 2.2. – Intervencie na podporu zdravia pri práci.

2.2.1. Zdravé pracoviská – riešia vybrané RÚVZ v SR. V okresoch Michalovce a Sobrance podniky nie sú zapojené do intervenčných programov.

V roku 2015 boli pracovníkmi RÚVZ Michalovce – odd. PPLaT pripravený tento **edukačný materiál:**

- **Zabezpečenie zdravotného dohľadu u zamestnávateľa po novele zákona č.355/2007 Z.z.** Uvedený materiál bol uverejnený na web. stránke RÚVZ Michalovce a na nástenkách na RÚVZ Michalovce. Taktiež bol materiál poskytovaný zamestnávateľom pri výkone ŠZD.

Ďalšie materiály, ktoré boli pripravené pracovníkmi odd. PPLaT už v roku 2014, a boli poskytované pri výkone ŠZD zamestnávateľom aj v roku 2015:

- Používajte chemické látky bezpečne,
- Endokrinné disruptory,
- Chránené pracoviská.

Na odborné semináre RÚVZ Michalovce boli pripravené tieto prednášky:

- Sledovanie hlukovej záťaže obyvateľov mesta Strážske v životnom a pracovnom prostredí z minioceliarne prostredníctvom prieskumu zameraného na vyhodnotenie názorov a pripomienok obyvateľov, autori: Kniežová, D., Kováčová, B.

- Pracovné podmienky zamestnancov autobusovej dopravy, autori: Kniežová, D., Humeníková, J., Bánociová, I.
- Činnosť OSHA v rámci Európskeho regiónu, autori: Bánociová, I., Humeníková, J.

Na **odborný seminár pre pracovníkov s VŠ Vzdelaním na RÚVZ Košice** bola pripravená prednáška:

„Sledovanie hlukovej záťaže obyvateľov mesta Strážske v životnom a pracovnom prostredí z minioceliarne prostredníctvom prieskumu zameraného na vyhodnotenie názorov a pripomienok obyvateľov, autori: Kniežová, D., Kováčová, B.

Bola spracovaná informácia o opatreniach na ochranu zdravia pred nadmernou záťažou teplom. Uvedené materiály sú poskytované zamestnávateľom pri výkone ŠZD, taktiež sú uverejnené na www. stránke RÚVZ Michalovce a na jednotlivých nástenkách v budove RÚVZ, ako aj na hlavnom panely vo vestibule RÚVZ.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

V rokoch 2014 – 2015 je zameraná na stres v pracovnom prostredí a prebieha pod názvom „Riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci“. Začala sa v apríli 2014. Materiály o kampani sú umiestnené na panely vo vestibule RÚVZ, na nástenkách a na stránke RÚVZ. V rámci ŠZD sú zamestnávateľia informovaní o uvedenej kampani, tiež sú im poskytované edukačné materiály, s ktorými sú následne zamestnanci oboznamovaní v rámci prebiehajúcich školení.

V rámci uvedenej kampane bol dňa 21.10.2015 „Deň otvorených dverí na RÚVZ – odd. PPLaT.“ Verejnosť bola informovaná prostredníctvom oznamu uverejneného na informačnej tabuli, ktorá je umiestnená pri vstupe do budovy RÚVZ a na stránke RÚVZ.

K uvedenej kampani bola pripravená prednáška „**Činnosť OSHA v rámci Európskeho regiónu**“, autori: Bánociová, I., Humeníková, J., ktorá bola odprednášaná na odbornom seminári RÚVZ Michalovce.

Spolu 64 zamestnávateľom boli poskytnuté edukačné materiály a materiály ku kampani OSHA.

Úloha č. 2.5. – Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Michalovce	7	1	8	9	121/73	-	1 –Poškodená podlaha	Nedostatok bol odstránený	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť
- Druh (skupiny) postihnutia (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

Výkony za roky 2009 až 2015:

RÚVZ Michalovce	Vydané rozhodnutia	Vydané stanoviská
2009	7	-
2010	4	1
2011	10	2
2012	47	4
2013	21	-
2014	14	1
2015	7	1

Štátny zdravotný dozor na chránených pracoviskách bol vykonávaný podľa zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. a predpisov vydaných na jeho vykonanie a NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

V roku 2015 k 31.12. bol vykonaný zamestnancami odd. PPLaT ŠZD v 8 firmách, celkom na 9 pracoviskách, pričom bolo zistené, že v 1 prípade bolo pracovisko zrušené a v 1 prípade došlo k pozastaveniu činnosti. Pri previerkach bolo zistené, že zdravotná starostlivosť o zamestnancov je zabezpečovaná ich praktickými lekármi, resp. príslušnými špecialistami. Zamestnanci sú informovaní o opatreniach, ktoré zamestnávatelia realizovali na pracoviskách za účelom vytvorenia zdravých pracovných podmienok a za účelom eliminácie rizikových faktorov na pracoviskách. Informácie sú zamestnancom poskytované v rámci školení pri nástupe do zamestnania a 1x ročne pri školeniach zameraných na bezpečnosť pri práci.

Pri previerkach bolo zistené, že prevádzkovatelia vybavili pracoviská so zreteľom na zdravotný stav zamestnancov tak, aby nedochádzalo k nadmernej fyzickej záťaži zamestnancov (ergonomické stoličky, usporiadanie pracovných miest, dosahové vzdialenosti, práca s bremenami – technické zariadenia), takisto pracovné prostredie vyhovovalo podmienkam podľa NV SR č. 391/2006 Z. z., neboli zistené nedostatky. Vo väčšine prípadov bolo zistené, že je upravená pracovná doba – skrátená, resp. sú určené pravidelné prestávky v práci po dvoch hodinách.

U všetkých zamestnancov boli vykonané vstupné LPP a zamestnávatelia deklarovali spôsobilosť zamestnancov pre danú pracovnú činnosť závermi z týchto vstupných LPP.

Na uvedených kontrolovaných pracoviskách pracovalo spolu celkom 121 zamestnancov, z toho bolo 73 žien v tomto pracovnom zaradení:

- administratívne práce (kancelárske práce, reklamné služby, účtovníctvo, poradenstvo a pod.) – 70 zamestnancov, z toho 50 žien.
- výrobní zamestnanci: textilná výroba, strojárka výroba (formovanie káblových zväzkov), výroba obalov z dreva a plastov, potravinársky priemysel (balenie syrov) 57 zamestnancov (23 žien)

Rozdelenie zamestnancov podľa skupín diagnóz:

- M (pohybové ústrojenstvo) – 70/42
- I (kardiovaskulárne ochorenia) – 5/0
- J (dýchacie ústrojenstvo) – 5/5
- K (GIT) – 1/0
- H (ochorenie sluchového aparátu) – 11/4
- H+I – 1/0
- D (nádorové ochorenia) – 3/3

- F (duševné poruchy) - 20/16
- G (nervový systém) - 4/2
- E (endokr. systém) - 1/1

V roku 2015 k 31.12. bolo vykonaných zamestnancami odd. PPLaT, na základe žiadostí účastníkov konania, celkom 7 obhliadok priestorov pred ich uvedením do prevádzky, z toho v 1 prípade zamestnancami odd. HŽP a v 1 prípade obhliadka priestorov pri zmene užívania. Orgánom verejného zdravotníctva bolo teda vydaných 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky, ktoré budú mať štatút chráneného pracoviska, resp. dielne a 1 záväzné stanovisko k zmene užívania priestorov. Ide o vykonávanie administratívnych prác (kancelárske práce, reklamné služby, poradenstvo a pod), ďalej to boli výrobné činnosti (výroba darčkových predmetov, krajčírstvo), a predajne textilu. Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na týchto pracoviskách je 10, z toho je 7 žien v tomto pracovnom zaradení:

- administratívne práce – 4/3,
- výrobní zamestnanci – 4/3,
- predavač – 1/1,
- služby (masér) – 1/0

Pri obhliadkach bolo konštatované, že pracoviská sú riešené v súlade s platnou legislatívou, priestorové riešenie a vybavenie pracovísk je prispôsobené zdravotnému stavu zamestnancov. V rozhodnutiach údaj o tom, že pôjde o chránené pracovisko je uvádzaný v odôvodnení.

V 9 prípadoch boli vydané stanoviská, na základe žiadosti prevádzkovateľov, ako doklad pre ÚPSVaR a to napriek tomu, že pre uvedené prevádzky už boli orgánom verejného zdravotníctva vydané rozhodnutia – súhlas s uvedením do prevádzky. Vo väčšine prípadoch sa jednalo o navýšenie, resp. zníženie počtu zamestnancov na danom pracovisku, maximálne však o 1 zamestnanca, alebo išlo o zmenu veľkosti plochy daného pracoviska. **V 1 prípade sme sa vyjadrovali aj k zmene majiteľa parcely, na ktorom stál objekt, v ktorom sa nachádzalo chránené pracovisko.**

**Prehľad organizácií používajúcich pri práci toxické a veľmi toxické chemické látky
a zmesi v okresoch Michalovce a Sobrance k 31.12.2015.**

<u>Porad. Číslo</u>	<u>Názov organizácie</u>	Názov chemickej látky
1.	Chemko, a.s. Slovakia Strážske	Chroman draselný
		Dvojchroman draselný
		Síran ortuťnatý
		Bromičnan draselný
		Síran kademnatý
		Fenol
		Formaldehyd
		Oxid nikelnatý
		Dibutylftalát
		Síran hydrazín
		1,2-dichlóretán
2.	Light Stabilizers, s.r.o. Strážske	Dvojchroman draselný
		Metanol
3.	SE, a.s. Elektrárne Vojany	o – toluidín
		o- fenantrolín
4.	Diakol, s.r.o. Strážske	Metanol
		Formaldehyd
5.	Fiberstruct, s.r.o. Strážske	Accelerátor NL-65-100
		Accelerátor NL-63-100
		Trigonox K-90
6.	TP 2, s.r.o. Strážske	Chroman draselný
		Fenantrolín
		Chlorid barnatý
7.	Hnojivá Duslo, s.r.o. Strážske	Formaldehyd
		Metanol
		Kyselina fluorovodíková
		Dusičnan olovnatý
		Amoniak
8.	NsP Štefana Kukuru Michalovce, a.s. Michalovce	Formaldehyd
9.	VVS, a.s. Košice – závod Michalovce	Dvojchroman draselný

		Chroman draselný
		Azid sodný
		Nitroprusid
		fenantrolín
10.	eustream, a.s. Oblast' Veľké Kapušany	Azid sodný
		Hydranal covlomat
		Amoniak
		Metylová oranž indikátor
11.	Casspos, a.s. závod Michalovce	Pragokor Brunigal S
12.	Nafta, a.s. Bratislava – prev. Michalovce	Metanol
		Amoniak
		Chlorid barnatý
		Metylová oranž – indikátor
13.	Transpetrol, a.s. Bratislava – PS1 Budkovce	Dusičnan ortuťnatý Metanol Acetón Toluén
14.	Raj cigariet, s.r.o. Bratislava – predajňa OC Michalovce	E – Liquid 1,2-24 % (nikotín)
15.	ATV družstvo Strážske	Oxid chrómový – prípravok Pragokor 2n 35K
16.	Agro družstvo Čičarovce	Symetra
17.	Ladislav Lechman – DDD Zalužice	Ekophos ALP, Phostoxin K-OTHRINE FICAN 80 WP

Prehľad spotreby chemických karcinogénov za rok 2015 v okrese Michalovce.

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem.mutagén proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)	Klasifikácia/kateg. Podľa NV SR č. 356/2006 Z.z., Zákona č. 67/2010 Z.z.	Počet exp. celkom/že ny	Množstvo spotrebovaných látok/rok**
Ebster, s.r.o. Michalovce	Siadtox s 10% a 15% obsahom etylénoxidu	1B	11/0	10% - 3 165,0kg 15% - 19 642,5 kg
VVS, a.s. závod Michalovce	Dvojchroman draselný Chroman draselný Indikátor fenolftaleín	1B 1B 1B	6/5	140g 205 g 95,5 g
NsP Michalovce	Cytostatika Formaldehyd	1B, 2 1B	40/37 4/4	1275042 mg v injekčnej forme 1110000 v tabletkovej forme 39,3 l
Eurovia- Services, s.r.o. DL Zbudza	Trichlóretylén	1B	1/0	40 l
Chemko, a.s. v likvidácii Strážske	PCB tuhé	2 2	1/1	500 t
TP2, s.r.o. Strážske	Chroman draselný	1B	1/1	150 g
Chemko, a.s. Slovakia, Strážske – Pracovisko odbor riadenia a kontroly kvality (OraKK)	Dvojchroman draselný Bromičnan draselný Chroman draselný Benzén 1,2 dichlóretán Síran hydrazínu	1B 1B 1B 1A 1B 1B	11/11	301,3g 84 g 7,0 g zásoby 400ml zásoby 388 ml zásoby 300 g
Pracovisko Odbor vývoja a výskumu (OvaV)	Dvojchroman draselný Chroman draselný Benzén Bromičnan draselný Oxid nikelnatý Síran kademnatý 1,2-Dichlóretán	1B 1B 1B 1A 1B 1A 1B 1B	5/5	zásoby 39 878 g zásoby 1097 g zásoby 2940 ml 32g zásoby 2000 g zásoby 1700g zásoby 5 100 ml
Výrobňa Novokol	Formaldehyd	1B	16/0	60 ton

SE, a.s. Elektrárne Vojany, závod Michalovce	Hydrazín hydrát	1B	9/2	429 kg
Nafta, a.s. Bratislava prev. Michalovce	Chroman draselný	1B	1/1	Zvyšok 90g g
Light Stabilizers, a.s. Strážske	Dvojchroman draselný	1B	6/6	275 g spotreba 10 675g zásoba Opravené za rok 2015
Proservis, s.r.o. Strážske	Azbest	1A	18/0	138,29 ton odpadu
Fiberstruct, s.r.o. Strážske	N,N dimethyanilin	2	29/0	167,08 kg
Transpetrol, a.s. PS 1 Budkovce	Chloroform Ropa	2 2	6/5 22/4	56 l 3650 l
ATV družstvo Strážske	Pragokor Zn 35K	1A	2/0	25 kg
Michal Choma, Snina	Azbest	1A	5/0	N
ASTANA, s.r.o. Poprad	Azbest	1A	3/0	N
Stof plus, s.r.o. Prešov	Azbest	1A	2/0	N
RONAR, s.r.o. Košice	Azbest	1A	6/0	N
STAVOTRE ND, s.r.o. Michalovce	Azbest	1A	6/0	V roku 2015 nevykonávali odstraňovanie azbestových materiálov
REGENA, s.r.o. Strážske	Azbest	1A	8/0	14,73 ton odpadu
SWS, spol. s r.o. Vojany 332	Benzén Čiernouhoľný decht Benzol Naftalénový olej Prací olej	1A 1A 1A 2 2	14/0	472 ton 95 800 ton 22 500 ton 5 100 ton 795 ton
Peter Rjabinčák R&R, MI	Azbest	1A	3/0	2,08 ton odpadu

Vokup KLIM, s.r.o. Prešov	Azbest	1A	6/0	N
H&L Tesárstvo, s.r.o. Humenné	Azbest	A	7/0	N
Diakol, s.r.o. Strážske	Formaldehyd	1B	24/2	25 197 ton
TIMOTI, s.r.o. Michalovce – prevádzka EVO Vojany	Hydrazín hydrát	1B	3/0	300 kg

* kat. 1A – dokázaný karcinogén pre ľudí

kat. 1B – pravdepodobný karcinogén

proces s r.ch.k – proces s rizikom chemickej karcinogenity

**N – objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

Prešetrované podozrenia na choroby z povolania v okresoch Michalovce a Sobrance – rok 2015

	Č. položky Zoznam CHzP	Dg.	Organizácia (posledný zamestnávateľ)	Profesia	Záver prešetrovania S / N / ? / K / X*	Lehota (v dňoch)
1.	29	DNJZ (Syn.canalis carpi l. dx., Epicond. rad. hum. bilat., PHS bilat.)	Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce	operátor zariadenia na výrobu mliečnych výrobkov - obsluha linky	N	20
2.	29	DNJZ (Syn. canalis carpi l. dx. gr. II, PHS l. utrq. chron., Imping. syndróm bilat.	ATERO, s.r.o. Michalovce	pomocný pracovník v potravinárskej výrobe	N	16
3.	28	Ochorenie z vibrácií	ATV družstvo Strážske	montážny pracovník v strojárskej výrobe	N	16
	29	DNJZ (Syn. canalis carpi l. utrq. presip l.d.x., Epicon. Rad. Humeri l.dx., PHS bilat., Artrosis IP kĺbov)			K	16
4	28	Ochorenie HK z vibrácií	nezamestnaný (VSE, a.s. Košice- pracovisko Mice- SC KSK - pracovisko Mice-)	opravár - údržbár	K	22
	29	DNJZ (Susp. canalis carpi bilat., Epicon. rad. humeri l. dx, Artrosis AC bilat.)			K	
5	29	DNJZ (Epicond. rad. et uln. humeri bilat., PHS bilat. chron. s imping. syn. subacromiale II)	ZEKON Michalovce, a.s. Michalovce	šička	S	27

6	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat.)	Služby mesta Michalovce, s.r.o. Michalovce	kuchárka	N	16
7	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., Epicond. rad. humeri bilat., PHS l.dx. cron.)	NsP ŠK Michalovce, a.s. Michalovce	upratovačka, PPvZ	N	22
8	29	DNJZ (Epicon.ul. et radi. humer. bilat., Imping. syn.bilat., Syn. canalis carpi bilat.)	CASSPOS, a.s. Košice - závod ZEST Michalovce	rezač, expedient	K	20
	28	Vibrácie	CASSPOS, a.s. Košice - závod ZEST Michalovce	rezač, expedient	K	
9	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., Epicond. Rad. Bilat., PHS bilat s impng. Syn. bilat.)	Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce	operátor zariadenia na výrobu mliečnych výrobkov - ošetrovanie syrov	S	20
10	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat. praec. l. sin.)	ATV družstvo Strážske	obrábač kovov	S	22
11	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., PHS bilat., Epicon. rad. humeri bilat.)	GERO, a.s. Snina (nezamestnaná)	predavačka	K	16
12	29	DNJZ (imping. syn. subac. bilat., Epicondylitis rad. humeri l.dx.)	YWTS, s.r.o. Michalovce	obsluhy výrob. linky - školiteľ	S	15
13	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., Epicod. radialis humeri bilat. et ulnaris l. sin.,)	Patrik Dzurjovčin, Zbudza 62 - Reštaurácia U Švejka, Michalovce	kuchár	N	17

	28	Raynaudov syn. HK	Patrik Dzurjovčin, Zbudza 62 - Reštaurácia U Švejka, Michalovce	kuchár	N	17
14	37	Astma bronchiále	nezamestnaný (SSM, a.s. Strážske)	zmenový majster - oceliareň	K	13
15	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., Epicon. rad. humer. bilat.)	YWTS, s.r.o. Michalovce	obsl. výrobnéj linky - montáž kabeláže	S	16
16	37	Astma bronchiále	nezamestnaný (SSM, a.s. Strážske)	zmenový majster - valcovňa	K	16
17	29	DNJZ (Imping. synd. bilat., Epicond. radialis humeri l sin.)	YWTS, s.r.o. Michalovce	obsluha výrobnej linky - stredná výroba, montáž kabeláže	K	17
18	29	DNJZ (Syn. canalis capri l. sin., Epicond. riad. et uln. uumeri bilat., PHS)	nezamestnaná (Ehlebracht Slowakei, s.r.o. Michalovce - posledný zamestnávateľ)	obsluha výrobnej linky - stredná výroba, montáž kabeláže	K	47
19	29	DNJZ (Syn. canalis carpi l. dx. incip., PHS bilat. s imping. syn. bilat., Epicond. rad. et ul. hum. bilat.)	Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce	operátor zariadenia na výrobu mliečnych výrobkov - balenie MBY	K	21
20	29	DNJZ (Syn. canalis carpi l. sin., Epicon. rad. et ul. humeri bilat., PHS bilat.)	RIALTO, s.r.o. - prevádzka Sobrance	šička v kožiarskej a obuvníckej výrobe	S	26

21	38	Susp. porucha sluchu z hluku	nezamestnaná (Unomedical, s.r.o. michalovce)	operátor stroja na výrobu výrobkov z plastu	N	15
22	29	DNJZ (Syn. canals carpi bilat., Epicond. rad. et uln. bilat.,)	YWTS, s.r.o. Michalovce	operátor konečnej výroby - montáž kabeláže	K	19
23	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., Syn. canalis cubiti bilat., Epicon. rad. humeri bilat., PHS bilat.)	Roľnícke družstvo Voľa	dojička	N	22
24	29	DNJZ (Epicon. radialis humeri l. dx., Epicond. ulnaris humeri bilat., Syn. canalis carpi bilat., PHS bilat.)	YWTS, s.r.o. Michalovce	operátor výroby	S	21
25	29	DNJZ (Epicon riadialis end ulnaris bilat., PHS l. utrų. s imping. syn. subacromiale II st.)	Unomedical, s.r.o. Michalovce	operátor stroja na výrobu výrobkov z plastu	K	21
	37	Astma bronchiále			K	
	45	Susp. rhinitis chronic. prof.			N	
26	29	DNJZ (Epic. ul. humeri bilat., Epicon. rad. humeri l. sin., PHS bilat.)	Unomedical, s.r.o. Michalovce	operátor stroja na výrobu výrobkov z plastu	K	15
	38	Hypacusis percep. bilat.			N	

Zdroj: RÚVZ v SR

Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrení podľa položiek zoznamu chorôb z povolania (nezhoduje sa s počtom fyzickým osôb, u ktorých bola prešetrovaná choroba z povolania, vzhľadom na to, že u jednej fyzickej osoby bolo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania, ktorá zahŕňa viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

Záver prešetrenia:

S = súvisí – pracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

N = nesúvisí – nepracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

? = nejednoznačné/sporné

K = podozrenie na chorobu z povolania bude došetrené na regionálnej alebo celoslovenskej komisii na posudzovanie chorôb z povolania

X = nedoriešené = nedoriešené v danom roku, alebo záver nebol stanovený (pracovisko v zahraničí, zánik spoločnosti, spoločnosť v likvidácii, žiadosť odstúpená orgánu VZ iného rezortu, inému RÚVZ v SR, pracovník zomrel, adresát neznámy, prešetrenie nebolo indikované z dôvodu dodatočne zisteného úrazového deja ochorenia) – uviesť dôvod

Vzor vyplnenia stĺpca Záver prešetrenia - napr.:

S
? K
N
?

Lehota = lehota vypracovania odborného stanoviska pri podozrení na chorobu z povolania od prijatia žiadosti zo špecializovaného pracoviska po odoslanie stanoviska (§ 31a ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.)

* pri nedoriešených prípadoch a v prípade nedodržania maximálnej lehoty 90 dní uviesť aj dôvod v príslušnom stĺpci, napr.: X spoločnosť v likvidácii; 138 dní (objektívizácia hluku zamestnávateľom)

Priznané choroby z povolania v okresoch Michalovce a Sobrance - rok 2015					
1	37	Astma bronchiálne	Psychiatrická nemocnica, n. o. Michalovce	upratovačka	U 7.1.2015
2	29	DNJZ	BSH Drives and PUMPS, s.r.o. Michalovce	montážny robotník	U 15.1.2015
3.	38	Hypacusis bilat.	nezamestnaný (Stavos, s.r.o. Michalovce)	stavebný robotník	U 20.1.2015
4	29	DNJZ - Syndróm rotatorovej manžety	DIČ (predtým Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce)	operátor zariadenia na výrobu mliečnych výrobkov - obsluha MBY	U 28.1.2015

5	29	DNJZ (Epicon. rad. et ulnaris humeri, Adhezívna kapsulitída pleca)	SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO, a.s. Michalovce	operátor zariadenia na výrobu mliečnych výrobkov - taviareň	U 1.4.2015
6	29	DNJZ (Syn. canalis carpi)	ATV družstvo Strážske	montážny pracovník v strojárskej výrobe	U 18.3.2015
7	29	DNJZ (Epicond. rad. et ulnaris humeri bilat., Adhezívna kapsulitída pleca)	ZEKON, a.s. Michalovce	šička odevov strojná	U 24.3.2015
8	29	DNJZ (Adhezívna kapsulitída pleca)	Casspos, a.s. - závod Zest Michalovce	rezač kovov	U 27.5.2015
9	29	DNJZ (Syn. canalis carpi)	YWTS, s.r.o. Michalovce	operátor výroby - formovač kabeláže	U 6.7.2015
10	29	DNJZ (Impingement syn. subacromiale bilat. chron. gr. II. l. sin. et gr. I. l. dx., Epicondylitis radialis humeri l. dx. chron.)	YWTS, s.r.o. Michalovce	operátor výroby - formovač kabeláže	U 10.9.2015
11	29	DNJZ (Syn. canalis carpi bilat., PHS l. dx.)	nezamestnaná	predavačka	U 7.9.2015
12	29	DNJZ (Syn. canalis carpi l. dx. gr. gravis, Syn. canalis carpi l. sin. gr. levis, Epicondylitis radialis humeri bilat. chron.)	SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO, a.s. Michalovce	operátor zariadenia na výrobu mliečnych výrobkov	U 2.12.2015
13	29	DNJZ (Epicond. radi. et uln. humeri bilat.)	Rialto, s.r.o. - prevádzka Sobrance	šička obuvi	U 4.12.2015

Nepriznané choroby z povolania v okresoch Michalovce a Sobrance - rok 2015					
1.	28+29	Choroba z vibrácií, DNJZ	Plymont- Komp. S.r.o. Strážske	elektromechanik	N 2.1.2015
2.	29	DNJZ	YWTS, s.r.o. Michalovce	kontrolór vo výrobe	N 2.1.2015
3.	29	DNJZ	Abalstav, s.r.o. Michalovce	výroba káblových zväzkov	N 2.1.2015
4.	28+29	DNJZ+ choroba z vibrácií	Kerex, s.r.o. Michalovce	obrábač kovov	N 2.1.2015
5.	38	Porucha sluchu z hluku	Zekon, a.s. Michalovce	šička - razitkárka a pripravovačka	N 2.1.2015
6.	29	DNJZ	ISS Facility Servcies, s.r.o. - prevádzka Michalovce	upratovačka	N 2.1.2015
7	28 + 29	DNJZ, Choroba z vibrácií	ZEPO, s.r.o. Michalovce	pomocný stavebný robotník	N 2.1.2015
8	28 + 29	DNJZ, Choroba z vibrácií	VVS, a.s. - závod Michalovce	prevádzkový montér	N 2.1.2015
9	28+29	DNJZ, Choroba z vibrácií	Halma, s.r.o. Michalovce	stavebný robotník	N 23.1.2015
10.	28+29	DNJZ, Choroba z vibrácií	ATERO, s.r.o. Michalovce	robotník	N 13.2.2015

11.	29	DJNZ,	Služby mesta Michalovce, s.r.o. Michalovce	kuchárka	N 27.5.2015
12.	29	DNJZ	ATV družstvo Strážske	obrábač kovov	N 23.6.2015
13	29	DNJZ	VSE, a.s. Košice - prev. Michalovce	mechanik - opravár	N 23.6.2015
	28	Choroba z vibrácií	VSE, a.s. Košice - prev. Michalovce	mechanik - opravár	N 23.6.2015
14	29	DNJZ	NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s.	pomocník v zdravotníctve	N 23.6.2015
15	29	DNJZ	SZČO - Mária Adamčíková, Potraviny	predavačka - majiteľka	N 17.7.2015
16	29	DNJZ	Ehlebracht Slowakei, s.r.o., Michalovce (nezamestnaná)	operátorka plastovej výroby	N 27.10.2015
17	38	Porucha sluchu z hluku	Unomedical, s.r.o. Michalovce	operátorka výroby	N 20.11.2015
18	29	DNJZ	YWTS, s.r.o. Michalovce	operátor výroby - výstupná kontrola	N 24.11.2015
19	29	DNJZ	Roľnícke družstvo Voľa	dojička kráv	N 3.12.2015

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Michalovce a Sobrance v roku 2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň).

Kód	Prevažujúca činnosť (1 stupeň)	Celkom 3 kategória	Žien 3 kategória	Celkom 4 kategória	Žien 4 kategória	SPOLU	ŽIEN
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	3	0	6	0	9	0
B	Ťažba a dobývanie	4	0	0	0	4	0
C	Priemyselná výroba	693	224	0	0	693	224
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	79	1	11	0	90	1
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	78	72	0	0	78	72
Spolu		857	297	17	0	874	297

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Michalovce a Sobrance v roku 2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň).

Kód	Prevažujúca činnosť (2 stupeň)	Celkom 3 kategória	Žien 3 kategória	Celkom 4 kategória	Žien 4 kategória	SPOLU	ŽIEN
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	3	0	4	0	7	0
02	Lesníctvo a ťažba dreva	0	0	2	0	2	0
09	Pomocné činnosti pri ťažbe	4	0	0	0	4	0
10	Výroba potravín	185	58	0	0	185	58
13	Výroba textilu	60	59	0	0	60	59
20	Výroba chemikálií a chemických produktov	94	22	0	0	94	22
22	Výroba výrobkov z gumených a plastových	113	80	0	0	113	80
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2	0	0	0	2	0
24	Výroba a spracovanie kovov	30	4	0	0	30	4
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	191	1	0	0	191	1
32	Iná výroba	17	0	0	0	17	0
33	Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	0	0	1	0
35	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	79	1	11	0	90	1
86	Zdravotníctvo	78	72	0	0	78	72

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Michalovce a Sobrance v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň).

Faktor (1_stupeň)	Celkom 3 kategória	Žien 3 kategória	Celkom 4 kategória	Žien 4 kategória	SPOLU	ŽIEN
Biologický faktor	29	28	0	0	29	28
Elektromagnetické polia	11	0	0	0	11	0
Fyzická záťaž	140	139	0	0	140	139
Hluk	497	63	15	0	512	63
Chemické látky a zmesi	326	71	2	0	328	71
Ionizujúce žiarenie	10	3	0	0	10	3
Vibrácie	78	0	2	0	80	0
Záťaž teplom a chladom	27	0	0	0	27	0

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Michalovce a Sobrance v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora – okrem chemických látok a zmesí (2. stupeň).

Faktor (1_stupeň)	Faktor (2_stupeň)	Celkom 3 kategória	Žien 3 kategória	Celkom 4 kategória	Žien 4 kategória	SPOLU	ŽIEN
Biologický faktor	Tuberkulóza	29	28	0	0	29	28
Elektromagnetické polia	Elektromagnetické polia	11	0	0	0	11	0
Fyzická záťaž	Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	60	59	0	0	60	59
Fyzická záťaž	Práca s bremenami	80	80	0	0	80	80
Hluk	Premenný	292	5	15	0	307	5
Hluk	Ustálený	205	58	0	0	205	58
Ionizujúce žiarenie	V priemysle	5	0	0	0	5	0
Ionizujúce žiarenie	V zdravotníctve	5	3	0	0	5	3
Vibrácie	Prenášané na ruky	78	0	2	0	80	0
Záťaž teplom a chladom	Záťaž teplom	27	0	0	0	27	0

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Michalovce a Sobrance v roku 2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora – chemické látky a zmesi (2. stupeň).

Faktor(2_stupeň)	Celkom 3 kategória	Žien 3 kategória	Celkom 4 kategória	Žien 4 kategória	SPOLU	ŽIEN
alergén	47	19	0	0	47	19
dermatotropný	103	14	0	0	103	14
dráždivé	141	44	0	0	141	44
chem. karcinogén/mutagén	88	56	0	0	88	56
jedovaté - toxické	48	19	0	0	48	19
látky poškodzujúce reprodukciu	40	37	0	0	40	37
pevné aerosóly	101	1	2	0	103	1
žieravé	39	19	0	0	39	19

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

V období od 1.1.- 31.12.2015 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení. **Spolu: 55 x**

Metodické usmerňovanie NZZ : 509

- Očkovací kalendár na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance): **90**
- Stanovisko k preočkovaníu Prevenar 13/Synflorix (všetky NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance) : **31**
- Očkovanie proti VHA – zameniteľnosť vakcín (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance): **90**
- Surveillance akútnych chabých obrn v SR - usmernenie (NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.): **1**
- Informácia o výskyte poliomyelitídy na Ukrajine (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance, NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s.): **91**
- Informačný leták súvisiaci s očkovaním a ochranou zdravia tehotnej ženy a dieťaťa (všetky gynekologické ambulancie v okr. Michalovce a Sobrance): **14**
- oznámenie o povinnosti hlásenia prenosných ochorení a podozrení na závažné alebo rýchlo sa šíriace prenosné ochorenia (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance) : **90**
- Informácia o projekte „Chránime našich pacientov. Očkujeme proti chrípke“ (všetky lôžkové zdravotnícke zariadenia, domovy dôchodcov, DSS v okr. Michalovce a Sobrance): **12**
- Očkovací kalendár na rok 2016 pre povinné pravidelné očkovanie (všetky NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance): **90**

Previerky očkovania: 124

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých : **31**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2008 proti DTaP, Poliomyelitída, 2001 proti dTaP a poliomyelitíde, 2003 proti morbilám, mumpsu, ružienke : **31**
- kontrola očkovania proti sezónnej chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám v Zariadeniach sociálnych služieb v okr. Michalovce a Sobrance: **8**
- kontrola očkovania proti DT u dospelých vo vybraných ročníkoch narodenia: **21**
- administratívna kontrola očkovania k 31.8.2015 v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: **31**
- kontrola očkovania Dialýza LOGMAN Michalovce : **1**
- kontrola očkovania u detí HBsAg pozitívnych matiek: **1**

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 4 ochorenia na divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis (Michalovce – 3x, Moravany – 1x) vo vekových skupinách: 15-19 – 2 ochorenia, 20-59 – 2 ochorenia. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky. V 3 prípadoch boli choré osoby kompletne zaočkované (5 dávok očk.

látky), v druhom prípade sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V okr. Sobrance bolo zaznamenané 1 ochorenie na pertussis u 18 r. študentky SŠ, bytom Koromľa. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky, riadne očkovaná (5 dávok očk. látky).

Boli zaznamenané v okr. Michalovce 4 sporadické ochorenia na mumps (Michalovce – 1x, Rakovec nad Ondavou – 1x, Zemplínska široká – 1x, Kaluža – 1x). Ochorenia boli zaznamenané vo vekových kategóriách: 15-19 – 1 ochorenie, 20-59 r. – 3 ochorenia. Ochorenia boli v 3 prípadoch potvrdené serologicky. Celkový počet očkovaných: 1. dávkou – 2 osoby, 2. dávkami 1 osoba, 1 osoba nebola očkovaná vzhľadom na vek. Cestovateľská anamnéza bola vo všetkých prípadoch negatívna.

Bolo zaznamenané 1 ochorenie na akútnu VHB u 23-ročnej gravidnej ženy, bytom Drahňov, žijúcej v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania. Epidemiologická anamnéza na parenterálne zákroky bola negatívna. Ochorenie potvrdené klinicky a serologicky. Údaj o očkovaní proti VHB sa nepodarilo zistiť (chýbajúca zdravotná dokumentácia).

V súvislosti s realizáciou kampane euroregiónu SZO, s názvom Európsky imunizačný týždeň, ktorá prebiehala v dňoch 20.4. – 25.4.2015, odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali tieto aktivity v rámci predmetnej kampane:

A. Spolupráca so samosprávou

1. V čase od 20.4. – 25.4. 2015 – odvysielanie informácie o prebiehajúcej kampani v rámci vysielania mestských rozhlasových relácií v mestách: Veľké Kapušany, Strážske (prostredníctvom MsKS) a obciach okr. Michalovce a Sobrance: 122 x
2. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2015 a „Stanovisko kancelárie WHO na Slovensku k súčasnej situácii v oblasti povinného očkovania“ starostom obcí v okrese Michalovce a Sobrance a MsÚ v obci Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske. Spolu bolo oslovených 120 Obecných úradov a 4 MsÚ v okrese Michalovce a Sobrance.
3. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2015 (prezentácie a publikácie v oblasti povinného očkovania) a „Stanovisko kancelárie WHO na Slovensku k súčasnej situácii v oblasti povinného očkovania“ riaditeľom všetkých školských a predškolských zariadení v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 28 MŠ, 58 ZŠ a 14 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance.

B. Médiá

1. Informácia o konaní Európskeho imunizačného týždňa 2015 bol uverejnený v regionálnej tlači a web stránkach obcí (Noviny Zemplína, periodikum Michalovčan, web stránka mesta Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske)
2. Regionálne televízie (TV Mistral) – odvysielanie rozhovoru s regionálnou hygieničkou RÚVZ so sídlom v Michalovciach, MUDr. Staškovou J., MPH o aktivitách RÚVZ Michalovce v súvislosti s realizáciou kampane EIT.

C. Školy

1. zdravotno-výchovné aktivity, besedy o význame a nutnosti očkovania, vyhotovenie nástenných panelov o aktivitách v rámci EIT, distribúcia informačných letákov s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami, vrátane imunizácie – ZŠ v obciach s početným

rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Laškovce, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Draňov, Úbrež), ZŠ v rómskej osade Angi mlyn Michalovce -9x

2. odborný materiál „Európsky imunizačný týždeň 2015“ uverejnený na web stránkach ZŠ – 9

3. Odborná prezentácia „Očkovanie“ uverejnená na nástenných paneloch v priestoroch MŠ, ZŠ a SŠ: 28 MŠ, 58 ZŠ a 14 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance

4. Odborná prednáška na tému očkovania a aktivítach vykonaných v rámci EIT 2015 – Stredná zdravotnícka škola Michalovce

D. Široká verejnosť

1. propagácia vlastných edukačných materiálov – polikliniky, NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. (čakárne v priestoroch detského a infekčného oddelenia), čakárne NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance – 35x

2. propagácia vlastných edukačných materiálov, aktivity zamerané na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania, vyzdvihnutie dôležitosti očkovania v rámci povinného pravidelného očkovania, možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu, chrípke, rotavírusovým infekciám – edukácia sociálne neprispôsobivých skupín populácie pracovníkmi epidemiológie v spolupráci so zamestnancami Obecných úradov v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Laškovce, Draňov, Úbrež) a MsÚ Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany (Angi mlyn Michalovce, Ul. Michalovská, Sobrance, rómska osada v obci Veľké Kapušany) – 11x

3. besedy na tému očkovanie v rómskych osadách (Angi mlyn Michalovce, Laškovce, Draňov, Veľké Kapušany, Ul. Čičarovská, Sobrance, Ul. Michalovská) prostredníctvom asistentov osvetly zdravia pôsobiacich v týchto lokalitách, pracovníkov Odboru soc. vecí pri MsÚ Michalovce, referát soc. pomoci vylúčených skupín a zamestnancov kancelárie terénnych pracovníkov a asistentov pri MsÚ Veľké Kapušany

4. poradenstvo v oblasti očkovania:

a. telefonicky: 5x

5. odborná prednáška na tému „Očkovanie“ v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“ pre budúce mamičky

E. Areál budovy RÚVZ Michalovce

1. Nástenka a informačný panel v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce - vlastný informačný materiál týkajúci sa propagácie a zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania .

2. Informácia o EIT – uverejnená na webovej stránke RÚVZ Michalovce

3. Oznamy o prebiehajúcej kampani SZO s názvom „Európsky imunizačný týždeň“ vyvesené na informačnej tabuli na budove RÚVZ Michalovce

F. Zdravotnícke zariadenia

a. poradenstvo v oblasti očkovania (pravidelné povinné očkovanie, odmietanie a odklad očkovania) – zdravotnícki pracovníci: 7

b. distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami v priestoroch štátnych zdravotníckych zariadení v okr. Michalovce a Sobrance :3

6.2 Surveillancie infekčných ochorení

Surveillancie prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Epidemiologické vyšetřovanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2015 do 31.12.2015 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 319 ohnisk /počet opatrení – 1019/. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 1146 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV bolo vložených do inf. systému 6 hlásení.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 4 ochorenia na divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis (Michalovce – 3x, Moravany – 1x) vo vekových skupinách: 15-19 – 2 ochorenia, 20-59 – 2 ochorenia. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky. V 3 prípadoch boli choré osoby kompletne zaočkované (5 dávok očk. látky), v druhom prípade sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť. V okr. Sobrance bolo zaznamenané 1 ochorenie na pertussis u 18 r. študentky SŠ, bytom Koromľa. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky, riadne očkovaná (5 dávok očk. látky).

Boli zaznamenané v okr. Michalovce 4 sporadické ochorenia na mumps (Michalovce – 1x, Rakovec nad Ondavou – 1x, Zemplínska široká – 1x, Kaluža – 1x). Ochorenia boli zaznamenané vo vekových kategóriách: 15-19 – 1 ochorenie, 20-59 r. – 3 ochorenia. Ochorenia boli v 3 prípadoch potvrdené serologicky. Celkový počet očkovaných: 1. dávkou – 2 osoby, 2. dávkami 1 osoba, 1 osoba nebola očkovaná vzhľadom na vek. Cestovateľská anamnéza bola vo všetkých prípadoch negatívna.

Bolo zaznamenané 1 ochorenie na akútnu VHB u 23-ročnej gravidnej ženy, bytom Drahňov, žijúcej v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania. Epidemiologická anamnéza na parenterálne zákroky bola negatívna. Ochorenie potvrdené klinicky a serologicky. Údaj o očkovaní proti VHB sa nepodarilo zistiť (chýbajúca zdravotná dokumentácia).

V okrese Michalovce sme zaznamenali 4 ochorenia na chronickú VHB:

- 35 r. zamestnaný muž, bytom Nacina Ves. V epidem. anamnéze udávaná laparoskopická operácia žlčníka v r. 2014. Ochorenie zistené v rámci preventívnej prehliadky pred nástupom do zamestnania.
- 33 – ročný nezamestnaný muž, bytom Drahňov, t.č. nápravné zariadenie Košice. Ochorenie zistené náhodne v rámci skriningového vyšetřenia vo výkone trestu. V epidem. anamnéze udávaná neodborná tetováž.
- 45 – ročná žena, bytom Jovsa, t.č. nápravné zariadenie ÚVTOS Nitra-Chrenová. V epidemiologickej anamnéze udávaná brušná operácia v r. 2013 Ochorenie zistené v rámci predoperačného vyšetřenia vo výkone trestu.
- 36 r. nezamestnaná žena, bytom Markovce. V epidemiologickej anamnéze udávaný pôrod sekciou v r. 2005 a 2012, kde jej bola podaná transfúzia krvi. Ochorenie zistené cestou gastroenterologickej ambulancie NZZ Michalovce.

V okrese Sobrance boli zaznamenané 2 ochorenia na chronickú VHB:

- 44 ročný nezamestnaný muž, bytom Tibava. V epid. anamnéze udávaná operačne riešená zlomenina ruky. Ochorenie zistené v rámci vyšetrenia pri hospitalizácii.

- 34 r. zamestnaný muž, bytom Kristy. V epid. anamnéze udávaný piercing v r. 2000. Ochorenie zistené v rámci skriningového vyšetrenia pred odberom plazmy – centrum odberu plazmy Europlasma Hainburg, Rakúsko

V okrese Michalovce sme zaznamenali 2 prípady ochorení na chronickú VHC (Iňačovce – 1x, Pozdišovce – 1x) vo vekovej skupine 20-59 r. V epidemiologickej anamnéze u oboch prípadov zistené užívanie nešpecifikovaných drog a v 1 prípade aj neodborná tetováž. Ochorenia zistené v rámci skriningového vyšetrenia v ústave na výkon trestu Košice.

V okr. Sobrance bola zaznamenaná 1 chronická VHC u 45 r. nezamestnaného muža, bytom Tibava, t.č. nápravné zariadenie Košice. Ochorenie zistené náhodne v rámci skriningového vyšetrenia vo výkone trestu. V epidem. anamnéze udávaná neodborná tetováž a užívanie drog.

Boli zaznamenané v okr. Michalovce 3 importované ochorenia (A04.5 – Maďarsko, , A48.2 – Maďarsko, Z22.8 - Taliansko_NN).

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2015 do 31.12.2015 bolo odobratých 6 vzoriek odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období bolo v okrese Sobrance zaznamenané 1 ochorenie G61.0 – Guillainov – Barrého syndróm u 20-ročného nezamestnaného muža, bytom Krčava. Výsledky stolice na virologické vyšetrenie – negatívne. Očkovanie proti poliomyelitíde – úplné (5 dávok).

Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde.

V súvislosti s osobitným sledovaním a individuálnym hlášením SARI bolo riaditeľom lôžkových ZZ v okr. Michalovce a Sobrance zaslané usmernenie na zintenzívnenie monitoringu a okamžitého hlásenia ochorení na SARI a úmrtí na SARI s laboratórne potvrdeným vírusom chrípky A (H1N1)pdm09. Za uvedené obdobie boli v okr. Michalovce zaznamenané 3 ochorenia na SARI, z toho v 2 prípadoch ochorenie končilo úmrtím. Pitva bola robená len v 1 prípade, záverečná Dg obojstranná bronchopneumónia. Výsledky výterov z H a N do odberového média boli v 2 prípadoch negatívne na izoláciu vírusu chrípky. V treťom prípade bolo odobraté len sérum, kde serologicky potvrdené pozitívne protilátky IgG anti influenzae A .

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých), resp. infekčným oddelením a oddelením pneumológie a ftizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. V uvedenom období bolo odobratých 18 vzoriek biologického materiálu na záchytnosť vírusu chrípky u chorých. V 1 prípade bol izolovaný pandemický vírus chrípky A H1N1, v 2 prípadoch vírus chrípky A/H3 a v 4 prípadoch vírus chrípky B (Massachusetts/2/202 like).

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2014/2015 bolo prerušené vyučovanie:

Okres Michalovce – 9 MŠ, 23 ZŠ, 1 ŠZŠ, 4 SŠ, 1 ZUŠ, 1 CVČ

Okres Sobrance - 6 MŠ, 6 ZŠ

V roku 2015 sme zaznamenali 2 úmrtia na Dg J10.7 (SARI) u neočkovaných osôb proti chrípke a v skupine črevných nákaz sme zaznamenali 1 úmrtie na salmonelovú enteritídu u 63 r. pacientky bytom Iňačovce, žijúcej v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania. Z patologického materiálu (črevo) izolovaná Salm. typhimurium. Pacientka neliečená na žiadne chronické ochorenie.

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.

V období od 1.1.2015 do 31.12.2015 bolo do informačného systému EPIS vložených 1146 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance

V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 319 ohnisk /počet opatrení – 1019/.

Boli zaznamenané v okr. Michalovce 3 importované ochorenia (A04.5 – Maďarsko, , A48.2 – Maďarsko, Z22.8 - Taliansko_NN).

Výskyt ochorení: sporadický, rodinný (A02 – 1x 5 prípadov, 5x 2 prípady, A08.0 – 5x2 prípady, A04.5 – 4 x 2 prípady, B15 – 4 x 2 prípady, 2x 3 prípady)

epidemický (B15 – 33 ochorení obec Vrbnica, 7 ochorení v obci Trhovište)

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách nákaz bolo vydaných rozhodnutím 1145 opatrení. V roku 2015 bolo vykonaných 755 kontrol nariadených opatrení, kde bolo spolu zaočkovaných proti VHA 453 osôb. Príčinou nižšej zaočkovanosti osôb proti VHA bol dlhotrvajúci nedostatok očkovacích látok proti tomuto ochoreniu. V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 7 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Varjassy, MUDr. Varga, MUDr. Vargová, MUDr. Kučáková G., MUDr. Fučko L., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J./, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2015 – 30.6.2015 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 12 hlásení.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/

PN Michalovce, n.o. /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o /58 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2015 do 31.12.2015 bolo hlásených 51 NN /viď analýza výskytu NN/

- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. NN - 29
- PN Michalovce, n.o. - 20
- RN Sobrance, n.o. – 2

○ **Metodické usmernenia:** Usmernenie na prevenciu a kontrolu výskytu meticilín-rezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus* (MRSA) (lôžkové zdravotnícke zariadenia v okr. Michalovce a Sobrance): **3**

○ Metodické usmernenie na zintenzívnenie monitoringu a okamžitého hlásenia ochorení na SARI a úmrtí na SARI s laboratórne potvrdeným vírusom chrípky A (H1N1)pdm09 v lôžkových ZZ: **3**

Dňa 5.mája 2015 sa uskutočnil na RÚVZ Michalovce 7. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO – hygiena rúk ako prevencia nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

V dňoch 5.5.2015 a 7.5.2015 bola vykonaná odbornými zamestnancami RÚVZ Michalovce mimoriadna cieľená kontrola, zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie endoskopov v ZZ na pracoviskách vykonávajúcich bronchoskopické vyšetrenia.

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 388 kontrol

- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
 - NsP Š.Kukuru Michalovce (150 kontrol), a.s. - 33 kontrol funkčnosti autoklávov, 116 kontrol funkčnosti HS, kontroly FS - 1
 - PN Michalovce, n.o. – 2 HS
 - Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 0 HS
 - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 1 HS
 - NZZ v okrese Michalovce: 82 HS, 79 AUT, 15 DAC
 - NZZ v okrese Sobrance: 22 HS, 13 AUT, 5 DAC
 - zariadenia osobných služieb Michalovce: 10 HS, 1 AUT
 - zariadenia osobných služieb Sobrance: 2 HS
 - platená služba: 6 (NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., Domov dôchodcov Michalovce)

Odbery sterov v rámci ŠZD na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. bolo spolu odobratých na 21 oddeleniach 538 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 4,83 % s pozitívnymi výsledkami) a 276 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- PN Michalovce, n.o. – 12 oddelení, 176 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 5,68 % s pozitívnymi výsledkami)

- v RN Sobrance, n.o. : 4 oddelenia, 82 vzoriek z vonkajšieho prostredia a 18 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami
- Poliklinika Veľké Kapušany n.o. (DOS)– 15 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 26,67 s pozitívnymi výsledkami)
- cielené kontroly: 5 (GP1 – PN Michalovce, n.o., ZpSaZOS – RN Sobrance, n.o., Oddelenie pneumológie a ftizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., JIS chirurgických odborov NsP Š.Kukuru Michalovce, a .s., OAaIM NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.), spolu odobratých 177 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 9,04 % s pozitívnymi výsledkami) a 62 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami

Odbery sterov v rámci ŠZD v NZZ:

- spolu bolo odobratých v 17 NZZ v okr. Michalovce 189 vzoriek z vonkajšieho prostredia / z toho 3,70 % s pozitívnymi výsledkami/, 14 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- NZZ v okr. Sobrance : 2 oddelenia, spolu bolo odobratých 20 vzoriek z vonkajšieho prostredia s negatívnymi výsledkami a 22 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami

Kontrola účinnosti dezinfekčných prostriedkov: 0

Kontrola čistoty ovzdušia: 0

Iný odobratý materiál – 6 vzoriek očných prípravkov (GP1, PN Michalovce, n.o.) – 3 vzorky v originálnom balení a 3 vzorky používaných prípravkov. Bakteriálna sterilita všetkých odobratých vzoriek bola potvrdená laboratórnymi testami

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	276	0	-	538	26	4,83
2.	PN, n.o. Michalovce	0	-	-	176	10	5,68
3.	RN Sobrance, n.o.	18	0	-	82	0	-
4.	Poliklinika V.Kapušany, n.o.	0	-	-	15	4	26,67
5.	Cielené kontroly	62	0	-	177	16	9,04
6.	Platená služba	0	-	-	0	-	-
7.	NZZ Mi + SO	36	0	-	209	7	3,35
SPOLU :		392	0	-	1197	63	5,26

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v NZZ: 104

- v uvedenom období bolo vykonaných 38 obhliadok pred uvedením priestorov NZZ do prevádzky, 66 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v ŠZZ: 55

- v uvedenom období bolo vykonaných 55 kontrol v rámci výkonu ŠZD

H10.0 – mukopurulentná konjunktivitída:

Epidemický výskyt NN na oddelení GP1 Psychiatrickej nemocnice Michalovce, n.o.:

Od 8.4.2015 do 27.4.2015 nahlásených 18 prípadov ochorení na mukopurulentné konjunktivitídy na Akútnom psychiatrickom oddelení GP1, Psychiatrická nemocnica Michalovce, n.o. u klientov zariadenia (17 - NN) a 1 ochorenia u zdravotníckeho pracovníka susedného oddelenia (rezistentné ochranné liečby) PN Michalovce, ktorý na danom oddelení navštevuje svoju manželku zdravotnú sestru.

Kultivačné vyšetrenia biolog. materiálu boli vykonané vo všetkých prípadoch, kde boli izolované tieto mikroorganizmy: Staphylococcus aureus - 6x, Haemophilus influenzae, Streptococcus viridans, Streptococcus pneumoniae, Klebsiella pneumoniae, Staphylococcus capitis, Acinetobacter, Enterococcus faecium, Staphylococcus warneri, E. coli, Proteus mirabilis, Staphylococcus epidermidis - 2x.

Mechanizmus prenosu: priamy kontakt

Protiepidemické opatrenia vykonané v plnom rozsahu, boli odobraté stery na kontrolu vykonávania dekontaminácie prostredia a súčasne odobraté vzorky očných kvapiek. Spolu bolo odobratých 35 sterov, z toho 34 vzoriek z vonkajšieho prostredia. Na základe výsledkov vyšetrených sterov vykonaných odborom biologických faktorov životného prostredia RÚVZ so sídlom v Košiciach bol zistený v 1 vzorke z vonkajšieho prostredia (rám a čelo postele izba č. 10) Enterococi. V ostatných odobratých vzorkách neboli izolované epidemiologický závažné mikroorganizmy. Bakteriálna sterilita všetkých odobratých vzoriek očných kvapiek (3 vzorky v originálnom balení a 3 vzorky používaných očných kvapiek) bola potvrdená laboratórnymi testami.

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres MICHALOVCE /vyhodnotenie za rok 2015/

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																		Spolu abs.		
	črevná		HDC		DDC		urogenitálna		gynekologická		kože a sliznic		rany a popáleniny		sepsy		infekcia chirurg. rany			iné	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		abs.	%
NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s.																					
OAAIM					9	90,0					1	10,0									10
Detské																					
Infekčné																			2	100,0	2
Geriatrické					2	100,0															2
interné	1	50,0																	1	50,0	2
Chirurgické										1	33,33	1	33,33						1	33,33	3
Pôrodnice																					
Neurologické																					
Traumatolog.										1	33,33	2	66,66								3
Urologické							2	66,66											1	33,33	3
Novorodenecké										1	100,0										1
TARCH																			1	100,0	1
JIS CH_T_U					2	100,0															2
SPOLU	1	3,45			13	44,83	2	10,0			4	13,79	3	10,34					6	20,69	29
PN Michalovce, n.o.																					
Akútne psychiat. odd. II., GP1	2	10,0					1	5,00			17	85,0									20
SPOLU	2	10,0					1	5,0			17	85,0									20

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres S O B R A N C E /vyhodnotenie za rok 2015/

<i>Druh oddelenia</i>	<i>Lokalizácie infekcie</i>															
	črevné		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		ostatné		SPOLU	
	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Interné oddelenie																
ODCH - VONS	1	50,0			1	50,0									2	100,0
Spolu	1	50,0			1	50,0									2	100,0

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2014/2015 bolo prerušené vyučovanie:

Okres Michalovce – 9 MŠ, 23 ZŠ, 1 ŠZŠ, 4 SŠ, 1 ZUŠ, 1 CVC

Okres Sobrance - 6 MŠ, 6 ZŠ

H10.0 – mukopurulentná konjunktivitída:

Epidemický výskyt NN na oddelení GP1 Psychiatrickej nemocnice Michalovce, n.o.:

Od 8.4.2015 do 27.4.2015 nahlásených 18 prípadov ochorení na mukopurulentné konjunktivitídy na Akútnom psychiatrickom oddelení GP1, Psychiatrická nemocnica Michalovce, n.o. u klientov zariadenia (17 - NN) a 1 ochorenia u zdravotníckeho pracovníka susedného oddelenia (rezistentné ochranné liečby) PN Michalovce, ktorý na danom oddelení navštevuje svoju manželku zdravotnú sestru.

Kultivačné vyšetrenia biolog. materiálu boli vykonané vo všetkých prípadoch, kde boli izolované tieto mikroorganizmy: Staphylococcus aureus - 6x, Haemophilus influenzae, Streptococcus viridans, Streptococcus pneumoniae, Klebsiella pneumoniae, Staphylococcus capitis, Acinetobacter, Enterococcus faecium, Staphylococcus warneri, E. coli, Proteus mirabilis, Staphylococcus epidermidis - 2x.

Mechanizmus prenosu: priamy kontakt

Protiepidemické opatrenia vykonané v plnom rozsahu, boli odobraté stery na kontrolu vykonávania dekontaminácie prostredia a súčasne odobraté vzorky očných kvapiek. Spolu bolo odobratých 35 sterov, z toho 34 vzoriek z vonkajšieho prostredia. Na základe výsledkov vyšetrených sterov vykonaných odborom biologických faktorov životného prostredia RÚVZ so sídlom v Košiciach bol zistený v 1 vzorke z vonkajšieho prostredia (rám a čelo postele izba č. 10) Enterococi. V ostatných odobratých vzorkách neboli izolované epidemiologický závažné mikroorganizmy. Bakteriálna sterilita všetkých odobratých vzoriek očných kvapiek (3 vzorky v originálnom balení a 3 vzorky používaných očných kvapiek) bola potvrdená laboratórnymi testami.

Epidemický výskyt VHA v obci Vrbnica:

Od 13.7.2015 do 5.11.2015 bolo v obci Vrbnica zaznamenaných 34 prípadov ochorení na VHA, a v epidemiologickej súvislosti bolo hlásených 12 ochorení z iných obcí (Hlivišťa, Michalovce, Šamudovce, Ložín). V 27 prípadoch sa ochorenie vyskytlo u rómskych obyvateľov žijúcich v nevyhovujúcich podmienkach bývania a stravovania. Vo väčšine prípadov sa jednalo o domácnosti bez vlastného vodného zdroja a bez pripojenia na verejný vodovod a kanalizáciu. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že vodu na pitné účely čerpajú z verejnej práčovne vybudovanej v miestnej rómskej osade, ktorá je napojená na verejný vodovod. Až v 24 prípadoch chorí nemajú vlastné WC, potrebu vykonávajú v priľahlom trávnom poraste priamo za obytnými domami. Serologicky boli ochorenia potvrdené vo všetkých 46 prípadoch, hospitalizovaných bolo 38 osôb.

Vekové skupiny: 0-5 r. - 26 prípadov, 6-9 - 4 prípady, 10-14 r. - 4 prípady, 15-19 r. 3 prípady, 20-59 r. - 9 prípadov

- *počet exponovaných osôb*- 1014
- *forma ochorenia*- ikterická - 29
- *pravdepodobný mechanizmus prenosu:* priamy kontakt
- *pravdepodobný faktor prenosu:* kontaminované predmety
- *očkovanie VHA:* neočkovaní – 43x, 3 ochorenia po podaní očk. látky proti VHA (17 dní po očkovaní – 3x)

Protiepidemické opatrenia boli vykonávané priebežne v plnom rozsahu pracovníkmi odd. epidemiológie, na obecnom úrade Vrbnica a priebežne v ohniskách nákaz- dezinfekcia, lekársky dohľad, vyhľadávanie podozrivých z nákazy, vyhľadávanie podozrivých z ochorenia, zdravotná osвета, aktívna imunizácia, informovanie zainteresovaných. Opatrenia boli vykonané v spolupráci s oddelením Hygieny výživy RÚVZ Michalovce, NZZ-ambulanciou praktického lekára pre deti a dorast a dospelých. Spolu bolo vydaných v obci Vrbnica 530 opatrení formou rozhodnutia RH RÚVZ Michalovce.

Ochorenia potvrdené: klinicky

epidemiologicky

serologicky – anti HAV IgM – pozit – 46x

Z22.3 – nosič inej bližšie určenej bakteriálnej infekcie:

MICHALOVCE: Hlásené 1 importované ochorenie u 45 zamestnaného muža, bytom Michalovce.

Priebeh ochorenia: Pacient prechodne žijúci v Taliansku bol 7.júla nájdený v bezvedomí na zemi. Cestou RZP bol prevezený do nemocnice v Taliansku, kde bola zrealizovaná operácia-kraniotómia. Dňa 31.7.2015 po dohovore pacient prevezený na Slovensko a následne prijatý podľa spádu do NsP Š.Kukuru Michalovce,a.s. na oddelenie OAaIM.

Hospitalizovaný: oddelenie OAaIM od 31.7.2015 do 3.8.2015

JIS chirurgických odborov od 3.8.2015 do 25.8.2015

25.8.2015 pacient prepustený do domácej liečby

Lab. výsledok: 31.7. - 6.8.2015 – ster z kožnej plochy – Klebsiella pneumoniae

CPO – KARBAPENEMÁZU produkujúci mikroorganizmus – multirezistentný

Pozitívna izolácia Klebsielly pneumoniae produkujúcej karbapenemázu bola potvrdená aj v NRC pre ATB pri ÚVZ SR Bratislava

Protiepidemické opatrenia boli vykonané dňa 6.8.2015 na oddelení OAaIM a JIS chirurgických odborov NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s. v zmysle *Odborného usmernenia MZ SR pre diagnostiku a protiepidemické opatrenia pri výskyte bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie.* V rámci štátneho zdravotného dozoru na hore uvedených oddeleniach boli dňa 6.8.2015 odobraté stery na zistenie sterility používaného inštrumentária a dekontaminácie prostredia v počte 75 vzoriek. Vo vzorkách z vonkajšieho prostredia bola izolovaná :

- Klebsiella pneumoniae (po pomnožení) – posteľná plachta pacienta – JIS chirurgických odborov

- Klebsiella pneumoniae (po pomnožení) – posteľná plachta pacienta – OAaIM odd.

- Klebsiella pneumoniae (po pomnožení) – povrch varnice – OAaIM odd.

Dňa 3.9 2015 boli odobraté opakované stery po prepustení pacienta do domáceho liečenia na JIS chirurgických odborov v počte 25 vzoriek.

Aktívny skrining MRO baktérii u osôb, ktoré boli v kontakte s pacientom bol vykonaný u 68 zdravotníckych pracovníkov a 4 pacientov (stolica resp. hlboký rektálny odber).

Epidemický výskyt salmonelózy v MŠ, Ul. Švermova 8, Michalovce:

V období od 25.10.2015 do 24.11.2015 bol zaznamenaný epidemický výskyt salmonelózy /Salm. enteritidis – fágotyp PT4b/ u detí MŠ Švermova 8, Michalovce.

Z celkového počtu 116 exponovaných detí ochorelo v MŠ 12 detí, z toho v 3 prípadoch išlo o bezpríznakové vylučovanie (aktívne vyhľadané v ohnisku v rámci LD). Ani

v jednom prípade si zdravotný stav nevyžiadal hospitalizáciu. Z klinických príznakov dominovali: riedka stolica (v niektorých prípadoch len 1x), TT do 39 °C, bolesti brucha.

Hygienicko-epidemiologickým vyšetrením bolo zistené:

V čase od 25.10.2015 do 24.11.2015 bola u 12 detí v MŠ potvrdená z rektálnych výterov *Salmonella enteritidis*; 6 detí z triedy č. 3 a 6 detí z triedy č. 5, z toho išlo o 3 vylučovania salmonelly *enteritidis* – aktívne vyhládaných v ohnisku. V dňoch 3.11. – 4.11.2015 boli hlásené na oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Michalovciach mikrobiologickými laboratóriami Alpha medical Stropkov prvé dva prípady ochorenia s pozitívnym výsledkom na *Salmonellu enteritidis* z rektálneho výteru. Epidemiologickým vyšetrením pri objasnení faktoru prenosu nákazy bolo zistené, že všetky deti konzumovali dňa 23.10.2015 v MŠ dukátové buchtičky s vanilkovým krémom. Vzhľadom k tomu, že prvé ochorenie bolo hlásené až 3.11.2015, nebolo už možné odobrať vzorky hotového jedla (dukátové buchtičky s vanilkovým krémom) podávaného dňa 23.10.2015. Za účelom objasnenia prenosu šírenia nákazy bola dňa 12.11.2015 vykonaná opakovaná epid. depistáž v MŠ, pri ktorej boli odobraté stery na kompletnú mikrobiálnu flóru v počte 15 sterov a 3 vzorky hotového pokrmu. Vo vzorkách hotového pokrmu ani v steroch na kompletnú mikrobiálnu flóru neboli izolované žiadne epidemiologicky závažné mikroorganizmy.

Pravdepodobný faktor prenosu: vanilkový krém k dukátovým buchtičkám podávaný 23.10.2015.

Na základe horeuvedených skutočností usudzujeme, že faktory, ktoré pravdepodobne podmienili vznik epidémie boli nedostatky pri príprave a podávaní hotových jedál. V rámci protiepidemických opatrení bolo nariadené zamestnancom a deťom 3. a 5. triedy v kolektíve MŠ podrobiť sa výterom z rekta. Všetci zamestnanci MŠ (v počte 18) absolvovali všetky 3 nariadené výtery z recta s negatívnymi výsledkami. V rámci LD bola u 4 detí potvrdená z výteru z recta *Salmonella enteritidis*. V 3 prípadoch sa jednalo o bezpríznakové vylučovanie salmonelózy.

Protiepidemické opatrenia boli v MŠ Švermová 8, Michalovce vykonané v dňoch 4.11.2015, 11.11.2015 a 13.11.2015 v plnom rozsahu v spolupráci s oddelením HDaM RÚVZ Michalovce. Pri epid. depistáži bola nariadená dezinfekcia ohniska nákazy, bola vykonaná zdravotná osвета zamestnancov MŠ a vyhládanie podozrivých z nákazy.

Epidemický výskyt VHA v obci Trhovište:

V období od 1.10.2015 do 21.12.2015 bol zaznamenaný u obyvateľov obce Trhovište epidemický výskyt ochorenia na VHA. Spolu bolo hlásených 7 prípadov ochorenia (z toho sa jednalo o 6 prípadov u obyvateľov žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania a stravovania). Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách:

0-5 ročných - 6 prípadov; 65 + - 1 prípad. Počet hospitalizovaných na Inf. odd. NsP Š. Kukuru Michalovce 6 prípadov. Všetky ochorenia boli potvrdené: laboratórne anti HAV IgM - pozit. - 7x

klinicky: 5x (2 ochorenia zistené v rámci predoperačných vyšetrení)

Epidemiologicky: 7x

- *počet exponovaných osôb*- 500
- *forma ochorenia*- ikterická - 5x
- *pravdepodobný mechanizmus prenosu*: priamy kontakt
- *pravdepodobný faktor prenosu*: kontaminované predmety
- *očkovanie VHA*: neočkovaní – 6x (1 ochorenie po podaní očk. látky proti VHA (3 dni po očkovaní)

Protiepidemické opatrenia boli vykonávané priebežne v plnom rozsahu pracovníkmi odd. epidemiológie, na obecnom úrade Trhovište a priebežne v ohniskách nákaz- dezinfekcia, lekársky dohľad, vyhľadávanie podozrivých z nákazy, vyhľadávanie podozrivých z ochorenia, zdravotná osвета, aktívna imunizácia, informovanie zainteresovaných. Opatrenia boli vykonané v spolupráci s oddelením Hygieny výživy RÚVZ Michalovce, NZZ-ambulanciou praktického lekára pre deti a dorast a dospelých.

Spolu bolo vydaných v obci Trhovište 50 opatrení formou rozhodnutia RH RÚVZ Michalovce.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2015 do 31.12.2015 bolo odobratých 6 vzoriek odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období bolo v okrese Sobrance zaznamenané 1 ochorenie G61.0 – Guillainov – Barrého syndróm u 20-ročného nezamestnaného muža, bytom Krčava. Výsledky stolice na virologické vyšetrenie – negatívne. Očkovanie proti poliomyelitíde – úplné (5 dávok).

6.7 Prevencia HIV/AIDS

V rámci projektu prevencia HIV/AIDS RÚVZ so sídlom v Michalovciach vykonával v okrese Michalovce a Sobrance prednášky žiakom a študentom ZŠ a ŠŠ. Cieľom prednášok bolo zvýšiť informovanosť najmä mladých ľudí v problematike HIV/AIDS, nakoľko sú najohrozenejšou skupinou.

Spolu bolo zorganizovaných 5 stretnutí (2 ZŠ/100 žiakov, 3 ŠŠ/200 študentov)

Na web stránke RÚVZ so sídlom v Michalovciach sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS, vrátane aktuálnych počtov ochorení v SR. Obyvatelia sú informovaní aj prostredníctvom letákov, ktoré boli vyhotovené RÚVZ Michalovce a prostredníctvom informačných panelov v priestoroch RÚVZ so sídlom v Michalovciach.

6.8 Poradenstvo v očkovaní

V súvislosti s plnením tejto úlohy boli poskytované odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín, či nežiadúcich reakciách. Informácie boli poskytované priebežne lekárom neštátnych a štátnych zdravotníckych zariadení na základe písomnej alebo telefonickej žiadosti, laickej verejnosti v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“ a v rámci EIT. Spolu bola poskytnutá poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení 55 x, z toho v 40 prípadoch písomne.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti

V základnej poradni bolo vyšetrených doteraz 540 klientov, ktorým bolo zároveň poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy. Klienti vyplnili aj dotazníky o životospráve, v jednotlivých prípadoch boli aj usmernení o diétnom režime podľa stanovených biochemických výsledkov. Prednášky na tému zdravá výživa boli zrealizované na aktuálnu zdravotno - výchovnú tému. Spolu 15 prednášok o výžive pre ZŠ v okrese Michalovce a Sobrance spolu pre 500 žiakov druhého stupňa a 150 žiakov prvého stupňa základných škôl. Na základe záverov z porady odborov podpory zdravia, úloh č. 1 a 2 participujeme na projekte „Hravo ži zdravo“ určeného pre ZŠ. Naša úloha spočíva v zabezpečení osvetu počas prvého polroka šk.r. 2015/2016 .

Pokračuje distribúcia edukačného materiálu do centier podľa svetových dní , alebo podľa mimoriadnych udalostí z pohľadu verejného zdravia.

Tohtoročnou témou Svetového dňa zdravia, ktorý pripadá na **7. apríl je bezpečnosť potravín**, Svetová zdravotnícka organizácia/ World Health Organization, WHO/ si uvedomuje, že vo fáze, keď sa kolobeh potravín stáva čoraz globalizovanejším, je potrebné posilniť systémy bezpečnosti potravín nielen na úrovni jednotlivých štátov, ale v rámci medzinárodného spoločenstva. Práve to je dôvod, pre ktorý WHO podporuje úsilie smerujúce k zlepšeniu bezpečnosti potravín pri príležitosti Svetového dňa zdravia.

Heslo pre rok 2015: Bezpečné potraviny od farmy až po tanier / From farm to plate make the food safe/

Pri tejto príležitosti sme pripravili akcie , ktoré dávajú dôraz na zásady správneho zaobchádzania s potravinami, ako udržiavať čistotu, skladovať ich a pripravovať.

Informácie sme zverejnili na web stránke a vestibule RÚVZ Michalovce, v tento deň sme realizovali v Poradni zdravia „ Deň otvorených dverí.“

Prednášky na tému Zdravá výživa - pre starších žiakov ZŠ Michalovce / pre 100 žiakov/ a Klub dôchodcov Straňany / 50 seniorov/

Okrem toho - dotazníkový prieskum / 25 mužov a 25 žien/ laická verejnosť- „ Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ , ktorého cieľom je zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti.

2. Fyzická inaktivita

Informácie o dôležitosti fyzickej aktivity sú súčasťou edukácie v základnej poradni. Každý klient dostáva odporúčania na základe výsledkov Testu zdravé srdce.

Doteraz boli zrealizované dve prednášky na I. stupni ZŠ Moussona v Michalovciach - téma Správne držanie tela a Pohyb je zdravie doplnené o videofilm./ 60 detí/

MŠ na Vajanského v Michalovciach – 2 prednášky o správnom držaní tela ./ 60 detí/

Pre seniorov sme pripravili stretnutie v Klube dôchodcov k danej téme a prevencii ochorení týkajúcich sa pohybového aparátu a Osteoporóza – 2x / 30 seniorov/

10 máj - Pohybom k zdraviu

3 prednášky – Pohyb je zdravie, Prevencia obezity a Osteoporóza pre 120 seniorov ako edukačný program v rámci olympiády.

Seniorská olympiáda – na ktorú sme boli ako zástupcovia RÚVZ pozvaní sa konala v dňoch 18. – 20. mája 2015. Pozostávala z aktivít ako atletické disciplíny, stolný tenis, bowling a streľba.

V mesiacoch marec - máj prebiehala **kampaň „ Vyzvi srdce k pohybu“**. Každému klientovi poradne sme ponúkli účasť v kampani- spolu 100 ale aj ďalších 100 osôb. V rovnakom počte sme rozdali listy žiakom, rodičom a pedagógom na školách a 50 dôchodcom .

25. novembra na celoslovenskom pracovnom stretnutí pracovníkov poradenských centier v Porači boli vyžrebovaní výhercovia súťaže. V kategórii detských podporovateľov súťaže získala druhú cenu 7 ročná Kristínka Vargová z Michaloviec , ktorej venovala Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť skateboard.

5.6.2015 sme zorganizovali „ Športový deň“ pre zamestnancov RÚVZ v počte 36. Disciplíny ako loptové hry, turistika, alebo voľnočasové ako plavba jachtou či jazda na koni boli vítaným sprestrením pre telo i pre psychiku zamestnancov. Občerstvenie v podobe zdravých jedál, ovocia a zeleniny rovnako osožili . Z akcie je zhotovená i fotodokumentácia.

3.Tabak , alkohol , drogy

Tabak - klienti poradne majú možnosť meraní prístrojom Smokerlyzer na zhodnotenie CO a karboxyhemoglobínu . V našich podmienkach nemáme nadstavbovú poradňu na odvykanie závislostí, ale v rámci prevencie a zvlášť pre mladých ľudí, ktorí prichádzajú na naše pracovisko na exkurziu ponúkame toto meranie . Taktiež počas prednášok pre mladých ľudí na školách ponúkame okrem edukácie toto meranie, keďže je veľký predpoklad, že medzi študentmi je množstvo fajčiarov. Spolu počas roka bolo uskutočnených 250 meraní.

V mesiaci február a marec- prednášky zamerané na prevenciu vzniku závislosti na II. ZŠ pre druhý stupeň, jedna prednáška na SOU cirkevnom v Michalovciach./ spolu 100 edukovaných/ Príprava akcie v spolupráci s pracovníkmi Okresného riaditeľstva policajného zboru Michalovce a Mestskou políciou pre stredoškolákov. Spolu to bolo 10 prednášok o prevencii závislostí / fajčenie, drogy...../ pre 300 študentov

Na základných školách v okresoch Michalovce a Sobrance to bolo taktiež 7 prednášok pre žiakov druhého stupňa ZŠ / Podhorod', Špeciálna škola Sobrance, Žbince a 3 ZŠ Michalovce / 200 edukovaných/

9.9.2015 je Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme . Na základe požiadavky zrealizovať aktivity k tomuto dňu, sme informácie zverejnili na web stránke RÚVZ Michalovce. V meste Michalovce a Sobrance sme požiadali jednotlivé cirkvi, aby na znak úcty, že nám táto skutočnosť nie je ľahostajná, zazneli o 9.09 hod zvony.

Prednášky Alkohol a ženy a Fetálny alkoholový syndróm boli odprezentované :

7.9.2015 – Gymnázium Sobrance – pre 60 žiakov

9.9.2015 – v Zemplínskom osvetovom stredisku Michalovce pre študentky SOU cirkevného a pre širšiu verejnosť v počte 50 poslucháčov

10.9.2015 – na RÚVZ Michalovce počas kurzu pre budúce mamičky „ Čakáme na bociana“ – pre 7 žien

Október – november 2015

Súčasťou celoslovenského výskumu je **prierezová štúdia o vplyve zdravotnej výchovy na prevenciu alkoholovej závislosti**. Štúdiu koordinuje Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na základe plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020.

Prieskumu sa zúčastnilo 3 300 ľudí zo Slovenska.

RÚVZ Michalovce pri plnení tejto úlohy oslovilo 68 respondentov, ktorí anonymne vyplnili dotazník so 47 otázkami o alkohole.

V mesiaci november bola táto úloha ukončená a údaje boli zaznamenané a odoslané podľa požadovaných kritérií.

Európsky týždeň boja proti drogám 16. – 20.11.2015

Na základe ponuky prejavili záujem :

Cirkevná základná škola ul. Volgogradská Michalovce – Téma : Príznaky užívania drog a alkoholu u detí – 3 prednášky spolu pre 90 žiakov 7,8 a 9 ročníka

III.ZŠ Moskovská ul. Michalovce – Téma – Negatívny vplyv alkoholu, drogových i vzťahových závislosti na sexuálne a reprodukčné zdravie človeka – 2 prednášky - 75 žiakov 8 a 9 ročníka

IV. ZŠ. Komenského ul. Michalovce – Prevencia drogových závislostí – 2 prednášky - 90 žiakov 8 – 9 ročníka

Dodatočne požiadali o prednášky Zemplínske osvetové stredisko Michalovce – pre stredné školy mesta Michalovce a ZŠ Pavlovce nad Uhom.

Vzhľadom na túto skutočnosť pokračujeme v edukácii aj v tomto týždni a v mesiaci december. Budú to ďalšie dve prednášky 150 študentov.

Formou letákov a brožúr sme informovali žiakov ZŠ a SŠ v okrese Michalovce a Sobrance.

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

2 prednášky pre I. stupeň ZŠ o hygiene , čistote rúk, prostredia v ktorom žijeme, ochrane prírody, vodných zdrojov pri príležitosti Svetového dňa vody 22. marca.

a., pracovné prostredie

b., životné prostredie

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1.Kardiovaskulárne ochorenia – 2 prednášky v Zemplínskom osvetovom stredisku Michalovce pre 50 osôb.

2.Diabetes mellitus – 1 prednáška pre 50 osôb v ZOS.

Pozvaní boli hostia ZOS – v rámci aktivít mesta – verejnosť vo vekovom rozpätí 40 – 70 rokov.

14. november – Svetový deň diabetu – v tomto roku pod heslom „ **Diabetes mellitus a pohybová aktivita**“. Uverejnili sme letáky na web stránke a vo vestibule RÚVZ a zaslali sme emailom ponuku pre stredné školy spolu s propagačným materiálom.. Na základe tejto informácie školy prejavili záujem o prednášky, ktoré budeme realizovať postupne aj po novembri 2015.

V klube dôchodcov - Straňany to boli 2 prednášky pre 50 poslucháčov.

Témam KVCH ochorení sa venujeme počas celého roka, doteraz boli zrealizované 3 prednášky v spolupráci so Zväzom postihnutých a Zemplínskym osvetovým centrom Michalovce.Zúčastnilo sa ich 120 seniorov.

Pre stredoškóľakov to boli 2 prednášky spolu pre 120 študentov .

3.Vybrané nádorové ochorenia – prednáška pre 30 seniorov v Klube dôchodcov na tému Prevencia onkologických ochorení, psychosociálne aspekty pri ochoreniach a výživa onkologických pacientov.

Prevencia prsníkových ochorení – dotazníkový prieskum o samovyšetrovaní prsníkov u mladých dievčat . Stredné odborné učilište cirkevné , 50 dievčat .

B. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

- v mesiacoch január a február distribúcia materiálu na prevenciu chrípky , v MŠ a I stupni ZŠ informácie o otužovaní, pohybe a zdravej výžive ako prevencii pred ochoreniami horných dýchacích ciest.
- distribúcia edukačného materiálu na prevenciu hepatitídy typu A,B
- od septembra edukácia o prevencii chrípkových ochorení a význame očkovania proti chrípke

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Informácie o dôležitosti fyzickej aktivity sú súčasťou edukácie v základnej poradni. Každý klient dostáva odporúčania na základe výsledkov Testu zdravé srdce.

V priebehu roka sa venujeme téme formou prednášok na všetkých stupňoch škôl i seniorom. V spolupráci s HDM distribuujeme edukačný materiál týmto cieľovým skupinám .

Projekt COSI – Childhood Obesity Surveillance Initiative, je súčasťou národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Do projektu boli zapojené deti vo veku 7 – 7,99 rokov, 40 detí z mestských škôl a 40 z vidieckých. Merania pozostávali z určovania váhy, výšky, obvodu pásu a bokov i vyplnenia dotazníkov.

Celkovo bolo zameraných 43 detí z mesta a 51 z vidieka / ZŠ Švermu, ZŠ P. Horova, ZŠ kpt. Nalepku, ZŠ Palín, Rakovec, Trhovište a Zalužice/

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu – celonárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Do kampane sme sa zapojili aj v tomto roku, vyzývame širokú verejnosť , aby nevedla sedavý spôsob života. Nedostatok pohybovej aktivity sa podieľa významnou mierou na zvyšovaní chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ako sú ateroskleróza so všetkými dôsledkami, vysoký krvný tlak, nadváha, obezita, cukrovka 2. Typu, niektoré druhy rakoviny, ochorenia a funkčné poruchy pohybového ústrojenstva.

Povzbudzujeme čo najviac ľudí, aby sa zapojili do kampane a venovali sebe aspoň 30 minút pohybových aktivít denne a žili zdravšie.

Kampaň prebieha od 23.3 do 14.6.2015 Záujemcom sme rozdali účastnícke listy, ktoré budú zasielať sami na RÚVZ Banská Bystrica

25. novembra na celoslovenskom pracovnom stretnutí pracovníkov poradenských centier v Porači boli vyžrebovaní výhercovia súťaže. V kategórii detských podporovateľov súťaže získala druhú cenu 7 ročná Kristínka Vargová z Michaloviec , ktorej venovala Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť skateboard.

9.3 Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015

Doteraz sme absolvovali dve pracovné stretnutia.

2.2.2015 na MZ SR sa Mgr. Dagmar Erdélyiová zúčastnila prezentácie projektu Zdravé komunity spojeného s diskusiou a dohodnutím práce príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva na uvedenom projekte.

9.3.2015 sa konalo druhé pracovné stretnutie k bližšej špecifikácii úloh v rámci projektu Zdravé komunity zvolaného na podnet zástupcov neziskovej organizácie Zdravé komunity a MZ SR.

Rokovalo sa o možnostiach školenia asistentov zdravia, harmonograme workshopov, možnostiach prenájmu, zadefinovania problematických lokalít z hľadiska zdravotno – hygienickej situácie.

18.9.2015 sme po čase opäť dostali email, ktorý informuje o ďalšej činnosti v programe a to : obsahový rámec workshopov, memorandum o spolupráci, rozdelenie lokalít a kontakty koordinátorov.

V decembri na porade regionálnych hygienikov boli odprezentované ďalšie návrhy o spolupráci RÚVZ a komunitných pracovníkov v daných regiónoch.

V našich podmienkach sa zatiaľ v roku 2015 neuskutočnili žiadne aktivity.

K plneniu úloh programu pristúpime od januára 2016 podobne ako aj v minulých rokoch.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Súčasťou celoslovenského výskumu je **prierezová štúdia o vplyve zdravotnej výchovy na prevenciu alkoholovej závislosti**. Štúdiu koordinuje Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na základe plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020.

Prieskumu sa zúčastnilo 3 300 ľudí zo Slovenska.

RÚVZ Michalovce pri plnení tejto úlohy oslovilo 68 respondentov, ktorí anonymne vyplnili dotazník so 47 otázkami o alkohole.

V mesiaci november bola táto úloha ukončená a údaje boli zaznamenané a odoslané podľa požadovaných kritérií.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu aktívneho starnutia

9. marca v spolupráci so Zväzom telesne postihnutých a Zemplínskym osvetovým strediskom Michalovce prednáška Prevencia srdcovocievnych ochorení

16. – 21. marca celosvetová akcia Týždeň mozgu organizovaná Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou.

Pre seniorov sme pripravili prednášku, diskusiu, plnenie logických úloh, vedomostný kvíz, pracovné listy. Spolu pre 80 seniorov.

V máji to boli ďalšie prednáška týkajúce sa zdravého životného štýlu, pohybu i duševného zdravia. Spolupracovali sme so seniormi i počas športovej olympiády ./ vid'. rozpis k Svetovému dňu pohybu - odsek 1/

Október mesiac úcty k starším:

Každoročne sa o niečo viac venujeme starším v mesiaci október, podľa pokynov ÚVZ pripravujeme aktivity „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“- vyšetrenia budeme realizovať v Pavlovciach nad Uhom / 30 seniorov/, ďalšie aktivity ako prednášky Osteoporóza, Očkovanie, Chráňte si svoje zdravie.....v 7 kluboch dôchodcov v Michalovciach.

V závere mesiaca október zasielame hodnotiacu správu na ÚVZ o seniorských aktivitách v ktorej uvádzame, že spolu bolo zrealizovaných 7 prednášok pre 200 účastníkov na tému Osteoporóza, Diabetes mellitus, Alzheimerova choroba, KVO.....Edukačný materiál, ktorý sme obdržali z ÚVZ – osteoporóza a odhaľte včas riziko mozgovej cievnej choroby sme použili pre všetky kluby dôchodcov v okrese i pre klientov poradne vo veku 60 a viac rokov. Podľa plánu sme vyšetřili i 30 seniorov /hodnota celkového cholesterolu, TK, BMI/ na vidieku, konkrétne v obci Pavlovce nad Uhom.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

1. Zdravie matky a novorodenca – realizujeme lokálny projekt „Čakáme na bociana“

Kurz prebieha formou prednášok na ktoré sú pozvaní lektori z odboru pôrodnictva a gynekológie, pediatrie, anesteziológie, rehabilitácie.

V I. štvrťroku kurz neprebíhal v týždni od 13.4.2015 / 5 mamičiek/

V II. štvrťroku podobne – od 15.6.2015 / 5 mamičiek/

V III. štvrťroku – od 14.9.2015 / 7 mamičiek/

„Čakáme na bociana“

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

- Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí.

Program kurzu „Čakáme na bociana“

I. Tehotenstvo, cvičenie v tehotenstve

1. Privítanie
2. Vstupný dotazník
3. Vnútromaternicový vývoj dieťaťa a priebeh tehotenstva + diskusia – MUDr. Dzurjová gynekologicko-pôrodnické odd. Svet zdravia Michalovce
4. Bezbolestný pôrod + diskusia – MUDr. Zobka a MUDr. Somošová, OAAIM Svet zdravia Michalovce
5. Výživa v tehotenstve + diskusia – RÚVZ Michalovce Ing. Hubal'ová

II. Pôrod, cvičenie pred pôrodom a dýchacie techniky

1. Pôrod + diskusia – MUDr. Dzurová gynekologicko-pôrodnické odd. Svet zdravia Michalovce
2. Cvičenie v tehotenstve – praktické cvičenie – Mgr. Dagmar Erdélyiová, RÚVZ Michalovce
3. Film – Pôrod
4. Návšteva pôrodnice a novorodeneckého oddelenia Svetu zdravia Michalovce

III. Prvý rok života, ukážky cvičení po pôrode

1. Odber pupočníkovej krvi + diskusia – EUROCORD Slovakia, MVDr. Bérešová
2. Očkovanie detí + diskusia – DAHE Karin Záviská, RÚVZ Michalovce
3. Dojčenie – prednáška + diskusia – Ing. Hubal'ová, RÚVZ Michalovce
4. Cvičenie v tehotenstve – praktické cvičenie – Mgr. Dagmar Erdélyiová, RÚVZ Michalovce a Fetálny alkoholový syndróm
5. Film – Dojčenie

IV. Starostlivosť o dieťa s praktickými ukážkami kúpania, prebaľovania, relaxačné cvičenia

1. Starostlivosť o dieťa - praktická ukážka kúpania a prebaľovania– Bc. Hrubá, vrchná sestra novorodeneckého oddelenia Svetu zdravia Michalovce
2. Dieťa v prvom roku života + diskusia – MUDr. Fil'ková- detská lekárka
3. Diskusia

4. Výstupný dotazník

Premietanie filmov, relaxačná hudba

Lektori

lekár GPO– vnútro maternicový vývoj, vyšetrenia počas tehotenstva, pôrod, exkurzia na pôrodnicu

lekár OAİM – bezbolestný pôrod (epidurálna anestézia)

lekár NO – exkurzia na novorodenecké oddelenie

lekárka detskej ambulancie – starostlivosť o dieťa v prvom roku života, choroby, zdravotné prehliadky

RÚVZ – očkovanie, výživa v tehotenstve a dojčenie, cvičenie počas tehotenstva a dýchacie techniky pred a pri pôrode

Realizácia projektu:

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

2. Výživa a fyzická aktivita

3. Infekčné choroby

4. **Úrazy a násilie** – spolupracujeme s odd. HDM , ktoré realizuje projekt Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí v širšom kontexte, t.j. druh úrazu, miesto a mechanizmus vzniku a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania v predchádzajúcich rokoch.

V 3.Q 2015 sa projekt riešil so 7 – 10 ročnými žiakmi ZŠ Vinné - 30 žiakov, ZŠ Moskovská-35 žiakov. Údaje boli zadané do databázy.

5. Životné prostredie

6. **Dorastový vek** - 21.1 a 18.2. na SOŠ Strážske - 2 prednášky o dospievaní, pohlavných ochoreniach a prostitúcii

7. **Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie** - regionálny projekt „Mentálna anorexia“ začíname prednáškovou činnosťou a dotazníkovým prieskumom na druhom stupni ZŠ a stredných školách. Za rok 2015 je to 100 dotazníkov na Hotelovej akadémii v Michalovciach.

Doteraz to boli j 4 prednášky pre 100 študentov na SOU cirkevnom a Hotelovej akadémii v Michalovciach o anorexii.

Do tejto skupiny môžeme zaradiť aj prednášku o prevencii závislostí a to bola téma fajčenie na ZŠ Úbrež pre 30 žiakov , ZŠ Blatné Remety 30 žiakov a I. ZŠ Moussona Michalovce 30 žiakov.

Regionálny prieskum - projekt „Saunováčik“

Od septembra 2015 začíname monitoring chorobnosti škôlkarov. IX. MŠ v Michalovciach prevádzkuje saunu pre deti. Účinky saunovania sú už oddávna známe, no dospeli sme k rozhodnutiu - začať sledovať chorobnosť detí saunovaných i nesaunovaných v tomto zariadení. Sledovanosť bude spočívať v mesačnom hlásení na ochorenia horných a dolných dýchacích ciest, ich prípadné komplikácie či ochorenia súvisiace s imunitou detí , prípadne iné. Cieľom je odpozorovať účinky saunovania .

Prvé hlásenie nám zaslali z MŠ v novembri, keďže prevádzkovanie sauny začali až k 1. novembru. Vyhodnotenie uskutočníme v závere školského roka v júni 2016.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.

9.6.2 Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – STOMATOHYGIENA

Cieľom je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

K 30. decembru sme zrealizovali prednášky pre štyri MŠ v Michalovciach, Zalužiciach a Zemplínskej Širokej a Ložine spolu pre 100 detí a 3 ZŠ pre 90 detí.

9.7 CINDI program SR

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie nás všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

V rámci aktivít Poradne zdravia toto všetko postupne realizujeme v základnej poradni a zdravotno výchovnými preventívnymi postupmi.

RÚVZ Michalovce pripravilo lokálny projekt „Prevencia KVCH a tichej ischémie myokardu“ – aktívny skrining zameraný na odhaľovanie a stanovenie miery k-v rizika u vybraných klientov s využitím EKG prístroja a kondičnej ergometrie, prevencie obezity a nadváhy prostredníctvom prístrojového vybavenia.

K decembru 2015 spolu vyšetrených – 25 klientov.

Od začiatku roka 2015 bolo v základnej poradni vyšetrených 540 klientov.

Okrem základných biochemických vyšetrení krvi na cholesteroly, triglyceridy, glukózu, merania TK, vypočtu BMI, WHR, im boli ponúknuté merania prístrojom Smokerlyzer. Záujem prejavilo 200 klientov.

Všetci boli poučení o zdravom životnom štýle. Individuálnym prístupom k jednotlivým klientom sa snažíme o znižovanie rizika vzniku chronických neinfekčných ochorení, nezdravých návykov a závislostí.

9.8 TOHES / Tobacco and Health Educational Survey/ štúdia o zdravom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre**

1 HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY IV (NATIONAL ACTION PLAN FOR ENVIRONMENT AND HEALTH – NEHAP IV.)

1. V rámci tejto úlohy prebieha plnenie regionálneho prioritného cieľa č. 3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším s osobitným dôrazom na detskú populáciu (1.4).

2. Realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam súvisiacich s užívaním pitnej vody

V rámci tejto úlohy sú priebežne riešené problémy s kvalitou vody v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný vodovod a to v obci Ladice, Neverice, Host'ovce a Kostol'any pod Tríbečom v okrese Zlaté Moravce a v obci Jelšovce v okrese Nitra.

Súčasťou tejto úlohy je aj monitorovanie kvality vody z verejných vodných zdrojov – pramene, artézske studne v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa s dôrazom na prítomnosť ťažkých kovov vo vode. V priebehu roka 2015 boli odobraté vzorky vôd na overenie kvality vody – tieto zdroje vykazujú kolísavú kvalitu vody, hlavne po stránke mikrobiologickej (hlavne pramene v meste Nitra).

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Jedná sa o medziodborový projekt oddelenia hygieny životného prostredia a hygieny detí a mládeže. Tento pilotný projekt je zameraný na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách. V priebehu roka 2015 sa pokračovalo v zbere dotazníkov a na dvoch vybraných školách bol uskutočnený aj environmentálny monitoring.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V rámci plnenia projektu boli vykonané odbery vzoriek vôd na kúpanie z letných a termálnych kúpalísk počas LTS 2015 aj na prítomnosť Legionelly sp. Ani v jednom prípade nebola zistená ich prítomnosť.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.5 POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

1. Uplatňovať všetky dostupné metódy a formy skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo so zabezpečením zdravotno-výchovných aktivít pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Aj v roku 2015 sa pracovníci oddelenia zamerali na Svetový deň vody a Svetový deň životného prostredia. K týmto dňom boli uskutočnené nasledovné aktivity :

V rámci Svetového dňa vody, ktorý sa v roku 2015 niesol v znamení motta „Voda a udržateľný rozvoj“ bolo zabezpečené bezplatné vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov pracovníkmi odboru OCHA N-testom na prítomnosť dusičnanov

a dusitanov. Celkovo bolo vyšetrených 150 vzoriek vôd. Obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov, o vyhovujúcich zdrojoch vôd v obciach okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, o prameňoch v meste Nitra a verejných vodných zdrojoch v obciach uvedených okresov, o kvalite vody verejných vodovodov v dozore RÚVZ Nitra, o zdravotných indikáciách v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody, o ochranných pásmach vodných zdrojov najmä v súvislosti s haváriami /poradenstvo bolo poskytované pri osobnej návšteve na RÚVZ, telefonicky resp. v teréne v rámci výkonu ŠZD / a pod. Na webovú stránku RÚVZ bol daný aktuálny príspevok oddelenia HŽP k Svetovému dňu vody o aktivitách RÚVZ k tomuto významnému dňu a zhodnotenie kvality vody verejných vodovodov okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce za rok 2014. Zhotovené boli tiež 2 panely na danú tému.

K Svetovému dňu životného prostredia bol zhotovený informačný panel.

Pre informovanosť obyvateľov sme využívali aj médiá, internetovú stránku a elektronickú poštu.

2. Na úseku zdravotnej výchovy a poradenstva obyvateľom v rámci oddelenia pracuje počas celého roka **environmentálna poradňa zdravia**.

2 PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

Oddelenie PPL RÚVZ so sídlom v Nitre v sledovanom roku 2015 sa zúčastnilo na plnení nasledovných programov a projektov:

č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane Azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu na narúšajú endokrinný systém

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia

2.2.1. Zdravé pracoviská

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci plnenia uvedených Programov a projektov bolo realizovaných 762 výkonov zameraných na riešenie problémov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Úloha č.2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 52 prípadoch boli použité kontrolné

listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk, chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory a biologické faktory.

Zamestnávateľa predkladali na schválenie prevádzkové poriadky samostatne alebo v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky. V 46 prípadoch boli prevádzkové poriadky schválené spolu s uvedením priestorov do prevádzky a v 43 prípadoch boli prevádzkové poriadky posúdené a schválené na základe samostatných žiadostí o posúdenie prevádzkových poriadkov. Súčasťou týchto dokumentov bol zároveň aj posudok o riziku.

Zo strany zamestnávateľov bolo predložených 28 návrhov na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác a 14 návrhov na zrušenie rizikových prác.

V priebehu roku 2015 bol pracovníkmi oddelenia PPL RÚVZ Nitra v rámci plnenia programov a projektov štátny zdravotný dozor zameraný aj na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov uvedenej v § 30 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva a o zmene a doplnení niektorých zákonov – zabezpečovať zdravotný dohľad pre svojich zamestnancov podľa § 30a a 30d. Na základe výsledkov týchto kontrol možno konštatovať, že v prípadoch, kedy zamestnávateľa nezabezpečujú zdravotný dohľad subjektmi oprávnenými na tieto činnosti, je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík často nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci.

Kontroly s týmto zameraním boli pracovníkmi oddelenia PPL vykonané celkom v 309 subjektoch, z toho v 99 subjektoch s určenou rizikovou prácou. Môžeme konštatovať, že všetky kontrolované subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami majú zabezpečenú PZS. Boli prípady zamestnávateľov, ktorým v zmysle platnej legislatívy nevyplýva povinnosť mať zabezpečený zdravotný dohľad tímom PZS, ale vzhľadom na výskyt viacerých rizikových faktorov v pracovnom prostredí a väčší počet zamestnancov majú uzatvorenú zmluvu s PZS.

Úloha č. 2.1.1. Rizikové práce

Dozorná činnosť vychádzala z priorit a bola osobitne zameraná na:

- práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú toxické, veľmi toxické látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.
- prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území (okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce) sa spracovávajú v programe ASTR 2011. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore a na základe údajov zaslaných zamestnávateľmi na RÚVZ. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počtov exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov, kategórií rizikových prác a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov o meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ. V roku 2015 bolo vydaných 42 nových rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií (z toho počtu vyhlásenie RP: 28, zrušenie RP: 14).

Z celkového počtu 5017 dozorovaných organizácií v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 152 organizácií s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 4 146, z toho 931 žien.

V období roku 2015 bolo vykonaných 99 kontrol rizikových pracovísk s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych

úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločností, najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

V podnikoch, kde už boli rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva v minulosti vyhlásené rizikové práce, sme sa zamerali na prehodnotenie pracovných podmienok, úroveň expozície zamestnancov jednotlivým rizikovým faktorom a na plnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami. Pri posudzovaní návrhov na určenie rizikových prác na nových pracoviskách resp. pri nových pracovných činnostiach bola pozornosť zameraná na dôsledné hodnotenie posudkov o riziku, zaradovanie zamestnancov na rizikové práce na základe zdravotnej spôsobilosti na výkon práce a úroveň ochranných opatrení na zníženie rizík na pracovisku.

V dozorovanom území bolo v roku 2015 novozaradených resp. prehodnotených na rizikové práce celkom 311 zamestnancov (z toho 16 žien). Z uvedeného počtu v 3. kategórii 307 zamestnancov (16 žien), v 4.kategórii 4 zamestnanci (0 žien).

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby. Problémom aj naďalej sú zamestnávatelia s malým počtom zamestnancov, pre ktorých zabezpečenie dohľadu nad pracovnými podmienkami znamená značné finančné zaťaženie.

Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi - od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby a následným vytváraním nových alebo zánikom existujúcich prevádzok a pracovných miest v regióne.

Úloha č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Dozorná činnosť bola zameraná na:

➤ Uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších doplnkov a zmien. V sledovanom období bolo vykonaných celkom 71 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi. Celkovo bolo schválených 56 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika.

Najvýznamnejším podnikom zameraným na chemickú výrobu na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je významný z hľadiska počtu zamestnancov aj z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčikovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie. Podnik v priebehu roku 2015 priebežne predkladal na schválenie aktualizované a doplnené prevádzkové poriadky resp. ich zmeny, posudky o riziku pri práci s chemickými faktormi v súvislosti s novou klasifikáciou chemických látok a chemických zmesí podľa zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

- V roku 2015 bolo komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami vydaných 62 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (z toho v 6 prípadoch na základe skúšky pred komisiou, v 56 prípadoch na základe predložených dokladov a dĺžke odbornej praxe). V uvedenom roku nebola na RÚVZ so sídlom v Nitre uplatnená ani jedna žiadosť o vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.
- Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. V roku 2015 bolo evidovaných 71 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a práce zabezpečovali osoby s odbornou spôsobilosťou na výkon uvedených činností.
- Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami riadia odborne spôsobilé osoby.

Úloha č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

- Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. v znení neskorších doplnkov a zmien v praxi. Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú chemické karcinogény a mutagény v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych (Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre) a veterinárnych pracoviskách (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) a v laboratórnych zariadeniach výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra). V roku 2015 bolo vykonaných 12 kontrol zameraných na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : KTL ZM a.s. Zlaté Moravce, Treban AT s.r.o. Machulince, Duslo a.s. Šaľa, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble, ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble a FN Nitra, ŠN Sv.Svorada Zobor, Nitra, BIA Plastic and Plating Technology Slovakia, s.r.o., Čab). Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na pracoviskách vrátane preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci a dodržiavanie opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Prehodovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi v existujúcich zariadeniach (Duslo, a.s., Šaľa, Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada, Nitra, MUDr. Gremeň, onkologická ambulancia Šaľa, Ústav ekológie lesa, Nitra, Secop, s.r.o., Továrenská 49, Zlaté Moravce a SLUŽBA Nitra, s.r.o., Pražská 33, 949 01 Nitra, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble a ÚŠKVBL, Biovetská 34, Nitra, FN Nitra, ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble) ako aj výskyt chemických karcinogénov a mutagénov v novozriadených prevádzkach (BIA Plastic and Plating Technology Slovakia, s.r.o., Čab).
- Bolo vydaných 76 posudkov (70 rozhodnutí a 6 stanovísk) na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v spolupráci s Národným referenčným centrom pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre.
- Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré sú povinní plniť pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

➤ ŠZD bol tiež zameraný na zisťovanie používania chemických látok, ktoré sú zakázané alebo ich používanie je obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Úloha č. 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Prešetrovanie hlásenia podozrenia na profesionálne ochorenie podľa položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ bolo v roku 2015 vykonané v 2 prípadoch:

V 1. prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania z DNJZ - dg. Sy canalis carpi dx. v podniku SEBN SK SE Bordnetze – Slovakia s.r.o. zamestnanca v profesii formovačka káblových zväzkov. Zo záverov šetrenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a charakteru vykonávaných pracovných činností bolo konštatované, že vykonávaná práca pravdepodobne súvisí so vznikom choroby z povolania.

Na uvedenom pracovisku bolo podozrenie na výskyt choroby z povolania hlásené a prešetrované opakovane. Práce sú z hľadiska fyzickej záťaže zaradené do 2. kategórie zdravotného rizika. Z dôvodu opakovaného výskytu choroby z povolania z DNJZ v profesii formovačka káblových zväzkov na danom pracovisku bolo zamestnávateľovi nariadené zabezpečovať preventívne lekárske prehliadky u zamestnancov danej profesie vo frekvencii 1 x za 2 roky. V posudku o riziku sú pre zamestnávateľa doporučené opatrenia na zabránenie vzniku profesionálnych ochorení z DNJZ.

V 2. prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania z DNJZ - dg. Sy zmrznutého ramena v podniku Konsberg Automotive Slovakia, s.r.o. Vráble u zamestnanca v profesii operátor UZ zväračiek. K hodnoteniu novej príčinnej súvislosti medzi ochorením a podmienkami práce bolo potrebné vyžiadať od zamestnávateľa podrobné hodnotenie zdravotných rizík z DNJZ pre danú profesiu. Z týchto dôvodov bolo potrebné predĺžiť lehotu na vybavenie na 90 dní a šetrenie v roku 2015 nie je ukončené.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia:

2.2.1. Zdravé pracoviská

Projekt „Zdravé pracoviská“ realizujeme v spoločnosti DUSLO a.s., Šaľa zameranej na chemickú výrobu.

Plnenie programu „Zdravé pracoviská“ v spoločnosti Duslo a.s. Šaľa je zamerané na :

- analýzu zdravotného rizika na pracoviskách :
 - s kombinovaným účinkom nebezpečných chemických faktorov
 - na pracoviskách ktoré používajú v technologických procesoch NCHF klasifikované ako karcinogény kat. 1A, 1B, 2.
- Upresnenie zdravotného rizika z expozície zamestnancov NCHF na základe osobných odberov a analýz vzoriek ovzdušia.
- analýzu zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k profesionálnym rizikám na základe posudkových záverov z LPP

Závod Duslo, a.s. Šaľa patrí k najvýznamnejším spoločnostiam chemického priemyslu na Slovensku. Výrobný program je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, polyvinylacetátových a polyakrylátových lepidiel, disperzií, rôznych špeciálnych produktov organickej a anorganickej chémie a produktov horčíkovej chémie. Od roku 2005 je súčasťou medzinárodného holdingu AGROFERT Holding, a.s., globálne pôsobiaceho v chemickom priemysle, poľnohospodárstve a potravinárstve. Súčasťou Dusla a.s. je od r. 2006 závod Istrochem, a.s. Bratislava. Celkový počet zamestnancov je 2036/401, z toho v Šali - 1788/359. Zdravotný dohľad na pracoviskách zabezpečuje zamestnávateľ vlastnou

pracovnou zdravotnou službou od r. 2006, na základe oprávnenia – rozhodnutia ÚVZ SR č. OPPL-5589/2006-Oj zo dňa 19.9.2006.

Z hľadiska charakteristiky pracovných podmienok na jednotlivých pracoviskách sú najčastejšími rizikovými faktormi hluk - s počtom exponovaných 326/8, chemické faktory spôsobujúce vznik kožných ochorení - 233/12, chemické faktory - 162/2, pevný aerosol - 110/17, ionizujúce žiarenie - 4/0, laserové žiarenie 3/3. Celkový počet zamestnancov zaradených k 30.6.2015 do 3. kategórie zdravotného rizika z expozície škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je 571/26.

Pri závode Duslo a.s. Šaľa je zriadené Centrum zdravotnej starostlivosti, v ktorom sa zabezpečujú pre zamestnancov lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci, rehabilitačné programy v rámci rekondičných pobytov a zamestnanci sa môžu každoročne zúčastniť vyšetrenia rizikových faktorov - TK, triglyceridy, celkový cholesterol, cukor., u zamestnancov Duslo, a.s. V rámci spolupráce sú osoby s nepriaznivými vyšetrenými parametrami odporúčené do Poradne ochrany zdravia pri práci RÚVZ so sídlom v Nitre na poskytnutie poradenstva resp. na zaradenie do intervenčného programu zameraného na ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

V závode sa realizovali spoločné previerky PZS a BT služby, ktorých sa zúčastnili i zástupcovia zamestnancov. Závery týchto spoločných previerok sú poskytnuté pri výkone štátneho zdravotného dozoru .

Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k zdravotným rizikám u zamestnancov Duslo a.s. Šaľa sa realizujú podľa vypracovaného harmonogramu v CZS Duslo Šaľa. Lekárske posudky sú dokumentované na predpísaných tlačivách v zmysle legislatívy a sú archivované. V roku 2013 nebol zaznamenaný prípad podozrenia na chorobu z povolania, ani ohrozenie chorobou z povolania. Nebol zaznamenaný ani prípad iného poškodenia zdravia vplyvom práce a pracovných podmienok.

V spolupráci s PZS Duslo, a.s. sme priebežne pokračovali v realizácii intervenčných aktivít zameraných na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov v závode Duslo, a.s. Šaľa

V roku 2015 bol z dôvodu prehodnotenia zdravotného rizika zamestnancov na pracoviskách na ktorých sa používajú v technologických procesoch NCHF klasifikované ako karcinogény kat. 2 uskutočnený výber týchto pracovísk a pracovných činností spojených s vystavením zamestnancov týmto NCHF.

Z dôvodu požiadavky zamestnávateľa o zavedenie 12 hod. pracovnej zmeny na pracoviskách Výrobnej jednotky disperzií a lepidiel, kde sa používa vinylacetát - v súčasnosti klasifikovaný ako karcinogén kat. 2 (ale prebieha proces jeho preklasifikácie do kat. 1B) so zaradenými prácami do 3. kat. rizika z dôvodu expozície zamestnancov chemickým faktorom, bolo Odborom laboratórnych činností RUVZ Nitra vykonané stanovenie priemerných aj krátkodobých koncentrácií VAC v pracovnom ovzduší na týchto konkrétnych pracoviskách:

Výrobná jednotka disperzií a lepidiel:

- Prevádzka Duvilaxov
chemický faktor – vinylacetát,
počet profesií – 6,
- Prevádzka finalizácie, expedície a skladov
chemický faktor – vinylacetát
počet profesií – 4.

Na základe vyhodnotení výsledkov meraní bolo zistené prekročenie priemerných koncentrácií VAC v pracovnom ovzduší na pracovisku Prevádzka Duvilaxov, namerané

priemerné koncentrácie VAC v pracovnom ovzduší na ostatných pracoviskách neprekračovali povolený limit. Pre uvedené pracoviská Prevádzky Duvilaxov a Prevádzky finalizácie, expedície a skladov bolo nariadené vykonať opatrenia týkajúce sa úpravy pracovných postupov, riešenia odsávania nebezpečných škodlivín z pracovného ovzdušia a dôsledného používania vhodných OOPP na ochranu dýchacích ciest.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

V súlade s témou informačnej kampane Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) na aktuálne obdobie - „Spolupráca pri prevencii rizík“ boli zamerané aj spoločné dozorné aktivity orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva v SR.

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011. Dňa 22.6.2015 oddelenie PPL RÚVZ Nitra uskutočnilo spoločné pracovné stretnutie vedúcich oddelení PPL RÚVZ v Nitrianskom kraji a zástupcov IP Nitra, na ktorom boli určené konkrétne podniky a určený dátum vykonania previerok so zameraním na zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov a na prevenciu rizík pri práci v prevádzkach obchodných reťazcov, v ktorých je výskyt viacerých rizikových faktorov.

V roku 2015 každé RÚVZ v NR kraji vykonalo 1 spoločnú previerku s orgánom inšpekcie práce, celkom 5 spoločných previerok za Nitriansky kraj.

RÚVZ so sídlom v Nitre uskutočnil spoločnú previerku s IP Nitra v prevádzke veľkoobchodu Metro Cash and Carry, Nitra - v spoločnosti je vyhlásená riziková práca z titulu rizikového faktoru – záťaž chladom na oddeleniach ryby, mlieko a mäso v 3. kategórii. Rizikovú prácu vykonáva 31 zamestnancov. Pracovná činnosť na oddeleniach, kde je vyhlásená riziková práca je ručná manipulácia s chladenými a mrazenými komoditami potravinového charakteru - naskladňovanie, vyskladňovanie a ukladanie tovaru v mraziacich boxoch, chladiacich boxoch a vitrínach v skladoch a predajných priestoroch. Pri ŠZD bolo zistené, že zamestnávateľ zabezpečil hodnotenie zdravotných rizík pri záťaži teplom a chladom, pri práci s chemickými faktormi, z dôvodu psychickej pracovnej záťaže a pri ručnej manipulácii s bremenami. Zdravotný dohľad je zabezpečený pracovnou zdravotnou službou TEAMPREVENT SANTÉ, s. r. o.

Zo ŠZD vyplynuli nasledovné opatrenia:

- zabezpečiť hodnotenie rizík pri práci v hluku pre profesiu pokladníka (impulzný hluk pri používaní čítačiek čiarových kódov tovaru),
- zabezpečiť hodnotenie fyzickej záťaže pre profesiu pokladník, recepčná (práca dlhodobá v stoji), pracovných polôh z hľadiska fyziológie práce pri vykladaní a dokladaní tovarov do regálov,
- zabezpečiť vypracovanie prevádzkového poriadku pre práce v nadmernej záťaži chladom a predložiť na schválenie.

V apríli r. 2016 bude vykonaná následná previerka zameraná na kontrolu splnenia daných opatrení.

> Okrem spoločných previerok spolupracujeme s inšpektormi práce pri výkone štátneho zdravotného dozoru pri kolaudačných konaniach, pri konaniach o zmene účelu užívania stavieb alebo pri šetrení podnetov a sťažností zo strany zamestnancov poukazujúcich na porušovanie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja

v štvrtročných intervaloch. V roku 2015 sa uskutočnili 3 pracovné stretnutia za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v NR kraji a Inšpektorov práce Nitra, na ktorých bola konštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

Úloha č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Kontroly boli zamerané na zhodnotenie pracovného prostredia a spôsobu výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam tam pracujúcich zamestnancov, zhodnotenie prispôsobenia práce zamestnancov v zmysle § 52 ods.1 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. a v zmysle § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 124/2006 Z.z.

V sledovanom období roku 2015 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 13 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 10 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky a v 3 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

V roku 2015 zamestnanci oddelenia PPL RÚVZ so sídlom v Nitre vykonali previerky v 5 spoločnostiach, pre ktoré už boli orgánom na ochranu zdravia vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky a na uvedených pracoviskách pracovné činnosti vykonávali zamestnanci so zdravotným obmedzením. Boli to nasledovné subjekty:

- Terra Bona Zlaté Moravce, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 23 ktorí vykonávajú rôzne manuálne činnosti podľa typu zákazky (viazanie, strihanie, meranie, skladanie medzifázovej izolácie, triedenie komponentov a optická kontrola káblových prevodoviek, meranie, strihanie, balenie a kontrola bužírky, ručná výroba darčekových predmetov, a i...).
- DeLUX ZPS, a.s. Vráble, ktorej predmetom činnosti je výroba, balenie, skladovanie a distribúcia OOPP s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 23 z toho 16 žien.
- EUROtoner, s.r.o., Nitra, ktorý zamestnáva 3 zamestnancov so zdravotným postihnutím a ktorí vykonávajú pomocné tlačiarenské práce.
- Totum s.r.o. Šaľa – fotografické práce, s 1 zamestnancom do zdravotným postihnutím.
- Mesto Šaľa - so 4-mi zamestnancami so zdravotným postihnutím v profesii obsluha kamerového systému.

V uvedených subjektoch sa kontrolovalo dodržiavanie pracovných podmienok a pracovného režimu zamestnancov so zdravotným postihnutím určených v rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov ako chráneného pracoviska resp. chránenej dielne do prevádzky. Kontrolou bolo zistené, že prevádzkovatelia pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia a pre pracovníkov boli vytvorené vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu napr. bezbariérovým prístupom na pracovisko, dodržiavaním osobitného režimu práce (skrátенý pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny,...), zabezpečením vhodných ergonomických sedadiel, situovaním pracovísk mimo priestorov s rizikovými faktormi (pracoviská bez expozície hluku a chemickým škodlivinám), zabezpečením vyhovujúcich zariadení na osobnú hygienu (WC, umyvárky, sprchy, denná miestnosť), atď.

Vzhľadom k tomu, že chránené pracoviská nie sú vytvorené na pracoviskách s významnejším výskytom rizikových faktorov, kontrolné listy neboli použité.

V rámci kontrol neboli zistené zásadné nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov na ochranu zdravia ľudí ako ani podstatné zmeny podmienok na pracoviskách oproti skutočnostiam uvedeným v rozhodnutiach na uvedenie priestorov do prevádzky. Zmeny sa týkali väčšinou počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na daných pracoviskách. V prípade prijatia nových zamestnancov na tieto pracoviská s iným zdravotným postihnutím

zamestnávateľa požiadali orgán na ochranu verejného zdravotníctva o vydanie stanoviska k rozšíreniu počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcej prevádzke.

Zamestnanci so zdravotným postihnutím mali preukázanú zdravotnú spôsobilosť na výkon konkrétnych pracovných činností, potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti pre týchto zamestnancov v prevažnej miere boli vystavené územne príslušnými všeobecnými lekármi.

Pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní zamestnanci oddelenia PPL poskytovali zamestnávateľom aj budúcim zamestnancom poradenstvo a konzultácie týkajúce sa postupu pri podávaní žiadostí, vytváraní špecifických pracovných podmienok a požiadaviek na priestorové usporiadanie pracovísk.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – 31.12. 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Nitra	10	3	18	18	71	-	-	-	

3 HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci monitorovania obsahu jódu v kuchynskej soli, ktorý je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu bol v súlade s plánom na rok 2015 zabezpečený odber 24 vzoriek kuchynskej soli. V odobratých vzorkách jedlej soli bol laboratórne zisťovaný obsah KI a KIO₃. Vo všetkých laboratórne vyšetrených vzorkách jedlej soli bol zistený obsah KI v rozmedzí legislatívou stanovenej hodnoty 15-35 mg/kg KI, pričom priemerný obsah KI bol 23,01 mg/kg. Vzorky boli odobraté zo zariadení spoločného stravovania.

Vo vzorkách jedlej soli bol zároveň laboratórne zisťovaný aj obsah ferokynidu draselného, pričom bolo zistené, že všetky vzorky vyhoveli požiadavke podľa prílohy II časť E nariadenia komisie (EÚ) č. 1129/2011, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

V rámci úlohy sledovania bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) zamestnanci RÚVZ so sídlom v Nitre odobrali 1 vzorku (keramický nôž, krajina pôvodu Čína) za účelom zistenia stupňa migrácie ťažkých kovov do simulačného média - roztoku kyseliny octovej za určených podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí. Laboratórnym rozborom bolo zistené, že vyšetrená vzorka vyhovovala požiadavkám legislatívy

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V rámci úlohy, ktorej cieľom je kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok a kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom, bolo v súlade s plánom k 31.12.2015 odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov za účelom sledovania regulovaných látok, zakázaných látok resp za účelom kontroly pravdivosti tvrdení

- 4 výrobky pre dospelých (mlieka, gély, lotiony a vody) za účelom kontroly regulovaných konzervačných látok (4-chlór-m-krezol, 4-chlór-3,5xylenol, benzalkónium chlorid, bromid, sacharinát, benzetónium chlorid, triklosan, chlórbutanol, kyselina salicylová a jej soli, kyselina 4-hydroxybenzoová, jej soli a estery) vonných látok (linalool, citral), označovania a overenie mikrobiologickej kvality

- 3 výrobky pre deti (šampóny, peny a gély do kúpeľa a na sprchovanie, vody lotiony mlieka) na kontrolu konzervačných látok (kyselina 4-hydroxybenzoová jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli, kyselina benzoová a benzoan sodný, chlórbutanol, kyselina propionová) označovania, overenie mikrobiologickej kvality a testu stability

- 3 vzorky pre dospelých na onduláciu vlasov a mihalnic za účelom stanovenia regulovaných látok (kyseliny tioglykolovej, pH, formaldehydu) a kontroly označovania.

Vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali požiadavkám legislatívy. Výsledky odberov ďalších 5 vzoriek kozmetických výrobkov sme ešte neobdržali. Jedná sa o nasledovné odbery:

- 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – farby na vlasy za účelom stanovenia regulovaných látok (m-aminophenol, resorcinol, 4-amino-2-hydroxytoluene, toluene-2,5diaminesulfate) zakázaných látok (o- phenyldiamine, m-phenyldiamine, o- aminophenol) a kontroly označovania
- 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých (krémy a telové mlieko) deklarujúce prítomnosť koenzýmu Q10 za účelom stanovenia prítomnosti koenzýmu Q10, kontroly pravdivosti tvrdení a označovania

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – kyseliny sorbovej a jej solí, kyseliny benzoovej a jej solí, glykozidov steviolu a sledovanie príjmu dvoch aromatických látok – mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy.

Projekt bol v roku 2015 realizovaný na vzorke 20 respondentov, pričom vybraná vzorka populácie bude zložená z rovnakého počtu ľahko pracujúcich žien (10) a mužov (10) v dvoch vekových kategóriách a to od 19 - 34 rokov a od 35 do 54 rokov v počte po 5 respondentov. Sledovala sa 24 hodinová spotreba potravín, pokrmov a nápojov

V rámci úlohy bol vykonaný odber 5 vzoriek potravín s predpokladaným obsahom sledovaných prídavných látok a aróm. Jedna vzorka obilninových škoricových mušličiek na stanovenie obsahu kumarínu , jedna vzorka dropsov s príchut'ou eukalyptovo-mentolovou na stanovenie mentofuránu, dve vzorky nealkoholických nápojov na stanovenie obsahu sledovaných konzervačných látok, jedna vzorka stolového sladidla na stanovenie obsahu glykozidov steviolu. Všetky vzorky obsahom sledovaných prídavných látok vyhovovali požiadavkám legislatívy.

4 HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Projekt realizovali odborné zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže a odboru laboratórnych činností RÚVZ v Nitre. V roku 2014 boli do projektu zapojené 4 ZŠ v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra. V prvej etape bol zabezpečený dotazníkový prieskum. V roku 2015 sme na vybraných školách pokračovali v zbere dotazníkových údajov pre naplnenie požadovaného počtu respondentov a uskutočnila sa realizácia environmentálneho monitoringu na školách, ktorý zabezpečoval Odbor laboratórnych činností.

Zber dotazníkových údajov o charaktere prostredia škôl a tried, o jeho vplyve na zdravie detí a učiteľov sme realizovali vo vykurovacom období – v mesiacoch február až marec 2015 na 4 ZŠ:

- ZŠ, Beethovenova ul. č. 1, 949 11 Nitra,
- ZŠ, Nábřežie mládeže č. 5, 949 01 Nitra,
- ZŠ s MŠ, 925 71 Trnovec nad Váhom č. 302,
- ZŠ, Litoměřická ul. č. 32, 951 93 Topoľčianky.

Do projektu boli zapojené 4 ZŠ, z toho 2 mestské a 2 vidiecke, pričom vždy jedna mestská (ZŠ, Nábřežie mládeže, Nitra) aj jedna vidiecka škola (ZŠ Trnovec nad Váhom) sú po komplexnej stavebno-technickej rekonštrukcii vonkajších aj vnútorných priestorov, a naopak

vybraná druhá mestská (ZŠ Beethovenova, Nitra) a druhá vidiecka škola (ZŠ Topoľčianky) sú rekonštruované len čiastočne. Všetky 4 školy sú umiestnené v typizovaných účelových budovách.

Pri výbere ZŠ sme zohľadnili aj lokalizáciu vo vzťahu k potencionálnym zdrojom znečistenia vonkajšieho ovzdušia:

- ZŠ, Nábrežie mládeže, Nitra – centrum mesta,
- ZŠ Beethovenova, Nitra – periféria mesta, husto zastavaná obytná časť (sídliisko),
- ZŠ Trnovec nad Váhom – vidiek, viacero zdrojov znečistenia ovzdušia v okolí,
- ZŠ Topoľčianky – vidiek, bez zdrojov znečistenia.

Zber vo všetkých školách sa uskutočnil v priebehu jedného vyučovacieho týždňa. V každej škole boli vybrané 3 triedy 4.-6. ročníka a zber bol uskutočňovaný od žiakov vo veku 9 – 12 rokov v počte cca 25 žiakov v každom vybranom ročníku. Dotazníky boli kódované v súlade s metodikou pre zachovanie anonymity respondentov. Následne sme zabezpečili naplnenie elektronickej databázy požadovanými údajmi.

Celkovo bolo zozbieraných 464 dvoch typov dotazníkov od žiakov o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch a dotazníka o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov (v roku 2014 - 340 dotazníkov, v roku 2015 - 124 dotazníkov), ďalej 288 dotazníkov od rodičov o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka (v roku 2014 - 224 dotazníkov, v roku 2015 - 64 dotazníkov).

Koordinátori prieskumu vyplňali v spolupráci s vedením školy, resp. so správcami školských budov ďalšie dotazníky, ktorých bolo celkovo 48:

- Dotazník s názvom Školská inšpekcia bol vyplňaný na školách, na ktorých sa realizoval aj environmentálny monitoring - ZŠ Beethovenova Nitra a ZŠ Trnovec nad Váhom (celkovo 6 dotazníkov),
- Dotazník o škole obsahoval všeobecné informácie (4 dotazníky) a podrobnejšie informácie o budove školy (7 dotazníkov),
- Formulár Kontrola zariadení pre osobnú hygienu (4 formuláre),
- Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove, kontrola vlhkosti, plesní vo vnútorných priestoroch školy (celkovo 7 dotazníkov),
- Dotazník týkajúci sa fajčenia, ktorí vyplňali pedagogickí zamestnanci školy (spolu 20 dotazníkov, v každej škole 5 zamestnancov).

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku Prieskum ESPAD u študentov ZŠ a SŠ v SR

ESPAD je celoeurópsky školský prieskum o alkohole a drogách u žiakov a študentov s cieľom získať štandardné a vzájomne porovnateľné informácie o celkovom výskyte fajčenia, pitia alkoholu a užívania nelegálnych drog u európskej mládeže. Od roku 1994 sa v SR uskutočnilo už 6 cyklov reprezentatívnych školských prieskumov o zneužívaní návykových látok u žiakov a študentov základných a stredných škôl.

Úloha sa uskutočnila v spolupráci s Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog Ministerstva zdravotníctva SR, Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave a Úradu verejného zdravotníctva SR v Bratislave. Štatistik prieskumu zabezpečil náhodný výber reprezentatívnej vzorky žiakov a študentov. Koordináciu prieskumu a zber údajov v teréne zabezpečili odborné pracovníčky odd. HDM RÚVZ so sídlom v Nitre v termíne 23.03. – 02.04.2015. Zber sa realizoval u žiakov 9. ročníkov ZŠ, 1.-4. ročníkov SŠ a 5.-8. ročníkov osemročných gymnázií.

Dotazníkový zber bol zabezpečený u 120 žiakov a 600 študentov na nasledovných školách: ZŠ s MŠ, Alekšince; ZŠ Viliama Záborského, Levická, Vrábľa; Spojená škola, Slančíkovej ul., Nitra; Gymnázium, Golianova ul., Nitra; Gymnázium sv. Cyrila Metoda pri

Spojenej katolíckej škole, Farská ul., Nitra; Gymnázium Juraja Fándlyho, Ul. Hlavná, Šaľa; ZŠ obchodu a služieb, Ul. SNP, Zlaté Moravce. Celkovo bolo zozbieraných 720 dotazníkov.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Zamestnankyne odd. HDM zabezpečili zber a elektronické spracovanie 119 dotazníkov zameraných na monitorovanie úrazovosti u detí školského veku. Do projektu boli zapojené 2 ZŠ: ZŠ Veľké Zálužie (vidiecka) a ZŠ Škultétyho (mestská). V každej škole boli vybrané dve triedy II. stupňa cca po 30 detí. Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Zber dotazníkov bol realizovaný u rodičov týchto detí. Databáza údajov bola po naplnení zaslaná gestorovi úlohy – ÚVZ SR.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 spolupracoval RÚVZ v Nitre na riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou.

Realizácia projektu zahŕňala rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. SZO bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých krajín. Pred zahájením projektu bolo zabezpečené informovanie zákonných zástupcov detí formou aktívneho informovaného súhlasu, pričom do projektu boli zapojené len deti, ktorých rodičia s ich účasťou súhlasili. Počas merania detí bol vyplňaný dotazník pre meranie detí, do ktorého boli zaznamenávané: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, komorbidita.

Merania sa uskutočnili u detí od 7-7,99 roka v termíne do 15.12.2015 vo vybraných školách (ZŠ kniežaťa Pribinu, Ul. A. Šulgana, Nitra, ZŠ Veľké Zálužie a ZŠ Lehota). Deti sme merali v škole vo vyhradenej miestnosti. Na meranie sme použili prenosné digitálne váhy s presnosťou 0,1 kg, prenosný (antropometer) výškomer, neelastický meter na meranie obvodu pása a bokov. Deti boli vyzuté, v ľahkom oblečení, ev. v spodnej bielizni. Parametre sa merali s presnosťou na desatinu – (0,1 kg, 0,1 cm).

V roku 2016 budeme pokračovať v realizácii projektu a vyplnené údaje z Dotazníka pre meranie detí budeme vkladať do e-formy. Po zadaní údajov do e-formy sa bude kompletné databáza aj s vyplnenými dotazníkmi zasielať na Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Odbor verejného zdravia.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú regionálnym aktivitám v oblasti plnenia NP starostlivosti o deti a dorast, najmä zabezpečujeme vzdelávacie a zdravotno-výchovné aktivity. Aktivity sú cielené predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to zvyšovaním konzumácie ovocia a zeleniny, nahrádzaním sladkých jedál ovocím a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom.

V rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže. Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom. Výkonom ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Pribežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.

Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

RÚVZ so sídlom v Nitre ďalej zabezpečil v rámci Európskeho týždňa boja proti drogám interaktívne prednášky na ZŠ so zameraním na prevenciu zneužívania alkoholu a vytváranie aktívneho protidrogového postoja. Prednášky pre 259 žiakov 8. – 9. ročníkov na piatich základných školách realizovali odborné zamestnankyne oddelenia HDM počas tretieho novembrového týždňa (16. – 20.11.2015) a to na nasledovne: na ZŠ Topoľčianky, Litomeřická 32 (8. ročník – 39 žiakov, 9. ročník – 35 žiakov), na ZŠ Beethovenova, Nitra (8. ročník – 32 žiakov, 9. ročník – 27 žiakov), na ZŠ Nábřežie mládeže, Nitra (8. ročník – 28 žiakov, 9. ročník – 31 žiakov), na ZŠ Levická, Vráble (8. ročník – 32 žiakov, 9. ročník – 27 žiakov), na ZŠ Výčapy – Opatovce (7. ročník – 19 žiakov, 8. ročník – 36 žiakov, 9. ročník – 12 žiakov).

V roku 2015 sme realizovali 3 zdravotno-výchovné aktivity spojené so sledovaním rizikových faktorov neprenosných ochorení hromadného výskytu u vybraných dospelých pracovníkov na nasledovných školách: ZŠ Výčapy-Opatovce, ZŠ Levická, Vráble, ZŠ, Litomeřická, Topoľčianky. Pre personál sme zabezpečili vyšetrenia vybraných parametrov kardiovaskulárnych rizík. Zúčastneným klientom boli odmerané nasledovné ukazovatele: antropometrické vyšetrenie (BMI), biochemické vyšetrenie (celkový cholesterol), somatické vyšetrenie (štandardné meranie tlaku krvi, % telesného tuku). Na základe zhodnotenia zistených výsledkov a po posúdení ukazovateľov životného štýlu boli navrhnuté vyšetreným klientom možnosti intervencie. Celkovo bolo vyšetrených 39 klientov a realizovaných 198 výkonov.

5 OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v hodnotenom období zapojená do plnenia nasledovných dvoch úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2015 bolo vykonaných spolu 126 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z celkového počtu previerok bolo 65 zameraných aj na problematiku rizikových prác. Zamestnávateľom, pracovným zdravotným službám (napr. ProCare, a.s., Bratislava, Salusé, s.r.o., Piešťany, PZS Duslo, a.s., Šaľa, ALW, s.r.o., Topoľčany, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza, PZS PYROBOSS, s.r.o., Banská Bystrica, MEDISON, s.r.o., Košice, Medicínske riadiace centrum, s.r.o., Nitra) a autorizovaným bezpečnostným technikom boli poskytnuté viaceré konzultácie k problematickému zaraďovaniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia, spracovávaným posudkom o riziku a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a zamestnancov. Boli zaznamenané a v odôvodnených prípadoch prešetrované prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch pracovníkov defektoskopie vo WIZACO NDT, s.r.o., Levice, nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra a operátorov FNsP Nové Zámky, FN Nitra a FORLIFE, n.o., Komárno. Na základe predložených návrhov na prehodnotenie zaradenia prác v prostredí laserového žiarenia boli zrušené rizikové práce na laserových pracoviskách Pavel Uharček – LASPO, Malý Lapáš a MUDr. Ladislav Czako, Šaľa a nanovo vyhlásená riziková práca so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (defektoskopické pracovisko) a laserovom pracovisku (ambulancia FBLR) v Duslo, a.s. Šaľa. Po presťahovaní pracoviska nukleárnej medicíny prevádzkovaného spoločnosťou IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bola vyhlásená riziková práca z titulu rizikového faktora ionizujúceho žiarenia pre práce vykonávané v nových priestoroch. Prehodnotená bola riziková práca vykonávaná s laserom v Ambulancii pre manuálnu medicínu a Ambulancii všeobecného a telovýchovného lekárstva MUDr. Ján Baťalík, Šahy – pracovisko Nitra (výmena lasera triedy 3B za laser triedy 4, rozšírenie počtu profesií vykonávajúcich laseroterapiu) a riziková práca bola tiež vyhlásená pre používanie laserov na novozriadenom pracovisku Dermatovenerologickej ambulancie DERMACENTER v Nitre, prevádzkovanom spoločnosťou DC MEDICAL, s.r.o., Košice.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúceho žiarenie (34 pracovníkov, z toho 16 žien) a 16 subjektov s rizikovou prácou v riziku laserového žiarenia (46 pracovníkov, z toho 33 žien). Vo všetkých prípadoch ide o 3. kategóriu rizika. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa v porovnaní so stavom ku koncu roka 2014 významnejšie nezmenil, v prípade pracovníkov v riziku laserového žiarenia sa mierne zvýšil.

Riziková práca z titulu rizikového faktora ionizujúceho žiarenie je v spádovej oblasti RÚVZ Nitra vyhlásená v spoločnostiach IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra (pracovisko nukleárnej medicíny), KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra (výkon intervenčných kardiologických zákrokov na operačných sálach) a Duslo, a.s. Šaľa (výkon defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi a technickými rtg prístrojmi na stálom a dočasných defektoskopických pracoviskách).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa pri každej previerke kontroluje u jednotlivých prevádzkovateľov splnenie povinnosti zabezpečenia zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami podľa požiadavky § 30 ods.1 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z.z. v znení

neskorších predpisov. Najčastejšou formou jeho zabezpečenia je dodávateľským spôsobom (cca 70%), a to buď tímom pracovnej zdravotnej služby alebo autorizovaným bezpečnostným technikom. Nezabezpečenie zdravotného dohľadu bolo konštatované pri 8 subjektoch, pričom 4 z nich sú prípady, keď subjekt nemá žiadnych zamestnancov a ostatné prípady boli v štádiu riešenia napr. ak začínajúci podnikateľský subjekt.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza ASTR_2011, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy, ktoré sú tiež poskytované rôznym subjektom na základe ich vyžiadania. Jedna pracovníčka Pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením zabezpečuje zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami pre RÚVZ Nitra.

Úloha č. 5.3: Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Úloha má za cieľ zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok aplikovaných pacientom pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov, stanoviť veľkosť kolektívnych dávok obyvateľov z jednotlivých typov rádiologických vyšetrení a zhodnotiť celkovú kolektívnu dávku populácie Slovenskej republiky z lekárskeho ožiarenia. Na základe výsledkov úlohy budú navrhnuté nové národné diagnostické referenčné úrovne pre vybrané typy rádiologických vyšetrení.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina zo zástupcov pracovísk ochrany zdravia pred žiarením ÚVZ SR, RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice a RÚVZ Nitra. Problematikou úlohy sa zaoberali aj celoslovenské porady pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením v SR konané v dňoch 3.-4.2.2015 v Modre-Harmónii a 18.3.2015 na ÚVZ SR v Bratislave.

Úloha je rozdelená na oblasť nukleárnej medicíny a oblasť klasickej rádiodiagnostiky. V oblasti klasickej rádiodiagnostiky bolo dohodnuté riešenie úlohy v 1. fáze na pracoviskách počítačovej tomografie, nakoľko CT vyšetrenia veľkou mierou prispievajú k celkovej kolektívnej dávke obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia. Podľa vyplnených formulárov vychádzajúcich z metodiky podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 boli získané údaje zo všetkých CT pracovísk na Slovensku vrátane 10 diagnostických CT pracovísk prevádzkovaných v Nitrianskom kraji (3 v okrese Nitra, 2 v okrese Topoľčany, 3 v okrese Levice, 1 v okrese Nové Zámky a 1 v okrese Komárno). Celoslovenské spracovanie údajov (cca 40 000 pacientov) podľa vypracovanej metodiky zabezpečuje gestor úlohy.

V súvislosti s hodnotením veľkosti ožiarenia pacientov zakúpil RÚVZ Nitra v roku 2015 počítačový program CT-Expo V 2.4 na stanovenie efektívnych a orgánových dávok pri vyšetreniach počítačovou tomografiou (napr. za posledné 4 roky prešetroval RÚVZ Nitra 5 prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných pacientok pri CT vyšetreniach, pričom niektoré dávky na plod boli softvérovo stanovené až Státnim úradom pro jadernou bezpečnost, Praha).

V problematike nukleárnej medicíny boli v dvoch vlnách zozbierané údaje zo všetkých pracovísk na Slovensku. Naposledy boli gestorovi úlohy zaslané zo spoločnosti IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, ako jediného pracoviska nukleárnej medicíny v Nitrianskom kraji, požadované údaje o všetkých vykonaných vyšetreniach za rok 2014, a to údaje o počtoch vyšetrení podľa jednotlivých kódov zdravotných poisťovní, vrátane názvu a popisu vyšetrenia, s uvedením druhu aplikovaného rádiofarmaka a veľkosti priemernej aplikovanej aktivity, ako aj informácie o počtoch sprievodných CT vyšetrení. ÚVZ SR výsledky o radiačnej záťaži pacientov vyšetovaných metódami nukleárnej medicíny spracuje (orgánové a efektívne dávky podľa odporúčania ICRP 103) a zverejní vo výslednej správe. Prípadné nové národné diagnostické referenčné úrovne budú zakomponované do novej

legislatívy v radiačnej ochrane, ktorá sa v súčasnosti tvorí transponovaním smernice Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013 do slovenskej legislatívy v termíne do 6. februára 2018.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Zabezpečovanie realizácie IP patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillancie a kontroly prenosných ochorení, čo je jeden zo základných cieľov Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva.

6.1 Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillancie a kontroly prenosných ochorení sme v roku 2015 zabezpečovali:

- sledovanie a dispenzarizáciu nosičov HBsAg a anti HCV pozitívnych osôb
- epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej a regionálnej úrovni,
- využívame SRV na zabezpečenie výmeny informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva,
- surveillancie nemocničných nákaz, vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas roka 2015 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrt, tetanus, divý kašeľ, žltáčka typu A a typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 6 prípadov ochorenia na TBC u dospelých osôb, 14 ochorení na pertussis, 11 akútnych ochorení na VHA, 6 ochorení na VHB a 2 ochorenia na pneumokokovú meningitídu.

Kontrola plnenia imunizačného programu

Plnenie IP a priebeh imunizácie detí sa kontroloval viacerými spôsobmi:

V roku 2015 bolo hlásených praktickým lekárom pre deti a dorast 208 odmietnutí povinného očkovania zákonným zástupcom dieťaťa. Individuálne pohovory uskutočňujeme v poradni pre očkovanie na základe žiadosti rodičov o konzultáciu vo veci povinného očkovania.

V priebehu sledovaného obdobia boli priebežne poskytované telefonické konzultácie ako aj písomné vyjadrenia pre pediatrov týkajúcich sa očkovania.

PZS boli pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení ako aj aktuálnych informácií na úseku verejného zdravia.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky o možnosti očkovania rôznych druhov očkovaní, ktoré nie je hrazené zo základného zdravotného poistenia a tiež o možnosti očkovania osôb pred cestou do zahraničia.

6.2 Surveillancie infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 2919 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých bolo vykonané poradenstvo a podávanie informácií (1754-krát), ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach (spolu 235-krát), kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Spolupracujeme s klinikou lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV, CL Bratislava, SYNLAB Ilava,

HPL Galanta, Levice, Komárno, ALPHA MEDICAL Bratislava), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

V ohniskách hepatítid boli vydávané rozhodnutia RH o lekárskom dohľade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nálezom v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 23 poranení). U kontaktov novozistených nosičov HBsAg (27 prípadov) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatítidach (11- krát VHA, 6 - krát VHB, 1- krát VHC, 5- krát VHE, 5- krát chronická VHB a 14- krát chronická VHC) boli nariadené protiepidemické opatrenia s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. Pri negatívnych výsledkoch (VHA a VHB) bolo zahájené očkovanie.

Evidujeme 17 novodiagnostikovaných anti HCV pozitívnych osôb, z nich 14- krát bola sérologicky potvrdená chronická VHC.

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V sledovanom období sme zabezpečili 26 odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku.

6.3 Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania.

- vložených 3925 hlásení o prenosných ochoreniach

- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO (26 odberov – 14 izolátov)

- týždenné spracovanie hlásení v systéme rýchleho varovania o MES na regionálnej a krajskej úrovni (spolu 87- krát)

6.4 Nozokomiálne nákazy (NN)

Za rok 2015 evidujeme zo zdravotníckych zariadení okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa spolu 743 nozokomiálnych ochorení, z ktorých 283 (t.j. 38,1%) bolo aktívne vyhladaných v spolupráci s ústavom klinickej mikrobiológie.

V rámci vykonávania surveillancie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach. Za rok 2015 sme vykonali 426 previerok spojených s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia. Taktiež boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov. Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach zasadala 3-krát (v Špecializovanej nemocnici Nitra – Zobor, v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie a v Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce).

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky v nemocniciach v Nitre a v Zlatých Moravciach na oddelení centrálnej sterilizácie, operačných sálach, ako aj v ostatných ambulanciách a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Skontrolovaných bolo 629 sterilizačných prístrojov a bolo odobratých 358 sterov z prostredia a sterilného materiálu, 26 vzoriek vzduchu z operačných sál a 36 dezinfekčných prostriedkov na zistenie účinnosti. Rozhodnutím regionálneho hygienika boli 9-krát schválené priestory zdravotníckeho zariadenia s prevádzkovými poriadkami, 15-krát prevádzkové poriadky ambulancií, 63-krát boli poskytnuté konzultácie k prevádzkovým poriadkom a 337-krát bolo skontrolované dodržiavanie zákona č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov .

U 7-mich pacientov, ktorí boli počas hospitalizácie v zdravotníckom zariadení v kontakte s osobou s pozitívnym nálezom *Klebsiella pneumoniae* produkujúca karbapenemázu boli nariadené odbery materiálu v zmysle Odborného usmernenia pre

diagnostiku a protiepidemické opatrenia pri výskyte bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie.

Na KAIM v Nitre bola dňa 5.8.2015 hlásená pozitívna kultivácia *Klebsiela pneumoniae* CPE zo spúta od hospitalizovaného pacienta, ktorý bol preložený z nemocnice L.Dérera v Bratislave (tu hosp. od 6.6. do 30.7.2015). Na KAIM v Nitre od prijatia umiestnený na izolačke. Na oddelení boli v ten istý deň nariadené protiepidemické opatrenia spojené s odberom vzoriek od 15-tich spolupacientov aj chorého – 3 po sebe nasledujúce dni odbery stolice. Výsledky od všetkých spolupacientov boli negatívne na KP CPE, iba chorý bol aj kolonizovaný. Odbery od spolupacientov boli realizované počas ďalšej hospitalizácie 1-krát týždenne (všetky výsledky negat.), dňa 25.8.2015 pacient exitoval na kardiorespiračné zlyhanie.

V priebehu mesiacov máj a jún bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie bronchoskopov v 4 zdravotníckych zariadeniach 3x vo FN Nitra (KAIM - operačná sála, ambulancia pneumológie a ftizeológie a ORL ambulancia) a v ŠN Sv. Svorada Zobor na pracovisku endoskopie. Odoberatých bolo celkom 31 sterov a 3 dezinfekčné prostriedky na zistenie účinnosti.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení sa pracovníci odd. epidemiológie podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri individuálnych aj hromadných akciách zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, BMI, cholesterolu, glukózy, telesného tuku a poradenstva.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení pracovníci odd. epidemiológie sa podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri akciách individuálnych aj hromadných, zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, BMI, cholesterolu, glukózy, telesného tuku a poradenstva.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení.

V roku 2015 sme vykazovali 32 epidémií: A02 (7x), A08.0 (2x), A08.1 (2x), A09 (8x), B15 (2x), B86 (9x), J10 (2x). Z celkového počtu epidémií malo 6 nozokomiálny pôvod (A08.0 - 2x, A09 – 1x, J10 - 2x, B86 – 1x).

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali spolu 12 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. V troch vzorkách boli stanovené enterovírusy, a to 2 - krát Echovírus 6 a 1 - krát Cocksackie B 5.

Virologické vyšetrenie odoberatých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov negatívne.

6.8. Prevencia HIV/AIDS - testovanie, poradenstvo, sledovanie

Laboratórna diagnostika HIV

V spolupráci s Ústavom klinickej mikrobiológie FN v Nitre v rámci nariadenia zvýšeného zdravotného dozoru zameraného na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bolo vykonané vyšetrenie anti-HIV1, anti-HIV2 a vyšetrenie antigénu 23 krát pri zistení poranenia zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ v Nitre.

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Jej činnosť bola vykonávaná plynule počas celého roka 2015 na základe požiadaviek klientov. Poradňa poskytla odborné poradenstvo 22-om klientom. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 44 návštev a 22 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 22 sér a v šiestich prípadoch bol vydaný certifikát do zahraničia. Poradňu navštívili 17 mužov a 5 žien. Bolo vykonaných 19 anonymných vyšetrení. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

6.9. Poradne očkovania

Na RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadená poradňa očkovania, ktorej základným cieľom je konzultačná činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním - poskytovanie informácií o povinnom a odporúčanom očkovaní, o indikáciách a kontraindikáciách očkovania, o zložení vakcín a nežiaducich účinkoch po očkovaní. Na web stránke je zverejnená jej obsahová náplň ako aj termín jej činnosti. Vzhľadom k tomu, že doteraz nebolo potrebné po zažiadaní konzultácie uskutočniť osobné stretnutie v uvedenom čase, konzultácie boli vybavované okamžite.

Podľa obsahovej stránky to boli konzultácie pred cestou do zahraničia, konzultácie k problematike povinného pravidelného očkovania, v problematike odporúčaného očkovania (spolu 51 - krát).

9.10 Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V rámci programu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ (5.5.2015 sa uskutočnil 7. ročník) vyhláseného WHO, ktorý bol v tomto roku zameraný na pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc a informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi a dôležitosť dodržiavania 5 momentov hygieny rúk.

Vykonané boli tieto aktivity:

1. Informácie o danej kampani boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ.
2. Elektronickou poštou boli rozposlané materiály o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi (prednáška a letáky) vedeniu nemocníc a vrchným sestram nitrianskeho okresu (Fakultná nemocnica v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra a Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie), Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce, štyrom dialyzačným centrámi (dvom v Nitre, Zlatých Moravciach a v Šali), Kardiocentru a.s. v Nitre, Hospic sv. Bernadety v Nitre, Avelane clinic s.r.o., Alegreta-očné centrum Nitra, Medicínske centrum Pro Care s.r.o., MKP Centrum s.r.o., Jednodňová nitrianska chirurgia, s.r.o. Nitra, zariadenia sociálnej starostlivosti (Olichov, Borinka, Viničky, Nitrava) a ambulantné zariadenia – v Poliklinike Duslo Šaľa.
3. Edukácia zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk bola realizovaná prostredníctvom vrchných sestier na seminároch jednotlivých oddelení.
4. Prednáška bola prednesená aj študentkám SZŠ a poslucháčom ošetrovateľstva na UKF v Nitre.

5. Stery z rúk zdravotníckych pracovníkov sme odobrali : FMC dialyzačné stredisko Nitra a Imunoalergológia s.r.o. – očné oddelenie sv. Otílie – operačná sála
 6. Pri kontrole ŠZD sme vykonali edukáciu s názornou ukážkou dezinfekcie rúk v 26 stomatologických a odborných ambulanciách okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.
- Priebeh Európskeho imunizačného týždňa na RÚVZ so sídlom v Nitre
V súvislosti s kampaňou EIW, ktorá sa uskutočnila v dňoch 20.4.2015 – 25.4.2015 boli realizované nasledovné aktivity:

1. Na internetovej stránke RÚVZ bola zverejnená informácia o prebiehajúcom EIW pre verejnosť. Elektronickou poštou bol zaslaný edukačný materiál o význame očkovania vo forme prednášky pre všetky zdravotnícke zariadenia - lôžkové oddelenia, domovy sociálnych služieb, detské domovy a dialyzačné zariadenia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce s názvom „ O význame očkovania.“ Informácia bola odprezentovaná na prevádzkových poradách, gremiálnych poradách, seminároch a bola vyvesená na nástenkách pred ambulanciami PZS.
2. Pre študentov a pedagógov SZŠ v Nitre a ÚKF v Nitre - Fakulty soc. vied a zdravotníctva - Katedra ošetrovateľstva bol zaslaný materiál vo forme prednášky s názvom „ EIW 2015“, „Účinnosť očkovania“ a „Vážne dôsledky odmietania očkovania.“
3. Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti boli zaslané informácie o prebiehajúcom EIW, články „ Sedem hlavných dôvodov prečo je očkovanie prioritou“, „ Očkovanie proti TBC“, „ Očkovanie do zahraničia“, „Centrá pre očkovanie rizikových detí“.
4. Pediatrom v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bol osobne doručený očkovací kalendár pre rok 2015.
5. Printovým médiám v okrese Nitra bola zaslaná informácia o prebiehajúcom EIW v SR, články „ EIW pripomenie význam očkovania“, „ Povinné pravidelné očkovanie dospelých“.
6. V spolupráci s oddelením zdravotnej výchovy RÚVZ v Nitre bola na RÚVZ vytvorená nástenná tabuľa s materiálom k danej veci a na mestskom úrade bol inštalovaný informačný panel o povinnom a odporúčanom očkovaní .
7. Počas EIW v rámci vakcinačnej poradne prostredníctvom odborných pracovníkov odboru epidemiológie boli pre verejnosť telefonicky a osobne poskytované konzultácie o povinnom očkovaní, očkovaní do zahraničia a individuálne poradenstvo u osôb s rizikovým správaním. Pre PZS bolo poskytnuté odborné poradenstvo všeobecne o povinnom a odporúčanom očkovaní.
8. V spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže RÚVZ v Nitre bola zabezpečená distribúcia edukačného materiálu o EIW pre predškolské zariadenia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - Pripomenutie významu očkovania , leták o očkovaní proti VHA. Prevádzkovatelia predškolských zariadení boli požiadaní o vyvesenie edukačného materiálu na nástenky pre rodičov.
9. Pre cieľovú skupinu 200 študentov SPU FAPZ v Nitre bola realizovaná prednáška „ Epidemiologický informačný systém a ochorenia preventabilné očkovaním“.

Činnosť odboru epidemiológie za rok 2015

Epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy bolo vykonané 3705 krát, bolo uskutočnených 646 odberov vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, vydaných 348 rozhodnutí RH, 3348 výpisov potrebných údajov k spracovaniu nákaz ev. analýz, 3272 krát bola vykonaná analýza epidemiologickej situácie, v 2924 prípadoch poradenské aktivity, kontrola HER bola vykonaná v 426 prípadoch, spracovanie chrípky a CHPO 53 – krát.

Odbor/oddelenie epidemiológie - Nitriansky región rok 2015		Počet
Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	<ul style="list-style-type: none"> ○ prvá. návšteva v ohnisku ○ opakované návštevy v ohnisku ○ počet vyšetrených osôb ○ zvýšený zdravotný dozor ○ lekársky dohľad ○ iné protiepidemické opatrenia ○ spolu: 	<p>2919 786 233 7 317 35 4297</p>
Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	<ul style="list-style-type: none"> ○ vzorky biologického materiálu celkom ○ vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia: <ul style="list-style-type: none"> ○ voda ○ potraviny ○ iné ○ spolu: 	<p>174 13 7 1 195</p>
Výpisy potrebných údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	<ul style="list-style-type: none"> ○ z chorobopisov ○ zo zdravotných záznamov ○ z laboratórnych protokolov ○ iné ○ spolu: 	<p>1599 848 876 25 3348</p>
Imunizačný program	<ul style="list-style-type: none"> ○ metodické návštevy lekárov ○ kontrola očkovania ○ kontrola skladovania očk. látok ○ prejednanie neúčasti na očkovaní ○ priestupkové konanie ○ iné ○ spolu: 	<p>62 13952 53 0 0 208 14275</p>
Práca v EPIS-e	<ul style="list-style-type: none"> ○ preberanie hlásení ○ zadávanie prípadov ○ kontrola a uzatváranie prípadov ○ spracovanie dotazníkov k epidémii ○ SRV ○ chrípka ○ spolu: 	<p>1193 3925 3925 32 87 53 9215</p>
Analýza epidemiologickej situácie	<ul style="list-style-type: none"> ○ denná ○ týždenná ○ mesačná ○ ročná ○ na požiadanie ○ príprava podkladov ○ spolu: 	<p>250 53 12 2 0 2955 3272</p>
Poradenstvo a podávanie informácií	<ul style="list-style-type: none"> ○ v zdravotníctve ○ v ohniskách rodinných ○ v ohniskách kolektívnych ○ pre verejnosť ○ v médiách ○ iné 	<p>705 1754 235 79 123 28</p>

	o spolu:	2924
Odborné analýzy	o správa o rozbor o podklad o stanovisko o spolu:	53 3 7 46 109
Prednášková činnosť	o prednášky pre verejnosť o prednášky pre ZP o spolu:	1 2 3
Publikácie pre verejnosť	o autor o spoluautor o spolu:	0 0 0
Publikačná činnosť vo odborných a vedeckých časopisoch	o autor o spoluautor o spolu:	0 0 0
Účasť na konferenciách	o aktívna o pasívna o spolu:	1 5 6
Práca na osobitných štúdiách a programoch	o príprava zadania o zber podkladov o sumarizácia o analýza o iné (príprava) o spolu:	0 0 0 0 0 0
Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		6
Plánovaný SZD v ZZ - kontrola HER a BOT	o kontroly pracoviska o opakované návštevy o odber vzoriek zo sterilných materiálov o odber vzoriek z prostredia o odber vzoriek z ovzdušia o odber vzoriek dez. prostriedkov o odber iných vzoriek o počet testovaných HVS o počet testovaných AUT o počet testovaných EO o počet testovaných FS o iná sterilizačná technika o spolu:	319 101 128 213 26 33 31 282 328 0 9 10 1480
NN - cieleňá kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	o kontroly pracoviska o opakované návštevy o odber vzoriek zo sterilných materiálov o odber vzoriek z prostredia o odber vzoriek z ovzdušia o odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov o odber iných vzoriek o počet testovaných HVS o počet testovaných AUT o počet testovaných EO o počet testovaných FS o iná sterilizačná technika o spolu:	5 1 0 17 0 3 0 0 0 0 0 0 0 26
Epidemiologické vyšetovanie	o počet osôb	0

v súvislosti s chorobou z povolania	<ul style="list-style-type: none"> ○ počet vzoriek odobratého materiálu ○ počet vyžiadaných potvrdení 	<p style="text-align: right;">0</p> <p style="text-align: right;">0</p>
Posudková činnosť	<ul style="list-style-type: none"> ○ štúdie projektov ○ konzultácie ○ spracovanie ○ kolaudácia ○ vydanie posudkov ○ spolu: 	<p style="text-align: right;">31</p> <p style="text-align: right;">63</p> <p style="text-align: right;">24</p> <p style="text-align: right;">0</p> <p style="text-align: right;">0</p> <p style="text-align: right;">118</p>
Podnety a sťažnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ počet 	<p style="text-align: right;">2</p>
Sankcie	<ul style="list-style-type: none"> ○ počet 	<p style="text-align: right;">0</p>
Rozhodnutia	<ul style="list-style-type: none"> ○ počet 	<p style="text-align: right;">348</p>
Odvovania	<ul style="list-style-type: none"> ○ počet 	<p style="text-align: right;">1</p>

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF).

Názov úradu	Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra OCHFA	1.3	Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí medzi odborová úloha (odbory HTP, PPL a OFTP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	0	0
	1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska medzi odborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	24 odber	0
	2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	546	665
	2.4	Ľudský biomonitoring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí Cd, kotinín medzi odborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP)	0	0
	3.1	Monitoring príjmu jódu Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva	115	339
	3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti	45	164
	7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, ostatné RÚVZ podľa záujmu	53	823

	7.16	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania RÚVZ Nitra, ÚVZ SR, RÚVZ Prešov, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	389	389
MŽP	7.2	Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách a oddychových zónach ÚVZ SR a RÚVZ v SR	30	60
	7.3	Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, RÚVZ Košice, ostatné RÚVZ podľa záujmu	26	156
	7.12	Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	247	4314
	6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie medzioborová úloha	141	282

Poznámky:

^a – ovzdušie

^b – objektivizácia fyzikálnych faktorov

^c – odber vzorky

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Aktualizovaný NPPZ z r. 2014 (ďalej len NPPZ) je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o medzioborovú úlohu, tak na jej plnení sa podieľajú okrem oddelenia výchovy k zdraviu aj iné oddelenia RÚVZ. Plnenie aktualizovaného NPPZ sme realizovali činnosťou vzťahujúcou sa k oblastiam preventívnych opatrení zameraných na zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

1/ Opatrenia zamerané na podporu zdravého životného štýlu

Počty zdravotno - výchovných aktivít:

-**výživa a stravovacie zvyklosti**: celkovo 61 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 29 prednášok, 2 besedy, 15 spoluprác zabezpečujúcich priebeh akcie, 15 distribúcií zdravotno – výchovných materiálov,

-**fyzická inaktivita**: 54 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 19 prednášok, 5 besied, 8 spoluprác zabezpečujúcich priebeh akcie, 22 iné aktivity, distribúcia zdravotno-výchovných materiálov,

-**tabak, alkohol, drogy**: 69 zdravotno-výchovných aktivít, z toho boli 29 prednášok, 14 spoluprác, v 8 skupinkách vykonané merania oxidu uhľnatého vo výdychu u fajačiarov

prístrojom Smokerlyzér, 18 distribúcií zdravotno-výchovných materiálov a DVD filmov „Kým stúpa dym“, „Ži pravdivo“.

2/Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia (kardiovaskulárne ochorenia, Diabetes mellitus, vybrané nádorové ochorenia)
Úlohu sme realizovali formou viacerých aktivít formou individuálnych a hromadných metód zdravotno – výchovného pôsobenia s využitím všetkých dostupných foriem a prostriedkov (zdravotno-výchovná edukácia - prednášky, konzultácie, panely, činnosti Poradne zdravia stabilnej a mobilnej). Komunikovali sme s masmédiami a pripravovali odborné informácie pre novinárov do regionálnych týždenníkov a priamych vstupov do televízneho vysielania TV Centrál.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Plnenie Národného programu prevencie nadváhy a obezity bolo zabezpečované formou individuálneho a skupinového poradenstva Poradni zdravia a aktivitami, ktoré zahŕňali organizovanie a uskutočňovanie akcií pre verejnosť, pracovné kolektívy, pre seniorov združujúcich sa v denných centrách a iné.

1. intervenčné aktivity: Z hľadiska prehľadu sme realizovali intervenčné aktivity, kde sme uskutočňovali merania antropometrických parametrov ako sú výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI, WHR, meranie tlaku krvi, pulzu, analýza prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrového svalstva, percenta tuku v tele, bazálny metabolizmus. Uvedených intervenčných aktivít sa zúčastnilo **celkovo 637 osôb** z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v nasledovných zariadeniach (Mestský úrad Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce, Vráble, Obecné úrady, Jednota dôchodcov Slovenska, obchodné centrá MAX, Tesco, Nitriansky samosprávny kraj, závod Matador Vráble, a.s., firma Low Bonner, Všeobecná zdravotná poisťovňa)

2.oblasť- výchova a vzdelávanie v oblasti výživových zvyklostí v prevencii vzniku nadváhy

- ZŠ(1.stupeň) - 12 prednášok venovaných zdravému životnému štýlu v rámci projektu „**Hravo ži zdravo**“,

- ZŠ (druhý stupeň ZŠ) - 14 prednášok a SŠ 7 prednášok. Hlavnými témami prednášok boli: Zdravý životný štýl, Zásady správnej výživy, Semafor zdravej výživy, Potravinová pyramída, Poruchy príjmu potravy, Viem čo jem ? Poruchy príjmu potravy, Význam pohybu v prevencii civilizačných ochorení., Možnosti prevencie obezity.

- Do materských škôl sme zabezpečili distribúciu edukačných materiálov - pexeso „Zahrajme sa ovocné pexeso“ a omaľovanky zamerané na problematiku zdravej výživy a prevenciu obezity), pracovné zošity pre predškolákov „Dano a Danko učia deti zdravej výžive“.

- V roku 2015 sme naďalej pokračovali v realizácii projektu „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny, predchádzanie chorobám z nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu detí s nadhmotnosťou a obezitou a tiež edukácia vo výchovno-vzdelávacom procese. Pedagogických pracovníkov sme metodicky usmerňovali pri zabezpečovaní „Dní zdravia na školách“, ktoré boli zamerané na rozšírenie informácií o ovoci a zelenine a význame ich konzumácie.

- V mesiaci máj 2015 sme participovali na celodennom športovom podujatí pre žiakov ZŠ v Lehote, ktoré sa konalo na futbalovom štadióne v Lehote. Akcia ponúkla dvojaký úžitok v spojení so zábavou. Na jednej strane to bola účasť na rôznych športových disciplínach a na druhej strane si žiaci ale aj pedagogickí pracovníci mali možnosť vypočuť si prednášky tému zdravý životný štýl – vplyv pohybovej aktivity na zdravie človeka a prevencia nadváhy a obezity. Žiaci prejavili záujem o informácie o zdravom spôsobe

života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu, ktorá sa významne podieľa na prevencii nadváhy a obezity. Na akcii sa zúčastnilo cca 120 účastníkov).

- Stredné školy – 7 prednášok (prednášky boli doplnené o meranie antropometrických údajov pomocou osobnej váhy Body compositor). Na školách sme poskytli edukačné materiály k pohybovej aktivite, správnej výžive

- Seniori – 5 prednášok (Jednota dôchodcov Šaľa, JDS Vráble, JDS Horné Lefantove, JDS Výčapy Opatovce, Zariadenie pre seniorov Nitra-Zobor) . V rámci edukačných aktivít sme odprezentovali seniorom prednášky na tému: „Význam pohybu v prevencii osteoporózy“, význam pohybu a zdravej výživy v prevencii srdcovo-cievnych ochorení. Seniorom boli ponúknuté služby mobilnej Poradne zdravia. Záujemcom sa vyšetroval celkový cholesterol a glukóza z kapilárnej krvi, meranie antropometrických parametrov (výška, váha, výpočet indexu telesnej hmotnosti - BMI, výpočet centrálnej obezity - WHR. Pomocou prístroja OMRON BF 511 na meranie telesnej stavby ľudského tela v kombinácii s lekárskou váhou sa určovalo množstvo celkového tuku v organizme, množstvo viscerálneho tuku, množstvo kostrového svalstva, hodnoty kľudového metabolizmu. Celkovo bolo vyšetrených 87 záujemcov.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Táto kampaň sa konala pod záštitou Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie na Slovensku. Realizátormi súťaže boli všetky RÚVZ v SR pod gesciou RÚVZ Banská Bystrica v rámci programu CINDI. Cieľom kampane bolo povzbudiť formou súťaže čo najviac ľudí, aby zaradili do svojho voľného času každodenne aspoň 30 minút pohybových aktivít a žili zdravšie. Súťaž prebiehala v období od 23.3.2015 – 14.6.2015.

Oddelenie výchovy k zdraviu pri RÚVZ so sídlom v Nitre v súvislosti s organizovaním kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ uskutočnilo viaceré propagačné a intervenčné aktivity rôzneho cieľového zamerania, ktoré boli realizované aj v spolupráci s inými regionálnymi inštitúciami a médiami. S cieľom prezentovať kampaň širokej verejnosti oddelenie výchovy k zdraviu kontaktovalo regionálne médiá (Nitrianske noviny MY, ECHO, Tekovské Noviny, Pardon, Rádio Lumen, televízia Centrál a televízia Nitrička), do ktorých poskytli informácie o kampani spolu s prihláškou a plagátmi „Vyzvi srdce k pohybu“ a „Pomôž dospelým členom svojej rodiny k zdraviu“.

Na začiatku intervenčnej fázy sme oslovili a požiadali o spoluprácu v oblasti propagácie viaceré inštitúcie. Prostredníctvom e-mailu sme rozposlali sprievodný list s metodickým usmernením, dvomi plagátmi a účastníckym listom (prihláškou) do všetkých základných, stredných a vysokých škôl v Nitrianskom regióne, vybraným samosprávam (MsÚ Nitra, MsÚ Šaľa, MsÚ Zlaté Moravce, MsÚ Vráble, Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja), JDS, Zariadenia pre seniorov, vybraným športovým útvarom (Miss sporty), materským centráram. Oslovili sme podniky, v ktorých pracujú prevažne osoby so sedavým zamestnaním v produktívnom veku. Účastníkom súťaže sme poskytli možnosť vyšetrení v Poradni zdravia pri RÚVZ Nitra (vstupné a výstupné vyšetrenia rizikových parametrov srdcovo-cievnych ochorení). Túto možnosť využili celkovo 15 individuálnych záujemcov. Informáciu o súťaži (plagáty) sme umiestnili do niektorých liniek mestskej hromadnej dopravy v Nitre. Prihlášky do súťaže boli distribuované aj počas preventívno – zdravotných akcií v rámci mobilnej poradne zdravia pri RÚVZ so sídlom v Nitre.

Celkovo bolo oslovených odhadom 20000 ľudí, ktorí mali možnosť dozvedieť nielen o možnosti aktívnej účasti v súťaži, ale aj o správnej výživovej a pohybovej životospráve. Prihlášky do súťaže spolu s vysvetlivkami k vypisovaniu tabuľky zostali osloveným ľuďom, ako nástroj na zaznamenávanie svojich fyzických aktivít. Po ukončení termínu súťaže

súťažiaci individuálne odoslali účastnícke listy gestorovi súťaže RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, kde bude prebiehať žrebovanie výhercov. Vlastným cieľom individuálnych účastníkov súťaže bola nie je len výhra o ceny, ale aj zamyslenie sa nad spôsobom života v zmysle sloganu kampane.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Oddelenie výchovy k zdraviu informovalo verejnosť o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu pri príležitosti svetových dní vyhlásených WHO prostredníctvom masmédií, ale aj v školských zariadeniach formou prednášok a besied. V roku 2015 bolo cielene zrealizovaných 9 prednášok pre žiakov stredných škôl (SOŠ elektrotechnická Nitra-Mlynárce, SOŠ potravinárska Cabajská, SOŠ stavebná Nitra, SOŠ stavebná na Nábřeží mládeže v Nitre).

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

V roku 2015 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Mestskými organizáciami Jednoty dôchodcov na Slovensku v Nitre, v Šali, v Zlatých Moravciach a vo Vrábľoch.

V rámci informačnej kampane „Týždeň mozgu – Brain Awareness Week“ (16.3. – 22.3.2015, ktorej cieľom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka oddelenie výchovy k zdraviu pripravilo pre seniorov 2 prednášky na tému: Demencie a životný štýl (s počtom 43 účastníkov). Prednáška sa konala pri príležitosti „Dňa otvorených dverí“. Návštevníkom boli poskytnuté edukačné materiály o Alzheimerovej chorobe.

Pri príležitosti Dni zdravia sme v spolupráci s Krajským osvetovým strediskom a Úniou diabetikov uskutočnili 3 preventívno-zdravotné podujatia v kluboch pre dôchodcov v Nitre. Členom klubu dôchodcov sme odprezentovali 3 prednášky na tému „Zdravý životný štýl – cesta k prevencii srdcovo-cievnych ochorení“ a 3 prednášky na tému „Prevencia a zdravotné riziká diabetes mellitus“. V rámci týchto podujatí sme seniorom poskytli služby mobilnej poradne zdravia (biochemické vyšetrenia rizikových faktorov KVCH - cholesterol a glukózu z kapilárnej krvi, antropometrické vyšetrenia (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percentom telesného tuku), meranie tlaku krvi. Klienti boli oboznámení s výsledkami a boli poučení o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj u tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých parametrov sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale o ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne zdravia alebo do nadstavbovej poradne pre zdravú výživu, prípadne sa odporučil klient do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Pre členov JDS (Jednota dôchodcov Šaľa, JDS Vrábľa, JDS Horné Lefantove, JDS Výčapy Opatovce a obyvateľov Zariadenia pre seniorov Nitra-Zobor sme uskutočnili edukačné aktivity, v rámci ktorých sme odprezentovali prednášky na tému: „Význam pohybu v prevencii osteoporózy“, „Zdravý životný štýl – cesta k prevencii srdcovo-cievnych ochorení“. Seniorom boli ponúknuté aj služby mobilnej Poradne zdravia. Záujemcom sa vyšetroval celkový cholesterol a glukóza z kapilárnej krvi, meranie antropometrických parametrov (výška, váha, výpočet indexu telesnej hmotnosti - BMI, výpočet centrálnej obezity - WHR. Pomocou prístroja OMRON BF 511 na meranie telesnej stavby ľudského tela v kombinácii s lekárskou váhou sa určovalo množstvo celkového tuku v organizme, množstvo viscerálneho tuku, množstvo kostrového svalstva, hodnoty kľudového metabolizmu. Záujem o vyšetrenia prejavilo 87 osôb.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci tejto úlohy sa realizovali zdravotno – výchovné aktivity, na základných a stredných školách. Prednostne sa využívali interaktívne a zážitkové metódy, pri ktorých dochádza k rýchlejšim a trvalejším zmenám postojov v oblasti jednotlivých zložiek zdravého životného štýlu., bezpečnosti, prevencie úrazov, prevencie látkových závislostí (alkohol, tabak, drogy) a duševného zdravia.

V rámci edukačno – propagačnej činnosti sme sa podieľali na programe BECEP (využívajúci formu zdravotno – výchovnej kampane a výchovných opatrení). Realizoval sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015, t.j. znenia úlohy č. 6.3.7 podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, užívanie návykových látok, šikanovanie suicidálne činy a pod.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu. Aktivity v rámci programu BECEP boli zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prilieb a na prevenciu dopravných úrazov hlavne u detí a mládeže. Do predškolských a školských zariadení sme zabezpečovali distribúciu letákov a zapožičavali DVD filmy „Dopravné nehody a prvá pomoc“, výchovno - vzdelávacie spoty: Chodci v cestnej premávke, Zodpovední cyklisti, Nepozornosť za volantom, Rýchlosť a agresivita na ceste, Alkohol a drogy za volantom, Play true – Ži pravdivo, Kým stúpa dym.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Program CINDI je realizovaný na individuálnej a skupinovej úrovni prostredníctvom Poradne zdravia formou vyhľadávania rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických príznakov s cieľom, čo najobjektívnejšie určiť u klienta mieru rizika srdcovo - cievnych ochorení a zároveň mu poskytnúť konkrétnu odbornú konzultáciu. V prípade potreby sa klientovi odporúčala návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

V roku 2015 bolo v základnej poradni zdravia a v rámci výjazdov mobilnej poradne zdravia vyšetrených celkovo 735 klientov (z toho bolo 687 klientov vyšetrených v rámci výjazdov mobilnej poradne zdravia a 48 klientov v základnej poradni zdravia, ktorí boli zaznamenaní do programu Test zdravé srdce).

Za sledované obdobie bolo uskutočnených **21 výjazdových aktivít v rámci mobilnej poradne zdravia** pri príležitosti významných dní vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou a iných zdravotno-výchovných aktivitách (Dni zdravia pre zamestnancov OD TESCO Nitra, Dni zdravia MsÚ Nitra, Dni zdravia v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre, Akcie pre seniorov JDS Vrábľa, Výčapy Opatovce, Horné Lefantovce, Šaľa, 3x podujatia pre zamestnancov Nitrianskeho samosprávneho kraja, Celoslovenský deň polície v Nitre Na Svätoplukovom námestí, Dni zdravia pre zamestnancov Coop Jednota, Mojmirovce, akcie pri príležitosti Svetového dňa srdca 4x, Dni zdravia pre zamestnancov fi. Matador, Vrábľa (spolupráca so VŠZP), Dni zdravia pre zamestnancov fi. Low Bonner, Ivanka pri Nitre v spolupráci so VŠZP, Dni zdravia pre zamestnancov a klientov VŠZP, Nitra a ďalšie.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nových Zámkoch**

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia.

- Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou:

Kontrola kvality vody, dodávanej obyvateľstvu bola zabezpečená v rámci výkonu ŠZD a v spolupráci s odborom laboratórií Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre pri analýze vzoriek. Odber a podľa potreby aj dopravu vzoriek v rámci monitoringu zabezpečujú pracovníci oddelenia (M. Horváthová, v prípade jej neprítomnosti J. Vodička).

V uplynulom roku bolo vykonaných na úseku vodozásobovania celkom 13 kontrol na verejných vodovodoch (ŠZD 9 - Rastislavice, Jatov, Čechy, Bíňa, Dubník, Jasová, Sikenička, Chľaba, Dvory nad Žitavou; inšpekcie 4 - Bajtava, Leľa, Veľké Lovce, Semerovo).

V rámci posudkovej činnosti neboli do prevádzky uvedené žiadne nové významné vodovody. Vodovodná sieť bola rozšírená v obciach Bánov a Dvory nad Žitavou. Skolaudované bolo zásobovacie potrubie v obci Podhájska a prepojavací vodovod Bíňa-Sikenička, ktorým bola obec Sikenička napojená na diaľkovod Gabčíkovo a odpojená od vlastného vodného zdroja.

AHS Vodička zabezpečoval vypracovanie harmonogram odberu vzoriek vody v rámci monitoringu resp. štátneho zdravotného dozoru na celý rok a podľa odberových dní, AHS Horváthová zabezpečovala jeho aplikáciu na týždenné odbery.

Kontrola kvality pitnej vody sa vykonávala podľa požiadaviek NV SR č. 496/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

V rámci vykonaného dozoru neboli zistené závažnejšie nedostatky v prevádzke kontrolovaných vodovodov.

- Zariadenia cestovného ruchu (kúpaliská, ubytovacie zariadenia všetkého druhu)

Pred zahájením a počas letnej turistickej sezóny (LTS) je každoročne venovaná zvýšená pozornosť zariadeniam cestovného ruchu, hlavne termálnym aj netermálnym kúpaliskám, ubytovacím zariadeniam a autokempingom.

Štátny zdravotný dozor/inšpekcie boli v priebehu roku 2015 vykonané v rozsahu:

- 14x/5x na termálnych kúpaliskách
- 2x/0x na netermálnom kúpalisku.

Bolo vykonaných 8 obhliadok areálov termálnych kúpalísk.

Pred začatím LTS jednotliví prevádzkovatelia kúpalísk dokladovali kvalitu vody v zdrojoch termálnej vody, chladiacej, pitnej vody na kúpaliskách a kvalitu vody v bazénoch.

V prípadoch, kedy orgán na ochranu zdravia ľudí vydal rozhodnutie k uvedeniu priestorov kúpalísk do prevádzky v LTS 2015, kvalita vzoriek vody, odobratých z bazénov vyhovovala požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

Štátny zdravotný dozor/inšpekcie v ubytovacích zariadeniach v roku 2015 boli vykonané v rozsahu:

- autocampingy: 1/2
- chatové osady: 0/1
- hotely: 1/0
- penzióny: 1/0
- turistické ubytovne: 1/0

Ďalej bolo vykonaných 24 obhliadok ubytovacích zariadení. Nedostatky neboli zistené.

- Výkon ŠZD v prípade mimoriadnych udalostí (hlavne povodne)

V sledovanom období sme neriešili.

Posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie.

- Monitoring kvality pitnej vody a vody na kúpanie:

Pitná voda:

V priebehu roka 2015 bola sledovaná a hodnotená kvalita pitnej vody v zmysle platných právnych predpisov (citované NV SR č. 496/2010 Z.z.) zabezpečením:

- spracovania harmonogramu - ročných a týždenných plánov odberov v rámci monitoringu

- odberu vzoriek v rozsahu:

kontrolný monitoring 150 vzoriek

preverovací monitoring 37 vzoriek

- vyhodnotenia výsledkov:

z celkového počtu 187 rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 165 vzoriek, nevyhovovalo 22 vzoriek (11,8 %). Z celkového počtu 22 nevyhovujúcich vzoriek vody:

- 10 vzoriek nevyhovovalo po stránke mikrobiologickej

- 12 vzoriek po stránke fyzikálno-chemickej

- nevyhovujúce vzorky po stránke mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej

neboli

- odberov v rámci štátneho zdravotného dozoru v prípade nevyhovujúcich rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH), počet takto odobratých vzoriek bol 16. Z celkového počtu 16 nevyhovujúcich vzoriek vody 2 vzorky nevyhovovali po stránke mikrobiologickej. Opakovanými odbermi nebola zaznamenaná závadnosť.

Voda na kúpanie:

1.Kúpaliská s celoročnou prevádzkou:

1a.Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Podhájska:

V celoročnej prevádzke sú, okrem technických prestávok pred letnou a zimnou prevádzkou, 3 bazény (2 termálne - sedací antikorový, detský antikorový a ochladzovací bazén), v letnej sezóne je v prevádzke ďalších 9 bazénov (rekreačný predný kľudový, oddychový, relaxačný, dojazdový, detský netermálny antikorový, plavecký, neplavecký, nové tobogany, detský bazén pri toboganoch). V priebehu roka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 136 vzoriek vody, 91 vzoriek nevyhovovalo (všetko fyzikálno-chemické ukazovatele hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom). Nevyhovujúca kvality vody v tomto ukazovateli a v ukazovateľoch „amónne ióny“ a „priehľadnosť“ v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací, detský termálny, rekreačný predný s kľudovým režimom, oddychový) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.

TK I Štúrovo /Vadaš/:

V celoročnej prevádzke sú 3 bazény (oddychový, detský v krytej hale v prípade nepriaznivého počasia, sedací pri krytej hale), ďalších 7 bazénov (plavecký, relax, Hviezda, sedací perličkový, detský, Lagúna, dojazdový) sú v prevádzke počas LTS. V priebehu roka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 140 vzoriek vody, 4 vzorky nevyhovovali (1 vzorka v mikrobiologických ukazovateľoch, 3 vzorky vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch).

1b. Krvté haly:

Wellness centrum Aquamarin Podhájska:

V celoročnej prevádzke je 9 bazénov (rekreačný, integrovaný vírivý, detský, vírivý, turecký, jaskyňa, sedací vonkajší, detský vonkajší, ochladzovací vonkajší). V priebehu roka 2015 bolo odobratých 147 vzoriek vody, 60 vzoriek nevyhovovalo - všetko vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Nevyhovujúca kvality vody v ukazovateľoch chemická spotreba kyslíka manganistanom, „amónne ióny“ a „priehľadnosť“ v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací vonkajší, detský vonkajší) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.

Wellness centrum Palárikovo:

V celoročnej prevádzke je 1 bazén. V priebehu roka 2015 bolo odobratých 14 vzoriek vody, 1 vzorka nevyhovovala vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Nové Zámky, Relax centrum 2 bazény:

V priebehu roka 2015 bolo odobratých 18 vzoriek vody, všetky vyhovovali.

Guest Centre Štúrovo:

Bazén nebol v prevádzke pre verejnosť.

Penzión Energy I Podhájska:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu roka 2015 bolo odobratých 23 vzoriek vody, 20 vzoriek nevyhovovalo, všetko vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Nevyhovujúca kvality vody v týchto ukazovateľoch je spôsobená prirodzenými vlastnosťami termálnej vody..

Lagáň Radava - vnútorný bazén:

V priebehu roka 2015 nebol v prevádzke.

Plavecké jasličky „Žabka“ Nové Zámky:

V prevádzke je 1 bazén. Bolo odobratých 13 vzoriek vody, 8 vzoriek nevyhovovalo (oddelenie nedozoruje toto zariadenie).

SOS Dvory nad Žitavou:

V prevádzke je 1 bazén. Bolo odobratých 6 vzoriek, 1 vzorka nevyhovovala (oddelenie nedozoruje toto zariadenie).

Počas roka 2015 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

2. Kúpaliská so sezónou prevádzkou:

Kvalita vody vo vodných zdrojoch, ktoré slúžia pre napúšťanie bazénov vyhovuje požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.308/2012 Z.z..

2a. Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Nové Zámky:

V prevádzke je 6 bazénov (plavecký, rekreačný, kľudový termálny, detský termálny, dojazdový, perličkový). V priebehu roka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 27 vzoriek vody, 10 vzoriek nevyhovovalo, z toho 1 vzorka v mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľoch a 9 vzoriek vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Nevyhovujúca kvality vody v týchto ukazovateľoch je spôsobená prirodzenými vlastnosťami termálnej vody (kľudový termálny bazén, detský termálny bazén).

TK II Štúrovo /Pri hrádzi/:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu roka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 7 vzoriek vody, 2 vzorky nevyhovovali vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

TK Tvrdošovce:

V prevádzke sú 2 bazény. V priebehu roka 2015 bolo na kúpalisku odobratých 18 vzoriek vody, 3 vzorky nevyhovovali vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Lagáň Radava - vonkajší bazén:

V priebehu roka 2015 boli na kúpalisku odobraté 4 vzorky vody, ktoré vyhovovali.

Rekreačný areál Tona Šurany

V roku 2015 nie je v prevádzke.

Netermálne kúpalisko Chľaba-Kováčov:

V roku 2015 nebolo v prevádzke (bazén využívaný ako požiarna nádrž).

Počas roka 2015 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

AHS Vodička zabezpečoval spracovanie harmonogramu odberu vzoriek vody zo všetkých druhov kúpalísk v rámci monitoringu, odber vzoriek zabezpečovala AHS Horváthová, v prípade jej neprítomnosti J.Vodička.

Prírodné kúpacie oblasti:

Štrkovisko Tona Šurany - vzhľadom k tomu, že od roku 2009 nie je uvedená vodná plocha na zozname vôd určených na kúpanie, počas letnej kúpacej sezóny boli v roku 2015 zo štrkoviska realizované 3 odbery vzoriek vody v rámci orientačného sledovania kvality vody.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch (ďalej RÚVZ) prerokoval pred začatím kúpacej sezóny (22.5.2015) s majiteľom vodnej plochy- mestom Šurany výsledky orientačného sledovania kvality vody za rok 2014. Vzhľadom k výsledkom sledovania (všetky vzorky vyhovovali) nebolo potrebné v roku 2015 označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „Voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody:

I. odber dňa 10.6.2015 - všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (MZ SR) č.308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

II. odber dňa 15.7.2015 - všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z.

III. odber dňa 5.8.2015 - všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z.

Bezpečnosť výrobkov profesionálne používaných v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo (RAPEX).

Bolo vykonaných 57 kontrol, závadné výrobky neboli zachytené.

Predchádzanie chorobám identifikáciou a odstraňovaním nežiaducich expozícií v dozorovaných prevádzkach

V sledovanom období neboli zaznamenané.

Preventívne usmerňovanie - posudková činnosť, hodnotenie dopadov na zdravie (HIA)

Posudková činnosť:

Záväzná stanoviská - celkom 188

- územné plány: 8

- územné konanie: 67

- kolaudácia stavieb: 85

- zmena v užívaní: 13

- vplyv na ŽP: 14

- pásma ochrany vodného zdroja: 1

Rozhodnutia - 271

- priestory do prevádzky: 185
- zmena v prevádzkovaní: 20
- prevádzkové poriadky: 12
- prerušenie konania: 45
- zastavenie konania: 9

Neboli vydané záporné rozhodnutia.

Bolo vydaných ďalších 15 rozhodnutí mimo posudkovej činnosti (autoremedúra, pokyny, predĺženie termínu plnenia pokynov, správny delikt). Celkový počet vydaných rozhodnutí 286.

Iná písomná agenda:

- vyjadrenia: 78

Účasť na komisiách:

- kolaudácia: 16
- iná komisia: 6

V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 223 obhliadok prevádzok a stavieb.

HIA:

V sledovanom období nebolo požadované vypracovanie zhodnotenia zdravotných dopadov.

Informovanie verejnosti o zdravotne relevantných skutočnostiach - kvalita pitnej vody (informačný systém „Pitná voda“), voda na kúpanie (informačný systém „Voda na kúpanie“), informácie pre verejnosť na internetovej stránke úradu.

Oba informačné systémy aj internetová stránka RÚVZ sú pravidelne dopĺňané aktuálnymi údajmi. O výsledkoch kontroly kvality pitnej vody sú pravidelne informované aj obce a mestá, ktorých sa to týka (v ktorých boli odobraté vzorky vody) zasielaním laboratórnych rozborov.

Na internetovej stránke úradu sú študijné materiály pre odbornú verejnosť (prevádzkovatelia zariadení, v ktorých sa vykonáva ŠZD) a pre laickú verejnosť (napr. postupy sanitácie a dezinfekcie vnútorných priestoroch po povodniach).

Niektoré materiály sú k dispozícii aj v tlačenej forme na oddelení - napr. opatrenia pri povodniach. Vzhľadom k tomu, že v sledovanom období na území okresu sa nevyskytli mimoriadne udalosti, nebolo potrebné takéto materiály expedovať do postihnutých oblastí.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

Priorita č. 1 - Výkon ŠZD a úradnej kontroly potravín (ÚKP)

V roku 2015 pracovníci oddelenia vykonali spolu 214 kontrol v rámci ŠZD, z toho boli nariadené ÚVZ SR - hlavným hygienikom **tri** mimoriadne kontroly ŠZD:

1. - výkon ŠZD v školských stravovacích zariadeniach (v 26 zariadeniach) bol zameraný na vysledovateľnosť mäsa, rýb a vajec
2. - výkon ŠZD v školských bufetoch a automatoch (v 24 zariadeniach)

V oboch mimoriadnych úlohách bol ŠZD zameraný na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č.533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č.152/1995 Z. z, o potravinách v znení

neskorších predpisov v zariadeniach spoločného stravovania v SR.

3. - výkon ŠZD na zotavovacie podujatia v okrese Nové Zámky v čase od 13.-27.7. 2015 (v 5 zariadeniach). Najčastejšie zistené nedostatky - 3x nevyžiadanie súhlasu organizátora zotavovacieho podujatia od príslušného RÚVZ a 1x chýbajúce odloženie vzorky stravy. Počet blokových pokút (1x 20 eur) a 3x ústne jednanie s organizátormi zotavovacieho podujatia.

Z celkového počtu bolo ďalej vykonaných 35 ÚKP, kontrola pieskovísk, vrátane odberov piesku 6x, kontrola fajčenia 53x. V rámci ŠZD bolo uložených 5 blokových pokút (297 eur).

Odberov pitnej vody v školských a predškolských zariadeniach bolo vykonaných - 80 (46x MŠ, 25x ZŠ, 5x SOŠ, 2x DD, 2x súkromná školská jedáleň). Z tohto počtu odobratých vzoriek 5 nevyhovovalo. Po opakovaných odberoch vzorky vody vyhovovali požadovaným parametrom.

Plavecké jasličky Žabka Nové Zámky - odobratých 13 vzoriek bazénovej vody na kúpanie pre dojčatá, z tohto počtu nevyhovovali mikrobiologickým požiadavkám 3 vzorky (ústne jednanie) a 4 vzorky nevyhovovali fyzikálno-chemickým parametrom.

SOŠ Dvory nad Žitavou - odobratých 6 vzoriek, 1 vzorka zo dňa 17.12.2015 nevyhovovala mikrobiologickým parametrom, odber sa bude opakovať.

Monitoring zameraný na mikrobiálnu nezávadnosť a hygienu výroby pokrmov, cukrárenských výrobkov a stravy na priamu konzumáciu v strediskách praktického vyučovania v profesii kuchár - čašník - cukrár sa vykonal v mesiacoch máj a november 2015. Bolo vykonaných 6 odberov stravy na priamu konzumáciu a 2 odbery cukrárenských výrobkov. Všetky odobrané vzorky neprekračovali limitné hodnoty uvedené v Potravinovom kódexe SR.

Monitoring zameraný na kontrolu pracovného prostredia v Stredisku praktického vyučovania pre profesiu kozmetik a kaderník bol v mesiacoch máj - november 2015. Výsledky zo sterov z pracovného prostredia na mikrobiologické vyšetrenie vyhovovali.

Priorita č. 2 - Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Európsky školský prieskum o tabaku, alkohole a drogách (projekt TAD1, TAD2, TAD3, ESPAD). Prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog sa uskutočnil u študentov Gymnázia Petra Pázmáňa s vyučovacím jazykom maďarským v Nových Zámkoch (79 respondentov) a u študentov Strednej odbornej školy technickej v meste Šurany (85 respondentov). Koordinátorom prieskumu je Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog Ministerstva Zdravotníctva SR a doc. PhDr. Alojz Nociar, Csc. Koordináciu prieskumu na úseku verejného zdravotníctva zabezpečuje odbor HDM ÚVZ SR.

Priorita č. 3 - Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

Projekt sa realizoval prostredníctvom dotazníkovej metódy. Zber údajov v roku 2015 sa uskutočnil v dvoch základných školách vo vekovej skupine 7-10 ročných detí. V okrese Nové Zámky boli náhodne vybrané dve základné školy - Základná škola v obci Gbelce a Základná škola v meste Štúrovo. V rámci projektu bolo vyplnených 30 dotazníkov na každej základnej škole. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL.

Priorita č. 4 - Kvalita vnútorného ovzdušia v materských a základných školách: prevencia a redukcia výskytu respiračných ochorení

V roku 2015 prebehlo spracovanie získaných údajov z projektu, ktorý sa realizoval v roku 2014.

Do Národného prieskumu v SR boli zapojené dve základné školy v okrese Nové Zámky - Základná škola, Nábřežná ul. č. 95, Nové Zámky a Základná škola, Hlavné námestie č. 14, Dvory nad Žitavou (150 respondentov na každej škole).

Priorita č. 5 - Projekt COSI

Na základe uznesenia vlády č. 488/2015 k Národnému programu prevencie obezity na roky 2015- 2025 sa realizuje projekt COSI v Základnej škole v obci Bánov (19 respondentov) v Základnej škole Jána Ámosa Komenského v obci Tvrdošovce (17 respondentov), v meste Šurany v Základnej škole na ulici SNP (22 respondentov) a na ulici A. Bernoláka v Šuranoch (25 respondentov). Do programu boli zaradené deti vo veku 7,0 - 7,99 veku u ktorých sa vykonalo rutinné meranie (výška, váha, obvod pásu a bokov). Vyplnené údaje z dotazníka sa budú vkladať do e- formy začiatkom roka 2016.

Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. WHO bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl.

Priorita č. 6 - Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

Projekt zameraný na deti predškolského veku s cieľom zlepšiť ich vedomosti a stomatohygienické návyky sa aj v roku 2015 riešil formou krátkych besied na tému „Zdravá výživa a hygiena dutiny ústnej“ v súvislosti s prevenciou zubného kazu. Súčasťou týchto aktivít bola aj praktická ukážka a nácvik správnej techniky umývania zubov, kontrola dentálnych pomôcok, poskytnutie edukačného materiálu pre deti a personál materských škôl. Za rok 2015 sa projekt riešil v dvoch materských školách okresu - 6 prednášok. Zúčastnilo sa ho 120 detí.

Oddelenie hygieny výživy

PRIORITY I

1. Výkon Štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín

- Výkon ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania a stánkoch s prípravou a predajom občerstvenia a zmrzlíny

a) V rekreačných strediskách :

Termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove

Termálne kúpalisko Podhájska

Termálne kúpalisko Štrand v Nových Zámkoch

Letné táborisko Komoča na rieke Váh

V uvedených rekreačných strediskách bolo vykonaných **53 kontrol** v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

b) V okrese Nové Zámky sa konalo **21 hromadných akcií**, z ktorých najmasovejšie sú:

Jarmok v rámci cirkevného sviatku Porciunkula v Nových Zámkoch

Jarmok v Šuranoch

Jarmok Šimona a Júdu v Štúrove

Na hromadných akciách konaných v okrese Nové Zámky bolo vykonaných **25 kontrol**

c) Vo všetkých zariadeniach spoločného stravovania otvoreného a uzavretého typu v okrese Nové Zámky, bolo vykonaných **410 kontrol a odobratých 213 vzoriek pokrmov**.

d) výkon ÚK v NOVOFRACTE SK a.s. Nové Zámky pri výrobe dojčenskej výživy a dojčenských pokrmov.

V uvedenom podniku bolo vykonaných **9 kontrol**. Odoberatých bolo **26 vzoriek** dojčenskej výživy a dojčenských pokrmov. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

e) výkon ÚK v zariadeniach vyrábajúcich a predávajúcich zmrzlinu, predávajúcich cukrárske výrobky, vyrábajúcich bylinné čaje a výživové doplnky v okrese Nové Zámky:

Zmrzlín - **56 kontrol** - odoberatých **77 vzoriek** zmrzliny z toho 11 vzoriek nevyhovovalo

Predaj cukrárskych výrobkov s výrobou cukrárskych výrobkov - vykonaných **7 kontrol** odoberatých **50 vzoriek**, 2 vzorky nevyhovovali.

Bylinné čaje - **1 kontrola** v baliarni, odoberaté **2 vzorky**. Vzorky vyhovovali.

Výživové doplnky - **2 kontroly** v predajniach, odoberaté **3 vzorky**. Vzorky vyhovovali.

f) výkon **ŠZD nad kozmetickými výrobkami** v okrese Nové Zámky

V rámci ŠZD nad kozmetickými výrobkami bolo vykonaných **218 kontrol**

Odoberatých a vyšetrených bolo :

4 krémy s UV filtrami

2 vzorky kozmetických výrobkov pre deti v obaloch v tvare hračky (vyšetrené na ftaláty a mikroorganizmy)

3 vzorky kozmetických výrobkov - pre deti farby na tvár, makeup, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok - ťažké kovy.

2 vzorky farieb na vlasy, obočie a mihalnice - vyšetrené na zakázané látky a farby

3 vzorky očných tieňov vyšetrené na zakázané látky a ťažké kovy

Spolu bolo odoberatých a vyšetrených **14 vzoriek kozmetických výrobkov**.

g) výkon **ÚK nad obalovými materiálmi** v okrese Nové Zámky

Boli vykonané **2 kontroly obalov** bez odberu . **3 kontroly** s odberom 3 vzoriek materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami (1 vzorka - nylonové kuchynské pomôcky, 1 vzorka - obaly na potraviny, 1 vzorka - dózy na uskladnenie potravín prichádzajúcich do styku s potravinami)

h) výkon ÚK a ŠZD po zaslaní oznámení z rýchlych výstražných systémov (RAPEX a RASF) a zasielaní oznámení do týchto systémov po zistení výskytu nevyhovujúcich výrobkov v okrese Nové Zámky

RAPEX - **252 kontrol**

RASF - **6 kontrol**

2. V rámci vyššie uvedeného výkonu ŠZD a ÚK v potravinárskych a nepotravinárskych prevádzkach v okrese Nové Zámky

- analýza zisťovaných nedostatkov v rámci výkonu ŠZD, ukladanie opatrení na ich odstránenie a následná kontrola realizácie vykonaných opatrení

V rámci výkonu ŠZD a ÚK bolo uložených :

1 zákaz -rozhodnutím hudobnej produkcie zák. č. 355/2007 Z. z

1 opatrenie na mieste ohľadom nesprávneho označovania kozmetického výrobku zák. č. 355/2007 Z. z

1 zákaz – opatrenie na mieste (§ 55) - pečenia pekárenských výrobkov zák. č. 355/2007 Z. z

1 zákaz - rozhodnutím distribúcie výrobkov (dojčenských pokrmov) podľa zákona č. 152

o potravinách

3 opatrenia na mieste v zápisnici na likvidáciu surovín- mäsa a polotovarov podľa zákona č. 152 o potravinách

V zápisnici na mieste uložených : **29 opatrení** (na riešenie zistených nedostatkov, predloženie dokladov, správne čistenie a dezinfekciu a pod.)

Pokyny na odstránenie nedostatkov: 2

Blokové pokuty : Celkom **39** pokút v sume **2050,- €**

Pokuty za iný správny delikt podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z.

Pokuty podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov :

Uložených **9 pokút** rozhodnutím v sume **13 100 €**

Pokuty rozhodnutím podľa zákona 152 o potravinách

Bolo uložených **6 pokút** v sume **2350 €**

Celkovo uložených pokút rozhodnutím : 15 v sume 15 450 €

3. Monitoring kvality potravín a nepotravinárskych – kozmetických výrobkov a obalových materiálov v okrese Nové Zámky

- odber vzoriek potravín a sterov v potravinárskych prevádzkach - vyhodnotenie výsledkov laboratórnych rozborov,

Počet odobratých vzoriek potravín (aj so vzorkami obalových materiálov) celkovo : 446

(počet nevyhovujúcich vzoriek 33)

Počet odobratých sterov z pracovného prostredia: 130

(počet nevyhovujúcich sterov 37)

Spolu bolo odobratých a vyšetrených **14 vzoriek kozmetických výrobkov** .
vzorky vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

V prípade nevyhovujúcich rozborov vyššie uvedených komodít následné ukladanie opatrení v prevádzkach, z ktorých boli vzorky odobraté, až po ukladanie sankcií

Za nevyhovujúce vzorky bolo uložených **29 pokút** v sume **1311,- €**

PRIORITY II

Primárna prevencia

V súlade s programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva na rok 2015

1. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom: kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Odber každý mesiac 2 vzoriek soli a jej zaslanie na vyšetrenie na RÚVZ Nitra.

Bolo odobratých a vyšetrených **24 vzoriek soli**. Dve vzorky nevyhovovali – jedna pre znížený a jedna pre zvýšený obsah KJO₃.

2. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm (určených ÚVZ SR pre rok 2015) u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a

porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Uvedené sa uskutoční na základe dotazníkov a odoberatých vzoriek potravín na regionálnej úrovni s následným zaslaním údajov na ÚVZ SR kde tieto budú vyhodnotené. Bolo odoberatých a vyšetrených **5 vzoriek** (**3 vzorky** na mentofurán, kumarín , steviol, **2 vzorky** na kyselinu benzoovú a sorbovú). Obsah prídavných látok nebol prekročený. Bolo rozdanych a spracovaných **20 dotazníkov** . Sumárne tabuľky boli zaslané na ÚVZ SR ktorý ich spracoval za celú SR.

Preventívne umerňovanie :

V rámci výkonu preventívneho dozoru , v rámci posudkovej činnosti sú posudzované stavby, zariadenia, pracovné priestory pred ich uvedením do užívania resp. zahájením výrobných činností či už potravinárskych alebo nepotravinárskych prevádzok v okrese Nové Zámky. Posudzuje sa ich vhodnosť a vybavenosť v súlade s príslušnou platnou legislatívou , aby sa zabránilo výrobe a predaju požívatin v nevhodných a nezodpovedajúcich priestoroch.

Počet vydaných **rozhodnutí** spolu : **313**
a **záväzných stanovísk**: **38**

Z toho:

Záväzné stanoviská ku kolaudačnému konaniu :14
- 11 -

Záväzné stanoviská k územnému konaniu : 20

Záväzné stanoviská zmena v užívaní stavby : 4

Uvedenie priestorov do prevádzky : 232

Prerušené konanie: 51

Zastavenie konania: 10

Iné rozhodnutia :3

Konzultácie : 795

PRIORITA III

Konzultácie, odborná spôsobilosť

- Vzdelávanie a informovanie pracovníkov prichádzajúcich do styku s potravinami v rámci prednáškovej činnosti k odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností prácu s potravinami, výrobu kozmetických výrobkov. Následné aj preskúšanie poznatkov z odbornej spôsobilosti.

V rámci skúšok z odbornej spôsobilosti bolo preskúšaných **395 uchádzačov** o odbornú spôsobilosť na výkon práce s potravinami a vydaných **395 osvedčení** o odbornej spôsobilosti na výkon práce s potravinami.

- Konzultácie s podnikateľmi, prevádzkovateľmi, projektantmi potravinárskych prevádzok, ohľadom vybavenia prevádzok zodpovedajúcim zariadením, členením prevádzok pred ich uvedením do užívania, pri rozšírení sortimentu, zavádzaní HACCP, spracovaní prevádzkových poriadkov.

Pracovníkmi oddelenia hygieny výživy bolo vykonaných **795 konzultácií**.

Oddelenie epidemiológie

Priorita I

Nozokomiálne nákazy - v rámci ŠZD bolo realizovaných 151 previerok štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré boli zamerané na kontrolu dodržiavania vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. V rámci výkonu ŠZD bolo odobratých 435 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, z čoho bolo 70 vzoriek zo sterilného materiálu, 331 vzoriek z prostredia zdravotníckych zariadení a 34 vzoriek zo vzduchotechnických zariadení a ovzdušia. Bolo vykonané testovanie 190 sterilizačných zariadení, kde bolo otestovaných 490 vzoriek biologických indikátorov na mikrobiologické vyšetrenie. V rámci realizácie programu HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance) bolo prešetrených 48 nozokomiálnych infekcií na jednotkách intenzívnej starostlivosti. V súvislosti s odborným usmernením MZ SR „Pre diagnostiku a protiepidemické opatrenia pri výskyte bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie“ bol v spolupráci s FNsP v Nových Zámkoch uskutočnený dňa 19.02.2015 odborný seminár k uvedenej problematike. Na základe požiadavky ÚVZ SR bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie endoskopov na bronchoskopických pracoviskách FNsP. Aktívne boli realizované stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“. V priebehu roka 2015 sa zasadnutie komisie uskutočnilo 23.06.2015 a 8.12.2015. Operatívne sa riešila realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNsP s vedením nemocnice. Prešetrených bolo 333 nozokomiálnych infekcií hlásených cestou FNsP v Nových Zámkoch. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme ako dobrú. Dňa 5.05.2015 bol zrealizovaný s lôžkovými oddeleniami FNsP v Nových Zámkoch 7. ročník národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky – zachrániš život“), ako súčasť programu WHO s názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc“. V 64 prípadoch bolo vypracované odborné stanovisko k dodatkom prevádzkových poriadkov pri práci s biologickými faktormi, chemickými faktormi. V 9 prípadoch bolo vydané rozhodnutie k prevádzkovému poriadku zdravotníckych zariadení.

Priorita II

v rámci primárnej prevencie zameranej na predchádzanie ochoreniam:

Národný imunizačný program SR - zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2015 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí v ročníku narodenia 2013 proti DTaP-VHB-Hib-IPV bolo vykonané na 97,9%. Základné očkovanie detí v ročníku narodenia 2013 proti PCV bolo vykonané na 97,4%. Preočkovanie proti DTaP-IPV v šiestom roku života (ročník narodenia 2008) bolo vykonané na 98,6%. Preočkovanie detí proti dTaP-IPV v 13. roku života (ročník narodenia 2001) bolo realizované na 99,1%. Základné očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2011, 2012 a 2013 vykonané na 97,9%, 96,8% a 95,4%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 2003 na 99,0%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 90% - 100%. U očkovania študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania dosiahla zaočkovanosť 86,4%. Zaočkovanosť u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov dosiahla 100%. Očkovanie proti VHB u vybraných skupín osôb vystavených zvýšenému riziku nákazy VHB, bolo kompletne vykonané u 14 kontaktov chorých na VHB, 14 kontaktov nosičov HBsAg, u 436 chovancov zariadení pre mentálne

postihnutých a u 31 detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby. Očkovanie proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb, bolo vykonané proti chrípke u 689 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 83,4%, proti invazívnym pneumokokovým nákazám u 145 osôb a zaočkovanosť dosiahla 17,6%. U odporúčaného očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov u detí do 15 rokov života bolo očkovanie vykonané celkovo u 683 detí, z toho 148x proti Kliešťovej encefalitíde, 70x proti Chrípke, 265x proti VHA, 6x proti Meningokokovej meningitíde, 5x proti infekciám vyvolaným Streptococcus pneumoniae, 123x proti Rotavírusovým infekciám, 32x proti Ovčím kiahňam, 31x proti rakovine krčka maternice a 3x proti Tuberkulóze.

Surveillance infekčných chorôb - aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. V priebehu roka 2015 bolo zaznamenaných 1714 ohnisk infekčných ochorení. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNSP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné intervenčné aktivity. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávaný do povedomia informačný systém EPIS, ďalšie dôležité informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

Prevenia HIV/AIDS - ciele aktivít v oblasti zdravotno-výchovných aktivít boli realizované 30.11.2015 formou prednášky „Prevenia ochorenia HIV/AIDS pre 60 žiakov ZŠ v Štúrove. Za oddelenie epidemiológie RÚVZ bolo zrealizované vyhodnotenie aktivít NPP HIV/AIDS za rok 2014 v okrese Nové Zámky. Následne bolo na základe požiadavky ÚVZ SR v Bratislave zrealizované vyhodnotenie preventívnej aktivity č. 2 NPP HIV/AIDS za rok 2014. Z príležitosti medzinárodného dňa HIV/AIDS 2015 bol pripravený edukačný poster na nástenke v aule RÚVZ. V rámci konzultačnej a poradenskej činnosti bol v deviatich prípadoch konzultovaný ďalší postup u občanov udávajúcich sexuálny kontakt s osobou s neznámym HIV statusom. V piatich prípadoch bol vykonaný odber krvi na stanovenie protilátok anti HIV 1,2, s negatívnym výsledkom. Pre občanov cestujúcich pracovne do Ruska a Ukrajiny bol vydaných 7 medzinárodných certifikátov o HIV negativite.

v rámci sekundárnej prevencie:

Informačný systém prenosných ochorení - poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach, a o monitorovaní zdravia obyvateľov. V priebehu roka 2015 bolo vykonaných pracovníkmi oddelenia epidemiológie v informačnom systéme EPIS 5962 záznamov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému. Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v priebehu roka 2015 realizovali dvaja lekári/1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých/, ktorí aktívne

využívajú možnosti elektronického hlásneho systému. V rámci práce so systémom EPIS bolo vykonaných v programe pracovníkmi oddelenia epidemiológie 6822 záznamov.

Mimoriadne epidemiologické situácie - prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. Bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky a členom Okresnej evakuačnej komisie Nové Zámky pre zdravotnícke zabezpečenie evakuácie. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením ERWS, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO. V súvislosti s usmernením HH SR „Koordínácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“, pracovníci oddelenia epidemiológie zrealizovali pre všetkých praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast a CPPO FNŠP v Nových Zámkach odborné školenie, ku koordinácii postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN v ambulancii praktického lekára, v ambulancii CPPO a volajúcej z domácnosti. V súlade s požiadavkou ÚVZ SR v Bratislave boli vypracované podklady do PHÚ na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie v rezorte zdravotníctva na rok 2016 za oddelenie epidemiológie RÚVZ.

Priorita III

Informačná a poradenská činnosť - pracovníci oddelenia epidemiológie i poradne očkovania poskytovali priebežne fyzickým osobám i zdravotníckym pracovníkom informácie o ochoreniach preventabilných očkovaním, o jednotlivých druhoch očkovania, očkovacích látkach a ich zložení, ako i o možných nežiaducich reakciách po očkovaní. Oddelenie epidemiológie RÚVZ vykonávalo v priebehu roka 2015 poradenskú činnosť ohľadom očkovania pred cestou do zahraničia, konzultácie pre praktických lekárov v problematike povinného pravidelného očkovania, poradenskú činnosť pre rodičov v prípade odmietania očkovania a prejednanie zistených nedostatkov, ako i konzultácie pre FNŠP v prípade odporúčaného očkovania a pri poranení biologicky kontaminovanými predmetmi u zdravotníckych pracovníkov. Celkom bolo realizovaných 753 konzultácií. V rámci informovania verejnosti boli na internetovej stránke RÚVZ uvedené informácie o aktivitách EIW 2015 (taktiež zverejnené v regionálnom denníku MY Naše novosti), informácia o výskyte vírusového ochorenia Ebola v Guinei, informácia o výskyte poliomyelitídy na Ukrajine, informácia o tlačovej správe k blížiacej sa „chrípkovej epidémii“, ako i metodický návod k postupu praktického lekára pri poranení osoby zvierat'om besným, alebo podozrivým z besnoty. Zároveň bolo uverejnené usmernenie „Koordínácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR“. V súvislosti s epidemickým výskytom chrípky v okrese Nové Zámky bol opakovane uverejnený príspevok o epidemiologickej situácii ARO a CHPO v okrese Nové Zámky v týždenníku MY Naše Novosti a denníku Új Szó, taktiež bola poskytnutá informácia pre médiá o epidemiologickej situácii ochorení na ARO a CHPO v okrese Nové Zámky pre RTVS a internetový portál Nové Zámky 24.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje. V okrese Nové Zámky v roku 2015 sú evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 1 554, z tohto počtu vykonáva rizikové práce 304 žien. V priebehu roka 2015 mierne stúpol počet vyhlásených rizikových prác z toho dôvodu, že sa vytvorili nové pracovné miesta, alebo sa menil charakter výroby vo firmách. Rizikové práce v 3. a 4. kategórii rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásené v 10 prípadoch, zrušenie rizikových prác rozhodnutím nebolo vykonané ani v jednom prípade.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok, ďalej sme sledovali intervaly preventívnych lekárskech prehliadok, poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 47 prípadoch a bol medzi inými zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby vyplývajúcej zo zákona č. 470/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Sankcie za neplnenie povinnosti zamestnávateľov za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce neboli uložené.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali na uplatňovanie požiadaviek NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení NV SR č. 300/2007 Z. z..

V okrese Nové Zámky sa veľmi toxické, alebo toxické látky a zmesi nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 4 prípadoch. Používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami pri výkone dezinfekcie a deratizácie sme nevydali ani v jednom prípade.

Pri došlých hláseniach o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného NV SR. Mimoriadne situácie, ani havárie sa v okrese Nové Zámky nevyskytli.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ nevykonali ani v jednom prípade.

Pre firmu Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 93 Nové Zámky, bolo vydané v roku 2014 rozhodnutie, na uvedenie priestorov výrobnéj linky HQI-T, ktorá slúži na výrobu metalhalidových žiaroviek s obsahom ortuti do prevádzky. Linka je v prevádzke podľa požiadaviek zákazníkov.

Od 1.9.2007 - od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na RUVZ zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami podľa NV SR č. 360/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa taktiež zameriavali na vyhľadávanie pracovísk s výskytom karcinogénnych a mutagénnych faktorov a na dodržiavanie ustanovení NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov, v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.

V okrese Nové Zámky sa vyskytujú dve ambulancie klinickej onkológie a vnútorného lekárstva (na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch a vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch), ktoré slúžia aj na podávanie cytostatík.

Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavieb), ďalej odstránenia azbestocementových dosák z balkónov bytových domov a kanalizačných rúr v bytových domoch, kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest, boli vykonané v 37 prípadoch. Túto prácu vykonalo päť pracovných skupín, oprávnených vykonávať túto činnosť a to : Emtrade NR s.r.o. Vašinova 14 Nitra, Enerbyt s.r.o. Lipová 1/939 Štúrovo, OK - plus s.r.o. Trenčianska ul. Č. 57, 825 10 Bratislava, BTB, s.r.o. J. Šimora 5/7940 Nové Zámky, Ohrádka IRS s.r.o. Ul. Jána Stila č. 301, 059 86 Nová Lesná a ďalšie mimookresné firmy. Uvedené firmy predložili kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR, Trnavská cesta, 52 Bratislava. V prevažnej miere sa jednalo o prácu s azbestocementovými doskami v exteriéri.

V okrese Nové Zámky od roku 2011 je zriadená vo firme BTB, s.r.o. J.Simora 5/7 940 Nové Zámky pracovná skupina, na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Firma získala oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva SR rozhodnutím čísla OPPL/3671/2011-Fe zo dňa 13.5.2011.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V priebehu roka 2015 sa nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania, na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka sme sa zamerali na vyhľadávanie pracovných činností, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104, Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádlných šnúr vykonávame pravidelne štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu predpoklad, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sme neprešetrovali.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva v rámci štátneho zdravotného dozoru vo väčších a menších firmách usmerňuje zamestnancov na realizáciu aktivít zameraných na

znižovanie zdravotných rizík z práce a z pracovného prostredia. Súčasne pri konzultáciách informujeme zamestnávateľov a projektantov o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a o realizácii vhodných preventívnych opatrení ochrany zdravia

2.2.2. Európska informačný kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v mesiaci október 2015 sa aktívne zapojili do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na RÚVZ uskutočnil deň otvorených dverí v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu. Ďalej pracovníci oddelenia denne, podľa záujmu zamestnávateľov a širokej verejnosti, poskytujú poradenstvo všetkým zamestnávateľom a samostatne zárobkovo činným osobám.

2.4 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ vykonali v priebehu roka 2015 štátny zdravotný dozor na 23 chránených pracoviskách, na základe žiadosti na uvedenie priestorov do prevádzky.

Štátny zdravotný dozor z vlastného podnetu, sme vykonali na piatich už existujúcich chránených pracoviskách : Autosklo B&B, s.r.o. Krátka ul. č. 8, 940 67 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke Autosklo B&B s.r.o. na Krátkej ul. č. 8 v Nových Zámkoch, ďalej „Dunaj“, Zariadenie sociálnych služieb Kováčov, 943 66 Chľaba č. 505 - pre jedného pracovníka na výkon upratovacích prác v zariadení sociálnych služieb, Adriana Hozlárová, Ul. Vajanského č. 16, 942 01 Šurany - pre jednu pracovníčku v dielni na výrobu štrúdlového cesta na Ul. Vajanského č. 16 v Šuranoch, Adrián Ševčík, Ul. T.Vansovej č. 10, 940 01 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke dispečingu taxi služby na Ul. L.Štúra č. 17 v Nových Zámkoch a Zdeněk Kapala, Cyrilometódska ul. č. 6, 940 01 Nové Zámky - pre jednu osobu na výkon administratívnych prác v autoopravárenskej dielni na Vinohradoch č. 14 v Nových Zámkoch.

Výkon štátneho zdravotného dozoru sme vykonali na základe požiadaviek odborného usmernenia Hlavného hygienika SR, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by bránili vydaniu rozhodnutia, na uvedenie pracovísk pre pracovníkov so zdravotným postihnutím do prevádzky.

V roku 2015 sa chránené pracoviská vytvárali, ale sa aj preobsadzovali jestvujúce chránené pracoviská novým pracovníkom, alebo sa jednalo o ich rozšírenie.

Oddelenie podpory zdravia

1. Aktívna podpora zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO

Plnenie:

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou formou besied a prednáškovej činnosti aj pri príležitosti významných dní, ktoré boli zamerané na tému: 2x prednáška na tému „Zdravý životný štýl“, 1x prednáška „Obezita a správna výživa“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“, 2x prednáška „Význam pohybu v prevencii obezity“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“, 2x prednáška „Poruchy príjmu potravy – anorexia, bulímia“, 2x prednáška „Zásady pre bezpečnejšie potraviny“, 6x prednáška „Význam ovocia a zeleniny, zdravý životný štýl“, 3x prednáška „Alkohol a ženy“, 3x prednáška „Fetálny alkoholový syndróm“, 2x prednáška

„Osteoporóza“, 2x prednáška „Očkovanie proti chrípke a pneumokokom“, 1x beseda „Ústna hygiena“, 1x beseda „Prevencia cukrovky“, 3x prednáška „Alkohol a spoločnosť“, 1x prednáška „Alzheimerova choroba“, 1 x prednáška „Zdravý životný štýl a prevencia obezity“, 3x prednáška „Prevencia ochorenia AIDS“;

- formou individuálneho poradenstva v celkovom počte 75 individuálnych konzultácií pre ciele poradenstvo-konzultačné intervencie a ciele intervencie pri prevencii civilizačných ochorení, taktiež so zameraním na prevenciu zdravotných problémov, minimalizovaním rizikových faktorov zdravia, sme naďalej pokračovali v zlepšovaní zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov;

- v miestnych masmédiách a na webovej stránke RÚVZ sme uverejnili články a propagáciu svetových dní „Svetový deň zdravia“, „Svetový deň - Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň darcov krvi“, „Svetový deň srdca“, „Medzinárodný deň starších“, „Svetový deň osteoporózy“, „Svetový deň diabetu“, „Európsky týždeň boja proti drogám“, „Svetový deň AIDS“ a naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, v spolupráci so základnými a strednými školami, Regionálnym osvetovým strediskom, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Domovom dôchodcov, Domovom - penziónom pre dôchodcov a pod.

- pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií Poradenského centra ochrany a podpory zdravia s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými oddeleniami RÚVZ a v monitorovaní zdravotného uvedomenia a zisťovaní aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu zdravotno-výchovných intervencií u obyvateľstva regiónu.

2. Podpora Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR

Prevencia a kontrola nad chronickými ochoreniami v populácii v regióne (so zameraním na KVCH a onkologické ochorenia)

Plnenie:

- Pre ciele poradenstvo-konzultačné intervencie a ciele intervencie pri prevencii civilizačných ochorení v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia, taktiež v rámci hromadných akcií pri príležitosti Svetových dní, sme naďalej aktívne vykonávali somatické a antropometrické vyšetrenia, počet vyšetrených 637 osôb; vyšetrenie TK: 637, 637 vyšetrení % celkového tuku tukomerom, 637 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy, vyšetrení hodnôt kyseliny močovej a 637 vyšetrení hladiny cholesterolu, z toho 85-krát v spolupráci s NTS Nové Zámky v rámci Svetového dňa darcov krvi, v spolupráci s poisťovňou UNION ku „Dňu zdravia“ bolo vyšetrených 451 klientov, v spolupráci so Slovenskou nadáciou srdca k „Svetovému dňu srdca v kampani MOST 2015 bolo vyšetrených 26 klientov, a v rámci „Medzinárodného dňa starších“ - október Mesiac úcty k starším sme uskutočnili 30 vyšetrení cholesterolu, meraní krvného tlaku, stanovení BMI pre seniorov z vidieka okresu Nové Zámky.

3. Podpora Národného programu prevencie obezity

Plnenie:

- V rámci zapájania sa do programov a aktivít na podporu a zlepšenie pohybovej aktivity detí sme realizovali výchovno - vzdelávacie aktivity v rámci edukačnej činnosti na základných školách vo forme prednášok a besied na tému „Zdravý životný štýl“, „Obezita a správna výživa“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“, „Význam pohybu v prevencii obezity“, „Význam ovocia a zeleniny, zdravý životný štýl“, - program „Školské ovocie“ a „Zdravý životný štýl a prevencia obezity“ – v rámci programu „Hravo ži zdravo“ - Program „Školské ovocie“ bol spojený s realizáciou besied a prednášok na školách so zameraním na význam ovocia a zeleniny a zdravého životného štýlu, taktiež bolo realizované zdravotno - výchovné pôsobenie na obyvateľov prostredníctvom regionálnej televízie Nové Zámky

záznamom z prednášky a exkurzie vo výrobnom závode producenta ovocia, spojenou s ochutnávkou ovocia, ovocných a zeleninových štiav;

- aktivity boli zamerané na zvýšenie a podporu pohybovej aktivity detí na školách - význam pohybu v rámci vyučovania počas hodín telesnej výchovy a mimo vyučovacieho procesu v záujmových krúžkoch s poskytnutím výchovno - vzdelávacích materiálov o správnej výžive;

- v mobilnej poradni zdravia boli vykonané u obyvateľov regiónu (muži, ženy od 20 -55 rokov) merania antropometrických ukazovateľov, tlaku krvi, stanovenie BMI a WHR indexu, meranie percenta telesného tuku a odbery krvi na cholesterol a kyselinu močovú; taktiež so zameraním na odborné poradenstvo v oblasti správnej životosprávy a pohybovej aktivity u dospelaj populácie s možnosťou využívania regionálnych možností, ktoré sú zamerané na pestovanie zdravého životného štýlu (napr. využívanie cyklistických chodníkov a novovybudovaného rekreačného chodníka Sihot' na hrádzi pozdĺž rieky Nitra v Nových Zámkoch a pod.);

- v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia v rámci Dňa otvorených dverí pri príležitosti Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu mali obyvatelia možnosť absolvovať antropometrické a biochemické vyšetrenie Reflotronom /glukóza, cholesterol, vyšetrenie kyseliny močovej, meranie pulzu, tlaku krvi, BMI, WHR/ s poskytnutím odborného poradenstva.

4. Prevencia fajčenia, konzumácie alkoholu a iných drog (Národný akčný plán na kontrolu tabaku, NPP alkoholu)

Plnenie:

- Primárna prevencia drogových závislostí so zameraním na edukáciu a poskytovanie poradenstva a výchovno-vzdelávacích materiálov pre školy, bola realizovaná formou prednášok a besied na základných a stredných školách na tému „Alkohol a ženy“, „Fetálny alkoholový syndróm“, „Alkohol a spoločnosť“ s dôrazom na tvorbu správnych postojov k negatívnym spoločenským javom - fajčenie, alkohol a iné drogy;

- naďalej sme spolupracovali so všeobecnými lekármi okresu, ďalej so štátnymi orgánmi, organizáciami i dobrovoľnými združeniami pri riešení danej problematiky (s Miestnym spolkom SČK, Okresným riaditeľstvom PZ, Mestskou políciou Nové Zámky, Obvodným oddelením PZ v Štúrove, základnými a strednými školami).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Poprade**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách – správa zo štvrtého merania vykonaného v júli 2015

Na základe úlohy programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na roky 2013 – 2015 - „1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách“, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade ako riešiteľské pracovisko vykonal v júli 2015 štvrté meranie v prevádzke AQUACITY Poprad, Športová 1, Poprad.

Pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade sa zamerali hlavne na kvalitu vnútorného ovzdušia v bazénovej hale s vodnými atrakciami „BLUE SAPPHIRE“ a „BLUE DIAMOND“, zároveň však vykonali opakovanú kontrolu prostredia a bazénovej vody aj vo vytypovaných vnútorných priestoroch AQUACITY Poprad na základe vyhodnotenia výsledkov predchádzajúcich meraní.

Sledované ukazovatele a počet vzoriek zo zimného merania:

Blue Sapphire

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou a metódou aeroskopicky na 4 odberných miestach haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 9 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie na troch miestach (relaxačný bazén, vstup do bazéna a stred bazéna)

Blue Diamond I.

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou a metódou aeroskopicky na 1 odbernom mieste haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 3 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie v jednom bazéne

Blue Diamond II.

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou a metódou aeroskopicky na 1 odbernom mieste haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 3 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie v jednom bazéne

Plavecký bazén

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou a metódou aeroskopicky na 1 odbernom mieste haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 7 odberných miestach

- Kontrola kvality vody na kúpanie na 1 mieste

Detský bazén

- Teplota vzduchu, prúdenie vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu, teplota vody
- Hluk v rámci vodných atrakcií
- Mikrobiologická kontrola ovzdušia sedimentačnou metódou a metódou aeroskopicky na 1 odbernom mieste haly
- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 5 odberných miestach
- Kontrola kvality vody na kúpanie na 1 mieste

Ostatné priestory AQUACITY Poprad:

- Mikrobiologická kontrola vybraných plôch stermi na 12 odberných miestach
- Kontrola kvality natívnej vody – geotermálneho vrtu vo vybraných ukazovateľoch (reakcia vody, CHSK_{Mn}, TOC, voľný chlór, viazaný chlór, vodivosť, chloridy).

Spolu pracovníci RÚVZ so sídlom v Poprade urobili 39 sterov vybraných plôch, odobrali 7 vzoriek vody na kúpanie a 1 vzorku geotermálnej vody a uskutočnili odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie ovzdušia na 8 odberných miestach aquaparku.

Popis bazénovej haly Blue Sapphire:

Krytý relaxačný bazén je rozdelený do dvoch častí s nepravidelnými rozmermi a rozdielnymi teplotami, napúšťa sa termálnou a pitnou vodou. Teplota vody v relaxačnej časti je $35^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$, v ochladzovacej časti $28^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$. Objem vody je 400 m^3 , plocha vodnej hladiny 384 m^2 , hĺbka 1,05 m.

Vstup do bazénu je vybavený držadlami. V jednotlivých častiach bazénu sú k dispozícii masážne lavice, sedadlá a lôžka s hydromasážnymi tryskami a vzduchovými tryskami, zabudované stenové svetlá na chromoterapiu, vyvíjače vln, vodné clony a trysky. Priestor bazénov je vybavený laserovou show, projekciou na 9 metrov vysokú vodnú stenu a priestorovým audio systémom. Bazénová hala Blue Sapphire je vysunutá do exteriéru tak, že z troch strán je fasáda presklená.

Zdravotné zabezpečenie vody je plynným chlórom, UV žiarením a ozónom.

Vykurovanie haly je v 90% vzduchotechnikou a v 10 % podlahovým vykurovaním. Vetranie haly je pomocou VZT - pretlakovým spôsobom.

Popis bazénovej haly Blue Diamond I:

Krytý sedací antikorový bazén s nepravidelným tvarom má teplotou vody $35^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, objem vody 118 m^3 , plochu vodnej hladiny 98 m^2 , hĺbku 1,2 m a výmenu vody 60 l/os/deň. Vybavený je hydromasážnymi tryskami, vzduchovými tryskami. Kapacita bazénu je 33 osôb. Pri bazéne sa nachádza oddychová časť s ležadlami a barom so stolmi a stoličkami. Vstup do bazénu je vybavený držadlami.

Ako zdroj vody slúži upravená voda z vodovodu a geotermálneho vrtu. Zdravotné zabezpečenie vody je plynným chlórom, UV žiarením.

Popis bazénovej haly Blue Diamond II:

Krytý sedací antikorový bazén s nepravidelným tvarom má teplotu vody $32^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$, objem vody 114 m^3 , plochu vodnej hladiny 95 m^2 , hĺbku 1,2 m a výmenu vody 60 l/os/deň. Vybavený je masážnou lavicou, dvomi prúdovými tryskami, deviatimi antikorovými

barovými stoličkami (bar je priamo spojený s bazénom) a zabudovanými stenovými telesami. Kapacita bazénu je 32 osôb. Vstup do bazénu je vybavený držadlami.

Ako zdroj vody slúži upravená voda z vodovodu a geotermálneho vrtu. Zdravotné zabezpečenie vody je plynným chlóróm, UV žiarením a ozónóm.

Popis bazénovej haly plaveckého bazéna:

Krytý plavecký bazén obdĺžnikového tvaru s dĺžkou 50m, hĺbkou 1,2-1,8 m, teplotou vody 28 °C, objemom vody 1890 m³, plochou vodnej hladiny 1050 m² a výmenou vody 30 l/os/deň. Okamžitá kapacita bazéna je 420 osôb. Ako zdroj vody slúži voda z verejného vodovodu. Zdravotné zabezpečenie vody je UV žiarením a plynným chlóróm.

Popis bazénovej haly detského bazéna Treasure Island:

Krytý detský bazén je vybavený vodnými a vzduchovými atrakciami. Okamžitá kapacita vodnej plochy detského bazéna je 23 osôb. Teplota vody je 30-32 °C, hĺbka od 30-100 cm a výmena vody 45 l/osobu/deň. V detskom bazéne je umiestnená predná časť pirátskej lode s dvoma podlažiami, spojenými schodiskom. Na hornom podlaží je akvárium, na dolnom podlaží sú atrakcie – vodné delá, prelievacie vedrá, šmýkačka. Priamo v bazéne je malá šmýkačka. Ako zdroj vody slúži voda z verejného vodovodu. Dezinfekcia vody pomocou kyseliny chlórnej, vyrobenej elektrolytickým rozkladom soľného roztoku NaCl (tzv. slaná technológia).

Bazény sú prispôsobené pre prístup osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Výsledky a hodnotenie:

Odbery vzoriek vody, vykonanie sterov a odber vzoriek na kontrolu ovzdušia, meranie hluku boli uskutočnené 29. 07. 2015, vonkajšia teplota bola 14,8°C, relatívna vlhkosť 78% zdroj: SHMU Letisko Poprad-Tatry).

V hale detského bazéna „Treasure Island“ bola v čase merania teplota $t = 29,0 - 29,2$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,2$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 46,2 - 46,6$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 83,0 dB.

V hale „Blue Diamond I.“ bola v čase merania teplota $t = 29,0 - 29,2$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,1$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 46,3 - 46,7$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 80,4 dB.

V hale „Blue Diamond II.“ bola v čase merania teplota $t = 29,2 - 29,2$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,2$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 46,3 - 46,7$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 81,8 dB.

V hale „Blue Sapphire“ bola v čase merania $t = 27,1 - 28,4$ °C, rýchlosť prúdenia vzduchu $v = < 0,2$ m.s⁻¹, relatívna vlhkosť $U_w = 47,7 - 47,9$ %. Ekvivalentná hladina akustického tlaku bola 81,2 dB.

Hluk bol meraný v čase keď boli v činnosti všetky vodné atrakcie (masážne sprchy) a v hale sa nachádzali návštevníci akvaparku. K výsledkom merania prispela aj vrava ľudí, výkriky a pod. Sprievodná reprodukovaná hudba bola v čase merania vypnutá.

Pri hodnotení mikrobiologickej kontroly kvality ovzdušia sme vychádzali z postupov Acta hygienica, epidemiologica et microbiologica číslo 1/2002 „Standardní operační postupy pro vyšetřování mikroorganismu v ovzduší a pro hodnocení mikrobiologického znečištění ovzduší ve vnitřním prostředí“, Praha, listopad 2001. Narozdiel od predchádzajúcich meraní bola naša

kontrola vykonaná aj sedimentačnou metódou aj metódou aeroskopicky. Výsledky boli navzájom porovnané.

Pre pobytové miestnosti sa podľa vyššie uvedených postupov SZU Praha sa pri sedimentačnej metóde považujú hodnoty 50 KTJ baktérií / Petriho miska / hod. a 50 KTJ plesní /Petriho miska/hod. za hodnoty, ktoré približne odpovedajú kategórii znečistenia „stredné“ podľa EUR 14988.

Kvalita vnútorného ovzdušia bola sledovaná pri bazénoch : Blue Sapphire (vstup do haly, stred haly, pri ležadlách, roh haly), Blue Diamond I (pri chrliči), Blue Diamond II (pri bare), plavecký bazén, detský bazén Treasure Island (pri atrakcii).

V prípade aeroskopickkej metódy boli vysoké počty mikroorganizmov najvyššie pri chrliči v hale Blue Diamond I., na tomto mieste by sme mohli zaradiť kvalitu ovzdušia do kategórie vysokého znečistenia. Na ostatných miestach zodpovedali celkové počty mikroorganizmov kategórii stredného znečistenia; v plaveckom bazéne (bez atrakcií) kategórii nízkeho znečistenia.

Vo vzorkách vyšetrených sedimentačnou metódou boli celkové počty mikroorganizmov najvyššie v halách Blue Sapphire, Blue Diamond I. a II. A v detskom bazéne Treasure Island (kategórie vysokého a veľmi vysokého znečistenia). V hale s detským bazénom boli zistené aj vysoké počty plesní.

Stery boli vykonané pri bazénoch Blue Sapphire, Blue Diamond I, Blue Diamond II, detský bazén, plavecký bazén - na ich stenách, rohoch, v prepadoch žľaboch, na podlahách a v zariadeniach na osobnú hygienu (priestory umývárni pre mužov i ženy na prízemí a poschodí). Celkovo bolo vykonaných 39 sterov (v 17 steroch neboli mikroorgaizmy z primokultivácie zistené). Z primokultivácie boli izolované väčšie množstvá mikroorganizmov hlavne zo sterov z podlahy a prepadoch šácht (napr. plesne, kvasinky, baktérie indikujúce fekálne znečistenie).

Na základe protokolov o mikrobiologických, fyzikálnych a chemických skúšok vzorky bazénovej štyri vody na kúpanie zodpovedali hygienickým požiadavkám uvedeným vo Vyhláške MZ SR č. 308/2012 Z. z. Vzorky vody odobraté z ochladzovacieho bazéna Blue Sapphire nevyhoveli z dôvodu mierneho prekročenia ukazovateľov *Escherichia coli*, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 ± 1 °C a *Pseudomonas aeruginosa*. Vzorka z bazéna Treasure Island nevyhovela v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 ± 1 °C, chemická spotreba kyslíka manganistanom a celkový organický uhlík; bola zaznamenaná aj zvýšená prítomnosť amónnych iónov.

Celkovo možno hodnotiť výsledky v rámci štvrtého merania úlohy horšie ako pri predchádzajúcom meraní, avšak je potrebné uviesť, že v čase kontroly bol v akvaparku vyšší počet návštevníkov ako počas meraní v januári 2015.

O nevyhovujúcej kvalite vody na kúpanie bol zástupca AquaCity Poprad po ukončení analýz informovaný telefonicky, o celkových výsledkoch cielenej kontroly boli riaditeľ Aquacity a manager pre vodný svet informovaní dodatočne pri osobnom stretnutí. Okamžite po telefonickom oznámení sa s výsledkami bola zo strany prevádzkovateľa zabezpečená výmena vody v detskom bazéne Treasure Island a v ochladzovacom bazéne Blue Sapphire a následne bolo vykonané opakované laboratórne vyšetrenie vzoriek z týchto bazénov. Zároveň bolo prisľúbené, že sa zvýši dôraz na kontrolu pracovných postupov pri vykonávaní mechanickej očisty a dezinfekcii plôch.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Aj v tomto roku sa pre spádovú oblasť RÚVZ t.j. okresy Poprad, Kežmarok a Levoča vedie evidencia rizikových prác v programe ASTR. Program sa pravidelne vylepšuje, dopĺňa. V súčasnosti databáza obsahuje 100 subjektov, v ktorých je zahrnutých 236 pracovísk a 528 profesií, u ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce.

V programe ASTR je evidovaných 3608 pracovníkov zaradených do rizikových kategórií, z nich 863 žien. V roku 2015 došlo k poklesu zamestnancov pracujúcich v 3. kategórii rizika o 1,5 %, z dôvodu zrušenia 8 firiem, v ktorých boli vyhlásené rizikové práce, ako aj z dôvodu vyradenia zamestnancov z rizika v poľnohospodárskej výrobe pre nevykonávanie aplikácie pesticídov.

V rizikových kategóriách v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Poprade pracuje 863 žien, čo predstavuje 23,9 % zastúpenie. Najviac exponovaných pracovníkov je zaradených do rizika v priemyselnej výrobe 81,3 %, nasleduje zdravotníctvo a sociálna pomoc 13,5 %. Tretím odvetvím s najväčším zastúpením rizikových prác je dodávka elektriny, plynu, vody, čistenie a odvod odpadových vôd s 1,4 % zastúpením.

Aj v tomto roku bol pri zaradzovaní prác do rizika najviac zastúpený rizikový faktor hluk 63 % (premenný 76%, ustálený 23 %), chemické látky a zmesi 17,9 % z nich pevné aerosóly tvorili až 88 %, tretím faktorom bol biologický faktor *Mycobacterium tuberculosis* 11,3 %.

Výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, na ktorých sú vyhlásené rizikové práce, bol zameraný hlavne na dodržiavanie ustanovení § 30 a § 31 zákona č. 355/2007 Z.z. a to výkon preventívnych lekárskech prehliadok, posudzovanie rizík, spolupráce zamestnávateľa s pracovnou zdravotnou službou. Pri predkladaných návrhoch na zaradenie prác do kategórií resp. vyradení z kategórie rizík sa dôraz kladie hlavne na aktuálnu situáciu a zmenu pracovných podmienok pri výkone prác ako aj objektivizáciu pracovného prostredia (meranie fyzikálnych, chemických faktorov v pracovnom prostredí) a na vypracované posudky o riziku, prevádzkové poriadky, technické, organizačné a náhradné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

V roku 2015 bolo vydaných 15 rozhodnutí o zaradení zamestnancov do rizikovej kategórie. V 10-tich prípadoch boli u zamestnávateľov zrušené rizikové práce. Prevažne sa jednalo o zamestnávateľoch v poľnohospodárskej výrobe. Riziká v týchto prípadoch boli vyhlásené v profesii aplikácia pesticídnych látok. Nakoľko zamestnávatelia vykonávajú tieto postreky dodávateľským spôsobom, zanikol dôvod vyhlásenia rizikovej práce. V 8-mich prípadoch na základe vykonanej novej objektivizácie faktorov pracovného prostredia došlo k preradeniu z rizikovej kategórie 3 do kategórie 2.

V roku 2015 bolo 8 firiem z vyhláseným rizikom zrušených.

Najviac zastúpeným rizikovým faktorom pri vyhlasovaní rizikových prác je hluk. Ďalšími rizikovými faktormi boli zväčša pevné aerosóly, pevný aerosól s obsahom živice s fibrogénnym účinkom, železo a jeho zliatiny, chemické látky a vibrácie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Veľmi jedovaté látky a prípravky – veľmi toxické látky a zmesi v regióne používajú spravidla deratizačné skupiny pri výkone deratizačných akcií – ničenie hlodavcov, hmyzu. V roku 2015 bolo oddeleniu preventívneho pracovného lekárstva nahlásených 68 deratizačných akcií.

V roku 2015 boli vydané 2 rozhodnutia na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov s označením T+ a T.

V rámci znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí bol pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov zvýšený dôraz kladený na špecifikácie týkajúce sa expozičných scenárov a stanovených DNEL a DMEL, ktoré majú byť súčasťou KBÚ. Stanovené ukazovatele DNEL a DMEL v schvaľovaných prevádzkových poriadkov neboli uvádzané.

Mimoriadne situácie, havárie v prvom polroku 2015 neboli hlásené

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. §13 ods. 4 písm. k), bolo vydaných 26 rozhodnutí.

V zmysle nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci v roku 2015 bolo na RÚVZ so sídlom v Poprade zaslaných 42 oznámení činnosti o odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb v bytových domoch. RÚVZ so sídlom v Poprade vydalo 20 rozhodnutí na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb, na ktorých pracovalo 53 pracovníkov.

V roku 2015 pribudli 4 nové právne subjekty zaoberajúce sa likvidáciou materiálov obsahujúcich azbest.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V roku 2015 neboli žiadne návrhy zamestnávateľov za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice bola daná požiadavka o prešetrenie 12 nových prípadov chorôb z povolania. Oddelenie PPL roku 2015 došetrovalo 1 prípad z roku 2014. Z celkového počtu 13 šetrení chorôb z povolania v 6 prípadoch na základe šetrenia bol predpoklad vzniku ochorenia v súvislosti s výkonom pracovných činností, v 3 prípadoch nebol predpoklad vzniku ochorenia s výkonom pracovných činností a 3 prípady sú v štádiu šetrenia.

V položke zoznamu 29 bolo šetrených 6 prípadov. Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice boli 3 prešetrované prípady priznané ako choroba z povolania. 2 prípady boli odstúpené Ministerstvu obrany SR, vedúcemu hygienikovi rezortu MO SR.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci intervencie na podporu zdravia pri práci zamestnanci oddelenia vyvíjajú zdravotno-výchovné aktivity formou individuálneho poradenstva pre fyzické osoby a menšie spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou práce všetkých zamestnancov oddelenia v rámci výkonu ŠZD je informovanie verejnosti, zamestnávateľov, zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce a pracovného prostredia a faktorov životného štýlu ako aj identifikácia nebezpečenstiev hlavne z fyzikálnych, chemických, biologických faktorov práce a pracovného prostredia a sledovanie expozície jednotlivých zamestnancov z hľadiska intenzity, dĺžky a frekvencie pôsobenia týchto faktorov na zamestnancov. Intervenčné aktivity v oblasti podpory zdravia pri práci vyvíjali aj pracovníci oddelenia Podpory zdravia, ktorí pripravili 12 článkov pre podnikové noviny, 12 výchovnovzdelávacích tém, ktoré boli uverejnené v 4 médiách.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Oddelenie podpory zdravia pravidelne realizuje informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných rizík pri práci formou článkov do podnikových novín, v roku 2015 bolo pripravených 12 článkov, 12 tém. RÚVZ sa každoročne zapája do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, kde v prípade potreby spolupracuje s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizuje spoločné preverky podľa aktuálnej témy kampane – pre tento rok odstraňovanie azbestu z bytových jadier domácností.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

RÚVZ so sídlom v Poprade odoslalo vyplnené dotazníky k národnému spracovaniu výsledkov kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby – hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.3.2 Pilotná štúdia rakoviny močového mechúra

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V roku 2015 oddelenie PPL vykonalo v roku 9 previerok na chránených pracoviskách, v ktorých pracovalo 35 osôb so zdravotným postihnutím podporno-pohybovej sústavy, sluchového postihnutia, zrakového a onkologického postihnutia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa používal metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; kontrolné listy informovanosti zamestnancov sa nevyplňali nakoľko na pracoviskách sa nenachádzali faktory pre ktoré sa vyplňajú kontrolné listy. V administratívnych prevádzkach na ktorých pracovali zamestnanci so zmenenou pracovnou schopnosťou sa používali notebooky .

V roku 2015 bolo vydaných 17 rozhodnutí a 9 stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk resp. chránených dielní.

Z výsledkov výkonu ŠZD v prevádzkach so zameraním na krajčírsku prácu, rezbárske práce, administratívne práce, predajne darčkových predmetov, výroba drobných papierenských výrobkov (obálky) je možné konštatovať, že na pracoviskách neboli zistené nedostatky hlavne týkajúce sa uplatňovania úprav pracovných podmienok pre pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Na prevádzkach je reálny predpoklad existencie pracovných podmienok, ktoré prevádzkovateľ dokáže prispôsobiť zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím.

Zamestnávateľia (prevádzkovatelia) plne rešpektovali všetky obmedzenia, prípadne odporúčania, ktoré špecifikujú lekári posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu alebo príslušní odborní lekári v rámci vstupnej a počas prevádzky chráneného pracoviska aj periodických lekárskeho prehliadok kvôli minimalizovaniu možných negatívnych dopadov faktorov pracovného prostredia na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Poprad	17	9	26	9	73	0	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť:** krajčírka, rezbár, ekonómka, predavač, administratívny pracovník, drobné skladacie práce – výroba obálok

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

- 20 x M
- 3x L
- 5x C

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Gestor úlohy

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Počas roka 2015 boli vykonané odbery vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie KJ, KJO₃, ferokyanid draselný. Spolu bolo odobratých 17 vzoriek zo zahraničnej produkcie, všetky vyhoveli pre obsah KJ, KJO₃, ferokyanid draselný.

Zároveň sa sleduje obsah jódu so stravy výpočtom z jedálnych lístkov v porovnaní s OVD u klientov poradne zdravej výživy. Spolu bolo spracovaných 31 jedálnych lístkov.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (ober vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a doposiaľ ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Výsledky:

Počet vzoriek: 37 vzoriek sterov
27 vzoriek ovzdušia
135 vzoriek ovocia a zeleniny

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne riešené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych typov) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré môžu mať vplyv na zdravie ľudí.

Vyhodnotenie:

Počet vzoriek: 0

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

Aj keď sú keramické výrobky legislatívne riešené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú zapracované do PK SR niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie pod platnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré môžu migrovať z keramických výrobkov typu panvice, riady, nože. Z tohto dôvodu je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia.

Vyhodnotenie:

Počet vzoriek: 0

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA**Cieľ:**

1. Kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označenia KV a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Riešenie:

Počas roka 2015 sa priebežne plnili ciele úlohy podľa Usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. Boli vykonané kontroly vybraných regulovaných alebo zakázaných látok v KV, povinného označovania KV, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia aj požiadaviek hlásenia vzniku nežiaducich účinkov KV vyplývajúcich z nových právnych predpisov pre KV platných v EÚ od 11. 07. 2013. Výsledky z laboratórnych analýz aj kontroly označovania výrobkov sa začali administratívne spracovávať prostredníctvom informačného a komunikačného systému pre dohľad nad trhom ICSMS.

Výsledky:

Celkom bolo odobratých na laboratórnu analýzu 15 druhov kozmetických výrobkov podľa nasledovných cielených sledovaní:

1. Zakázané látky

hormóny – 3 vzorky KV pre dospelú populáciu anti-age, ktoré boli vyšetované na prítomnosť hormónov a kontrolované bolo ich označovanie - všetky 3 druhy vyhovelí kontrolovaným kritériám.

farbivá – 3 vzorky KV pre dospelú populáciu určené na farbenie vlasov, obočia a mihalníc, ktoré analyzujú na RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave. Výsledky t. č. nie sú k dispozícii, nie je možné úlohu vyhodnotiť.

2. Regulované látky

Konzervačné látky – celkom bolo vyšetovaných na prítomnosť konzervačných látok 7 vzoriek KV pre dospelú populáciu a 2 vzorky pre detskú populáciu. Zároveň boli v KV pre dospelých v 4 druhoch (z celkového počtu 7) analyzované vonné zložky, v 2 druhoch KV pre detskú populáciu boli analyzované UV filtre.

Všetkých 12 vyšetovaných vzoriek KV (z celkového počtu 15) vyhovel na základe chemickej analýzy, označovania KV aj na základe mikrobiologického vyšetrenia. Na výsledky poslednej cielennej úlohy, t. j. 3 vzoriek KV pre dospelú populáciu sa čaká, nie je možné ich vyhodnotiť.

Ďalej bola vykonaná cielená kontrola na dodržiavanie požiadaviek na tvrdenia o výrobku v reklame uvedenej na internete čl. 20 Nariadenia (ES) č. 1223/2009, pričom bol kontrolovaný výrobok SANITAIRE Hand gel Antibacterial – gél na ruky bez použitia vody

a mydla, zodpovednej osoby z nášho regiónu, výrobca: DIMENZIA, s.r.o., Štúrova 33, 060 01 Kežmarok. Výsledkom kontroly bolo nevyhovujúce zatriedenie výrobku medzi kozmetické výrobky. Vzhľadom na tvrdenia, ale vychádzajúc tiež zo zloženia výrobku, pristúpil výrobca – zodpovedná osoba k vyradeniu SANITAIRE Hand gel Antibacterial – gél na ruky bez použitia vody a mydla z kategórie kozmetického výrobku a vybavuje registráciu výrobku ako biocíd. Súbežne pri tomto šetrení sa zároveň plnila tiež cielená úloha zameraná na kontrolu informačnej zložky – čl. 11 a 18 Nariadenia (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch.

Počas roka 2015 bolo preverovaných v našom regióne celkom 19 hlásení zo systému RAPEX (z toho 2 hlásenia z roku 2014 ukončované v roku 2015 a 2 posledné hlásenia z decembra 2015, ktoré budú ukončené v januári 2016). Celkom bolo prekontrolovaných v tejto súvislosti 75 subjektov.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh v EÚ KV deklarujúce nanomateriály
- KV, ktoré deklarujú zložky v nano forme
- látok, ktoré sa používajú v nano forme
- veľkosť nano častíc
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Riešenie:

Kontrola používania nanomateriálov v kozmetických výrobkoch nebola v roku 2015 osobitne vykonávaná, nebola súčasťou Usmernenia na výkon ŠZD nad KV v roku 2015. Zodpovedné osoby registrované v našom regióne okresov Poprad, Kežmarok a Levoča neohlásili zmeny vo výrobnom sortimente, v ktorom by mohli byť používané nanomateriály.

Výsledky:

RÚVZ so sídlom v Poprade nemá registrované zodpovedné osoby (výrobcov KV) v našom regióne, ktoré by pri výrobe kozmetických výrobkov používali zložky v nano forme.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVIN A ARÓM

Cieľ:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok do potravín bola sledovaná spotreba prídavných látok: E200 – E203 kyselina sorbová – sorbany, počet vzoriek 5, E210 – E213 kyselina benzoová – benzoany, počet vzoriek 5, E960 glykosidy steviolu – 1 vzorka a arómy mentofuranu 1 vzorka. Aróma kumarín sa nevyšetrovala.

Štúdiá sa vykonala formou dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín, a to skonzumovaných prídavných látok a 24 hodinového retrospektívneho dotazníka. Skupinu respondentov tvorilo 20 respondentov, z toho 10 žien a 10 mužov v dvoch vekových kategóriách 19 – 35 a 36 – 54 roční ľahko pracujúci (po 5 v každej kategórii mužov a žien). Zistené hodnoty boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

3 NRC PRE MATERIÁLY PRICHÁDZAJÚCE DO KONTAKTU S POTRAVINAMI

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (ober vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a doposiaľ ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy
31. december 2015

Záverečná správa
30. marec 2016

Vyhodnotenie k II. polroku 2015

Aplikácia náterovej hmoty obsahujúcej nanočastice TiO₂ na rôzne plochy (37 vzoriek sterov a 27 vzoriek ovzdušia) a ovocie a zeleninu a fóliu (135 vzoriek), do ktorej je balené ovocie a zelenina a testovanie mikrobiálnej rezistentnosti a senzorické hodnotenie.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne riešené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych typov) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré môžu mať vplyv na zdravie ľudí.

Etapy riešenia:

- I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek
- II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy
31. december 2015

Záverečná správa
30. marec 2016

Vyhodnotenie k II. polroku 2015

Odber 7 vzoriek plastových dóz a plastových nádob a ich následné laboratórne vyšetrenie v 6 ukazovateľoch (celková migrácia látok, formaldehyd, primárne aromatické amíny, senzorké hodnotenie) pričom bolo vykonaných 185 analýz. Zároveň boli posudzované aj označovanie výrobkov v súlade s platnou legislatívou, vyhlásenia o zhode a podporná dokumentácia.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov migrujúcich z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

Aj keď sú keramické výrobky legislatívne riešené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú zapracované do PK SR niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie pod platnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré môžu migrovať z keramických výrobkov typu panvice, riady, nože. Z tohto dôvodu je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia.

Etapy riešenia:

I. etapa: január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k II. polroku 2015

Testovanie 31 vzoriek keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu, ktoré boli testované v 7 ukazovateľoch (Ba, Co, Mn, Pb, Cd, Ni a Al) pričom bolo vykonaných 217 analýz. Zároveň boli kontrolované aj vyhlásenia o zhode a podporná dokumentácia.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

V populácii detí a mládeže je zaznamenaný nárast incidencie alergických ochorení. V prípade ochorení akými sú celiakia, diabetes mellitus, laktózová intolerancia môže nastať nesprávnym stravovaním zhoršenie zdravotného stavu jedinca.

V oblasti školského stravovania pre takéto prípady sú vypracované MSN a receptúry hotových pokrmov pre diétne stravovanie – pre celiatikov, šetriaca diéta a diéta pre diabetikov.

V 73,2 % školských zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie, je aj možnosť využitia diétného stravovania, ktoré si vyžaduje zdravotný stav žiaka. Forma spôsobu prípravy hotových pokrmov (kompletné menu pripravované v školskej jedálni alebo iba dokončenie technologického postupu ku donesenému polotovaru a jeho tepelná úprava) je vecou dohody medzi prevádzkovateľom a rodičom alebo jeho zákonným zástupcom.

Podľa hlásených údajov, ktoré sme požadovali od školských zariadení v súvislosti s prípravou výročnej správy možno konštatovať, že iba v 4,28% školských stravovacích zariadeniach pripravujú a vydávajú niektorú z vyššie uvedených diét.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je zisťovať trendy v danej oblasti, porovnanie s výsledkami vybraných európskych krajín.

Gestorom úlohy je MZ SR – odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR.

Na jar 2015 všetky RÚVZ v SR riešili projekt ESPAD. Z ÚVZ SR bol zaslaný zoznam vybraných škôl z celého Slovenska. Za náš región boli vybraté dve školy (ZŠ Ul. mládeže Poprad a SOŠ Horný Smokovec). Podľa metodiky bol zabezpečený monitoring v triede z ročníkov 1. až 4., spolu 4 triedy na SOŠ a v dvoch triedach deviateho ročníka ZŠ, spolu 98 žiakov. Získané údaje boli zaslané gestorovi úlohy, ktorý zabezpečí analýzu a celoslovenské vyhodnotenie.

V rámci nášho regiónu sme v r. 2015 zabezpečili aj monitoring návykových látok (tabak, alkohol, drogy) štandardizovanými dotazníkmi TAD2 (žiaci) na jednej SOŠ (Poprad Matejovce) a monitoring prevalencie fajčenia a vedomostí o zdravotných dôsledkoch z fajčenia na Gymnáziu P. O. Hviezdoslava v Kežmarku.

Po zbere vyplnených dotazníkov boli údaje zatiaľ analyzované v súbore 248 študentov. Napríklad v súbore študentov (138) SOŠ Poprad Matejovce bolo zistené, že takmer všetci študenti (93,5%) majú kamarátov, ktorí pravidelne fajčia. Do kategórie pravidelných fajčiarov sa zaradilo 42,0% respondentov. V problematike pitia alkoholu uviedlo až 75,4% respondentov, že konzumovali alkohol vo väčšom množstve a majú za sebou stav podnapitosti. Pomerne vysoké percento (31,2%) bolo zistené pri otázke skúseností s marihuanou a taktiež (ako pri fajčení) má vysoké percento študentov (63,8%) kamarátov, ktorí fajčia marihuanu. Je možný predpoklad, že počet konzumentov marihuany sa bude zvyšovať.

S výsledkami boli školské zariadenia informované písomnou správou s grafickým znázornením. Získané výsledky sú zdravotne výchovným materiálom pre ďalšiu spoluprácu a intervenciu v oblasti výchovy a podpory zdravia mladej generácie.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V r. 2015 cieľom bolo zmapovať úrazovosť u detí mladšieho školského veku. V r. 2014 bol monitoring u detí predškolského veku.

Podmienkou bolo, aby v každom súbore bolo 30 detí (mestská ZŠ, vidiecka ZŠ).

Gestor úlohy-ÚVZ SR zaslal riešiteľským pracoviskám dotazníky, ktoré majú zmapovať úrazy v uvedenej vekovej kategórii za uplynulé 2 roky. Dotazníky vyplňovali rodičia, alebo ich zákonní zástupcovia.

V našom regióne bol zabezpečený monitoring v dvoch mestských ZŠ (ZŠ Dr. Fischera 2 Kežmarok, ZŠ s MŠ Francisciho 21 Poprad) a v jednej vidieckej ZŠ s MŠ (Slovenská Ves), spolu 92 žiakov. Údaje boli zadané do masky v programe Excel a zaslané gestorovi úlohy. Vek žiakov bol 8 až 10 rokov, prevahu tvorili dievčatá (54,3%). Zo súboru 92 žiakov malo úraz za posledné dva roky 37 žiakov (40,2%).

Pri úrazoch išlo najmä o pomliaždenie mäkkých tkanív (13 žiakov-35,13%), otvorenú ranu (8 žiakov-21,6%), zlomeninu (7 žiakov-18,9%) a vyklbenie (6 žiakov-16,2%). Hospitalizovaných bolo 9 žiakov (24,3%). Následkom úrazu bola vo väčšine prípadov znížená pohyblivosť a pretrvávajúca bolesť. Z počtu 37 žiakov, ktorí utrpeli úraz, mali štyria žiaci (10,8%) úrazy na dopravných komunikáciách. Výsledky budú slúžiť ako podklad do databázy úrazovosti detí.

Projekt bude pokračovať aj v r. 2016.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných škôl; využitie hodín TV

V prvej etape plnenia projektu ešte v r. 2014 bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor (10 školských zariadení) zameraný na oblasť podmienok pre zabezpečovanie telesnej výchovy na školách, v druhej etape bolo sledovanie pohybových aktivít detí na hodinách TV podľa metodiky gestora úlohy (vo vybraných ročníkoch), priebeh a náplň hodín TV s cieľom zlepšenia fyzickej aktivity a plnenia cieľov Národného programu prevencie obezity.

Získané údaje boli zaslané na vyhodnotenie gestorovi úlohy na analýzu a záverečné spracovanie.

Zo získaných údajov v teréne v rámci nášho regiónu oddelenie hygieny detí a mládeže vykonalo analýzu.

Celkovo sme mali v sledovaní 10 základných škôl (5 vidiek, 5 mesto), ročníky 3. a 8., spolu 398 žiakov. Na hodinách telesnej výchovy trvá rozcvička priemerne necelých 9 minút, vlastné cvičenie (podľa učebných plánov) 25,6 minút a záverečná relaxačná časť 4,25 minút.

Na 2. stupni ZŠ bolo zaznamenané vyššie percento necvičiacich žiakov ako na 1. stupni ZŠ. Dôvody boli rôzne, okrem zdravotných aj účasť na súťažiach mimo školy a iných školských aktivitách.

Nedostatky, najmä technického charakteru, ktoré boli zisťované pri plnení úlohy, boli formou pokynov zasielané prevádzkovateľom školských zariadení na odstránenie. Výsledky budú v spolupráci s MŠVVaŠ SR konzultované.

Ministerstvo školstva by malo byť nápomocné pri vytváraní podmienok využitia ďalších možností pre zvyšovanie pohybových aktivít aj v rámci voľno časových aktivít detí (telocvične prístupné aj mimo vyučovania, využívanie školských areálov po skončení vyučovania žiakmi a rodinnými príslušníkmi).

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Cieľom je plnenie úloh v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorou je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia na školách.

V rámci Prešovského kraja RÚVZ Prešov vykonal vo vybraných školách svojho regiónu meranie vybraných chemických (CO₂, prachové častice), fyzikálnych (relatívna vlhkosť, teplota) a biologických (alergény, plesne) indikátorov vnútorného ovzdušia. Ostatné RÚVZ v rámci kraja zabezpečovali zber údajov formou dotazníkov z oblasti dýchacích a alergických príznakov a ochorení u žiakov, údaje o kvalite prostredia doma, v škole.

Podľa metodiky bola do monitoringu vybratá jedna mestská a jedna vidiecka škola s ohľadom na eventuálne riziko znečisťovania životného prostredia v danej oblasti. U nás to bola ZŠ Mierová Svit a vidiecka ZŠ s MŠ Vikartovce (jedna trieda v ročníkoch 4.-6., spolu 107 žiakov).

Monitoring bol vykonaný vo vykurovacom období (1. štvrťrok 2015). Všetky získané údaje boli zadávané do programu Excel a zaslané gestorovi úlohy na ÚVZ SR Bratislava, ktorý zabezpečí aj celkové vyhodnotenie.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia imunizačného programu prebiehala v roku 2015 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára platného od 1.1.2015. Očkovací kalendár bol v čase vydania uverejnený na webovej stránke úradu aj v novej praktickej podobe. Išlo o povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Realizáciu imunizácie vykonávali ošetrojúci lekári. Farebné výťažky kartičiek Očkovacieho kalendára 2015 sme distribuovali do 50 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast a do 2 detských liečebných ústavov.

V rámci surveillancie ochorení preventabilných očkovaním bolo v regióne hlásených 8 prípadov ochorenia na pertussis (3 prípady hlásené ako možné len na základe klinických príznakov u dospelých osôb bez odberu materiálu na mikrobiologické vyšetrenie, 1 prípad vyvolaný B. pertussis u 8-ročného dieťa riadne očkovaného, naposledy pred 3 rokmi, 1 prípad vyvolaný B. parapertussis u 2-mes. dojčaťa neočkovaného, 3 prípady u dospelých osôb z nezisteným očkovaním potvrdené sérologicky v lokálnych mikrobiologických laboratóriách), 2 prípady pneumokokového invazívneho ochorenia – pneumónie u neočkovaných dospelých osôb, 5 prípadov akútnej hepatitídy B – 4 prípady u neočkovaných a 1 prípad u čiastočne očkovanej osoby, 53 prípadov novozistených nosičstiev vírusu hepatitídy B a 290 prípadov parotitídy – posledný prípad hlásený v septembri.

V priebehu mesiaca augusta bola podľa usmernenia ÚVZ SR vykonaná kompletná kontrola povinného očkovania, pri ktorej v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča bola zistená zaočkovanosť – od 88,8% (preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde v 6. roku života v ročníku narodenia 2008 v okrese Levoča) do 100% u všetkých druhov pravidelného očkovania a vo všetkých ročníkoch narodenia.

Väčšina očkujúcich pediatrov nám zasiela mesačné písomné hlásenia o vykonaných očkovacích výkonoch.

V apríli sme sa zúčastnili aktivít Európskeho imunizačného týždňa – 3 články v regionálnej tlači, články a leták umiestnené na webovej stránke, 2 prednášky v rómskych komunitách o ochoreniach preventabilných očkovaním, nástenka v priestoroch RÚVZ a 15 konzultácií s rodičmi odmietajúcimi očkovanie.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.) a štandardných definícií prenosných ochorení.

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržiava. Každý mesiac bola vypracovaná analýza výskytu prenosných ochorení v našom regióne, ktorá bola zaslaná ošetrojúcim lekárom a ústavným zdravotníckym zariadeniam a v januári bola vykonaná analýza výskytu prenosných ochorení za rok 2014.

Informovali sme verejnosť o výskyte prenosných ochorení formou mesačných hlásení o výskyte prenosných ochorení a týždenných hlásení o výskyte ARO a CHPO na internetovej stránke nášho úradu.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb.

Oddelenie epidemiológie sa aktívne snaží udržiavať dobrú spoluprácu so zdravotníckymi zariadeniami v regióne, hlavne s oddeleniami klinickej mikrobiológie v oblasti surveillancie infekčných ochorení.

Zvýšená pozornosť aj v tomto roku bola venovaná ochoreniam na tuberkulózu u rómskych detí, kde pokračuje nariadené očkovanie detí z nižšieho hygienického štandardu

v obciach Hranovnica, Výborná a Krížová Ves a v prvom polroku aj ochoreniam na parotitídu v rómskom etniku.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v surveillancie a kontrole infekčných ochorení používaním epidemiologického informačného systému EPIS a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC a oddeleniach klinickej mikrobiológie, systému rýchleho varovania, manažmentu epidémií a manažmentu kontaktov a ohnísk.

Za rok 2015 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 3790 prípadov infekčných ochorení, z nich 441 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 18 hlásení. Nedostatočné je hlásenie prípadov do systému od samotných ošetrojúcich lekárov. Podarilo sa zapojiť OKM Nemocnice Poprad k hláseniu pozitívnych laboratórnych výsledkov do Epidemiologického informačného systému.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa naďalej vykonáva aj v rámci hlásenia v EPISe. Hlásených bolo 441 sporadických nozokomiálnych nákaz. Naďalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. V roku 2015 sme sa už po piaty krát zapojili do programu HELICS – sledovania NN na jednotke intenzívnej starostlivosti – na OAIM Nemocnice Poprad a.s., kde pri retrospektívnom incidenčnom sledovaní bola zistená incidencia nozokomiálnych nákaz 23,5%.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 78 kontrol aj so zameraním na kontrolu dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej techniky, pri ktorých bolo odobraných 553 vzoriek z prostredia, 118 vzoriek na sterilitu, 3 vzorky dezinfekčných roztokov a 38 vzoriek z ovzdušia operačných sál. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 111 horúcovzduchových a 72 parných sterilizačných prístrojov. Podrobná analýza bude vo Výročnej správe oddelenia epidemiológie za rok 2015.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V roku 2015 sa priebežne aktualizovali plány opatrení pre prípad pandémie chrípky a havarijný plán hlavne so zameraním na počty reprofilizovaných lôžok v jednotlivých zariadeniach a aktualizáciu kontaktných osôb jednotlivých dotknutých inštitúcií.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tejto surveillancie hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Hlásia sa len hospitalizované prípady, nie negatívny stav. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológom. V roku 2015 bol hlásený 1 prípad ACHO u dospeljej ženy s negatívnym laboratórnym výsledkom. V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu roka 2015 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd podľa harmonogramu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach s negatívnym výsledkom.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Poprade je súčasťou poradenského centra ako jedna z nadstavbových poradní Poradňa pre AIDS. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty pre verejnosť. Poradenstvo vykonáva lekár epidemiológ, ktorý zároveň koordinuje činnosť v prevencii AIDS na úrade, v úzkej spolupráci s oddelením Podpory zdravia a oddelením hygieny detí a mládeže. Klienti okrem poradenstva dostanú informáciu o možnosti vyšetrenia HIV protilátok. V roku 2015 však boli vykonané odbery na anonymné vyšetrenie anti HIV protilátok u 3 osôb, ktoré vykonalo pracovisko Klinickej biochémie Poprad. Traja klienti boli odporučení na vyšetrenie do RÚVZ Košice.

V rámci prevencie AIDS boli rozdane vzdelávacie materiály (letáky) do 112 školských zariadení. Boli vykonané besedy na 2 ZŠ s účasťou 86 žiakov a na 1 SŠ s účasťou 59 študentov.

RÚVZ so sídlom v Poprade priebežne počas roka 2015 vykonával edukačnú činnosť a zároveň obyvateľstvo regiónu informoval o epidemiologickej situácii vo výskyte AIDS v rámci Slovenska prostredníctvom regionálnych médií (TV Poprad, Chemosvit noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Kežmarok, Tatranský denník) na nástenkách v Poradni zdravia a RÚVZ.

Vyhodnotenie tejto úlohy bolo zaslané koncom roka 2015 na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

V novembri 2011 bola na oddelení epidemiológie zriadená Poradňa očkovania. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty o možnosti telefonického poradenstva aj osobnej návštevy po telefonickom dohovore.

V roku 2015 bolo do poradne pozvaných 41 rodičov, ktorí odmietajú očkovanie svojich detí. Dostavilo sa 29 rodičov. V dvoch prípadoch bol tento pohovor úspešný a rodičia svoje dieťa dali zaočkovať.

V roku 2015 poradňu navštívilo 14 cestovateľov, ktorí sa prišli poradiť o očkovaní pri cestách do zahraničia a následne boli vystavené 3 medzinárodné očkovacie preukazy, zápis o očkovaní do existujúceho preukazu v bol vykonaný v jednom prípade.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ:

Základnou požiadavkou v rámci vyšetovaných mikrobiologických ukazovateľoch vo vzorkách minerálnych a pramenitých balených vodách a vodách vo watercooleroch (dávkovače vody) je neprítomnosť fekálneho znečistenia, patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov.

Splnením tejto požiadavky je neprítomnosť *Escherichia coli*, koliformných baktérií, *Pseudomonas aeruginosa*, enterokokov, patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov v 250 ml a sporulujúcich sulfit redukujúcich anaeróbných baktérií v 50 ml vyšetrenej vzorky. Kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote $21^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ a Kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 37°C , ako ukazovateľ celkového oživenia, je limitovaný len na zdroji a do 12 hodín po naplnení do spotrebiteľského balenia, pričom počas týchto 12 hod. musí byť teplota vôd od $4^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

RÚVZ so sídlom v Poprade – Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz vyšetřilo za rok 2015 20 vzoriek (158 ukazovateľov, 453 analýz) spadajúcich do tohto projektu.

Vyšetřenia sa riadili 28 hlavou PK SR a požiadavkami projektu.

Spolu s 20 vzorkami vôd bolo súčasne odobratých aj 36 sterov (36 ukazovateľov, 364 analýz) z jednotlivých výpustí.

Mikrobiologický rozbor:

7 vzoriek vyhovovalo vo všetkých mikrobiologických ukazovateľoch, čo predstavuje 35% z celkového počtu.

5 vzoriek (25%) nespĺnilo kritéria v ukazovateli:

Koliformné baktérie

(identifikované MO: *Klebsiella pneumoniae*, *Citrobacter* sp.)

1 vzorka (5%) nespĺnila kritéria v ukazovateli:

Pseudomonas aeruginosa

13 vzoriek (65%) nespĺnilo kritéria v ukazovateľoch:

Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C

Kultivovateľné mikroorganizmy pri $21^{\circ}\pm 1^{\circ}\text{C}$

(tieto počty MO boli výrazne prekročené $\gg 300$ KTJ/ml a identifikované boli MO ako:

Sphingomonas parapaucimobilis, *Moraxella lacunata*, *Pantoea*, saprofytické stafylokoky a aeróbné sporulanty).

1 vzorka (5%)

Obsahovala mikromycéty: >100 KTJ/100 ml a *Pseudomonas mendocina*

Biologický rozbor:

20 vzoriek (78 ukazovateľov, 98 analýz) vyhovovalo vo všetkých skúšaných **biologických ukazovateľoch (100 %)**.

V 36 steroch, ktoré boli odobraté pri 20 vzorkách vôd boli identifikované:

- 1 *Enterobacter kobei*
- 1 *Acinetobacter* sp.
- 3 *Bacillus cereus*
- 1 saprofytické stafylokoky
- 1 mikrokoky

Špecializované laboratórium chemických analýz analyzovalo v **20 vzorkách watercoolerov** obsah ťažkých kovov ako arzén, kadmium, olovo a ortuť.

V žiadnej zo vzoriek nebol prekročený hygienický limit.

Záver:

V rokoch 2013-2015 bolo v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Poprade vyšetrených spolu 62 vzoriek spadajúcich do tohto projektu.

15 vzoriek vyhovovalo vo všetkých sledovaných ukazovateľoch (24 %).

47 vzoriek nevyhovovalo aspoň v 1 a viacerých ukazovateľoch (47 %).

23 vzoriek bolo odobratých v zdravotníckych zariadeniach (všetky nevyhovujúce aspoň v jednom zo sledovaných ukazovateľoch).

Aj keď v porovnaní s rokom 2013, kedy sme mali len dve vyhovujúce vzorky môžeme konštatovať mierne zlepšenie (7 vyhovujúcich vzoriek v roku 2015, žiadna vzorka nevyhovujúca v biologických ukazovateľoch), percento nevyhovujúcich vzoriek je stále vysoké. Výrazne zlepšenie oproti roku 2013 sme zaznamenali vo výsledkoch odobratých sterov z jednotlivých výpustí. Znova však nemôžeme byť spokojní s nedostatkami ako: nevyhovujúce podmienky skladovania, nemonitorovanie mikroklimatických podmienok pri skladovaní, nedodržiavaná výsledovateľnosť (nebolo možné identifikovať výrob. šaržu, prípadne dátum spotreby). V miestach výdaja sa nevedela evidenciu o otváraní obalov, ani dátum spotreby po otvorení. Tieto nedostatky zaznamenávali terénni pracovníci počas celých troch rokov testovania.

Domnievame sa, že na základe výsledkov 3 roky trvajúceho projektu je potrebné prijať jednotné, striktné a hlavne efektívne nápravné opatrenia voči prevádzkovateľom týchto zariadení.

7.4. MATERSKÉ MLIEKO

Cieľ:

Sledovala sa kvalita nepasterizovaného mlieka ako odozva na zdravotný stav matky a spôsob manipulácie s mliekom. Mikrobiologické vyšetrenia boli zamerané na sledovanie účinnosti pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality mlieka pred a po jeho pasterizácii.

Zisťovala sa prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a prítomnosť stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku, ako prevencia proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka. Izolované kmene *Staphylococcus aureus* boli odoslané do NRC pre KPS a ich toxíny v Košiciach, kde sa sledovala prítomnosť Stafylokokového enterotoxínu.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko:

RÚVZ so sídlom v Poprade – **Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz** vyšetřilo za rok 2015 **76** vzoriek (76 ukazovateľov, 348 analýz) materského mlieka.

Bolo vyšetřených **37** vzoriek materského mlieka **pred pasterizáciou:**

V týchto vzorkách boli identifikované:

<i>Acinetobacter sp.</i>	6
<i>Bacillus cereus</i>	3
<i>Enterobacter sp.</i>	5
enterokoky	4
<i>Escherichia coli</i>	3
<i>Klebsiella oxytoca</i>	7
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	9
<i>Lactococcus garvieae</i>	1
<i>Pantoea</i>	7
saprofytické stafylokoky	27
<i>Staphylococcus aureus</i>	12
<i>Streptococcus sp.</i>	5
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	2

Bolo vyšetřených **39** vzoriek materského mlieka **po pasterizácii:**

V týchto vzorkách boli identifikované:

<i>Bacillus cereus</i>	3
enterokoky	4
<i>Escherichia coli</i>	2
<i>Klebsiella oxytoca</i>	3
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	2
saprofytické stafylokoky	11
<i>Staphylococcus aureus</i>	3
<i>Streptococcus sp.</i>	2
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	1

Záver:

V 16 vzorkách (43%) bola pasterizácia účinná a neboli tam zistené žiadne mikroorganizmy.

V 23 vzorkách (58%) aj po pasterizácii bola potvrdená prítomnosť mikroorganizmov.

V dvoch prípadoch izolovaných kmeňov *Staphylococcus aureus* bola potvrdená produkcia **enterotoxínu A a D**, v jednom prípade produkcia **enterotoxínu D a C**, v dvoch prípadoch produkcia **enterotoxínu D**. U jedného kmeňa *Staphylococcus aureus* výsledky produkcie toxínu ešte nie sú známe.

PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe plnenia úloh NPPZ realizujeme na RÚVZ v Poprade sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v spádovom regióne okresu Poprad, Kežmarok a Levoča v spolupráci so ŠÚ SR. Taktiež sa zaoberáme problematikou úmrtnosti a jej hlavných príčin na základe spracovania Listov o prehliadke mŕtveho. V spolupráci s mestskými a obecnými úradmi sledujeme vekové zloženie rómskej populácie v spádovom regióne. Nemocnica v Poprade a Nemocnica v Kežmarku nám posielajú hlásenia o počte pôrodov, ale i úmrtí a vrodenných vývojových chybách novorodencov.

Onkologické oddelenie Poprad nám poskytuje údaje o výskyte nádorových ochorení v okrese Poprad a Kežmarok, z ktorých si robíme vlastné analýzy pre interné potreby.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Plneniu Národného programu obezity sa venuje veľká pozornosť predovšetkým prostredníctvom ovplyvňovania klientov základnej poradne zdravia. V roku 2015 navštívilo základnú poradňu 85 klientov, z toho 53 žien a 32 mužov. Z uvedeného počtu bolo odporúčaných navštíviť poradňu pre zdravú výživu vrátane opakovaných kontrol 34 klientov. Poradňa pre zdravú výživu spolupracuje s ortopedickým oddelením Nemocnice v Poprade pri znižovaní hmotnosti pacientov zaradených do operačných programov na výmenu kĺbov, kde je kardinálna požiadavka pred plánovanou operáciou zníženie hmotnosti na prijateľnú úroveň. Počas roka bolo poskytnuté opakované poradenstvo 8 pacientom, ktorí sa po znížení hmotnosti mohli podrobiť operačnému zákroku. Táto skutočnosť svedčí o vysokej efektívite poradne pre zdravú výživu formou dlhodobého a opakovaného pôsobenia.

Problematika obezity sa rieši aj pri návšteve poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, ktorú v prvom polroku navštívilo 23 klientov, ktorým bolo vykonané aj spirometrické vyšetrenie.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bola realizovaná výjazdová akcia, ktorá sa uskutočnila dňa 7. 4. 2015 v hypermarkete Tesco Poprad. 30 klientom bol vyšetrený celkový cholesterol z kapilárnej krvi. Pracovníčky a lekárka z poradenského centra RÚVZ so sídlom v Poprade informovali verejnosť o rizikách spojených s nadváhou a obezitou, s nedostatkom pohybovej aktivity, nezdravého spôsobu stravovania, vysokého TK.

25.9.2015 sa realizovala Kampaň MOST 2015 – Deň srdca. Celkovo bolo vyšetrených 60 klientov, ktorým bola stanovená hladina celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, odmeraný krvný tlak, pulz, pás, boky, výška, váha, BMI spojené s osobným poradenstvom. Pracovníčky z poradenského centra RÚVZ so sídlom v Poprade informovali verejnosť o rizikách srdcovocievnych ochorení, ku ktorým patria fajčenie, nadváha a obezita, nesprávny spôsob stravovania, vysoký krvný tlak, stres, vysoká hladina cholesterolu v krvi. U vyšetrených klientov neboli zistené príliš vysoké hodnoty, vo väčšine prípadov boli v norme. Naopak krvný tlak bol u väčšiny klientov vysoký a neliečený. V mnohých prípadoch sa jednalo o nadváhu s vysokým BMI indexom. Z osobných konzultácií sa ukázalo, že naša populácia má málo pohybovej aktivity, veľa stresov, neabsolvuje preventívne prehliadky u obvodných lekárov. Čo sa týka stravovania je u väčšiny nepravidelné, nárazové vo večerných hodinách.

V priebehu roka boli na predškolské a školské zariadenia zaslané letáky a informácie o význame pohybovej aktivity a správnom stravovaní ako prevencie vzniku obezity.

Pracovníčky HDM sa zúčastnili praktických ukážok prípravy racionálnej výživy, ktoré boli organizované v stravovacích prevádzkach školských a predškolských zariadeniach.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu“ : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Súťaž organizujú RÚVZ v SR, gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici. Je zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie. Súťaž prebieha každé dva roky, v tomto roku prebehla v období od 23. 3. – 14. 6. 2015.

O súťaži sme informovali širokú verejnosť v spádovom regióne (okr. Poprad, Kežmarok, Levoča) prostredníctvom médií či už v tlači, ale i v televízii. Taktiež sme ju propagovali prostredníctvom e-mailu na základných a stredných školách, v lekárňach, MsÚ, na výveskách RÚVZ a Nemocnice v Poprade, Kežmarku a Levoči. Prihlášky sme osobne odovzdávali v centre voľného času v Poprade, kde sme uskutočnili niekoľko prednášok o význame pohybu pre zdravie človeka.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 – 2015

V roku 2012 bol projekt „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“ pozastavený. V októbri 2013 vznikla Platforma na ochranu a podporu zdravia znevýhodnených skupín, do ktorej je zapojených celkom 151 komunitných pracovníkov, z toho 16 koordinátorov a 135 asistentov. V našom regióne pôsobí 30 asistentov a 3 koordinátori. Na RÚVZ so sídlom v Poprade v nasledujúcom období budú prebiehať vzdelávacie workshopy pre komunitných asistentov a koordinátorov podtatranského regiónu.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Pracovníčky Poradenského centra RÚVZ informujú verejnosť o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu pri príležitosti svetových dní prostredníctvom masmédií, ale i v školských zariadeniach formou prednášok a besied.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme sme materiál, ktorý sme obdržali z ÚVZ SR zaslali lekárom na gynekologické ambulancie, ktorí zabezpečujú poradenskú činnosť pre tehotné ženy a zároveň bol ponúknutý riaditeľom stredných škôl v našom regióne. V priebehu mesiaca október sme realizovali workshopy v spolupráci s platformou pre rómske komunity, ktoré boli cieľom prednášky „Alkohol a ženy“ v rómskej komunite, kde tento problém z pohľadu nášho regiónu je najviac závažný.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenie úloh Národného programu aktívneho starnutia

V rámci tejto úlohy sa realizovalo 15 prednášok v kluboch a domovoch dôchodcov na rôzne témy, ako sú prevencia kardiovaskulárnych ochorení, hypertenzia, zdravá výživa, obezita, význam pohybovej aktivity. V klube dôchodcov Xenón sme uskutočnili výjazdové vyšetrenie, kde sme 11 záujemcom odmerali hladinu cholesterolu z kapilárnej krvi, zmerali BMI, percento telesného tuku a hodnotu krvného tlaku.

V súvislosti s plnením Národného programu aktívneho starnutia v mesiaci október sa realizoval celoslovenský prieskum cieľovej skupiny 30 seniorov na vidieku „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“. Seniorom bolo poskytnuté základné vyšetrenie hladiny cholesterolu v krvi, odmerný krvný tlak, stanovenie BMI a odborné poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl. Využitý bol aj edukačný materiál na danú tému.

Zrealizovaná bola edukačná aktivita pre seniorov nad 65 rokov „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“, prednášky boli zamerané na zdravý životný štýl,

význam preventívnych prehliadok, záujem o svoj zdravotný stav, udržanie zdravia, význam ekonomickej stránky liečby a „Prevencia osteoporózy a očkovanie proti chrípke a pneumokokom“, prednášky boli zamerané na výživu, primeranú fyzickú aktivitu, minimalizáciu rizika pádov u seniorov, alkohol, fajčenie. Seniori boli informovaní o možnostiach zaočkovania sa proti chrípke a pneumokokom, využitý bol edukačný materiál z ÚVZ SR a RÚVZ Poprad.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali v spolupráci s HDM, vyhodnotenie je uvedené v časti HDM. Do predškolských a školských zariadení sú pravidelne distribuované propagačné letáky pri príležitosti svetových dní. Prednášky na témy ako sú zdravá výživa, fajčenie, alkohol, drogy, chrípka, hepatitída sa uskutočňujú v týchto zariadeniach, ale i v Centre voľného času.

9.7 CINDI program SR

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievné a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity, v poradni zdravej výživy a v poradni na odvykanie od fajčenia.

Poradenské centrum uskutočňuje výjazdové vyšetrenia. V roku 2015 bolo vyšetrených 176 klientov, 50 klientom bolo urobené spirometrické vyšetrenie. Výjazdové vyšetrenia, ktoré zabezpečujeme v rámci medzinárodných a svetových dní súvisiacich so zdravím sú z hľadiska propagácie zdravého životného štýlu významné z pohľadu vekovej štruktúry klientov. Zatiaľ čo poradne zdravia na RÚVZ navštevujú predovšetkým osoby z vyšších vekových skupín v rámci výjazdov vo verejne prístupných priestoroch sú predovšetkým mladšie vekové skupiny.

Pozornosť sme venovali zabezpečeniu pravidelných informácií obyvateľstva zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Pri plnení tejto úlohy sme využívali podávanie informácií prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, ktorá bola pravidelne doplňovaná najmä v závislosti na významné dni vyhlasované WHO v problematike ochrany a podpory zdravia a zdravotného stavu vôbec. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií prostredníctvom regionálnych masmédií (Chemosvitské noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Poprad, denník Korzár, noviny Kežmarok a TV Poprad, Slovenský rozhlas) v počte 22 príspevkov.

Aktuálne informácie sú pre verejnosť dávané aj prostredníctvom nástenky na RÚVZ a v čakárni poradne zdravia.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

Cieľom projektu je monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeléj populácie SR vo vekovej skupine 18 – 64 ročných osôb v počte 120 osôb z toho 60 mužov a 60 žien. Realizácia projektu prebehla v auguste až októbri 2014.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici**

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Ilava v programe ASTR, ktorého aktualizácia je pravidelne vykonávaná podľa požiadaviek ÚVZ SR. Podľa štandardných výstupov programu bolo k 31.12.2015 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidovaných celkom 2869 exponovaných zamestnancov, z toho 581 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, u ktorých evidujeme rizikové práce je 109. Podľa evidencie ASTR najviac rizikových prác evidujeme v rezorte priemyselnej výroby - 2374 zamestnancov. 130 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci. V poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove evidujeme 40 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Rizikové práce v oblasti administratívnych a podporných služieb vykonáva 96 pracovníkov, v oblasti dodávky vody, čistenia a odvodu odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov vykonáva rizikové práce 17 pracovníkov a v odborných, vedeckých a technických činnostiach vykonáva rizikové práce 23 pracovníkov. V stavebníctve a pri ťažbe a dobývaní vykonáva rizikové práce 36 pracovníkov a v oblasti skladovania a dopravy 92 pracovníkov. 61 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu. Z jednotlivých rizík sú pracovníci pri výkone prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie najviac exponovaní rizikovému faktoru hluk (2070 exponovaných pracovníkov, z toho 1945 v 3. kat. a 125 v 4. kat.). Chemickým látkam je exponovaných 929 pracovníkov (z toho 829 v 3. kategórii a 100 v 4. kategórii), z tohto počtu je pevnému aerosólu exponovaných 721 pracovníkov (z toho 621 v 3. kat. a 100 v 4. kat.). Nešpecifickému faktoru - mikroklimatické podmienky je exponovaných 334 pracovníkov (záťaž teplom - 290 pracovníkov a 44 pracovníkov - záťaž chladom). Vibráciám je exponovaných 80 pracovníkov. Nadmernej fyzickej záťaži - DNJZ je exponovaných 114 pracovníkov, všetci v 3. kat., zvýšenému tlaku na laktový nerv 15 exponovaných pracovníkov, všetci v 3. kategórii. 97 pracovníkov je exponovaných nadmernej fyzickej záťaži pri ručnej manipulácii s bremenami a z dôvodu zaujímania nepriaznivej polohy pri práci je do tretej kategórie rizikových prác zaradených 20 pracovníkov. Biologickým faktorom je exponovaných spolu 17 pracovníkov v 3. kat., optickému žiareniu sú vystavení 2 pracovníci v 3. kategórii.

V porovnaní s údajmi získanými k 31.12.2015 došlo k navýšeniu počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 257 pracovníkov - nové rizikové práce v spoločnostiach Raven, a.s. Považská Bystrica a CCN Group Castings, s.r.o., Považská Bystrica, Spoločnosť Kováč, s.r.o., Dubnica nad Váhom, Gimax Tyres, a.s., Púchov. Pracovníci sú na pracoviskách týchto spoločností exponovaní rizikovému faktoru hluk a fyzickej záťaži (celková fyzická záťaž - energetický výdaj, srdcová frekvencia, práca s bremenami a pracovné polohy) preto z hľadiska expozície jednotlivým rizikovým faktorom boli najväčšie zmeny zaznamenané v expozícii týmto

rizikovým faktorom - hluk o 256 exponovaných viac, fyzická záťaž celkom o 82 pracovníkov viac (vyhlásenie rizikovej práce - rizikový faktor fyzická záťaž u zamestnancov spoločností skupiny GIMAX). V expozícii chemickým látkam (vrátane pevných aerosólov) nedošlo k výraznejším zmenám. V niektorých spoločnostiach došlo k vyradeniu prác z tretej resp. štvrtej kategórie z dôvodu vykonaných opatrení na jednotlivých pracoviskách, na základe novej objektivizácie či zrušenia pracoviska:

- Prenosil, s.r.o., Lednické Rovne - vyradenie prác zo štvrtej kategórie na základe vykonaných opatrení (presťahovanie pracoviska do nových priestorov, zmena technológie obrusovania) a výsledkov nových meraní.

Rona, a.s., Lednické Rovne - zrušenie zaradenia práce pri obsluhu DELAC-u - rizikový faktor prach na základe výsledkov novej objektivizácie po vykonaných opatreniach - rekonštrukcia odsávania, zrušenie zaradenia niektorých prác do tretej kategórie - rizikový faktor záťaž teplom z dôvodu vykonaných opatrení a prehodnotenia miery rizika.

IMC Slovakia, s. r.o., Šebešťanová - zrušenie zaradenia práce zváračov do tretej kategórie - rizikový faktor hluk na základe výsledkov novej objektivizácie.

PD Mestečko - zrušenie zaradenia pracovníkov na pracovisku rastlinná výroba - rizikový faktor chemické faktory (pesticidy) do tretej kategórie na základe vykonaných opatrení na elimináciu rizika - kapotáž, klimatizácia stroja pre aplikáciu postreku.

- Na základe výsledkov novej objektivizácie alebo zrušenia pracoviska boli vyradené práce z tretej kategórie v spoločnostiach PD Bolešov, Stredná odborná škola, Dubnica nad Váhom, Bioplyn Horovce, s.r.o., Bratislava - prevádzka Horovce, DEL s.r.o., Lednické Rovne, Danfoss Power Solutions, a.s., Považská Bystrica, ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom.

Opatreniami zo strany zamestnávateľa sa nepodarilo za obdobie jedného roka znížiť mieru rizika a pracovné činnosti naďalej spĺňali kritéria pre zaradenie do štvrtej kategórie prác. Z dôvodu straty platnosti rozhodnutia boli vydané do 31.12. 2015 nové rozhodnutia pre nasledovných účastníkov konania: Púchovský mäsový priemysel a.s., Púchov, MEDEKO CAST, s.r.o., Považská Bystrica, Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov, M-CAST, s.r.o., Považská Bystrica, VS - Mont, s.r.o., Lazy pod Makytou, UNI-TECH, s.r.o., Púchov, METALLFORM, s.r.o., Beluša, Dubnický Metalurgický Kombinát, s.r.o., Dubnica nad Váhom, Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov.

Celkovo bolo k 31.12.2015 vydaných 39 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. l) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z.z.).

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády. Súčasťou štátneho zdravotného dozoru bolo overenie informovanosti zamestnancov o rizikách vyplývajúcich z expozície jednotlivým faktorom pracovného prostredia:

Hluk - 6 subjektov - spolu 40 dotazníkov „H“

Chemické látky - 2 subjekty - spolu 16 dotazníkov „C“

Azbest - 1 subjekt - spolu 4 dotazníky „A“

Mikroklimatické podmienky - 1 subjekt - spolu - 21 dotazníkov „M“

Okrem toho je expozícia pracovníkov jednotlivým faktorom pracovného prostredia posudzovaná aj pri výkone ŠZD v rámci posudkovej činnosti pri uvádzaní priestorov do

prevádzky a následne pri posudzovaní výsledkov hodnotenia zdravotných rizík ako splnenia opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Tiež bola expozícia pracovníkov (výsledky meraní, údaje z kariet bezpečnostných údajov ...) hodnotená aj v rámci posudkovej činnosti pri prehodnocovaní zaradenia pracovných činností do tretej alebo štvrtej kategórie.

V spoločnosti Rona, a.s. Lednické Rovne došlo k zmene technológie - výmena pece, čím sa podarilo eliminovať tepelnú záťaž niektorých pracovníkov zaradených do tretej kategórie prác - rizikový faktor záťaž teplom. Záťaž teplom jednotlivých pracovníkov bola opätovne prehodnotená a bol podaný návrh na vyradenie niektorých prác z tretej kategórie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 31.12.2015 bol ŠZD podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len NV SR č.355/2006 Z.z.) zameraný na kontrolu dodržiavania ustanovení § 8 uvedeného nariadenia vlády vykonaný v troch prevádzkach (ZVS Impex, a.s. Dubnica nad Váhom, Konštrukta Defence, a.s., Dubnica nad Váhom, Galvanika, s.r.o., Dolná Breznica). V rámci ŠZD boli sledované podmienky skladovania, príjmu a výdaja toxických a veľmi toxických látok a zmesí, ako aj samotná manipulácia s týmito látkami a karty bezpečnostných údajov. Zároveň bolo pri výkone ŠZD kontrolované splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Pri výkone ŠZD neboli zisťované závažné nedostatky.

K 31.12.2015 nebol podaný na posúdenie návrh na skladovanie, manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. Manipulácia s toxickými látkami a overenie splnenia požiadavky na odbornú spôsobilosť bola posudzovaná aj v rámci medziodborovej spolupráce pri posudzovaní prevádzkových poriadkov lekární pred ich uvedením do prevádzky. Toxické látky sú využívané sporadicky vo veľmi malých množstvách ako súčasť reagenčného aparátu. Spolu bolo posudzovaných 7 prevádzkových poriadkov vypracovaných podľa § 11 NV SR č. 355/2006 Z.z.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neoveruje a nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Žiadatelia sú odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín). Na RÚVZ v sídle kraja sú odporúčaní aj v prípade predkladania potvrdení o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy, prípadne sú tieto potvrdenia odstúpené. Zároveň sú na RÚVZ v sídle kraja odstupované aj osvedčenia o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy.

Fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť sú povinné oznámiť začiatok každej takejto činnosti RÚVZ písomne, najneskôr 48 hodín pred jej začiatkom. Túto povinnosť si k 31.12.2015 splnilo 410 organizácií.

Mimoriadne a havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s toxickými a veľmi toxickými látkami neboli zaznamenané.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

K 31.12. 2015 evidujeme v programe ASTR celkom 227 zamestnancov z toho 10 žien, ktorí vykonávajú práce v 3. a 4. kategórii s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Do tohto

počtu sú zaradení pracovníci spoločností Continental Matador Rubber, s.r.o. a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov, agentúry dočasného zamestnávania GIMAX ADZ, s.r.o., Púchov a GIMAX servis, s.r.o., Púchov, ktorí sú exponovaní sadziám (spolu 192 mužov), ktoré však podľa predložených KBÚ nie sú klasifikované ako karcinogénne.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Pre absenciu odborného lekára sa však na ambulancii činnosť nevykonáva.

Poskytovanie ambulantnej liečebno-preventívnej starostlivosti v odbore klinická onkológia sa vykonáva na súkromnej ambulancii neštátneho zdravotníckeho zariadenia. Počet použitých ampuliek sa eviduje.

Okrem toho evidujeme pracovné činnosti zaradené do tretej alebo štvrtej kategórie, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym látkam (pevný aerosól z tvrdého dreva) v podniku na výrobu drevených schodísk - INTERMONEX, s.r.o., Dubnica nad Váhom (16 zamestnancov), 3 SZČO v prevádzke na výrobu drevených násad. Do druhej kategórie rizikových prác sú zaradení pracovníci exponovaní pevnému aerosólu z tvrdého dreva v spoločnosti Pilamus, s.r.o., Ihrište. V spoločnosti GALVANIKA, s.r.o., Dolná Breznica sú zamestnanci exponovaní zlúčeninám šesťmocného chrómu pri povrchovej úprave kovov (3 pracovníci v 3. kat) a na oddelení patológie NsP Ilava a NsP Považská Bystrica sú pracovníci exponovaní formaldehydu (11 pracovníkov). Karcinogénnym látkam - agrochemikáliám sú exponovaní 2 pracovníci - PD Vršatec. V porovnaní s rokom 2014 došlo k zníženiu počtu pracovníkov exponovaných karcinogénnym látkam - agrochemikáliám z dôvodu zníženiu miery rizika po vykonaní opatrení - kapotáž, klimatizácia stroja pre aplikáciu postreku.

Okrem spoločností, kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi bola expozícia zamestnancov týmto látkam hodnotená aj v rámci posudzovania prevádzkových poriadkov. Jednalo sa však o pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú sa chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií.

ŠZD za účelom hodnotenia expozície karcinogénnym faktorom bol vykonaný v spoločnosti Galvanika, s.r.o., Dolná Breznica, kde sú pracovníci exponovaní karcinogénnym látkam (šesťmocný chróm, nikel) pri povrchovej úprave kovov - niklovanie, chrómovanie. Podľa výsledkov meraní TSH pre uvedené chemické faktory nie sú prekročené, ale na základe posúdenia rizika s prihliadnutím na potencujúce faktory (vlhko, teplo) boli tieto práce ponechané v tretej kategórii. V rámci posudkovej činnosti bolo vydané 1 rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. na činnosti spojené s manipuláciou, skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku.

Pracovníkmi OPPLaT RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici bolo k 31.12. 2015 posúdených **31 návrhov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z.:

- 15 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách
- 14 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z panelov tvoriacich rozdelenie miestnosti
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z izolácie z energomosta

Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávali spoločnosti Okresné stavebné bytové družstvo Dolný Kubín (1 návrh), M-GAS s.r.o., Trenčianska Turná (1 návrh), Stavebné bytové družstvo Ružomberok (1 návrh), Batko, s.r.o., Horná Poruba (4 návrhy), Kovomat Slovakia, s.r.o., Žilina (1 návrh), DILMUN SYSTEMS, s.r.o., Bratislava (1 návrh), ASTANA, s.r.o., Poprad (1 návrh), STRECHY Bartek, s.r.o., Dolná Súča (3 návrhy), BAUGROUP TZB, s.r.o., Bratislava (3 návrhy), E - RAN TZB, s.r.o., Bratislava (2 návrhy), Concret, s.r.o., Boleráz (1 návrh), Stavebné bytové družstvo Púchov (2 návrhy), Pavol Černek - Stavebno - montážne práce Martin (1 návrh), Krovmont, s.r.o., Dolný Kubín (2 návrhy), Dušan Miezga - MOVAK, Vrbové (1 návrh), Darta Service, s.r.o., Dolný Kubín (1 návrh), Losstav, s.r.o., Streženice (2 návrhy), TM - Montinštala, s.r.o., Jelšovce (1 návrh), SD Gelnica, s.r.o. (2 návrhy), ktoré vlastní oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 31.12.2015 bolo na základe žiadosti klinických pracovných lekárov resp. kliník pracovného lekárstva vydaných 6 odborných stanovísk z prešetrenia podozrenia na chorobu z povolania s diagnózou "susp. ochorenie z DNJZ" u brusiča skla, nástrojára, pracovníka pri balení, lakovača, montážneho pracovníka, obsluhy lisu. V troch prípadoch išlo o canalis carpi a v dvoch prípadoch išlo o canalis carpi + epikondylitída a v jednom prípade išlo o impingement syndrom. Uznané boli 2 choroby z povolania šetrené v roku 2015 a 4 choroby z povolania šetrené v roku 2014.

Neevidujeme viacnásobný výskyt chorôb z povolania z dlhodobého jednostranného zaťaženia v tej istej profesii u jedného zamestnávateľa.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje vykonávanie rizikových prác s rizikovým faktorom fyzická záťaž - DNJZ u pracovníkov v sklárskom priemysle - sklári a brusiči skla (spolu 110), celková fyzická záťaž (srdcová frekvencia, pracovné polohy a energetický výdaj) u pracovníkov v gumárenskom priemysle (zamestnanci spoločností skupiny GIMAX) - spolu 117 a u pracovníkov v pekárni (4 pracovníci), ktoré boli zaradené do 3. kategórie z dôvodu častého výskytu zmien zdravotného stavu v súvislosti s prácou.

Pri prešetrovaní podozrenia na chorobu z povolania v profesii brusič skla boli zistené nedostatky z hľadiska ergonómie - nevhodné pracovné sedadlo z dôvodu jeho nestability. Z toho dôvodu boli v spolupráci s PZS riešené možnosti zabezpečenia vhodného sedadla pre túto činnosť.

Hodnotenie fyzickej záťaže bolo vykonané pre profesiu majster na lavici, ktorej práca je dlhodobo zaradená do tretej kategórie rizika - rizikový faktor fyzická záťaž - DNJZ z dôvodu výskytu zmien zdravia pracovníkov (častý výskyt chorôb z povolania). Výsledky posúdenia rizika nepreukázali zníženú mieru rizika a pracovné činnosti naďalej spĺňajú kritéria pre zaradenie do tretej kategórie rizikových prác. Z posudzovania rizika bol vypracovaný posudok o riziku.

Celková fyzická záťaž bola tiež hodnotená u pracovníkov pri vychystávaní polotovarov v spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov. Merania poukázali na problém so zaujímaním neprijateľných polôh. V záujme predchádzania vzniku poškodení súvisiacich s prácou boli zamestnávateľom vykonané opatrenia na elimináciu zaujímania neprijateľných polôh pri práci - ergonomická úprava pracovísk.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Za účelom zlepšenia zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia bolo vyšetrených (meranie celkového cholesterolu) - 45 zamestnancov spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov, 85 zamestnancov spoločnosti Continental Matador Truck Tires, s.r.o. Púchov a 19 zamestnancov RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici (meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele). Zamestnancom bolo zároveň poskytnuté individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál. Dlhodobým problémom pri realizovaní týchto aktivít je nedostatok finančných prostriedkov na materiál potrebný k vyšetreniam a neochota oslovených firiem spolupodieľať sa na financovaní týchto vyšetrení.

V rámci podpory zdravia pri práci odborní pracovníci OPPLaT vykonávali edukačnú činnosť zamestnávateľov a zamestnancov počas výkonu štátneho zdravotného dozoru priamo na pracoviskách. Ďalšie informácie a usmerňovania boli poskytované telefonickou formou, v menšej miere elektronickou formou, písomnou formou alebo priamou komunikáciou účastníka konania na RÚVZ. Najčastejšie konzultovanou témou boli požiadavky pri uvádzaní priestorov do prevádzky, náležitosti žiadostí, výsledky hodnotenia zdravotných rizík a postup pri zaraďovaní pracovných činností do tretej alebo štvrtej kategórie.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (19. – 23. októbra 2015) sa uskutočnil na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici dňa 23.10.2014 deň otvorených dverí odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, za účelom poskytnúť informácie pre odbornú a laickú verejnosť k danej téme. O dni otvorených dverí boli zverejnené informácie na web stránke úradu a na výveske.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

K 31.12.2015 bolo oddelením *PPLaT* vydaných **23 rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska alebo dielne. Tiež bolo vydaných **6 stanovísk** k zamestnávaniu osôb so ZPS v prevádzke, na ktoré už bolo vydané súhlasné rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Podľa charakteru činnosti v posudzovaných prevádzkach OPPLaT spolupracovalo pri ich posudzovaní aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ. Ostatnými oddeleniami RÚVZ (*HŽPaZ, HV*) bolo vydaných **11 rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska, alebo dielne po ich predchádzajúcom posúdení pracovníkom OPPLaT.

Vydaniu rozhodnutia, resp. stanoviska predchádzal výkon štátneho zdravotného dozoru (*spolu kontrol 37*) zameraný na kontrolu splnenia požiadaviek podľa prílohy č. 1 bod. 22 NV SR č. 391/2006 Z.z. a splnenia požiadaviek na prispôsobenie pracovných podmienok charakteru zdravotného postihnutia pracovníka, ktorý bude vykonávať činnosť v posudzovaných priestoroch. V rámci posudkovej činnosti však neboli posudzované priestory pre pracovníkov s ťažkým postihnutím podporno-pohybového aparátu s obmedzenou pohybovou schopnosťou vyžadujúce špeciálne stavebné úpravy - upravená šírka dverí, bezbariérový prístup, bezbariérové

WC... Vo väčšine prípadov sa jednalo o pracoviská, kde zamestnanci vykonávajú práce administratívneho charakteru.

Pracovníci so zníženou pracovnou schopnosťou nachádzali uplatnenie najčastejšie pri výkone administratívnych činností (11 rozhodnutí + 2 stanoviská), pri predaji rôznych výrobkov (11 rozhodnutí + 2 stanoviská), pri výkone krajčírskych prác (5 rozhodnutí), pri výrobe výrobkov z papiera a lepenky (1 rozhodnutie), pri oprave bicyklov (1 rozhodnutie), pri výučbe (1 rozhodnutie a 1 stanovisko), pri správe zberného dvora (1 rozhodnutie), pri výrobe reklamy a marketingových prácach (1 rozhodnutie), v zariadeniach spoločného stravovania (1 rozhodnutie) a v zariadení starostlivosti o ľudské telo (1 rozhodnutie + 1 stanovisko). V uvedených priestoroch sa spolu zamestnalo **63 osôb** so zníženou pracovnou schopnosťou.

Následný štátny zdravotný dozor bol vykonaný v **9** chránených dielňach, resp. pracoviskách

- dielňa na montáž komponentov elektrických serverových líšť, vodotesných zásuviek a káblových prepojení na dobíjani elektroautomobilov - 4 pracovníci

- pracovisko pre prípravné práce pred lakovaním - pracovisko bolo uvedené do prevádzky ale osoby so ZPS činnosť na tomto pracovisku nikdy nevykonávali pre absenciu vhodných pracovníkov so ZPS pre daný druh práce.

- pracovisko informátora - pracovisko bolo zrušené z dôvodu odchodu pracovníčky so ZPS do starobného dôchodku

- technická kancelária - výkon práce plánovača výroby. Počet pracovníkov 1

- čajovňa a etnoobchod. Počet pracovníkov 2.

- krajčírské a montážne práce. Počet pracovníkov 4.

- výučba jazyka. Počet pracovníkov 2.

- predaj novín. Počet pracovníkov 2.

- administratívne práce. Počet pracovníkov 1.

Pri výkone ŠZD neboli na uvedených pracoviskách použité **kontrolné listy** na overenie informovanosti pracovníkov o rizikách, nakoľko si to charakter práce nevyžadoval.

Neevidujeme vykonávanie prác zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie pracovníkmi so zníženou pracovnou schopnosťou.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na žiadnom z uvedených pracovísk nebolo zistené závažné porušenie zákona č. 355/2007 Z.z. a jeho vykonávajúcich predpisov a neboli uplatnené sankčné opatrenia. Odstránenie drobných nedostatkov bolo účastníkom konania uložené v zápisnici z výkonu štátneho zdravotného dozoru - vypracovanie kategorizácie prác, zabezpečenie zdravotného dohľadu, vedenie záznamov o pracovníkoch

Tab. č. 1 Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH – rok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
PB	34 (23 PPLaT a 11 HV+HŽP)	6	46	46	63	0	16 (nepredloženie kategorizácie prác, nezabezpečenie zdravotného dohľadu, chýbanie evidencie o pracovníkoch, poškodená podlahová krytina)	16 (zabezpečiť hodnotenie zdravotného rizika a vypracovanie kategorizácie prác, zabezpečiť zdravotný dohľad pre pracovníkov, viesť záznamy o pracovníkoch, zabezpečiť opravu podlahy)	- dve z kontrolovaných chránených pracovísk zrušené

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,

N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená,

V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V roku 2015 bolo odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici – oddelenia hygieny výživy a PBP odobratých na území spadajúcom do našej kompetencie - okres Púchov, Ilava a Považská Bystrica celkom 22 vzoriek jedlej soli. Z celkového odobratého množstva vzoriek bolo vyšetrených na KJ a zároveň na KJO3 22 vzoriek a z toho na ferokyanid draselný bolo vyšetrených 14 vzoriek.

Pri vyhodnotení výsledkov bolo zistené, odobraté vzorky jedlej soli zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO3 ako KJ) 15 - 35 mg/kg. Analýza vzoriek jedlej soli v stanovených chemických ukazovateľoch bola vykonaná v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne, oddelenie chemických analýz. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo u vyšetrených vzoriek zistené porušenie požiadaviek vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 309/2015 zo 4. novembra 2015 o pochutinách, jedlej soli, dehydrovaných pokrmoch, polievkových prípravkoch a o ochucovadlách.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TIO_2

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v roku 2015 do plnenia tejto úlohy zapojený.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek nebol v roku 2015 do plnenia tejto úlohy zapojený.

V rámci plnenia Viacročného národného plánu úradnej kontroly vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva, bod „ Materiály a predmety určené na styk s potravinami „ bolo v roku 2015 odobratých celkovo 6 vzoriek predmetov určených na styk s potravinami podľa časového harmonogramu na rok 2015. V mesiaci marec boli odobraté 2 vzorky, v mesiaci jún 3 vzorky a v mesiaci október 1 vzorka, ktoré boli priebežne zasielané na laboratórne vyšetrenie do akreditovaného národného referenčného laboratória Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade . Z celkového počtu 6 vzoriek boli 3 vzorky zaslané na mikrobiologické vyšetrenie a 3 vzorky na fyzikálno – chemické vyšetrenie. Na základe obdržaných výsledkov laboratórnych analýz všetkých 6 vzoriek splnilo požiadavky platnej legislatívy. Súčasne bolo vykonaných 16 úradných kontrol bez odberu vzoriek zameraných na označovanie a skladovanie materiálov a predmetov určených na styk s potravinami.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici podľa časového harmonogramu odberu vzoriek na rok 2015 je do plnenia tejto úlohy zapojený. V mesiaci marec 2015 bola odobratá 1 vzorka keramického výrobku, na základe obdržaných skúšok bola vzorka v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na plnení úlohy sa podieľa RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV v sídle krajov. Odobraté bolo v roku 2015 celkom 5 vzoriek výživových doplnkov na zistenie deklarovaného množstva probiotických baktérií. Na základe obdržaných skúšok boli vzorky vyhovujúce.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V roku 2015 boli zrealizované v zmysle usmernenia gestora odbery 13 vzoriek kozmetických výrobkov s ich analýzou v RÚVZ hl. mesta Bratislava a RÚVZ Žilina. Pri odberoch boli vykonané kontroly za účelom preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou.

V roku 2015 bolo nahlásených 17 hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v Európskej únii cestou Národného kontaktného bodu pre RAPEX. Na základe postúpených hlásení bolo celkom vykonaných 193 kontrol v prevádzkach drogérií a v prevádzkach pre profesionálne použitie 27 kontrol.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Podľa pokynov gestora úlohy bol obsah zložiek vyrábaných nanotechnológiou sledovaný pri kontrole označovania a pri odbere vzoriek kozmetických výrobkov.

V našom regióne nevieme o zodpovednej osobe za kozmetické výrobky s obsahom nanomateriálov, ktorá by si nesplnila povinnosť notifikácie na CPNP.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

V rámci monitoringu boli sledované vybrané prídavné látky – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 960 glykozidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. V roku 2015 bolo vyplnených 18 dotazníkov respondentmi podľa vekovej kategórie a ostatných požadovaných kritérií v zmysle usmernenia ÚVZ SR. Zároveň boli po dohode s RÚVZ v Trenčíne odobraté 2 vzorky potravín na stanovenie obsahu kyseliny sorbovej a kyseliny benzoovej, 1 vzorka na glykozidy steviolu, 1 vzorka na kumarín so žiadosťou o vyšetrenie na ÚVZ SR Bratislava. Tabuľkové spracovanie monitoringu spotreby prídavných látok do potravín a aróm bolo zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti. Na základe získaných údajov sa porovnajú výsledky, získané realizáciou projektu s výsledkami, získanými v roku 2009 a overí sa účinnosť vypracovaných intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Projekt je v trvaní od r. 2014 do r. 2017. V roku 2014 prebehla prvá etapa riešenia:

- Návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov,
- Realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí,
- Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov.

V mesiaci máj 2015 pracovníci HDM RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vykonali:

- realizáciu dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

Projekt sa realizoval dotazníkovou metódou u vopred určenej vekovej skupiny **7 – 10 ročných** detí v ZŠ Stred, Pov. Bystrica a v ZŠ Beluša. Podľa metodického postupu riešenia sa do projektu zaradilo **60 detí** z vybraných základných škôl (30 detí z vidieckej školy a 30 detí z mestskej školy). **Zber údajov** bol uskutočnený v termíne **máj 2015**. Následne boli údaje z dotazníkov vložené do masky v programe Excel a boli zaslané na spracovanie ÚVZ SR.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizačné výstupy :

- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dospelých a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním,
- pravidelné usmerňovanie a informovanie všeobecných lekárov pre deti a dospelých a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa imunizačného programu,
- poskytovanie odborného poradenstva pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia,
- v rámci "Európskeho imunizačného týždňa" - vytvorenie informačných materiálov pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť, článku na web stránku úradu a informačného panelu na RÚVZ,
- realizácia projektu „Vzdelávanie študentov SZŠ v oblasti vakcinológie“ na SZŠ Považská Bystrica u študentov 3. ročníkov odboru zdravotnícky asistent – preškolených 44 študentov.
- kontrola očkovania v SR - vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania k 31.8.2015 v okrese Považská Bystrica, Púchov a Ilava:
 - základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, poliomyelitíde - v ročníku narodenia 2013 bolo zaočkovaných z celkového počtu 1 635 detí tromi dávkami kombinovanej vakcíny 1 563 detí - 95,6 %,
 - základné očkovanie proti invazívnym pneumokokovým infekciám - v ročníku narodenia 2013 bolo zaočkovaných z celkového počtu 1 635 detí tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny (PCV) 1560 detí - 95,4 %,
 - preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde (v 6. roku života) - v kontrolovanom ročníku 2008 bolo z celkového počtu 1 433 detí zaočkovaných vakcínou proti DTaP-IPV 1 403 detí - 97,9 %,
 - preočkovanie proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde (v 13. roku života) - v kontrolovanom ročníku 2001 bolo z celkového počtu 1 448 detí zaočkovaných vakcínou proti dTaP-IPV 1 439 detí - 99,4 %,
 - základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde - v kontrolovanom ročníku narodenia 2013 bolo z celkového počtu 1 635 detí zaočkovaných 1 541 detí - 94,4 %. V kontrolovanom ročníku narodenia 2012 bolo z celkového počtu 1 487 detí zaočkovaných 1 405 detí - 94,5 %. V kontrolovanom ročníku narodenia 2011 bolo z celkového počtu 1 588 detí zaočkovaných 1 533 detí - 96,5 %,
 - preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde - v kontrolovanom ročníku narodenia 2003 bolo z celkového počtu 1 296 detí zaočkovaných detí 1 274 - 98,3 %.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Realizačné výstupy :

- analýza prenosných ochorení (k 31.12.2015 bolo spracovaných 1 598 prípadov),
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení,
- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou

článkov, rozhovorov s médiami, konzultácií:

- o zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie,
- o poskytovanie informácií prostredníctvom web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Realizačné výstupy:

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy (zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií),
- k 31.12.2015 bolo spracovaných a vložených do epidemiologického informačného systému 1 598 prípadov prenosných ochorení (827 možných, 110 pravdepodobných, 661 potvrdených, 12 rodinných epidémií), do SRV bolo vložených 5 hlásení.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Realizačné výstupy:

- na základe pravidelného harmonogramu sa vykonáva mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrola účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelné kontroly dodržiavania hygienicko epidemiologického režimu ako v lôžkových zdravotníckych zariadeniach tak v ambulatnom sektore,
- v rámci výkonu ŠZD bolo v roku 2015 odobratých 441 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie nemocničného prostredia. Vzorky boli odobraté z materiálu deklarovaného ako sterilný a z prostredia, súčasťou prevencie šírenia NN bolo aj sledovanie funkčnosti sterilizačnej techniky (77 vzoriek),
- v roku 2015 bolo zaznamenaných a analyzovaných 70 prípadov nozokomiálnych nákaz, z toho 67 v NsP Považská Bystrica a 3 v NsP Ilava,
- kampaň „Clean care is safer care“ - prednáška pre študentov SZŠ Považská Bystrica a zamestnancov OAIM NsP Považská Bystrica s nácvikom techniky hygieny rúk, príprava a distribúcia letákov, informácie o kampani na web stránke RÚVZ.
- RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici participoval na vyhodnocovaní projektu ECDC – „Surveillance NN na JIS“ (vyhodnotené údaje za rok 2014 - 370 pacientov, 72 NN) a „Surveillance infekcií v mieste chirurgického výkonu“ (368 pacientov, 7 SSI).

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Realizačné výstupy :

- stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo
- posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Realizačné výstupy :

- na základe stanoveného harmonogramu odberov sa v pravidelných intervaloch vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica. V roku 2015 boli všetky odobraté vzorky negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Realizačné výstupy :

- projekt „Hrou proti AIDS“ sa na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici nevykonáva.
- k svetovému dňu boja proti AIDS bol umiestnený informačný materiál na web stránke RÚVZ.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Realizačné výstupy :

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach praktickou výučbou budúcich sestier na SZŠ - realizácia projektu „Vzdelávanie študentov SZŠ v oblasti vakcinológie“ na SZŠ Považská Bystrica u študentov 3. ročníkov odboru zdravotnícky asistent (r. 2015 – 44 študentov).
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ - informácia o zriadenej poradni očkovania je sprístupnená na web stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Aktivity na plnenie tejto úlohy boli nasmerované na riešenie plnenia cieľa NPPZ:

A. - Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení -

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu. Konkrétne realizačné výstupy riešia plnenie celonárodných programov, projektov, kampaní, súťaží a regionálnych intervenčných a zdravotno-výchovných aktivít týkajúcich sa ozdravenia výživy, fyzickej inaktivity, tabaku, alkoholu, drog, zdravých pracovných a životných podmienok. Pri ich uskutočňovaní spolupracujeme s úradmi, školami, médiami, zdravotníckymi zariadeniami, centrami voľného času a ďalšími organizáciami v našom regióne. Aktivity smerujeme najmä na mladšie vekové kategórie, pracovné kolektívy a seniorov.

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu - konkrétne realizačné výstupy:

1) Výživa a stravovacie zvyklosti

- výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine detí a mládež (10x pre 279 žiakov) - zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu, výživy a životosprávy (dňa 27.2.2015 v ZŠ Lysá pod Makytou, 1.4.2015 ZŠ Komenského Púchov,

- 10.4. 2015 v ZŠ Rozkvet PB, 12. a 13.5.2015 v SOŠ PB, 4.6.2015 v ZŠ Papradno, 24.9.2015 SPŠ PB, 1.12.2015 ZŠ Precin, 2.12.2015 MŠ Nosice, 10.12.2015 ZŠ Papradno)
- intervenčné aktivity (4x pre 114 klientov) - počas „Dňa otvorených dverí“ (dňa 19. 3. a 14.5. 2015) klientom Poradne zdravia uskutočnené meranie celkového % telesného tuku a počas „Dňa zdravia“ (dňa 27.10. a 29.10.2015) zamestnancom CCTT v Púchove uskutočnené meranie celkového cholesterolu a poskytnuté individ. odbor. poradenstvo
- zdravotno-výchovné aktivity (1x pre 26 záujemcov) - 25.3.2015 realizácia zv. dopoludnia pre obyvateľov a zamestnancov Centra sociálnych služieb, Púchov - Kolonka, (v spolupráci s OR PZ PB), počas ktorého uskutočnená prednáška a beseda s názvom „Zásady zdravého životného štýlu v každom veku“.
- Projekt „Školské ovocie“- vid'. bod 9.6.
- názorná propagácia - 3x („7. apríl - Svetový deň zdravia, Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny, Školské ovocie“)
- príspevok do regionálnych printových médií - 2x (“Význam pitného režimu pre zdravie“, 16. október - Svetový deň výživy - "Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny")
- príspevok na webovú stránku (www.ruvzpb.szm.sk)- 3x („10 tipov, ako sa zdravo stravovať“, Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny, Význam ovocia a zeleniny vo výžive detí“)
- realizácia dotazníkového prieskumu „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ v počte 50 kusov. Cieľom bolo zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave potravín a jedál v domácnostiach.
- Projekt "Hravo ži zdravo" - participácia na 5. ročníku súťažného projektu Potravinárskej komory Slovenska pre školský rok 2015/2016. Všetkým R - ZŠ v okrese PB, PU a IL bol zaslaný list o realizácia tohto projektu. V rámci našich aktivít sme propagovali a zdôrazňovali význam životného štýlu.
- individuálneho poradenstvo - poskytnuté 184 klientom (z toho 99 mužom a 85 ženám) - problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientmi v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením

2) Fyzická inaktivita

- zdravotno-výchovné aktivity uskutočnené (5x pre 148 študentov a 19 žiakov) v dňoch 5.3.- 6.3.2015 na SZŠ v PB, 30.3.- 31.3. 2015 v Živene, v súkromnom Gymnáziu, OA a HA v PB a dňa 4.6.2015 na ZŠ v Papradne) v rámci zdravej výživy, prevencie nadváhy a obezity, podpory pohybových aktivít a zdravého životného štýlu
- „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ (ďalej „VSkP 2015“) - informácia o 6. ročníku celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie bola odoslaná e-mail. poštou do všetkých ZŠ a SŠ, SOŠ okresov Považská Bystrica, Púchov, Ilava. Ďalej bola distribuovaná na: Okresný úrad PB, Mestský úrad PB, Okresný súd PB, PX Centrum PB, ORPZ PB, Daňový úrad PB, DRB PB, Úrad práce PB, Prvá stavebná sporiteľňa PB, Rosler PB a zamestnancom RÚVZ PB. Osobná propagácia uskutočnená dňa 24.4.2015 počas „Dňa zdravia“ v Continental Matador Rubber s.r.o., Púchov, 19. 3. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia v rámci „Týždňa mozgu“ a 14. 5. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia pre zamestnancov RÚVZ PB.

- názorná propagácia - 2x („VSkP 2015“)
- príspevok do regionálnych printových médií - 1x („VSkP 2015“)
- príspevok na webovú stránku - 2x („VSkP 2015“, „Výsledky kampane VSkP 2015“)

Do 6. ročníka celoslovenskej kampane VSkP 2015 sa zapojilo z okresu PB, PU, IL 21 účastníkov. Jedna z účastníčok nášho regiónu získala 7. cenu - spací vak.

- V rámci októbra - Mesiaca úcty k starším bola 19.10.2015 v Lysej pod Makytou uskutočnená zv. aktivita pre seniorov na vidieku. Zrealizované prednášky s besedami (Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky, Užitočné rady pre seniorov) pre 36 klientov. Uvedená aktivita bola uskutočnená v spolupráci s pracovníkmi OR PZ v Považskej Bystrici. Vyšetrovanie cholesterolu, meranie TK, % tuku, BMI využilo 23 klientov. Nechýbal akt. zv. materiál.
- názorná propagácia - 3x („14. november - Svetový deň diabetu - "Diabetes mellitus a pohybová aktivita", "Starnutie a osteoporóza", "Pád - hrozba pre seniorov"“)
- príspevok do regionálnych printových médií - 4x (“Význam pitného režimu pre zdravie“, 16. október - Svetový deň výživy - "Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny", 14. november - Svetový deň diabetu - "Diabetes mellitus a pohybová aktivita", "Starnutie a osteoporóza")
- príspevok na webovú stránku (www.ruvzpb.szm.sk)- 5x („10 tipov, ako sa zdravo stravovať“, Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny, Význam ovocia a zeleniny vo výžive detí“, 20. október - Svetový deň osteoporózy, "Pád - hrozba pre seniorov")

3) Tabak, alkohol, drogy

- intervenčné zv. aktivity a meranie CO vo výdychu (12x pre 361 žiakov ZŠ) - dňa 22. 5. 2015 v ZŠ Beluša, 26.5.2015 v ZŠ Slovanská PB, 28.-29.5.2015 a 2. 6. 2015 v SOŠ PB, 9.6.2015 na ZŠ v Ladcoch, 10.6.2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove, 16.6.2015 na ZŠ v Ilave, 17. 6. 2015 na ZŠ, Slovanská ul. PB, 24.6. 2015 na ZŠ Lednické Rovne, 25.6. 2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove, 20.11.2015 na ZŠ Dolná Mariková
- prednášky s besedami (11x pre 398 študentov SŠ) venované problematike legálnych a nelegálnych drog a závislostí, uskutočnené v dňoch 5.3.- 6.3.2015 na SZŠ v PB, 16.a 18.3.2015 na SOŠ v PB, 9.9.2015 na SZŠ v PB, 13.11.2015 na SPŠ v PB, 20.11.2015 na SOŠ v PB
- názorná propagácia - 4x („31. máj - Svetový deň bez tabaku, 26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“, „3.novembrová streda - Svetový deň CHOCHP CHOCHP nie je astma“)
- príspevok do regionálnych printových médií -2x („31.máj Svetový deň bez tabaku - Fajčenie a deti, 26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok na webovú stránku -3x („31. máj - Svetový deň bez tabaku, („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“, „ 16. 11. - 20. 11. 2015 - **Európsky týždeň boja proti drogám**“)
- v mesiaci október - november 2015 bola realizovaná prierezová štúdia o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 - 29 rokov. Vyplnené dotazníky v počte 182 respondentov sme zadali do mustry v elektronickej forme a zaslali na štatistické spracovanie.

4) Zdravé pracovné a životné podmienky

- dňa 24.4.2015, v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera, a.s., počas Dňa zdravia v spoločnosti Continental Matador Rubber s.r.o. Púchov sme vyšetřili celkový cholesterol 45 zamestnancom
- dňa 14.5.2015 počas Dňa otvorených dverí sme uskutočnili meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele 19 zamestnancom RÚVZ PB
- dňa 27.10. a 29.10.2015, v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera, a.s., počas Dňa zdravia v spoločnosti Continental Matador Truck Tires s.r.o. Púchov sme vyšetřili celkový cholesterol a poskytli individ. poradenstvo 84 zamestnancom
- názorná propagácia - 4x („Medzinárodné a Svetové dni, Ako sa chrániť pred chrípkouLeto a jeho nástrahy, Informácia pre cestovateľov“)

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

rok 2015

- názorná propagácia - 7x („Medzinárodné dni, Svetové dni, Ako sa chrániť pred chrípkou, Preplávajme letom bezpečne, Školáci pozor na úrazy, September - Svetový mesiac Alzheimerovej choroby, Nezabúdajte na mňa“)

4. február - Svetový deň proti rakovine

- názorná propagácia - 2x („Vaše zdravie je vo vašich rukách a Nevedomosť - to nie je choroba“)
- príspevok na webovú stránku -1x („4.február Svetový deň proti rakovine-Týka sa nás to všetkých“)
- príspevok do regionálnych printových médií -1x („Význam prevencie v boji proti rakovine“)

16.3. - 22.3.2015 - Týždeň uvedomenia si mozgu

- názorná propagácia - 2x („16.3. - 22.3.2015 - Týždeň uvedomenia si mozgu“)
- 4.3.2015 uskutočnená intervenčná zv. aktivita v ZŠ Domaniža pre 20 žiakov I. st.
- 16.3. a 18.3.2015 zrealizované zv. dopoludnia pre 86 študentov 1.-3. ročníkov SOŠ v PB venované interaktívnemu vzdelávaniu, prednáške a besede v rámci „Týždňa mozgu“, tréningu mozgu a propagácii celoslovenskej kampane „VSkP 2015“
- 19. 3. 2015 uskutočnená propagácia (webová stránka, regionálne printové a audiovizuálne médiá, zhotovené pozvánky, ktoré boli umiestnené vo vývesných skrinkách mesta PB, v NsP PB a v priestoroch RÚVZ PB) organizácia a realizácia intervenčnej aktivity „Dňa otvorených dverí“ pre širokú verejnosť nášho regiónu. Počas neho poskytnuté informácie o činnosti mozgu, o prevencii pred mozgovými ochoreniami a o možnostiach tréningu pamäti v každom veku. Aktivity boli spojené s vyšetřovaním celkového cholesterolu, TG, HDL cholesterolu, meraním tlaku krvi, celkového % tuku v tele a poskytovaním individuálneho poradenstva. V rámci tohto dňa, okrem poskytnutia zv. materiálov k danej problematike, boli klienti poradne zdravia oboznámení aj so spustením 6. ročníka celoslovenskej kampane „VSkP 2015“
- pre Slovenskú Alzheimerovu spoločnosť boli odoslané vyplnené dotazníky k "Týždňu mozgu 2015 týkajúcich sa zrealizovaných aktivít

7. apríl - Svetový deň zdravia - venovaný problematike „Bezpečnosti potravín“

- názorná propagácia - 1x („7. apríl - Svetový deň zdravia“)
- príspevok do regionálnych printových médií -1x („Význam pitného režimu pre zdravie“)
- príspevok na webovú stránku-1x („10 tipov, ako sa zdravo stravovať“)
- realizácia dotazníkového prieskumu "Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny" v počte 50 kusov. Cieľom bolo zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave potravín a

jedál v domácnostiach.

„Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ - informačný leták bol uverejnený na:

- webovej stránke- 1x („Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“)
- názorných propagáciách - 2x („Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“)
- 1.4.2015 uskutočnená zv. aktivita v ZŠ, Komenského ul. Púchov pre 20 žiakov I. st.
- 10. 4.2015 uskutočnená zv. aktivita v ZŠ PB Rozkvet pre 31 žiakov I. st.
- 24. 4. 2015 počas „Dňa zdravia“ v Continental Matador Rubber s.r.o. Púchov uskutočnené vyšetovanie celkového cholesterolu 45 zamestnancom. V rámci tohto dňa okrem zv. materiálov k danej problematike boli zamestnanci informovaní o spustení celoslovenskej kampane „VSkP 2015“

10. máj - Svetový deň pohybu"

- názorná propagácia - 3x („10. máj - Svetový deň pohybu ku zdraviu“)
- príspevok do regionál. printových médií-1x („10. máj - Svetový deň pohybu ku zdraviu“)
- príspevok na webovú stránku -1x („10. máj - Svetový deň pohybu ku zdraviu“)
- 11. 5. 2015 realizácia zv. aktivity v ZŠ sv. Augustína, PB pre 20 žiakov I. st.
- 12.5. a 13. 5. 2015 realizácia zv. aktivít na SOŠ v PB spojených s meraním % tuku a CO vo výdychu pre 72 študentov a zamestnancov školy
- 14. 5. 2015 uskutočnená intervenčná aktivita „Deň otvorených dverí“ pre zamestnancov RÚVZ PB. Počas neho ponúknuté meranie TK, celkového % tuku v tele a spropagovanie „VSkP 2015“. Aktivitu využilo 19 zamestnancov.

31. máj - Svetový deň bez tabaku

- názorná propagácia - 2x („31. máj - Svetový deň bez tabaku“)
- príspevok do printových médií -1x („31.máj Svetový deň bez tabaku - Fajčenie a deti“)
- príspevok na webovú stránku - 1x („31. máj - Svetový deň bez tabaku“)
- 22. 5. 2015 v ZŠ Beluša realizácia zv. aktivít o fajčení pre 21 žiakov I.stupňa a 26.žiakov 9. ročníkov spojená s meraním CO vo výdychu
- 26.5. 2015 na ZŠ, Slovanská ul. PB zv. aktivita pre 40 žiakov 9. ročníkov spojená s meraním CO vo výdychu
- 28. - 29.5.2015 a 2.6.2015 v SOŠ PB uskutočnené zv. aktivity pre 51 študentov spojené s meraním CO vo výdychu

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami

- názorná propagácia -1x („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok do regionálnych printových médií -1x („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“)
- príspevok na webovú stránku - 1x („26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“)
- 9.6.2015 na ZŠ v Ladcoch uskutočnená zv. aktivita pre 20 žiakov 9. ročníka spojená s meraním CO vo výdychu
- 10.6.2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove realizácia zv. aktivity pre 22 študentov spojená s meraním CO vo výdychu
- 16.6.2015 na ZŠ v Ilave uskutočnené zv. aktivity pre 26 žiakov 2.ročníka a 28 žiakov 9. ročníka spojené s meraním CO vo výdychu
- 17. 6. 2015 na ZŠ, Slovanská ul. PB realizácia zv. aktivít pre 30 žiakov 2.ročníkov a 26 žiakov 8. ročníkov spojené s meraním CO vo výdychu

- 24.6. 2015 na ZŠ Lednické Rovne uskutočnená zv. aktivita pre 19 žiakov 8.ročníka spojená s meraním CO vo výdychu
- 25.6. 2015 na SOŠ obchodu a služieb v Púchove realizácia zv. aktivity pre 14 študentov 1.ročníka spojená s meraním CO vo výdychu

9.9.2015 - Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme

- príspevok na webovú stránku - 1x („Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme“)
- prednášky s besedami - 2x pre 85 študentov a ich pedagógov (9.9.2015 na SZŠ v PB, zv. aktivita bola doplnená dotazníkovým prieskumom, v ktorom sa väčšina zhodla na potrebe edukačných aktivít na školách a na prísnejšej výchove v rodinách a aktuálnym zv. materiálom „Alkohol zabíja“.

September - Svetový mesiac Alzheimerovej choroby

- názorná propagácia - 2x (Nezabúdajte na mňa)
- príspevok na webovú stránku -1x (September - Svetový mesiac Alzheimerovej choroby)

27. septembra - Svetový deň srdca

- 25.9.2015 sme zriadili meracie miesto v priestoroch HM TESCO PB, kde odborné pracovníčky oddelenia podpory zdravia v spolupráci so SZŠ v PB vyšetřovali z kapilárnej krvi celkový cholesterol, merali obvod pása, tlak krvi, pulz, CO vo výdychu a z údajov váhy a výšky určovali BMI. Dotazník, podľa požiadaviek SNS, vyplňali spoločne s klientmi. Na základe analýzy výsledkov vyšetření a údajov z osobného dotazníka poskytovali individuálne odborné poradenstvo. Aktivitu využilo 51 klientov, z toho bolo 32 žien (62,75%) a 19 mužov (37,25%). Najmladší klient mal 33 rokov, najstaršia klientka mala 84 rokov. Klienti vo vekovej skupine 60 rokov a viac tvorili 64,71% vyšetřených záujemcov. Zvýšené hodnoty v kategórii hypertenzia I.-III. boli namerané u 45,1 % klientov. Celkový cholesterol bol vyšetřený 40 klientom. Zvýšené hodnoty celkového cholesterolu malo 51,00% vyšetřených a zvýšené hodnoty BMI v kategórii nadváha a obezita malo 76,60% vyšetřených klientov. Meranie CO vo výdychu využili 1 aktívny fajčiar. Všetkým klientom, ktorým bolo zistené zvýšené kardiovaskulárne riziko, bolo okrem individuálneho odborného poradenstva poskytnuté aj poradenstvo ohľadom optimalizácie správneho životného štýlu. Študentky SZŠ (v celkovom počte 2), rozdávali propagačný materiál a informovali záujemcov, kde si môžu dať vyšetřiť svoje rizikové faktory.

V rámci medializácie boli uverejnené príspevky v printových regionálnych týždenníkoch (Považskobystrické novinky, Púchovske noviny). Na webovej stránke bola umiestnená pozvánka pre širokú verejnosť. Zhotovené boli i informačné plagáty, ktoré boli umiestnené v časovom predstihu na vchode do RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici, v NsP Považská Bystrica a v HM Tesco Považská Bystrica.

Na realizovanú aktivitu sme opakovane zaznamenali pozitívne reakcie verejnosti.

- 24.9.2015, na vyžiadanie, sme zriadili meracie miesto v priestoroch SPŠ v Považskej Bystrici, kde odborné pracovníčky oddelenia podpory zdravia merali tlak krvi a z údajov váhy a výšky určovali BMI. Dotazník, podľa požiadaviek SNS, vyplňali spoločne s klientmi. Na základe analýzy výsledkov vyšetření a údajov z osobného dotazníka poskytovali individuálne odborné poradenstvo. Aktivitu využilo 34 klientov, z toho bolo 26 žien (76,47%) a 8 mužov (23,53%). Najmladší klienti mali 16 rokov, najstarší klient mal 58 rokov. Klienti vo vekovej skupine 15 - 25 rokov tvorili 82,35% vyšetřených záujemcov. Zvýšené hodnoty v kategórii hypertenzia I.-III. boli namerané u 8,82 % klientov. Zvýšené hodnoty BMI v kategórii nadváha a obezita malo 23,53% vyšetřených klientov. Všetkým klientom, ktorým bolo zistené zvýšené kardiovaskulárne riziko, bolo okrem individuálneho odborného poradenstva poskytnuté aj poradenstvo ohľadom optimalizácie správneho životného štýlu.

Október - Mesiac úcty k starším"

- príspevok do regionál. printových médií – 1x ("Starnutie a osteoporóza")
- názorná propagácia - 2x ("Starnutie a osteoporóza, Pád - hrozba pre seniorov ")
- príspevok na webovú stránku – 1x ("Pád - hrozba pre seniorov")
- 19.10.2015 v Lysej pod Makytou počas Dna zdravia pre seniorov na vidieku zrealizované prednášky s besedami (Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky, Užitočné rady pre seniorov) pre 36 klientov. Uvedená aktivita bola uskutočnená v spolupráci s pracovníkmi OR PZ v Považskej Bystrici. Vyšetrovanie cholesterolu, meranie TK, % tuku, BMI využilo 23 klientov. Nechýbal akt. zv. materiál.
- 26.10.2015 v ZPS Katka v PB zrealizované prednášky s besedami (Osteoporóza, Očkovanie). Edukovaných bolo 28 klientov zariadenia. Zv. aktivita bola uskutočnená v spolupráci s pracovníčkou odd. epidemiológie RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

10. október - Svetový deň duševného zdravia

- názorná propagácia - 1x ("Dôstojnosť pre duševné zdravie")
- zv. aktivita - 2x pre 45 žiakov (12.10.2015 na ZŠ ul. Slov. partizanov v PB prednášky s besedami a interakt. vzdelávaním)

16. október - Svetový deň výživy

- príspevok do médií – 1x ("Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny")

20. október - Svetový deň osteoporózy

- príspevok do regionál. printových médií – 1x ("Starnutie a osteoporóza")
- názorná propagácia - 2x ("Starnutie a osteoporóza, Pád - hrozba pre seniorov ")
- príspevok na webovú stránku – 1x ("Pád - hrozba pre seniorov")
- 26.10.2015 v ZPS Katka v PB zrealizovaná prednáška s besedou ("Osteoporóza"). Edukovaných bolo 28 klientov zariadenia.

14. november - Svetový deň diabetu

- názorná propagácia - 1x ("Diabetes mellitus a pohybová aktivita")
- príspevok do médií – 1x ("Diabetes mellitus a pohybová aktivita")

3. novembrová streda - Svetový deň CHOCHP

- názorná propagácia 1x - ("CHOCHP nie je astma")

16. 11. - 20. 11. 2015 - Európsky týždeň boja proti drogám

- *príspevok na webovú stránku -1x* (16.11.-20.11.2015 „Európsky týždeň boja proti drogám“)
- zv.aktivity pre žiakov a študentov spojené s meraním CO vo výdychu - 7x pre 195 žiakov a študentov (13.11.2015 - SPŠ PB, 20. 11. 2015 - ZŠ Dolná Mariková, SOŠ PB)

1. december - Svetový deň AIDS

- názorná propagácia - 1x - ("Vernosť chráni")

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

V roku 2015 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež:

- zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu - 1x pre 21 žiakov (27.2.2015 v ZŠ Lysá pod Makytou),

- intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa pohybovej aktivity uskutočnené 3x pre 68 žiakov a študentov (11. 5. 2015 v ZŠ sv. Augustína PB, 12.5. a 13. 5. 2015 na SOŠ v PB) spojené s meraním celkového % tuku v tele,
- intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravej výživy uskutočnené - 2x pre 53 klientov (14. 5. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ pre zamestnancov RÚVZ P, 24.9.2015 v priestoroch SPŠ v PB pre zamestnancov a študentov školy).

Individuálneho poradenstvo bolo poskytnuté 184 klientom (z toho 99 mužom a 85 ženám). Problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientami v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

„VSkP 2015“ - informácia o 6. ročník celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie bola odoslaná e-mail. poštou do všetkých ZŠ a SŠ, SOŠ okresov Považská Bystrica, Púchov, Ilava. Ďalej bola distribuovaná na: Okresný úrad PB, Mestský úrad PB, Okresný súd PB, PX Centrum PB, ORPZ PB, Daňový úrad PB, DRB PB, Úrad práce PB, Prvá stavebná sporiteľňa PB, Rosler PB a zamestnancom RÚVZ PB. Osobná propagácia uskutočnená dňa 24.4.2015 počas „Dňa zdravia“ v Continental Matador Rubber s.r.o., Púchov, 19. 3. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia v rámci „Týždňa mozgu“ a 14. 5. 2015 počas „Dňa otvorených dverí“ v Poradni zdravia pre zamestnancov RÚVZ PB.

- názorná propagácia - 2x („VSkP 2015“)
- príspevok do regionálnych printových médií - 1x („VSkP 2015“)
- príspevok na webovú stránku -2x („VSkP 2015“ „Výsledky kampane VSkP 2015“)

Do 6. ročníka celoslovenskej kampane VSkP 2015 sa zapojilo z okresu PB, PU, IL 21 účastníkov. Jedna z účastníčok nášho regiónu získala 7. cenu - spací vak.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici prijal členstvo v pracovnej skupine odborníkov k plneniu úlohy č. 12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020. Jej cieľom je vypracovať prierezovú štúdiu o vplyve/dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u mládeže vo veku od 15-29 rokov, ktorá bola vykonávaná prostredníctvom zdravotno-výchovných kampaní, projektov, prednášok, besied, prostredníctvom vzorov zo sociálneho prostredia, cez médiá a iné. Prierezová štúdia bude slúžiť aj na zistenie hlavných dôvodov nárazového pitia u detí a mládeže, ktorý je novým fenoménom hlavne medzi mládežou v Európe a na zistenie miery dostupnosti alkoholických nápojov u detí do 18 rokov. Cieľom je tiež zistenie postojov a názorov mladých dospelých na vplyv reklamy na alkoholické nápoje v televízii, rozhlase, tlači a na konzumáciu alkoholických nápojov na verejných miestach. Konkrétne realizačné výstupy v rámci plnenia úlohy č.12:

- aktívna účasť na pracovných stretnutiach (dňa 20.1.2015 v Trebišove a 17.3.2015 v Spišskej Novej Vsi), ktorých cieľom bolo vypracovanie dotazníka zaručujúceho reprezentatívnosť výskumného súboru a dohodnutie a zabezpečenie rovnakých podmienok pre pilotnú štúdiu. Pilotný prieskum prebehol na troch Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove, Trnave a Považskej Bystrici v dňoch od 27.5.-2.6.2015. Vyplnené pilotné dotazníky pre 35 respondentov sme zadali do mustry v elektronickej forme a zaslali na štatistické spracovanie.
- aktívna účasť na pracovnom stretnutí (dňa 30.6.2015 v Rástočnom, hotel Remata), ktorého cieľom bolo spracovanie pripomienok k dotazníku z pilotného prieskumu.
- v mesiaci október - november uskutočnená realizácia prierezovej štúdie o vplyve/dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u mládeže vo veku od 15-29 rokov podľa metodického usmernenia. Vyplnené dotazníky v počte 182 respondentov sme zadali do mustry v elektronickej forme a zaslali na štatistické spracovanie.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

- 20. 1. 2015 bol členom JDS č.1 distribuovaný zv. materiál
- 25.3.2015 realizácia zv. dopoludnia pre obyvateľov a zamestnancov Centra sociálnych služieb, Púchov - Kolonka, uskutočnená v spolupráci s OR PZ PB. Prednášky s besedou (s názvom „Zásady zdravého životného štýlu v každom veku“ a „Každá minúta sa počíta“) a propagácie celonárodnej kampane „VSkP 2015“ sa zúčastnilo 26 záujemcov. Do celonárodnej kampane „VSkP 2015“ sa zapojilo 11 účastníkov.
- 19.10.2015 v Lysej pod Makytou počas Dňa zdravia pre seniorov na vidieku zrealizované prednášky s besedami (Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky, Užitočné rady pre seniorov) pre 36 klientov. Uvedená aktivita bola uskutočnená v spolupráci s pracovníkmi OR PZ v PB. Vyšetrovanie cholesterolu, meranie TK, % tuku, BMI využilo 23 klientov. Nechybal akt. zv. materiál.
- 26.10.2015 v ZPS Katka v PB zrealizované prednášky s besedami (Osteoporóza a Očkovanie). Edukovaných bolo 28 klientov zariadenia. Zv. aktivita bola uskutočnená v spolupráci s pracovníčkou odd. epidemiológie RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.
- príspevok do regionál. printových médií – 1x ("Starnutie a osteoporóza")
- názorná propagácia - 2x ("Starnutie a osteoporóza, Pád - hrozba pre seniorov ")
- príspevok na webovú stránku – 1x ("Pád - hrozba pre seniorov").

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Edukačná činnosť bola realizovaná na všetkých typoch škôl nášho regiónu (od MŠ po SŠ). Zameraná bola na priority programu - zdravý životný štýl, podporu pohybových aktivít, zdravú výživu, prevenciu zubného kazu, srdcovocievnych ochorení, fajčenia a drog a úrazov.

- projekt BECEP: na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 - 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast sme sa podieľali na plnení a edukačné materiály poskytnuté Ministerstvom dopravy - doplnkové učebné DVD „Becepáčik“, „Dopravná výchova pre deti MŠ a I. stupeň ZŠ“, leták „Vidíš ma?“, „Alkohol zabíja“ a „BECEP radí cyklistom, korčuliarom a chodcom“ boli poskytnuté v rámci zv. aktivít do zariadení nášho regiónu.

- projekt "Školské ovocie" (2x pre 49 žiakov I. stupňa) bol realizovaný dňa 14. 4. 2015 v ZŠ sv. Margity Púchov a 17. 4. 2015 v ZŠ Ladce
- názorná propagácia - 1x („Školské ovocie“)
- príspevok na webovú stránku -1x („Význam ovocia a zeleniny vo výžive detí“)
- projekt Stomatohygiena u detí predškolského veku (13x pre 285 detí, žiakov a ich pedagógov) - uskutočnené inštruktáže, prednášky, odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zv. materiálom, prehratie DVD nosičov (Lakomý sysel, O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi, Prečo vlk šušlal, Ako líštička stratila krásu) dňa 19. 1. 2015 v MŠ Dolná Mariková, 21. 1. a 28.1.2015 v ZŠ Púchov Mládežnícka, 29. 1.2015 v MŠ Mestečko, 3. 2. 2015 v MŠ Nimnica, 17. 3. 2015, 25. 3. 2015 v ZŠ Púchov Gorazdova, 26. 3. 2015 v MŠ Považské Podhradie, 4. 6. 2015 v MŠ Stupné, 9. 6. 2015 v MŠ Ladce, 10. 6. a 2.12.2015 v MŠ Nosice, 2.12.2015 v ZŠ Prečín
- celonárodná kampaň „VSkP 2015“ - informácia o 6. ročníku celonárodnej medzinárodne koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie bola odoslaná e-mail. poštou do všetkých ZŠ a SŠ, SOŠ okresov PB, PU, IL
- intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity uskutočnené (16x pre 387 žiakov a študentov) v dňoch 5.3.- 6.3.2015 na SZŠ v PB, 30.3.- 31.3. 2015 v Živene, v súkromnom Gymnáziu, OA a HA v PB, 4.6.2015 na ZŠ v Papradne, 9.9.2015 na SZŠ v PB, 24.9.2015 na SPŠ v PB, 12.10.2015 na V.ZŠ v PB, 13.11.2015 na SOŠ v PB, 20.11.2015 na SPŠ v PB, 10.12.2015 v ZŠ v Papradne v rámci zdravej výživy, prevencie nadváhy a obezity, podpory pohybových aktivít a zdravého životného štýlu, duševneho zdravia, prevencie závislostí na legálnych a nelegálnych drogách
- názorná propagácia - 2x ("Preplávajme letom bezpečne" a"Školáci pozor na úrazy")
- príspevok na webovú stránku - 1x ("Leto a jeho nástrahy")
- počas mesiacov júl - december 2015 bol v rámci zv. aktivít v teréne distribuovaný leták "Chrípka? Príznaky, prevencia, očkovanie" do zariadení nášho regiónu.

9.7 CINDI PROGRAM SR

- V roku 2015 bolo vyšetrených v základnej poradni zdravia 335 prvovyšetrených klientov (z toho bolo 221 mužov a 114 žien), 149 klientov bolo vyšetrených opakovane (z toho bolo 56 mužov a 93 žien),
- v teréne sme vyšetřili zamestnancov Continental Matador Rubber s.r.o. PU (45 klientov), Continental Matador Truck Tires (84 klientov) a účastnikov medzinárodného tábora "Perzeidy" (11 klientov) v priestoroch, ktoré umožnili štandardné podmienky pre vyšetřenia uskutočnené v rámci programu CINDI a TZS,
- poradňu pre odvykanie od fajčenia využilo 8 klientov (z toho bolo 5 mužov a 3 ženy),
- vyšetřovanie celkového cholesterolu, triglyceridov, HDL cholesterolu, meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele 11 klientom počas „Dňa otvorených dverí“ (19.3.2015),
- meranie tlaku krvi a celkového % tuku v tele 19 zamestnancom RÚVZ so sídlom v PB počas „Dňa otvorených dverí“ (14.5.2015),
- meranie CO vo výdychu prístrojom Smokerlyzer sme uskutočnili 396 krát v rámci zv. aktivít na 12 základných a 7 stredných školách nášho regiónu.

9.8 TOHES - Tobacco and Health Educational Survey - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR

V roku 2015 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešove**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne

Rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január-marec 2014, november-december 2014), spracovanie údajových databáz

Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov

Rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl

Výstupy

- databáza údajov pre hodnotenie kvality vnútorného ovzdušia v školách a respiračného zdravia detí v rôznych regiónoch Slovenska,
- záverečná správa, materiály pre informovanie verejnosti, tlačové správy
- odporúčania pre rezort školstva, národný workshop
- environmentálno-zdravotné indikátory

Termín ukončenia

31.12.2016

Stav plnenia k 31. 12. 2015:

V plnení úlohy sa postupuje podľa usmernenia ÚVZ SR. Vo vytypovaných školách – Základná škola Šrobárova v Prešove a Základná škola a materská škola v Kapušanoch RÚVZ Prešov vykonal objektivizáciu vybraných parametrov ovzdušia a spracované dotazníky boli zaslané na komplexné vyhodnotenie ÚVZ SR. V ďalšom období sa budú analyzovať získané údaje.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská:

RÚVZ v SR

Etapy riešenia : rok 2014 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia:

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,

- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce,
Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o :

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,
- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov chorobou z povolania .

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorit vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok .

Stav plnenia:

Organizácie, ktoré majú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce, sú kontrolované v rámci štátneho zdravotného dozoru, ktorý je zameraný na úroveň pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov. Sledujú sa výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

K 31. 12. 2015 evidujeme v okrese Prešov a Sabinov 1966 pracovníkov zaradených do 3. a 4. kategórie, z toho je 500 žien.

Najčastejšie sa vyskytujúcim rizikovým faktorom v pracovnom prostredí s najväčším počtom exponovaných zamestnancov je hluk (1282 zamestnancov). Ďalšími významnými faktormi práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov sú chemické látky a zmesi (691), vibrácie (160), záťaž teplom a chladom, a biologické faktory.

V okrese Prešov a Sabinov máme v evidencii 96 organizácií, kde sú práce zaradené do 3. a 4. kategórie. V priebehu roku 2015 bolo vydaných 22 rozhodnutí, z toho pre existujúce firmy na základe prehodnotenia rizík 15 rozhodnutí a 6 rozhodnutí pre nové právne subjekty. V jednej organizácii boli vyradené práce z evidencie rizikových prác. Sankcie neboli udelené. Boli vydané 4 pokyny na objektivizáciu faktorov pracovného prostredia a prehodnotenie prác zaradených do kategórie 3.

Evidencia rizikových prác je vedená v programe ASTR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a Nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov(KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia:

Štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie úlohy je vykonávaný v poľnohospodárskych organizáciách a organizáciách, kde zamestnanci prichádzajú do kontaktu s chemickými látkami. V poľnohospodárskych organizáciách je to hlavne v období výkonu postrekových prác (marec, apríl, september, október). V okrese Prešov a Sabinov evidujeme 6 poľnohospodárskych organizácií a 1 súkromne hospodáriaceho roľníka. Štátny zdravotný dozor je zameraný na odbornú a zdravotnú spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, KBÚ, podmienky skladovania a evidenciu látok deklarovaných ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa nakupuje na priamu spotrebu.

Poľnohospodárske družstvá zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín dodávateľským spôsobom, čím sa znížila expozícia zamestnancov týmto látkam. Pri chemickej ochrane rastlín sa čoraz viac používajú prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi.

V prevádzkach, kde zamestnanci sú priamo exponovaní chemickým látkam sa zameriavame hlavne na kontroly kariet bezpečnostných údajov a informovanosť zamestnancov.

V roku 2015 bolo vydaných 53 osvedčení na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, z toho 37 osvedčení na prácu s azbestom. Osvedčenia boli vydané na základe overenia dĺžky praxe, vzdelania a absolvovaní odbornej prípravy.

Mimoriadne a havarijné situácie sa neriešili.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cieľene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,

- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,

- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia:

Úloha je plnená celoročne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne, alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky.

Evidujeme 14 organizácií kde sa používajú karcinogény, respektíve sa jedná o pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity, v 5 organizáciách je to prach z tvrdého dreva. Zlúčeniny Cr⁶⁺ sa používajú najmä na povrchovú úpravu výrobkov, cytostatiká v zdravotníctve. Na týchto pracoviskách každoročne je vykonávaná objektívizácia chemických faktorov v pracovnom ovzduší oddelením OLC pri RÚVZ a vyšetrenia biologického materiálu.

K 31.12.2015 bolo vydaných 42 rozhodnutí k sanačným prácam, súvisiacim s likvidáciou azbestu. Jedná sa o stabilné spoločnosti pôsobiace v okrese Prešov a Sabinov. Každá z týchto spoločností žiadajúca o vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky, hodnotenie rizík. Informovanosť zamestnancov sa overuje dotazníkmi – kontrolnými listami informovanosti zamestnancov.

Nadalej je cieľom našich zisťovaní prítomnosť látok poškodzujúcich reprodukciu a látok narúšajúcich endokrinný systém.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie. V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RUVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielnach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia

Rok 2014 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených dielní).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie : počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)

- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- vykonávaná činnosť
- druh postihnutia (skupiny)
- použité kontrolné listy - aké, koľko
- zistené nedostatky - aké, koľko
- uložené opatrenia -- aké, koľko
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009
- počet vydaných stanovísk od roku 2009,

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení.

Ukladanie nápravných opatrení.

Stav plnenia:

V roku 2015 bolo vydaných 35 rozhodnutí k zriadeniu chránených dielní. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané 3 kontroly na pracoviskách, ktoré majú Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v zmysle § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti pridelený štatút chráneného pracoviska. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu pracovných podmienok, úroveň pracovného prostredia, vybavenie prevádzok, spôsobu práce. Jednalo o zamestnancov so zdravotným postihnutím pohybového aparátu (M 50, M 54), ochorením žliaz s vnútorným vylučovaním (E 13) a onkologické onemocnenia.

V kontrolovaných prevádzkach nedošlo oproti vydaným rozhodnutiam k zmenám. Priestory sú pôvodné, priestorové usporiadanie a vybavenie korešponduje s vydanými rozhodnutiami. Zamestnanci majú možnosť dodržania osobnej hygieny, možnosť stravovania, v prípade vynútenej pracovnej polohy možnosť oddychu. Jedná sa o prevádzky – kamerový systém mestskej polície, občianske združenie, umývarka vozidiel.

Na kontrolovaných pracoviskách neboli zistené žiadne nedostatky.

Počet rozhodnutí k prevádzkam, na základe ktorých bol priznaný ÚPSVaR štatút chránenej dielne v zmysle ustanovení § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov za roky 2009 - 2015 :

- rok 2009 – 68 rozhodnutí
- rok 2010 – 72 rozhodnutí
- rok 2011 – 70 rozhodnutí
- rok 2012 – 64 rozhodnutí
- rok 2013 - 52 rozhodnutí
- rok 2014 – 47 rozhodnutí
- rok 2015 – 35 rozhodnutí

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Prešov	35	0	3	3	39	0	0	0	

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť:** predavač, administratívny pracovník, recepcný, údržbár, krajčír, lekár

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

- 29 zamestnancov M 50, M 54
- 3 zamestnanci E 13
- 1 zamestnanec G 40
- 2 zamestnanci C 50
- 4 zamestnanci J 45

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2015 a ďalšie roky

Vyhodnotenie výsledkov k 31. 12. 2015

K uvedenému termínu bolo odobratých 26 vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli z distribučnej siete a zo zariadení spoločného stravovania okresov Prešov a Sabinov. Všetky vzorky obsahom jodičnanu draselného prepočítaného na KJ vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy a boli v súlade s deklarovávaným označením obsahu uvedeným výrobcom na obale v rozmedzí od 15 – 35 mg/kg.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia:

- I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek,
2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,
- II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Vyhodnotenie výsledkov k 31. 12. 2015

V roku 2015 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 4 prevádzkach zameraný na označenie výrobkov. Nedostatky zistené neboli.

Odobratých bolo 7 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti - 4 vzorky zubných pást pre deti a výrobkov na hygienu ústnej dutiny na stanovenie peroxidu vodíka, fluoridov, DEG-dietylénglykolu, mikrobiologické vyšetrenie a označovanie, 3 vzorky detskej kozmetiky určené na telovú hygienu - šampóny, telové mlieka, umývacia pena na mikrobiologickú analýzu, test stability a stanovenie konzervačných látok. Z vyšetrených vzoriek 1 vzorka s označením Bupi Baby Telové mlieko plus bisabolol bol zistený zvýšený obsah metylparabénu, čo je v rozpore s Nariadením (ES) a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Zistený nedostatok bol oznámený na RÚVZ so sídlom v Bratislave na kontrolu informačnej zložky, nakoľko výrobca Palma a.s. sa nachádza v pôsobnosti príslušného RÚVZ.

Na stanovenie hormónov boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov deklarujúcich protizápalové účinky - krémy a masť. Všetky vzorky vyhovelí požiadavkám nariadenia.

Na stanovenie ťažkých kovov (Pb, Cd, Ni) boli odobraté 3 vzorky očných tieňov značky Essence, vo všetkých 3 vzorkách bol zistený vysoký obsah niklu. Tieto výsledky boli odoslané na ÚVZ SR na došetrenie.

Na stanovenie zakázaných a regulovaných farbív v kozmetických výrobkoch určených na vlasy boli odobraté 2 vzorky farieb na vlasy, obidve vzorky vyhovelí požiadavkám nariadenia.

Na základe podnetu spotrebiteľa na alergickú reakciu po použití farby na vlasy riešeného v spolupráci s ÚVZ SR bolo odobratých 10 vzoriek farieb na vlasy od výrobcu Schwarzkopf, a to na stanovenie zakázaných a regulovaných farbív p-fenyléndiamín, amoniaku a peroxidu vodíka. Všetky vzorky zodpovedali požiadavkám nariadenia.

V rámci kontroly tvrdení používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami boli prekontrolované 4 výrobky, nedostatky boli zistené v 1 výrobku s označením Bupi Baby Šampón na vlásy, a to v zložení výrobku bolo uvedené tvrdenie – parfum bez alergénov. Zistený nedostatok bol oznámený na RÚVZ so sídlom v Bratislave na ďalšie šetrenie u výrobcu.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia

I. etapa : február 2015 - november 2015: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa : december 2015 - 1. štvrťrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Výstup

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelých a detskej populácie

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2015:

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok do potravín bola sledovaná spotreba prídavných látok: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a aróm mentofuránu a kumarínu. Štúdia sa vykonala formou dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín. Skupinu tvorilo 20 respondentov vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov - ženy a muži, ľahko/stredne pracujúci (10 mužov a 10 žien z toho 5 mladší a 5 starší). Respondenti vyplnili 24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov a dotazník frekvencie spotreby. Výsledky o množstve skonzumovanej prídavnej látky z 24 hodinového dotazníka a laboratórnych rozborov boli zaslané na ÚVZ SR.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR - Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie pracovná protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR

- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry)
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách
- Podpora Národného programu boja proti drogám

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

Projekt sa realizuje dotazníkovou metódou podľa požiadaviek gestora (Úrad vlády SR - odbor koordinácie protidrogovej stratégie, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie). V roku 2015 sa realizoval v šiestich stredných školách v Prešove (SPŠ elektrotechnická, Gymnázium T. Ševčenka, Športové gymnázium, Obchodná akadémia, Volgogradská 3, SPŠ Bardejovská 24, Stredná umelecká škola, Vodárenska 3) a jednej cirkevnej základnej škole sv. Jána Krstiteľa v Sabinove. Celkom sa prieskumu zúčastnilo 314 študentov stredných škôl a 22 žiakov základnej školy. Zber údajov sa uskutočnil v čase od 23.3.2015 do 27.4.2015. Vyplnené dotazníky boli zaslané dňa 29.4.10.2015 UVZ SR Bratislava na ďalšie spracovanie.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Gestor:

UVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. WHO upozorňuje, že problematike úrazov, nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazov sú iné ako u dospelých, príčiny sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritéria na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho boli získané validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia ,

v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať detí z mestských a detí z vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov. Do súboru budú zaradené deti nasledovne:

Rok 2014 - veková skupina 3-6 ročných detí: 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

Rok 2015- veková skupina 7-10 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa, (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Rok 2016 veková skupina 11-14 ročných detí: 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa, (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí. Na základe hore uvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5400 detí.

Trvanie projektu:

r.2014- r. 2017

Do tohto projektu boli zapojení žiaci dvoch základných škôl vo veku 7-10 rokov. Jednalo sa o mestskú Základnú školu, Prostějovská 38 v Prešove (zúčastnilo sa 30 žiakov) a vidieckú Základnú školu Lemešany (zúčastnilo sa 26 žiakov). Údaje od respondentov boli zadávané do masky a zaslané 29.10.2015 ÚVZ SR Bratislava na ďalšie spracovanie.

SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia Gestor ÚVZ SR Riešiteľské pracoviská ÚVZ SR, RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR Cieľ Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE. Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach. Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom

získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia Slovenska. Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytipovanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne Rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo vykurovacom období (január -marec 2014, november -december 2014), spracovanie údajových databáz Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov Rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl.

Podľa požiadaviek gestora boli do projektu zapojené dve základné školy: - mestská Základná škola Šrobárova 23, Prešova a vidiecka Základná škola Kapušany č. 367. V mesiaci november 2014 boli vo vybraných šiestich učebniach týchto škôl vykonané merania formaldehydu, NO₂, benzénu s príbuznými zlúčeninami, merania mikroklimatických parametrov (teplota, relatívna vlhkosť). V I. polroku 2015 boli vykonané pracovníčkami odd. HDM prieskumy so zameraním na prítomnosť plesní v sledovaných školách, prístup a udržiavanie zariadení osobnej hygieny a hygienické praktiky žiakov. Súčasne sa vykonával dotazníkový prieskum zameraný na fajčenie, hygienu a fyzickú aktivitu, prieskum o spôsobe dochádzania do školy, získali sa údaje o budove školy. Rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka. Celkom sa do prieskumu dotazníkovou metódou zapojilo 124 žiakov a 26 učiteľov. Údaje získané z dotazníkov a z meraní v jednotlivých triedach boli zadávané do masky a v termíne do 15.06.2015 zaslané ÚVZ SR Bratislava pre ich ďalšie spracovanie.

PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

COSI je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025 a realizovaný MZ SR metodikou WHO. Ide o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka únia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl. Počas merania sa do zaslaných dotazníkov zaznamenávali : dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov. Merania sa uskutočnili v čase od 15.11. 2015 do 15.12.2015. Údaje z dotazníkov budú zadávané v roku 2016 do e-formy a zaslané na MZ SR Limbová 2, Bratislava. Do tohto projektu boli zapojené dve základné školy – mestská ZŠ Šmeralova, Prešov a vidiecka ZŠ Ľubotice. K meraniu detí bolo potrebné získať informovaný súhlas rodičov, čo bol dosť problém hlavne u detí z mestských škôl a preto namerané počty žiakov vo vybranej škole (ZŠ Šmeralova , Prešov) boli nižšie ako bolo požadované od projektového tímu. Po predĺžení termínu meraní žiakov do 15.01.2016 boli chýbajúce počty žiakov požadovanej vekovej kategórie doplnené zo ZŠ Kúpeľná, Prešov.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Hodnotenie a analýza

V roku 2015 oddelenie epidemiológie plnilo 9 úloh. Programy a projekty sú rozdelené do jednotlivých kapitol. Tieto kapitoly majú svoju štruktúru s krátkym popisom činnosti.

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospelaj populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“
9. príprava registra očkovaných osôb

Realizácia k 31.12.2015

Od 1.1.2015 nadobudol platnosť nový očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Očkovací kalendár platný od januára 2015 zahŕňa povinné pravidelné očkovanie detí proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, detskej obrne, pneumokokovým invazívnym infekciám, osýpkam, ružienke, mumpsu a povinné preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu. Nový očkovací kalendár bližšie špecifikuje očkovanie hexavakcínou a očkovanie vakcínou proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam, ktoré sa má vykonávať tromi dávkami v 3., 5. a v 11. mesiaci života, pričom prvá dávka sa podá najskôr v prvom dni desiateho týždňa života. Vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu vo výskyte pertussis je potrebné vykonať očkovanie čo najskôr po dosiahnutí určeného veku života. Na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína a všetky dávky základného očkovania sa majú podať rovnakou očkovacou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovacou látkou každých 15 rokov. V prípade prekročenia odporúčaného intervalu sa preočkovanie proti záškrtu a tetanu vykoná vždy len jednou dávkou pokiaľ je v zdravotnej dokumentácii pacienta dokumentované základné očkovanie tromi dávkami očkovacej látky proti tetanu. Základné očkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu tromi dávkami sa vykoná len v prípade, ak nie je dôveryhodná dokumentácia základného očkovania v minulosti. Prvé preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov.

Všetci očkujúci lekári, t. j. všeobecní lekári pre deti a dorast, spolu 48 a taktiež všeobecní lekári pre dospelých, spolu 93 boli oboznámení s novým očkovacím kalendárom. Očkovací kalendár na rok 2015 bol uverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Prešove.

V mesiaci apríl a máj roku 2015 oddelenie epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove realizovalo vzdelávaciu akciu venovanú študentom Strednej zdravotníckej školy, ul. Sládkovičova 36, Prešov (Vzdelávanie študentov SZŠ v oblasti vakcinológie). Hlavným cieľom bolo rozšírenie vedomostí budúcich sestier v oblasti očkovania. Vzdelávanie študentov prebiehalo vo forme prednášok a náučných filmov.

Prezentovaných bolo 5 prednášok:

1. Princíp vakcinácie, typy a zloženie očkovacích látok, technika očkovania
2. Bezpečnosť vakcín, nežiaduce účinky po očkovaní, kontraindikácie
3. Diftéria, tetanus, pertussis, detská obrna
4. VHB, HIB, pneumokokové invazívne ochorenia
5. Osýpky, rubeola, parotitída

Vzdelávanie bolo zamerané na odbor zdravotnícky asistent. Vyškolených bolo 48 študentov 3. ročníka. Vzdelávacia aktivita bola zo strany zúčastnených účastníkov hodnotená veľmi pozitívne.

V mesiaci september 2015 odborní pracovníci oddelenia epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove vykonali kontrolu povinného pravidelného očkovania, v rámci ktorej bola kontrolovaná úroveň zaočkovanosti vo všetkých všeobecných ambulanciách pre deti a dorast v okrese Prešov a Sabinov. Vyhodnotenie výsledkov kontroly očkovania v okrese Prešov a Sabinov bolo vykonané na základe odborného usmernenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OE/6300/2015, RZ-18294/2015 zo dňa 30.6.2015 za obdobie od 1.9.2014 do 31.8.2015. V porovnaní s predchádzajúcim kontrolovaným obdobím bol v oboch okresoch zaznamenaný pokles zaočkovanosti detí, ktoré mali byť vzhľadom na vek v súlade s očkovacím kalendárom k 31.8.2015 kompletne základne očkované alebo preočkované. Zaočkovanosť sa v okrese Prešov v kontrolovanom období pohybovala v rozsahu od 91,6% do 96,0%, v okrese Sabinov v rozsahu od 96,1% do 98,2%. Zaočkovanosť nižšia ako 95% bola zistená v okrese Prešov u 6 druhov očkovania (92,7% - základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, vírusovej hepatitíde B, hemofilovým invazívnym ochoreniam, poliomyelitíde v ročníku narodenia 2013; 92,7% - očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam v ročníku narodenia 2013; 93,9% - preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde v ročníku narodenia 2008; 91,6% - základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde v ročníku narodenia 2013; 94,7% - základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde v ročníku narodenia 2012; 94,8% - preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde v ročníku narodenia 2003). V okrese Sabinov zaočkovanosť nižšia ako 95% nebola zistená. Zároveň v 12 všeobecných ambulanciách pre deti a dorast v okrese Prešov a 3 všeobecných ambulanciách pre deti a dorast v okrese Sabinov bola zaznamenaná zaočkovanosť nižšia ako 90%. V rámci kontroly povinného pravidelného očkovania bolo v okrese Prešov a Sabinov zaznamenaný nárast celkového počtu zdravotných kontraindikácií očkovania. V okrese Prešov bolo zistených 106 kontraindikácií očkovania, v okrese Sabinov 15 kontraindikácií očkovania.

Výsledky kontroly očkovania za Prešovský kraj boli spracované na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja. Výsledky zaočkovanosti na úrovni Prešovského kraja boli priaznivé. Zaočkovanosť u všetkých druhov povinného očkovania detí prekročila 95%. Zaočkovanosť sa pohybovala v rozsahu od 95,5% do 98,0%. Na okresnej úrovni bola v Prešovskom kraji zistená zaočkovanosť v rozsahu od 88,9% do 100%. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k zníženiu zaočkovanosti o 3,1%. Zaočkovanosť nižšia ako 95% bola zaznamenaná v 3 okresoch Prešovského kraja, v okrese Prešov, Levoča a Vranov nad Topľou. Hranicu 90% zaočkovanosti nedosiahlo 26 všeobecných ambulancií pre deti a dorast v okrese Prešov, Sabinov, Poprad, Levoča, a Vranov nad Topľou, čo predstavuje 13,3%. Pri kontrole očkovania bol v Prešovskom kraji zistený nárast počtu zdravotných kontraindikácií očkovania. V kontrolovanom období k 31.8.2015 bolo zaznamenaných 380

kontraindikácií očkovania. Výsledky kontroly očkovania za Prešovský kraj boli následne zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR.

Aj v roku 2015 bola venovaná zvýšená pozornosť ochoreniam preventabilných očkovaním. U týchto ochorení sa zisťuje hlavne predchádzajúce očkovanie.

Oddelenie epidemiológie vykonáva pravidelné poradenstvo v oblasti očkovania a očkovania pred cestou do zahraničia. Pracovníci oddelenia sa zúčastnili rôznych vzdelávacích akcií, seminárov a odborných podujatí v oblasti vakcinológie: Školy vakcinológie a Vakcinologického kongresu.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Realizácia k 31.12.2015

V roku 2015 bola vykonávaná surveillancie prenosných ochorení v okresoch Prešov a Sabinov na základe hlásení od ošetrojúcich lekárov a mikrobiologických laboratórií.

Následne bola vykonávaná analýza ochorení za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov. Výsledky analýz a informácie pre ošetrojúcich lekárov sú pravidelne uverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Prešove.

Analýza výskytu prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov za rok 2014 bola spracovaná vo VS v termíne do 10.2.2015. Analýza výskytu prenosných ochorení v Prešovskom kraji za rok 2014 bola spracovaná na základe výstupov z Epidemiologického informačného systému a na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja v termíne do 27.2.2015.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení a epidemiologickom vyšetrovaní jednotlivých prípadov ochorení zároveň prebiehala individuálna edukácia obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillancie infekčných ochorení v SR do siete EÚ
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb

Realizácia k 31.12.2015

Všetky prenosné ochorenia hlásené za okres Prešov a Sabinov sú zadávané do epidemiologického informačného systému EPIS. V roku 2015 to predstavovalo spolu 3 173 prenosných ochorení (okres Prešov 1 896, okres Sabinov 1277).

V súvislosti so surveillancie ARO a CHPO sú na základe hlásení od praktických lekárov týždenne spracovávané analýzy výskytu ARO a CHPO v okrese Prešov a Sabinov a následne na základe hlásení z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja aj v Prešovskom kraji.

V systéme rýchleho varovania (SRV) sú spracovávané týždenné hlásenia a to v 6 kategóriách (akútne chabé obrny; epidémie; meningitídy/sepsy; osýpky, rubeola, parotitída; vírusové hepatitídy a iné informácie). Hlásenia sú spracovávané za okresy Prešov a Sabinov a Prešovský kraj.

Výstupy z informačného systému, mesačné analýzy slúžia na porovnávanie chorobnosti prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov v jednotlivých mesiacoch roka a ako informácia o epidemiologickej situácii pre zdravotníkov ako aj pre verejnosť.

Špeciálne analýzy, ktoré je možné vytvoriť v rámci informačného systému EPIS boli na požiadanie poskytnuté pre potreby študentov rôznych stredných a vysokých škôl a primárom niektorých oddelení FNŠP J. A. Reimana Prešov.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Realizácia k 31.12.2015

V roku 2015 boli pravidelne hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení pôsobiacich v okresoch Prešov a Sabinov. Všetky hlásené nozokomiálne nákazy sú zadávané v informačnom systéme EPIS a na základe ich závažnosti sú vykonávané protiepidemické opatrenia. V okrese Prešov a Sabinov sa v zdravotníckych zariadeniach vykonáva kontrola HER v zmysle platných právnych predpisov priebežne, ako aj pri výskyte nozokomiálnych nákaz. Vzhľadom na najväčšie riziko vzniku nozokomiálnych nákaz sa zvýšená pozornosť venuje kontrole HER na JIS a operačných sálach jednotlivých oddelení FNŠP J. A. Reimana v Prešove.

Analýza výskytu NN za rok 2015 v okrese Prešov a Sabinov a v Prešovskom kraji bude spracovaná vo výročnej správe za rok 2015.

V okrese Prešov v roku 2015 boli nozokomiálne nákazy hlásené len FNŠP J. A. Reimana Prešov. V roku 2015 bolo hlásených spolu 229 nozokomiálnych nákaz. V okrese Sabinov nebol zaznamenaný výskyt NN. Podľa lokalizácie infekcie bolo najviac hlásených respiračných nákaz, črevných nákaz a infekcií chirurgickej rany. Najviac NN hlásilo AIM (87 – 38%) a pediatrické oddelenie (24 – 10,5%) FNŠP J. A. Reimana v Prešove. Pri vzniku NN sa uplatnila najmä Klebsiella a Clostridium difficile.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,

5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Realizácia k 31.12.2015

Od 10.8.2010, kedy bola generálnou riaditeľkou ukončená pandémia chrípky A (H1N1)2009 sa až do súčasnosti nachádzame v post-pandemickej fáze. Neustále však prebieha monitorovanie výskytu prípadov SARI a ich hlásenie v epidemiologickom informačnom systéme a v SRV epidemiologického informačného systému. V roku 2015 v okrese Prešov a Sabinov neboli hlásené prípady SARI.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Realizácia k 31.12.2015

V roku 2015 sa realizovali odbery vzoriek odpadovej vody, ktoré boli zaslané na virologické vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odbery vzoriek vôd boli vykonávané v termínoch, ktoré vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odoberatých bolo 6 vzoriek odpadovej vody, všetky s negatívnym výsledkom.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Realizácia k 31.12.2015

V roku 2015 projekt „Hrou proti AIDS“ nebol realizovaný. V rámci prevencie HIV/AIDS je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde sa okrem poradenstva vykonávajú aj anonymné odbery biologického materiálu na vyšetrenie HIV protilátok. Odbery vykonáva RÚVZ so sídlom v Prešove ako jediný v rámci RÚVZ v Prešovskom kraji. V roku 2015 bol v rámci Poradne prevencie HIV/AIDS realizovaný 1 odber biologického materiálu na virologické vyšetrenie. Súčasne s činnosťou Poradne prevencie HIV/AIDS je v prevádzke telefonická linka prevencie HIV/AIDS, ktorú kontaktovalo 24 klientov, 6 klientom boli požadované informácie poskytnuté prostredníctvom mailu. Najčastejšími dotazmi boli možnosti vyšetrenia HIV protilátok, prenosu infekcie HIV a možnosti prevencie.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Realizácia k 31.12.2015

Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove je zriadená poradňa očkovania, ktorá poskytuje pre verejnosť poradenstvo a konzultácie v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradenstvo je zamerané na:

- problematiku povinného pravidelného očkovania osôb, ktoré dosiahli určený vek
- očkovania pred cestou do zahraničia
- problematiku odporúčaného očkovania
- očkovania detí s kontraindikáciami
- poradenstvo týkajúce sa očkovacieho kalendára, odstupov medzi jednotlivými očkovaniami

V roku 2015 bola v 60 prípadoch telefonicky poskytnutá informácia týkajúca sa povinného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania do zahraničia. Na základe žiadosti všeobecných lekárov pre deti a dorast bolo v 8 prípadoch vydané odporúčanie dodatočnej realizácie povinného očkovania detí.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia

Realizácia k 31.12.2015

V roku 2015 nebol realizovaný výskumný projekt „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu” .

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. V roku 2015 bolo na stanovenie cyanobaktérií vyšetrených 40 vzoriek z rekreačnej nádrže Domaša. Limit pre cyanobaktérie podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku, nebol ani v jednej vzorke prekročený.

Ďalej boli cyanobaktérie sledované v týchto lokalitách: Delňa – 4 vzorky, Vyšný Kazimír – 3 vzorky, Chlmec – 2 vzorky, Slovenská Volová – 2 vzorky a Laborec – 2 vzorky, vo všetkých vzorkách bol limit pre cyanobaktérie dodržaný.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V priebehu roka 2015 nebolo stanovenie améb požadované.

Legionely boli stanovené v 11 vzorkách vôd z umelých kúpalísk. Vzorky vyhovelí určenému kritériu, podľa prílohy č. 2 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

V rámci tejto úlohy boli sledované biologické a mikrobiologické ukazovatele podľa prílohy č.1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti potravinového kódexu. V roku 2015 bolo vyšetrených 15 minerálnych a pramenitých balených vôd a 6 vzoriek z watercooleroch. Vo vzorkách bolo stanovených 168 mikrobiologických a 84 biologických ukazovateľov. V 2 vzorkách balených vôd a 1 vzorke z watercoolera bol prekročený limit v ukazovateli kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C. V 1 vzorke balenej vody a 1 vzorke z watercoolera bol prekročený limit v ukazovateli kultivovateľné mikroorganizmy pri 36°C. V 1 vzorke z watercoolera boli prekročené limity pre ukazovatele živé organizmy a mŕtve organizmy.

7.4 MATERSKÉ MLIEKO

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FNŠP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku. V 23 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 161 chemických ukazovateľov. Na sledovanie mikrobiologickej kvality materského mlieka bolo vyšetrených 77 vzoriek pasterizovaného mlieka, v ktorých bolo spolu stanovených 308 ukazovateľov. V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov ani prítomnosť stafylokokového enterotoxínu.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

Obsah dusitanov bol v roku 2015 stanovený v 279 vzorkách vodných zdrojov individuálneho zásobovania. Limit určený NV č. 354/2006 Z.z. v znení NV č. 496/2010 bol prekročený v 2 vzorkách. Obsah dusičnanov bol v roku 2015 stanovený v 282 vzorkách vodných zdrojov individuálneho zásobovania. Limit určený NV č. 354/2006 Z.z. v znení NV č. 496/2010 bol prekročený v 36 vzorkách.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej

republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

V roku 2015 sme uskutočnili 19 besied so žiakmi základných škôl a študentmi stredných škôl na tému Zdravý životný štýl a Význam pohybu pre zdravie. Problematike zdravej výživy a racionálneho stravovania sme sa venovali v počte 41 besied. V rámci týchto edukácií sme informovali aj o prebiehajúcom projekte Hravo ži zdravo a naše edukačné aktivity boli zamerané aj na zdravý životný štýl v súvislosti s prevenciou diabetes mellitus 2.typu.

Na Evanjelickom gymnáziu v Prešove sme v rámci Dňa zdravia uskutočnili antropometrické merania, spojené aj s meraním hodnôt krvného tlaku a hodnoty percenta tuku v tele.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sme sa spolupodieľali na zorganizovaní akcie Na bicykli s dobrým srdcom, v spolupráci s Cykloklubom Kostitras Prešov, zameranú hlavne na seniorov, spojenú s meraním tlaku krvi a edukáciou o význame pohybu pre zdravie.

V rámci Svetového dňa pohybu sme v priestoroch areálu RÚVZ so sídlom v Prešove uskutočnili brigádu pre zamestnancov úradu spojenú s edukáciou o dôležitosti pohybu a športu.

Distribuovali sme propagačné materiály ku kampani Vyzvi srdce k pohybu, ktorá nabáda ku každodennej pohybovej aktivite a upozorňuje na zdravotné benefity športu, s dôrazom na udržiavanie optimálnej telesnej hmotnosti.

V rámci Svetového dňa zdravia sme zabezpečili vyplnenie 50 dotazníkov – Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny a elektronickou formou sme získané údaje zaslali na ÚVZ SR.

Zrealizovali sme aj dotazníkový prieskum medzi zamestnancami RÚVZ so sídlom v Prešove o zdravom životnom štýle.

V Prešovskom večerníku sme uverejnili článok o Detskej obezite a na webovej stránke úradu sme uverejnili príspevok s názvom Diabetes mellitus a pohybová aktivita.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Túto celonárodnú kampaň sme spropagovali na webe úradu, v printovom médiu (článok v Prešovskom večerníku) a nástenke v priestoroch úradu. Účastnícke listy sme distribuovali do základných a stredných škôl, zdravotníckeho zariadenia, zamestnancom RÚVZ. Na význam pohybovej aktivity sme upriamovali pozornosť žiakov a študentov pri besedách uskutočnených v základných a stredných školách

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Zúčastnili sme sa dvoch pracovných stretnutí k realizácii projektu Zdravé komunity. V decembri 2015 sme na MZ SR zaslali údaje potrebné k stanoveniu jednotkovej ceny nákladov na ročný transfer RÚVZ pre dve aktivity, ktoré budú súčasťou národného projektu, a to workshopov a monitoringu. Zároveň sme zaslali identifikáciu jednotlivých lokalít podľa geografickej príslušnosti k jednotlivým RÚVZ.

V rámci zdravotnej výchovy rómskej komunity pre podporu zdravotného uvedomenia sme v spolupráci s oddelením epidemiológie distribuovali informačné letáky venované prevencii infekčných ochorení (chrípke a ochoreniam prenášaných kliešťom), dostupné v rómskom a slovenskom jazyku.

V miestnej rómskej časti Stará Tehelňa v meste Prešov sme uskutočnili prednášky na tému Alkohol a ženy a Fetálny alkoholový syndróm.

Vo veci preverenia hygienických podmienok v rómskych osadách v našej územnej pôsobnosti sme zaslali ÚVZ SR analýzu zistenej situácie v jednotlivých osadách so zameraním na oblasti – verejný vodovod, kanalizácia a odvoz odpadu.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Na problematiku alkoholovej závislosti sme sa zamerali v intervenčno-edukačných aktivitách v 3 stredných školách a v 4 základných školách nášho regiónu.

V súvislosti s realizáciou aktivít pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme sme uskutočnili prednášky na tému Alkohol a ženy a Fetálny alkoholový syndróm v miestnej rómskej časti Stará Tehelňa v meste Prešov.

Zapojili sme sa aj do praktickej realizácie prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov, na vzorke 71 respondentov. Dotazníky sme distribuovali podľa určených proporčných počtov na základe pohlavia a veku a získaný súbor dát sme v elektronickej forme zaslali na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

Zúčastnili sme sa pracovného stretnutia organizovaného neziskovou organizáciou Trojlístok k problematike Krízovej intervencie pre osoby závislé od návykových látok alebo návykových škodlivých činností, kde hlavným bodom programu bol návrh aktívnej spolupráce participujúcich subjektov a konkrétne riešenie pomoci týmto osobám a rodinným príslušníkom.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

V Týždni mozgu sme uskutočnili besedu v Dennom centre pre seniorov v Prešove s pamäťovými cvičeniami a logickými hrami. Seniori boli informovaní o možnosti vyšetrenia biochemických parametrov v poradni zdravia v rámci prevencie kardiovaskulárnych ochorení. Na základnej škole Kúpeľná v Prešove sme v rámci Týždňa mozgu uskutočnili so žiakmi besedy s pamäťovými cvičeniami, edukáciou o činnosti mozgu a radami na udržiavanie jeho výkonnosti pomocou vedomostných kvízov a logických hier. Zároveň sme im priblížili problematiku Alzheimerovej choroby a ťažkosti vyplývajúce zo seniorského veku.

Podieľali sme sa na realizácii podujatia Na bicykli s dobrým srdcom zameranú na seniorov venujúcich sa cyklistike v Cykloklube Kostitras. Edukovali sme o dôležitosti pohybu pre zdravie v seniorskom veku a besedu sme spojili aj s meraním hodnôt krvného tlaku a pulzu pred a po pohybovej aktivite.

Počas mesiaca október pri príležitosti Mesiaca úcty k starším sme zrealizovali „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“ v obciach Petrovany a Malý Šariš. V týchto obciach sme v rámci realizácie celoslovenského prieskumu vykonali biochemické a antropometrické merania u 30 seniorov. Zistené údaje sme elektronickej formou zaslali na ÚVZ SR.

V 3 denných centrách pre seniorov v meste Prešov sme uskutočnili besedy na témy očkovanie, osteoporóza, význam pohybovej aktivity, chrípka.

V obci Jarovnice v knižnici Miestneho úradu sme pre seniorov zrealizovali prednášku na tému Prevencia kardiovaskulárnych ochorení.

Seniorom v obciach a Denných centrách sme distribuovali edukačný materiál o osteoporóze a cievnej mozgovej príhode.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015.

V rámci plnenia tohto Národného programu sme realizovali viacero intervenčných aktivít – besied, exkurzií, prednášok spojených s premietaním filmu s protidrogovou problematikou, alebo aj aktivít pri príležitosti Svetových dní, kedy sme uskutočňovali aj merania krvného tlaku a percenta tuku v tele a antropometrické merania.

Besedy sme uskutočnili v základných aj v stredných školách - ZŠ Tulčik, ZŠ Demjata, ZŠ Lada, ZŠ Ličartovce, ZŠ Drienov, ZŠ Podhorany, ZŠ Chmeľovec, ZŠ Kúpeľná v Prešove, ZŠ Lesnícka v Prešove, ZŠ Prostejovská v Prešove, ZŠ Široké, ZŠ Fintice, ZŠ Lemešany, ZŠ Župčany, ZŠ Kapušany, ZŠ Kendice, ZŠ Chminianska Nová Ves, ZŠ Chmeľov, ZŠ Ďačov, ZŠ Terňa, ZŠ Petrovany, ZŠ Sedlice, SOŠ Podnikania v Prešove, SOŠ obchodu a služieb v Prešove, Gymnázium Komenského Lipany, Stredná Pedagogická a sociálna akadémia v Prešove, SOU internátne v Prešove, SOU dopravné v Prešove, Stredná umelecká škola v Prešove, SOŠ stavebná v Prešove.

Besedy boli tematicky zamerané na

- prevenciu závislostí,
- formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom,
- význam fyzickej aktivity a racionálneho stravovania pre zdravie a udržanie optimálnej hmotnosti,
- prevenciu ochorení,
- pamäťové cvičenia.

Participovali sme na projekte Hravo ži zdravo vykonaním osvetu v školách zapojených do projektu v rámci našej územnej pôsobnosti.

V poradni zdravia sme zorganizovali 4 exkurzie pre študentov Strednej umeleckej školy a Strednej odbornej školy podnikania v Prešove.

Spolupracovali sme na komunikačnej kampani o problematike násilia páchaného na deťoch a zároveň sme distribuovali plagáty a letáky upozorňujúce na formy násilia: fyzické násilie, sexuálne zneužívanie a zanedbávanie.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

V základnej poradni zdravia bolo v roku 2015 vyšetrených 186 klientov, z toho 136 žien a 50 mužov. Najviac prvovýšetrených klientov bolo vo vekovej kategórii od 45-54 a 55-64 rokov.

Opakovane bolo vyšetrených 74 klientov, z toho 47 žien a 27 mužov. Najviac opakovaných vyšetrení bolo u klientov vo veku od 55-64 rokov.

Pri výjazdových poradniach sme v spolupráci s firmou Fragokov, so ZŠ Svinia, Evanjelickým kolegiálnym gymnáziom v Prešove, vysokoškolským internátom Prešovskej univerzity, Strednou odbornou školou obchodu a služieb v Prešove, Gymnáziom v Lipanoch, Cykloklubom Kostitras Prešov, so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, so Slovenskou nadáciou srdca a v spolupráci s obcami Petrovany a Malý Šariš, v rámci Dní zdravia a Svetových dní vyšetřili 532 klientov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prievidzi**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach to v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch, v kinách a pri poskytovaní služieb. Bolo vykonaných 211 kontrol a nebolo zistené porušenie zákona. Na internetovej stránke úradu sú zverejnené telefónne čísla na nahlasovanie porušovania zákona.

V rámci plnenia tejto úlohy boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou a odber vzoriek zo sezónnych kúpalísk pred uvedením do prevádzky a počas prevádzky. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám.

Správa o pripravenosti sezónnych rekreačných zariadení a zariadení s celoročnou prevádzkou boli v požadovanom termíne a rozsahu odoslané cez informačný systém.

Kvalita pitnej vody verejných vodovodov a plynulosť dodávky bola priebežne sledovaná v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru, k závažným poruchám v dodávke a nedostatkom v kvalite vody v sledovanom období nedošlo.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Cieľom tohoto projektu je nastaviť nové národné ciele, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou. RÚVZ Prievidza zatiaľ nebol zaradený do plnenia projektu.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Cieľom je sledovanie vybraných skupín obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez sledovanie kadmia a kotinínu (metabolitu nikotínu) v biologickom materiáli (moč). V roku 2013 bol vypracovaný pilotný projekt (špecifikácia populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP). V roku 2014 bola plánovaná príprava a tlač pracovných protokolov, dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií pre analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie. RÚVZ Prievidza sa zatiaľ do prípravy nezapojil.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Úlohou projektu je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov v SR a to jednak zo starých záťaží (DDT, Heptachlór, lindan a pod.) ako aj novej generácie pomerne ľahko odbúrateľných pesticídnych látok typu (atrazín, simazín, terbutylazín, chlórtolurón, izoproturón). V roku 2015 sa RÚVZ Prievidza do projektu nezapojil.

1.6 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného prostredia a vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného prostredia vo veľkých bazénových halách. RÚVZ Prievidza nebol zaradený do riešenia tohoto projektu.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu rizikovej práce v programe ASTR. Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie faktorov pracovného prostredia a následného posúdenia rizika.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo v roku 2015 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach evidovaných celkom 5082 exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, z toho 677 žien, v 134 subjektoch. Oproti roku 2014 sa zvýšil počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v tretej a štvrtej kategórii o 153 (3,1 %). Z uvedeného počtu zamestnancov v tretej kategórii pracuje 4972 zamestnancov a v štvrtej kategórii pracuje 110 zamestnancov. Oproti roku 2014 zaznamenávame nárast počtu zamestnancov v tretej kategórii o 206 zamestnancov (4,3 %), ale pokles v štvrtej kategórii o 53 zamestnancov (32,5 %).

Najviac rizikových prác evidujeme v priemyselnej výrobe – 2899 zamestnancov a v ťažbe nerastných surovín - 1859 zamestnancov.

V tabuľke 1 sú uvedené počty exponovaných zamestnancov podľa druhu rizikových faktorov.

Tabuľka 1

Rizikový faktor	Počet exponovaných zamestnancov	
	celkom	žien
biologické faktory	28	23
elektromagnetické polia	18	0
fyzická záťaž	1324	14
hluk	3906	486
chemické faktory	670	142
optické žiarenie	68	12
pevný aerosól	2003	69
vibrácie	156	0
záťaž teplom a chladom	83	12

V sledovanom období bolo vydaných 35 rozhodnutí v súvislosti so zaradením resp. vyradením pracovníkov do kategórií rizikových prác.

V sledovanom období boli priebežne vykonávané kontroly (86) plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o zaradení prác do kategórií. Kontroly boli

zamerané na znižovanie zdravotných rizík, zosúladienie prevádzkových podmienok a opatrení na znižovanie rizík s údajmi uvedenými v prevádzkových poriadkoch, poskytovanie OOPP, používanie OOPP zamestnancami, informovanosť zamestnancov o rizikách a na kontrolu výkonu cielených lekárskeho preventívnych prehliadok (LPP) v súvislosti s prácou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Prievidza vydal 3 rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. pre spoločnosti:

- Deratizácia - František Ďurina, Prievidza, ktorá sa zaoberá dezinfekciou, dezinfekciou a deratizáciou, súčasne bol schválený prevádzkový poriadok pre túto činnosť,
- ENO Zemianske Kostol'any pre laboratóriá útvaru Chémie a technických analýz, súčasne bol schválený prevádzkový poriadok pre túto činnosť,
- Gotec Slovakia s.r.o., Partizánske na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickou zmesou Garbacid P 4392 obsahujúcou fluorovodík v predmetnej prevádzke. Pre spoločnosť bol schválený aj prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre pracovné činnosti s expozíciou chemickým faktorom.

V roku 2015 sme vykonali 7 kontrol zameraných na uplatňovanie nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov:

- Deratizácia - František Ďurina, Prievidza,
- Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava, Elektrárne Nováky závod Zemianske Kostol'any (ENO Zemianske Kostol'any),
- Gotec Slovakia s.r.o., Partizánske,
- Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Prievidza – baňa Cigeľ, baňa Nováky,
- Wink Trade s.r.o., Prievidza,
- Poľnohospodárske družstvo Horná Ves,
- ELMAR Color s.r.o., Žabokreky nad Nitrou.

Poľnohospodárske družstvo Horná Ves podalo návrh na zrušenie rizikových prác pre faktor agrochemikálie. Dôvodom podania bolo, že práce pri chemickej ochrane rastlín sú zabezpečované dodávateľsky.

V spoločnosti **ELMAR Color s.r.o., Žabokreky nad Nitrou** bolo pri ŠZD v rámci uvedenia priestorov do prevádzky zistené, že pri povrchovej úprave kovov je používaný fluorovodík. Spoločnosť v rámci opatrení zabezpečí odborne spôsobilú osobu pre manipuláciu s veľmi toxickými látkami a podá návrh na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickou látkou.

V sledovanom období sme obdržali 21 oznámení o výkone dezinfekcie, deratizácie a dezinfekcie. Oznámenia o výkone postrekov pri pestovaní ovocia sme neobdržali žiadne.

Mimoriadne situácie a havárie v sledovanom období neboli hlásené.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Prievidza vydal 2 rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie karcinogénnych a mutagénnych látok podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. pre spoločnosti:

- ENO Zemianske Kostol'any pre laboratóriá útvaru Chémie a technických analýz, súčasne bol schválený prevádzkový poriadok pre túto činnosť,

- TechnoNova s.r.o., Nováky na trichlóretylén, na pracovisku miešania lepiacej zmesi a pracovisku gumárne, súčasne bol schválený Prevádzkový poriadok pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi a pre prácu zamestnancov v expozícii karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

Kontroly uplatňovania nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. sme realizovali v spoločnostiach:

- ENO Zemianske Kostolany,
- TechnoNova s.r.o., Nováky,
- ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o., Dolné Vestenice,
- VEGUM a.s., Dolné Vestenice,
- NsP Prievidza so sídlom v Bojnicih – onkologické pracovisko,
- Nemocnica na okraji mesta n.o., Partizánske – onkologická ambulancia,
- Ambulancia klinickej onkológie s.r.o., Partizánske.

V spoločnosti **ContiTech Vibration Control Slovakia s.r.o., Dolné Vestenice**, bol vykonaný ŠZD na základe podnetu zamestnancov, že nie je zabezpečené odsávanie na pracoviskách, na ktorých sa pracuje s karcinogénnou gumárenskou zmesou. Pri ŠZD bolo zistené, že v hale 2 je zabezpečené nútené odsávanie len na niektorých miestach, pracoviská MAPLAN odsávanie nemajú. V čase kontroly bola spracovaná projektová dokumentácia pre odsávanie vulkanizačných lisov, v ktorej boli zahrnuté práve pracoviská lisov MAPLAN a subjekt mal vybrať dodávateľa. V súčasnej dobe prebieha realizácia. Ďalej pri ŠZD bolo zistené, že spoločnosť nezabezpečuje čistenie špinavých pracovných odevov, tieto si zamestnanci perú doma. Bolo prijaté opatrenie zabezpečiť čistenie pracovných odevov spoločnosťou v zmysle § 10 nariadenia vlády SR č.356/2006 Z.z.

Spoločnosť **VEGUM a.s., Dolné Vestenice** začala v roku 2015 vyrábať nový druh gumárenskej zmesi, ktorej jedným z komponentov je zmes obsahujúca formaldehyd. Pri pracovných činnostiach bola vykonaná objektivizácia formaldehydu. Na základe posúdenia miery zdravotného rizika boli zamestnanci vykonávajúci obsluhu dvojvalcového kalandra a obsluhu vytlačovacieho stroja Barwel zaradení do štvrtej kategórie. Spoločnosť podala návrh na zaradenie zamestnancov do kategórie rizikových prác a súčasne predložila na schválenie Prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti s expozíciou nebezpečným chemickým faktorom.

Zo strany spoločnosti **Partizánske Building Components-SK s.r.o., Partizánske** boli predložené na schválenie nové prevádzkové poriadky z dôvodu preklasifikovania prípravku „REAKTOR 7490-03“ t.č. s karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Používa sa v Hale A 3 na pracovisku striekacej linky, kde boli uskutočnené nové merania organických rozpúšťadiel na báze benzénu. Z výsledkov meraní uskutočnených certifikovaným pracoviskom chemických a fyzikálnych analýz životného a pracovného prostredia RÚVZ v Trenčíne - Protokol o skúške č. 5508/14 zo dňa 17.12.2014 - vyplýva, že neboli prekročené technické smerné hodnoty benzénu. Na základe výsledkov objektivizácie v pracovnom prostredí a osobnej expozície zamestnanca - kľúčového operátora, ako aj zabezpečenia účinných opatrení na ochranu zdravia, je práca operátora zaradená do druhej kategórie.

ŠZD v zdravotníckych zariadeniach NsP Prievidza so sídlom v Bojnicih – onkologické pracovisko, Nemocnica na okraji mesta n.o. Partizánske – onkologická ambulancia, Ambulancia klinickej onkológie s.r.o., Partizánske bol zameraný na kontrolu rizikových prác – 3. kategória cytostatiká. Zistené bolo, že manipulácia s cytostatikami je na uvedených

pracoviskách realizovaná v zmysle platnej legislatívy a v žiadnej z prevádzok neboli zistené nedostatky.

V roku 2015 pracovalo v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 354 zamestnancov, z toho 80 žien, a to nasledovne: vinylchlorid – 95, z toho 1 žena; 1,2-dichlóretán – 12; vinylchlorid spoločne s 1,2-dichlóretánom – 22; etylénoxid – 7, z toho 4 ženy; polyaromatické uhľovodíky pri výrobe karbidu – 71; dichlórmétán - 4; cytostatiká – 14, z toho 12 žien; formaldehyd - 18, z toho 10 žien; tetrachlóretylén – 4; technický benzín – 62, z toho 53 žien; sadze – 8, agrochemikálie - 37.

Zamestnanci v riziku pracujú v nasledovných subjektoch: FORTISCHEM a.s. Nováky (175), CHEMSTROJ, s.r.o., Strážske, pracovisko Nováky (39), NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach (19), Nemocnica na okraji mesta, n.o., Partizánske (2), Ambulancia klinickej onkológie, Partizánske (3), Sv. Vincent s.r.o., Prievidza, pracovisko Nováky (3), VEGUM a.s., Dolné Vestenice (8), Ján Zvalo, Čistiareň Ľubica, Prievidza (1), Agroprodukt Slovakia, a.s., Handlová (7), Poľnohospodárske družstvo v Chynoranoch (4), FRUCTOP, s.r.o., Ostratice (9), PD Horná Nitra Nedožery-Brezany (2), VJARSPOL s.r.o., Nitrianske Pravno (8), PoľnoVtáčnik, a.s., Lehota pod Vtáčnikom (3), Agro-coop Klatová Nová Ves a.s. (4), ANGAM s.r.o., Chynorany (2), NOVESTA a.s., Partizánske (59), TG TRADE, a.s., Partizánske (3), BISO Schrottenecker Slovakia s.r.o., Nováky (3).

V riziku reprodukčnotoxických látok v roku 2015 pracovalo 84 zamestnancov, z toho 21 žien, a to nasledovne: toluén - 18, z toho 9 žien; cytostatiká - 14, z toho 12 žien; ortuť - 39 a oxid uhľnatý -13.

Zamestnanci pracujú v nasledovných subjektoch: Strojárne Prievidza s.r.o., Prievidza (1); Ľubomír Tula BABY STYLE, Krásno (10); VIKOMT s.r.o., Veľké Uherce (3); ANGAM s.r.o., Partizánske (2), NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach (6); Nemocnica na okraji mesta, n.o., Partizánske (2), Ambulancia klinickej onkológie s.r.o., Partizánske (3); Sv.Vincent s.r.o., Prievidza, pracovisko Nováky (3); FORTISCHEM a.s., Nováky (46), CHEMSTROJ, s.r.o., Strážske, pracovisko Nováky (8).

V roku 2015 bolo na RÚVZ vydaných 32 rozhodnutí s návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. pre nasledovné subjekty:

- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na ul. M. Gorkého 216/15, 17, 19, 21, 23, Prievidza,
- Michal Choma BUILD & PLAST, Snina - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome - Zdenka
- DILMUN SYSTEM, s. r. o., Bratislava - odstraňovanie azbestocementových dosiek z balkónov v Handlovej, Morovnianska 2,
- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na ul. Morovnianska 1799/48, 50, Handlová,
- Vodostav Chudý, s.r.o., Prievidza - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome M. Hodžu č. 6, 8 v Prievidzi,
- Vodostav Chudý, s.r.o., Prievidza - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome ul. Mišíka 25, Prievidza,
- OK-plus s.r.o., Bratislava - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny na objekte výrobné vytlačovanej podlahoviny v areáli spoločnosti Fortischem a.s., M.R.Štefánika 1, Nováky,

- Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Prievidza - demontáž krycích azbestocementových dosiek kanála pre vedenie elektrických káblov v spoločnosti Fortischem a.s., M.R.Štefánika 1, Nováky,
- A.A.Service, spol. s r.o., Bratislava - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z objektov Predajne COOP Jednota, Chrenovec-Brusno,
- LM Construction, s.r.o., Trnava - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov v Dolných Vesteniciach, Gumárenská 338/11-15,
- Concret, s.r.o., Boleráz - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov na bytovom dome v Partizánskom, Malá Okružná 72-80,
- Bohumil Supek, Chrenovec – Brusno - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome na Bernolákovej ul. 633 v Novákoch,
- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome v Prievidzi na Ul. J. Jesenského 9, 11, 13,
- E-RAN TZB, s.r.o., Bratislava - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome Ul. Bernolákova 634/23-29 v Novákoch,
- Milan Marčan COBRA, Nitra - odstraňovanie azbestocementovej krytiny z polyfunkčného objektu v k.ú. Lehota pod Vtáčnikom, parc. č. 749/36-44,
- Milan Marčan COBRA, Nitra - odstraňovanie azbestocementovej dosky z polyfunkčného objektu, Ul. 4. apríla 145, Zemianske Kostol'any,
- E-RAN TZB, s.r.o., Bratislava - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome v Handlovej, Morovnianska cesta 2,
- REMESLO – TZB s.r.o., Lutilla - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome v Handlovej, Morovnianska cesta 1, 3, 5,
- LM Construction, s.r.o., Trnava - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov a demontáž zvislého potrubia kanalizácie v Dolných Vesteniciach, Gumárenská 351/1, 3,
- LM Construction, s.r.o., Trnava - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov a demontáž zvislého potrubia kanalizácie v Dolných Vesteniciach, Komenského 344/1,3,5,
- Concret, s.r.o., Boleráz - demontáž azbestocementových dosiek, ktoré tvoria obklad balkónov na bytovom dome v Partizánskom, Veľká Okružná 47 - 51,
- Concret, s.r.o., Boleráz - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z objektu v Žabokrekoch nad Nitrou, Tehelná 153,
- Cellar, spol. s r.o., Nedožery – Brezany - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z hospodárskej budovy v Prievidzi, Na záhumní č. 6,
- Batko, s.r.o., Horná Poruba - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z rodinného domu, Valaská Belá č. 251,
- E-RAN TZB, s.r.o., Bratislava - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome v Prievidzi, Gavloviča 147,
- ReTrash s.r.o., Kremnica - odstraňovanie azbestocementových odpadových potrubí v inštalčných šachtách bytových jadier v bytovom dome v Prievidzi, Ul. Š. Králik 13 – 15,
- A.A.Service, spol. s r.o., Bratislava - demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z objektu telocvične ZŠ V. Beniaka s MŠ v Chynoranoch, Školská 186/13,
- SAMP SLOVAKIA s.r.o., Bardejov - demontáž medených tyčí zo statora v objekte strojovne Elektrárne Nováky, závod Zemianske Kostol'any,
- KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina - demontáž azbestocementovej krytiny zo strechy objektu spoločnosti MicroStep s.r.o., Partizánske, Nitrianska cesta 1773/120,
- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome v Prievidzi, Rudnaya 208/25, 27,

- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome v Prievidzi, Gorkého 224/24, 26, 28, 30, 32,
- DILMUN SYSTEM, s. r. o., Bratislava - odstránenie strešnej krytiny z voľnej skládky v areáli objektu Potraviny Koruna v Liešťanoch, č. 116.

V sledovanom období neboli vykonané žiadne kontroly zamerané na dodržiavanie ustanovení uvedených v nariadení vlády č. 253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest vykonávali spoločnosti, ktoré túto činnosť v regióne vykonávajú opakovane a v minulosti boli taktiež opakovane zo strany RÚVZ Prievidza kontrolované. V rámci kontrol neboli zistené pri výkone ich činnosti žiadne nedostatky.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu bol na RÚVZ Prievidza z Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Obvodné oddelenie Policajného zboru Nitrianske Rudno odstúpený podnet, v ktorom sa uvádza, že zamestnanci spoločnosti LATEKO – strechy, s.r.o., Liešťany odstraňovali dňa 25.11.2015 zo strechy budovy predajne Koruna v Liešťanoch, č.d. 116 materiál obsahujúci azbest bez predchádzajúceho predloženia návrhu na odstraňovanie azbestu príslušnému orgánu verejného zdravotníctva. V rámci prešetrovania predmetného podnetu bola vzorka strešnej krytiny zaslaná na RÚVZ Nitra do NRC pre problematiku vláknitých prachov, na laboratórnu analýzu na stanovenie obsahu azbestových vlákien. Zo záveru laboratórnej analýzy vyplynulo, že v predmetnej vzorke nebola dokázaná prítomnosť azbestových vlákien.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V roku 2015 sme evidovali v 5 subjektoch celkovo 1146 zamestnancov, z toho 14 žien, v tretej kategórii rizika pre faktor fyzická záťaž. Oproti roku 2014 došlo k poklesu počtu o 300 zamestnancov (20,8 %). Podľa druhu faktora je rozdelenie nasledovné:

- zvýšený tlak na lakt'ový nerv - 17 zamestnancov, z toho 7 žien,
- pracovná poloha - 18 zamestnancov,
- práca s bremenami - 51 zamestnancov,
- dynamická záťaž – 875 zamestnancov,
- kombinácia pracovná poloha a dynamická záťaž - 178 zamestnancov,
- dlhodobá nadmerná jednostranná záťaž - 7 zamestnancov, z toho 7 žien.

Najviac zamestnancov (1 069) pracujúcich v riziku pre faktor fyzická záťaž evidujeme v Hornonitrianskych baniach Prievidza, a.s., Matice slovenskej 10, Prievidza. V spoločnosti v r. 2015 bola na základe objektivizácie fyzickej záťaže profesia navíjačka motorov (7 žien) zaradená do 3. kategórie pre dlhodobú nadmernú jednostrannú záťaž. Ďalšie profesie zaradené do rizika dynamickej (celkovej) záťaže, rizika pracovných polôh, rizika práce s bremenami, príp. ich kombinácie vykonávajú v spoločnosti HBP, a.s. výlučne muži.

Z dôvodu zvýšeného počtu profesionálnych poškodení zdravia z DNJZ horných končatín u zamestnancov výroby zvrškov obuvi bola spoločnosť RIALTO, s.r.o., Obuvnícka 428, Partizánske vyzvaná, aby zabezpečila posúdenie fyzickej záťaže a lokálnej svalovej záťaže u svojich zamestnancov. Pri výrobe zvrškov obuvi ide o práce spojené s fyzickou a polohovou záťažou, ktorá sa preukázateľne podieľa na zmene zdravotného stavu, najmä poškodení podporno – pohybovej sústavy a periférnych nervov v dôsledku DNJZ. Merania boli v priebehu roka zrealizované dvakrát pri rôznych vstupných údajoch zo strany zamestnávateľa o počtoch ušitých dielcov a párov zvrškov obuvi na jedného zamestnanca v priebehu zmeny. Tieto údaje v celom rozsahu ovplyvnili výsledné hodnotenie fyzickej a lokálnej svalovej záťaže u zamestnancov na jednotlivých pracoviskách.

V roku 2015 sme zaevidovali 57 nových žiadostí na prešetrenie pracovnej anamnézy pri podozrení na chorobu z DNJZ z celkového počtu 75. Po klesajúcom trende sme v roku 2014 zaznamenali nárast celkového počtu prešetrení na DNJZ a v roku 2015 opätovný pokles. Medzi žiadosťami bolo najviac zamestnancov HBP, a.s. – 13 (22,8 % z počtu žiadostí na DNJZ). Za posledných 10 rokov sa jedná o najmenší počet prešetrovaných zamestnancov HBP, a.s. (Tabuľka 2).

Tabuľka 2

Rok	Počet evidovaných DNJZ z HBP	Počet evidovaných DNJZ celkovo	% podielu zamestnancov HBP
2006	251	340	73,8
2007	272	366	74,3
2008	59	120	49,2
2009	24	80	30
2010	24	81	29,6
2011	15	70	21,4
2012	21	63	29,2
2013	17	57	29,8
2014	19	67	28,4
2015	13	57	22,8

Prešetrili sme 61 žiadostí z predchádzajúceho obdobia, z toho 27 so súhlasným stanoviskom. Najviac prešetrovaných prípadov bolo u zamestnancov HBP, a.s. – 16, RIALTO s.r.o., Partizánske – 5, Skanska SK a.s., Bratislava - 5, VEGUM a.s., Dolné Vestenice - 3.

Počas tohto obdobia bolo hlásených 20 priznaní choroby z DNJZ. Jednalo sa o profesie: baník - razič (2); baník - rubáč (3); baník - tunelár (1); šička obuvi (2); vysekávačka obuvi (1); obsluha tvarovacieho stroja (1); sústružník (1); obrábač kovov (1); zámočník (1); gumár - obsluha kompletizačných liniek (1); kontrola výrobkov (1); stavebný robotník (3); šička pánskej konfekcie (1); pilčík (1).

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

OPM:

V rámci projektu sme v súčinnosti s pracovníkmi poradne zdravia vyšetrovali pracovníkov troch podnikov regiónu:

- Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o., Partizánske
- Slovenské elektrárne a.s., Elektrárň Nováky Zemianske Kostolany
- PORFIX – pórobetón, a.s., Zemianske Kostolany

V podniku Honeywell Partizánske sme celkovo vyšetrili 49 administratívnych pracovníkov. Na základe výsledkov biochemických a somatometrických vyšetrení bolo vyšetrovaným poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu vrátane odbúrania nadmerného psychického stresu.

V Elektrárni Nováky sme sa zúčastnili „Dňa zdravia“. V rámci akcie sme vyšetrovali hladinu cholesterolu a cukru v krvi, merali krvný tlak a poskytovali poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Celkovo bolo vyšetrených 31 zamestnancov. Podobná akcia bola realizovaná v spoločnosti PORFIX – pórobetón, a.s., kde sa vyšetrení a edukácie zúčastnilo 33 zamestnancov.

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Špeciálna základná škola internátna Prievidza, Odborné učilište Praktická škola Prievidza, Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o. Partizánske, Spojená škola chemická Nováky, Enel Nováky, závod Zemianske Kostol'any, Všeobecná zdravotná poisťovňa, Porfix – pórobetón, a.s Zemianske Kostol'any

Riešenie:

- ***Spojená škola chemická Nováky*** - kompletne vyšetrenia TZS 4 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

- ***Špeciálna základná škola internátna Prievidza*** - kompletne vyšetrenia TZS 12 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

február

- ***Honeywell Safety Products., Partizánske s.r.o.*** – kompletne vyšetrenia TZS 48 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

február, marec, máj, november, december

- ***Odborné učilište Praktická škola Prievidza*** – kompletne vyšetrenia TZS 10 zamestnancov školy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

apríl

- ***ENEL Nováky, závod Zemianske Kostol'any*** - v spolupráci s VŠZP vyšetrenia hladiny celkového cholesterolu u 30, cukru 29 zamestnancov a krvného tlaku u 31 zamestnancov podniku spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

jún

- ***Porfix – pórobetón a.s Zemianske Kostol'any*** – v spolupráci s VŠZP vyšetrenia hladiny celkového cholesterolu a krvného tlaku u 33 zamestnancov podniku spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

August

2.2.2 *Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci*

V rámci spolupráce s orgánmi inšpekcie práce bola vykonaná spoločná previerka s IP Trenčín v spoločnosti Bencros, s.r.o., Nábřežie Ľ. Štúra 1173/25, Bošany. Spoločnosť sa zaoberá výrobou tovaru z recyklovanej ne vulkanizovanej gummy. RÚVZ Prievidza vydal

spoločnosti rozhodnutie o uvedení pracovných priestorov do prevádzky, rozhodnutie o vyhlásení rizikových prác a rozhodnutie na schválenie prevádzkových poriadkov. Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v rámci spoločnej kontroly boli zistené nedostatky v skladovaní a manipulácii s chemickými látkami a zmesami a taktiež nedostatky v hygienickom štandarde zariadení na osobnú hygienu. Na základe zistených nedostatkov bola spoločnosti uložená pokuta.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci riešenia projektu bolo vykonaných 10 kontrol chránených pracovísk so zameraním sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom a ich zdravotnému postihnutiu tak, aby tieto boli v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

K chráneným pracoviskám a dielňam bolo vydaných celkovo 23 dokumentov. Išlo o rozhodnutia o uvedení do prevádzky (v počte 12) a vyjadrenia k zriadeniu chránených pracovísk v už existujúcich prevádzkach alebo k zmenu počtu zamestnancov na chránených pracoviskách (v počte 11 dokumentov).

V žiadnej prevádzke neboli použité kontrolné listy. V jednej z prevádzok bolo uložené opatrenie zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov.

EcoChange s.r.o., Športová 26/23, Nitrianske Rudno je spoločnosť zaoberajúca sa renováciou a expedíciou tonerov.

V prevádzke pracuje celkovo 14 zamestnancov, z toho je 5 žien. Prevádzka sa nachádza v prenajatých priestoroch – zrekonštruovaný murovaný objekt, jedná sa o priestory bývalej obuvníckej výroby. V rámci prevádzky boli zriadené 2 chránené pracoviská, kde pracuje 6 zdravotne postihnutých zamestnancov, z toho 4 ženy v jednozmennej prevádzke.

1. chránené pracovisko – sklad – pracovisko s rozlohou 100 m², pracujú tu 4 pracovníci so ZPS v pracovnej pozícii pomocný robotník

- druh postihnutia – ochorenie kardiovaskulárneho systému, postihnutie podporno-pohybového systému

- pracovníci chráneného pracoviska vykonávajú balenie tonerov, testovanie atramentových náplní a grafické práce

2. chránené pracovisko – výrobná hala – pracovisko s rozlohou 50 m², pracujú tu 2 pracovníci so zníženou pracovnou schopnosťou v pracovnej pozícii testovač tonerov a pomocný robotník

- obaja pracovníci majú postihnutie podporno-pohybového systému

- pracovníci chráneného pracoviska vykonávajú plnenie tonerov prachovou zmesou a ich testovanie na tlačiarňi

Pracovné priestory majú svetlú výšku nad 3 m, združené osvetlenie, prirodzené vetranie a centrálné vykurovanie. Pracovníci používajú pri práci vhodné OOPP – pracovný odev, pracovnú obuv, respirátor, masky a rukavice, ktoré sú im pridelované podľa potreby. Sociálne zariadenia (šatne, sprchy, WC, jedálenský kútik) sú k dispozícii vo vyhovujúcom hygienickom stave. Stravovanie je zabezpečené stravnými lístkami. Na pracoviskách sú k dispozícii lekárničky s potrebným vybavením. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v prevádzke doporučené zabezpečiť výškovo a polohovo nastaviteľné stoličky pre pracovníkov.

Všetky priestory v uvedenej prevádzke spĺňajú požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku v zmysle prílohy č. 1 k Nariadeniu vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Uvedené informácie boli platné k 1.5.2015, kedy bol ukončený pracovný pomer s 5 zamestnancami, voľné pracovné miesta budú zrušené.

Spoločnosť **PZ FINAL s.r.o., Kľačno 77** má prevádzku na výrobu plastových okien na Riečnej ul. 16 v Prievidzi. ŠZD bol vykonaný z dôvodu zvýšenia počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím v profesii robotník vo výrobe a v administratíve v pracovnom zaradení cenár. Celkový počet zamestnancov vo výrobe 10 – z toho 8 ZPS, v administratíve 4 – toho 2 so ZPS v prac. zaradení cenár. Pracovné priestory a kapacita zariadení na osobnú hygienu pre zamestnancov na uvedených pracoviskách zodpovedajú navrhovanému počtu zamestnancov podľa prílohy č. 1 k Nariadeniu vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

BFB s.r.o., Dúbravská 849/2, Lehota pod Vtáčnikom – prevádzka Fučíkova ul. 729, Lehota pod Vtáčnikom. Chránené pracovisko bolo uvedené do prevádzky rozhodnutím č. B/2010/537-PPL/2085 zo dňa 23.3.2010. Predmetom činnosti bola drobná výroba sedacieho nábytku – kompletizácia čalúnených stoličiek, kresiel. T.č. je činnosť zameraná prevažne len na opravu čalúneného nábytku. Počet zamestnancov so ZPS je 2, obaja absolvovali vstupnú lekársku prehliadku. Opatrenia: zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov.

V rámci skúšobnej prevádzky v chránenej dielni **Mária Chromá Oprava obuvi CH V M, Matice slovenskej 18, 971 01 Prievidza**, IČO: 10 889 647, bolo pri kontrole zistené, že všetky náležitosti, ktoré boli potrebné v skúšobnej prevádzke zrealizovať: objektivizácia hluku vo výrobnom priestore, zabezpečenie hygienického štandardu v zariadeniach na osobnú hygienu, obnova podláh, stien stropov, zriadenie šatne pre mužov a ochrana nefajčiarov na pracovisku, boli v stanovenom termíne zrealizované. Na pracovisku sú zamestnaní 3 pracovníci so ZPS.

Spoločnosť **LUPEX s.r.o., Prievidza**, ktorá zamestnáva 12 zamestnancov, z toho 9 žien, so zníženou pracovnou schopnosťou, sa presťahovala do nových priestorov. Zamestnanci vykonávajú jednoduché pracovné činnosti pri kontrole a triedení výrobkov (hubky na riad), obsluhu baliacich liniek a balení výrobkov do kartónov. Všetci zamestnanci absolvovali vstupnú lekársku preventívnu prehliadku realizovanú lekárom PZS. Subjekt predložil záznamy o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov vykonávať danú pracovnú činnosť. Pracovné priestory a kapacita zariadení na osobnú hygienu pre zamestnancov spĺňajú požiadavky nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z.

Spoločnosť **PS Care občianske združenie, Pauleho 2, Prievidza**, ktorá sa zaoberá triedením, skartovaním a likvidáciou kancelárskej dokumentácie, sa presťahovala do nových priestorov. Príležitostne sa v chránenej dielni vykonáva aj výroba darčekových predmetov. V chránenej dielni pracuje celkovo 5 pracovníkov (ZŤP).

Spoločnosť **MIP, s.r.o., Lúčna 4, Prievidza** sa zaoberá renováciou tonerových a atramentových kaziet do tlačiarň a obchodnou činnosťou s tým spojenou. Rozhodnutie k uvedeniu pracovných priestorov na uvedenej adrese bolo pre spoločnosť vydané v r. 2006, vrátane chránených pracovísk pre 5 zamestnancov so ZPS. Štátnym zdravotným dozom bolo zistené, že došlo k poklesu celkového počtu zamestnancov (26), vrátane zamestnancov so ZPS (3). Na chránenom pracovisku renovácie kaziet boli ku dňu kontroly zamestnaní 2 zamestnanci so ZPS v pracovnom zaradení renovátor kaziet a 1 zamestnanec v pracovnej pozícii pomocný pracovník. V r. 2007 bolo na pracovisku vykonané meranie koncentrácií pevného aerosólu pri rozvažovaní tonerového prachu - namerané hodnoty neprekračovali

NPEL. Spoločnosť má schválený prevádzkový poriadok pre pracovné činnosti s expozíciou chemickým faktorom pri práci v roku 2007. Technologické vybavenie, pracovné postupy na pracovisku neboli zmenené. V r. 2015 sme sa na základe žiadosti spoločnosti vyjadrovali k pracovným priestorom pre zriadenie chráneného pracoviska pre 2 zamestnancov so ZPS v pracovnej pozícii obchodný referent. Chránené pracovisko sa nachádza v kancelárii vybavenej komunikačnou a výpočtovou technikou. Všetky priestory, vrátane posudzovaného chráneného pracoviska, spĺňajú požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku v zmysle prílohy č. 1 k Nariadeniu vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Pitný režim všetkých zamestnancov je zabezpečovaný dodávkou vody z verejnej vodovodnej siete a možnosťou prípravy teplých nápojov na pracovisku. Stravovanie je riešené poskytovaním teplých jedál vo vlastnej výdajni stravy v budove spoločnosti. Zamestnávateľ zabezpečil vstupné lekárske prehliadky u zamestnancov so zdravotným postihnutím a predložil posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov pre výkon konkrétnych činností. Zdravotný dohľad pre zamestnancov je zabezpečený autorizovaným bezpečnostným technikom.

Na základe vykonaného štátneho zdravotného dozoru vo spoločnosti **BETTEX, spol. s r.o., Turčianska 511, Nitrianske Pravno**, zameranej na výrobu prešívaných prikrývkov, vankúšov, bielizne a konfekcie pre domácnosť, sme vydali vyjadrenie k rozšíreniu chránených pracovísk. Išlo o nové pracovisko pre jedného muža na vrátnici spoločnosti a dve pracoviská pre ženy v konfekčnej dielni pri kompletizácii a kontrole výrobkov. Pracovné priestory spoločnosti BETTEX, spol. s r.o., Nitrianske Pravno boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach č.B/2008/01390-PPL/5324 zo dňa 8.7.2008. Pracovné priestory, v ktorých budú umiestnené chránené pracoviská, spĺňajú požiadavky na prevádzku chránených pracovísk pre troch zamestnancov v zmysle Nariadenia vlády SR č.391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Zdravotný dohľad pre zamestnancov je zabezpečený.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru k opätovnému zriadeniu chráneného pracoviska pre jedného zamestnanca v prevádzke **Juraj Sovský – BAUMAT, Pstruhárska 1, Handlová** bolo zistené, že pracovné priestory zostali nezmenené, naďalej spĺňajú požiadavky na činnosť chráneného pracoviska pre jedného zamestnanca v zmysle Nariadenia vlády SR č.391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko a Nariadenia vlády č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zdravotný dohľad má zamestnávateľ pre zamestnanca zmluvne zabezpečený. Zamestnanec bude vykonávať administratívne práce, evidenciu skladového hospodárstva a zabezpečovať komunikáciu so zákazníkom. Prevádzka je zameraná na predaj stavebného materiálu.

Spoločnosť **WOREXIM, s.r.o., Kopčianska 10, Bratislava**, ktorá zamestnáva 5 zamestnancov so zníženou pracovnou schopnosťou, presťahovala prevádzku v Handlovej do nových priestorov. Pracovnú náplň zamestnancov tvorí triedenie špinavého prádla, následná obsluha automatických práčiek, mangľovanie a vešanie prádla. Všetci zamestnanci absolvovali vstupnú lekársku preventívnu prehliadku. Subjekt predložil záznamy o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov vykonávať danú pracovnú činnosť. Pracovné priestory spĺňajú požiadavky nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Prievidza so sídlom v Bojniciach	52	35	10	10	52	nie	áno*	áno*	Zabezpečiť zdravotný dohľad na pracovisku, kde nebol zabezpečený

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring príjmu jódu

Úloha sa priebežne plní. Odobratých a laboratórne vyšetrených na množstvo KJ, KJO₃ bolo 24 vzoriek kuchynskej soli. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám v sledovaných ukazovateľoch.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu

Úloha je splnená. Podľa harmonogramu boli odobraté 2 vzorky na stanovenie uvoľňovania olova a kadmia z keramických výrobkov. Vzorky vyhoveli požiadavkám v sledovaných ukazovateľoch.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Úloha je splnená. Odobratých a laboratórne vyšetrených bolo 5 vzoriek výživových doplnkov obsahujúcich probiotiká. Laboratórnou analýzou bolo zistené, že 4 vzorky výživových doplnkov mali nižší obsah probiotických mikroorganizmov ako deklaroval výrobca.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Úloha je splnená. Podľa harmonogramu bolo odobratých 13 vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci ochrany spotrebiteľa sa vykonávalo šetrenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov v distribučnej sieti na základe hlásení RAPEX.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Úloha je splnená. V r. 2015 bolo ukončenie projektu.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Úloha je splnená. Prostredníctvom 24 hodinových dotazníkov spotreby potravín boli získané údaje od 20 respondentov. Odobraté a laboratórne vyšetrené boli 3 vzorky potravín s obsahom prídavných látok. Správa so spracovanými údajmi bola odoslaná na ÚVZ SR v stanovenom termíne.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu bolo získať štandardné a porovnateľné informácie o výskyte fajčenia, pitia alkoholu a užívania nelegálnych drog u európskej mládeže. Školy boli vybrané náhodne a

predstavujú reprezentatívnu vzorku všetkých žiakov 9. ročníkov základných škôl a 1. až 4. ročníkov stredných škôl na Slovensku.

Projekt „Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách – ESPAD 2015“ realizovaný bol od 16. – 20. marca 2015 v nasledovných školách: Základná škola, Športovcov 372/21, 95804 Partizánske; Súkromná stredná odborná škola CA&TS, S. Chalupku 1938/12B, 97101 Prievidza; Stredná odborná škola obchodu a služieb, Nábr. J. Kalinčiaka 1, 97101 Prievidza; Spojená škola s organizačnými zložkami Stredná odborná škola, Gymnázium, Rastislavova 332, 97271 Nováky; Stredná odborná škola, Lipová 8, 97251 Handlová. Prieskumu sa zúčastnilo 355 žiakov a študentov. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR - odbor hygieny detí a mládeže.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti.

Projekt bol realizovaný v I. polroku 2015 (máj) v dvoch základných školách (ZŠ Energetikov 242/39, 971 01 Prievidza a ZŠ Ul. M. Nešpora 1, 972 45 Bystričany). Informácie sa získavali dotazníkovou formou od rodičov resp. ich zákonných zástupcov. Dotazníky boli zozbierané od detí vo vekovej skupine 7-10 rokov v dvoch triedach ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská a 1 vidiecka) po 30 detí, t.j. spolu 60 detí. Tieto údaje boli vložené do databázy a tá bola zaslaná na ÚVZ SR - odbor hygieny detí a mládeže.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2015 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia. Problematike očkovania sme venovali materiál zverejnený na webovej stránke RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach:

- Očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých (platnosť od 1.1.2015).
- Očkovací kalendár na rok 2015 – online vypracovaný Úradom verejného zdravotníctva SR v elektronickej forme.
- Informácia o možnosti zdravotníckych zariadení zapojiť sa do projektu „Chráňme našich pacientov. Očkujme sa proti chrípke“.
- Očkovanie v tehotenstve.
- Očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých (platnosť od 1.1.2016).

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 20.4.2015 - 25.4.2015 sme zabezpečili:

- zverejnenie informačného materiálu o očkovaní na webovej stránke RÚVZ Prievidza
- vyhotovenie nástenky
- poradenstvo v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov aj pre laickú verejnosť
- distribuované boli informačné materiály o očkovaní pri príležitosti 10. výročia kampane pre všeobecných lekárov 122 x.

V priebehu roka 2015 sme distribuovali do 42 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast prehľad povinného a odporúčaného očkovania vo forme propagačného materiálu, ktoré vydal Úrad verejného zdravotníctva SR.

V septembri a októbri 2015 bola vykonaná kontrola očkovania a skladovania vakcín v 42 pediatrických obvodoch. Správa o výsledkoch kontroly očkovania bola zaslaná na RÚVZ Trenčín.

V októbri boli distribuované propagačné materiály vydané Úradom verejného zdravotníctva SR – plagát a dva letáky na podporu pravidelného povinného očkovania v Slovenskej republike do 42 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast a na gynekologicko – pôrodnické oddelenie NsP Bojnice a Nemocnice v Partizánskom.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných povinným očkovaním sme v roku 2015 prešetrili 4 ochorenia na VHB, 15 bezpríznakových nosičstiev HBsAg, 2 ochorenia na VHA, 7 prípadov ochorení na pertussis, 331 ochorení na rotavírusovú enteritídu, 26 ochorení na chrípku a 3 invazívne pneumokokové ochorenia.

V roku 2015 bolo VLPDD hlásených 56 odmietnutí povinného očkovania.

V apríli 2015 SEVS a SLS usporiadali XIV. Červenkové dni preventívnej medicíny na Táloch, na ktorom sa zúčastnili pracovníci oddelenia.

V júni 2015 sa 3 pracovníci oddelenia zúčastnili odborného seminára „Škola vakcinológie V.“ a „Diskusného sústreďenia v epidemiológii infekčných chorôb“ na SZU v Bratislave usporiadaného SEVS a SZU Bratislava.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2015 sme vypracovali výročnú správu odboru epidemiológie (oddelenie infekčnej epidemiológie a oddelenie NN, dezinfekcie a sterilizácie) za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2014.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

V rámci zlepšenia hlásenia prenosných ochorení sme pravidelne spolupracovali hlavne s lekármi prvého kontaktu pre deti, dorast a pre dospelých, ale aj s infektológmi, kožnými lekármi a inými odbornými lekármi v rámci Slovenska. Spolupracovali sme aj s laboratóriami, ktoré nám zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku (OKM Bojnice, laboratóriá HPL, Alpha medical a OKM Zvolen). Laboratória HPL a Alpha medical hlásia pozitívne výsledky on-line prostredníctvom internetu do epidemiologického informačného systému EPIS.

Počas chrípkovej sezóny 2014 - 2015 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber (2 lekári z okresu Prievidza a 2 lekári z okresu Partizánske) biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Od začiatku roka 2015 bolo odobratých 10 nasofaryngeálnych výterov, z toho bol izolovaný: 2x vírus chrípky typu A H1N1, 2x vírus chrípky typu A H3N2, 1x vírus chrípky A a 5x bolo vyšetrenie negatívne.

V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO bolo rozhodnutím regionálneho hygienika zatvorených 21 základných škôl, 6 špeciálnych ZŠ a 1 spojená stredná škola. V materských školách vyhlasoval chrípkové prázdniny zriaďovateľ MŠ.

V roku 2015 boli vydané aj opatrenia pri epidémii pre všetky nemocnice regiónu.

Od začiatku roka 2015 bolo nahlásených 13 ochorení na SARI – 12 z okresu Prievidza a 1 z okresu Partizánske. V 3 prípadoch bol potvrdený vírus chrípky A/H1N1, 1x A/H1 pdm 09, 1x rýchlotestom vírus chrípky A, B a v 8 prípadoch bolo vyšetrenie negatívne. Vykázali sme jedno úmrtie na SARI.

Za rok 2015 sme prešetrili 4 ochorenia na VHB, 15 ochorení na VHC, 2 ochorenia na VHE, 2 ochorenia na VHA. Zaznamenaných bolo 15 bezpríznakových nosičstiev VHB. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída bolo vydaných 149 rozhodnutí.

Vykázali sme 3 epidémie hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu, 2 epidémie rotavírusových gastroenteritíd a 1 epidémiu akútnej gastroenteritídy zapríčinenú vírusom Norwalk.

Ďalej sme zaznamenali rodinné epidémie: 7x spôsobenú rotavírusmi, 3x Campylobacterom jejuni, 3x Salmonelou enteritidis, 1x adenovírusmi, 2x norovírusmi, 1x epidémiu pertussis a 1x epidémiu svrabu. Protiepidemické opatrenia boli vykonané v plnom rozsahu.

Bolo vydaných 23 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na hnačkové ochorenie.

Prešetrili sme 59 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 35 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Ochorenia, ktoré podliehajú povinnému hláseniu sú pravidelne zadávané do informačného systému EPIS. Výskyt chrípky a akútnych respiračných ochorení je pravidelne hlásený 1x týždenne. Závažné ochorenia a epidémie sú hlásené a aktualizované v SRV.

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS aktívne hlásia chrípku 12 obvodní lekári - 6 pre dospelých (3x okres PD a 3x okres PE) a 6 pediatri z okresu Prievidza, aktívne hlásia prenosné ochorenia 8 obvodní lekári (3 pre dospelých – 2x PE, 1x PD), 5 pediatri (okres Prievidza) a 1 infektológ (z okresu Prievidza).

Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza.

6.4 Nozokomiálne nákazy

K 31.12.2015 bolo nahlásených z nemocničných zariadení regiónu 176 nozokomiálnych nákaz.

Kontrola hygienicko - epidemiologického režimu bola vykonaná v 5 zdravotníckych zariadeniach na 56 lôžkových oddeleniach a v jednej ambulancii. V uplynulom období neboli vydané žiadne rozhodnutia o zákaze činnosti.

Fyzikálno - biologické testovanie bolo realizované v 175 sterilizačných prístrojoch zdravotníckych zariadení.

V uvedenom období sme prešetrili 138 multirezistentných kmeňov baktérií a 227 kmeňov meticilín - rezistentných SA.

V rámci posudkovej činnosti sme vydali 53 rozhodnutí na uvedenie zdravotníckych zariadení do prevádzky a schválení prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení a 2 záväzné stanoviská k umiestneniu stavby.

Zúčastnili sme sa aktivít regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ s témou pre rok 2015: Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc. Edukačný materiál sme uverejnili na našej webovej stránke a taktiež aj v médiách. Všetkým ambulantným a ústavným zariadeniam v okrese Prievidza a Partizánske bol zaslaný e-mailom alebo poštou informačný materiál. Jedno nemocničné zariadenie sa registrovalo do siete nemocníc WHO. Zdravotníckym pracovníkom boli poskytnuté edukačné letáky. V rámci kampane bolo odobratých 10 sterov z rúk a aktivity boli vykonané na 5 oddeleniach

nemocničného zariadenia.

V mesiaci máj 2015 bola vykonaná kontrola zameraná na dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie dekontaminácie endoskopov v zdravotníckych zariadeniach na pracoviskách vykonávajúcich bronchoskopické vyšetrenia. V našej pôsobnosti máme iba jedno také pracovisko a v rámci jeho kontroly sme odobrali 23 sterov. Zistené nedostatky boli ihneď odstránené, sankcie neboli uložené.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Pandemická pripravenosť:

V auguste 2010 bola ukončená pandémia chrípky a zrušené súvisiace opatrenia. Aj v chrípkovej sezóne 2014/2015 ostali v platnosti opatrenia pri výskyte SARI, pri odbere materiálu, došetrenia prípadu a vykonania opatrení u takejto diagnózy, o čom sme informovali všetky nemocnice a zabezpečovali sme odber biologického materiálu a jeho zasielanie do NRC.

Priebežne sa vykonáva aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

V prvom polroku 2015 bol nahlásený výskyt podozrivého bieleho prášku v obci okresu Prievidza. Po zabezpečení príslušných opatrení bola laboratórne vylúčená, resp. nepotvrdená prítomnosť antraxu (odbor lekárskej mikrobiológie ÚVZ SR).

Denne využívame hlásenie v systéme rýchleho varovania.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V roku 2015 sme zabezpečili 6x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu s negatívnymi výsledkami.

Vykonalí sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn vo výročnej správe za rok 2014. V roku 2015 bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu chabú obrnu.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

OE:

- aktivity sú realizované a vyhodnocované referátom výchova k zdraviu a PZ

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Odborné učilište Praktická škola Prievidza

Riešenie:

- prednáška "*Pohlavné choroby, HIV/AIDS, zodpovedné sexuálne správanie*" - beseda pre študentov všetkých ročníkov strednej školy, edukovaných 37 študentov

Realizácia:

marec

- ostatné aktivity realizované v rámci 9.1, Svetový deň AIDS

6.8 Poradne očkovania

V roku 2012 bola zriadená poradňa pre očkovanie, o čom bola verejnosť informovaná prostredníctvom miestnych médií a webovej stránky úradu. V roku 2015 bola formou konzultácií a písomných vyjadrení poskytnutá informácia o povinnom alebo odporúčanom očkovaní v 69 prípadoch a v očkovaní pred cestou do zahraničia v 12 prípadoch.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie – monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu. V prípade jeho výskytu sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na ďalšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. K 31.12.2015 bolo vyšetrených 10 vzoriek. Vo všetkých prípadoch sme nezachytili výskyt vodného kvetu na sledovaných lokalitách Nitrianske Rudno, Kanianka - priehrada. Hraničné hodnoty Cyaobaktérií boli zaznamenané v júlovom (20.7. 2015) odbere v lokalite Nitrianske Rudno. Jednalo sa o typický vegetačný zákal. Dominantným druhom bola sinica *Aphanizomenon flos-aquae*.

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa vyšetrovaním améb vo vodovodných sieťach a bližšou identifikáciou améb zasielaných z iných RÚVZ podieľajúcich sa na úlohe.

Celkovo bolo vyšetrených bolo 35 vzoriek. Na potvrdenie améb kultivovateľných pri 36 °C a 44°C z iných RÚVZ (RÚVZ Banská Bystrica), bolo vyšetrených 14 vzoriek. Z toho v 3 vzorkách bola identifikovaná skupina *Vahlkampfia*/*Naegleria*. V jednom prípade boli identifikované améby rodu *Acanthamoeba*. V ostatných prípadoch sa jednalo o nepatogénnu skupinu améb rodov *Hartmannella*, *Vahlkampfia*.

21 vzoriek bolo vyšetrených na kvalitatívny ukazovateľ Améby kultivovateľné pri 36 °C a 44°C v bazénových vodách v okrese Prievidza a Partizánske. V 9 prípadoch boli vzorky prítomné v sledovanom ukazovateli. Vo všetkých prípadoch boli vykultivované saprofytické nepatogénne améby rodov *Hartmanella*, *Vahlkampfia* a *Vanella*.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

NRCA:

Vzorky minerálnych a pramenitých balených vôd a vody vo watercooleroch sú vyšetované mikrobiologicky a biologicky na základe požiadaviek Oddelenia hygieny výživy podľa platného Potravinového kódexu. Boli vyšetrené 4 vzorky vody vo watercooleroch a 4 stery z ich kohútikovej výpuste.

Limitné hodnoty boli prekročené vo všetkých štyroch vzorkách v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C a kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C. Vo vyšetrených steroch neboli vykultivované patogénne ani podmienené patogénne mikroorganizmy.

HVBPKV:

Úloha sa plní. Podľa harmonogramu budú v mesiaci júl odobraté 4 vzorky vody z waterkoolerov a 4 stery z prostredia na laboratórnu analýzu.

7.5 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu**HVBPKV:**

Úloha je plnená podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. V obchodnej sieti bola na monitoring odobratá 1 vzorka dojčenskej a detskej výživy.

9 PODPORA ZDRAVIA**9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA****Riešiteľské pracoviská:**

PZ, ÚVZ SR, ZŠ Zemianske Kostolany, ZŠ Skačany, Domov dôchodcov Senior Nitrianske Rudno, ZŠ Koš, Odborné učilište, praktická škola Prievidza, Obchodná akadémia Prievidza, Žilinská univerzita, detašované pracovisko Prievidza, Slovenská nadácia srdca, Zariadenie sociálnej starostlivosti Kanianka, n.o., Zemianske Kostolany, MÚ Handlová, ZŠ Bojnice, ZŠ Nováky, ZŠ Mariánska Prievidza

Riešenie:**▪ aktivity pri príležitosti 4. februára - Svetového dňa proti rakovine**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike onkologických ochorení a ich prevencie

Realizácia:

január

▪ aktivity pri príležitosti Svetového dňa vody

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný kvalite pitnej vody ako aj možnostiam využitia vodných zdrojov
- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému

Realizácia:

marec

▪ aktivity pri príležitosti Svetového dňa zdravia

- názorná propagácia vo vestibule úradu + leták ÚVZ SR
- príspevok na internetovej stránke úradu + inštruktážne video ÚVZ SR
- realizácia dotazníkového prieskumu o bezpečnej manipulácii s potravinami u 50 respondentov (25 mužov a 25 žien)

Realizácia:

marec, apríl

▪ aktivity pri príležitosti kampane „Týždeň mozgu 2015“

- názorná propagácia vo vestibule úradu
- príspevok na internetovej stránke úradu
- zaslanie prihlášky o plánovaných aktivitách na adresu Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti

- prednáška „**Mozog, pamäť**“ – beseda spojená s tréningom pamäte prostredníctvom pracovných listov centra MEMORY pre klientov Domova dôchodcov Senior Nitrianske Rudno, edukovaných 13 seniorov
- prednášky „**Mozog, pamäť**“ – 2 besedy spojené s plnením logických úloh z oblasti matematiky, hlavolamy, rébusy pre žiakov 1. stupňa ZŠ Zemianske Kostolany, edukovaných 45 žiakov
- prednášky „**Mozog, pamäť**“ – 2 krátke besedy spojené s kreatívnymi dielňami, modelovaním mozgu z plastelíny, riešením hádaniek, hraním pexesa pre deti predškolského veku MŠ Gorkého Prievidza, edukovaných 50 detí

Realizácia:

marec

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný významu pohybovej aktivity v prevencii civilizačných ochorení
- názorná propagácia vo vestibule úradu – tabuľka s kritériami na hodnotenie nadváhy a jednotlivých stupňov obezity
- zapojenie sa do kampane „*Vyzvi srdce k pohybu*“
- prednáška „*Význam pohybu pre zdravie človeka*“ – beseda pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ Zemianske Kostolany o význame aktívneho pohybu pre podporu zdravia, edukovaných 44 žiakov
- prednáška „*Optimálna pohybová aktivita u seniora. Osteoporóza*“ – beseda pre obyvateľov domova dôchodcov o význame pohybu u človeka vo vyššom veku, edukovaných 22 klientov sociálneho zariadenia

Realizácia:

máj

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku**

- názorná propagácia vo vestibule úradu zameraná na škodlivosť fajčenia u detí
- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný škodlivosti fajčenia, nebezpečenstvu závislosti na nikotíne, ako aj nevyhnutnosti zanechania fajčenia pre skvalitnenie života
- 2 prednášky „*Škodlivosť fajčenia u detí*“ – 2 besedy pre žiakov 5. až 6. ročníka ZŠ Koš o vplyve fajčenia na vývoj detského organizmu spojená s krátkym kvízom venovaným sumáru vedomostí získaných z prezentácie ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov, edukovaných 38 žiakov

Realizácia:

máj, jún

▪ **aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný zvyšovaniu povedomia o dôsledkoch drogovej závislosti
- názorná propagácia vo vestibule úradu na tému „*Droga nie je zdravie ani šťastie, Chceme žiť zdravo a šťastne*“

Realizácia:

jún

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa hepatitídy**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný rizikám prenosu hepatitídy

- názorná propagácia vo vestibule úradu na tému

Realizácia:

júl

▪ **aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný rizikám konzumácie alkoholu u žien so zdôraznením potreby absolútnej abstinencie alkoholu počas tehotenstva
- názorná propagácia vo vestibule úradu na aktuálnu tému
- prednáška „*Alkohol a ženy, fetálny alkoholový syndróm*“ – beseda pre študentky všetkých ročníkov Odborného učilišťa praktická škola Prievidza, edukovaných 28 dievčat
- 2 prednášky „*Alkohol a ženy, fetálny alkoholový syndróm*“ – 2 besedy pre študentky všetkých ročníkov Obchodnej akadémie Prievidza, edukovaných 55 dievčat

Realizácia:

september

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa ústneho zdravia**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný významu starostlivosti o chrup a ústnu dutinu
- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému

Realizácia:

september

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa Alzheimerovej choroby**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike závažného degeneratívneho ochorenia mozgu
- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému

Realizácia:

september

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa srdca**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike prevencie srdcových ochorení
- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému
- informácia o konaní hromadnej akcie pre verejnosť dňa 25.9. 2015 regionálnym médiám
- realizácia akcie pre verejnosť 25.9.2015 v spolupráci so Žilinskou univerzitou, detašovaným pracoviskom Prievidza, zrealizovaných celkovo 84 vyšetrení (42x cholesterol a 42x tlak krvi)

Realizácia:

september

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia**

- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému
- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný závažnosti psychických porúch a o ich dopade na život človeka

Realizácia:

október

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa potravy**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný zásadám zdravej výživy
- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému
- beseda „*Správny stravovací režim, konzumácia sladkostí*“ – prednáška pre žiakov 1. stupňa ZŠ Zemianske Kostolany venovaná zásadám správnej výživy, celkovo edukovaných 22 žiakov
- beseda „*Zásady zdravej výživy*“ – prednáška pre žiakov 2. stupňa ZŠ Bojnice venovaná zásadám správnej výživy, celkovo edukovaných 27 žiakov
- beseda „*Mlieko -áno či nie?*“ – 2 prednášky pre žiakov 2. stupňa ZŠ Nováky venovaná významu konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov v detskom veku, celkovo edukovaných 44 žiakov
- beseda „*Zásady zdravej výživy*“ – prednáška pre žiakov 1. stupňa ZŠ Skačany venovaná zásadám správnej výživy, celkovo edukovaných 23 žiakov

Realizácia:

október

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa osteoporózy**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike osteoporózy
- názorná propagácia vo vestibule úradu venovaná prevencii osteoporózy
- beseda „Osteoporóza, tichý zlodej kostí“ – prednáška pre klientov Domova dôchodcov Zemianske Kostolany o prevencii, liečbe a následkoch osteoporózy, edukovaných 19 seniorov

Realizácia:

október

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa diabetu**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike závažného ochorenia – diabetu + plagát ÚVZ SR
- názorná propagácia vo vestibule úradu venovaná rizikovým faktorom cukrovky + plagát ÚVZ SR
- beseda „*Diabetes, prevencia, liečba*“ – prednáška študentov Obchodnej akadémie Prievidza venovaná diabetu, jeho prevencii, liečbe a následným komplikáciám, edukovaných 26 študentov

Realizácia:

november

▪ **aktivity pri príležitosti 46. týždňa – Európsky týždeň boja proti drogám**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike drogových závislostí
- názorná propagácia vo vestibule úradu venovaná danej téme
- 2 besedy „*Legálne a nelegálne drogy*“ – prednášky pre žiakov 2. stupňa ZŠ Malonecpalská Prievidza venované rizikám užívania drog, edukovaných celkovo 45 žiakov 6. a 7. ročníka ZŠ
- beseda „*Legálne a nelegálne drogy*“ – prednáška pre žiakov 2. stupňa ZŠ Mariánska Prievidza venované rizikám užívania drog, edukovaných celkovo 35 žiakov 7. ročníka ZŠ
- 2 besedy „*Legálne a nelegálne drogy*“ – prednášky pre žiakov 2. stupňa ZŠ Bojnice venované rizikám užívania drog, edukovaných celkovo 39 žiakov

Realizácia:

november

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa AIDS**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike HIV/AIDS
- názorná propagácia vo vestibule úradu venovaná danej téme
- prednáška „*HIV/AIDS*“ - beseda pre žiakov 9. ročníka ZŠ Zemianske Kostol'any, edukovaných 11 žiakov

Realizácia:

november

- prednáška „*HIV/AIDS*“ - beseda pre žiakov 9. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza, edukovaných 17 žiakov

Realizácia:

december

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Mariánska Prievidza, Piaristické gymnázium Františka Hanáka Prievidza, Obchodná akadémia Prievidza, ZŠ Nitrianske Rudno

Riešenie:

- prednáška "*Prevenčia obezity*" - beseda pre 8. ročník ZŠ Mariánska, Prievidza o zásadách zdravej výživy s dôrazom na prevenciu nadváhy a obezity, edukovaných 23 žiakov

Realizácia:

marec

- prednáška „*Anorexia*“ – beseda pre dievčatá sekundy a tercie osemročného gymnázia spojená s projekciou zdravotno-výchovného filmu !Sami“ , edukovaných 20 dievčat

- 2 prednášky „*Zásady zdravej výživy*“ – 2 besedy pre študentov všetkých ročníkov Obchodnej akadémie o zásadách správneho stravovania a význame zdravého životného štýlu v rámci „Dňa zdravia Obchodnej akadémie Prievidza“, edukovaných celkovo 38 študentov

Realizácia:

jún

- prednáška „*Anorexia*“ – beseda pre dievčatá 9. ročníka ZŠ Nitrianske Rudno spojená s projekciou zdravotno-výchovného filmu „Sami“, edukovaných 23 dievčat

Realizácia:

november

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Riešiteľské pracoviská:

PZ, printové médiá regiónu

Riešenie:

- názorná propagácia vo vestibule úradu zameraná na propagáciu kampane
- príspevok na internetovej stránke úradu zameraný na propagáciu kampane
- rozposlanie informácie o kampani regionálnym médiám vrátane plagátu
- distribúcia účastníckych listov, zber a odoslanie na RÚVZ Banská Bystrica
- uverejnenie výsledkov celoslovenského žrebovania na internetovej stránke úradu

Realizácia:

priebežne

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Riešiteľské pracoviská:

ÚVZ SR, PZ

Riešenie:

- realizácia prierezovej štúdie o dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov. V súlade s proporčným počtom respondentov vzhľadom k veku, pohlaviu, dosiahnutému vzdelaniu ako aj ekonomickej aktivite vyplnených a následne odoslaných 78 dotazníkov

Realizácia:

október, november

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Riešiteľské pracoviská

PZ, Jednota dôchodcov Slovenska, Obecný úrad Jalovec, Klub dôchodcov Bojnice

Aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa starších

- názorná propagácia vo vestibule úradu na danú tému
- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný seniorom
- informácia o konaní akcie pre seniorov v obecnom rozhlase Jalovec
- Hromadná zdravotno-výchovná akcia „Deň zdravia seniorov“ v obci Jalovec (19.10.2015)
 - o vyšetrenie celkového cholesterolu v krvi – 24 krát
 - o meranie krvného tlaku – 24 krát
 - o stanovenie BMI indexu – 24 krát
 - o individuálne odborné poradenstvo v závislosti od výsledkov vyšetrení
 - o distribúcia zdravotno-výchovných materiálov
 - o celkovo zrealizovaných 72 vyšetrení
- panel „Chráňte svoje zdravie, absolvujte preventívnu prehliadku“ umiestnený vo vestibule Obecného úradu Jalovec
- panel „Chráňte svoje zdravie, absolvujte preventívnu prehliadku“ umiestnený vo vestibule Klubu dôchodcov Bojnice po dobu 3 týždňov
- distribúcia zdravotno-výchovných materiálov „Osteoporóza“ a „Odhaľte včas riziko mozgovej cievnej príhody“ v priestoroch Klubu dôchodcov Bojnice
- beseda „*Osteoporóza*“ – prednáška pre klientov Zariadenia sociálnej starostlivosti DD Zemianske Kostolany venovaná prevencii a liečbe osteoporózy, edukovaných 19 seniorov

Realizácia:

október

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Mariánska Prievidza, ZŠ Sebedražie, ZŠ Malonecpalská Prievidza

Riešenie:

- prednáška „*Prevenčia fajčenia ,nelátkové závislosti*“- beseda pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ Sebedražie o škodlivosti fajčenia, typoch nelátkových závislostí, edukovaných 40 žiakov ZŠ

Realizácia:

marec

- prednáška "*Nelátkové závislosti*"- beseda pre žiakov 6. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza o typoch nelátkových závislostí, príznakoch ako aj nástrahách pre zdravý vývoj mladého človeka - edukovaných 26 žiakov

- prednáška "*Prevenčia fajčenia*"- beseda pre žiakov 5. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza o škodlivosti fajčenia na detský organizmus, riziko vzniku závislostí v detskom veku, edukovaných 29 žiakov

Realizácia:

apríl

- prednášky „*Hygiena rúk, prevencia infekčných ochorení*“- 2 besedy pre žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ Malonecpalská Prievidza o zásadách správneho umývania rúk ako prostriedku na predchádzanie prenosu infekčných ochorení, edukovaných 25 žiakov 1. stupňa a 20 žiakov 2. stupňa základnej školy

Realizácia:

október

- prednáška „*Škodlivosť fajčenia na ľudský organizmus*“- beseda pre žiakov 5. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza o škodlivosti fajčenia na detský organizmus, riziko vzniku závislostí v detskom veku, edukovaných 32 žiakov

Realizácia:

november

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Riešiteľské pracoviská:

PZ, MŠ Gorkého Prievidza, MŠ Poruba

Riešenie:

- dva 8 týždňové cykly prednášok pre deti predškolského veku venované anatómii zubov, mliečnemu a trvalému chrupu ako aj významu zdravej výživy pre vývoj detského chrupu spojených s praktickým nácvikom správneho umývania zubov pomocou názornej ukážky na modeli ústnej dutiny, v MŠ Športová Prievidza edukovaných 50 detí a v MŠ Poruba edukovaných 25 detí

Realizácia:

február – apríl, október - november

9.7 CINDY program SR

Riešiteľské pracoviská:

Poradňa zdravia

Riešenie:

Činnosť poradne zdravia je zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu ako súčasť prevencie civilizačných ochorení. Poradenstvo je doplnené o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza a Partizánske bolo zrealizovaných celkovo 209 vyšetrení, z toho 186 v základnej poradni a 23 v poradni zdravej výživy.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie na redukciiu resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5.ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd.

Slovenská republika nastavila v roku 2014 nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* a v roku 2015 bude pokračovať v ich plnení. Plnenie národných cieľov by malo zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd a vodných ekosystémov, zachovanie biodiverzity a zníženie výskytu ochorení prenášaných vodou.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (rekrútovanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je, aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Odpočet plnenia:

Vo vykurovacom období 2014/2015 sa v súlade s metodikou pokračovalo so zberom údajov zamestnancami odd. HDM pomocou sady dotazníkov v ZŠ P. K. Hostinského v Rimavskej Sobote. Z vyplnených dotazníkov od žiakov v celkovej počte 2 x 74, od 32 rodičov, 5 pedagógov, 2 od správcu školy o budovách, 4 dotazníky od správcu a zamestnancov RUVZ a formulár na každé zariadenie pre osobnú hygienu žiakov vyplňaný zamestnancami RUVZ na základe 65 kontrol bola doplnená databáza údajov pracovníkmi oddelenia HDM. Nahratá databáza po vykonaných opravách bola zaslaná gestorovi projektu na ďalšie spracovanie v určenom termíne. Celkom výkonov 262.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKO V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatočoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale cieleňé stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzaton, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území Žitného ostrova nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórtoleuron, izoproturon*. Na základe pracovných rokovaní s odborníkmi z Národného referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach boli na základe celkovej spotreby v SR a fyzikálno chemických vlastností pesticídov (podľa aktuálnej databázy ÚKSÚP-u) vybrané nasledovné účinné látky, resp. ich metabolity, ktoré predstavujú potenciálne riziko kontaminácie podzemných vôd vrátane vodárenských zdrojov: acetochlór, glyphosate, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber vzorky vody z vodného zdroja Behynce, ktorý bol vybraný pre plnenie danej úlohy v okrese Revúca
- odvoz vzorky vody na laboratórne vyšetrenie do laboratória s vhodným prístrojovým vybavením
- plnenie úlohy bude zabezpečené podľa pokynov národného referenčného centra pre pitnú vodu a ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v roku 2015 nedostal žiadne usmernenie na odber vzoriek vody z vodného zdroja Behynce pre plnenie tejto úlohy.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

Anotácia

V rámci SR je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou termálnou, teplou pitnou alebo slanou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých budú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj z množstva živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch.

Vplyv na mikroklimatické podmienky budú mať aj veľké presklené plochy týchto hál a konštrukcie striech z novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať sezónne vytváranie skleníkových efektov.

Je žiaduce overiť, ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu celoročne zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, nakoľko nie sú dostatočné informácie o kvalite ovzdušia a plôch.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej

služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečil:

- výkon ŠZD na rizikových pracoviskách
- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch,
- vedenie evidencie rizikových prác v programe ASTR
- získavanie údajov o počte nových rizikových prác
- získavanie údajov o počte prehodnotených rizikových pracovísk
- získavanie údajov o počte zrušených rizikových pracovísk
- získavanie údajov o počte pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva
- sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- vedenie evidencie výsledkov vykonaných meraní faktorov práce u jednotlivých profesií
- vedenie údajov o počte ohrození chorobou z povolania a priznaných prípadov chorôb z povolania na rizikových pracoviskách

Odpočet plnenia:

Zo 43 evidovaných pracovísk bol v roku 2015 vykonaný ŠZD u všetkých dozorovaných subjektov t.j. 100% (celkom 108 previerok).

V roku 2015 bola uložená 1 sankcia pre spoločnosť s vyhlásenými rizikovými prácami - ARIES2, s.r.o., Tornaľa. Pokuta bola uložená za správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z.z. - prevádzkovanie výrobných hál č. 13 a č. 14 bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva. Následne spoločnosť požiadala aj o vyhlásenie rizikových prác v profesii pieskovač vo výrobnjej hale č.14 pre faktor hluk.

K 31.12.2015 evidujeme spolu 43 firiem, u ktorých sú vyhlásené rizikové práce (26 v okrese Rimavská Sobota a 17 v okrese Revúca). Počet exponovaných pracovníkov je 1210 (442 v okrese Rimavská Sobota a 768 v okrese Revúca). Prehľad firiem a počtu zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami ku dňu 31.12.2015 je uvedený v tabuľke.

Evidencia v ASTR k 31.12.2015

p.č.	Okres Rimavská Sobota	počet *
1	AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota**	4
2	BB-tools s.r.o., Rimavská Sobota	4
3	Calmit, spol s.r.o., Bratislava, závod Tisovec	5
4	CSM, Tisovec a.s., Tisovec	73
5	DREVOX MJ, s.r.o., V.Teriakovce	7
6	Gemernákup, a.s., Rimavská Sobota	10
7	Genes, a.s., Hnúšťa	21
8	GND PLAST, s.r.o. Včelince	3
9	Gravplast ,s.r.o., Rimavská Sobota	2
10	H.M.H. DREVOVÝROBA, s.r.o., Kociha	28
11	INTOCAST Slovakia, a.s., Košice, prevádzka Hnúšťa-Hačava	54
12	KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	9
13	László Oto, Ing. , Chanava	4
14	Mestské lesy Tisovec, s.r.o., Tisovec	2
15	Parobek Ján, Klenovec	5
16	PÍLA-PALI Hruška Ivan, Klenovec	5
17	Prega ,spol. s.r.o., Klenovec	1
18	Retech, spol s.r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
19	Reisner & Wolff Slovensko s.r.o., B. Štiavnica, prevádzka Hnúšťa***	27
20	RIMADREV, s.r.o., Repno, prevádzka Rimavská Baňa	14
21	Roller spol, s.r.o. Jesenské	6
22	Svet zdravia a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	26
23	Talos, s.r.o., Rimavská Sobota	10
24	TAURIS, a.s., Rimavská Sobota	112
25	Technické služby mesta Hnúšťa	5
26	Ústav na výkon odňatia slobody Želiezovce, otvorené oddelenie Sabová	2
	Okres Revúca	
1	Aries 2, s.r.o., Tornaľa	59
2	Drevoxholding s.r.o. Revúca	5
3	Drevex Revúca s.r.o. Revúca	5
4	Gemstav, s.r.o., Revúca	4
5	Hacsi Alexander, Tornaľa	1
6	I.P.A. – Kovovýroba, s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	21
7	Jozef Hutka – JAAS Revúca a Jozef Hutka Revúca	2
8	LVDS2, s.r.o. Tornaľa	28
9	Oralex - Oravcová Alena, Mokrá Lúka, prevádzka Revúca	4
10	PM, s.r.o. Tisovec, BPS I. a II. Jelšava	4
11	Ráčzko Tomáš, Tornaľa	4
12	Revúcke koberce syntetické, s.r.o., Revúca	28
13	Nemocnica s poliklinikou, n.o., Revúca	6
14	Sklotextílie Revúca, s.r.o. Revúca	4
15	SLOVMAG, a.s., Lubeník	198
16	SMZ, a.s., Jelšava	372
17	Unicorn - ESK, s.r.o., Tornaľa	23

* počet pracovníkov zaradených do rizika

** v roku 2015 došlo k presťahovaniu onkologickej ambulácie spoločnosti AVIMED, s.r.o., a k zmene sídla a adresy prevádzkovania. Spoločnosť bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky, ale zatiaľ spoločnosť AVIMED s.r.o. nepožiadala o vydanie rozhodnutia na zaradenie prác do kategórií rizika, v systéme sme ponechali doteraz zaradenú spoločnosť s pôvodným názvom

*** v priebehu roka došlo k zmene spoločnosti na mageba Slovakia s.r.o.- konania vo veci vydania rozhodnutí k prevádzke, schválenia prevádzkových poriadkov a zaradenia zamestnancov do kategórií prác sú prerušené, v systéme sme ponechali doteraz zaradenú spoločnosť s pôvodným názvom.

Evidencia rizikových pracovísk sa vykonáva v programovom systéme triedenia rizík ASTR. Rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác „nové rizikové práce“ bolo k 31.12.2015

vydané pre dva subjekty: Sklotextílie Revúca, s.r.o., Revúca a Svet zdravia a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota.

V roku 2015 bolo prehodnotených 14 rozhodnutí (pre 12 subjektov) s činnosťami zaradenými do kategórie rizika 3 a 4 z dôvodov, že práce v 4 kategórii rizika boli zaradené na dobu určitú (väčšinou na 1 rok) a na pracoviskách bolo vykonané nové posúdenie rizika a z neho vyplývajúce zmeny. Jedná sa o nasledovné subjekty: Gravplast, s.r.o. Rimavská Sobota, SLOVMAG a.s. Lubeník – 2 rozhodnutia, I.P.A. – Kovovýroba, s.r.o. Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa, Aries 2, s.r.o. Tornaľa – 2 rozhodnutia, Calmit, spol s.r.o. Bratislava, závod Tisovec, SMZ a.s. Jelšava, LVDS2, s.r.o., Tornaľa, CSM Tisovec, a.s., Tisovec, Genes, a.s., Hnúšťa, Technické služby mesta Hnúšťa, Drevex Revúca, s.r.o., Revúca, H.M.H. – Drevovýroba Kociha, s.r.o. Kociha.

K 31.12.2015 boli vyradené z evidencie ASTR 3 subjekty – 2 v okrese Rimavská Sobota a 1 v okrese Revúca. Jedná sa o nasledovné subjekty: CON – TRAND s.r.o., Rimavská Sobota – prevádzka bola zrušená, Nemocnice a polikliniky n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota – zmena prevádzkovateľa na Svet zdravia a.s. Bratislava. Pre nový subjekt bolo vydané rozhodnutie o zaradení prác do rizika,

Daily palivá, s.r.o., Tornaľa – prevádzka v Tornali bola zrušená a prevádzkovateľ požiadal o zrušenie rizikových prác 18.12.2015. V januári 2016 mu bude vydané rozhodnutie o zrušení rizikových prác.

V 1 prípade bolo vydané rozhodnutie o zrušení rizikových prác v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. pre subjekt Ján Kováč - KOVACWOOD, Tornaľa, ktorý bol vyradený z evidencie ASTR už v roku 2014 nakoľko drevovýrobu neprevádzkoval, ale o zrušenie rizikových prác požiadal až v mesiaci november 2015.

V roku 2015 boli z vlastného podnetu vyhlásené rizikové práce u 1 subjektu - dňa 20.4.2015 boli spoločnosti SLOVMAG a.s. Lubeník určené rizikové práce pre faktor fyzická záťaž z vlastného podnetu na základe opakujúcich sa profesionálnych ochorení vo vybraných profesiách na Tehlovej a Banskej prevádzke. Dňa 30.10.2015 bolo na základe žiadosti spoločnosti vydané rozhodnutie o zaradení prác do kategórie 3 a 4 pre faktor fyzická záťaž, ktorým boli vykonané zmeny v zaradení zamestnancov do kategórií podľa rozhodnutia z apríla 2015. Do kategórií 3 a 4 boli zaradení zamestnanci manipulujúci s bremenami, u ktorých dochádza k prekračovaniu smerných hmotnostných hodnôt – maximálnych celozmenových hmotností bremien určených NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, a zamestnanci profesií u ktorých sa opakujú profesionálne ochorenia horných končatín.

V porovnaní stavu zamestnancov na rizikových pracoviskách a počtu subjektov, u ktorých boli rizikové práce vyhlásené k 31.12.2014, možno konštatovať, že k 31.12.2015 došlo k zvýšeniu počtu evidovaných subjektov o 1 a došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov o 2.

Tabuľka trendov

rok	Počet pracovníkov okres RS a RA spolu	rok	Počet pracovníkov okres RS a RA spolu
2003	2 751	2010	1 377
2004	2 694	2011	1 343
2005	2 239	2012	1 253
2006	2 077	2013	1 228
2007	1 868	2014	1 208
2008	2 055	2015	1 210
2009	1 514		

Tabuľka trendov za posledných 6 rokov podľa okresov

rok	Počet pracovníkov v okrese Rimavská Sobota	Počet pracovníkov v okrese Revúca
2007	608	1 260
2008	799	1 256
2009	650	864
2010	554	823
2011	522	821
2012	467	786
2013	474	754
2014	476	732
2015	442	768

Na oddelenie PPL a T boli k 31.12. 2015 predložené výsledky objektivizácie faktorov pracovného prostredia u nasledovných subjektov - profesií:

Subjekt / pracovisko	profesia	faktor pracovného prostredia
I.P.A. – Kovovýroba spol. s r.o. prevádzka Kovovýroba Tornaľa		
Kontrola kvality výrobkov	kontrolór kvality pred lakovaním	hluk, prach
Hala č.2	obsluha brúsiaceho stroja LISSMAC SMD 134	hluk, prach
Zvarovňa	zvárač (dlhý/krátky zvar)	hluk
ARIES 2, s.r.o. Tornaľa		
VH č. 13 – prášková lakovacia linka	lakýrnik	prach, hluk
	pomocný robotník	prach, hluk
VH č. 13 – Kovovýroba – mechanické opracovanie	operátor CNC stroja	hluk, prach
	operátor lisu	hluk, prach
	pracovník na expedícii	hluk, prach
	kontrolór	hluk, prach
VH č. 5	operátor-ohýbač	hluk
	operátor-vřtač	hluk
VH č. 6	operátor-brusič	hluk, vibrácie
	zvárač	prach
VH č. 7	zvárač	prach
VH č. 12	operátor-pilčik	hluk, prach
	operátor-strihač	hluk, prach
	operátor-zvárač	hluk, prach
	operátor vysekávacieho stroja	hluk, prach
VH č.14	pieskovač	hluk
LVD S2 a.s., Tornaľa		
Výroba strojov a zariadení	operátor CNC	hluk
	spínač	hluk
	lakýrnik	hluk
	vřtač	hluk
	pilčik	hluk
	manipulant	hluk
	údržbár	hluk
	upratovač	hluk
	zvárač	hluk
	odihľovač	hluk
	nástrojár	hluk
	kontrolór kvality	hluk
	plant manager	hluk
zmenový majster	hluk	
Lexus s.r.o., Bratislava, prevádzka Ožd'any, časť Babin Most - Sibukor		
Poľnohospodárska bioplynová stanica Ožd'any I.	obsluha bioplynovej stanice	hluk
Solar Ketron s.r.o., Bratislava, prevádzka Ožd'any, časť Babin Most - Sibukor		
Poľnohospodárska bioplynová stanica Ožd'any II.	obsluha bioplynovej stanice	hluk
Gravplast, s.r.o. Rimavská Sobota		
Drvenie plastov	obsluha nožového mlyna 20 kW	hluk

	obsluha nožového mlyna 22 kW	hluk
Miroslav Kniha, Okružná ul. Revúca,		
Prevádzka MES Muráň (Lesy SR š.p.)	manipulačné práce	hluk, prach
Kamenárstvo Krnáč, s.r.o., R.Sobota		
Kamenárstvo	kamenár	hluk, prach
DUŠO s.r.o., Kraskovo		
Výroba nábytku Hnúšťa	stolár	hluk, prach
Ladislav Pádár, DLAPRO, Tachty		
Výroba zámkovej dlažby	robotník	hluk
Reisner & Wolff, s.r.o., prevádzka Hnúšťa		
Kovovýroba	frézar	hluk
	sústružník	hluk
	vrtáč	hluk
	vedúci kovovýroby	hluk
	údržbár – mechano-elektro	hluk
SMZ, a.s. Jelšava		
Divízia baňa - podzemie	obsluha – CAT 950G (č.4)	vibrácie
	obsluha – UDS 232	vibrácie
	pracovisko Sektor S3	tepelno-vlhkostná mikroklíma
	prekop P3 SEVER	tepelno-vlhkostná mikroklíma
ÚŤS	mečové práčky	tepelno-vlhkostná mikroklíma, hluk
	hydrocyklóny a PIC	tepelno-vlhkostná mikroklíma
	obsluha kalových špičiek	tepelno-vlhkostná mikroklíma
	sústava čerpadiel	tepelno-vlhkostná mikroklíma
	obsluha veľína drviarne 2 stupňa	hluk
	prevádzkový zámočník	hluk
	obsluha nakladača CAT 950	hluk
obsluha buldozéra	hluk	
Divízia výroby slinkov		
Rotačné pece	velinár MDP	prach, hluk
Mlynica a lisovňa	obsluha strojného zariadenia	prach, hluk
	Majster RP	prach, hluk
	obsluha strojných zariadení úpravňa č. 2	hluk
Šachtové pece	majster ŠP	prach, hluk
ZMŽH a Expedícia	obsluha strojného zariadenia L2, 3	prach
	majster ZMŽH	prach, hluk
	váhar, expedient	prach
	majster expedície	prach, hluk
	expedient miešar hmôt L1, L2, L3	hluk
Divízia Servis		
Prevádzka ÚMD Teplá Voda	prevádzkový elektrikár	prach
	prevádzkový zámočník	prach, hluk
Prevádzka ÚMD Miková	prevádzkový zámočník	hluk
Svet zdravia, a.s. Bratislava		
Oddelenie centrálnej sterilizácie – predsterilizačná miestnosť, sterilizačná miestnosť	vedúca sestra	chemický faktor (formaldehyd)
Oddelenie centrálnej sterilizácie – predsterilizačná miestnosť, sterilizačná miestnosť	vedúca sestra, sestra, sanitárka	hluk
CE EUROPE, a.s. Rimavská Sobota		
Výroba elektronických a elektromechanických súčiastok a komponentov	výrobný pracovník	hluk
SKLOTEXILIE Revúca, s.r.o. Revúca		
Výroba sklotkanín	tkáčka	hluk, prach
	obsluha rezacieho stroja	hluk, prach
	zoraďovač tkáčskych strojov	hluk
SLOVMAG, a.s. Lubeník		
Briketovacia linka	obsluha briketovacej linky	hluk, prach

V roku 2015 bolo prešetrených 32 suspektných profesionálnych ochorení s položkami 23, 28, 29, 38 a 42 – u ktorých v 16, t.j. v polovici prípadov, zamestnanci pracovali na rizikových pracoviskách – faktory hluk, vibrácie a fyzická záťaž. Z prešetrených bolo priznaných 13 ochorení (z toho 9 na rizikových pracoviskách). Z rizikových pracovísk boli priznané štyri ochorenia s položkou 28, tri s položkou 29 a dve s položkou 38. Prehľad je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek								
23	28	29	38	28+29	28+38	28+29+38	42	spolu
1	1	4	2	21	1	1	1	32
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek na rizikových pracoviskách								
-	-	1	2	11	1	1	-	16
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *hluk								
-	-	-	2	-	1	1	-	4
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *vibrácie								
-	-	-	-	7	-	-	-	7
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *fyzická záťaž								
-	-	1	-	2	-	-	-	3
Šetrené prípady susp. CHzP podľa položiek na rizikových pracoviskách – faktory prac.prostredia - *fyzická záťaž + vibrácie								
-	-	-	-	2	-	-	-	2
Priznané CHzP z prešetrených prípadov								
-	-	2	-	4x29/4x28	1x38	1x38	1	13
Priznané CHzP z prešetrených prípadov na rizikových pracoviskách								
-	-	1	-	4x28/2x29	1x38	1x38	-	9

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotke zabezpečí:

- výkon ŠZD pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami vrátane kontroly zabezpečovania klasifikácie látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS,
- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.
- získavanie údajov o počte exponovaných zamestnancov, prevádzok – trendy vývoja
- kontrolu oboznamovania sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- získavanie údajov o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ

- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe) pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,
- vedenie evidencie o vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie pre zamestnancov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,
- riešenie mimoriadnych situácií a havárií
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam formou individuálnych konzultácií, prednášok.
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.

Odpočet plnenia:

Z celkového počtu 59 evidovaných prevádzok (vrátane prevádzkovateľov DDD) bol k 31.12.2015 vykonaný ŠZD v 51 prípadoch, čo predstavuje cca 86 %.

Výkonom ŠZD neboli zistené nedostatky, z výsledkov kontrol vyplynulo, že sú dodržané podmienky ustanovené v nariadení vlády SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a zamestnanci, ktorým bolo vydané osvedčenie o odbornej spôsobilosti v termíne do 31.12.2007 a v rokoch 2008 až 2009, predložili doklad o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy.

U všetkých kontrolovaných subjektov boli v rámci výkonu ŠZD predložené zmluvy s organizáciami oprávnenými na likvidáciu nebezpečného odpadu. Nebezpečný odpad, ako sú chemické látky po expirácii a prázdne obaly sú do času ich likvidácie oprávnenou organizáciou uskladnené na vyhradenom mieste, riadne označené a zabezpečené proti odcudzeniu.

Výkonom ŠZD bolo zistené, že sa v prevádzke Calmit, spol. s r.o. v Tisovci pri trhacích prácach v priebehu rokov 2014 a 2015 nepoužívali trhaviny klasifikované ako toxické a veľmi toxické látky a zmesi, z dôvodu, že boli nahradené trhavinami, ktoré nie sú klasifikované ako toxické a veľmi toxické látky a zmesi. Aktualizácia prevádzkového poriadku a posudku o riziku je v riešení.

V rámci evidovaných 32 lekární sú naďalej vedené 3 prevádzky lekární (2 v okrese Rimavská Sobota, 1 v okrese Revúca), ktoré vylúčili z používania toxické a veľmi toxické látky, nakoľko vlastnia rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami a ich použitie nemôžeme vylúčiť.

V okrese Rimavská Sobota evidujeme 3 pracoviská, na ktorých sa používajú toxické látky v technologickom procese ako chladiace médium a zamestnanci týmto látkam nie sú exponovaní, pretože neprichádzajú s nimi do priameho kontaktu. Na 1 pracovisku bol vykonaný ŠZD, kde bolo zistené, že 2 zamestnanci vlastnia osvedčenie o odbornej spôsobilosti.

Evidencia o vykonaných previerkach je uvedená v nasledovnej tabuľke a v programovom systéme ASTR.

Laboratóriá + laboratóriá výrobných prevádzok

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota	laboratóriá	ÁNO	ÁNO 2 zamestnanci	8	ÁNO
GEMERNÁKUP, a.s., Rimavská Sobota	laboratóriá	ÁNO	ÁNO	0	ÁNO
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica	Úpravňa vody Klenovec – laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
DETOX s.r.o., Banská Bystrica	prev. Rimavská Sobota laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
VINDEVIE, s.r.o., Rimavská Sobota	laboratórium	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Tauris, a.s., Rimavská Sobota	laboratórium	Nevyžaduje sa	ÁNO	1	ÁNO
Calmit, spol. s r.o., Bratislava	Závod Tisovec – laboratórium	Nevyžaduje sa	ÁNO	2	ÁNO
SLZ NOVA a.s., Hnúšťa	laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
Okres Revúca					
SLOVMAG a.s. Lubeník	laboratórium	ÁNO	ÁNO	7	NIE
Slovenské pramene a žriedla, a.s. Budiš, Dubové	prev. Tornaľa – laboratórium	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o., Revúca	laboratórium	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO

Zdravotnícke zariadenia

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
Svet zdravia, a.s. Bratislava Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	OCS	Nevyžaduje sa	ÁNO	5	ÁNO
	Lôžkové odd. klinickej onkológie a radiačnej onkológie, špecializovaná ambulancia klinickej onkológie	ÁNO	ÁNO	19	ÁNO
Alpha Medical, s.r.o., Martin	Laboratórium klinickej biochémie a hematológie vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote	Nevyžaduje sa	ÁNO	11	ÁNO
SELAB s.r.o., Prešov	Laboratórium klinickej biochémie a hematológie v Hnúšti	Nevyžaduje sa	ÁNO	2	ÁNO

Sklady výbušnín

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
Calmit, spol. s r.o., Bratislava	Závod Tisovec, Lom – sklady trhavín	ÁNO	ÁNO	0	ÁNO
MATRIX SLOVAKIA, s.r.o., Spišská Nová Ves	Kameňolom Husiná	ÁNO	ÁNO	7	ÁNO
Gemerská nerudná spoločnosť, a.s., Hnúšťa	Sklady výbušnín v podzemí	ÁNO	ÁNO	7	NIE
Okres Revúca					
Slovenské magnezitové závody, a.s. Jelšava	Sklad výbušnín v podzemí Jelšava	ÁNO	12 zamestnancov ÁNO	30	NIE
SLOVMAG a.s. Lubeník	Sklad výbušnín Lubeník	ÁNO	ÁNO	30	ÁNO

Iné

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
CHEMSTAR SLOVAKIA a.s., Bratislava	Sklad prípravkov na chemickú ochranu rastlín Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO

TravelNetCon Global, s.r.o., Lučenec	Predajňa náplní do elektronických cigariet, Rimavská Sobota	Nevyžaduje sa	ÁNO	2	ÁNO
Okres Revúca					
Herman Slovakia Distribution s.r.o., Košice	Výroba a skladovanie rezných a brúsnych kotúčov – pracovisko: sklad Mokrá Lúka	Nevyžaduje sa	ÁNO	4	ÁNO

Lekárne

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
REN-MED, spol. s r.o., Rimavská Sobota	Lekáreň Jazmín, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
Lekáreň URTICA, Veľký Blh	Lekáreň URTICA, Veľký Blh	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Dr. Max 46 s.r.o., Košice	Verejná lekáreň Dr. Max v OD Kaufland, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Dr. Max 22 s.r.o., Košice	Verejná lekáreň Dr. Max, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
REDMOON, s.r.o., Košice	Lekáreň Dr. Max, Hnúšťa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Dr. Max 42 s.r.o., Košice	Verejná lekáreň Dr. Max v Hypermarkete TESCO, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
SALVATOR lekáreň s.r.o., Rimavská Sobota	Lekáreň SALVATOR, Rimavská Sobota	ÁNO	2 zamestnanci ÁNO	0	ÁNO
Lekáreň MÉDIA Mgr. Katarína Kalinová, Rimavská Sobota	Lekáreň MÉDIA, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Lekáreň AESCULAP Mgr. Petr Niklíček, Jesenské	Lekáreň AESCULAP, Jesenské	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
VERAPHARM, s.r.o., Hnúšťa	Lekáreň VERAPHARM, Hnúšťa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
PhMr. Zuzana Krahulíková, Hnúšťa	Lekáreň KLENOVEC, Klenovec	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Mgr. Jana Stachá, Rimavská Sobota	Lekáreň ISIS, Rimavská Seč	ÁNO	ÁNO	0	ÁNO
Mgr. Zlata Sucháčová, Rimavská Sobota	Lekáreň U Leva, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
PharmDr. Jana Strinková, Revúca	Lekáreň TISOVEC, Tisovec	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Lekáreň RIMAVA s.r.o., Rimavská Sobota	Lekáreň RIMAVA, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	4	ÁNO
PharmDr. Viera Albertová, Jesenské	Lekáreň POLIANKA, Jesenské	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
PHARMINVEST spol. s r.o., Topoľčany	Lekáreň KAMILKA, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
SPRINGTIME, s.r.o., Hajnáčka	Lekáreň MYRTUS, Hajnáčka	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
PharmDr. Jozef Baliga, Rimavská Sobota	Lekáreň ARNICA Ožďany	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
MAGMED, s.r.o., Jesenské	Lekáreň MARFARM, Hostice	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Miraxis s.r.o. Rimavská Sobota	Lekáreň ZÁPAD, Rimavská Sobota	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Mgr. Michaela Valčková, Tornaľa	Lekáreň LENARTOVCE, Lenartovce	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Medic Hnúšťa, s.r.o., Banská Bystrica	Lekáreň na námestí, Hnúšťa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Okres Revúca					
Dr. Max 37 s.r.o., Košice	Lekáreň Dr. Max, Revúca	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
SD14 s.r.o., Bratislava	Lekáreň Dr. Max, Tornaľa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
PHARMACY-JL spol. s r.o., Prešov	Lekáreň JELŠAVA, Jelšava	ÁNO	ÁNO	0	NIE
Mgr. Zoltán Antal, Tornaľa	Lekáreň AZAELA, Tornaľa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
LIANELA, s.r.o.,	Lekáreň LIANELA, Revúca	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO

Revúca					
Ochrana zdravia s.r.o., Tornaľa	Lekáreň, Tornaľa	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
CANNABIS, s.r.o., Revúca	Lekáreň Cannabis, Revúca	ÁNO	ÁNO	2	ÁNO
Bluepharm s.r.o. Revúca, Revúca	Verejná lekáreň, Lubeník	ÁNO	ÁNO	1	ÁNO
Nemocnica s poliklinikou, n.o. Revúca, Revúca	Verejná lekáreň, Revúca	ÁNO	ÁNO	1	NIE

Prevádzky s využitím toxických látok v technologickom procese ako chladiace médium:

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti (platnosť)	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
Technické služby mesta Rimavská Sobota	Zimný štadión Rimavská Sobota	Nevyžaduje sa	Nezistené	Nezistené	NIE
Gemermilk rs, s.r.o., Rimavská Sobota	Výroba, skladovanie mlieka a mliečnych výrobkov; Výroba a skladovanie sušených mliečnych výrobkov	Nevyžaduje sa	Nezistené	Nezistené	NIE
Tauris, a.s., Rimavská Sobota	Výroba a distribúcia mäsových výrobkov	Nevyžaduje sa	ÁNO 4 zamestnanci	4	ÁNO

Prevádzky s využitím toxických alebo veľmi toxických látok a zmesí pri DDD činnosti:

Subjekt	Prevádzka, resp. pracovisko	Rozhodnutie § 13 ods. 4, písm.i)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti (platnosť)	Počet expon. zamestn.	ŠZD k 31.12. 2015
Okres Rimavská Sobota					
MVDr. Tomáš Éli, Jesenské	Sklad chemických prípravkov, Hodejovec	ÁNO	ÁNO	1	NIE
Miroslav Ealík – RATUS, Rimavská Sobota	Sklad, Rimavská Sobota	Nevyžaduje sa	Nezistené	Nezistené	NIE

V okrese Rimavská Sobota: V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal k 31.12.2015 rozhodnutie z dôvodu zmeny prevádzkovateľa pre Svet zdravia, a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota, za súčasného schválenia prevádzkového poriadku.

V spolupráci s oddelením epidemiológie boli vydané rozhodnutia – z dôvodu zmeny právnej subjektivity pre: SPRINGTIME, s.r.o., Hajnáčka, za súčasného schválenia prevádzkového poriadku, Miraxis s.r.o., Rimavská Sobota, za súčasného schválenia prevádzkového poriadku, Alpha Medical, s.r.o. Martin – Laboratórium klinickej biochémie a hematológie vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote, za súčasného schválenia prevádzkového poriadku.

V okrese Revúca nebolo vydané rozhodnutie.

V okrese Rimavská Sobota boli schválené prevádzkové poriadky pre: TravelNetCon Global, s.r.o., Lučenec – Predajňa náplní do elektronických cigariet Rimavská Sobota (presťahovanie predajne), SELAB s.r.o., Prešov – Laboratórium klinickej biochémie a hematológie Hnúšť'a (zmena sídla spoločnosti), MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota – akreditované laboratórium – schválenie zmeny prevádzkového poriadku, DETOX s.r.o., Banská Bystrica, prevádzka Rimavská Sobota – 2 x schválenie zmeny prevádzkového poriadku.

V okrese Revúca nebolo vydané rozhodnutie.

K 31.12.2015 evidujeme 57 prevádzok a 2 subjekty vykonávajúce DDD činnosť, v ktorých sa manipuluje s veľmi toxickými látkami a zmesami alebo toxickými látkami a zmesami, čo znamená, že v počte evidovaných prevádzok došlo k navýšeniu prevádzok o 2. Z celkového počtu 59 prevádzok sa 45 nachádza v okrese Rimavská Sobota a 14 v okrese Revúca. V prevažnej miere sa jedná o prevádzky lekární (32) a laboratórií (11), 5 prevádzok

manipulujúcich s výbušninami, zdravotnícke zariadenia (3), ďalej o prevádzky s využitím toxických látok a zmesí alebo veľmi toxických látok a zmesí v technologickom procese (3), 1 sklad prípravkov na chemickú ochranu rastlín, 1 prevádzka predajne náplní do elektronických cigariet a 1 prevádzka výroby a skladovania rezných a brúsnych kotúčov. Subjekty (2) vykonávajúce DDD činnosť sa nachádzajú v okrese Rimavská Sobota.

V porovnaní s rokom 2014 došlo k 31.12.2015 k nasledovným zmenám:

Okres Rimavská Sobota:

V prevádzke Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota došlo k zmene prevádzkovateľa. Novým prevádzkovateľom je Svet zdravia, a.s., Bratislava, ktorý naďalej prevádzkuje oddelenie centrálnej sterilizácie a do evidencie pribudlo pracovisko Lôžkového oddelenia klinickej onkológie a radiačnej onkológie, špecializovaná ambulancia klinickej onkológie, na ktorom sa v rámci terapie používajú veľmi toxické látky a zmesi – aktualizácia posudkov o riziku a zmena klasifikácie. Pracoviská laboratórií klinickej biochémie a hematológie vo Všeobecnej nemocnici sú prevádzkované spoločnosťou Alpha medical s.r.o. Martin – jedná sa o nový subjekt.

V jestvujúcej prevádzke laboratória klinickej biochémie a hematológie v Hnúšti bola riešená zmena sídla prevádzkovateľa (SELAB s.r.o., Prešov, prevádzka Hnúšť'a). Prevádzka je vedená v evidencii prevádzok ako zdravotnícke zariadenie (doteraz bola vedená spolu s prevádzkami laboratórií).

V 2 prípadoch sa jednalo o zmenu právnej subjektivity prevádzky lekárne (Miraxis s.r.o. Rimavská Sobota, SPRINGTIME, s.r.o., Hajnáčka).

V 1 prípade bola prevádzka predajne elektronických cigariet prest'ahovaná do iných priestorov (TravelNetCon Global, s.r.o., Lučenec, prevádzka Rimavská Sobota).

V okrese Rimavská Sobota pribudla do evidencie 1 prevádzka, ktorá na pracovisku laboratórií začala v priebehu roka 2015 používať látky a zmesi klasifikované ako toxické a veľmi toxické (uvedené do prevádzky koncom roka 2014 – SLZ NOVA a.s., Hnúšť'a).

Okres Revúca:

Pribudla 1 prevádzka s použitím toxických látok a zmesí vo výrobe v prevádzke Výroba a skladovania rezných a brúsnych kotúčov, ktorá bola uvedená do skúšobnej prevádzky (Herman Slovakia Distribution s.r.o., Košice, prevádzka Mokr'á Lúka).

V rámci výkonu ŠZD v prevádzkach, na ktorých sa používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi sa aktualizuje počet zamestnancov, ktorí sú týmto látkam exponovaní. Trend vývoja v evidovaných prevádzkach, vrátane subjektov vykonávajúcich DDD činnosť, ktoré používajú veľmi toxické alebo toxické látky a zmesi a počtu exponovaných osôb v sledovaných rokoch:

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet evidovaných prevádzok	31	36	53	53	52	52	48	54	57	59
Počet exponovaných osôb	*	*	*	116	128	125	107	187	187	187

* nesledované obdobie (údaje nie sú k dispozícii)

Výkonom ŠZD bolo zistené, že zamestnanci sú v rámci školení informovaní o vlastnostiach nebezpečných chemických látok a zmesí, s ktorými prichádzajú do kontaktu pri výkone svojej činnosti, resp. ktorým sú exponovaní. Uvedené školenia sa týkajú aj obsahu KBÚ. Zamestnanci majú prístup ku KBÚ, tieto sú buď vyvesené na viditeľnom mieste na danom pracovisku, alebo sú k dispozícii u vedúceho pracoviska.

Informácie týkajúce sa expozičných scenárov a o stanovených DNEL a DMEL boli v KBÚ, ktoré boli k dispozícii zamestnávateľom, uvedené len výnimočne.

Register odborne spôsobilých osôb vedie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote k dnešnému dňu nebol doručený aktualizovaný zoznam vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti.

Register odborne spôsobilých osôb vedie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Pre zamestnancov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nevidujeme vydané osvedčenie o odbornej spôsobilosti v priebehu roka 2015 na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca k 31.12.2015 nebolo.

Poradenstvo a konzultácie boli poskytované v rámci výkonu ŠZD a priebežne na oddelení PPLaT.

Kontrolné listy počas výkonu ŠZD boli distribuované v počte 3 u 1 subjektu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- výkon ŠZD na pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, látkami poškodzujúcimi reprodukciu a látkami narúšajúcimi endokrinný systém (ďalej vybrané faktory)
- vedenie evidencie o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri expozícii vybraným faktorom práce
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.
- vedenie údajov o počte pracovísk, kde sa pracuje s vybranými faktormi
- vedenie evidencie podľa druhu vybraných podnikov faktorov

- vedenie údajov o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce/rizikové práce s expozíciou vybraným faktorom
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov,
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD

AZBEST:

- výkon ŠZD pri práci s azbestom
- vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z.
- schvaľovanie prevádzkových poriadkov a ich zmien podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. – azbest
- vedenie údajov o vykonaných búracích prácach, počtoch exponovaných zamestnancov a množstvách odstráneného materiálu zo stavieb
- vedenie údajov o oznámeniach o výkone činností a ukončení prác s expozíciou zamestnancov azbestu
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov,
- zabezpečiť dosahovanie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov vybraným faktorom
- používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD.

Odpočet plnenia:

Z celkového počtu evidovaných prevádzok 57, kde sa používajú karcinogény a mutagény, bol vykonaný ŠZD v 53 prevádzkach, čo predstavuje 93% skontrolovaných prevádzok z celkového počtu prevádzok.

Zo 41 evidovaných prevádzok, na ktorých sa používajú látky poškodzujúce reprodukciu, bol ŠZD vykonaný v 39 prevádzkach.

Evidencia o vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri expozícii vybraným faktorom práce sa vedie v rámci dokumentácie k dozorovaným prevádzkam a programovom systéme ASTR.

Oddelenie PPLaT vydalo v priebehu roka - 6 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z..

Jednalo sa o: čerpaciu stanicu Miroslav Kaličiak, Točnica, v ktorej došlo v priebehu 1. polroka aj k zmene názvu prevádzkovateľa na FORTIS MK s.r.o. Točnica – 2 rozhodnutia, prečerpávaciu stanicu TRANSPETROL, a.s. Bratislava, SLOVMAG, a.s. Lubeník – uhlíkatá linka (po ukončení skúšobnej prevádzky rozhodnutie o uvedení priestorov do prevádzky), SMZ, a.s. Jelšava – výrobná priemyselných trhavín a Svet zdravia, a.s. Bratislava – Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota.

V spolupráci s oddelením epidemiológie boli vydané 4 rozhodnutia: pre dve lekárne – 2 rozhodnutia, u ktorých došlo k zmene právnej subjektivity, rozhodnutie pre onkologickú ambulanciu AVIMED, s.r.o. Čerenčany - pre zmenu sídla a adresy prevádzkovania a 1 rozhodnutie pre laboratórium klinickej biochémie a hematológie v Rimavskej Sobote pre spoločnosť Alpha medical, s.r.o. Martin.

V priebehu roka bolo vydaných 9 rozhodnutí na schválenie prevádzkových poriadkov a ich zmien. Z uvedeného počtu bolo 6 rozhodnutí vydaných aj podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. pre: prevádzkovateľa čerpacej stanice Miroslav Kaličiak, Točnica,

prevádzkovateľa čerpacej stanice FORTIS MK s.r.o. Točnica, prečerpávaciu stanicu TRANSPETROL, a.s. Bratislava, SLOVMAG, a.s. Lubeník – uhlíkatá linka, SMZ, a.s. Jelšava – výrobná priemyselných trhavín, Svet zdravia, a.s. Bratislava – nemocnica v Rimavskej Sobote.

Tri rozhodnutia boli vydané len podľa § 13 ods. 4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z. pre Mikrolab s.r.o. Rimavská Sobota – zmena prevádzkového poriadku z dôvodu zmien v používaní chemických látok v rámci laboratórnych analýz, 2 x pre Detox s.r.o. Banská Bystrica – závod Rimavská Sobota.

V spolupráci s oddelením epidemiológie boli vydané 4 rozhodnutia pre: 2 lekárne – zmena právnej subjektivity, laboratórium Alpha medical, s.r.o. Martin, onkologickú ambulanciu AVIMED, s.r.o. Čerenčany.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 57 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V porovnaní s rokom 2014 nedošlo k zmene počtu prevádzok. Prehľad evidovaných prevádzok je v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka – evidencia prevádzok s expozíciou zamestnancov karcinogénom, mutagénom.

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * podľa NV SR č. 83/2015 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy		Výkon ŠZD k 31.12.2015
OKRES RIMAVSKÁ SOBOTA					
Svet zdravia, a.s. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota					
operačné sály	formaldehyd	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 19	9	nie
			gynekológia 16	9	nie
oddelenie centrálnej sterilizácie			5	4	áno
oddelenie radiačnej onkológie	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	18	16	áno
AVIMED, s.r.o. Čerenčany					
onkologická ambulancia	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	4	3	áno
Alpha medical, s.r.o. Martin					
laboratórium klinickej biochémie a hematológie	laboratórne diagnostiká	2 - K	10	10	áno
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec					
laboratórium	fenoltaleín	1B -K	2	2	áno
	o-toluidín	1B - K			
OSBD R. Sobota					
výmena kanaliz. potrubí -	azbest	1A-K	7	0	nie
AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad					
Odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb	azbest	1A-K	5	0	áno
Detox, spol. s r.o., prevádzka R. Sobota, spracovanie a likvidácia odpadu					
Prevádzka spoločnosti, laboratórium	azbest	1A	11	2	áno
	PAU (ropné produkty)	2 -K			
	dvojjchróman draselný	1B – K 1B - M			
	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC			
	bromičnan draselný	2 - K			
	benzén	1 - K			
Mikrolab s.r.o. R.Sobota					
laboratórium	chloroform	2 - K	3	3	áno

	bromičnan draselný – titrisol	2 - K			
	dvojjchroman draselný	1B - K 1B - M			
	fenolftaleín	1B - K 2 - M			
	hydrazínium sulfát-síran hydrazínia	1B - K			
	chlorid kobaltnatý	1B - K			
	chróman draselný	1B - K 1B - M			
	tioacetamid	1B			
	formaldehyd	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC			
	síran kobaltnatý	1B - K 2 - M			
	tetrachlóetylén	2 - K			
	cykloheximid	2 - M			
Fortis MK s.r.o. TOČNICA					
čerpacia stanica	benzín	2 - K	4	1	áno
	nafta	2.			
TRANSPETROL, a.s. Bratislava					
prečerpávacia stanica	ropa	3 - K	2	0	áno
	nafta				
	benzín	2 - K			
Rímadrev, spol. s r.o. Rínavská Baňa, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1A - K	14	1	áno
BB-Tools, s.r.o., R.Sobota, stolárska dielňa		1A - K	3	0	áno
Prega, spol. s r.o. Klenovec, drevovýroba		1A - K	5	0	áno
KŠK WOOD SLOVAKIA s.r.o. Veľké Teriakovce		1A - K	12	0	nie
Vindevie, s.r.o., R. Sobota, výrobná vlna					
laboratórium	fenolftaleín	1B - K 2 - M	1	1	áno
SLZ NOVA, a.s. Hnúšťa					
laboratórium	hydrazínium sulfát	1B - K	2	1	áno
	dvojjchroman draselný	1B - K 1B - M			
	síran kobaltnatý	1B - K 2 - M			
	fenolftaleín	1B 2 - M			
OKRES REVÚCA					
SMZ, a.s. Jelšava					
olejové hospodárstvo + DON	PAU (ťažký vykurovací olej)	2- K	0	0	áno
baňa	PAU (dieselové exhaláty)	2- K	114	0	
výrobná priemyselných trhavín	nafta	2 - K	4	0	áno
	DAP-K	2 - K			
SLOVMAG, a.s. Lubeník					
Linka MgO-C	PAU (carbores)	2 - K	10	0	áno
	novokol, borofen (formaldehyd, fenolformaldehydová živica)	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC			
ORALEX-Oravcová, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1A - K	4	1	áno

GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh		1A - K	4	1	áno
Hacsi Alexander, Tornaľa		1A - K	1	0	áno
Drevoholding s.r.o. Revúca, drevovýroba		1A - K	5	0	áno
DAILY PALIVÁ s.r.o. Tornaľa		1A - K	3	0	áno
Tomáš Ráčzko, Tornaľa, výroba palivového dreva		1A - K	4	0	áno
Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové – prevádzka Tornaľa					
laboratórium	fenolftaleín	1B	1	1	áno
REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s r.o., Revúca - výroba podlahových krytín					
Chemická úpravná vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne	fenolftaleín	1B - K 2 - M	2	2	áno
	chloroform	2 - K			
	dvojjchróman draselný	1B - K 1B - M			
ASTANA, s.r.o. Poprad					
odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb	azbest	1A - K	3	0	nie

*
kat. 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí
Kat. 1B - pravdepodobný karcinogén
kat. 2. - podozrivý karcinogén
proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity
K - karcinogén
M - mutagén
 ** *N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná*
 DON *Denné olejové nádrže*

Organizácia	Chemický karcinogén	Počet exponovaných celkom	Výkon ŠZD k 31.12.2015	
Lekárne v počte 30	okres R. Sobota 21 / Revúca 9	látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte	41	29

Oddelenie PPLaT eviduje 41 prevádzok, v ktorých zamestnanci manipulujú s látkami poškodzujúcimi reprodukciu. Jedná sa o prevádzky:

- 30 prevádzok lekární,
- Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec,
- Detox, spol. s r.o., prevádzka Rimavská Sobota,
- Mikrolab s.r.o. Rimavská Sobota,
- Vindevie, s.r.o. Rimavská Sobota,
- SLZ NOVA, a.s. Hnúšť'a,
- Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové,
- Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o. Revúca,
- SMZ, a.s. Jelšava,
- SLOVMAG, a.s. Lubeník,
- Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšť'a,
- Calmit spol. s r.o. Bratislava, závod Tisovec.

V okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme nasledovné druhy karcinogénov a mutagénov:

- chemický karcinogén formaldehyd, fenolformaldehydová živica používaná pri výrobe stavív (z formaldehydu),

- práca s cytostatikami,
- prach z tvrdého dreva (dub, buk),
- PAU obsiahnuté v ťažkom vykurovacom oleji, v ropných produktoch, v dieselových exhalátoch, nafta a carbores,
- chemický karcinogén azbest,
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekárni,
- v rámci laboratórnych chemikálií dvojchróman draselný, síran kobaltnatý, bromičnan draselný-titrisol, benzén, fenolftaleín, hydrazínium sulfát-síran hydrazínia, chlorid kobaltnatý, n-hexán, chróman draselný, tetrachlóretylén, cykloheximid, chloroform.

Oddelenie PPLaT eviduje 41 prevádzok, v ktorých zamestnanci manipulujú s látkami poškodzujúcimi reprodukciu:

Jedná sa o látky, resp. zmesi dusičnan olovnatý, fenolftaleín, hydrazínium sulfát-síran hydrazínia, Fischerovo činidlo B, síran kobaltnatý, chlorid kobaltnatý, tetraboritan sodný, toluén, chloroform, kyselina boritá, cykloheximid, dvojchróman draselný, petroléter používané **v rámci laboratórnych chemikálií** v spoločnostiach: Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec, Detox, spol. s r.o., prevádzka Rimavská Sobota, Mikrolab s.r.o. Rimavská Sobota, Vindevie, s.r.o. Rimavská Sobota, SLZ NOVA, a.s. Hnúšťa, Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové, Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o. Revúca:

Látky dvojchróman draselný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý, tiomočovina roztok obsiahnuté **v reagenčnom aparáte lekárni**

Trhaviny - elektrická rozbuška (DEM-S, PENTRIT, HEXOGÉN, DEP-S) v spoločnostiach SMZ, a.s. Jelšava, SLOVMAG, a.s. Lubeník, Gemerská nerudná spoločnosť, a.s. Hnúšťa, Calmit spol. s r.o. Bratislava, závod Tisovec, **sypká banská skalná trhavina DAP-K** v spoločnostiach SMZ, a.s. Jelšava a SLOVMAG, a.s. Lubeník.

Na pracoviskách evidujeme celkom 339 zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, čo predstavuje pokles v porovnaní s minulým rokom celkom o 19 zamestnancov. Rozdiel zamestnancov súvisí so zrušením niektorých prevádzok a zmenou počtu zamestnancov v niektorých prevádzkach evidovaných v roku 2014.

Z celkového počtu evidovaných subjektov sú rizikové pracoviská - faktor chemické karcinogénny vyhlásené v spoločnostiach a u fyzických osôb – živnostníkov, ktoré zamestnávajú aj ďalšie osoby:

- Svet zdravia, a.s. Bratislava – Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota,
- Hacs Alexander, Tornaľa,
- Gemstav, spol. s r.o. Revúca,
- ORALEX – Oravcová Revúca.

Spolu na rizikových pracoviskách – faktor chemický karcinogén pracuje 32 zamestnancov.

Údaje o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi v počte pracovísk a počte zamestnancov:

V tabuľke pribudla:

- čerpacia stanica - FORTIS MK s.r.o. Točnica v okrese Rimavská Sobota,
- prečerpávací stanica - Transpetrol, a.s. Bratislava v Rimavskej Sobote,
- laboratórium klinickej biochémie a hematológie Alpha medical, s.r.o. Martin – v Rimavskej Sobote

(jedná sa o laboratórium nemocnice, ktoré zmenilo prevádzkovateľa),

- Svet zdravia, a.s. Bratislava – Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota - v Rimavskej Sobote (zmena prevádzkovateľa nemocnice),
- a 2 spoločnosti na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb (ASTANA, s.r.o. Poprad a AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad) – 1 stavba v okrese Rimavská Sobota a jedna v okrese Revúca.

Z tabuľky boli vyradené:

- 4 firmy zaoberajúce sa likvidáciou azbestocementových materiálov zo stavieb (KOVOMAT SLOVAKIA s.r.o. Žilina, BTB, s.r.o. Nové Zámky, Dekrét Peter Brezno, Alexander Jakub SKLOTES Biskupice) – 3 v okrese Revúca a 1 v okrese Rimavská Sobota,
- Austin Powder Slovakia, s.r.o. Bratislava, prevádzka Jelšava výrobná priemyselných trhavín (výrobu prevzala spoločnosť SMZ, a.s. Jelšava - už doteraz evidovaný subjekt- iné prevádzky) – okres Revúca,
- a Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava – Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota – v Rimavskej Sobote.

V okrese Rimavská Sobota spolu evidujeme 37 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V okrese došlo k zmenám v počte prevádzok oproti roku 2014 – celkom nárast o 3. V okrese Revúca evidujeme 20 prevádzok čo predstavuje v porovnaní s minulým rokom pokles o 3.

Na týchto pracoviskách pracuje celkom 339 zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci (pokles v porovnaní s minulým rokom celkom o 19).

Zamestnanci sú zamestnávateľmi informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

V roku 2015 neboli rozdane kontrolné listy informovanosti.

AZBEST:

V priebehu roka 2015 bol ŠZD vykonaný počas demontáže strešnej krytiny z rodinného domu, hospodárskej budovy a garáže v Ružovej osade pri Ožďanoch. Likvidáciu azbestocementového materiálu vykonala spoločnosť AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal 8 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Pre firmu OSBD Rimavská Sobota bolo vydaných 6 rozhodnutí, 1 rozhodnutie pre spoločnosť ASTANA, s.r.o. Poprad a 1 rozhodnutie pre spoločnosť AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad.

Pri vydávaní rozhodnutí (celkom 8) podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. boli zároveň schválené prevádzkové poriadky a posudky o riziku z expozície zamestnancov chemickým faktorom pri práci, ktoré boli vypracované v súlade s náležitosťami uvedenými v § 41 ods. 14 zákona č. 355/2007 Z.z..

Firma OSBD Rimavská Sobota vykonáva opakovane výmenu kanalizačných potrubí v bytových domoch.

V priebehu roka vykonala v 4 prípadoch odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestocementových materiálov, v 1 prípade demontáž azbestocementovej strešnej krytiny na hospodárskej budove v Neporadzi a v 1 prípade odstránenie azbestocementovej izolácie zo šácht elektrických rozvodov zo stavby TR 400/110 kV v Rimavskej Sobote. Počas búracích prác boli exponovaní 7 zamestnanci firmy OSBD. Celkovo sa odstránilo 21350 kg azbestocementového materiálu zo stavieb.

V mesiaci apríl vykonala firma ASTANA, s.r.o. Poprad odstránenie azbestocementových tabúl umiestnených v exteriéri na ocelevej konštrukcii – energomoste v areáli spoločnosti

UNICORN-ESK, s.r.o. Tornaľa. Celkovo boli exponovaní 3 zamestnanci. Množstvo zlikvidovaných azbestocementových tabúľ bolo 800 kg.

Spoločnosť AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad vykonala demontáž strešnej krytiny z rodinného domu, hospodárskej budovy a garáže v Ružovej osade. Celkovo bolo exponovaných 5 zamestnancov. Celkovo sa zlikvidovalo 10 ton materiálu.

V priebehu roka bolo zaslaných na RÚVZ Rimavská Sobota 13 oznámení o výkone činností (11 firmou OSBD, 1 firmou ASTANA, s.r.o. Poprad a 1 firmou AZ-GROUP spol. s r.o. Poprad) a 1 oznámenie o ukončení prác (ASTANA, s.r.o. Poprad).

Na oddelení PPLaT evidujeme 2 firmy s pôsobnosťou v našom regióne s oprávnením na odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb – OSBD Rimavská Sobota a Alexander Lörincz – RENOSTAV Gemerská Ves (v roku 2014, 2015 nevykonali likvidáciu azbestocementového materiálu, preto v tabuľke nie je uvádzaný). Naďalej evidujeme prevádzku, ktorá sa zaoberá likvidáciou nebezpečného odpadu - azbestocementového materiálu vzniknutého jeho odstraňovaním zo stavieb – Detox, spol. s r.o. Banská Bystrica, prevádzka Rimavská Sobota.

Tabuľka uvádza počet rozhodnutí vydaných na likvidáciu rôzneho druhu azbestocementového materiálu v období 2011-2015:

Rok	Byty	Strechy	Iné	Spolu
2011	4	3	1	8
2012	7	0	0	7
2013	5	3	2	10
2014	2	6	0	8
2015	4	2	2	8

Zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom sa dosahuje prostredníctvom konzultácií resp. poradenstva v rámci výkonu ŠZD u jednotlivých subjektov.

Kontrolné listy informovanosti boli rozdane v počte 5 ks.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
- vedenie evidencie prešetrovaných prípadov podľa organizácií, profesií
- sledovanie trendu vývoja
- vedenie evidencie a prehľad priznaných CHzP – položka 29 – trend vývoja
- vyhlasovanie rizikových prác pre faktor DNJZ

- sledovanie profesií, u ktorých sa opakujú CHzP - faktor DNJZ
- zasielanie kópií prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ na ÚVZ SR
- prevencia vzniku ochorení z DNJZ

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote prešetroval 32 suspektných chorôb z povolania (z toho 4 v okrese Rimavská Sobota). Zo 32 šetrení bolo 26 s položkou 29, z toho 3 v okrese Rimavská Sobota.

Evidencia sa vedie v zošite na oddelení PPLaT a v programovom systéme ASTR. Prehľad prešetrených prípadov:

v závode SLOVMAG, a.s. Lubeník:

- pomocný lamač, lamač, výhybkár – ťažba a banská doprava
- lisiar-údržbár – 3x
- pomocný narážac, pomocný lamač, výhybkár a triedič - ťažba a banská doprava
- obrábač kovov – špecialista
- vodič ÚŤS
- laborant v prevádzkovom laboratóriu
- expedien+vodič vysokozdvížného vozíka
- banksý zámočník
- lamač a obsluha vrtných súprav a výhybkár
- strojník ťažného stroja

v závode SMZ, a.s. Jelšava:

- pomocný lamač, strojník
- murár
- strojník zariadení na úpravu nerudných surovín – 2x
- pomocný pracovník na povrchu bankských prevádzok
- baník-strojník
- murár ohňovzdorného muriva
- lamač

Revúcke koberce syntetické, s.r.o. Revúca:

- robotník v textilnej výrobe

STEFE THS s.r.o Revúca:

- údržbár – strojný údržbár a zvárač

živnostník v ťažbe dreva Rákoš

- pilčík

PhDr. Renáta Molnárová Rimavská Sobota – pracovisko Hnúšť'a

- kuchárka

Botex spol. s.r.o. Klenovec – pracovisko Rimavská Sobota

- zvrškár obuvi

INTOCAS Slovakia a.s. Košice – prevádzka Hnúšť'a-Hačava

- robotník, obsluha strojného zariadenia rotačnej pece

Prehľad počtu prešetrených prípadov za obdobie posledných 10 rokov uvádza nasledovná tabuľka:

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet prešetrených prípadov	13	50	37	39	34	20	23	22	20	26

V roku 2015 bolo priznaných 9 CHzP s položkou 29 v nasledovných závodoch a profesiách:

- **SMZ – Služby, a.s. Jelšava** - šička,
- **SMZ, a.s. Jelšava** - strojník zariadení na úpravu nerudných surovín (LEX-ŠP) – ochorenie dolných končatín s diagnózou M 17.1 (Iná primárna gonartróza kolenného kĺbu),
- **SLOVMAG, a.s. Lubeník** - triedička suroviny,
- lisiar – údržbár 3x,
- laborant v prevádzkovom laboratóriu,
- expedien+vodič vysokozdvížneho vozíka,
- **Botex spol. s.r.o. Klenovec** – pracovisko Rimavská Sobota - zvrškár obuvi.

Porovnanie počtu priznaných profesionálnych ochorení za posledných 10 rokov uvádza nasledovná tabuľka:

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet priznaných chorôb z povolania	10	7	15	11	9	6	4	2	2	9

Dňa 20.4.2015 boli spoločnosti SLOVMAG a.s. Lubeník určené rizikové práce pre faktor fyzická záťaž z vlastného podnetu na základe opakujúcich sa profesionálnych ochorení vo vybraných profesiách na Tehlovej a Banskej prevádzke v nasledovnom rozsahu:

Pracovisko	Profesia	Rizikový faktor	Katégoria
TEHLOVÁ PREVÁDZKA			
Lisovňa	lisiar	fyzická záťaž	3
	lisiar - údržbár		
	robotník vo výrobe bázických stavív		
BANSKÁ PREVÁDZKA			
Drviareň	triedička	fyzická záťaž	3
Ťažba a banská doprava	obsluha vrtných súprav		
Ťažba a banská doprava	lamač	fyzická záťaž	4
	pomocný lamač		
	lamač PPS pomocný lamač PPS		
XI. obzor	lamač PPS pomocný lamač PPS		

Dňa 30.10.2015 bolo na základe žiadosti spoločnosti vydané rozhodnutie o zaradení prác do kategórie 3 a 4 pre faktor fyzická záťaž, ktorým boli vykonané zmeny v zaradení zamestnancov do kategórií podľa rozhodnutia z apríla 2015. Do kategórií 3 a 4 boli zaradení zamestnanci manipulujúci s bremenami, u ktorých dochádza k prekročovaniu smerných hmotnostných hodnôt – maximálnych celozmenových hmotností bremien určených NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami (ďalej len NV SR č. 281/2006 Z.z.), a zamestnanci profesií u ktorých sa opakujú profesionálne ochorenia horných končatín v nasledovnom rozsahu:

Pracovisko	Profesia	Rizikový faktor	Katégoria
TEHLOVÁ PREVÁDZKA			
Lisovňa	lisiar - ručný formár	fyzická záťaž	4
	lisiar		3
	lisiar - údržbár		
	robotník vo výrobe bázických stavív		
Tunelové pece	brusič tehál prevádzkový zámočník - špecialista		

	triedič tehál		
BANSKÁ PREVÁDZKA			
Drviareň	triedička	fyzická záťaž	3
	obsluha vrtných súprav		
Ťažba a banská doprava	lamač	fyzická záťaž	4
	pomocný lamač		
	lamač PPS pomocný lamač PPS		

Dôvodom pre zmenu zaradenia prác do kategórií pre faktor fyzická záťaž bolo podanie návrhu spoločnosti na vydanie rozhodnutia na zaradenie zamestnancov vykonávajúcich ručnú manipuláciu s bremenami, pri ktorej dochádza k prekračovaniu smerných hmotnostných hodnôt - maximálnych celozmenových hmotností bremien určených nariadením vlády SR č. 281/2006 Z.z. na pracoviskách Tehlovej prevádzky – lisovňa a tunelové pece. Pri zaradení zamestnancov do kategórií orgán verejného zdravotníctva postupoval v súlade so stanoviskom Úradu verejného zdravotníctva SR č. OPPL/6223/24878/2015 zo dňa 22.9.2015, ktoré sa týkalo udelenia výnimky pri ručnej manipulácii s bremenami. V stanovisku sa konštatuje istá nekonzistentnosť ustanovení NV SR č. 281/2006 Z.z., ktoré ustanovuje, že hmotnosť manipulovaných bremien nesmie byť za žiadnych okolností prekročená, avšak zároveň ukladá zamestnávateľovi vykonávať opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov tak, aby sa vylúčilo alebo znížilo riziko poškodenia zdravia, čo implicitne predpokladá aj existujúcu možnosť prekročenia stanovených limitov. Zaradením zamestnancov do kategórií prác 3a 4 sa plní požiadavka NV SR č. 281/2006 Z.z. vykonať opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov a toto zaradenie je možné považovať za formu výnimky z požiadavky nariadenia vlády neprekračovať maximálne hmotnosti bremien a maximálne celozmenové hmotnosti za zmenu určené pre mužov a ženy rôznych vekových kategórií v základnej polohe postojačky a pri priaznivých a nepriaznivých podmienkach. Maximálna celozmenová hmotnosť zmanipulovaných bremien je podľa NV SR č. 281/2006 Z.z. 10 ton. Orgán verejného zdravotníctva zároveň zamestnávateľa zaviazal neprekračovať 10 ton celkom zmanipulovaných bremien, ani v prípade, že sa jedná o prácu zaradenú do kategórií 3 a 4. Ostatné profesie boli do riziká zaradené na základe zmien zdravotného stavu zamestnancov.

Najčastejšie priznávané sú profesionálne ochorenia u zamestnancov v podzemí a v nadväzujúcich povrchových pracoviskách závodov zameraných na ťažbu a spracovanie nerudných surovín - magnezitu. V ostatných profesiách sú profesionálne ochorenia skôr sporadicky priznávané.

Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sa zasielali na vedomie UVZ SR. Na základe záverov celoslovenskej porady oddelení a odborov PPLaT sa upustilo od ich zasielania.

V súvislosti s hodnotením fyzickej záťaže zamestnancov pri výrobe káblových zväzkov v spoločnosti YURA ELTEC Corporation Slovakia s.r.o. so sídlom v Rimavskej Sobotě bolo realizované stretnutie s vedením a zástupcami PZS, na ktorom bolo dohodnuté pokračovanie v posudzovaní lokálnej fyzickej záťaže aj na pracovných pozíciách, ktoré doteraz hodnotené neboli a to v termíne do konca roka 2015 – tento termín bol na základe žiadosti PZS predĺžený.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Úloha sa bude plniť podľa usmernenia gestora.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné

súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (získavanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členským krajinám. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielnach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- spoluprácu s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny
- vydávanie rozhodnutí/stanovísk k zriadeniu chránených pracovísk
- vykonávať ŠZD na chránených pracoviskách, pri kontrole používať kontrolné listy, evidovať zistené nedostatky
- zisťovanie trendov vývoja
- vedenie evidencie o jestvujúcich a nových chránených pracoviskách vzhľadom na:
 - vykonávanú činnosť
 - počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou
 - druh postihnutia (skupiny)
- vykonávať poradenstvo.

Odpočet plnenia:

Pri vydávaní rozhodnutí a stanovísk sa spolupracuje s ÚPSVaR, podľa miestnej príslušnosti v okrese Rimavská Sobota alebo Revúca. V prípade nezrovnalostí, alebo akéhokoľvek problému, sú tieto ihneď riešené formou osobných alebo telefonických konzultácií priamo s kompetentným pracovníkom ÚPSVaR v Rimavskej Sobote.

Vydávanie stanovísk je konzultované s pracovníkom ÚPSVaR, ktorému bol spis FO alebo PO pridelený.

K 31.12.2015 je ÚPSVaR v našej územnej pôsobnosti spolu evidovaných 101 chránených pracovísk a dielní, ku ktorým OVZ vydával rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Z toho v okrese Rimavská Sobota 87 a v okrese Revúca 14.

V roku 2015 bolo posúdených 19 chránených pracovísk. Oddelením PPL a T bolo vydaných 19 rozhodnutí na uvedenie priestorov (chráneného pracoviska) do prevádzky. Ďalšie 2 rozhodnutia na chránené pracoviská boli vydané oddelením HŽP a Z v spolupráci s oddelením PPL a T. Spolu bolo vydaných 21 rozhodnutí.

Spolu bolo z evidovaných pracovísk skontrolovaných 60 prevádzok so štatútom chráneného pracoviska resp. chránenej dielne, kde bolo vykonaných 60 kontrol, t.j. 59%.

U všetkých novovzniknutých chránených pracovísk resp. dielní bol v roku 2015 vykonaný štátny zdravotný dozor (t.j. 21).

Dozor bol vykonaný na 39 chránených pracoviskách už prevádzkovaných. Z týchto 39 pracovísk 8 prevádzok požiadalo v roku 2015 ÚPSVaR v Rimavskej Sobote a Revúcej o zrušenie štatútu chráneného pracoviska.

Na všetkých prevádzkovaných kontrolovaných pracoviskách prácu vykonáva spolu 74 pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Z toho 3 pracovníci majú osobného asistenta. Ďalších 10 pracovníkov bolo zamestnaných na chránených pracoviskách resp. dielňach, ktoré boli v priebehu roka 2015 zrušené, alebo odovzdali štatút chránenej dielne alebo pracoviska.

Pri výkone zdravotného dozoru neboli v prevádzke dane kontrolné listy.

Pri výkone ŠZD neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

Vydané rozhodnutia pre udelenie štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ Rimavská Sobota v období 2008-2015

Rok vydania rozhodnutia	Okres Rimavská Sobota		Okres Revúca		Spolu
	PPL aT	Iné odd.	PPL aT	Iné odd.	
2008	22	-	8	-	30
2009	14	-	6	-	20
2010	24	1	13	1	39
2011	30	4	6	-	40
2012	35	1	8	1	45
2013	23	1	7	-	31
2014	11	2	4	-	17
2015	19	2	-	-	21
spolu	178	11	52	2	243

Nasledovná tabuľka uvádza prehľad počtu vydaných stanovísk v súvislosti s udelením štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ Rimavská Sobota (po vydaní rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky) v období od r. 2008 do 31.12.2015.

Stanoviská sú vydávané na žiadosť prevádzkovateľa chránenej dielne alebo pracoviska a to napr. vo veci zmeny počtu pracovníkov, možnej úpravy pracoviska, zmeny pracovného zaradenia a pod.

Rok vydania stanoviska	Počet stanovísk
2009	0
2010	1
2011	4
2012	7
2013	10
2014	4
2015	1
spolu	27

ŠZD bol zameraný na kontrolu úrovne ochrany zdravia pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou a vhodnosť pracovných priestorov vzhľadom na zdravotné postihnutie pracovníka. Posudzované priestory spĺňali požiadavky na ochranu verejného zdravia ustanovené v zákone č. 355/2007 Z.z. a vyhovujú požiadavkám uvedeným v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko a pre prevádzky boli vydané rozhodnutia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote, ktoré boli podkladom pre konanie správneho orgánu (ÚPSVaR v Rimavskej Sobote a Revúcej) vo veci priznania postavenia chráneného pracoviska.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia
	Rozhodn.	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)
Rimavská Sobota	21	1	60	60	84*	0	-	-

Prehľad o skontrolovaných pracoviskách

p.č.	Pracovisko	umiestnenie	Poč.prac.	činnosť
1	Mária Mišáková, RS Servis PC,IT	Polyfunkčný objekt	1	Opravnárske, práce
2	Riasam, s.r.o., Hnúšťa Agentúra DOS	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne práce
3*	Pálová Eva, RS nechtový desing	Polyfunkčný objekt	1	Pomocné práce
4	Páneková Lívia, RS Predaj chovateľských potrieb	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
5	Erika Polívková, RS Novinový stánok	Účelový objekt	1	Predaj tlačovín
6*	Pohorelská Ivana, RA Predaj Oriflame	Polyfunkčný objekt	1	Poradenstvo a predaj
7	OZ Náš Domov B.Most Kuchyňa zariadenia	Účelový objekt	3	Kuchár a pomocné práce v kuchyni
8*	Patrol&Guard s.r.o, RS Predajňa turist.tovaru	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
9	KM Deal, s.r.o.,Tisovec Administratívne práce	Časť RD	1	Účtovnícke práce
10	Vladimír Zán, Hnúšťa Masérsky salon	Polyfunkčný objekt	1 + 1 asist	Masérské práce, infrasauna
11	EDOR s.r.o. Tisovec Fyzioterapia, Hnúšťa	Polyfunkčný objekt	3	Masérské práce, teploliečba
12	Jaroslav BendaHnúšťa Železiarstvo	Polyfunkčný objekt	1	Predaj priem. tovaru
13	MÚ Hnúšťa Monitoring bezpečnosti	Účelový objekt	5	Monitorovanie prostredníctvom kamier
14	Svet zdravia a.s., RS Fyzioterapeutické oddelenie	Účelový objekt	3	Masérské služby
15	Pappová Gizela, RS Masážny salon	Polyfunkčný objekt	1	Masérské činnosti
16	OÚ Husiná údržba	Účelový objekt	1	Údržbárske činnosti
17	Lojková Miroslava, RS Predajňa textilu	Polyfunkčný objekt	3	Pracovníčka skladu, malopredaj
18	Caffé servis s.r.o., V.Pokoradz	Časť RD	1	Servis kávových automatov

	Servis			
19	Margita Pelleová, RS Kozmetický salon	Polyfunkčný objekt	1	Kozmetika, pedi-kúra,manikúra
20	ROANRO s.r.o., RS Rýchle občerstvenie	Polyfunkčný objekt	1	Príprava a predaj rýchleho občerst
21	OÚ V.Teriakovce údržba	Účelový objekt	1	Údržbárske práce
22	OÚ R.Baňa Integrované obslužné miesto	Účelový objekt	1	Administratívne činnosti
23	Mgr.Sojková M, Hnúšťa Pracovná agentúra	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne činnosti
24	RNDr.Paulenková,RS Vzdelávacie centrum	Časť bytu	1 + 1 asist	Výučba
25	Tomáš Kontra, RA Nahrávacie štúdio	Účelový objekt	1	Spracov. záznamov nahr. štúdia
26	Reifen Schwarz, s.r.o. Tornaľa Pneuservis	Účelový objekt	1	Lepenie pneumatík
27*	Šušáňová I. Tornaľa Predajňa textilu	Účelový objekt	1	Malopredaj
28	Dusza Zoltán, Tornaľa administratíva	Časť RD	1	Administratívne práce
29	Karabinošová T. RA Predajňa detského textilu	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
30	Gajdoš Ludovít, RA Masérsky salón	Polyfunkčný objekt	1	Masérske služby
31	Bobka Roman, RA Masérsky salón	Polyfunkčný objekt	1 + 1 asist	Masérske služby
32	Fabo Marian, RA Zámočnicke práce	Účelový objekt	1	Zámočnicke práce
33*	Andrea Gombaská, RA Krajčírka dielňa	Polyfunkčný objekt	2	Krajčírské práce 2x šzd
34	DSSa DD, Tornaľa Vrátnica zariadenia	Účelový objekt	3	Poskytovanie informácií
35	Marcela Kajbová, Tiso Rozličný tovar	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
36	Klára Dalaková, Tisov Kvetinárstvo+darčeky	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
37	SOŠ, Tisovec Vrátnica-informátor	Účelový objekt	1	Poskytovanie informácií
38	Agnesa Fukoová, RS kancelária	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne činnosti
39	Gemernet s.r.o.R.Seč Kontrola služieb internetu	Účelový objekt	1	Monitorovanie služieb
40	Róbert Molnár, RS Bufet	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
41	Miroslav Kubelka, RS Výroba kľúčov	Účelový objekt	1	Malopredaj
42	OÚ Jesenské Informačné centrum	Účelový objekt	1	Poskytovanie informácií
43	Annama Liptáková,RS kaderníctvo	Polyfunkčný objekt	1	
44	Godri František,RS Maser	Polyfunkčný objekt	2	Masérske služby
45	Vašaspoločnosť, RS Realitná kancelária	Účelový objekt	1	Administratívne činnosti
46*	Colorado s.r.o.,RS Predajňa Farby-laky	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
47	Dugl,s r.o. RS Riad.pracovisko SBS	Účelový objekt	3	Monitorovanie prostredníctvom kamier
48	Mesto RS monitoring bezp.mesta	Účelový objekt	5	Monitorovanie prostredníctvom kamier

49	Ing. Koloman Bodnár, RS Kancelária	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne činnosti
50*	Acanta archeology, RS Kancelária	Účelový objekt	2	Administratívne činnosti
51*	Anna Dulovičová, Tornaľa Predaj kníh	Účelový objekt	1	Malopredaj
52	Csilla Floreková Ing. RS Detské opatr. centrum	Priestory RD – po zmene účelu	1	účetníctvo
53	G Quality s.r.o., R.Sobota kancelária	Účelový objekt	2	účetníctvo
54	Ján Molnár, Revúca Predaj použitého nábytku	Účelový objekt	1	malopredaj
55	Jozef Pirek, Mojín kancelária	Priestory – po zmene účelu	1	Poradenská činnosť
56	Norbert Ruszó-Bán, R.Sobota Predajňa Farby-laky	Polyfunkčný objekt	1	Malopredaj
57	Juraj Maľko, Tisovec Oprav. dielňa	Polyfunkčný objekt	1	Oprava PC a kancelárskej techniky
58	ZŠ+MŠ T.Vrch kancelária	Polyfunkčný objekt	1	Administratívne činnosti
59	Peter Henc, R.Sobota Farby-laky	Účelová budova	1	malopredaj
60	Ing. Otto Lászlo, Chanava kancelária	Účelová budova	1	Administratívne činnosti

*prevádzkovatelia odovzdali ÚPSVaR v Rimavskej Sobote alebo v Revúcej štatút chráneného pracoviska resp. dielne.

Poradenská činnosť sa vykonáva priebežne formou konzultácií, alebo priamo pri výkone štátneho zdravotného dozoru.

V jednom prípade boli potrebné stavebné úpravy pracovných podmienok vzhľadom ku zdravotnému postihnutiu pracovníkov - pre občana na invalidnom vozíku bola upravená prístupová plocha – plošina.

V kontrolovaných prevádzkach pracovné podmienky a pracovná náplň bola prispôbená zdravotnému stavu pracovníkov. Pracovníci mali k dispozícii vyčlenené priestory, ktoré využívali na oddych počas pracovnej doby.

V jednej prevádzke bol zistený predaj výrobkov, z ktorých niektoré boli klasifikované ako NCHF. Prevádzkovateľ po upozornení na povinnosť posúdiť riziko a vypracovať prevádzkový poriadok v súlade s požiadavkami uvedenými v nariadení vlády SR č. 82/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, predložil na schválenie požadovanú dokumentáciu. Iné škodlivé faktory práce na pracoviskách neboli zistené.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber vzoriek kuchynskej soli, vrátane morskej soli a monitorovanie príjmu jódu z potravín (zistovanie druhu používanej soli u výrobcov).
- počet vzoriek: 24 (vždy 2 vzorky mesačne zo zariadenia spoločného stravovania á 500g)

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy bolo odobratých 24 vzoriek soli na stanovenie obsahu KJ a KJO₃. Správa v tabuľkovej forme bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach, pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov, ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich

zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

Anotácia

Keramické výrobky sú čiastočne legislatívne upravené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú implementované prostredníctvom Potravinového kódexu SR, avšak niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú, vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie, pod súčasnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov (ako sú napr. niektoré typy panvice, riadu, nožov). Je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber 2 vzoriek keramických výrobkov a kontrolu dokumentácie v mesiaci máj.

Odpočet plnenia:

Na zabezpečenie plnenia tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky keramických výrobkov (šálka s podšálkou – porcelán a keramická korenička), vzorky analyzoval RÚVZ so sídlom v Poprade. Podľa zaslaných výsledkov laboratórneho rozboru sú obidve vyšetřované vzorky v súlade s platnou legislatívou (v ukazovateľoch ťažké kovy).

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber a kontrolu povinného označenia vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti a pre dospelých - rôznych druhov kozmetických výrobkov v nasledovnom rozsahu:
- cielené sledovanie zamerané na regulované látky (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka, konzervačné látky), mikrobiológiu (okrem ústnych vôd s obsahom alkoholu a zubných pást), test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika - PAO) a označovanie kozmetických výrobkov pre deti - zubné pasty, ústne vody - 4 vzorky,
- cielené sledovanie zamerané na regulované látky (konzervačné látky), mikrobiológiu, test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika - PAO) a označovanie kozmetických výrobkov pre deti – šampóny, peny a gély do kúpeľa a na sprchovanie, vody, lotiony, mlieka - 3 vzorky,
- cielené sledovanie zamerané na regulované látky (kyselina tioglykolová, pH, formaldehyd) a označovanie kozmetických výrobkov pre dospelých - výrobky na onduláciu vlasov a mihalníc - 3 vzorky,
- cielené sledovanie zamerané na zakázané látky (ťažké kovy - olovo - Pb, chróm 6+ - Cr 6+, nikel - Ni, kadmium - Cd) a označovanie kozmetických výrobkov pre dospelých - rúže a lesky na pery - 3 vzorky,
- kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku na obale kozmetických výrobkov - 2 výrobky (ľubovoľné vzorky odobraté v rámci cielených sledovaní a) –d)),
- kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku v reklame uvedenej na internete - 1 výrobok,
- kontrola u zodpovednej osoby (výrobcu): kontrola správnej výrobných praxe (SVP) a kontrola informačnej zložky o výrobku - 1 výrobok.

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy boli odobraté:

- a) v mesiaci február 2015 - 4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – 3 zubné pasty a 1 ústna voda na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka a konzervačné látky), mikrobiológiu (okrem zubných pást, t.j. 1 ústna voda bez alkoholu), test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika – PAO, t.j. všetky 4 odobraté vzorky) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR sa nezasiela, odobraté vzorky ako aj protokoly o skúškach kozmetických výrobkov a výsledky kontrol boli nahraté priebežne do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

b) v mesiaci apríl 2015 - 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – 2 šampóny a 1 telové mlieko na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (konzervačné látky), mikrobiológiu, test stability (pri výrobkoch označených symbolom otvoreného téglika – PAO, t.j. všetky 3 odobraté vzorky) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR sa nezasiela, odobraté vzorky ako aj protokoly o skúškach kozmetických výrobkov a výsledky kontrol boli nahraté priebežne do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

c) v mesiaci jún 2015 - 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – 3 výrobky na onduláciu vlasov na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (kyselina tioglykolová, pH, formaldehyd) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR sa nezasiela, odobraté vzorky ako aj protokoly o skúškach kozmetických výrobkov a výsledky kontrol boli nahraté priebežne do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

d) v mesiaci september 2015 – 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých - 3 lesky na pery na cielené sledovanie zamerané na **zakázané látky** (ťažké kovy – olovo - Pb, chróm 6+ - Cr 6+, nikel - Ni, kadmium - Cd) a na kontrolu dodržiavania požiadaviek na povinné označovanie na obale.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR sa nezasiela, odobraté vzorky ako aj protokoly o skúškach kozmetických výrobkov a výsledky kontrol boli nahraté priebežne do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

e) v mesiaci september bola vykonaná **kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku** na obale kozmetických výrobkov – 2 výrobky (1 vzorky odobratej v rámci cieleného sledovania b) – šampón na vlasy a 1 vzorky odobratej v rámci cieleného sledovania c) – výrobok na onduláciu vlasov).

Boli vypracované protokoly z hodnotenia tvrdení, zaslané na ÚVZ SR v požadovanom termíne do 27.11.2015 a nahraté do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

f) v mesiaci november bola vykonaná **kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku** v reklame uvedenej na internete – 1 výrobok.

Bol vypracovaný protokol z hodnotenia tvrdení, zaslaný na ÚVZ SR v požadovanom termíne do 27.11.2015 a nahratý do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

g) V mesiaci december bola vykonaná kontrola u zodpovednej osoby - u jedného evidovaného výrobcu kozmetických výrobkov, a to **kontrola dodržiavania zásad správnej výrobných praxe**

(SVP) a **kontrola informačnej zložky** o 1 kozmetickom výrobku. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky v dodržiavaní SVP ani v povinnej dokumentácii.

Boli vypracované požadované dotazníky (na kontrolu dodržiavania zásad SVP a na kontrolu informačnej zložky) a nahraté do portálu Európskej komisie – ICSMS (informačného systému pre dohľad nad trhom).

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Anotácia:

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „*Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch*“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať Európskej komisii kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- monitoring spotreby prídavných látok a aróm - vybrané vekové skupiny dospelých populácie (2 vekové kategórie Ž + M; 19r. - 34r., 35 r.- 54r.; ľahká/stredná práca)

Vybrané PL: kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli, glykosidy steviolu

Vybrané aromatické látky: mentofurán, kumarín

Počet vzoriek:

- 1-2 vzorky potravín na vyšetrenie prídavných látok
- po 1 vzorke potraviny na vyšetrenie mentofuránu a kumarínu.

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy bol zabezpečený odber vzoriek potravín – „Komprimát so sladidlami“ (stanovenie glykozidu steviolu), „Dropsy – eukalyptovo-mentolové cukríky“ (stanovenie mentofuránu), „Chrumkavé Mysli – škoricica a mandle“ (na stanovenie kumarínu).

Podľa výsledkov zaslaných z ÚVZ SR boli obidve vyšetrené vzorky vyhovujúce.

Monitoring spotreby prídavných látok a aróm dotazníkovou metódou - vybrané vekové skupiny dospelaj populácie (2 vekové kategórie Ž + M; 19r.-34r., 35 r.-54r.; ľahká/stredná práca) bol spracovaný do tabuľkovej formy a bol zaslaný na ďalšie spracovanie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR

Anotácia

V priebehu posledných rokov možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí. V mnohých krajinách bol zaznamenaný vzostup prevalencie atopickej reaktivity, ktorá môže viesť k rozmanitým klinickým prejavom. Existuje množstvo štúdií, ktoré dokazujú, že výskyt atopických prejavov priamo súvisí so socioekonomickou úrovňou obyvateľstva.

V prípade ochorení, akými sú celiakia, diabetes mellitus, ako aj laktózová a histamínová intolerancia, môže byť dôsledkom nesprávneho stravovania zhoršenie klinického stavu jedinca. Optimálny spôsob stravovania a dodržiavanie diétnych postupov zabezpečuje udržanie zdravia v prijateľnej rovine.

V súčasnosti systém školského stravovania ponúka možnosť stravovania sa v zariadeniach školského stravovania aj deťom s uvedenými zdravotnými obmedzeniami. Nakoľko v rámci aktualizácie receptúr pre školské stravovanie bol zohľadnený stúpajúci trend výskytu spomenutých ochorení, vypracovali sa receptúry špeciálne určené pre deti s takýmto typom zdravotného postihnutia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKO (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- realizáciu projektu podľa konkrétnych požiadaviek gestora a to v súbore stredoškolskej mládeže v určených stredných školách regiónu v období marec - máj 2015

Odpočet plnenia:

Projekt sa realizoval podľa požiadaviek gestora v termíne od 23.3.2015 do 2.4.2015 na 3 stredných školách regiónu, a to na Reformovanom cirkevnom gymnáziu M. Tompu v Rimavskej Sobote, SOŠ technická a agropotravinárska Rimavská Sobota a SOŠ Šafárikova Tornaľa. Pomocou zaškolených anketárov bolo vyplnených a gestorovi v termíne zaslaných 233 dotazníkov. Spätná informácia od gestora o výsledkoch nebola doručená. Celkový počet výkonov 239.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodjšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Dotazníkový prieskum v súbore 7-10 ročných detí a vytvorenie databázy sa uskutoční v termíne určenom gestorom. Po získaní dát sa vykoná analýza na lokálnej úrovni a vyhodnotia sa údaje z prvej etapy projektu.

Odpočet plnenia:

V priebehu mesiacov máj – jún sme zrealizovali dotazníkový prieskum u 7 – 10 ročných detí navštevujúcich dve základné školy regiónu – jednu vidiecku (ZŠ Jesenské) a jednu mestskú (ZŠ Tisovec). Celkom bolo rozdanych 75 dotazníkov, z ktorých sa vrátilo a použilo na vytvorenie databázy 55 vyplnených dotazníkov. Vytvorená databáza bola gestorovi projektu zaslaná v termíne, dňa 18.8.2015. Lokálnou analýzou poskytnutých údajov bolo zistené, že problematika úrazov v sledovanej vekovej skupine sa výrazne neodlišuje od zistení v skupine 3 – 6 ročných detí. Celkový počet výkonov 118.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu

minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Spracovať údaje z vytvorenej databázy v roku 2014, ďalej postupovať podľa požiadaviek gestora.

Odpočet plnenia:

Údaje z vytvorenej databázy z 10 hodnotených ZŠ regiónu boli spracované a vyhodnotené. Podľa zistených údajov sú počty hodín telesnej výchovy za týždeň v súlade so školským vzdelávacím programom - na prvom stupni 4 kontrolovaných ZŠ 2 hod./týždeň a v 1 ZŠ (ul. Klokočova Hnúšť'a) 3 hod./týždeň. Na II. stupni kontrolovaných ZŠ boli 3 hod./týždeň na dvoch školách (ZŠ s VJM Tornaľa a ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), v ostatných tiež 2 hod./týždeň.

Zaraďovanie hodín telesnej výchovy do rozvrhu hodín bolo na I. stupni najčastejšie ako 4., 5. a 3. vyučovacej hodiny, na 3 školách však bola na tomto stupni zaradená nevhodne ako 1. a 2. vyučovacia hodina (ZŠ ul. Klokočova Hnúšť'a, M. Tompu Rim. Sobota, Bátka). Na II. stupni nevhodné zaradenie bolo zistené len v jednej ZŠ, kde bola telesná výchova vyučovaná v rámci prvej vyučovacej hodiny (ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), na ostatných školách to boli 4., 5., 6. a 7. vyučovacia hodina.

Zaraďovanie zdvojených hodín telesnej výchovy bolo zistené len na jednej škole (ZŠ Lubeník) a to u tried VIII. ročníku ako jednej dvojhodinovky z dôvodu deleného vyučovania. Na ostatných kontrolovaných ZŠ sa zdvojené TV nezistili.

Zaraďovanie ranných 10 – minútových rozcvičiek bolo zistené na dvoch mestských ZŠ (ul. Klokočova Hnúšť'a a ZŠ s VJM Tornaľa) individuálne v učebniach. Na ostatných kontrolovaných školách sa 10 – minútové rozcvičky nerealizujú. Najčastejšie udávaný dôvod nerealizovania takýchto pohybových aktivít bolo to, že sa vyučuje podľa školského vzdelávacieho programu, že takáto aktivita v dopoludňajších hodinách nie je opodstatnená, v triedach nie sú na to podmienky, pre nezáujem žiakov, z dôvodu dochádzania žiakov ale aj neudaný dôvod.

Zaraďovanie krátkych telovýchovných chvíľok v triedach sa vykonáva na 9 kontrolovaných ZŠ, individuálne v triedach podľa uváženia učiteľov, z toho v 2 ZŠ len na prvom stupni a občas na druhom stupni (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšť'a a ul. Klokočova Hnúšť'a) a na 1 ZŠ sa takáto pohybová aktivita nerealizuje (ZŠ s MŠ Muráň).

Sledovaný celkový počet kvalifikovaných učiteľov telesnej výchovy na kontrolovaných ZŠ bol 92, z toho na prvom stupni ZŠ 76 a na druhom stupni 16. Vo vzťahu k celkovému počtu žiakov a prepočte počtu žiakov na jedného učiteľa to predstavuje spolu 43 žiakov/1 učiteľ, na I. stupni ZŠ 20 žiakov, na II. stupni ZŠ 151 žiakov.

Okrem hodín telesnej výchovy majú žiaci možnosť využívať aj iné formy telesnej a športovej výchovy organizovanej školou, najčastejšie formou krúžkov alebo nepovinných predmetov na siedmych školách jeden deň v týždni, na 2 školách 2x týždenne (ZŠ Bátka, ZŠ Lubeník) a na 1 škole 3x týždenne (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšť'a) a to futbal, stolný tenis, basketbal, vybíjaná, gymnastika, bedminton, posilňovanie, turistika, tanec, loptové hry, športové hry, šport a športové modelárstvo a iné. Priemerná dĺžka trvania v hodinách za týždeň je 1,65 a priemerný počet žiakov, ktorí navštevujú krúžky je na I. stupni 21, na II. stupni 34. Krúžky alebo vyučovanie nepovinného predmetu sa realizuje na všetkých kontrolovaných školách v športových priestoroch škôl.

Pre hodiny telesnej výchovy kontrolované školy využívajú rôzne vnútorné a vonkajšie priestory škôl – telocvične, posilňovne, gymnastickú sálu alebo herňu, z vonkajších vlastných priestorov sú to ihriská v 8 ZŠ futbalové, v 5 ZŠ basketbalové, v 3 ZŠ volejbalové, v 7 ZŠ doskočisko a v 6 ZŠ bežeckú dráhu. 4 kontrolované školy (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšť'a, ZŠ ul. Klokočova Hnúšť'a, ZŠ Lubeník, ZŠ Rim. Seč) využívajú aj iné ako školské priestory a to mestskú športovú halu, mestský park a obecné ihriská multifunkčné a futbalové.

Pokiaľ sa týka existencie zdravotnej telesnej výchovy na kontrolovaných školách bola zistená veľmi nepriaznivá situácia, ani na jednej škole sa nerealizuje, učitelia nemajú aprobáciu na zdravotnú TV a ani na jednej škole nie sú vytvorené podmienky na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV.

Ďalšiu realizáciu gestor nepožadoval.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1 ZHODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO RIZIKA Z PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V BALENÝCH VODÁCH DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

5.2 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nemá vytvorené pracovisko

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospelaj populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradni očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- spoluprácu pri zabezpečovaní včasnosti a plynulosti pravidelného povinného očkovania
- informovanosť zdravotníckej verejnosti vykonávajúcej vakcináciu o aktuálnom očkovacom kalendári a prípadných zmenách v očkovaní
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania k 31.8.2015
- analýzu ochorení preventabilných očkovaním za rok 2015
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti
- poradenskú činnosť v oblasti imunizácie aj prostredníctvom „vakcinačnej poradne“

Odpočet plnenia:

V roku 2015 sa pri vykonávaní a kontrole očkovania postupovalo v súlade s očkovacím kalendárom na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek platný od 1.1.2015, ktorý bol vypracovaný ÚVZ SR v zmysle § 5 zákona č. 355/2007 Z.z. a § 5 až § 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky č. 544/2011 Z.z.. V rámci novelizácie predmetnej

vyhlášky bolo od 1.1.2012 zrušené povinné pravidelné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze.

Kontrola povinného očkovania detskej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa uskutočnila v mesiaci september 2015 a bola vykonaná v zmysle usmernenia hlavného hygienika SR zo dňa 30.06.2015 pod značkou OE/6300/2015, RZ-18294/2015 za obdobie od 1.9.2014 do 31.8.2015.

Zaočkovanosť detskej populácie v rámci povinného očkovania v okrese Rimavská Sobota (17 obvodov) a Revúca (12 obvodov) v sledovanom období neklesla pod 95 %. Pri jednotlivých druhoch očkovania sa zaočkovanosť pohybovala v okrese Rimavská Sobota v rozpätí od 97,34 % do 100 % a v okrese Revúca v rozpätí od 96,90 % do 100%. Z iných druhov očkovania u detí do 15 rokov života bolo najviac detí zaočkovaných proti sezónnej chrípke (v okrese Rimavská Sobota - 463, v okrese Revúca - 155). V okrese Rimavská Sobota sme zaznamenali 82,22 % zaočkovanosť pri očkovaní proti sezónnej chrípke u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb a 81,06 % bolo vakcinovaných v rovnakých zariadeniach v okrese Revúca.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu

V roku 2015 sme zaznamenali 2 prípady chronickej vírusovej hepatitídy typu B s č. dg. B 18.1 (po jednom ochorení z obidvoch okresov) a 25 prípadov nosičstva VH B pod č. dg. Z 22.5 (20 prípadov v okrese Rimavská Sobota a 5 prípadov v okrese Revúca). V sledovanom období bolo hlásených aj 16 laboratórne potvrdených ochorení na pertussis (3 ochorenia v okrese Rimavská Sobota a 13 ochorení v okrese Revúca) a 12 prípadov mumpsu u detí v rámci epidémie v osade s nízkym hygienickým štandardom v Muránskej Dlhej Lúke. V súvislosti s dg. tuberkulózy boli hlásené 2 prípady, z toho v okrese Rimavská Sobota pod dg. A 15.0 a v okrese Revúca pod dg. A15.3.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/3651/2015, RZ – 8421/2015 zo dňa 17.3.2015 sa uskutočnili aktivity Európskeho imunizačného týždňa za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote. V dňoch 20.4. – 25.4.2015 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie nášho RÚVZ vykonali nasledovné aktivity:

1. Článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 1 regionálnom slovenskom týždenníku v okrese Revúca.
2. Článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a 2 regionálnych informačných serveroch.
3. Poskytnutie informácií o povinnom očkovaní v SR formou letákov pre zdravotníckych pracovníkov, laickú verejnosť a rómske komunity.
4. 2 prednášky pre zdravotníckych pracovníkov a 2 besedy pre laickú verejnosť s aktuálnou tematikou zameranou aj na význam očkovania.
5. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
6. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom (osobne - 3x, telefonicky – 35x, písomne – 3x), laickej verejnosti (osobne - 7x telefonicky – 40x, písomne – 3x) a pre rómske komunity (telefonicky – 12x) v súvislosti s povinným očkovaním v SR a o možnostiach vakcinácie pred cestou do zahraničia.

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania (ordinačné hodiny - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.)

V rámci vakcinačnej poradne sa poskytovali informácie v roku 2015 : zdravotníckym pracovníkom (150x) aj laickej verejnosti (112x).

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

- analýzu prenosných ochorení hlásených zo spádovej oblasti za rok 2014 formou výročnej správy s porovnaním výskytu prenosných ochorení v roku 2013 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- kvalitnú surveillance prenosných ochorení v roku 2015 v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca
- hlásenie vybraných prenosných ochorení v roku 2015 cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie
- informovanosť zameranú na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení

Odpočet plnenia:

Dlhodobé trendy výskytu hlásených prenosných ochorení podľa jednotlivých diagnóz sa spracúvajú formou výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu v zmysle platnej legislatívy v SR boli monitorované priebežne cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS s mesačnou analýzou, v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca. V roku 2015 bolo celkovo hlásených 737 prenosných ochorení z okresu Rimavská Sobota a 383 z okresu Revúca.

Importované nákazy prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané závažnými novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami v sledovanom ročnom období neboli hlásené.

Informovanosť zameraná na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení je zabezpečená prostredníctvom odborných zamestnancov oddelenia epidemiológie pri vyšetrowaní jednotlivých prípadov v ohnisku nákazy telefonicky alebo priamo v teréne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillancie infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Anotácia

Posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
 1. prípadov infekčných ochorení, hlásených individuálne lekármi zo spádovej oblasti
 2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne všeobecnými lekármi pre deti, dorast a dospelých z okresov Rimavská Sobota a Revúca
 3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
 4. systému rýchleho varovania
- informovanosť laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania

Odpočet plnenia:

Od 1.10.2006 je celoplošne zavedený nový epidemiologický informačný portál zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 sa monitoruje výskyt všetkých prenosných ochorení, vrátane pravidelného týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení, nozokomiálnych nákaz ako aj mimoriadne epidemiologické situácie len prostredníctvom uvedeného informačného programu.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okrese Rimavská Sobota a Revúca za rok 2014 formou výročnej správy s porovnaním výskytu v roku 2013 a za posledných 5 rokov
 - účasť na incidenčnej štúdii HELICS SSI za rok 2014 zameranej na sledovanie nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii na chirurgickom oddelení vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote
 - vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz a spolupodieľanie sa na kampani: „Clean care is save care“
 - sledovanie kolonizácie/infekcie pacientov rezistentnými kmeňmi (MRSA, *C. difficile* a iné)
- navrhovanie a kontrolovanie protiepidemických opatrení na zamedzenie ich šírenia v zdravotníckych zariadeniach a následného prenosu do komunitného prostredia

Odpočet plnenia:

Hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení v okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme prostredníctvom epidemiologického informačného portálu EPIS. Trendy výskytu hlásených nozokomiálnych nákaz sa spracúvajú formou mesačných analýz a výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Do programu EÚ HELICS - SSI bola za náš RÚVZ zaradená Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, chirurgické oddelenie, kde sa podľa predloženého manuálu a dotazníka vyhodnotili zo zdravotnej dokumentácie cholecystektómie vykonané v uvedenom zdravotníckom zariadení za obdobie január až december roku 2014 podobne ako predchádzajúce 3 roky so zameraním sa na sledovanie vzniku nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii. Za uvedené obdobie bolo na chirurgickom oddelení Všeobecnej Nemocnice v Rimavskej Sobote vykonaných 50 takýchto operačných zákrokov, kde nebola zistená ani jedna nozokomiálna nákaza po cholecystektómii. Údaje boli spracované v II. polroku prostredníctvom programu HELICS SSI. V programe budeme pokračovať aj v budúcom roku.

V rámci výkonu kontroly štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach okresov Rimavská Sobota a Revúca odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie sú zdravotníci pracovníci priebežne „individuálne“ vzdelávaní v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz. Odborné informácie s uvedenou problematikou sú súčasťou aj každoročnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky – zachrániš život“), ktorá je na Slovensku vyhlasovaná v súlade s programom WHO „First Global Patient Safety Challenge - Clean Care Is Safer Care“. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na uvedenej kampani podieľa 7 rokov uverejňovaním článkov na regionálne webové stránky a ďalšími podpornými aktivitami zameranými na šírenie informácií v tejto oblasti do všetkých zdravotníckych zariadení v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.

Pri sledovaní kolonizácie nemocníc polyrezistentnými kmeňmi sme v roku 2015 zaznamenali:

- V okrese Rimavská Sobota vo Všeobecnej nemocnici v meste Rimavská Sobota evidujeme 28 prípadov MRSA (methicilin rezistentný Staphylococcus aureus), ktoré boli zistené v rámci skriningových vyšetrení pri prijímaní pacientov na hospitalizáciu (4x gynekologické oddelenie, 5x chirurgické oddelenie, 11x interné oddelenie, 3x detské oddelenie, 3x ODCH, 2x OAIM), neboli hlásené ako nozokomiálne nákazy. Z odoberaného biologického materiálu bol výsledok pozitívny: 11x z nosa, 6x z tonzíl, 4x z pošvy, 3x z rany, 2x z ústnej dutiny, 1x z moča a 1x z aspirátu.

- V okrese Revúca sme zaznamenali jeden prípad laboratórne potvrdeného etiologického agens MRSE (methicilin rezistentný Staphylococcus epidermidis) z biologického materiálu (hemokultúra) u pacientky s komplikáciami pri nádorovom ochorení a chemoterapii, ktorá bola hospitalizovaná v NsP, n.o. Revúca (interné oddelenie, chirurgické oddelenie, OAIM). Prípad bol hlásený ako nozokomiálna nákaza pod dg. A 41.1 Septikémia vyvolaná inými špecifickými stafylokokmi.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;

4. skvalitniť pripravenosť na pandémie chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MeRsCoV, vtáčia chrípka, SARS, mor atď.),

5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandemiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- všeobecnú pripravenosť a koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky, vysokovirulentných nákaz (Ebola a iné) alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

V roku 2015 nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických alebo chemických látok.

Vzhľadom na novelizované usmernenie HH SR – „*Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike*“ zo dňa 18.6.2015 sa zabezpečila aktualizácia Havarijného plánu a Pandemického plánu RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, vrátane aktualizácie zoznamu členov regionálnej protiepidemickej komisie. Keďže MZ SR nevyčlenilo finančné prostriedky na špeciálne vybavenie a nákup OOPP pre výjazdové skupiny jednotlivých RÚVZ v SR v súvislosti s vysoko nebezpečnými nákazami, zakúpené boli OOPP a dezinfekčné prípravky pre zamestnancov oddelenia epidemiológie potrebné pri výjazde do ohniska, ktoré však nespĺňajú ochranné požiadavky v súvislosti s vysoko nebezpečnými nákazami, kde je nevyhnutné použitie súprav integrovaných ochranných protibiologických odevov úrovne BSL4 a ručné dekontaminačné jednotky.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania v informačnom programe EPIS, kde k 30.12.2015 boli zaznamenané nasledovné mimoriadne epidemiologické situácie:

V súvislosti s dg. J 10.7 SARI boli hlásené 3 prípady u mužov neočkovaných proti chrípke v aktuálnej chrípkovej sezóne. Jedno ochorenie sme zaznamenali u 72 ročného polymorbidného dôchodcu z okresu Revúca, ktorý vyzdravel (v biologickom materiáli laboratórne potvrdený sezónny vírus chrípky A H3). Druhé ochorenie u polymorbidného 56 ročného muža skončilo úmrtím (pitva: bezprostredná príčina smrti – multiorgánové zlyhanie na podklade primárnej pneumónie vyvolanej vírusom chrípky A (H1N1)pdm09). Virologické vyšetrenie (PCR – RT) u exitovaného muža potvrdilo prítomnosť vírusu chrípky A(H1N1)pdm09 v odobratom biologickom materiáli (nasopharyngeálny výter). V treťom prípade bol zaznamenaný exitus u 53 ročného muža, avšak pre nejasnosť etiopatologických okolností pri negatívnych výsledkoch mikrobiologických a virologických vyšetrení bol prípad uzatvorený ako ARDS, inhalačná trauma

neznámou chemikáliou, vzhľadom na anamnézu v predchorobí s udaním nevhodnej manipulácie s chemickým postrekom.

V mesiacoch marec a apríl sme zaznamenali epidemický výskyt ochorenia na mumps v osade s nízkym hygienickým štandardom. Celkovo evidujeme 12 prípadov u detí a mladých ľudí, z toho 3 prípady klinické bez laboratórneho potvrdenia, ostatné hlásené na základe typickej klinickej symptomatológie a pozitívnej serológie IgM, IgG protilátok. Ochorenia sa vyskytli v nasledovných vekových skupinách : 0-1roč. (0), 1-4 roč. (1 prípad), 5-9 roč.(4 prípady), 10-14 roč. (6 prípadov), 15-19 roč. (1 prípad), z toho sa jednalo o 4 dievčatá a 8 chlapcov. Všetky deti boli riadne zaočkované vzhľadom na vek v súlade s platnou legislatívou SR. Hospitalizácia nebola potrebná ani v jednom prípade. V ohnisku nákazy okresu Revúca boli nariadené protiepidemické opatrenia v osade aj v školských a predškolských zariadeniach.

Na prelome mesiacov október a november evidujeme s diagnózou A 39.1 Waterhouseov – Friderichsenov syndróm - rodinný výskyt u 2 súrodencov z mnohopočetnej rodiny žijúcej v osade s veľmi nízkym hygienickým štandardom. V prvom prípade 3 ročné dieťa exitovalo asi po 2 hodinách od prijatia na Detské oddelenie v Rimavskej Sobotě so závažnou klinickou symptomatológiou (pozitívne meningeálne príznaky a petechiálny výsev). Etiologický agens *Neisseria meningitidis* seroskupiny C bol potvrdený v biologickom materiáli odobratom pri pitve (krv a ster z mäkkej pleny) v NRC pre meningokoky ÚVZ SR v Bratislave. Druhé ochorenie v epidemiologickej súvislosti s typickým klinickým priebehom bez laboratórneho potvrdenia u 14 ročného súrodenca skončilo vyzdravením. V rámci protiepidemických opatrení v ohnisku nákazy bol nariadený lekársky dohľad 35 priamym kontaktom, vrátane podania profylaktickej antibiotickej terapie.

V zariadení opatrovateľskej služby v Revúcej sme v decembri zaznamenali epidemický výskyt 8 prípadov potvrdenej salmonelovej enteritídy (etiologický agens *Salmonella Infantis*) a jedno vylúčovanie v epidemiologickej súvislosti u 5 dôchodcov - klientov ubytovaných v zariadení a 4 zamestnancov (3 opatrovateľky a pracovník pracovne). Pravdepodobným faktorom prenosu bola nátierka z kuracieho mäsa pripravovaná v zariadení. V rámci protiepidemických opatrení bola priamo na mieste nariadená dezinfekcia v celom zariadení.

Akútne respiračné a chrípke podobné ochorenia boli hlásené pravidelne za každý kalendárny týždeň v priebehu celého sledovaného ročného obdobia. Zvýšený výskyt akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení sme zaznamenali v okrese Rimavská Sobota a Revúca v mesiacoch február a marec (hlavne u detí školského a predškolského veku). Keďže úroveň chorobnosti v okresoch nedosahovala epidemický charakter, protiepidemická komisia nezasadala.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Odber vzoriek odpadových vôd v čistiarni odpadových vôd v meste Rimavská Sobota podľa harmonogramu odberov, spracovaného RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ich odvoz.

Odpočet plnenia:

Za sledované ročné obdobie boli odobrané vzorky odpadových vôd v rámci sledovania cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov 6x (10.2., 24.3., 26.5., 27.7., 29.9. a 24.11). Výsledky boli negatívne, rovnako ako v predchádzajúcich 5 rokoch. Sledovanie sa zabezpečuje odberom vzoriek na ČOV Rimavská Sobota v spolupráci s odbornými zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia nášho RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- vlastnú realizáciu projektu v spádovej oblasti prostredníctvom odborných zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov zapojených do projektu
- spracovanie výsledkov a zaslanie záverečnej správy na RÚVZ so sídlom v Košiciach

Odpočet plnenia:

V rámci projektu úradov verejného zdravotníctva v SR „Hrou proti AIDS“ organizovaného pre študentov základných a stredných škôl sa podujatie v uplynulom roku nekonalo. Výchovnú akciu plánujeme uskutočniť v roku 2016 (vzhľadom na nutnosť zapožičiavania panelov z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sú akcie plánované v dvojročných intervaloch). Dňa 14.12.2015 sa

uskutočnila prednáška na tému: „HIV/AIDS“ mimo projektu úradov verejného zdravotníctva v Okresnej knižnici mesta Rimavská Sobota pre 40 študentov stredných odborných škôl v okrese. Prednášku odprezentoval odborný zamestnanec - lekárka z oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Akcia sa konala v súvislosti s podpornými aktivitami, ktoré sú súčasťou Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 - 2016 a k svetovému dňu AIDS za rok 2015.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- poradenskú činnosť v spádovej oblasti pri ochoreniach preventabilných očkovaním a v oblasti imunizácie
- vzdelávanie osôb a predovšetkým rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít

Odpočet plnenia:

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania s ordinačnými hodinami v roku 2015 - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.

V rámci Poradne očkovania sa poskytovali informácie: zdravotníckym pracovníkom (150x) aj laickej verejnosti (112x). Zdravotnícki pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečením dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospeléj populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie, nežiaduce reakcie po očkovaní a „výpadky“ vakcín v distribučnej sieti v SR. Laická verejnosť sa zaujímala predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia a povinné očkovanie detí.

V roku 2015 sme zaznamenali aj odmietnutia povinného očkovania: 11 v okrese Rimavská Sobota a 9 v okrese Revúca. Zákonným zástupcom boli poštou doručené pozvánky na ústny pohovor do Poradne očkovania. Prípady sú v štádiu riešenia.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení úloh odbermi vzoriek

7.1 CYANOBAKTÉRIE

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ

- overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká

Anotácia

Mikrobiologická a biologická kontrola minerálnych a pramenitých balených vôd určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na sledovanie prítomnosti patogénnych a hygienicky závažných organizmov

Druhy vôd

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé, ohrievané aj chladené vo watercooleroch, pitné vody.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber 2 vzoriek v množstve 3 l (resp. 1 balenie) vody vo watercooleroch na vyšetrenie

Odpočet plnenia:

Vzorky boli odobraté z pracovísk, podľa výsledkov laboratórnych analýz boli obidve vyšetované vzorky vyhovujúce.

7.4 MATERSKÉ MLIEKO

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,

- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny, mäsa a cereálií a ich kombinácií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

V mesiaci jún odber 1 vzorky potravín na počiatočnú výživu dojčiat, potraviny na následnú výživu dojčiat, potraviny pre dojčatá a malé deti na báze zeleniny a ovocia (nesmú byť čisto na mliečnom základe)

Odpočet plnenia:

Bola odobratá potravina na osobitné výživové účely pre dojčatá a malé deti - detská počiatočná výživa - mliečna BABY LOVE, ktorá bola zaslaná na analýzu na ÚVZ SR, výsledky sú vyhovujúce.

7.6 IDENTIFIKÁCIA A TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOV METÓDAMI MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

7.7 STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

7.8 STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH ZAMESTNANCOV

7.9 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

7.10 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Cieľ

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách,
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie,
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd.

Anotácia

Voda môže byť nositeľom prenosných infekčných ochorení, ktoré spôsobujú baktérie, vírusy, parazity a plesne. V pozornosti verejného zdravotníctva je celé spektrum patogénnych mikroorganizmov, predovšetkým baktérií a prvokov, ktorých výskyt sa vo vodách pravidelne kontroluje. Enterovírusy sa dlhodobo sledujú len v odpadových vodách, vo vodách na kúpanie sa ich monitorovanie nevykonáva.

Vírusmi sa môžu ľudia nakaziť aj pri kúpaní v prírodných kúpaliskách, pri rekreačných vodných športoch a pri kúpaní v bazénoch. Na príčine často bývajú enterovírusy, ktoré sa vylučujú stolicou a hlienom z dýchacích ciest ľudí, a sú schopné prežiť aj vo vode, na rozdiel od iných vírusov, ktoré mimo živej bunky vo voľnom prostredí veľmi rýchlo hynú. Enterovírusy môžu u citlivých jednotlivcov vyvolať rozličné netypické horúčkovité ochorenia, resp. zápal dýchacích ciest. Môžu tiež spôsobiť závažné akútne alebo chronické ochorenia očí, sliznice úst, kože, kostrového svalstva, srdcového svalu, pečene a pankreasu. Existujú dôkazy o tom, že enterovírusy môžu prispievať k vzniku ďalších ochorení, ktorých výskyt na Slovensku v posledných rokoch stúpa, ako napr. diabetes prvého typu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- odber vzoriek vody z prírodných kúpalísk podľa usmernenia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
- odvoz vzoriek vody na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Odpočet plnenia:

Nakoľko v jarných mesiacoch došlo k vypusteniu vody z vodnej nádrže Teplý Vrch z dôvodu vykonania rekonštrukčných prác na telese hrádze počas letných mesiacov máj – september, plnenie úlohy sa v roku 2015 nezabezpečovalo.

7.11 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY**7.12 PEEOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ****7.13 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ****7.14 PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV****7.15 MONITORING EXPOZÍCIE ZAMESTNANCOV OPERAČNÝCH SÁL NARKOTIZAČNÝMI PLYNMI****7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA****7.17 MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH****7.18 EPIDEMIOLOGICKÁ PREVENČIA RIZIKA KARCINOGENITY V POPULÁCI****7.19 MONITORING BAKTÉRIÍ Z ČEĽADE VIBRIONACEAE VO VODNOM PROSTREDÍ S CIEĽOM OCHRANY VEREJNÉHO ZDRAVIA****7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH A NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV****8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA****8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ****8.2 SURVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ****8.3 SURVEILLANCE *BORDETELLA PERTUSSIS*****8.4 DIAGNOSTIKA EXANTÉMOVÝCH OCHORENÍ**

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nemá vytvorené pracovisko

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha - plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy.

Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti,
2. Fyzická inaktivita,
3. Tabak, alkohol, drogy,
4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie,

b) životné prostredie.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),

3. Vybrané nádorové ochorenia.

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

Ad A. časť I. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení a opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

- 1. Výživa a stravovacie zvyklosti, zamerať zdravotno-výchovné aktivity na deti mladšieho a staršieho školského veku v oblasti zdravej výživy a účasti detí na školskom stravovaní, samostatne hodnotiť doplnkové stravovanie v školských bufetoch posudzovaním sortimentu

- 2. Fyzická aktivita - Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície

- 3. Tabak, alkohol a drogy - na požiadanie realizovať zdravotno-výchovné preventívne aktivity k danej problematike, v rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM kontrolovať povinnosť prevádzkovateľov školských zariadení dodržiavať zákon na ochranu nefajčiarov, zúčastňovať sa na realizovaní celoslovenských prieskumov zameraných na monitorovanie uvedených okruhov

- 4. Zdravé pracovné podmienky – v spolupráci s oddelením HDM v rámci výkonu ŠZD kontrolovať dodržiavanie zdravých pracovných podmienok detí a mládeže v jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení

a) oddelenie PPLaT

- Vyzvať pracovné zdravotné služby, ktoré vykonávajú zdravotný dohľad nad zdravím zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce k realizácii programov na vytváranie zdravých pracovných podmienok a kladné ovplyvňovanie zdravia, nakoľko pracovná zdravotná služba sa podľa § 3 Vyhlášky MZ SR č. 208/2014 Z.z. **o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť** zúčastňuje na vypracúvaní a vykonávaní programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov vrátane štúdií o vplyve práce, pracovných podmienok a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov a podieľa sa aj na výchove a vzdelávaní zamestnávateľov a zamestnancov o ochrane a podpore zdravia pri práci, o problematike vplyvu práce, pracovných podmienok a faktorov pracovného prostredia na zdravie; výchova a vzdelávanie je zamerané na možné príčinné súvislosti akútneho poškodenia zdravia alebo chronického poškodenia zdravia a poškodenia zdravia, ktoré sa môže prejaviť neskôr, na špecifické zmeny a nešpecifické zmeny zdravotného stavu a na prevenciu pred týmito možnými nepriaznivými účinkami na zdravie. Spolupracovať s PZS na plnení úloh.

- Zamerať sa na zisťovanie vzniku nádorových ochorení u zamestnancov exponovaných na pracoviskách karcinogénom.

- Zmapovať situáciu v podzemí v spoločnosti SMZ, a.s. Jelšava v súvislosti s expozíciou zamestnancov dieselovým exhalátom.

b) oddelenie HŽP a Z a oddelenie HV na základe zaslaných vyjadrení na úlohách NPPZ neparticipujú ž

Ad II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),

3. Vybrané nádorové ochorenia.

- v rámci činnosti poradne zdravia poskytovať klientom odborné poradenstvo zamerané na elimináciu RF v prevencii vybraných kardiometabolických a nádorových ochorení, prostredníctvom odporúčaných zmien v životnom štýle klientov vo vzťahu k zistenému riziku Ad B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Oddelenie epidemiológie zabezpečí:

Poradenskú činnosť:

- pri všetkých prenosných ochoreniach pre spádovú oblasť okresov Rimavská Sobota a Revúca, poskytovanie odborných konzultácií v zdravotníckej oblasti nielen odborníkom ale aj ostatnej verejnosti

- formou poradenstva individuálneho aj skupinového v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom zameraného na celkové zvýšenie zdravotného uvedomenia populácie, významu dodržiavania imunizačného programu, vrátane kontroly dodržiavania karanténnych opatrení nariadených v ohniskách nákazy orgánom na ochranu zdravia

- v poradni očkovania pri ochoreniach preventabilných očkovaním a v oblasti imunizácie pre odbornú verejnosť aj laikov v spádovej oblasti

- v hepatálnej poradni, ktorá je súčasťou poradne zdravia pre obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

1. Výživa a stravovacie zvyklosti, zamerat' zdravotno-výchovné aktivity na deti mladšieho a staršieho školského veku v oblasti zdravej výživy a účasti detí na školskom stravovaní, samostatne hodnotiť doplnkové stravovanie v školských bufetoch posudzovaním sortimentu

V priebehu mesiaca máj sme sa zamerali na hodnotenie doplnkového stravovania detí základných a stredných škôl v prevádzkach školských bufetov. Pri kontrolách bolo zistené, že vo všetkých prevádzkach školských bufetov ponúkaný sortiment nemožno považovať za výživovo hodnotný, nakoľko prevažujú cukrovinky, trvanlivé pečivo typu chipsy, krekry a pod., sladené nápoje, sladké pekárske výrobky a rôzne lahôdkárske výrobky či už dovážané alebo priamo vyrábané v školskom bufete, ako rôzne druhy obloženého pečiva, a len ojedinele bolo v sortimente, mlieko, mliečne výrobky, ovocie a nápoje a prírodné šťavy a pod. Preto v ďalšom období je potrebné plánovať zdravotno – výchovné aktivity pre prevádzkovateľov zariadení a zodpovedných pracovníkov škôl s cieľom skvalitniť sortiment. V rámci ostatných zdravotno – výchovných aktivít na školách, bola ponúknutá možnosť využívať edukačné materiály, ktoré sú dostupné na web stránke RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. V rámci Svetového dňa výživy bola pripravená jedna výchovná aktivita pre žiakov základnej školy so zameraním na zdravú výživu, ktorej sa zúčastnilo 70 žiakov. V mesiaci november bola realizovaná v mestskej knižnici beseda so žiakmi SOŠ na tému výživa a zdravie, ktorej sa zúčastnilo 40 žiakov. Celkove výkonov 20.

2. Fyzická aktivita - Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície

Všetky školy regiónu mali možnosť sa prostredníctvom detských podporovateľov zapojiť do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Propagácia aktivity bola zabezpečená v elektronických médiách regiónu, zverejnením propagačných materiálov na web stránke nášho regionálneho úradu a distribúciou plagátov do vybraných škôl regiónu. V mesiaci november sme sa zúčastnili odborného seminára pri ktorého súčasťou bolo aj vyhodnotenie kampane a vyžrebovanie víťazov. Hlavnú detskú cenu získal podporovateľ z nášho regiónu. Celkovo aktivít 8.

3. Tabak, alkohol a drogy – na požiadanie realizovať zdravotno – výchovné preventívne aktivity k danej problematike, v rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM kontrolovať povinnosť prevádzkovateľov školských zariadení dodržiavať zákon na ochranu nefajčiarov, zúčastňovať sa na realizovaní celoslovenských prieskumov zameraných na monitorovanie uvedených okruhov

V hodnotenom časovom období sa zdravotno – výchovné preventívne aktivity realizovali v celkovom počte 4. Konkrétne v mesiaci september bola pripravená a prednesená prednáška „Alkohol v tehotenstve“ pre žiakov a učiteľov v celkovom počte 35 SOŠOS v Rimavskej Sobote, v novembri boli dve prednášky pre 105 žiakov základnej a strednej školy so zameraním na fajčenie a abúzus alkoholu a v rámci celoslovenského prieskumu zameraného na prevenciu alkoholovej závislosti sme zabezpečili dotazníkový prieskum a získali sme 70 dotazníkov od 15 – 29 ročných respondentov.

V rámci výkonu ŠZD v spolupráci s odd. HDM bola kontrolovaná povinnosť prevádzkovateľov dodržiavať platnú legislatívu na ochranu nefajčiarov v školách a školských zariadeniach v celkovom počte 240 kontrol a bol za zistené porušenie §7 uložený jeden správny delikt a uložená pokuta v sume 500€. Tiež v spolupráci s týmto oddelením sa realizoval na vybraných školách prieskum ESPAD a získané údaje od 233 respondentov boli postúpené na ďalšiu analýzu. Celkovo výkonov 473.

4. Zdravé pracovné podmienky – v spolupráci s oddelením HDM v rámci výkonu ŠZD kontrolovať dodržiavanie zdravých pracovných podmienok detí a mládeže v jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení

Za hodnotené časové obdobie bolo vykonaných 54 kontrol zameraných na hodnotenie PZS, údaje boli poskytnuté odd. PPLaT.

a) oddelenie PPLaT

V spolupráci s pracovnými zdravotnými službami a zamestnávateľom sa dosiahlo výrazné znižovanie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce zo 42 (v roku 2012) na 5 v závode **Calmit, spol. s r.o., Bratislava, Závod Tisovec**, a to realizáciou technických opatrení v rámci obnovovania technológie a riešenia zlepšenia odprášenia na prevádzkach.

V spolupráci s verejným zdravotníkom, ktorý zabezpečuje niektoré činnosti v rámci zdravotného dohľadu v spoločnosti **KISSLING SLOVENSKO, s.r.o. so sídlom v Rimavskej Sobote**, boli vykonané opatrenia na znížení hlučnosti zariadení (zváračky, vyfukovanie telies, lisovanie) používaných pri výrobe mikrosplínačov, odpojovačov batérií, elektromechanických stavebných modulov, splínačov a častí relé používaných pri výrobe nákladných automobilov, vlakov, leteckej techniky, poľnohospodárskych strojov, pre strojárstvo a elektrotechniku.

V spolupráci s pracovnou zdravotnou službou bolo realizované hodnotenie fyzickej záťaže zamestnancov pri výrobe káblových zväzkov v spoločnosti **YURA ELTEC Corporation Slovakia, s.r.o. Rimavská Sobota** (ďalej len YURA). Meranie lokálnej svalovej záťaže bolo vykonané v mesiaci november u vybraných zamestnancov. Celkové hodnotenie meraní a vypracovaný prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou bude aj posúdenie rizika bude OVZ predložené v mesiaci február 2016. Podľa predbežných záverov sa jedná o prácu zodpovedajúcu kategórii 3 rizikových prác, preto bolo PZS konštatované, že je potrebné v spolupráci so spoločnosťou YURA vykonať opatrenia s cieľom znížiť riziko (polohovanie a zmena sklonu pracovných dosiek, rotovanie zamestnancov).

Z celkového počtu prevádzok 57, kde sú zamestnanci exponovaní karcinogénom a mutagénom – 339 zamestnancov nebolo zistené poškodenie zdravia – nádorové ochorenie. V rámci výkonu ŠZD sa kontroluje zdravotná spôsobilosť zamestnancov na prácu.

V jednom prípade bolo šetrené ochorenie na tumor pľúc I. dx. – epidermoidný nerohovejúci Ca pľúc – st. II.-III. u bývalého zamestnanca pracujúceho v podzemí v magnezitovej bani v období 1978-1993. Šetrená bola expozícia ionizujúcemu žiareniu a iným možným karcinogénom v podzemí. Prípad nebol zatiaľ uzavretý.

V spoločnosti SMZ, a.s. Jelšava bola dňa 30.06.2015 vykonaná objektivizácia polyaromatických uhľovodíkov (PAU) v pracovnom ovzduší podzemia. Meranie vykonal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici. Vzorky ovzdušia boli odoberané na pracoviskách, kde sa používajú stroje s dieselovými motormi. Merané boli 4 profesie – baník – strojník vodič nákladného auta, baník – strojník obsluha vrtného voza, majster, lamač – nabíjacia čata. Z výsledkov vyplynulo, že NPEL a TSH stanovené v legislatíve nie sú prekročené, dosahujú veľmi nízke hodnoty. Takáto situácia v podzemí sa dosiahla obmenou celého vozového parku banskej bezkoľajovej mechanizácie, keď aktuálne sú vo všetkých mechanizmoch zabudované motory spĺňajúce veľmi prísne emisné normy EURO 5, resp. EURO 6, teda rádovo prísnejšie kritériá pre kvalitu výfukových plynov ako u pôvodných mechanizmov. Zároveň predložené výsledky objektivizácie PAU v banskom ovzduší boli jedným z podkladov pre zrušenie NPE pre zamestnancov pracujúcich v podzemí.

b) oddelenie HŽP a Z a oddelenie HV na základe zaslaných vyjadrení na úlohách NPPZ neparticipujú

Ad II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),

2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),

3. Vybrané nádorové ochorenia.

Pri odbornom poradenstve v Poradni zdravia bolo poskytnuté poradenstvo vo vzťahu k zistenému kardiometabolickému riziku 33 klientom. Celkom výkonov 264.

V rámci Svetového dňa diabetu sme pripravili na web stránke úradu informáciu pre verejnosť zameranú na pohyb a diabetes, tiež v priestoroch úradu bol informačný panel s touto tematikou. Celkom výkonov 2.

Ad B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

V súvislosti s hlásenými prenosnými ochoreniami zo spádovej oblasti okresov Rimavská Sobota (737 ochorení) a Revúca (383 ochorení) boli v sledovanom období poskytnuté konzultácie zodpovedným zdravotníckym pracovníkom ale aj poradenstvo pre laickú verejnosť, ktorej sa evidované prípady konkrétne týkali

V uplynulom roku sme pokračovali v poradenskej činnosti aj v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom v spolupráci s rómskymi asistentmi z obecných úradov okresov Rimavská Sobota a Revúca, kde sme sa zamerali na celkové zvýšenie zdravotného uvedomenia, význam vakcinácie ako aj na kontrolu dodržiavania karanténnych opatrení nariadených orgánom na ochranu zdravia v ohniskách nákazy

V rámci „Poradne očkovania“ nášho RÚVZ sa poskytovali informácie zdravotníckym pracovníkom (150x) aj laickej verejnosti (112x): zdravotnícki pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečením dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospeléj populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie, nežiaduce reakcie po očkovaní a „výpadky“ vakcín v distribučnej sieti v SR, laická verejnosť sa zaujímala predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia a povinné očkovanie detí

V roku 2015 navštívilo „hepatálnu poradňu“, ktorá je súčasťou poradne zdravia pre obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca – len 8 klientov, v rámci šetrenia financií na našom RÚVZ sa ďalší záujemcovia nevyšetrovali

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bude predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v zmysle anotácie v roku 2015 sa odd. PZaPC na realizácii nepodieľa, resp. ak sa bude vykonávať monitoring zdravotného stavu, tak sa oddelenie zapojí

Odpočet plnenia:

Za hodnotené obdobie sa úloha nerealizovala.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády

predložil „Správu o plnení Národního programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- realizovať zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zdravý životný štýl, predovšetkým zdravý spôsob stravovania a pohybový režim na školách regiónu a v rámci vyhlásených „Svetových dní“ aj v iných populačných skupinách regiónu

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa realizoval dotazníkový prieskum ohľadom zdravého životného štýlu zamestnancov RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, v rámci Svetového dňa zdravia sa v mesiaci apríl v regionálnych printových a elektronických médiách spropagoval tento deň, súčasne sa pre laickú verejnosť distribuoval edukačný materiál „Päť zásad bezpečnej potraviny“.

V spolupráci s oddelením HDM sa v rámci výkonu ŠZD realizovalo 312 kontrol zariadení spoločného stravovania a zamestnanci boli edukovaní v zásadách zdravej prípravy stravy.

S týmto oddelením sme tiež spolupracovali na realizácii projektu COSI, ktorý je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Projekt sa realizoval podľa požiadaviek gestora v termíne od 15.11. – 15.12. 2015.

Podľa rozdeľovníka škôl za náš región boli zapojené nasledovné školy : 2 školy mestské – ZŠ na ul. Dobšinského v Rimavskej Sobote a ZŠ na ul. Hviezdoslavovej v Revúcej, 2 vidiecke školy - ZŠ Klenovec a ZŠ Gemerská Ves. Informované súhlasy od rodičov/zákonných zástupcov detí boli získané od všetkých v projekte zúčastnených detí. Pre každú školu zapojenú do projektu bol vyplnený „Dotazník pre školu“ v spolupráci so zástupcom danej školy. Pre 80 meraní detí bol vyplnený „Dotazník pre meranie detí“, išlo o deti vo veku od 7,0 po 7,99 rokov. Merali sa nasledovné antropometrické ukazovatele – hmotnosť, výška, obvod pásu a obvod bokov, pri meraní boli dodržané odporúčania pre merania. Vyplnené údaje z „Dotazníka pre meranie detí“ budú vkladané do e – formy a po nahratí údajov budú všetky dotazníky zaslané MZ SR, odboru verejného zdravia na ďalšie spracovanie. Celkom vykonaných výkonov bolo 408.

V spolupráci s územným spolkom ČK sa edukovalo 104 záujemcov o zdravom a bezpečnom spôsobe stravovania pri 8 zdravotno – výchovných aktivitách.

Celkom výkonov 810 (52 edukačných materiálov, 27 dotazníkov, 312 kontrol, 8 prednášok, COSI 408, ostatné 3).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj

populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- zapojiť sa do realizácie kampane podľa inštrukcií gestora, zabezpečiť informovanosť prostredníctvom lokálnych médií a aktivít poradne zdravia

Odpočet plnenia:

V mesiaci apríl sa zahájila propagácia celoslovenskej kampane, boli zverejnené všetky informácie vrátane plagátu na webovej stránke RÚVZ, pri vstupe do budovy RÚVZ je oznam o prebiehajúcej akcii s možnosťou vyzdvihnutia si účastníckych listov do súťaže, do regionálnych printových médií – Gemerské zvesti, Revúcke listy boli zaslané články ku kampani, v regionálnych elektronických médiách – www.gemerland.sk, www.rimava.sk boli uverejnené informácie ohľadne súťaže, účastnícke listy boli poskytnuté pre žiakov a pedagogických pracovníkov Stredných škôl okresu Rimavská Sobota a Revúca, tiež v novootvorenom fitnesscentre v Rimavskej Sobote. 25.11.2015 sme sa zúčastnili seminára, na ktorom bolo celoslovenské vyhodnotenie kampane a kde sa žrebovali jednotliví víťazi. Ako víťaz bol vyžrebovaný aj jeden detský podporovateľ z regiónu Revúca, získal hlavnú cenu.

Celkom výkonov 24.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v II. etape ide o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ, školami, obecnými úradmi (napr. pri využívaní komunitných centier), lekármi I. kontaktu a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- podľa záverov z pracovného stretnutia k realizácii projektu ako „Zdravé komunity“, ktorý sa konal na MZ SR 2.2.2015 realizovať, v prípade požiadania príslušných ustanovených koordinátorov projektu, v roku 2015 4 workshopy na pôde RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote so zameraním podľa obsahových aktivít projektu uvádzaných v anotácii.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa plánované aktivity nerealizovali. Odborní zamestnanci sa zúčastnili ďalšieho pracovného stretnutia v mesiaci apríl na RUVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi, pripravili návrh možných tém pre plánované workshopy s problematikou riešenou jednotlivými oddeleniami RUVZ - HŽP a Z Význam vody pre život, starostlivosť o vodné zdroje, Odpady a ľudské zdravie, Hygiena bývania HV- Potraviny a zásady zdravej výživy, Stomatohygiena – význam zdravia ústnej dutiny, Zdravé stravovacie návyky, PPL a T - Práca a zdravie, Hygiena práce v poľnohospodárstve, Práca a fyziologické funkcie organizmu, EPID - Epidemiológia vybraných infekčných ochorení (alimentárne, parazitárne..), Problematika očkovania, Význam preventívnej starostlivosti, HDM - Stravovanie detí a mládeže, Stav zdravia a životný štýl Rómov, Prevencia fajčenia a iných závislostí, Prevencia KV a onko ochorení, Dusičnanová methemoglobinémia.

Nadviazal sa kontakt s určeným koordinátorom, ktorý v mesiaci jún doručil zoznam 8 asistentov pracujúcich v regióne s tým, že na svojich pracovných stretnutiach dostali informáciu, že je možné ich využiť v rámci potrebných aktivít RUVZ. Ich činnosť bola využitá pri mimoriadnych kontrolách rómskych osád v regióne, vykonalo sa celkom 40 kontrol. V spolupráci s RUVZ Banská Bystrica sa zabezpečil jeden workshop pre asistentov zdravotnej výchovy. Na web stránke RUVZ Rimavská Sobota sa uverejnili informačné letáky „Ako sa chrániť pred kliešťami“ a „Ako predísť chrípke“ určené pre minoritnú skupinu populácie s informáciou aj pre asistentov zdravotnej výchovy.

Celkom aktivít 51.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v rámci realizovaných činností poradne zdravia zamerať časť intervenčných aktivít aj na zvyšovanie povedomia a informovanosti o nepriaznivých dôsledkoch spojených s abúзом alkoholu,

- zapojiť sa do prieskumov sledovania konzumácie alkoholu a iných drog, ak budú na úrovni SR realizované

Odpočet plnenia:

V rámci realizovaných činností poradne zdravia sme zabezpečili zdravotno – výchovné preventívne aktivity v celkovom počte 4. Konkrétne v mesiaci september bola pripravená a prednesená prednáška „Alkohol v tehotenstve“ pre žiakov a učiteľov v celkovom počte 35 SOŠOS v Rimavskej Sobote, v novembri boli dve prednášky pre 105 žiakov základnej a strednej školy so zameraním na fajčenie a abúzus alkoholu „Fetálny alkoholový syndróm“ a „Fajčenie a alkohol“. Zapojili sme sa do celoslovenského prieskumu zameraného na prevenciu alkoholovej závislosti, zabezpečili sme dotazníkový prieskum a získali sme 70 dotazníkov od 15 – 29 ročných respondentov. Údaje z dotazníkov slúžili k vytvoreniu databázy pre celoslovenské spracovanie. Celkom výkonov 75.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pri súčasnej mladej generácii by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- v spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou zapojiť sa do realizácie aktivít spojených s „Týždňom mozgu“

Odpočet plnenia:

V spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou sme v mesiaci apríl realizovali v cieľovej skupine seniorov zdravotno – výchovné aktivity s využitím pripravených prednášok a iných pomôcok. Konkrétne sa realizovali 4 prednášky „Zdravý životný štýl“, 19.3.2015, Domov dôchodcov a sociálnych služieb Babin Most, okr. Rimavská Sobota, Mgr. Zuzana Bokorová, „Poruchy

spánku“ 20.3.2015, Domov dôchodcov a sociálnych služieb Rimavská Sobota, MUDr. Adriana Strečková. Ukážky tréningu pamäte spojené s testovaním verbálnych a pamäťových schopností pomocou pracovných listov pre kognitívny tréning, tréning verbálnych schopností – „Ako chutí svet“.

Článok pre verejnosť na webovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote, články do regionálnej tlače – Gemerské zvesti, Revúcke Listy a príspevky do regionálnych elektronických médií – www.gemerland.sk, www.rimava.sk.

V mesiaci október „Mesiac úcty k starším“ boli 3 výjazdy poradne zdravia pre seniorov na vidieku (Ožďany, Jesenské, Rimavské Janovce), ktoré okrem vyšetrenia a poradenstva boli zamerané aj na problematiku očkovania seniorov a prevenciu osteoporózy.

Celkom aktivít 158.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- pri vykonávaní zdravotno-výchovných aktivít na školách regiónu sa zamerať aj na dané predpokladané témy uvádzané v anotácii a využívať dostupné edukačné materiály v problematike zdravej výživy detí a mládeže

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa úloha realizovala priebežne, časť aktivít bola zameraná na zdravé stravovanie ako je uvedené v úlohe 9.1, 9.2 a 9.4.

9.6.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Cieľ

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže,

personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardiometabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

-výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život

-psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len *MŠ*). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky *MŠ*, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Košiciach je vo finálnej fáze riešenia – zhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu u rodičov detí a učiteliek *MŠ* (realizovaného cez RÚVZ Košice) a výsledkov monitorovania stavu ústneho zdravia u bežnej a sociálne znevýhodnenej časti detskej populácie (zabezpečeného stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Prieskumom sa sledujú otázky úrovne starostlivosti o chrup a skladby stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Klinická časť projektu sa orientuje na stav v kazivosti chrupu detí a účinnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- Pokračovať v usmerňovaní edukačných aktivít s využívaním zdravotno-výchovných materiálov v predškolských zariadeniach zapojených do realizácie projektu, prípadne podľa záujmu edukačné materiály využiť aj v ďalších *MŠ* regiónu

Odpočet plnenia:

Za sledované obdobie sa v realizácii nepokračovalo.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životossprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zabezpečí:

- Realizovať v súlade s kalendárom vyhlásených dní WHO skupinovú intervenčnú aktivitu pre rôzne populačné skupiny regiónu
- Zapojiť sa do realizácie vyhlásených kampaní - Vyzvi srdce k pohybu
- Realizovať intervenčnú aktivitu prostredníctvom činnosti Poradenského centra

Odpočet plnenia:

Intervenčné aktivity pre rôzne populačné skupiny boli realizované priebežne a sú uvádzané pri jednotlivých úlohách aj s prehľadom výkonov vyššie.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey)- štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR.

Cieľ projektu

Získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospelaj populácie SR. Hodnotiť dopad dlhodobých intervenčných aktivít zameraných proti fajčeniu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rožňave**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ: Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992 – Národné ciele SR III*, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Tunajší orgán verejného zdravotníctva neobdržal vo veci plnenia národných cieľov Protokolu o vode a zdraví žiadne pokyny gestora.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ: Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ: Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ v súčinnosti s pracovníkmi oddelenia HDaM v priebehu 23. – 26. kalendárneho týždňa spracovali databázy údajov získaných dotazníkovým prieskumom realizovaným v roku 2014 formou matric, ktoré boli

V roku 2015 bolo pracovníkmi oddelenia HŽPaZ v rámci ŠZD vykonaných 205 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov, pri ktorých nebolo zistené porušenie ustanovení predmetného zákona.

Oblasť A-I.-4.

- Preventívne usmerňovanie v ochrane pred hlukom v životnom prostredí so zameraním na znižovanie expozície obyvateľov environmentálnemu hluku.

Z dôvodu zabezpečenia ochrany zdravia pred hlukom v životnom prostredí je v rámci posudkovej činnosti RÚVZ požadované zhodnotenie možného negatívneho vplyvu emisií hluku zo stacionárnych ako aj líniových zdrojov hluku v súvislosti s navrhovanými činnosťami (prevádzkami) na dotknuté obyvateľstvo. Pri posudzovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie obcí je požadované hodnotenie možných negatívnych vplyvov na zdravie ľudí vrátane hodnotenia dodržania limitov prípustných hodnôt určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí, a to predovšetkým pre novo navrhované kategórie územia, určené na bývanie.

- Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva v oblasti zabezpečenia zdravých životných podmienok so zameraním na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol v decembri 2015 spracovaný informačný materiál „Zdravé životné podmienky“ uverejnený na webovom sídle úradu.

Oblasť B

- Spolupráca pri zdravotnej výchove detí a mládeže zameranej na zvyšovanie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne bezpečnej pitnej vody a o zdravotných rizikách pochádzajúcich z vody.

Pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 sa pracovníčka oddelenia HŽPaZ zúčastnila besedy so žiakmi 6. a 8. ročníka Katolíckej základnej školy sv. Jána Nepomuckého v Rožňave zameranej na problematiku pitnej vody a jej významu pre zdravie človeka. Pri príležitosti tohto dňa pracovníčka oddelenia HŽPaZ poskytla rozhovor pre školský rozhlas Základnej školy na Ulici pionierov v Rožňave so zameraním na zvýšenie informovanosti detí o potrebe konzumácie zdravotne bezpečnej pitnej vody a o zdravotných rizikách pochádzajúcich z vody. Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 vypracovaný článok, ktorý bol zaslaný na zverejnenie základným a stredným školám v okrese Rožňava.

- Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva v oblasti pitnej vody a jej významu pre zdravie človeka prostredníctvom metód zdravotno-výchovného pôsobenia (médiá, články, prednášky, besedy, letáky).

Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol pri príležitosti Svetového dňa vody vypracovaný článok, ktorý bol zverejnený na webovom sídle tunajšieho úradu a zaslaný na zverejnenie mestským a obecným úradom v okrese Rožňava, ako aj na zverejnenie v Gemerskom denníku Korzár. Súčasne bol spracovaný informačný materiál zaslaný na zverejnenie v infotexte mestskej televízie v Rožňave.

- Iniciovanie aktivít na zvyšovanie podielu obyvateľov okresu zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.

Z celkového počtu 62 obcí okresu Rožňava je možnosť zásobovania obyvateľstva pitnou vodou zabezpečená v 50 obciach. V 2 obciach je vodovod vybudovaný, avšak tento bol následne zakonzervovaný, nakoľko zo strany obyvateľov nebol záujem o napojenie sa na vodovodnú sieť, v 10 obciach nie je vybudovaný verejný vodovod. Vzhľadom na daný stav boli v rámci ŠZD orgány samosprávy informované o pozitívnom vplyve vodárensky upravenej pitnej vody na zdravie obyvateľov na rozdiel od konzumácie pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov – studní neznámej kvality.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ priebežne poskytovali záujemcom z radov občanov konzultácie a odborné poradenstvo v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, kontroly a zabezpečenia kvality vody v individuálnych studniach s poukázaním na možné zdravotné riziká.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ: Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Pracovníci oddelenia HŽPaZ neobdržali vo veci plnenia úlohy žiadne pokyny.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V roku 2015 bola priebežne aktualizovaná evidencia subjektov, ktorých gestorom je odd. PPLaT a evidencia subjektov s vykonávanými pracovnými činnosťami súvisiacimi s expozíciou chemickým karcinogénom, mutagénom, toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam. V spolupráci s jednotlivými oddeleniami RÚVZ bola aktualizovaná aj evidencia vykonávania činností PZS vlastnými zamestnancami, dopĺňaná na základe ohlasovacej povinnosti subjektov. Spolupráca s PZS sa realizovala najmä v súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania a metodickým usmerňovaní pri hodnotení zdravotných rizík pri práci. Spolupráca s MPSVaR bola realizovaná na regionálnej úrovni v problematike práce osôb so zdravotným postihnutím. Pre potreby ÚPSVaR v Rožňave bolo vydané stanovisko k chráneným pracoviskám v 25 prípadoch.

Pre Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia, Odbor environmentálneho posudzovania bolo vypracované stanovisko k zámeru „ Plán otvárania, prípravy a dobývania ložiska vápenca Slavec – Gombasek v dobývacom priestore Slavec na obdobie 2016- 2032 “ navrhovateľa Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec 179, 049 11 Slavec. Pre Ministerstvo životného prostredia SR bolo vypracované stanovisko k zmene ťažby a spracovania serpentinitu v Dobšinej pre prevádzkovateľa SILICON s.r.o. Dobšiná. Pre Slovenskú inšpekciu životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Košice boli v 2 prípadoch podané vyjadrenia k zmene integrovaného povolenia pre prevádzku „Závod Vápenka Slavec“ prevádzkovateľovi – stavebníkovi Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec (Inštalácia drvičov – Vápenka Slavec, Rozšírenie palivovej základne pre výpal vápna Carmeuse s.r.o., Závod Vápenka Slavec). Pre Inšpekciu životného prostredia v Košiciach bolo vydané stanovisko k zmene IPKZ pre závod SHP Slavošovce v súvislosti s inštaláciou výrobných liniek NL20, NL23 a NL14.

V rámci ŠZD bolo vykonaných celkom 147 kontrol. Kontrolná činnosť bola zameraná na výsledky hodnotenia zdravotných rizík pri práci a preventívne opatrenia prijaté zamestnávateľmi na ich obmedzenie. Ďalej bolo vykonaných 123 ohliadok pracovných priestorov a 551 konzultácií.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Komentár:

Priebežne je aktualizovaná databáza programu ASTR 2011. V roku 2015 boli realizované 3 aktualizácie programu. Bola doplnená databáza prešetrovaných a priznaných chorôb z povolania. Vedúci odd. PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu nového dizajnu a prostredia pre automatizovaný systém triedenia rizík.

V okrese Rožňava k 31.12.2015 evidujeme. :

Tab.č.2.1

	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2015	913	58	888	58	25	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa faktorov a kategórie rizikového faktora (1. a 2. stupeň)

Tab.č.2.2

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kat		4. kat.		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
tuberkulóza	3	3	0	0	3	3
Biologické faktory spolu:	3	3	0	0	3	3
dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	4	4	0	0	4	4
pracovná poloha	15	0	0	0	15	0
Fyzická záťaž spolu:	19	4	0	0	19	4
premenný	378	6	23	0	401	6
ustálený	389	21	0	0	389	21
Hluk spolu:	767	27	23	0	790	27
pevné aerosóly	229	14	2	0	231	14
alergén	32	8	0	0	32	8
chem. karcinogén/mutagén	36	12	3	0	36	12
látky poškodzujúce reprodukciu	36	12	0	0	36	12
dermatotropný	104	0	0	0	104	0
dráždivé	148	4	0	0	148	4
žieravé	80	8	0	0	80	8
toxické	32	8	0	0	32	8
veľmi toxické	32	8	0	0	32	8

Chemické látky a zmesi spolu:	369	26	2	0	371	26
prenášané na ruky	26	0	5	0	31	0
prenášané na celé telo	2	0	0	0	2	0
Vibrácie spolu:	28	0	5	0	33	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2015 podľa prevažujúcej činnosti a kategórie rizikového faktora (1.stupeň)

Tab.č.2.3

prevládajúca činnosť		počet exponovaných pracovníkov					
		3.kategória		4.kategória		spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	poľnohosp., lesníctvo a rybolov	15	1	0	0	15	1
B	ťažba a dobývanie	15	4	9	0	24	4
C	priemyselná výroba	795	36	0	0	795	36
D	dodávka elektr.,plynu, pary, stud. vzduchu	33	1	16	0	49	1
F	stavebníctvo	6	0	0	0	6	0
N	administratívne a podporné služby	17	9	0	0	17	9
Q	zdravotníctvo a sociálna pomoc	7	7	0	0	7	7
S p o l u		888	58	25	0	913	58

K zmene počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu došlo vznikom nových subjektov (WEXIM WOOD s.r.o. Rožňava, DREVOPIIL Dobšiná, Drevovýroba Dobšiná, CRH a.s. Rohožník), zaradením profesií do kategórií rizika v existujúcich prevádzkach po prehodnotení rizík (HYDINA Slovensko a.s., CELLTEX s.r.o. Rožňavská baňa), zrušením pracovísk s rizikovými prácami (Lom Slavec - Carmeuse Slavec s.r.o., Erich Fábíán LIFA Rožňava), prehodnotením rizikových prác v spoločnostiach (PD Rejdová, eustream a.s. Bratislava, SHP Slavošovce a.s.) alebo zmenou počtu zamestnancov na rizikových pracoviskách.

Predmetom štátneho zdravotného dozoru boli naďalej cielené kontroly dokumentácie v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a kategorizácie prác. Súčasťou kontrol je aj prejednávanie zdravotno-hygienickej situácie v jednotlivých subjektoch a metodická podpora pri jej zefektívňovaní.

Počet subjektov, u ktorých evidujeme vyhlásené rizikové práce: **39**

Počet opatrení nariadených v rámci kontrolnej činnosti na rizikových pracoviskách: **27**

V súlade s požiadavkami Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o kritériách na zaraďovanie prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií bolo v roku 2015 realizovaných:

Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach : **5**

Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach : **5**

Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: **2**

Počet kontrol / ŠZD / zameraných na posudky rizika a prevádzkové poriadky: **56**

Počet konzultácií pri metodickom usmerňovaní zamestnávateľov v problematike: **141**

Počet aktivít v rámci posudzovania nových investičných projektov pri hodnotení zdravotných rizík pri práci v súvislosti s posudzovanou technológiou: **5**

Počet schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci: **42**

Z uvedeného počtu boli schválené PP podľa faktorov:

Chemické faktory: **30**

Hluk: **9**

Vibrácie: **3**

Sankčné opatrenia /rizikové pracoviská/: **0**

V roku 2015 sa v 2 prípadoch pristúpilo ku kontrole plnenia povinností PZS uvedenej v § 30c ods. 3 písm. a) zák. č. 355/2007 Z.z. z dôvodu nesúladu predkladanej dokumentácie s požiadavkami na hodnotenie zdravotného rizika pri práci.

Realizovali sme hodnotenie pracovného prostredia a pracovných podmienok v OD Billa Rožňava so zameraním na hodnotenie kvality vnútorného prostredia vo vzťahu k zdraviu zamestnancov a na elimináciu fyzickej záťaže pri práci. Pokračovalo sme v hodnotení pracovných podmienok v organizáciách poskytujúcich finančné služby (Poštová banka, Poisťovňa ALLIANZ) a výkon súdnictva (Okresný súd Rožňava). V rámci výkonu ŠZD mali zamestnanci možnosť subjektívne hodnotiť pracovnú záťaž prostredníctvom dotazníkov, a to:

1. Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na záťaž
2. Dotazník zrakových ťažkostí počas práce a po ukončení práce
3. Dotazník – aplikovanie ergonomických zásad pri práci so zobrazovacími jednotkami
4. Dotazník informovanosti zamestnancov

Individuálne poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci bolo zabezpečené v rámci celoročnej činnosti ŠPCOPZP / špecializované poradenské centrum ochrany a podpory zdravia pri práci /. Poradňu ŠPCOPZP navštívilo v roku 2015 celkom **53** klientov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti predchádzania chorobám z povolania, tvorbe zdravého pracovného prostredia a zdravých pracovných podmienok.

V roku 2015 bol realizovaný prieskum informovanosti zamestnancov v problematike pracovného prostredia a pracovných podmienok- vid'. tab. č. 2.1.4. Prieskum konštatuje dobrú úroveň informovanosti zamestnancov v problematike ochrany zdravia pri práci. Výsledky prieskumu boli vyhodnotené a prerokované so zamestnávateľmi.

Tab.č.2.1.4

Organizácia	Počet vyplnených dotazníkov	Kontrolné listy
Billa s.r.o. prevádzka Rožňava 1	19	Bremená
Mestský úrad Dobšiná- mestská polícia	10	Zobrazovacie jednotky, psychická pracovná záťaž
Billa s.r.o. prevádzka Rožňava 2	24	Bremená
Okresný súd Rožňava	106	Zobrazovacie jednotky, psychická pracovná záťaž
ALLIANZ Rožňava	12	Zobrazovacie jednotky, psychická pracovná záťaž

V rámci spolupráce s Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach evidujeme:

Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania: **26**

Počet hlásených chorôb z povolania / z toho ohrození chorobou z povolania: **24/0**

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Aj v roku 2015 bola venovaná v rámci ŠZD pozornosť subjektom vykonávajúcim činnosť v rastlinnej výrobe v nadväznosti na chemickú ochranu rastlín ako aj na plnenie oznamovacej povinnosti spoločností vykonávajúcich služby v oblasti DDD činnosti ako aj skladovaniu a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami. K problematike skladovania a aplikácie chemických prípravkov na ochranu rastlín predložilo podklady **17** subjektov.

Počet rozhodnutí na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami: **0**

Počet kontrol v rámci ŠZD vykonaných v poľnohospodárskych zariadeniach: **16**

Počet zasadaní komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s TL a VTL za účasti zástupcu RÚVZ v Rožňave: **1**

Počet preskúšaných v komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s TL, VTL: **3**

Počet hlásených DDD činností v zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rožňave: **26**

Počet kontrol realizácie DDD činnosti v konkrétnom zariadení: **2**

Počet odborných konzultácií pre problematiku ochrany zdravia pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi: **114**

Počet havarijných situácií pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami: **0**

Počet realizátorov DDD činnosti: **10**

Počet subjektov vykonávajúcich eko-hospodárstvo: **8**

Sankčné opatrenia : **1**

Pozornosť bola venovaná metodickému usmerňovaniu subjektov v okrese Rožňava pri uplatňovaní platných právnych úprav pri uvádzaní chemických látok na trh a pri praktickom presadzovaní nariadenia REACH. Súčasťou ŠZD bola aj cieľná kontrola kariet bezpečnostných údajov vzhľadom na novú klasifikáciu látok a zmesí. Spôsob výkonu kontroly bol preverený v rámci kontrolnej činnosti ÚVZ SR. Rozhodnutie o uložení sankcie bolo UVZSR zrušené.

Počet cieľných kontrol KBÚ: **19**

Odd.PPLaT sa zúčastňovalo procesu schvaľovania prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickým faktorom pre školské zariadenia. Konštatujeme nedoriešený problém skladovania a likvidácie toxických látok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V rámci problematiky odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest je vedená evidencia oznámení o vykonávanej činnosti subjektov, ktorým bolo príslušným orgánom verejného zdravotníctva vydané rozhodnutie na uvedenie činnosť. V rámci kontrolnej činnosti je venovaná pozornosť aj klasifikácii používaných chemických látok a zmesí so zameraním na

karcinogénne a mutagénne riziko. Pravidelne je aktualizovaná databáza subjektov, kde na pracoviskách sú používané chemické karcinogény.

Počet vydaných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním karcinogénov na pracovisku: **0**

Počet vydaných rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest: **5**

Počet oznámení o vykonávaní odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest: **6**

Počet podnetov týkajúcich sa odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest : **3**

Počet kontrol realizácie opatrení pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest: **3**

Sankčné opatrenia: **0**

Kontrola realizácie opatrení pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest bola vykonaná pri odstraňovaní strešnej krytiny na objekte OR HaZZ Rožňava. V dvoch prípadoch bol výkon ŠZD zameraný na prešetrenie podnetu týkajúceho sa odstraňovania AZC krytiny na rodinných domoch.

Zaobchádzanie s chemickými karcinogénmi (CH.K.):

Počet organizácií, v ktorých sa manipuluje s CH.K.: **16**

Počet kontrol v rámci ŠZD (už. Povolenie): **4**

Prehľad chemických karcinogénov zaradených do:

1. skupiny :

azbest - rekonštrukčné práce v stavebníctve, cytostatiká / zaradené /- aplikácia pri liečbe, reagentie, radón – podzemné pracoviská, oxid kremičitý - podzemné pracoviská, zlievárenské piesky, drevný prach /tvrdé drevo- buk, dub / - spracovanie dreva

2 . skupiny

výfukové plyny dieselových motorov – podzemné pracoviská, prípravky na ochranu rastlín - zložky jednotlivých zmesí, prípravky na povrchovú ochranu kovov, výroba vápna

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania: **11**

Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 28 zoznamu chorôb z povolania v súvislosti s DNJZ: **8**

Počet hlásených chorôb z povolania z titulu DNJZ: **8**

Účasť na Regionálnych konzultačných dňoch chorôb z povolania na KLPaKT v Košiciach : **10**

V rámci metodického vedenia je práca v roku 2015 zameraná na odborné poradenstvo v oblasti ergonomických požiadaviek pri práci ako aj v problematike DNJZ horných končatín pri práci. Uvedená problematika je jednou z priorit v rámci projektu Zdravé pracoviská v SCA HP Slovakia Gemerská Hôrka. Pozornosť je venovaná aj možnému poškodeniu chrbtice v súvislosti s DNJZ a s dvíhaním a prenosom bremien. Prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania z titulu DNJZ bolo realizované u nasledovných profesií: šička, dojička – ošetrovatelka teliat, mechanik – nakladač, zámočník, bača – ošetrovatel dobytky, murár – stavebný robotník, pilčík, zvarač, balička, triedička v textilnej výrobe. Aktívne prebieha spolupráca v uvedenej problematike s KPLaKT Košice. Vedúci odd. PPLaT je členom

pracovnej skupiny pre prípravu novelizácie Vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Práca bola zameraná na usmerňovanie realizácie intervenčných programov, cieľovým poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci. V rámci konzultácií a kontrolnej činnosti boli usmerňovaní zamestnávateľa, SZČO a PZS pri realizácii intervenčných aktivít na zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

2.2.1 Zdravé pracoviská

V roku 2015 sme pokračovali v plnení projektu v súlade s vypracovaným návrhom aktivít v závode SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka. Aktivity boli zamerané na oblasť ergonómie práce s cieľom vyhodnotiť možnosti ergonómických opatrení na jednotlivých pracoviskách baličiek hotových výrobkov. Boli vytipované kritické výrobky z hľadiska rozmerov a spôsobu balenia použitím metodiky KIM – Manual handling (Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin – BAuA). V súčasnosti sú riešené požiadavky na počet baličov z hľadiska pracovnej záťaže. V spolupráci so závodom a PZS boli vykonané pozorovania pri balení kritických produktov na linke EAGLE IV s cieľom zhodnotenia pracovnej záťaže. Bola vykonaná kontrola opatrení prijatých v súvislosti s hodnotením pracovných podmienok zamestnancov v administratíve s prevahou práce so zobrazovacou jednotkou a vyhodnotila sa ich účinnosť.

V rámci aktivít počas Safety week v závode SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka boli zamestnancom odprezentované prednášky:

Mgr. Štefan Roda, Mgr. Jana Molnárová: Zásady práce so zobrazovacou jednotkou.

Mgr. Štefan Roda: Pitný režim.

Zamestnancom bolo poskytnuté v rámci týchto dní individuálne poradenstvo v oblasti životného štýlu a pracovných problematík spojené s vyšetrením vybraných biologických ukazovateľov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci svetového dňa BOZP bol v regionálnych novinách a na infotextovej stránke Rožňavskej televízie uverejnený článok Š. Roda: Pracovná zdravotná služba. V rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pripravil Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave v dňoch 19.– 23.10.2015 Dni otvorených dverí so zameraním na problematiku ochrany a podpory zdravia pri práci. Pracovníci odd. preventívneho pracovného lekárstva počas uvedeného týždňa poskytli konzultácie celkom 11 klientom, z toho 4 konzultácie boli poskytnuté prostredníctvom telefonického rozhovoru.

V spolupráci s IP Košice bola vykonaná spoločná previerka v spoločnosti Chocolate Patrik s.r.o., prevádzka Pekáreň, Námestie baníkov 1, 048 01 Rožňava. Správa o výsledkoch kontroly bola zaslaná na ÚVZSR dňa 30.9.2015.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

RÚVZ so sídlom v Rožňave, odd. PPLaT neplní uvedenú úlohu.

2.4 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

V roku 2015 odd. PPLaT nebolo vyzvané na spoluprácu pri plnení úlohy.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Vytvorená databáza subjektov, v ktorých sú zriadené chránené pracoviská a chránené dielne je v spolupráci s ÚPSVaR Rožňava pravidelne aktualizovaná. V rámci ŠZD boli vykonané kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v 10 chránených dielňach a chránených pracoviskách. Vyplnených bolo 10 kontrolných listov informovanosti zamestnancov (5 práca so zobrazovacími jednotkami a 5 psychická záťaž pri práci). Zistenia z výkonu ŠZD neboli v rozpore s podmienkami uvedenia priestorov kontrolovaných chránených pracovísk a dielní do prevádzky.

Počet rozhodnutí - nové chránené pracoviská: **4**

Počet stanovísk - nové chránené pracoviská: **14** (zriadené v už uvedených priestoroch do prevádzky)

Počet stanovísk - možnosť zriadenia chráneného pracoviska: **1**

Počet vydaných stanovísk k preobsadeniu pracovného miesta na chránenom pracovisku: **5**

Počet kontrolovaných chránených pracovísk: **10**

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na kontrolovaných pracoviskách: 17 (z toho 5 žien)

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) vykonávali pracovníci oddelenia hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2015. Z distribučnej siete okresu Rožňava bolo celkovo odobratých a senzoricky aj laboratórne na množstvo KJ, KJO₃ a feroxyanidu draselného vyšetrených 24 vzoriek soli z dovozu. Všetky vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.4 KONTROLA BEZPEČNOSTI KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ LEGISLATÍVU EÚ

Cieľ: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ bola odobratá 1 vzorka materiálu a predmetu určeného na styk s potravinami - VaBene® ITALIAN DESING, Súprava 7 kameninových hrnčekov na laboratórne vyšetrenie. Testovaná vzorka spĺňa požiadavky uvedené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. V mesiaci október bola odobratá 1 vzorka keramického noža 4,5“ Ceramic Chiefs Knife na laboratórne vyšetrenie. Testovaná vzorka spĺňa požiadavky uvedené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných súvislostí s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 boli odobraté v mesiaci február 4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - zubných pást a ústnych vôd na stanovenie regulovaných látok (fluóru, 2,2'-dioxyetanolu, peroxidu vodíka). V mesiaci apríl bola odobratá 1 vzorka kozmetického výrobku pre deti – výrobku do kúpeľa na umývanie v plastovom obale pripomínajúcom hračku na stanovenie zakázaných látok (ftalátov). Laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. V mesiaci jún plánovaný odber 3 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých – krémov deklarujúcich protizápalové účinky (na psoriázu, akné, dermatitídu a podobne) na stanovenie zakázaných látok (hormónov, kortikosteroidov) nebolo možné vykonať z dôvodu nedostupnosti výrobkov v obchodnej sieti regiónu Rožňava. ÚVZ SR bolo dňa 30.6.2015 e-mailom zaslané oznámenie o nedostupnosti predmetných vzoriek. V mesiaci september boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – rúže, lesky na pery na stanovenie zakázaných látok (ťažkých kovov) a v mesiaci október boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – ceruzky na pery a oči na stanovenie zakázaných látok (ťažkých kovov). Laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh v EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- pri kozmetických výrobkoch, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- u látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- pri veľkosti nano častíc,
- pri tvrdeniach používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015 RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplnilo.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 bol vykonaný odber 2 vzoriek potravín na laboratórne vyšetrenie prídavných látok (konzervačných látok – kyseliny sorbovej a jej soli, kyseliny benzoovej a jej soli). Obidve laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

V mesiaci november bol vykonaný zber údajov u 20 respondentov vybraných vekových skupín dospelaj populácie a spracovali sa dotazníky v rámci monitorovacej úlohy. Výsledky spracovaných údajov z dotazníkov a laboratórných analýz k monitoringu boli zaslané e-mailom ÚVZ SR Bratislava dňa 30.11.2015.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY A VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ: - overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 boli odobraté 2 vzorky pramenitých balených vôd KORYTNICKÁ DOJČENSKÁ PRAMENITÁ VODA a 2 vzorky vody vo watercooleroch AQUA PRO Pramenitá voda na laboratórne vyšetrenie. Všetky laboratórne vyšetrené vzorky vody boli v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ: - monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2015 bola odobratá 1 vzorka potraviny Hero Sunar® Complex 2, Následná sušená mliečna výživa dojčiat, od ukončeného 6. mesiaca na laboratórne vyšetrenie. Laboratórne vyšetrená vzorka bola v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ: Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Realizácia projektu sa uskutoční v V. etapách od 01. 01. 2015 – 31. 12. 2019.

1/ realizácia projektu v roku 2015 zahŕňa návrh projektu, prípravu metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ: Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti.

V nadväznosti na predchádzajúce prieskumy „ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“ sa v mesiacoch marec a apríl 2015 uskutočnilo ďalšie opakovanie prieskumu o alkohole a ostatných drogách u žiakov ZŠ a študentov SŠ.

K realizácii projektu bola v okrese Rožňava vybratá Základná škola Zlatá 2, Rožňava a Stredná odborná škola obchodu a služieb Rožňavská Baňa 211, Rožňava. Prieskum na Základnej škole Zlatá 2 v Rožňave sa uskutočnil dňa 31. 03. 2015, zúčastnilo sa ho 36 žiakov 9. ročníkov, z celkového počtu 52 žiakov. V Strednej odbornej škole obchodu a služieb bol prieskum vykonaný dňa 01. 04. 2015, zúčastnili sa ho študenti 1. – 4. ročníka v počte 100 z celkového počtu 113.

Vyplnené dotazníky a s ním súvisiace hlásenia za triedu boli v termíne zaslané na ÚVZ SR podľa pokynov gestora.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ: Komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Trvanie projektu: rok 2014 – 31. 12. 2017.

1/ realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí

2/ napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

V rámci realizácie projektu sme distribuovali dotazníky do jednej mestskej (ZŠ Zimná 190, Dobšiná) a jednej vidieckej (ZŠ Sládkovičova 487, Gemerská Poloma) školy v rámci okresu Rožňava.

Získané údaje boli zadané do vopred pripravenej mustry a v stanovenom termíne zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV – PRIORITNÝ REGIONÁLNY CIEĽ

Cieľ: Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie, v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia a v súlade s Národným programom prevencie obezity.

Realizácia projektu v roku 2015 zahŕňa tvorbu databázy získaných údajov, analýzy a vyhodnotenie údajov, ako i záverečné spracovanie zo strany gestora.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska - Medziodborová úloha.

Cieľ: Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

V rámci realizácie projektu boli oslovení zriaďovatelia a následne riaditelia dvoch základných škôl v okrese Rožňava (ZŠ Zlatá, Rožňava a ZŠ Gemerská, Plešivec). V mesiaci marec im boli poskytnuté dotazníky pre rodičov a následne sme do škôl distribuovali dotazníky pre žiakov. V mesiaci jún bola vykonaná inšpekcia, ktorú si realizácia tohto projektu vyžaduje.

V roku 2015 bol ukončený zber údajov a zozbierané údaje boli v termíne zadané do pripravených mustier a zaslané na ďalšie spracovanie.

Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 bol v mesiacoch november – december 2015 realizovaný projekt COSI.

K realizácii projektu boli vybrané 2 základné školy a to 1 mestská a 1 vidiecka (ZŠ Pionierov Rožňava a ZŠ Slavošovce). V mesiaci november boli oslovení riaditelia škôl, aby vyjadrili súhlas s realizáciou uvedeného projektu. V oboch prípadoch došlo k negatívnej reakcii, nakoľko nebolo možné fyzicky zabezpečiť informované súhlasy rodičov do stanoveného termínu. Po opätovnom oslovení a zmene termínu bola zahájená realizácia projektu.

V dňoch 02.12. a 10.12.2015 bolo vykonané antropometrické meranie a vyplňanie dotazníkov detí v počte 80 (40 detí mestská škola a 40 detí vidiecka škola).

Vkladanie údajov do elektronickej formy je naplánované po sprístupnení slovenskej verzie tohto programu v januári 2016.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Program sme plnili v zmysle plánu referátu epidemiológie a v súlade s odporúčaniami ÚVZ SR a SZO.

Na očkujúce pracoviská boli zaslané resp. distribuované:

- očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2015, vypracovaný ÚVZ SR,
- informácia o uverejnení aktualizovanej elektronickej formy očkovacieho kalendára na rok 2015 na internetovej stránke ÚVZ SR,
- kartičky s prehľadmi povinného a odporúčaného očkovania v SR na rok 2015 spolu s listom ÚVZ SR – hlavného hygienika adresovaným všeobecným lekárom pre deti a dospelých,
- plagát „Očkovanie včera a dnes“, letáky „Ako fungujú a čo obsahujú vakcíny“ a „Rozhodujete sa o očkovaní? Spôľahnite sa na fakty“ (pediatrom aj gynekológom),
- informácia vo veci preočkovania Prevenar 13 / Synflorix,
- informácia o rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci povinného očkovania detí.

Na ÚVZ SR sme v rámci plnenia úlohy zaslali:

- informácie o distribúcii kartičiek o očkovaní proti prenosným chorobám,
- hlásenie štatistických údajov v oblasti povinného očkovania v zmysle pokynu ÚVZ SR (OLP/6831/2013) – 1x štvrťročne,
- vyhodnotenie Európskeho imunizačného týždňa.

Zabezpečili sme realizáciu Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v termíne od 20.4. - 25.4.2015. Téma tohto ročníka bola zameraná na potrebu obnovenia záujmu o očkovanie na politickej, profesionálnej a individuálnej úrovni.

Do spolupráce boli listami vyzvaní praktickí lekári pre deti a dospelých, praktickí lekári dospelých, mestské a obecné úrady, predškolské a školské zariadenia v okrese, ktorým sme poskytli edukačný materiál. Verejnosť sme o EIW informovali na webovej stránke RÚVZ Rožňava. Spolu bolo realizovaných 139 aktivít.

K 31.8.2015 bola vykonaná administratívna kontrola očkovania v okrese. Správa o výsledkoch kontroly bola v termíne zaslaná na RÚVZ Košice.

Priebežne boli kontrolované výkazy (64) mesačných výkonov o očkovaní, ktoré posielajú lekári po skončení kal. mesiaca na disketách resp. v písomnej forme na RÚVZ. Závažné nedostatky vo včasnosti podania a dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok neboli zistené.

V hodnotenom období praktickí lekári pre deti a dospelých hlásili 11 odmietnutí povinného očkovania. Pracovníci RÚVZ navštívili 4 domácnosti odmietajúce očkovanie a 4 rodičia boli predvolaní na RÚVZ v Rožňave. Rodičom odmietajúcim povinné očkovanie svojich detí boli podané informácie o dôležitosti očkovania, o ochoreniach proti, ktorým sa očkuje a iné odborné informácie týkajúce sa očkovania. Uložených bolo 8 pokút v blokovom konaní v celkovej výške 258 €.

Z ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené:

- 2 ochorenia na čierny kašeľ u 17 a 22 roč. súrodencov riadne očkovaných 5 dávkami. Ochorenia potvrdené na základe klinického obrazu (KO) a laboratórnych výsledkov. Zaznamenané boli aj 2 podozrenia na čierny kašeľ (34 a 59 roč. ženy) – laboratórne nepotvrdené
- jedno ochorenie na parotitídu u 4 roč. chlapca. Očkovaný proti parotitíde 1 dávkou. Ochorenie potvrdené na základe KO a laboratórne a 1 podozrenie u 24 roč. očkovanej ženy – laboratórne nepotvrdené.

Na webovej stránke RÚVZ Rožňava boli uverejnené informácie o platnom očkovacom kalendári na rok 2015, Národnom imunizačnom programe, nepotvrdení vzťahu medzi očkovaním a autizmom, rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci povinného očkovania detí a o ochoreniach preventabilných očkovaním – osýpky, rubeola, detská obrna.

Dvaja pracovníci oddelenia epidemiológie a hygieny detí a mládeže sa zúčastnili Školy vakcinológie V na SZU Bratislava a XVIII. Východoslovenského vakcinačného dňa Louisa Pasteura na LF UPJŠ Košice.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje boli vkladané a analyzované prostredníctvom EPIS – u (epidemiologického informačného systému).

Priebežne sme vykonávali epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákaz, v ktorých boli zabezpečené protiepidemické opatrenia.

Epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení možno hodnotiť ako priaznivú. Zaznamenané boli menšie epidémie: salmonelózy (5), hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu (1), kampylobakteriózy (1), šigelózy (1), tuberkulózy pľúc (1), čierneho kašľa (1), akútnej infekcie horných dýchacích ciest (1), vírusovej hepatitídy A (2) a epidemické výskyty ovčích kiahní v niektorých MŠ a ZŠ. V porovnaní s minulým rokom bol zaznamenaný v EPIS - e vzostup o 162 hlásených prenosných ochorení.

Hlásené boli 3 ochorenia preventabilné očkovaním komentované pri úlohe 6.1 .

U hnačkových ochorení bol v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zaznamenaný vzostup ochorení o 42 prípadov. Ochorenia boli prevažne sporadického a rodinného charakteru.

V skupine VH bol hlásený vzostup akútnych VHA z 1 prípadu v roku 2014 na 20 prípadov. Zaznamenané boli 2 epidémie, kde spolu ochorelo 19 osôb a 1 sporadický importovaný prípad z ČR.

V skupine vzdušných nákaz sme zaevidovali vzostup hlásených ochorení. Hlásené boli epidemické a rodinné výskyty pri varicelle. Evidujeme aj vzostup hlásených ochorení na TBC z 3 v roku 2014 na 13 prípadov v aktuálnom roku. Zaznamenaný bol epidemický výskyt TBC, kde ochorelo 7 osôb. Pri ARO bol zaznamenaný vzostup lokálnych epidémií v predškolských a školských zariadeniach.

Z krvných nákaz nebolo zaznamenané ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typ B. Hlásené 1 ochorenie na kliešťovú meningoencefalitídu.

Výskyt neuroinfekcií bol temer rovnaký ako v roku 2014. Hlásené:

- pneumokoková meningitída u 36 roč. muža, z likvoru izolovaný Streptococcus pneumoniae sérotyp B10,
- nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien u 50 roč. ženy, ktorá bola pred hospitalizáciou liečená ATB pre katar HCD, likvor kultivačne negatívny.
- možná meningokoková meningitída u 17 mesačného dieťaťa z minoritnej skup. obyv.. Ochorenie potvrdené na základe KO. Likvor nebolo možné odobrať, HK negat.. Výsledky z pitvy – mikrobiologicky negat., histológia t.č. ešte nie je ukončená.
- 2 parézy tvárového nervu u 3 a 6 roč. detí.

Vykonávala sa surveillance akútnych chabých obŕn (ACHO) u detí do 15 rokov veku. Z detského, neurologického odd. a z ambulancie prenosných chorôb sme pravidelne týždenne dostávali hlásenie o ochorení resp. podozrení na ACHO. V sledovanom období sme obdržali len negatívne hlásenia.

V skupine sexuálne prenosných ochorení došlo v porovnaní s rokom 2014 k poklesu hlásení o 12 prípadov. Hlásených 16 infekcií - 2 gonokokové, 9 chlamýdiových, 3 trichomonádové a 2 ochorenia na syfilis.

V skupine zoonóz došlo k vzostupu oproti roku 2014 o 6 prípadov. Hlásená Creutzfeldtova-Jakobova choroba u 58 roč. muža. Potvrdené v NRC pre prionové choroby – genetická forma.

RÚVZ Rožňava vydal 168 rozhodnutí osobám, ktoré boli v priamom kontakte s akútnou VHA, 7 rozhodnutí v súvislosti s črevnými infekciami, 2 rozhodnutia v súvislosti s meningokokovou infekciou a 1 rozhodnutie v súvislosti s TBC.

Realizácia surveillancie infekčných ochorení sa vykonávala priebežne a umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej po uplynutí kal. mesiaca bola predkladaná analytická správa RÚVZ Košice, RPaVS Rožňava, lekárovi vojenského útvaru Rožňava, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu, všetkým praktickým lekármi pre deti, dorast a dospelých. Pre verejnosť je pravidelne uverejňovaná na našej web stránke.

Všeobecným lekárom pre dospelých, deti a dorast bola emailom zaslaná informácia vo veci očkovania proti VHA a informácia o zriadení Národného referenčného centra pre rickettsiázy.

Epidemiologické vyšetrenie po poranení použitou injekčnou ihlou bolo vykonané u 7 osôb.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom web stránky RÚVZ, kde sú uverejnené informácie: „Aktuálna mesačná analýza infekčných chorôb v okrese Rožňava“, „Leto a črevné ochorenia“, „Nástrahy leta“, „Salmonelózy“, „Kliešťová encefalitída“, „Ako sa chrániť pred kliešťom“.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ (EPIS)

Práca v aplikácii EPIS je súčasťou našej každodennej práce na odd., s ktorou zabezpečujeme systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentujeme v ňom všetky druhy protiepidemických opatrení vykonaných v ohnisku nákazy.

Do centrálnej databázy hlásime individuálne prípady prenosných ochorení, epidémie, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení a mimoriadne udalosti v systéme rýchleho varovania (SRV). V hodnotenom období bolo do systému zadaných 1065 individuálnych hlásení, 6 záznamov v SRV - 3x VHA, 1x Creutzfeldtova-Jakobova choroba, 1x pneumokoková a 1x meningokoková meningitída a 13 záznamov v časti epidémie.

Pracovníčky referátu sa zúčastnili odborného seminára EPIS na RÚVZ v Banskej Bystrici.

Na webovej stránke RÚVZ je pre občanov naďalej vyvesená adresa na informačný portál programu EPIS, kde sa občania môžu informovať o infekčných chorobách.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2015 bolo zo zdravotníckych zariadení v okrese hlásených 56 nozokomiálnych nákaz (NN), čo je o 22 hlásení viac, ako v predchádzajúcom roku. NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. hlásila 42, Psychiatrická liečebňa (PL) S. Bluma Plešivec 9, PL Rožňava 4 a FMC dialyzačné služby s.r.o. – pracovisko Rožňava 1 NN.

Hlásených 25 črevných infekcií, 19 infekcií dýchacích ciest, 6 infekcií kože a slizníc, 4 uroinfekcie a 2 septikémie. Z rizikových zariadení - chirurgické smery, OAIM bolo hlásených 10 infekcií.

Štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu sme vykonávali podľa harmonogramu a podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Spolu bolo vykonaných 181 kontrol, čo je o 67 viac ako v roku 2014 – v lôžkových zariadeniach 104, v ambulantných zariadeniach 64 a v spol. vyšetrovacích zložkách 10.

Vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola vykonaná aj objektívna kontrola - odobratých 490 vzoriek, z toho 211 vzoriek zo sterilných predmetov a 279 vzoriek z prostredia a z predmetov po dezinfekcii. V porovnaní s rokom 2014 počet pozitívnych vzoriek vzrástol o 1,2 %.

V rámci ŠZD sme preverovali aj výsledky biologicko-funkčných skúšok 38 sterilizačných prístrojov. Skúšky boli vykonané akreditovanými pracovníkmi. Sterilizačné prístroje vyhovovali.

V rámci ŠZD v zdravotníckych zariadeniach boli vykonané aj kontroly dodržiavania zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov – 44 x s negatívnym výsledkom.

V zmysle prípisu ÚVZ SR – HH SR sme sa zapojili do programu WHO „First Global Patient Safety Challenge – Clean Care Is Safer Care“ („Umývaj si ruky - zachrániš život“). Pracovníci zdravotníckych zariadení v okrese boli edukovaní v rámci seminárov celoústavných, oddielenských aj samovzdelávaním z poskytnutých materiálov. V rámci kampane odborné zamestnankyne RÚVZ odobrali stery z rúk 7 zdravotníckym pracovníkom – prvý ster tesne po výkone a druhý po hygienickom umytí resp. dezinfekcii rúk. Patogénne mikroorganizmy boli kultivované v jednej vzorke po vykonanej dezinfekcii rúk. Nedostatok bol prejednaný s vedúcou sestrou oddelenia a boli prijaté príslušné opatrenia. Vyhodnotenie kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“ spolu s dotazníkom bolo zaslané na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Pracovníčka referátu epidemiológie sa zúčastnila 38. ročníka konferencie Surveillance nemocničných nákaz.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pokračovalo sa v hlásení a monitorovaní akútnych respiračných ochorení vrátane všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie, SARI, úmrtí na akútne respiračné ochorenia ako aj lokálneho nahromadenia akútnych respiračných ochorení (ARO) a chrípke podobných ochorení (CHPO). Údaje sme vkladali a spracovávali v týždňových intervaloch.

Zaznamenali sme zvýšený výskyt lokálnych epidémii ARO v predškolských a školských zariadeniach - 39, čo je o 30 viac ako v roku 2014. V 10. kalendárnom týždni zaznamenaná lokálna epidémia ARO u pacientov pavilónu III. v PL S. Bluma Plešivec – ochorelo 7 osôb. Chorobnosť na ARO a CHPO zodpovedala sezónnemu výskytu.

Na web stránke úradu je uverejnený článok „Prevencia chrípky“, tlačová správa ÚVZ SR „Prichádza chrípková sezóna“ a týždenné hlásenia ARO a CHPO.

RÚVZ v Rožňave zaslal emailom Usmernenie hlavného hygienika SR „Koordínácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR“ všetkým praktickým lekárom pre dospelých a praktickým lekárom pre deti a dorast v okrese.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Bolo odobratých 6 vzoriek. Prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

NsP sv Barbory Rožňava a všeobecným lekárom pre deti a dorast a dospelých bola zaslaná informácia o hlásení 2 prípadov poliomyelitídy u detí na Ukrajine.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt „Hrou proti AIDS“ v roku 2015 nebol realizovaný z personálnych dôvodov.

Na tému prevencia HIV / AIDS boli realizované:

- oddelením epidemiológie 3 besedy na SŠ / 44 žiakov,
- oddelením výchovy k zdraviu 3 zdravotno – výchovné aktivity na ZŠ pre 9. ročníky – prednáška, interaktívne metódy, kazuistika, spolu pre 45 žiakov

Článok „1. december – Svetový deň boja proti AIDS“ bol uverejnený na webovej stránke RÚVZ Rožňava. Na RÚVZ Rožňava bola umiestnená nástenka s tematikou prevencie HIV / AIDS (odd. výchovy k zdraviu).

Za rok 2015 nebola hlásená HIV pozitivita v okrese. Poradňu AIDS navštívili 3 klienti. Informovali sa o prevencii, možnom prenose, klinických príznakoch HIV/AIDS a o možnosti anonymného laboratórneho vyšetrenia. Zároveň im boli odovzdané aj edukačné materiály.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Poradenstvo bolo poskytnuté 3 zdravotníckym pracovníkom (očkovanie detí HBsAg pozitívnych matiek, doočkovanie detí mimo platného očkovacieho kalendára) a 11 laikom (cesta do zahraničia, povinné očkovanie, choroby proti ktorým sa očkuje, očkovanie proti kliešťovej encefalitíde a rotavírusom).

RÚVZ Rožňava vydal 4 súhlasné stanoviská na doočkovanie detí, u ktorých pominul dôvod ich neočkovania.

Informácia o poradni očkovania je pre širokú verejnosť uverejnená na našej web stránke rovnako ako aj informácia o webovej stránke „Sprievodca očkovaním“.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu (ďalej len VKZ) sa v roku 2015 podieľalo na plnení úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov v týchto oblastiach:

A) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

S cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii boli zdravotno-výchovné aktivity zamerané na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení, nádorových ochorení, cukrovky a duševných ochorení. Realizácia úlohy sa zabezpečovala aj podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít pri príležitosti významných dní SZO. K 31.12.2015 boli realizované aktivity pri príležitosti 19 významných dní a pri iných príležitostiach (Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový a európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami, Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Medzinárodný deň starších a Týždeň zdravia starších ľudí, Svetový deň osteoporózy, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň potravy, Svetový deň diabetu, Európsky týždeň boja proti drogám, Svetový deň boja proti AIDS). Na plnení tejto úlohy sa podieľali odborní pracovníci všetkých oddelení RÚVZ podľa zamerania jednotlivých významných dní. Pri realizácii úlohy sa uplatňovali všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, využitie zdravotno-výchovných videokaziet a nástieniek umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ Rožňava, edukačné materiály dodané z ÚVZ SR a materiály vlastnej edície. V spolupráci s oddelením PPLaT sa v rámci závodného projektu Safety week realizovali zdravotno-výchovné aktivity v SCA HP Slovakia s.r.o. v Gemerskej Hôrke.

U 389 klientov - z toho 327 klientov s vyšetrením všetkých parametrov a 62 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí boli vyšetrení vo všeobecnom PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, nadváha a obezita, hypertenzia, nadmerné užívanie alkoholu. Získané údaje od 327 klientov boli pridané do databázy TZS v.2009.

Odborní pracovníci v teréne poskytovali služby všeobecného PCOPZ počas 20 výjazdov v 16 zariadeniach okresu, kde bolo vyšetrených 335 klientov – z toho 273 zadaných do databázy TZS a 62 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí neboli zadaní do databázy TZS.

Rožňava	- Deň zeme	- 1 výjazd	- 9 účastníkov akcie
Rožňava	- Beh s Adrianom	- 1 výjazd	- 14 účastníkov akcie
Rožňava	- SOŠT	- 1 výjazd	- 17 študentov
Dobšiná	- Gymnázium	- 1 výjazd	- 12 pedag. pracovníkov
Dobšiná	- ŠZŠ	- 2 výjazdy	- 19 pedag. pracovníkov
Rožňava	- mestské kúpalisko	- 2 výjazdy	- 36 návštevníkov kúpaliska
Rožňava	- jarmok	- 2 výjazdy	- 32 návštevníkov jarmoku

Rožňava	- Sociálna poisťovňa	- 1 výjazd	- 27 pracovníkov
Rožňava	- kampaň MOST	- 1 výjazd	- 74 klientov
Gemerská Hôrka - SCA HP Slovakia s.r.o.		- 2 výjazdy	- 34 pracovníkov
Rožňava	- SZŠ	- 1 výjazd	- 9 pracovníkov
Rudná	- JDS	- 1 výjazd	- 13 seniorov
Rožňavské Bystré	- JDS	- 1 výjazd	- 8 seniorov
Jablonov nad Turňou	- JDS	- 1 výjazd	- 8 seniorov
Vlachovo	- JDS	- 1 výjazd	- 8 seniorov
Čučma	- JDS	- 1 výjazd	- 15 seniorov

1. Výživa a stravovacie zvyklosti:

Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná aj na výživu, na zlepšenie stravovacích návykov a na zdraviu prospešné potraviny s využitím všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia (účasť na projektovom týždni pre celý druhý stupeň na ZŠ na ulici Pionierov v Rožňave, na projekte CVC v Rožňave, na projekte SOŠT v Rožňave s názvom Deň zdravej výživy, na Týždni zdravej výživy na KZŠ sv. Jána Nepomuckého v Rožňave, na Dni výživy na Strednej zdravotníckej škole v Rožňave, na projektoch Školské ovocie a Hravo ži zdravo a ďalšie besedy a prednášky, letáky, nástenky, články v novinách, atď.). V rámci vykonávania činnosti vo všeobecnom PCOPZ bola u každého klienta vykonaná intervencia o zdravej výžive.

V spolupráci s oddelením hygieny výživy PBP a KV sa prostredníctvom špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti u 31 klientov monitorovali antropometrické, biochemické parametre, hodnoty krvného tlaku a obsah tuku v tele. Respondenti vyplňovali dotazník o stravovacích návykoch a jednodňový jedálny lístok. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo o zdravej výžive.

V spolupráci s oddelením HVaPBPaKV sa realizoval dotazníkový prieskum pri príležitosti Svetového dňa zdravia – Bezpečnosť potravín a zároveň sa medzi obyvateľov distribuoval leták „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“.

2. Fyzická inaktivita:

Na zvyšovanie úrovne informovanosti obyvateľstva o zdravom životnom štýle pracovníci oddelenia VKZ uskutočnili aktivity, pri ktorých sa využili individuálne, skupinové a hromadné metódy zdravotno-výchovného pôsobenia a všetky dostupné formy a prostriedky – články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, prednášky a besedy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, letáky vlastnej edície, nástenky, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese Rožňava a pod. Počas roka 2015 sa pracovníci oddelenia VKZ zúčastnili rožňavského maratónu s názvom Deň behu s Adriánom, na ktorom pre účastníkov maratónu poskytovali služby PCOPZ. Podľa usmernenia gestora sa realizovala celonárodná kampaň Vyzvi srdce k pohybu. Boli zaslané informácie a účastnícke listy na uverejnenie do infotextu mestskej káblovej televízie v Rožňave, do regionálneho denníka, do všetkých stredných a základných škôl v okrese Rožňava, na všetky mestské a obecné úrady v okrese Rožňava, bola vyhotovená nástenka, ktorá bola umiestnená vo vstupnej hale RÚVZ. Na RÚVZ so sídlom v Rožňave bolo doručených 17 účastníckych listov vrátane 2 detských podporovateľov, ktoré boli zaslané na RÚVZ v Banskej Bystrici. V rámci kampane Vyzvi srdce k pohybu sme po dohode s národným cyklokoordinátorom z Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky propagovali celonárodnú súťaž Do práce na bicykli 2015.

V hodnotenom období sa individuálne poradenstvo zdravého životného štýlu poskytlo 389 klientom. V rámci činnosti všeobecného PCOPZ boli u všetkých klientov odobrané

anamnestické údaje o vybraných determinantoch zdravia (od 327 klientov boli anamnestické údaje a údaje o stravovacích návykoch a pohybovej aktivite zadané do databázy TZS v.2009).

Pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života prebiehala aj v tomto hodnotenom období v priestoroch RÚVZ. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. 18 osôb sa na cvičení stretlo 21-krát. Fitnes centrum na RÚVZ využili 6 pracovníci 18-krát.

Piaty ročník súťažného športového podujatia "Čo sa hýbe, to je živé" sa uskutočnil 10.06.2015 na sídlisku Juh v Rožňave. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli triedne kolektívy 5. a 6. ročníkov základných škôl v okrese Rožňava.

Organizátormi tohto podujatia boli: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave, Mesto Rožňava, Centrum voľného času v Rožňave, Slovenský Červený kríž - úzš Rožňava, Okresné riaditeľstvo PZ v Rožňave, Stredná zdravotnícka škola v Rožňave, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava a DOMKA – Združenie saleziánskej mládeže v Rožňave. Hlavný cieľ organizátorov tohto podujatia vyplýva z nárastu nadváhy a obezity už v detskom veku a je ním zvýšenie fyzickej aktivity detí a poukázanie na finančne nenáročné pohybové činnosti, ktoré je možné vykonávať kedykoľvek a kdekoľvek.

V rámci tohto podujatia si zmerali medzi sebou sily jednotlivé triedy, ktoré súťažili na pripravených 13 stanovištiach (1. Basketbalový kôš, 2. Futbalová bránka, 3. Florbalová bránka, 4. Fúrik, 5. Prenášanie, 6. Beh, 7. Drepy, 8. Kliky, 9. Bicykle a kolobežky, 10. Granáty, 11. Vedomostná súťaž, 12. KPR, 13. Ošetrenie zranenia). Technické podmienky a činnosť na jednotlivých stanovištiach zabezpečovali organizátori a animátori zo všetkých stredných škôl v Rožňave (spolu 19 osôb - organizátorov a 36 animátorov). Podľa súčtu získaných bodov z jednotlivých disciplín si triedne kolektívy vyberali ceny, ktoré im venovali sponzori podujatia: M-fly, s.r.o., Liptovský Mikuláš, Botanická záhrada UPJŠ v Košiciach, Zoologická záhrada Košice, Technické služby mesta Rožňava, TIK Rožňava, Mgr. Miloš Kočtúch - MIKO Športové potreby Rožňava, BOWLING CLUB CÉDER v Rožňave, TENIS KLUB BETLIAR s.r.o., Bedminton Kgb 2010 Rožňava, SMZ - Služby, a.s. Jelšava, Carting arena Plešivec, Konský dvor Brzotín a Restaurant Bowling bar – Castello Rožňava, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava, Mestské divadlo Actores v Rožňave, Gemerské osvetové stredisko v Rožňave. Všetky ceny súviseli s vykonávaním pohybovej aktivity a poradie im pripísali až samotní súťažiaci podľa atraktivity pre jednotlivé triedne kolektívy. Počas podujatia prebiehali na sídlisku Juh aj sprievodné aktivity, bola možnosť vyskúšať si lezeckú stenu, využiť maľovanie na tvár a tiež nakresliť logo svojej triedy priamo na asfalt, ktoré hodnotila trojčlenná porota. Trieda, ktorá nakreslila najzaujímavejšie logo, bola ocenená. Pitný režim počas horúceho dňa pre všetkých účastníkov podujatia zabezpečovala Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., závod Rožňava. Z prihlásených 16 tried zo 7 základných škôl sa podujatia zúčastnilo 15 tried zo 6 základných škôl v okrese Rožňava. Na podujatí bolo 301 žiakov 5. a 6. ročníkov.

3. Tabak, alkohol, drogy:

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané aj na zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami. Pri príležitosti významných dní (Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami, Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, Svetový deň duševného zdravia, Európsky týždeň boja proti drogám, Svetový deň boja proti AIDS) a pri iných príležitostiach sa prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, prioritne na deti a mládež (interaktívne

metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, prednášky, prezentácia DVD Kým stúpa dym, články, informácie, letáky, nástenky).

U 29 klientov – fajčiarov bol vykonaný dotazníkový prieskum zameraný na zistenie závislosti na nikotíne. Vyhodnotením FAGERSTROMOVHO dotazníka sa zistilo, že 12 (41,4%) fajčiarov nie je závislý na nikotíne, 8 (27,6%) vykazuje strednú závislosť, 8 (27,6%) fajčiarov je silne závislý na nikotíne a veľmi silne závislý bol 1 (3,4%) klient. Vo všeobecnom PCOPZ sa vykonávalo individuálne poradenstvo o rizikách nadmerného užívania alkoholu a tabaku u klientov a u ich rodinných príslušníkov. Špecializované PCPOF navštívilo v roku 2015 29 klientov bez spätnej väzby o efektívite intervencie. Pri opakovaných vyšetreniach klientov vo všeobecnom PCOPZ sme zaznamenali 4 bývalých fajčiarov, ktorí prestali fajčiť aj vďaka našej intervencii v minulosti.

V roku 2015 bolo pracovníkmi oddelenia HŽPaZ v rámci ŠZD vykonaných 205 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov, pri ktorých nebolo zistené porušenie ustanovení predmetného zákona.

Na pracoviskách bolo odbornými pracovníkmi oddelenia PPL vykonaných 186 kontrol fajčenia.

4. Zdravé pracovné a životné podmienky

a) pracovné prostredie, Medziodborová úloha – oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Úroveň informovanosti obyvateľstva o zdravom spôsobe života zvyšovali odborní pracovníci oddelenia PPL aj formou prednáškovej činnosti, publikačnej činnosti a odborným poradenstvom v rámci špecializovaného poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri práci (53 klientov). Zároveň činnosti zamerané na ochranu, zachovanie alebo prinavrátenie zdravia boli realizované aj prostredníctvom konzultačnej činnosti (551 klientov). Na pracoviskách bolo vykonaných 186 kontrol fajčenia.

V súvislosti so zavádzaním systémov riadenia ochrany a podpory zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, vrátane edukácie v tejto oblasti bolo vyplnených 171 kontrolných listov informovanosti zamestnancov a v rámci zlepšovania podmienok pre zamestnancov z hľadiska prevencie chorôb z povolania a nadmernej psychickej pracovnej záťaže v odvetviach s významnými rizikovými faktormi práce a pracovného prostredia sa aktívne spolupracuje s UNLP KE - Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie a s neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami vykonávajúcimi pracovné zdravotné služby v problematike ochorení podmienených prácou. V roku 2015 bolo prešetrených 26 podozrení na chorobu z povolania. V poradenskom centre ochrany a podpory zdravia je využívaný informačný materiál o problematikách PPLaT v súvislosti s výrobnými technológiami ako aj s možnými negatívnymi účinkami faktorov pracovného prostredia.

b) životné prostredie,

Medziodborová úloha – oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Z dôvodu zabezpečenia ochrany zdravia pred hlukom v životnom prostredí je v rámci posudkovej činnosti RÚVZ požadované zhodnotenie možného negatívneho vplyvu emisií hluku zo stacionárnych ako aj líniových zdrojov hluku v súvislosti s navrhovanými činnosťami (prevádzkami) na dotknuté obyvateľstvo. Pri posudzovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie obcí je požadované hodnotenie možných negatívnych vplyvov na zdravie ľudí vrátane hodnotenia dodržania limitov prípustných hodnôt určujúcich

veličín hluku vo vonkajšom prostredí, a to predovšetkým pre novo navrhované kategórie územia, určené na bývanie.

Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol v decembri 2015 spracovaný informačný materiál „ Zdravé životné podmienky “ uverejnený na webovom sídle úradu.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie vyskytujúce sa chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia
2. Diabetes mellitus
3. Vybrané nádorové ochorenia

Všetky aktivity oddelenia VKZ smerovali v hodnotenom období k prevencii chronických neinfekčných ochorení.

B) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

Pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 sa pracovníčka oddelenia HŽPaZ zúčastnila besedy so žiakmi 6. a 8. ročníka Katolíckej základnej školy sv. Jána Nepomuckého v Rožňave zameranej na problematiku pitnej vody a jej významu pre zdravie človeka. Pri príležitosti tohto dňa pracovníčka oddelenia HŽPaZ poskytla rozhovor pre školský rozhlas Základnej školy na Ulici pionierov v Rožňave so zameraním na zvýšenie informovanosti detí o potrebe konzumácie zdravotne bezpečnej pitnej vody a o zdravotných rizikách pochádzajúcich z vody. Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 vypracovaný článok, ktorý bol zaslaný na zverejnenie základným a stredným školám v okrese Rožňava.

Pracovníčkou oddelenia HŽPaZ bol pri príležitosti Svetového dňa vody vypracovaný článok, ktorý bol zverejnený na webovom sídle tunajšieho úradu a zaslaný na zverejnenie mestským a obecným úradom v okrese Rožňava, ako aj na zverejnenie v Gemerskom denníku Korzár. Súčasne bol spracovaný informačný materiál zaslaný na zverejnenie v infotexte mestskej televízie v Rožňave.

Z celkového počtu 62 obcí okresu Rožňava je možnosť zásobovania obyvateľstva pitnou vodou zabezpečená v 50 obciach. V 2 obciach je vodovod vybudovaný, avšak tento bol následne zakonzervovaný, nakoľko zo strany obyvateľov nebol záujem o napojenie sa na vodovodnú sieť, v 10 obciach nie je vybudovaný verejný vodovod. Vzhľadom na daný stav boli v rámci ŠZD orgány samosprávy informované o pozitívnom vplyve vodárensky upravenej pitnej vody na zdravie obyvateľov na rozdiel od konzumácie pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov – studní neznámej kvality. Pracovníci oddelenia HŽPaZ priebežne poskytovali záujemcom z radov občanov konzultácie a odborné poradenstvo v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, kontroly a zabezpečenia kvality vody v individuálnych studniach s poukázaním na možné zdravotné riziká.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Úloha sa v hodnotenom období realizovala na úrovni činnosti všeobecného a špecializovaných poradenských centier ochrany a podpory zdravia. Činnosť PCOPZ je podrobne opísaná v bode 9.7 CINDI PROGRAM SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci prevencie obezity sa zamerali na edukáciu obyvateľstva o zdravom životnom štýle s cieľom prevencie nadváhy a obezity, o rizikových faktoroch cukrovky, srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia VKZ, názorná propagácia – formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ, prednášky, interaktívne zážitkové metódy, individuálne a skupinové poradenstvo, propagácia a účasť na pohybových aktivitách. .

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ. Jednalo sa o 389 obyvateľov okresu, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály so zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s nadhmotnosťou a s obezitou bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti.

V rámci projektu zdravé pracoviská v SCA HP Gemerská Hôrka je realizovaný projekt Health and Lifestyle PCE - súťaž dobrovoľných 5 členných skupín zamestnancov s cieľom dosiahnutia kladnej odozvy organizmu zmenou životného štýlu. Hlavnými cieľmi zamestnancov je túto zmenu dosiahnuť zvýšením pohybovej aktivity a zdravou výživou. V roku 2015 bola vykonaná 1 kontrola v spolupráci s odd. pre ľudské zdroje a v rámci činnosti PCOPZP bolo realizované individuálne poradenstvo v 53 prípadoch.

Odborní pracovníci oddelenia PPL v rámci ŠZD v roku 2015 realizovali 147 kontrol. Zistené nedostatky boli riešené v rámci jednaní so zamestnávateľmi, kde boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov. Rozsah realizácie uvedených opatrení touto formou sa ukázal ako dostatočný a efektívny prostriedok vo väčšine prípadov a nebolo potrebné pristupovať k sankčným opatreniam. Vo ôsmich prípadoch bola uložená sankcia za nesplnenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona č. 355/2007 Z.z.. V rámci metodického vedenia zamestnávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia zamestnancov pri práci boli prioritne usmerňované spoločnosti, kde je vykonávaná riziková práca. V roku 2015 bolo realizovaných na rizikových pracoviskách 48 kontrol. V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 123 ohliadok pracovných priestorov. V závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka pokračuje spoločný postup riešenia projektu Zdravé pracoviská.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na zdravú výživu, rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva, ktoré sú opísané v časti 9.1 Národný program podpory zdravia.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Úloha sa v hodnotenom období realizovala podľa usmernenia gestora. V rámci mediálnej kampane boli informácie a účastnícke listy zaslané na všetky mestské a obecné úrady v okrese Rožňava, na všetky stredné a základné školy v okrese Rožňava, do regionálneho denníka a do infotextu mestskej televízie. Tiež boli tieto materiály distribuované na miesta s vysokou návštevnosťou verejnosti a bola vyhotovená nástenka, ktorá bola umiestnená vo vstupnej hale RÚVZ. Pracovníci túto kampaň v danom období propagovali počas všetkých výjazdov PCOPZ a aktivít priamo spojených s pohybovou aktivitou (pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života, rožňavský maratón Deň behu s Adriánom, 5. ročník podujatia Čo sa hýbe, to je živé). V rámci kampane Vyzvi srdce k pohybu sme po dohode s národným cyklokoordinátorom z Ministerstva dopravy,

výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky propagovali celonárodnú súťaž Do práce na bicykli 2015. Na RÚVZ so sídlom v Rožňave bolo doručených 17 účastníckych listov vrátane 2 detských podporovateľov, ktoré boli zaslané na RÚVZ v Banskej Bystrici.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 - 2015

Úloha sa v roku 2015 realizovala účasťou pracovníkov RÚVZ Rožňava na pracovnom stretnutí k bližšej špecifikácii úloh v rámci projektu Zdravé komunity v Spišskej Novej Vsi, zaslaním požadovaného stanoviska RÚVZ Rožňava k jednotlivým oblastiam spolupráce v rámci projektu Zdravé komunity a nadviazaním spolupráce s koordinátorom pre oblasť Rožňava. V júli 2015 sa v spolupráci s regionálnym koordinátorom projektu Zdravé komunity a so starostom obce Bôrka realizovala zdravotno-výchovná aktivita pre ženy-matky v oblasti zdravého životného štýlu a dodržiavania osobnej hygieny. V mesiaci august 2015 v spolupráci s oddelením HŽP boli preverené hygienické podmienky v 20 rómskych osadách v okrese Rožňava a podklady boli odoslané na ÚVZ SR. Všetky aktivity oddelenia VKZ, vrátane zdravotno-výchovných aktivít pre deti a mládež, sú smerované ku všetkým obyvateľom okresu Rožňava, rómsku populáciu nevynímajúc.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na znižovanie škodlivých účinkov alkoholu sa v roku 2015 realizovali zdravotno-výchovné aktivity prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód s dôrazom na dospelujúcu populáciu. Zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme realizovali odborní pracovníci oddelenia VKZ na štyroch stredných školách v okrese Rožňava pre 102 dievčat. Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa u klientov sledoval aj rizikový faktor problémového užívania alkoholu. Podľa usmernenia gestora bola vykonaná Prieerezová štúdia o vplyve zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u 66 respondentov vo veku 15-29 rokov. Databáza v programe Excel bola odoslaná na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi a na ÚVZ SR.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Do jednotlivých základných organizácii JDS v okrese boli prostredníctvom predsedu OO JDS v Rožňave distribuované zdravotno-výchovné materiály zamerané na zdravý životný štýl, vysoký krvný tlak, cukrovku, fajčenie, duševné zdravie a Alzheimerovu chorobu. V októbri 2015 sa uskutočnilo 5 výjazdov všeobecného PCOPZ do jednotlivých organizácií JDS v okrese Rožňava. Databáza s údajmi od 50 vyšetrených klientov bola odoslaná na ÚVZ SR. U seniorov sa realizujú aj kurzy samomerania krvného tlaku. Absolvovalo ich 29 seniorov. V roku 2015 sa v priestoroch RÚVZ Rožňava realizovali pohybové aktivity s názvom Pohyb je podmienkou života. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia VKZ sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. Počas 21 stretnutí sa na cvičení stretávalo 18 osôb, prevažne senioriek.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Na výchovu a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu sa využíva najmä zdravotno-výchovný materiál – letáky vlastnej réžie, ktoré sa distribuujú na oddelenie gynekologicko-pôrodnice, do gynekologických resp. prenatálnych poradní, do čakární APL pre deti a dorast, do materských škôl, do súkromných jaslí, do predajne Detský svet v Rožňave, do materských a základných škôl v okrese.

V rámci formovania návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, s podporou a ochranou zdravia a prevenciou chronických neinfekčných ochorení sa v roku 2015 pre deti a mládež realizovali zdravotno-výchovné aktivity, pri ktorých sa využívali všetky formy a prostriedky zdravotno-výchovného pôsobenia. Prednostne sa využívali interaktívne a zážitkové metódy, pri ktorých dochádza k rýchlejšim a trvalejším zmenám postojov v oblasti zdravej výživy, pohybovej aktivity, bezpečnosti, prevencie látkových a nelátkových závislostí, duševného zdravia, aktívneho využívania voľného času, zdravých vzťahov, sexuálneho zdravia, stomatohygieny, dodržiavania osobnej hygieny a prevencie pedikulózy (Alkohol a ženy, Fetálny alkoholový syndróm, Aby bolo doma aj v škole bezpečne, Projekt Deň zdravej výživy, Projekt Deň výživy, Projekt Týždeň zdravej výživy, Projekt Týždeň zdravia, Ústne zdravie, Prezentácia DVD Kým stúpa dym s následnou diskusiou, Zdravý životný štýl, Onkoprevencia ako súčasť zdravého životného štýlu, Prevencia AIDS, Projekt Zmeň svoju budúcnosť). Tiež sa v roku 2015 aj v prostredí stredných škôl realizovala Prierezová štúdia o vplyve zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti. Podrobnejší opis jednotlivých aktivít súvisiacich s mládežou je uvedený pri odpočte úlohy 9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V rámci CINDI programu SR boli vykonávané aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov a bola zabezpečená spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe prostredníctvom zaistenia plynulej prevádzky všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len PCOPZ) ako aj špecializovaných PCOPZ - správnej výživy a úpravy hmotnosti, prevencie a odvykania od fajčenia a ochrany a podpory zdravia pri práci. V roku 2015 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovanými PCOPZ 498 klientom (všeobecné 389 z toho 121 (31,1%) mužov a 268 (68,9%) žien, špecializované 109 z toho 75 (68,8%) mužov a 34 (31,2%) žien). Zabezpečilo sa individuálne a skupinové poradenstvo aj na pracoviskách a v komunitách žijúcich na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ.

Odborní pracovníci v teréne poskytovali služby všeobecného PCOPZ počas 20 výjazdov v 16 zariadeniach okresu, kde bolo vyšetrených 335 klientov – z toho 273 zadaných do databázy TZS a 62 klientov s vyšetrením len niektorých parametrov, ktorí neboli zadaní do databázy TZS.

Kurzy samomerania tlaku krvi sa realizovali prostredníctvom všeobecného PCOPZ odbornou pracovníčkou oddelenia VKZ. Absolvovalo ho 52 klientov.

Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch, na webovej stránke RÚVZ, elektronickou poštou boli odoslané do 50 miest a obcí v okrese, do 37 základných škôl a do 6 stredných škôl, prostredníctvom pokračujúcej regionálnej kampane MOST V AUTOBUSE (kampan z roku 2014) a taktiež prostredníctvom distribúcie zdravotno-výchovného materiálu na miesta so zvýšenou koncentráciou ľudí .

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
1.6	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RÚVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	Rok 2015

Oddelenie hygieny životného prostredia sa nepodieľa na Programoch a projektoch vyhlásených HH SR na rok 2015.

Odborné priority rieši v rámci regionálnych úloh, ktoré sú vyhodnotené v regionálnych prioritách.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Vyhodnotenie

V rámci plnenia stanovenej úlohy bolo v roku 2015 vydaných 16 rozhodnutí o rizikových prácach, v 12 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené, novo vyhlásené rizikové práce boli v 2 organizáciách. V 2 organizáciách boli určené rizikové práce zrušené. V rámci výkonu ŠZD bolo vykonaných 25 previerok ukončených záznamom, ktoré boli zamerané na rizikové práce.

V súčasnej dobe evidujeme v okresoch v pôsobnosti RÚVZ Senica 3653 zamestnancov v riziku, z toho 791 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 3486, z toho 665 žien. V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 31 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení.

V období roka 2015 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 11 previerok ukončených záznamom, schválených bolo 9 prevádzkových poriadkov pre prácu s expozíciou chemickým faktorom. V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 7 dotazníkov C o informovanosti zamestnancov.

V roku 2015 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím toxických látok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Vyhodnotenie

Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v platnom znení a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. V okrese Skalica sú určené rizikové práce – práca s cytostatikami vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica, a.s. a to v profesii lekár (2/1) a zdravotná sestra (4/4). V našej pôsobnosti evidujeme menšie firmy, ktoré spracovávajú tvrdé drevo a dve firmy (IKO Sales Internacional NV, Senica Fortaco s.r.o. Holíč, ktoré používajú karcinogénne a mutagénne látky v laboratóriách. Evidujeme 3 organizácie (PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, MP Group s.r.o., Skalica, STAVBY STRECHY s.r.o., Cerová) v našej pôsobnosti, ktoré majú oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V roku 2015 bolo vydaných 21 rozhodnutí na odstraňovanie stavebných materiálov s obsahom azbestu pre firmy DILMUN SYSTEM s.r.o., Bratislava, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, A.A. Service, spol. s r.o. Bratislava, KROVMONT s.r.o. Dolný Kubín, STAVBY STRECHY s.r.o., Cerová, Mittelham Eduard Žilina, Concret, s.r.o. Boleráz, AZ – Group spol. s r.o. Poprad, E-RAN TZB, s.r.o. Bratislava.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Vyhodnotenie

V okresoch Senica a Skalica evidujeme 3 organizácie, v ktorých sú určené rizikové práce z titulu DNJZ a to: Baňa Čáry a.s. v profesii baník – mechanizované razenie a baník na stenovom porube, INA SKALICA spol. s r.o. Skalica v profesiách obsluha Montážnej línie Opel a pracovníčka kontroly na Montážnej línii Opel v Segmente 9, stredisko 295, eustream a.s. Bratislava v profesiách montér zvärač, montér potrubár, strojník stavebných strojov, montér zvärač operátor, montér potrubár operátor, montér TDW.

V roku 2015 sme prešetrovali 4 podozrenia na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Priznaná bola 1 choroba z povolania v položke č. 29.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Vyhodnotenie

Tejto problematike sa venujeme priebežne, poradenstvo poskytujeme v rámci výkonu ŠZD a konzultácií. Firma ArcelorMittal Tailored Blanks s.r.o. Senica má udelený certifikát „Bezpečný podnik“, k vydaniu ktorého RÚVZ nemal námietky.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Vyhodnotenie

V priebehu roku 2015 bolo zabezpečené poradenstvo pre zamestnávateľov a zamestnancov najmä v oblasti zdravotných rizík pri práci, škodlivých faktoroch pracovného prostredia za účelom zníženia rizík a zabezpečenia zdravotného dozoru na pracoviskách. Tak isto sme usmerňovali a informovali zamestnávateľov o zabezpečovaní pracovných zdravotných služieb. V mesiaci október sme sa podieľali na kampani Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Senica	13	9	29	29	68	2	-	-	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť**

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

Vyhodnotenie

V rámci tejto úlohy sme v roku 2015 vydali 13 rozhodnutí k uvedeniu priestorov chránených pracovísk do prevádzky a vydali sme 9 stanovísk k zvýšeniu počtu zamestnancov v existujúcich chránených pracoviskách a dielňach, tieto údaje sú uvedené v Tabuľke č. 1. Vykonali sme štátny zdravotný dozor v 29 chránených dielňach a chránených pracoviskách. Na kontrolovaných pracoviskách pracuje 68 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou z toho 42 žien. Jedná sa o činnosti – jednoduché montážne práce a baliace práce, administratívne práce, predavačka, masér, pomocné práce v kuchyni, sledovanie kamerových systémov, pomocné práce v pohostinstve, výroba drobných pekárenských výrobkov. Zamestnanci so ZPS mali lekárske potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti na výkon práce. Prevažovali postihnutia pohybového aparátu, zraku, psychické ochorenia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli vyplnené 2 kontrolné listy Z informovanosti zamestnancov.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Plnenie úlohy:

Úloha bola realizovaná podľa rozpracovaného plánu a to odberom 2 vzoriek soli mesačne. V roku 2015 bol zrealizovaný odber 24 vzoriek kuchynskej soli na zisťovanie obsahu KJ/KJO₃ a ferokyanidu draselného, pôvod solí bol najmä z krajín EÚ. Na základe výsledkov laboratórnych analýz odobraté vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám PK SR. Obsah KI bol v rozmedzí 15 – 35 mg/kg, hodnoty ferokyanidu boli pod 20 mg/kg.

Výsledky boli spracované v požadovanej forme a zaslané dňa 17.12.2015 do RÚVZ so sídlom v Trnave.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v roku 2015 realizovaná.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v roku 2015 realizovaná.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Plnenie úlohy:

Úloha bola v roku 2015 realizovaná odberom dvoch vzoriek materiálov a predmetov určených na styk s potravinami (keramický štamperlík a keramický nôž), ktoré vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v roku 2015 realizovaná.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Plnenie úlohy:

Úloha bola v roku 2015 realizovaná odberom 13 vzoriek kozmetických výrobkov:

- 4 vzorky tekutých mydiel (vyšetrené na konzervačné a vonné látky)
- 3 vzorky vlhčených čistiacich obrúskov pre deti (vyšetrené na konzervačné látky)
- 3 vzorky výrobkov na onduláciu vlasov (vyšetrené na KTG a formaldehyd)
- 3 vzorky dekoratívnej kozmetiky - rúže, lesky na pery (vyšetrené na ťažké kovy)

Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

Priebežne počas roka boli vykonávané kontroly hlásení RAPEX ohľadom nebezpečných kozmetických výrobkov. V roku 2015 bolo na RÚVZ Senica zaslaných 17 hlásení a uskutočnených 64 kontrol.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Plnenie úlohy:

Úloha nebola v roku 2015 realizovaná.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKO V POTRAVINÁCH

Plnenie úlohy:

V rámci monitoringu boli sledované prídavné látky - kyselina benzoová, kyselina sorbová a glykozidy steviolu a arómy - mentofurán a kumarín. Monitoringu sa zúčastnilo 20 respondentov (5 žien a 5 mužov/každá veková kategória) a boli odobraté 4 vzorky potravín s predpokladaným obsahom sledovaných látok. Všetky vzorky vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy. Výsledky boli spracované v požadovanej forme a sumárna správa bola odoslaná na ÚVZ SR v Bratislave.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
	Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2019
4.2	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2015
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Projekt splnený. Prieskum „ESPAD 2015 – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“ bol zrealizovaný podľa požiadaviek gestora. Respondentmi dotazníkového prieskumu bolo spolu 243 žiakov a študentov základnej a stredných škôl v okresoch Senica a Skalica (15 žiakov ZŠ, 228 študentov SŠ). Zozbierané údaje boli zaslané gestorovi projektu.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 60 respondentov vo veku 7-10 rokov, 30 z vidieckej základnej školy a 30 z mestskej základnej školy Senica. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci jún 2015.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Projekt sa plní priebežne. Do projektu boli zapojené tri základné mestské školy v Senici. Základná škola, V.P. Tótha, 905 01 Senica, z ktorej bolo do projektu zapojených 75 žiakov 4, 5 a 6 ročníka. Zo Základnej školy, Sadová, 905 01 Senica bolo do projektu zapojených 75 žiakov 4,5 a 6 ročníka. Zo Základnej školy, Komenského, 905 01 Senica bolo do projektu zapojených 76 žiakov 4,5 a 6 ročníka. Zozbierané údaje z dotazníkového prieskumu a kontrol priestorov školských budov, ktoré vykonali pracovníci regionálneho úradu, boli prevedené do elektronickej podoby a poslané gestorovi projektu.

Projekt COSI

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora. Projekt sa realizoval v základných školách v okrese Senica. Bolo zameraných 80 žiakov vo veku 7 -7,99 rokov, ktorých rodičia súhlasili s ich zaradením do projektu. U žiakov sa zisťovala výška, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora. Pokračovala realizácia interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“ v novembri 2015. Materiály pre jednotlivé stanovišťa na realizáciu projektu boli opätovne po dohode zapožičané z RÚVZ Trnava – oddelenie výchovy k zdraviu.

Spolupracovali sme s Centrom voľného času Holíč , kde bol realizovaný interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Žiakom a študentom bol predstavený projekt, štruktúra a jeho význam s dôrazom na netradičnosť realizácie formou hry a očakávaní ich aktívnej účasti. Po absolvovaní projektu boli účastníci vždy oboznámení s vyhodnotením a prediskutované ich pripomienky a otázky. Tento projekt bol tiež realizovaný v meste Senica v spolupráci s Záhorským osvetovým strediskom Senica pre žiakov základných a študentov stredných škôl. Ku Svetovému dňu boja proti AIDS bola zabezpečená informovanosť o problematike HIV/AIDS formou nástenky a plagátov na RÚVZ Senica a podkladov pre článok do regionálnej tlače. Počas týchto aktivít sa interaktívneho projektu zúčastnilo celkovo 289 žiakov a študentov základných a stredných škôl mesta Holíč a Senica .

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenia HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Tnave
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Odpočet plnenia:

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Senici poskytovalo usmernenia v oblasti povinného i odporúčaného očkovania, v postupe pri odmietaní povinného očkovania. Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení ako aj informácie o prevencii voči nim boli pravidelne uverejňované na web stránke úradu. Očkujúci lekári boli písomne (e-mailami) informovaní o vykonávaní očkovania na

základe zaslaného Očkovacieho kalendára na rok 2015. Distribúcia očkovacích kalendárov (kartičiek) bola zabezpečená do 22 pediatrických ambulancií a voľne dostupné na RÚVZ .

Priebežne boli vykonávané telefonické konzultácie ohľadom očkovania detskej i dospelaj populácie vrátane konzultácií pred cestou do zahraničia.

V súvislosti Európskeho imunizačného týždňa 2015 (20. - 25.apríl 2015) European Immunization Week- EIW 2015 web stránkach RUVZ Senica boli prezentované články na zdôraznenie významu očkovania a informačný panel v priestoroch RÚVZ. V 1.polroku 2015 bolo nahlásených 10 odmietnutí povinného očkovania.

V priebehu mesiacov február-marec 2015 sme sa zapojili do edukačnej aktivity vzdelávania študentov SZŠ vo vakcinológii.

Kontrola očkovania bola realizovaná v zmysle Odborného usmernenia MZ SR Hlavného hygienika SR v II. polroku 2015 s nasledovnými výsledkami:

Okres Senica - pri základnom očkovaní DTP-HIB-VHB-IPV bola pri kontrole zistená zaočkovanosť 97,41%(ročník 2013), očkovanie proti invazívnym pneumokokovým infekciám 98,33% (ročník 2013), preočkovanie proti diftérii, tetanu , pertussis a poliomyelitíde 99,6% (ročník 2008), preočkovanie proti diftérii, tetanu , pertussis a poliomyelitíde 99,6% (ročník 2001), základné očkovanie proti osýpkam, parotitíde a rubeole 96,48 % (ročník 2013), 96,40% (ročník 2012), 97,80% (ročník 2011) a preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde 99,57% (ročník 2003).

Okres Skalica – pri základnom očkovaní DTP-HIB-VHB-IPV bola pri kontrole zistená zaočkovanosť 96,9%(ročník 2013), očkovanie proti invazívnym pneumokokovým infekciám 97,04% (ročník 2013), preočkovanie proti diftérii, tetanu , pertussis a poliomyelitíde 98,5% (ročník 2008), preočkovanie proti diftérii, tetanu , pertussis a poliomyelitíde 99,1% (ročník 2001), základné očkovanie proti osýpkam, parotitíde a rubeole 94,63 % (ročník 2013), 98,1% (ročník 2012), 98,66% (ročník 2011) a preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde 99,03% (ročník 2003).

Neboli zistené nedostatky v dokumentácii očkujúcich lekárov.

Očkovanie novorodencov HBsAg poz. matiek proti VHB sa vykonávalo v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky MZ SR č. 273/2010 Z. z., 544/2011 Z. z. a Odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania z 24.3. 2003.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Odpočet plnenia:

Surveillance infekčných chorôb sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi počas celého roka. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení za okresy Senica a Skalica, o ktorom sú informovaní lekári prvého

kontakty, zdravotnícke zariadenia v sídle okresov, regionálna veterinárna a potravinová správa a príslušne susediace regionálne RÚVZ s územím okresu Senica a Skalica vrátane Krajskej hygienickej stanice Brno elektronickou formou. Hlásenia akútnych respiračných ochorení, chrípky a chrípke podobných ochorení sú pravidelne spracovávané týždenne a odborná i laická verejnosť je informovaná o aktuálnej situácii v miestnej tlači a na webových stránkach úradu.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

Informačný systém EPIS je pravidelne využívaný a sú do neho vkladané údaje o prenosných ochoreniach priebežne počas celého roka. V sledovanom období do 31.12.2015 bolo za okres Senica vložených do systému 343 údajov a 244 epidemiologických šetrení. Za okres Skalica bolo vložených do systému 534 údajov a vykonaných 410 epidemiologických šetrení v ohnisku. Systém rýchleho varovania sa plne využíval počas uplynutého obdobia.

Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Späťne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD a odborná zdravotnícka verejnosť.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Odpočet plnenia:

RÚVZ Senica pokračuje v zapojení sa do projektu HELICS EU aj v roku 2015. Spracúvajú sa sledované zdravotné dokumentácie pacientov hospitalizovaných vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica na oddelení anesteziologie a intenzívnej medicíny, kde sú sledované infekcie na jednotkách intenzívnej starostlivosti (ICU) za obdobie troch mesiacov a na chirurgickom oddelení infekcie v mieste chirurgického zákroku (SSI) za obdobie šiestich mesiacov roku 2014. Celkovo bolo spracovaných a do systému vložených 48 dotazníkov ICU a 69 dotazníkov SSI.

K sledovanému termínu bolo na oddelení epidemiológie evidovaných 128 nozokomiálnych nákaz z oddelení FNsp Skalica.

Na oddeleniach zdravotníckych zariadení boli sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní dekontaminácie rúk.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Odpočet plnenia:

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní členovia Protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Senici.

V mesiaci máj 2015 v súvislosti s vydaným Usmernením hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR bolo vykonané školenie všeobecných lekárov pre dospelých, všeobecných lekárov pre deti a dorast, primárov a lekárov urgentných

príjmov a záchranej zdravotnej služby, ktoré poskytujú zdravotnícku starostlivosť pacientom s VNN. Cieľom je zvýšiť pripravenosť na ochranu verejného zdravia pred hrozbou zavlečenia a šírenia sa vysoko nebezpečnej nákazy (VNN) na území okresov Senica a Skalica, prehĺbiť vedomosti účastníkov školenia a pripraviť ich na zvládnutie opatrení v rezorte zdravotníctva a činností pri riešení situácie po zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Odpočet plnenia:

V spádovom území RÚVZ Senica sa v roku 2015 odoberali vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR paralelne z dvoch odberových miest čističiek odpadových vôd v Skalici (7 vzorky) a v Senici (7 vzorky). Z odobratého počtu 14 vyšetrených vzoriek odpadových vôd v 3 vzorkách boli potvrdené: jún ECHOVÍRUS 15 (ČOV Skalica), august COXSACKIEVÍRUS A16 (ČOV Skalica) a v mesiaci október COXSACKIEVÍRUS B2 (ČOV Senica), ostatné vzorky boli s negatívnymi výsledkami. V sledovanom období neboli hlásené žiadne akútne chabé parézy.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Odpočet plnenia:

Pracovníci epidemiológie RUVZ Senica v roku 2015 pokračovali v realizácii interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“.

Realizácia projektu aj tento rok bola v časovom období mesiaca november 2015. Materiály pre jednotlivé stanovišťa na realizáciu projektu boli opätovne po dohode zapožičané z RÚVZ Trnava – oddelenie podpory zdravia.

Spolupracovali s Centrom voľného času Holíč , kde bol realizovaný interaktívny projekt „ Hrou proti AIDS“ pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Žiakom a študentom bol predstavený projekt, štruktúra a jeho význam s dôrazom na netradičnosť realizácie formou hry a očakávaní ich aktívnej účasti . Po absolvovaní projektu boli účastníci vždy oboznámení s vyhodnotením a prediskutované ich pripomienky a otázky.

Tento projekt bol tiež realizovaný v meste Senica v spolupráci s Záhorským osvetovým strediskom Senica pre žiakov základných a študentov stredných škôl.

Ku Svetovému dňu boja proti AIDS bola zabezpečená informovanosť o problematike HIV/AIDS formou nástenky a plagátov na RÚVZ Senica a podklady pre článok do regionálnej tlače.

Počas týchto aktivít sa interaktívneho projektu zúčastnilo celkovo 289 žiakov a študentov základných a stredných škôl mesta Holíč a Senica .

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Odpočet plnenia:

V sledovanom období roku 2015 poradňa očkovania poskytovala informácie priebežne o povinnom, odporúčanom očkovaní, ochoreniach preventabilných očkovaním, kontraindikáciách a nežiadúcich účinkoch očkovania, taktiež informácie pred cestou do zahraničia. Poradne využívali viac zdravotnícki pracovníci. Väčšinou sa otázky týkali kontraindikácií očkovania a doočkovania detí jednotlivými očkovacími látkami pri prekročení doporučenej schémy

očkovania, prípadne pri presťahovaní sa z krajín EU a mimo EU. Záujem zo strany laickej verejnosti bol minimálny. Informácie ohľadom očkovania žiadali najmä v prípadoch dovolenkového cestovania do zahraničia, pri dlhodobých štúdijných pobytoch študentov a práce v zahraničí.

V priebehu mesiacov február-marec 2015 sme sa zapojili do edukačnej aktivity vzdelávania študentov SZŠ vo vakcinológii.

Študentom boli prezentované pracovníkmi oddelenia epidemiológie prednášky na tému: princíp vakcinácie, typy a zloženie očkovacích látok, technika očkovania, bezpečnosť vakcín, nežiaduce účinky po očkovaní, kontraindikácie, diftéria, tetanus, pertussis, detská obrna.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komún na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2015
9.6	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR

	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
9.6.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2015
9.6.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2015
9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.8	TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.1 Národný program podpory zdravia

Plní sa priebežne. V rámci NPPZ sa realizujú všetky nižšie uvedené aktivity. Zúčastnili sme sa V. ročníka Veľtrhu zdravia, ktorý sa konal v Senici.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Bol zrealizovaný prieskum „Zdravý životný štýl zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR“. Do prieskumu sa zapojilo 22 zamestnancov RÚVZ so sídlom v Senici. Vyplnené dotazníky boli poslané gestorovi projektu.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Projekt sa realizuje priebežne. Klientom poradní zdravia boli poskytnuté informácie o zdravom životnom štýle. Pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sme sa spolupodieľali na organizácii športových podujatí (11 podujatí, spolu 5194 účastníkov). Počas podujatí sme záujemcom merali krvný tlak a poskytli zdravotno-výchovné poradenstvo. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel, na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Senici bol spropagovaný Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ a boli rozdistribuované zdravotno - výchovné materiály do škôl, zdravotníckych zariadení, klubov dôchodcov a osvetových organizácií. K Svetovému dňa zdravia bol zrealizovaný dotazníkový prieskum u dospelaj populácie „Päť zásad bezpečnosti potravín“, ktorého sa zúčastnilo 50 respondentov (25 mužov, 25 žien). Zozbierané údaje boli v elektronickej forme poslané gestorovi prieskumu. V rámci Európskeho týždňa športu bol zorganizovaný Športový deň pre pracovníkov RÚVZ v Senici. Počas neho účastníci absolvovali 5 km túru (pešo alebo na bicykli) a rôzne športové disciplíny. Zúčastnilo sa ho 24 zamestnancov RÚVZ v Senici. V Záhorskej knižnici boli zrealizované vyšetrenia a prednáška o výžive, pohybovej aktivite, obezite a jej komplikáciách (edukovaných 10 ľudí).

K Svetovému dňu diabetu bol na webových stránkach úradu a nástenke zverejnený leták „Diabetes mellitus a pohybová aktivita“. Pre členov Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami bola zrealizovaná prednáška o výžive. Edukovaných bolo 48 ľudí.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampan na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Do celonárodnej medzinárodnej koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie sa zapojilo a odovzdalo účastnícke listy 8 ľudí (prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Senici – 5 ľudí). Projekt „Vyzvi srdce k pohybu“ bol pred súťažou spropagovaný na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Senici, regionálnych médiách, zabezpečili sme distribúciu plagátov pre deti a pre verejnosť. V regionálnom úrade verejného zdravotníctva bol počas celej kampane inštalovaný panel s podmienkami súťaže i s voľným prístupom k účastníckym listom. V okresoch Senica a Skalica sme osobne oslovovali ľudí na OÚ, MsÚ, ZŠ, SŠ, zdravotníckych zariadeniach, osvetových strediskách, kluboch dôchodcov, na športoviskách i fitness centrách a na športových podujatiach.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici sme zorganizovali výtvarnú súťaž pre žiakov základných a stredných škôl „Proti škodlivým závislostiam bez hraníc“. Pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovania s nimi sme v spolupráci so Záhorskou knižnicou v Senici usporiadali zdravotno - výchovné podujatie, v rámci ktorého sme záujemcom merali TK, vyšetřili GGT v kapilárnej krvi a poskytli poradenstvo (12 ľudí). Uskutočnil sa projekt „Tvoja správna voľba“, zameraný na prevenciu kriminality a drogových závislostí, vrátane prevencie alkoholizmu. Projektu sa zúčastnilo 388 žiakov 3. a 4. ročníkov základných škôl. K Medzinárodnému dňu povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme sme uskutočnili prednášku „Alkohol a ženy“ pre študentov a pedagógov Súkromnej strednej odbornej školy podnikania v Senici, ktorej sa zúčastnilo 96 osôb. Pri príležitosti „Európskeho týždňa boja proti drogám“ sme zrealizovali 14 interaktívnych prednášok na tému „Prevencia alkoholizmu“ pre žiakov a študentov základných a stredných škôl v Holíči a Senici. Spolu bolo edukovaných 290 žiakov a študentov. Zrealizovali sme dotazníkový prieskum „Vplyv zdravotnej výchovy na prevenciu alkoholovej závislosti“ podľa požiadaviek gestora. Prieskumu sa zúčastnilo 87 respondentov. Zozbierané údaje boli elektronicky zaslané gestorovi prieskumu.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Na regionálne úrovni boli uskutočnené športové podujatia pre seniorov, ktorých sa zúčastnilo 157 seniorov. SČK, Zväzu invalidov, Klubu dôchodcov v Senici bol poskytnutý edukačný materiál (Typy pre lepšiu pamäť, Obezita, Stres, Žijeme zdravo, Pyramída zdravej výživy, Alzheimerova choroba, Vysoký krvný tlak). V rámci Týždňa mozgu boli seniorom v Domove dôchodcov v Senici a prostredníctvom Záhorskej knižnice poskytnuté edukačné materiály a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Pri príležitosti Svetového dňa Alzheimerovej choroby a Medzinárodného dňa starších boli v priestoroch regionálneho úradu verejného zdravotníctva bol inštalované edukačné panely a klubom dôchodcov boli distribuované edukačné materiály. Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším boli uskutočnené „Deň zdravia pre seniorov na vidieku“ v Smrdákoch, počas ktorého bol zrealizovaný prieskum. V rámci prieskumu bol seniorom zmeraný krvný tlak, vyšetřený cholesterol, stanovené BMI a poskytnuté poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl. Prieskumu sa zúčastnilo 13 seniorov. Ďalej bola uskutočnená prednáška

„Osteoporóza – tichý zlodej kostí“ v obci Smrdáky a Mokrý Háj (spolu 37 seniorov). V priestoroch regionálneho úradu verejného zdravotníctva bol inštalovaný edukačný panel.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V spolupráci so SOŠ v Holíči boli zrealizované 2 prednášky na tému „Výživa mladých ľudí“, ktorých sa zúčastnilo 104 študentov. V Spojenej škole v Senici bola v rámci Svetového dňa zdravia uskutočnená interaktívna beseda spojená so súťažou na tému „Päť zásad bezpečnosti potravín, ktorej sa zúčastnilo 30 žiakov 2. stupňa. Pri besede bolo využité aj edukačné video. K Svetovému dňu bez tabaku bol v spolupráci s CPPPP v Holíči, zrealizovaný projekt „Fajčiť či nefajčiť“- kvíz pre stredoškolákov a žiakov 9. ročníka ZŠ, v rámci ktorého sme záujemcom vyšetrili hodnotu CO vo vydychovanom vzduchu, poskytli poradenstvo a edukačné materiály (SOŠ Holíč, Gymnázium L. Novomeského v Senici, ZŠ Borský Mikuláš). Celkovo sa projektu zúčastnilo 226 žiakov (181 študentov SŠ a 45 žiakov ZŠ) a vyšetrených bolo 103 študentov SŠ a 28 žiakov ZŠ. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Projekt „Kto nás chráni“ bol zrealizovaný v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica. Bola uskutočnená výtvarná súťaž pre žiakov základných, špeciálnych a základných umeleckých škôl zameraná na prevenciu kriminality a drogových závislostí a následne výstava spojená s ocenením víťazných prác. K Svetovému dňu ústneho zdravia bola na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Senici uskutočnená propagácia ústneho zdravia, materským školám, detským jasliam a knižniciam boli rozdistribuované edukačné materiály a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Pri príležitosti Svetového dňa ústneho zdravia bol distribuovaný edukačný materiál do materských škôl, materských centier a detských jasí. Projekt „Školské ovocie“ – 3 interaktívne besedy na tému zdravej výživy s použitím omalovánky, zúčastnení: 32 žiakov zo Spojenej školy, Brezová 1 v Senici, 38 žiakov zo Základnej školy, Komenského 959 v Senici a 51 detí z Materskej školy Borský Mikuláš. V spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici sme zrealizovali projekt „Prečo som na svete rád“. V spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica bol uskutočnený projekt „Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom“. Projekt je zameraný na prevenciu drogových závislostí, určený pre koordinátorov prevencie drogových závislostí, pedagógov, študentov, kultúrnych a osvetových zamestnancov, pre odbornú a laickú verejnosť. Uskutočnilo sa pracovné stretnutie koordinátorov prevencie drogových závislostí zo škôl v okrese Senica so zástupcami organizácií, ktorí sú členmi Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica a rokovalo sa o aktuálnych problémoch a o prevencii násilia páchaného na ženách a deťoch. V rámci prevencie fajčenia bolo uskutočnených 5 interaktívnych besied so študentmi stredných škôl, ktoré boli spojené s vyšetrením CO vo vydychovanom vzduchu. Edukovaných bolo 150 študentov. Pokračovala realizácia interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“ v novembri 2015. Materiály pre jednotlivé stanovišťa na realizáciu projektu boli opätovne po dohode zapožičané z RÚVZ Trnava – oddelenie výchovy k zdraviu. Spolupracovali sme s Centrom voľného času Holíč, kde bol realizovaný interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Žiakom a študentom bol predstavený projekt, štruktúra a jeho význam s dôrazom na netradičnosť realizácie formou hry a očakávaní ich aktívnej účasti. Po absolvovaní projektu boli účastníci vždy oboznámení s vyhodnotením a prediskutované ich pripomienky a otázky. Tento projekt bol tiež realizovaný v meste Senica v spolupráci s Záhorským osvetovým strediskom Senica pre žiakov základných a študentov stredných škôl. Ku Svetovému dňu boja proti AIDS bola zabezpečená informovanosť

o problematike HIV/AIDS formou nástenky a plagátov na RÚVZ Senica a podkladov pre článok do regionálnej tlače. Počas týchto aktivít sa interaktívneho projektu zúčastnilo celkovo 289 žiakov a študentov základných a stredných škôl mesta Holíč a Senica .

9.7 CINDI program SR

V Centre podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Senici v základnej poradni bolo vyšetrených 30 klientov (7 mužov, 23 žien). Poradňu na odvykanie od fajčenia navštívil 1 klient. Poradňu zdravej výživy navštívilo 8 klientov (1 muž, 7 žien). Všetkým bolo poskytnuté poradenstvo.

Kampaň „MOST 2015“ - zamestnanci RÚVZ Senica v priestoroch zasadačky Obvodného úradu Senica zrealizovali meranie a edukáciu v oblasti prevencie KVO pre verejnosť. Záujemcom bola odobratá anamnéza týkajúca sa výskytu KVO, vykonané merania (výška, hmotnosť, obvod pása, TK, P) a vyšetrená hladina celkového cholesterolu v kapilárnej krvi. Následne na vyšetrenie boli zhodnotené výsledky a vyšetreným poskytnuté odborné poradenstvo a edukačné materiály. Celkovo sa akcie zúčastnilo 41 ľudí.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV)

Cieľom plánu je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Gestorom úlohy a riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR. V priebehu roka 2015 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je plniť zaktualizované národné ciele vládou schváleného materiálu *Protokol o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992* – Národné ciele SR III, ktoré boli nastavené v spolupráci s rezortom životného prostredia a to v súlade s medzinárodným dokumentom *Protokol o vode a zdraví*.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR a riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ podľa nastavených národných cieľov.

V priebehu roka 2015 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Zabezpečiť pokračovanie procesov pre ľudský biomonitoring vo vzťahu k chemickým rizikovým faktorom zo životného i pracovného prostredia a udržateľnosť odborných kapacít pre HBM v rámci ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR.

V priebehu roka 2015 neboli dané požiadavky gestora úlohy - ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR.

Plnenie

Na základe usmernenia boli v regióne RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi do projektu vybraté 2 základné školy – Základná škola, Nad Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves, ktoré spĺňali určené kritéria.

Na týchto školách boli v 11. až 12. kalendárnom týždni 2014 odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané konzultácie a stretnutia s riaditeľmi škôl v súvislosti s vybavením potrebných súhlasov a povolení, oboznámenie s priebehom realizácie projektu (času, miesta, personálneho zabezpečenia zo strany školy, výberu respondentov a pod.).

V 13. kalendárnom týždni 2014 bola vykonaná príprava podkladov pre samotnú realizáciu – leták s informáciou pre rodičov, tlač a kódovanie dotazníkov podľa pokynov gestora projektu.

Samotná realizácia prieskumu prebehla v 13. a 14. kalendárnom týždni 2014.

Do anonymného dotazníkového prieskumu bolo vybraných 60 žiakov vo veku 9 – 12 rokov, t.j. žiaci 4. až 6. ročníka základných škôl, z troch tried každej školy, spolu 120 respondentov. Žiaci vyplňali 2 dotazníky - dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov a dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka. Spolupráca s rodičmi prebehla prostredníctvom pedagogického personálu školy a žiakov – rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domacom prostredí žiaka.

Dotazník o fajčení bol určený piatim zamestnancom školy.

Dotazník o škole vyplňal správca budovy (riaditeľ školy), dotazník o kontrole školskej budovy (pre každú budovu v areáli školy osobitne) so všeobecnými informáciami o budove a kontrole vlhkosti a plesní vyplnil pracovník RÚVZ po inšpekcii priestorov a zariadení s riaditeľom školy, taktiež po vykonaní kontroly zariadení pre osobnú hygienu bol vypracovaný formulár /samostatne pre každé zariadenie/ – o kontrole zariadení pre osobnú hygienu odborným zamestnancom oddelenia hygieny detí a mládeže. Počas realizácie prieskumu v oboch školách bolo spracovaných (vyplnených) 394 dotazníkových formulárov.

Po vyplnení a zozbieraní dotazníkov od rodičov a riaditeľov škôl, boli následne dotazníky skompletizované a v rámci medziodborovej spolupráce postúpené na zadávanie do masiek odborným zamestnancom oddelenia hygieny životného prostredia.

V 24. kalendárnom týždni 2015 boli na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi z RÚVZ v Košiciach zaslané masky na zadávanie údajov z dotazníkov z 2 základných škôl – Základná škola, Nad Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves.

V 25. a 26. kalendárnom týždni 2015 odborní zamestnanci oddelenia hygieny životného prostredia zadávali údaje z vyplnených dotazníkov (dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka, dotazník o fajčení zamestnancov škôl, dotazník o škole, dotazník o kontrole školskej budovy, dotazník o kontrole zariadení pre osobnú hygienu) do príslušných masiek.

Celkove boli zadané údaje z 394 vyplnených dotazníkových formulárov.

Vyplnené masky boli zaslané v 26. kalendárnom týždni 2015 na RÚVZ v Košiciach.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu, riešiteľskými pracoviskami je ÚVZ a RÚVZ v SR.

V priebehu roka 2015 neboli dané požiadavky gestora úlohy - RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu na plnenie predmetnej úlohy.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, riešiteľskými pracoviskami sú vybrané RÚVZ v SR, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Poprad. Meranie a posúdenie výsledkov – RÚVZ Žilina.

V priebehu roka 2015 neboli na RÚVZ Spišská Nová Ves dané požiadavky na plnenie predmetnej úlohy.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z PROBLEMATIKY ÚZEMNÉHO OBVODU

SLEDOVANIE KVALITY VODY V PRAMEŇOCH NA ÚZEMÍ NÁRODNÉHO PARKU SLOVENSKÝ RAJ

V mesiaci máj až august 2015 bolo pracovníkmi oddelenia HŽP odobratých 31 vzoriek vôd z 31 prameňov nachádzajúcich sa v blízkosti najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to prameň Pod Gačovskými skalami – Dedinky, prameň Stratenská Píla, prameň Zajmarská roklina (vyvieracia), prameň Suchá Belá, prameň Kysel', prameň sv. Bruna na Kláštorisku, prameň na ceste medzi Kláštoriskom a Podleskom, Glacká

cesta – prameň Maisgripin, prameň Klauzy, Novoveská Huta – Kráľov prameň, prameň Podlesok (oproti parkovisku), prameň Breznovica (Prielom Hornádu), prameň pri potoku Lesnica (Pod tiesninou), prameň Bikšova lúka, Košiarny briežok – Skromná studnička, Košiarny briežok – Grófska studňa, Sokolský prameň – Čingov, prameň Čierna dolina – Sokol.

Kvalita vody vo vzorkách: prameň Breznovica (Prielom Hornádu), prameň pri potoku Lesnica (Pod tiesninou), prameň Bikšova lúka, Košiarny briežok – Skromná studnička, Košiarny briežok – Grófska studňa, Sokolský prameň – Čingov, prameň Čierna dolina – Sokol, prameň Stratenská Píla, prameň Zajmarská roklina, Novoveská Huta – Kráľov prameň, prameň Suchá Belá, prameň Kysel, Prameň sv. Bruna na Kláštorisku, prameň na ceste medzi Kláštoriskom a Podleskom, Glacká cesta – prameň Majsgripin, prameň Klauzy **nezodpovedala** hygienickým požiadavkám, prekročené boli mikrobiologické ukazovatele - E. coli, koliformné baktérie, enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C a kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C.

Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na zabezpečenie oznámenia pre návštevníkov na informačných tabuliach.

ODBORNE SPOLUPRACOVAŤ S OBECNÝMI ÚRADMI PRI RIEŠENÍ PROBLEMATIKY V ZÁSBOVANÍ RÓMSKYCH OSÁD PITNOU VODOU

V priebehu roka 2015 bola odobratá 1 vzorka pitnej vody z individuálneho vodného zdroja v rómskej osade Spišská Nová Ves, Hájik a 10 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov v rómskych osadách – Žehra, Nálepko a Rudňany. V 4 odobratých vzorkách boli prekročené mikrobiologické ukazovatele – E.coli, koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C a kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C. Prekročené boli aj fyzikálno-chemické ukazovatele – absorbancia, Mn a CHSK_{Mn}.

Pri štátnom zdravotnom dozore sú nedostatky zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne. Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacího zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrváva ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2015 bolo v územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) evidovaných 2 433 pracovníkov v riziku práce, z toho je 307 žien. Oproti roku 2014 sa počet exponovaných pracovníkov zvýšil o 255 pracovníkov, pričom počet exponovaných žien sa znížil o 5.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac evidovaných pracovníkov v priemyselnej výrobe 1925 (z toho je 278 žien), čo je z celkového počtu 79,13 % pracovníkov. V stavebníctve je v riziku evidovaných 311 pracovníkov (všetko muži), čo je 12,78 %, v ťažbe a dobývaní 105 pracovníkov (z toho je 10 žien) čo tvorí 4,31 % a v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove je evidovaných 37 pracovníkov (mužov), čo predstavuje 1,52 %. V ostatných odvetviach je spolu exponovaných 55 pracovníkov (z toho 19 žien), čo je 2,26 % z celkového počtu exponovaných pracovníkov.

Najvýraznejší nárast v počte exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rezorte stavebníctva o 132 pracovníkov, v rezorte priemyselnej výroby o 121 a v zdravotníctve bol zaznamenaný nárast o 7 pracovníkov (z toho o 4 ženy). V ostatných rezortoch evidujeme stagnáciu, resp. nepatrný pokles počtu exponovaných pracovníkov od 1 do 3 pracovníkov.

Podľa rizikových faktorov je stále najviac pracovníkov exponovaných nadmernému hluku 2 391 pracovníkov, z toho je 290 žien (nárast o 237 pracovníkov, pričom počet exponovaných žien klesol o 7), chemickým látkam a zmesiam vrátane prachu 680 pracovníkov, z toho je 12 žien (nárast o 23 pracovníkov, pričom pokles počtu žien o 4) a nadmerným vibráciám je exponovaných 481 pracovníkov – mužov (nárast o 59 mužov). Biologickému faktoru je exponovaných 15/5 pracovníkov (nárast o 9/3 pracovníkov) a fyzickej záťaži 14/1 pracovníkov (pokles o 1 muža).

Nadalej evidujeme najvyšší počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v pracovnom prostredí v spoločnosti EMBRACO Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves, kde z celkového počtu 2 330/673 zamestnancov je 864/144 zamestnancov exponovaných nadmernému hluku. Oproti minulému roku došlo k zvýšeniu počtu exponovaných pracovníkov o 105, pričom počet exponovaných žien sa zvýšil o 32 pracovničok.

Ďalšie spoločnosti, v ktorých evidujeme vyšší počet exponovaných pracovníkov sú:

- SEZ, a.s. Krompachy má z celkového počtu zamestnancov 386/192 exponovaných 39/4 pracovníkov nadmerným hlukom, prachom a chemickým látkam,
- URANPRES, spol. s r.o. Spišská Nová Ves má 172/0 pracovníkov exponovaných riziku hluku, prachu a vibrácií z celkového počtu zamestnancov 279/13,
- MPC CESSI a.s. Spišská Nová Ves má z celkového počtu zamestnancov 263/123 evidovaných 62/18 pracovníkov v riziku hluku a prachu,
- Triplus, s.r.o. Spišská Nová Ves má z celkového počtu zamestnancov 160/119 evidovaných 15/11 pracovníkov v riziku hluku,
- STI, spol. s r.o., Krompachy má z celkového počtu zamestnancov 158/4 evidovaných 132 mužov v riziku hluku, prachu a vibrácií,
- Kovohuty, a.s. Krompachy, kde je z celkového počtu zamestnancov 152/12 exponovaných 83 mužov v riziku hluku, prachu a chemických látok (olovo),
- NOVES a.s. Spišská Nová Ves má z celkového počtu zamestnancov 139/20 evidovaných 29 pracovníkov v riziku hluku,
- SABAR, s.r.o. Markušovce má z celkového počtu zamestnancov 110/18 exponovaných 69/10 pracovníkov v riziku hluku, prachu a vibrácií,
- CFM Slovakia, s.r.o. Spišská Nová Ves má z celkového počtu zamestnancov 100/59 zamestnancov exponovaných 73/44 pracovníkov v riziku hluku,
- TREVA s.r.o., Prakovce má z celkového počtu zamestnancov 107/12 evidovaných 80 mužov v riziku hluku, prachu a chemických faktorov,
- Zlieváreň SEZ, a.s. Krompachy má z celkového počtu zamestnancov 99/15 evidovaných 28 mužov v riziku hluku, vibrácií, prachu a infračerveného žiarenia.

V ostatných prevádzkach je počet exponovaných pracovníkov nižší.

V roku 2015 boli prehodnotené rizikové práce v 17 existujúcich firmách. Nové rozhodnutia boli vypracované pre 7 právnických organizácií.

Prehodnotené rizikové práce s následným preradením do 2. kategórie práce boli buď na základe objektivizácie faktorov pracovného prostredia alebo ukončením činnosti s výskytom rizikových faktorov spolu v 2 organizáciách (GINDRE KOMPONENTY s.r.o. Krompachy a CRW s.r.o. Spišská Nová Ves), v oboch prípadoch sa jednalo o riziko hluku. Celkovo 15 firiem oznámilo zrušenie alebo pozastavenie činnosti prevádzky, z toho u 3 prevádzkovateľov boli evidované rizikové práce, všetko drevovýroby.

Napriek zrušeným prevádzkam a prehodnotením rizikových prác s následným zaradením prác do 2.kategórie práce došlo v roku 2015 k nárastu počtu pracovníkov evidovaných v riziku hluku o 237 a to z dôvodu prijímania nových zamestnancov v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves.

Poklesy počtu v rizikových faktoroch zaznamenávame v posledných rokoch najmä v zákazkových stolárstvach, v ktorých pracuje sám SZČO a používajú sa drevotriekové dosky. Na výrobu nábytku sa nakupuje základný materiál priamo na mieru a v dielňach dochádza iba k dopracovaniu dosák, k lepeniu líšt a montáži kovania. V uvedených rezortoch v posledných rokoch evidujeme zníženie expozície pracovníkov rizikovým faktorom, najmä u SZČO.

Údaje o vyhlásených rizikových prácach sú aktualizované v programovom vybavení ASTR. V roku 2015 evidujeme celkovo 78 prevádzok s vyhlásenými rizikovými prácami. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 65 kontrol na rizikových pracoviskách, čo predstavuje 83,3 % z celkového počtu rizikových pracovísk. Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Spišská Nová Ves bolo do konca roku zaslaných 71 informácií o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík, t.j. 91 % z celkového počtu rizikových pracovísk. Informácie o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík sú na RÚVZ doručované aj v priebehu mesiaca január 2016.

Preventívna lekárska starostlivosť je poskytovaná pracovnou zdravotnou službou. Najväčšie zastúpenie majú pracovné zdravotné služby MEDISON s.r.o. Košice a ProCare a.s. Bratislava. Spoločnosť ProCare a.s. Bratislava má v Spišskej Novej Vsi zriadené vysunuté pracovisko – ambulancia pracovného lekára a zástupca vykonávajúci dohľad nad pracovným prostredím. Zároveň preventívnu lekársku starostlivosť poskytujú lekári v meste Krompachy a Gelnica pod dohľadom pracovného lekára v Spišskej Novej Vsi. Naďalej nie je doriešená ani problematika SZČO, ktorí pracujú na dohodu v priemyselných podnikoch a v stavebníctve (zvárači, stolári, kovorobotníci ap.).

V územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves podľa podkladov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru a podľa zaslaných informácií o hodnotení zdravotných rizík poskytuje služby 7 pracovných zdravotných služieb – okrem ProCare a.s. Bratislava a MEDISON s.r.o. Košice napr. Salusé spol. s.r.o. Piešťany, Salus – EC s.r.o. Zvolen, PZS s.r.o. Poprad, MEDI RELAX M+M s.r.o. Bratislava, Balsam s.r.o. Komárov). Pracovné zdravotné služby zabezpečujú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, posúdenie rizika, vypracovanie prevádzkových poriadkov. Kvalita predkladaných protokolov je rôzna, v niektorých prípadoch je potrebné protokol vrátiť na dopracovanie. Prevažne sú zisťované chyby v dokumentovaní skutočnej expozície zamestnanca rizikovému faktoru a s tým súvisiaci prepočet.

Prevádzkovatelia predkladali na posúdenie prevádzkové poriadky pre jednotlivé rizikové faktory. Celkovo bolo predložených a posúdených prevádzkových poriadkov zameraných na škodlivé faktory v pracovnom prostredí v počte 57 (hluk, chemické faktory, vibrácie, biologické faktory, AZC materiál, lasery a pod). Z uvedeného počtu prevádzkových poriadkov sa 15 týkalo priamo rizikových prác (7x hluk, 5x chemické faktory, 2x vibrácie, 1x biologické faktory).

Hygienická problematika rizikových prác, nutnosť preventívnej lekárskej starostlivosti, používanie OOPP a zariadení na osobnú hygienu, ako aj osvetová a poradenská činnosť v oblasti preventívneho pracovného lekárstva sa vykonáva pri štátnom zdravotnom dozore, pri

predkladaní a prejednávani projektových dokumentácií. Konzultácie sú podávané najmä v súvislosti s výkonom ŠZD pri uvádzaní priestorov do prevádzky.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V roku 2015 bolo vykonaných 27 kontrol zameraných na ochranu zdravia pri práci s chemickými faktormi a 9 kontrol bolo vykonaných na pracoviskách s používaním veľmi toxických a toxických látok a prípravkov, z toho 4 kontroly boli vykonané v predajniach záhradkárskych potrieb, kde sa chemické látky na ochranu rastlín predávajú v malospotrebitel'skom balení bez priamej manipulácie, 2 v prevádzkach, kde sa používajú chemické látky na aplikáciu pri ochrane rastlín a poľnohospodárskych plodín a 3 kontroly v prevádzkach priemyselnej výroby.

V predajniach záhradkárskych potrieb bol zistený predaj chemických prípravkov na ochranu rastlín klasifikovaných ako veľmi toxické látky a prípravky v obmedzenom rozsahu. Predajcovia pesticídov v záhradkárskych predajniach a v dodávateľa chemických prípravkov na ochranu rastlín (Richtarčíková Záhradkárske služby Spišská Nová Ves, L.O.S. Agro spoločnosť s ručeným obmedzením Spišská Nová Ves, NOVILLA s.r.o. Spišská Nová Ves, MUŠKÁT s.r.o. Lieskovany) majú predpísanú odbornú spôsobilosť.

Pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach sa zisťuje len ojedinelá aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako jedovaté látky a prípravky. Môžeme konštatovať, že poľnohospodári sa vyhýbajú používaniu toxických a veľmi toxických látok a prípravkov z dôvodu povinností vyplývajúcich z ich používania. Väčšina organizácií nakupuje prípravky na chemickú ochranu rastlín tesne pred ich aplikáciou a v množstve nevyhnutne potrebnom na vykonávanie postrekov. V praxi sa používajú len prípravky povolené Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR uvedené v zozname autorizovaných prípravkov na ochranu rastlín povolených na príslušný rok.

Veľmi toxické látky a zmesi sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa) a pri laboratórnej činnosti v 6 organizáciách, a to Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves, KOVOHUTY a.s. Bratislava – prevádzka Krompachy, SABAR s.r.o. Markušovce, Herba Drug s.r.o. Smižany, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra (ďalej „ŠGÚDŠ“), Regionálne centrum Spišská Nová Ves. Uvedené spoločnosti majú vydané rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami, zároveň zodpovední zamestnanci sú odborne spôsobilí na práce s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

V roku 2015 nebolo vydané rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami žiadnej organizácii.

V územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves bolo v roku 2015 hlásených 51 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov a to prevažne v obchodných centrách, skladových priestoroch, predajných priestoroch a vonkajších plochách (napr. v predajnej sieti TESCO, HYPERNOVA, LIDL, BILLA, ČS OMW, ČSOB, JYSK, MPC CESSI a.s. Spišská Nová Ves, prevádzky spoločnosti Slovak Telecom a.s. a iné). Okrem uvedeného bolo RÚVZ Spišská Nová Ves oznámené ničenie burín Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p., OZ Košice na brehoch regulovaných vodných tokov bez použitia veľmi toxických a toxických látok (Hornád v Krompachoch, v Richnave, v Spišskej Novej Vsi, Zimný potok v Rudňanoch, Rudňanský potok v Rudňanoch, Slovinský potok v Krompachoch). Mimoriadne bola hlásená aj dezinfekcia priestorov bytovej jednotky po mŕtvom majiteľovi.

Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi nebol v sledovanom období predložený návrh na schválenie prevádzkového poriadku pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a skladovania a manipulácie s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Pri RÚVZ so sídlom v Košiciach je vytvorená komisia na získanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami, ktorej členom je aj zástupca RÚVZ Spišská Nová Ves. Informácie o získaní odbornej spôsobilosti sú uverejnené na internetovej stránke RÚVZ Spišská Nová Ves.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. V územnej pôsobnosti RÚVZ Spišská Nová Ves evidujeme tieto prevádzky s výskytom karcinogénnych a mutagénnych látok:

- Ján Urban, URBAN Art INTARS PARKETT Spišské Tomášovce, prevádzka v Spišskej Novej Vsi – spracovávanie bukových a dubových materiálov pri výrobe a pokladaní intarzovaných parkiet. Posúdením rizika pracovnou zdravotnou službou boli zamestnanci pri opracovaní rôznych druhov dreva, vrátane tvrdého dreva, zaradení do 2. kategórie práce, prevádzkový poriadok zameraný na pracovnú činnosť s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi (tvrdé drevo) bol schválený rozhodnutím RÚVZ Spišská Nová Ves. Počet exponovaných zamestnancov v drevovýrobe je 7 (muži).

- Spoločnosť TOMIFA spol. s r.o. Iliášovce spracováva asi v 5 % bukové a dubové drevo, počet pracovníkov 4.

- V spoločnosti KOVOHUTY, a.s., Bratislava, pracovisko Krompachy dochádza pri pracovnom procese tavenia (v závislosti od vsádzky) aj k produkcii chemických látok klasifikovaných ako karcinogénne faktory 1.kategórie (nikel a jeho zlúčeniny). Pracovníci na jednotlivých pracoviskách (Stredisko – šachtová pec, Stredisko – Konvertory, Stredisko – Peletizácia a Stredisko – Anódová pec) v príslušných profesiách (tavič, pomocník taviča, kychtár – vsádzkovač, obsluhy filtračnej stanice Zn filtrov, žeriavnik na Hute, obsluha linky Peletizácie) boli posúdením pracovnej zdravotnej služby z titulu expozície karcinogénnym faktorom zaradení do 2.kategórie práce. Prevádzkový poriadok pre prácu s chemickými faktormi, v ktorom sú zapracované aj pracovné činnosti s karcinogénnymi faktormi je schválený RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

- V spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves sa pri povrchových úpravách komponentov mangánfosfatáciou používajú chemické látky klasifikované ako karcinogénne a mutagénne látky. Posúdením rizika pracovnou zdravotnou službou boli exponovaní pracovníci zaradení do 2.kategórie práce, prevádzkový poriadok pre prácu s karcinogénnymi faktormi je schválený rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

- V Nemocnici s poliklinikou Spišská Nová Ves a.s. Spišská Nová Ves prevádzkuje oddelenie POCO bez zmeny. V roku 2015 bolo aplikovaných 1 023 ampuliek cytostatík (o 139 ampuliek viac ako v roku 2014). Počet pracovníkov sa nezmenil 3 ženy (lekárka a 2 zdravotné sestry, všetky fajčiarky). Na pracovisku Hematologicko – transfúzneho oddelenia bolo v roku 2015 onkologickým pacientom aplikovaných 99 ampuliek cytostatík (o 96 ampuliek menej ako v roku 2014). Počet pracovníkov na HTO je bez zmien, 6 žien (2 lekárky a 4 sestry, všetko nefajčiarky). Zamestnanci, ktorí vykonávajú prípravu a podávanie cytostatík sú zaradení do 3.kategórie rizika karcinogénnych faktorov.

- Pri analytických prácach v laboratóriách sa používajú chemické látky klasifikované ako karcinogény a mutagény v spoločnostiach TAURIS a.s. Rimavská Sobota, prevádzka Spišská Nová Ves, ŠGÚDŠ, Regionálne centrum Spišská Nová Ves a EL spol. s r.o. Spišská Nová Ves. Exponovaní zamestnanci v uvedených spoločnostiach sú zaradení do 2. kategórie práce.

V roku 2015 bolo vydané rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami pre spoločnosť TAURIS a.s. Rimavská Sobota, prevádzka Spišská

Nová Ves, súčasne bol schválený prevádzkový poriadok pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami, ktoré pracovníci používajú pri analytických prácach v laboratóriu.

Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu, pri odstraňovaní stavieb a výmene odpadových kanalizačných potrubí v bytových domoch. V roku 2015 bolo vypracovaných 15 nových rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov zo stavieb, z toho pre odstraňovanie a výmenu strešnej krytiny bolo schválených 14 plánov práce a pre odstraňovanie a výmenu kanalizačného potrubia bol schválený 1 plán práce.

Výmenu azbestocementových kanalizačných potrubí v bytových domoch a odstraňovanie azbestocementového materiálu zo stavieb (napr. azbestocementová krytina, azbestocementový obvodový plášť a pod.) vykonávajú oprávnené organizácie (RONAR s.r.o. Košice, Jozef Hanák – A JE TO Spišská Nová Ves, ČOPA s.r.o. Drienov, PROSERVIS s.r.o. Strážske, Regena ES s.r.o. Strážske, SAMP s.r.o. Bardejov, Marián Chmelár – KROVMONT Dolný Kubín, FEROMETAL s.r.o. Batizovce, Ján Kožík Dravce, Správa domov Gelnica, Bytové družstvo Spišská Nová Ves) na základe rozhodnutia vydaného RÚVZ Spišská Nová Ves. Každá akcia je samostatne hlásená na RÚVZ s uvedením časového harmonogramu, predpokladaného času manipulácia s azbestocementovým materiálom a predpokladaným množstvom odpadu, v roku 2015 bolo nahlásených 32 akcií (26 na likvidáciu azbestocementového kanalizačného potrubia v jadrách bytových domov a 6 na likvidáciu azbestocementovej strešnej krytiny).

Nadálej ostáva nedoriešený postup pri odstraňovaní azbestocementových materiálov zo striech rodinných domov a hospodárskych budov súkromných osôb. Dodávateľsky vykonávanie predmetných činností – odstraňovanie azbestocementových krytín (eternit) je cenovo pre súkromné osoby neúnosné.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 sme evidovali celkovo 46 žiadostí z KPL a KT Košice o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania (o 9 viac ako v roku 2014), z toho 1 žiadosť bola z dôvodu pôsobnosti postúpená RÚVZ so sídlom v Poprade. Z celkového počtu žiadostí bolo prešetrených 36 podozrení na choroby z povolania, z toho 8 prešetrení sa týkalo dg. DJNZ a 20 prípadov sa týkalo DJNZ v kombinácii s inými faktormi:

- DJNZ 8
- DJNZ + vibrácie 17
- DJNZ + vibrácie + iritačné látky 1
- DNJZ + vibrácie + hluk 1
- DNJZ + hluk 1

Počet prešetrovaných prípadov podozrenia na chorobu z povolania z preťaženia bol v roku 2015 o 1 prípad viac, ako v minulom roku.

Prešetrenia DJNZ boli vykonané u 8 pracovníkov v profesiách žeriavníčka v spoločnosti Zlieváreň SEZ Krompachy a.s. Krompachy, pekárka zamestnaná u SZČO v Prakovciach, šička zvrškov obuvi v spoločnosti SPASA s.r.o. Spišská Nová Ves a 4x operátor výroby v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves.

Prešetrenie DJNZ v kombinácii s vibráciami bolo vykonané spolu v 17 prípadoch u pracovníkov v profesiách tunelár v spoločnosti URANPRES s.r.o. Spišská Nová Ves, zlievač v spoločnosti RCC a.s. Poprad – prevádzka Prakovce, pomocný robotník na pile v spoločnosti GOHO DREVOREZ s.r.o. Prakovce – prevádzka Mníšek nad Hnilcom, strojník v spoločnosti JMD SPIŠ s.r.o. Spišská Nová Ves, formovač a tavič v spoločnosti Zlieváreň SEZ Krompachy a.s. Krompachy, 2x pilčík SZČO, pilčík a vodič LKT SZČO, tesár SZČO, vodič

nákladných automobilov v spoločnosti MPC CESSI a.s. Spišská Nová Ves, baník a robotník na povrchu v podniku Rudné bane š.p. Banská Bystrica – pracovisko Slovinky a 6 pracovníkov v profesii hutník neželezných kovov pri obsluhu šachtovej pece, konvertorov a anódovej pece v spoločnosti KOVOHUTY a.s. Bratislava – prevádzka Krompachy (z toho u jedného pracovníka bolo vykonané šetrenie 2x).

Prešetrenie DJNZ v kombinácii s vibráciami a hlukom bolo vykonané u pracovníka v profesii operátor výroby v spoločnosti PASS SK s.r.o. Spišská Nová Ves, prípad prešetrenia DJNZ v kombinácii s vibráciami a iritačnými a alergizujúcimi látkami bol vykonaný u jedného pracovníka v profesii hutník neželezných kovov pri obsluhu konvertorov v spoločnosti KOVOHUTY a.s. Bratislava – prevádzka Krompachy. Jeden prípad sa týkal prešetrenia DNJZ v kombinácii s hlukom u pracovníka v profesii sústružník v spoločnosti POTRUBIE a.s. Prakovce.

Pri prešetrovaní podozrení na choroby z povolania je používaná metodika hodnotenia zaťaženia podľa vyhl. č. 542/2007 Z.z.. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení. V prípadoch prešetrovania podozrení ochorení chrbtice v krížovej oblasti uplatňujeme metodiku orientačného posúdenia z hľadiska posudzovania možnej profesionality u ochorení bedrovej chrbtice.

Systém prešetrovania podozrení na chorobu z povolania sa snažíme zdokonaľovať, pri šetrení sa zameriavame na širší a podrobnejší postup činností a ak je to možné, zabezpečujeme fotodokumentáciu a videozáznamy z vykonávaných prešetrovaných činností. Evidencia prešetrení podozrení na chorobu z povolania bola do mája 2015 zasielané aj na ÚVZ SR.

Nadalej však pretrvávajú značné problémy pri zisťovaní objektívnej pracovnej anamnézy. Často nie je možné zistiť umiestnenie podkladov dokumentácie o pracovnej činnosti zamestnanca najmä v prípadoch, kedy firma už neexistuje, bola ukončená činnosť likvidátorov resp. správcov konkurznej podstaty. Údaje poskytované priamo pracovníkmi sú značne skreslené (keď nemá pracovné dohody) a nie je možné ich seriózne hodnotiť. Rovnako nie je možné hodnotiť pracovnú činnosť vykonávanú mimo pôsobnosť RÚVZ resp. v zahraničí a činnosť vykonávanú ako SZČO.

Počet hlásených chorôb z povolania v roku 2015 bol 23, z toho 7 prípadov s diagnózou choroba z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia (položka 29 zo zoznamu CHzP) a 10 prípadov sa týkalo ochorenia z vibrácií (položka 28 zo zoznamu CHzP). Oproti roku 2014 došlo k zvýšeniu počtu hlásených chorôb z povolania o 4 prípady (v roku 2014 bolo 19), súčasne došlo k nárastu počtu hlásených chorôb z povolania s diagnózou ochorenie z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia (položka 29) o 5 prípadov.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Neoddeliteľnou súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru v rámci intervencie na podporu zdravia pri práci sú konzultácie zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Riešenie tejto problematiky je náplňou bežnej činnosti oddelenia preventívneho pracovného lekárstva priebežne počas celého roka a v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonávajú poradenskú činnosť a konzultácie so zamestnávateľmi aj so zamestnancami zameranú na skvalitňovanie pracovného prostredia v oblasti podpory zdravia pri práci. Osobitne sa poskytuje poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

Prostredníctvom aktivít poradne zdravia sa propagovali intervenčné programy zamerané na zlepšenie zdravotného stavu zamestnancov. Osobitne boli zamerané aktivity na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. V rámci aktivít Poradne zdravia boli vykonané antropometrické merania, merania TK, pulzu, tuku, vykonali sa odbery biologického materiálu, zisťovala sa osobná a rodinná anamnéza, taktiež boli zisťované údaje o životospráve zamestnancov najmä v rezortoch štátnej a verejnej správy. Z profesií bola možná realizácia projektu u zamestnancov Mestských úradov v Gelnici a v Spišskej Novej Vsi, Domova dôchodcov v Spišskej Novej Vsi, Obecný úrad Harichovce, Obecný úrad Veľký Folkmar, zamestnancov v administratíve v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves, Zdravotnej poisťovne a.s. pobočka Spišská Nová Ves a Hotela Preveza v Spišskej Novej Vsi (viď projekty poradne zdravia).

Následne boli vypracované zostavy výsledkov, na základe ktorých boli vypracované odporúčania a vykonávala sa poradenská činnosť pre zamestnávateľov a zamestnancov. Zamestnávatelia boli informovaní o povinnostiach v oblasti ochrany zdravia pri práci, zdravotných rizikách z faktorov práce a pracovného prostredia. Efektívny spôsob ochrany a podpory zdravia pri práci bol navrhnutý realizáciou vhodných preventívnych opatrení.

Ako problematické sa ukázalo viacero faktorov pri realizácii projektu vo výrobných prevádzkach: napr. komplikácie z dôvodu minimálneho prejavu ochoty zamestnávateľov uvoľniť výrobných zamestnancov počas pracovného procesu, problém dohody termínov plnenia projektu, ako aj skutočnosť, že veľmi malé percento výrobných zamestnancov prejavilo záujem dostaviť sa do Poradne zdravia na RÚVZ Spišská Nová Ves vo svojom osobnom voľnom čase. Pri realizácii regionálnych aktivít zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci so zamestnávateľmi je potrebná úzka a účinná spolupráca s ostatnými oddeleniami RÚVZ, najmä s oddelením Podpory zdravia, ktoré v priebehu roku plní svoje úlohy, čím sa zabezpečenie ďalších spoločných termínov komplikuje.

V nasledujúcom období naďalej plánujeme kontaktovať zamestnávateľov a pracovné zdravotné služby v súvislosti s realizáciou intervenčných programov zameraných na znižovanie rizík z práce a pracovného prostredia, získať zamestnávateľov k realizácii intervenčných programov. Naďalej budeme poskytovať poradenstvo zamestnávateľom a podieľať sa na informovaní zamestnancov o rizikách z práce a spôsobe ochrany pred nimi

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská bez stresu“

Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa koná každý rok v októbri. V celej Európe aj mimo nej vtedy prebiehajú stovky podujatí zameraných na zvyšovanie informovanosti, rôzne kampane, konferencie, výstavy, súťaže, kurzoch odbornej prípravy a rôzne iné činnosti.

Na roky 2014 a 2015 je téma Európskeho týždňa „Zdravé pracoviská bez stresu“ sústredená na zvýšenie informovanosti o riadení stresu a psychosociálnych rizík na pracovisku. V rámci kampane Zdravé pracoviská bez stresu Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) uverejnila elektronické usmernenie k riadeniu stresu a psychosociálnych rizík. Elektronické usmernenie bolo vypracované s cieľom zlepšiť porozumenie a zvýšiť informovanosť o strese a psychosociálnych rizikách pri práci v celej Európe, a zároveň pomôcť pri prekonávaní určitých mylných predstáv týkajúcich sa stresu a oddeliť skutočnosti od mýtov. Je určené najmä pre malé podniky, ktoré potrebujú usmernenia alebo rady týkajúce sa prvých krokov, ktoré treba prijať na riešenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľom úlohy bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia Úradu verejného zdravotníctva SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách s použitím kontrolných listov informovanosti zamestnancov, doplnenú o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenie potrebných úprav pracovných podmienok a pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na dodržiavanie požiadaviek nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko vo vzťahu k zdravotnému obmedzeniu zamestnancov so zdravotným postihnutím a na dodržiavanie pracovných podmienok a pracovného režimu určených rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov pracoviska do prevádzky. Ďalej sa zameriaval na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov so zdravotným postihnutím na pracoviskách v súvislosti s osobitným režimom práce (skrátенý pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny) a na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na chránených pracoviskách vrátane lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

V rámci štátneho zdravotného dozoru v chránených dielniach a na chránených pracoviskách v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica v sledovanom období bolo vykonaných 7 kontrol a boli preverené pracovné podmienky u 19 zamestnancov so ZPS, z toho 12 žien.

Zamestnanci chránených dielní a chránených pracovísk vykonávali jednoduché manuálne činnosti bez fyzickej záťaže a priamej expozície rizikovým faktorom pracovného prostredia, najmä práce výrobného charakteru (napr. výroba brikiet, stolárske práce, krajčírské práce, práce v autoumyvárni, autoopravárenské práce, montážne práce, výroba reklamných premetov a pod.), práce v oblasti služieb (napr. práčovňa, šitie odevov) a administratívne práce.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávateľia chránených dielní a chránených pracovísk prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia zamestnancov. Pre zamestnancov zabezpečovali na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce – vytvorili vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu (napr. bezbariérový prístup na pracovisko, zriadili oddychové miestnosti, zabezpečili vhodné ergonomické sedadlá, zabezpečili vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu) a dodržiavali osobitný režim práce (napr. skrátенý pracovný čas, individuálne tempo práce, individuálne prestávky počas práce). Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti bola u zamestnancov v rámci lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci posúdená zdravotná spôsobilosť na výkon ich

konkrétnej činnosti. Na overenie úrovne informovanosti o faktoroch pracovného prostredia zamestnanci vyplnili kontrolné listy v počte 6 ks (2 x C + 4 x Z).

Pred uvedením pracovných priestorov do prevádzky bolo v roku 2015 vykonaných 19 ohliadok v 13 chránených pracoviskách.

K zriadeniu chráneného pracoviska bolo vydaných 12 vyjadrení. Jedná sa o predbežné posúdenie vhodnosti pracovných priestorov pre danú pracovnú činnosť s podmienkami, ktoré musia byť zohľadnené pri uvedení priestorov do prevádzky v zmysle bodu 22. prílohy č. 1 Nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, ktoré stanovuje požiadavky na pracovisko pre zdravotne postihnutých zamestnancov. V prevažnej miere ide o prípady, kde ešte priestory chráneného pracoviska neboli pripravené na prevádzkovanie (bez zriaďovacích predmetov, bez technologického vybavenia, resp. vyžadovali drobné úpravy).

K vytvoreniu pracovných miest pre občanov so zdravotným postihnutím už v jestvujúcich prevádzkach boli vydané 4 akceptačné listy, v ktorých sa pracovné priestory a predmet činnosti nezmenili a pôvodné rozhodnutie RÚVZ k uvedeniu priestorov do prevádzky ostáva v platnosti.

Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi bolo vydaných 18 rozhodnutí na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, v ktorých pracovnú činnosť vykonávajú občania so zdravotným postihnutím (13x odd. PPL + 2x odd. HV + 3x odd. HŽP).

Pri schvaľovaní prevádzok, kde sa bude vykonávať činnosť prislúchajúca posudzovaniu inému oddeleniu RÚVZ (napr. v priestoroch pre reštauračné služby, lekáreň, ubytovacie služby, zariadenia pre starostlivosť o ľudské telo a i.) sa uplatňuje vzájomná spolupráca medzi jednotlivými oddeleniami s dôrazom na vytvorenie vyhovujúcich pracovných podmienok pre občanov so zdravotným postihnutím vzhľadom na ich zdravotné obmedzenia. Výkon ŠZD si následne zabezpečuje a vykonáva každé oddelenie po svojej línii. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že pracovné podmienky pre občanov so zdravotným postihnutím v preverovaných prevádzkach chránených pracoviskách sú vyhovujúce, neboli uložené žiadne opatrenia.

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva budú aj v nasledujúcom období zameriavať štátny zdravotný dozor na úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontrola obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Etapy riešenia: I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO3

- časové obdobie: január - december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

Plnenie: V roku 2015 bol vykonaný podľa plánu odber a vyšetrenie 24 vzoriek kuchynskej soli. Sumár výsledkov laboratórnych analýz bol zaslaný v stanovenom termíne gestorskému pracovisku na ďalšie spracovanie.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Etapy riešenia: I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ: Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby použitia plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor: ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Etapy riešenia: I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie migrácie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok. Zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

Gestor: ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Etapy riešenia: I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa.

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 vykonal podľa plánu odber 1 vzorky keramického výrobku (Keramický nôž – nôž na zeleninu), výrobok bol testovaný na migráciu Ba, Co, Mn, Pb, Cd, Ni, Al.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ: 1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok

2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom

3. vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia: I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek, 2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 vykonal v rámci plnenia úlohy kontrolu a odber 10 vzoriek kozmetických výrobkov na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nano materiály,

- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,

- látok, ktoré sa používajú v nano forme,

- veľkosť nano častíc,

- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Etapy riešenia: I. etapa 2013 monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie,

II. etapa 2014 odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu,

III. etapa 2015 ukončenie projektu (31. 5. 2015 správa za SR).

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi sa v roku 2015 podieľal na plnení úlohy získaním informácií pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Kontrolou u distribútorov kozmetických výrobkov neboli zistené výrobky obsahujúce zložky v nano forme. V rámci plnenia úlohy RÚVZ v Spišskej Novej Vsi vykonal kontrolu výrobkov u dvoch výrobcov kozmetických výrobkov, bolo zistené, že kontrolovaní výrobcovia nevyrábajú výrobky obsahujúce zložky v nano forme. V roku 2015 RÚVZ v Spišskej Novej Vsi nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o ďalšiu spoluprácu pri plnení úlohy (odber vzoriek).

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Cieľ: Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Etapy riešenia I. etapa: február 2015 - november 2015: odborne – metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýzy vzoriek

II. etapa: december 2015 - 1. štvrtrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu - záverečná správa

Plnenie:

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 plnil úlohu podľa stanoveného harmonogramu, v rámci plnenia úlohy bol vykonaný odber a vyšetrenie 5 vzoriek potravín na monitorovanie vybraných prídavných látok v potravinách (kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli, glykozidy steviolu, mentofurán, kumarín).

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

V roku roku 2015 sa Odd. HVaPBU podieľalo na plnení úloh, alebo plnilo nasledovné úlohy

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ: overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká.

Druhy vôd: Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé, ohrievané aj chladené vo watercooleroch, pitné vody.

Etapy riešenia: 1. monitoring mikrobiologickej a biologickej kvality balených vôd vo verejných budovách, v nemocniciach a v lekárňach - 2015

2. vyhodnotenie – január 2016

Plnenie: Podľa prijatého harmonogramu bol v roku 2015 vykonaný odber 2 vzoriek balenej vody určenej na dávkovanie prostredníctvom dávkovačov vody tzv. watercoolerov.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ: monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti, - ochrana zdravia detskej populácie, - plnenie prijatých opatrení vrámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Etapy riešenia: 1. etapa: Zber a analýzy 40 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ, marec – október 2015

2. etapa: Analýza a vyhodnotenie obsahu 134 pesticídov-analytov, výber podľa Nariadenia Komisie č. 400/2014 z 22. apríla 2014 v 10 vzorkách určených pre monitoring Európskej únie: priebežne počas roka 2015.

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi podľa plánu v roku 2015 vykonal odber a vyšetrenie 1 vzorky potravy pre dojčenskú a detskú výživu.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH, NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

Cieľ: Cieľom projektu je zmonitorovať používanie glykozidov steviolu ako náhradného sladidla v cukrárenských výrobkoch.

Etapy riešenia: 1. odber a analýzy vzoriek – rok 2015 a ďalšie roky

2. vyhodnotenie výsledkov december 2015 a ďalšie roky

Plnenie: RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2015 nebol určený na plnenie úlohy.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Etapy riešenia

I. etapa - rok 2015

- návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Plnenie: projekt je riešený na ÚVZ SR

Termín ukončenia

rok 2019

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu sú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl .

- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

V roku 2015 bol realizovaný ESPAD – Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách. Prieskum sleduje užívanie tabaku, alkoholu a drog od deviatych ročníkov základných škôl a od prvých po štvrté ročníky všetkých typov stredných škôl v ôsmich krajoch Slovenska.

Školy, ktoré sa zúčastnili prieskumu boli vybrané náhodne a predstavujú reprezentatívnu vzorku sledovanej populácie. Presný rozpis škôl a počtu respondentov bol zaslaný spolu s dotazníkmi, obálkami, záznamami za triedu a pokynmi pre anketára.

Úloha: Zber dát prostredníctvom dotazníkov

Plnenie: Zber údajov bol vykonaný v dňoch 30.03.2015 u 66 respondentov. Úloha bola realizovaná v 1 škole – Stredná odborná škola, Markušovská cesta 4, Spišská Nová Ves. Prieskum bol anonymný, podrobnosti k riešeniu a pokyny boli realizované v zmysle usmernení gestora projektu a koordinátora.

Termín ukončenia: Vyplnené dotazníky spolu s hlásením za triedu, boli zaslané v 14. týždni 2015 podľa usmernení gestora na ÚVZ SR Bratislava.

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Plnenie:

Etapa: rok 2015 – realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí a naplnenie databázy údajmi získanými od respondentov.

Projekt bol realizovaný v mesiaci september 2015. Do prieskumu boli zaradené 2 základné školy podľa usmernenia – vidiecka a mestská – Základná škola s materskou školou Prakovce č.307 a Základná škola Hlavná 121, Gelnica. Databáza so spracovanými údajmi od 60 respondentov bola odoslaná v termíne podľa usmernenia gestora.

Trvanie projektu:

r. 2014 – 31. 12. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie:

Projekt je v tejto etape riešenia plnený ÚVZ SR. Realizácia projektu RÚVZ bola presunutá do roku 2016.

Termín ukončenia

Rok 2016

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Plnenie:

Projekt je v tejto etape riešenia plnený odd. HŽP, v rámci medziodborovej spolupráce odborní zamestnanci oddelenia realizovali zadávanie údajov z dotazníkového prieskumu do masiek.

Termín ukončenia

Do 31.12.2016

Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Na základe uznesenia vlády SR č. 488 /2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 a na základe usmernení ÚVZ SR bola realizovaná spolupráca pri riešení projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je súčasťou vyššie uvedeného národného akčného plánu. Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou.

Ide o meranie **žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov**. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. Svetová zdravotnícka organizácia bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl.

Pracovníci oddelenia realizovali úlohy v termínoch podľa usmernenia nasledovne:

- 1. Kontaktovanie vybranej školy do 15.11 2015 podľa rozdeľovníka s kódmi škôl v danom kraji**

2. Distribúcia informovaných súhlasov pre rodičov prostredníctvom informovaných pedagógov

3. Merania detí zapojených do projektu vo veku 7-7,9 roka a vyplnenie dotazníkov „Dotazník pre meranie detí“ v stanovených určených termínoch.

Táto časť úlohy bola realizovaná v mesiaci november a december 2015 . Do projektu boli vybrané dve školy - Základná škola, Komenského 6, Spišské Vlachy a Základná škola Komenského 3, Smižany. Na základe prehodnotenia reálneho počtu žiakov, ktorí by mohli byť zapojení do projektu bola Základná škola, Spišské Vlachy nahradená Základnou školou Hutnícka 16, Spišská Nová Ves. Merania sa realizovali u žiakov vo vybraných školách vo vyhradenej miestnosti, ráno, následne po použití WC. Počas merania sa zaznamenávali: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň šk. dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, komorbidita. Dieťa bolo vyzuté, v ľahkom oblečení, ev. v spodnej bielizni. Do výberu žiakov pre merania boli zaradených 45 žiakov v ZŠ Hutnícka 16, Spišská Nová Ves a 43 žiakov v ZŠ Komenského 3, Smižany. Merania boli realizované spolu u 77 žiakov v oboch školách, z dôvodu neprítomnosti detí pre chorobu alebo iných dôvodov. V druhom týždni mesiaca január 2016 boli doplnené chýbajúce merania žiakov. Celkový počet meraných respondentov – 80.

4. Po zaslaní elektronickej formy dotazníkov prostredníctvom gestora /riešiteľa projektu/ budú údaje získané meraním a z písomnej formy dotazníka vyplnené do elektronickej formy a zaslané riešiteľovi projektu - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Odbor verejného zdravia Limbová 2, 837 52 Bratislava.

Termín ukončenia: podľa usmernení gestora

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V rámci metodického usmerňovania v Imunizačnom programe, oddelenie epidemiológie RÚVZ v Spišskej Novej Vsi informovalo lekárov prvého kontaktu:

- o prebiehajúcom EIW v roku 2015, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientmi a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované pracovníkmi oddelenia epidemiológie nasledujúce aktivity:

- najväčší dôraz sme kládli na propagáciu povinného pravidelného očkovania detí u laickej verejnosti
- v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves, Polikliniky pri Hornáde v Spišskej Novej Vsi a v zdravotnom stredisku v Krompachoch bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, informácie o histórii očkovania, o histórii epidémií infekčných ochorení a ochoreniach podliehajúcich povinnému očkovaniu
- na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni
- v súvislosti s výskytom epidémie VHA v rómskych osadách v Nálepkove sme poskytli počas Európskeho imunizačného týždňa informácie a poradenstvo v oblasti očkovania, tak laickej verejnosti (školské zariadenie), ako aj zdravotníckym pracovníkom

V dňoch 15. - 17.1.2015 sme sa zúčastnili na VI. Slovenskom vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese, dňa 1.4.2015 na odbornom podujatí „Prevencia vybraných nákaz“ v Banskej

Bystrici, v dňoch 4.6. – 5.6. 2015 Školy vakcinológie IV v Ráztočne a 10.6.2015 v Košiciach na Vakcinologickom dni.

Opakovane sme upozornili poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na dodržiavanie povinnosti hlásiť akútne prenosné ochorenia dýchacích ciest vrátane chrípky raz týždenne a to vždy vo štvrtok do 12,00 hod. na oddelenie epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené postupy pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy.

Ambulantným zdravotníckym zariadeniam pre deti a dorast boli distribuované informačno-edukačné materiály určené pre laickú verejnosť v súvislosti s povinným pravidelným očkovaním, čo by mala verejnosť vedieť o infekčných ochoreniach, históriu vývinu očkovacích látok a informačné letáky o chrípke a kliešťoch určených pre rómsku komunitu.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi bol zverejnený nový očkovací kalendár na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých, ďalej bola zverejnená informácia o hlásení dvoch prípadov poliomyelitídy u detí na Ukrajine a upozornenie „Prichádza chrípková sezóna“.

Lekári primárneho kontaktu boli informovaní o výskyte poliomyelitídy u detí na Ukrajine, o zriadení NRC pre surveillance rickettsiôz, o diagnostických možnostiach, ktoré by mohli využiť v rámci diferenciálnej diagnostiky u nákaz s neobjasnenou etiológiou a o zvýšenej surveillance v súvislosti s vysokým pohybom migrantov v Európe.

Riaditelia 3 zdravotníckych zariadení a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti primárneho kontaktu boli oboznámení elektronickou cestou o možnosti zapojenia sa do projektu „Chránime našich pacientov. Očkujeme sa proti chrípke“. V priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves bol pripravený informačný panel o projekte a chrípke.

V roku 2015 bolo vedených 7 priestupkových konaní. V týchto konaniach boli uložené sankcie v celkovej výške 787 €.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním bolo hlásených:

- 5 podozrení na pertussis, epidemiologickým šetrením v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky boli 4 ochorenia potvrdené
- 276 ochorení na parotitídu
- 53 podozrení na akútnu hepatitídu A, z toho 50 ochorení bolo laboratórne potvrdených
- 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu B a 7 ochorení na chronickú vírusovú hepatitídu typu B
- 2 ochorenia na pneumokokový zápal mozgových plien
- 2 ochorenia na zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae
- 1 sepsa vyvolaná Streptococcus pneumoniae

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám.

V roku 2015 evidujeme 15 detí, ktoré sa narodili HBsAg pozitívnym matkám.

Administratívna kontrola očkovania prebehla na regionálnej úrovni v mesiaci september a október 2015. Výsledky kontroly boli osobitne spracované za okresy Spišská Nová Ves a Gelnica a boli postúpené na krajské spracovanie.

V okrese **Spišská Nová Ves** je celková zaočkovanosť nad 95% len v ročníku narodenia detí 2011 – MMR.

Zaočkovanosť nad 95% nebola dosiahnutá v rámci základného očkovania v ročníkoch narodenia detí **r. 2013**:

DTaP-VHB-HIB-IPV (zaočkovanosť 91,51%) – z celkového počtu 1284 detí je nezaočkovaných 109 (8,49%), z toho 81 detí s pobytom v zahraničí (81,00%), 6 detí z dôvodu odmietnutia (5,50%), 19 detí z dôvodu KI (17,43%) a 3 detí z dôvodu nedostavenia sa na očkovanie (2,76%).

PCV (zaočkovanosť 91,28%) – je nezaočkovaných 112 detí (8,73%), z toho 81 detí s pobytom v zahraničí (72,33%), 21 detí z dôvodu KI (18,75%) , 6 detí z dôvodu odmietnutia očkovania (5,35%) a 4 nedostavení sa na očkovanie (3,57%).

MMR (zaočkovanosť 90,26%) – je nezaočkovaných 125 detí (9,74%), z toho 89 detí s pobytom v zahraničí (71,20%), 5 detí z dôvodu odmietnutia (4,00%), 27 detí z dôvodu KI (21,60%) a 4 deti z dôvodu nedostavenia sa na očkovanie (3,20%).

r. **2012**: základné očkovanie MMR

MMR (zaočkovanosť 92,84%) – z celkového počtu 1354 detí je nezaočkovaných 97 (7,16%), z toho 66 detí s pobytom v zahraničí (68,04%), 10 detí z dôvodu odmietnutia (10,31%), 19 detí z dôvodu KI (19,59%) a 2 deti z dôvodu nedostavenia sa na očkovanie (2,06%).

r. **2008**: preočkovanie v 6. roku života

DTaP-IPV - (zaočkovanosť 85,91%) – z celkového počtu 1306 detí je nezaočkovaných 184 (14,09%), z toho 167 detí s pobytom v zahraničí (90,76%), 2 deti z dôvodu odmietnutia (1,09%), 5 detí z dôvodu KI (2,71%) a 10 detí z dôvodu nedostavenia sa na očkovanie (5,44%).

r. **2003**: preočkovanie v 11. roku života

MMR (zaočkovanosť 89,17%) – z celkového počtu 1145 detí je nezaočkovaných 124 (10,83%), z toho 110 detí s pobytom v zahraničí (88,71%), 1 dieťa z dôvodu odmietnutia (0,81%), 6 detí z dôvodu KI (4,84%) a 7 deti z dôvodu nedostavenia sa na očkovanie (5,64%).

r. **2001**: preočkovanie v 13. roku života

DTaP-IPV - (zaočkovanosť 89,02%) – z celkového počtu 1157 detí je nezaočkovaných 127 (10,98%), z toho 100 detí s pobytom v zahraničí (78,74%), 2 deti z dôvodu odmietnutia (1,57%), 16 detí z dôvodu KI (12,60%) a 9 deti z dôvodu nedostavenia sa na očkovanie (7,09%).

Celková zaočkovanosť detí v okrese **Gelnica** je vo všetkých kontrolovaných ročníkoch narodenia detí nad 95%.

Gelnica 7 pediatrických obvodov:

V okrese Gelnica bola dosiahnutá zaočkovanosť viac ako 90% vo všetkých kontrolovaných pediatrických obvodoch.

Okres Spišská Nová Ves 25 pediatrických obvodov:

V okrese Spišská Nová Ves nebola dosiahnutá zaočkovanosť vyššia ako 90% v trinástich pediatrických obvodoch.

Nedostatky vo výkone očkovania - dôvody nízkeho % zaočkovanosti:

- prevaha rómskych detí v obvode
- dlhodobý pobyt rómskych detí s rodičmi v zahraničí, pričom u pediatra sú naďalej evidované, preto sú zahrnuté aj do počtu kontrolovaných detí
- chyba malých čísel, malý počet detí v pediatrickom obvode
- neustále sa zvyšujúci počet rodičov odmietajúcich dať zaočkovať svoje dieťa

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnisk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasť opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca

s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

Lekári primárneho kontaktu a zdravotnícke zariadenia sú pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení za každý mesiac v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi.

Telefonicky boli upozornení poskytovatelia zdravotnej starostlivosti o povinnosti zdravotníckych pracovníkov podľa § 52 ods. 5 písm. a/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov hlásiť výskyt prenosného ochorenia, podozrenie na prenosné ochorenie a nosičstvo choroboplodných zárodkov, hlásiť všetky akútne respiračné ochorenia, vrátane chrípky v každom kalendárnom týždni.

V záujme predchádzania rizika vzniku možných epidémií vírusových hepatitíd typu A, boli opakovane upozornení poskytovatelia zdravotnej starostlivosti o možnosti očkovania proti vírusovému zápalu pečene typu A u detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez odkanalizovania odpadových vôd alebo s nízkym štandardom bývania.

V roku 2015 bolo na RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených spolu 1993 prenosných chorôb, potvrdených bolo 1988, z toho v okrese Spišská Nová Ves 1697 chorôb a v okrese Gelnica 291 chorôb, spracovaných bolo 359 ohnísk. Aktívne bolo vyhľadaných 2176 kontaktov chorých, lekársky dohľad bol nariadený 1360 osobám, zvýšený zdravotný dozor bol nariadený 2 osobám, antibiotická profylaxia bola nariadená 12 osobám a aktívna imunizácia bola nariadená 1282 kontaktom.

V roku 2015 sme zaznamenali 10 odberov biologického materiálu na chrípku, z toho 8 od sentinelových lekárov. **7 prípadov bolo laboratórne potvrdených** (2x vírus chrípky A/california/7/2009(H1N1)pdm – like, 1x vírus A/H1N1 a 4x A/H3), v 1 prípade sa vírus chrípky nepotvrdil. U jedného rizikového pacienta, po transplantácii obličky, pri zápale pľúc z výteru potvrdený vírus chrípky A/H1N1. Hlásené bolo 1 podozrenie na SARI, virologické vyšetrenie na chrípku bolo negatívne.

Tabuľka: Rozdelenie podľa jednotlivých skupín diagnóz:

	ochorenia	Okres: SNV	Okres: GL	spolu
Črevné a parazitárne ochorenia	Salmonelózy	62	10	72
	Dyzentérie	4	2	6
	Kampylobakteriové enteritídy	114	25	139
	Vírusové enteritídy	121	25	146
	Ostatné	71	26	97
	Črevné parazity	30	4	34
Hepatitídy	Vírusová hepatitída A	24	26	50
	Vírusová hepatitída B	7	1	8
	Vírusová hepatitída C	6	2	8
	Vírusová hepatitída E	1	0	1
	Cytomegalovírusová hepatitída	1	0	1
	Nosiči HBsAg	41	2	43
Respiračné nákazy	Varicella	413	63	476
	Herpes zoster	98	19	117
	Tuberkulóza	18	7	25
	Pertussis	2	2	4
	Parapertussis	1	0	1
	Parotitída	265	11	276
	Ostatné	61	2	63
Neuroinfekcie	Meningokoková meningitída	1	1	2
	Kliešťová encefalitída	1	0	1
	Ostatné neuroinfekcie	16	4	20
	ACHO	3	0	3
Nezatriedené ochorenia	Septikémie	40	3	43
	Toxoplazmóza	8	2	10
	Lymeská choroba	26	4	30
	Ohrozenie besnotou	54	24	78
	Erysipelas	6	3	9
	Svrab	167	17	184
	Ostatné ochorenia	20	2	22
	Infekcie HIV/AIDS	0	0	0
STD	Syfilis	1	2	3
	Gonokokové infekcie	2	1	3
	Iné sexuálne prenášané choroby	3	1	4
chrípka SARI	SARI	1	0	1
	Chrípka A/H1N1, A/H3	8	0	8
spolu		1697	291	1988

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sme informovali o prístupe o možnosti hlásiť prípady prenosných ochorení a chrípku on-line na informačnom portáli EPIS.

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrovúcich lekárov a laboratórií, v roku 2015 bolo do informačného systému zadaných:

- 1993 hlásených prenosných ochorení, z nich 1988 potvrdených
- 31 epidémií (z toho 15 rodinných epidémií, 7 epidémií parotitídy, 3 epidémie svrabu, 3 epidémie VHA, 1 epidémia TBC, 1 epidémia salmonelózy, 1 epidémia gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu na neurologickom oddelení Nemocnica Spišská Nová Ves)
- 30 hlásení do SRV

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

V programe Excel máme vytvorenú databázu nosičov HBsAg, ktorú neustále aktualizujeme a dopĺňame, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií. V roku 2015 pribudlo 43 nových nosičov HBsAg v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných 142 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Odobratých bolo spolu 706 sterov z prostredia, z ktorých bola zistená 6,8% bakteriálna kontaminácia. S výsledkami kontrol boli oboznámení zástupcovia jednotlivých oddelení, v prípadoch zistenia bakteriálnej kontaminácie boli výsledky s nimi prejednané osobne, písomne boli upozornení na dodržiavanie vykonávania účinnej a dôkladnej dekontaminácie podľa platných právnych predpisov pre zdravotnícke zariadenia.

Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých 170 vzoriek sterilného materiálu, z ktorých nebola zistená bakteriálna kontaminácia. Účinnosť dezinfekčných roztokov bola kontrolovaná z 28 vzoriek odobratých dezinfekčných prostriedkov, pričom jedna vzorka bola neúčinná na testovací kmeň *Staphylococcus aureus*, 27 vzoriek účinných na požadovanú dezinfekciu. Kontrola sterilizačnej techniky bola vykonaná v 196 prípadoch, z toho bolo otestovaných 135 horúcovzdušných a 61 parných sterilizátorov, pričom jeden parný a jeden horúcovzdušný prístroj vykazoval nesprávnu funkčnú schopnosť. U ostatných výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie.

V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz bolo hlásených 109 nozokomiálnych nákaz, z toho 20 na Detsko - dojčeneckom oddelení, 20 na OAIM, 7 na Internom oddelení, 7 na JISN, 18 na Neurologickom oddelení, 5 na ODCH, 1 na Chirurgickom oddelení a 8 na Novorodeneckom oddelení v NsP Spišská Nová Ves. V Nemocnici Krompachy s.r.o. hlásené 9 na OAIM, 1 Detským oddelením, 3 na Internom

oddelení a 3 na Novorodeneckom oddelení. Dialyzačné stredisko FMC Spišská Nová Ves hlásilo 7 nozokomiálnych nákaz.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – SSI

Uvedenú úlohu sme začali plniť zapojením Nemocnice s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi do tohto projektu, konkrétne chirurgické oddelenie. Surveillance je zameraný na chirurgické rany po cholecystektómiách. Je určený kontaktný lekár oddelenia, s ktorým oddelenie epidemiológie spolupracuje pri vyplňovaní dotazníkov a pri zadávaní údajov do programu.

V sledovanom období január - december 2014 na Chirurgickom oddelení NsP Spišská Nová Ves a.s. bolo realizovaných 135 cholecystektómií, pričom bola zistená jedna infekcia v mieste chirurgického výkonu. Z operačnej rany bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*. Cholecystektómia bola vykonaná klasickým spôsobom u 78 ročného muža.

Rozdelenie podľa typu operácii a pohlavia

typ operácie	celkový počet		muži		ženy	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	97	71,85	24	24,75	73	75,25
klasicky	38	28,15	18	47,36	20	52,64
spolu	135	100	42	31,11	93	68,89

Rozdelenie podľa operácii a vekovej skupiny

vek ➤	15 - 24		25 - 44		45 - 65		65<		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	5	3,73	35	36,08	38	41,23	19	19,58	97	71,85
klasicky	0	0	5	13,15	13	34,21	20	52,63	38	28,15
spolu	5	3,73	40	29,62	51	37,77	39	28,88	135	100

Rozdelenie podľa ASA skóre a podávania antibiotík

ASA skóre ➤	ASA 1		ASA 2		ASA 3		ASA 4 -5		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ATB áno	0	0	7	53,85	4	30,77	2	15,38	13	9,62
ATB nie	36	29,51	58	47,55	25	20,49	3	2,45	122	90,38
spolu	36	26,67	65	48,14	29	21,48	5	3,71	135	100

Rozdelenie podľa dĺžky operácie

dĺžka operácie ➤	1 hod >		1 – 2 hod		2 hod <		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	53	54,64	43	44,33	1	1,03	97	71,85
klasicky	6	15,79	26	68,48	6	17,76	38	28,15
spolu	59	43,70	69	51,12	7	5,18	135	100,00

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE VRÁTANE BIOTERORIZMU

V roku 2015 sme zaznamenali 6 epidémií na akútnu VHA:

VHA Markušovce

Ide o pokračujúcu epidémiu z roku 2014, kedy ochorelo 18 detí. V roku 2015 bolo hlásené 1 ochorenie u 5 ročného dieťaťa, proti VHA neočkované. V čase od 3.9.2014 do 5.1.2015 ochorelo 17 detí vo veku 2 - 5 rokov mimo kolektívu, 11 a 8 roční žiaci ZŠ - z rómskej osady Jareček, obec Markušovce. 13 detí proti VHA neočkované, u 1 dieťaťa prvé príznaky ochorenia 6 hodín po očkovaní, 5 detí ochorelo 13.,14.,15.,17. a 18. deň po očkovaní. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené: anti HAV IgM pozit., 1 ochorenie prebiehalo pod subikterickým klinickým obrazom, 2 ako ikterická forma a 16 ochorení ako anikterická forma. Deti hospitalizované na Infekčnom oddelení DFN v Košiciach. Protiepidemické opatrenia v ohniskách (rodinné kontakty a kolektívne zariadenie) vykonané v spolupráci s oddelením HŽP a HDM. RH nariadil v danej lokalite mimoriadne očkovanie proti VHA u neočkovaných detí predškolského veku. Lekársky dohľad nariadený od začiatku epidémie 346 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 310 kontaktom.

VHA Letanovce

Ide o pokračujúci epidemický výskyt z roku 2014, kedy ochorelo 10 detí, v roku 2015 hlásené 3 prípady ochorenia na VHA. Ochoreli deti vo veku 7 a 9 rokov a 20 ročný muž. Jedno dieťa a dospelý muž proti VHA neočkovaní, jedno dieťa ochorelo 16. deň po očkovaní 1. dávkou Havrixu.

V čase od 7.11.2014 do 11.1.2015 ochorelo na VHA v obci Letanovce - osada Strelníky - 12 detí vo veku 3 - 9 rokov a jeden dospelý 20 ročný muž. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené IgM pozit. 11 detí a 1 dospelý proti VHA neočkovaní, 1 dieťa ochorelo na 16. deň po očkovaní Havrixom. 10 detí a 1 dospelý ambulantne vyšetrení - v laboratórnych nálezoch prítomná elevácia hepatálnych enzýmov pre pretrvávajúce ťažkosti: zväčšenie LU, bolesti brucha, zvracanie a 2 deti v rámci LD. Deti hospitalizované na Infekčnom odd. DFN v Košiciach a dospelý muž na Klinike infektológie UNLP v Košiciach. 7 detí mimo kolektívu, 5 detí navštevujúcich ZŠ v Letanovciach. V danej lokalite bolo regionálnym hygienikom nariadené mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, ktoré VHA neprekonali, ani neboli proti VHA očkované.

Protiepidemické opatrenia v ohniskách vykonané. Lekársky dohľad od začiatku epidémie nariadený 314 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 295 kontaktom.

VHA Bystrany

Ide o pokračujúci epidemický výskyt z roku 2014, kedy ochorelo 1 dieťa, v roku 2015 hlásených 9 ochorení. V čase od 19.12.2014 do 31.3.2015 ochorelo na VHA v obci Bystrany – rómska osada, 10 detí vo veku 1,5 - 5 rokov. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené IgM pozit. 7 detí proti VHA neočkované, 3 deti ochoreli na 3.,18. a 20. deň po očkovaní Havrixom. Deti ambulantne vyšetrené - v laboratórnych nálezoch prítomná elevácia hepatálnych enzýmov pre pretrvávajúce ťažkosti: bolesti brucha, zvracanie, febrilita. Deti hospitalizované na Infekčnom oddelení DFN v Košiciach. 8 detí mimo kolektívu, 2 navštevujúce MŠ v Bystranoch. Protiepidemické opatrenia v ohniskách vykonané. Lekársky dohľad od začiatku epidémie nariadený 186 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 180 kontaktom. V danej lokalite bolo regionálnym hygienikom nariadené mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, ktoré VHA neprekonali, ani neboli proti VHA očkované.

VHA Žehra

V obci Žehra bol zaznamenaný epidemický výskyt VHA u detí v prostredí s nízkym hygienickým štandardom hygieny a bývania. V čase od 6.5. – 24.6.2015 ochorelo 5 detí: jedno 1 ročné, jedno 3 ročné, dva 5 ročné a jedno 6 ročné dieťa, proti VHA neočkované. Anikterická forma. 1 ochorenie aktívne vyhládané v ohnisku v rámci LD. U jedného dieťaťa prvé príznaky ochorenia na 22. deň po očkovaní HAVRIX-om pri ochorení brata. Všetky ochorenia sérologicky potvrdené: anti HAV IgM pozit.. V ohnisku bol nariadený 161 kontaktom lekársky dohľad a 155 aj profylaxia očkovaním.

VHA SNV

Hlásené boli 2 prípady epidemického výskytu VHA zo Spišskej Novej Vsi časť Podskala z prostredia s nízkym štandardom hygieny a bývania. Od 13.5 do 7.6.2015 ochorelo 4 ročné dieťa mimo kolektívu a 9 ročná žiačka. Ochorenia laboratórne potvrdené: anti HAV IgM pozit.. U oboch detí ochorenie prebiehalo pod ikterickým klinickým obrazom, deti proti VHA neočkované, hospitalizované na inf. odd. DFN KE. Lekársky dohľad nariadený 98 kontaktom, profylaxia očkovaním nariadená 95 kontaktom.

VHA Nálepko

V obci Nálepko bol zaznamenaný epidemický výskyt VHA v prostredí s nízkym hygienickým štandardom hygieny a bývania. V čase od 5.2.2015 do 24.6.2015 ochorelo 24 detí: 8 detí päťročné, 6 detí štvorročné, 4 deti trojročné, 2 deti ročné, 1 dvojročné dieťa a 2 šesťročné - mimo kolektívu a 1 sedemročné dieťa navštevujúce ZŠ. Ochorenia lab. potvrdené: anti HAV IgM pozit.. U 11 detí ochorenie prebiehalo pod ikterickým klinickým obrazom a u 13 ako anikterická forma. 21 detí proti VHA neočkované, u dvoch detí prvé príznaky ochorenia na 6. a u jedného na 19. deň po očkovaní HAVRIX-om. Protiepidemické opatrenia v ohniskách vykonané. Lekársky dohľad od začiatku epidémie bol nariadený 590 kontaktom , profylaxia očkovaním nariadená 538 kontaktom. V obci bolo RH nariadené mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, ktoré VHA neprekonali, ani neboli proti VHA očkované.

V roku 2015 bolo na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi hlásených spolu **53** prípadov podozrení na akútnu VHA, laboratórne potvrdených bolo **50** prípadov, z toho **24 v okrese Spišská Nová Ves** a **26 v okrese Gelnica**. 44 prípadov je v rámci vyššie popísaných epidémií, 6 sporadických prípadov a 3 ochorenia na akútnu VHA sa laboratórne nepotvrdili. Regionálny hygienik vzhľadom k mimoriadnej epidemiologickej situácii vo výskyte ochorení na akútnu hepatitídu typu A v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica nariadil plošné očkovanie proti VHA deťom predškolského veku, ktoré neboli očkované a ani neprekonali ochorenie žijúcich v obciach Markušovce – osada Jareček, Letanovce – osada Strelníky, Bystrany a Nálepko. Protiepidemické opatrenia v ohniskách boli vykonané v spolupráci s oddelením HŽP a HDM. V rámci kontaktov boli vykonané príslušné protiepidemické opatrenia vrátane nariadenia lekárskeho dohľadu a aktívnej imunizácie všetkým kontaktom.

S cieľom vzájomného informovania sa o prijatých opatreniach zo strany RÚVZ, ÚVZ SR a MZ SR v súvislosti s vysoko nebezpečnými nákazami, bol postupne zasielaný elektronickou cestou a aj osobne doručený všetkým zdravotníckym zariadeniam v pôsobnosti RÚVZ Spišská Nová Ves nový prijatý postup –Usmernenie HH SR- Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY

Odpadové vody z mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. Z odobratých vzoriek odpadovej vody z ČOV v Spišskej Novej Vsi všetky výsledky vyšetrení vzoriek boli negatívne.

Za hodnotené obdobie nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie Podpory zdravia v spolupráci s oddelením Epidemiológie a oddelením Hygieny detí a mládeže. Na oddelení Epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS prípadov. Ochorenie v roku 2015 nebolo hlásené.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V rámci poradne očkovania poskytujeme lekárom a aj širokej laickej verejnosti informácie a konzultácie týkajúce sa problematiky povinného pravidelného očkovania detí a dospelých, odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia, o očkovaní osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, očkovania detí s kontraindikáciami a poradenstvo vo všetkých ďalších problémoch spojených s očkovaním. Informácie sú poskytované osobne, telefonicky a prípadne aj písomnou formou.

9 PODPORA ZDRAVIA

ÚLOHA Č. 3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOV V POTRAVINÁCH

Úlohu sme realizovali prostredníctvom základnej a terénnej Poradne zdravia ako aj Poradne zdravej výživy v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania. U vybraných klientov do tejto úlohy sme prostredníctvom dotazníka monitorovali jednoduchý príjem potravín a tekutín s uvedením údajov o názve druhu, množstve ako aj čase, mieste a činnosti pri konzumácii uvedených potravinových komodít vrátane tekutín.

V roku 2015 sme podľa metodiky z celkového počtu 20 plánovaných osôb zaradených do plnenia úlohy zmonitorovali všetkých 20 u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov (5 mužov a 5 žien) a 35 – 59 rokov (5 mužov a 5 žien). Vyplnené dotazníky od respondentov boli odovzdané oddeleniu Hygieny výživy na ďalšie spracovanie.

Všetkým klientom sme vyšetřili aj biochemické a antropometrické ukazovatele, odmerali krvný tlak, pulz a obsah tuku a zároveň im poskytli odborné poradenstvo a konzultácie k rizikovým faktorom životného štýlu.

Niektorí klienti na základe našich zistení a odporúčaní navštívili Poradňu zdravia pri RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi aj opakovane. Časť z nich absolvovala aj záťažové ergometrické a spirometrické testy v rámci Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, kde sme im odporúčali vhodnú pohybovú aktivitu.

ÚLOHA Č. 4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Na tejto úlohe participovalo oddelenie výchovy k zdraviu v rovine primárnej prevencie drogových závislostí, alkoholizmu a tabakizmu. V spolupráci s OZ Mladí ľudia a život a peer klubom organizovaným pri CVC v Spišskej Novej Vsi sme sa aktívne podieľali v pozícii lektora a odborného garanta na príprave a vzdelávaní rovesníckych tvz. peer skupín počas viacerých špeciálnych výcvikov. Vyškolení peer aktivisti sú vybraní študenti 1. a 2. ročníkov stredných škôl, ktorí získali základné vedomosti z rôznych oblastí týkajúcich sa života mladých ľudí ako aj zručnosti s dôrazom na zážitkové metódy a asertívnu komunikáciu. Chlapci a dievčatá pôsobili v rovesníckom prostredí v oblasti primárnej prevencie, kde jednou z hlavných tém bola aj protidrogová problematika a výchova k nezávislosti mladých ľudí od omamných a psychoaktívnych látok. Pre študentov starších ako 18 rokov, ktorí sa rozhodli nebyť abstinentmi, bol dôraz kladený na zodpovedné pitie a trestno-právne aspekty.

ÚLOHA Č. 6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Túto úlohu sme plnili v spolupráci s oddelením Hygieny detí a dorastu, Občianskym združením Mladí ľudia a život a peer klubom pri Centre voľného času, kde pôsobia skúsení peer aktivisti realizujúci pod našou gesciou rôzne odborné a vzdelávacie aktivity pre mládež. Jednou z prioritných tém v rámci ich prevenčnej práce v rovesníckom prostredí je aj infekcia HIV a ochorenie AIDS so všetkými aspektami.

Pri plnení úlohy sme aktívne využili panely v rámci projektu „Hrou proti AIDS“. Podľa harmonogramu v mesiacoch november a december 2015 sme vykonali v spolupráci s mestskými základnými a strednými školami intervenčné aktivity pre cca 120 študentov zo 4 stredných škôl a cca 60 žiakov zo základných škôl.

Besedy a diskusné fóra v oblasti prevencie infekcie HIV a ochorenia AIDS sme realizovali aj bez používania panelov v rámci aktivít oddelenia ako aj rovesníckych, tvz. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“. V roku 2015 bolo vykonaných viac ako 30 besied a diskusných fór pre žiakov 9. ročníkov základných škôl a študentov 1. a 2. ročníkov stredných škôl.

V spolupráci s OZ Mladí ľudia a život a ÚS Slovenského červeného kríža v Spišskej Novej Vsi sme sa podieľali na organizácii sviečkového pochodu pri príležitosti Svetového dňa AIDS, športovom a kultúrnom podujatí, ktoré boli určené pre mladých ľudí z mesta Spišská Nová Ves. Všetky tieto aktivity boli súčasťou v poradí už 13. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“, ktorý má v našom meste už dlhoročnú tradíciu a jeho hlavnými organizátormi a realizátormi sú práve aktívni peer aktivisti z OZ Mladí ľudia a život.

ÚLOHA Č. 9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Úloha bola realizovaná formou viacerých aktivít (prednášky, besedy, semináre, konzultácie, workshopy, dotazníky, ankety, kurzy, panely, články, interviu) pre cieľové skupiny detí, mládeže, dospelé populácie a seniorov.

Plnenie tejto úlohy obsahovo dopĺňa a nadväzuje na plnenie ďalších úloh v rámci činnosti oddelenia Výchovy k zdraviu (úlohy 9.2, 9.4, 9.5, 9.6, 9.7 a 9.8), kde uvádzame jednotlivé aktivity v kontexte s Národným programom podpory zdravia s dôrazom na zdravú výživu a pitný režim, zvýšenie pohybovej aktivity, podporu nefajčenia a prevenciu alkoholovej a drogovej závislosti, výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevenciu HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných chorôb, podporu duševného zdravia a zvládanie stresu.

ÚLOHA Č. 9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie.

Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Úlohu sme realizovali v súlade z celoslovenským prieskumom a sledovaním zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré boli vykonané ešte v roku 2013.

Do prieskumu formou rozsiahleho dotazníka systémom náhodného výberu bolo zapojených celkom 104 respondentov, z toho 52 mužov a 52 žien. Respondenti boli rozdelení podľa metodiky do 3 vekových kategórií a to 15 až 24 rokov, 25 – 64 rokov a 65 rokov a viac. Z najmladšej a najstaršej kategórie bolo po 8 mužov a 8 žien z mesta a vidieka, strednú kategóriu tvorilo 10 mužov a 10 žien žijúcich v meste a na vidieku. Dotazníky boli po absolvovaní prieskumu založené do mustry a odoslané na ÚVZ SR Bratislava podľa metodických pokynov gestora celonárodnej úlohy. V roku 2014 bol spracovaný celý prieskum a hodnotiaca správa o zdravotnom stave a uvedomení obyvateľov SR.

O zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 bola vypracovaná podrobná záverečná správa, ktorá bola predložená na rokovanie vlády v septembri 2015.

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky boli nasmerované aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a k zvýšeniu zdravotného povedomia. Prieskum sa bude opakovať po piatich rokoch a následne budú porovnávané ukazovatele, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch v našej populácii.

ÚLOHA Č. 9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Realizácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity spočívala v zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu a pohybovú aktivitu.

Pre deti 5. a 8. ročníkov základných škôl sme tieto aktivity realizovali v rámci „Dňa prevencie a zdravia“ pod názvom „POZDRAVY“, kde sme jedno zo 4 stanovíšť zamerali na pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity a význam pohybu pre fyzické a psychické zdravie. V roku 2015 sme touto formou edukovali žiakov zo 6 základných škôl.

V rámci činnosti Poradne zdravia, Poradne zdravej výživy a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity (úloha č. 9. CINDI program SR) boli tieto aktivity zamerané pre jednotlivých klientov, u ktorých boli zrealizované rôzne merania a vyšetrenia a poskytnuté individuálne konzultácie a odborné poradenstvo s dôrazom na zdravú výživu, pitný režim a vhodnú pohybovú aktivitu s cieľom predísť nadváhe a obezite, prípadne nadmernú hmotnosť redukovať a znížiť zdravotné riziká s ňou spojené.

Pre deti z 1. - 4. ročníka základnej školy na Kožuchovej ul. sme nadviazali na akcie z predchádzajúcich rokov pod názvom „GIM – FIT“. Cca 100 deťom z uvedenej školy sme vykonali poradenskú a edukačnú činnosť formou vedomostných kvízov "Čo vieš o pohybovej

aktivite" a „Minikvíz o zdravej výžive a pitnom režime“ ako aj krátkych prednášok a besied o význame pohybu a zdravej výživy vrátane pitného režimu ako dôležitých preventabilných faktorov životného štýlu. Deti boli za aktivitu odmenené a každá skupinka dostala skladačky vo forme letákov s názvom "Vieš, že pohyb a telesné cvičenie prináša človeku ..." a „Zdravá strava a pitný režim sú dôležité, lebo...“. Pedagógom na škole sme poskytli edukačné materiály k zdravej výžive, pitnému režimu, pohybovej aktivite, prevencii úrazov a prvej pomoci pri úrazoch. Naše aktivity sa stretli u detí s pozitívnym ohlasom a deti prejavili veľký záujem o kvízy ako aj informácie o zdravom spôsobe života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu ako aj zdravú výživu, ktoré sa výraznou mierou podieľajú na prevencii nadváhy a obezity.

K Svetovému dňu pohybu sme zorganizovali v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času a športovo-relaxačným centrom Fit House pre študentov stredných škôl ďalší ročník florbalového turnaja. Pohybové aktivity boli súčasťou projektu „Mladí ľudia a život“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii nadváhy, obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických ochorení. Záujemcom sme poskytli možnosť testovania telesnej zdatnosti a konzultácie k optimálnej pohybovej aktivite v pohybovej poradni.

V spolupráci s CVČ a Mestským úradom sme sa zúčastnili na športových akciách „Deň pohybu v meste“ a „Večerný beh mestom“, kde sme poskytovali organizátorom a účastníkom antropometrické merania a jednoduché testy telesnej zdatnosti vrátane odborných konzultácií k optimalizácii pohybovej aktivity.

Pre ženy v produktívnom veku sme sa podieľali v mesiacoch máj – jún formou poradenstva ako aj antropometrických meraní a stanovení funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti v rámci skupinových cvičení zameraných na posilňovanie svalstva a pri zumba maratón, ktoré organizovalo športovo-relaxačné centrum Fit House v Spišskej Novej Vsi.

Počas športového dňa pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sme pripravili rôzne skupinové a individuálne pohybové aktivity a poskytovali sme poradenstvo k pohybovej aktivite s dôrazom na pravidelnosť, intenzitu a trvanie.

V rámci monitorovania rizikových faktorov životného štýlu a vybraných ukazovateľov zdravia vrátane testovania funkčnej zdatnosti, aeróbnej výkonnosti, spirometrických a antropometrických vyšetrení pre študentov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi sme zrealizovali 4 semináre a skupinové diskusie o význame pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy v prevencii nadváhy a obezity, srdcovo-cievnych a metabolických chorôb.

Počas zdravotno-výchovných aktivít určených pre seniorov sme aj tejto vekovej skupine zdôraznili veľký význam primeranej pohybovej aktivity na posilňovaní telesného zdravia a psychickej pohody.

Vo firme Embraco sme pre zamestnancov uskutočnili v rámci celozávodného „Dňa zdravia“ odborný seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu a prevencia“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy ako preventabilných faktorov civilizačných chorôb. V prezentáciách boli názorne demonštrované aj možné ochorenia vrátane nadváhy, obezity, hypertenzie, hypercholesterolémie a diabetu, ktoré vznikajú v súvislosti s nesprávnou životosprávnou – pohybovou inaktivitou, kalorickou a nevhodne zloženou stravou s nedostatkom vitamínov, minerálov a vlákniny ako aj fajčením a nadmernou konzumáciou alkoholu.

ÚLOHA Č. 9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“ prebiehala v prvom polroku 2015 podľa metodických pokynov gestora úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Súťaž bola určená pre širokú verejnosť (dospelých ako aj detských podporovateľov) a časovo bola nastavená na termín od 23.marca – do 14.júna 2015 na celoštátnej úrovni a vzhľadom na možnosť vyhlásenia výhercov s podporou sponzorov aj v regionálnej pôsobnosti jednotlivých RÚVZ v SR. Súťaž sme spropagovali prostredníctvom Poradenského centra na ochranu a podporu zdravia, regionálnych médií, našej webovej stránky, panelu na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi ako aj distribúciou účastníckych listov formou osobných návštev a konzultácií na mestských základných a stredných školách, úradoch ako aj vybraných organizáciách a firmách v meste Spišská Nová Ves, kde máme dobrú dlhoročnú spoluprácu v zdravotno-výchovných a preventívnych aktivitách.

Do súťaže sa prostredníctvom prihlášok doručených na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi zapojilo 36 účastníkov, ktorí boli ochotní monitorovať podľa pokynov v účastníckom liste svoje pohybové aktivity počas minimálne 4 týždňov v priebehu súťaže v objeme minimálne 210 minút/týždenne rozdelených do 4 a viacerých častí. Účastníci si zároveň zapisovali na konci týždňa aj svoju aktuálnu telesnú hmotnosť. Viacerí z nich boli aj klientmi v Poradni pre optimalizáciu pohybových aktivít, kde sme im vykonali a zhodnotili antropometrické merania ako aj záťažové ergometrické a spirometrické testy. Všetkým sme poskytli konzultácie a poradenstvo k pohybovej aktivite s dôrazom na frekvenciu, trvanie a optimálnu intenzitu vzhľadom na vek a funkčnú zdatnosť.

Všetky účastnícke listy boli odoslané gestorovi úlohy, ktorý ich spracoval a vyhodnotil na celoslovenskej a regionálnej úrovni. Počas celoslovenského seminára so zameraním na novú metodiku a poradenstvo vo všetkých typoch poradní zdravia, ktorý sa konal v hoteli Park Poráč v dňoch 25.- 26. novembra 2015, prebehlo losovanie výhercov a odovzdávanie cien, ktoré poskytli do tejto celonárodnej kampane rôzni sponzori. Ceny mali formu rekreačných a regeneračných pobytov ako aj športových potrieb a náčinia.

ÚLOHA Č. 9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA ROKY 2009 - 2015

Úloha sa plnila v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizoval náš RÚVZ od marca 2007 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy do konca roka 2013.

V rokoch 2014 a 2015 nebol uvedený program z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov z MZ SR naďalej realizovaný. Jeho pokračovanie ako aj reskrining antropometrických a biochemických hodnôt vrátane merania krvného tlaku a monitorovania životného štýlu prostredníctvom dotazníka u 200 klientov zo znevýhodnených komunít je naplánované v prípade finančného zabezpečenia projektu na ďalšie roky.

V oblasti podpory zdravia pre znevýhodnené komunity sme boli oslovení vo februári 2015 na spoluprácu s Asociáciou terénnych zdravotných asistentov (ATZA), ktorá začala svoju činnosť v roku 2014 a transformovala sa na Platformu na podporu zdravia znevýhodnených skupín, ktorá je financovaná z prostriedkov Ministerstva vnútra. Platforma realizuje projekt „Zdravé komunity“ a zamestnáva osvetárov a koordinátorov.

Ich zameranie je prioritne na obyvateľov segregovaných rómskych osád v štyroch oblastiach – ochrana a podpora zdravia, podpora vzdelávania a osvedy, podpora výskumu a propagácia a osvedy.

K tomu to účelu bolo na pôde RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi zorganizované pracovné stretnutie zástupcov jednotlivých RÚVZ z celej SR so zástupcami „Zdravých komunit“ a MZ SR. V rámci spolupráce bude náš prínos spočívať v odbornom usmernení ako aj konzultáciách počas plánovaných workshopov v presne stanovenom období pre terénnych koordinátorov a asistentov osvedy zdravia zo širokej hygienicko-epidemiologickej problematiky v našom regióne a spádovej oblasti.

ÚLOHA Č. 9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V roku 2015 sme zrealizovali pre deti vybraných mestských základných škôl besedy a prednášky zamerané na prevenciu alkoholizmu a závislostí na alkohole v rámci aktivít pod názvom „POZDRAVY“. Žiaci 5. a 8. ročníkov dostali informácie o škodlivosti alkoholu so zameraním na zdravotnú a sociálnu oblasť. V rámci týchto aktivít mali deti možnosť formou zážitkových hier vyjadriť aj svoje názory a postoje k pitiu alkoholických nápojov ako aj vlastné skúsenosti s konzumáciou alkoholu.

Problematiku alkoholizmu a nadmerného pitia ako aj drog sme prezentovali spoločne aj so zástupcom Polície SR pre pedagógov a žiakov na vybraných základných školách v meste a okrese Spišská Nová Ves. Diskusie boli zamerané na problémy vznikajúce v súvislosti s nekontrolovaným pitím a nelegálnym predajom alkoholu pre deti a mládež do 18 rokov ako aj ilegálnym užívaním drog. Deti sa dozvedeli aj právne aspekty a možné trestné postihy pri nelegálnej a nadmernej konzumácii alkoholických nápojov a ostatných psychotropných látok. Dôraz sme kládli na primárnu prevenciu alkoholizmu a drogových závislostí a pri skúsenostiach s alkoholom od 18 rokov na zásadové a kontrolované pitie.

O účinkoch alkoholu a drog a problémoch, ktoré vznikajú pri ich konzumácii sme prednášali a diskutovali s deťmi s Detského domova v Žakarovciach. Deti mali k téme veľa otázok a keďže nevyrastajú v prirodzenom rodinnom prostredí a nemajú slobodný kontakt s okolím a rovesníkmi bolo to pre nich do ich budúceho života zvlášť poučné a prospešné.

Alkoholizmu a prevencii sa venovali aj nami školení a pripravovaní peer aktivisti organizovaní v OZ Mladí ľudia a život, ktorí zorganizovali a viedli besedy a diskusné fóra na základných a stredných školách v Spišskej Novej Vsi, Levoči, Krompachoch a Gelnici. Mládež informovali o zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu, prevencii nadmerného užívania alkoholických nápojov ako aj o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a orientačnom čase odbúravania alkoholu v krvi. Pre dospievajúcu mládež sú tieto informácie zvlášť dôležité vzhľadom na rizikové užívanie alkoholických nápojov a následné nezodpovedné správanie vrátane vedenia motorových vozidiel pod vplyvom alkoholu. Na niektoré besedy boli prizvaní aj zástupcovia Polície SR, ktorí prezentovali negatívny dopad konzumácie alkoholu v súvislosti s dopravnými nehodami a trestnými činmi. Peer aktivisti sa venovali aj problematike ambulantnej a ústavnej liečby závislosti na alkohole. Dôraz kládli na linky dôvery, dôveryhodné osoby z rodinného a rovesníckeho prostredia ako aj na včasné vyhľadanie psychologickkej prípadne psychiatrickkej pomoci v prípade problémov s alkoholom. Problematike alkoholu sme sa venovali aj pri téme „Alkoholový fetálny syndróm“, ktorú sme prezentovali celkom na 12 základných a stredných školách v meste Spišská Nová Ves. Informácie o škodlivosti alkoholu na plod u gravidných žien sa stretli u žiakov a študentov s veľkým ohlasom a podporili v nich presvedčenie vyhýbať sa konzumácii alkoholu počas tejto životnej etapy.

V roku 2015 sme sa podieľali na obsahovej príprave rozsiahleho dotazníka o „Vplyve zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti“, ktorý je súčasťou celoslovenského

výskumu prierezovej štúdie o vplyve zdravotnej výchovy na prevenciu alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15 – 29 rokov. K tomuto účelu bolo na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi pracovné stretnutie zástupcov zo 6-tich Regionálnych úradov verejného zdravotníctva.

Zber dát bol zrealizovaný podľa reprezentatívneho výberu v rámci celého Slovenska v mesiacoch september – november 2015.

Informatik z nášho oddelenia sa stal gestorom pre počítačové spracovanie dotazníka ako aj jeho štatistické vyhodnotenie a analýzu, ktoré sa budú realizovať v roku 2016.

ÚLOHA Č. 9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

Pokračovali sme v aktivitách pre cieľovú skupinu seniorov z predchádzajúceho roka 2014, aktivity boli zamerané na prednáškovú činnosť, besedy, workshopy ako aj výjazdy v rámci činnosti Poradne zdravia počas „Dni seniorov“. Seniorom sme sa venovali aj počas „Týždňa mozgu“.

Za uvedené obdobie sme zrealizovali prednášky a besedy na témy: Zdravá výživa a stravovanie v seniorskom veku, Pitný režim, Zdravý životný štýl a psychohygiena, Kvasinkové infekcie a Myslenie a vzťahy v seniorskom veku. Celkom sme zrealizovali 4 prednášok a 4 besied a 1 workshop.

Aktivity boli určené pre seniorov a členov Domova dôchodcov a Domu opatrovateľskej služby v Spišskej Novej Vsi.

V rámci týchto aktivít spolupracujeme aj s niektorými vyškolenými dôchodcami, ktorí okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody.

V sekundárnej prevencii chorôb v seniorskom veku je primeraná pohybová aktivita a dostatočný pobyt na čerstvom vzduchu jedným z najdôležitejších faktorov udržania si vitality a mobility.

V rámci týždňa mozgu a Svetového dňa Alzheimerovej choroby sme edukovali skupiny seniorov z Domu dôchodcov a Domu opatrovateľskej služby v oblasti duševného zdravia a jeho posilňovaní, funkciách mozgu a škodlivých vplyvov na jeho činnosť ako aj využívania pamäte a jej tréningu vo vyššom veku. Zamerali sme sa na riziká vzniku degeneratívnych, cievnych a nádorových chorôb mozgu a nervovej sústavy vrátane účinnej prevencie.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme pre seniorov zrealizovali prednášku spojenú s besedou na tému „Zdravie alebo choroba“ a záujemcom sme poskytli aj merania krvného tlaku a pulzu a základných antropometrických ukazovateľov s poradenstvom k zdravej výžive a pohybovej aktivite v postproduktívnom veku.

Počas „Dni seniorov“ sme zrealizovali 2 výjazdy Poradne zdravia do obcí Harichovce a Veľký Folkmár, kde sme 32 seniorom vykonali odber kapilárnej krvi na stanovenie hladiny cholesterolu, meranie krvného tlaku, pulzu a telesného tuku. Všetkým sme poskytli individuálne konzultácie a poradenstvo k ozdraveniu životného štýlu.

Seniorom sme počas výjazdov zrealizovali aj prednášky a besedy na tému „Osteoporóza a seniори“ a „Pohyb, výživa a zdravie“. Taktiež sme im poskytli zdravotno-výchovný materiál tematicky zameraný na pohyb, výživu, krvný tlak, osteoporózu a duševné zdravie.

ÚLOHA Č.9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci plnenia Národného programu starostlivosti o deti a dorast sme vykonali pre žiakov materských, základných a stredných škôl v roku 2015 v súlade s projektom „Školy podporujúce zdravie“ ako aj témami súvisiacimi so zdravím detí a mládeže v školskom prostredí viac ako 40 besied a prednášok. Témy boli zamerané na zdravú výživu a pitný

režim, stomatohygienu, prevenciu nikotinizmu, alkoholizmu a drogových závislostí, nelátkové závislosti, prevenciu nadváhy a obezity, pohybovú aktivitu, duševné zdravie, zvládanie stresu ako aj partnerstvo, rodičovstvo a medziľudské vzťahy.

Pre žiakov 5. ročníkov základných škôl sme pokračovali v realizácii intervenčných aktivít pod názvom „PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“ formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia, alkoholu a závislostí.

Počas sledovaného obdobia v roku 2015 sme tieto aktivity zrealizovali v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves pre 6 základných škôl. Celkom sa týchto aktivít zúčastnilo cca 200 detí, ktoré boli rozdelené do 10 – 15 členných skupín. V týchto aktivitách budeme na základe dohody so školami pokračovať aj v roku 2016 pre žiakov mestských základných škôl.

Pre žiakov 8. ročníkov sme zrealizovali 2. časť aktivít pod názvom „PoZdraVy II“, kde sme sa zamerali na témy – drogové závislosti, duševné zdravie a stres, nelátkové závislosti a medziľudské vzťahy. Tieto absolvovali žiaci zo 4 základných škôl v celkovom počte 120 detí.

Aktivity pre žiakov 5. a 8. ročníkov mali medzi deťmi aj pedagógmi veľmi dobrú odozvu a vysoko pozitívnu spätnú väzbu, čo je dôkazom toho, že sa nám uvedený spôsob primárnej prevencie osvedčil a je potrebné v ňom aj naďalej pokračovať.

Na stredných školách úzko spolupracujeme s vyškolenými peer aktivistami z OZ Mladí ľudia a život a peer klubu pri CVČ Spišská Nová Ves. V roku 2015 sme spoluorganizovali a odborne viedli 4 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí sa aktívne zúčastnili posledného 12. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ v roku 2014. Peer aktivisti samostatne zrealizovali viac ako 50 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené prevažne študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi, Krompachoch, Gelnici a Levoči.

Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 30 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied.

K Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog sme zrealizovali s peer aktivistami na 4 stredných školách v rovesníckom prostredí v rámci nášho regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“ 16 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“ s využitím rôznych zážitkových metód. K tomuto dňu sme zorganizovali a odborne viedli 2 semináre pre žiakov 8. ročníkov základnej školy v Smižanoch na tému „Vyber si zdravý štýl a nie drogy“ s aktívnym zapojením žiakov pri riešení modelových situácií rôznych životných príbehov mladých ľudí.

Pre žiakov základných škôl sme vykonali počas Európskeho týždňa boja proti drogám prednášky spojené s besedami na témy „Prevencia drogových závislostí – fajčenie, alkohol a drogy“ a „Duševné zdravie. Na RÚVZ je k dispozícii pre verejnosť panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Panel obsahuje aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

Zdraviu detí a mládeže sme sa venovali aj v rámci regionálneho projektu - HBSC štúdie, ktorá prebehla na celoslovenskej úrovni ešte v roku 2010. V roku 2014 sme počítačovo spracovali a štatisticky vyhodnotili dáta z prieskumu na regionálnej úrovni. Na vzorke cca 150 žiakov 8. ročníkov vybraných mestských základných škôl sme zisťovali formou dotazníka rodinné, školské prostredie, trávenie voľného času, oblasť látkových a nelátkových závislostí a vplyv rovesníkov na životný štýl mladých ľudí. Pre týchto žiakov boli následne v druhom polroku

2014 a prvom polroku 2015 vykonané po skupinkách v rámci návštevy RÚVZ prednášky a besedy so zameraním na zdravú výživu, vhodný pitný režim a pravidelnú, dostatočne intenzívnu a časovo odporúčanú pohybovú aktivitu v prevencii nadváhy a obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických chorôb. Taktiež sme sa venovali prevencii fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí, oblasti duševného zdravia a stresu, výchove k manželstvu a rodičovstvu, vzťahom v rodinnom a školskom prostredí ako aj aktívnemu využívaniu voľného času a pozitívnemu vnímaniu života.

Pre žiakov 8.ročníka ZŠ Nad Medzou Spišská Nová Ves sme v predvianočnom období zrealizovali 2 prednášky spojené s panelovou diskusiou a zážitkovými interaktívnymi hrami na témy „Pohyb a zdravie“ a „Výživa ako prevencia“. Títo žiaci boli zapojení do celoslovenského projektu „Erazmus“ so zameraním na prevenciu civilizačných chorôb.

ÚLOHA Č. 9.6.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Túto úlohu naše oddelenie Výchovy k zdraviu v Spišskej Novej Vsi nerealizovalo.

ÚLOHA Č. 9.6.2 ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách z predošlých rokov, ktoré mali veľmi pozitívnu odozvu u detí a pedagógov.

Na 5 materských školách (MŠ Komenského Smižany, MŠ cirkevná Smižany, Hanulova ul., Hviezdoslavova ul., MŠ Novoveská Huta) a 3základných školách (ZŠ Komenského Smižany, ZŠ Javorová ul.a ZŠ Odorín) bolo vykonaných celkom 39 aktivít. Aktivity sa realizovali formou besied a prednášok, premietania video filmov pre deti a mládež s problematikou hygieny ústnej dutiny, správneho čistenia zúbkov ako aj zdravej výživy a pitného režimu, ktoré veľmi intenzívne ovplyvňujú tvorbu zubného kazu.

Na materských školách sme efektívne využívali pre deti aj model zúbkov, na ktorom sme názorne demonštrovali celý postup správneho čistenia chrupu. Na základných školách sme sa viac orientovali na stomatohygienu z pohľadu celkového zdravia, vyváženej stravy s dostatkom minerálov a vitamínov a dennej starostlivosti o trvalý chrup. Naše aktivity sa stretli u detí a pedagógov s veľkým záujmom a podporou aj do nového školského roka.

S pedagogickými pracovníčkami boli v rámci týchto aktivít vykonané aj konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského a školského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

ÚLOHA Č. 9.7 CINDI PROGRAM SR

Túto úlohu sme plnili v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia. Pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi máme zriadenú základnú poradňu zdravia a poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity. Na základe konzultácií a odporúčaní zo základnej poradne poskytujeme klientom aj poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia v poradni pre odvykanie od fajčenia. Od januára 2010 sme zriadili ďalšiu nadstavbovú poradňu – Poradňu zdravej výživy, kde poskytujeme klientom po absolvovaní vyšetrení a konzultácie v základnej poradni odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu.

V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI a WHR indexov), meranie krvného tlaku, pulzu a percentuálneho obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie na prístroji Reflotron. V terénnych podmienkach realizujeme

vyšetrenia krvných parametrov prístrojmi Reflotron a Accutrend. Podľa indikácii realizujeme u klientov nadstavbových poradní vyšetrenia spirometrom (respiračné ukazovatele), smokerlyzerom (obsah CO vo vydychovanom vzduchu a HbCO v krvi), váhomerom a tukomerom OMRON (obsahu celkového a viscerálneho tuku, podiel kostrovej svaloviny, percento aktívnej hmoty, obsah vody v organizme, bazálny metabolizmus), ergometrom (záťažové testy na stanovenie stupňa funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti).

Údaje získané v základnej poradni sú spracované a hodnotené v Teste zdravého srdca. V nadstavbových poradniach využívame programy Ergokoncept, Winspiro a Excel ako aj vlastný program k hodnoteniu ergometrických záťažových testov. Klientom poskytujeme poradenstvo k zmene životného štýlu a k pozitívnemu ovplyvneniu rizikových faktorov s dôrazom na srdcovo – cievne ochorenia, metabolické a onkologické ochorenia.

V roku 2015 navštívilo základnú poradňu zdravia celkom 24 klientov, z toho 13 žien a 11 mužov. Prvé vyšetrenie absolvovali 3 klienti, z toho 1 žena a 2 muži a kontrolne vyšetrených bolo doposiaľ 21 klientov, z toho 13 žien a 8 mužov.

Merania a konzultácie vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia a Svetového dňa srdca, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť.

Terénnu poradňu navštívilo za sledované obdobie celkom 228 klientov.

V rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetřili spolu 15 pracovníkov z Domu dôchodcov, ktorým sme poskytli celé spektrum antropometrických a biochemických vyšetření vrátane individuálnych konzultácií a poradenstva k rizikovým faktorom životného štýlu.

Počas Svetového dňa srdca sme v rámci kampane MOST poskytli merania a poradenstvo 50 záujemcov v priestoroch TESCO.

Vo firme Embraco sme v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou intervenovali celkom 53 zamestnancov, ktorým sme poskytli merania a konzultácie k zmene životného štýlu. Každý klient dostal letáčik so zameraním na diabetes, krvný tlak a osteoporózu.

S uvedenou poisťovňou sme absolvovali aj terénny výjazd do Gelnice, kde sme sa podieľali na vyšetřovaní a individuálnych konzultáciách pre 48 zamestnancov Úradu práce a sociálnych vecí ako aj Sociálnej poisťovne.

Počas „Dni seniorov“ sme edukovali a vyšetřovali spolu 32 seniorov z obcí Harichovce a Veľký Folkmár. Všetkým sme poskytli individuálne poradenstvo k ozdraveniu životného štýlu.

Antropometrické merania, merania krvného tlaku a základných biochemických ukazovateľov sme poskytli aj zamestnancom hotela Preveza a pracovníkom Mestského úradu a Všeobecnej zdravotnej poisťovne v Spišskej Novej Vsi v celkovom počte 30.

Vyšetřenia v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity absolvovalo za sledované obdobie 49 záujemcov, z toho 37 žien a 12 mužov. 4 muži a 3 ženy využili služby poradne opakovane. Ostatní respondenti absolvovali vyšetřenia a testovania funkčnej zdatnosti a aeróbnej výkonnosti vrátane spirometrie prvý krát. Jednalo sa o študentov Strednej odbornej školy ekonomickej Spišská Nová Ves, u ktorých sme realizovali analýzu funkčných, antropometrických a biochemických vyšetření vo vzťahu k pohybovej aktivite, stravovaciemu a pitnému režimu, životnej pohode, zdraviu a závislostiam. Údaje o životnom štýle sme od nich získali prostredníctvom dotazníka.

Všetkým klientom poradne sme vykonali antropometrické merania, merania krvného tlaku, pulzu a zloženia tela ako aj spirometrický a ergometrický záťažový test. Výsledky meraní a testov boli vyhodnotené a počítačovo spracované. Testovaným boli poskytnuté individuálne konzultácie k optimalizácii pohybovej aktivity vzhľadom na pohybovú anamnézu a zdravotný stav. Dôraz sme kládli na výber vhodného rekreačného športu ako aj zdravú výživu a pitný režim.

Poradňu zdravej výživy navštívilo celkom 36 klientov, z toho 28 žien a 8 mužov. 22 z nich bolo v Poradni prvý krát, 14 klienti navštívili poradňu opakovane. U niektorých z nich sme monitorovali prostredníctvom dotazníka aj jednodňový príjem potravín a tekutín v súvislosti s plnením úlohy č. 3.8. Každému sme poskytli poradenstvo k zdravej výžive a vhodnému pitnému režimu ako aj k zostaveniu jedálnička so zameraním na redukciu nadváhy a obezity. V poradni pre odvykanie od fajčenia sme poskytli počas roka 2015 individuálne konzultácie a poradenstvo 24 záujemcom. Všetkým sme vykonali vstupné vyšetrenia Smokerlyzerom a niektorým aj Spirometrom. Klientom sme odporúčali najvhodnejší spôsob zvládnutia nikotínovej závislosti ako aj metódy prevencie relapsu a recidívy fajčenia. 16 fajčiarov sme oslovili prvý krát, 8 klienti využili poradenstvo a merania opakovane. Väčšinu fajčiarov sme vyšetrovali a poskytovali im odborné poradenstvo počas Svetového dňa bez fajčenia.

Počas tohto dňa sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a Gymnáziom na Javorovej ulici zrealizovali pre stredoškolákov seminár k problematike fajčenia a odvykania od nikotínovej závislosti. Pre širokú verejnosť sme s pomocou študentov-dobrovoľníkov zorganizovali akciu „Prestaň fajčiť, daj si jablko“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zhasiť cigaretu a vymeniť ju za ponúknuté jablká. Celkom bolo oslovených viac než 50 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. Akcia sa stretla na verejnosti so záujmom a podporou.

Pre záujemcov z akcie sme vykonali aj meranie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer a meranie dychových parametrov prístrojom Spirometer. Pre tých, ktorí sa rozhodli prestať fajčiť, sme poskytovali odborné poradenstvo k odvykaniu od fajčenia a prevencii recidív. K akcii bolo poskytnuté interviu pre TV Redutu a informácie boli zverejnené aj v regionálnej tlači.

ÚLOHAČ. 9.8 TOHES (TOBACO AND HEALTH EDUCATIONAL SURVEY) – ŠTÚDIA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A FAJČIARSKYCH NÁVYKCOH DOSPELEJ POPULÁCIE V SR

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali ešte v roku 2014. Štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR bola zameraná na podrobné zmapovanie epidemiologickej situácie v zdravotnom uvedomení dospeléj populácie v SR o hlavných rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a tiež podrobnejšie zistenie stavu fajčiarskych návykov dospeléj populácie. Následne po spracovaní bude hodnotený dopad intervenčných aktivít zameraných na podporu nefajčenia.

Po zaškolení všetkých realizátorov – zástupcov z jednotlivých RÚVZ v SR prebehol v 2.polroku 2014 zber údajov prostredníctvom štandardného dotazníka a to formou riadeného rozhovoru. Do prieskumu bolo zapojených 100 respondentov vo veku 18 – 64 rokov, z toho 50 žien a 50 mužov, rovnomerne zastúpených v 6-tich vekových kategóriách a taktiež podľa bydliska v meste a na vidieku. Otázky boli obsahovo zamerané na zdravotné uvedomenie a fajčenie, tabak a všetko, čo s touto problematikou súvisí. Zberom sa získali aj informácie od obyvateľov o prevalencii fajčenia, spotrebe tabaku a ďalších indikátoroch, ktoré napovedia

ako sa majú v budúcnosti organizovať intervenčné aktivity a kam sa má ďalej uberať národný systém kontroly tabaku.

Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi úlohy RÚVZ Banská Bystrica, ktorý ich spracoval do záverečnej správy a prezentoval formou publikácie a na webovej stránke.

V roku 2015 sa vykonalo nadstavbové hodnotenie celého projektu TOHES. Získané výsledky budú slúžiť na modifikáciu a posilnenie intervencií v oblasti prevencie chronických neprenosných chorôb a ich rizikových faktorov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

V roku 2015 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Realizáciu projektu v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v roku 2015 zabezpečovalo oddelenie Hygieny detí a mládeže. Odpočet plnenia projektu je súčasťou 4 Odbor hygieny detí a mládeže.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom úlohy je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov.

V okrese Stará Ľubovňa sú vytypované lokality povrchových vodárenských zdrojov Jakubianka, Lomnický potok, Plaveč (poľnohospodársky a lesohospodársky využívané územia), v ktorých by sa sledovali pesticídne látky podľa pokynov gestora úlohy – RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu. RÚVZ nebol zaradený do plnenia úlohy.

RÚVZ v roku 2016 osloví krajského odborníka pre HŽPaZ Prešovského kraja pre zaradenie navrhovaných lokalít do sledovania a zabezpečí zber informácií o predpokladaných registrovaných pesticídnych látkach v ich blízkosti – spolupráca s odborními PPL a prevádzkovateľmi vodovodov.

Úloha sa bude plniť priebežne v nasledujúcich rokoch podľa pokynov gestora úlohy.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri

práci, overovať pomocou kontrolných listov informovanosť zamestnancov a poskytovať informácie zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci, zisťovať rizikové faktory práce a zdravotné problémy u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku, ako i zvyšovať úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečovať ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Oddelenie PPL v roku 2015 dozorovalo 548 právnych subjektov, kde bolo vykonaných 313 kontrol v rámci ŠZD. Bolo vydaných 84 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky, schválených bolo 21 prevádzkových poriadkov. Pri posudzovaní nových prevádzok bolo v 15 prípadoch konanie prerušené z dôvodu nekompletnej žiadosti, nepripravenosti pracovných priestorov na prevádzkovanie, ako i pre chýbajúce prevádzkové poriadky. V 1 prípade bolo konanie zastavené. K územnému a kolaudačnému konaniu bolo vydaných 15 záväzných stanovísk. Posudzovali sme 14 chránených pracovísk u fyzických a právnických osôb.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sme úzko spolupracovali i s ostatnými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V priebehu roka 2015 bolo v dozorovaných subjektoch odobratých na laboratórny rozbor 40 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov. V sledovanom období sme uložili pokutu vo výške 150 Eur fi SALIVE, s.r.o., Stará Ľubovňa, ktorá doposiaľ nebola uhradená.

Prešetrovali sme podozrenie na chorobu z povolania u zamestnanca SG Security s.r.o., Banská Bystrica, pracovisko PL – PROFY spol. s r.o., Orlov s dg. DNJZ a u zamestnankyne PD Nová Ľubovňa s dg. Eczema contactum extrem. super. Bilat. v.s. professionale, alergia na thiuram mix a dermisan sol..

Overovanie informovanosti zamestnancov pomocou kontrolných listov bolo riešené, a to dotazníkom H u 17 zamestnancov fi Leitech, s.r.o., Stará Ľubovňa a u 28 zamestnancov fi GSL – Co, s.r.o., Stará Ľubovňa a dotazníkom Z u 37 zamestnancov fi Panasonic Industrial Devices Slovakia, s.r.o., prevádzka Stará Ľubovňa.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Zamestnanci oddelenia PPL v sledovanom období prehodnotili vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v PD Nová Ľubovňa, vo fi EUROKOV SK, s.r.o., Orlov, vo fi PL-Profy, s.r.o., Orlov, vo fi Leitech, s.r.o., Stará Ľubovňa, vo fi SOFER s.r.o., Stará Ľubovňa a v RS „Kyjov“ s.r.o., Kyjov.

V rámci ŠZD v 14 podnikoch sme sa zamerali na sledovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov, na výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou, ako i na pridelenie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky.

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR priebežne a sleduje sa vývoj zmien v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. V 17 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa evidujeme 321 osôb (zamestnanci a živnostníci - SZČO) exponovaných rizikovým faktorom.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V vykonávaní štátneho zdravotného dozoru boli uplatňované legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi

s expozíciou chemickým faktorom pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

Kontrolna činnosť bola zameraná na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a na kontrolu osvedčení o odbornej spôsobilosti na vyššie uvedenú činnosť. Celkovo boli vykonané 4 kontroly v poľnohospodárskych podnikoch. Neboli zistené závažné hygienické nedostatky. Pri chemickej ochrane rastlín poľnohospodárske podniky nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi a tiež v malej miere toxické látky podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok. Posúdených bolo 11 prevádzkových poriadkov.

V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 23 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, predaja agrochemikálie, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

Pre fi EUROKOV SK, s.r.o., Orlov bol vydaný súhlasný posudok na skladovanie a manipuláciu a s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami na pracovisku.

V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy, ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Neboli hlásené žiadne havarijné situácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Od roku 2006 sú vyhlásené rizikové profesie lekár a zdravotná sestra na Onkologickej ambulancii v Ľubovnianskej nemocnici s rizikovým faktorom chemické karcinogény – cytostatiká v kategórii 3. Oproti posudzovanému stavu nenastali podstatné zmeny. Práce sú vykonávané v súlade so schváleným prevádzkovým poriadkom a hodnotením rizika. Pracuje tu jeden lekár a 2 zdravotné sestry, ktorí majú k dispozícii dostatočné množstvo OOPP – ochranný odev, obuv, rúško a jednorazové rukavice.

Boli uvedené priestory do prevádzky pre fi Milan Filičko – ARMAKOV Stará Ľubovňa a schválený prevádzkový poriadok pre prácu s chemickým faktorom pri práci a pri činnostiach spojených s likvidáciou materiálov s obsahom azbestu.

Na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny rodinného domu v obci Plavnica č. 239 bolo vydané v sledovanom období jedno rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni pre fi ASTANA, s.r.o., Uherova 2909/29, Poprad.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V sledovanom období sme prešetrovali podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ u zamestnanca SG Security s.r.o., Banská Bystrica, pracovisko PL – PROFY spol. s r.o., Orlov s dg. Sy canalis carpi bilat., st.p. OP sy can. Carpi l.sin. (11.4.2013, 31.10.2013), Epicondylitis radialis et ulnaris humeri bilat., PHS bilat., Impigment sy ommae bilat. 1. St. a Položka č. 28, 29 zo zoznamu chzp podľa prílohy č. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z.. Choroba z povolania nebola priznaná.

Vedúci oddelenia sa zúčastňoval RKD v Košiciach zvolávanej v mesačnej frekvencii.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným

poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Pri 721 konzultáciách sme sa okrem iného zameriavali na zabezpečovanie vhodných pracovných podmienok, pracovnej pohody, správnu manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami, na prevenciu pred vznikom chorôb z povolania, na bezpečnú prácu so zobrazovacími jednotkami, lasermi, pyrotechnikou, odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a na spracovanie prevádzkových poriadkov.

V Poradni na ochranu a podporu zdravia pri práci bolo realizované poradenstvo v oblasti problematiky práce s chemickými a toxickými látkami, chorôb z povolania, nárokov na OOPP, správnych pracovných návykov, telovýchovných aktivít v rámci pracovnej zmeny, zlepšenia podmienok práce na pracovisku a ochrany pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou.

O novej legislatíve, plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracovisko“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V priebehu roka 2011 sme zaradili v rámci regiónu do realizácie aj PL-PROFY v Orlove. V rámci realizácie aktivít v priebehu roka 2015 sme vypracovali a zaslali vlastné edície pre pracovníkov oboch firiem v súvislosti so Svetovým dňom proti rakoviny, Chrípka, Svetovým dňom chorých, Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Týždňom mozgu, Svetovým dňom ústneho zdravia, Svetovým dňom Downovho syndrómu, Svetovým dňom povedomia o autizme, Svetovým dňom zdravia, Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom životného prostredia, Svetovým dňom darcov krvi, Medzinárodným dňom proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami, Svetovým dňom hepatitídy, Svetovým dňom povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, Svetovým dňom prvej pomoci, Svetovým dňom Alzheimerovej choroby, Svetovým dňom srdca, Októbrovom – mesiacom úcty k starším, Svetovým dňom duševného zdravia, Svetovým dňom potravy, Európskym týždňom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetovým dňom diabetu, Európskym týždňom boja proti drogám, Medzinárodným dňom bez fajčenia, Svetovým dňom AIDS. Zároveň sme týmto prevádzkam zaslali informačný leták, výzvu a prihlášky ku kampani „Vyzvi srdce k pohybu“.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európsky týždeň pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci 2015, ktorý patrí k hlavným bodom kampane Zdravé pracoviská sa uskutočnil v čase od 19. do 23. októbra 2015.

V súlade s aktuálnou témou – **Zdravé pracoviská bez stresu** – je cieľom Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) a jej partnerov podnietiť Európu k tomu, aby sa predmetom diskusií stal stres a psychosociálne riziká na pracovisku, ako aj spôsoby, ako proti nim môžeme spolu bojovať.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni pozvalo v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci odbornú a laickú verejnosť na „Deň otvorených dverí oddelenia preventívneho pracovného lekárstva“ dňa 21. októbra 2015.

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva poskytovali konzultácie k otázkam týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci, faktorov práce a pracovného prostredia,

hodnotenia rizík, kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a vykonávania preventívnych opatrení na elimináciu vplyvov škodlivých faktorov na zdravie zamestnancov, zabezpečenia zdravotného dohľadu na pracoviskách, k chráneným pracoviskám, k správnej manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, k prevencii pred vznikom chorôb z povolania, k bezpečnej práci so zobrazovacími jednotkami, lasermi, k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a k spracovaniu prevádzkových poriadkov.

V uvedený deň pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni poskytli 6 konzultácií k vyššie uvedeným otázkam.

Bol spracovaný i leták „Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“, ktorý je uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V roku 2015 sme posudzovali chránené pracoviská v 14 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa.

Kontroly boli vykonané v rámci štátneho zdravotného dozoru v siedmich chránených pracoviskách.

Názov prevádzky:	Počet zamestnancov	
	celkom	na CHrP
SLOVDACH, s.r.o., Popradská 23, Stará Ľubovňa, prevádzka Stavebniny	4	1
Kovalčíková, predajňa textilu, Stará Ľubovňa	1	1
Ľubovnianska nemocnica, n. o., Stará Ľubovňa, Referát údržby	3	1
3XXL s.r.o., Stará Ľubovňa, Forma club	2	1
AMH METAL, s.r.o., Hniezdne, prevádzka Stará Ľubovňa	6	6
FOREVER, s.r.o. Stará Ľubovňa	1	1
Júlia Šandrejová Hniezdne, FOTO SALÓN Stará Ľubovňa	1	1

Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach nenastali podstatné zmeny oproti rozhodnutiam o uvedení priestorov do prevádzky v zmysle § 13 ods. 4 písm. a) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré by mali negatívny vplyv na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím. Prevádzková hygiena bola na požadovanej úrovni. Zdravotná starostlivosť je zabezpečená slobodnou voľbou lekára.

Pri kontrolách bolo zistené, že boli rešpektované všetky obmedzenia a odporúčania, ktoré špecifikuje lekár posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu a pracovné podmienky spĺňajú základné požiadavky aj vo vzťahu k charakteru zdravotného postihnutia občana. Práca je vykonávaná za uľahčených pracovných podmienok, resp. v skrátenom pracovnom čase.

Počet rozhodnutí o uvedení priestorov chránených pracovísk do prevádzky.

Rok	Počet rozhodnutí
2002	2
2003	14
2004	5
2005	16

2006	32
2007	25
2008	34
2009	54
2010	26
2011	51
2012	56
2013	23
2014	16 + 11 stanovísk
2015	9 + 5 stanovísk

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Úloha je realizovaná v pravidelných intervaloch, každý mesiac sa odoberajú 2 vzorky kuchynskej soli a zabezpečuje sa monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. Monitoring obsahu jódu pretrváva od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V roku 2015 bolo odobratých 24 vzoriek a všetkých 24 vzoriek je nezávadných.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

V roku 2015 nebol RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni zaradený do odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie gestormi.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Dňa 8.4.2015 bol vykonaný odber 1 vzorky (4 ks) Plastová nádoba na jedlo, laboratórny výsledok zatiaľ nie je k dispozícii.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

V roku 2015 RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nebol gestormi úlohy zaradený do odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

V roku 2015 RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nebol gestormi úlohy zaradený do odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Odborní zamestnanci oddelenia HVBPaKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v roku 2015 odobrali celkovo 13 vzoriek, z toho 4 vzorky vo februári 2015 na konzervačné látky – výrobky pre dospelých (nezávadné), 3 vzorky v apríli 2015 na regulované látky – výrobky pre deti (nezávadné), 3 vzorky v júni 2015 na hormóny a kortikosteroidy (nezávadné) a 3 vzorky v septembri 2015 na zakázané látky /ťažké kovy/ – výrobky pre dospelých (nezávadné).

Rapex kontrol spojených so vzdelávaním spotrebiteľa: 96

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V roku 2015 sme neboli gestormi úlohy zaradení do realizácie.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm sa vykonávalo na 20 respondentoch vo vekových kategóriách 19-35 rokov, 36-54 rokov zvlášť u mužov a žien pomocou pripravených dotazníkov. Zároveň sa odobrali 3 vzorky potravín, výsledky boli nezávadné.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Projekt „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ bol v okrese Stará Ľubovňa realizovaný v Základnej škole s materskou školou, 065 11 Nová Ľubovňa 493. Do realizácie projektu bolo v uvedenej škole vybratých 75 žiakov vo veku 9 – 12 rokov (3 triedy pre 4. – 6. ročník – z každého ročníka 25 žiakov). Projekt sa uskutočnil formou dotazníkov (dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch; dotazník týkajúci sa fajčenia – zamestnanci škôl; dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka; dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov; dotazník – kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní; formulár – kontrola zariadení pre osobnú hygienu, dotazník – školská inšpekcia). V súvislosti s realizáciou projektu bola uskutočnená 1 telefonická a 4 osobné konzultácie s vedením vybranej základnej školy týkajúce sa dohodnutia termínu vykonania dotazníkového prieskumu. Vyplnené mistry a správa o realizácii projektu boli v požadovanom termíne zaslané na spracovanie na RÚVZ so sídlom v Prešove a na ÚVZ SR v Bratislave.

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Počas roka 2015 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Do realizácie projektu ESPAD 2015 - Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách boli v okrese Stará Ľubovňa v rámci výberu škôl zaradené Stredná odborná škola,

Jarmočná 108, 064 01 Stará Ľubovňa a Stredná odborná škola technická, Levočská 40, 064 01 Stará Ľubovňa.

Prieskum na Strednej odbornej škole, Jarmočná 108, 064 01 Stará Ľubovňa bol realizovaný dňa 24.3.2015 v II. a III. ročníku a dňa 26.3.2015 v I. a IV. ročníku. Dotazníky ESPAD 2015 vyplnilo v I. ročníku 14 žiakov (6 chlapcov; 8 dievčat), na vyučovaní v uvedený deň chýbalo 7 dievčat. V II. ročníku dotazníky vyplnilo 24 žiakov (8 chlapcov; 16 dievčat), na vyučovaní v uvedený deň chýbali 3 dievčatá. V III. ročníku dotazníky vyplnilo 17 žiakov (5 chlapcov; 12 dievčat), 4 dievčatá v uvedený deň chýbali. V IV. ročníku v čase prieskumu nechýbal nikto, dotazníky vyplnilo 21 žiakov (14 chlapcov; 7 dievčat).

Prieskum na Strednej odbornej škole technickej, Levočská 40, 064 01 Stará Ľubovňa, ktorú navštevujú len chlapci, bol realizovaný vo všetkých ročníkoch dňa 25.3.2015. Dotazníky ESPAD 2015 vyplnilo v I. ročníku 21 žiakov, na vyučovaní v uvedený deň chýbali 3 chlapci. V II. ročníku dotazníky vyplnilo 26 žiakov, 1 chlapec na vyučovaní v uvedený deň chýbal. V III. ročníku dotazníky vyplnilo 21 žiakov, 3 chlapci v uvedený deň chýbali. V IV. ročníku dotazníky vyplnilo 19 žiakov, 5 chlapci v uvedený deň chýbali. Vyplnené dotazníky boli zaslané v požadovanom termíne na spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave. V súvislosti s realizáciou projektu boli uskutočnené 3 telefonické a 3 osobné konzultácie s vedením vybraných stredných odborných škôl týkajúce sa dohodnutia termínu vykonania prieskumu.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou u 30 detí vo vekovej skupine od 7-10 rokov v mestskej Základnej škole, Levočská 6, 064 01 Stará Ľubovňa a u 30 detí vo vekovej skupine od 7 - 10 rokov vo vidieckej Základnej škole, 065 45 Plavnica 244.

Požadované údaje boli získané od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Údaje z dotazníkov boli vložené do pripravenej masky v programe excel a v termíne do 30.10.2015 zaslané na spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave. V súvislosti s realizáciou projektu boli uskutočnené 4 osobné konzultácie so zástupcami vybraných základných škôl ohľadom vykonania prieskumu.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL; VYUŽITIE HODÍN TV

Počas roka 2015 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha sa plní v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Národný imunizačný program sa realizuje v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Na zabezpečenie plynulosti realizácie povinného očkovania bol v úvode roka očkovací kalendár vypracovaný ÚVZ SR pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých pre rok 2015 zaslaný všetkým praktickým lekárom zabezpečujúcich imunizáciu detí, dorastu i dospelaj populácie. Plnenie NIP je na území okresu doposiaľ na veľmi dobrej úrovni. Situácia v oblasti imunizácie je priebežne monitorovaná.

Kontrola očkovania bola v zmysle usmernenia ÚVZ SR vykonaná k 31.8.2015 v 23 zdravotníckych zariadeniach na území okresu (15 APL pre deti a dorast, 5 APL pre dospelých, DSS Legnava, novorodenecký úsek detského oddelenia a NZZ – Nefrologické centrum Logman East, a.s., Stará Ľubovňa). Celková zaočkovanosť (povinné očkovanie) dosiahla úroveň 97,56 % (pokles v porovnaní s predchádzajúcou sezónou o 1,3 %).

Závažnejšie nedostatky vo výkone očkovania neboli zistené. V sledovanom období bola hlásená jedna nežiaduca reakcia po očkovaní Imovax d.T. Adult u dospeljej osoby (lokálne bolestivosť, opuch, erytém); reakcie po očkovaní detí do 15 rokov veku neboli hlásené. Záverečná správa z kontroly očkovania bola v termíne odoslaná na RÚVZ v sídle kraja.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní formou metodických listov v priebehu celého roka, v prípade potreby je na základe vzájomnej konzultácie očkujúceho lekára a epidemiológa vypracovaný individuálny plán očkovania. V rámci priebežného vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v oblasti očkovania bola v mesiaci október realizovaná 1 vzdelávacia aktivita pre zdravotné sestry na území okresu.

V termíne 20. – 25. 4. 2015 sa uskutočnil Európsky imunizačný týždeň (EIW). Aktivity boli zamerané najmä na zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o význame očkovania proti očkovaním preventabilným ochoreniam, ako aj na zvýšenie zaočkovanosti ťažko dosiahnuteľných skupín populácie. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované nasledujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1. Spracovaný bol 1 leták a informačný materiál o EIW a význame očkovania pre laickú verejnosť.
2. Vo vysielaní regionálnej televízie bol v 16. – 18. kalendárnom týždni v rámci teletextu uverejnený leták (vlastná edícia) spracovaný v rámci EIW 2015.
3. Zhotovená bola 1 názorná propagácia venovaná zdravotníckym pracovníkom v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
4. Realizované 2 besedy orientované na stredoškolskú mládež ako budúcich rodičov.
5. Na oddelení epidemiológie RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bolo poskytované poradenstvo v oblasti očkovania, v rámci EIW bolo poskytnutých 5 konzultácií v súvislosti s očkovaním, z toho 2 osobné pre laickú verejnosť a 3 telefonické pre zdravotníckych pracovníkov.
6. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (www.vzsl.sk) bola uverejnená 1 informácia (vlastná edícia).
7. Ďalej bolo realizovaných 7 iných aktivít:
 - zabezpečená koordinácia pripravovaných aktivít 2 krát (pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov),
 - zabezpečená 2 krát distribúcia informačného materiálu (82 subjektom - laická verejnosť a 12 subjektom - zdravotnícki pracovníci),
 - zabezpečená 1 fotodokumentácia z besedy so stredoškolskou mládežou,
 - realizované vyhodnotenie zdravotno-výchovných aktivít 2 krát (laická verejnosť a zdravotnícki pracovníci).

Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR. Ďalšie informácie o plnení NIP sú prezentované prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, resp. regionálnych médií.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Monitorovanie, hlásenie, evidencia a analýza prenosných ochorení boli vykonávané priebežne počas celého roka. Hlásenie prenosných ochorení vykonávali poskytovatelia zdravotnej starostlivosti písomnou formou, v prípade hromadných ochorení aj telefonicky.

Prenosné ochorenia boli hlásené v súlade so štandardnými definíciami prenosných ochorení, ktoré podliehajú ohlasovacej povinnosti. Zber, evidencia, sumarizácia a analýza

hlásených prenosných ochorení, ako aj kontrola kvality údajov sa vykonávala prostredníctvom epidemiologického informačného systému (EPIS). Vďaka údajom v informačnom systéme existuje prostredníctvom systému rýchleho varovania možnosť získania dôležitých údajov o aktuálnej epidemiologickej situácii v tom – ktorom regióne.

V sledovanom období sme na území okresu v skupine ochorení preventabilných očkovaním zaznamenali epidemický výskyt parotitídy (42 ochorení oproti 182 prípadom v roku 2014). Ochorenia boli diagnostikované na základe klinických príznakov a laboratórnych výsledkov (15 laboratórne potvrdených), resp. na základe klinických príznakov a kontaktu s potvrdenými prípadom. Celkom bolo v roku 2015 hlásených 839 prenosných ochorení.

Priebežne, 1 krát týždenne sa vykonáva zber údajov o výskyte akútnych respiračných ochorení, chrípke podobných ochorení a ich komplikácií (52 hlásení).

V ostatných rokoch došlo k výraznému zlepšeniu spolupráce medzi klinikmi, epidemiológmi a mikrobiológmi, ako aj k zlepšeniu hlásnej služby a laboratórnej diagnostiky prenosných ochorení.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť),
- webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (týždenná aktualizácia akútnych respiračných ochorení, mesačná analýza prenosných ochorení),
- zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu prenosných ochorení (12 prednášok, 14 besied, 4 vlastné edície - leták, 5 informácií v médiách, 71 informácií na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, v priebehu roka názorná propagácia k svetovým dňom a významným udalostiam a odborné poradenstvo).

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín. Vykonávalo sa priebežné monitorovanie výskytu infekčných ochorení a získané údaje s príslušnými epidemiologickými údajmi a laboratórnym vyšetrením boli zadávané a následne analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému EPIS.

Doposiaľ sú 5 lekári prvého kontaktu registrovaní ako užívatelia epidemiologického informačného systému (EPIS) s možnosťou využívania on-line hlásenia prenosných ochorení.

V hodnotenom období bolo okrem vyššie uvedených údajov spracovaných a do informačného systému vložených:

- 7 hlásení v rámci systému rýchleho varovania (SRV),
- 839 prípadov prenosných ochorení,
- 191 spracovaných ohnisk,
- 3 kontakty s prenosným ochorením chránených očkovaním (1 VHA a 2 VHB),
- 10 vydaných rozhodnutí s nariadenými opatreniami a ďalších 361 iných opatrení v ohniskách nákazy (vykonávanie dezinfekcie, edukácia laickej verejnosti, zákaz výkonu epidemiologickej závažnej činnosti, sprísnenie hygienicko- epidemiologického režimu, laboratórne vyšetrenie faktoru prenosu (pitná voda).

V priebehu roka 2015 bol okrem sporadických prípadov zaznamenaný aj epidemický výskyt:

- 10 rodinných výskytov hnačkových ochorení pravdepodobne infekčného pôvodu (6 krát salmonelóza a 4 krát rotavírusy), v ktorých ochorelo celkom 20 osôb,
- epidemický výskyt parotitídy - 42 prípadov, (7 ochorení v Podsadku – pokračovanie epidémie z roka 2014 a 29 ochorení v Kolačkove, sporadicky: 2 Jakubany, 1 Čirč, 1 Veľká Lesná, 1 Haligovce a 1 Šarišské Jastrabie),
- epidemický výskyt hnačkových ochorení spôsobených vírusom Norwalk u 19 návštevníkov vo Vyšných Ružbachoch (ubytovaní v súkromí, strava vlastná),

- epidemický výskyt u žiakov ZŠ a detí MŠ Ľubotín – 45 chorých (A 08.4, nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia).

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (takmer denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

Odborná a laická verejnosť je informovaná o možnostiach získania základných údajov o výskyte prenosných ochorení prostredníctvom informačného systému EPIS.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania údajov, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber údajov sa vykonáva priebežne, analýza NN - 1 krát mesačne). V roku 2015 sa konali 3 riadne zasadnutia komisie pre sledovanie NN, kde boli analyzované príčiny vzniku NN, výsledky z kontrol ŠZD, zásady dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Mimoriadne bolo zvolané 1 zasadnutie vybraných členov nozokomiálnej komisie, kde boli riešené protiepidemické opatrenia z dôvodu hospitalizácie pacienta s rezistentným kmeňom bakteriálneho pôvodcu infekčných ochorení (*Klebsiella pneumoniae* produkujúca karbapenemázu) v Ľubovnianskej nemocnici.

V rámci okresu bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 27 NN. V rámci ŠZD bolo celkom odobratých a laboratórne vyšetrených 574 sterov z prostredia, 434 sterov zo sterilného materiálu, otestovaných 95 sterilizačných prístrojov a 11 iných vzoriek (8 krát čistená voda a 3 krát bazénová voda).

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Na území okresu bola situácia monitorovaná a priebežne v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike boli plnené opatrenia v medzipandemickom období:

- týždenná informácia o výskyte ARO a CHPO (hlásenie do EPIS - 52 krát, správa na webovej stránke – 52 krát),
- pravidelné (mesačné) metodické usmernenia zasielané zdravotníckym zariadeniam, ÚSS a RVPS na území okresu s aktuálnou informáciou o výskyte akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení (výzva na dôslednú realizáciu epidemiologickej a virologickej surveillance chrípky - hlásenie akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení, výzva na očkovanie proti sezónnej chrípke zaslaná všetkým praktickým lekárom na území okresu a pod.) – 12 krát,
- v priebehu roka sme do SRV EPIS v rámci mimoriadnej epidemiologickej situácie zadali 7 hlásení (vírusové hepatitídy, ochorenia preventabilné očkovaním a epidémie).

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Úloha sa realizovala podľa pokynu ÚVZ SR. V rámci úlohy bol zabezpečený odber vzoriek odpadových vôd podľa harmonogramu odberov, ktorý vypracoval RÚVZ so sídlom v Košiciach a ich virologické vyšetrenie na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. V sledovanom období bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa, všetky vzorky boli negatívne.

Nadalej sa priebežne monitoruje výskyt akútnych chabých obrn (ACHO), v sledovanom období nebolo hlásené žiadne podozrenie na výskyt ACHO.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu AIDS v zariadeniach pre deti a mládež na území okresu. Edukáciou mládeže za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. Zvýšenú aktivitu a záujem zo strany školských zariadení evidujeme každoročne v mesiacoch október – december (v rámci Svetového dňa boja proti AIDS), kedy sú besedy s mládežou organizované pre 8. - 9. ročníky ZŠ a SŠ na území okresu. V priebehu roka 2015 boli realizované:

1. Hrou proti AIDS: na plnení tejto úlohy sa v stanovenom rozsahu nepodieľame.
2. Besedy, prednášky: 15 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 4 v ZŠ (97 účastníkov) a 11 v SŠ (312 účastníkov).

Činnosť linky pomoci AIDS:

Linka pomoci AIDS na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bola zriadená v roku 1995. V období roka 2015 bolo evidovaných 19 telefonátov. Otázky boli zamerané prevažne na podmienky vyšetrenia pred cestou do zahraničia a hygienický režim pri hospitalizácii pacienta so susp. HIV+.

Iné aktivity k svetovému dňu boja proti AIDS:

- vlastná edícia – 1 leták k Svetovému dňu AIDS,
- názorná propagácia k Svetovému dňu AIDS,
- distribúcia edície 110 subjektom (MŠ, ZŠ, SŠ, lekárne, APL, mestá, obce a iné subjekty na území okresu),
- umiestnenie letáku na webovej stránke RÚVZ (www.vzsl.sk).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

K 1. 12. 2011 bola na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni zriadená poradňa s poskytovaním poradenstva a konzultácií v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov i laickú verejnosť v týchto oblastiach:

- povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých,
- očkovanie pred cestou do zahraničia,
- odporúčané očkovania,
- očkovanie osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,
- očkovanie detí s kontraindikáciami,
- iná problematika spojená s očkovaním.

V roku 2015 bolo poskytnutých celkom 212 konzultácií (z toho 189 telefonicky a 23 osobne). Konzultácie boli poskytované odborníkom v oblasti zdravotníctva ako aj laickej verejnosti, najmä konzultácie s rodičmi, ktorí odmietli povinné očkovanie svojich detí.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

V priebehu roka 2015 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia v ZŠ Podsadek. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test

zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili v ZŠ Podsadek 10 klientov. Šiesti klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít. V dňoch 25. - 26.11.2015 sme sa zúčastnili školenia pracovníkov PCZVPZ v súvislosti s aktualizáciou metodických príručiek v Poráči.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR. V tejto súvislosti sme sa dňa 6.5.2015 zúčastnili na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch pracovného stretnutia členov pracovnej skupiny pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR.

V rámci edukačných aktivít sme pre žiakov ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni uskutočnili besedu na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.

Pre žiakov ZŠ Mníšek nad Popradom sme uskutočnili besedu na tému „Zdravý životný štýl“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

Pre žiakov ZŠ v Čirči sme uskutočnili prednášku na tému „Osobná hygiena, zdravý životný štýl“ a pre žiakov ZŠ v Kamienke prednášku pod názvom „Chrbtica“. Uvedené edukačné aktivity sme doplnili distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Dňa 27.10.2015 RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni ako člen pracovnej skupiny pre optimalizáciu pohybovej aktivity listom č. 2015/002394/OPZ/141 zaslali na ÚVZ SR detailnejší návrh aktivít týkajúcich sa prioritne dospeléj populácie v súvislosti s plnením prioritných úloh Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025.

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme v roku 2015 uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

Pri príležitosti **Svetového dňa proti rakovine - /4.2.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa a 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň proti rakovine, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pri tejto príležitosti bola zároveň uskutočnená beseda pod názvom „Fajčenie“ v Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni, súčasťou ktorej bolo aj premietnutie zdravotno-výchovného DVD, ako aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.

V súvislosti so **Svetovým dňom chorých - /11.2.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch čakárne Poradne zdravia. Zároveň sme uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ pre žiakov ZŠ Haligovce spojenú s premietnutím DVD, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a meraním hladiny CO v pľúcach

a v krvi pomocou CO monitora u 15 žiakov. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa zriedkavých ochorení - /28.2.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov na Slovensku, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Svetového dňa obličiek - /13.3.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň obličiek, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pri tejto príležitosti boli zároveň uskutočnené 2 prednášky pod názvom „Zdravý životný štýl“ v ZŠ Podolíne, súčasťou ktorých bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou a 1 telefonická konzultácia ohľadom dohodnutia aktivít.

V rámci **Týždňa mozgu - /16.-22.3.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Týždeň mozgu sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci edukačnej činnosti sme uskutočnili 2 prednášky pre žiakov ZŠ Jarabina a 1 prednášku pre žiakov ZŠ v Haligovciach s problematikou fungovania mozgu a potrebe jeho tréningu. Súčasťou edukačných aktivít bola aj distribúcia zv materiálov s uvedenou problematikou edukovaným žiakom. Súčasťou edukačných aktivít boli aj výskumno-prieskumné činnosti, kde sa 38 žiakov zúčastnilo vedomostného kvízu, 14 žiakov koncentračných cvičení, 35 žiakov kognitívnych úloh, 7 detí MŠ vo Forbesoch vyfarbovali podľa vlastnej fantázie prierez hlavy.

Pri príležitosti Týždňa mozgu sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre členov základnej organizácie JDS v Hromoši. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi.

Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili v Hromoši 10 klientov. Siedmi klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého

klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Pri príležitosti **Svetového dňa ústneho zdravia - /20.3.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň ústneho zdravia, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre deti MŠ vo Forbasoch sme uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu a premietnutím DVD pod názvom „Prečo zvieratka bolia zúbky“. Pre 3 pedagógov MŠ vo Forbasoch sme poskytli meranie tlaku krvi spojeného s odborným poradenstvom.

Pri príležitosti **Svetového dňa Downovho syndrómu - /21.3.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň Downovho syndrómu, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ. Pre žiakov ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Zdravý životný štýl“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pri príležitosti **Svetového dňa vody - /22.3.2015/** sme uskutočnili 2 prednášky pre žiakov ZŠ na ul. Levočská v Starej Ľubovni a 1 prednášku pre žiakov ZŠ v Haligovciach na tému „Voda“, spojenú s distribúciou zv materiálu k danej problematike a poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Pri príležitosti **Svetového dňa povedomia o autizme - /2.4.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom zdravia - /7.4.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň zdravia“, ktorú sme následne distribuovali MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektom), 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. O plánovaných a ponúkaných aktivitách v súvislosti so Svetovým dňom zdravia sme širokú verejnosť informovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Svetový deň zdravia bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia boli zároveň uskutočnené 2 prednášky pod názvom „Zdravý životný štýl“ v ZŠ Plavnica, súčasťou ktorých bola distribúcia zv materiálu s uvedenou problematikou a 1 telefonická konzultácia ohľadom dohodnutia aktivít.

Svetový deň zdravia bol propagovaný aj Dňom otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a individuálnym poradenstvom formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre pedagogických a nepedagogických pracovníkov v ZŠ v Mnišku nad Popradom. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného

tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme pri príležitosti Dňa otvorených dverí vyšetřili 5 klientov a v rámci výjazdovej poradne zdravia 8 klientov. Dvaja klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. V súvislosti so zabezpečením aktivít výjazdovej poradne zdravia sme zabezpečili 1 telefonickú a 1 osobnú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

V rámci stanovišťa zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme uskutočnili meranie tlaku krvi a meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov a poskytnutie odborného poradenstva. Tieto poskytované služby na Stanovišti zdravia využilo 17 klientov. Súčasťou realizovaných aktivít bola aj výskumno-prieskumná činnosť u laickej verejnosti pod názvom „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, ktorej sa zúčastnilo 25 žien a 25 mužov (celkom 50 dotazníkov) a distribúcia letáku „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ z ÚVZ SR využívaný pri poradenskej a edukačnej činnosti.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni poskytol zástupcom média „Naše noviny“ informácie o zrealizovaných aktivitách pri príležitosti Svetového dňa zdravia v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa a v mesiaci apríl 2015 bol následne v „Našich novinách“ uverejnený článok pod názvom „Krok k lepšiemu zdraviu“.

Pri príležitosti **Svetového dňa Parkinsonovej choroby - /11.4.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Európsky imunizačný týždeň (EIW) - /20.-25.4.2015/ V súvislosti s EIW zabezpečili pracovníci OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni distribúciu spracovanej vlastnej edície do 12 lekárni, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni (celkom 88 zariadení). EIW bol propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so **Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci - /28.4.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci“, ktorú sme distribuovali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci bol propagovaný aj formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu“, ktorú sme distribuovali 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti

a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, zariadeniu Ladies fitness v Starej Ľubovni. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom pohybu ku zdraviu sme uskutočnili individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre pedagogických a nepedagogických pracovníkov v ZŠ Čirč, počas ktorého bolo vyšetrených celkovo 12 klientov. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Desiat klientov bolo odporúčaných do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Fajčiarom (1 klient) bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia.

Dňa 4.6.2015 sme zorganizovali Športový deň RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, počas ktorého zamestnanci absolvovali túru peši alebo bicyklom na Ľubovniansky hrad. Aktivity sa zúčastnilo 16 zamestnancov a zároveň bolo zamestnancami Poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity poskytnuté skupinové poradenstvo v oblasti optimálnej pohybovej aktivity. Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme zabezpečili besedu zameranú na zdravý životný štýl a význam pohybovej aktivity, jej vplyv na telesné a duševné zdravie.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bez tabaku“, ktorý sme distribuovali do MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, do 12 lekární v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Svetového dňa životného prostredia - /5.6.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni.

Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň životného prostredia, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom darcov krvi - /14.6.2015/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň darcov krvi“, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento

svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Medzinárodného dňa proti zneužívanej drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - /26.6.2015/** sme spracovali leták pod názvom „Medzinárodný deň proti zneužívanej drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých a 15 APL pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so **Svetovým dňom hepatitídy - /28.7.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme následne distribuovali do 12 lekární, 21 ambulanciám praktických lekárov, 15 ambulanciám lekárov pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina Okresnému úradu a pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Svetový deň hepatitídy bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového týždňa na podporu dojčenia - /1.-7.8.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu s témou „Svetový týždeň na podporu dojčenia“, ktorú sme zaslali do lekární, ambulanciám praktických lekárov, ambulanciám lekárov pre deti a dorast, gynekologickým ambulanciám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Okresnému úradu, pobočke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni (celkom 58 subjektov). Svetový týždeň na podporu dojčenia bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme - /9.9.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárňam, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, 7 gynekologickým ambulanciám, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni a Ľubovnianskej nemocnici, n. o.. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci edukačných aktivít sme uskutočnili prednášky pod názvom „Fetálny alkoholový syndróm“ na Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni a na Strednej odbornej škole Jarmočnej v Starej Ľubovni, dve prednášky na Obchodnej akadémii v Starej Ľubovni. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli 4 telefonické konzultácie a uvedené edukačné aktivity sme doplnili distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

V súvislosti so **Svetovým dňom prevencie samovrážd - /10.9.2015/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň prevencie samovrážd“, ktorý sme zaslali 12 lekárňam, 21 ambulanciám praktických lekárov, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov v Jarabine. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Svetového dňa prvej pomoci - /12.9.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu so zameraním na problematiku prvej pomoci, ktorú sme následne distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, do lekární, ambulanciám praktických lekárov a

ambulanciám lekárov pre deti a dorast, zubným ambulanciám, obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni (celkom 144 subjektov). Svetový deň prvej pomoci bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Svetového dňa Alzheimerovej choroby - /21.9.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň Alzheimerovej choroby“, ktorý sme distribuovali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 31), 12 lekárniam, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 praktickým lekárom pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov v Jarabine. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa srdca - /29.9.2015/** zamestnanci OPZ, PCZ vypracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň srdca“, ktorá bola uverejnená na webovej stránke RÚVZ (www.vzsl.sk) a distribuovaná na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektov), 12 lekárniam, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so „**Svetovým dňom srdca**“ sme v rámci kampane MOST uskutočnili 25.9.2015 aktivity výjazdovou poradňou zdravia na pešej zóne pred Mestským úradom v Starej Ľubovni, kde sme klientom poskytli biochemické vyšetrenie cholesterolu z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi a meranie hladiny oxidu uhoľnatého v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor. Klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na kompletne vyšetrenie do základnej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Uvedené vyšetrenia na stanovišti zdravia bolo poskytnuté 50 klientom, meranie CO monitorom 8 klientom. Z realizácie uvedených aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.

O propagácii činnosti pracovníkov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni na stanovišti zdravia sme spracovali vlastnú edíciu „Oznam o Dni srdca“, ktorý sme uverejnili na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci edukačných aktivít sme tento svetový deň podporili aj prednáškou pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni a doplnili distribúciou zdravotno-výchovných materiálov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia edukačných aktivít.

V rámci **Októbra – Mesiaca úcty k starším - /október 2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Október – Mesiac úcty k starším“, ktorú sme distribuovali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 31), 12 lekárniam, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 21 praktickým lekárom pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov na Slovensku, 11 základným organizáciám Jednoty dôchodcov na Slovensku v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej

Ľubovni. Aktivity v rámci „Októbra – Mesiaca úcty k starším“ boli propagované nástenkou v priestoroch RÚVZ a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci „Októbra – Mesiaca úcty k starším“ sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre seniorov v Plavči a v Šambrone. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi, meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili pri dvoch výjazdoch v Plavči 29 klientov a v Šambrone 7 klientov. Šiestim klientom bola odmeraná hladina CO v pľúcach a v krvi CO monitorom s poskytnutím poradenstva v odvykaní od fajčenia. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. V rámci sprievodných aktivít sme realizovali aj edukačné aktivity, pre seniorov v Plavči sme poskytli 2 prednášky na tému „Osteoporóza“ a dve prednášky na tému „Očkovanie“. Edukačné aktivity boli doplnené o distribúciu edičných materiálov „Osteoporóza – tichý zlodej kostí“, „Odhaľte včas riziko mozgovej cievnej príhody“, „Prejdite na zelenú!“, „Deň zdravia seniorov“.

O uvedených aktivitách bol spracovaný a uverejnený článok v Plavečských novinách.

V rámci **Svetového dňa duševného zdravia – /10.10.2015/** sme vypracovali leták, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektov), 12 lekárňam, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, Okresnému úradu v Starej Ľubovni a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ.

V rámci výjazdovej poradne zdravia v Šambrone sme 4 klientom poskytli individuálne poradenstvo spojené s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pre žiakov ZŠ v Mníšku nad Popradom dve prednášky na tému „Duševné zdravie“ a pre žiakov Spojenej školy internátnej v Starej Ľubovni sme uskutočnili besedu na tému „Duševné zdravie“ spojenú s premietnutím videofilmu „Rodina a medziľudské vzťahy“. Edukačné aktivity boli doplnené distribúciou zdravotno-výchovných materiálov.

V rámci **Svetového dňa potravy – /16.10.2015/** sme vypracovali leták, ktorý sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektov), 12 lekárňam, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ. Pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni sme uskutočnili 2 prednášky pod názvom „Abeceda vitamínov“, ktoré sme doplnili distribúciou zdravotno-výchovných materiálov.

V súvislosti so **Svetovým dňom osteoporózy - /20.10.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň osteoporózy“, ktorú sme distribuovali 12 lekárňam, 21

ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ.

V súvislosti s **Európskym týždňom pre bezpečnosť a zdravie pri práci – /19.- 23.10.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali do 12 lekární, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, (celkom 110 subjektov). Vlastnú edíciu sme uverejnili aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bol prezentovaný aj formou názornej propagácie vo vstupných priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a edukačnou aktivitou na Spojenej škole internátnej v Starej Ľubovni. Prezentovanú problematiku „Alkohol“ sme doplnili o distribúciu zv materiálu s uvedenou problematikou.

Pri príležitosti **Svetového dňa diabetu - /14.11.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali do 12 lekární v meste Stará Ľubovňa, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni, Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina (celkom 127 subjektov).

Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky na RÚVZ. Pre študentov SOŠ-technickej v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku na tému „Diabetes mellitus“ a pre žiakov ZŠ v Ľubotíne sme odprednášali dve prednášky na tému „Zdravá výživa, Diabetes mellitus“. Edukačné aktivity sme doplnili o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu zameraného na uvedenú problematiku.

Pri príležitosti **Európskeho týždňa boja proti drogám - /16.-20.11.2015/** sme vypracovali leták pod názvom „Európsky týždeň boja proti drogám“, ktorý sme zaslali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, 21 ambulanciám praktických lekárov pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu v Starej Ľubovni a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Tento európsky týždeň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ. Pre študentov SOŠ-technickej v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Alkohol, fajčenie“, 20 študentom sme poskytli meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor a poradenstvo ohľadom prevencie drogovej závislosti. Pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni sme uskutočnili dve prednášky pod názvom „Fajčenie a alkohol“ a prednášku pod názvom „Alkohol“, ktoré sme doplnili o distribúciu zv materiálu ohľadom prevencie drogovej závislosti. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa bez fajčenia - /20.11.2015/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 31), 12 lekárniam, 21 praktickým lekárom pre dospelých, 15 ambulanciám pre deti a dorast, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Okresnému úradu v Starej Ľubovni a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Vlastnú edíciu sme uverejnili aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Medzinárodný deň bez fajčenia bol prezentovaný aj formou názornej propagácie v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V súvislosti s Medzinárodným dňom bez fajčenia sme pre žiakov ZŠ v Lomničke uskutočnili dve prednášky na tému „Alkohol, Fajčenie“, ktorú sme doplnili

o distribúciu zv materiálu zameraného na prevenciu alkoholizmu a fajčenia. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli telefonickú konzultáciu.

V rámci **Svetového dňa AIDS – /1.12.2015/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň AIDS – 1. december“, ktorú sme distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, do 12 lekární, 21 ambulanciám praktických lekárov, 43 mestám a obciam v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Okresnému úradu v Starej Ľubovni a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni. Svetový deň AIDS bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

PROJEKT COSI (CHILDHOOD OBESITY SURVEILLANCE INITIATIVE)

Na základe požiadavky MZ SR v rámci plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 sme realizovali projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Projekt bol realizovaný v jednej mestskej Základnej škole, Komenského 6, 064 01 Stará Ľubovňa a v jednej vidieckej Základnej škole, 065 11 Nová Ľubovňa 493. Do projektu boli zaradené deti vo veku od 7,00 do 7,99 rokov. U detí s doručeným podpísaným informovaným súhlasom rodičov alebo zákonného zástupcu sa realizovalo meranie výšky, váhy, obvodu pása a bokov. Počas merania sa údaje zaznamenávali do priloženého dotazníka. V Základnej škole, Komenského 6, 064 01 Stará Ľubovňa sme odmerali 40 detí, v Základnej škole, 065 11 Nová Ľubovňa 493 bolo odmeraných 26 detí. Zároveň bol s vedením vybraných škôl vyplnený školský dotazník. V súvislosti s realizáciou projektu bolo uskutočnených 6 osobných konzultácií so zástupcami vybraných základných škôl ohľadom vykonania prieskumu a 1 telefonická konzultácia so zástupcom MZ SR ohľadom metodického postupu k realizácii projektu. Po zaslaní databázy sa budú údaje získané z prieskumu vkladať do elektronickej formy a budú zaslané na MZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

V súvislosti s realizáciou kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ oddelenie Podpory zdravia, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni spracovalo výzvu, prostredníctvom ktorej sme informovali podniky, organizácie, inštitúcie, ako aj všetkých praktických lekárov, lekárne, Ľubovniansku nemocnicu, n. o., MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa o cieľoch a podmienkach zapojenia sa do kampane. Celkovo bolo oslovených 184 subjektov, ktorým boli zaslané účastnícke listy, plagáty a prihlášky.

Kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ bola prezentovaná aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s podrobnými informáciami pre verejnosť ale aj prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Všetci klienti, ktorí navštívili Poradňu zdravia pred a počas prebiehajúcej kampane, ako aj zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dostali bližšie informácie ohľadom zapojenia sa do kampane a zároveň im boli distribuované účastnícke listy.

Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme dňa 4.6.2015 zorganizovali besedu zameranú na zdravý životný štýl a význam pohybovej aktivity, jej vplyv na telesné a duševné zdravie. Do uvedenej kampane sa za okres Stará Ľubovňa zapojilo 12 klientov, pričom jeden zo zapojených sa v celkovom žrebovaní umiestnil na 6. mieste v žrebovaní o hodnotné ceny.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

V roku 2015 sa program nezačal realizovať a zo strany gestora bola k realizácii uvedeného projektu predložená požiadavka účasti na pracovnom stretnutí k prezentácii

projektu, ktoré sa uskutočnilo 2.2.2015 v Bratislave a 9.3.2015 na pracovnom stretnutí k národnému projektu „Zdravé komunity“, ktoré sa uskutočnilo na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni v súvislosti s realizáciou projektu Zdravé komunity zaslal 12.10.2015 návrhy a pripomienky k spolupráci na uvedenom projekte riaditeľovi neziskovej organizácie Zdravých komunít a dňa 21.10.2015 sa osobne zástupcovia RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni stretli na osobnom stretnutí so zástupcami neziskovej organizácie Zdravé komunity ako aj so zástupcami MZ SR – Sekcia národných projektov ohľadom prerokovania návrhov a pripomienok v súvislosti s realizáciou projektu Zdravé komunity, ako aj k samotnému dokumentu „Memorandum o spolupráci“. V súvislosti s požiadavkou o identifikovanie geograficky príslušného RÚVZ k jednotlivým lokalitám v rámci národného projektu Zdravé komunity sme zaslali na MZ SR požadované údaje a v kópii na RÚVZ so sídlom v Prešove.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V roku 2015 sme v rámci realizácie uskutočnili pre žiakov ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni prednášku pod názvom „Alkohol“, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytli telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít. Pre žiakov ZŠ v Mníšku nad Popradom sme uskutočnili besedu pod názvom „Drogová závislosť“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. Edukačné aktivity sme doplnili meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 14 žiakov a poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia. Pre žiakov ZŠ v Šarišskom Jastrabí sme uskutočnili dve prednášky pod názvom „Drogy a alkohol“ a pre žiakov Spojenej školy internátnej v Starej Ľubovni sme poskytli prednášku na vyššie uvedenú tému. Edukačné aktivity sme na uvedených školách doplnili o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít na ZŠ v Šarišskom Jastrabí sme poskytli telefonickú konzultáciu.

V súvislosti s plnením úlohy č. 12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom sme v mesiaci október a november 2015 zabezpečili praktickú realizáciu prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov v územnej pôsobnosti Stará Ľubovňa. Zber údajov bol realizovaný u 14 mužov vo veku 19 rokov, 15 žien vo veku 19 rokov, 15 žien vo veku 22 rokov a 12 žien vo veku 27 rokov. Celkovo bolo vyplnených 56 dotazníkov, z ktorých údaje boli vložené do databázy a v požadovanom termíne dňa 27.11.2015 zaslané na ÚVZ SR v Bratislave a na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STÁRNUTIA

V roku 2015 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V súvislosti s Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Týždňom mozgu, Svetovým dňom zdravia, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom Parkinsonovej choroby, Svetovým dňom životného prostredia, Svetovým dňom hepatitídy, Svetovým dňom prevencie samovrážd, Svetovým dňom Alzheimerovej choroby, Októbrovom - Mesiacom úcty k starším, Svetovým dňom duševného zdravia, Svetovým dňom potravy, Svetovým dňom osteoporózy a Svetovým dňom diabetu sme spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska v okrese Stará Ľubovňa, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov

Slovenska v Starej Ľubovni, Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina.

V marci 2015 sme v spolupráci s Ľubovnianskou knižnicou zorganizovali pre seniorov v okrese Stará Ľubovňa prednášku pod názvom „Zdravá výživa“. Edukačnú aktivitu sme doplnili o meranie tlaku krvi, ktoré využilo 7 klientov s poskytnutím odborného poradenstva a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre podporu zdravia seniorov pri ÚVZ SR v Bratislave. V tejto súvislosti sme sa dňa 15.4.2015 zúčastnili pracovného zasadnutia pre podporu zdravia seniorov v Trenčíne.

V júni 2015 sme v spolupráci so základnou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska uskutočnili akciu pod názvom IX. Športové hry členov JDS vo Vyšných Ružbachoch, kde sme účastníkom akcie poskytli meranie TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), meranie percenta telesného tuku s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Meranie TK sme poskytli 53 klientom, meranie antropometrie využilo 55 klientov. Zároveň bolo každému klientovi poskytnuté odborné poradenstvo a distribuovaný zdravotno-výchovný materiál.

V decembri 2015 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia pre seniorov v Šambrone. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi, meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi CO monitorom. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili 11 klientov. Jednému klientovi bola odmeraná hladina CO v pľúcach a v krvi CO monitorom s poskytnutím poradenstva v odvykaní od fajčenia a 9 klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V roku 2015 sme pre Materské centrum BABY CLUB MONALI v Starej Ľubovni v súvislosti s významnými dňami vyhlásenými SZO spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali materskému centru pre potreby edukácie svojich klientov. Takto sme iniciovali Svetový deň proti rakovine, Chrípku, Svetový deň chorých, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami, Svetový deň hepatitídy, Svetový týždeň na podporu dojčenia, Svetový deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme.

Pre študentov Strednej odbornej školy technickej v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Alkohol, tabak“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu, meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 13 študentov a poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia. Pre žiakov ZŠ v Šarišskom Jastrabí sme uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ spojenú s premietnutím DVD, meraním hladiny

CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 13 žiakov, poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Pre žiakov ZŠ v Čirči sme uskutočnili prednášku pod názvom „Osobná hygiena, zdravý životný štýl“ spojenú s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu, meraním hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora u 2 žiakov a poskytnutím odborného poradenstva v oblasti prevencie fajčenia. Pre žiakov ZŠ v Kamienke sme uskutočnili prednášku na tému „Duševné zdravie“ a žiakom sme poskytli zv materiál so zameraním na uvedenú problematiku.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V roku 2015 sme poskytli služby celkom 213 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v roku 2015 spolu 123 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo roku 2015 celkom 36 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využili v roku 2015 celkom 2 klienti. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme v roku 2015 poskytli skupinové poradenstvo novevidovanej skupine 3 klientov a opakované poradenstvo 13 klientkam.

V oblasti ochrany zdravia pri práci sme roku 2015 poskytli služby v rámci POPZP 29 klientom. V roku 2015 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 19 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia boli poskytnuté 3 konzultácie.

V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO a iných zv aktivitách sme v roku 2015 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 11 aktivít, pri ktorých bolo vyšetrených 109 klientov. Meranie TK v tomto roku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 7 aktivitách 241 klientom. Meranie antropometrie a stanovenie percenta telesného tuku sme vykonali pri 4 aktivitách 206 klientom. Meranie CO monitorom sme realizovali pri 21 aktivitách 208 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V roku 2015 sme takto odporúčali 81 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV, POPA.

Zároveň sme poskytli odborné poradenstvo, konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít a následného odovzdali výsledky klientom vyšetrených vo výjazdovej poradni zdravia.

Dňa 28.9.2015 sme sa zúčastnili na konferencii s medzinárodnou účasťou „Prioritné aktivity na prevenciu a kontrolu chronických neprenosných ochorení, ktorá sa konala v Košiciach.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie

V roku 2015 neboli predložené požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

2.) Domáce programy a projekty RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni

PROJEKT: ADAMKO, HRAVO - ZDRAVO

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolíneec.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. V roku 2015 sme v súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít poskytli 3 telefonické konzultácie.

PROJEKT: ZDRAVÉ MESTÁ

Odborní zamestnanci OPZ, PCZ v rámci realizácie projektu Zdravé mesto spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave aktivít.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v roku 2015 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Downovho syndrómu, Vyzvi srdce k pohybu, Svetový deň povedomia o autizme, Svetový deň Parkinsonovej choroby, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami, Svetový deň hepatitídy, Svetový týždeň na podporu dojčenia, Svetový deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, Svetový deň prvej pomoci, Svetový deň prevencie samovrážd, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Október – Mesiac úcty k starším, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších, Svetový deň potravy, Svetový deň osteoporózy, Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetový deň diabetu, Európsky týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň bez fajčenia, Svetový deň AIDS. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zv aktivít.

Kancelárii zdravého mesta Stará Ľubovňa sme zaslali aj zdravotno-výchovný leták pod názvom „Chrípka“. V súvislosti s prípravou a realizáciou stanovišťa zdravia v rámci kampane MOST sme zabezpečili telefonickú konzultáciu.

PROJEKT: UMÝVAJ SI RUKY, ZACHRÁNIŠ ŽIVOT

Na plnení tejto úlohy sa OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období roka 2015 podieľalo spracovaním vlastnej edície ohľadom kampane: „Save Lives: Clean Your Hands“ s následnou distribúciou informácie o tejto kampani 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 19 zubným ambulanciám, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Vlastnú edíciu sme zároveň prezentovali aj formou webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Tento ročník kampane bol propagovaný aj nástenkou na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

PROJEKT: ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Do projektu Školy podporujúce zdravie je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl /Podolíneec, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská SL, Vsetínska SL/, 8 ZŠ /ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, Jakubany, Kamienka, Malý Lipník, Podsadok/, 1 ŠZŠ Levočská Stará Ľubovňa a 3 SŠ /Obchodná akadémia, SOŠ Jarmočná Stará Ľubovňa, Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa/. Oproti roku 2014 nedošlo k zmene počtu ŠPZ.

K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujeme v oblasti duševného zdravia, zdravého životného štýlu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia

a abstinencie, manželstva, partnerstva a rodičovstva, stomatohygieny, zdravej výživy, významu mlieka, poruchy príjmu potravín a anorexie, chrčtice školáka, prevencie úrazov pre detí, žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických ukážok správneho čistenia zubov na stomatologickom modeli zuba.

Zapožičiavame a premietame videokazety, distribuujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, poskytujeme telefonické a osobné konzultácie, meranie tlaku krvi, antropometrie a CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora a podľa záujmu realizujeme aktivity výjazdovej poradne zdravia.

V roku 2015 sme v týchto školách uskutočnili 14 prednášok, 8 besied, poskytli 9 telefonických konzultácií, premietli 8 videofilmov, uskutočnili meranie CO monitorom u 63 žiakov pri 6 aktivitách a meranie antropometrie u 10 klientov.

Na začiatku školského roka týmto MŠ, ZŠ, ŠZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia, PCZ a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít. Pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO realizujeme zdravotno-výchovné pôsobenie a rôzne aktivity.

V týchto školách podporujúcich zdravie sme zvlášť iniciovali v roku 2015 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň povedomia o autizme, Svetový deň zdravia, Európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Svetový deň darcov krvi, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami, Svetový deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, Svetový deň prvej pomoci, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Október – Mesiac úcty k starším, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň diabetu, Európsky týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň proti fajčeniu, Svetový deň AIDS. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zv aktivít.

Školám podporujúcim zdravie v okrese Stará Ľubovňa sme zaslali aj zdravotno-výchovný leták pod názvom „Chrípka“ a iniciovali sme účasť v kampani „Vyzvi srdce k pohybu“.

PROJEKT : ROZHOVORY POD LAMPOU

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácii aktivít v súvislosti s uvedeným projektom. Poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu ohľadom plánovaných aktivít. Samotná realizácia oddelením Epidemiológie bola zameraná na uskutočnenie 8 besied na tému „Pohlavne prenosné ochorenia HIV/AIDS“ a 2 prednášky na tému „Efektivita očkovania pri ochoreniach preventabilným očkovaním“ v rámci EIW pre študentov SOŠ technickej a SOŠ na ul. Jarmočná v Starej Ľubovni.

PROJEKT: PREČO SOM NA SVETE RÁD/A

V súvislosti s realizáciou tohto projektu, ktorého autorom je ĽOS v Starej Ľubovni a RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni participuje ako spoluriešiteľ. Realizácia aktivít začiatkom roka 2015 bola zameraná na prípravu plánu aktivít formou konzultácie s ĽOS v Starej Ľubovni. Naplánovaná realizácia aktivít neprebehla, nakoľko počas roka 2015 sa projekt zrušil, ako aj sprievodné aktivity putovnej výstavy „Prečo som na svete rád/a“.

PROJEKT: OVOCIE A ZELENINA DO ŠKÔL

V súvislosti s realizáciou programu „Ovocie a zelenina do škôl“ sme v roku 2015 uskutočnili pre žiakov ZŠ ul. Za vodou v Starej Ľubovni besedu pod názvom „Zdravý životný štýl“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s prípravou aktivít sme poskytli 1 osobnú konzultáciu.

PROJEKT: ŽIVOTNÉ PODMIENKY A ZDRAVIE OBYVATEĽOV RÓMSKÝCH OSÁD V OKRESE STARÁ LUBOVŇA

V rámci realizácie projektu RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme počas roka 2015 zabezpečili besedu v Komunitnom centre v Podsadku pod názvom „Fajčenie“ spojenú s premietnutím zdravotno-výchovného videofilmu a distribúciou zv materiálu.

Dňa 26.3.2015 sme sa zúčastnili rokovania za okrúhlym stolom k téme „Možnosti sledovania objektívnych údajov charakterizujúcich stav zdravia rómskej populácie v SR“, ktoré sa konalo v Bratislave.

V dňoch 18.-20.5.2015 sme sa zúčastnili na Trnavskej univerzite v Trnave v rámci projektu MEM-TP „Tréningových aktivít pre zdravotníckych pracovníkov na zlepšenie prístupu a kvality zdravotníckych služieb pre migrantov a etnické menšiny, vrátane Rómov“.

V máji 2015 sme uskutočnili pre žiakov špeciálnych tried ZŠ v Šarišskom Jastrabí dve prednášky na tému „Drogy“, ktoré sme doplnili o distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s prípravou a realizáciou aktivít v rámci realizácie projektu sme poskytli 4 telefonické a 1 osobnú konzultáciu.

V období júl – august 2015 sa realizoval výkon preverenia hygienických podmienok v rómskych osadách okresu Stará Ľubovňa, ktorý bol predmetom činnosti orgánu verejného zdravotníctva na základe žiadosti ÚVZ SR zaslanej listom č. OPZ/70/18736/2015 zo dňa 02.07.2015 a emailu 06.07.2015. O výsledkoch z realizovaného výkonu zaslal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 28.8.2015 listom č. 2015/001560/OPZ/95 sumárnu hodnotiacu správu na ÚVZ SR v Bratislave.

Počas októbra 2015 sme v Komunitnom centre v Šarišskom Jastrabí uskutočnili besedu pod názvom „Predčasný a nechránený sex“, ktorý sme doplnili o premietnutie videofilmu „Sex a zdravie“ a distribúciu zv materiálu. V súvislosti s prípravou a realizáciou uvedených aktivít sme poskytli 3 telefonické konzultácie.

PROJEKT: SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V súvislosti s realizáciou tohto projektu sme v roku 2015 oslovili 36 klientov, u ktorých sme zabezpečili vyplnenie Klinicko – somatometrického dotazníka s jednodňovým jedálnym lístkom, dotazníka o životospráve (Monitoring spotreby vybraných prídavných látok), poskytli vyšetrenia klientom v Poradni zdravia a zabezpečili vyplnenie záznamového listu pre biochemické vyšetrenie a prostredníctvom zdravotno-výchovných intervencií sme vplývali na zlepšenie stravovacích návykov u týchto vybraných skupín populácie so zameraním sa na ľahkú prácu.

PROJEKT: ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V súvislosti s plnením uvedeného projektu sme v roku 2015 dohodli ďalšiu spoluprácu s MŠ sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni. Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými zástupcami.

Vo februári 2015 sme pre deti MŠ ul. Za vodou v Starej Ľubovni uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V MŠ Vyšné Ružbachy sme uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

V decembri 2015 sme pre deti MŠ ul. Komenského v Starej Ľubovni uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ spojenú s premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Regionálna úloha:

Sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely

Cieľ : Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely.

Popis výsledkov:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku sleduje v okrese Svidník 5 prameňov /Dubová, Vyšný Orlík - prameň pri lese, smer Kečkovce, odpočívadlo - smer Mestisko a 2 pramene v meste Svidník – Čierna hora a Záhradkárska oblasť/ a v okrese Stropkov 3 pramene v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce, ktoré obyvatelia vo väčšej miere využívajú na pitné účely.

Prameň Dubová je zaradený medzi minerálne pramene. Nachádza sa vpravo od štátnej cesty Dubová – Cigla. Vede k nemu poľná spevnená cesta v dĺžke cca 150m. Minerálna voda v obci Dubová je v okolí známa, je často využívaná občanmi, má chuť málo slanej kyselky. Prameň minerálnej vody v obci Gribov sa nachádza asi 1,5km na západ od obce Gribov /smerom na Olšavku/. Prameň je 30m od okraja lesa v rokli v betónovej skruži, hĺbky asi 40 cm s odtokom do potôčika. Voda je sírna /vajcovka/. Medzi minerálne pramene je zaradený aj prameň so sírnou vodou v katastrálnom území obci Staškovce. V obci Bukovce sa vodný prameň nachádza pri cestnej komunikácii. Okolie okolo sledovaných prameňov je vyčistené a udržiavané.

V roku 2015 bolo v okrese Svidník odobratých 6 vzoriek z prameňov v obciach - Dubová, Vyšný Orlík, odpočívadlo - smer Mestisko / 2x/, Čierna hora a Záhradkárska oblasť. V okrese Stropkov boli odobraté 3 vzorky a to z prameňov v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce.

Vo vode z prameňa Dubová, bola prekročená najvyššia medzná hodnota /t.j. hodnota, ktorej prekročením stráca pitná voda vyhovujúcu kvalitu v ukazovateli ktorého hodnota bola prekročená v ukazovateľoch - koliformné baktérie /2KTJ/100ml/, odpočívadlo - smer Mestisko bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateli koliformné baktérie /5KTJ/100ml/, prameň Vyšný Orlík bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateľoch koliformné baktérie /3/KTJ/100ml/, v ostatných sledovaných ukazovateľov boli splnené limity.

Vzorky vody odobraté z ostatných prameňov spĺňali požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých ukazovateľoch.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav

harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V dozorovaných okresoch evidujeme k 31.12.2015 v programe ASTR 139 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 6 organizáciach okresu Svidník a 5 organizáciach okresu Stropkov. Evidencia v programe sa pravidelne aktualizuje - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených výsledkov meraní sa vyhlasujú nové rizikové práce, kde sa zamestnanci zaraďujú do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórii.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo podľa § 13 ods.4 písm. l) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov 2 rozhodnutia v tej istej a.s. na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác v okrese Svidník, a to:

1/ Nemocnica arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s., MUDr. Pribulu 412/4, 089 01 Svidník

Rizikové práce u SZČO a SHR v okrese Svidník a Stropkov nie sú vyhlásené.

K 31.12.2015 nebolo prehodnotené žiadne rozhodnutie o určení rizikových prác a RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 2 rozhodnutia na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky, nakoľko činnosti vykonávané v prevádzkach si vyžadujú objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia.

K 31.12.2015 sme obdržali 3 žiadosti o sprístupnenie informácii o zozname spoločností vedených v centrálnom registri rizikových prác v dozorovaných okresoch v zmysle zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. O tieto služby nás požiadali: ING TATRY SYMPATIA Bardejov, p. Sidor J. Košice a STABILITA, d.d.s., a.s. Košice. Spoločnosti STABILITA, d.d.s., a.s. Košice bolo zaslané rozhodnutie o nevyhovení žiadosti o poskytnutie informácii, nakoľko spoločnosť požadovala údaje, ktoré RÚVZ so sídlom vo Svidníku nemá, nedisponuje údajmi až v takom rozsahu, ktoré boli predmetom žiadosti.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo aj vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku. Na všetkých pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, sa zamestnanci podrobujú lekárskeho preventívneho prehliadkam v intervale určeným zákonom, sú vykonané objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, kde sú súčasne vypracované a schválené prevádzkové poriadky a posudky o rizikách pre jednotlivé faktory (hluk, pevný aerosól zo zvarovania, pevný aerosól s prevážne dráždivým účinkom).

K 31.12.2015 neboli uložené žiadne sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Tabuľka č. 1a

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 31.12.2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
C	Priemyselná výroba	127	9	3	0	130	9
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	9	9	0	0	9	9
	Spolu	136	18	3	0	139	18

Tabuľka č. 1b

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 31.12.2015 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva	6	0	0	0	6	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	52	0	0	0	52	0
26	Výroba počítač., elektronických a optických výrobkov	25	9	3	0	28	9
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	44	0	0	0	44	0
86	Zdravotníctvo	9	9	0	0	9	9
	Spolu	136	18	3	0	139	18

Tabuľka č.1c

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 31.12.2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Rizikový faktor 1. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	6	6	0	0	6	6
Hluk	125	9	3	0	128	9
Chemické látky a zmesi	22	3	0	0	22	3

Tabuľka č. 1d

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 31.12.2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (2. stupeň):

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	2. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	Tuberkulóza	6	6	0	0	6	6
Hluk	Premenný	125	9	3	0	128	9

Tabuľka č. 1e

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 31.12.2015 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň):

Chemická látka 2. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
dermatotropný	2	0	0	0	2	0
dráždivé	3	3	0	0	3	3
chem.karcinogén/mutagén	3	3	0	0	3	3
látky poškodzujúce reprodukciu	3	3	0	0	3	3
pevné aerosóly	17	0	0	0	17	0

V roku 2015 je v riziku evidovaných v okrese Svidník a Stropkov 139 zamestnancov, z toho 18 žien, čo je rovnaký počet ako v roku 2014.

Najzávažnejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým je exponovaných 128 zamestnancov. Ďalšie škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú chemické látky a zmesi a biologické faktory.

Pri sledovaní exponovaných zamestnancov podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v priemyselnej výrobe (130 zamestnancov, z toho 9 žien), zároveň evidujeme aj najvyšší podiel rizikovej práce žien v danom ekonomickom odvetví ako aj v zdravotníctve (9 žien).

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 31.12.2015 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vykonali 38 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zamerali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č.300/2007 Z. z.. Kontroloval sa najmä predaj, používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí, predloženie posudku o riziku a prevádzkového poriadku na schválenie orgánom verejného zdravotníctva, preukázanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku schválilo 14 prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom.

V poľnohospodárskych objektoch - v rastlinnej výrobe sa sledovalo používanie prípravkov na ochranu rastlín, ich skladové priestory. Situácia je rovnaká ako po minulé roky, organizácie uprednostňujú nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, t.j. nevytvárajú si skladové zásoby, postreky sa vykonávajú dodávateľsky. Nakoľko väčšina poľnohospodárskych fariem v oblasti rastlinnej výroby má ekologické poľnohospodárstvo nepoužívajú sa žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku bolo k 31.12.2015 doručených 8 oznámení o vykonaní DDD činnosti, ktoré realizovali firma ASANARATES s.r.o. Košice (dezinsekcia, deratizácia, dezinfekcia v obchodnom centre v meste Svidník a Stropkov); DDD STAR, s.r.o., Zeleneč (deratizácia v obchodnom centre v meste Svidník a Stropkov), Ing. Štefanič Michalovce (deratizácia administratívnych priestorov v meste Stropkov).

K 31.12.2015 neboli zamestnancami odd. PPLaT riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

Mieru poznania zdravotných rizík zamestnancov z expozície chemickým faktorom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Celkove bolo rozdanych 48 dotazníkov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Aj k 31.12.2015 evidujeme v onkologickej ambulancii Nemocnice arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. prácu s cytostatikami, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie. Prácu vykonávajú 3 osoby, ktoré pacientom podávajú cytostatiká v ampulkách intravenózne alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek za rok 2015 bol 1882, čo je oproti roku 2014 nárast o 447 ampuliek. Zároveň boli podávané cytostatiká aj formou tabliet, a to v počte 12 676 ks, čo oproti roku 2014 predstavuje pokles o 1561 ks.

Nadalej evidujeme expozíciu chemickým karcinogénom v TESLA Stropkov, a.s. na prevádzke P1 B, kde sa používa čistý nikel v množstve 50 kg za rok a jeho zlúčeniny - sulfid nikelnatý v množstve 25 kg za rok, prácu vykonávajú 2 osoby.

Rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi máme vyhlásené iba v Nemocnici arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. v ambulancii klinickej onkológie - expozícia cytostatikami – látky poškodzujúce reprodukciu.

V roku 2015 sme štátny zdravotný dozor vykonali aj v drevospracujúcich prevádzkach, ako stolárske dielne, píly, v ktorých sú zamestnanci exponovaní tvrdým drevom a v objektoch, kde sa vykonávala manipulácia s azbestovými materiálmi.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bolo RÚVZ so sídlom vo Svidníku v roku 2015 vydaných 6 rozhodnutí pre subjekty:

- 1/ LAMA – Ladislav Magda, s.r.o., Hríbová 1883/4, 082 21 Veľký Šariš – Kanaš - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu - strešná krytina budovy na Ul. Dr. Goldbergera 249 vo Svidníku,
- 2/ Dušan Poperník, gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. Duklianskej 641/1, 3 vo Svidníku,
- 3/ Dušan Poperník, gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. Ľudovíta Štúra 438/8 vo Svidníku,
- 4/ Dušan Poperník, gen. Svobodu 682/5, 089 01 Svidník - odborná sanácia azbestu a

- zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. Matice slovenskej 902/4, 6, 8 v Stropkove,
- 5/ Regena ES s.r.o. Strážske, Mierová 142, 072 22 Strážske - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. Hlavnej 50 v Stropkove,
- 6/ Regena ES s.r.o. Strážske, Mierová 142, 072 22 Strážske - odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na Ul. Hrnčiarskej 789/51, 53 v Stropkove.

Uvedené firmy sú držiteľmi platného oprávnenia na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb vydaného ÚVZ SR. Boli predložené 4 oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest. Následne po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest boli v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonané 4 kontroly ukončené záznamom. Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- kontrolované pásma boli označené zákazovými a príkazovými značkami, piktogramami podľa NV SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia,
- bolo zabezpečené odsávanie priestoru,
- boli používané OOPP,
- bol dodržiavaný plán práce,
- vstup každého zamestnanca do kontrolovaného pásma bol písomne zaznamenaný do denníka,
- zamestnanci boli informovaní o posúdení rizika, boli oboznámení s plánom práce.

Osobám vykonávajúcim sanačné práce boli odovzdané kontrolné listy informovanosti zamestnancov v počte 8 kusov.

Aj v roku 2015 vedieme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity, vrátane azbestu.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednoranného zaťaženia

V roku 2015 boli hlásené 4 podozrenia na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“ z Fakultnej nemocnice s poliklinikou Prešov a Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice.

Prešetrované podozrenia na choroby z povolania v položke 29 v posledných 6 rokoch:

Rok	Organizácia	Profesia
2015	TESLA Stropkov a.s. Základná škola, Stropkov KOMAS s.r.o. Giraltovce ZUŠ Stropkov	elektromechanik kuchárka robotník pri sekacom stroji učiteľka hudby
2014	TESLA Stropkov a.s. ELEKTRAGHENDA s.r.o. Svidník SZČO	robotníčka robotníčka brusič skla
2013	Spolstroj Okružle	ručný jadrár

	KOVO SIPOX a.s., Stropkov	zvárač
2012	SZČO HALPO Svidník I.C.A. s.r.o. Svidník	fyzioterapeutka kováč krajčírka
2011	I.C.A. s.r.o. Svidník	krajčírka
2010	Nemocnica arm. gen. L. Svobodu Svidník,n.o.	masér

Počet prešetrených prípadov má v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi narastajúcu tendenciu. Pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia postupujeme podľa odborného usmernenia MZ SR – HH SR.

Pri šetrení v ZUŠ Stropkov prešetrovaná osoba odmietla zrealizovať vykonanie časovej snímky s početnosťou pohybov rúk, prstov a zápästia horných končatín. Odmietnutie odôvodnila zlepšením zdravotného stavu po zásahu odborných lekárov a aj napriek dlhoročnej profesnej praxi t.j. 39 rokov a na základe vlastného presvedčenia nežiada o priznanie choroby z povolania alebo iné poškodenie zdravia pri práci.

V organizáciách KOMAS s.r.o., Základná škola Stropkov a TESLA Stropkov, a.s. sme požiadali o predloženie hodnotenia fyzického zaťaženia horných končatín pracovnou zdravotnou službou. Hodnotenia nám neboli doposiaľ predložené, sú v štádiu riešenia.

Kópie z prešetrení sa zasielajú na Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V okresoch Svidník a Stropkov k 31.12.2015 nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.2.1 Zdravé pracoviská

Zdravotno-výchovnú činnosť v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci vykonávali zamestnanci oddelenia PPL aj v roku 2015, a to v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, prostredníctvom poradne ochrany a podpory zdravia pri práci a masovo-komunikačných prostriedkov.

Poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci, ktorej náplňou je vykonávanie odbornej konzultačnej a poradenskej činnosti v oblasti ochrany a podpory zdravia - vplyvov fyzikálnych, chemických faktorov pracovného prostredia, práce a pracovných podmienok na zdravie, zobrazovacie jednotky na pracoviskách v roku 2015 využilo 82 osôb z prevádzok okresu Svidník a Stropkov. Poskytovala sa aj poradenská činnosť pri vypracovaní

prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odstraňovaní azbestu, zabezpečovaní PZS u novovzniknutých prevádzkach.

Zároveň sa zapájame aj do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a realizácii vhodných preventívnych opatrení.

Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom vo Svidníku boli prezentované články týkajúce sa ochrany zdravia zamestnancov a nových legislatívnych úprav.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameranej na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) spustila dvojročnú (2014-2015) celoeurópsku kampaň "Zdravé pracoviská bez stresu".

Cieľom tejto kampane je poskytnúť zamestnancom a zamestnávateľom pomoc a usmernenia v oblasti riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík a tiež podporiť používanie praktických a jednoduchých nástrojov, ktoré snahy v tejto oblasti uľahčujú.

V rámci tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Svidníku:

- uskutočnil v 43.kalendárnom týždni t.j. 23.10.2015 deň otvorených dverí, kde zamestnanci sprístupnili zamestnávateľom príručku kampane a v nej odporúčané metódy na preventívne (fakultatívne) posudzovanie psychosociálnych rizík pri práci,
- informácia obyvateľov prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov o realizácii kampane - internetová stránka RÚVZ so sídlom vo Svidníku, regionálna tlač.

V roku 2015 zamestnanci oddelenia PPLaT a Inšpektorátu práce Prešov vykonali 1 spoločnú previerku, ktorá bola zameraná na kontrolu zamestnancov zaradených do 1. a 2. kategórie a dodržiavanie povinností zamestnávateľa. Previerka bola zrealizovaná dňa 14.10.2015 vo firme Gras SK s.r.o. Svidník na Ul. Sovietskych hrdinov 243/88 vo Svidníku. Záznam zo spoločnej previerky bol elektronickou poštou zaslaný na ÚVZ SR dňa 30.10.2015.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 – 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V roku 2015 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávali kontroly na chránených pracoviskách v okresoch Svidník a Stropkov. Pri výkone ŠZD sme používali záznamy podľa metodického postupu na výkon ŠZD, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení.

K 31.12.2015 RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 23 rozhodnutí k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky a posúdilo 27 návrhov formou stanoviska.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku evidujeme spolu 194 chránených pracovísk (okres Svidník a Stropkov), k 31.12.2015 bolo vykonaných spolu 127 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu evidujeme 212 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky, neboli uložené žiadne nápravné opatrenia.

Zamestnancom na týchto pracoviskách boli poskytnuté aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov, išlo predovšetkým o dotazníky – zobrazovacie jednotky, psychická záťaž, celkovo ich bolo rozdaných 21.

Počet vydaných rozhodnutí a stanovísk k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky:

rok 2009: 121 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2010: 108 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2011: 146 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2012: 55 rozhodnutí a 0 stanovísk

rok 2013: 55 rozhodnutí a 2 stanoviska

rok 2014: 28 rozhodnutí a 43 stanovísk

rok 2015: 23 rozhodnutí a 27 stanovísk

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2015	Vydané stanoviská 2009-2015
Svidník	536	70

Vyhodnotenie úlohy

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Svidník	23	27	127	127	212	21 x ZJ, PZ	nie	nie	

Ide o postihnutia predovšetkým pohybový aparát, srdcovo-cievne ochorenie, endokrinologické.

Ich pracovnou náplňou sú rôzne činnosti, ako:

- skladové hospodárstvo, predaj autosúčiastok,
- pomocné práce v kuchyni,
- práca v sklade, v predajniach,
- archivovanie dokladov a kníh,
- administratívne práce,
- pomocné stolárske práce,
- ubytovanie zákazníkov, pranie, žehlenie a sušenie bielizne,
- šitie odevov a opravy na zákazky,
- údržbárske práce a pod.

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.2 Monitoring príjmu jódu

V rámci plnenia úlohy v roku 2015 bolo celkovo odobratých 22 vzoriek kuchynskej soli na laboratórne analyzovanie množstva jodidu draselného a feroxyanidu draselného, z toho označené ako tuzemská produkcia v počte 0 a z dovozu v počte 22. Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ Prešov. Podľa laboratórných výsledkov všetky odobraté vzorky soli vo vyšetrených ukazovateľoch boli vyhovujúce. Úplná správa za rok 2015 s tabuľkovými sumármi bola zaslaná na ďalšie spracovanie gestorskému pracovisku RÚVZ so sídlom v Prešove.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplnilo.

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplnilo.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplnilo.

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Na plnení tejto úlohy v roku 2015 bolo naplánovaných v mesiaci október odobrať 2 vzorky keramických nožov. Odobrala sa iba jedna vzorka z dôvodu, že sa takýto výrobok v obchodnej sieti nenachádzal.

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplnilo.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Celkovo v roku 2015 bolo odkontrolovaných 40 kozmetických výrobkov v označovaní a odobratých 12 vzoriek na analýzu. Ani v jednom kontrolovanom kozmetickom výrobku nebolo zistené nesprávne označenie a odobraté vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Tri vzorky (zakázané látky – ťažké kovy, výrobky pre deti), ktorých naplánovaný odber bol v mesiaci jún 2015 neboli odobraté z dôvodu, že sa takéto výrobky v obchodnej sieti nenachádzali.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplnilo.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľ

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

V roku 2015 sa úloha neplnila

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Na základe usmernenia ÚVZ SR a náhodného výberu reprezentatívnej vzorky žiakov a študentov štatistikom zo Štatistického úradu SR bola úloha realizovaná v termíne od 25. marca – 1. apríla 2015. Pri realizácii prieskumu boli riaditelia škôl požiadaní o spoluprácu listom Ministerstva školstva SR – generálneho riaditeľa sekcie regionálneho školstva.

Prieskum je zameraný, okrem iného na oblasť závislostí t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Celkove sa prieskumu

zúčastnilo 293 respondentov. Prieskum sa realizoval na týchto školách: ZŠ Budovateľská Gíraltovce /60 respondentov/, Spojená škola Svidník /60 respondentov/, Stredná priemyselná škola Svidník /60 respondentov/, 8. ročné Gymnázium Stropkov 113 respondentov/. Účasť respondentov na projekte bola dobrovoľná a prísne anonymná. Vyplnené dotazníky vložili do obálky a zalepili ju. Anketári vyplnili priložený formulár „Hlásenie za triedu“ a spolu s vyplnenými dotazníkmi zaslali na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritéria na štatistické vyhodnotenie a z neho získané údaje boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, súbor obsahoval deti ako z mestských, tak vidieckych školských zariadení vekových skupín 7 – 10 ročných detí základných škôl.

Do plnenia projektu boli vybrané dve školské zariadenia: mestská Cirkevná základná škola svätého Petra a Pavla Stropkov 30 detí a vidiecka a Základná škola Kračúnovce - 30 detí, spolu 60 detí. Pri riešení projektu bol vypracovaný dotazník a vzhľadom na nízky vek detí, údaje sa získavali od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Zber údajov sa vykonal v mesiaci september 2015. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnili požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Zozbierané údaje dotazníkov sa vkladali do masky v programe excel a boli zaslané na spracovanie na ÚVZ SR v termíne do 31.10.2015.

Trvanie projektu

r. 2014 – 31.12.2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Rok 2015

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov
- záverečné spracovanie

Gestor úlohy spracuje záverečné vyhodnotenie údajov a zašle ich na riešiteľské pracoviská.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno – zdravotných indikátorov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, ďalšie RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január – marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov.

Projekt bol realizovaný v Základnej škole ul. Komenského vo Svidníku v dňoch od 2.2.2015 – 12.3.2015 vykonaním dotazníkového prieskumu a následným zadaním získaných údajov do mustry. Dotazníky boli určené žiakom 4. a 5. ročníkov, s celkovým počtom 75/vrátených 72/, ich rodičom a správcovi školy, ktorý nám poskytol informácie o budove školy.

Dotazníkový prieskum pozostával:

1. Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov /vyplnili žiaci v triede/.
2. Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov /vyplnili žiaci v triede/.

3. Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka /vyplnili rodičia/.
4. Dotazník o škole /vyplnil správca budovy resp. riaditeľ/.
5. Dotazník kontrola zariadení na osobnú hygienu.

Celkovo bolo v teréne vypracovaných 219 dotazníkov. Získané údaje boli zadané do mustry a zaslané na RÚVZ so sídlom v Prešove na ďalšie spracovanie za kraj.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Cieľ

Na základe plnenia uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 sme sa zapojili do projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), ktorý je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách.

Riešenie

V rámci Slovenska sa do projektu COSI zapojili základné školy, vybrané jednotlivými RÚVZ v počte 80 žiakov vo veku od 7 do 7,99 rokov. V našom regióne bolo do projektu zapojených 40 žiakov vidieckych škôl - ZŠ Ladomirová – 8 žiakov, ZŠ Krajná Poľana – 18 žiakov, ZŠ Vyšný Mirošov – 3 žiakov, ZŠ Nižný Mirošov – 6 žiakov, ZŠ Okrúhle – 5 žiakov a 40 žiakov mestských škôl – Spojená škola Svidník časť ZŠ – 20 žiakov, ZŠ 8. mája – 20 žiakov. Po získaní informovaného súhlasu rodičov /zákonného zástupcu dieťaťa/ sme vykonali meranie žiakov, a súčasne sme s nimi vyplňovali dotazníky. Súčasťou projektu bol aj školský dotazník, ktorý vyplňali riaditelia jednotlivých základných škôl. Meranie bolo realizované v čase od 15.11 do 15.12.2015.

Vyplnené údaje z „Dotazníka pre meranie detí“ budú vložené do e-formy, ktorú obdržíme v roku 2016 a po vložení údajov do e-formy, budú spätne zaslané na adresu Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Odbor verejného zdravia Limbová 2, 837 52 Bratislava.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Popis výsledkov:

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne metodicky usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovačom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR. Obdržali aktuálny očkovací kalendár vrátane.

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sme v okrese Stropkov zaznamenali 1 ochorenie na pertussis u 68 ročného muža, jedno ochorenie u 59 ročného muža na pneumokokovú septikémiu, 1 ochorenie na parotitídu u 38 ročného muža, 3 ochorenia na TBC, u 29, 56 a 62 ročných mužov a 1 ochorenie na chronickú VHB u 57 ročného muža. Hlásených bolo aj 19 ochorení na rotavírusovú enteritídu. V okrese Svidník sme zaznamenali 2 ochorenia na pertussis u 44 a 49 ročných žien, jedno ochorenie na pneumokokovú septikémiu u 75 ročného muža a tri ochorenia na TBC u 33 ročného muža a 56 a 86 ročných žien. Hlásených bolo 17 ochorení na

rotavírusovú enteritídu. Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity:

1. Média

- V regionálnej tlači v novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum boli uverejnené články o EIW /ďalej EIW/ - zdôraznení významu očkovania a o prednáškach o očkovaní na strednej zdravotníckej škole.
- Verejnosť bola informovaná o EIW prostredníctvom mestskej televízie vo Svidníku a Stropkove.

2. Školy

Materským a základným školám v počte 33 sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí, očkovací kalendár, ktoré boli umiestnené na nástenkách jednotlivých oddelení škôlok a škôl v okresoch Svidník a Stropkov.

3. Široká verejnosť

Na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW 2015. Na nástenkách RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

Poradenstvo v oblasti očkovania – informácie boli poskytované telefonicky alebo osobne, išlo o informácie o zmenách očkovacieho kalendára, možnostiach očkovania do zahraničia, odmietanie očkovania, očkovanie proti osýpkam, proti tetanu, VHA, varicelle a pneumokokom - spolu bolo poskytnutých 9 informácií.

4. Zdravotnícke zariadenia

Praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli informované o prebiehajúcom EIW a o dôležitosti očkovania.

Poradenstvo v oblasti očkovania Zdravotníckym pracovníkom v počte 8 bolo poskytnuté poradenstvo o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí, ktoré pricestovali zo zahraničia, o možnostiach očkovania proti pneumokokom, o preočkovaní dospelých proti tetanu a diftérii a preočkovaní proti pertussis

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu, kde sú aktualizované novinky v oblasti vakcinácie.

Kontrola očkovania bola vykonaná v septembri 2015 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov, záverečná správa bola poslaná na RÚVZ Prešov.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Popis výsledkov:

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

Ochorenia k 31.12.2015 bolo spracovaných 208 ohnisk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 824 ochorení. Do systému rýchleho varovania bolo vložených 11 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov a 16 epidemických výskytov do epidémií.

V priebehu roku 2015 bolo hlásené 1 ochorenie na SARI z interného oddelenia, kde bol potvrdený vírus chrípkový B. Bolo odobratých 9 TN a TH od sentinelových lekárov, vírus

chrípky bol potvrdený v 8 prípadoch. V piatich prípadoch bol potvrdený vírus chrípky typu A H3, v dvoch prípadoch vírus chrípky typu A/Texas/50/2012/H3N2-like a v jednom prípade vírus chrípky typu A/H1N1.

V regionálnych týždenníkoch a v televízii a rozhlase bolo uverejnených 21 článkov a informácií –chrípka, európsky imunizačný týždeň, aktuálny stav vo výskyte ARO, svrab, žltáčka typu A. Informácie boli uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Svidník.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Popis výsledkov:

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Do systému rýchleho varovania bolo vložených 11 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov. Hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení bolo spracované za 52 kalendárnych týždňov.

Manažment epidémií: Zaznamenali sme 2 epidemický výskyt na VHA a 2 na svrab.

Okres Svidník

V mesiacoch máj a jún sme zaznamenali epidemický výskyt na VHA u 8 osôb z obce Rovné, okres Svidník, z toho u 32 ročnej ženy a jej 3, 4, 7 a 9 ročných detí a 24 ročnej sestry z majoritnej populácie. V rámci výkonu protiepidemických opatrení bol LD nariadený deťom v školskom zariadení. Serologické vyšetrenia potvrdili anti HAV IgM pozitív u ďalších dvoch 4 a 5 ročných detí navštevujúcich MŠ. Deti boli z prostredia s nízkym hygienickým štandardom. Tri osoby ochoreli po očkovaní na 24. deň. U troch osôb ochorenie prebiehalo ako anikterická forma, boli izolovaní doma, päť osôb bolo izolovaných na infekčnom oddelení v Prešove.

Od augusta do októbra bol hlásený epidemický výskyt na VHA v obci Krajná Bystrá, kde spolu ochorelo 6 osôb s nízkym hygienickým štandardom u detí vo veku 1, 3, 6, 11, 15 rokov a u 19 ročného muža. Tri osoby ochoreli po očkovaní. U jedného dieťaťa ochorenie malo anikterický priebeh, dieťa nebolo izolované, ostatní boli izolovaní na infekčnom oddelení v Prešove.

V mesiaci september bol hlásený epidemický výskyt svrabu v DSS v Gíraltovciach, kde ochorelo 33 osôb, z toho u 28 klientov a u 5 zamestnancov zariadenia.

Okres Stropkov

V mesiaci september sme zaznamenali epidemický výskyt u obyvateľov v minoritnej skupine obyvateľstva v obci Bukovce. Spolu ochorelo 17 osôb.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 824 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 126 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u kamylobakteriálnej enteritídy 68. V ohniskách bolo prijatých 244 opatrení. Najviac opatrení bolo u kamylobakteriálnej enteritídy 126. Celkovo bolo chránených 1548 osôb, najviac u VHA – 1124.

V okrese Stropkov bolo 82 ohnisk. Nariadených bolo 256 protiepidemických opatrení. Najviac opatrení bolo u kamylobakteriálnej enteritídy – 38. Chránených bolo 256 osôb, najviac u kamylobakteriálnej enteritídy - 110.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetrenie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami.

Analýza NN sa vykonáva. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

Z Nemocnice Svidník, a.s. bolo hlásených 65 NN. Nemocnica v Stropkove hlásila 9 nozokomiálnych nákaz.

V prvom polroku 2015 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 16 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 160 previerok, pri ktorých bolo odobratých 446 sterov z prostredia, 2 dezinfekčné roztoky. Otestovaných bolo 38 sterilizátorov na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník a.s. na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 70 vzoriek sterilného materiálu, 6 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 5 HS – 2x ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii.

V rámci dňa rúk bola použitá UV lampa na jednotlivých oddeleniach v Nemocnici vo Svidníku. Zdravotnícki pracovníci si mohli pomocou UV lampy overiť, či správne vykonávajú dezinfekciu rúk. Boli poučení o dôležitosti alkoholovej dezinfekcie rúk a jej prednosti pred hygienickou dezinfekciou rúk. Na jednotlivé oddelenia Nemocnice bol poskytnutý materiál o dôležitosti dezinfekcie rúk ako základnom prostriedku ochrany pacientov pred vznikom nozokomiálnych nákaz. Boli odoberané stery z rúk u zdravotníckych pracovníkov v počte 30 kusov pred a po vykonanej dezinfekcii rúk

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Popis výsledkov:

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku je spracovaný štatút regionálnej protiepidemickej komisie, aktualizovaný havarijný plán na vykonanie mimoriadnych opatrení v okresoch Svidník a Stropkov v prípade zvýšeného výskytu prenosných ochorení, prípadne pri nebezpečenstve ich zavlečenia.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

Na základe vydaného usmernenia HH SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR sme sa zúčastnili školenia v Košiciach, kde sme boli informovaní o úlohách jednotlivých zložiek pri výskyte VNN.

Zabezpečený bol odber biologického materiálu na chrípku od sentinelových lekárov, aj z lôžkových zdravotníckych zariadení /SARI/. Spolu bolo odobratých 9 vzoriek materiálu. SARI bolo hlásené v 1 prípade.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2015 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd v priebehu roku 2015, vzorky boli negatívne, iba v jednom prípade boli izolované non-polio enterovírusy.

Podozrenie na ACHO bolo hlásené u 57 ročnej ženy z okresu Stropkov. V klinickom obraze tri dni trvajúce dvojité videnie, pokles ľavého ústneho kútika a slabosť končatín. Pacientka

pri prijme afebrilná, bez meningeálneho dráždenia, chodiaca. Postupne sa klinický obraz zhoršoval. Na tretí deň hospitalizácie došlo k progresii neurologickej syptomatológie, prítomná diplegia n. facialis a chabá kvadruparéza. V odobratom likvore prítomná elevovaná hladina bielkovín, elementy v norme. Odbery vzoriek stolice na izoláciu enterovírusov - nevykonané.

Očkovanie proti poliomyelitíde vzhľadom na vek pacienta nezistené. Cestovateľská anamnéza ako aj kontakt s osobou zo zahraničia negat.

V laboratórnom skríningu verifikovaná serologická pozitivita anti Borelia burgdorferi IgM, anti EBV IgM.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Popis výsledkov:

V roku 2015 sa do projektu „Hrou proti AIDS“ zapojilo oddelenie epidemiológie v spolupráci s oddelením podpory zdravia, hygieny detí a mládeže. Realizovaný bol na 1 strednej škole v meste Stropkov, kde sa projektu zúčastnilo 61 študentov a na základnej škole u žiakov deviateho ročníka v meste Svidník v počte 52 žiakov. Do projektu bolo zapojených spolu 113 študentov. Projekt bol prijatý s nadšením u študentov aj u pedagógov. Formou hry sa mohli študenti dozvedieť nové informácie.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku funguje linka pomoci AIDS pre laickú verejnosť na tel. čísle 054/7880031, ktorú využili 3 klienti. Otázky boli zamerané na prevenciu, diagnostiku a terapiu HIV/AIDS. Poradenstvo bolo poskytované telefonicky.

Na webovej stránke RÚVZ vo Svidníku bola uverejnená informácia o Svetovom dni boja proti AIDS a základné informácie o výskyte AIDS vo svete a na Slovensku. V regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum bol uverejnený článok o Svetovom dni boja proti AIDS a informácie o ochorení a preventívnych opatreniach. Informačný materiál bol umiestnený aj na nástenkách RÚVZ vo Svidníku. Bol pripravený leták o AIDS, ktorý dostávali žiaci pri realizácii projektu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Popis výsledkov:

Na RÚVZ bola v mesiaci október 2011 zriadená poradňa očkovania. Ambulancie praktických lekárov pre deti a dorast, ambulancie praktických lekárov pre dospelých a verejnosť boli informovaní o poradenstve očkovania na RÚVZ.

V roku 2015 poradňu využilo 78 klientov. Boli poskytované informácie telefonicky vo väčšine prípadoch zdravotníckym pracovníkom a ľuďom cestujúcim do zahraničia. Boli to informácie o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí HBsAg pozitívnych matiek, o povinnom a odporúčanom očkovaní, o hradení očkovacích látok, o očkovaní proti tetanu u poranení, očkovaní proti VHA a nedostatku očkovacích látok.

V regióne Svidník sme zatiaľ zaznamenali celkovo 12 odmietaní očkovania zo strany rodičov. V roku 2015 to bolo 7 odmietaní očkovania. Rodičia boli predvolaní do poradne očkovania. Dve deti boli zaočkované po dohovore s rodičmi, ostatní i napriek upozorneniam odmietajú očkovanie u svojho dieťaťa.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/ - plnenie úloh zabezpečovalo odd. HV

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Cieľom tejto úlohy v roku 2015 bolo overovanie zdravotnej neškodnosti balených prírodných minerálnych a pramenitých vôd vo Watercooleroch, určených pre požívanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach, kde sme mali určené odobrať jednu originál vzorku minerálnych vôd veľké balenie / 18,9 l/ a na kontrolu dodržiavania sanitačného poriadku zariadenia odobrať 5 sterov. Vzorka bola odobratá v zariadení laboratórna klinika, biochémia a hematológia v meste Svidník. Podľa laboratórných výsledkov odobratá vzorka a stery boli vyhovujúce.

7.5 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2015 naplánovaný odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 Národný program podpory zdravia

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

V oblasti podpory zdravia sme zrealizovali v okrese Svidník a Stropkov 117 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 32 bolo zameraných na zvyšovanie pohybovej aktivity, 32 na ozdravovanie výživy, 6 na podporu nefajčenia a abstinencie, 8 na znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne, 1 na výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS, 14 na duševné zdravie, 6 na stomatohygienu, 5 z poskytovania prvej pomoci, 9 aktivít bolo zameraných na bezpečnosť na cestách, a 4 aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa Zeme.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na výživu, pohybovú aktivitu, stomatohygienu, na správne držanie tela, na podporu nefajčenia, úrazovosť a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Haló, Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“, „Zúbky“, „Prečo zvieratká bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčik“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškolákov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na zdravú výživu a poruchy príjmu potravy, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, drogy, duševné zdravie, prvú pomoc, bezpečnosť na cestách a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov

„Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“, „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“.

Pre obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku sme zabezpečili vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, poskytli sme im aj meranie krvného tlaku, % telesného tuku, vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, prednášky a besedy zamerané na duševné zdravie a zdravý životný štýl.

Pri práci sme využívali edičný materiál, ktorý sme obdržali od ÚVZ SR a edičný materiál z vlastnej produkcie.

Informácie o pripravovaných aktivitách, ich výsledky, články so zdravotno-výchovným zameraním a informácie o činnosti Poradne zdravia sme publikovali v regionálnej tlači Dukla, Spektrum, Podduklianske novinky, na infokanáloch a web stránkach mesta Svidník a Stropkov, ako aj na web stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe plnenia tejto úlohy sme sa podieľali na dotazníkovom prieskume k Svetovému dňu zdravia na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Cieľom je zistiť zaužívané zvyky a obyčaje obyvateľstva pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnostiach.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ

Zámerom NPPO je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V I. polroku 2015 sa týchto kurzov zúčastnilo 19 žien. V rámci prevencie obezity a zvyšovania pohybovej aktivity sme zrealizovali 64 prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj % podkožného tuku prístrojom Omron.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a so starostami obcí Kružlová, Valkovce a Turany nad Ondavou zrealizovali pre občanov v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenie RF SCCH prístrojom Reflotron – celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Pre našich zamestnancov sme zorganizovali Športový deň.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Ide o celonárodnú medzinárodne koordinovanú kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie. Informačný materiál o kampani sme distribuovali na zdravotné strediská, do lekární, do škôl, do športového klubu. Taktiež sme účastnícke listy ponúkali klientom v Pohybovom centre pri RÚVZ Svidník, ako aj pri výjazdových akciách. Informácie sme uverejnili v regionálnych novinách, na infokanáloch mesta Svidník a Stropkov, a na webových stránkach mesta Svidník a Stropkov.

Osobne nám doručili 10 účastníckych listov, aj napriek tomu, že si ich vyzdvihlo oveľa viac záujemcov.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cieľ

Zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Tejto problematike sme sa venovali v rámci prednášok pre peer aktivistov základných a stredných škôl v Podduklianskom osvetovom stredisku vo Svidníku.

V súvislosti s plnením Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013-2020 sme sa zapojili do realizácie prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Pri príležitosti Týždňa mozgu sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a starostom obce Stročín zrealizovali pre obyvateľov vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v obciach Krajná Poľana, Dukovce a Šandal zorganizovali v spolupráci s preventistom OR PZ vo Svidníku pre občanov vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku, odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a besedu na tému „Seniori nestaňte sa obeťami podvodníkov a zlodejov“, „Bez násilia každý deň“.

Pre veriacich grécko-katolíckej farnosti vo Svidníku sme uskutočnili besedu spojenú s ukázkami prvej pomoci.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a so starostami obcí Kružľová, Vaľkovce a Turany nad Ondavou zrealizovali pre občanov v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetrenie RF SCCH prístrojom Reflotron – celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

V rámci Národného programu aktívneho starnutia sme sa zapojili do celoslovenského prieskumu „Dni zdravia pre seniorov na vidieku“.

V roku 2015 sme v rámci poradne zdravia vyšetřili 220 klientov starších ako 65 rokov.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Cieľ

Zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

V materských, základných a stredných školách realizujeme zdravotno-výchovné aktivity v priebehu celého školského roka. Ide o prednášky, besedy, premietanie videofilmov, DVD, organizovanie súťaží, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a pod.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na stomatohygienu, výživu, pohybovú aktivitu, na podporu nefajčenia a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Zúbky“, „Prečo zvieratka bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčík“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškolákov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na zdravú výživu, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, duševné zdravie, prvú pomoc, bezpečnosť na cestách a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“, „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“.

Podieľali sme sa aj na organizácii súťaže „Poskytovanie prvej pomoci“ pre žiakov základných a stredných škôl. Išlo o hliadky mladých zdravotníkov a družstvá prvej pomoci.

V tomto roku sme začali realizovať interaktívne besedy – „Čisté ruky“ s využívaním UV lampy.

9.7 CINDI program SR

Cieľ

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov. Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom, a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosťou zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy a poradni na odvykanie od fajčenia /POF/ sa oproti minulému roku nezmenili.

Všeobecné poradenstvo v základnej poradni sa poskytuje každý pracovný deň., POF podľa dohodnutého termínu s klientom, POPA každý pracovný deň.

V roku 2015 sme v poradni zdravia vyšetřili 706 klientov, z toho 467 v rámci 19 výjazdov. Išlo o 19 obyvateľov obce Stročín, 17 obyvateľov obce K. Bystrá, 14 obyvateľov obce Dukovce, 12 obyvateľov obce Šandal, 20 obyvateľov obce Kružlova, 17 obyvateľov obce Valkovce, 22 obyvateľov obce Turany n/Ondavou, 18 obyvateľov obce Vyšná Oľšava, 16 obyvateľov obce Rovné, 24 obyvateľov obce Cernina, 16 obyvateľov obce Nižná Jedľová, 10

obyvateľov obce Roztoky, 18 obyvateľov obce Krušinec, 25 návštevníkov výstavy v POS vo Svidníku v rámci Dňa Prešovského samosprávneho kraja, 46 klientov kampane MOST, 68 účastníkov Dukelského behu mieru a 105 zamestnancov ÚPSVaR v Stropkove – výjazd sa uskutočnil v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, zamestnancom sme merali iba celkový cholesterol, krvný tlak a edukovali v rámci zdravého životného štýlu.

Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov, na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku a internetovej stránke mesta Svidník a Stropkov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topolčanoch**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV)

Cieľom úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I – aktivity Zlepšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody vykonávame monitorovanie kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany. V prvom polroku 2015 bolo odobratých a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Nitre bolo vyšetrených spolu 62 vzoriek pitnej vody (37 vzoriek kontrolný monitoring, 25 vzoriek preverovací monitoring).

- V rámci snahy o redukciu ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP a Z venovali zvýšenú pozornosť tzv. dojčenským vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, v laboratóriu RÚVZ Nitra boli vyšetrené 4 vzorky tzv. dojčenskej vody. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dojčatá. V rámci aktivít k Svetovému dňu vody sme poskytovali občanom z okresu Topoľčany orientačné vyšetrenie prinesených vzoriek vody z domových studní pomocou testovacích indikátorových prúžkov (Nitro-test) v ukazovateľoch dusičnany a dusitany. Vyšetrených bolo 48 vzoriek vody, poskytnutých bolo 106 konzultácií. Z uvedeného počtu vzoriek bolo nevyhovujúcich 52 % vzoriek (dusičnany).

- Ďalej v rámci akcie Topoľčiansky deň zdravia v septembri 2015 sme zabezpečovali orientačné vyšetrenie vzoriek vody z domových studní Nitro-testom v ukazovateľoch dusičnany a dusitany. Vyšetrených bolo 29 vzoriek vody, poskytnutých bolo 62 konzultácií. V ukazovateli dusičnany bolo nevyhovujúcich 68,9 % vzoriek.

- v roku 2015 sme zabezpečovali sledovanie kvality vody na kúpanie na umelých kúpaliskách (Krytá plaváreň Topoľčany, Wellness Hotela Chateau Apony v Oponiciach – celoročná prevádzka; Letné kúpalisko Topoľčany – sezónna prevádzka) aj vo Vodnej nádrži Duchonka. Kvalitu vody na kúpanie sledujeme podľa Pokynov pre monitoring a štátny zdravotný dozor v kúpacej sezóne 2015 a v rozsahu podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Z umelých kúpalísk bolo odobratých spolu 69 vzoriek vody.

- V letnej sezóne roku 2015 bolo odobratých 9 vzoriek vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr) z VN Duchonka.

- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia sme kontrolovali dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2015 do 31.12.2015 zamestnanci odd. HŽP a Z vykonali 104 kontrol dodržiavania zákazu fajčenia (v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úradných budovách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnych služieb). V rámci RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch bolo vykonaných spolu 221 kontrol podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov, a to odd. HV (v zariadeniach spoločného

stravovania), odd. HDM (v školských a predškolských zariadeniach) a HŽP a Z . Ani v jednom prípade nebolo zistené porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone ŠZD uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt pracovných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Plnenie

V rámci tejto úlohy získavame aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, vedieme evidenciu rizikových prác za náš okres, prehodnocujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa platnej legislatívy. V roku 2015 bolo vydaných 17 rozhodnutí, 11 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác, 5 bolo na zrušenie rizikových prác, jedno konanie bolo zastavené.

V súčasnosti vedenie evidenciu rizikových prác v 57 organizáciách okresu Topoľčany. Celkový počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je 1686 z toho 446 žien. V III. kategórii rizika je exponovaných 1597 pracovníkov z toho 432 žien a v IV. kategórii 89 pracovníkov z toho 14 žien. Pri výkone ŠZD bolo použitých 24 dotazníkov informovanosti zamestnancov. Najviac zamestnancov je podľa prevažujúcej činnosti exponovaných v priemyselnej výrobe a to 1556 zamestnancov z toho 397 žien. Podľa druhu a kategórie rizikového faktora je v kategórii hluk premenný exponovaných 1275 zamestnancov z toho 338 žien.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Plnenie

V rámci úlohy znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov sledujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami, bolo schválených 7 prevádzkových poriadkov. Úrad dostal 7 oznámenia o začatí DDD činnosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Plnenie

V rámci úlohy znižovania rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu sme

uplatňovaním príslušnej legislatívy vyhľadávali pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov hlavne u spracovateľov tvrdého dreva. Bolo vydaných 6 rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou s karcinogénmi a mutagénmi (manipulácia s tvrdým drevom, karcinogénne látky v zdravotníctve).

Na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo vydaných 11 rozhodnutí. Išlo o odstránenie AZC z exteriérov ako strechy garáží a dielni poľnohospodárskeho družstva, balkónové výplne v bytových domoch, vnútorné rozvody a potrubia v bytových domoch. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli kontrolované tri spoločnosti, ktoré odstraňovali azbestové materiály.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Plnenie

V roku 2015 bolo uložené opatrenie vykonať hodnotenie fyzickej záťaže pre drevospracujúcu spoločnosť. V stanovenom termíne bolo predložené hodnotenie fyzickej záťaže na pracovisku s rizikovým faktorom fyzická záťaž – DNJZ.

V roku 2015 boli šetrené dve podozrenia na chorobu z povolania – syndróm karpálneho tunela ako DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Plnenie

Pracovníci oddelenia PPLaT spolupracujú pri zlepšovaní pracovných podmienok v spoločnostiach, ktoré majú záujem zlepšovať pracovné podmienky pre svojich zamestnancov napr. ZKW Slovakia spol. s.r.o. Krušovce, Tozan Profesional, s.r.o. Topoľčany, COOP JEDNOTA SD Topoľčany. Poradenstvo je poskytované hlavne drobným živnostníkom, SZČO. Veľmi dobrá spolupráca je s pracovnými zdravotnými službami.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Plnenie

V roku 2015 sa uskutočnila spoločná previerka s orgánmi IP zameraná na plnenie povinností zamestnávateľov, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie v spoločnosti OD Kaufland Topoľčany.

2.4 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Plnenie

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v chránených dielňach a pracoviskách sa pracovníci oddelenia zamerali na plnenie povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom. Tieto je potrebné zabezpečiť v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami. Pracovníci vykonali štátny zdravotný dozor na ôsmich pracoviskách (predajňa dverí, predajňa kancelárskej a výpočtovej techniky, miestna pobočka SČK, projekčná kancelária, počítačové služby, kancelária spracovania dát) kde neboli

zistené nedostatky. Zo ôsmich kontrolovaných pracovísk päť subjektov zrušilo deväť miest bez náhrady.

- V roku 2015 bolo vydaných 8 rozhodnutí na chránené pracoviská a 18 stanovísk
- v roku 2015 bolo kontrolovaných 8 chránených pracovísk
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v roku 2015 bolo 12
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou spolu 13
- vykonávaná činnosť: administratívna, robotník, predajca a pod.
- druh postihnutia: podporno-pohybový aparát, srdcovo-cievne ochorenia, onkologické ochorenia, psychické ochorenia
- použité kontrolné listy: 0
- zistené nedostatky: žiadne
- uložené opatrenia žiadne
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009: 48
- počet vydaných stanovísk od roku 2009: 134

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy pracovných podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanov.							
Topoľčany	8	18	8	12	13	0	žiadne	žiadne	-

- V roku 2015 bolo vydaných 8 rozhodnutí na chránené pracoviská a 18 stanovísk
- v roku 2015 bolo kontrolovaných 8 chránených pracovísk
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v roku 2015 bolo 12
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou spolu 13
- vykonávaná činnosť: administratívna, robotník, predajca a pod.
- druh postihnutia: **T** podporno-pohybový aparát, srdcovo-cievne ochorenia, onkologické ochorenia, **D** psychické ochorenia
- použité kontrolné listy: 0
- zistené nedostatky: žiadne
- uložené opatrenia žiadne
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009: 48
- počet vydaných stanovísk od roku 2009: 134

Vysvetlivky:

CHP - chránené pracoviská ZP - zdravotné postihnutie

Kontrolné listy: A - azbest, B - biologické faktory, C - chemické faktory, H - hluk, K - karcinogénne a mutagénne faktory,

N - neionizujúce žiarenie, P - psychická pracovná záťaž, R - bremená, V - vibrácie, Z - zobrazovacie jednotky

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť
- Druh (skupiny) postihnutia: Telesné, Duševné, Intelektové alebo Zmyslové postihnutia

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Uvedenú úlohu sme plnili podľa harmonogramu, ktorý, ako vyplynulo z plánu úradných kontrol na rok 2015, stanovil odober vzoriek kuchynskej soli na úrovni 2 vzoriek mesačne z vytypovaných odberových miest. Spolu bolo k 31.12.2015 odobratých a laboratórne vyšetrených 24 vzoriek kuchynskej soli. Ani v jednom prípade nebolo množstvo jodidu draselného prekročené. V jednom prípade bola zistená podlimitná hodnota jodidu draselného. Vzhľadom k tomu, že nešlo, tak ako v ostatných prípadoch, o tuzemskú soľ, nebolo možné uplatňovať limit, ktorý je deklarovaný v našej národnej legislatíve. V rámci úlohy sme sledovali v kuchynskej soli aj množstvo ferokyanidu draselného. Vo vyšetovaných vzorkách neboli prekročené najvyššie prípustné množstvá ani v jednom prípade.

Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na rok 2008-2015 a na úlohy PVV na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva.

Kompletná správa za rok 2015 s tabuľkovými sumármi bola spracovaná a zaslaná na ďalšie spracovanie za nitriansky kraj RÚVZ so sídlom v Nitre.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Na tejto úlohe sme neparticipovali, nakoľko sme neboli zaradení do zoznamu pracovísk na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOSTNOSTI PLASTOV

Na tejto úlohe sme neparticipovali, nakoľko sme neboli v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Na tejto úlohe sme spolupracovali, keď sme v druhom polroku 2015 zabezpečovali odber vzoriek keramických nožov pre monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych stimulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré zabezpečoval RÚVZ so sídlom v Poprade. Ako vyplynulo z výsledkov chemických analýz, vzorka spĺňala požiadavky čl. 3 nariadenia európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS.

3.5 MONITORING PROBIOTIK V POTRAVINÁCH NA OSOBNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VYŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na tejto úlohe sme nepracovali, ide o regionálnu úlohu.

3.6. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V rámci tejto úlohy sme sa zameriavali na dodržiavanie legislatívnych obmedzení látok, ktoré sa nemôžu používať do kozmetických výrobkov resp. sú v kozmetických výrobkoch regulované. Sledovali sme tiež povinné označenia kozmetických výrobkov vrátane kontroly tvrdení na kozmetických výrobkoch. V rámci kontroly tvrdení sme mohli skonštatovať, že kontrolu tvrdení, v prípade, že nemáme zodpovednú osobu v regióne resp. v SR a teda nemáme možnosť skontrolovať informačnú zložku, nemožno relevantne vyhodnotiť. V roku 2015 sme sa zapojili v rámci sledovania do piatich častí. V prvej časti sme sa zameriavali na dôkaz a stanovenie regulovaných látok v zubných pastách pre dospelých: fluóru, DEG a peroxidu vodíka. V rámci úlohy sme odobrali 3 vzorky zubných pást. Laboratórnu analýzu vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Ako vyplynulo z výsledkov analýz ani v jednej vzorke neboli zistené prekročené najvyššie prípustné množstvá sledovaných regulovaných látok. Ani pokiaľ išlo o označovanie, neboli zistené zásadné nedostatky. V prípade tvrdení, nebolo možné, s ohľadom na nemožnosť prístupu k informačnej zložke, toto tvrdenie vyhodnotiť. V druhej časti sme sledovali prítomnosť regulovaných látok v detských vlhčených utierkach. Išlo o dôkaz a stanovenie konzervačných látok. Zároveň bola uskutočnená aj mikrobiologická analýza a v dvoch vzorkách bol realizovaný aj záťažový test t.j. sledovanie mikrobiologickej stability po otvorení kozmetického výrobku vo vzťahu k deklarovanej dobe minimálnej trvanlivosti. Odobrali sme 3 vzorky detských vlhčených obrúskov. Laboratórnu analýzu realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Ako vyplynulo z výsledkov analýzy, všetky analyzované vzorky spĺňali kritéria bezpečnosti. V tretej časti prvej etapy sme sa zamerali na kontrolu prítomnosti zakázaných látok (hormónov a kortikosteroidov) v kozmetických výrobkoch, ktoré majú deklarovaný anti age účinok, protizápalový účinok a ktoré sú určené na bielenie pokožky a proti pigmentovým škvrám. Zo všetkých kategórií výrobkov sme odobrali 1 vzorku (spolu 3 vzorky). Laboratórnu analýzu 3 odobratých vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Ako vyplynulo z výsledkov chemických analýz, ani v jednej z vyšetovaných vzoriek neboli zistené zakázané látky. V ďalšej časti sme zabezpečovali odber 3 vzoriek farieb na vlasy, obočie a mihalnice na dôkaz a stanovenie regulovaných látok. Vzorky sme zaslali Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Výsledkami toho času ešte nedisponujeme. Posledné sledovanie bolo v mesiaci november, kedy sme odobrali tri vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých, v ktorých bola deklarovaná prítomnosť koenzýmu Q10. Analýzu realizuje akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave. Výsledkami laboratórnej analýzy toho času nedisponujeme.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Projekt pozostával z troch etáp a posledná etapa bola ukončená 31.05.2015. Na tejto úlohe sme v roku 2015 nepracovali.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVIN A ARÓM

Cieľom monitorovania spotreby prídavných látok v potravinách u dospeljej populácie je zistiť úroveň spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V rámci tohto monitoringu bola v prvom polroku 2015 realizovaná metodická príprava pre zber údajov o spotrebe troch vybraných prídavných látok (kyselina

sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli a glykosidy steviolu) a dvoch aróm (mentofuránu a kuamrínu), príprava dotazníkov a podkladov k jedálnym lístkom na spracovanie a inštruktáže pre ich saturovanie údajmi o spotrebe. Boli odobraté aj vzorky potravín na laboratórnu analýzu vybraných prídavných látok (kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli, glykozidy steviolu) a aróm (mentofurán a kumarín). Ani v jednej z vyšetrených vzoriek potravín neboli zistené prekročenia limitov vo vyšetrovaných ukazovateľov. Výsledky spracovaných jedálnych lístkov spolu s výsledkami laboratórnych analýz boli zosumarizované do tabuliek a zaslané na ďalšie spracovanie za Slovenskú republiku Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 prieskum : „ Zneužívanie návykových látok / alkohol, tabak, drogy / u detí a mládeže na Slovensku “.

V termíne od 23.03.2015 do 02.04.2015 realizovaný prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov ZŠ, študentov SŠ a ich učiteľov. Prieskum bol realizovaný dotazníkovou formou. Koordinátorom prieskumu bol OKPSaMD, MZ SR a doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc. Do prieskumu nášho okresu bola vybraná koordinátorom Súkromná škola úžitkového výtvarníctva, Gagarinova 2490/13, Topoľčany. Študenti vyplňali dotazník za účasti pracovníka RÚVZ, po vyplnení dotazníka vložili dotazník do obálky, ktorý vlastnoručne zalepili. Účasť na prieskume bola dobrovoľná a anonymná. Počas prieskumu anketár – pracovník RÚVZ vyplnil tlačivo „ Hlásenie za triedu “ . Zozbierané dotazníky žiakov a hlásenie za triedu anketár vložil do veľkej obálky označenej kódom školy. Do prieskumu boli zapojení i pedagógovia školy. Vyplnenie dotazníkov pre pedagógov bolo taktiež anonymné a dobrovoľné. Celkovo bolo spolu spracovaných 68 dotazníkov. Tieto dotazníky boli taktiež vložené do veľkej obálky a po zozbieraní dotazníky boli v stanovenom termíne dňa 09.04.2015 odovzdané v ÚVZ SR v Bratislave, odbor HDM .

4.3 projekt : „ Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku “.

V mesiacoch máj – jún 2015 sa pracovníčky oddelenia HDM podieľali na plnení II. etapy riešenia uvedeného projektu. Projekt bol realizovaný dotazníkovou formou u žiakov o vekovej kategórii 7 – 10 rokov. Do súboru bolo zaradených spolu 60 žiakov základných škôl, z toho 30 žiakov mestskej ZŠ ul. Tribečská 1653/22, Topoľčany a 30 žiakov vidieckej ZŠ s MŠ Jacovce, Školská 5 prevádzka ZŠ. Získané údaje z dotazníkov sa vkladali do zaslanej masky od gestora projektu a boli v stanovenom termíne do 31.10.2015 elektronickou formou zaslané na ÚVZ SR v Bratislave, odbor HDM.

Projekt : „ Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie v rôznych regiónoch Slovenska.“

V priebehu mesiacov júl, august a september pracovníčky oddelenia HDM vkladali údaje z dotazníkov do zaslaných mustier k projektu : „ Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie v rôznych regiónoch Slovenska “, ktorý bol realizovaný na Základnej škole Bojná. Do projektu bolo zapojených celkovo 75 žiakov – 4. , 5. a 6 ročníkov. Celkovo bolo vložených 9 dotazníkov, ktoré boli elektronickou poštou v stanovenom termíne v mesiaci októbri 2015 zaslané na RÚVZ so sídlom v Nitre.

Projekt COSI / Childhood Obesity Surveillance Initiative /

Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Projekt bol realizovaný na základe metodických pokynov MZ SR pracovníčkami oddelenia HDM v termíne od 15.11.2015 do 15.12.2015. Išlo o rutinné merania žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov / výška, hmotnosť, obvod pásu, obvod bokov /. Do projektu bolo potrebné vybrať jednu mestskú a jednu vidiecku ZŠ o počte 40 žiakov z každej školy. V okrese Topoľčany do projektu boli vybrané ZŠ Tribečská Topoľčany –mestská ZŠ a ZŠ Bojná – vidiecka ZŠ. Meraniu predchádzal informovaný súhlas rodičov, príp. zákonných zástupcov dotknutých škôl. Nakoľko v uvedených školách rodičia nesúhlasili so zapojením svojho dieťaťa do projektu, ktorý vyjadrili nesúhlasných podpisom v informovanom súhlase žiak bol vyradený z projektu. Nakoľko sa jednalo o veľký počet nesúhlasných stanovísk zo strany rodičov do súboru boli zaradené ďalšie školy – za mestskú školu ZŠ Hollého Topoľčany a za vidiecku ZŠ – ZŠ Ludanice. Pracovníci počas merania detí vyplnili dotazník pre meranie detí. Každý vyplnený dotazník má pre meranie detí má svoj kód školy a kód dieťaťa. Riaditelia dotknutých škôl zapojených do projektu vyplnili školský dotazník. Vyplnené údaje z dotazníka pre meranie detí sa po zaslaní mustry budú pracovníčkami oddelenia HDM vkladat' do elektronickej formy. Všetky materiály / súhlasy, nesúhlasy rodičov / budú zaslané gestorovi projektu.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR)

Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Vyhodnotenie: očkovanie prebiehalo podľa očkovacieho kalendára, ktorý bol vypracovaný v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa zabezpečuje priebežne písomnou formou z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu.

V roku 2015 sme mali hlásené tieto ochorenia preventabilné očkovaním: 2 parotitídy u riadne očkovaných detí , 6 chronických ochorení na VHB a 1 nosiča VHB – všetky ochorenia boli diagnostikované v rámci iných vyšetrení alebo prevencie a vyskytli sa u neočkovaných dospelých osôb.

Kontrola očkovania sa vykonávala námatkovo a priebežne pri návštevách ambulancií. Administratívna kontrola očkovania v okrese Topoľčany bola vykonaná na všetkých pediatrických ambulanciách (18) v okrese k 31.8.2015. Zaočkovanosť u kontrolovanej populácie v okrese Topoľčany neklesla pod 95%. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky

v evidencii, dokumentácii ani vo výkone očkovania. Mimoriadne očkovanie k 31.12.2015 v okrese vykonané nebolo.

K 31.12.2015 bolo nariadené formou rozhodnutia regionálnej hygieničky očkovanie proti VHA 13 osobám, ktoré boli v kontakte s akútnou hepatítidou typu A.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. **Cieľom je** znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života, skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení a edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Vyhodnotenie: Spolupracujeme s oddelením klinickej mikrobiológie v NsP Topoľčany a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC Bratislave, Banskej Bystrici, LF UK, HPL, ALPHA MEDICAL, [Laboratória Piešťany s r.o.](#)), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností. Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

K 31.12.2015 sme zaznamenali dve epidémie. Jednu epidémiu salmonelovej enteritídy v DD Senior Horné Obdokovce, v ktorej ochorelo spolu 7 osôb a 1 epidémiu spôsobenú Norwalk vírusom v domove dôchodcov Môj domov Topoľčany, v ktorej ochorelo 22 klientov z celkového počtu 62 klientov na jednom oddelení a 6 zamestnancov (3 opatrovatelky, 1 sestra, 1 soc. pracovník a 1 upratovačka) z celkového počtu 23.

Ostatné ochorenia sa vyskytovali väčšinou sporadicky alebo v malých rodinných výskytoch (19x po 2 prípady a 2x 3 prípady v jednej rodine).

V roku 2015 sme nezaznamenali úmrtie na infekčné ochorenie.

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonané epidemiologické šetrenie v 887 ohniskách. Opatrenia v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska. V priebehu sledovaného obdobia boli nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení podľa § 12 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c), d), e), f) a § 51 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z.z. formou rozhodnutia 14 osobám.

Počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom je posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

Vyhodnotenie: Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho

varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávali sme správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v Nitrianskom kraji, vedeniu NsP n.o. Topoľčany, primárovi OAIM, primárke pediatrického odd., infektológom a všetkým lekárom prvého kontaktu v okrese. Opakovane sme upozorňovali všetkých lekárov na výhody využívania epidemiologického informačného systému EPIS. V našom okrese cez portál EPIS hlási výsledky laboratórnych vyšetrení zatiaľ jedno (neštátne) laboratórium.

K 31.12.2015 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS 1556 ochorení a 26719 akútnych respiračných ochorení, z toho 2796 chrípke podobných ochorení. Spolu bolo hlásených 227 komplikácií, čo je 0,85% z celkovo hlásených ARO a CHPO.

Z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 88 salmonelových enteritíd, 1 vylúčovanie salmonel, 169 kamylobakteriálnych enteritíd, 1 šigelóza, 55 iných hnačkových ochorení, 66 rotavírusových hnačkových ochorení (z toho 3 NN), 88 hnačkových ochorení spôsobených norovírusom (z toho 1 NN), 34 adenovírusových hnačkových ochorení (z toho 1 NN), 8 lymfských borelióz, 550 ochorení na varicellu, 1 varicellovú meningitídu, 50 herpes zoster, 4 erysipelas, 8 mononukleóz, 1 šarlach, 8 septikémií (z toho 7 NN), 5 nešpecifikovaných vírusových meningitíd, 7 toxoplazmóz, 1 VHA, 1 potvrdená chrípka, 1 herpetickovírusová gingivostomatitída a faryngotonzilitída, 2 zosterové choroby oka, 40 sexuálne prenosných ochorení, 191 akútnych infekcií spôsobených MRSA (z toho 2 NN), 45 nosičstiev MRSA, 6 chronických VHB, 2 chronické VHC, 1 nosičstvo VHB, 2 legionelózy, 1 giardióza, 3 paratrachómy, 1 herpetická infekcia, 2 parotitídy, 1 svrab, 2 ohrozenia besnotou, 1 bezpríznakový stav infekcie HIV, 1 nešpecifikovaná choroba vyvolaná vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti a 122 nozokomiálnych infekcií.

Do programu EPIS sa vkladajú podľa potreby ďalšie údaje, ktoré vyžaduje systém TESSY

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Vyhodnotenie: v okrese Topoľčany je jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie – NsP n.o. Topoľčany, s počtom lôžok 325, z ktorého v roku 2015 bolo hlásených 122 nozokomiálnych ochorení. Ide o aktívny a pasívny zber údajov (z hlásenia z jednotlivých oddelení a z oddelenia klinickej mikrobiológie a pri výkone ŠZD). Biologický materiál od všetkých pacientov hospitalizovaných v NsP n.o. Topoľčany vyšetruje oddelenie klinickej mikrobiológie tunajšej nemocnice. Najviac infekcií hlásilo OAIM+CJIS, toto oddelenie hlásilo i infekcie, ktoré vznikali na iných oddeleniach. Z celkového počtu hlásených nozokomiálnych nákaz bolo najviac respiračných zapríčinených vnútornými protetickými pomôckami. Ako najčastejšie etiologické agens, ktoré sa uplatnilo pri vzniku nozokomiálnych infekcií boli baktérie rodu *Staphylococcus* a *Pseudomonas*.

V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 202 neštátnych zdravotníckych zariadení. Nemocnica v Topoľčanoch nie je zapojená do programu EÚ HELICS.

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu hygienicko-epidemiologického režimu a vykonal sa na týchto oddeleniach: OAIM, chirurgické, novorodenecké, ortopedické, traumatologické, jednodňová chirurgia, gynekologických operačných sálach, interné, neurologické, pediatrické, doliečovacie, gynekologicko-pôrodnické a COS. Vykonaných bolo 65 previerok. Odobratých bolo 232 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu, dezinfekčných roztokov.

K 31.12.2015 boli vykonané kontroly funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov na 48 pracoviskách, skontrolovaných bolo 107 prístrojov, čo bolo 191 vzoriek.

Všetky vzorky boli vyšetované v akreditovanom laboratórnom pracovisku RÚVZ Nitra.

Súčasne boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami a zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh.

Vyhodnotenie: k 31.12.2015 sme do SRV SR hlásili 4 mimoriadne epidemiologické udalosti – 1 epidémiu salmonelových enteritíd v DD Senior v Horných Obdokovciach, v mesiaci jún sme hlásili jedno akútne ochorenie na VHA, v októbri 1 epidémiu spôsobenú Norwalk vírusom v domove dôchodcov Môj domov Topoľčany a v mesiaci november 2 sporadické ochorenia na parotitídu u kompletne očkovaných osôb.

V tomto roku sme zatiaľ nezaznamenali žiadne ochorenie na SARI.

Informácie o mimoriadnych udalostiach zasielame v pravidelných týždenných hláseniach na RÚVZ so sídlom v Nitre.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli v roku 2015 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 24.02.2015, 08.04.2015, 20.05.2015, 08.07.2015, 09.09.2015, 04.11.2015 a 09.12.2015. Vzorky odpadových vôd boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava – 4 vzorky s negatívnym výsledkom, 1 vzorka pozit. – COXSACKIEVIRUS B4, 1 vzorka ECHOVIRUS 7 a 1 výsledok ešte nemáme.

V tomto roku sme nemali hlásené žiadne ochorenie ani podozrenie z ochorenia na akútnu chabú parézu.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Vyhodnotenie: v našom okrese sme k 31.12.2015 sme vykazovali 1 bezpríznakový stav infekcie HIV – Z21 u 39 ročnej ženy zistené v rámci preventívnych vyšetrení pri gravidite a 1x nešpecifikovaná choroba vyvolaná vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti – B24 u 34 ročného muža zistené počas výkonu trestu v nápravnom zariadení. Obe ochorenia sú epidemiologicky neobjasnené. Okrem prípadov, ktoré boli hlásené v tomto roku evidujeme v okrese 3 prípady bezpríznakových stavov infekcie HIV – Z21, hlásené ešte v roku 2009, 2010 a 2014.

V roku 2015 bolo spolu vyšetrených 3303 osôb s negatívnym výsledkom v laboratóriu NsP n.o. Topoľčany (darcovia krvi, gravidné ženy, pacienti s pohlavnými chorobami, kožní pacienti, užívatelia drog a iné) a v laboratóriách HPL Bratislava; certifikát v tomto období nebol vydaný.

V roku 2015 boli prednesené 4 prednášky s problematikou AIDS a pohlavných chorôb 2x na základných školách (58 osobám) a 2x na stredných školách v Topoľčanoch (zúčastnilo sa 64 študentov). Okrem toho sme sa aktívne podieľali na sviečkovom pochode pri príležitosti Svetového dňa AIDS a pripravili sme k tematike AIDS 3 vývesné panely.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Vyhodnotenie: na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch je zriadená pri oddelení epidemiológie „Poradňa očkovania“, v ktorej poskytujú informácie pracovníci oddelenia. Činnosť poradne je zameraná najčastejšie na telefonické dotazy a osobné konzultácie. Najčastejšie dotazy sa týkali odmietnutia očkovania, výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, dotazy na iné druhy nepovinného očkovania, nežiadúcich účinkov a kontraindikácií.

V roku 2015 sme mali hlásené tieto ochorenia preventabilné očkovaním: 2 parotitídy u riadne očkovaných detí, 6 chronických ochorení na VHB a 1 nosiča VHB – všetky ochorenia boli diagnostikované v rámci iných vyšetrení alebo prevencie a vyskytli sa u neočkovaných dospelých osôb, 1 varicellovú meningitídu a 550 ovčích kiahní – všetko u neočkovaných osôb.

V okrese Topoľčany boli v rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa od 20.04.2015 do 25.04.2015 realizované tieto aktivity:

1. na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený materiál k EIW 2015, ktorého heslom v tomto roku bolo „Vyplňme medzeru v imunizácii / Close the immunization gap“.
2. na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany a v budove RÚVZ boli propagačné materiály a článok s názvom Európsky imunizačný týždeň – EIW 2015.
3. distribuovali sme písomný materiál s tematikou EIT do všetkých ambulancií lekárov prvého kontaktu a polikliniky v okrese Topoľčany,
4. formou dialógov sme apelovali na náhodných návštevníkov v ambulanciách,
5. telefonické poradenstvo laickej verejnosti a zdravotníckym pracovníkom.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaní, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Vyhodnotenie: Najväčší vplyv na odmietavý postoj, najmä mladých ľudí a rodičov malých detí má narastajúci trend antivakcinačných aktivít. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. K 31.12.2015 sme zaevidovali 15 odmietnutí základného očkovania.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

16. – 22. marec – TÝŽDEŇ UVEDOMENIA SI MOZGU

4 prednášky pre 112 poslucháčov (2 prednášky pre študentov Gymnázia, 1 prednáška pre obyvateľov mesta a 1 prednáška pre seniorov).

20. marec – SVETOVÝ DEŇ ÚSTNEHO ZDRAVIA

3 prednášky v MŠ J. Kráľa Topolčany pre 64 detí.

7. apríl - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete sme uverejnili článok pod názvom 7. apríl – Svetový deň zdravia „Bezpečnosť potravín“. Na RÚVZ panel. 50 dotazníkov „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“.

10. máj – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete uverejnili článok pod názvom „10. máj – Svetový deň pohybom ku zdraviu“, v ktorom poukazujeme na význam pohybu ako významného faktora prevencie srdcovocievnych ochorení a vyzvali širokú verejnosť k pohybu. Deň otvorených dverí – 32 obyvateľov mesta – TK, BMI, % tuku, antropometria, edukácia a 14 meraní smokerlyzerom.

Prípisom RH sme vyzvali základné a stredné školy v okrese Topolčany, aby ku Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ otvorili svoje športoviská pre širokú verejnosť

31. máj – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU

V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, na internete a v regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK sme informovali verejnosť o tomto významnom dni.

2 prednášky pre 41 ôsmakov a deviatakov ZŠ Nitrianska Blatnica na tému „Fajčenie“.

3 prednášky pre 61 žiakov ZŠ sv. Ladislava v Topolčanoch na tému „Alkohol, fajčenie“.

Poradňu pre odvykanie od fajčenia za rok 2015 navštívilo 10 klientov, v štyroch prípadoch boli informácie o možnostiach odvykania sprostredkované telefonicky.

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami

2 prednášky pre 47 žiakov na tému „Drogy“ ZŠ sv. Ladislava v Topolčanoch.

V mestskej výveske a na paneloch RÚVZ informácie k téme zneužívania drog.

9. september – Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme

O pripravovaných aktivitách sme informovali širokú verejnosť článkom v regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK.

3 prednášky pod názvom "Alkohol a ženy" a "Fetálny alkoholový syndróm" pre 129 študentov na SOŠ obchodu a služieb, na Vansovej ulici v Topoľčanoch.

1 prednáška v Tribečskej knižnici v Topoľčanoch pre širokú verejnosť. Prednášky sa zúčastnilo 25 osôb.

2 prednášky pre 115 študentov a pedagógov školy na Obchodnej akadémii v Topoľčanoch.

Celkom na túto tému odznelo 6 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 269 edukovaných.

12. september – EURÓPSKY DEŇ ÚSTNEHO ZDRAVIA – vid' 9.7.2

21. september – SVETOVÝ DEŇ ALZHEIMEROVEJ CHOROBY – vid' 9.6

29. september – SVETOVÝ DEŇ SRDCA

Kampaň MOST 2015 sme realizovali v priestoroch mestskej galérie v Topoľčanoch. Kampane sa zúčastnilo 50 obyvateľov mesta, ktorým sme vyšetrili cholesterol, krvný tlak, BMI a antropometriu.

1. október – MEDZINÁRODNÝ DEŇ STARŠÍCH - vid' 9.6

10. október – SVETOVÝ DEŇ DUŠEVNÉHO ZDRAVIA

MY Dnešok a internet – uverejnený článok .

16. október – SVETOVÝ DEŇ POTRAVY

Zdravá výživa dospelých mládeže.....Gymnázium TO.....4 prednášky.....117 študentov

14. november – SVETOVÝ DEŇ DIABETU

Diabetes mellitus.....Gymnázium Topoľčany.....4 prednášky123 študentov

MY Dnešok a internet – uverejnený článok 14. november Svetový deň diabetu.

Na webovej stránke RÚVZ sme uverejnili leták „Diabetes mellitus a pohybová aktivita“.

17. november – MEDZINÁRODNÝ DEŇ NEFAJČENIA

Panel v priestoroch RÚVZ.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ BOJA PROTI DROGÁM (16. – 20.11.2015)

MY Dnešok a internet – uverejnený článok „Európsky týždeň boja proti drogám“.

Alkohol – legálna droga.....Gymnázium TO7 prednášok.....278 študentov

Alkohol – legálna droga.....ZŠ Hollého TO.....4 prednášky.....104 žiakov

1. december – SVETOVÝ DEŇ AIDS

Prevenia AIDSZŠ sv. Ladislava TO.....3 prednášky.....59 žiakov

Pohlavné nákazy.....Obchodná akadémia TO.....2 prednášky.....53 študentov

Prevenia AIDSZŠ Hollého TO.....4 prednášky.....100 žiakov

Panel k danej téme v priestoroch RÚVZ.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia

Realizácia prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti osôb vo veku od 15 do 29 rokov. Prieskumu sa zúčastnilo 78 respondentov
Dotazníkový prieskum ku Svetovému dňu zdravia na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“. Prieskum sme realizovali v skupine 50 respondentov (25 mužov a 25 žien).

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

13.5.2015 5. zasadnutie pracovnej skupiny pohybovej aktivity, prevencie nadváhy a obezity konaného na RÚVZ v Topoľčanoch.

Poradňu pre znižovanie nadváhy a obezity v roku 2015 pravidelne navštevovalo 6 klientov. Pri každom ďalšom stretnutí sme klientom robili antropometrické merania, percentuálne stanovenie ich telesného tuku, váhu, analyzovali ich jedálny listok a pohybovú aktivitu. Takto sa s klientmi stretávame 1-krát za dva týždne.

Deň otvorených dverí: aktivity sa zúčastnilo 32 obyvateľov, ktorým sme zmerali antropometriu, TK, BMI a % telesného tuku a poskytli sme im poradenstvo k významu pohybovej aktivity. 14-tim zo zúčastnených sme zmerali CO vo výdychovom vzduchu prístrojom smokerlyzer.

Prednášková činnosť:

Zdravá výživa a pitný režimZŠ Kovarce.....6 prednášky.....128 žiakov
Zdravá výživa športovcov.....ZŠ Hollého TO.....6 prednášok.....157 žiakov
Zdravá výživa.....ZŠ Nitr. Blatnica8 prednášok.....160 žiakov
Zdravá výživa dospelujúcej mládeže...Gymnázium TO...4 prednášky.....117 študentov

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

6. ročník celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ zameranej na zvýšenie fyzickej aktivity dospelaj populácie, najmä osôb so sedavým zamestnaním, ale aj mladej generácie. Kampaň bola pod gesciou RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a prebiehala v čase od 23.3.2015 do 14.6.2015. Za topoľčiansky okres sa do súťaže zapojilo 41 dospelých. Jedenástim účastníkom súťaže sme v Poradni zdravia smokerlyzerom stanovili % CO vo výdychovom vzduchu. O kampani a podmienkach prihlásenia sa do súťaže sme informovali obyvateľov mesta na internetovej stránke nášho úradu, na výveske v meste a prostredníctvom týždenníka „MY – DNEŠOK“.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Prierezová štúdia o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti - v súvislosti s plnením úlohy č. 12 z NAPPa na roky 2013 – 2020 sme sa zapojili do jej realizácie. Za okres Topoľčany sme zaslali 78 dotazníkov, spracovaných u osôb vo veku od 15 do 29 rokov.

Prednášková činnosť:

Drogy.....ZŠ Nitrianska Blatnica.....3 prednášky.....71 žiakov
Alkohol, drogy.....ZŠ sv. Ladislava TO.....4 prednášky.....89 žiakov
Fajčenie, alkohol.....ZŠ sv. Ladislava TO.....3 prednášky.....61 žiakov
Alkohol a ženy, FAS.....OA v TO.....2 prednášky.....49 študentov
Alkohol a ženy, FAS.....Gymnázium TO.....6 prednášok.....186 študentov

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Prednášková činnosť:

Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie.....mestská knižnica.....25 obyvateľov
Výživa mozgu ako faktor prevencie stareckej demencie.....KD Nádej TO.....39 seniorov
Chráňme si svoje zdravie a absolvujme prev. prehliadky....mestská knižnica....28 obyvateľov 50+

„*Deň zdravia pre seniorov na vidieku*“ – Obecný úrad v Solčanoch – 30-tim obyvateľom obce sme vyšetrili cholesterol, krvný tlak a stanovili BMI s následným zdravotno-výchovným poradenstvom. Po vyšetreniach nasledovala prednáška na tému: „Osteoporóza ako sociálno-zdravotný problém a jej prevencia“. Prednášky sa zúčastnilo 24 obyvateľov obce.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Komunikačná kampaň MPSVaR SR o problematike násilia páchaného na deťoch a o kontaktoch pomoci. Na túto tému sme vytvorili panel v priestoroch RÚVZ, na ÚPSVaR sme sa zúčastnili 3. koordinačného stretnutia pre problematiku násilia páchaného na deťoch.

Prednášková činnosť:

Kognitívne funkcie mozgu.....cirk. Gymnázium TO.....2 prednášky.....48 žiakov
Dospievanie.....ZŠ Nitr. Blatnica.....4 prednášky.....93 žiakov
Dospievanie.....ZŠ Gogoľova TO.....2 prednášky.....40 žiakov
Ústne zdravie.....MŠ J. Kráľa TO.....3 prednášky.....64 detí

9.7 CINDI program SR

Za obdobie roka 2015 sme v poradni zdravia vyšetrili 49 klientov (biochemické vyšetrenia, TK a antropometrické merania). Klientom sme na základe ich aktuálneho stavu a výsledkov vyšetrení stanovili skóre rizika KVCH. V indikovaných prípadoch sme klientom odporúčali aj ďalšie sledovanie a kontrolné vyšetrenie v Poradni zdravia. Nízky počet vyšetrených klientov je spôsobený dlhodobým výpadkom prúžkov zo strany zamestnávateľa.

V teréne sme za štandardných podmienok vyšetrili 10 zamestnancov SOŠ na Vansovej ul. v Topoľčanoch. Za neštandardných podmienok sme vyšetrili 310 klientov. V tomto prípade sme vyšetrovali cholesterol, krvný tlak, BMI, antropometriu a poskytli sme ciele zdravotno-výchovné poradenstvo.

6.7 PREVENCIA AIDS

Prednášková činnosť:

Prevenia AIDSZŠ sv. Ladislava TO.....3 prednášky.....59 žiakov
Pohlavné nákazy.....Obchodná akadémia TO.....2 prednášky.....53 študentov
Prevenia AIDS.....ZŠ Hollého TO.....4 prednášky.....100 žiakov

Panel v priestoroch RÚVZ.

V regionálnom týždenníku a na webovej stránke RÚVZ sme zverejnili nasledovné články:

Dni vyhlásené WHO na rok 2015

Týždeň uvedomenia si mozgu

7. apríl – Svetový deň zdravia „Bezpečnosť potravín“

Vyzvi srdce k pohybu

10. máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu

31. máj - Svetový deň bez tabaku

Komunikácia lekár – klient

Civilizačné choroby

9. september Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme

Deň srdca – MOST 2015

29. september VIII. Topoľčiansky deň zdravia

10. október – Svetový deň duševného zdravia

Európsky týždeň boja proti drogám

14. november Svetový deň diabetu

Ostatná prednášková činnosť nezaradená v predošlom texte:

Aktuálne úlohy pripravenosti na vysoko nebezpečné nákazy v rezorte
zdravotníctva.....NsP TO.....3 prednášky.....47 lekárov

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

V rámci plnenia Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. je implementovaný akčný plán pre prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne ciele.

RÚVZ so sídlom v Trebišove v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP IV. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa 1, a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú.

V rámci týchto cieľov sú plnené aktivity zamerané okrem iných na zavedenie monitoringu kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách (umelé kúpaliská).

Od roku 2008 je do činnosti RÚVZ zavedený funkčný softvérový Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vôd na kúpanie. Údaje o kúpaliskách sú priebežne doplňované do informačného systému. Prostredníctvom IS sú spracovávané aj správy o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na letnú kúpaciú sezónu a vyhodnotení priebehu kúpacej sezóny na jej konci, ako aj týždenná aktualizácia údajov o priebehu kúpacej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách. V IS sú spracovávané aj výročné správy o pitnej vode a vode na kúpanie..

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Pracovníci HŽP pravidelne zverejňujú aktuálne informácie o prebiehajúcich aktivitách. Prioritnými oblasťami sú aktivity počas letnej turistickej sezóny, informácie k svetovému dňu vody, a pod. Právnym predpisom pre hodnotenie kvality pitnej vody je NV SR č. 496/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z. z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, ktoré rešpektuje odporúčania SZO z r. 2004 a je harmonizované so Smernicou 98/83/ES o kvalite vody určenej pre ľudskú spotrebu z roku 1998.

Úloha sa plnila priebežne podľa harmonogramu odberov vzoriek pitnej vody, u kompletných rozborov podľa schváleného harmonogramu laboratórií RÚVZ Košice.

V roku 2015 bolo v rámci monitoringu odobratých 49 vzoriek pitnej vody na analýzu podľa minimálneho rozsahu a 8 vzoriek pitnej vody na úplný rozbor (Kráľovský Chlmec–sieť, Pohrebná služba, ul.Hlavná č. 67, ÚV Borša- upravená voda, Bačkov–sieť, MŠ , Dvorianky–sieť, MŠ, Brehov–sieť, obecný úrad, Zemplínska Teplica-sieť, ZŠ, školská jedáleň, Sečovce–sieť, Milkagro–potraviny, Trebišov–sieť, sídl. Sever - potraviny).

Podľa výsledkov vyšetrení kvality vody vo vodovodoch spravovaných VVS a.s. vyhovovala požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z.

Orgán verejného zdravotníctva RÚVZ Trebišov rozhodnutím zo dňa 7.4.2015 nariadil obci Brehov opatrenia na predchádzanie vzniku hromadne sa vyskytujúcich ochorení a iných porúch zdravia, a to zákaz používania pitnej vody z obecného vodovodu a zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody pre obyvateľov obce, z dôvodu opakovaného vykazovania nadlimitných hodnôt dusičnanov v rozpätí 116 až 120 mg/l a arzénu v rozpätí 0,035 až 0,041 mg/l. Na základe opakovane odobratých a analyzovaných vzoriek pitnej vody odobratej z predmetného vodovodu, táto nespĺňala limity ukazovateľov kvality pitnej vody, lebo prekračovala najvyššiu medznú hodnotu v položke 16 Arzén.

Dňa 30. júna 2015 bola studňa, ktorá bola dovtedy zdrojom pitnej vody do predmetného obecného vodovodu odpojená po zrealizovaní dodávky pitnej vody v správe Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. závod Trebišov, do vodojemu. Od júla 2015 vodným zdrojom pre zásobovanie obecného vodovodu Brehov je už skupinový vodovod Starina, ktorý spravuje VVS a.s. Košice, závod Trebišov. Na prevádzku obecného vodovodu Brehov za súčasných prevádzkových podmienok vydal RÚVZ Trebišov rozhodnutie v skúšobnej prevádzke v trvaní 6 mesiacov.

V roku 2015 bolo vydané rozhodnutie na skúšobnú prevádzku aj pre obecný vodovod v obci Stankovce, z dôvodu overenia účinnosti navrhovanej dezinfekcie pitnej vody v predmetnom vodovode.

RÚVZ Trebišov vydal rozhodnutie na predĺženie skúšobnej prevádzky obecného vodovodu v obci Dvorianky, z dôvodu kontroly optimálneho nastavenia zrealizovanej technológie na úpravu dusičnanov v pitnej vode v danom vodovode.

Odobraté a vyšetrené vzorky pitnej vody sú archivované v Informačnom systéme o pitnej vode. V spádovom území RÚVZ Trebišov sú všetky vodovody dezinfikované prípravkami na báze chlóru. Neevidujeme ani jeden vodovod bez zdravotného zabezpečenia. Priebežne je monitorovaný výskyt infekčných ochorení.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Úloha bola navrhnutá na roky 2013 až 2015 pre odbory hygieny životného prostredia, odbor pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia. Spoluriešiteľmi je 8 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v sídle kraja.

- *RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľa na realizácii tejto úlohy.*

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Úloha sa realizovala v spolupráci odborov hygieny životného prostredia a odborov hygieny detí a mládeže. V súlade s usmernením gestora projektu, sa RÚVZ so sídlom v Trebišove spolupodieľal na realizácii úlohy. Do projektu boli vytipované 2 základné školy v okrese Trebišov (ZŠ Gorkého – Trebišov, ZŠ Obchodná – Sečovce). Následne sa získal súhlas riaditeľov predmetných škôl s uskutočnením tohto projektu v potrebnom rozsahu. V zmysle usmernenia boli spracované a zaslané kontaktné údaje škôl zapojených do projektu.

Do dotazníkového prieskumu boli zaradení žiaci 4. – 6. ročníkov, vo veku od 9 do 12 rokov. Počet respondentov bol 120 žiakov. Bol realizovaný dotazníkový prieskum o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiakov, vyplňaný bol ďalej dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka, dotazník o fajčení vyplňaný zamestnancami školy, dotazník o škole pre správcov budov, dotazník o kontrole školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrole vlhkosti a plesní.

Poverení pracovníci RÚVZ okrem tohto dotazníkového prieskumu sledovali aj príznaky plesní a vlhkosti v objektoch školských budov zapojených do projektu. Súčasťou tohto projektu bola aj kontrola zariadení pre osobnú hygienu školskej prevádzky. Zistené údaje boli následne vyhodnotené.

Údaje z dotazníkov boli zadané poverenými odbornými pracovníkmi HDM do databázy údajov v programe Excel a podľa metodických usmernení zaslané na sumarizáciu na RÚVZ so sídlom v Košiciach v termíne do 15.6.2015.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľal na realizácii tejto úlohy.

1.6 Mikrobiologické podmienky vo veľkých bazénových halách

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline.

Ako riešiteľské pracoviská boli vybrané RÚVZ, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ Liptovský Mikuláš (Tatralandia), RÚVZ Dolný Kubín (Aquarelax D. Kubín), RÚVZ Poprad (Aquacity Poprad).

Keďže v spádovom území RÚVZ Trebišov sa nenachádzajú veľké wellness bazénové haly, RÚVZ so sídlom v Trebišove nebol vybraný na plnenie tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V roku 2015 sme v rámci ŠZD v okrese Trebišov, vykonali celkom 174 cielených previerok u zamestnávateľov so zameraním na :

- zisťovanie rizikových faktorov práce a pracovného prostredia,
- zabezpečenie ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečenie zdravotného dohľadu,
- hodnotenie pracovného prostredia a pracovných podmienok,
- zabezpečenie minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na pracovisko,
- znižovanie výskytu choroby z povolania na pracoviskách.

V 17 prípadoch prebiehal výkon ŠZD na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami, kde sme sa zamerali na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby a posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu.

V rámci konzultačnej činnosti sme poskytovali poradenstvo predovšetkým prevádzkovateľom t.j. žiadateľom o uvedenie priestorov do prevádzky a fyzickým osobám – podnikateľom, ktorí poskytujú zamestnávateľom niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby.

Konzultácie boli zamerané na :

- zabezpečenie minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na pracovisko pri uvedení priestorov do prevádzky,
- vypracovanie prevádzkového poriadku a posúdenia rizika v súlade s platnou legislatívou,
- zisťovanie zdravotných rizík na pracovisku,
- hodnotenie zdravotných rizík na pracovisku,
- náplň činnosti pracovnej zdravotnej služby, ktorú vykonávajú bezpečnostnotechnické služby a bezpečnostní technici.

V 79 prípadoch sme v rámci previerok zamerali cielene na zabezpečenie činnosti pracovnej zdravotnej služby. Podľa našich zistení je zabezpečenie činnosti pracovnej zdravotnej služby na pracoviskách tímov PZS na vyhovujúcej úrovni.

Fyzické osoby – podnikatelia (BT, ABT, BTS), ktorí poskytujú zamestnávateľom niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby vrátane hodnotenia zdravotného rizika a vypracovania dokumentácie v potrebnom rozsahu si vyžadujú naďalej intenzívne usmerňovanie.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Na referáte preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ so sídlom v Trebišove naďalej získavame údaje o zdravotných rizikách, vydávame rozhodnutia o zaradení prác do kategórie rizikových prác a vedieme evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch nášho okresu.

V roku 2015 boli priebežne vykonávané kontroly plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o určení rizikových prác. Celkovo sme vykonali 17 cielených ŠZD.

Na základe návrhu zamestnávateľa boli vydané 3 rozhodnutia vo veci zaradenia prác do kategórií z hľadiska prehodnotenia zdravotných rizík v nasledovných prevádzkach:

- Eustream a.s., líniová časť Sečovce, boli vyhlásené rizikové práce 4. kategórie (hluk),
- Lesy SR š.p., manipulačný sklad Sečovce rizikové práce 4. kategórie (hluk, vibrácie)
- Tatravagónka a.s., prevádzkárň Trebišov rizikové práce 3. a 4. kategórie (hluk, pevný aerosól).

Na tieto už existujúce rizikové pracoviská sme vydali nové rozhodnutia s celkovým počtom exponovaných 145 zamestnancov, z toho 6 žien.

Na základe predloženej objektivizácie rizikových faktorov a prehodnotenia zdravotných rizík sme vyradili z kategórie rizikových prác 5 pracovísk, a to:

1. Agrochem Úpor s.r.o. Zemplínska Nová Ves 165 (poľnohospodárska výroba) - vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie **s expozíciou chemickým faktorom pri práci** v profesii „*skladovanie, príprava a aplikácia chemických prípravkov na ochranu rastlín*“ s počtom 3 zamestnancov z toho 0 žien.

2. Medipek s.r.o., Boľská 150, Kráľovský Chlmec (pekáreň) – vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie **s expozíciou chemickým faktorom pri práci** (pevný rastlinný aerosól - múka) v profesii „*pekár a pomocný pekár*“ s počtom zamestnancov 9 z toho 5 žien.

3. Ján Nagy, Pavlovská 118, Svätá Mária (pekáreň) – vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie **s expozíciou chemickým faktorom pri práci** (pevný rastlinný aerosól - múka) v profesii „*pekár a pomocný pekár*“ s počtom zamestnancov 15 z toho 13 žien.

4. Valter, Kochanovská 157, Sečovce (výroba a spracovanie textilných vlákien a ponožiek) – vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie s expozíciou hlukom na pracovisku a s expozíciou chemickým faktorom pri práci (textilného prachu) s počtom zamestnancov 10 z toho 2 ženy. Prevádzka bola vyradená z evidencie rizikových prác z dôvodu ukončenia svojej činnosti.

5. Poľnotrend a.s. Trebišov (poľnohospodárska výroba) – vyradenie pracovníkov z evidencie rizikových prác 3. kategórie **s expozíciou chemickým faktorom pri práci** v profesii „*skladovanie, príprava a aplikácia chemických prípravkov na ochranu rastlín*“ s počtom zamestnancov 4 z toho 0 žien.

V roku 2015 sme evidovali v okrese Trebišov **celkovo 238 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce **z toho 57 žien**, čo je oproti roku 2014 **pokles** celkového počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 44, z toho u žien o 20. Rizikové práce s faktorom psychická pracovná záťaž sa nevyhlasovali.

Počet prevádzok v okrese Trebišov, u ktorých evidujeme vyhlásené rizikové práce k 31.12.2015 je celkovo 10.

Povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku si zamestnávateľia plnia. K 31.12.2015 tieto informácie predložilo RÚVZ so sídlom v Trebišove 8 prevádzkovateľov.

Pokyny na odstránenie nedostatkov alebo sankčné opatrenie za neplnenie povinností na úseku ochrany zdravia zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v roku 2015 neuložili.

Súhrne údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch v roku 2015 za náš okres sme zadávali do programu ASTR a výstupné zostavy sme zaslali e-mailom na ÚVZ SR odbor PPL v Bratislave.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2015 pracovníci PPL vykonali 10 previerok v prevádzkach okresu Trebišov, zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a zabezpečenie minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na týchto pracoviskách.

Previerky boli zamerané na:

- na zabezpečenie skladovania veľmi toxických látok a toxických látok a zmesí,
- dočasné uskladnenie a následnú likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov oprávnenou spoločnosťou,
- zdokladovanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a toxickými látkami a zmesami,
- oboznámenie zamestnancov s Kartami bezpečnostných údajov,
- informovanie o potrebe zabezpečenia aktualizácie odbornej prípravy.

Na dosiahnutie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam sa vykonávali predovšetkým konzultácie s prevádzkovateľmi a so službami zabezpečujúcimi PZS (BT,ABT,BTS). Pomocou kontrolných listov v celkovom počte 3 sme overovali informovanosti zamestnancov ohľadom ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Trebišov vydal 2 rozhodnutia súvisiace s manipuláciou a skladovaním veľmi toxických látok a toxických látok a zmesí.

V roku 2015 sme zaevidovali celkovo 73 oznámení o výkone dezinfekcii alebo regulácii živočíšnych škodcov.

Mimoriadne situácie resp. havária sme v roku 2015 nezaznamenali.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V okrese Trebišov v roku 2015 evidujeme 2 rizikové pracoviská, na ktorých sa pracuje s chemickými karcinogénmi s celkovým počtom exponovaných pracovníkov 24 z toho 20 žien. Jedná sa o onkologické ambulancie a onkologické oddelenie v NsP a.s. Trebišov. Na týchto pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i injekčnej forme. V roku 2015 bolo na týchto pracoviskách bolo vykonaných 2040 liečebných kúr cytostatikami, z toho na oddelení bolo podaných 1520 a ambulantne 520 cytostatík.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov na uvedených pracoviskách spočívajú v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore, v dôslednom používaní osobných ochranných pracovných prostriedkov a ich pravidelnom udržiavaní,

v dodržiavaní bezpečných pracovných postupov a v pravidelnej účasti zamestnancov na školení bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

V roku 2015 sme vydali 3 rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Zároveň sme zaevidovali 7 hlásení na vykonané odborné sanácie budov s obsahom azbestových materiálov spoločnosťou, od spoločností ktoré disponujú oprávnením na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb vydané ÚVZ SR. vydané. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o odstránenie azbestocementového odpadového potrubia v inštalačných šachtách a obkladov stien bytového domu z dôvodu rekonštrukcie.

Pomocou kontrolných listov v celkovom počte 3 sme overovali informovanosti zamestnancov z hľadiska ochrany zdravia pri práci s azbestom.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 sme prešetrili 10 podozrení na chorobu z povolania v nasledovných prípadoch:

1. pracovník v sklade v spoločnosti Východoslovenská energetika Košice prevádzka Sečovce – riziko **DNJZ** a vibrácie,
2. pracovník v profesii „operátor na protektorovacej linke“ v spoločnosti Šimkovič-Protector spol. s.r.o. Sečovce – riziko **DNJZ** a vibrácie,
3. pracovníčka v práčovni v spoločnosti NsP a.s. Trebišov – riziko **DNJZ** a alergény,
4. pracovník v profesii „strojný zámočník – zvärač“ v spoločnosti Tatravagónka Poprad a.s. závod Trebišov - riziko **DNJZ** a vibrácie,
5. pracovník v profesii „malier“ v spoločnosti NsP a.s. Trebišov – riziko **DNJZ**,
6. pracovník v profesii „elektromontér“ v spoločnosti Východoslovenská energetika Košice prevádzka Sečovce – riziko karcinogény,
7. pracovník vo výrobe obuvi v spoločnosti RAPRO s.r.o. Parchovany – riziko **DNJZ** a alergény,
8. pracovník v profesii „žeriavníčka“ v spoločnosti Silometal s.r.o. Sečovce – riziko alergény,
9. pracovník v mlyne v spoločnosti PENAM SLOVAKIA Mlyn Trebišov – riziko **DNJZ** a alergény,
10. pracovník v zdravotníctve NsP n.o. Kráľovský Chlmec – riziko infekčné ochorenia (šetrené zamestnancami referátu infekčnej epidemiológie)

V 7 prípadoch sa jednalo o šetrenie choroby z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia, pričom do 31.12.2015 Klinika pracovného lekárstva v Košiciach nepotvrdila priznanú chorobu z povolania.

Oproti predchádzajúcim rokom sme zaznamenali **nárast** výskytu a šetrení podozrenia na chorobu z povolania z DNJZ ako aj **nárast** výskytu expozície alergénov v pracovnom prostredí.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRACI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Referát preventívneho pracovného lekárstva naďalej spolupracuje so službami „Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Trebišove“. Pri tejto spolupráci sa v roku 2015 poskytlo ciele poradenstvo na 1 pracoviskách s výrobným charakterom. V rámci tejto činnosti bolo spolu pre 20 pracovníkov priamo na pracovisku prevádzky poskytnuté meranie tlaku, hodnotenie BMI, meranie glukózy a cholesterolu, poskytovalo sa výživové poradenstvo a poradenstvo pri odvykaní od fajčenia. V rámci SZD sa poskytovalo poradenstvo v malých a stredných výrobných podnikoch predovšetkým ohľadom ochrany nefajčiarov, zlepšenia životného štýlu, využívania rekondičných pobytov a využívania prestávok v práci na oddych,

Celkovo oddelenie PPL poskytlo 358 konzultácií (v rámci ŠZD, telefonicky, priamo na oddelení, v rámci platenej konzultácie a počas ohliadky pracovných priestorov).

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Dňa 22. októbra 2015 sa na RÚVZ so sídlom v Trebišove konal „Deň otvorených dverí“ odboru preventívneho pracovného lekárstva v rámci kampane **Zdravé pracoviská bez stresu**. Hlavnou úlohou bolo zvýšiť informovanosť o strese a psychosociálnych rizikách na pracovisku a podnietiť zamestnávateľov, riadiacich pracovníkov a zamestnancov a ich zástupcov k spolupráci na riadení týchto rizík. Pracovníci odboru preventívneho pracovného lekárstva poskytovali konzultácie k otázkam týkajúcim sa ochrany zdravia pri práci a k psychosociálnym faktorom práce a pracovného prostredia.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V roku 2015 sme vykonali previerky na 24 prevádzkach s vytvoreným chráneným pracoviskom, z čoho bolo 22 novovytvorených pracovísk.

Priestorové usporiadanie a vybavenie novozriadených pracovísk spĺňalo požiadavky NV SR č. 391/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Pri výkone previerok v jestvujúcich prevádzkach sa nezistilo porušenie zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov, pracoviská spĺňali primeraný hygienický štandard, denná miestnosť ako aj pracoviská pre pracovníkov so ZPS boli vhodne vytvorené a prevádzkovatelia predložili kompletnú dokumentáciu o zabezpečení lekárskeho preventívneho prehliadok u ZPS pracovníkov. Pomocou kontrolných listov v celkovej počte 5 sme overovali informovanosť zamestnancov z hľadiska ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Celkovo v roku 2015 sme vydali 22 rozhodnutí na novozriadené prevádzky v chránených pracoviskom a 10 stanovísk pre celkovo 33 ZPS pracovníkov.

Z vykonávanej činnosti prevažoval predaj, jednoduché manuálne činnosti ako triedenie drobných komponentov pre automobilové spoločnosti – práca v sede za pracovným stolom.

Prevažujúci druh postihnutia ZPS pracovníkov bolo telesné a zmyslové.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Trebišov	23	10	35	35	44	5 Z	-	-	-

Pozn. 1:

Kontrolné listy:

A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť

1. TERKAMARKET, predaj zmiešaného tovaru, Kuzmice – predavač
2. HUTO s.r.o. Lastovce - zámočník
3. Ing. Zuzana Mašlejová, Parchovany – predavač – 2 krát kontrola
4. Rudolf Horoško, Trebišov – opravár cestných motorových vozidiel
5. OSSSA s.r.o. Hriadky – masér – 2 krát kontrola
6. Ing. Jana Mižáková, Kancelárske a sekretárske služby, Vojčice – administratívne práce
7. Vladimír Sokolský – STEP, Výroba a predaj textilných výrobkov, Trebišov – pomocné práce pri výrobe textilných výrobkov
8. Irena Lenártová, Trebišov – administratívne práce
9. Obec Streda nad Bodrogom – informátor

10. Domov dôchodcov TEREZA n.o., Novosad – sociálny pracovník – agenda – 2 krát kontrola
11. Obec Veľaty – Školská jedáleň pri MŠ, Veľaty – kuchár – 2 krát kontrola
12. Charitný dom sv. EDITY Steinovej, Vojčice – administratívne práce
13. DS Cargo s.r.o., Kancelárske priestory, Trebišov – asistent konateľa
14. Ing. Adriana Maďarová, Zemplínske Jastrabie – predavačka
15. Simona Hajčáková, kancelária, Trebišov – administratívne práce
16. Obec Kysta, Obecný úrad – obecný kronikár
17. DUVALO TRADE s.r.o., predaj priemyselného tovaru, Trebišov – technik
18. Adela Jakobová, Potraviny ADELA, Trebišov – predavač
19. BONA s.r.o. Veľaty – predavač
20. Stanislav Német, Chovateľské potreby, Trebišov – predavač
21. PT Invest Real s.r.o., Trebišov – administratívne práce
22. Korda s.r.o. – Pekáreň, Parchovany – pekár, pomocný pekár
23. BIBA s.r.o., pestovanie kvetov, Trebišov – administratívne práce, kvetinár-aranžér
24. SortPro s.r.o., Sečovce – kontrolór kvality
25. Milan Šimko - Zámočníctvo, Milhostov 51, Trebišov – zvarač, zámočník
26. Ing. Maroš Ďurka, Trebišov – účtovník
27. Mesto Trebišov, Mestská polícia Trebišov – dispečing
28. EGO Slovakia Veľký Kamenec – výroba žalúzií
29. Ján Urban, Trebišov – výrobca hračiek
30. Ben Fin s.r.o. Sečovce – archivácia
31. Krajčírka dielňa Kráľovský Chlmec - krajčírka

- Druh (skupiny) postihnutia

- Telesné, Zmyslové

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín). V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých **24 vzoriek** kuchynskej soli, ktoré boli vyšetrené na KJ, KJO₃ a ferokyanid draselný.

Výsledky vyšetrených vzoriek jedlej soli zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) v rozmedzí 15-35 mg/kg. Obsah protihrudkujúcej látky – ferokyanidu draselného (K₄FeCN₆) vo vyšetrených vzorkách neprekročil stanovený limit. Hodnota zisteného obsahu K₄FeCN₆ bola v rozmedzí od 0,0 do 12,9 mg/kg.

V regióne, v ktorom úradnú kontrolu vykonáva tunajší úrad evidujeme jednu baliareň soli, v súčasnosti je činnosť baliarne prerušená.

Celoročná správa spracovaná v tabuľkovej forme bola zaslaná na ďalšie spracovanie gestorskému pracovisku na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a nožnej migrácie nanočastíc.

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľom úlohy je kontrola plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľom úlohy je kontrola plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

- na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľom tejto úlohy je:

- kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
- kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
- vzdelávanie spotrebiteľov – Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

Pri plnení tejto úlohy bolo na základe odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami a vypracovaného harmonogramu vykonaných 13 kontrol, odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov a zaslaných na laboratórne vyšetrenie do určených laboratórií RÚVZ. Laboratórne vyšetrenie fluóru, 2,2'- dioxetanolu, konzervačných látok a UV filtrov, obsah ftalátov, kyseliny tioglykovej, pH, formaldehydu, 2-aminofenolu, peroxidu vodíka, o-, m-fenyléndiamínu, olova, kadmia, niklu a mikrobiologické vyšetrenie bolo požadované v jednotlivých vzorkách podľa odborného usmernenia. Pri výkone kontroly spojenej s odberom vzoriek neboli zistené nedostatky. Požadovaná dokumentácia bola k dispozícii a označenie výrobkov bolo v súlade s platnou legislatívou.

Výsledky vyšetrení na požadované ukazovatele u 12 vzoriek kozmetických výrobkov, ktoré sú v súlade s požiadavkami platnej legislatívy u 3 vzoriek výsledky nie sú k dispozícii. Vyhodnotenia vykonaných kontrol a odobratých vzoriek boli spracované v systéme ICSMS. Na základe 17 hlásení ÚVZ SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov bolo vykonaných 139 kontrol pri predaji a v sektore služieb. V kontrolovaných zariadeniach sa ani v jednom prípade hlásené nebezpečné výrobky nenachádzali.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľom je monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch

- *na plnení tejto úlohy sa RÚVZ so sídlom v Trebišove nepodieľa*

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

S cieľom zistiť úroveň spotreby prídavných látok: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm Mentofuránu a Kumarínu v potravinách u dospelaj populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI) je vykonávaný monitoring na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia.

Pre realizáciu bolo spracovaných 20 dotazníkov od respondentov vekovej kategóriu 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko/stredne pracujúcich, po 5 respondentov z každej vekovej kategórie. Respondenti, ktorí sa zúčastnili projektu boli administratívni pracovníci, zamestnanci potravinárskych prevádzok a zamestnanci tunajšieho úradu. Dotazník pozostával z 24 hodinovej spotreby potravín/pokrmov/nápojov. Na základe údajov získaných z dotazníka, ktorý zahŕňal spotrebu potravín skonzumovaných respondentmi boli odobraté vzorky potravín a zaslané na vyšetrenie do príslušného laboratória. Na stanovenie obsahu E 200 – E 203 Kyseliny sorbovej – sorbanov a E 210 – E 213 Kyseliny benzoovej - benzoanov boli odobraté vzorky: RISO – Miešaná ovocná nátierka - ovocná zmes a Budiš – Jemne perlivý nealkoholický nápoj z minerálnej vody Budiš s vitamínmi, s príchut'ou dudy. Obidve vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach. Vyšetrené vzorky v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce.

Zo spracovaných dotazníkov všetkých kategórii respondentov vyplýva, že príjem sorbanov a benzoanov bol najvyšší z príjmu ochutených nápojov. Konzumáciu týchto nápojov udáva aj najviac respondentov. Mentofurán je vo všetkých kategóriách prijímaný najčastejšie zo žuvačiek. Konzumácia potravín s obsahom E 960 Glykosidov steviolu a Kumarínu z údajov v dotazníkoch respondentov nebola zistená.

Celoročná správa spracovaná v tabuľkovej forme bola zaslaná na ďalšie spracovanie gestorskému pracovisku na ÚVZ SR.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Cieľom projektu je monitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

- *RÚVZ Trebišov nebol doposiaľ zapojený do riešenia tohto projektu.*

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Vyhodnotenie:

- Na základe metodických usmernení ÚVZ SR sa realizoval v okrese Trebišov Európsky školský prieskum o alkohole, drogách, tabaku a ich užívaní žiakmi základných a stredných škôl, projekt-ESPAD 2015.
- Zber údajov sa uskutočnil v určenom termíne od 23.3. do 2.4.2015 na vybraných školách (Obchodná akadémia, ul. Komenského 3425/18, Trebišov a Stredná odborná škola – Szakközépiskola, ul. Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec). Školy, ktoré sa zúčastnili na prieskume boli vybrané na základe zaslaného rozpisu škôl, ktoré predstavujú reprezentatívnu vzorku žiakov stredných škôl na Slovensku. Všetci študenti mali zaručenú anonymitu a dotazníky vyplňali samostatne a dobrovoľne. Do prieskumu sa zapojilo 240 respondentov.
- Vyplnené dotazníky a hlásenia za jednotlivé triedy boli zaslané ÚVZ SR na ďalšie štatistické spracovanie. Výsledky budú súčasťou národnej správy aj medzinárodného porovnania výsledkov všetkých zúčastnených krajín.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a

pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že na Slovensku nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Vyhodnotenie:

- V roku 2015 bola realizovaná na základe metodických postupov II. etapa projektu – realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí. Do tejto etapy projektu boli vybrané dve triedy základných škôl v rámci I. stupňa (ZŠ s MŠ Borša a ZŠ Kossutha Kráľovský Chlmec), jednej mestskej a jednej vidieckej.
- Zber údajov bol realizovaný prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Vzhľadom na nízky vek respondentov „Dotazníky o úraze“ vyplňali rodičia resp. zákonní zástupcovia detí. Počet respondentov – 60.
- Zber údajov u detí školského veku a analýza údajov sa uskutočnili v prvom polroku 2015.
- Údaje z dotazníkov boli následne spracované v databáze údajov v programe Excel a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR v určenom termíne (do konca októbra kalendárneho roka).

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Vyhodnotenie:

- Jedná sa o projekt, ktorý realizoval referát hygieny detí a mládeže, ako medziodborovú úlohu odboru hygieny životného prostredia.
- Úloha bola realizovaná podľa metodických usmernení v dvoch etapách.
- V prvej etape v roku 2014 sa uskutočnil zber dát prostredníctvom dotazníkového prieskumu bol realizovaný zamestnancami referátu hygieny detí a mládeže na dvoch vybraných základných školách (ZŠ Gorkého 55, Trebišov, ZŠ Obchodná Trebišov), ktoré sú rozdielne v rámci umiestnenia. Pri výbere škôl boli hodnotené kritéria umiestnenia školy tak, aby boli rovnomerne zastúpená rušná mestská časť a tichšia predmestská oblasť. Na základe metodického usmernenia bol uskutočnený dotazníkový prieskum u žiakov, rodičov, zamestnancov školy a pracovníkov RÚVZ na dvoch vybraných mestských základných školách v okrese Trebišov (ZŠ Gorkého Trebišov a ZŠ Obchodná Sečovce). Dotazníkový prieskum u žiakov, rodičov a zamestnancov školy bol anonymný, každému žiakovi bol pridelený ID kód.

– Do dotazníkového prieskumu boli zaradení žiaci 4. – 6. ročníkov, vo veku od 9 do 12 rokov. Počet respondentov bol 120 žiakov. Boli realizované dotazníky o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiakov, dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka, dotazník o fajčení pre zamestnancov školy, dotazník o škole pre správcov budov, dotazník o kontrole školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrole vlhkosti a plesní, pracovníci RÚVZ vyplnili formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu. Okrem dotazníkového prieskumu zamestnanci referátu hygieny detí a mládeže vyhodnotili prítomnosť plesní a vlhkostí v školách, prístup a udržiavanie zariadení pre osobnú hygienu a hygienu.

– Podľa usmernenia gestora meranie mikroklimatických parametrov (teplota, RV a meranie koncentrácie CO², prachových častíc ap.) nebolo v okrese Trebišov realizované.

– V druhej etape v roku 2015 údaje z dotazníkov boli spracované referátom hygieny detí a mládeže do databázy údajov v programe Excel a podľa metodických usmernení zaslané na sumarizáciu na RÚVZ so sídlom v Košiciach na odbor HŽP v určenom termíne do 15.6.2015.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

V súvislosti s plnením Národného programu prevencie nadváhy a obezity sa v roku 2015 realizoval na základných školách v okrese Trebišov **projekt COSI** (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Na realizácii projektu participovali pracovníci referátu HDM a referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia.

Jedná sa o projekt Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), ktorého cieľom je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku v súvislosti s plnením uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025. Uvedený projekt prebieha vo viacerých európskych krajinách. WHO bude po skompletizovaní meraní a dát analyzovať údaje zo všetkých škôl.

Vyhodnotenie:

- Projekt COSI je realizovaný metodikou WHO, schválený etickou komisiou.

- Odborným garantom ÚVZ SR bol vytvorený rozdeľovník škôl, ktoré boli do projektu zapojené. Každá škola má svoj kód, ktorý sa uvádza v dotazníkoch pre meranie detí a v dotazníku pre školy. Do projektu bolo zaradených 6 základných škôl, z toho 1 mestská (ZŠ Komenského Trebišov) a 5 vidieckych (ZŠ Nižný Žipov, ZŠ Vojčice, ZŠ Michalany, ZŠ s MŠ Čerhov, ZŠ s MŠ Borša).

- Do dotazníkového prieskumu bolo zaradených 96 žiakov 1. a 2. ročníkov vo veku od 7 do 7,99 rokov so súhlasom rodičov, resp. zákonných zástupcov, ktorí podpísali informovaný súhlas.

- Súčasťou projektu sú antropometrické merania žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov (výška, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov).

- Vyplnenie dotazníkov a antropometrické merania žiakov zabezpečili pracovníci referátu HDM a referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia.

- Údaje z dotazníkov sa spracujú po zaslaní databázy v ďalšej etape 2016.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

1. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

Pre účely zabezpečenia *Národného imunizačného programu SR* v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trebišove bolo realizované *metodické usmerňovanie* poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast a pre dospelých v okrese Trebišov ako aj laickej verejnosti nasledovne:

- Zverejnenie očkovačieho kalendára na rok 2015 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove a zaslanie aktuálneho očkovačieho kalendára na neštátne zdravotnícke zariadenia v odbore všeobecné lekárstvo pre deti a dorast a pre dospelých;
- Uskutočnený bol pracovný seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dorast a pre dospelých zameraný na usmernenia v oblasti povinného očkovania detí a dospelých, ako aj na usmernenia v oblasti odmietania očkovania.
- Prednášky na školách zamerané na prevenciu respiračných nákaz a význam očkovania – 6x.
- Prednášky pre pedagógov materských, základných a stredných škôl o význame očkovania a prevencie chrípky – 6x.
- Propagácia stránky www.sprievodcaockovanim.sk na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove v časti Poradňa očkovania za účelom sprístupnenie ďalších relevantných informácií o očkovaní.
- Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli zverejnené edukačné materiály: Európsky imunizačný týždeň (EIW) 2015: „*Predchádzať. Chrániť. Očkovať.*“; „Praktická forma Očkovačieho kalendára na rok 2015“.
- V rámci *Európskeho imunizačného týždňa* boli vykonané nasledovné aktivity:
 - Propagácia Európskeho imunizačného týždňa 2015 - zverejnenie vlastného edukačného letáku (ako aj edukačných materiálov zaslaných gestorom projektu) na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove.
 - Propagácia kampane na troch webových stránkach miest: Mesto Trebišov, Mesto Kráľovský Chlmec, mesto Sečovce.
 - Informovanie pediatrických ambulancií o rozšírenej pôsobnosti neziskovej organizácie Zdravé komunity a o pôsobení asistentov osvetu zdravia v rómskych komunitách.
 - Prednáška a besedy o význame očkovania - pre rodičov detí predškolského veku, pre učiteľky v materských a základných škôl.
 - Uskutočnený bol pracovný seminár pre všeobecných lekárov pre deti a dorast a pre dospelých zameraný na usmernenia v oblasti povinného očkovania detí a dospelých ako aj na usmernenia v oblasti odmietania očkovania.
 - Informačný panel o EIW 2015 bol umiestnený v priestoroch RÚVZ so sídlom v Trebišove.
- Počas výkonu kontroly očkovania (september 2015) boli poskytovatelia ambulantnej zdravotnej starostlivosti v odbore Detské lekárstvo opätovne usmernení o postupe pri doočkovaní detí, s ktorými sa zákonní zástupcovia nedostavili na očkovanie ako aj o postupe pri odmietaní očkovania.
- RÚVZ so sídlom v Trebišove realizoval a zabezpečil propagáciu projektu na podporu zodpovednosti zdravotníckych pracovníkov za svoje zdravie a zdravie pacientov: „*Chráňme našich pacientov. Očkujeme sa proti chrípke*“. V rámci projektu bola zabezpečená distribúcia

propagačných materiálov všetkým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti ako aj podpora kampane uverejnením plagátov na výveskách v rámci budovy RÚVZ a na internetovej stránke RÚVZ.

V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne počas roka 2015 poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:

- poskytnutých bolo 9 konzultácií o očkovaní do zahraničia;
- poskytnutých bolo 53 konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov;
- poskytnutých bolo 37 konzultácií pre obyvateľov (laickú verejnosť) okresu Trebišov týkajúca sa významu povinného pravidelného očkovania.

2. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

- Táto úloha je vykonávaná priebežne. Kontrola očkovania bola vykonaná septembri 2015.
- V skupine ochorení preventabilných očkovaním boli v roku 2015 hlásené tieto ochorenia:
 - 2 ochorenia na *pertussis*;
 - 5 ochorení na *infekčnú parotitídu*;
 - 11 ochorení na *tuberkulózu pľúc* (6 osôb neznámy očkovací status, 5 osôb kompletne očkované);
 - 40 akútnych *vírusových hepatítid typu A*;
 - 1 akútna *vírusová hepatída typu B* (v zdravotnej dokumentácii zistený záznam o podaní 3 dávok vakcíny proti VHB);
 - 6 *chronických vírusových hepatítid typu B* (v 1 prípade bol zdravotnej dokumentácii zistený záznam o podaní troch dávok vakcíny proti VHB, v jednom prípade očkovací status neznámy);
 - 65 *novoevidovaných nosičov HBsAg* - v 2 prípadoch sa jednalo o osoby zaočkované riadne, 1 prípade čiastočne očkovaný dvoma dávkami očkovacej latky proti VHB a v 9 prípadoch ide o neznámy očkovací status;
 - 92 *rotavírusových enterítid*
 - 345 ochorení *varicella*
 - 1 potvrdené ochorenie *SARI*, 1 možný prípad *SARI*
 - 1 akútna *meningokokcémia* – možný prípad
 - 1 *meningokoková meningitída*- potvrdený prípad

3. Manažment očkovania

- Lekári a sestry pracujúce v pediatrických obvod okresu Trebišov boli v roku 2015 (v máji 2015) opätovne usmernení v súvislosti so zabezpečením výkonu očkovania v zmysle platnej legislatívy. Upozornení boli na nutnosť opätovného predvolania detí, ktorých zákonní zástupcovia sa s deťmi nedostavili na očkovania po prvom predvolaní. Inštruovaní boli o spôsobe a obsahu žiadosti na schválenie individuálnych očkovacích schém.
- Schválených bolo 129 *individuálnych očkovacích schém* za účelom doočkovania detí, u ktorých došlo k časovému omeškaniu vo vzťahu k platnému očkovaciemu kalendáru povinného pravidelného očkovania detí a dospelých.
- V súvislosti s výskytom *poliomyelitídy* u detí na Ukrajine boli nešťátne zdravotnícke zariadenia v odbore všeobecné lekárstvo pre deti a dorast upozornené na dôslednosť pri zabezpečení povinného pravidelného očkovania v zmysle aktuálneho očkovacieho kalendára dlhodobo a trvalo.

- Vykonaný bol 33x štátny zdravotný dozor v súvislosti s odmietaním očkovania a v súvislosti s nedostavením sa na povinné pravidelné očkovanie a 4x prejednanie so zákonnými zástupcami odmietajúcimi povinné očkovanie detí.

4. Kontrola očkovania v SR

- V marci 2015 bola vykonaná kontrola očkovania v zariadeniach sociálnych služieb a v detských domovoch zameraná očkovaním proti chrípke a proti pneumokokovým ochoreniam - vykonaných bolo 16 kontrol. Zaočkovanosť proti chrípke bola 88,3% a zaočkovanosť proti pneumokokovým ochoreniam 23,8%.
- Kontrola očkovania v pediatrických obvodov v okrese Trebišov za obdobie 01.09.2014 – 31.08.2015 bola vykonaná v septembri 2015. Vykonaných bolo 29 kontrol. Realizovaná bola kontrola očkovania kontaktov nosičov vírusovej hepatitídy B - 30 kontrol.
- Za účelom zabezpečenia kontroly očkovania bolo v roku 2015 vykonaných spolu 75 kontrol očkovania.

5. Odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

Pre účely udržania vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania a pre účely znižovania až odstraňovania rozdielov v zaočkovaní v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva sa zabezpečili nasledovné aktivity a postupy:

- Priebežne počas roka 2015 pokračovala spolupráca s asistentmi a koordinátorom osvetu zdravia (Zdravé komunity n.o.) v meste Sečovce a Trebišov, Zemplínska Teplica, Bačkov. Asistenti vykonávajú edukáciu o význame očkovania v rómskych komunitách. Pomáhajú pri zabezpečení očkovania a doočkovania detí z marginalizovaných skupín. Zároveň v tejto oblasti prebieha spolupráca s terénnymi sociálnymi pracovníkmi miest Trebišov, Sečovce a obcí lokalizovaných v okrese Trebišov.
- V tejto súvislosti boli počas roka 2015 schvaľované individuálne očkovačie schémy. Zároveň boli v roku 2015 na žiadosť Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce poskytnuté konzultácie týkajúce sa problematiky očkovania detí.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce

- Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene H. influenzae typu B neboli vykultivované.
- Pravidelne je vykonávaná analýza polyrezistentných kmeňov. Celkovo bolo v roku 2015 z hemokultúr vykultivovaných 10 rôznych kmeňov. Tieto boli rezistentné v 29-tich prípadoch, 5x bola potvrdené MRSA.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

- Úloha je plnená priebežne. Prenosné ochorenia sú hlásené z laboratórií v Košiciach (MEDY s.r.o., Synlab s.r.o., HPL s.r.o.) a Stropkove (Alpha medical a.s.). predmetné laboratória zabezpečujú hlásenie prostredníctvom systému EPIS, mailom alebo telefonicky. Pohlavne prenosné ochorenia sú hlásené z dermatovenerologických a gynekologických ambulancií. Zabezpečená bola úzka spolupráca s infekčnou ambulanciou pri NsP Trebišov a.s. a infekčným oddelením NsP Michalovce a.s. pre pacientov s trvalým bydliskom v okrese Trebišov. Od marca 2015 je infekčná ambulancia pri NsP Trebišov a.s. zrušená.
- V okrese Trebišov sa proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybuje na priemernej úrovni 82% (pediatri 80% a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 84%). V porovnaní s rokom 2014 došlo zlepšeniu t.j. k nárastu priemernej

úrovne hlásenia o 1%. Zdravotnícke zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov, ktoré nehlásia ARO a chrípke podobné ochorenia sú priebežne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov.

- V priebehu roka 2015 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systému EPIS 11 lekárov.
- Z lôžkových zdravotníckych zariadení boli v roku 2015 hlásené 2 prípady ochorení na SARI. V jednom prípade sa jednalo o laboratórne potvrdený prípad ochorenia, kde došlo následne k úmrtiu. Jednalo sa o pacienta s oslabenou imunitou. V druhom prípade išlo o možný prípad ochorenia s uzdravením pacienta.

3. Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS

- Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre RVPS.

4. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

1. Priebežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení: V roku 2015 bolo evidovaných **1770 hlásení prenosných ochorení**. Z toho v systéme EPIS bolo *spracovaných 1271 ochorení*, spracovaných bolo **480 ohnisk**.
2. V roku 2015 došlo v okrese Trebišov k výraznému poklesu výskytu ochorení na *mumps*. Celkovo bolo hlásených **5 prípadov ochorení**, čo je pokles o 167 prípadov oproti minulému roku.
3. Zaznamenaný bol výskyt **2 prípadov čierneho kašľa**, čo znamená pokles o 26 prípadov oproti roku 2014.
4. Laboratórnym vyšetrením bolo opätovne potvrdené nosičstvo *Brušného týfusu u 1 osoby*.
5. Spracovaná bola **12-krát mesačná analýza** prenosných ochorení v okrese Trebišov, prostredníctvom ktorej je zabezpečená priebežná informovanosť o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre: RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, pre lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstvo - písomne, emailom, aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
6. *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **17 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
7. Priebežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu mesiacov január – december 2015 bolo vyšetrených **70 septikémií**. Nárast o 56 septikémií oproti minulému roku, ktoré boli hlásené do systému EPIS.
8. *Analýza chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:
 - **12 - krát** bola vykonaná mesačná analýza situácie v okrese Trebišov. Uverejnená je aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov;
 - **52 - krát** týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
 - Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V roku 2015 nebol u sentinelových lekárov v okrese Trebišov zachytený kmeň pandemickej chrípky typu A (H1N1).
 - V súvislosti s výskytom poliomyelitídy u detí na Ukrajine boli príslušné zdravotnícke zariadenia opätovne usmernené v oblasti surveillance akútnych chabých obfn.

4. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce bolo v priebehu roka 2015 umiestnených **257 detí** na krátke prechodné obdobie.

Rozdelenie umiestnených detí podľa veku:

0 roční - 9 detí	10 roční – 11 detí
1 roční – 13 detí	11 roční – 15 detí
2 roční – 14 detí	12 roční – 24 detí
3 roční – 11 detí	13 roční – 14 detí
4 roční – 10 detí	14 roční - 22 detí
5 roční – 15 detí	15 roční – 13 detí
6 roční – 19 detí	16 roční – 18 detí
7 roční – 13 detí	17 roční – 6 detí
8 roční – 15 detí	
9 roční – 16 detí	

Rozdelenie umiestnených detí podľa pohlavia:

- Dievčatá - počet spolu: 93
- Chlapci - počet spolu: 167

V období umiestnenia v predmetnom zariadení, bol očkovací status detí neznámy. Zaistené osoby sú zvyčajne bez akejkoľvek zdravotnej dokumentácie a sú ďalej odosielané do iných útvarov policajného zaistenia pre cudzincov. Žiadne z detí nebolo počas umiestnenia v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce v roku 2015 očkované.

5. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

1. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o výskyte prenosných ochorení v okrese Trebišov (s mesačnou frekvenciou) a o výskyte ARO a chrípky podobných ochorení a ACHO v okrese (s týždennou frekvenciou).

2. Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli ďalej uverejnené nasledovné informácie: „*Usmernenie hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR*“, „*Praktická forma očkovacieho kalendára na rok 2015*“, „*Celosvetový deň hygieny rúk*“, „*Európsky imunizačný týždeň 2015*“, „*Informácia o hlásení dvoch prípadov poliomyelitídy spôsobených vakcínou derivovanými poliovírusmi typu I(cVDPV1) u detí na Ukrajine*“, „*Prichádza chrípková sezóna*“. Na webových stránkach Mesta Trebišov a mesta Kráľovský Chlmec boli uverejnené články: „*Celosvetový deň hygieny rúk*“, „*Európsky imunizačný týždeň 2015*“.

3. Do predškolských a školských zariadení boli zaslané informačné materiály o význame a prospešnosti očkovania v prevencii výskytu prenosných chorôb. Taktiež boli týmto zariadeniam poskytnuté informačné plagáty a letáky zamerané na prevenciu výskytu: zavšivavenia, svrabu, chrípky, vírusovej hepatitídy A a usmernenie ku kolektívnym opatreniam pri výskyte ovčích kiahní, vírusovej hepatitídy A, zavšivavenia, svrabu a chrípky.

4. Poskytnuté boli edukačné materiály o prevencii pedikulózy, svrabu, mumps, vírusovej hepatitídy A pre marginalizované skupiny obyvateľstva asistentov osvetu zdravia v rómskych komunitách (Zdravé komunity n.o.).

5. V súvislosti s epidémiou vírusovej hepatitídy A v marginálnych komunitách s nízkym hygienickým štandardom vydal RÚVZ so sídlom v Trebišove odporúčanie a informačné materiály pre zamestnancov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v pobočke Trebišov a pre zamestnancov Pošty pracujúcich v epidémiou postihnutých lokalitách ako aj pre hypermarket v blízkosti predmetnej lokality.

6. Zabezpečených bolo 12 prednášok / besied pre laickú verejnosť v okrese Trebišov - o význame a prospešnosti očkovania v prevencii výskytu prenosných ochorení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Skvalitniť hlásenie zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

- V priebehu roka 2015 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systém EPIS 11 lekárov.
- Zdravotnícke zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov, ktoré nehlásia ARO a chrípke podobné ochorenia sú priebežne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov. V okrese Trebišov sa v roku 2015 proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybovala na priemernej úrovni 82% (pediatri 80 % a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 84%).

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Priebežne sa vykonáva kontrola kvality údajov systéme EPIS ako aj opravy údajov.

1. *Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí*

Do systému EPIS sa **kladajú** údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

- *Systém rýchleho varovania (SRV)* - vložených bolo **17 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
- *Chrípka* - **52 x týždenne** bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení.

2. *Manažment epidémií*

Analyzovaných bolo **27 epidémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

1. V roku 2015 pokračuje **epidemický výskyt ochorení na syfilis**. Celkový počet ochorení v rámci protrahovanej epidémie syfilisu v okrese Trebišov od 03.01.2010 do 31.12.2015 je **249 ochorení**. V roku 2015 bolo hlásených **24 nových ochorení**. Nebolo hlásené žiadne importované ochorenie zo zahraničia.
2. **Epidémia VHA v okrese Trebišov** - exponovaných 271 osôb, hlásených **34 ochorení**, hospitalizovaných 33 osôb;
3. **Epidémia VHC v meste Trebišov**- exponovaných 28 osôb, hlásené **4 ochorenia**, počet hospitalizovaných osôb 4;
4. **Rodinná epidémia VHA v obci Bot'any** - exponovaných 90 osôb, hlásené **3 ochorenia**, hospitalizované 2 osoby.
5. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Kráľovský Chlmec – exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia;
6. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Sečovce - exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia;
7. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v obci Somotor – exponovaných 8 osôb, hlásené 2 ochorenia;
8. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Trebišov- exponovaných 6 osôb, hlásené 2 ochorenia;

9. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Trebišov- exponované 6 osoby, hlásené 2 ochorenia;
10. Epidémia Salmonelovej enteritídy v ZŠ, Ul. M. R. Štefánika, Trebišov- exponovaných 91 osôb, hlásených 10 ochorení;
11. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v meste Trebišov- exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia;
12. Rodinná epidémia Salmonelovej enteritídy v obci Višňov- exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia;
13. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Trebišov - exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
14. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Boľany - exponovaných 8 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
15. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Streda nad Bodrogom - exponované 4 osoby, hlásené 3 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
16. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Svätá Mária – exponované 4 osoby, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
17. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Trebišov – exponovaných 7 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
18. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Veľké Trakany - exponovaných 8 osôb, hlásené 4 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
19. epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Sečovce – exponovaných 5 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizovaná 1 osoba;
20. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Somotor – exponovaných 5 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
21. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v meste Čierna nad Tisou - exponovaných 11 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizované 2 osoby;
22. Epidémia Rotavírusovej enteritídy v osade, v obci Bačkov – exponovaných 56 osôb, 10 ochorení, hospitalizovaných 5 osôb;
23. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Veľké Ozorovce – exponovaných 7 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizovaná 1 osoba;
24. Rodinná epidémia Rotavírusovej enteritídy v obci Veľké Ozorovce – exponovaných 7 osôb, hlásené 2 ochorenia, hospitalizovaná 1 osoba;
25. Rodinná epidémia Kamylobakteriálnej enteritídy v obci Dobra – exponovaných 8 osôb, hlásené 4 ochorenia;
26. Rodinná epidémia Kamylobakteriálnej enteritídy v obci Hriadky – exponované 3 osoby, hlásené 2 ochorenia;
27. Rodinná epidémia Kamylobakteriálnej enteritídy v meste Sečovce - 6 osôb, hlásené 2 ochorenia;

3. Manažment kontaktov a ohnísk

a) V systéme EPIS bolo spolu *spracovaných 1271 ochorení*:

- Potvrdené prípady: 630
- Pravdepodobné prípady: 25
- Možné prípady: 616
- Importované ochorenia: neboli hlásené
- Profesionálne ochorenia: neboli hlásené
- Úmrtie na infekčné ochorenia - hlásené 2 úmrtia:

1. prípád úmrtia: Dg.- J10.7 SARI - jednalo sa o 29 ročného muža s oslabenou imunitou. Pacient od 04.02.2015 do 09.02.2015 hospitalizovaný na internom oddelení a následne na OAIM v NsP n.o. Kráľovský Chlmec. 09.02.2015 došlo k zhoršeniu

stavu, hemoptoe, saturácia pod 70, subfebrílie 37,1°C, pacient intubovaný, umelá pľúcna ventilácia. Prevezený na OAIM UN L.P. v Košiciach. Na CT obraz závažnej atypickej pneumónie. V laboratórnom náleze vysoké CRP, leukopénia, zvýšené hodnoty hepatálnych testov. Jednalo sa o veľmi závažný klinický stav. 09.02.2015 podané antivirotiká. Laboratórne s nasopharyngeálneho výteru dňa 19.02.2015 potvrdený vírus chrípky typu A (H1N1) - pandemický vírus. Napriek kombinovanej ATB liečbe sa stav komplikoval rozvojom sepsy. Stav pacienta sa zhoršoval. Dňa 02.03.2015 exitus na Dg. J10.0.

2. prípád úmrtia: Dg. A500 - Čerstvý vrodený syfilis s príznakmi – jednalo sa o 0-ročné dieťa pochádzajúce z II.gravidity. Dieťa narodené matke, ktorá bola v roku 2013 nekompletne liečená antisifilitickou liečebnou kúrou pre maximálnu nedisciplinovanosť. V gravidite v roku 2014 špecifická profylaktická liečba nebola u matky aplikovaná pre nedostavenie sa pacientky na liečenie. Dieťa hneď po narodení napojené na distenčnú ventilačnú podporu. V laboratórnych parametroch elevované hepatálne parametre so vzostupom zápalových markerov. V priebehu hospitalizácie je dieťa ventilačne nestabilné, na 6. deň hospitalizácie dochádza k respiračnému zhoršovaniu stavu, zvyšovaný ventilačný režim. Napriek komplexnej resuscitačnej starostlivosti konštatovaný exitus letalis.

b) Spracovaných bolo **480 ohnísk u 459 prenosných ochorení**, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo **vydaných 1694 opatrení**.

c) Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených **2120 kontaktov** a vykonaných bolo **807 návštev v ohnisku**.

d) Analýza jednotlivých ohnísk:

- Pri vírusovej hepatitíde typu A bolo vyšetrovaných **405 kontaktov**, vydaných bolo **405 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 40 potvrdených prípadov vírusovej hepatitídy.

- Pri vírusovej hepatitíde typu B boli vyšetrované **4 kontakty**, vydaných bolo **4 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 7 potvrdených prípadov akútnej a chronickej vírusovej hepatitídy typu B.

- Pri vírusovej hepatitíde typu C bolo **91 vyšetrovaných kontaktov**, vydaných bolo **91 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 13-tich potvrdených prípadov akútnej a chronickej vírusovej hepatitídy typu C.

- Vykonaných bolo **65 návštev** v ohniskách **65 HBsAg nosičov**, **88 kontaktov** bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom.

- Pri pertussis bolo vyšetrených **33 kontaktov** pri 2 ochoreniach na pertussis.

- Pri alimentárnych nákazách bolo odporúčaných na vyšetrenie a vyšetrovaných spolu **884 kontaktov**:

85x *Salmonella enteritidis* (A02, A020) – 253 kontaktov

3x *Nešpecifikovaná salmonelová infekcia* – 8 kontakt

5x *Shigella flexneri* – 21 kontaktov

1x *Shigella sonnei* – 1 kontakt

1x *Nešpecifikovaná šigelóza*- 1 kontakt

12x *Infekcia E.coli* – 50 kontaktov

147x *Kampylobakteriálna enteritída* – 147 kontaktov

5x *Enteritída zapríčinená Yersinia enterocolitica* – 15 kontaktov

92x *Rotavírusová enteritída* – 355 kontaktov

3x *Akútna gastroenteritída zaprič.* Vírusom Norwalk- 13 kontaktov

5x *Adenovírusová enteritída* – 20 kontaktov.

6. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY – „The Epidemiological Surveillance System”, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Údaje sú zadávané priebežne do systému EPIS. Podľa požiadaviek RÚVZ Banská Bystrica sú priebežne opravované aj údaje za predchádzajúce roky.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS –

Na úlohe sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Realizácia kampane *Clean care is save care*

V roku 2015 bola realizovaná kampan: *Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc.*

- RÚVZ so sídlom v Trebišove realizovalo v rámci tejto kampane 4 prednášky zamerané na význam a rizikové aspekty hygieny rúk zdravotníckych pracovníkov a na význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov. Zdravotníckym pracovníkom boli poskytnuté letáky a informácie boli zverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov, mesta Kráľovský Chlmec a Trebišov.
- Informovanie o význame a výhodách registrácie nemocníc do siete nemocníc bola nemocniciam poskytnutá na základe osobnej komunikácie s cedením NsP. Jedna z dvoch nemocníc sa v roku 2015 zaregistrovala.
- V rámci kampane vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov - v období od 01.05.2015 – 15.06.2015 boli vykonávané vo zvýšenej miere v rámci výkonu ŠZD stery z rúk zdravotníckeho personálu.
- Aktivity v rámci kampane boli vykonávané na oddeleniach nemocníc: OAIM, ODCM, RDG, Chirurgické odd., novorodenecké odd. a v ambulantných zdravotníckych zariadenia (všeobecné, zubné).

3. Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov, cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Zamestnanci Referátu infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz sa v roku 2015 zúčastnili za účelom vzdelávania na:

- Tematický kurz – o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb, 26.-29.01.2015, FVZ SZU Bratislava, pasíva účasť 2 osoby.
- Odborný seminár : Prevencia vybraných nákaz, RÚVZ Banská Bystrica, 01.04.2015, pasívna účasť 1 osoba.
- Školenie pracovníkov centrálného príjmu - Vysokonebezpečné nákazy, Odbor krízového riadenia Košického kraja, 09.04.2015, pasívna účasť 2 osoby.
- XV. konferencia - Dni centrálnej sterilizácie a centrálnych operačných sál, Zvolen, 22.04.-24.04.2015, pasívna účasť 2 osoby.
- 04.-05.11.2015 Školenie v štatistickom programe EPI INFO, Bratislava, pasívna účasť 2 osoby.
- Odborný seminár VŠ pracovníkov, 25.06.2015, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Ul. Rooseveltova, pasívna účasť 3 osoby.

RÚVZ so sídlom v Trebišove, *Referátom infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz boli realizované nasledovné intervencie pre zdravotníckych pracovníkov:*

- 2 x prednášky v NsP Trebišov a.s. a v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na tému: Problematika nemocničných nákaz (vymedzenie, hlásenie, opatrenia, analýza príčin);
- 2 x prednášky v NsP Trebišov a.s. a v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na tému: Epidemiologicky významní pôvodcovia nemocničných nákaz,

- 1x prednáška v NsP n.o. Kráľovský Chlmec na tému: Bariérová ošetrovateľská starostlivosť a hygienicko - epidemiologický režim na lôžkovom oddelení a na izolačných izbách;
- 4 x prednášky v NsP Trebišov a.s. a v NsP n.o. Kráľovský Chlmec a pre všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast a pre dospelých (južná a severná časť okresu) na tému: Hygiena rúk zdravotníckych pracovníkov.
- 12 x prednášok / besied pre laickú verejnosť v okrese Trebišov - o význame a prospešnosti očkovania v prevencii výskytu prenosných ochorení.
- 8x prednášky na školách zamerané na prevenciu respiračných nákaz a význam očkovania.
- 2x prednášky pre pedagógov materských, základných a stredných škôl o význame očkovania a prevencie chrípky.

Surveillance nozokomiálnych nákaz

- Za obdobie od 01.01.2015 do 31.12.2015 bolo vykonaných **97 previerok** v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, **55 previerok** v ambulantných zariadeniach, odobratých bolo 972 sterov z prostredia a 41 sterilných predmetov, odobratých bolo tiež 44 dezinfekčných roztokov za účelom kontroly ich účinnosti.
- Otestované boli spolu 3 autoklávy v zdravotníckych zariadeniach.
- Hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz rok 2015:
 - NsP Trebišov, a.s.: 53 prípadov NN
 - NsP Kráľovský Chlmec: 5 prípadov NN

V súvislosti s výskytom NN bol vykonaný štátny zdravotný dozor a boli uložené protiepidemické opatrenia 5x:

- 1x na onkologickom oddelení NsP Trebišov a.s - *Staphylococcus aureus MRSA*;
- 1 x na OAIM NsP Trebišov a.s - *Clostridium difficile*;
- 1x na OMIS NsP Trebišov a.s. – Dg: A41.0 *Staphylococcus aureus MRSA*
- 1 x Detský domov Sečovce a 1x detské oddelenie NsP Trebišov a.s - polymorbídne dieťa s opakovanými septickými stavmi.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

1. *Stratégia súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)*

- V roku 2015 bol opätovne *prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ*, ktorí v prípade výskytu ľudskej chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz.
- 4 x sa realizovalo preškolenie zdravotníckych pracovníkov v okrese - v NsP Trebišov a.s., v NsP n.o. Kráľovský Chlmec a všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast a pre dospelých (južná a severná časť okresu) o Usmernení hlavného hygienika Slovenskej republiky - Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike.
- V procese schvaľovania prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení sa požaduje zapracovanie postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN v: ambulancii všeobecného lekára pre dospelých, v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dorast, v ambulancii lekárskej služby prvej pomoci a na oddeleniach ústavných zdravotníckych zariadení. Zároveň sa požaduje zapracovanie požiadaviek na zabezpečenie funkčnosti postupov pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na VNN na predmetných zdravotníckych pracoviskách.
- Odborné usmernenie HH SR bolo zverejnené na internetovej stránke nášho úradu www.ruvztv.sk.
- Zdravotnícke zariadenia v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trebišove boli informované o hlásení 2 prípadov poliomyelitídy u detí na Ukrajine, zároveň boli

informované o najvýznamnejších rizikách súvisiacich s vysokým pohybom migrantov v Európe.

- V súvislosti s výskytom poliomyelitídy u detí na Ukrajine boli príslušné zdravotnícke zariadenia opätovne usmernené v oblasti surveillance akútnych chabých obn.
- RÚVZ so sídlom v Trebišove ďalej zabezpečil v rámci environmentálnej surveillance zvýšenú frekvenciu odberu odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov na odberovom mieste pri Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce od septembra 2015 do konca roka 2015.
- Na RÚVZ so sídlom v Trebišove sa uskutočnilo stretnutie s rezortným oblastným hygienikom Košického s Prešovského kraja Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a epidemiológom RÚVZ so sídlom v Košiciach za účelom prejednaní postupu pri zabezpečení zvýšenej surveillance v súvislosti s vysokým pohybom migrantov v Európe a výskytom 2 prípadov poliomyelitídy u detí na Ukrajine. Predmetom prejednaní bola aj komunikácia spôsobu zaistenia a vykonávania očkovania detí cudzincov.
- Uskutočnila sa stretnutie s riaditeľom Útvoru policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce za účelom zintenzívnenia vzájomnej informovanosti o pohybe cudzincov v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trebišove a poskytovania výsledkov z environmentálnej surveillance.

2. Pandemická pripravenosť

- 52x týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú priebežne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- Pokračuje sa v hlásení SARI z lôžkových zdravotníckych zariadeniach – v roku 2015 bol hlásený 1 potvrdený prípad SARI a 1 podozrenie na SARI. Došlo k jednému úmrtiu
- V súvislosti s výskytom SARI a podozrenia na SARI boli na príslušných lôžkových oddeleniach nariadené protiepidemické opatrenia a kontrola opatrení (výkonom štátneho zdravotného dozoru a odobratím vzoriek s prostredia).
- Zabezpečené boli podmienky (t.j. dostupnosť odberového materiálu, vhodné podmienky skladovania) pre odber biologického materiálu na chrípku. Spolu bolo odobratých 0 vzoriek materiálu v lôžkových oddelenia v okrese Trebišov.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V priebehu roka 2015 bolo odobratých 12 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce a 18 vzoriek v meste Trebišov. Odobraté vzorky boli s negatívnymi výsledkami. V prípade dvoch vzoriek ČOV Trebišov odobratých 22.12.2015 bol výsledok pozitívny na: *non-polio enterovírusy*.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

1. Činnosť liniek pomoci AIDS

Pre laickú verejnosť bola k dispozícii linka pomoci AIDS (0918680305, 056/6681274), ktorú využili 6 klienti (muži). Možnosť e-mailovej konzultácie (na tv.demesova@uvzs.sk) využil v roku 2015 1 klient. Klienti na linke pomoci AIDS položili cca 18 typov otázok, ktoré boli zamerané na príznaky ochorenia, faktory prenosu, mechanizmus prenosu, riziko infikovania sa, možnosti laboratórnych vyšetrení, možnosti liečby ochorenia, možnosti prevencie a na epidemiologickú situáciu v SR a na východnom Slovensku.

2. Edukačné programy zamerané na mládež „ Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity

V roku 2015 bolo realizovaných 8 besied na základných školách a strednej škole v okrese Trebišov pre 184 žiakov s názvom Partnerské vzťahy a Prevencia HIV/AIDS.

3. Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS

V rámci Svetového dňa AIDS boli realizované 3 besedy o prevencii HIV/AIDS pre Základné školy (80 žiakov). V meste Trebišov sa bol Územným spolkom SČK v Trebišove organizovaný Sviečkový pochod s príhovorom lektorky z RÚVZ. V sídle RUVZ so sídlom v Trebišove bol zriadený informačný panel k Svetovému dňu AIDS.

4. Testovanie, poradenstvo, sledovanie

Odber krvi na vyšetrenie anti HIV protilátok nebo vykonaný.

5. Sledovanie pohlavných ochorení

- Na povinnosť hlásiť pohlavné ochorenia boli upozornení všetci gynekológovia v okrese Trebišov.
- V roku 2015 bolo hlásených 24 prípadov syfilisu (do systému EPIS). Analýza ochorení: počet ochorení u mužov: 10, počet ochorení u žien: 14. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 25-34 ročných (7 prípadov ochorení).
- Hlásené boli 8 gonokokové infekcie u 8 mužov vo vekovej kategórii: 15-19r.: 3, 20-24r.: 1, 25-34 r.: 3, 55 64r.: 1.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Úloha je vykonávaná priebežne. V roku 2015 bolo vykonaných 53 konzultácií týkajúcich sa problematiky povinného očkovania s lekármi, poskytnutých bolo 37 konzultácií pre obyvateľov (laickú verejnosť) okresu Trebišov týkajúca sa významu povinného pravidelného očkovania a 9 konzultácií o očkovaní do zahraničia.

9.1 Národný program podpory zdravia

Plnenie:

Referát infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz sa podieľa na plnení Národného programu podpory zdravia v časti: *Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení*. V roku 2015 boli realizované edukačné aktivity zamerané na: prevenciu respiračných ochorení - 6 intervencií pre deti a dorast, na propagáciu prospešnosti očkovania - 6 skupinových intervencií pre dospelých a 4 intervencie pre zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk v zdravotníctve. Taktiež boli realizované kampane: EIW - Európsky imunizačný týždeň 2015, „Umývajte si ruky: zachrániš život“ – kampaň zameraná na hygienu rúk zdravotníckych pracovníkov.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa vo svojej činnosti, v súlade s aktualizovaným NPPZ, prioritne zameriava na:

- ovplyvňovanie determinantov zdravia,
- znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva,
- zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Aktivity referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sú dominantne orientované na preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení. Intervenčné aktivity sú (v súlade s NPPZ) cielené hlavne na podporu zdravého životného štýlu t.j. najmä na ovplyvňovanie výživy a stravovacích zvyklostí, fyzickej inaktivity, užívania tabaku, alkoholu a drog a na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov okresu Trebišov.

Národný program podpory zdravia bol napĺňaný nasledovne:

- *Základná poradňa zdravia* - v roku 2015 boli realizované vyšetrenia a poradenstvo u 136 osôb. Z toho bolo 70 osôb prvovýšetrených, 66 osôb opakovane vyšetrených. Počet výkonov pri vyšetreniach spolu 1469 výkonov.
- *Nadstavbové poradne zdravia - Výživová poradňa a Poradňa na odvykanie od fajčenia*. Vyšetrenie a poradenstvo v nadstavbových poradniach bolo realizované u 80 osôb. Z toho bolo 66 osôb prvovýšetrených, 14 osôb bolo vyšetrených opakovane. Počet výkonov v obidvoch poradniach je spolu 526.
- *V rámci poradní bolo poskytnuté individuálne poradenstvo a inštruktáž* - zamerané na zmenu životného štýlu (optimalizácia: skladby jedálneho lístka, pohybovej aktivity; zanechanie fajčenia, o správnych hodnotách krvného tlaku a iné) .
- *Skupinové edukačné aktivity* – realizovaných bolo spolu 154 intervencií u 3340 účastníkov (zdravá výživa a správne stravovacie zvyklosti - 24 intervencií, optimalizácia fyzickej aktivity - 28 intervencií, prevencia drogových závislostí - 28 intervencií, prevencia fajčenia - 43 intervencií, výchova k partnerstvu - 8 intervencií, stomatohygiena - 13 intervencií, prevencia osteoporózy -8 intervencií, prevencia duševného zdravia - 3 intervencie). Spolu bolo realizovaných 4094 výkonov.
- *Celoslovenské a regionálne kampane* – realizovaných bolo 10 kampaní: Týždeň mozgu (10.-16.3.2015), Svetový deň zdravia (7.4.2015), Svetový deň pohybom ku zdraviu (10.5.2015), Svetový deň bez tabaku (31.5.2015), Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami (26.6.2015), Svetový deň ústneho zdravia (12.9.2015), Svetový deň srdca a kampaň MOST 2015, Svetový deň osteoporózy (20.10.2015), Svetový deň diabetu (14.11.2015), Svetový deň AIDS (1.12.2015). Informácie o kampaniach a ich význame boli komunikované aj formou hromadných edukačných aktivít.
- *Hromadné edukačné aktivity* - v počte 10 aktivít, ktoré sa realizovali prostredníctvom Dňa otvorených dverí RÚVZ, mobilnej poradne v Hypermarkete Tesco, Hypermarkete Kaufland, internetových stránok RÚVZ Trebišov (www.ruvztv.sk), mesta Trebišov (www.trebisov.sk), mesta Sečovce (www.secovce.sk), mesto Kráľovský Chlmec (www.kralovskychlmec.sk), Regionálnych novín „Chlmecké názory“, Regionálnych novín „Sečovčan“.
- V roku 2015 bol realizovaný dotazníkový prieskum „*Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny*“ v rámci Svetového dňa zdravia. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 50 mužov a žien nášho okresu. Spolu bolo realizovaných 200 výkonov.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia priebežne sleduje ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva okresu Trebišov na okresnej a obecnej úrovni. Vyhodnocuje ukazovatele zdravotného stavu v porovnaní s ukazovateľmi na úrovni Košického kraja a Slovenskej republiky. Vyhodnotenie trendu vývoja sledovaných ukazovateľov za obdobie rokov 2001 - 2014 bolo spracované v septembri 2015.

Stručná charakteristika zdravotného stavu obyvateľstva v okrese Trebišov:

- Stredná dĺžka života u mužov aj u žien vykazuje u všetkých porovnávaných populácií zvyšujúce sa hodnoty. U mužov ako aj u žien žijúcich v okrese Trebišov je však stredná dĺžka života nižšia ako v Košickom kraji a v Slovenskej republike (SR).
- V okrese Trebišov je vyššia miera celkovej, dočrenskej a novorodeneckej úmrtnosti ako aj vyššia úmrtnosť mužov a žien, než je na úrovni Košického kraja a SR.
- Z hľadiska úmrtnosti podľa príčin smrti je v okrese Trebišov úmrtnosť na srdcovo-cievne ochorenia vyššia ako na úrovni spádového kraja a Slovenskej republiky. Trend štandardizovanej úmrtnosti na srdcovo-cievne ochorenia v okrese Trebišov je však klesajúci, čo možno hodnotiť pozitívne.
- Úmrtnosť na onkologické ochorenia je v okrese vyššia ako v Košickom kraji a porovnateľná s úmrtnosťou v SR. Štandardizovaná úmrtnosť na onkologické ochorenia je dlhodobo stúpajúca v okrese Trebišov podobne ako v Košickom kraji a v SR.
- Vývoj zdravotného stavu v okrese Trebišov možno hodnotiť ako nepriaznivý vo väčšine sledovaných ukazovateľov. Tento vývoj je pravdepodobne podmienený najmä nepriaznivými socioekonomickými ukazovateľmi a kultúrnymi zvyklosťami v heterogénnej národnostnej štruktúre okresu.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NÁDVAHY A OBEZITY

Daný program bol v roku 2015 realizovaný referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v súčinnosti s referátom hygieny detí a mládeže:

Realizované boli skupinové intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity v cieľovej skupine detí a mládeže:

- počte 52 *besied* so zameraním na *prevenciu obezity*,
- 24 *besied* venovaných otázkam *zdravej výživy*,
- 28 *intervencií* zameraných na *zvýšenie pohybovej aktivity*.

Prostredníctvom *Poradne zdravia* sa realizovalo 402 *výkonov* zameraných na optimalizáciu výživy a pohybovej aktivity v kontexte prevencie obezity u dospelých a detí školského veku. Aktivity boli zamerané na určovanie stavu telesnej hmotnosti, rozbor jedálneho lístka a bežne vykonávaných pohybových aktivít. Na základe získaných údajov a informácií sa poskytovalo individuálne poradenstvo zamerané na optimalizáciu pohybovej aktivity a stravovacieho režimu za účelom optimalizácie telesnej hmotnosti a telesnej zdatnosti.

- V roku 2015 referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia spolupracoval s referátom hygieny detí a mládeže na realizácii medzinárodného projektu Svetovej zdravotníckej organizácie - projektu COSI. Cieľom projektu je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku v súvislosti s plnením uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015-2025. Pracovníci referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v tomto projekte zabezpečovali meranie obvodu pásu, bokov, výšky, váhy u 96 detí (spolu 384 výkonov).

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu - celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Plnenie:

- Realizácia kampane prebiehala prostredníctvom informácie cez médiá a to na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove (www.ruvztv.sk).
- Kampaň bola propagovaná aj na webových stránkach miest Trebišov, Sečovce, Kráľovský Chlmec. Účastnícke listy boli odovzdané spolu s inštrukciou do 11 lekární, na 12 základných a stredných škôl v okrese Trebišov, ktoré o kampaň prejavili záujem. Účastnícke listy boli aj individuálne rozdane pri poskytovaní poradenstva v poradni zdravia. Spolu bolo distribuovaných 200 ks účastníckych listov a 50 plagátov.
- Poskytnuté bolo poradenstva na optimalizáciu pohybovej aktivity – v počte 176 výkonov.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009-2015

RÚVZ so sídlom v Trebišove tento program nerealizuje v plnom rozsahu. V roku 2015 však prebiehala spolupráca s asistentmi osvetly zdravia neziskovej organizácie Zdravé komunity, ktorá bola zameraná na riešenie aktuálnych problémov v rómskej osade lokalizovanej v meste Trebišov.

Zároveň prebiehala komunikácia a bola zabezpečená účasť zamestnancov RÚVZ so sídlom v Trebišove na stretnutiach organizovaných Ministerstvom zdravotníctva SR a neziskovou organizáciou Zdravé komunity za účelom zefektívnenia fungovania predmetného programu a zlepšenia spolupráce znevýhodnených komunit v oblasti podpory a ochrany zdravia. Pribežne prebieha spolupráca s asistentmi osvetly zdravia a ich koordinátormi. Spolu bolo realizovaných 71 výkonov.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v súčinnosti s referátom hygieny detí a mládeže realizoval roku 2015 v cieľovej skupine deti a mládež 28 *edukačných aktivít (besied)* zameraných na *prevenciu užívania alkoholu a iných drog* pre 717 edukovaných.
- RÚVZ so sídlom v Trebišove je členom pracovnej skupiny zameranej na vypracovanie štúdie hodnotiacej vplyv zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti. V roku 2015 sa uskutočnili 3 stretnutia pracovnej skupiny. Vypracovaná bola metodika štúdie a pilotný dotazník. Pracovníci referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v roku 2015 realizovali pilotnú fázu prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov. V rámci pilotnej fázy sa uskutočnil dotazníkový zber údajov na vzorke 35 osôb. Získané údaje z dotazníkov boli vkladané pre potreby analýzy a vyhodnotenia do databázy. Vykonalo sa zhodnotenie a pripomienkovanie dotazníka a metodiky a navrhnuté boli zmeny a úpravy, ktoré boli ďalej komunikované v rámci pracovnej skupiny. Zostavené bolo konečné znenie dotazníka a metodického postupu. V októbri 2015 sa zrealizovala predmetná prierezová štúdia na vzorke 53 osôb. Údaje z dotazníkov boli odbornými zamestnancami vkladané do príslušnej databázy a zaslané na analýzu (spolu bolo realizovaných 1887 výkonov).

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v priebehu roka 2015 realizoval 10 *edukačných aktivít* pre seniorov v: Dennom stacionári v Sečovciach, Dennom stacionári vo

Vojčiciach, Domove dôchodcov Lumen v Trebišove, Klube dôchodcov Sečovce, Územných spolkoch Slovenského červeného kríža v obciach Lastovce, Zemplín, Zemplínske Hradište, Kuzmice (*spolu bolo edukovaných 134 osôb*). Intervencie boli zamerané na prevenciu osteoporózy a správnu výživu. Realizoval sa tiež dotazníkový prieskum zameraný na zistenie vedomostí o osteoporóze s cieľom špecifikácie obsahu edukácie. Zároveň bolo realizovaných 52 vyšetrení hladín cholesterolu v krvi u seniorov. Pre vyšetrené osoby bolo poskytnuté individuálne poradenstvo v oblasti optimalizácie životného štýlu.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa v súčinnosti s referátom hygieny detí a mládeže v roku 2015 podieľal na realizácii tohto programu prostredníctvom výkonu skupinových intervencií na základných a stredných školách.

V roku 2015 bolo spolu realizovaných *146 aktivít - interaktívnych skupinových intervencií* s využitím zážitkových metód a tréningu. Edukovaných bolo *3401 detí a adolescentov*.

Edukačné aktivity boli zamerané na:

- Podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti
- Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl
- Podpora a ochrana zdravia, prevencia ochorení
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Prevencia závislostí – fajčenie, alkohol.

RÚVZ so sídlom v Trebišove sa v roku 2015 podieľal na realizácii projektu Potravinárskej komory „Hravo ži zdravo“ na základe záverov z porady odborov podpory zdravia/výchovy k zdraviu, úloha č. 1 a 2. Participácia RÚVZ v roku 2015 spočívala v propagácii predmetného súťažného projektu. Cieľom projektu je zvýšenie informovanosti žiakov 5. ročníkov základných škôl o zdravom životnom štýle.

Oslovené boli 4 základné školy v okrese Trebišov, ktoré neboli do projektu ešte nezapojené. Tieto školy boli oslovené a informované o realizácii projektu a jeho benefítoch. Následne sa do projektu zapojili dve základné školy.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

RÚVZ so sídlom v Trebišove túto úlohu nerealizuje.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia naplnil v roku 2015 predmetný program prostredníctvom edukačných aktivít zameraných na dentálne zdravie, prevenciu ochorení chrupu a ďasien, správnu hygienu vrátane náviku správnej hygieny. Edukácia bola vykonávaná v školských zariadeniach v okrese (I. stupeň základných škôl). V roku 2015 bolo vykonaných *13 interaktívnych zážitkových besied* (spolu intervenovaných *287 žiakov*).

9.7 CINDI PROGRAM SR

Plnenie:

▪ RÚVZ so sídlom v Trebišove od roku 1992 realizuje *Program CINDI – Slovensko*. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj skrining zdravotného stavu obyvateľstva okresu Trebišov (a následne analyzovaný zdravotný stav predmetnej populácie) podľa intencií tohto medzinárodného projektu.

▪ Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci *poradenského centra* práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetřovaní podľa štandardnej metodiky. Vyhodnocovanie získaných údajov je realizované v počítačovom programe Test zdravé srdce. Okrem týchto

individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov s cieľom zníženia chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia. V roku 2015 bolo komplexne vyšetrených 136 *klientov*, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo podľa zistených výsledkov. *Poradenské aktivity boli vykonané v počte 1995 výkonov.*

- Okrem činnosti Poradne zdravia bol program CINDI v roku 2015 napĺňaný aj realizáciou kampaní pri príležitosti svetových dní a iných kampaní (v počte 10 kampaní), realizáciou *991 výkonov.*

- RÚVZ so sídlom v Trebišove je členom pracovnej skupiny: Základné poradne zdravia. Cieľom pracovnej skupiny bolo vypracovanie nového manuálu pre Základné poradne zdravia. V roku 2015 sa uskutočnili 3 stretnutia pracovnej skupiny. Pracovníci neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia spracovali pripomienky k existujúcemu manuálu a k Testu zdravé srdce. Ďalej bolo vypracované textové znenie návrhu nového manuálu a prebehlo opakovane pripomienkovanie manuálu na úrovni členov pracovnej skupiny. V rámci pracovnej skupiny boli komunikované aj možné riešenia problémov Testu zdravé srdce (spolu *výkonov 142*).

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR

RÚVZ so sídlom v Trebišove predmetný projekt nerealizoval.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Na základe zozbieraných údajov o kvalite pitnej vody RÚVZ so sídlom v Trenčíne informuje verejnosť o kvalite pitnej používanej na prípravu stravy pre dojčatá z hľadiska prevencie methemoglobínémie ako i redukcie ochorení a úmrtnosti detí v dôsledku konzumácie nevyhovujúcej kvality pitnej vody. RÚVZ so sídlom v Trenčíne pravidelne aktualizuje na svojej webovej stránke zoznam verejných vodovodov podľa obsahu dusičnanov (do/nad 10 mg/l) na základe dlhodobých výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch.

Taktiež zabezpečuje v spolupráci s detskými lekármi odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov za účelom informovanosti matiek o kvalite pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri používaní pitnej vody na prípravu stravy pre dojčatá. V období 1.1.2015 – 31.12.2015 bolo odobratých 31 studní v oblastiach, ktoré nie sú zásobované verejným vodovodom. V 21 vzorkách bol zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V súčasnosti na úrovni gestora prebieha vypracovanie pilotného projektu, príprava a tlač pracovných dokumentov. Po usmernení gestorského pracoviska bude projekt realizovaný aj v riešiteľskom pracovisku.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V rámci medziodborovej úlohy „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ sa zabezpečil vo vykurovacom období január - marec 2015 zber údajov o zdravotnom stave žiakov prostredníctvom dotazníkov - Dotazník o kvalite prostredia a komfortu detí v škole, Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov a Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí. Ďalej boli získané údaje o fajčení od zamestnancov škôl. Zároveň bolo vykonané posúdenie školských budov, vybraných tried, spôsob ich každodenného využívania a údržby prostredníctvom dotazníkov – dotazník o škole, dotazník o triede.

Do projektu bolo v roku 2015 zapojených 5 škôl. Počet zapojených respondentov bol 335 žiakov a 25 učiteľov. Údaje z dotazníkov boli následne spracované do jednotlivých databáz.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Gestor úlohy spracováva zaslané podklady z predchádzajúceho obdobia. Následne budú vytipované vodárenské zdroje, z ktorých budú odoberané vzorky na stanovenie vybraných ukazovateľov. Podľa pokynov RÚVZ vykoná odbery a doručí vzorky do vybraných laboratórií.

Odbor HŽPaZ spolupracuje s Laboratóriami RÚVZ v Trenčíne na plnení úloh:

č. 7.20 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania – zber technických údajov o vodných zdrojoch individuálneho zásobovania. Priebežne sa realizuje zber údajov pri odberoch zo zdrojov individuálneho zásobovania a údaje sú poskytované laboratóriám. V sledovanom období bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy vyšetrených celkom 280 vzoriek vody zo studní a 342 vzoriek vody vyšetrených na ukazovateľ dusičnany počas Svetového dňa vody, kedy bola poskytovaná aj poradenská činnosť.

č. 7.1 Cyanobaktérie – sledovanie výskytu a odber vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, resp. v opodstatnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie. Odbery boli realizované počas kúpacej sezóny 2015. Bolo vykonaných 6 odberov z vody určenej na kúpanie Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom. Okrem toho bolo vykonaných 13 odberov z vodných nádrží Opatová, Prusy, Stará Myjava, Horná Streda, Dubník. Výsledky preukázali vyhovujúcu kvalitu. V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť vodného kvetu.

č. 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach – odber vzoriek na prítomnosť legionel vo vzorkách vody na kúpanie v zariadeniach (plavárne, ubytovacie zariadenia), v ktorých sa nachádzajú bazény s vodnými atrakciami. V spádovom území RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo v roku 2015 vyšetrených celkovo 10 vzoriek na prítomnosť legionel vo vode na kúpanie. Ani v jednej z odobratých vzoriek nebola zistená prítomnosť legionel.

V regióne, v ktorom je vecne a miestne príslušným orgánom verejného zdravotníctva RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli v roku 2014 pracovníkmi laboratória ÚVZ SR odobraté vzorky vody a stery v objektoch Fakultnej nemocnice Trenčín a v objektoch Kúpeľov Trenčianske Teplice. V odobratých vzorkách vody a v steroch vo Fakultnej nemocnici Trenčín bol potvrdený pozitívny výsledok vyšetrenia v 5 vzorkách na stanovenie legionel, KMO pri 36°C a *Pseudomonas aeruginosa*. V odobratých vzorkách vody a v steroch v Kúpeľoch Trenčianske Teplice a.s. bol potvrdený pozitívny výsledok vyšetrenia v 1 vzorke na stanovenie legionel a v 2 vzorkách KMO pri 36°C. Kúpele Trenčianske Teplice a FN Trenčín vykonali technické opatrenia na elimináciu výskytu legionel. Na základe laboratórnych analýz vo vzorkách vody v Kúpeľoch Trenčianske Teplice nebol potvrdený výskyt legionel a teda možno konštatovať, že vykonané opatrenia boli účinné.

Následne po vykonaných opatreniach Fakultná nemocnica Trenčín zabezpečila odber vzoriek na stanovenie legionely z teplej vody a predložila ich orgánu verejného zdravotníctva listom č. FN/EaT/2015/182 zo dňa 26.08.2015. V predložených výsledkoch laboratórnych analýz bol opakovane potvrdený výskyt legionel. Vzhľadom na predložené výsledky odobratých vzoriek teplej vody RÚVZ so sídlom v Trenčíne vydal FN Trenčín opatrenia na zabezpečenie termickej a chemickej dekontaminácie ohrievačov teplej vody a vodovodných rozvodov teplej vody s následným zabezpečením pravidelného monitoringu výskytu legionel v dodávanej teplej vode.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Do 31.12.2015 bolo vykonaných 875 štátnych zdravotných dozorov doložených záznamom. Výkon ŠZD bol zameraný na sledovanie stavu pracovného prostredia a podmienok práce, dodržiavanie legislatívnych požiadaviek v oblasti ochrany zdravia pri práci, najmä na pracoviskách s rizikovými prácami, zabezpečenie zdravotného dohľadu, prešetrovanie podozrení na choroby z povolania. Vydaných bolo 376 rozhodnutí a 134 záväzných stanovísk. Z toho 60 rozhodnutí bolo vydaných na základe žiadostí o zaradenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác. Uložených bolo 14 sankcií 14 prevádzkovateľom za správne delikty rôzneho charakteru - prevádzkovanie priestorov bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, za nesprávny pracovný postup a použitie nepovoleného prípravku pri výkone deratizácie živočíšnych škodcov, za nezabezpečenie zdravotného dohľadu a objektivizácie pracovného prostredia. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD boli uložené nápravné opatrenia so záväznými lehotami plnenia ukladané priamo do zápisnice pri výkone ŠZD. Ďalej bolo uložené 1 opatrenie podľa § 48 zák. č. 355/2007 Z.z..

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 21 organizáciách, hluku v 6 spoločnostiach, vystavenia prachu z azbestu v 4 spoločnostiach a vplyvu vibrácií na zdravie v 2 organizáciách.

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK /RIZIKOVÉ PRÁCE/

Evidenciu rizikových prác sme v priebehu roka aktualizovali na základe meraní a spresňovali v programe ASTR_2011. V dozorovaných okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava sme zaznamenali a vydali 60 rozhodnutí na vyhlásenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác.

Celkovo evidujeme 4 053 exponovaných zamestnancov (z toho 1 109 žien). V porovnaní s rokom 2014 je to o 178 zamestnancov viac.

Podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov je evidovaných v priemyselnej oblasti – 3 488 zamestnancov, z toho 958 žien, čo predstavuje o 182 zamestnancov viac ako v roku 2014. Druhou najexponovanejšou činnosťou je zdravotníctvo a sociálna pomoc s celkovým počtom pracovníkov 166 z toho 106 žien, čo je o 8 zamestnancov menej ako v roku 2014.

Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov sa eviduje v riziku hluku – 3 353 (z toho 819 žien). V porovnaní s rokom 2014 je to o 126 zamestnancov viac. V 4. kategórii rizika hluku evidujeme 233 zamestnancov, z toho 23 žien. V 3. kategórii rizika hluku evidujeme 3120 zamestnancov, z toho 796 žien.

Najvyšší počet žien máme podobne ako v minulých rokoch evidovaný v riziku hluku (3. kategória – 796 a 4. kategória – 23 žien).

V riziku chemických látok a zmesí evidujeme celkom 664 zamestnancov (z toho 94 žien) čo predstavuje o 8 zamestnancov viac ako v roku 2014.

ŠZD spojený s objektivizáciou hluku bol vykonaný v 2 prevádzkach. V prevádzke zaoberajúcej sa zákazkovou kovovýrobou v profesii zámočník - zvárač zaradenej do 3. kat. rizika hluku, pričom bolo zistené prekročenie povolených hodnôt expozície hluku

zamestnancov spĺňajúce kritériá na zaradenie do 4. kat. rizika hluku. V druhej prevádzke zameranej na povrchovú úpravu a opravu nákladných motorových vozidiel bolo zistené u zamestnanca v profesii pieskovač prekročenie povolených hodnôt expozície hluku v súlade s doterajším zaradením do 4. kat. rizika hluku. Vzhľadom k zvyšujúcemu sa počtu podnetov na hluk v životnom prostredí bola pozornosť venovaná vo veľkej miere aj objektivizácii hluku z rôznych prevádzok šíriaceho sa do životného prostredia. V rámci ŠZD bola vykonaná objektivizácia hluku v životnom prostredí v 5 prípadoch (aj opakovane po vykonaní opatrení).

2.1.2 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTOK A ZMESÍ

ŠZD zameraný cielene na plnenie požiadaviek na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, najmä na - spôsob skladovania, manipulácie, predaja veľmi toxických a toxických chemických látok a zmesí, spôsob používania pri výrobných procesoch, na evidenciu množstiev používaných látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornú spôsobilosť zamestnancov, opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách. V roku 2015 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spolu v 25 organizáciách. Vydané boli 2 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (CHIRANA T. Injecta, a.s., Stará Turá a Trenčianske vodárne a kanalizácie, a.s., Trenčín) a 3 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s karcinogénmi a mutagénmi (CHIRANA T. Injecta, a.s., Stará Turá, Trenčianske vodárne a kanalizácie, a.s., Trenčín, SLOVARM, a.s., Myjava). Vydaných bolo 19 rozhodnutí k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi (CHF), 3 rozhodnutia k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, 2 rozhodnutia k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s biologickými faktormi. V rámci vydania rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo zároveň schválených ďalších 16 prevádzkových poriadkov.

Dotazníkovou formou sa informovanosť zamestnancov o riziku CHF zisťovala v 21 firmách, kde bolo vyplnených 93 dotazníkov informovanosti. Vyplýva z nich, že respondenti sú vystavení chemickým faktorom najmä - v poľnohospodárskych organizáciách pri skladovaní a manipulácii s pesticídmi, pri práci s materiálmi obsahujúcimi azbest, v priemysle ide najčastejšie o expozíciu zväčša dymom, prachu z obrusovania, pieskovania, pri povrchových úpravách kovov, pri lakovaní, v drevovýrobách, pri opravách a service motorových vozidiel. OOPP pre zamestnancov sú podľa zistení zo ŠZD poskytované v dostatočnej miere, okrem pracovného odevu a obuvi sú, podľa charakteru škodlivín v pracovnom prostredí, poskytované najmä: rukavice, respirátor, celotelový overal, príp. dýchací prístroj. K opatreniam, ktoré zamestnávateľ zabezpečuje patria najmä ozdravovacie pobyty. Pravidelné lekárske preventívne prehliadky v súvislosti s rizikom pri práci absolvujú všetci zamestnanci.

V súvislosti s rizikom vyplývajúcim z expozície zamestnancov v poľnohospodárskych podnikoch, priemyselných organizáciách a predajniach, v ktorých sa manipuluje s toxickými látkami a zmesami sa v priebehu roku 2015 vyskytla 1 závažná situácia (použitie nepovoleného rodenticídu za účelom deratizácie na otvorenom priestranstve s následným úhynom poľovnej zveri), na základe čoho bolo rozhodnutím vydané 1 opatrenie v zmysle § 48 zák. č. 355/2007 Z. z.. Iné závažné, mimoriadne a havarijné situácie, ktoré by si vyžadovali mimoriadne nápravné opatrenia sa nevyskytli.

V roku 2015 boli zvolané štyri zasadnutia komisie a boli preskúšaní 13 žiadatelia. Na základe dĺžky praxe bolo bez vyskúšania pred komisiou vydaných 32 osvedčení na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 27 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnej činnosti.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTKO POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

V roku 2015 bolo vydaných 48 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest pre 25 žiadateľov. Všetky tieto subjekty vlastní oprávnenia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 5 ods. 4 písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov.

V rámci kontroly pracovných podmienok pri práci s AZC materiálmi sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku vystavenia prachu z azbestu v 4 spoločnostiach, kde bol aj vykonaný štátny zdravotný dozor (2 x exteriér a 2 x interiér). Vyplnených bolo 9 dotazníkov informovanosti pracovníkov vystavených prachu z azbestu. Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 31 oznámení o začatí resp. o ukončení prác s materiálmi obsahujúcimi azbest.

K 31.12.2015 evidujeme celkovo 141 zamestnancov, z toho 27 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s karcinogénnymi a mutagénymi faktormi. Jedná sa o činnosti: riedenie cytostatík, výkon laboratórnych analýz vody a čistiarenských kalov, spracovanie tvrdého dreva, chemická sterilizácia etylénoxidom pre sterilizácii jednorazovej injekčnej techniky. V riziku expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu pracuje 30 zamestnancov, z toho 24 žien.

V rámci plnenia Programového vyhlásenia vlády SR, uznesenia vlády SR č. 475/2003, uznesenia vlády SR č.391/2013 (kap. 4 úloha č. 4) - Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce sa v rámci pôsobnosti RÚVZ Trenčín vykonával ŠZD na pracoviskách za účelom získavania údajov o miere expozície a kontroly opatrení na znížovanie rizika aj v prevádzkach s výskytom látok, u ktorých je reprodukčnotoxické riziko (toluén), spojený s objektivizáciou CHF.

V roku 2015 bolo vykonaných 5 ŠZD v prevádzkach, kde sa používajú alebo v minulosti používali organické rozpúšťadlá na báze toluénu spojené s objektivizáciou chemických faktorov. V troch prevádzkach - lakovniach neboli prekročené NPEL pre organické rozpúšťadlá vrátane toluénu, z toho v 2 prevádzkach šlo o lakovacie pracoviská autoservisov. Dva ŠZD boli vykonané v prevádzkach na výrobu obuvi so zameraním na lepidlá používané pri výrobe obuvi, objektivizované boli profesie - robotník pri lepení podošiev, lisovaní obuvi. Zistené bolo, že v súčasnosti sa zmesi s obsahom toluénu v týchto prevádzkach už nepoužívajú. Hodnoty stanovovaných organických rozpúšťadiel v pracovnom prostredí (acetón, a iné) v súčasnosti používaných zmesiach neprekračoval NPEL. Ani v jednej z preverovaných prevádzok zamestnanci nie sú zaradení do kategórie rizika z hľadiska chemických faktorov, ktoré boli objektivizované. Celkovo sme zaznamenali trend používania menej škodlivých prípravkov - organické rozpúšťadlá nie na báze toluénu ale najmä vodou riediteľné prípravky.

Okrem uvedených, ŠZD spojený s objektivizáciou bol vykonaný v 2 prevádzkach na výrobu sklolaminátových plastových výrobkov, kde pri laminovaní sa používajú polyesterové živice s obsahom styrénu v profesii laminárnik (spolu 5 zamestnancov). V oboch prevádzkach pri ručnom laminovaní boli prekročené NPEL, zamestnanci (spolu 3) však neboli zaradení do rizika z expozície styrénu. V 8 prevádzkach boli v súlade s vykonávanou pracovnou činnosťou zamerané aj pevné aerosóly (zváračské pevné aerosóly, prach z umelého brusiva,

prach z brúsenia sklolaminátov, inertný prach) aj rastlinný pevný aerosól z dreva (ostatné dreviny), pričom prekročenie NPEL bolo zistené iba v dvoch prevádzkach (v jednej prevádzke v súlade so zaradením profesie do 3. kategórie prác, v ďalšej prevádzke profesia nebola zaradená do kategórie rizika.

V rámci ŠZD spojeného a objektivizáciou chemických škodlivín bol vykonaný 1 ŠZD spojený s meraním tetrachlóretylénu používaného na chemické čistenie v pracovnom prostredí profesionálnej čistiarne, pričom nebol prekročený NPEL uvedenej látky. Bol vykonaný aj 1 ŠZD v tlačiarňi so zameraním na organické rozpúšťadlá v tlačiarenských farbách a čistiacich prípravkoch, tieto chemické látky v používaných chemikáliách neboli zistené. Celkovo v priebehu roka 2015 bol ŠZD spojený s objektivizáciou chemických faktorov v pracovnom prostredí vykonaný v 15 prevádzkach.

2.1.4 ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZATAŽENIA

V spádovom území RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo v roku 2015 prešetrovaných celkovo 11 podozrení na chorobu z povolania (chzp):

V 9 prípadoch išlo o podozrenia na chorobu z DNJZ, pričom v 2 prípadoch sa jednalo o syndróm karpálneho tunela (SKT). Išlo o pracovníčku výroby elektromotorov v ASKOLL Slovakia s.r.o., Potvorice, u ktorej boli jednoznačne vytvorené podmienky pre vznik choroby z povolania. Z dôvodu nadmernej lokálnej svalovej záťaže (potvrdené objektivizáciou) bola práca zaradená do 3. kategórie rizikových prác vo faktore fyzická záťaž. Druhé podozrenie sa šetrilo u šičky obuvi v spoločnosti GABOR s.r.o. Bánovce nad Bebravou, kde bola rovnako zistená súvislosť s prácou. V oboch prípadoch bola chzp priznaná.

V jednom prípade bolo prešetrené podozrenie na poškodenie lakťového nervu (sy Guyonovho kanála) u pracovníčky v profesii elektromechanik v spoločnosti Manz Slovakia s.r.o., Nové Mesto nad Váhom, kde i napriek negatívnejmu výsledku objektivizácie fyzickej záťaže vzhľadom na trvanie a spôsob manipulácie s pracovnými nástrojmi mohli byť vytvorené podmienky pre vznik ochorenia a v jednom prípade sa jednalo o diagnózu skákavý prst u pracovníčky UMC Slovakia spol. s r.o., Nové Mesto nad Váhom, kde nebola zistená príčinná súvislosť s vykonávanou prácou.

V riešení je naďalej 5 prípadov podozrenia na DNJZ, a to SKT u pracovníčky pri obsluhu lisu v lisovni plastov Market IPM Plast s.r.o., Vaňovce, kde bolo potrebné vykonať objektivizáciu lokálnej svalovej záťaže a 4 prípady podozrenia na DNJZ horných končatín rôznej lokalizácie u pracovníčok v spoločnosti GABOR s.r.o. Bánovce nad Bebravou. Na tomto pracovisku je už priznaných viacero chzp z DNJZ u šičiek, nakoľko ide o typickú prácu spôsobujúcu SKT. V prevádzke sa pravidelne vykonáva ŠZD.

Vo všetkých prípadoch bol pred samotným šetrením podozrenia na chzp vykonaný na pracoviskách ŠZD zameraný na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľa vo veci zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov a vykonávania povinných LPP vo vzťahu k práci (neboli zistené nedostatky) ako aj na kontrolu pracovísk a podmienok práce a pracovného prostredia, žiadali sme predloženie posudku o riziku (najmä pri fyzickej záťaži a práci s bremenami) a zaradenie do kategórie rizika, avšak jeho vypracovanie značne predlžuje vydanie konečného stanoviska k možnému vzniku profesionálneho ochorenia.

RÚVZ v Trenčíne eviduje k 31.12.2015 novo vyhlásené rizikové práce s faktorom fyzická záťaž v spoločnosti ASKOLL Slovakia s.r.o., Potvorice v profesii operátor linky (v počte 85 zamestnancov), a to na základe objektivizácie lokálnej svalovej záťaže. Spoločnosť na zníženie rizika vykonala organizačné zmeny na pracovisku (rotácia) a hľadá reálne možnosti ergonomickejšieho pracovného postupu.

Zvyšné 2 prešetrované prípady boli podozrenia na profesionálne alergické kontaktné ochorenia kože, a to alergický kontaktný ekzém rúk u montážnej pracovníčky v spoločnosti Hella Slovakia Signal Lighting s.r.o. Bánovce nad Bebravou a alergickú kontaktnú dermatitídu tváre po chemikáliách z kože a gumy u pracovníčky v obuvníctve v spoločnosti GABOR s.r.o. Bánovce nad Bebravou. V oboch prípadoch mohli byť vytvorené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Zdravotno-výchovné aktivity a hlavne poradenstvo pre zamestnancov a zamestnávateľov sme uplatňovali pri každom vykonanom ŠZD. V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v roku 2015 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v 3 organizáciách.

Spoločnosť **Emerson a.s., Nové Mesto nad Váhom** sa zaoberá výrobou a montážou klimatizačných zariadení, záložných zdrojov elektrickej energie, plechových panelov a elektronických riadiacich systémov. Vyšetrenie bolo poskytnuté 117 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Spoločnosť **Magna Slovteca s.r.o., Nové Mesto nad Váhom** sa zaoberá výrobou komponentov zrkadiel do automobilového priemyslu. Vyšetrenie bolo poskytnuté 69 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Spoločnosť **Ester Water Metering s.r.o., Stará Turá** sa zaoberá montážou, overovaním a kompletizáciou vodomero. Vyšetrenie bolo poskytnuté 41 výrobným a administratívnym zamestnancom.

Pre zamestnancov bolo priamo na mieste organizácie zabezpečené:

meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi, priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Všetci pracovníci v rámci ŠZD v teréne, alebo na RÚVZ poskytujú konzultácie o povinnosti zriadenia PZS, o zaraďovaní prác do jednotlivých rizík, o legislatíve pri skúškach na získanie osvedčenia pre prácu s toxickými látkami, o náležitostiach prevádzkových poriadkov, o zmenách v právnych predpisoch, európskej chemickej legislatívy, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a pod.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) ZAMERANÁ NA PREVENCIU ZDRAVOTNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK PRI PRÁCI

V roku 2015 sme sa v rámci spolupráce s Inšpektorátom práce zúčastnili na štyroch pravidelných štvrtročných pracovných poradách, kde sa zhodnotili spoločné dozorné aktivity za rok 2014, dohodnuté boli spoločné previerky za Trenčiansky kraj na pracoviskách v zmysle dohovoru NIP SR a ÚVZ SR a priebežne vyhodnocoval priebeh spoločných dozorných aktivít.

Spoločné previerky boli vykonané v štyroch prevádzkach (4 spoločné kontroly), a to na 2 nerizikových pracoviskách (pracovné činnosti 1. a 2. kategórie) a na 2 rizikových pracoviskách (pracovné činnosti 3. a 4. kategórie) nasledovne, pričom dve z previerok boli vykonané v spádovom regióne RÚVZ Trenčín:

RÚVZ Prievidza: BENCROSS s.r.o., Bošany (výroba gumových profilov, rizikové pracovisko)

RÚVZ Považská Bystrica: HANILL-E-HWA, Dubnica nad Váhom (výroba komponentov pre automobilový priemysel, nerizikové pracovisko)

RÚVZ Trenčín: mageba Slovakia s.r.o. Banská Štiavnica, prev. Nové Mesto nad Váhom (výroba oceľových konštrukcií, strojárka výroba, povrchové obrábanie kovov, rizikové pracovisko), EUROPUR s.r.o., Púchov, prac. Nové Mesto nad Váhom (výroba polyuretánových plášťov, nerizikové pracovisko)

RÚVZ sa zameriaval najmä na dodržiavanie povinností zamestnávateľov, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci vrátane sledovania zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vo všetkých kategóriách práce (aj u zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú zamestnancov na nerizikových pracoviskách). Na záverečnej porade bola celkovo zhodnotená spolupráca v roku 2015, pričom bolo konštatované, že spolupráca splnila svoj stanovený cieľ a v spoločných poradách a kontrolách sa plánuje pokračovať aj v budúcom roku, pričom sa dohodla spolupráca aj pre rok 2016.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Špecifický cieľ úlohy je zvyšovať odborné kapacity na onkoepidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spolupracou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami. Úloha je t.č. je štádiu prípravy.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Sledovanie záťaže vybraných skupín obyvateľstva je štádiu prípravy metodík. Cieľom bude sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania ich postavenia ako chránené pracovisko boli (podľa charakteru priestorov) posudzované okrem oddelenia PPLaT aj oddeleniami HVaBP a HŽPaZ. K 31.12.2015 bolo posúdených 26 pracovísk, ktoré majú charakter chráneného pracoviska, z toho 22 nových rozhodnutí a 4 stanoviská k zvýšeniu počtu zamestnancov. Išlo najčastejšie o administratívne práce, upratovacie práce, šitie odevov, predaj, výroba drobných výrobkov z dreva, výroba a balenie darčkových predmetov, reklamná činnosť. Vykonaných bolo 30 kontrol na existujúcich chránených pracoviskách. Pracoviská boli zariadené podľa druhu vykonávaných činností a zamestnanci majú k dispozícii zariadenia na osobnú hygienu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebolo na žiadnom pracovisku zistené závažné porušenie zákona 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov (najmä nariadenie č. 391/2006 Z. z.) a neboli uplatnené sankčné opatrenia.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Trenčín	22	4	30	30	70	Nie	nie	nie	-

RÚVZ	Vydané rozhodnutia 2009-2014	Vydané stanoviská 2009-2014
Trenčín	336	8

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRIJMU JODU

V rámci plnenia tejto úlohy zamestnanci odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ Trenčín odobrali 24 vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie obsahu KJ, KJO₃ v kuchynskej soli. Jedna vzorka nezodpovedala požiadavkám platnej legislatívy (obsah KJ pod 15 mg/kg), čo predstavuje 4,17 %.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Do plnenie tejto úlohy je odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín RÚVZ so sídlom v Trenčíne zapojený formou výkonu úradnej kontroly a odberu vzoriek 1 druhu plastového výrobku (plastové obedáre v celkovom počte 3 ks), ktorý bol plánovaný na mesiac júl 2015. Daný odber nebolo možné zrealizovať v uvedenom počte z dôvodu, že na prevádzkach sa nenachádzali 3 rovnaké výrobky danej šarže ako i z dôvodu nedostupnosti predloženia potrebných dokladov (vyhlásenia o zhode a podpornej dokumentácie).

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Do plnenie tejto úlohy je odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín RÚVZ so sídlom v Trenčíne zapojený formou výkonu úradnej kontroly spojenej s odberom vzoriek podľa plánu UKP na rok 2015. V zmysle harmonogramu odberov bola táto úloha naplánovaná na mesiac október v počte 1 ks výrobku s keramickým povrchom typu panvice, nože, hrnce a pod.. V uvedenom termíne bol odber predmetného druhu výrobku zrealizovaný – Panvica

keramická Pepco Home Ø 20 cm, v celkovom počte 4 ks. V sledovaných rizikových ukazovateľoch ťažkých kovov Ba, Co, Mn, Pb, Ni, Al vzorka za podmienok testu spĺňala požiadavky platnej legislatívy.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľom úlohy bolo prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotických kmeňov baktérií vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

V roku 2015 bolo vyšetrených 19 vzoriek výživových doplnkov s obsahom baktérií mliečného kvasenia v spolupráci s RÚVZ Prievidza a RÚVZ Považská Bystrica. Odber predmetných vzoriek bol vykonaný u výrobcov, distribučných skladoch, v špecializovaných predajniach a lekárnach. Pri mikrobiologickom vyšetrení výživových doplnkov na kvantitatívne zastúpenie jednotlivých rodov baktérií mliečného kvasenia boli použité kultivačné média v zmysle platných noriem STN ISO 15214 a ČSN ISO 29981.

Z celkového počtu vyšetrených vzoriek v 2 vzorkách t.j. 10,5 % bolo zistené množstvo baktérií mliečného kvasenia menej ako $1 \cdot 10^7$ KTJ/výrobcom stanovená dávka, čo nenapĺňa požiadavky na tzv. „účinnú dávku“.

Pri posudzovaní údajov, ktoré výrobca uvádza na obale s výsledkov laboratórnej analýzy bolo zistené, že v 9 vzorkách t.j. 47,3 % bol stanovený obsah baktérií mliečného kvasenia rádovo nižší ako údaj uvádzaný výrobcom na obale.

Iba v 4 vzorkách t.j. 21,1 % zodpovedal skutočný obsah baktérií mliečného kvasenia zistený laboratórnou analýzou údajom, ktoré výrobca uvádza na obale.

V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov.

Tabuľka č. 1

Obsah „probiotík“ vo výživových doplnkoch

RÚVZ Trenčín 2015

Číslo protokolu/ vzorky	Deklarovaný rod	Deklarované množstvo KTJ/výrobcom stanovený objem	Celkový výsledok KTJ/výrobcom stanovený objem
1789/15 3108	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^7$ /5 ml	$1,1 \cdot 10^8$ /5 ml
2271/15 3914	Baktérie mliečného kvasenia	$10 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$1,1 \cdot 10^6$ /1 kapsula
2291/15 3973	Baktérie mliečného kvasenia	$1 \cdot 10^9$ /1 tableta	$6 \cdot 10^7$ /1 tableta
2292/15 3974	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$3,7 \cdot 10^9$ /1 kapsula
2472/15 4307	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^8$ /1 tableta	$1 \cdot 10^8$ /1 tableta
2473/13 4308	Baktérie mliečného kvasenia	$6 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$2,8 \cdot 10^8$ /1 kapsula
2475/15 4310	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^7$ /1 tableta	$6,2 \cdot 10^7$ /1 tableta
3250/15 5543	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$2,8 \cdot 10^9$ /kapsula
3251/15 5544	Baktérie mliečného kvasenia	$4 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$1,6 \cdot 10^9$ /kapsula

3252/15 5545	Baktérie mliečného kvasenia	$8 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$7,5 \cdot 10^9$ /1 kapsula
3253/15 5546	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^8$ /g	$2 \cdot 10^8$ /g
2474/15 4309	Baktérie mliečného kvasenia	$5 \cdot 10^9$ /1 kapsula	$3,1 \cdot 10^9$ /1 kapsula
5588/15 8200	Baktérie mliečného kvasenia	$10,5 \cdot 10^9$ /kapsula	$4,4 \cdot 10^8$ / kapsula
5589/15 8201	Baktérie mliečného kvasenia	$1 \cdot 10^9$ /tableta	$4 \cdot 10^7$ /tableta
5252/15 7632	Baktérie mliečného kvasenia	$10 \cdot 10^9$ /2 kapsuly	$8,4 \cdot 10^7$ /2 kapsuly
5253/15 7633	Baktérie mliečného kvasenia	$15 \cdot 10^9$ /2 kapsuly	$1 \cdot 10^8$ /2 kapsuly
5254/15 7634	Baktérie mliečného kvasenia	$6 \cdot 10^7$ /1 tableta	$8 \cdot 10^6$ /1 tableta
3967/15 6741	Baktérie mliečného kvasenia	$20 \cdot 10^9$ /2 kapsuly	$2 \cdot 10^8$ /2 kapsuly
3968/15 6742	Baktérie mliečného kvasenia	$14 \cdot 10^9$ /2 tobolky	$10,6 \cdot 10^9$ /2 tobolky

V priebehu rokov 2013 – 2015 bola vyšetrená celá škála výživových doplnkov s obsahom baktérií mliečného kvasenia, ktoré sú dostupné na trhu pre spotrebiteľa. Bolo zistené, že obsah baktérií mliečného kvasenia sa mení počas doby použiteľnosti výživového doplnku v závislosti i od podmienok manipulácie a skladovania. Výrobcovia, distribútori upúšťajú od nutnosti skladovať výživové doplnky s obsahom baktérií mliečného kvasenia v chladených skladoch.

Výsledkom projektu je zavedenie akreditovanej laboratórnej metódy na stanovenie počtu baktérií mliečného kvasenia, ktoré bude realizované v roku 2016.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V rámci cielených sledovaní zameraných na kontrolu označovania a zloženia boli v odobratých vzorkách sledované zakázané látky, regulované látky, mikrobiologická čistota. Celkovo bolo analyzovaných 13 vzoriek. Menej závažné nedostatky boli zistené v spôsobe označovania. V prípade zistení nedostatkov boli zistenia postúpené miestne a vecne príslušnému RÚVZ, podľa sídla zodpovednej osoby.

Kontrolou výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu v SR na základe hlásení iných členských štátov EÚ bolo spolu vykonaných 157 kontrol u dovozcov, distribútorov, predajcov a prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo. V rámci výkonu dozoru v regionálnej pôsobnosti RÚVZ Trenčín nebol zistený výskyt nebezpečných kozmetických výrobkov uvádzaných v zaslaných hláseniach.

V jednom prípade bolo uložené opatrenie na zákaz umiestňovania výrobku na trh z dôvodu, že bola zistená zakázaná látka (2,5-diamino-toluén sulfát) vo výrobku na mihalnice a obočie Refektocil 1 pureblack

Ďalšie kontroly boli zamerané na dodržiavanie správnej výrobných praxe a dokumentácie – informačnej zložky výrobku, kontroly dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku, ďalej kontroly vykonávané na základe mimoriadnych oznámení, postúpených podaní a podnetov.

Vyhodnotenie dozoru nad kozmetickými výrobkami bude spracované vo výročnej správe pre kozmetické výrobky zaslanej na UVZ SR.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V roku 2015 pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne odobrali po 1 vzorke na stanovenie aróm - kumarín a mentofurán, 1 vzorku na stanovenia obsahu stolového sladidla – glykozidy steviolu a 3 potravín za účelom stanovenia obsahu kyseliny sorbovej a kyseliny benzoovej.

Sledovanie glykozidov steviolu – Nealkoholický nápoj Nestea – nealkoholický nápoj zo zeleného čaju s príchuťou jahody a aloe – zistené množstvo 21,9 mg/kg.

Stanovenie arómy mentofuránu – SFINX – mentolky furé s príchuťou mentolu a eukalyptu – stanovené množstvo 2,22 mg/kg.

Stanovenie kyseliny sorbovej a benzoovej: Mirinda – limonáda s citrónovou príchuťou s obsahom citrónovej šťavy – obsah kyseliny sorbovej 109,1 mg/kg a kyseliny benzoovej <LOD (LOD 2 mg/kg); Zlatá studňa ovocný nasýtený nápoj s vitamínmi – obsah kyseliny sorbovej 123,7 mg/kg a kyseliny benzoovej 85,2 mg/kg; Sýtený nápoj s príchuťou toniku – obsah kyseliny sorbovej <LOD (LOD 2 mg/kg), a kyseliny benzoovej 60,9 mg/kg, Stanovenie arómy kumarín – Pohánkové sušienky so škoricou a d'atlovým sirupom – zistená hodnota 29,7 mg/kg.

Vzorka výrobku Pohánkové sušienky so škoricou a d'atlovým sirupom nevyhovovala požiadavkám pre obsah kumarínu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1334/2008 zo 16. decembra 2008 o arómach a určitých zložkách potravín s aromatickými vlastnosťami na použitie v potravinách a o zmene a doplnení nariadenia Rady (EHS) č. 1601/91, nariadení (ES) č. 2232/96 a (ES) č. 110/2008 a smernice 2000/13/ES. Ostatné výsledky zistené laboratórnou analýzou zodpovedali požiadavkám platnej legislatívy

Respondentom podľa pohlavia a veku (veková kategória 19 – 34 r. a 35 – 54 r.; muži a ženy) boli odovzdané dotazníky na zistenie spotreby prídavných látok podľa frekvencie konzumácie vybraných druhov potravín ako i zhodnotením jednodňového jedálneho lístka. Celkovo bolo do projektu 20 respondentov.

Výsledky laboratórnej analýzy, údaje z dotazníkov boli spracované do tabuľkového vyhodnotenia a zaslané na ÚVZ SR v stanovenom termíne, ktorý realizuje spracovanie za celú SR.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

V roku 2015 sa realizuje I. etapa - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu. Prvá etapa projektu je v kompetencií ÚVZ SR.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou

metodikou. Prieskum je okrem iného zameraný na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

V dňoch 24.03. – 31.03.2015 sa Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne zapojil do realizácie Európskeho školského prieskumu o alkohole a ostatných drogách – ESPAD. Celkový počet respondentov bol 355. Súbor respondentov tvorili študenti nasledovných škôl:

- Gymnázium M. R. Štefánika, Športová 41, 915 01 Nové Mesto nad Váhom (88 dotazníkov),
- Stredná odborná škola letecko – technická, Legionárska 160, 911 04 Trenčín (79),
- Súkromná hotelová akadémia, Gen. M. R. Štefánika 375, 916 01 Stará Turá (44),
- Gymnázium, Jablonská 5, 907 01 Myjava (74),
- Stredná odborná škola, Farská 7, 957 01 Bánovce nad Bebravou (70).

K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 52 kontrol na preverenie uplatňovania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všetky preverené zariadenia pre deti a mládež dodržiavajú ustanovenia zákona č. 377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení zameraných na zníženie počtu úrazov u detí ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci prieskumu z roku 2009.

Realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí prebehla v mesiaci október 2015 na Základnej škole s materskou školou Melčice Lieskové a Základnej škole, Veľkomoravská, Trenčín. Súbor tvorilo 60 detí. Následne boli údaje z dotazníkov vložené do databázy a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

V roku 2015 prebieha posledná etapa projektu.

Úloha je v roku 2015 v kompetencii gestorov RÚVZ so sídlom vo Zvolene a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Oddelenie hygieny detí a mládeže súčasne participuje na napĺňaní nasledovných programov a projektov:

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA - medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

V rámci medziodborovej úlohy „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ zabezpečili pracovníčky oddelenia vo vykurovacom období január - marec 2015 zber údajov o zdravotnom stave žiakov prostredníctvom dotazníkov - Dotazník o kvalite prostredia a komfortu detí v škole, Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov a Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí. Ďalej boli získané údaje o fajčení od zamestnancov škôl. Zároveň bolo vykonané posúdenie školských budov, vybraných tried, spôsob ich každodenného využívania a údržby prostredníctvom dotazníkov – dotazník o škole, dotazník o triede.

Do projektu bolo v roku 2015 zapojených 5 škôl. Počet zapojených respondentov bol 335 žiakov a 25 učiteľov. Údaje z dotazníkov boli následne spracované do jednotlivých databáz, ktoré boli zaslané ÚVZ SR.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2015. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 31.12.2015 bolo nahlásených 97 odmietnutí povinného očkovania, 81 bolo prejednaných formou osobného pohovoru.

Odbor epidemiológie RÚVZ Trenčín sa zapojil do celoslovenského projektu Hodnota očkovania - Vzdelávanie žiakov na zdravotníckych školách. Bolo odprednášaných 5 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 96 študentov.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorít pre rok 2015, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2015 do 31.12.2015 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkovani	Neočkovani	Nezistené
TBC	1			1
VHB	3 + 10 (nosiči)		13	
VHA	3		3	
Pertussis	12	7	5 (vzhľadom k veku)	
ACHO (POLIO očk.)	4	2	2 (vzhľadom k veku)	
Invaz. pneumok. inf.	0			
Kliešťová encefalitída	0			
Ovčie kiahne	855	1 dávka	854	
Rotavírusová enteritída	106	1	105	

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení je vykonávaná najmä prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke úradu.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

K 31.12.2015 bolo do programu EPIS zadaných 2690 prenosných ochorení z toho u 1605 bolo v rámci ŠZD vykonané epidemiologické vyšetrenie. Program EPIS sa využíva aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajskej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hlásení nemocničných nákaz za celú SR.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance NN je jednou z priorít na rok 2015. V roku 2015 sa pokračovalo v realizácii projektu sledovania nozokomiálnych nákaz na JIS, prebehol zber údajov za rok 2014. Údaje boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov. Za rok 2014 bolo v SR zapojených 7 JIS, sledovaných bolo 370 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 72 nozokomiálnych nákaz. Kumulatívna incidencia NN bola 19,5%, incidenčná denzita 17,56 /1000 PD.

V roku 2015 prebehli prípravné stretnutia a informácie k príprave 2. etapy prevalenčného sledovania NN, ktorá sa vykoná v roku 2017.

Sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku (SSI)

V roku 2015 prebehol zber údajov za rok 2014. Údaje boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov. Za rok 2014 sú analyzované údaje od 368 pacientov s cholecystektómiami, u ktorých sa vyskytlo 7 NN.

Prevalenčné sledovanie NN v SR

V roku 2015 boli vykonané pilotné štúdie procesových a štrukturálnych indikátorov vzniku NN k rozšíreniu incidenčných a prevalenčných štúdií.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ ako aj členovia KŠ ObÚ Trenčín. Pracovníci odboru epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom interných seminárov. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Začiatkom roka sa zvýšená pozornosť venovala výskytu bakteriálnych pôvodcov infekčných ochorení s klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie a problematike epidémie eboly.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území RÚVZ Trenčín boli odoberané vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR z čističky odpadových vôd v Trenčíne. K 31.12.2015 bolo odobratých 7

vzoriek na prítomnosť enterálnych vírusov, v štyroch prípadoch boli vzorky odpadovej vody pozitívne.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR. V roku 2015 evidujeme 4 ochorenie na ACHO.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V rámci poradne je k dispozícii telefonická linka a mailová adresa pre možnosť poskytovania informácií. K 30.6.2015 bolo vyšetrených 89 osôb. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trenčíne uskutočnilo v roku 2015 prednášky a besedy na tému sexuálna výchova a prevencia sexuálne prenosných ochorení spolu u 546 žiakov na 1 špeciálnej ZŠ a 11 ZŠ a u 49 študentov v 2 SŠ.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

Lokálny projekt: Surveillance rotavírusových infekcií v detskej populácii spádového územia Fakultnej nemocnice Trenčín.

V roku 2015 sa naďalej vykonáva lokálna surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne v spolupráci s Detskou klinikou Fakultnej nemocnice Trenčín. Pokračovalo sa v typizácii kmeňov izolovaných zo stolice. Ku koncu roka 2015 bolo typizovaných 79 vzoriek. Projekt je jednou z priorít na rok 2015.

7 ODBOR OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 CYANOBAKTÉRIE

V rámci riešenia tohto projektu bolo z prírodného kúpaliska Zelená voda odobratých a vyšetrených 6 vzoriek (v 2 vzorkách bola zistená prítomnosť cyanobaktérií tvoriacich vodný kvet *Anabena* – 34 buniek/ml, *Planctothrix* – 60 buniek /ml.) Okrem toho bolo na prítomnosť cyanobaktérií vyšetrených 13 vzoriek z iných vodných nádrží.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V súvislosti so zisťovaním výskytu legionel a améb vo vodovodných sieťach bolo v roku 2015 vyšetrených 31 vzoriek vody. V žiadnej z nich nebola zistená prítomnosť *Legionella* sp.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY A VODY VO WATERCOOLEROCH

Za rok 2015 bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy chemicky vyšetrených 19 vzoriek balenej pitnej vody a 2 vody vo watercooleroch. Za sledované obdobie bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy mikrobiologicky vyšetrených 57 a biologicky 32 vzoriek balenej pitnej vody.

7.5 MATERSKÉ MLIEKO

V sledovanom období nebola požiadavka na vyšetrenie materského mlieka.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

V sledovanom období bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy vyšetrených celkom 180 vzoriek (142 TN, 35 PB, 34 PD) studní a 342 vzoriek vyšetrených počas Svetového dňa vody.

7.17 PREŽÍVANIE TERMOTOLERANTNÝCH KAMPYLOBAKTEROV

Za rok 2015 sme vyšetřili 109 vzoriek potravín na prítomnosť termotolerantných kampylobakterov metódou priamej kultivácie a kultivácie po pomnožení v selektívnom médiu. V oboch prípadoch bol výsledok rovnaký a termotolerantné kampylobaktery neboli prítomné.

Podiel Laboratórií RÚVZ na úlohách iných odborov a oddelení

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí.

V priebehu I. polroku 2015 boli vyšetřených 6 vzoriek na obsah kotinínu v moči.

3.1 Monitoring jodidácie kuchynskej soli.

V I. polroku 2015 v súvislosti s riešením tejto úlohy bol v jedlej soli vyšetřený obsah KI a KIO_3 v 36 vzorkách.

3.9 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Za sledované obdobie sme vyšetřili 19 vzoriek výživových doplnkov na prítomnosť probiotických kmeňov baktérií. Zamerali sme sa na sledovanie počtu KTJ na objemovú jednotku u rodov *Lactobacillus*, *Bifidobacterium* a *Streptococcus*. Úloha je podrobne spracovaná v rámci Projektov a úloh odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetřujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.

V roku 2015 bolo vyšetřených 1558 sterov zo zdravotníckych zariadení. Vo vyšetřených vzorkách bol 8x izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*, 1x *Pseudomonas putida*, 31x *Staphylococcus aureus*, 23x *Clostridium perfringens*, 3x *Klebsiella pneumoniae*, 13x

Escherichia coli, 35x *Enterococcus sp.* a 10x *Enterococcus faecalis*, 26x *Enterobacter sp.*, 2x *Citrobacter sp.*, 10x *Enterobacter aerogenes*.

V uvedenom období sme vyšetrili účinnosť 4 dezinfekčných roztokov na kmeňoch *Staphylococcus warneri*, *Staphylococcus epidermidis* a *Staphylococcus haemolyticus*.

Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola v roku 2015 overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom *Bacillus atrophaeus* (954 vzoriek, z nich 14 pozitívnych) a u parných sterilizátorov bioindikátorom *Geobacillus stearothermophilus* (758 vzoriek, z toho 21 pozitívnych).

Špecializácia odborných činností

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti Objektivizácie faktorov prostredia je pre Laboratóriá RÚVZ Trenčín:

- **diagnostika baktérií rodu *Campylobacter***. V priebehu roku 2015 bola požiadavka na vyšetrenie tohto ukazovateľa v 109 vzorkách potravín – a v 6 steroch z potravinárskych prevádzok. Ani v jednej zo vzoriek nebola zistená prítomnosť termotolerantných kampylobakterov.

9 Oddelenie výchovy k zdraviu

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia odbor výchovy k zdraviu, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Činnosť bola zameraná na sledovania a hodnotenia zdravotného stavu vybranej skupiny obyvateľstva a na edukáciu. Vyhodnotenie je v jednotlivých dielčích hodnoteniach odborov. Činnosti sú zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

RÚVZ Trenčín bol jedným zo spoluorganizátorov **IX. celoslovenskej odbornej konferencie Ošetrovatelstvo a zdravie**. Organizátormi odbornej konferencie boli zároveň: Fakulta zdravotníctva TnUAD v Trenčíne, OGVP, Rakúska spoločnosť pre vaskulárne ošetrovatelstvo - Viedeň, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitných štúdií, Ústav zdravotníckych vied, Kancelária WHO na Slovensku, Trenčiansky samosprávny kraj, Oddelenie zdravotníctva a humánnej farmácie, Regionálna komora sestier a pôrodných asistentiek v Trenčíne a Fakultná nemocnica Trenčín.

Odborný program tvorilo 27 prednášok, koncipovaných podľa príslušnej problematiky a sekcia posterovej prezentácie. V rámci konferencie odzneli odborné prednášky venované problematike nadváhy a obezity v našej populácii, význam pohybovej aktivity, nové trendy vo výžive.

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl v pôsobnosti nášho regiónu.

Prednášky zamerané na zdravý životný štýl, zdravú výživu a dostatočnú pohybovú aktivitu u detí sa realizovali na 15 základných školách a v 1 materskej škole. Na túto tému sa realizovalo 34 prednášok a edukovaných bolo 1093 detí.

V rámci projektov **"Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR"** a **"Monitoringu spotreby prídavných látok v potravinách "** sa uskutočnili preventívne vyšetrenia, ktoré boli zamerané na antropometrické ukazovatele: množstvo telesného tuku v %, viscerálny tuk, bazálny metabolizmus, BMI a množstvo kostrových svalov. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Preventívne vyšetrenia sa realizovali pre:

- 26 pedagógov a iných zamestnancov Strednej zdravotníckej školy v Trenčíne
- 13 pedagógov a iných zamestnancov Základnej školy v Kostolnom
- 12 pedagógov a iných zamestnancov Základnej školy v Trenčianskom Jastrabí
- 6 študentiek a 1 pedagóga Strednej odbornej školy Jilemnického, Trenčín

Celkovo bolo vyšetrených 58 klientov.

Význam zdravej výživy bol zdôraznený i v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam zdravej výživy. Všetkým klientom, ktorí mali vysokú hladinu celkového cholesterolu a triglyceridov bolo doporučené zmeniť stravovacie návyky.

V rámci **Svetového dňa zdravia 2015**, ktorý bol venovaný bezpečnosti potravín sa realizoval prieskum, ktorý bol zameraný na zistenie zaužívaných zvykov pri príprave a skladovaní potravín a jedál v domácnosti. Zapojených bolo 50 klientov. Spracované dotazníky boli odoslané na ÚVZ SR. Zároveň sa klientom odovzdali letáky s názvom „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, ktoré boli zamerané na správnu hygienu potravín, varenie a skladovanie.

Oddelenie Výchovy k zdraviu pri príležitosti Svetového dňa **„Pohybom ku zdraviu“** realizovalo v mesiacoch máj - jún prednášky, ktoré boli zamerané na zdravý životný štýl s dôrazom na význam pohybovej aktivity u detí. Prednášky sa uskutočnili na 15 základných školách a 1 materskej škole. Celkovo bolo edukovaných 1093 detí.

Pre Klub kresťanských seniorov v Trenčíne sa uskutočnila prednáška na tému „Význam pohybovej aktivity u seniorov“. Celkovo bolo edukovaných 84 seniorov.

Na Mestskom úrade v Trenčíne sa uskutočnilo školenie seniorov v rámci projektu EVARS. V rámci tohto školenia odznela prednáška „Prevencia rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení“ s dôrazom na význam pohybovej aktivity v seniorskom veku. Celkovo bolo edukovaných 30 seniorov.

Pre obyvateľov obce Dolné Sĺnie sa realizovala preventívna aktivita v spolupráci s RZP, ktorá bola zameraná na vyšetrenie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení (chol., TK, % telesného tuku) a zároveň sa uskutočnila prednáška na tému „Osteoporóza, rizikové faktory a ich prevencia“.

Pre zamestnancov nášho úradu sa realizoval 5. júna na ihrisku v Soblahove Športový deň, ktorého sa zúčastnilo 51 zamestnancov. Zamestnanci mali možnosť si vybrať z nasledovných pohybových aktivít: pešia turistika, bicyklovanie, volejbal, bedminton, streľba zo vzduchovky, hod granátom a šípky.

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený i v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so

zameraním na význam pohybovej aktivity. Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

K tomuto dňu bol uverejnený na web stránke RÚVZ v Trenčíne článok – „Pohyb pomáha nielen srdcu“, ktorý bol zameraný na dôležitosť aktívneho pohybu. Vo vestibule úradu sa urobila i názorná propagácia, ktorá bola venovaná pohybovej aktivite.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU

Od 23.3.- 14.6.2015 sa realizoval 6. roč. celoslovenskej kampane Vyzvi srdce k pohybu. Cieľom kampane bolo zvýšiť pohybovú aktivitu u dospelaj populácie. Kampaň bola spropagovaná na všetkých preventívnych akciách, ktoré sa realizovali. Z nášho regiónu 43 účastníkov splnilo podmienky súťaže a bolo zaradených do celoslovenského žrebovania. Ceny pre výhercov súťaže boli zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity a aktívny oddych.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNANÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje v rámci zdravotno-výchovných prednášok na základných školách a špeciálnych základných školách.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vzhľadom na skutočnosť, že zdravotné uvedomenie o rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb a fajčenie spojené s vysokou spotrebou tabaku predstavujú závažný zdravotný problém sa naďalej pokračuje v realizácii prednášok na základných i stredných školách.

Prednášky na tému: Alkohol, fajčenie a drogy – sa realizovali na 14 základných školách, 2 špeciálnych základných školách, 6 stredných školách a 1 školskom internáte. Celkovo sa realizovalo 48 prednášok na túto tému pre 1223 žiakov a študentov. V rámci prednášok mali žiaci i študenti možnosť dať si vyšetriť množstvo CO a HbCO vo výdychu Smokerlyzerom. Zároveň bol žiakom premietnutý film „Kým stúpa dym“, ktorý motivuje žiakov prestať fajčiť, resp. nikdy nezačať.

Na našej web stránke úradu bol zverejnený odborný článok 31. máj – Svetový deň bez tabaku.

Od 16. – 20. 11. 2015 prebiehal Európsky týždeň boja proti drogám. Okrem prednáškovej činnosti bol na web stránke úradu uverejnený článok „Dizajnérske drogy“. Vo vestibule bola urobená nástenná propagácia k tomuto týždňu.

V tomto roku sa realizovala celoslovenská prierezová štúdia, ktorá bola zameraná na vplyv a dopad zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov. Cieľom prierezovej štúdie je zistiť mieru efektivity a vplyvu zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti vo vzťahu k vybraným rizikovým a ochranným faktorom. Prieskum zisťuje pôsobenie hromadných oznamovacích prostriedkov, skupinových a individuálnych intervencií vo vzťahu k informáciám o alkohole. Zároveň monitoruje dôvody nárazového pitia, mieru konzumácie alkoholu a názory mladých na reklamu a varovné označenia na alkoholových nápojoch. Túto prierezovú štúdiu koordinuje Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na základe plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020. Za RÚVZ Trenčín bolo vyplnených a spracovaných 152 dotazníkov. Spracované údaje boli zaslané na ÚVZ SR.

V rámci odborného seminára pre pracovníkov RÚVZ Trenčín sa uskutočnila odborná prednáška na tému: „Alkohol a prevencia“. Edukovaných bolo 58 pracovníkov.

Na web stránke úradu bol uverejnený článok 9. september - Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme. Vo vestibule bola urobená nástenná propagácia k tomuto dňu.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Na Mestskom úrade v Trenčíne sa uskutočnilo školenie seniorov v rámci projektu EVARS. V rámci tohto školenia odzneli prednášky „Kardiovaskulárne ochorenia, rizikové faktory a prevencia“ a „Psychologické rizikové faktory, stres a ako zvládať záťažové situácie“. Celkovo bolo edukovaných 30 seniorov.

Pre seniorov v Zariadení sociálnych služieb Seniorville v Trenčíne sa uskutočnila prednáška na témy: Kardiovaskulárne ochorenia, rizikové faktory a ich prevencia a Prevencia a rizikové faktory osteoporózy. Počet edukovaných bolo 20 seniorov.

Pre seniorov obce Dolné Sĺnie sa realizovala preventívna aktivita v spolupráci s RZP, ktorá bola zameraná na vyšetrenie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení (chol.,TK, % telesného tuku) a zároveň sa uskutočnila prednáška na tému: „Osteoporóza, rizikové faktory a ich prevencia“.

Pre Klub kresťanských seniorov v Trenčíne sa uskutočnila prednáška: „Alzheimerova choroba, rizikové faktory a prevencia“ a „Význam pohybovej aktivity u seniorov“. Celkovo bolo edukovaných 84 seniorov.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl v pôsobnosti nášho regiónu.

Témy prednášok:

- Zdravý životný štýl 34x, na 15 ZŠ, 1 MŠ, edukovaných 1093 detí
- Fajčenie a drogy 48x, na 14 ZŠ, 2 špeciálne ZŠ, 6 SŠ a 1 školskom internáte, edukovaných 1223 žiakov a študentov
- Výchova k partnerstvu a rodičovstvu, prevencia AIDS 41x, na 11 ZŠ, 1 špeciálnej ZŠ a 2 SŠ, edukovaných bolo 820 žiakov
- Úrazy a prvá pomoc 8x, na 4 ZŠ a 1 školskom internáte, edukovaných 298 žiakov a študentov
- Dopravná výchova 21x, na 12 MŠ a 5 ZŠ, edukovaných 662 žiakov
- Prevencia Alzheimerovej choroby 9x, na 3 ZŠ a 1 SŠ, edukovaných 170 žiakov a študentov
- Duševné zdravie 21x, na 9 ZŠ a 2 SŠ, edukovaných 411 žiakov a študentov
- Prevencia ochorení dýchacích ciest 3x, na 3 ZŠ, edukovaných 54 žiakov

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBNIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Tejto problematike sa venovalo na 7 materských školách a 9 základných školách. Celkovo bolo realizovaných 25 prednášok pre 641 detí.

9.7 CINDI PROGRAM SR

V roku 2015 sa oddelenie svojimi aktivitami podieľalo na podpore a rozvíjaní verejného zdravia s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. Celkový počet vyšetrených klientov v poradni zdravia bol 728. V poradni zdravia a na výjazdových akciách sa realizovalo 1167 biochemických vyšetrení. Celkovo bolo realizovaných 777 meraní tlaku krvi, 695 meraní pulzu a 603 meraní podielu telesného tuku. Zároveň bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, prípadne boli klienti odporučení do starostlivosti ošetrojúceho lekára.

Spolupráca s inými organizáciami

- Pre seniorov obce Dolné Sĺnie sa realizovala preventívna aktivita v spolupráci s RZP, ktorá bola zameraná na vyšetrenie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení.
- Vo firme EMERSON v Novom Meste nad Váhom na Deň zdravia bolo vyšetrených 128 klientov.
- Mestský úrad v Trenčianskych Tepliciach realizoval 6. krát v spolupráci s RÚVZ Trenčín projekt - Dni zdravia v Trenčianskych Tepliciach. Preventívne vyšetrenia boli zamerané na rizikové faktory KVCH. Počet vyšetrených obyvateľov a návštevníkov mesta bol 63.
- Na „Deň otvorených dverí“ vo firme Konštrukta v Trenčíne sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov podniku a ich rodinných príslušníkov. Celkovo bolo vyšetrených 30 klientov.
- Vo firme Elster Water Metering v Starej Turej sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy. Celkovo bolo vyšetrených 41 klientov.
- Preventívne vyšetrenia pre pedagógov a zamestnancov Strednej zdravotníckej školy v Trenčíne. Celkovo bolo vyšetrených 26 klientov.
- Spoluúčasť na zasadnutí Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti na Okresnom úrade v Trenčíne.
- V spolupráci s Mestským úradom v Trenčíne sme realizovali 2 zdravotno-výchovné prednášky pre seniorov.
- V spolupráci s poisťovňou Dôvera sa realizovali preventívne vyšetrenia pre pracovníkov firiem: EMERSON a MAGNA v Novom Meste nad Váhom. Celkovo bolo vyšetrených 115 klientov.
- V spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sa realizovali preventívne vyšetrenia pre pracovníkov pobočky Všeobecnej zdravotnej poisťovne v Trenčíne a pre zamestnancov Slovenských elektrární v Trenčíne. Celkovo bolo vyšetrených 63 klientov.
- V spolupráci so Strednou zdravotníckou školou v Trenčíne bolo vyšetrených 26 pedagógov a iných zamestnancov. Zároveň sa študenti a pedagógovia SZŠ pravidelne zúčastňujú na preventívnych aktivitách v OD Tesco Trenčín a na výstave Senior 2015.
- V spolupráci s Základnou školou v Kostolnom bolo vyšetrených 13 pedagógov a iných zamestnancov.
- V spolupráci s Základnou školou v Trenčianskom Jastrabí bolo vyšetrených 12 pedagógov a iných zamestnancov.
- V spolupráci so Strednou odbornou školou Jilemnického v Trenčíne bolo vyšetrených 6 študentiek a 1 pedagóg.
- V spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom sa realizovali prednášky pre seniorov v Domove dôchodcov v Záblatí, účasť na protidrogových preventívnych aktivitách.

- MOST 2015 - v spolupráci s Nadáciou srdca sa realizovali preventívne vyšetrenia v OD Tesco Trenčín. Celkovo bolo vyšetrených 60 klientov.
- V spolupráci s Klubom kresťanských seniorov a Klubom seniorov v Trenčíne sa realizovali prednášky so zdravotno-výchovnou tematikou.
- V spolupráci s Jednotou dôchodcov v Trenčíne sa uskutočnili preventívne vyšetrenia. Celkovo bolo 37 seniorov.
- V spolupráci s EXPO Center Trenčín sa realizovali preventívne vyšetrenia počas výstavy Senior 2015. Celkovo bolo vyšetrených 128 návštevníkov. Zároveň bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2016
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
1.6	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RÚVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	Rok 2015

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie

na redukcii resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5. ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd.

Slovenská republika nastavila v roku 2014 nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* a v roku 2015 bude pokračovať v ich plnení. Plnenie národných cieľov by malo zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd a vodných ekosystémov, zachovanie biodiverzity a zníženie výskytu ochorení prenášaných vodou.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (rekrútovanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je, aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie

dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

V roku 2015 sme vykonali realizáciu terénnej časti projektu vo vykurovacom období január – marec 2015:

- *meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách - v spolupráci s OOHFP- v dvoch školách a v nich boli preverené 3 triedy t.j.6 tried. Do projektu bola zaradená jedna vidiecka škola a jedna škola v mestskom prostredí,*
- *v rámci projektu bola zhodnotená dispozícia tried, stav zariadení pre osobnú hygienu detí, kontrola priestorov školy so zameraním na výskyt plesní. Zistenia boli spracované do dotazníkov a následne do mustier,*
- *zber údajov prostredníctvom dotazníkov, ktoré vyplnili pedagogickí pracovníci, obsahom ktorých boli otázky zamerané na fajčenie,*
- *podklady - údajové databázy boli zozbierané zo všetkých RÚVZ v Trnavskom kraji a následne zaslané na ÚVZ SR.*

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatočných ich využívaní boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale ciele stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzatón, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území Žitného ostrova nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórroluron, izoproturón*. Na základe pracovných rokovaní s odborníkmi z Národného

referenčného laboratória pre pesticídy Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach boli na základe celkovej spotreby v SR a fyzikálno chemických vlastností pesticídov (podľa aktuálnej databázy ÚKSÚP-u) vybraté nasledovné účinné látky, resp. ich metabolity, ktoré predstavujú potenciálne riziko kontaminácie podzemných vôd vrátane vodárenských zdrojov: acetochlór, glyphosate, propisochlor, s-metolachlor, mcpa, terbuthylazine, metazachlor.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Anotácia

V rámci SR je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou termálnou, teplou pitnou alebo slanou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých budú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj z množstva živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch.

Vplyv na mikroklimatické podmienky budú mať aj veľké presklené plochy týchto hál a konštrukcie striech z novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať sezónne vytváranie skleníkových efektov.

Je žiaduce overiť, ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu celoročne zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, nakoľko nie sú dostatočné informácie o kvalite ovzdušia a plôch.

Na rok 2015 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medzi odborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehládok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať informačný systém o rizikových prácach

obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec).

V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby, výsledky a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a pod. Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg rizika, resp. na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V termíne od 01.01.2015 – 31.12.2015 sme vykonali 74 kontrol v rámci ŠZD. Bolo vydaných 18 nových rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 4 rozhodnutia boli vydané na vyradenie z rizikových prác, prehodnotených bolo 28 rozhodnutí.

V rámci výkonu ŠZD sledujeme zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby, vykonávanie preventívnych lekárskech prehliadok u zamestnancov zaradených na rizikové práce.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2015 sme vykonali v rámci štátneho zdravotného dozoru celkovo 149 kontrol zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. ŠZD bol vykonaný: v priemyselných podnikoch - 74, v poľnohospodárskych organizáciách - 9, v predajniach - 36, v laboratóriách - 3, v lekárňach - 5, v zdravotníckych zariadeniach - 2, v prevádzkach služieb - 20. Pri kontrolách sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie toxických látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP. Bolo vydaných 6 povolení na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Okrem toho boli posudzované prevádzkové poriadky pre pracovné činnosti s nebezpečnými chemickými faktormi.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami boli vydané po preskúšaní pre 62 žiadateľov, bez skúšok pre 55 žiadateľov.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerat' sa aj na vyhľadavanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V rámci ŠZD vyhľadávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať tieto postupy posúdené a schválené orgánom verejného zdravotníctva. Bolo vydaných 63 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu, skladovanie a prepravu chemických karcinogénov a mutagénov, z toho bolo vydaných 56 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom pri výmene AZC rúr v bytových domoch, pri odstraňovaní AZC strešnej krytiny z rodinných domov, oplatenia pri rodinných domoch, priečok budov, prístreškov pri rodinných domoch. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v roku 2015 vykonaných 19 kontrol pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

V roku 2015 sme prešetrovali 14 podozrení na vznik choroby z povolania z DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

V roku 2015 sme v rámci ŠZD a prostredníctvom poradní zdravia navrhovali a usmerňovali zamestnávateľov na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Na našej webovej stránke máme vytvorenú stránku poradenskej a konzultačnej činnosti odboru PPL, kde uverejňujeme aktuálne problematiky (odstraňovanie AZC materiálov, opatrenia v mimoriadne teplých dňoch a iné.)

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci na našej webovej stránke.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa v príčinných súvislostiach ochorenia uplatňujú vonkajšie faktory doposiaľ neznámou mierou a rozdielne. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s užívaním liekov,

s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú pracovné a mimopracovné súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru ďalším 31 chemickým látkam a ich zmesiam.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 sa snažiť získať k spolupráci 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie.

Táto úloha je postavená na poznatkoch a skúsenostiach získaných pri realizácii medzinárodného projektu COPHES/DEMOCOPHES v rokoch 2010-2012, ktorý preukázal realizovateľnosť harmonizovaného postupu biomonitorovania súčasne v 17 krajinách Európy. V rámci tohto projektu bola testovaná metodika (získavanie respondentov, odber biologického materiálu, dotazníky, laboratórne analýzy, spracovanie a interpretácia výsledkov). Jedným zo záverov projektu je, že HBM je po všetkých stránkach náročná a finančne nákladná činnosť, ktorú bez podpory EK nebude schopná vykonávať ani jedna členská krajina vrátane Slovenska. Preto krajiny, medzi nimi aj Slovensko, vstúpili do rokovania s tromi DG EK (DG RESEARCH, DG SANCO, DG ENVIRO) o potrebe posilniť politiku EÚ pre HBM a žiadajú o poskytnutie podpory členskými krajinami. Aktuálne boli predložené určité návrhy ako tento proces podporiť zo strany EK a zároveň sa mapujú kapacity jednotlivých členských krajín, ktoré by mohli prispieť svojimi kapacitami a technickými možnosťami k HBM na európskej úrovni.

Zámerom predmetnej úlohy je aby sa prostredníctvom ÚVZ SR zabezpečila kontinuita spolupráce s ďalšími krajinami na vytvorení európskej platformy pre HBM, ktorá bude určovať zameranie výskumu v závislosti od najzávažnejších problémov v oblasti environmentálneho zdravia v európskom kontexte.

ÚVZ SR ako národný koordinátor aktivít v oblasti environmentálneho zdravia bude v tejto etape procesov pre európsky HBM získavať relevantných partnerov so skúsenosťami potrebnými pre realizovanie biomonitoringu na Slovensku aj z iných inštitúcií prípadne sektorov.

Do projektu sa zapojíme podľa vypracovaného pilotného projektu a podľa požiadaviek riadiacej

jednotky pre koordinovanie pilotného projektu.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

V roku 2015 bolo vydaných 22 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, kde boli zriadené chránené dielne resp. chránené pracoviská. Stanoviskami ich bolo posúdených 16.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 44 kontrol na 38 chránených pracoviskách.

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu bol 108, ktorých vykonávaná činnosť bola nasledovná: administratívny pracovník, realitný maklér, predavač, kuchár, krajčír, pracovník výroby reklamných a propagačných predmetov, pracovník plotrového štúdia, cukrár, skúšobný pracovník zvaracích strojov, vrátnik, vychovávateľ v predškolskom zariadení, výrobca dekoratívnych predmetov, účtovník, robotník mechanik, asistent obchodného zástupcu, pracovník salónu pre zvieratá a iné.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielňach a na chránených pracoviskách podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Zamestnávateľia prispôbujú pracoviská postihnutiu zamestnancov. Ak zamestnávateľ zamestnáva občanov so zníženou mobilitou, zariadenia na osobnú hygienu (sprchy, WC, umývadlá), spojovacie chodby, schodiská sú vybudované ako bezbariérové. Pracoviská sú vybavené fyziologickými stoličkami, zamestnanci majú k dispozícii denné miestnosti a oddychové miestnosti, pracovná doba je prispôbená ich zdravotnému stavu a zamestnávateľ umožňuje zamestnancom pravidelné prerušenie práce.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy * (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.							
Trnava	22	16	38	44	108	-	-	-	

Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu bol 108, ktorých vykonávaná činnosť bola nasledovná: administratívny pracovník, realitný maklér, predavač, kuchár, krajčír, pracovník výroby reklamných a propagačných predmetov, pracovník plotrového štúdia, cukrár, skúšobný pracovník zvaracích strojov, vrátnik, vychovávateľ predškolskom zariadení, výrobca dekoratívnych predmetov, účtovník, robotník mechanik, asistent obchodného zástupcu, pracovník salónu pre zvieratá a iné.

Druh skupiny postihnutia: choroby tráviacej sústavy, choroby svalovej sústavy a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva.

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory, N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

V komentári v texte pod tabuľkou uviesť za jednotlivé pracoviská:

- **Vykonávanú činnosť**

- **Druh (skupiny) postihnutia** (uvádzajú sa podľa MKCH podľa ich kódového/skupinového označenia, napr. C, E, F, G atď.)

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

V roku 2015 na zistenie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu bolo odobraných 24 vzoriek kuchynskej jedlej soli, pôvod solí bol z krajín EÚ. Prepočítaný obsah KI bol v rozmedzí 0,40 -52,4 mg/kg. Jedna vzorka soli bola pod odporúčaným limitom 15 -35 mg/kg a 2 vzorky nad týmto limitom. Obsah ferokyanidu draselného ako protihrudkujúcej látky bol vo všetkých vzorkách pod najvyššiu medznú hodnotu, v rozpätí od 2,62 do 13,30 mg/kg. Vzorky jedlej jódovanej soli zodpovedali obsahom prepočítaného KI.

Kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme sa realizuje ako súčasť projektu Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva. Spracované údaje boli z kompletizované za RÚVZ Trnava samostatne, za Trnavský kraj kompletne a zaslané gestorovi úlohy RÚVZ Košice v stanovenom termíne.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrením vzoriek kuchynskej soli na obsah jodidu a jodičnanu draselného. V roku 2015 bolo vyšetrených 95 vzoriek kuchynskej soli odobratých pracovníkmi hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Trnavskom kraji.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach, pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov, ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Do plnenia úlohy zatiaľ nie sme zaradení, vzorky neboli odoberané.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

V septembri 2015 boli odobraté plastové obedáre, ktoré boli odoslané na RÚVZ so sídlom v Poprade na vyšetrovanie celkovej migrácie látok, vyšetrovanie monomérov/aditív/prísad v súlade s prílohou č. 1 Nariadenia komisie (EÚ) č. 10/2011 a na pach, chuť a vzhľad. Protokol o skúške z RÚVZ so sídlom v Poprade, Národného referenčného laboratória pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami sme doposiaľ neobdržali, vyhodnotenie bude realizované za celú SR. Ďalej bola odobraná 1 vzorka melaminových tanierov (4 kusy) a 3 vzorky obalových materiálov, ktoré vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Anotácia

Keramické výrobky sú čiastočne legislatívne upravené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú implementované prostredníctvom Potravinového kódexu SR, avšak niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú, vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie, pod súčasnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov (ako sú napr. niektoré typy panvice, riadu, nožov). Je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

V októbri 2015 boli odobraté panvice s keramickým antiadhéznym povrchom, ktoré boli odoslané na RÚVZ so sídlom v Poprade na vyšetrovanie Ba, Co, Mn, Pb, Cd, Ni a Al. Podľa protokolu o skúške vydaného RÚVZ so sídlom v Poprade, Národným referenčným laboratóriom pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami č. 8913/2015 testovaná vzorka vo vyšetrovaných parametroch vo výluhu vzorky do 4% kys. octovej spĺňa požiadavky čl. 3 Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004 z 27. októbra 2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov

s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Na základe usmernenia RÚVZ Trenčín sa v roku 2015 neodoberali vzorky výživových doplnkov na vyšetrenie probiotík.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

V roku 2015 boli vykonané odbery spolu 13 vzoriek kozmetických výrobkov a to: 3 vzorky zubných pást na bielenie zubov na vyšetrenie na stanovenie množstva dietylenglykolu, peroxidu vodíka, konzervačných látok a fluóru, 1 vzorka vody po holení na zistenie prítomnosti ftalátov, 4 vzorky pleťových krémov na zistenie prítomnosti hormónov, 2 vzorky dekoratívnych výrobkov (púder, tónovací krém) na stanovenie množstva ťažkých kovov (Pb, Cd, Hg, Cr⁶⁺, Ni, Zn, Cu) a 3 vzorky na stanovenie množstva Q10. Vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám stanoveným v Nariadení ES č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Prítomnosť zakázaných látok (ftaláty, hormóny) nebola zistená. Obsah ťažkých kovov neprekročil prípustné stopové množstva. Množstvo Q10 bolo sledované v rámci monitoringu. Pri všetkých odobratých vzorkách bolo prekontrolované aj povinné označovanie, ktoré vyhovovalo požiadavkám Nariadenia ES č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Vyhodnotenie úlohy je súčasťou výročnej správy za r. 2015.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Anotácia:

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „*Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch*“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať Európskej komisii kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

Vzhľadom na to, že v územnej pôsobnosti RÚVZ Trnava sa nenachádza žiaden výrobca, dovozca kozmetických výrobkov s obsahom nanomateriálov, do úlohy sme v r. 2015 neboli zapojení.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Vychádzajúc z úloh EÚ - zistiť úroveň spotreby vybraných 5 prídavných látok - (2 konzervačných látok: benzoany a sorbany), 1 náhradného sladidla (glykozidy steviolu) a 2 aromatických látok (mentofurán, kumarín) v potravinách konzumovaných dospelou populáciou a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI) bol vykonávaný monitoring u 20 respondentov s ľahkou prácou v dvoch vekových kategóriách 19 – 35 ročných a 36 – 54 ročných mužov a žien v druhom polroku 2015.

Zároveň bolo odobratých 5 vzoriek na laboratórnu analýzu – kvalitatívne a kvantitatívne stanovenie vybraných prídavných látok. 2 vzorky na stanovenie konzervačných látok boli vyšetrené v RÚVZ Trnava. Ostatné vzorky (spolu 3 na stanovenie aróm a glykozidov steviolu) boli zaslané na laboratórnu analýzu na ÚVZ SR. Analyzované vzorky zodpovedali požiadavkám legislatívy. Vyhodnotenie úlohy bolo zaslané na ÚVZ SR.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
	Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2019
4.2	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2015
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPÔSOB STRAVOVANIA

Anotácia

V priebehu posledných rokov možno pozorovať nárast incidencie viacerých alergických ochorení, vrátane tých, ktorých symptomatológia sa prejavuje formou rôznych tráviacich ťažkostí. V mnohých krajinách bol zaznamenaný vzostup prevalencie atopickej reaktivity, ktorá môže viesť k rozmanitým klinickým prejavom. Existuje množstvo štúdií, ktoré dokazujú, že výskyt atopických prejavov priamo súvisí so socioekonomickou úrovňou obyvateľstva.

V prípade ochorení, akými sú celiakia, diabetes mellitus, ako aj laktózová a histamínová intolerancia, môže byť dôsledkom nesprávneho stravovania zhoršenie klinického stavu jedinca. Optimálny spôsob stravovania a dodržiavanie diétnych postupov zabezpečuje udržanie zdravia v prijateľnej rovine.

V súčasnosti systém školského stravovania ponúka možnosť stravovania sa v zariadeniach školského stravovania aj deťom s uvedenými zdravotnými obmedzeniami. Nakoľko v rámci aktualizácie receptúr pre školské stravovanie bol zohľadnený stúpajúci trend výskytu spomenutých ochorení, vypracovali sa receptúry špeciálne určené pre deti s takýmto typom zdravotného postihnutia.

V roku 2015 sme sa na riešení danej úlohy nepodieľali, vzhľadom na to, že ÚVZ SR pripravovalo návrh projektu, metodiku a dotazníky resp. schválenie projektu.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

V roku 2015 sme sa na riešení danej úlohy podieľali v rámci projektu ESPAD. Do tohto projektu boli vybrané realizátorom projektu 3 školy a to: 9. ročník ZŠ a 2 stredné odborné školy. Celkovo bolo v rámci projektu vyplnených 224 dotazníkov, ktoré boli zaslané realizátorovi projektu na ďalšie spracovanie.

Na tejto úlohe participovalo v roku 2015 aj oddelenie výchovy k zdraviu (OVZ) vykonávaním poradenskej činnosti v poradni prevencie drogových závislostí, spoluprácou na intervenčných programoch škôl, vykonávaním prednáškových činností, besied, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu k danej tematike na stredných a základných školách v regióne.

Vedúca OVZ je členkou Protidrogovej komisie MÚ v Trnave a Komisie prevencie patologických javov KÚ v Trnave. OVZ participuje pri vyhodnocovaní kľúčových indikátorov danej problematiky v regióne a svojou činnosťou zabezpečuje napĺňanie Národného programu boja proti drogám. Spracovali sme správu o činnosti v oblasti prevencie závislostí a kriminality pre KÚ v Trnave.

V rámci „Týždňa patologických javov“ v dňoch 23.11.-27.11.2015 sa na stredných školách realizovali prednáškové aktivity.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska,

nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

V prvom polroku 2015 sme vykonali realizáciu dotazníkového prieskumu u žiakov ZŠ vo vekovej skupine 7-10 rokov. Dotazníky boli rozdane do jednej mestskej a jednej vidieckej základnej školy. Oslovených bolo v každej škole 30 detí, spolu 60 detí. Dotazník vyplnil zákonný zástupca dieťaťa, následne boli dotazníky zozbierané. Návratnosť dotazníkov bola 52 t.j. 87 %. Naplnenie databázy údajmi získanými od respondentov bolo realizované v druhom polroku 2015 a následne zaslané na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblastí výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Na riešení danej úlohy sme sa nepodieľali, nakoľko v roku 2015 gestor projektu vykonával analýzu, vyhodnotenie a záverečné spracovanie projektu.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
5.1	Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2015
5.2	Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach	Priebežne
5.3	Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Bratislave, Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2015

Nakoľko RÚVZ Trnava nemá odbor ani oddelenie ochrany zdravia pred žiarením, na plnení úloh sme sa nepodieľali.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenia HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Tnave
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou

očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

- *Očkujúci lekári boli elektronickou formou informovaní o Očkovacom kalendári na rok 2015 a 2016 a osobne na jednotlivé ambulancie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli rozdistribuované kartičky s informáciami o očkovaní pre verejnosť.*
- *V RÚVZ sme vykonávali pohovory s rodičmi odmietajúcimi očkovanie svojho dieťaťa, v roku 2015 bolo zaevidovaných 134 nových odmietnutí povinného očkovania zákonnými zástupcami detí, počet odmietnutí bol rovnaký ako v roku 2014 (134). V súvislosti s odmietaním povinného očkovania bolo na ústny pohovor pozvaných 10 rodičov a prerokovaných bolo 11 priestupkových konaní, z toho boli formou rozhodnutí uložené pokuty vo výške 615 € (6 x rozhodnutím 585 € a 1 x blokova pokuta - 30 €).*
- *V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa aktívne podieľame na realizácii projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. Na XX. Červenkových dňoch preventívnej medicíny MUDr. Dagmar Kollárová prezentovala prednášku „Rezistencia zdravotníckych pracovníkov na očkovanie proti chrípke“, ktorá odznela aj na XIX. Slovensko – Českom kongrese infekčného lekárstva, ktorý sa konal 09.06.2015 v Trnave (MUDr. M. Ondicová). V prednáške bola vyhodnotená zaočkovanosť zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v ústavných zdravotníckych zariadeniach v Trnavskom kraji v sezóne 2014/2015.*
- *V rámci EIW 2015 bola 20.03.2015 odprednášaná na Celoslovenskej konferencii sestier v hoteli Park v Piešťanoch prezentácia „Vybrané aspekty imunizačného programu v SR a v Trnavskom kraji“ (MUDr. M. Ondicová). Informácie o očkovaní boli podávané individuálne aj v rámci Dní zdravia 2015.*
- *V roku 2015 bolo hlásených 13 prípadov infekcií na ochorenia povinne preventabilné očkovaním (10 x pertussis, 1 x parotitis epidemica, 2 x akútna vírusová hepatitída typu B).*
- *Vyhodnotenie kontroly očkovania k 31.08.2015 v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec:
V rámci pravidelného povinného očkovania sa v **okrese Trnava okresná zaočkovanosť** pohybovala od **94,6 %** (základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde – ročník narodenia 2012,2013) cez **95,99 %**(základné očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam – ročník narodenia 2013) **do 98,88 %**. 90%-ná zaočkovanosť nebola dosiahnutá na 8 pediatrických obvodoch.
V rámci pravidelného povinného očkovania sa v **okrese Piešťany okresná zaočkovanosť** pohybovala od **94,98 %** (základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde –ročník narodenia 2013) **do 99,24 %** (preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a detskej obrne – ročník narodenia 2001 a preočkovanie proti MMR – ročník narodenia 2003).
90%-ná zaočkovanosť nebola dosiahnutá na 6 pediatrických obvodoch.
V rámci pravidelného povinného očkovania sa v **okrese Hlohovec okresná zaočkovanosť** pohybovala od **95,18 %** (základné očkovanie proti MMR v ročníku narodenia 2013) **do 99,77 %** (preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a detskej obrne – ročník narodenia 2008).
90 %-ná zaočkovanosť nebola dosiahnutá na 2 pediatrických obvodoch.
Vzhľadom na zaočkovanosť na úrovni resp. pod 95 % v ročníkoch narodenia 2012, 2013 proti MMR boli VLDD v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec upozornení na dôsledné vykonávanie*

surveillance exantémových ochorení. Výsledky kontroly očkovania boli poslané zainteresovaným odborníkom v oblasti pediatrie (okresný a krajský odborník pre pediatrickú prax).

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Odbor epidemiológie evidoval k 31.12.2015 prostredníctvom systému EPIS 3 181 prípadov prenosných ochorení nahlásených z ambulantných zdravotníckych zariadení - od lekárov prvého kontaktu, z mikrobiologických laboratórií, z ambulancií odborných lekárov a z ústavných zdravotníckych zariadení. Epidemiologicky bolo za rok 2015 vyšetrených 644 ohnisk (rok 2014 - 526 ohnisk) prenosných ochorení a 15 epidémií (2014 -5 epidémií), z toho 5 x epidémia gastroenteritíd norovírusovej etiológie (Slov. liečebné kúpele Piešťany, MŠ Zavar Trnava, MŠ Vančurova Trnava, ZŠ s MŠ Rakovice, Evanjelický DD Trnava), 5 x epidémia nešpecifikovaných vírusových črevných infekcií (MŠ Biely Kostol, MŠ Merašice, 2 x Slov. liečebné kúpele Piešťany, MŠ Limbová Trnava), 1 x epidémia rotavírusovej gastroenteritídy (Slov. liečebné kúpele Piešťany) 2 x epidémia salmonelózy (ZŠ Vančurova Trnava, Centrum voľného času Trnava) a 2x gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (MŠ Smolenice, FC Spartak) s celkovým počtom 220 prípadov ochorení. V rámci zabezpečenia karanténnych opatrení bolo vydaných spolu 98 rozhodnutí (v roku 2014 – 72 rozhodnutí) - z toho 65 x lekársky dohľad pre osoby v kontakte s prenosnými ochoreniami, 6 x karanténa pre osobu pracujúcu v potravinárstve a 27 rozhodnutí z dôvodu nariadenia protiepidemických opatrení pri výskyte prenosných ochorení v kolektívnom zariadení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení

a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

- *V rámci vykonávania ŠZD v ambulanciách všeobecných lekárov sústavne propagujeme hlásenie prenosných ochorení on - line cez program EPIS. Elektronický spôsob hlásenia cestou EPIS využíva 30 lekárov. V programe EPIS bolo roku 2015 zaevidovaných celkom 3181 prípadov prenosných ochorení, 15 epidémií a 52 týždenných krajských hlásení do SRV. Na 43 odborných ambulanciách v spádových okresoch bola vykonaná kontrola plnenia hlásnej povinnosti pohlavných prenosných ochorení, lekári boli informovaní o spôsobe hlásenia prostredníctvom informačného systému EPIS.*
- *Do TESSY boli v týždenných intervaloch cestou ÚVZ SR hlásené jednotlivé prípady závažných respiračných ochorení tzv. SARI. V roku 2015 bolo hlásených 10 prípadov SARI.*
- *Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Späťne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD.*
- *Z výstupov programu EPIS a telefonických hlásení sme v roku 2015 vykonali analýzu plnenia si hlásnej povinnosti akútnych respiračných ochorení všeobecnými lekármi vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z., vyhodnotenie chrípkovej sezóny spolu s analýzou plnenia si hlásnej povinnosti bolo zaslané elektronickou formou všetkým všeobecným lekárom. Na základe nášho sledovania je možné konštatovať, že plnenie hlásnej povinnosti ochorení s hromadným výskytom je na RÚVZ Trnava na veľmi dobrej úrovni.*

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 - 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillancie a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

- Na odbore sa od r. 2007 realizuje projekt HELICS – EU, ktorý je zameraný na aktívnu surveillance nozokomiálnych nákaz na odd. KAIM. Zozbieraných bolo 37 dotazníkov na základe dekurzov pacientov hospitalizovaných v roku 2015 na KAIM vo FN Trnava.
- V roku 2015 bolo z ústavných zdravotníckych zariadení na RÚVZ hlásených spolu 438 prípadov NN.
- V rámci 7. ročníka kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky zachrániš život“) bolo odobratých a vyšetrených 72 sterov z rúk ZP vo FN Trnava.
- V rámci mimoriadnej úlohy – bronchoskopické pracoviská v SR bola vykonaná cieľená komplexná previerka, výsledkom ktorej boli nariadené opatrenia zvyšujúce hygienický štandard tohto pracoviska pre FN Trnava formou rozhodnutia RÚVZ Trnava.
- Epidemiológ je v štvrtročných intervaloch prizývaný na zasadnutie komisie RALAP vo FN Trnava, v rámci ktorej sa riešia aktuálne problémy zistené pri výkone ŠZD na jednotlivých oddeleniach FN.
- V rámci ŠZD bolo v roku 2015 vykonaných 96 previerok zdravotníckych zariadení, v rámci ktorých bolo odobratých 399 vzoriek z prostredia a 55 vzoriek z vysterilizovaného materiálu. V správnom konaní boli udelené 2 pokuty v celkovej výške 2150 € (upratovacej firme za nezabezpečenie očkovania svojich zamestnancov a stomatologickej ambulancii za nedostatky v hyg.-epidemiologickom režime).
- Vydaných bolo 80 rozhodnutí (priestory do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov) a 17 záväzných stanovísk. V rámci testovania sterilizačných prístrojov formou platenej služby bolo otestovaných 272 prístrojov (130 - horúcovzduchových sterilizátorov a 142 parných sterilizátorov).

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek sterov z prostredia zdravotníckych zariadení a sterility materiálov a inštrumentálnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach. Za obdobie roka 2015 bolo vyšetrených 1843 vzoriek.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

- V roku 2015 sme pokračovali v plnení úloh vyplývajúcich z úloh WHO v postpandemickom období. Naďalej sa monitoroval výskyt SARI, ktoré boli cestou SRV a ÚVZ SR hlásené do TESSY.

V Trnavskom kraji bolo hlásených 10 prípadov ochorení na SARI (okres Trnava 4 x, okres Piešťany 3 x, okres Hlohovec 2 x, okres Galanta 1 x).

- V surveillance SARI sme spolupracovali najmä s ÚVZ SR v Bratislave - NRC pre chrípku, s Infekčnou klinikou FN Trnava, sentinelovými lekármi, LSPP a so všetkými lekármi prvého kontaktu.
- V súlade s prílohou č. 6 k Usmerneniu hlavného hygienika SR – Koordinácia postupov pri zistení VNN v SR bol 19.5.2015 na VÚC zorganizovaný **seminár** pre všeobecných lekárov, lekárov ZZS a CPO FN Trnava, kde bola táto problematika odprezentovaná formou dvoch ppt prednášok. V nadväznosti na aktuálnu epidemiologickú situáciu vo výskyte **MERS CoV** boli **nariadené opatrenia** formou rozhodnutia pre ústavné zdravotnícke zariadenia v spádovej oblasti RÚVZ Trnava, SOKRZ Trnava, LSPP, všeobecných lekárov a pre kúpeľné zariadenie SLK Piešťany. Toto rozhodnutie bolo postúpené aj na všetky RÚVZ v Trnavskom kraji.
- V roku 2015 sme vyšetřovali 15 epidémií (5 x nešpecifikovaná črevná vírusová infekcia 5 x norovírusová gastroenteritída, 1 x rotavírusová gastroenteritída, 2 x gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie, 2 x salmonelová gastroenteritída) s celkovým počtom 220 prípadov ochorení.
- V roku 2015 sme pokračovali v riešení mimoriadnej situácie v Mestskej poliklinike Družba v Trnave v súvislosti s pozitívnymi nálezmi *Pseudomonas aeruginosa* v pitnej vode z vnútorných rozvodov, ktorá bola odprezentovaná regionálnou hygieničkou na porade regionálnych hygienikov vo Zvolene.
- Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetřovaním vzoriek odobratých v rámci riešenia mimoriadnych situácií. Za obdobie roka 2015 bolo vyšetřených 141 vzoriek.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetřovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetřovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste výústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

- Vzorky odpadových vôd boli v roku 2015 odoberané podľa časového harmonogramu stanoveného ÚVZ SR Bratislava. Vzorky odpadových vôd boli odoberané paralelne z 2 odberových miest ČOV Zeleneč (7 odberov) a ČOV Piešťany (7 odberov). Výsledky vyšetření vzhľadom na enterovírusy: v júni 1x potvrdený Coxsackie vírus B4, v auguste 2 x potvrdený Coxsackie vírus B5, v októbri 2x potvrdený Coxsackie vírus B5, v novembri 1x potvrdený Poliovírus 3 SL (vakcinálny vírus).

- *V týždenných intervaloch sledujeme hlásenia ACHO z ústavných zdravotníckych zariadení - na detských, infekčných a neurologických oddeleniach. V septembri 2015 boli upozornené nemocničné zariadenia v spádovej oblasti RÚVZ Trnava na výskyt dvoch prípadov poliomyelitídy na Ukrajine a dôsledné vykonávanie surveillance ACHO.*
- *Vo februári 2015 bol hlásený 1 prípad akútnej chabej obrny u 39 ročného muža z okresu Piešťany. Pacient bol hospitalizovaný na neurologickom oddelení a KAIM vo FN Trnava, laboratorne vyšetrenia likvoru vzhľadom na enterovírusy boli negatívne. Očkovanie proti poliomyelitíde vzhľadom na vek nezistené. Cestovateľská anamnéza bola u chorého negatívna.*

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

V rámci prevencie pracuje na oddelení výchovy k zdraviu (OVZ) poradňa pre prevenciu infekcie HIV/AIDS. Poradenstvo je dôverné a vždy ide o stretnutie jedného klienta s jedným poradcom. Rešpektujeme absolútne právo klienta na dôvernosť a anonymitu. Klient je vždy poučený o správaní, ktoré znižuje riziko infekcie HIV. V roku 2015 bol počet klientov 77, bola im poskytnutá základná informácia o infekcii HIV a jej predchádzaní, o spôsobe vyšetrenia na anti-HIV protilátky (poradenstvo poskytnuté telefonickou linkou pomoci AIDS bolo 50 klientom).

Aktuálne zistené nové poznatky v poradni sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS a tiež sú prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií. Poradňu navštívili resp. telefonické informácie boli podávané prevažne mladým ľuďom, najviac zastúpená je veková kategória od 20-24 rokov a 25 – 34 rokov. Celá činnosť poradenstva bola spropagovaná v tlači, na teletexte mestskej televízie, webových stránkach RÚVZ.

V roku 2015 bolo vykonaných 6 prednášok s besedami na tému AIDS a 4 na tému plánované partnerstvo a rodičovstvo + hygiena tela. Na prednáškach spojenými s besedami zvyšujeme informovanosť a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie výchovy k zdraviu zabezpečuje poradňu k zodpovednému partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencii chorôb prenášaných pohlavným stykom (HIV/AIDS).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým

výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

- *V roku 2015 bolo zrealizovaných 41 poradní očkovanja, z toho 25 x povinného očkovanja, 8 x odporúčaného očkovanja a 8 x poradne pred cestou do zahraničia.*
- *Okrem pediatrických ambulancií boli kartičky s informáciami o očkovaní distribuované na odborné gynekologické ambulancie.*
- *Pracovníci odboru priebežne podávali telefonické konzultácie pre všeobecných lekárov ohľadom povinného i odporúčaného očkovanja detskej a dospeljej populácie a zároveň i konzultácie o možnostiach očkovanja pred cestou do zahraničia.*
- *V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa aktívne podieľame na príprave ďalších etáp projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. MUDr. D. Kollárová vykonala vyhodnotenie aktivít vo vzdelávaní v rámci SR a odprezentovala ich 09.06.2015 na 5. ročníku Školy vakcinológie na SZU v Bratislave.*

V mesiacoch november – december 2015 bol v rámci praktickej výučby zrealizovaný projekt vzdelávania vo vakcinológii budúcich sestier na SZŠ v Trnave. Výučbu zabezpečovali 2 lekárky odboru epidemiológie. Problematika vakcinológie bolo rozdelená do 12 vyučovacích hodín. Hodnotenie projektu zo strany SZŠ bolo kladné a bolo navrhnuté pokračovanie vo výučbe i v budúcnosti.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
7.1	Cyanobaktérie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2015 a ďalšie roky
7.2	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	2015 a ďalšie roky
7.3	Mínérálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, RÚVZ Košice, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2015 a ďalšie roky
7.4	Materské mlieko	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Laktárium DFN Limbová ul. Bratislava, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, banka materského mlieka, Novorodenecké oddelenie FNŠP J.A. Reimana v Prešove	2015 a ďalšie roky
7.5	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa aktuálneho Plánu úradnej kontroly potravín	2015 a ďalšie roky
7.6	Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	2015 a ďalšie roky
7.7	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Žiline	2015 a ďalšie roky
7.8	Stanovenie olova v krvi exponovaných zamestnancov	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	2015 a ďalšie roky
7.9	Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2015 a ďalšie roky
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, OLM), RÚVZ, SZU Bratislava	2015 a ďalšie roky

7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, HŽP), RÚVZ Bratislava hl. mesto, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica a ďalšie RÚVZ podľa vybraných verejných vodovodov	
		2015 a ďalšie roky
7.12	Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	2015 a ďalšie roky
7.13	Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie	2015 a ďalšie roky
7.14	Prežívanie termotolerantných kampylobakterov	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ Trenčín, ÚVZ SR	2013 – 2016
7.15	Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi	RÚVZ so sídlom v Žiline v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Martine
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Martin, RÚVZ Čadca, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín	
7.16	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	RÚVZ Nitra
	RÚVZ Nitra, RÚVZ Prešov, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava, RÚVZ Košice, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.17	Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách	RÚVZ Žilina
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Košice, ÚVZ SR, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.18	Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice- Oddelenie genetickej toxikológie	
7.19	Monitoring baktérii čeľade <i>Vibrionaceae</i> vo vodnom prostredí	NRC pre <i>Vibrionaceae</i> , RÚVZ Komárno
	Odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica, Ústav molekulárnej biológie prírodovedeckej fakulty ÚK Bratislava	
7.20	Monitoring glykozidov steviolu v zmrzlínach a náplniach a dekoráciách cukrárenských výrobkov	RÚVZ Bratislava, hl. mesto so sídlom v Bratislave
	RÚVZ Bratislava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2015 a ďalšie roky

7.1 CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Monitorovanie, determinácia druhového zloženia cyanobaktériových vodných kvetov a kvantifikácia cyanobaktérií. Venovanie zvýšenej pozornosti výskytu invázných druhov cyanobaktérií v súvislosti s novými cyanotoxínmi. Stanovovanie cyanotoxínov, akútnej toxicity a súvisiaceho znečistenia vo vodárenských nádržiach, vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách a biokúpaliskách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrením vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. V roku 2015 bolo vyšetrených 28 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Anotácia

Mikrobiologická a biologická kontrola minerálnych a pramenitých balených vôd určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na sledovanie prítomnosti patogénnych a hygienicky závažných organizmov

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek balených vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch. Za obdobie roka 2015 bolo vyšetrených 46 vzoriek.

7.12 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Anotácia

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

V rámci plnenia tejto úlohy bolo za obdobie roka 2015 vyšetrených 252 vzoriek vonkajšieho ovzdušia.

7.16 MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSBOVANIA

Anotácia

Značná časť obyvateľstva je zásobená pitnou vodou z verejného vodovodu. Akosť distribuovanej vody je garantovaná a pravidelne preverovaná príslušnými orgánmi. Významná časť

obyvateľstva využíva aj vlastné individuálne zdroje. Ich počet rastie aj v dôsledky neustáleho zvyšovania cien „vodného a stočného“. O kvalite vody z individuálnych zdrojov nie sú dostatočné údaje, prehľadná evidencia neexistuje. Najväčší problém spôsobuje obsah dusičnanov, resp. dusitanov.

Dusičnany (NO_3^-) sa v malých koncentráciách vyskytujú takmer vo všetkých vodách. V prírodných vodách sa ich koncentrácia mení v závislosti od ročného obdobia. Zvyšovanie obsahu dusičnanov vo vodách súvisí aj s intenzívnym obhospodarovaním poľnohospodárskej pôdy. Dusičnany sami o sebe nie sú nebezpečné. Môžu nepriamo škodiť po redukcii na toxickéjšie dusitany za účinku baktérií v gastrointestinálnom trakte alebo v niektorých potravinách.

Dusitany (NO_2^-) sú veľmi nestále, tvoria len medziprodukt v dusíkovom cykle. Vo vode vznikajú hlavne biochemickou oxidáciou amoniakálneho dusíka alebo biochemickou redukciou dusičnanov. V nízkych koncentráciách sú hygienicky nevýznamné. Pri vyšších koncentráciách môžu spôsobiť methemoglobinémiu (tvorba väzby na hemoglobín). V kyslom prostredí zažívacieho traktu živočíchov sa predpokladá možná reakcia dusitanov so sekundárnymi amínmi a vznik N-nitrózoamínov.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením dusičnanov a dusitanov vo vzorkách vôd z individuálnych zdrojov prinesených občanmi v rámci akcie Dni zdravia 2015 v Hlohovci a v Trnave. Za obdobie roka 2015 bolo vyšetrených 356 vzoriek.

7.17 MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UMELÝCH KÚPALISKÁCH

Anotácia

Celkový organický uhlík (TOC – Total Organic Carbon) je parameter uvádzaný pri vodách, ktorý ukazuje množstvo organických látok prítomných v danej vzorke. Z pohľadu skupinového ukazovateľa TOC je nutné povedať, že jeho vysoká koncentrácia vo vodách je pre človeka veľmi negatívny jav, lebo takto znečistené vody nielen že nie sú vhodné k použitiu ako zdroj pitnej vody, ale ani nie je možné ich využívať na rekreačné účely.

Monitorovanie TOC ako preventívne opatrenie v súvislosti s fyzikálno-chemickými úpravami a dezinfekciou v bazénových vodách.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek prírodných a umelých kúpalísk odobratých pracovníkmi oddelení Hygieny životného prostredia RÚVZ so sídlom v Senici, Galante a Dunajskej Strede. Stanovenie TOC vykonávali laboratóriá ÚVZ SR v Bratislave. V roku 2015 bolo analyzovaných 18 vzoriek.

Na ostatných úlohách sa v rámci objektivizácie faktorov prostredia nepodieľame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia, alebo nie sme riešiteľským pracoviskom.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
8.1	Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení	ÚVZ SR
	ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.2	Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
		2015 a ďalšie roky
8.3	Surveillance Bordetella pertussis	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
		2015 a ďalšie roky
8.4	Diagnostika exantémových ochorení	ÚVZ SR
	ÚVZ SR- odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie, RÚVZ so sídlom v Košiciach	

Nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom, nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2015
9.6	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
9.6.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2015
9.6.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2015

9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.8	TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Anotácia

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska.

Súčasná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia bola vypracovaná na základe Plánu práce vlády SR na rok 2014 a z iniciatívy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, v súvislosti s návrhom na zrušenie úlohy B.1. 13, 14 a 15 vyplývajúcej z Uznesenia vlády SR číslo 708/V z 19. decembra 2012 .

V zmysle úloh Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2013 vyplynula pre Ministerstvo zdravotníctva SR povinnosť predložiť s termínom splnenia dňa 31. decembra 2013 národné programy ako úlohu B.1. 13, 14, 15 Uznesenia vlády SR číslo 708/V, a to:

Úloha č. 13 Národný program prevencie ochorení srdca a ciev na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 14 Národný diabetologický program na roky 2014 – 2018.

Úloha č. 15 Skriningové programy onkologických ochorení – karcinómu hrubého čreva, karcinómu prsníka a karcinómu krčka maternice na roky 2014 – 2018.

Vzhľadom na existenciu významného spoločného menovateľa navrhnutých národných programov predložila Sekcia zdravia Ministerstva zdravotníctva SR návrh na prípravu národného programu zlučujúceho viaceré preventívne zamerané národné programy.

Z uvedených dôvodov navrhla sekcia zdravia, po predchádzajúcej konzultácii s Úradom verejného zdravotníctva SR, implementovanie vyššie uvedených programov riešiacich problematiku tzv. civilizačných chorôb do jedného národného programu, a to do existujúceho „Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike“.

Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

A. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

I. Opatrenia zamerané primárne na podporu zdravého životného štýlu

1. Výživa a stravovacie zvyklosti,
2. Fyzická inaktivita,
3. Tabak, alkohol, drogy,
4. Zdravé pracovné a životné podmienky
 - a) pracovné prostredie,
 - b) životné prostredie.

II. Špecifické opatrenia zamerané na najčastejšie sa vyskytujúce chronické neinfekčné ochorenia

1. Kardiovaskulárne ochorenia (ďalej len „KVO“),
2. Diabetes mellitus (ďalej len „DM“),
3. Vybrané nádorové ochorenia.

B. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Úlohu sme plnili v poradenskom centre výchovy k zdraviu monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komunit v oblasti zdravia spoluprácou s praktickými lekármi v nasledovných projektoch:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- *Zdravé mestá*
- *Školy podporujúce zdravie*
- *Zdravé pracoviská*

a v nasledovných poradniach:

- *základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)*
- *poradenstvo o telesnej aktivite*
- *poradenstvo o oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.*

Zdravé mestá

Dni zdravia Hlohovec

Dňa 21.03.2015 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu (OVZ) zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia mesta Hlohovec. Počas tohto dňa zabezpečili vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK, P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce (TZ)/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.

Dni zdravia Trnava 11.06.-12.06.2015

RÚVZ – oddelenie výchovy k zdraviu je na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorom Mestského úradu v Trnave.

Klienti vyplnili Test zdravé srdce, ktorého súčasťou je dotazník pozostávajúci z rodinnej, osobnej

anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí, úrovně pohybové aktivity. Spektrum je doplnené zhodnotením aktuálních biochemických a antropometrických vyšetření.

Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.

Po zhodnutí dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.

Bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500. Vyšetrenia CO vo vyдыхovanom vzduchu pre fajčiarov s následným poradenstvom v oblasti odvykania od fajčenia.

Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovania zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).

Deň zdravia Trstín

Dňa 07.10.2015 oddelenie výchovy k zdraviu v spolupráci s MS SČK v Trstíne a Obecným úradom v Trstíne zabezpečilo pre obyvateľov obce Deň zdravia - meranie cholesterolu a cukru v krvi, meranie TK a % množstva telesného tuku 24 klientom s následným poradenstvom k daným výsledkom. Účastníkom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál.

Deň zdravia Madunice

Dňa 21.10.2015 v spolupráci s MS SČK v Maduniciach sa OVZ výjazdom poradne zúčastnilo akcie Deň zdravia v obci Madunice - meranie cholesterolu a cukru v krvi, meranie TK a % množstva telesného tuku 30 klientom s následným poradenstvom k daným výsledkom. Účastníkom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál.

Deň zdravia Bíňovce

Dňa 29.10.2015 oddelenie výchovy k zdraviu zabezpečilo pre obyvateľov obce Deň zdravia - meranie cholesterolu a cukru v krvi, meranie TK a % množstva telesného tuku 7 klientom s následným poradenstvom k daným výsledkom. Účastníkom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál.

Deň zdravia Dolné Dubové

Dňa 03.11.2015 v spolupráci s TOS Trnava a OÚ Dolné Dubové sme sa výjazdom poradne zúčastnili akcie Deň zdravia v obci Dolné Dubové - meranie cholesterolu a cukru v krvi, meranie TK a % množstva telesného tuku 30 klientom s následným poradenstvom k daným výsledkom. V rámci tejto akcie sme vykonali pre žiakov ZŠ prednášky na tému „Správny životný štýl a Ústna hygiena“ s premietnutím DVD. Deťom boli rozdane omaľovánky s danou tematikou. Pre seniorov bola vykonaná prednáška na tému „Výživa v seniorskom veku“. Účastníkom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál.

Dve pracovníčky sú členkami pracovných skupín „Seniori“ a „Rodina a deti“, v rámci „Komunitného plánu sociálnych služieb Mestského úradu v Trnave.“

Školy podporujúce zdravie:

V rámci tohto projektu sme sa v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami zúčastnili „Dní zdravia“ v jednotlivých školách regiónu. Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách za rok 2015 bol 71.

V rámci Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím je jedna pracovníčka oddelenia členkou pracovnej skupiny „Kordinácia ochrany detí pred násilím“.

Oslovili sme základné školy v regióne k zapojeniu sa do projektu potravinárskej komory Slovenska „Hravo, ži zdravo“.

Zdravé pracoviská:

Deň zdravia IKEA Trnava, Majcichov

Dňa 28.04.2015 a 29.04.2015 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia IKEA Trnava. Počas týchto dní zabezpečili vyšetrenie cholesterolu v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia. Bol poskytnutý vhodný zdravotno - výchovný materiál.

Safety week Saneca Hlohovec

V dňoch 04.05.2015-06.05.2015 sa pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie SAFETY WEEK Saneca a.s. Hlohovec. Počas týchto dní zabezpečili vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK,P, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce /TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia. Fajčiarom bolo vykonané vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom MICRO CO a poskytnutý vhodný zdravotno –výchovný materiál.

Deň zdravia ENEL Jaslovské Bohunice

Dňa 16.06.2015 sa pracovníčky oddelenia výchovy k zdraviu v spolupráci s VŠZP zúčastnili „Dňa zdravia“ v priestoroch ENEL (Atómová elektrárň) Jaslovské Bohunice. Zabezpečili pre zamestnancov meranie cholesterolu, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK a poradenstvo k otázkam správneho životného štýlu. Bol poskytnutý vhodný zdravotno - výchovný materiál.

Deň zdravia Bekaert Hlohovec

Dňa 23.09.2015 sa pracovníčky oddelenia výchovy k zdraviu zúčastnili akcie Deň zdravia v priestoroch Bekaert Hlohovec. Zabezpečili pre zamestnancov meranie cholesterolu, meranie % množstva telesného tuku, meranie TK, P a poradenstvo k otázkam správneho životného štýlu. Vyšetřili 60 klientov.

Deň zdravia VŠZP Trnava

Na základe žiadosti Všeobecnej zdravotnej poisťovne sme sa výjazdom poradne zdravia zúčastnili dňa 25.11.2015 akcie Deň zdravia pre zamestnancov VŠZP, Halenárska ul. Trnava.

Zabezpečili sme vyšetrenie celkového cholesterolu v krvi, meranie TK, stanovenie % množstva telesného tuku prístrojom OMRON, vykonali sme edukáciu formou individuálneho poradenstva o zdravom spôsobe života. Vyšetřili sme 47 pracovníkov VŠZP.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)

Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:

- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- zvládanie stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickom ovplyvňovaní TK

Klientom so zvýšenými hodnotami a rizikovým správaním odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre.

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávajúcom riziku odporúčame návštevu lekára.

Počet klientov v poradni zdravia v roku 2015 bol 468, čo činilo 4 610 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 431 klientov.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 468 klientom.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy, TU a iné:

Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových, bakalárskych a iných prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metodík sme poskytli Centru voľného času v Trnave a Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Piešťany a Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.

V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnú informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

V rámci plnenia NPPZ sme k vyhláseným svetovým dňom WHO zorganizovali prednášky, dni otvorených dverí a rozdali vhodný zdravotno – výchovný materiál.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Na základe tohto uznesenia bude predložená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR“ sa v roku 2015 nevykonával. Sledovanie zdravotného stavu vykonávame formou zberu údajov v TZS, dotazníkový prieskum „Vplyv a dopad zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb od 15-29 rokov“.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Dve pracovníčky sú členkami pracovnej skupiny „Podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity“.

Dňa 06.05.2015 sa vedúca oddelenia zúčastnila pracovného stretnutia pracovnej skupiny pohybovej aktivity, prevencie nadváhy a obezity na RUVZ so sídlom v Topolčanoch.

Oddelenie výchovy k zdraviu pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ pripravilo v dňoch 11.05. a 12.05.2015 pre občanov v priestoroch poradne zdravia Deň otvorených dverí - meranie TK, maximálnej pulzovej frekvencie, meranie % množstva telesného tuku, meranie kostrového svalstva, meranie viscereálneho tuku, počítanie indexu WHR a BMI, počítanie

bazálneho metabolizmu a metabolizmu denných aktivít, počítanie termogenézy, možnosť cvičenia a telefonické poradenstvo.

Aktivity boli zamerané na šport a pohyb pre verejnosť, prezentovanie konkrétnych cvikov, ako prevencia ochorenia chrbtice a uvoľnenia stresu.

V rámci Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“, ktorý vyhlásila Svetová zdravotnícka organizácia, RÚVZ so sídlom v Trnave zorganizoval pre svojich zamestnancov dňa 29.05.2015 „Športový deň“.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 468 klientom.

Poradenstvo o telesnej aktivite:

Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do nastavbovej poradne, alebo sú vyšetrovaní pri jej výjazdových aktivitách. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 338 klientom. Zo základnej poradne bolo doporučených 225. Súčasťou činnosti o pohybovej aktivite sú individuálne cvičenia so sledovaním zdravotného stavu. Za rok 2015 navštívili za týmto účelom poradňu klienti 80 krát. Merania telesného tuku prístrojom OMRON bolo vykonané 353 klientom, výsledky boli písomne a graficky spracované.

Na Dňoch zdravia v mestách a na pracoviskách bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500.

V rámci Národného programu prevencie obezity, sme spolupracovali s oddelením HDM, ktorý je súčasťou Európskeho akčného plánu prevencie obezity detí na roky 2014-2020 (COSI).

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Oddelenie výchovy k zdraviu sa zapojilo do celonárodnej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“. V rámci projektu sme oslovili mestské a obecné úrady v regiónoch. Súťaž bola spropagovaná na internetových stránkach RÚVZ Trnava, Mestský úrad Trnava, VÚC

Trnava. Propagačný materiál a účastnícke listy boli zasielané základným, stredným a vysokým školám, zdravotníckym zariadeniam, mestským úradom, VÚC, sociálnej poisťovni, VŠZP, TOS, lekárne, SČK. Projekt sme realizovali v rámci činnosti poradne o pohybovej aktivite s cieľom zlepšiť zdravotný stav obyvateľov – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v II. etape ide o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ, školami, obecnými úradmi (napr. pri využívaní komunitných centier), lekármi I. kontaktu a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

V tejto oblasti sme pôsobili formou zdravotno-výchovných aktivít - prednáškami k aktuálnym problematikám s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Pre rómsku komunitu sme zabezpečovali prednášky na špeciálnych školách v našom regióne, kde je zvýšené zastúpenie detí zo sociálne znevýhodnených rodín a detí z rómskej komunity. Deťom bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál, formou ktorého sme sa snažili vplývať aj na ich rodiny.

Pracovníčka oddelenia výchovy k zdraviu sa zúčastnila workshopu o medzinárodnom projekte e-Roma Resource na Slovensku realizovanom Katedrou verejného zdravotníctva, Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU. Cieľom projektu je uľahčenie prístupu a vyhľadávania informácií potrebných pri práci s Rómami.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu.

Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vedúca oddelenia je členkou pracovnej skupiny prevencie drogových závislostí a pracovnej skupiny k plneniu úlohy č.12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom. Akčný plán naplníme vykonávaním poradenstva v protidrogovej poradni ako aj prednáškami k tejto tematike.

Na základe plnenia úlohy č.12 z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom sme sa zapojili do realizácie pilotného prieskumu k prierezovej štúdii o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u mládeže vo veku 15 do 29 rokov. Dotazník vyplnilo 35 respondentov v pilotnej verzii a 167 respondentov vo finálnej verzii.

Prieskum zisťuje pôsobenie hromadných oznamovacích prostriedkov, skupinových a individuálnych intervencií vo vzťahu k informáciám o alkohole. Zároveň monitoruje dôvody nárazového pitia, mieru konzumácie alkoholu a názory mladých na reklamu a varovné označenia na alkoholových nápojoch.

V rámci Európskeho boja proti drogám v termíne od 16.11. do 25.11.2015 sme vykonali 7 prednášok s besedami na základných školách a stredných školách v regióne Trnava, Piešťany, Hlohovec.

V súvislosti s medzinárodným dňom povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme sme vykonali prednášku k danej tematike na dievčenskej škole Blahoslavenej Laury v Trnave, pre dievčatá vo veku 17-20 rokov. Edukovaným bol rozdáný vhodný zdravotno-výchovný materiál.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Oddelenie výchovy k zdraviu podporilo myšlienku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti na vyhlásenej akcii „Týždeň mozgu“, ktorý sme realizovali v termíne od 16.03.2015 do 22.03.2015 v Krajskej knižnici, v Dennom centre pre seniorov a v zasadačke MÚ v Trnave. Úvodom odznela prednáška k uvedenej problematike a precvičenie pamäti u seniorov pomocou pracovných listov, ktoré nám poskytlo centrum Memory a Slovenská Alzheimerová spoločnosť.

V dňoch 14.-15.10.2015 sme sa výjazdom Poradne zdravia zúčastnili 7. ročníka Veľtrhu pre seniorov, ktorý organizovalo mesto Trnava v spolupráci so Strediskom sociálnej starostlivosti v Trnave a bol venovaný „Mesiacu úcty k starším“. Prezentovali sme činnosť Oddelenia výchovy k zdraviu, zabezpečili sme účastníkom vyšetrenie cholesterolu z kapilárnej krvi (pre 115 klientov),

merali hodnoty TK, % množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 (137 klientom) , kostrového svalstva, viscereálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI pomocou prístroja a OMRON BF 500. Klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo k otázkam zdravého životného štýlu a vhodný zdravotno-výchovný materiál k danej problematike.

Pre Krajskú Jednotu dôchodcov Slovenska bola zrealizovaná prednáška na tému „Vplyv stresových situácií na naše zdravie“ a v Jaslovských Bohuniciach prednáška na tému „Výživa v seniorskom veku“.

V rámci mesiaca úcty k starším sme v Trstíne, Maduniciach, Bíňovciach a Dolnom Dubovom zorganizovali prednášku pre dôchodcov „Výživa v seniorskom veku“ a vyšetrili 91 klientov vo veku 55- a viac rokov. Účastníkom bol vyšetrený cholesterol, glukóza, zmeraný TK, tuk, vypočítané BMI, zhodnotenú riziko KVCH, poskytnuté poradenstvo a rozdáný zdravotno – výchovný materiál. Odbor epidemiológie v rámci tohto mesiaca zaslal k uverejneniu do tlače článok „Sezóna chrípky sa začína“, s dôrazom na najúčinnjšiu prevenciu chrípky očkovaním pre osoby nad 65 rokov. Vykonal kontrolu očkovania proti chrípke a pneumokokom u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnej starostlivosti.

V mesiaci december sme uskutočnili prednášku pre Zväz postihnutých civilizačnými chorobami na tému „ Prevencia civilizačných ochorení“.

Vedúca oddelenia je členkou pracovnej skupiny seniori, v rámci „Komunitného plánu sociálnych služieb Mestského úradu Trnava za oblasť seniori“.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 (NPDD).

Projekt plníme spoluprácou s Oddelením hygieny detí a mládeže.

Dni zdravia na základných školách

V rámci tohto projektu sme sa v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami zúčastnili „Dni zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia.

Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách rok 2015 bol 71 prednášok.

Spolupracovali sme s Juventou na vytvorení Krajskej stratégie mládeže.

V rámci spolupráce pri realizácii komunikačnej kampane o násilí páchanom na deťoch, sme sa zúčastnili pracovného stretnutia ku koordinačnej príručke „Kordinácia ochrany detí pred násilím“ na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave.

9.6.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardio-metabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

- výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život
- psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len MŠ). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Košiciach je vo finálnej fáze riešenia – zhodnotenia výsledkov dotazníkového prieskumu u rodičov detí a učiteliek MŠ (realizovaného cez RÚVZ Košice) a výsledkov monitorovania stavu ústneho zdravia u bežnej a sociálne znevýhodnenej časti detskej populácie (zabezpečeného stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Prieskumom sa sledujú otázky úrovne starostlivosti o chrup a skladby stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Klinická časť projektu sa orientuje na stav v kazivosti chrupu detí a účinnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali v materských školách a základných školách v regióne Trnava, Piešťany, Hlohovec formou praktického nácviku správnej stomatohygieny

9.7 CINDI PROGRAM SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Centrum podpory zdravia realizovalo zdravotno – výchovnú intervenciu individuálnou, skupinovú a hromadnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi.

RÚVZ Trnava, oddelenie výchovy k zdraviu v spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto MÚ v Trnave zabezpečoval kampaň MOST „Deň srdca“. V spolupráci so Strednou zdravotnou školou v Trnave sme v priestoroch Radnice MÚ na Hlavnej ul. v Trnave zabezpečili vyšetrenie cholesterolu 50 klientom, meranie TK, P, % množstva telesného tuku, BMI, WHR spojené s poradenstvom k prevencii KVCH.

V rámci projektu CINDI sa venujeme vyhláseným svetovým dňom, ako je Svetový deň diabetu, Svetový deň výživy, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň pohybom ku zdraviu..., o ktorých informujeme verejnosť, organizujeme dni otvorených dverí a poskytujeme zdravotný materiál a poradenstvo k danej problematike.

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR.

V roku 2015 sme nerealizovali.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Veľký Krtíš oddelenie HŽP

RÚVZ vo Veľkom Krtíši nebol vybratý na riešenie úloh 1.1, 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. a 1.6..

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Odpočet plnenia úlohy:

Prevádzky s rizikovými pracoviskami sledujeme priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru, vo frekvencii minimálne 1x za rok. Zmeny, ktoré nastali, zaznamenávame pravidelne v programe ASTR. V II. polroku 2015 neboli v okrese Veľký Krtíš vyhlásené žiadne nové rizikové práce. Naopak, vo viacerých spoločnostiach s pôsobnosťou v okrese Veľký Krtíš došlo k vyradeniu rizikových prác z registra rizikových prác a to z rôznych dôvodov - od zániku spoločnosti, cez zrušenie rizikového pracoviska, presťahovanie spoločnosti do iného okresu až po výkon takých technických, organizačných a iných opatrení na ochranu zdravia zamestnancov, ktoré mali za následok prehodnotenie zdravotných rizík a následne preradenie prác zo 4.kategórie do 3.kategórie, resp. z 3.kategórie do 2.kategórie.

Rizikové práce boli k 31.12.2015 v okrese Veľký Krtíš zrušené v nasledovných spoločnostiach:

1. Baňa Dolina, a.s. Veľký Krtíš, IČO: 31 627 072: spoločnosť sa zaoberala ťažbou hnedého uhlia a bola jednou z najstarších baní na Slovensku. Celkový počet zamestnancov, zaradených do rizikových prác bol 67, z toho 0 žien. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 6 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosol, hluk a vibrácie, v 3.kategórii pre 6 pracovníkov v rizikovom faktorom hluk, v 3.kategórii pre 27 pracovníkov s rizikovým faktorom pevný aerosol, hluk. Vo 4.kategórii boli vyhlásené rizikové práce pre 1 pracovníka s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosol, vibrácie. Celkom 30 pracovníkov bolo zaradených do 4.kategórie s rizikovým faktorom pevný aerosol a zároveň do 3.kategórie s rizikovým faktorom hluk. Ďalší 3 pracovníci boli zaradení do 4.kategórie s expozíciou rizikovému faktoru pevný aerosol a vibrácie a súčasne do 3.kategórie s rizikovým faktorom hluk. Spoločnosť Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš ku dňu 31.05.2015 definitívne ukončila ťažobnú činnosť a pracovisko bolo zrušené dňom 30.06.2015. Rizikové práce na jednotlivých povrchových a podzemných pracoviskách boli z registra rizikových prác vyradené rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši zo dňa 4.09.2015.

2. PRP s.r.o. Veľký Krtíš, IČO: 31 619 665: spoločnosť pôsobila v oblasti drevospracujúceho priemyslu. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 19 zamestnancov s expozíciou rizikovému faktoru hluk, v 3.kategórii pre 1 zamestnanca s expozíciou rizikovému faktoru pevný aerosol a pre 20 zamestnancov, z toho pre 4 ženy (pracovná pozícia: pomocný robotník – triedenie v hale) boli vyhlásené rizikové práce vo 4.kategórii s rizikovým faktorom hluk. Spoločnosť PRP s.r.o. Veľký Krtíš dňom 1.07.2015

zrušila svoje pracovisko vo Veľkom Krtíši a presťahovala sa do iného okresu. Rizikové práce boli z registra rizikových prác vyradené rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši zo dňa 14.10.2015.

3. Marius Pedersen a.s. Trenčín, prevádzka Veľký Krtíš: spoločnosť sa zaoberá spracovaním a likvidáciou odpadu. Spoločnosť požiadala o zrušenie rizikových prác, ktoré boli vyhlásené rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši, pre 1 zamestnanca v profesii „pracovník spracovania a likvidácie odpadu“, rizikový faktor hluk - 3.kategória. Dôvodom bolo zrušenie a premiestnenie pracoviska „Drvenie plastového odpadu“ na iné stredisko spoločnosti, ktoré sa nachádza mimo okresu Veľký Krtíš. Rizikové práce boli z registra rizikových prác vyradené rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši zo dňa 19.08.2015.

4. CM-plast s.r.o. Veľký Krtíš, IČO: 36 827 991: spoločnosť sa zaoberá výrobou PVC hadíc. Spoločnosti boli rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši určené rizikové práce pre 1 zamestnanca v profesii „obsluha drviča odpadu“, rizikový faktor hluk – 3.kategória. Zamestnávateľ požiadal RÚVZ Veľký Krtíš o zrušenie rozhodnutia o určení rizikových prác 3.kategórie a o prehodnotenie kategorizácie práce z hľadiska zdravotného rizika. Dôvodom boli vykonané technické a organizačné opatrenia na ochranu zdravia, ktoré zamestnávateľ podložil výsledkami objektivizácie pracovného prostredia odborne spôsobilou osobou. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši následne dňa 22.12.2015 vydal rozhodnutie, ktorým žiadosti účastníka konania vyhovel a preradil práce s rizikom hluku z 3. kategórie do 2.kategórie.

5. LAVENIRE s.r.o., Dolné Plachtince, IČO: 44 188 765: jedná sa o drevospracujúcu prevádzku na výrobu okien. Celkový počet pracovníkov je 8, z toho 1 žena. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 8 zamestnancov/1 žena s expozíciou rizikovému faktoru hluk (profesia: pracovník pri výrobe okien). Zamestnávateľ požiadal RÚVZ Veľký Krtíš o zrušenie rozhodnutia o určení rizikových prác 3.kategórie a o prehodnotenie kategorizácie práce z hľadiska zdravotného rizika. Dôvodom boli vykonané technické a organizačné opatrenia na ochranu zdravia, ktoré zamestnávateľ podložil výsledkami objektivizácie pracovného prostredia odborne spôsobilou osobou. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši následne dňa 21.12.2015 vydal rozhodnutie, ktorým žiadosti účastníka konania vyhovel a preradil práce s rizikom hluku z 3. kategórie do 2.kategórie

Rizikové práce v okrese Veľký Krtíš k 31.12.2015 boli na základe vykonaných technických, organizačných a iných opatrení preradené zo 4.kategórie do 3.kategórie v nasledovných spoločnostiach:

1. AMARANTE s.r.o. Kiarov, IČO: 36 059 137: spoločnosť sa zaoberá výrobou okien. Celkový počet zamestnancov je 15, z toho sú 2 ženy. Spoločnosť požiadala o vydanie nového posudku na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, z dôvodu vykonaných technických, organizačných a iných opatrení na zníženie zdravotného rizika z kategórie 4 do kategórie 3 (rizikový faktor: hluk), na základe objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré vykonala spoločnosť Pro Care s.r.o. Bratislava. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši rozhodnutím vyhlásil rizikové práce v 3.kategórii pre 5 pracovníkov s expozíciou rizikovému faktoru hluk (pracovná pozícia: pracovník pri výrobe okien 3/0 žien, zástupca vedúceho výroby 1/0 žien, pracovník pri výrobe hranolov 1/0 žien).

V okrese Veľký Krtíš sú evidované rizikové práce v nasledovných spoločnostiach:

1. eustream a.s. Bratislava, prevádzka KS 03 Veľké Zlievce, IČO: 35 910 712: spoločnosť sa zaoberá prepravou zemného plynu. Celkový počet zamestnancov na KS 03

Veľké Zlievce je 79, z toho 4 ženy. Rizikové práce boli vyhlásené v 3.kategórii pre 20 zamestnancov/0 žien s rizikovým faktorom hluk, ďalej v 3.kategórii pre 3 zamestnancov/0 žien s expozíciou rizikovým faktorom hluk a záťaž teplom, vo 4.kategórii pre 6 zamestnancov/0 žien, s expozíciou rizikového faktoru hluk.

2. ČOV a.s., Slovenská Lupča, Kompostáreň Čebovce, IČO: 36 644 340: spoločnosť sa zaoberá výrobou kompostov a organických hnojív. Celkový počet zamestnancov prevádzky je 3, z toho žien 1. Rizikové práce v 3.kategórii boli vyhlásené pre 3 pracovníkov/1 žena s expozíciou rizikovým faktorom celkový pevný aerosol, amoniak (pracovná pozícia: vedúca prevádzky + robotník, obsluha kompostárne).

3. TECHNOGYM E.E. Bratislava, prevádzka Malý Krtíš (výroba posilňovacích zariadení): celkový počet pracovníkov je 545, z toho 76 žien. Cez personálnu agentúru je dočasne pridelených 114 zamestnancov, z toho 9 žien. Rizikové práce v 3.kategórii boli vyhlásené pre 76 zamestnancov/0 žien s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosol, hluk, vibrácie (pracovná pozícia: všeobecný operátor - brusič a všeobecný operátor – pieskovač). V počte sú uvedení aj zamestnanci, ktorí vykonávajú striedavo pozíciu brusiča a pozíciu pieskovača na pracovisku kovovýroba a pieskovňa a brúsiareň.

Zamestnanci regionálneho úradu verejného zdravotníctva v rámci štátneho zdravotného dozoru v roku 2015 upozorňovali organizácie na povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných technických a organizačných opatreniach na pracovisku. Niektorí zamestnávateľia túto povinnosť plnia vlastnými zamestnancami, iní si ich dávajú vypracovávať pracovným zdravotným službám. Všetky organizácie, v ktorých sú určené rizikové práce, majú uzatvorenú zmluvu s pracovnou zdravotnou službou, čo predstavuje 100 %.

V okrese Veľký Krtíš má počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce, neustále klesajúci trend. V roku 2014 bol celkový počet takýchto zamestnancov - 398. K 31.12.2015 ich počet klesol na celkový počet 113 pracovníkov. Najväčší počet pracovníkov (104) je exponovaných rizikového faktoru hluk, za ním nasledujú chemické látky a zmesi (79 pracovníkov), vibrácie (76 pracovníkov) a záťaž teplom (3 pracovníci). Celkový počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce v okrese Veľký Krtíš bol v 3. kategórii – 107 pracovníkov/1 žena a vo 4. kategórii – 6 pracovníkov/0 žien.

Pri kontrole prevádzok s vyhlásenými rizikovými prácami sa väčšinou nestretávame s nedostatkami v oblasti ochrany zdravia pracovníkov a uplatňovania nových legislatívnych úprav. Podieľajú sa na tom najmä pracovné zdravotné služby, ktoré u zamestnávateľov s rizikovými pracoviskami poctivo sledujú trend vývoja podnikov a včas reagujú na zmenu situácie výrobných podmienok.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Odpočet plnenia úlohy:

Na pracoviskách u rôznych subjektov sa pri používaní toxických a veľmi toxických chemických látok a zmesí zameriavame predovšetkým na skladovanie, spôsob vedenia evidencie, spôsob manipulácie, odbornú spôsobilosť, na manipuláciu s nimi, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti, zabezpečenie OOPP pre zamestnancov, vybavenie pracovísk lekárničkami prvej pomoci, likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov. V roku 2015 boli vykonané 3 kontroly v poľnohospodárskych prevádzkach. Zistené neboli žiadne nedostatky.

V súvislosti s používaním prípravkov na chemickú ochranu rastlín zisťujeme, že sa čoraz častejšie aplikujú prípravky, ktoré nie sú zaradené medzi toxické látky a zmesi. Skladovanie prípravkov na ochranu rastlín je v súčasnej dobe obmedzené, nakoľko sa prípravky na ochranu rastlín nenakupujú do zásoby, ale objednáva sa len potrebné množstvo. Likvidácia nepoužitých obalov a prípravkov sa zabezpečuje na základe zmlúv cez oprávnené organizácie. Osobitná pozornosť sa venuje zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín, skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch či v maloobchodných predajniach. Menšie poľnohospodárske družstvá, ako aj súkromne hospodáriaci roľníci, zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín prevažne dodávateľským spôsobom. Zamestnanci týchto spoločností majú odbornú spôsobilosť a sú pravidelne školení.

Čo sa týka vykonania skúšok odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, zamestnanci oddelenia i naďalej poskytujú záujemcom potrebné informácie (celkovo bolo v roku 2015 poskytnutých 6 konzultácií). Odbornú spôsobilosť zamestnancov pre prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, zabezpečuje na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V priebehu roka 2015 neboli v okrese Veľký Krtíš hlásené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Odpočet plnenia úlohy:

V priebehu roka 2015 sme pri výkone štátneho zdravotného dozoru sledovali plnenie povinností zamestnávateľov podľa Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom, v znení Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z.. V okrese Veľký Krtíš evidujeme 1 pracovisko s výskytom týchto látok – t.j. onkologickú ambulanciu Oncomedical s.r.o. Veľký Krtíš s 2 pracovníčkami (lekárka a zdravotná sestra), ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám. Cytostatiká sa podávajú ambulantne, infúznou formou.

Zamerali sme sa aj na kontrolu plnenia povinností, vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Práce zamerané na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest sa vykonávajú prevažne vo väčších stavebných objektoch. K 31.12.2015 sme v okrese Veľký Krtíš evidovali 6 žiadostí na výkon takýchto prác. Jednalo sa o odstraňovanie AZC krytiny (eternitu) zo striech kravína na Opave pre spoločnosť Vladimír Chamula, Detva, ďalej o demontáž strešnej krytiny z objektov v obci Malé Straciny pre spoločnosť DILMUN SYSTEM s.r.o. Bratislava, odstraňovanie strešnej krytiny na objekte COOP Jednota v obci Kováčovce pre spoločnosť SPOLBYT s.r.o. Poprad a 2x o demontáž strešnej krytiny na rodinnom dome v Stredných Plachtinciach pre spoločnosť AZ-Group s.r.o. Poprad. Jednu žiadosť na odstraňovanie AZC materiálu v bytových jadrách v bytovom dome vo Veľkom Krtíši podala spoločnosť SD Gelnica s.r.o. Zo strany pracovníkov RÚVZ Veľký Krtíš, odd. PPL, bol v uvedenom prípade vykonaný aj štátny zdravotný dozor priamo na pracovisku. Neboli zistené žiadne nedostatky.

Práce na odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest vykonali iba firmy, ktoré vlastnia oprávnenie na odstraňovanie azbestovocementových materiálov. Výkon práce bol pod odborným dohľadom a boli zabezpečené komplexné opatrenia na ochranu zdravia.

Návrhy likvidácie azbestocementového materiálu vyhovovali podmienkam, ktoré sú určené NV SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a boli v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Zamestnancom aj zamestnávateľom poskytujeme poradenské služby a konzultácie v oblasti uvedenia si rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom, vrátane azbestu, ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém. V roku 2015 boli poskytnuté pracovníkmi odd. PPL Veľký Krtíš celkom 4 takéto konzultácie.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Odpočet plnenia úlohy:

K 31.12.2015 sme na oddelení PPL RÚVZ Veľký Krtíš prešetrovali 48 prípadov podozrenia na profesionálne poškodenie zdravia. Oproti roku 2014 je to nárast o 14 prípadov, ktorý je spôsobený predovšetkým definitívnym ukončením ťažobnej činnosti v spoločnosti Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš. Nakoľko miera nezamestnanosti v okrese Veľký Krtíš dlhodobo kolíše okolo 20 %, prepustení baníci, trpiaci rôznymi zdravotnými problémami, nemajú možnosť nájsť si adekvátne zamestnanie a riešia vzniknutú situáciu aj takýmto spôsobom.

Z celkového počtu 48 prípadov sa v 46 prípadoch sa jednalo o podozrenie na profesionálne poškodenie z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia, z toho v 31 prípadoch v kombinácii s podozrením na chorobu z vibrácií. V jednom prípade bolo vykonané šetrenie s podozrením na Silicosis pulmonum simplex (pracovná profesia „baník“) a v 1 prípade bolo vykonané šetrenie s podozrením na Rhinitis alergica (pracovná profesia „pekár“). Prešetrovania sa vykonávali na žiadosť pracovísk klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, prevažne z Fakultnej nemocnice F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Najviac podozrení na chorobu z povolania sa prešetrovalo v spoločnosti Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš. Nakoľko u niektorých pacientov nebola v roku 2015 choroba z povolania priznaná z dôvodu, že poškodenie zdravia toho času nedosiahlo stupeň odškodnenia, predpokladáme, že počet šetrení v uvedenej spoločnosti bude vysoký aj v roku 2016, nakoľko zmeny zdravotného stavu týchto zamestnancov budú opätovne posúdené po uplynutí určeného časového intervalu.

Zistené výsledky z terénnych šetrení následne slúžili ako podklad pri posudzovaní chorôb z povolania. V prevažnej miere išlo o profesiu „baník“ (37 prípadov), v ostatných prípadoch sa jednalo o 1 jedného pracovníka z rôznych spoločností a v rôznych pracovných pozíciách - stolár, mäsiarka, operátor mechanickej dielne, obsluha pieskovacieho zariadenia, pekár, vodič nákladnej dopravy, kuchárka, robotníčka v mraziarni, operátor výroby, šička, automechanik. Priamo u zamestnávateľov bolo vykonané šetrenie pracovného prostredia a podmienok práce, s výnimkou 1 prípadu (pracovná pozícia „mäsiarka“ – spoločnosť PRO-GRESS a.s. Veľký Krtíš), kedy šetrenie nebolo možné vykonať z dôvodu likvidácie spoločnosti. Vzhľadom k tomu bolo odporúčané prerokovať tento prípad na regionálnej komisii na posudzovanie chorôb z povolania, zriadenej v univerzitnej nemocnici. Choroba z povolania (DNJZ) bola nakoniec v tomto prípade pracovníčke priznaná. Celkovo bolo v roku 2015 pre okres Veľký Krtíš priznaných 27 chorôb z povolania.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Odpočet plnenia úlohy:

Oddelenie PPL na RÚVZ Veľký Krtíš sa snaží napomáhať zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov predovšetkým cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci, ako aj spoluprácou s pracovnými zdravotnými službami. Prostredníctvom Poradne zdravia a jej aktivít sú propagované u zamestnávateľov intervenčné programy, ktorých cieľom je informovať zamestnávateľov o vplyve pracovného prostredia, životného štýlu, zdraviu škodlivých faktorov práce a ich vzájomnej kombinácii na zdravie zamestnancov. V poslednom období zamestnávatelia kladú väčší dôraz na zlepšenie podmienok práce, ako aj pracovného prostredia. Nevhodné pracovné podmienky prevažujú iba v tých prevádzkach, ktoré začali svoju činnosť v neúčelových priestoroch. Pracovné prostredie je zväčša vyhovujúce v prevádzkach, ktoré sú vybudované podľa schválenej projektovej dokumentácie. Spracovanie dokumentácie projektanti často konzultujú aj s pracovníkmi odd. PPL ešte vo fáze prípravy. K 31.12.2015 bolo k uvedenej tematike (t.j. podpora zdravia pri práci) vykonaných 25 konzultácií, z toho 12 u SZČO, počas ktorých bolo záujemcom poskytované odborné poradenstvo. Zároveň bolo vykonaných 11 kontrol so zameraním na pracovné prostredie a znižovanie zdravotných rizík z práce a pracovného prostredia.

V uvedenej oblasti úzko spolupracujeme aj s Poradňou zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš. Poradňa zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš vykonávala v rámci svojej činnosti aj aktivity, zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitnú pozornosť pracovníčky venovali poradenstvu pre malé a stredné podniky a samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Do 31.12.2015 bolo vykonaných 6 výjazdových aktivít, zameraných na vyšetrenie krvi v rámci prevencie kardiovaskulárnych ochorení a to v nasledovných prevádzkach:

1. Hontiansko-novohradská knižnica Veľký Krtíš (24 klientov)
2. ZŠ Hrušov (11 klientov)
3. Okresný súd Veľký Krtíš – 3x (31 klientov)
4. ZŠ Dolná Strehová (10 klientov)

Všetkým záujemcom boli prístrojom Reflotron vyšetrené hodnoty celkového cholesterolu, glykémie, HDL a LDL cholesterolu, zmeraný bol krvný tlak, pulz, percento telesného tuku, výška a hmotnosť. Vykonané bolo individuálne poradenstvo podľa zistených výsledkov. Pracovníčky PZ pravidelne vykonávali rôzne poradenské aktivity pre zamestnávateľov, napr. v spolupráci s Baňou Dolina a.s. Veľký Krtíš pri organizovaní rekondičných pobytov a pod. V spolupráci s mestom Veľký Krtíš v rámci rôznych zdravotno-výchovných dní (napr. „Svetový deň zdravia“ – beh ulicami mesta, „Vyzvi srdce k pohybu“ - meranie pulzu, krvného tlaku, „Svetový deň bez tabaku“ – vyšetrenie Smokerlyzerom, „Deň úcty k starším“ – prednášky v klube dôchodcov atď.) vykonávajú výjazdové akcie pre obyvateľov mesta, zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia. Záujemcom je ponúknutá možnosť vyšetrenia kapilárnej krvi Reflotronom, individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály na rôzne témy. V II. polroku 2015 bolo pracovníčkami PZ vykonaných 5 takýchto výjazdových aktivít, kde bolo vyšetrených celkom 159 klientov (Banický jarmok, kampaň MOST, Dni zdravia seniorov atď.).

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Odpočet plnenia úlohy:

Spoločné kontroly s orgánmi inšpekcie práce a NIP (spoločné previerky) boli vykonané v II. polroku 2015. Vykonávali sa v spoločnosti Banskobystrická regionálna správa ciest a.s. Banská Bystrica, stredisko Veľký Krtíš. Prevádzka sa zaoberá údržbou a správou cestných komunikácií v Banskobystrickom kraji. Zo strany RÚVZ bola predmetom inšpekcie kontrola povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia pri práci podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, so zameraním najmä na hodnotenie zdravotných rizík a kategorizáciu prác, zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov, zabezpečenie požiadaviek v zmysle minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na pracovisko (vrátane vonkajších pracovísk), zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov v súvislosti s expozíciou fyzikálnym a chemickým faktorom pri práci, fyzickej a tepelnej záťaži atď. Kontroly zo strany RÚVZ boli v jednotlivých strediskách spoločnosti vykonané v mesiacoch september – október 2015. Záznamy z výkonu štátneho zdravotného dozoru jednotlivé RÚVZ v sídle kraja zasielali na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Následne sa uskutočnilo konečné prerokovanie záverov kontrol (vrátane podpísania dokumentov) za účasti generálneho riaditeľa spoločnosti BBRSC a.s. Banská Bystrica a boli určené termíny na odstránenie nedostatkov, zistených počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v predmetnej spoločnosti. Jednalo sa predovšetkým o nedostatky v spracovaní dokumentácie, ktorú v oblasti ochrany zdravia vyžaduje súčasne platná legislatíva.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Odpočet plnenia úlohy:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Tiež sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky (vrátane nárokov na pracovný výkon) prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. RÚVZ Veľký Krtíš, odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, k 31.12.2015 vydal 9 rozhodnutí na

uviedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a 1 dodatok k pôvodnému rozhodnutia z dôvodu zníženia počtu ZŤP pracovníkov na danom pracovisku (Hi-tecH s.r.o. Veľký Krtíš – maloobchodná predajňa). Do prevádzky boli uvedené nasledovné chránené dielne a pracoviská:

1. Advokátska kancelária JUDr. Peter Ďurica, Veľký Krtíš: Administratívna činnosť - 1 ZŤP pracovník,
2. EBG a.s. Považská Bystrica: Finančné poradenstvo, Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník,
3. FERREX s.r.o. Poprad: Turisticko-informačné centrum Modrý Kameň - 2 ZŤP pracovníci,
4. ZPPH o.z. Veľký Krtíš: Administratívne centrum Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník,
5. Milan Násaly ELMOUR Kamenné Kosihy: Centrálna betonárka Veľký Krtíš, vrátnik – 1 ZŤP pracovník,
6. COLEUS s.r.o. Veľký Krtíš: Rybárske potreby – 1 ZŤP pracovník,
7. FORSCHNER Slovakia s.r.o. Nová Ves: Triedenie odpadu z výroby – 1 ZŤP pracovník,
8. DAVADENT s.r.o. Závada: Zubná technika – 1 ZŤP pracovník,
9. VHS Stavservis s.r.o. Veľký Krtíš: Skladanie obalov Veľké Zlievce – 7 ZŤP pracovníkov.

Pri uvádzaní chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky bolo v roku 2015 pracovníkmi odd. PPL Veľký Krtíš vykonaných 9 kontrol, v rámci ktorých boli posudzované pracovné priestory a údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Zdravotne postihnutí pracovníci (celkovo sa jedná o 16 nových pracovníkov, prevažne s postihnutím srdcovo-cievneho systému a onkologickými ochoreniami) pred nástupom do zamestnania absolvovali lekársku prehliadku a sú zdravotne spôsobilí vykonávať prácu na chránenom pracovisku, čo deklarujú lekárske potvrdením pre ÚPSVaR Veľký Krtíš. K dispozícii majú dennú miestnosť, vybavenú nad rámec platnej legislatívy (napr. pohovky na možnosť oddychu poležiačky, antialergické nátery stien a podláh a podobne). Pracovné podmienky, vrátane nárokov na pracovný výkon, celkový počet a trvanie prestávok v práci, pracovné tempo a pod.), sú na pracoviskách prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené žiadne nedostatky, najmä z dôvodu, že všetci zamestnávateľia ešte pred zriadením samotnej prevádzky na pokyn pracovníkov ÚPSVaR Veľký Krtíš konzultovali vybavenie priestorov a splnenie ďalších podmienok priamo s pracovníkmi RÚVZ Veľký Krtíš.

Okrem odd. PPL vydávali rozhodnutia na uvedenie priestorov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska do prevádzky v roku 2015 aj pracovníci oddelenia Hygieny životného prostredia a Hygieny výživy, RÚVZ Veľký Krtíš, konkrétne:

1. Erika Oravcová, ERCE Bušince: Výroba cestovín – 20 ZŤP pracovníkov,
2. Tomišová Jaroslava AKA Veľký Krtíš: Maloobchodná predajňa potravín – 1 ZŤP pracovník,
3. ADANO s.r.o. Veľký Krtíš: Výroba tyčínok – 10 ZŤP pracovníkov,
4. Fitnes centrum Ivanko, Veľký Krtíš: Informačné služby – 1 ZŤP pracovník,
5. Predajňa odevov, Veľký Krtíš: Maloobchodný predaj – 1 ZŤP pracovník
6. Lórant Bednár, Želovce: Výroba a ponúkanie hotových jedál – Pohostinstvo u Anky – 1 ZŤP pracovník,

7. DEAF GROUP s.r.o. Veľký Krtíš: Rýchle občerstvenie Slovenské Ďarmoty – 2 ZŤP pracovníci,
8. MD Koala s.r.o. Dolná Strehová: Reštaurácia – Pizzéria Koala Veľký Krtíš – 2 ZŤP pracovníci,
9. Benedikty s.r.o. Lučenec: Oftalmologická ambulancia Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník,
10. Marek Kamzík Veľký Krtíš: Relax centrum – masáže Veľký Krtíš – 1 ZŤP pracovník.

V rámci bežného štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách aj v iných, nielen novovzniknutých prevádzkach. Celkovo boli pracovníkmi PPL vykonaných 5 takýchto kontrol v maloobchodných predajniach a administratívnych prevádzkach. Boli použité aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov (11 – zobrazovacie jednotky, 5 - bremená), z ktorých vyplynulo, že pracovníci sú informovaní o vplyve práce a pracovných podmienok na ich zdravie, zamestnávateľ im poskytuje OOPP a v prípade potreby majú kedykoľvek možnosť prerušiť výkon práce.

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontr. CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontr. CHP (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia (aké, koľko)
	rozhodnutí	stanovísk				(aké, koľko)	(aké, koľko)	
V.Krtíš	19	1	208	24	461	11 – Z, 5 - R	0	0

Z – zobrazovacie jednotky, R - bremená

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

Projekt Sledovanie výživového stavu obyvateľstva pokračoval v tomto roku v rámci Poradní zdravia, dáta boli zbierané na regionálnej úrovni, celoslovensky sa v tomto roku nespracovávali. V priebehu roka sme spolupracovali s poradňou zdravia a vyhodnocovali jedálne lístky klientov poradne zdravej výživy v programe ALIMENTA. Výstupy boli poskytnuté pracovníckam poradne zdravia, ktoré zabezpečili poradenstvo v oblasti zdravej výživy a správnych stravovacích zvyklostí.

3.2 Monitoring príjmu jódu

V rámci tejto úlohy sa monitoruje obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli s cieľom sledovania zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

V roku 2015 sme v rámci kontroly obsahu jódu odobrali v okrese Veľký Krtíš 24 vzoriek jodidovanej kuchynskej soli. Následne boli vzorky zaslané na chemické analýzy do laboratórií na RÚVZ Banská Bystrica. Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené na jodid draselný (KJ), jodičnan draselný (KJO₃) a feroxyanid draselný.

Na základe laboratórných rozborov bolo zistené, že obsah jodidu draselného vo všetkých vyšetrených vzorkách bol v súlade s množstvom KJ (15-35 mg/kg) uvedenom v príslušnej hlave Potravinového kódexu SR

Obsah feroxyanidu draselného bol vo všetkých vzorkách v hodnote do 20 mg/kg.

Vzorky soli boli odoberané v prevádzkach zariadení spoločného stravovania s prípravou pokrmov. Tabuľkové spracovanie projektu bolo zaslané na RÚVZ Banská Bystrica.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami ako aj na priamy styk s potravinami vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľom tejto úlohy je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov.

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov do potravinárskych výrobkov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

- na tejto úlohe sa náš úrad v tomto roku nepodieľa.

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

V rámci tejto úlohy sme odobrali v mesiaci október 1 vzorku výrobkov s keramickým povrchom a zaslali na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade. Testovaná vzorka (hliníková panvica s keramickým povrchom) spĺňa požiadavky článku 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/509/EH a 89/109/EHS. Ďalšiu vzorku za dodržania potrebného množstva kusov z jedného výrobku nebolo možné odobrať v obchodnej sieti.

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom monitoringu je zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok a kontrola povinného označovania kozmetických výrobkov spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom.

1. V mesiaci február 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Regulované látky – fluór, DEG, peroxid vodíka a konzervačné látky“ vo výrobkoch pre dospelých odobrali 3 vzorky zubných pást na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vyhoveľ všetky vzorky.

2. V mesiaci apríl 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – ftaláty“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky s obsahom alkoholu(voňavky, vody po holení) odobrali 1 vzorku vody po holení na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vzorka vyhovela.

3. V mesiaci jún 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „Zakázané látky – hormóny, kortikosteroidy“ vo výrobkoch pre dospelých – výrobky proti starnutiu (anti-age) pre ženy“ odobrali 3 vzorky kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na

kontrolu označovania kozmetických výrobkov. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vyhovel všetky vzorky.

4. V mesiaci september 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „ Zakázané látky – ťažké kovy“ vo výrobkoch pre dospelých - tónovacie podklady (krémy a púdre) odobrali 3 vzorky kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov. Označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch vyhovel všetky vzorky.

5. V mesiaci september 2015, v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2015, sme v rámci realizácie úlohy „ Neregulované látky –koenzým Q 10, označovanie, pravdivosť tvrdení“ vo výrobkoch pre dospelých deklarujúce prítomnosť koenzýmu Q10 odobrali 3 vzorky kozmetických výrobkov na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov, označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. U týchto výrobkov bola realizovaná aj kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku podľa článku 20 nariadenia (ES) č. 1223/2009. Hodnotenie vzoriek nebolo ukončené, lebo výsledky laboratórnych rozborov ešte nemáme k dispozícii. Kontrola dodržiavania požiadaviek na tvrdenia o výrobku podľa článku 20 nariadenia (ES) č. 1223/2009 bola vykonaná aj u dvoch kozmetických výrobkov z letáku a časopisu. Tvrdenia boli v súlade čl. 20 Nariadenia európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch.

Všetky kontrolované kozmetické výrobky sú zaevidované v Informačnom a komunikačnom systéme pre dohľad nad trhom / ICSMS/.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľom tejto úlohy je monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V kalendárnom roku 2015 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci plnenia Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike boli určené nasledovné úlohy:

Úloha č. 4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania.

Cieľom projektu je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou. Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

I. etapa - rok 2015 - je návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

Úloha č. 4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú vybrané RÚVZ v SR.

Projekt bol riešený v I. polroku 2015 podľa pokynov Úradu verejného zdravotníctva SR. Po obdržaní dotazníkov a vypracovaní sprievodného listu - žiadosti o spoluprácu bolo v Gymnázium A.H. Škultétyho, Školská 21, 990 01 Veľký Krtíš dotazníkovým prieskumom zisťované zneužívanie návykových látok u žiakov 1. - 4. ročníka spomínanej strednej školy. Prieskum bol realizovaný anonymne. Vyplnený dotazník žiaci vložili do obálok, zalepili a odovzdali anketárovi. Počas vyplňovania dotazníka anketár vyplnil tlačivo hlásenie za triedu, kde bol zapísaný aj kód školy. Po skončení vyplňovania dotazníkov boli jednotlivé obálky s dotazníkmi a hlásenie za triedu vložené do jednej veľkej obálky. Veľké obálky za jednotlivé triedy boli zaslané na Úrad verejného zdravotníctva SR na ďalšie hodnotenie.

Úloha č. 4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku, poranenie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V roku I. polroku 2015 sa uskutočnila realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 – 10 ročných detí. Do prieskumu boli vybraté dve základné školy (1 mestská, 1 vidiecka),

ktorým boli odovzdané dotazníky v počte 70 ks. Počet vrátených dotazníkov bol od 61 detí. Údaje z dotazníkov boli vložené do masky v programe Excel a zaslané elektronicky na ÚVZ SR.

Úloha č. 4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV.

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Postup plnenia mimoriadnej úlohy sa uskutočnil podľa osobitného listu ÚVZ SR – HH SR, ktorým bol stanovený rozsah a termín vykonania cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Pracovník RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybratej škole vyplnil dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“.

Úloha na základných školách bola realizovaná v II. polroku 2014. V školách, ktoré boli vybraté pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR a v ktorých boli získané údaje o organizovaní povinných i nepovinných TV aktivít organizovaných školou, t.j. na každej vybratej škole kde bol vyplnený dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“ sa sledovala pohybová aktivita detí.

Pracovník RÚVZ sa zúčastnil hodiny telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku každej školy a vyplnil dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“. V každom sledovanom ročníku, t.j. v 3. a v 8. ročníku 20 žiakov (10 chlapcov a 10 dievčat) vyplnilo „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“. Pri nedostatočnom počte žiakov boli žiaci doplnení zo 4. a 7. ročníka príslušnej ZŠ.

Údaje z dotazníkov sa použili na tvorbu databázy. Údaje z dotazníkov boli vložené do zaslaného formulára na vkladanie údajov. Vyplnená databáza bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Úloha č. 1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno - zdravotných indikátorov.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

Do projektu " Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska" v okrese Veľký Krtíš bola vybratá jedna základná škola, ZŠ na ul. J.A. Komenského 4, 990 01 Veľký Krtíš. Pre základnú školu bol vyhotovený sprievodný list - žiadosť o spoluprácu. Zber údajov od rodičov a v škole bol realizovaný vo vykurovacej sezóne, v kalendárnom roku 2015. So žiakmi 4., 5. a 6. ročníka ZŠ boli vyplnené dotazníky - po 25 žiakov v jednotlivých triedach, jeden druh dotazníka žiaci zobrali domov rodičom na vyplnenie. Jedná sa o dotazníky :

1. Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka
2. Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov

3. Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch

Pre 6 zamestnancov školy bol odovzdaný dotazník týkajúci sa fajčenia. Správca budovy vyplnil dotazník o škole, ktorá je prevádzkovaná v 6 budovách. Pracovníčka RÚVZ v spolupráci so správcom budovy vyplnili dotazník "Kontrola školskej budovy - všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní". Dotazník o "Kontrolu zariadení pre osobnú hygienu" vo všetkých šiestich prevádzkovaných budovách ZŠ vyplnila pracovníčka RÚVZ, súčasne bol kontrolovaný výskyt plesní vo všetkých priestoroch školy. Meranie CO₂ a ďalších parametrov vo vybranej škole nebol uskutočnený.

Údaje z jednotlivých dotazníkov boli zadané do pripravenej databázy a boli zaslané na ďalšie spracovanie na oddelenie HDM RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Súčasne bol zaslaný aj pôdorys jednotlivých budov školy.

Projekt COSI - Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025.

Cieľom projektu Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Uvedený projekt bol realizovaný vo viacerých európskych krajinách.

Projekt bol realizovaný na vybraných základných školách v okrese Veľký Krtíš, kde bolo potrebné zmerať žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. Do projektu boli vybraté nasledovné základné školy:

a/ Základná škola, nám. A. H. Škultétyho 9, 990 01 Veľký Krtíš - mestská ZŠ

b/ Základná škola s materskou školou, Krtíšska 26, 991 22 Bušince - vidiecka ZŠ

c/ Základná škola s materskou školou, Imre Madácha 3, 991 02 Dolná Strehová - vidiecka ZŠ

d/ Základná škola s materskou školou, Gottwaldova 81, 991 06 Želovce - vidiecka ZŠ

Celkový počet žiakov, zaradených do projektu bol 80, z toho 40 mestských a 40 vidieckych žiakov.

Rodičom/zákonným zástupcom vybraných žiakov vo veku 7 - 7,99 rokov boli odovzdané informované súhlasy, ich prevzatie bolo podpísané na osobitnom liste.

Po podpísaní informovaného súhlasu rodičmi odborné pracovníčky oddelenia HDM dohodli s vedením školy termín uskutočnenia merania detí - hmotnosť, výška, obvod pása a bokov. Pri meraní do dotazníkov boli zaznamenané: dátum narodenia, pohlavie, bydlisko, stupeň školskej dochádzky, dátum merania, oblečenie počas merania, hmotnosť, výška, obvod pása a bokov. Vyplnené dotazníky boli označené kódmi podľa usmernenia zodpovednej pracovníčky MZ SR.

Vyplnené údaje z "Dotazníka pre meranie detí" budú vložené do e-formy po zaslaní elektronického formulára z MZ SR.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

V rámci plnenia úloh národného imunizačného programu pracovníci oddelenia epidemiológie vykonali fyzickú kontrolu zaočkovanosti vo všetkých neštátnych zdravotníckych zariadeniach pre deti a dospelých, ktoré sa nachádzajú na území okresu Veľký Krtíš.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa, ktorý vyhlasuje európska úradovňa Svetovej zdravotníckej organizácie zameranej na posilnenie významu očkovania a zvýšenia zaočkovanosti boli pre laickú verejnosť vyhotovené letáky o imunizácii populácie s aktuálnym očkovacím kalendárom na rok 2015. Článok s príslušnou tematikou bol uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Veľký Krtíš.

Na uverejnenom telefónnom čísle na webovej stránke RÚVZ sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. Zákonných zástupcov detí, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame do poradne v rámci pohovoru o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a o možných následkoch týkajúcich sa zdravia dieťaťa, ako aj verejného zdravia v prípade nezaočkovania dieťaťa.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Odborní pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali epidemiologické vyšetrovania a protiepidemické opatrenia pri výskyte infekčných ochorení v ohniskách nákazy. Za uvedené obdobie bolo vykonaných celkom 155 terénnych šetrení v ohniskách nákazy, z toho 98 v ohniskách salmonelóz, 6 shigelóz, 2 kampylobakteriálnych enteritíd, 3 rotavírusových enteritíd, 2 enterokolitíd zapríčinených *Clostridium difficile*, 1 ulceroglandulárnej tularémií, 1 pľúcnej tularémií a 1 HIV. Protiepidemické opatrenia a epidemiologické vyšetrovania boli vykonané aj u kontaktov TBC v 3 ohniskách v 2 ohniskách u kontaktov vírusovej hepatitídy typu A, 24 x v ohniskách hepatitíd typu B a 2 protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy typu C. Epidemiologické vyšetrovanie bolo vykonané aj u chorých na chlamýdiové infekcie 3x a v 3 ohniskách kontaktu, alebo ohrozenia besnotou. V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz boli vykonané 4 protiepidemické opatrenia.

V rámci sledovania HER v zdravotníckych zariadeniach bolo odobratých spolu 270 sterov mikrobiálnej čistoty, z toho 90 zo sterilného materiálu a 180 sterov z prostredia. Podľa vopred určeného harmonogramu sme odoberali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

S informačným systémom sa pracuje denne a to, zadávaním prenosných ochorení, sleduje sa systém rýchleho varovania a týždenne sa zadávajú údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V roku 2015 oddeleniu epidemiológie boli nahlásené 4 nozokomiálne nákazy a to z oddelenia OAIM.

Na predchádzanie NN sa v nemocničných oddeleniach vykonávajú pravidelné kontroly hygienicko-epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej starostlivosti, manažmentu NN a spätnej väzby k ošetrovateľským pracovníkom. Každoročne sa zapájame do kampane hygieny a dezinfekcie rúk, ktorá je súčasťou WHO.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

V priebehu roka sa v okrese Veľký Krtíš nevyskytli mimoriadne epidemiologické situácie, len lokálne epidémie respiračných ochorení, ktorým sa zabránilo prerušením výchovno-vzdelávacieho procesu, alebo zákazom návštev v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb pre nepriaznivú epidemiologickú situáciu vo výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa vopred určeného harmonogramu sme vykonávali odber vzoriek odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

V rámci plnenia aktivít Národného programu prevencie HIV/AIDS sme v spolupráci s poradňou zdravia vykonávali tieto aktivity:

- prednášky v stredných odborných školách o prevencii HIV/AIDS
- distribúcia zdravotno-výchovného materiálu a premietanie krátkych filmov
- prieskum o úrovni vedomostí o AIDS formou dotazníkov

6.8 Poradne Očkovania

Na uverejnenom telefónnom čísle na webovej stránke RÚVZ sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. Priebežne aktualizujeme informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a očkovaním preventabilných ochorení. Verejnosť informujeme aj formou materiálov o očkovaní, ktoré distribuujeme do detských ambulancií a nemocnice s aktuálnym očkovacím kalendárom.

So všetkými rodičmi detí, ktorí z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame do poradne v súvislosti s odmietnutím očkovania na pohovor o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a následkoch v prípade nezačkovania dieťaťa.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 „NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA“

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Aj v tomto polroku sme naďalej pokračovali v realizácii aktivít zameraných na splnenie jeho čiastkových cieľov a realizovali aktivity vedúce k zlepšeniu súčasného stavu v jednotlivých oblastiach NPPZ.

Svoje aktivity smerujeme hlavne na mladú generáciu v oblasti zdravého životného štýlu, ďalšími oblasťami sú výživa a stravovacie zvyklosti, dôležitosť fyzickej aktivity, škodlivosť

tabaku a zákernosť drog, nebezpečenstvo nadmerného užívania alkoholu. Prednášky na tieto témy sme realizovali v základných a stredných školách okresu.

V poradenskom centre priebežne zisťujeme rizikové faktory chronických neinfekčných ochorení, predovšetkým kardiovaskulárnych a diabetes mellitus a intervenujeme v závislosti od výsledkov vyšetrení, či už poučením o ozdravení životného štýlu, alebo odoslaním ošetrojúcemu lekárovi na ďalšiu diagnostiku a liečbu. Máme zriadenú poradňu pohybovej aktivity, poradňu zdravej výživy a poradňu na odvykanie od fajčenia, v ktorej môžu fajčiari získať informácie a pomoc pri zámere prestať fajčiť.

V rámci preventívnych opatrení na znižovanie výskytu infekčných ochorení sa v prednáškach vykonávaných v špeciálnej základnej škole venujeme starostlivosti o osobnú hygienu, hygienu vlasov a potrebu očkovania.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 - 2014 bola schválená v septembri 2015. V oblasti chronických ochorení boli hodnotené základné rizikové faktory súvisiace so spôsobom života. Prevalencia fajčenia je u klientov, navštevujúcich poradňu, vyššia ako 22%, pričom najvyššia prevalencia je v mladších vekových skupinách. Prevalencia osôb so zvýšenými hladinami triglyceridov dosahuje 28%, hypertenzia sa vyskytuje u viac ako štvrtiny vyšetrených klientov. Nedostatočnú pohybovú aktivitu malo takmer 88% klientov, čo sa prejavilo aj v prevalencii nadváhy a obezity vo všetkých vekových kategóriách, u mužov v 65% a u žien v 55%, pričom s vekom narastá. Naopak, v mladých vekových skupinách bola zistená podváha, u oboch pohlaví sa vyskytuje aj anorexia.

Opodstatnenosť a úspešnosť intervencií v oblasti životného štýlu sa potvrdila vo vysokom počte poklesu rizikových parametrov u klientov, ktorí na základe intervencie v poradni zdravia zmenili svoj životný štýl. Tieto skutočnosti budeme zohľadňovať vo svojej činnosti na oddelení.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

V súlade s cieľom NPPO vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý má viesť k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity, sme naďalej pokračovali v aktivitách, ktorých cieľom je eliminovať ich epidemický výskyt.

Úlohy plníme v súčinnosti s inými oddeleniami.

V nadväznosti na preventívne programy sa naďalej zameriavame na vybrané chronické ochorenia, ktoré vo veľkej miere súvisia s nadhmotnosťou a obezitou. Súčasťou všetkých vyšetrení v poradni zdravia aj na výjazdových vyšetreniach v školách a prevádzkach je poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Pri

príležitosti Svetového dňa zdravia sme uskutočnili výjazdovú akciu do knižnice, kde sme o zásadách správneho stravovania diskutovali so zúčastnenými občanmi.

Pre deti a mládež sme pripravili prednášky o správnej životospráve, zamerané na prevenciu obezity. Prednášky sme vykonali v Špeciálnej základnej škole vo Veľkom Krtíši, v ZŠ v Bušinciach, Želovciach a Veľkom Krtíši a v MŠ v Obeckove. V rámci týchto prednášok sme deťom a žiakom zdôraznili dôležitosť pohybovej aktivity, hlavne v období dospievania. Pre seniorov a členov slovenského zväzu zdravotne postihnutých sme pripravili prednášku o potrebe pohybu v každom veku, spojenú s praktickými ukázkami cvikov vhodných v staršom veku, ktoré pripravili študenti gymnázia.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľom tejto kampane je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov Slovenska elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení – pohybovej inaktivity.

Aj tento rok sme sa do kampane zapojili a spropagovali sme ju na informačných tabuliach, opakovane v regionálnom týždenníku, na webstránke mesta aj nášho úradu. Plagáty a účastnícke listy sme distribuovali do základných a stredných škôl a fitnesscentier. Do kampane sa zapojili aj pracovníci nášho úradu. Zahájenie kampane sme spropagovali v médiách a na webstránke. Išlo o meranie percenta telesného tuku a krvného tlaku vo fitcentre a na plavárni, ktoré sme robili v popoludňajších hodinách, aby sme oslovili čo najviac občanov. Kampaň bola vyhodnotená na školení k novým manuálom poradní zdravia v hoteli Poráč, z nášho regiónu nebol vyžrebovaný žiadny výherca.

9.3 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 – 2015

Náš úrad nie je riešiteľským pracoviskom tohto projektu.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hlavným cieľom nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. Tejto problematike sa venujeme v prednáškovej činnosti. V tomto roku sme prednášky s danou tematikou vykonali v gymnázium – „Alkohol a ženy“, „Fetálny alkoholový syndróm“, v strednej odbornej škole v Modrom Kameni a na druhom stupni základnej školy.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Keďže demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie v dôsledku poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku, je veľmi dôležité venovať sa tejto skupine obyvateľov.

Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia realizujeme v priebehu celého roka, hlavne počas Týždňa mozgu, Svetového dňa Alzheimerovej choroby, Medzinárodného dňa starších a Mesiaca úcty k starším.

Pre členov Slovenského zväzu zdravotne postihnutých sme zrealizovali prednášky

„Potreba pohybu v každom veku“ a „Osteoporóza“. Takisto sme tieto prednášky vykonali pre seniorov v obci Dolné Strháre a v dennom stacionári v Neninciach, kde sme merali aj hladinu cholesterolu a glukózy v kapilárnej krvi. Pri tejto príležitosti sme zúčastneným odmerali krvný tlak a pulz a distribuovali zdravotno-výchovné materiály týkajúce sa danej problematiky.

So seniormi v Klube dôchodcov sme vykonali v mesiaci marec prednášku „Život bez depresie“ a precvičovanie pamäti s pracovnými listami. Mali možnosť si aj odmerať tlak krvi, pulz a % telesného tuku. Pre seniorov sme v spolupráci so študentkami gymnázia pripravili prednášku o potrebe pohybu v každom veku spojenú s praktickými ukázkami cvikov vhodných v staršom veku.

Domovu sociálnych služieb Radosť sme poskytli zdravotno-výchovné materiály.

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľom Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 je zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Tento cieľ naplníme priebežne prednáškovou činnosťou v materských, základných a stredných školách. Zameriavame sa na hlavné priority, z ktorých najväčší dôraz kladieme na formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, význam pohybu pre zdravie, znižovanie rizika úrazov, podpora duševného zdravia, výchova ku zdravým vzťahom, manželstvu, rodičovstvu, sexuálne zdravie, nebezpečenstvo AIDS, prevencia závislostí a porúch príjmu potravy. Prednášku o dospievaní sme realizovali pre dievčatá na druhom stupni v špeciálnej základnej škole, ďalšie sme vykonali v základných školách a v stredných školách v Želovciach, Modrom Kameni a Veľkom Krtíši.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Cieľom tohto projektu je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu. Takto tematicky ladenú prednášku priebežne vykonávame v MŠ a v SZŠ.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti. Pedagógov sme edukovali zdravotno-výchovnými materiálmi.

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Pri plnení tohto programu sme sa zamerali na osoby s rizikovým životným štýlom, a to najmä fajčiarov, nezdravo sa stravujúce osoby, osoby s nedostatočnou pohybovou aktivitou s nadmerným užívaním alkoholu. Svojou zdravotno-výchovnou činnosťou sa snažíme zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy a zvýšením pohybovej aktivity. S týmto zameraním sme vykonávali zdravotno-výchovné intervencie pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva. Počas letnej turistickej sezóny sme na kúpaliskách v našom regióne vykonala pre návštevníkov meranie tlaku krvi, percenta telesného tuku, edukáciu o zdravom životnom štýle a distribuovali sme zdravotno-výchovné materiály o pitnom režime, pigmentových znamienkach, správnom opaľovaní a správaní počas horúčav.

Individuálna stratégia zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradni zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach pre nefarmakologické znižovanie krvného tlaku a zvýšenie pohybovej aktivity, ako aj v poradni zdravej výživy a počas výjazdových akcií poradne zdravia.

V poradni zdravia bolo v prvom polroku vyšetrených 243 klientov, z toho 82 mužov a 161 žien. Prvovyšetrených bolo celkom 110 klientov, 42 mužov a 68 žien. Opakovane bolo vyšetrených 130 klientov, z toho 40 mužov a 90 žien. Podľa vzdelania bolo 5% so základným vzdelaním, 51% stredoškolsky a 22% vysokoškolsky vzdelaných klientov. Priemerná hodnota cholesterolu bola 5,41 mmol/l. U klientov so zvýšenými vstupnými hodnotami došlo k zníženiu cholesterolu u 45%, zníženiu triglyceridov u 60% zníženiu glukózy v krvi u 53%. Zvýšenie hodnôt HDL cholesterolu sme zaznamenali u 60% klientov s nízkymi vstupnými hodnotami. Nadváhu malo 34% a obezitu 17% klientov, trojnásobne viac žien ako mužov. Takmer 49% bolo absolútnych nefajčiarov. Každému bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu. Klientov vyšetrujeme nielen v priestoroch poradne zdravia, ale aj na výjazdových akciách v regióne. V tomto polroku sme prístrojom Reflotron vyšetřili pracovníkov okresného súdu, pedagogických pracovníkov ZŠ Hrušov a ZŠ Dolná Strehová, občanov nášho regiónu v Hontiansko-novohradskej knižnici A. H. Škultétyho a na Baníckom jarmoku. Počas Dňa srdca sme vyšetřovali v priestoroch obchodného centra Kaufland. Celkovo sme na výjazdových akciách vyšetřili 170 klientov, ďalším 180 sme zmerali krvný tlak.

Populačná stratégia v rámci programu CINDI zahŕňa skupinové intervenčné aktivity, ktoré sme realizovali aj pri príležitosti týchto významných dní WHO:

11. – 17. marec – Týždeň mozgu – túto kampaň sme prezentovali na našej webovej stránke úradu.

So seniormi v klube dôchodcov sme vykonali v rámci kampane prednášku „Život bez depresie“ a precvičovanie pamäti s pracovnými listami. Zúčastnení mali možnosť si aj odmerať tlak krvi, pulzu a % telesného tuku. Materiály k tejto téme sme poskytli pracovníkom domovu sociálnych služieb.

22. marec - Svetový deň vody – sme si pripomenuli nástenkou v priestoroch RÚVZ. Spolupracovali sme pri odbere vzoriek vody s odd. HŽP

24. marec - Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

7. apríl - Svetový deň zdravia – sme spropagovali v priestoroch RÚVZ a pre občanov mesta prostredníctvom mestského rozhlasu a týždenníka Pokrok, na stránke RÚVZ a mesta Veľký Krtíš. Už tradične pri tejto príležitosti vyšetrujeme Reflotronom v Hontiansko-novohradskej knižnici a rozdávame zdravotno-výchovné materiály. Tento rok sme vyšetřili Reflotronom 24 občanov. Spolupracujeme so študentmi gymnázia, ktorí nám pomáhali pri realizovaní tohto dňa. Dve študentky nám pomáhali s dokumentáciou priamo na meracom mieste. Študentské hliadky sa pohybovali v meste a oslovovali, informovali obyvateľov mesta o Svetovom dni zdravia a usmerňovali záujemcov, kde sa môžu dať vyšetřiť. S obyvateľmi mesta vypĺňali dotazníky o bezpečnosti potravín.

12. apríl – Deň narcisov - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

10. máj - Svetový deň pohybom ku zdraviu - propagácia na nástenke v priestoroch RÚVZ, webstránke úradu. Pri tejto príležitosti sme iniciovali športový deň zamestnancov zameraný na turistiku. Pre verejnosť sme pripravili týždeň otvorených dverí s tematikou dôležitosti pohybu, merali sme antropometrické parametre a krvný tlak, poskytovali poradenstvo v oblasti pohybovej aktivity a stravovania.

V Klube dôchodcov sme v spolupráci so študentmi gymnázia zorganizovali športový deň zameraný na pohyb /cvičenie, športové hry / a študenti odmenili seniorov upečenými medovníkmi.

31. máj - Svetový deň bez tabaku - pri tejto príležitosti sme spropagovali deň otvorených dverí, ponúkli sme fajčiarom možnosť dať si zmerať Smokerlyzerom množstvo CO vo vydychovanom vzduchu na verejnom priestranstve pred budovou nášho úradu. Nefajčiarom sme zmerali tlak krvi, pulz a % telesného tuku. Akciu sme spropagovali na webstránke úradu a v priestoroch budovy RÚVZ. Spolupracovali sme aj so študentmi gymnázia, ktorí informovali obyvateľov v uliciach mesta.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – propagácia na webovej stránke a informačnej tabuli v priestoroch RÚVZ.

21. september – Svetový deň Alzheimerovej choroby - pri tejto príležitosti sme vytvorili informačný panel v priestoroch úradu

26. september - Svetový deň srdca - tento deň už tradične prebieha v rámci kampane MOST, ktorá je venovaná celonárodnej edukácii občanov o závažnosti hlavných kardiovaskulárnych rizikových faktorov. Počas tohtoročného „Dňa srdca“ sme v spolupráci s študentkami gymnázia zriadili meracie miesto v priestoroch obchodného domu Kaufland, kde sme merali TK, pulz, BMI, cholesterol, antropometrické parametre, zisťovali anamnestické údaje, závažné vo vzťahu ku kardiovaskulárnym ochoreniam a na základe zistených skutočností poskytovali odborné poradenstvo. Študentky rozdávali zdravotno-výchovné materiály v uliciach a informovali o možnostiach vyšetřenia krvi na našom stanovišti. Akcie sa tento rok zúčastnilo 41 občanov.

1. október – Medzinárodný deň starších - Pri tejto príležitosti sme zrealizovali Dni zdravia seniorov na vidieku, kde sme 36 seniorom merali hladinu cholesterolu, TK, pulz, BMI a antropometrické parametre a poskytli poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl, edukovali o osteoporóze, chrípke a takisto sme im poskytli edukačné materiály

10. október – Svetový deň duševného zdravia – uvedený deň a tematiku duševného zdravia sme spropagovali na webovej stránke úradu, taktiež sme vytvorili informačný panel v priestoroch nášho úradu. V rámci poradenstva v základnej poradni sme zdôraznili podporu a starostlivosť o duševné zdravie, techniky zvládania stresu

14. október – Svetový deň potravy – na webstránke sme uverejnili informáciu o súťažno-vzdelávacej aktivite „Hovorme o jedle“. V rámci programu Školské ovocie sme vykonali prednášky v základnej škole

17. október – Európsky deň ústneho zdravia - v priestoroch budovy sme pripravili informačný panel na túto tému

20. október – Svetový deň osteoporózy – informácie sme uverejnili na webstránke úradu a pripravili sme informačný panel v priestoroch budovy, prednášky na túto tému sme vykonali pre seniorov meste aj na vidieku, rozдали sme im zdravotno-výchovné materiály

10. – 14. november – Európsky týždeň boja proti drogám – počas tohto týždňa sme pre žiakov druhého stupňa základných škôl a stredné školy zrealizovali prednášku o škodlivých následkoch požívania alkoholu a vplyve alkoholu užívaného počas tehotenstva a závislosti na drogách

14. november – Svetový deň diabetu – informačný panel v priestoroch budovy, propagácia tejto problematiky na webovej stránke úradu, prednáška na strednej škole

1. december – Svetový deň AIDS – prednášku, v rámci ktorej sme premietli DVD na túto tému sme zrealizovali na strednej škole.

9.8 TOHES – /Tobacco and Health Education Survey/ - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeléj populácie v SR

Cieľom štúdie bol monitoring prevalencie fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospeléj populácie v SR. Do realizácie sme sa zapojili v auguste až októbri 2014 vyplňaním dotazníkov u obyvateľov vo veku 18-64 rokov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2014 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2014 a ďalšie roky
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
1.6	TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2014
1.7	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RÚVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	Rok 2014, 2015

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia, redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou vodou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** do plnenia tejto úlohy.

1.2 NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Cieľ:

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví* a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** v roku 2015 do plnenia tejto úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Cieľ:

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ:

Plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálno zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ:

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Do mapovania výskytu reziduálnych pesticídnych látok v Prešovskom kraji **neboli zaradené** vodárenské lokality v okrese Vranov nad Topľou.

1.6 TACTICS (TOOLS TO ADDRESS CHIDHOOD TRAUMA, INJURY AND CHILD SAFETY

Cieľ:

Cieľom projektu je poskytnúť informácie, praktické nástroje a zdroje na podporu prijatia, implementácie a monitorovania dobrej praxe v oblasti prevencie úrazov detí a mládeže v Európe.

Plnenie úlohy **zabezpečuje** ÚVZ SR Bratislava.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ:

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený**.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2015 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR.

V okrese Vranov nad Topľou bolo v roku 2015 evidovaných 22 organizácií s pracoviskami, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku. Škodlivým faktorom je takto pri práci exponovaných 613 osôb, z čoho 183 je žien. V 3. kategórii rizika evidujeme 507 zamestnancov, z toho 183 žien, v 4. kategórii rizika 106 zamestnancov, pričom ženy práce v tejto kategórii nevykonávajú. Najvyšší počet osôb v riziku pracuje v priemyselnej výrobe, menej v poľnohospodárstve, lesníctve a ťažbe. Rizikovými faktormi, ktorými je exponovaných najviac zamestnancov je hluk (401 zamestnancov), chemické látky a zmesi (356 zamestnancov). Z chemických látok a zmesí sa jedná hlavne o pevné aerosóly (321 zamestnancov). Z ďalších rizikových faktorov sú to z chemických látok a zmesí: dráždivé látky (35 zamestnancov), chemické karcinogény a mutagény (174 zamestnancov), jedovaté látky (3 zamestnanci), veľmi jedovaté látky (3 zamestnanci), alergény (3 zamestnanci), látky poškodzujúce reprodukciu (12 zamestnancov); ďalším faktorom sú vibrácie, ktorým je exponovaných 53 zamestnancov, 2 zamestnanci sú exponovaní optickému žiareniu a 4 zamestnanci biologickému faktoru. Fyzickej záťaži je exponovaných 80 zamestnancov, záťaži chladom 12 zamestnancov. Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok viacerých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zvaračských pracoviskách, pri výrobe energií, či pri výrobe cementu.

V 2015 boli do evidencie rizikových prác zaradené práce v profesii operátor stroja na pletenie v spoločnosti **M.I.S. Slovakia s.r.o., Vranov nad Topľou** z dôvodu zvýšenej fyzickej záťaži pri práci (dlhodobá nadmerná jednostranná záťaž). Práce vykonáva 80 zamestnancov – žien. V spoločnosti bolo v minulých rokoch šetrených a priznaných viacero chorôb z povolania

z dôvodu dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Pri šetrení pracovných podmienok bolo zistené, že zamestnankyne pracujú za podmienok, kde môže dôjsť k vzniku choroby z povolania.

Spoločnosť **ZEOCEM, a.s. Bystré** vykonala nové objektivizácie hluku, prachu a vibrácií, na základe ktorých prehodnotila zaradenie prác do kategórií rizika a podala nový návrh na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie.

Z dôvodu organizačných zmien spoločnosti **BUKÓZA HOLDING** boli zamestnanci dielenských činností presunutí zo spoločnosti Profesionálna servisná s.r.o. do spoločnosti **Bukóza Progres s.r.o.** Zamestnanci sú exponovaní hluku, prachu a chemickým faktorom.

V prvom polroku 2015 do evidencie rizikových prác pribudli zamestnanci spoločnosti **Eurovi s.r.o.** z titulu zvýšenej hlučnosti pri obsluhu šijacích strojov, v druhom polroku zamestnanci **Drevovýroby – Ing. Čorba, Hanušovce n. T.**, ktorí sú pri obsluhu drevoobrábacích zariadení exponovaní vysokým hladinám hluku.

Spoločnosti **UNIMONT – VMS, s.r.o.; Bukocel, a.s.; Bukóza Energo, a.s.** a **LESY SR, š.p.** v priebehu roka 2015 vykonali na pracoviskách objektivizáciu škodlivých faktorov, prehodnotili zdravotné riziká a podali nové návrhy na zaradenie prác do rizika.

Z kategórie rizika pre chemický faktor - zväračské pevné aerosóly boli v roku 2015 vyradení zamestnanci (3) **TECÁK – KOVO s.r.o., Vranov nad Topľou.** Dôvodom na vyradenie bolo vykonanie technických opatrení na pracovisku zvárania a predloženie novej objektivizácie, na základe ktorej limitné hodnoty prekročené neboli.

Z evidencie rizikových prác z titulu hluku boli taktiež vyradené práce v Pletiarňi spoločnosti **Faveo Healthcare s.r.o., Vranov nad Topľou.** Spoločnosť rozšírila svoje pracovné priestory, vykonala novú objektivizáciu hluku a predložila protokol z merania, podľa ktorého limitné hodnoty prekročené neboli.

Vyradení z 3. kategórie hluku boli zamestnanci **Kovovýroby – Ing. Kmec, Čaklov**, kde v prevádzke zameranej na výrobu kovových zárubní došlo k zníženiu expozície zamestnancov z dôvodu výmeny strojného vybavenia.

Počet zamestnancov a SZČO, ktorí vykonávajú práce zaradené do rizika zaznamenal oproti roku 2014 mierny pokles zo 661 na 613 zamestnancov.

V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly vybraných pracovísk, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku, zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov v pracovnom ovzduší, kontroly zabezpečenia zdravotného dohľadu a preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov zabezpečujú zamestnávateľia pri zmenách na pracoviskách, väčšie prevádzky, napr. Bukocel, Zeocem ap. minimálne 1 krát za 3 roky. Vykonanou kontrolou v spoločnosti Bukocil Skrabské bolo zistené porušenie zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov, následkom čoho bolo voči prevádzkovateľovi začaté správne konanie a uplatnený sankčný postih. V troch spoločnostiach s pracoviskami s vyhlásenými rizikovými prácami boli

rozdané kontrolné listy informovanosti zamestnancov týkajúce sa rizikového faktoru hluk (13 listov), chemický faktor (5), vibrácie (4) a ZJ (3).

V spoločnosti M.I.S Slovakia, s.r.o., kde sú práce pri obsluhu retiazkovacích strojov zaradené do 3. kategórie rizika, bolo v roku 2015 prešetrované 1 podozrenie na chorobu z povolania týkajúce sa DNJZ u retiazkovačky a 1 podozrenie na chorobu z povolania týkajúce sa DNJZ u fixátorky.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2015 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na prácu s veľmi toxickými látkami a toxickými látkami a zmesami.

V priebehu roka 2015 nebol na území okresu evidovaný žiaden subjekt, ktorý by produkoval alebo dovážal toxické látky a zmesi ani veľmi toxické látky a zmesi v množstve nad 1000 t a, ktorý by mal povinnosť predregistrovať alebo registrovať tieto látky podľa nariadenia REACH. Počas výkonu ŠZD je kontrolované dodržiavanie ustanovení chemickej legislatívy, t. j. plnenie povinnosti zamestnávateľa vypracovať systém kontroly látok a zmesí, dostávajúcich sa do výroby a na základe dodaných KBÚ vyhodnocovať, či zmes nie je na zozname zakázaných zmesí v SCA a ECHA a tiež povinnosť vypracovať štandardný operačný postup k uvedenej zmesi na jej používanie na konkrétnom pracovisku a pri konkrétnej činnosti. Pri výkone ŠZD sa vykonáva kontrola zabezpečenia likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí oprávnenými organizáciami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V okrese Vranov nad Topľou v roku 2015 pracovalo na rizikových pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi 174 zamestnancov, z toho 10 žien, 106 v 3. kategórii, 68 v 4. kategórii rizika.

Pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym faktorom sú pri práci vystavení zamestnanci Vranovskej nemocnice, a. s., Vranov nad Topľou, Bukocelu a.s., Hencovce a niekoľkých ďalších prevádzok zaoberajúcich sa výrobou alebo opracovaním výrobkov z tvrdého dreva a plastov. V okrese evidujeme 5 prevádzok, ktorých výrobným programom je výroba výliskov z plastov pre automobilový, spotrebný priemysel ale aj pre zdravotníctvo.

Vo Vranovskej nemocnici je na 2 pracoviskách, v onkocentre a na onkohematologickej ambulancii vykonávaná **práca s cytostatikami**.

V spoločnosti Bukocelu a.s., Hencovce sú karcinogénom exponovaní zamestnanci na pracoviskách varňa, regeneračný kotol, drevosekáreň.

V spoločnosti SLAVIA GRATINGS s.r.o. Hanušovce nad Topľou, ktorá vyrába kompozitné rošty zo živicových zmesí, pracuje 20 pracovníkov exponovaných **styrénu** v pracovnom ovzduší.

Na odstraňovanie **azbestu** a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb na území okresu Vranov nad Topľou bolo v roku 2015 podaných 7 návrhov na vydanie rozhodnutia. Spoločnosti, ktorým boli vydané rozhodnutia na obdobie 1 roka, oznamujú RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou miesto a čas výkonu práce a po ukončení prác predkladajú protokoly z merania koncentrácie azbestových vlákien v ovzduší.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 bolo RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou doručených 6 podnetov na prešetrenie pracovných podmienok v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania z DNJZ. Na písomnú žiadosť jedného pacienta RÚVZ nevykonal prešetrenie práce a pracovných podmienok na jeho pracovisku a teda nepodal svoje stanovisko k podozreniu na chorobu z povolania. Prešetrovaná bola pracovná anamnéza u dvoch šičiek - retiazkovačiek zamestnaných v textilných prevádzkach. Jednalo sa u nich o poškodenie horných končatín. Práce na pracoviskách kde pôsobili, boli často vykonávané v neprirodzenej polohe a vnúteným tempom. U týchto profesií nie je možné predísť ochoreniu používaním OOPP, avšak účinnou možnosťou by mohla byť zmena organizácie práce, napr. striedaním profesií, znížením pracovného tempa a p. Uvedené poškodenia zdravia boli uznané Klinikou pracovného lekárstva za chorobu z povolania. Prešetrením práce a pracovných podmienok v profesii – kuchárka bolo zistené, že práca nespĺňa kritériá na priznanie choroby z povolania kvôli DNJZ. RÚVZ v súčasnosti prešetruje podozrenie na chorobu z povolania z DNJZ u piliča a fixatérky v textilnej výrobe.

V okrese Vranov nad Topľou evidujeme rizikové práce v profesii operátor stroja na pletenie v spoločnosti **M.I.S. Slovakia s.r.o., Vranov nad Topľou** z dôvodu zvýšenej fyzickej záťaži pri práci (dlhodobá nadmerná jednostranná záťaž). Práce vykonáva 80 zamestnancov – žien. V spoločnosti bolo v minulých rokoch šetrených a priznaných viacero chorôb z povolania z dôvodu dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Pri šetrení pracovných podmienok bolo zistené, že zamestnankyne pracujú za podmienok, kde môže dôjsť k vzniku choroby z povolania.

Evidencia chorôb z povolania sa vykonáva v systéme ASTR.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre

zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nezapojil.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Kampaň agentúry EU – OSHA, Zdravé pracoviská 2014 – 2015, je zameraná na riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci. Kampaň podporujú predsedníctva Rady EÚ, Európsky parlament, Európska komisia a európski sociálni partneri a na vnútroštátnej úrovni ju koordinuje sieť národných kontaktných miest agentúry. Jej základným cieľom je podpora riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík, a teda prevencia ich výrazne negatívneho vplyvu na zamestnancov, zamestnávateľov a celú spoločnosť. V rámci kampane je poskytnutá pomoc a poradenstvo zamestnancom a zamestnávateľom, aby títo dokázali identifikovať stres na pracovisku a účinne proti nemu bojovať.

Stres je druhý najčastejšie sa vyskytujúci zdravotný problém súvisiaci s prácou v Európe a spolu s ďalšími psychosociálnymi rizikami sa považuje za príčinu viac ako polovice (50 – 60 %) vymeškaných pracovných dní. Zlé psychosociálne pracovné prostredie môže mať výrazne negatívny vplyv na zdravie zamestnanca.

Psychosociálne riziká existujú na každom pracovisku. Dajú sa však úspešne hodnotiť a riadiť aj s obmedzenými zdrojmi. Cieľom tejto kampane je poskytnúť zamestnancom a zamestnávateľom pomoc a usmernenia v oblasti riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík a tiež podporiť používanie praktických a jednoduchých nástrojov, ktoré snahy v tejto oblasti uľahčujú.

V októbri 2015 v rámci Európskej kampane Zdravé pracoviská – **Zdravé pracoviská bez stresu**, bude prebiehať Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou pripravil pri tejto príležitosti **Deň otvorených dverí odboru preventívneho pracovného lekárstva**, počas ktorého zamestnanci odboru poskytovali individuálne konzultácie k danej problematike.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ:

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným

procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zapojený.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ:

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč).

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva, nebol zapojený.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci ŠZD vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

V okrese Vranov nad Topľou každoročne evidujeme návrhy na uvedenie do prevádzky chránených pracovísk alebo dielní. Jedná sa o chránené pracoviská a chránené dielne pre rôzne pracovné činnosti. Prevažujú administratívne práce, stolárske dielne, kovodielne, zariadenia

spoločného stravovania a predajne, zdravotnícke zariadenia, služby a remeselné činnosti a poskytovanie služieb v oblasti starostlivosti o ľudské telo. Pred uvedením priestorov do prevádzky požadujeme, aby pracoviská spĺňali požiadavky na výkon práce pre občanov so zdravotným postihnutím. Všetky pracovné miesta musia byť vybavené sedadlom na oddych, v priestoroch musí byť zriadená oddychová miestnosť alebo kútik vybavený kreslom alebo lôžkom na oddych. Veľká časť chránených pracovísk je zriadená v domoch alebo bytoch, čo umožňuje zamestnancom využívať pracovný čas podľa možností na prácu a oddych. Pri posudzovaní priestorov je nevyhnutné zohľadniť zdravotné postihnutie zamestnanca.

V roku 2015 bolo do prevádzky uvedených 21 pracovísk, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska/dielne. Najvyšší počet rozhodnutí bolo vydaných pre pracoviská, v ktorých zamestnanci vykonávali administratívne práce, predaj tovaru, práce súvisiace so starostlivosťou o ľudské telo, práce v zdravotníckom zariadení, práce v ohlasovni. V uvedenom období bolo v chránených dielňach alebo pracoviskách vytvorených 42 pracovných miest. Vo väčšine prípadov je v chránenom pracovisku zamestnaný iba 1 zamestnanec.

U zamestnancov prevažovalo postihnutie pohybového systému (M), ale aj postihnutie srdcovocievneho (I), metabolického (E), nervového (G), urologického (N), dýchacieho systému (J) či duševné postihnutie (F).

ŠZD bol vykonaný vo Vlastivednom múzeu v Hanušovciach nad Topľou, kde pri ochrane zbierok a archivovaní sú zamestnaní traja zamestnanci so zdravotným postihnutím.

Z dôvodu rozšírenia chránených pracovísk bol ŠZD vykonaný aj na športovom štadióne v meste Vranov nad Topľou, kde sú v chránenej dielni zamestnaní traja zamestnanci so zdravotným postihnutím na pozícii strážnik.

Z rovnakého dôvodu bol ŠZD vykonaný aj v krajčírskkej dielni Zemplín – VPO Vranov nad Topľou, ktorá zamestnáva 4 zamestnancov so zdravotným postihnutím na pozícii operátor šijacieho stroja.

Požiadavky na pracovné podmienky, pracovné prostredie a spôsob práce spĺňalo aj chránené pracovisko – Zberňa šatstva, kde zamestnanec vykonáva práce súvisiace s prevádzkovaním zberne a to – príjem tovaru a výdaj vyčisteného tovaru.

Nedostatky pri výkone ŠZD sa nezistili ani na chránenom pracovisku v Hornozemplínskej knižnici, kde zamestnanec vykonáva činnosti zamerané na ochranu knižného fondu.

Pri výkone ŠZD v chránených pracoviskách a chránených dielňach, neboli zistené nedostatky.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Vranov nad Topľou	21	5	280	28	44	1	0	0	

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
3.1	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2016
3.2	Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.3	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2016
3.6	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	marec 2016
3.7	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015
3.8	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, ÚVZ SR	30. apríl 2016

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ:

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)**
- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.**

V roku 2015 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobrali 24 vzoriek kuchynskej soli zo zariadení spoločného stravovania a z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Boli to vzorky zahraničnej produkcie. Monitorovanie príjmu jódu v jedlej soli zabezpečí nepretržitý prísun jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaný obsah v organizme. Výsledky monitoringu sú zasielané na RÚVZ so sídlom v Košiciach a na RÚVZ so sídlom v Prešove k 15. januáru nasledujúceho roka.

3.2 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TIO₂

Cieľ:

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplnil.

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ:

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplnil.

3.4 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EU LEGISLATÍVU

Cieľ:

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplnil.

3.5 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplnil.

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Cieľ:

- 1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok**
- 2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom**
- 3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.**

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2015 odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov. Z uvedeného počtu bolo chemicky vyšetrených 15 vzoriek a mikrobiologicky vyšetrených bolo 9 vzoriek. Výsledky laboratórných rozborov všetkých odobratých vzoriek vyhoveli požiadavkám Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch.

Výrobcu kozmetických výrobkov v okrese Vranov nad Topľou nemáme.

Pri každom odbere vzoriek bolo skontrolované aj povinné označenie kozmetických výrobkov. Tvrdenia boli odkontrolované u 3 výrobkov; 2 výrobky boli odobraté v rámci cielených sledovaní, 1 výrobok bol stiahnutý z internetu. ŠZD v počte 6 kontrol bol vykonaný pri odberoch vzoriek.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2015 v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou vykonaných 138 inšpekcií na základe 16 hlásení zo systému RAPEX. Pri kontrolách bolo zisťované, či nebezpečné výrobky, ktoré boli nájdené

v niektorom z členských štátov EÚ, nie sú uvádzané do obehu v okrese Vranov nad Topľou. Spolu bolo skontrolovaných 57 kozmetických výrobkov. V okrese Vranov nad Topľou sa žiaden z hlásených výrobkov nenašiel.

3.7 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný u:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkoch, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2015 danú úlohu neplnil.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK DO POTRAVÍN A ARÓM

Cieľ:

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok a aróm na základe:

- 1) dotazníkovej metódy
- 2) laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Na základe dotazníkovej metódy bolo do monitoringu spotreby vybraných prídavných látok a aróm zapojených 20 respondentov rozdelených na ľahko resp. stredne ťažko pracujúce ženy a mužov, kde sa veková kategória pohybovala od 19 – 35 rokov a 36 – 54 rokov. Každý respondent obdržal a vyplnil 24 hodinový dotazník spotreby potravín a nápojov.

Z dotazníka sa vyhodnotilo množstvo skonzumovanej prídavnej látky a výsledky sa vpísali do navrhnutých tabuliek za každého respondenta zvlášť.

Sledovala sa spotreba týchto prídavných látok a aróm: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 960 glykozidy steviolu a aróm mentofuránu a kumarínu.

V rámci laboratórneho vyšetrenia boli v roku 2015 odobraté nasledovné potraviny: „Jamar cvikla“, „Kráľovská horčica plnotučná“ – vyšetrenie sorbanov a benzoanov, „Jupík funny fruit multivitamin“ – vyšetrenie glykozidov steviolu, „Zlaté esička“ – vyšetrenie kumarínu, „Furé s náplňou mätovej v horkej čokoláde“ – vyšetrenie mentofuránu. Všetky vyšetrené potraviny vyhoveli.

Spracované údaje boli elektronicky zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN
4.1.	Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania	ÚVZ SR so sídlom v Rimavskej Sobote
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2019
4.2.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže Slovenska.	MZ SR ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR	Rok 2015
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v B. Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016
1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regionoch Slovenska	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ	2013 - 2015
	PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)	
	RÚVZ v SR	2015 -

3.1 MONITORING VÝSKYTU CHRONICKÝCH NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ U DETÍ A ADOLESCENTOV, KTORÉ SI VYŽADUJÚ OSOBITNÝ SPOSOB STRAVOVANIA

Cieľ:

Zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečiteľnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti realizovanými identickou metodikou bude možné zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

Plnenie úlohy:

V posudzovanom období prebieha na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave príprava metodiky tohto projektu, pripomienkové konanie a schválenie tohto projektu.

3.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE SLOVENSKA

Cieľ:

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Plnenie úlohy:

Prieskum bol zameraný okrem iného na oblasť závislostí – t. j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov, drog a pod. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou na základe požiadavky Odboru koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog MZ SR v Bratislave realizoval v dňoch od 23.03.2015 do 02.04.2015 tento prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u študentov Obchodnej akadémie Daxnerova 88, Vranov nad Topľou a študentov Strednej odbornej školy A. Dubčeka 963/2 Vranov nad Topľou. Prieskum sa uskutočňoval formou dotazníkov a zúčastnilo sa ho 226 študentov (103 chlapcov a 123 dievčat). Zozbierané dotazníky boli odoslané na spracovanie na ÚV ZSR v Bratislave.

Počet respondentov: 226 študentov.

3.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Plnenie úlohy:

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Keďže sa úrazy môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja, bola realizovaná II. etapa tohoto projektu u 7 -10 ročných detí. Do projektu bolo vybraných 30 detí z mestskej školy (Základná škola Sídliisko II. Vo Vranove nad Topľou) a 30 detí zo školy vidieckej (Základná škola Továrne). Prieskum sa realizoval formou získavania údajov od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov o prekonaných úrazoch detí, formou dotazníkov. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci máj 2015. Získané údaje boli zadávané do databázy programu EXCEL v čase letných prázdnin a odoslané k spracovaniu na ÚVZ SR v Bratislave.

Počet respondentov: 60 detí

3.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ:

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu, odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie úlohy:

V posudzovanom období prebieha na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave tvorba databázy získaných údajov z celého Slovenska, analýza a vyhodnotenie týchto získaných údajov.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ:

Plnenie Regionálneho prioritného cieľa III. Uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálno - zdravotných indikátorov.

Plnenie úlohy:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, v nadväznosti na súčasné priority politiky životného prostredia a zdravia v Európe, zamerané predovšetkým na ochranu detí, ako najzraniteľnejšej skupiny populácie, realizoval v sledovanom období projekt s názvom “Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska”.

Zámerom celého projektu bolo zhodnotiť kvalitu vnútorného ovzdušia v školách a vplyv školského prostredia na zdravotný stav detí na národnej úrovni so zameraním na respiračné ochorenia a následne formulovať odporúčania smerujúce k zlepšovaniu kvality ovzdušia v školách s cieľom minimalizácie vzniku a výskytu týchto ochorení u detí. Realizáciou projektu sa má zabezpečiť zber údajov pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni a zároveň overiť a zisťovať pokrok pri plnení Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE).

Terénna časť výskumu bola raalizovaná pracovníkmi oddelenia v období od januára 2015 do apríla 2015. Výskum bol realizovaný na Základnej škole Lúčna, Námestie Jána Pavla II. 827/26 Vranov nad Topľou. Projekt bol realizovaný formou získavania údajov o budove školy, o úrovni vybraných tried, úrovni zariadení pre osobnú hygienu, získavaní údajov o momentálnej hygienickej úrovni školy, údajov od učiteľov, žiakov a aj rodičov.

Jednalo sa o údaje získané z týchto dotazníkov:

1. Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove, kontrola vlhkosti a prítomnosti plesní, vyplnený pracovníkmi RÚVZ Vranov n/T
2. Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptónoch žiakov, vyplnený žiakmi
3. Dotazník o škole, vyplnený správcom budovy
4. Dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách, vyplnený žiakmi
5. Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácim prostredí žiaka, vyplnený rodičmi

6. Dotazník o fajčení, vyplnený učiteľmi školy
7. Dotazník o kontrole zariadení pre osobnú hygienu, vyplnený pracovníkmi RÚVZ Vranov n/T

Získavané údaje na mieste šetrenia boli zaznamenávané do dotazníkov a na RÚVZ Vranov n/T vkladané do databázy a odoslané na ÚVZ SR v Bratislave k ďalšiemu spracovaniu.

Počet respondentov: 82 (76 žiakov, 6 zamestnanci)

PROJEKT COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Cieľ:

Cieľom projektu je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Jedná sa o plnenie uznesenia vlády SR č. 488/2015 k Národnému akčnému plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Projekt je realizovaný MZ SR metodikou WHO a bol schválený etickou komisiou. Po skompletizovaní meraní zo všetkých škôl bude údaje analyzovať Svetová zdravotnícka organizácia (SZO).

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou v období od 01.11.2015 do 15.12.2015 realizoval tento projekt podľa zaslaných pokynov na jednej mestskej základnej škole – Základná škola Vranov nad Topľou JUH 1054, kde sa meraní zúčastnilo 46 detí, a z dôvodu zabezpečenia potrebného počtu žiadaných respondentov až na troch vidieckych školách – Základná škola Sečovská Polianka, Ul. Školská 558/4 s počtom detí 20, Základná škola s materskou školou Továrme 173 s počtom detí 9 a Základná škola Bystré, Hermamnovská 347/7 s počtom detí 19.

Prejekt zahŕňal rutinné merania žiakov vybraných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov života - meranie telesnej hmotnosti a výšky, obvodu pása a bokov. Súčasťou projektu bolo aj vyplnenie dotazníka žiakmi.

Získané údaje boli skompletizované a doplnené pracovníkmi oddelenia a budú zadávané do zaslanej e-mailovej podoby v roku 2016.

Počet respondentov: 94

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenca HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Tnave
	RÚVZ v SR	priebežne

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ:

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
8. aktívna činnosť „Poradní očkovaní“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Dosiahnutie cieľov – vysokú zaočkovanosť populácie, si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1.Realizácia vlastného očkovania:

Aktuálny očkovací kalendár pre rok 2015 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom s ďalším usmernením vykonávania vakcinácie.

Kontrolu očkovania RÚVZ vo Vranove n/T – písomná forma, resp. elektronická forma
- na úrovni okresu vykonával priebežne administratívnu kontrolou očkovania formou mesačných výstupov očkovacích výkonov od všetkých lekárov vykonávajúcich vakcináciu (praktických lekárov pre dospelých aj pediatrov) a kontrolou doočkovania neočkovaných detí z roku 2014

- podľa týchto výstupov hodnotíme výkon očkovania lekármi - pediatriami vo väčšine prípadov, ako veľmi dobrý. Lekári vykonávali očkovanie podľa platnej očkovacej schémy.

Zo strany RÚVZ v mesiacoch september – október 2015 bola vykonaná kontrola očkovania podľa stavu k 31.8.2015, osobnou návštevou vo všetkých 16 pediatrických ambulanciách. Pri vykonaných kontrolách očkovania sme zistili, že všetci pediatri si objednávajú a vyberajú vakcíny v lekárňach po dohode s lekárnikmi sami (lekár, zdravotná sestra, nikdy nie rodič detí/, resp. niektoré lekárne doručujú vakcínu priamo do ambulancie).

Vakcíny sa prenášajú do ambulancií v termoboxoch a lekári ich majú uskladnené v chladničkách bez výparníkov, denne vykonávajú monitoring teplôt.

2.Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

Udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

Časové obdobie: priebežne

3.Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Realizácia v prípade získania finančného zabezpečenia.

Poskytnú dôležité informácie overujúce účinnosť realizovaného očkovania a dynamiku hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agens vo všetkých vekových kategóriách.

Časové obdobie:

1. 1. 2015 – 31. 12. 2017

Realizačné výstupy

- výsledky budú slúžiť ako podklad pre monitorovanie kolektívnej imunity.

Časové obdobie: priebežne

4.Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,
- zabezpečenie vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie za rok 2015:

Ochorenia preventabilné očkovaním:

Zaznamenali sme 2 sporadické ochorenia na Divý kašeľ – Pertussis vo veku 71 a 76 rokov. V obci Kvakovce a Vranov nad Topľou. Ani jeden prípad nebol očkovaný. Ochorenia boli potvrdené na základe klinických príznakov a pozitívnych výsledkov laboratórných vyšetrení.

V roku 2015 sme zaznamenali **92** prípadov ochorení na **Parotitídu**. 91 prípadov hlásených ako B26.9 a 1 komplikácia hlásená ako B26.0.

Epidémie pokračovali od konca roka 2014. V roku 2015 boli 4 nové epidémie a 2 epidémie pokračovali z roku 2014.

- v epidémii **Čaklov** sme zaznamenali **9** prípadov v rómskej osade,
- v epidémii **Krízové centrum** Vranov nad Topľou boli zaznamenané **3** ochorenia,

- v epidémii **Soľ** sme zaznamenali **5** prípadov,
 - v epidémii **Merník** sme zaznamenali **2** prípady v rodinnom výskyte.
 - v epidémii **Banské**, ktorá pokračovala z roku 2014 sme v roku 2015 zaznamenali **3** prípady.
 - v epidémii **Vehec**, ktorá pokračovala z roku 2014 sme v roku 2015 zaznamenali **41** prípadov v rómskej osade.
- Ostatných **29** prípadov bolo **sporadického charakteru**.

5. Manažment očkovania:

Úlohy

- a. zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovacieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,
- b. zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. E-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- c. v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

Plní sa priebežne. Lekári vykonávajúci vakcináciu zasielajú mesačné vyhodnotenie vakcinačných aktivít.

6. Kontrola očkovania v SR:

- d. vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZSR k stanovenému termínu
- e. vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyriešiť s kompetentnými orgánmi

Časové obdobie: september – október 2015

Vyhodnotenie za rok 2015:

V mesiacoch september – október bola vykonaná kontrola očkovania podľa stavu k 31.8.2015, osobnou návštevou vo všetkých pediatrických ambulanciách v okrese. Celookresné výsledky zaočkovanosti sa pohybovali od 93,8% do 100%.

- r. nar. 2013 – **96,9%** (DTaP-VHB-HIB-IPV)
- r. nar. 2013 – **93,3%** (PCV 10), **3,44%** (PCV 13)
- r. nar. 2008 – **96,5%** (DTaP-IPV)
- r. nar. 2001 – **95,8%** (DTaP-IPV)
- r. nar. 2013 – **93,9%** (MMR)
- 2012 – **94,6%** (MMR)

- 2011 – **96,4%** (MMR)
 - r. nar. 2003 – **95,5%** (MMR)
 - r. nar. 2015 – **100%** (VHB + HBIG - deti HBsAg pozit matiek)
 - r. nar. 2014 – **100%** (VHB + HBIG - deti HBsAg pozit matiek)
 - dialýza – **pacienti zaradení do programu – 100% (VHB)**
 - **vybrané skupiny osôb vystavené riziku nákazy VHB – zaočkovaných 18, z toho kompletne zaočkovaných 39,3%**
 - odporúčané očkovania alebo očkovania na žiadosť rodičov – deti do 15 rokov veku – zaočkovaných 295 detí
 - očkovanie proti chrípke a proti invazívnym pneumokokovým nákazám (IPN) u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb – IPN - 3,2 %, proti chrípke – 51,4 %.
- Príčinou nižšej zaočkovanosti proti IPN je odmietnutie očkovania.**

Nadalej pretrváva problém s účasťou predvolaných osôb na očkovanie. Problém prevažuje u detí, ktoré žijú v nízkom hygienickom štandarde bývania. **Pediatri ho zvládajú len vďaka svojej vytrvalosti v opakovanom predvolávaní detí na očkovanie. V obvodoch, v ktorých sú zriadené komunitné centrá, terénni pracovníci spolupracujú s lekármi a napomáhajú im s účasťou pacientov na očkovaní. Podobne, ako v roku 2014, aj v tomto roku odporúčame zainteresovať do zdravotnej výchovy v otázkach vakcinológie rodičov detí, ktoré žijú v nízkom hygienickom štandarde bývania a tiež pracovníkov komunitných centier, terénnych pracovníkov a pracovníkov zdravotnej osvedy.**

Aby mohli pediatri úspešne vykonať očkovanie, mali by úzko spolupracovať s obecnými úradmi, odbormi soc. vecí a rodiny, ktoré sa tam, kde spolupráca je na dobrej úrovni, preukázali ako veľmi prospešné.

Vzhľadom k nepriaznivej epidemiologickej situácii vo výskyte vírusovej hepatitídy typu A vo Východoslovenskom regióne **navrhujeme zaviesť mimoriadne očkovanie detí žijúcich v nízkom hygienickom štandarde bývania proti vírusovej hepatitíde typu A v celom regióne Prešovského a Košického kraja.** Očkovanie považujeme za jediné účinné opatrenie, ktorým sa dá znížiť výskyt tohto prenosného ochorenia.

V našom okrese sme v tomto roku zaznamenali 142 prípadov VHA, z toho v 137 prípadoch išlo o epidemický výskyt ochorenia. V epidémii Hanušovce nad Topľou 59 prípadov, v epidémii Veheč 33 prípadov, v epidémii Sedliská 10, v epidémii Kamenná Poruba 25 prípadov, v epidémii Vranov nad Topľou 10 prípadov.

Počet exponovaných: 8575

Počet chorých: 142 07/2015: 24 ochorení,
 08/2015: 45 ochorení,
 09/2015: 32 ochorení,
 10/2015: 26 ochorení,
 11/2015: 10 ochorení,
 12/2015: 5 ochorení

Vekové skupiny: 0 - 4 roč. - 63 prípadov

- 5 - 9 roč. - 50 prípadov
- 10 - 14 roč. - 3 prípady
- 15 - 19 roč. - 3 prípady
- 20 – 24 roč. - 6 prípadov
- 25 - 34 roč. - 4 prípady
- 35 roč. a viac - 13 prípadov

Pre nárast ochorení bolo Regionálnym hygienikom **nariadené mimoriadne očkovanie detí vo veku 1 - 15 rokov žijúcich v nízkom hygienickom štandarde bývania na ulici Pod Šibenou v meste Hanušovce nad Topľou, na uliciach Družstevná, Lesná a Poľná v obci Vehec, bývajúcich v rodinných domoch so súpisným číslom od 500 – 516 v obci Sedliská, bývajúcich v rodinných domoch so súpisným číslom od 208 – 239 a v rodinných domoch so súpisným číslom 245/1, 245/2, 245/3 v obci Kamenná Poruba.** Protiepidemické opatrenia v rodinách, školách, na pracoviskách kontaktov realizované v plnom rozsahu.

Zaznamenali sme **5 sporadických ochorení**, u 7 ročného chlapca žijúceho v nízkom hygienickom štandarde bývania z obce Sol', u 20 ročnej ženy žijúcej v nízkom hygienickom štandarde bývania z obce Sečovská Polianka, u 39 ročnej ženy z Hanušoviec nad Topľou, u 43 ročnej ženy z Vranova nad Topľou a u 52 ročnej ženy z obce Sol' pochádzajúcich z majoritnej populácie.

Z celkového počtu ochorení bolo 13 prípadov, ktoré ochoreli po očkovaní jednou dávkou vakcíny a v 1 prípade išlo o ženu, ktorá ochorela po 2 dávkach očkovania (Havrix 2009, 2010).

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ:

- 1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života**
- 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení**
- 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení**

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

- udržiavať spoluprácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

Od decembra 2011 vykonáva mikrobiologické vyšetrenia pre okres Vranov n.T. laboratórium ALPHA Medical Stropkov a HPL s.r.o. Prešov. Spolupráca s nimi je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené elektronicky v programe EPIS ihneď po diagnostikovaní etiologického agens a niektoré písomne. HPL s.r.o. Prešov, pozitívne výsledky zaznamenáva v programe EPIS.

2.Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- úzkou spolupracou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavné prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú laboratórnu diagnostiku;
- zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi;
- propagovaním využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do EPIS

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite elektronicky a následne aj písomnou formou na RÚVZ. Hlásenie prenosných ochorení E-mailovou poštou využívajú len lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, a.s. Väčšina ambulancií praktických lekárov pre dospelých aj pre deti a dorast hlásenia posielajú telefonicky alebo písomne poštou.

3.Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, a.s. pri priebežnom vzdelávaní a doškoľovaní zdravotníckeho personálu,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorobách, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, pri znovu objavení sa starých patogénov a pod.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

Plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom roku 2015 sme nemali hlásené.

4.Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

V okrese Vranov nad Topľou nie je utečenecký tábor ani stredisko príst'ahovalcov.

5.Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

Na webovej stránke RÚVZ sú uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii, podľa epidemiologickej naliehavosti. Veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské noviny a „Vranovské novinky“, „Vranovské Spektrum“, „Región“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, alimentárne nákazy a pod.)

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ:

- 1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení**
- 2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ**
- 3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,**
- 4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.**

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

- propagácia využívania on-line hlásenia všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých,
- rozširovanie on-line hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie, rozširovanie spektra laboratórnych výsledkov.

Zodpovední: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, pracovná skupina pre EPIS

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

2. Kontrola kvality údajov v EPISe

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

3. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

4. Manažment epidémií

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

5. Manažment kontaktov a ohnísk

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne

6. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie za rok 2015:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov :	1239
Z toho počet uzavretých	1133
Nepotvrdené	51
Počet spracovaných ohnisk	742
Počet chránených kontaktov očkovaním, aktívne, pasívne	279
Opatrenia prijaté rozhodnutím	437
Pokynom na mieste	1925

Úlohy sa plnia každodenne vkladaním hlásených ochorení do EPIS, ich mesačnou analýzou, ako podklad pre mesačné správy, systémom rýchleho varovania podľa aktuálnej situácie.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ:

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1.Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC:

Sledovanie infekcií akvirovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sa v SR vykonáva od roku 2005. Pacienti hospitalizovaní na JIS sú špecifickou cieľovou skupinou pacientov s vysokým rizikom morbidity a letality asociovanej s nemocničnými nákazami. V súčasnosti sú zbierané údaje zo zapojených pracovísk na základe protokolu ECDC, ktorý nadväzuje na program HELICS. V rámci sledovania sa zisťuje incidencia vybraných nákaz (pneumónií, infekcií krvného riečiska a infekcií

močového traktu). Zozbierané údaje zaslané národnému koordinátorovi sú následne transportované do systému TESSy.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu sú ďalším dôležitým cieľom pri surveillance nemocničných nákaz. V roku 2011 bol začatý zber údajov na niektorých chirurgických pracoviskách na základe protokolu ECDC vychádzajúce z programu HELICS.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

2.Realizácia kampane Clean care is save care

február – apríl – príprava vzorových materiálov pre realizáciu kampane – zabezpečí RÚVZ so sídlom v Trenčíne

máj - vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v SR – vykonajú všetky RÚVZ v SR

jún - vyhodnotenie realizovanej kampane – vykonajú všetky RÚVZ v SR;

júl – spracovanie a vyhodnotenie za všetky RUVZ v SR na RÚVZ so sídlom v Trenčíne

RÚVZ sa zapoja do kampane WHO : „ Clean care is save care“.

Aktivity zamerané na zdravotníckych pracovníkov prebiehali formou prednášok, seminárov na tému hygieny rúk, plagátov, letákov, nástenných panelov a ukázkou správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk.

Vyhodnotenie za rok 2015:

V rámci kampane boli vykonávané kontroly dezinfekcie rúk u zdravotníckych pracovníkov:

- 40 sterov z rúk: 14 lekárom, 22 zdravotným sestram, 3 upratovačkám a 1 vedúcemu pracovníkovi.

Aktivity boli vykonávané v ambulatných zariadeniach a lôžkových zariadeniach nemocnice.

Kampaň bola zverejnená aj na stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou.

V rámci RÚVZ bol vyhotovený nástenný panel s uvedenou tematikou a v rámci epidemiologických šetrení sú chorí a ich kontakty pracovníkmi oddelenia epidemiológie poučení o význame a správnom postupe pri hygienickej očiste rúk.

3.Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškolenia zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

Vyhodnotenie za rok 2015:

V roku 2015 nebola plánovaná žiadna vzdelávacia akcia pre zdravotníckych pracovníkov.

4. Úlohy pre RÚVZ Vranov n/T

- vykonať analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2015
- porovnať výskyt NN v roku 2015 s výskytom v roku 2014 a za posledných 5 rokov
- skvalitniť surveillance a kontroly NN zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov v spolupráci s OKM
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz zaktivizovaním činnosti komisie pre evidenciu a analýzu NN
 - zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach zabezpečením kontroly dekontaminačných postupov a verifikáciou mikrobiologickej kontroly prostredia, sterility, dezinfekcie podľa harmonogramu odd. epidemiológie RÚVZ.
 - štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Časové obdobie: priebežne

Zodpovední: za úlohy 1.,2. ÚVZ SR

Vyhodnotenie za rok 2015:

Kontrola sterility

Sterilné predmety	180
Stery z prostredia	293
Dezinfekčné roztoky	20
Kontrola HS	33
Kontrola aut.	25
Čistené vody	3

Počet hlásených nozokomiálnych nákaz za rok 2015

OAIM	10
Chirurgické	1
Doliečovacie	3
Novorodenecké	2
Gyn. pôrodnice	1
Neurologické	4
Detské	7
Interné	6
Dializačné centrum	2
Iné zdrav. zariadenia	16
Spolu	52

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ:

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb;
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1.Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Vyhodnotenie za rok 2015:

UVZ SR doteraz nepripravil jednotlivé pokyny k riešeniu tejto úlohy v celoslovenskom priestore.

2.Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR.

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- zaškolenie epidemiológov pri potencionálnom ohrození verejného zdravia biologickými faktormi (podozrivé látky) v otázkach indikovania adekvátnych protiepidemických opatrení a nutnosti laboratórneho vyšetrenia nálezov pri mimoriadnej udalosti, ku ktorej sú prizvaní IZS.
- príprava koordinovaného postupu v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie
- priebežná aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

Vyhodnotenie za rok 2015:

V okrese Vranov nad Topľou nevznikla v roku 2015 mimoriadna epidemiologická situácia.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ:

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: **január – február 2015**

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: **marec 2015 – február 2016**

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2015** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.

2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Vyhodnotenie za rok 2015:

RÚVZ Vranov nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy podľa harmonogramu, ktorý spracoval RÚVZ Košice (odber bol vykonaný 6x). Vyšetrenie na Poliovírusy, resp. iné Enterovírusy boli negatívne. Ochorenie na **poliomyelitídu** sme nezaznamenali.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ:

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účast'ou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí vykonajú len RÚVZ, ktoré sa prvý krát zapojili do realizácie tejto úlohy;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Plnenie v RÚVZ Vranov nad Topľou:

- Činnosť liniek pomoci AIDS – linka pomoci je zriadená na RÚVZ už viac ako 10 rokov. Je využívaná veľmi sporadicky. K dnešnému času sa na linku pomoci obrátili 10 klienti – študenti (po prednáškach na stredných školách).

- Aktivity k svetovému dňu boja proti AIDS – bolo uskutočnených **5 prednášok** pre žiakov základných a stredných škôl, **3 besedy** s deťmi základných škôl, uverejnené info na webe RÚVZ – 1.december „Svetový deň AIDS“, uverejnené info na informačných paneloch v priestoroch RÚVZ

Prednášky sa uskutočnili na týchto školách: 2x **ZŠ Bernolákova 1061**, Vranov n/T (188 žiakov), 1x **Gymnázium, Cyrila Daxnera 88**, Vranov n/T (111 žiakov)

Besedy s deťmi na základných školách boli zamerané na zamedzenie prenosu HIV medzi mladými ľuďmi a prenosu ostatných venerických ochorení. Besedy sa uskutočnili na týchto základných školách: 2x ZŠ Čaklov (102 žiakov), 1x ZŠ Bernolákova 1061, Vranov n/T (164 žiakov)

Testovanie, poradenstvo, sledovanie

- Zber epidemiologických údajov, štúdie v skupinách ľudí s rizikovým správaním sa, vyšetovanie anti-HIV protilátok rizikovo správajúcich sa osôb, vyšetovanie kontaktov ľudí s HIV, vydávanie medzinárodného certifikátu o výsledku vyšetrenia anti-HIV občanom Slovenskej republiky pred cestou do štátov vyžadujúcich toto vyšetrenie.

V okrese Vranov nad Topľou nie je oficiálny register rizikovo sa správajúcich osôb. Medzinárodný certifikát pre občanov SR pred cestou do krajín vyžadujúcich vyšetrenie na HIV, vydáva RÚVZ so sídlom v Košiciach – laboratórium vyšetrujúce anti-HIV.

- Sledovanie pohlavných ochorení – spolupracujeme s dermatovenerologickými ambulanciami (v okrese 3) a dermatovenerologickými oddeleniami v SR. V roku 2015 bolo hlásené 1 ochorenie na syfilis a 7 gonokokové ochorenia. V prípade ich výskytu sú protiepidemické opatrenia kontaktov chorých vykonávané lekármi dermatovenerologických ambulancií. V prípade porušenia liečebného režimu pacientmi sa lekári obracajú na RÚVZ so žiadosťou o spoluprácu.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ:

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosťi populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Vyhodnotenie za rok 2015:

Pri tohoročnej kontrole očkovania bolo v 8 pediatrických obvodoch zistené odmietnutie očkovania rodičmi detí. Problém sa v prvej etape riešil písomnou formou, poučením o následkoch odmietnutia očkovania. Po neúspešnosti písomnej formy poučenia o následkoch odmietnutia očkovania bude nasledovať osobný pohovor s rodičmi.

Poradňa očkovania RÚVZ spolupracuje s pediatriami v súvislosti s odsúhlasením individuálnych očkovacích schém u pacientov, ktorí nemohli byť očkovaní v súlade so schváleným očkovacím kalendárom pre povinné pravidelné očkovanie na príslušný rok.

Oddelenie vykonávalo aktivity v rámci EIW:

- **prednáška a beseda pre materské centrum Slniečko**, kde boli aj distribuované informačné materiály - letáky, plagát, príručky,
- **článok do Vranovských novín** – Naše Novinky, na tému aktivity RÚVZ Vranov nad Topľou v rámci EIW, využiteľnosť dobrovoľného očkovania v našom okrese a dnešné názory na očkovanie detí,
- v priestoroch budovy RÚVZ vo Vranove nad Topľou bol umiestnený výchovno-náučný panel, venovaný Európskemu imunizačnému týždňu,
- informácie o zriadenej poradni očkovania na našej web stránke + elektronický očkovací kalendár,

- v rámci spolupráce s praktickými lekármi pre deti a dorast a praktickými lekármi pre dospelých, bol rozposlaný elektronicky očkovací kalendár a boli vyzvaní k vykonávaniu aktivít týkajúcich sa propagácie očkovania.

V dňoch 15.- 17. januára sa pracovníčky oddelenia zúčastnili na VI. Vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese. 9.6.2015 sa pracovníčky oddelenia zúčastnili na V. Škole vakcinológie v Bratislave.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	MZ SR, ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.4	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.5	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2015
9.6	Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
9.6.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	RÚVZ v Bratislave
	RÚVZ v Bratislave	rok 2015
	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice

9.6.2	RÚVZ Košice	rok 2015
9.7	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015 a ďalšie roky
9.8	TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospeljej populácie v SR	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	všetky RÚVZ v SR	rok 2015

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Cieľ:

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Realizácia úlohy a výstupy

Vzhľadom na to, že NPPZ je program integrovaný, jeho hlavným cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR – plníme ho v náväznosti na iné programy: CINDY, Národný program prevencie obezity, Národný akčný plán pre problémy spojené s alkoholom...

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov smerujeme aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia obyvateľov.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ:

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Realizácia úlohy a výstupy

Nadalej sledovať vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky, v roku 2015 pripraviť záverečnú správu o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 a predložiť na rokovanie vlády do 30. septembra 2015.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ:

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Etapy riešenia

Tento program sme uplatňovali v rámci práce PZ už dávno pred jeho schválením (január 2008). Klasickú obezitologickú poradňu s potravinovou váhou a nutričným programom nemáme, ale nosným pilierom našej práce je neustále informovanie o správnej výžive a optimálnej pohybovej aktivite pri všetkých skupinových aktivitách a individuálne poradenstvo, zvlášť u klientov v rizikovom pásme hyperlipidémie, nadváhy, hyperglykémie a samozrejme u obéznych.

Výstupy za rok 2015

- Články zamerané na zdravý životný štýl uverejnené v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- besedy o životospráve v základných a stredných školách okresu Vranov nad Topľou
- besedy v komunitných centrách a klubov dôchodcov okresu Vranov nad Topľou
- monitoring výskytu nadváhy a obezity klientov vyšetrených v PZ a individuálne poradenstvo

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ:

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Konkrétny výstup za rok 2015

- v rámci spolupráce sme sa obrátili na ambulancie praktických lekárov a lekárne
- materské centrum Slniečko (Míľa pre mamu 2015)
- športové kluby

- stredné školy a základné školy v meste
- názorná propagácia na nástenke v budove RÚVZ
- oslovili sme aj klientov PZ, ktorí mali problémy s dyslipidémiou, nadváhou a obezitou, metabolickým syndrómom a klientov so sedavým spôsobom života.

Termín ukončenia súťaže bol do 14.6.2015, kedy sa vyplnené prihlášky odoslali na RÚVZ Banská Bystrica k vyhodnoteniu.

Za okres Vranov nad Topľou bolo do žrebovania zaradených 15 kompletne vyplnených prihlášok.

9.3 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ:

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Realizačné výstupy za rok 2015

Spolupráca s KPZV v prípade výskytu infekčného ochorenia v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach a lokalitách v rámci okresu Vranov nad Topľou. V roku 2015 sme realizovali jeden workshop venovaný informovaniu komunitných pracovníkov zdravotnej osvetly o tomto projekte a problémoch v našej oblasti.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ:

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Anotácia

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým

užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Realizačné výstupy za rok 2015

- Edukačné aktivity na základných a stredných školách v okrese Vranov nad Topľou – besedy zamerané na zdravotné, ekonomické a sociálne riziká vyplývajúce z nadmerného užívania alkoholu a závislosti na alkohole (vytvorenie vlastnej prednáškovej prezentácie)
 - Alkohol, fajčenie a drogy – SOU Drevárske, Vranov nad Topľou
 - Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Kukučínová, Vranov nad Topľou
 - Alkohol, fajčenie a drogy – Gymnázium, Vranov nad Topľou
 - Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Bernoláková, Vranov nad Topľou
 - Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Čaklov
- Alkohol a ženy – celoslovenská kampaň venovaná alkoholizmu u žien a užívaniu alkoholu v tehotenstve.
- Prednáška Alkohol a ženy spolu s prednáškou Fetálny alkoholový syndróm boli realizované v komunitných centrách, základných a stredných školách okresu Vranov nad Topľou.
- Tieto prednášky boli realizované aj v materskom centre Slniečko, ktoré navštevujú hlavne matky na materskej dovolenke

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ:

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Realizačné výstupy za rok 2015

Intervenovali sme hlavne v oblasti výživy s dôrazom na niektoré ochorenia: hypertenzia, diabetes mellitus, osteoporóza, Alzheimerova a Parkinsonova choroba, nadváha a pod.

- Monitoring výskytu nadváhy, obezity, hypertenzie, diabetu mellitu u klientov v dôchodkovom veku vyšetrených v PZ. Individuálne poradenstvo zamerané na zmenu stravovacích návykov a zvýšenie pohybovej aktivity a poradenstvo v rámci ľahkej pohybovej aktivity z dôvodov zdravotných obmedzení u ľudí 65+.
- Seniorom sa vo zvýšenej miere venujeme aj pri štandardnom vyšetrení v poradni zdravia – možnosti individuálneho poradenstva v oblasti pohybovej aktivity a stravovacích návykov určených pre seniorov využilo 118 klientov.
- Aktivity so seniormi v rámci Týždňa mozgu a Svetového dňa pohybom ku zdraviu

- Prednášky a besedy venované osteoporóze, diabetes mellitus, Alzheimerovej chorobe v komunitných centrách a kluboch dôchodcov v okrese Vranov nad Topľou

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. zdravie matky a novorodenca
2. výživa a fyzická aktivita
3. infekčné choroby
4. úrazy a násilie
5. životné prostredie
6. dorastový vek
7. psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

Realizačné výstupy za rok 2015

„Európsky imunizačný týždeň 2015“

- článok s rovnomenným názvom uverejnený v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ
- výchovno – náučný panel venovaný zvýšeniu povedomia o potrebe očkovania v budove RÚVZ
- distribúcia letákov, brožúr a náučného materiálu
- prednášky zamerané na potrebu očkovania
- besedy so seniormi zamerané na potrebu očkovania proti chrípke vo vyššom veku

„Materské centrá“

Cieľom práce v programe bolo vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu, aby prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Poskytli sme rôzne edukačné materiály v podobe letákov vydaných ÚVZ SR: Týranie detí, Stres, Žijeme zdravo, Domáce násilie, Zodpovedný rodič- zodpovedné dieťa, Becep radí cyklistom, korčuliarom, chodcom, Zodpovedný cyklista – bezpečný bicykel, Pripútaj sa!, Kto sa hrá, musí byť v bezpečí!,

- prezentácie a besedy týkajúce sa tém očkovania, užívania alkoholu v tehotenstve a s tým súvisiaci fetálny alkoholový syndróm

„Infekčné choroby“

- V okrese Vranov nad Topľou sa v roku 2015 vyskytla epidémia hepatitídy A, kde ochorelo 142 ľudí. V rámci prevencie boli na základných stredných školách realizované prednášky venované ochoreniu Hepatitída A.
- Na základných a stredných školách bola formou besedy vedená prevencia pohlavne prenosných ochorení ako sú AIDS, syfilis, kvapavka, mikózy

9.6.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Realizačné výstupy za rok 2015

- Prezentácie, besedy na základných a stredných školách, náučné rozprávky a príbehy v materských školách vo Vranove nad Topľou a okolí – zamerané na správnu ústnu hygienu, potrebu správnej životosprávy pre zdravé zuby, vyhýbanie sa rizikovým faktorom ako sú: fajčenie, alkohol ...

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

***Dlhodobý a konečný cieľ programu:* Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.**

***Strednodobý cieľ programu:* Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.**

***Krátkodobý cieľ programu:* Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a**

neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Etapy riešenia

V programe CINDI sa zameriavame na monitoring a evidenciu rizikových faktorov srdcovocievnych a niektorých metabolických ochorení - hypertenzia, nadváha, obezita, hyperglykémia, hyperlipidémie. Preventívne vyšetrenia poskytujeme celej populácii bez vekového obmedzenia a rajónnej príslušnosti, vždy u osôb bez manifestného ochorenia. Ak sú hodnoty RF kritické, klienta odosielame do starostlivosti praktického lekára pre dospelých, alebo priamo do metabolickej poradne.

Klienti s hraničnými hodnotami sa podrobia poradenstvu, ktorým nefarmakologicky intervenujeme do životného štýlu. Kladný výsledok sa odrazí najskôr po 3 mesiacoch, kedy klienta objedávame na 1. kontrolné vyšetrenie.

K 31.12.2015 PZ mala nasledovnú návštevnosť:

Počet vyšetrení:	263 (75 M, 188 Ž)
Počet štandardných vyšetrení:	139 (47 M, 92 Ž)
Počet klientov vyšetrených prvý krát:	57 (40 M, 17 Ž)
Počet klientov vyšetrených opakovane:	142 (47 M, 95 Ž)
Počet výjazdových aktivít:	6
Počet vyšetrení pri výjazdových aktivitách:	133
Samostatné meranie TK:	42

V súbore prvovyšetrených dosiahli prvenstvo v návštevnosti klienti zo skupiny 65+ ročných. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 45-54 a 55-64 roční klienti. V celkovej návštevnosti mali prevahu ženy (188) nad mužmi (75).

Ku klinickým odborníkom sme odoslali **25 klientov** pre kritické hodnoty **cholesterolu**, **8** pre kritické hodnoty **glykémie**.

PZ navštívilo 44 klientov s BMI vyšším ako 30

9 klientov - fajčiarov

58 klientov so zvýšeným systolickým tlakom krvi

44 klientov so zvýšeným diastolickým tlakom krvi

S týmito klientmi aktívne pracujeme na zmene ich stravovacích návykov, športovej aktivity a na odstránení ich zlovykov, ktorých sa chcú zbaviť.

Nadstavbové poradne

Najväčší záujem z nadstavbových poradní javili klienti o **poradňu zdravej výživy**. Navštívili ju takmer všetci klienti s hraničnými a kritickými hodnotami cholesterolu, glykémie, BMI a TK, ale aj klienti s nadváhou.

Zdravá výživa

Na prevenciu chronických ochorení obyvateľov okresu Vranov nad Topľou vplývame aj uverejňovaním článkov s aktuálnou témou v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ VT a vždy aktuálnou témou na výchovno – náučnom panely v budove RÚVZ VT

Články: Zavšivavenie je choroba

Týždeň mozgu

Pohybom ku zdraviu

Vyzvi srdce k pohybu

Ebola – informácie

Diabetes mellitus a pohyb

AIDS

9.8 TOHES (Tobacco and Health Educational Survey) - štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie v SR.

Cieľ

Získať údaje na podporu surveillance kontroly tabaku. Monitorovať prevalenciu fajčenia a rôzne aspekty fajčiarskych návykov dospelaj populácie SR. Hodnotiť dopad dlhodobých inervenčných aktivít zameraných proti fajčeniu.

Svetové dni

7 apríl „Svetový deň zdravia“

Ústrednou témou Svetového dňa zdravia pre tento rok je **Bezpečnosť potravín**.

Bezpečnosť potravín: „od farmy na tanier, robme potraviny bezpečné" je témou Svetového dňa zdravia 7. apríla 2015. V tento deň sa spoločne zameriavame na pripomenutie, aká je dôležitá bezpečnosť potravín po celej dĺžke potravinového reťazca v globalizovanom svete, od výroby, dopravy, prípravy po spotrebu.

- Výchovno – náučný panel venovaný bezpečnosti potravín v budove RÚVZ
- Distribúcia náučných letákov v elektronickej forme na základné a stredné školy v okrese Vranov nad Topľou
- Distribúcia náučných letákov v tlačenej forme pre ľudí pracujúcich s potravinami
- Uverejnenie náučných letákov a videa na web stránke RÚVZ VT

„Svetový deň pohybom ku zdraviu“ – 10 máj 2015

- Športový deň realizovaný RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- Deň otvorených dverí
- Edukačná činnosť
 - Zdravý životný štýl a potreba športu – ZŠ Bernoláková, Vranov nad Topľou
 - Zdravý životný štýl a vyšetovanie rizík KVOCH – Komunitné centrum Bystré
- Propagácia v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
 - Článok - Svetový deň – Pohybom ku zdraviu
 - Pozvánka na deň otvorených dverí
 (Uverejnené v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ)
- Aktívne zapojenie sa do súťaže – Vyzvi srdce k pohybu

„Týždeň mozgu“

- Aktivity zamerané na seniorov
- Deň otvorených dverí
- Propagácia v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- Prednášková činnosť
 - Dom dôchodcov vo Vranove nad Topľou
 - Denný stacionár vo Vranove nad Topľou
 - Denné centrum seniorov vo Vranove nad Topľou
 - Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
 - Komunitné centrum Bystré

"MOST 2015" – 25 september 2015

Kampaň sme spropagovali už koncom augusta článkom v regionálnej tlači a na web stránke „Deň srdca“ a vlastným edičným materiálom, ktorý nám poslúžil ako oznam o "meracom mieste".

Vo Vranove nad Topľou v rámci kampane boli zriadené 2 meracie miesta:

24.09.2015 - pracovisko Poradne zdravia pri RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou, kde bol deň otvorených dverí.

25.09.2015 –AOC - ÚPSVaR vo Vranove nad Topľou.

Na uvedených miestach sme merali **cholesterol, TK**. Vyšetreným sme poskytli krátke poradenstvo o rizikách KVOCH, edičný materiál a kartičku zdravého života. Na týchto miestach sme spolu vyšetřili **50 klientov**.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úlohy stanovené ÚVZ SR: splnené v stanovených termínoch

Podiel a dosiahnuté výsledky na plnení programov a projektov RÚVZ v SR

Pracovníci odd. HŽPZ sa v roku 2015 podieľali na plnení 3 programov a projektov:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP IV. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. V individuálnych vodných zdrojoch, pokiaľ sa v rodine žiadateľa o laboratórny rozbor nachádzajú malé deti, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami, zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov – vykonávanie dozoru nad dodržiavaním podmienok (tepelno – vlhkosťná mikroklíma, vetranie a vykurovanie, osvetlenie, preslnenie) v bytových priestoroch ľudí v zariadeniach podliehajúcich výkonu ŠZD a spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy a s inými organizáciami štátnej správy pri riešení problémov bývania. Regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk, radiácia) a biologických látok – odd. HŽPZ posudzuje možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska pre územné plány a na územné konanie stavby (obytná zóna, kotolne), prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom a vyžaduje v odôvodnených prípadoch zhodnotenie radónového rizika stavebných pozemkov.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – PLNENIE NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody, a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

V spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom – okres Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica je veľmi dobrá zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 43 894, čo je 91,15 %, v okrese Banská Štiavnica je 15 686, čo je 94,95 % a v okrese Žarnovica je 24 268, čo je 89,88 %. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sú v niektorých prípadoch napr. Jastrabá a Janova Lehota zdroje vody pre verejné zásobovanie pitnou vodou veľmi ovplyvnené klimatickými podmienkami hlavne pri príválových dažďoch a je opodstatnené, aby sa hľadali nové zdroje pre zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov. Nedostatok pitnej vody na vodných zdrojoch sa vyskytol v obci Pitelová a Hodruša Hámre, časť Kopanice. Závažnejšie nedostatky v kvalite vody na verejných vodovodoch sa za rok 2015 nevyskytli.

V rámci ŠZD bolo za rok 2015 vykonaných 30 kontrol verejných vodovodov. Za rok 2015 bolo odobratých 211 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 103 vzoriek, v okrese Žarnovica 64 vzoriek a v okrese Banská Štiavnica 44 vzoriek vôd. RÚVZ vydal 10 opatrení rozhodnutím zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody vo verejnom vodovode pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obce Podhorie, Pitelová a obec Vysoká. RÚVZ vydal 23 podnetov na odstránenie nedostatkov zistených v kvalite vody z verejných vodovodov pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a obce Podhorie, Štiavnické Bane, Dolná Trnávka, Dolná Ždaňa a obec Vysoká. Ďalej bolo v rámci expertíznej činnosti na objednávky odobratých 29 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov pre prevádzkovateľov verejných vodovodov, 21 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov, z toho 13 vzoriek bolo odobratých v rekreačných zariadeniach, 1 vzorka zo zariadenia starostlivosti o ľudské telo a 2 vzorky z domova sociálnych služieb na základe objednávky prevádzkovateľov týchto zariadení.

V rámci monitoringu kvality vody určenej na kúpanie za rok 2015 bolo odobratých 18 vzoriek vôd. Z laboratórnych výsledkov kvality vody vyplynulo, že neboli zistené závažné nedostatky v kvalite vody. Došlo len k nedodržaniu medznej hodnoty v ukazovateli priehľadnosť jedenkrát na Počúvadlianskom jazere a Veľkom Kolpašskom jazere. Ďalej na Vindšachtskom jazere došlo štyrikrát k mierne prekročenej hodnote v ukazovateli reakcia vody.

RÚVZ v Žiari nad Hronom, odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007. V roku 2010 sme začali pracovať aj v Informačnom systéme Pitná voda, do ktorého boli vložené výsledky monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov za roky 2008 až rok 2015. Od roku 2013 bol do IS Pitná voda doplnený nový vodovod Dolná Ždaňa, ktorý zásobuje viac ako 50 obyvateľov. Na webovej stránke úradu sú uverejňované výsledky monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom. Cez IS Vody na kúpanie sú spracovávané aj správy o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu, o vyhodnotení priebehu KS na jej konci a týždenná aktualizácia údajov o priebehu kúpacej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách. Cez informačné systémy sú spracované výročné správy o pitnej vode a vode na kúpanie za každý rok. Pracovníci oddelenia v spolupráci so zástupcami obcí, v katastri ktorých sa nachádza 5 lokalít vôd určených na kúpanie, ktoré nemajú prevádzkovateľa, zabezpečili zhotovenie a umiestnenie tabúl s plážovým profilom vody určenej na kúpanie.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov. V roku 2015 sa pokračovalo v terénnej časti projektu (január–marec 2015). Projekt riešili pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže. Vo vybranej základnej škole – ZŠ J. Horáka, Ul. Dobšinského 17 v Banskej Štiavnici, sa v mesiacoch január - február 2015, realizoval prostredníctvom dotazníkov zber údajov o vplyve prostredia na zdravie detí a učiteľov. Do projektu bolo zapojených celkom 75 žiakov 4. a 5. ročníka a 6 zamestnancov školy. Každé dieťa s rodičom vyplnilo po 3 dotazníky environmentálneho monitoringu a zhodnotenia zdravotných vplyvov (75 detí odovzdalo spolu 225 dotazníkov). Súčasťou projektu bol aj, dotazníkovou formou, zber údajov o charaktere budovy, prostredia školy a tried (23 dotazníkov). Zamestnanci školy vyplnili dotazník týkajúci sa fajčenia (6 dotazníkov). Do databázy na ďalšiu analýzu boli vložené údaje z celkom 254 dotazníkov.

V roku 2016 bude prebiehať analýza získaných údajov, vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, publikovanie výsledkov a záverov RÚVZ, verejnosti a zástupcom škôl.

1.6 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

V rámci Slovenskej republiky je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou či už termálnou alebo pitnou bazénovou vodou.

Bolo potrebné overiť ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude spoločnou metodikou zabezpečené meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotený vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách. Projekt bol ukončený, výstupy zatiaľ nepoznáme. Keďže v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sa nenachádzajú veľké wellness bazénové haly, RÚVZ nebol vybraný na plnenie tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Žiari nad Hronom vedie evidenciu spádového územia troch okresov a to: Žiaru nad Hronom, Žarnovice a Banskej Štiavnice o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dozorujúcich subjektoch. Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 31.12.2015 evidovali 2708 osôb v riziku, z toho 495 žien. V tretej kategórii rizikových prác 2351 osôb z toho 487 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 357 osôb z toho 8 žien. Evidenciu rizikových prác prehodnocujeme podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z.z. a súčasne aktualizujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác. Celkom bolo vydaných 25 rozhodnutí o určení rizikových prác, z toho tri rozhodnutia boli vydané v zmysle zrušenia rizikovej práce na pracovisku (zmena technológie). Tri prevádzky z vyhlásenými rizikovými prácami boli zrušené (ukončenie činnosti). V piatich prevádzkach, kde bola vyhlásená riziková práca kategórie IV. boli tieto práce prehodnotené, posúdené a na základe predložených posudkov o riziku boli práce preradené do kategórie III. Zníženie rizika (hluk, prach) sa podarilo výmenou a doplnením novej technológie, rekonštrukciou a výmenou odsávacích zariadení, ale aj organizačnými opatreniami. Existujúce právne subjekty po objektivizácii pracovného prostredia požiadali prehodnotenie rizikovej práce a následne o vydanie rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác. V troch prípadoch rozhodnutie o určení rizikových prác 3. kategórie bolo vyhlásené novému právnomu subjektu, ktorý nemal vyhlásené rizikové práce. Rizikové práce boli vyhlásené pre hluk a dráždivý prach. V rámci ŠZD sme v roku 2015 vykonali 70 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce. Úloha sa naďalej plní priebežne.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci ŠZD sme sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami a pri manipulácii s materiálmi obsahujúcimi azbest. Bolo vykonaných 74 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami a to najmä spoločnosti výrobné, lekárne, predajne drogistického tovaru a chovateľských potrieb, existujúce poľnohospodárske spoločnosti a spoločnosti oprávnené na manipuláciu a likvidáciu azbestových materiálov.

Pre spádovú oblasť Žiar nad Hronom boli v roku 2015 evidujeme 2 nové osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami s neobmedzenou platnosťou. Osvedčenia vydáva RÚVZ Banská Bystrica.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratória, alebo majú vo výrobnom procese chemické látky väčšieho objemu sa kontrolovala informovanosť zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“ a „A“, ktoré vyplnilo 54 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými

látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

V roku 2015 sme sa zúčastnili dvoch spoločných previerok podľa zákona och.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií v rámci spolupráce s SIŽP v spoločnosti CMK, s.r.o. a v spoločnosti Zväz pre skladovanie zásob a.s., Hronský Beňadik.

Na RÚVZ V Žiari nad Hronom boli podané 3 oznámenia o začatí regulácie živočíšnych škodcov. V oznámeniach boli všetky požadované informácie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

V sledovanom období sme vydali 26 rozhodnutí na likvidáciu azbestu, pričom 9 rozhodnutí bolo vydaných pre práce v interiéroch - odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách. Spoločnosti, ktoré likvidovali AZC materiály predložili osvedčenie ÚVZ SR na uvedené práce a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Bolo vyplnených 12 kontrolných listov „Dotazníky informovanosti zamestnancov A“. V rámci ŠZD sme kontrolovali najmä označenie kontrolovaného pásma, hygienické slučky, šatne, dodržiavanie zákazu fajčenia na pracovisku, používanie OOPP, dodržiavanie prestávok počas práce, výskyt mimoriadnych situácií počas sanácie AZC materiálov. Vykonali sme 18 kontrol, z nich 9 kontrol sa týkalo odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom, ktoré sme podrobne zaznamenali v záznamoch ŠZD a z kontrol sme si robili a uchováваме identifikačnú fotodokumentáciu.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 31.12.2015 evidovali v procese chemickej karcinogenity 105 osôb v riziku, z toho 5 žien. V tretej kategórii rizikových prác 67 osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 38 osôb z toho 0 žien.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom prešetruje pracovné podmienky a spôsob práce fyzických osôb pri podozrení na chorobu z povolania alebo ohrození chorobou z povolania v územnom obvode okresov Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica.

V roku 2015 RÚVZ Žiar nad Hronom prešetroval 3 prípady podozrení na chorobu z povolania vedených v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Pre porovnanie, v roku 2014 RÚVZ Žiar nad Hronom prešetroval 6 prípadov podozrení na chorobu z DNJZ, každý u iného zamestnávateľa. V roku 2015 nebolo ani jedno šetrenie u zamestnávateľa, u ktorého bolo vykonané v roku 2014.

V okrese Žarnovica boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z povolania. Jedno u zamestnávateľa Neuman Alumínium Fliesspresswerk Slovakia, s.r.o. Žarnovica, v profesii fréžarka a balička. Táto spoločnosť má zabezpečený zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou Nemocnice a polikliniky, a.s., Všeobecná nemocnica Žiar nad Hronom, člen siete nemocníc Svet zdravia a.s., ktorá podľa úrovne a charakteru faktorov práce, pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík zaradila prácu v profesii fréžarka a balička do 2 kategórie s faktorom fyzická záťaž.

Zamestnávateľ v rámci preventívnych a ochranných opatrení uplatňuje podmienky platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pred fyzickou záťažou pri práci tým, že z hľadiska organizácie práce zabezpečuje pravidelnú rotáciu zamestnancov na jednotlivých strojoch, má vytvorené primerané podmienky na miesta výkonu práce, pracovnú polohu, neprekračuje prípustné hodnoty fyzickej záťaže ani maximálnu hmotnosť bremena a maximálnu celozmenovú hmotnosť za zmenu zdvíhaných a prenášaných bremien, dodržiava režim práce a odpočinku prideluje predpísané vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky, vykonáva školenie a informovanie zamestnancov o možných rizikách, vedie si a uchováva potrebnú dokumentáciu na úseku ochrany zdravia pri práci, zabezpečuje výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, má vytvorené vyhovujúce mikroklimatické podmienky na pracoviskách a má k dispozícii vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu. Napriek uplatňovaniu a dodržiavaniu hore uvedených opatrení bola u posudzovanej osoby choroba z povolania uznaná, pričom z pohľadu RÚVZ Žiar nad Hronom sa na jej vzniku mohla významnou mierou podieľať najmä expozícia u predchádzajúcich zamestnávateľov. Druhé podozrenie na chorobu z povolania bolo prešetrené u zamestnávateľa Tristone Flowtech Slovakia, s.r.o. Nová Baňa, v profesii lisovačka. Táto spoločnosť má zabezpečený zdravotný dohľad pracovnou zdravotnou službou ProCare, a.s., Bratislava pracovisko Žiar nad Hronom, ktorá podľa úrovne a charakteru faktorov práce, pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík zaradila prácu v profesii lisovačka do 2 kategórie s faktorom fyzická záťaž. Zamestnávateľ v rámci preventívnych a ochranných opatrení uplatňuje podmienky platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pred fyzickou záťažou pri práci tým, že z hľadiska organizácie práce zabezpečuje na každej zmene zaraďovanie zamestnancov na obsluhu iného lisu, alebo obsluhu kombinácie 2 až 3 lisov, má vytvorené primerané podmienky na miesta výkonu práce, pracovnú polohu, neprekračuje prípustné hodnoty fyzickej záťaže ani maximálnu hmotnosť bremena a maximálnu celozmenovú hmotnosť za zmenu zdvíhaných a prenášaných bremien, dodržiava režim práce a odpočinku, prideluje predpísané vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky, vykonáva školenie a informovanie zamestnancov o možných rizikách, vedie si a uchováva potrebnú dokumentáciu na úseku ochrany zdravia pri práci, zabezpečuje výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, má vytvorené vyhovujúce mikroklimatické podmienky na pracoviskách a má k dispozícii vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu. V tomto prípade RÚVZ Žiar nad Hronom nezistil u posudzovanej osoby príčinnú súvislosť medzi vysloveným podozrením na chorobu z povolania a vykonávanou prácou. Do 31.12.2015 RÚVZ Žiar nad Hronom nebol doručený lekársky posudok o uznaní, alebo neuznaní choroby z povolania u posudzovanej osoby.

V okrese Banská Štiavnica bolo prešetrené 1 podozrenie na chorobu z povolania v spoločnosti Combin Banská Štiavnica s.r.o., v profesii stavebný robotník. Spoločnosť má zabezpečený zdravotný dohľad vlastným zamestnancom – autorizovanou bezpečnostnou technickou, ktorá podľa úrovne a charakteru faktorov práce, pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík zaradila prácu v profesii stavebný robotník do 2 kategórie s faktorom fyzická záťaž. Zamestnávateľ v rámci preventívnych a ochranných opatrení zabezpečuje pravidelnú údržbu pracovného náradia, nástrojov, mechanizmov, z hľadiska organizácie práce vykonáva striedanie zamestnancov pri jednotlivých činnostiach, prideluje predpísané vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky, vykonáva školenie a informovanie zamestnancov o možných rizikách, vedie si a uchováva potrebnú dokumentáciu na úseku ochrany zdravia pri práci, zabezpečuje výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, poskytuje vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu, ale práca sa vykonáva aj vo vonkajšom prostredí. Na vzniku ochorenia sa z pohľadu RÚVZ Žiar nad Hronom nepodieľala práca vykonávaná u súčasného zamestnávateľa, ale významnou mierou sa mohli podieľať práce vykonávané u predchádzajúcich

zamestnávateľov, ktorých sídla a pracoviská sa nenachádzajú v územnom obvode RÚVZ Žiar nad Hronom. U posudzovanej osoby nebola uznaná choroba z povolania.

V okrese Žiar nad Hronom v roku 2015 nebolo prešetrené ani jedno podozrenie na chorobu z povolania v položke 29.

Z hľadiska zjednotenia a skvalitnenia hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k šetreným podozreniam na chorobu z povolania z DNJZ boli všetky šetrenia vykonané za účasti zástupcu príslušnej pracovnej zdravotnej služby. V jednom prípade, zo šetrenia u zamestnávateľa Tristone Flowtech Slovakia, s.r.o. Nová Baňa, bola vyhotovená videodokumentácia vykonávaných činností posudzovanej osoby a spolu s odborným stanoviskom zaslaná príslušnému špecializovanému pracovisku klinického pracovného lekárstva. V rámci šetrenia podozrenia na chorobu z povolania bola zároveň každému zamestnávateľovi poskytnutá konzultácia týkajúca sa uplatňovania legislatívy na úseku verejného zdravotníctva, konkrétne Vyhl. č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami. Pri analýze šetrených podozrení na chorobu z povolania z DNJZ RÚVZ Žiar nad Hronom v záujme prevencie vzniku tohto ochorenia vidí rezervu v možnosti skvalitnenia preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci u profesií, ktoré vykonávajú činnosť s faktorom fyzická záťaž kategórie 2, nakoľko všetky 3 podozrenia boli šetrené v tejto kategórii prác.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Pokračovaním projektu Zdravé pracoviská sa dopĺňajú a analyzujú rizikové faktory, sledujeme zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom hodnotíme výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 290 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom s „Poradňou zdravia“ priamo v spoločnostiach Slovalco, a.s., VUM, a.s. a Súd SR v Žiari nad Hronom boli poskytnuté zamestnancom uvedených spoločností skriningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom celkom bolo vyšetrených cca 63 zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. Pre každého klienta spoločnosti Slovalco, a.s., VUM, a.s. a Súd SR v Žiari nad Hronom boli vytlačené výstupy z programu Test zdravého srdca, ktoré im boli doručené v zalepených obálkach každému osobitne. Výjazdy Poradne zdravia sme uskutočnili v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Úloha sa plní priebežne. V spoločnosti VUM, a.s. sme dňa 21.12.2015 pre zamestnancov od prezentovali dve prednášky týkajúce sa „Vyhodnotenia zdravotných dotazníkov“ a zistených výsledkov z „Poradne zdravia“. Cez prestávku mali zamestnanci možnosť dať si odmerať tlak a mohli absolvovať aj ďalšie antropometrické vyšetrenie, ktoré využilo 12 zamestnancov.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Na chránených pracoviskách sme v rámci ŠZD vykonali 25 kontrol. K 31.12.2015 ukončili činnosť v rámci spádového územia RÚVZ Žiar nad Hronom 3 chránené pracoviská.

Na základe žiadosti v roku 2015 bolo do užívania posúdených 15 pracovísk chránených dielní. Z 23 zamestnancov so ZPS na posudzovaných pozíciách bolo vyplnených 6 kontrolných listov, z toho 4 pre prácu so zobrazovacou jednotkou a 2 kontrolné listy vyplnili zamestnanci, ktorých pri práci môže obťažovať hluk, tak ako je uvedené v priloženej tabuľke. Všetci zamestnanci so ZPS absolvovali LPP (doporučenie príslušného obvodného lekára na prácu v chránenom pracovisku). Podľa druhu (skupiny) postihnutia uvádzaných podľa MKCH bolo najviac z posudzovaných pozícií cca 39% poškodenie pohybového aparátu (M) a duševné poruchy cca 17% (F).

Prevažovali prevádzky charakteru SZČO, s počtom zamestnancov – jeden, ako samo zamestnávateľ.

Pri posudzovaní priestorov prevádzok, boli žiadatelia upozornení na menšie nedostatky ako: výmenu nefunkčného prietokového ohrievača, vymaľovanie priestorov, doplnenia nefunkčných žiariviek a pod. Nedostatky boli odstránené obratom, čo bolo skontrolované. Posudzované priestory splňali požiadavky na ochranu zdravia, podľa NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko s ohľadom na charakter pracoviska a vykonávanú činnosť (s dôrazom na ergonómiu, vetranie a osvetlenie).

Pracovné podmienky sú prispôsobené zamestnancom podľa možností a charakteru vykonávanej činnosti (napr. rôzny pracovný čas v jednozmennej prevádzke v rozpätí 6 až 8 hodín). Ani jedna pracovná činnosť nie je odmeňovaná úkolom. Zamestnanci majú možnosť si voliť vlastné pracovné tempo a aj pracovnú polohu (napr. v sede, alebo práca v stojí). Počas zmeny môžu mať podľa potrieb aj viac prestávok na oddych, môžu používať oddychovú miestnosť. Pracoviská sú zariadené v súlade s ergonomickými požiadavkami práce (napr. vhodné a nastaviteľné pracovné stoličky).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na chránených pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by vyžadovali vykonať nápravné opatrenia, alebo by boli v rozpore s platnou legislatívou.

Vyhodnotenie úlohy ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH - rok 2015

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Poznámky
	rozhodnutí	stanov.				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Žiar nad Hronom	12	3	25	25	30	Z-4 H-2	nie	žiadne	vid'. textová časť

Pozn. 1:

Kontrolné listy: A – azbest, B – biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

Pozn. 2:

Vykonávaná činnosť za jednotlivé pracoviská:

- 1.) administratíva činnosť - kancelárske prevádzky (napr. kancelárie na monitorovanie kamerových systémov)
- 2.) predajne – potravín, rozličný tovar, novinový stánok
- 3.) krajčírstvo, kozmetický salón, odevná činnosť, upratovacie služby
- 4.) pomocná sila v reštaurácii, požičovňa

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

1. kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2011).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2015

II. etapa – správa a výstupy 15. január 2016

Vyhodnotenie

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie.

Všetky vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie, za účelom stanovenia obsahu jodidu draselného, jodičnanu draselného a feroxyanidu draselného.

Podľa požiadaviek Vyhlášky MP a rozvoja vidieka SR č. 309/2015 Z. z. obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného po prepočte na jodid draselný v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg. Limit pre obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli v európskej legislatíve nie je stanovený. Podľa požiadaviek Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1333/2008 v znení neskorších predpisov je stanovené v kuchynskej soli najvyššie prípustné množstvo feroxyanidu v množstve 20 mg/kg.

Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozbormi zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením

uvedeným na obaloch výrobkov. Obsah feroxyanu draselného neprekročil najvyššie prípustné množstvo stanovené legislatívou EÚ.

Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Prehľad o obsahu KI (KI a KIO₃) vo vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)					
		< 15		> = 15 ~ < = 35		> 35	
		počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	12	0	0,00	11	91,67	1	16,67
Žarnovica	4	0	0,00	4	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	8	0	0,00	8	100,00	0	0,00
SPOLU	24	0	0,00	23	95,83	1	8,33

Hodnotenie obsahu FeCN₆ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)			
		< 20		> 20	
		počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	12	12	100,00	0	0,00
Žarnovica	4	4	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	8	8	100,00	0	0,00
SPOLU	24	24	100,00	0	0,00

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov v oblasti fortifikácie kuchynskej soli.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2015 a ďalšie roky

3.3 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ so sídlom Žiar nad Hronom – odber vzoriek

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu,

testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

Etapy riešenia

I. etapa: január 2013 – december 2015 – príprava projektu a analýza vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 – záverečná správa

Vyhodnotenie

V máji 2015 bola odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobratá a na laboratórny rozbor zaslaná jedna vzorka plastového výrobku – plastový obedár, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade.

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek

2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Vyhodnotenie

V roku 2015 boli podľa odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými prostriedkami v roku 2015 odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobraté a na laboratórny rozbor zaslané vzorky kozmetických výrobkov:

- 4 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – mlieka, gély, lotiony;
- 2 vzorky výrobkov pre deti deklarujúcich prítomnosť UV filtrov;
- 2 vzorky výrobkov pre deti – výrobky do kúpeľa a na umývanie v obaloch pripomínajúcich hračky;
- 3 vzorky výrobkov pre deti – farby na tvár, make up, make up pre bábiky;
- 3 vzorky rúžov na pery.

Odobraté vzorky výrobkov boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. V odobratých vzorkách boli laboratórne vyšetrované konzervačné látky, vonné látky, ftaláty, ťažké kovy a u niektorých výrobkov bol uskutočnený laboratórny rozbor zameraný na mikrobiológiu.

Laboratórnymi rozbormi odobratých vzoriek výrobkov bolo preukázané, že vyhovujú požiadavkám platnej legislatívy, nedostatky pri kontrole označovania odobratých kozmetických výrobkov neboli zistené.

Zároveň bola uskutočnená kontrola tvrdení týkajúcich sa dvoch kozmetických výrobkov v reklame uvedenej v časopisoch, nedostatky zistené neboli.

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

3.8 MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTKOK V POTRAVINÁCH

Cieľ

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelaj a detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm v danom členskom štáte.

Etapy riešenia

I. etapa: február 2015 – november 2015: odborné metodická príprava monitoringu; zber údajov a analýza vzoriek

II. etapa: december 2015 – 1. štvrťrok 2016 – vyhodnotenie monitoringu – záverečná správa.

Vyhodnotenie

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch - 24 hodinový jedálny lístok.

Každý klient obdržal 24 hodinový jedálny lístok. Z jedálnych lístkov bola zisťovaná spotreba vybraných prídavných látok (kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli, glykozidy steviolu) a aromatických látok: mentofurán, kumarín.

V roku 2015 bolo odovzdaných 10 dotazníkov od žien a 10 dotazníkov od mužov. Respondenti boli vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko, resp. stredne pracujúci. Projekt bol ukončený 13.11.2015 a zaslaný ÚVZ SR.

Údaje z jedálnych lístkov boli spracované v programe excel do tabuliek. Sumár výsledkov respondentov o predpokladanom množstve skonsumovanej prídavnej látky bol spracovaný v tabuľkách 1a), 1b), 1c), 1d), 1e), 2a), 2b), 2c), 2d) a 2e).

Na základe údajov získaných z 24 hodinových dotazníkov respondentov sme mali vytypovať 1 - 2 vzorky pre každú prídavnú a aromatickú látku. Z výsledkov získaných z 24 hodinových dotazníkov respondentov sme zistili, že aromatická látka kumarín sa môže nachádzať v jednom druhu raňajkových cereálií: Škoricových mušličkách chrumkavých obilninových, 150 g, aromatická látka mentofurán v jednom druhu cukroví: Beskydky, drops s extraktom bylín a s príchuťou mentolu a prídavná látka glykozidov steviolu v jednom druhu nealkoholického nápoja: NESTEA – nesýtený nealkoholický nápoj s extraktom zo zeleného čaju a citrusovou príchuťou, 500 ml. Uvedené vzorky boli odobraté a zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR so sídlom v Bratislave. Laboratórnym vyšetrením bolo v raňajkových cereáliách zistené množstvo kumarínu 4,54 mg/kg, maximálne množstvo uvedenej arómy stanovené v platnej legislatíve nebolo prekročené. Laboratórne výsledky týkajúce sa vyšetrenia cukroví preukázali, že aróma mentofurán použitou vyšetrovacou metódou nebola zistená, v nealkoholickom nápoji bol laboratórne zistený obsah prídavnej látky, E 960 glykozidov steviolu v množstve 24,6 mg/kg.

Prítomnosť konzervačnej látky: E 200 – E 203 kyseliny sorbovej a jej soli bola deklarovaná na obaloch dvoch druhov lahôdkárskych šalátov: Rybí šalát v majonéze, 5 kg a Pikantný lahôdkový šalát, 3 kg, ktoré boli odobraté na laboratórnu analýzu, laboratórne boli vyšetrené v RÚVZ Banská Bystrica. Laboratórnym rozborom v RÚVZ v Banskej Bystrici bolo zistené, že obsah kyseliny sorbovej a jej soli v Rybom šaláte v majonéze je 200 mg/ kg a v Pikantnom lahôdkovom šaláte je 331 mg/kg. Odobraté vzorky, ktoré boli vyšetrené na prítomnosť konzervačných látok vyhovujú požiadavkám uvedeným v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 o prídavných látkach v potravinách.

Výstupy

Záverečná správa obsahujúca údaje o úrovni spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm u dospelých a detskej populácie.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľ

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Gestor

ÚVZ SR

Etapy riešenia

termín začiatku realizácie aktivít bol posunutý na rok 2016

Realizačné výstupy

- počet edukovaných matiek v oblasti zdravého stravovania a pohybovej aktivity detí
- počet zariadení s vytvorenými optimálnymi podmienkami pre vytvorenie zdravšieho prostredia
- počet škôl s obmedzením automatov so sladenými nápojmi
- počet škôl umožňujúcich odbornému personálu ZŠS vzdelávanie vo výžive
- počet škôl s vytvorenými optimálnymi podmienkami pre realizáciu telovýchovných aktivít
- vypracovanie sumárnej správy projektu bude slúžiť ako podklad pre odpočet aktivít plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025

Trvanie projektu

01.11.2015 – 31.12.2025

Termín ukončenia

r. 2025

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

Prieskum bol vykonaný v mesiaci marec 2015. Do prieskumu boli vybrané dve stredné školy v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom a to Súkromná stredná umelecká škola v obci Hodruša-Hámre, Kyslá 2014, kde sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo celkom 76 respondentov (1.roč.-14 študentov, 2.roč.-30 študentov, 3.roč.-18 4.roč.-14 študentov) a Stredná odborná škola služieb a lesníctva v Banskej Štiavnici, Kolpašská 1586/9. Dotazníkového prieskumu sa v tejto škole zúčastnilo celkom 113 respondentov (1.roč.-32 študentov, 2.roč.-30 študentov, 3.roč.- 4 študentov, 4.roč.-27 študentov).

Vyplnené anonymné dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave dňa 09.04.2015

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl .
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Etapy riešenia

V mesiaci máj 2015 sme vykonali dotazníkový prieskum o zmapovaní úrazovosti u spolu 60 detí, vo vekovej skupine 7-10 ročných detí, v mestskej základnej škole na Ul. Jilemnického č.2 v Žiari nad Hronom a vo vidieckej ZŠ s MŠ vo Veľkej Lehote. Dotazníkového prieskumu sa v každej sledovanej škole zúčastnilo po 30 detí.

Získané údaje boli vložené do masky v programe excel a dňa 16.06.2015 zaslané gestorovi úlohy - ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

Realizačné výstupy

- záverečná správa z projektu
- získané údaje budú slúžiť ako podklady pre zhodnotenie činnosti v rámci riešenia projektu NEHAP/CEHAP a nie pre účely vytvorenia registra detských úrazov v rámci SR
- dodržiavanie intervenčných opatrení, ktoré by mali viesť k zníženiu výskytu detských úrazov v rámci Slovenska

Trvanie projektu

r. 2014 – 31. 12. 2017

Termín ukončenia

r. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ
MŠVVaŠ SR

Etapy riešenia

rok 2015:

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov
- záverečné spracovanie

Gestor projektu pri záverečnom spracovávaní projektu nežiadal žiadne ďalšie doplňujúce údaje.

Realizačné výstupy

1. Dosiahnuť minimálne 30 minútovú pohybovú aktivitu denne u všetkých žiakov základných a stredných škôl
2. Vytváranie intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity rôznymi formami
3. Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície

Termín ukončenia

r. 2016

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeléj populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obre, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2015, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2015 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Vyhodnotenie

V roku 2015 bolo hlásené jedno ochorenie preventabilné očkovaním, a to septikémia vyvolaná *Streptococcus pneumoniae* u 46 ročného pacienta s onkologickým ochorením. Pacient nebol vakcinovaný proti pneumokokom a ochoreniu na septikémiu podľahol.

V apríli 2015 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulantnej a lôžkovej zložky spádových okresov Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom informovaní prostredníctvom mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) a boli vyzvaní k spolupráci pri vykonávaní aktivít kampane. Počas EIT bola v regionálnej televízii opakovane odvysielaná relácia k aktivitám EIT a celkove k problematike narastajúceho odmietania povinného očkovania.

Článok pod názvom „Aktivity Európskeho imunizačného týždňa 2015“ bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol vo všetkých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Informačná vývesná tabuľa v budove RÚVZ v Žiari nad Hronom informovala o význame a princípoch očkovania a bezpečnosti očkovania a o všetkých aktivitách tejto kampane.

Na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom a regionálnej televízii boli zverejnené informácie o EIT a celý týždeň bol aktívny pútač, ktorý informoval o prebiehajúcom týždni.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2015. V novembri oddelenie epidemiológie usporiadalo seminár pre zamestnancov úradu k problematike osýpok (klinický obraz, prevencia očkovaním, aktuálny stav v zaočkovanosti detí proti MMR).

Siedmi rodičia sa bližšie informovali o povinnom očkovaní detí.

V januári 2015 SEVS a SLS usporiadali V. Vakcinologický kongres na Štrbskom Plese, na ktorom sa aktívne zúčastnila pracovníčka oddelenia.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovacom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- priebežná kontrola uskladnenie zásob očkovacích látok v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dospelých a vybraných ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých
- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2015
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2014 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali

občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Vyhodnotenie

Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v roku 2015 a porovnanie s výskytom v roku 2014.

V roku 2015 bolo vykázaných celkovo 1360 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (96 NN), v roku 2014 to bolo 866 ochorení (z nich 121 NN). Nárast bol zaznamenaný v hlavne v počte alimentárnych ochorení, okrem vírusovej hepatitídy typu A a varicelle.

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 106 ochorení na salmonelovú enteritídu, 6 vylučovaní salmonel bez klinických príznakov a 1 mimočrevná infekcia. V roku 2014 to bolo 47 ochorení, 6 vylučovaní a 1 septikémia.

Epidémia na salmonelózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 8 prípadoch, v 7 prípadoch sa jednalo o rodinný výskyt (s 5, 4 a 2 chorými), okrem toho sme zaznamenali 1 epidémiu s 9 chorými.

Na bacilárnu dyzentériu bolo zaznamenaných deväť ochorení a 2 vylučovania, v 2 prípadoch sa jednalo o rodinný výskyt. V roku 2014 boli zaznamenané dve ochorenia.

Výskyt infekcií enteropatogénnymi E. coli bol zaznamenaný v 23 prípadoch (v roku 2014 to bolo 27 ochorení).

Zaznamenali sme 110 prípadov kamylobakteriálnej enteritídy, čo je rovnako ako v roku 2014 (109 prípadov).

Epidémia na kamylobakteriózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 6 prípadoch, jednalo sa o rodinné výskyty (5x po 2 chorých, 1x 4 chorí).

Enteritída Y. enterocolitica sa vyskytla v 12 prípadoch, bolo hlásených 14 enterokolitíd spôsobených Clostridium difficile (z toho 5 ako NN), v roku 2014 6 ochorení, z nich 2 NN. Iné špecifikované bakteriálne infekcie boli zaznamenané v 2 prípadoch, v 2 prípadoch lambliaza.

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 75 chorých, z toho 3 x NN (v roku 2014 u 55 chorých, z toho 6 x NN). V rámci 4 rodinných výskytov bol diagnostkovaný rotavírus 2 x 3 a 2 x 4 rodinným príslušníkom.

V 17 prípadoch boli zaznamenané ochorenia na gastroenteritídu spôsobenú adenovírusom a v 37 prípadoch Norwalkvírusom, z nich v jednom rodinnom výskyte so 4 chorými.

Hlásených bolo 50 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu, 9 ochorení bolo sporadických a 41 v rámci epidémie u účastníkov ŠvP.

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine **vírusových hepatítid** boli zaznamenané dve akútne VHB, päť chronických VHB, v 7 prípadoch nosičstvo HBsAg. Akútna hepatitída typu C bola zaznamenaná v 2 prípadoch a chronická hepatitída typu C bola hlásená v 10 prípadoch, v minulom roku to bolo 19 prípadov. U priamych kontaktov VHB bolo zahájené očkovanie proti VHB.

Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine **respiračných nákaz** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na osýpky, rubeolu, parapertussis alebo nešpecifický divý kašeľ, v roku 2014 bolo hlásených 14 ochorení na pertussis.

RS vírusová pneumónia bola hlásená v 1 prípade a RS vírusová bronchitída v 14 prípadoch.

Nezaznamenali sme ochorenie na pľúcnu tuberkulózu, v roku 2014 boli hlásené dve ochorenia.

Na varicellu bolo hlásených 615 ochorení (rok 2014 - 160 ochorení), z nich 14 ochorení v rámci epidémie v DSS Hrabiny, na herpes zoster 18 ochorení (v roku 2014 bolo hlásených 14 ochorení) a jedna zosterová choroba oka.

Zo streptokokových nákaz bolo zaznamenané 2 ochorenie na streptokokovú septikémiu, z nich 1 NN a jedno ochorenie na erysipelas.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky. Chrípka vyvolaná vírusom chrípky identifikovaným imunochromatografickým vyšetrením bola hlásená u 12 neočkovaných.

SARI - v roku 2015 bolo hlásené v troch prípadoch:

- v 1 prípade u 20 ročnej ženy (očkovaná 02. 10. 2014 vakcínou Influvac), privezenej RZP na interné oddelenie v ZH pre 2 dni trvajúce zhoršovanie dychu, kašeľ, febrílie nad 38°C a na oddelení aj s rozvojom respiračnej insuficiencie. Laboratórne vyšetrenia na chrípku boli negatívne, pozitívny bol výsledok RT-PCR Respiračný sync. vírus. Serologické vyšetrenie bolo pozitívne na Chlamydia pneumoniae a trachomatis v triede IgM protilátok.

- u 38 ročnej ženy prijatej v 34 týždni gravidity na gynekologické oddelenie, kde bol urgentne vykonaný cisársky rez. Pooperačný priebeh bol bez komplikácií. Následne sa objavil suchý kašeľ, dušnosť s bolesťou na hrudníku, na rtg snímku difúzne zazávojovanie oboch pľúcnych polí. Pre potreby kyslíkovej terapie bola pacientka prijatá na OAIM. Pacientke ordinovaný Tamiflu. Nasopharyngeálny výter vyšetrený na OKM RÚVZ BB s výsledkom RT-PCR Chrípka B pozitívna. Pacientka nebola proti chrípke neočkovaná.

- U 68 ročného muža privezeného na OAIM RZP pre zhoršené dyspnoe, akútnu respiračnú insuficienciu pri respiračnom infekte v šokovom stave s potrebou zavedenia intubácie a napojenia UVP. Do liečby zaradené atb v dvojkombinácii. Stav pacienta sa nezlepšoval, progredovala hypotenzia, ktorá vyústila do nemerateľného TK a asystólie. U pacienta konštatovaný exitus letalis. Vyšetrenie nazofaryngeálneho výteru OKM RÚVZ BB - Real time RT PCR Chrípka A negatívny, RT PCR Chrípka B negatívny. Pacient nebol proti chrípke neočkovaný.

V skupine **neuroinfekcií** bolo zaznamenané jedno ochorenie na Creutsfeldtovu - Jakobovu chorobu, jedno ochorenie na GB syndróm, dve ochorenia na nešpecifikovanú bakteriálnu meningitídu, tak ako v roku 2014 a jedno ochorenie na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo zaznamenané 1 ochorenie na orálnoglandulárnu tularémiu, 4 ochorenia na Lymeskú borreliózu (minulý rok 10), artritída pri LB bola zaznamenaná v 3 prípadoch (minulý rok 7), polyneuropatia pri LB v troch prípadoch a kontakt alebo ohrozenie besnotou v 4 prípadoch (rok 2014 v 10 prípadoch). Toxoplazmóza bola v roku 2015 hlásená v 3 prípadoch, v roku 2014 bola zaznamenaná v 5 prípadoch. Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom spôsobená Hantaan vírusom bola vykazovaná v jednom prípade.

V skupine **nákaz kože a slizníc** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynovú flegmónu, na svrab bolo hlásených 14 ochorení, (vlani 5) a jedno ochorenie na pedikulózu.

V skupine **pohlavných ochorení** vykazujeme 8 chlamýdiových infekcií dolných častí močovopohlavnej sústavy (rok 2014 - 11 prípadov), 1 x gonokokovú infekciu, 1 x urogenitálna trichomonóza a 1 infekciu genitálií a močovopohlavného systému herpetickým vírusom.

V skupine **iných infekcií** – nezaradených vykazujeme 9 ochorení infekčnej mononukleózy (1x NN), v roku 2014 bolo vykazovaných 16 ochorení (11x NN), 1x kandidovú enteritídu a 1x askariózu.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli hospitalizovaní na detskom a infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici, vo Zvolene a v Zlatých Moravciach.

V roku 2015 bolo pri výkone epidemiologickej závažnej činnosti vydané rozhodnutím regionálneho hygienika 14 zvýšených zdravotných dozorov (4 kontaktom s chorými na VHA a 10 kontaktov pri črevných infekciách).

V jednom prípade bol rozhodnutím regionálneho hygienika nariadený lekársky dohľad osobe, ktorá bola v kontakte s osobou pozitívnou na Klebsiellu pneumoniae produkujúcou karbapenamázy a 7 osobám v kontakte s VHA.

Etapy riešenia

- aktívna a úzka spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie je priebežná, v spolupráci s týmito oddeleniami bolo vykonané aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti
- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- články v regionálnej tlači o aktuálnej situácii ako aj pri epidemickom výskyte prenosných ochorení – priebežne sa plní
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za rok 2015
- porovnanie výskytu roku 2015 s rokom 2014
- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s OKM – priebežne sa vykonáva, OKM hlási vykultivované polyrezistentné kmene
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Vyhodnotenie

Za rok 2015 bolo spracovaných a do systému vložených:

- 1360 prípadov, z nich 604 bolo potvrdených, 711 možných a 45 pravdepodobných
- 387 spracovaných ohnisk
- 24 epidémií
- 7 hlásení do SRV – 3 x SARI
 - 1 x GBS
 - 2 x pri diagnóze A02 (1x rodinný výskyt, 1x epidémia)
 - 1x pri diagnóze A09 (epidémia účastníkov ŠvP)

Vykonané opatrenia :

➤ **v ohniskách:**

- dezinfekcia 387 x
- zdravotná výchova 264 x

➤ **u kontaktov:**

- lekársky dohľad 8 x
- zvýšený zdravotný dozor 14 x
- profylaxia očkovaním 5 x
- profylaxia ATB 0 x

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. posilniť edukáciu epidemiológov a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, hlavne v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAİM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2014 – 2020) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Vyhodnotenie

ŠZD s mikrobiálnym monitoringom bol v roku 2015 vykonaný v lôžkovej časti Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom na detskom oddelení, gynekologicko-pôrodnickom oddelení, pôrodnej sále, gynekologickej operačnej sále a OAİM. Mikrobiálny monitoring bol vykonaný na chirurgických operačných sálach, neurologickom oddelení, chirurgickom oddelení. Vo Všeobecnej nemocnici Žiar nad Hronom pracovisko Banská Štiavnica bol vykonaný ŠZD s mikrobiálnym monitoringom na OAİM a internom oddelení. V Žarnovici bol ŠZD s mikrobiálnym monitoringom vykonaný v dvoch zubných ambulanciách. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 274 sterov z prostredia, 30 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 62 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Pri kontrolách sa sledovali postupy BOT, hlavne pri invazívnych zákrokoch, zásobovanie dezinfekčných prostriedkov (DP), postup dekontaminácie, výkon dezinfekcie – škála použitých DP, riedenie a ich účinnosť, harmonogram striedania DP, výkon sterilizácie, vedenie evidencie vykonávanej sterilizácie a manipulácia so sterilným materiálom, zber, skladovanie a likvidácia nebezpečného odpadu. Pri kontrolách bol kladený dôraz na dezinfekciu rúk zdravotníckych pracovníkov, ako aj na používanie jednorázových gumených rukavíc pri odbere biologického materiálu a manipulácii s pacientmi.

Na odstránenie zistených nedostatkov v hygienicko – epidemiologickom režime boli uložené opatrenia na mieste, ktorých termín splnenia bol prerokovaný s vedeniami nemocnice.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 151 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (99 STE a 52 AUT). Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky.

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 14 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky. Schválenie prevádzkových poriadkov na základe žiadostí bolo vydané pre dve zubné ambulancie, Psychiatrickú nemocnicu Prof. Matulaya, ProCare, a.s., ORL ambulanciu a dve ambulancie praktického lekára pre dospelých.

Zdravotnícki pracovníci v lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadeniach boli vedení v problematike nozokomiálnych nákaz, sterility a dezinfekcie predmetov a prostredia.

Komisia pre nozokomiálne nákazy vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom a v Banskej Štiavnici roku 2015 zasadala dva krát.

Všeobecná nemocnica v Žiari nad Hronom a v Banskej Štiavnici pokračovala v hlásení NN aj elektronickou formou prostredníctvom nimi vytvoreného programu. Aj napriek tomu nezodpovedala skutočnému stavu. Pri týchto nozokomiálnych nákazách sú sledované jednotlivé etiologické agensy, polyrezistentné kmene a ich rezistencia na antibiotiká.

V roku 2015 bolo hlásených zo spádových nemocníc 96 nozokomiálnych nákaz (minulý rok 121) a to, 10 x črevné, 29 x septikémie, 1 x infekčná mononukleóza, 34 x infekcia HDC, 9 x infekcia DDC, 11 x infekcia močovej sústavy, 1 x infekcia pôrodnej operačnej rany a 1 x impetigo.

Aj v roku 2015 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov s praktickou ukážkou správnej hygienickej očisty rúk v spolupráci s prezentáciou pripravenou hlavným epidemiológom nemocnice.

V prvom polroku sa pre program HELICS na surveillance NN, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii, vykonal zber povinných údajov na chirurgickom oddelení. Vložené údaje boli expedované spracovateľskému pracovisku – RÚVZ Trenčín.

Etapy riešenia

- spolupráca s lekármi zodpovednými za hlásenie NN
- spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie, hlásenie polyrezistentných kmeňov a nebezpečných nozokomiálnych kmeňov
- spolupráca s manažérom ošetrovateľskej kvality pri a zdravotníckymi pracovníkmi pri kontrolách štandardných postupov HER oddelení a BOT
- mikrobiálny monitoring bol vykonávaný podľa harmonogramu v spolupráci s RÚVZ v Banskej Bystrici
- pokračovanie surveillance NN v programe HELICS, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii aj v roku 2015
- zdravotnícki pracovníci boli vedení v problematike NN pri kontrolách jednotlivých oddelení, ale aj na prevádzkových zasadnutiach
- ŠZD v lôžkových a ambulantných zariadeniach v spádových ZZ bol vykonávaný podľa harmonogramu
- priebežné monitorovanie a aktívne vyhľadávanie závažných nozokomiálnych nákaz

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2015
- analýza NN (infekcie chirurgických rán po cholecystektómii) v programe HELICS
- monitorovanie a kontrola NN
- zlepšenie hlásnej služby
- kontrola štandardných postupov pri ošetrovaní pacientov a HER

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a ďalších vysokovirulentných nákaz (Ebola, MeRSCoV, vtáčia chrípka, SARS, mor, atď.),
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Vyhodnotenie

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

V roku 2015 pravidelne mesačne boli mailom doručované na RÚVZ rozpisy služobnej pohotovosti zamestnancov odboru krízového riadenia jednotlivých okresných úradov. V decembri OÚ v Žarnovici zvolal zasadnutie Krízového štábu okresného úradu a Obvodnej povodňovej komisie okresu Žarnovica“.

V spádových regiónoch nebolo potrebné počas roku riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

Denne sa sleduje a podľa potreby využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

V júni 2015 sa uskutočnilo školenie regionálnych hygienikov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu. Odborné usmernenie „Koordinácia postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v Slovenskej republike“ bolo zverejnené na našej webovej stránke a odoslané mailovou poštou lekárom prvého kontaktu.

Zdravotnícka aj laická verejnosť bola informovaná o obsahu očkovacej látky proti sezónnej chrípke ešte koncom roka 2014, a to prostredníctvom seminára pre lekárov Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom, regionálnej televízie a regionálnych printových médií a webovej stránke.

Etapy riešenia

- v prípade mimoriadnej situácie zvolenie zasadnutia RPK
- priebežná spolupráca s krízovým štábom CO, v prípade potreby iniciovanie zvolania Pandemickej komisie
- kontinuálne monitorovanie a hlásenie akútnych respiračných ochorení so zameraním na chrípku a chrípke podobné ochorenia
- v chrípkovej sezóne zabezpečiť informovanosť zdravotníckej aj laickej verejnosti o epidemiologických opatreniach a samotnej chorobnosti
- informovanosť všeobecných a nemocničných lekárov o postupoch pri zistení osoby podozrivej z ochorenia na vysoko nebezpečnú nákazu

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky

sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Vyhodnotenie

V roku 2015, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.

V roku 2015 bolo zaznamenané jedno ochorenie na akútnu chabú obrnu u 40 ročného muža.

Etapy riešenia

- odbery odpadovej vody podľa časového harmonogramu
- monitorovanie výskytu ochorení ACHO, prípadne ich aktívne vyhľadávanie

Realizačné výstupy

Plnenie úlohy je zamerané na udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so

študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Vyhodnotenie

V roku 2015 sa neuskutočnil ani jeden cyklus, nebola na RÚVZ doručená ani jedna žiadosť zo školy.

V rámci plnenia úlohy č. 6.7. zamestnankyne oddelenia výchovy k zdraviu a epidemiológii sa podieľali na rôznych aktivitách s cieľom zážitkovou formou upevniť charaktery mladých ľudí vo vzťahu k prevencii HIV/ AIDS a sexuálne prenosných ochorení.

Aktivity na školách počas roku:

Formou 10 interaktívnych prednášok bolo hrovou formou informovaných o prevencii HIV/AIDS spolu 82 účastníkov - žiaci zo Základnej školy v Novej Bani (6 prednášok) a študenti zo Strednej špeciálnej školy pre nepočujúcich v Kremnici (4 prednášky). Distribuovaných bolo 50 ks zdravotno-výchovného materiálu premietnutý bol film „AIDS – hrozba či prosba o humánnosť“

Aktivity v rámci svetového dňa :

- Gymnázium Banská Štiavnica, 3 prednášky - 76 účastníkov, distribúcia zdravotne výchovného materiálu – 30 ks
- Špeciálna základná škola Žarnovica, 1 prednáška – 29 účastníkov distribúcia zdravotne výchovného materiálu – 15 ks
- Stredná odborná škola obchodu a služieb Žiar nad Hronom 4 prednášky – 89 študentov

18 interaktívnych prednášok sa zúčastnilo 276 mladých účastníkov, distribuovaných 95 ks zdravotno-výchovného materiálu a premietanie hore uvedeného filmu (viď tabuľku č. 1).

Tabuľka č. 1

Edukačné aktivity v rámci projektu „Hrou proti AIDS“ realizované RÚVZ v SR a iné edukačné aktivity:

RÚVZ	Hrou proti AIDS			Besedy/prednášky (.....xZŠ/.....osôb,xSŠ/.....osôb)	Iné aktivity (.....x panely, média, letáky.....)
	Počet aktivít/ počet edukovateľných	ZŠ/ poč. žiakov	SŠ/poč. štud.		
Žiar nad Hronom	0	0	0	ZŠ Nová Baňa - 6 (50), SŠpN Kremnica - 4(32) ŠZŠ Žarnovica - 1(29) SOŠOaS ZH – 4(89) GMN BŠ-3(76)	ZVmateriál-50ks Film AIDS - hrozba, či prosba o humánnosť“ ZV materiál – 45 ks
Spolu				18 (276)	96

Poznámka – v zátvorkách sú uvádzané počty účastníkov

Okrem týchto aktivít aj v roku 2015 prebiehalo individuálne poradenstvo prevencie HIV. Poradňu HIV/AIDS, zriadenú v RÚVZ, pre poradenstvo, anonymný odber a vyšetrenie krvi navštívilo 48 klientov, štyrom bolo odporučené opakované vyšetrenie, čo je spolu 52 návštev poradne. Siedmi klienti využili poradenstvo formou telefonického komunikácie bez návštevy poradne a 11 klienti formou mailovej pošty. Trom klientom bol vystavený certifikát.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Vyhodnotenie

Poradňa očkovania je určená pre všetkých záujemcov o informácie v oblasti povinného pravidelného a odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia a komplexné poradenstvo súvisiacich s technikou aplikácie vakcín, zložení vakcín, nežiadúcich účinkoch a platnou legislatívou v tejto oblasti.

O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovania v detskom veku bez predvolania z oddelenia sa zaujímali len siedmi rodičia a 18 klientov pred cestou do zahraničia.

VLPDD v roku 2015 boli hlásené odmietnutia očkovania písomnou formou od 73 detí – celkové odmietnutie očkovania u 42 detí, MMR základné očkovanie 17 x , prvé preočkovanie DTaP-IPV v 14 prípadoch. V jednom prípade bolo z hlásených odmietnutí dieťa doočkované, v jednom prípade došlo u 5 detí jednej rodiny podliehajúcich očkovaniu k zmene bydliska.

V 8 prípadoch boli zákonní zástupcovia detí predvolaní do poradne očkovania s cieľom prehodnotenia ich postojov k očkovaniu. Z dôvodu, že nedošlo k žiadnej zmene a deti neboli očkované, bolo prístupné k priestupkovým konaniam, a to v 18 prípadoch. V jednom prípade bola uložená pokuta rozhodnutím.

Pilotného projektu praktickej výučby budúcich sestier na SZŠ v školskom roku 2014/2015 sa oddelenie nepodieľalo – nemáme v našom regióne SZŠ.

Zamestnankyňa oddelenia pripomenovala tvoriaci sa pilotný projekt o očkovaní pre žiakov stredných škôl.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách so zameraním aj nabudúce matky.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,

- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vláda SR sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2010 – 2014 na úseku verejného zdravotníctva zaviazala posilniť prevenciu a motiváciu k nej aj prostredníctvom aktualizácie NPPZ, ktorého realizácia je vo významnej miere úlohou regionálnych úradov verejného zdravotníctva, a to predovšetkým odborov/oddelení podpory zdravia.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

- 1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
 - A) Výživa a stravovacie zvyklosti,
 - B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity
 - C) Tabak, alkohol, drogy,
 - D) Zdravé pracovné a životné podmienky,
 - pracovné prostredie,
 - životné prostredie,
- 2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Vyhodnotenie

1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Pracovníci oddelenia podpory zdravia (oddelenia výchovy k zdraviu)

Výživa a stravovacie zvyklosti patria k prioritným oblastiam, ktorým oddelenie výchovy k zdraviu venuje zvýšenú pozornosť. Okrem odborného poradenstva v poradenskom centre podpory zdravia sa venovali pracovníci oddelenia predmetnej téme na školách a iných organizáciách.

Pracovníci OVkZ v rámci aktivít na školách zameraných na zásady správnej výživy, správneho životného štýlu zdôrazňujú význam dodržiavania zásad pitného režimu. Súčasťou aktivít na školách a pre dospelých je aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

Realizovaných bolo 67 interaktívnych prednášok a besied pre 1137 detí a 12 pre 65 dospelých, z toho 35 prednášok pre 542 mladých účastníkov (9 pre 42 dospelých) len v oblasti výživy a 32 prednášok pre 595 mladých poslucháčov (3 pre 23 dospelých) v oblasti zdravého životného štýlu.

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (325), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 307 jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 170 prípadoch čo je 55,37%. Z počtu 78 mužov malo BMI vyšší 66,67% a z počtu 229 vyšetrených žien malo zvýšený BMI 51,53%. Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradniach (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Vybrané aktivity venované výžive a zdravému životnému štýlu (podrobnejšie v úlohe č.9.2) : Plnil sa projekt: „Ovocie a zelenina do škôl“ školský rok 2014/2015. V priebehu školského roka boli pracovníkmi oddelenia zapojeným školským zariadeniam realizované zdravotno-výchovné prednášky a besedy so zameraním na správnu výživu a stravovanie a zároveň boli distribuované edukačné materiály vytvorené pracovníčkami oddelenia výchovy k zdraviu. (*Minerálne látky (23), Vitamíny a minerály v rôznych druhoch potravín (44 ks), Krížovka - Nájdi v tajničke ovocie! (pre ZŠ) (10 ks), Omaľovánky „OVOCIE“ a „UHORKA“ (po 10 ks), Ovocie a zelenina (43), Semafor- zdravá výživa (40), Bludisko – o ovoci (20), Jablko – malá lekárka (10 ks), Mrkva, čo o nej vieš (10 ks), Načo je nám vláknina (15 ks), Vitamíny pre fajčiara (4 ks), Strukoviny (8), Jablko, čo o ňom vieš (10 ks), Pyramída správneho stravovania (47 ks), Brucháčik a šíthlulienka – omaľovánka a rozprávka pre MŠ (13 ks), Poruchy výživy (34 ks)*

Edukačné aktivity na MŠ a ZŠ:

- 1) Základná škola J. Zemana Nová Baňa - 8 prednášok – zameraných na výživu a zdravý životný štýl pre 86 žiakov.
- 2) I. Základná škola v Žiari nad Hronom – 2 prednášky - zameraných na výživu a zdravý životný štýl 35 žiakov
- 3) Špeciálna základná škola v Kremnici – 6 prednášok pre 76 žiakov
- 4) ŠKD pri II. ZŠ Žiar nad Hronom – 3 prednáška 50 detí
- 5) II. ZŠ Žiar nad Hronom – 6 prednášok pre 111 detí
- 6) Cirkevná ZŠ Žiar nad Hronom – 2 prednášky – 25 žiakov
- 7) IV. ZŠ Žiar nad Hronom – 2 prednášky 26 žiakov
- 8) ZŠ Malá Lehota – 2 prednášky pre 14 žiakov
- 9) ZŠ Hliník nad Hronom – 1 prednáška pre 39 detí

- 10) ZŠ Kremnica – 1 prednáška pre 31 žiakov
- 11) ZŠ Jastrabá – 1 prednáška 15 žiakov
- 12) Cirkevná ZŠ Žarnovica – 2 prednáška 28 žiakov
- 13) ZŠ Horná Ždánka – 1 prednáška 11 žiakov

V rámci projektu bolo za školský rok 2014/2015 vykonaných 37 interaktívnych prednášok na 13 ZŠ, počas ktorých bolo spolu edukovaných 547 žiakov.

Téma zdravej výživy bola témou druhého dňa „Adaptačného týždňa 2015“ na ZŠ J. Zemana Nová Baňa, ktorý pracovníčky oddelenia výchovy k zdraviu zabezpečujú už po ôsmy krát. Škola ich každoročne organizuje pre 1. a 5. ročníky v dňoch 3.9.2015, 4.9.2015 a 7.9.2015. V školskom roku 2015/2016 otvorili štyri prvé triedy. K lepšiemu vysvetleniu danej témy prispel aj kreslený pán „Jedák.“ Deti si vyberali obrázky potravín, ktoré pomenúvali a zároveň ich rozdelili na skupinu zdravých a menej zdravých potravín. Na záver ako relax deti riešili potravinové bludisko.

Pracovníčky pri príležitosti Svetového dňa zdravia“ zabezpečili vyplnenie 50 dotazníkov venovaných problematike „Bezpečnosti potravín“. Dotazník na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ bol zrealizovaný u laickej verejnosti a získané údaje boli vložené do masky v exceli, ktorá bola zaslaná gestorovi.

Pracovníci oddelenia hygieny výživy:

Okrem výkonu ŠZD a iných úloh plnili 3 programy a projekty ÚVZ SR s problematikou zdravej výživy z pohľadu jej bezpečnosti pre zdravie (3.1, 3.5, 3.8). Projekt č. 3.1 „MONITORING PRÍJMU JÓDU, je súčasťou realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR. V spádovom území RÚVZ ZH bolo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Všetky vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie, za účelom stanovenia obsahu jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Viď podrobnejšie samostatne vyhodnotenú úlohu 3.1.

Plnením úlohy 3.5. „BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV“ sa plní cieľ kontroly bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť a tým aj ochrana zdravia spotrebiteľov. Odborní pracovníci odobrali 1 vzorku a zaslali na rozbor gestorovi.

Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej detskej a dospeljej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. V roku 2015 zabezpečili vyplnenie 10 dotazníkov od žien a 10 dotazníkov od mužov. Projekt bol ukončený 13.11.2015 a zaslaný ÚVZ SR. Podrobnejšie vyhodnotené v úlohe 3.8 „MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH“

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Pohybovej aktivite sa pracovníci OVkZ venujú formou prednášok a iných aktivít na školách, na aktivitách pre verejnosť a formou odborného poradenstva v poradenských centrách podpory zdravia či už v základnej poradni alebo nadstavbových poradniach. Pre skupinovú formu bolo zabezpečené poskytnutie priestorov školskej telocvične pre 65 cvičeníek. Otázka zvyšovania pohybovej aktivity je neodlučiteľnou súčasťou všetkých oblastí zameraných na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení, znižovanie nadváhy a obezity.

V prípravnej fáze „Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu“ bola realizovaná propagácia na webovej stránke úradu, na nástenkách RÚVZ, odvysielaná bola informácia v mestskom rozhlase a v regionálnej televízii.

Dňa 11.5.2015 sa v priestoroch RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom konal „Deň otvorených dverí“, dostavil sa jeden záujemca, ktorého zaujímalo vybavenie telocvične a možnostiach vytvorenia cvičebného programu.

V spolupráci s ÚS SČK a hasičmi sa pracovníčky OVkZ zúčastnili akcie pre deti MŠ konanej na námestí v Žiari nad Hronom. Pripravili hlavne športové aktivity s cieľom upozorniť na význam „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu“. Okrem ukážok a „pohybovej zábavy“ obyvateľom boli poskytnuté možnosti merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a zdravotno-výchovné poradenstvo.

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili s oddelením „Motýlinky“ ŠKD pri II. ZŠ besedy s témou pohybovej aktivity. Pre 14 účastníkov pripravili edukačnú aktivitu s cieľom poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Zameraná bola na pohyb, športové hry, dôraz kládli aj na správne držanie tela a formou praktických ukážok poukázali na to, že šport nie je len drina ale aj zábava.

Na ZŠ A. Kmeťa Žarnovica bola realizovaná aktivita k Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu formou besedy dňa 8.6.2015. Pod názvom „Zdravý životný štýl“ bola pre 14 účastníkov pripravená téma s dôrazom na význam pohybu pre zdravie.

Téma *fyzickej aktivity* bola obsahom aktivít v rámci tretieho dňa „Adaptačného týždňa“ na ZŠ J. Zemana v Novej Bani určené pre žiakov prvých tried. V úvode sa prváčikovia dozvedeli, prečo je pohyb dôležitý a aké je dôležité správne držanie tela. Potom sa pomocou pohybových hier rozcvičili a na záver si pozreli DVD – „Haló Fitko“.

Pohybovej výchove bolo pracovníkmi OVkZ venovaných 9 interaktívnych prednášok pre 164 detí.

V poradni zdravia bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti optimalizácie fyzickej aktivity 177 klientom, z toho 48 mužov a 129 žien.

Pracovníci oddelenia HDM plnili projekt: 4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“

C) Tabak, alkohol, drogy

Tabak, alkohol a drogy sú v súčasnej dobe najpálčivejšie problémy našej mládeže a preto je tejto téme venovaných mnoho aktivít a stal sa aj jednou z regionálnych priorit. V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 291 meraní prístrojom Smokerlyzer a 221 prístrojom Spirometer.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 101 interaktívnych prednášok pre 1508 mladých poslucháčov a 3 prednášky pre 33 dospelých poslucháčov.

Téma *Fajčenie, závislosť od tabaku* bola obsahom aktivít v rámci druhého dňa „Adaptačného týždňa“ na ZŠ J. Zemana v Novej Bani určené pre žiakov piatych tried.

Podobne ako o alkohole sa hovorilo aj o fajčení a vzniku závislosti na nikotín. Žiaci boli informovaní aj o ďalších chemických látkach, vznikajúcich počas procesu fajčenia a toxických pre ľudský organizmus. Potom, pre odľahčenie, sa pobavili pri krížovkách, hádankách a tvorbe „reklamy“ proti fajčeniu na cigaretovej krabičke, ktorú si sami vyrobili.

Ako efektívnu a na veľmi dobrej úrovni možno hodnotiť spoluprácu s mestom Žiar nad Hronom v rámci plnenia projektu „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných

sociálne patologických javov“, do ktorého sú okrem RÚVZ ZH zapojené mnohé ďalšie subjekty – CPPPaP, OR PZ, odbor školstva, CVČ a i.

Aktívna spolupráca sa rozvinula s komunitným centrom pôsobiacim v regióne RÚVZ ZH. Pracovníčky oddelenia realizovali v spolupráci s ním prednášky pre deti a seniorov v obci Hliník nad Hronom.

Pracovníčky oddelenia OVkZ boli pozvané terénno-sociálnymi pracovníčkami do „Mestskej obývačky“ na besedu pre občianske hliadky zameranú na tému Fetovanie mládeže.

Aktívne sa podieľajú na plnení projektu OR PZ Žiar nad Hronom „Ako na to“, ktorý bol v roku 2015 realizovaný a ukončený na ZŠ Horná Ždáňa.

Pokračovali v aktívnej spolupráci na projekte CPPPaP - „Prevenčné dni na ZŠ“, do ktorého je okrem RÚVZ ZH zapojených viacero ďalších subjektov (OR PZ, komunitné centrum a i.). V aktivity boli realizované na ZŠ v okolitých obciach – Trnavá Hora, Jastrabá, Janova Lehota, Horná Ždáňa, Vyhne, Hliník nad Hronom a v meste Kremnica. V polroku 2015 boli realizované aktivity pracovníčok oddelenia venované predmetnej problematike v spolupráci s OR PZ ZH na Školskom internáte pri SOŠ lesnickej v Banskej Štiavnici, SŠpN v Kremnici, na ZŠ pri PN v Kremnici, pre ŠZŠ internátnu v Kremnici.

Pracovníci OVkZ spolupracovali s CVČ v Žiari nad Hronom pri realizácii regionálneho projektu – súťaže „Viem kto som, viem čo chcem“, cieľom ktorého bolo inovatívnym prístupom – prostredníctvom hry, motivovať žiakov základných škôl v oblasti prevencie. Interaktívna hra poukazuje na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia. Naopak vyzdvihuje zdravý životný štýl, pomoc druhým, učí ako a prečo povedať drogám NIE.

CVČ pracovalo s hracím kobercom, a oddelenie OPZ malo pripravené pracovné listy, na tému škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog. Súťaže sa zúčastnilo 32 žiakov, ktorí vytvorili z každej ZŠ ZH dve družstvá po štyroch súťažiacich. Bola to príjemná aktivita, deti mali naozaj chuť súťažiť.

Oddelenie HDM plnilo projekt - 4.2 „ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU“

Do prieskumu boli vybrané dve stredné školy v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom a to Súkromná stredná umelecká škola v obci Hodruša-Hámre, kde sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo celkom 76 respondentov a Stredná odborná škola služieb a lesníctva v Banskej Štiavnici, v ktorej sa zúčastnilo celkom 113 respondentov.

Vyplnené anonylné dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky,

➤ pracovné prostredie

Pracovníci OPPL pri ochrane a podpore zdravých pracovných podmienok a pracovného prostredia plnili programy a projekty :

2.1.1 „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“. Podľa štandardných výstupov programu ASTR k 31.12.2015 evidovali 2708 osôb v riziku, z toho 495 žien. V tretej kategórii rizikových prác 2351 osôb z toho 487 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 357 osôb z toho 8 žien. V rámci ŠZD v roku 2015 vykonali 70 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Bolo vykonaných 74 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami a to najmä výrobné spoločnosti, lekárne, predajne drogistického tovaru a chovateľských potrieb,

existujúce poľnohospodárske spoločnosti a spoločnosti oprávnené na manipuláciu a likvidáciu azbestových materiálov.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratória, alebo majú vo výrobnom procese chemické látky väčšieho objemu sa kontrolovala informovanosť zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“ a „A“, ktoré vyplnilo 54 respondentov

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období vydali 26 rozhodnutí na likvidáciu azbestu. Bolo vyplnených 12 kontrolných listov „Dotazníky informovanosti zamestnancov A“.

Vykonalí 18 kontrol, z nich 9 kontrol sa týkalo odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom. Podľa štandardných výstupov programu ASTR k 31.12.2015 bolo evidovaných v procese chemickej karcinogenity 105 osôb v riziku, z toho 5 žien. V tretej kategórii rizikových prác 67 osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 38 osôb z toho 0 žien

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 odborní pracovníci OPPL prešetrovali 3 prípady podozrení na chorobu z povolania vedených v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ) v okrese Žiar nad Hronom, v okrese Žarnovica boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z povolania a v okrese Banská Štiavnica bolo prešetrené 1 podozrenie na chorobu z povolania.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

Pokračovaním projektu Zdravé pracoviská sa doplňovali a analyzovali rizikové faktory, sledovali zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľmi boli hodnotené výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 290 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom „Poradne zdravia“ spolu s oddelením OPPL priamo v spoločnostiach Slovalco, a.s., VUM, a.s. a Súd SR v Žiari nad Hronom boli poskytnuté zamestnancom pracovníkmi PZ skriningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom spolu bolo vyšetrených 62 zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie a i.), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva všeobecného lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. Pre každého klienta spoločnosti Slovalco, a.s., VUM, a.s. a Súd SR v Žiari nad Hronom pracovníci PZ vytlačili výstupy z programu Test zdravého srdca, ktoré im boli doručené v zalepených obálkach každému osobitne. V spoločnosti VUM, a.s. boli dňa 21.12.2015 pre zamestnancov prezentované dve prednášky týkajúce sa „Vyhodnotenia zdravotných dotazníkov“ a zistených výsledkov z „Poradne zdravia“. Cez prestávku pracovníci OVkZ ponúkli zamestnancom možnosť dať si odmerať tlak a mohli absolvovať aj ďalšie antropometrické vyšetrenie, ktoré využilo 12 zamestnancov.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na chránených pracoviskách v rámci ŠZD bolo vykonaných 25 kontrol

Na základe žiadosti v roku 2015 bolo do užívania posúdených 15 pracovísk chránených dielní.

➤ **životné prostredie**

Pracovníci odd. HŽPZ sa v roku 2015 podieľali na plnení 3 programov a projektov:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ ZH participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. V individuálnych vodných zdrojoch, pokiaľ sa v rodine žiadateľa o laboratórny rozbor nachádzajú malé deti, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Plnili regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk, radiácia) a biologických látok.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

V spádovom území RÚVZ ZH je veľmi dobrá zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 43 894, čo je 91,15 %, v okrese Banská Štiavnica je 15 686, čo je 94,95 % a v okrese Žarnovica je 24 268, čo je 89,88 %.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 30 kontrol verejných vodovodov. Za rok 2015 bolo odobratých 211 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 103 vzoriek, v okrese Žarnovica 64 vzoriek a v okrese Banská Štiavnica 44 vzoriek vôd. Ďalej bolo v rámci expertíznej činnosti na objednávky odobratých 29 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov pre prevádzkovateľov verejných vodovodov, 22 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov, z toho 12 vzoriek bolo odobratých v rekreačných zariadeniach, 1 vzorka zo zariadenia starostlivosti o ľudské telo a 2 vzorky z domova sociálnych služieb na základe objednávky prevádzkovateľov týchto zariadení.

V rámci monitoringu kvality vody určenej na kúpanie bolo odobratých 18 vzoriek vôd.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

V roku 2015 sa pokračovalo v terénnej časti projektu. Projekt riešili pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže. Vo vybranej základnej škole – ZŠ J. Horáka v Banskej Štiavnici sa realizoval prostredníctvom dotazníkov zber údajov o vplyve prostredia na zdravie detí a učiteľov. Do projektu bolo zapojených celkom 75 žiakov 4. a 5. ročníka a 6 zamestnancov školy. Každé dieťa s rodičom vyplnili po 3 dotazníky environmentálneho monitoringu a zhodnotenia

zdravotných vplyvov (75 detí odovzdalo spolu 225 dotazníkov). Súčasťou projektu bol aj, dotazníkovou formou, zber údajov o charaktere budovy, prostredia školy a tried (23 dotazníkov). Zamestnanci školy vyplnili dotazník týkajúci sa fajčenia (6 dotazníkov). Do databázy na ďalšiu analýzu boli vložené údaje z celkom 254 dotazníkov.

V roku 2016 bude prebiehať analýza získaných údajov, vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, publikovanie výsledkov a záverov RÚVZ, verejnosti a zástupcom škôl.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Pracovníčky oddelenia epidemiológie plnili „Národný imunizačný program“. V roku 2015 bolo hlásené jedno ochorenie preventabilné povinným očkovaním, a to septikémia vyvolaná *Streptococcus pneumoniae* u pacienta s onkologickým ochorením. Pacient nebol vakcinovaný proti pneumokokom a ochoreniu na septikémiu podľaohol.

V apríli 2015 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulantnej a lôžkovej zložky spádových okresov informovaní prostredníctvom mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT). (viď 6.1)

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2015. V novembri oddelenie epidemiológie usporiadalo seminár pre zamestnancov úradu k problematike osýpok (klinický obraz, prevencia očkovaním, aktuálny stav v zaočkovanosti detí proti MMR). Siedmi rodičia sa bližšie informovali o povinnom očkovaní detí.

Pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali „**Surveillance infekčných chorôb**“. V roku 2015 bolo vykázaných celkovo 1360 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (96 NN). (Viď 6.2)

Zabezpečenie posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku umožňuje používanie epidemiologického informačného systému EPIS. Bol zabezpečený systematický zber, sumarizácia a analýza údajov o infekčných ochoreniach a monitorovanie zdravia obyvateľov. Zabezpečoval sa spôsob a mechanizmus podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku – v roku 2015 - 7 hlásení do SRV. (viď 6.3 **Informačný systém prenosných ochorení**)

V rámci prevencie proti nozokomiálnym nákazám - **6. 4. Nozokomiálne nákazy**, pracovníci vykonávajú ŠZD spolu s mikrobiálnym monitoringom Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 274 sterov z prostredia, 30 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 62 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 151 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (99 STE a 52 AUT).

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 14 prípadoch.

V roku 2015 bolo hlásených zo spádových nemocníc 96 nozokomiálnych nákaz.

Aj v roku 2015 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov s praktickou ukážkou správnej hygienickej očisty rúk v spolupráci s prezentáciou pripravenou hlavným epidemiológom nemocnice.

6. 6. Enviromentálna surveillance poliomyelitidy a sledovanie VDPV v SR

V roku 2015, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola

doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.

V roku 2015 bolo zaznamenané jedno ochorenie na akútnu chabú obrnu u 40 ročného muža.

Pracovníčky oddelenia epidemiológie a výchovy k zdraviu realizujú aktivity v prevencii ochorenia HIV/AIDS aj plnením projektu „Hrou proti AIDS“, o ktorý v roku 2015 nepožiadala žiadna škola. V rámci plnenia úlohy č. **6.7. Prevencia HIV/AIDS** zamestnankyne oddelenia výchovy k zdraviu sa podieľali na rôznych aktivitách s cieľom zážitkovou formou upevniť charaktery mladých ľudí vo vzťahu k prevencii HIV/ AIDS a sexuálne prenosných ochorení formou 23 interaktívnych prednášok, na ktorých sa zúčastnilo 399 mladých účastníkov.

Pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečovali individuálne poradenstvo prevencie HIV. Poradňa HIV/AIDS pre poradenstvo, anonymný odber a vyšetrenie krvi navštívilo 48 klientov, štyrom bolo odporúčané opakované vyšetrenie, čo je spolu 52 návštev poradne. Siedmi klienti využili poradenstvo formou telefonickkej komunikácie bez návštevy poradne a 11 klienti formou mailovej pošty. Trom klientom bol vystavený certifikát.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Sledovanie zdravotného uvedomenia sa realizovalo v roku 2013, na všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR, pričom hodnotiaca správa bude koncipovaná v roku 2014.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Sledovanie zdravotného uvedomenia bude zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému

zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života. Pri periodickom opakovaní (každých päť rokov) umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch, návykoch v našej populácii.

Vyhodnotenie

Gestor (ÚVZ SR) projektu vypracoval analýzu z vložených dát z vyplnených dotazníkov zabezpečenými RÚVZ v SR v roku 2013, ktorá bola vydaná v IB HH SR č. 3/2014 – „*SPRÁVA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A SPRÁVANÍ SA OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2013*“ v marci 2014 a v roku 2015 bola vydaná „*SPRÁVA O ZDRAVOTNOM STAVE OBYVATEĽSTVA SR ZA ROKY 2012 – 2014*“.

Výsledky pracovníci oddelenia aplikovali pri zdravotno-výchovných aktivitách OVkZ.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie

Prostredníctvom RÚVZ Žiar nad Hronom sa plnil cieľ zabezpečenia primeranej úrovne fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývoja. V spolupráci s vedeniami predškolských a školských zariadení, strednými školami boli pracovníkmi realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zásady zdravého životného štýlu, na zdravé výživové návyky. Zvýšená pozornosť bola venovaná pohybovej aktivite, ktorá má významnú úlohu v prevencii nadváhy a obezity u detí a mládeže. Boli realizované interaktívne prednášky a besedy venované zdravotno-výchovnému vzdelávaniu v oblasti správnej výživy, ako významného faktora v prevencii a redukcii nadváhy a obezity. Zdravotno-výchovné akcie na prehĺbenie vedomostí detí a mládeže v oblasti zdravej výživy vykonávali pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu (ďalej OVkZ).

Realizovaných bolo 67 interaktívnych prednášok a besied pre 1137 detí a 12 pre 65 dospelých, z toho 35 prednášok pre 542 mladých účastníkov (9 pre 42 dospelých) len v oblasti výživy a 32 prednášok pre 595 mladých poslucháčov (3 pre 23 dospelých) v oblasti zdravého životného štýlu.

Pracovníčky pri príležitosti Svetového dňa zdravia“ zabezpečili vyplnenie 50 dotazníkov venovaných problematike „Bezpečnosti potravín“. Dotazník na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“ bol zrealizovaný u laickej verejnosti a získané údaje boli vložené do masky v exceli, ktorá bola zaslaná gestorovi.

V prípravnej fáze „Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu“ bola realizovaná propagácia na webovej stránke úradu, na nástenkách RÚVZ, odvysielaná bola informácia v mestskom rozhlase a v regionálnej televízii.

Dňa 11.5.2015 sa v priestoroch RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom konal „Deň otvorených dverí“, dostavil sa jeden záujemca, ktorého zaujímalo vybavenie telocvične a možnostiach vytvorenia cvičebného programu.

V spolupráci s ÚS SČK a hasičmi sa pracovníčky OVkZ zúčastnili akcie pre deti MŠ konanej na námestí v Žiari nad Hronom. Pripravili hlavne športové aktivity s cieľom upozorniť na význam „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu“. Okrem ukážok a „pohybovej zábavy“ obyvateľom boli poskytnuté možnosti merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a zdravotno-výchovné poradenstvo. Medzi záujemcami boli aj 2 muži a 7 žien vo veku nad 50 rokov.

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili s oddelením „**Motýliky**“ ŠKD pri II. ZŠ besedy s témou pohybovej aktivity. Pre 14 účastníkov pripravili edukačnú aktivitu s cieľom poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Zameraná bola na pohyb, športové hry, dôraz kládli aj na správne držanie tela a formou praktických ukážok poukázali na to, že šport nie je len drina ale aj zábava.

Na ZŠ A. Kmeťa Žarnovica bola realizovaná aktivita k Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu formou besedy dňa 8.6.2015. Pod názvom „**Zdravý životný štýl**“ bola pre 14 účastníkov pripravená téma s dôrazom na význam pohybu pre zdravie.

Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia realizovalo 2 výjazdové aktivity poradne zdravia - Klub dôchodcov Kremnica (31 klientov) a SŠpN v Kremnici (19 klientov)

„Deň žiarskych škôl“ býva už niekoľkoročná zaujímavá koncoročná akcia pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8.ročného gymnázia Žiar nad Hronom, na ktorú pracovníci OVkZ sú pravidelne pozývaní (organizátor mesto ZH, CVC). Pracovníci OVkZ mali k dispozícii stánok, kde mali pre žiakov pripravené súťaže zamerané na pohyb, bludiská, meranie krvného tlaku a telesného tuku. Pre každého, ktorý sa zúčastnil, nechýbala malá odmena. Cieľom bolo deťom vysvetliť, čo je to zdravý životný štýl a prečo je nevyhnutný pohyb.

Realizované boli výjazdy poradne zdravia (PZ), kde sa poskytovalo individuálne a skupinové poradenstvo o zdravom životnom štýle. Súčasťou vyšetrení v PZ bolo poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Monitorovanie výskytu obezity a nadváhy sa realizovalo v rámci základnej poradne, poradne zdravej výživy a pri výjazdovej aktivite pre širokú verejnosť. Zahŕňalo komplexné antropometrické, biochemické vyšetrenie a meranie telesných tukov, odborné poradenstvo individuálne a kolektívne v rámci zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (325), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 307 jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 170 prípadoch čo je 55,37%. Z počtu 78 mužov malo BMI vyšší 66,67% a z počtu 229 vyšetrených žien malo zvýšený BMI 51,53%. Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradniach (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Súčasťou poradenského centra podpory zdravia pri RÚVZ ZH je POPA – skupinová forma činnosti tejto poradne bola vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2015 navštívilo 65 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

V základnej poradni zdravia bolo evidovaných 311 klientov (79 mužov a 232 žien), z tohto počtu 135 vyšetrených opakovane. V základnej poradni zdravia sa poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu poskytuje paušálne každému klientovi s vyšším akcentom u klientov, u ktorých boli objektívne zistené prítomné rizikové faktory. Z analýzy dynamiky zistených parametrov u klientov opakovane vyšetrených v sledovanom polroku vyplýva pozitívny trend vo zvýšení pohybovej aktivity a to podľa 36,5% nárastu hodnôt HDL-cholesterolu (u žien 39,5% nárast, 28,6% u mužov) i napriek tomu však dynamika hodnôt BMI a WHR ako po ostatné roky ostáva nezmenená.

Pracovníčky oddelenia sa zapojili do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

Pracovníci OVkZ realizovali štúdiu „Životný štýl zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR „ a gestorovi štúdie (ÚVZ SR) zaslali 31 vyplnených dotazníkov.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Vyhodnotenie

Pracovníčky oddelenia sa zapojili do kampane „Vyzvi srdce k pohybu“, tohto roku 6. ročníka – distribuovali 100 ks dotazníkov, z ktorých na RÚVZ ZH bolo doručených 10 vyplnených účastníckych listov.

Účastnícke listy boli osobne odovzdané gestorovi (RÚVZ BB). Z regiónu RÚVZ nebol v celoslovenskom žrebovaní vylosovaný žiadny výherca.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného,

kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vyhodnotenie

Prevencia zneužívania alkoholu patrí pri zdravotno-výchovných aktivitách oddelenia medzi prioritné problémy mládeže súčasnej doby. Na regionálnej úrovni bolo realizovaných spolu 42 interaktívnych prednášok pre 672 mladých poslucháčov.

Téma *Riziko pitia alkoholu* bola obsahom aktivít v rámci prvého dňa „Adaptačného týždňa“ na ZŠ J. Zemana v Novej Bani určené pre žiakov piatych tried.

Interaktívnou formou bola deťom vysvetlená problematika vzniku závislosti na alkohol a jeho nebezpečenstvo najmä pre mladý organizmus. Potom deti zábavnou formou riešili úlohy k danej téme.

V rámci Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme – 9.9.2015 pracovníčky Oddelenia výchovy k zdraviu pri príležitosti predmetného dňa zrealizovali 9 prednášok týkajúcich sa tém „Alkohol a ženy“ a 6 s témou „Fetálny alkoholový syndróm“ pre 264 účastníkov.

OVkZ realizovalo prierezovú štúdiu o “vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15 – 29 rokov“ a zaslali vyplnenú tabuľku v exceli gestorovi . Dotazníky vyplnilo 56 respondentov.

Boli realizované zdravotno-výchovné prednášky pri príležitosti „Európskeho týždňa boja proti drogám“ pre deti a mládež v 3 základných a 2 stredných školách so zameraním sa hlavne na legálnu drogu – alkohol.

1) ZŠ s MŠ Štefana Moysesu v Žiari nad Hronom – alkohol – 89 účastníkov, distribuovaných bolo 50 ks zv materiálu s témou alkohol. Problematike fajčenia boli venované 2

prednášky pre 38 účastníkov, s praktickou ukážkou fajčiarskej fľaše a distribúciou 20 ks zv materiálu.

2) ZŠ M.R.Štefánika Žiar nad Hronom – 49 účastníkov 3 prednášky s témou alkohol a fajčenie.

3) ZŠ Župkov – 2 prednášky pre 42 účastníkov

4) SOŠ Žarnovica – 1 prednáška pre 27 účastníkov s témou alkohol a 1 prednáška pre 27 účastníkov s témou fajčenie s meraním Smokerlyzerom (2 merania)

5) Školský internát pri SOŠ obchodu a služieb Banská Štiavnica – 2 hodiny s témou fajčenie pre 31 účastníkov

V priebehu celého roka bolo téme drogových závislostí venovaných spolu 13 prednášok pre 178 účastníkov, 12 pre mládež (166) a 1 pre 12 dospelých účastníkov. Okrem týchto prednášok bolo téme fajčenia venovaných 47 prednášok pre 670 mladých účastníkov a 2 prednášky pre 21 dospelých účastníkov.

9.5 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU AKTÍVNEHO STARNUTIA

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 13,13 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je u mužov 37,68 a u žien 40,87 rokov. Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 72,47 rokov, u žien 79,45 rokov.

Starnutie je aj priamym výsledkom zdravého životného štýlu. Hoci starnutie predstavuje prirodzenú súčasť životného cyklu človeka, v rámci spoločnosti je potrebné riešiť priamy dosah očakávaných demografických zmien. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pri súčasnej mladej generácii by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Vyhodnotenie

V rámci „Týždňa mozgu“ boli pracovníkmi oddelenia vykonané 4 interaktívne prednášky v DDaDSS Nová Baňa, Klube seniorov v Žiari nad Hronom a komunitnom centre Hliník nad Hronom, v KD Kremnica s názvom „Aj mozog – šéf spánku ho potrebuje dostatok“ spojené s vedomostnými a kognitívnymi aktivitami pre 94 seniorov. V priestoroch RÚVZ sa konal „Deň otvorených dverí“.

S témou osteoporózy bolo realizovaných 6 interaktívnych prednášok pre 51 poslucháčov.

O Alzheimerovej chorobe sa hovorilo na 3 interaktívnych prednáškach pre 40 seniorov.

V základnej poradni zdravia bolo vyšetrených 132 klientov nad 55 rokov (40,62% klientely poradne).

Bolo realizovaných 5 výjazdov základnej poradne zdravia do 2 Klubov dôchodcov (Horná Ves a Kremnica), do obce Janova Lehota a DDaDS Nová Baňa, kde bolo spolu vyšetrených 86 klientov - dôchodcov, 12 mužov a 74 žien. V priestoroch HM TESCO boli cholesterol, krvný tlak, BMI vyšetrené 32 seniorom z regiónu (5 mužov a 28 žien).

9.6 NÁRODNÉ A REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie

Počet prednášok a besied na základných a stredných školách, domovoch mládeže v roku 2015

rok 2015		počet prednášok	počet účastníkov
deti a mládež	BS	9	253
	ZC	65	907
	ZH	172	2759
	Spolu región	246	3919

Prednášky a besedy podľa vybraných prioritných tematických okruhov vrátane pri príležitosti svetových dní na školách – spolu 246 prednášok pre 3919 žiakov.

Pracovníčky oddelenia sa podieľali na regionálnych projektoch iných subjektov:

➤ s mestom Žiar nad Hronom v rámci „Kalendára aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“, ktorého prioritou je prevencia závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. sú jedným z prioritných problémov nášho regiónu. Pracovníci oddelenia výchovy k zdraviu (OVkZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi najhlavnejšiu prioritu. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci s inými subjektmi (okrem mesta ZH) sú to napr. ORPZ ZH, CVČ ZH, CPPP a P, mestská polícia a i.

➤ s ORPZ ZH sa podieľali na plnení preventívneho projektu pre I. stupeň „Ako na to“, do ktorého je zapojená ZŠ Horná Žďaňa. Cieľom projektu je upozorniť na dôležitosť prevencie. Prevencia by mala pre deti v útlom veku vychádzať z podpory zdravého spôsobu života, pochopenia základného významu zdravia a od tohto pojmu odvodzovať a chápať ochorenie, nehodu a poškodenie zdravia.

➤ s CVČ sa podieľali na projekte „Viem kto som, viem čo chcem“, ktorého cieľom je interaktívnou formou poukázať na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC

a problém násilia, učí ako a prečo povedať drogám nie, zdravého životného štýlu. Cieľová skupina žiaci 6. ročníkov ZŠ v meste Žiar nad Hronom. Súťaže sa zúčastnilo 8 družstiev – 32 účastníkov žiakov ZŠ v Žiari nad Hronom.

➤ s CPPP a P ZH na plnení projektu „Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období apríl – máj. V tomto roku pracovníčky realizovali aktivity na ZŠ v okolitých obciach okresu Žiar nad Hronom. V obciach Trnavá Hora, Jastrabá, Horná Ždáňa, Janova Lehota, Hliník nad Hronom, Vyhne a 2 ZŠ v meste Kremnica s témami zdravý životný štýl a dospievanie pre 182 žiakov, ktorým bol aj v tomto počte distribuovaný zdravotno-výchovný materiál.

➤ s ÚS SČK sa pri príležitosti Svetového dňa Červeného kríža zapojili do osláv a pripravili pre predškolačkov a prváčikov na námestí pútavé aktivity. Merali celkový telesný tuk, krvný tlak a robili praktické ukážky pohybovej aktivity formou súťaže.

➤ v priestoroch Základnej školy Župkov realizovali spolu s SČK súťaž v poskytovaní prvej pomoci. Žiaci na jednotlivých stanoviskách preukazovali svoje zručnosti v ošetrovaní rôznych poranení (bezvedomie, otvorená zlomenina, popálenina, uštipnutie hmyzom, podvrtnutý členok, tržná rana na čele, dusenie, oživovanie osoby, ktorá nedýcha).

➤ S SČK realizovali súťaž družstiev prvej pomoci základných škôl okresu Žarnovica a súťaž družstiev prvej pomoci základných a stredných škôl okresu Žiar nad Hronom. Zúčastnili sa Memoriálu MUDr. Vladimíra Harineka XXIII. ročníka v Banskej Bystrici.

Vybrané aktivity:

Pracovníčky sa zapojili do projektu „Evička a deti“, ktorý organizovali študentky súkromnej pedagogicko-sociálnej akadémie v ZH pre predškolačkov.

Pracovníčky sa k akcii pripojili svojimi zdravotno-výchovnými aktivitami. Hravou formou preskúšali deti z vedomostí o záchranárskych zložkách, deti prakticky ukázali ako zvládajú obväzovú techniku, skúšali sa „nájsť“ v labyrintoch pohybu. Po skončení súťaže boli všetky deti odmenené samolepkami s „Kuriatkom záchranárom“.

Realizované bolo poradenstvo v prevencii srdcovo – cievnych ochorení formou výjazdu základnej poradne zdravia na Gymnázium v Banskej Štiavnici. Vyšetrených bolo 24 študentov.

Pracovníčkou oddelenia výchovy k zdraviu boli realizované interaktívne prednášky s témou stomatohygiena na ZŠ v Kremnici pre 34 žiakov a 6 prednášok Žarnovici pre 49 detí.

Téme spánok a jeho význam bolo venovaných 5 prednášok pre 106 detí. Dospievaniu bolo venovaných 15 prednášok pre 223 detí. Téme HIV/AIDS bolo venovaných 23 prednášok pre 399 detí.

Pracovníci plnili úlohy v rámci regionálnej priority: „Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“, ktorá je samostatne vyhodnotená..

9.7 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosť na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej poradni zdravia bolo vykonaných 325 vyšetrení z toho 82 mužov a 243 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 176 prípadoch (51 mužov, 125 žien), počet kontrolných vyšetrení 149 (31 mužov, 118 žien) z počtu 135 opakovane vyšetrených klientov (28 mužov a 107 žien).

Spolu bolo vyšetrených **311 klientov** – 79 mužov a 232 žien.

Realizovaných bolo 13 výjazdových aktivít základnej poradne zdravia – 2x podnik – Slovalco v Žiari nad Hronom, VUM ZH, 2x Okresný súd v Žiari nad Hronom, zamestnanci 4 škôl (SŠpN v Kremnici, ZŠpN v Kremnici, SŠ drevárska v Žarnovici a SPaS akadémia v ZH) a študenti Gymnázia v Banskej Štiavnici, 2 KD – Kremnica, Horná Ves, 1x v obci Janova Lehota, DDaDS Nová Baňa. Spolu bolo výjazdovou formou vyšetrených 271 klientov, čo je 87,14% klientely PZ.

Slovalco a.s. zakúpilo pre svojich zamestnancov štandardné diagnostické prúžky a Okresný súd nadštandardné prúžky (Urea, GPT, Crea) .

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev.

Počet biochemických vyšetrení a meraní: 318 celkový cholesterol, 297 cukor, 296 triglyceridy, 302 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 1213 štandardných biochemických vyšetrení, z nadštandardných vyšetrení – 30x Urea, 30x GPT a 30x Crea, 286 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 307 antropometrických meraní, 319 meraní TK.

V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 11 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva skupinovú formou v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju navštívilo 65 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

POFA – o individuálne poradenstvo neprejavil záujem žiadny klient.

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 14 klientov, počet meraní krvného tlaku 32.

Poradňu zdravej výživy: 1 klient, 4 sedenia.

Poradňa HIV/AIDS - poradenstvo HIV/AIDS využilo 70 klientov, z toho iba 7 telefonicky, 11 e-mailom, anonymný odber krvi s telefonickým aj s individuálnym poradenstvom bol vykonaný u 49 osôb a odber z dôvodu vydania certifikátu u 3osôb.

Aktivity OVkZ pre verejnosť:

V rámci „Týždňa mozgu“ bola realizovaná prednáška (zdravý životný štýl, prevencia Alzheimerovej choroby, tréning pamäte prostredníctvom poskytnutých materiálov Alzh. Spoločnosťou na 3 interaktívnych prednáškach pre 40 poslucháčov, o mozgu 2 prednášky pre 22 dospelých poslucháčov, s témou spánok – boli realizované 4 prednášky pre 90 dospelých poslucháčov a 5 prednášok pre 106 študentov.

V rámci „Svetového dňa pohybu“ sa konal v priestoroch RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom „Deň otvorených dverí“, dostavil sa jeden záujemca, ktorého zaujímalo vybavenie telocvične a možnostiach vytvorenia cvičebného programu.

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili „Dňa žiarskych škôl“ - niekoľkoročnej akcie pre všetkých žiakov základných škôl a žiakov 8.ročného gymnázia Žiar nad Hronom, na ktorú sú pravidelne pozývané (organizátor mesto ZH, CVČ). Mali k dispozícii stánok, kde mali pre žiakov pripravené súťaže zamerané na pohyb, bludiská, meranie krvného tlaku a telesného tuku. Pre každého, ktorý sa zúčastnil, nechýbala malá odmena. Cieľom bolo deťom vysvetliť, čo je to zdravý životný štýl a prečo je nevyhnutný pohyb.

Deň žiarskych škôl

Námestie Žiar nad Hronom - Deň žiarskych škôl - 29.5.2015

		vek	TK	Tukomer	Hmotnosť	Výška	spolu
mládež	chlapci	15-19		5	5	5	76
	dievčatá		2	6	6	6	
produktívny vek	muži	20-65	2	2	2	2	
	ženy		7	7	7	7	
poproduktívny vek	muži	65+					
	ženy		2	1	1	1	
spolu			13	21	21	21	

V spolupráci s ÚS SČK a hasičmi sa pracovníčky OVkZ zúčastnili akcie pre deti MŠ konanej na námestí v Žiari nad Hronom. Pripravili hlavne športové aktivity s cieľom upozorniť na význam „Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu“. Okrem ukážok a „pohybovej zábavy“ obyvateľom boli poskytnuté možnosti merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a zdravotno-výchovné poradenstvo.

		vek	TK	Tukomer	Hmotnosť	Výška	spolu
mládež	chlapci	15-19		1	1	1	68
	dievčatá						
produktívny vek	muži	20-65	3	2	2	2	
	ženy		11	12	12	12	
poproduktívny vek	muži	65+	3	2	2	2	
	ženy						
spolu			17	17	17	17	

Pracovníčky OVkZ sa zúčastnili s oddelením „**Motýliky**“ ŠKD pri II. ZŠ dňa 12.5.2015 besedy s témou pohybovej aktivity. Pre 14 účastníkov pripravili edukačnú aktivitu s cieľom poukázať na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu. Zameraná bola na pohyb, športové hry, dôraz kládli aj na správne držanie tela.

Na ZŠ A. Kmeť'a Žarnovica bola realizovaná aktivita k Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu formou besedy „**Zdravý životný štýl**“ pre 14 účastníkov.

Dňa 25.9.2015 pracovníčky OVkZ realizovali aktivity v rámci Kampane „**MOST**“ – „**Deň srdca**“ pre verejnosť v priestoroch HM Tesco ZH v čase od 10,00 – 17,00 hod. Akciou predchádzala medializácia v mestskom rozhlase, na webovej stránke RÚVZ, regionálnej TV. Obyvateľom mesta a okolia boli ponúknuté merania cholesterolu prístrojom W Wellion Luna, meranie TK, meranie celkového telesného tuku, meranie prístrojmi -Spirometer a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Akcia prebiehala v spolupráci s VŠZP a klientom sme mohli poskytnúť okrem materiálov poskytnutých SNS, časopis Partnerstvo. Cholesterol malo **vyšetrených 50 klientov**, o vyšetrenia mali záujem aj klienti z okolia ako aj z iných okresov. Počet prúžkov (50) nepokryl počet záujemcov.

Prehľad výkonov:

		vek	TK	Tukomer	Lunglife	chol	BMI	Hmotnosť	Výška	Objem pása	spolu	
mládež	chlapci	15-19	1			1	1	1	1	1	311	
	dievčatá											
produktívny vek	muži	20-65	9	1	1	9	9	10	10	9		
	ženy		25	1	1	25	25	26	26	25		
poproduktívny vek	muži	65+	3	0	0	3	3	3	3	3		
	ženy		12	1	0	12	12	13	13	12		
spolu			50	3	2	50	50	53	53	50		

Sumár aktivít v teréne za rok 2015		vek	TK	Tukomer	Spir LUNGO	Smoker	chol	BMI	Hmotnosť	Výška	Objem bokov	Objem pása	spolu	
mládež	chlapci	15-19	96	17	17	17	1	57	57	47	171	230	4690	
	dievčatá		145	23	23	42	14	79	85	69	33	35		
produktívny vek	muži	20-64	158	46	46	63	32	57	112	119	44	69		
	ženy		330	113	113	150	80	115	280	291	129	163		
poproduktívny vek	muži	65+	35	6	6	9	3	3	26	26	12	15		
	ženy		109	16	16	16	12	15	93	93	48	62		
spolu			873	221	221	297	142	326	653	645	437	574		

V teréne a v PCPZ v rámci aktivít oddelenia bolo vykonaných spolu 1192 meraní TK, 808 celkového telesného tuku, 397 spirometrie, 297 meraní Smokerlyzerom.

rok 2015		počet prednášok	počet účastníkov
deti a mládež	BS	9	253
	ZC	65	907
	ZH	172	2759
	Spolu región	246	3919
dospelí	BS	0	0
	ZC	4	79
	ZH	29	297
	Spolu región	33	376

Bolo pripravených 193 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, distribuovaných bolo spolu 5976 ks vlastného a cudzieho zv materiálu (letáky, omaľovánky, kartičky a záložky).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia sa nepodieľa na plnení úloh vyplývajúcich z Programov a projektoch

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese

Zvolen: 554 z toho 170 žien

Detva: 586 z toho 54 žien

Krupina: 172 z toho 3 žien

Celkom: 1312 z toho 227 žien

- Počet nových rizikových prác v okrese:

Zvolen: 40

Detva: 53

Krupina: 19

Celkom: 112

- Počet zrušených rizikových prác v okrese:

Zvolen: 4

Detva: 0

Krupina: 0

Celkom: 4

V spádovom území Zvolen k 31.12.2015 bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku 3. kat. v spoločnosti DAVOS trade – logistics s.r.o., Krupina, z titulu hluku 3. a 4. kat., z titulu chemických faktorov 3. kat., z titulu vibrácií 3. kat. v spoločnosti Slavia Production Systems a.s., Detva, v podniku LESY SR, š.p., OZ Kriváň z titulu hluku 3. kat., a z titulu vibrácií 4. kat., z titulu vibrácií 4. kat. v spoločnosti Mestské lesy s.r.o., Krupina, v spoločnosti LOM a SLUŽBY s.r.o., Pliešovce z titulu hluku a pevných aerosólov, 3. kat., z titulu hluku a chemických faktorov 3. kat. v spoločnosti WUSAM, a.s., Zvolen.

V spádovom území Zvolen k 31.12.2015 nebola zrušená riziková práca v žiadnej spoločnosti. V spádovom území Zvolen bol k 31.12.2015 zaznamenaný mierny nárast počtu rizikových prác vznikom nových spoločností, zvyšovaním objemu výroby a tým zvyšovaním počtu zamestnancov.

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané napr.: v spoločnostiach WAY INDUSTRIES, a.s., Krupina, A-Z LOKOMAT s.r.o., Zvolen, Intech Slovakia s.r.o., Bratislava – prevádzka divízia Biopalivá Hriňová, WUSAM, a.s., Zvolen, DRU a.s., Zvolen, KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen – prevádzka Lom Tepličky, Kráľovce – Krnišov, SIMAG Slovakia, s.r.o., Banská Bystrica – prevádzka Detva, Mramor spol. s r.o., Krupina, Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen, LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o. Krupina, PPS Group a.s., Detva, Premac spol. s r.o., Bratislava - výrobná Zvolen, Bryndziareň a syrárň, s.r.o., Zvolenská Slatina, PPS Vývoj s.r.o., Zvolen, KOLIBA, a.s., Hriňová, Mäspoma spol. s r.o., Zvolen.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2015 bolo vykonaných 6 previerok zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Tri previerky boli vykonané v spoločnosti Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen – na galvanickej linke 1, galvanickej linke 2 a v chemickom laboratóriu. Ďalšia previerka bola vykonaná v spoločnosti ANALPO, s.r.o., Zvolen v skúšobnom laboratóriu. Dve previerky boli vykonané v spoločnosti Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., Banská Bystrica - prevádzka úpravňa vôd ORK StVPS a.s., Hriňová – laboratórium a v laboratóriu odpadových vôd Zvolen. Previerka bola vykonaná aj v Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave, Dolný Kubín – prevádzka Veterinárny ústav vo Zvolene. Zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami, majú schválený prevádzkový poriadok pre prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V spádovom území Zvolen neevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali práce pri odstraňovaní azbestocementových materiálov.

V roku 2015 bolo celkovo vydaných 39 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov. Z toho bolo vydaných 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestovej strešnej krytiny pre Arpád Bászó, Slatina a spoločnosť MONTA – ZVOLEN spol. s r.o., Zvolen. Na odstraňovanie azbestocementových rúr v stupačkách bytových domov bolo vydaných 32 rozhodnutí pre spoločnosti Vladimír Chamula, s.r.o., Detva, MONTA – Zvolen spol. s r.o., Zvolen, REMESLO – TZB s.r.o., Banská Štiavnica, INŠTALTECH s.r.o. Žiar nad Hronom, PROSERVIS Strážske s.r.o., Strážske, Okresné stavebné bytové družstvo v Rimavskej Sobote, Rimavská Sobota. Pre spoločnosť MONTA – Zvolen spol. s r.o., Zvolen bolo vydané 1 rozhodnutie na odstránenie azbestocementového potrubia DN 400 z diaľničného úseku R2 Zvolen východ – Pstruša. Pre spoločnosť Vladimír Chamula s.r.o., Detva bolo vydané 1 rozhodnutie na odstránenie azbestového stropu a podlahy v unimobunke. Pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest v interiéroch boli nariadené opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva (vykonať meranie na stanovenie koncentrácie azbestových vlákien po ukončení prác a predložiť protokol o meraní, dodržiavať predložený plán práce pre stabilizáciu, demontáž, odvoz a uskladnenie nebezpečného odpadu azbestocementových materiálov, informovanie obyvateľstva o vykonaní sanačných prác).

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2015 bolo hlásených 5 podozrení z profesionálnej choroby – DNJZ, položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. U pracovníka v profesii vodohospodársky pracovník v Slovenskom vodohospodárskom podniku, š.p., Zvolen, prevádzka Povodie Hrona, Krupina sa podozrenie nepotvrdilo. U pracovníka v profesii bača u samostatne hospodáriaceho roľníka Ing. Vladimíra Sedliaka, Veľká Lúka sa podozrenie potvrdilo. U pracovníka v kumulovanej profesii traktorista, zootechnik v RD Bzovík zatiaľ nemáme lekársky posudok o uznaní, resp. neuznaní choroby z povolania. U pracovníčky v profesii zdravotná sestra v minulosti zamestnanej v n.o., Krupina zatiaľ nemáme lekársky posudok o uznaní, resp. neuznaní choroby z povolania. U pracovníčky v profesii dojička a krmička dobytky v RD Cerovan, Cerovo sa podozrenie nepotvrdilo. Celkovo boli v roku 2015 hlásené 2 choroby z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia (Jedna choroba bola hlásená

u pracovníčky VZOR v.d. Zvolen, závod 02 Detva v profesii žehliarka. Šetrenie tohto podozrenia bolo vykonané v roku 2014).

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

V spoločnosti LIND MOBLER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina sú vyhlásené rizikové práce rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Zvolene pod č. spisu: 2015/ 1268-972 zo dňa 21.9.2015. Na prevádzke výroba sedacieho nábytku bolo vykonané meranie hluku spoločnosťou Ena CONSULT Topoľčany, s.r.o., Topoľčany, č. prot. 15-101-h dňa 17.6.2015 u všetkých výrobných profesií (zmena charakteru výroby). Vykonaným meraním bolo zistené, že u profesie stolár, narážáč klipov a matíc sú prekročené horné akčné hodnoty expozície hluku (kat. 3), u ostatných profesií vrátane profesie montážnik horné akčné hodnoty expozície hluku nie sú prekročené (kat. 2). Rozhodnutie č. spisu 2008/129-42 zo dňa 8.2.2008 (pracovisko clipp a narážanie matíc) a rozhodnutie pod č. 2012/800-554 zo dňa 8.6.2012, ktorými boli vyhlásené rizikové práce, stratili platnosť.

V sklade materiálu bola vybudovaná plošina pre pracovisko rezania vafixu (pracujú 2 ženy na každej pracovnej zmene).

Spoločnosť má zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu - PZS- Anima, s.r.o., Zvolen. Došlo k zvýšeniu objemu výroby ako aj počtu zamestnancov.

Preventívne lekárske prehliadky u zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce vrátane audiometrického vyšetrenia sluchu sa zabezpečujú lekármi zazmluvnenými PZS. Vykonávajú sa v pravidelných intervaloch podľa nástupu zamestnancov do zamestnania. Zamestnávateľ do konca r. 2015 zabezpečil pre 27 zamestnancov LPP vrátane audiometrického vyšetrenia. Lekárska preventívna prehliadka zameraná na prácu so zobrazovacou jednotkou a bremenami bola v r. 2015 vykonaná u 122 zamestnancov.

Zamestnanci majú možnosť využiť služby maséra (vlastný zamestnanec) 2x do mesiaca po pracovnej zmene. Zamestnávateľ prispieva zo sociálneho fondu.

V 1. polroku 2016 je v pláne vykonať vyšetrenia u ďalších zamestnancov spoločnosti pracovnou skupinou podpory zdravia zamerané na skrining rizikových faktorov a metabolických porúch.

Spolupráca so spoločnosťou je na dobrej úrovni.

Projekt Zdravé pracoviská bol prejednaný s personálnym oddelením spoločnosti Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o., Zvolen. Je predpoklad, že spoločnosť sa zapojí do tohto projektu v 2. polroku 2016. V závode, ktorý sa zaoberá opracovaním, povrchovou úpravou a montážou kovových častí automobilových bŕzd pracuje 1030 zamestnancov, z toho 191 žien. Rizikové práce z titulu hluku kat. 3 vykonáva 109 zamestnancov, z toho 39 žien.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Realizujú sa informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci prevažne v malých a stredných podnikoch. Poskytovali sa konzultácie fyzickým a právnickým osobám k otázkam týkajúcim sa zdravia pri práci, faktorov práce a pracovného prostredia, hodnotenia rizík, chráneným pracoviskám a vykonávanie preventívnych opatrení na elimináciu škodlivých faktorov na zdravie zamestnancov.

Spoločné previerky s IP Banská Bystrica boli vykonané v spoločnosti Banskobystrická regionálna správa ciest, a.s., Banská Bystrica – strediská Zvolen, Kriváň, Krupina v mesiaci september 2015.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V roku 2015 boli vykonané kontroly na chránených pracoviskách v počte 21 (12

RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP	Počet kontrol	Počet zamestnancov so ZPS na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu)	Kontrolné listy *	Zistené nedostatky	Uložené opatrenia	Pozn
	rozhodnutia	stanoviská				(aké, koľko)	(aké, koľko)	(aké, koľko)	
Zvolen	12	9	21	21	45	0	0	0	-

kontrol zameraných na uvedenie priestorov do prevádzky pre osoby so ZPS):

- PhDr. Jana Kucbeľová – PARTA SLOVENSKE LUDOVE UMENIE, Detva, profesia krajčír zákazkových výrobkov,
- Obec Domaníky – Obecný úrad Domaníky, profesia administratívny pracovník,
- SENIORKA n.o., Zvolen, profesia administratívny pracovník,
- Aperi portam, s.r.o., Bratislava, prevádzka Hontianske Tesáre 147, profesia pomocný pracovník v drevospracujúcej výrobe,
- ROMI TRADE s.r.o., Detva, športový areál Detva, profesie správca, recepcná, chyžná,
- FALCO GROUP Systems s.r.o., Zvolen, prevádzka Lieskovská cesta, Lieskovec, profesia operátor telefónneho panelu, pomocný operátor prípravy a spracovania dát, operátor triedenie a evidencie dát, pomocný administratívny pracovník a prepisovač, administratívny pracovník v doprave,
- Ján Lalík - MONTASTAV, Hriňová, profesia účtovník,
- Alena Kleščová, Zvolen, profesia poradca pre výživu.

9 kontrol bolo zameraných na zriadenie chránených pracovísk, ktoré už boli uvedené do prevádzky rozhodnutím napr.:

- Peter Polák, prevádzka DEAF KEBAB, Zvolen, profesie vedúci predajne a pomocný pracovník pri príprave rýchleho občerstvenia a obsluha,
- Emília Drugdová, Zvolen, profesia predavačka,
- Spojená škola, Detva, profesia informatik,
- Roffelsen Krupina, s.r.o., Krupina, profesia pomocný pracovník vo výrobe inde neuvedený,
- REGE CENTRUM PLUS, s.r.o., Zvolen, profesia masér, recepcná, vrátnik, všeobecný administratívny pracovník, pokladník, iný pracovník v službách inde neuvedený,
- CHEW CHEW, s.r.o. Detva, prevádzka Zvolen, profesia všeobecný administratívny pracovník.

Kontrolovali sa pracovné podmienky, pracovné prostredie a spôsob práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk.

Na chránených pracoviskách pracujú osoby so zdravotným postihnutím, ktorých miera postihnutia je viac ako 40%. Pracovný čas trvá od 4 do 8 hodín, výkon práce osôb so zdravotným postihnutím je prispôsobovaný ich aktuálnemu zdravotnému stavu. Osoby so ZPS majú zdravotnú spôsobilosť na výkon práce. Práca nie je úkolová. Prácu môžu prerušiť podľa potreby a oddýchnuť si v priestore na to určenom. V chránených pracoviskách a chránených dielniach uvedených do prevádzky v roku 2015 pracuje celkom 45 osôb so zdravotným postihnutím, z toho 22 žien. Podľa druhu postihnutia zamestnancov (podľa kódového označenia MKCH – 10) prevažujú skupiny C (nádorové ochorenia), M (pohybová sústava), v niektorých prípadoch skupina E (choroby endokrinného a metabolického systému), G (neurologické ochorenia).

Pri kontrolách neboli zistené nedostatky ani neboli nariadené opatrenia.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

ČÚ. 3.1. Monitoring príjmu jódu.

K 31.12.2015 v zmysle plnenia úlohy „Systém kontroly obsahu jódu v jedlej soli“ boli mesačne odoberané dve vzorky jedlej soli. Spolu bolo odobratých a vyšetrených 24 vzoriek kuchynskej soli. Výsledky všetkých laboratórných analýz vyhoveli súčasne platnej legislatíve. Výsledky vzoriek po nahodení údajov boli zaslané na celoslovenské spracovanie do RÚVZ v Banskej Bystrici.

ČÚ. 3.2. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO_2 .

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.3. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.4. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.5. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Do tejto úlohy RÚVZ Zvolen v roku 2015 nie je zapojený.

ČÚ. 3.6. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

V zmysle plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami priebežne odoberáme určené vzorky kozmetických výrobkov, u ktorých je vykonávaná kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom. Výsledky jednotlivých cielených sledovaní u kozmetických výrobkov boli priebežne vkladané do príručky ICSMS. Celoročné sumarizovanie bude uvedené vo výročnej správe za kozmetické výrobky.

ČÚ. 3.7. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch.

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bol realizovaný v priebehu roka 2015 na základe usmernenia UVZ SR Bratislava. Išlo o kontrolu označovania prítomnosti zložiek vo forme nanomateriálov v kozmetických výrobkoch. Výsledky boli zaslané v stanovenom termíne UVZ SR Bratislava. V roku 2015 nebola zadaná úloha na vykonávanie kontroly nanomateriálov v kozmetických výrobkoch, jednalo sa len o vypracovanie záverečnej správy UVZ SR Bratislava v termíne do 31.5.2015.

ČÚ. 3.8. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách.

V rámci monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách bude sledovaná spotreba dvoch vybraných prídavných látok - E 200 – E 203 kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a aróm - mentofuránu a kumarínu a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

RÚVZ so sídlom vo Zvolene zabezpečil vyplnenie dotazníkov v kategórii:

ľahká práca – ženy – veková kategória 19 – 35 r., v počte 5

ľahká práca – ženy – veková kategória 36 – 54 r., v počte 5

ľahká práca – muži – veková kategória 19 – 35 r., v počte 5

ľahká práca – muži – veková kategória 36 – 54 r., v počte 5.

Vykonané bolo laboratórne vyšetrenie vytypovaných potravín v počte štyri s nasledovnými požiadavkami a to: vzorka nealkoholického nápoja – Zlatá studňa – multivitamín na vyšetrenie konzervačných látok kyselinu benzoovú a kyselinu sorbovú s výsledkom vyhovujúcim. Na glykozidy steviolu bol odobratý Stéviový cukor – stolové sladidlo na báze glykozidov steviolu a s obsahom cukru. Na vyšetrenie na kumarín bola odobratá jedna vzorka cereálnych raňajok Bona Vita – dobrá vláknina, na vyšetrenie na mentofurán mentolové cukríky Beskydky Sfinx, drops s príchuťou mentolu a extraktom z bylín. Výsledky analýz z RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR Bratislava boli vyhovujúce v sledovaných ukazovateľoch. Úloha bola po kompletnom spracovaní a v stanovenom termíne zaslaná na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR Bratislava.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Piata vlna prieskumu, ktorá sleduje užívanie tabaku, alkoholu a drog u žiakov 9.ročníkov základných škôl a u študentov stredných škôl na Slovensku, bola zrealizovaná v spádovom území pôsobnosti RÚVZ Zvolen v Základnej škole s materskou školou M.B.Funtíka, ul. Československej armády 109/19, Očová. Základná škola bola vybratá do projektu pomocou proporcionálneho náhodného oblastného výberu. Prieskum bol realizovaný formou zberu údajov vyplňaním dotazníkov ESPAD. Do projektu bolo zapojených 12 žiakov 9.ročníka základnej školy zo 14 žiakov, 2 žiaci neprítomní z dôvodu choroby. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie .

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Na základe prípisu ÚVZ SR oddelenie hygieny detí a mládeže zrealizovalo projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ podľa metodického pokynu pre plnenie projektu u detí školského veku vo vekovej skupine 7 – 10 ročných v mestskej základnej škole – ZŠ Obrancov mieru 884, 962 12 Detva a vo vidieckej Základnej škole – ZŠ Jána Drdoša č.436, Vígľaš. Zozbierané údaje zo 60 dotazníkov o úraze vložené do pripravených masiek v programe excel boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative).

Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Zrealizovali sme ho podľa pokynov MZ SR, Odboru verejného zdravotníctva Bratislava, ÚVZ SR v mestskej škole ZŠ Hrnčiarska 2119/1, Zvolen a vo vidieckej škole ZŠsMŠ T.Vansovej 353/3, Zvolenská Slatina. V 1.polovici mesiaca december sme vykonali meranie u 92 žiakov ZŠ Hrnčiarska Zvolen a u 36 žiakov ZŠ Zvolenská Slatina vo vekovej kategórii od 7 do 7,99 roka (hmotnosť, výška, obvod pásov a bokov), vyplnili Dotazník pre meranie detí u každého zmeraného žiaka, v spolupráci s riaditeľmi škôl Školský dotazník. Po obdržaní e-formy Dotazníka pre meranie detí z ÚVZ SR a vyplnení online eformy dotazníkov na základe meraní žiakov, dotazníky spolu so zoznamom žiakov zapojených do projektu, Dotazníkmi školy, informovanými súhlasmi rodičov budú zaslané na MZ SR, Odbor verejného zdravia , Bratislava.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizácia vlastného očkovania

V prvom polroku 2015 pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečili distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2015.

V rámci poradne na podporu očkovania poskytujeme poradenstvo a konzultácie ohľadom povinného pravidelného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a pred cestou do zahraničia. Na základe písomného požiadania pediatrov vypracovávame individuálny očkovací kalendár pre deti, ktoré presiahli vek, v ktorom už mali byť očkované (posun očkovacieho kalendára). Poradňu na podporu očkovania využívajú okrem matiek aj osoby odchádzajúci služobne alebo súkromne do zahraničia. Zároveň dbáme na dodržiavanie očkovacej schémy (termínov) očkovania u lekárov prvého kontaktu.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2015

V roku 2015 sa podieľame na realizovaní zabezpečenia Národného imunizačného programu SR, participujeme na kontrole a surveillance ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO. Spolupracujeme na príprave registra očkovaných osôb a na udržaní čo najvyššej možnej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania. Realizovali sme imunizačný program u infekčných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním a udržiavame rozsah povinného a odporúčaného očkovania podľa aktuálnej epidemiologickej situácie v SR.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa zapojí do realizácie IP na zistenie účinnosti realizovaného očkovania a na zistenie hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agensom vo všetkých vekových kategóriách.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách a v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast. V prvom polroku 2015 pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečili distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2015 v ambulanciách lekárov pre deti a dorast.

Manažment očkovania

Na základe Vyhlášky MZ SR 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, vykonávame inštruktáž zdravotníckych pracovníkov (evidencia o očkovaní v zdravotných záznamoch, sledovanie chladového reťazca v ambulanciách, hospodárenie s vakcínami).

Kontrola očkovania v regióne Zvolen

Organizačne sme zabezpečili prípravu ku kontrole a kontrolu očkovania v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dospelých. Kontrolu vykonáme podľa vypracovaného odborného usmernenia na kontrolu očkovania vydaného ÚVZ SR.

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Zvolen:

Ambulancia pre deti a dospelých	Počet ambulancií
Poliklinika Nemocnica Zvolen, a.s.	5
Zvolen centrum	1
Zvolen Sekier	2
Zvolen Západ	3
Budča	1
Sliač	1
Zvolenská Slatina	1
Dobrá Niva	1
Pliešovce	1

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Detva:

Ambulancia pre deti a dospelých	Počet ambulancií
Detva	5
Hriňová	1

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Krupina:

Ambulancia pre deti a dospelých	Počet ambulancií
Krupina	3
Dudince	1

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšiť laboratórnu spoluprácu

Oddelenie epidemiológie aktívne spolupracuje s Oddelením klinickej mikrobiológie (OKM) Nemocnice Zvolen, a. s., ktorá poskytuje laboratórnu diagnostiku infekčných ochorení. V spolupráci so zástupkyňou primára OKM Ing. Janou Krokošovou zabezpečujeme záchyt pozitívnych výsledkov vyšetrení; údaje získané nasledujúcim epidemiologickým šetrením sa zaznamenávajú do Epidemiologického informačného systému.

Zlepšením spolupráce v našom regióne a v regióne Banská Bystrica došlo k priaznivému ovplyvneniu epidemiologickej situácie a zvýšila sa schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých prenosných ochoreniach.

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení

Opakovane sme písomne informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov o povinnosti zo zákona č. 355/2007 Z. z. hlásiť výskyt infekčných ochorení.

Zvýšeným úsilím pracovníkov epidemiológie sme zaznamenali zvýšenie počtu hlásení prenosných ochorení od lekárov prvého kontaktu a od odborných lekárov (dermatovenerologické, infektologické, gynekologické a i. ambulancie). Lekárov sme

informovali o možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS.

V mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen informujeme lekárov o epidemiologickej situácii.

Propagujeme využívanie on-line hlásenia prostredníctvom internetu.

O postupe hlásenia sexuálne prenosných ochorení (STD) sme lekárov (gynekológov, dermatovenerológov a urológov) informovali listom, v ktorom bol v prílohe zároveň uvedený vzor hlásenia STD.

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

Pracovníčky oddelenia epidemiológie absolvovali školiace akcie zamerané na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení. Pre možnosť rizika vzniku týchto infekčných ochorení máme spracovaný havarijný plán na koordináciu postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR so zoznamom členov koordinačnej komisie, zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a zoznam členov výjazdovej skupiny oddelenia epidemiológie RÚVZ Zvolen s kontaktnými adresami a telefonickými číslami.

Spolupracujeme s pracovníkmi oddelenia mikrobiológie Nemocnice Zvolen, a.s., mikrobiologickým odborom RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a taktiež s lekármi prvého kontaktu a s lekármi infekčného oddelenia v Banskej Bystrici a s infektológom Nemocnice Zvolen, a.s.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V regióne Zvolen nie je zriadený utečenecký tábor ani stredisko.

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii a o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen prostredníctvom mesačných analýz, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného portálu EPIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR.

Verejnnosť informujeme prostredníctvom internetových stránok o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami.

Pri výskyte prenosných ochorení v našom regióne individuálne informujeme obyvateľov danej oblasti o preventívnych a represívnych opatreniach, aby mali schopnosť chrániť sa pred infekčným ochorením.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť prenosné ochorenia

Propagujeme možnosť využívania online hlásenia všeobecnými lekármi pre deti a dospelých a všeobecnými lekármi pre dospelých.

Aktivizujeme hlásenie infekčných ochorení v mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen.

Kontrola kvality údajov v EPIS-e

Pracovníčky oddelenia epidemiológie priebežne zadávajú do EPIS-u údaje o prípadoch, pravidelne sledujú systém rýchleho varovania a kontrolujú zadané údaje.

Vyhľadávať všetky relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy povinne hlásených položiek, ktoré sme implementovali do položiek programu EPIS. Zadávame všetky prípady podozrenia z nákazy chrípkou typu A (H1,N1) vrátane laboratórnej diagnostiky, cestovateľskej anamnézy, začiatku klinických príznakov, kontaktu s chorými a pod.

Manažment epidémií

V roku 2015 sme evidovali 7 epidémií:

Okres Zvolen:

- A09 (Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu) – gastrointestinálne ťažkosti u účastníkov školy v prírode (22 detí a 1 učiteľka)
- B15 (VHA) u dvoch spolupracovníkov, ochorenie u oboch potvrdené laboratórnym výsledkom anti HAV IgM pozit.
- A020 (Salmonelová enteritída) – jednalo sa o rodinný výskyt ochorenia u dvoch členov domácnosti

Okres Detva:

- B86 (Svrab) - 8 prípadov svrabu u detí v Detskom domove v Hriňovej
- A020 (Salmonelová enteritída) – príznaky enteritídy u 33 osôb, ktoré sa zúčastnili zemiakovej brigády v Hriňovej, časti Priehalina

Okres Krupina:

- A841 (Stredoeurópska kliešťová encefalitída) – lokálna epidémia, počet infikovaných 3
- A081 (Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk) – gastrointestinálne príznaky u 14 klientov kúpeľného hotela v Dudinciach

Vykonané boli príslušné protiepidemické opatrenia.

Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujeme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko.

Hodnotenie - rok 2015

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné				875
	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnisk	233	88	42	363
Počet chránených kontaktov očkovaním	58	12	0	70
Počet chránených kontaktov inak	329	95	51	475
Opatrenia prijaté rozhodnutím	69	18	0	87

Opatrenia prijaté pokynom na mieste	815	270	90	1175
Zoznam epidémií	3	2	2	7
Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	1	0	0	1

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY , úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Priebežne kontrolujeme údaje zasielané do ECDC – TESSY.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz

Prípisom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové oddelenia okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy (vrátane hlásenia nozokomiálnych nákaz) pre zdravotnícke zariadenia - Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.

Počet hlásených NN Zvolen – 7, Detva – 3, Krupina – 1.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníčka oddelenia epidemiológie sa zúčastnila odbornej konferencie v prevencii nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky odovzdáva zdravotníckymi pracovníkom pri kontrolách ŠZD v ambulatných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERRORIZMU

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo.

RÚVZ Zvolen má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu následkov použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky.

Sentineloví lekári odoberajú biologický materiál pri výskyte chrípky a chrípke podobných ochoreniach v rámci surveillance chrípky (6 lekárov).

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz, ktorého obsahom je varovanie, reakcia na epidémie alebo na ohrozenie biologickými zbraňami.

6.6 ENVIROMENTIÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody je podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica. Doposiaľ boli všetky laboratórne vyšetrenia vzoriek odpadovej vody negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt bude uskutočnený v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov).

Cieľom aktivít odd. epidemiológie bude zvýšenie úrovne informovanosti v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie epidemiológie aktívne spolupracuje s Oddelením klinickej mikrobiológie Nemocnice Zvolen, a. s., ktorá poskytuje laboratórnu diagnostiku HIV. V prípade pozitívneho výsledku pracovníci oddelenia epidemiológie taktiež spolupracujú s NRC pre HIV/AIDS.

Údaje získané nasledujúcim epidemiologickým šetrením sa zaznamenávajú do Epidemiologického informačného systému, a tak sú podkladom na sledovanie epidemiologickej situácie.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V RÚVZ so sídlom vo Zvolene je zriadená Poradňa na podporu očkovania, ktorej cieľom je zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

V rámci poradne na podporu očkovania poskytujeme poradenstvo a konzultácie ohľadom povinného pravidelného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a osôb cestujúcich do zahraničia.

Adresa a konzultačné hodiny sú zverejnená na internetovej stránke RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia (NPPZ)

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Úlohu sme plnili cez realizáciu programov a projektov zameraných na výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení populácie. Do 30. septembra 2015 bola záverečná správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 predložená na rokovanie vlády SR.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Zamestnanci - dobrovoľníci RÚVZ Zvolen od roku 2009 realizovali lokálnu Kampaň „Schody ako výzva“. Nepoužívali v práci výtah, chodili pešo na 3. poschodie. Každý má možnosť využívať telocvičňu v priestoroch RÚVZ Zvolen za účelom upevňovania vlastného zdravia. Zapojili sme sa do Národnej kampane pre podporu enviromentálnej dopravy “Do práce na bicykli” 2015, ktorá prebiehala v mesiaci máj 2015. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „Veterán klub“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. . V rámci SR súťažilo 55 miest, Zvolen sa

umiestnil na 15. mieste. Tím RÚVZ Zvolen „Veterán klub“ skončil na 5. mieste z 15-tich zaregistrovaných tímov v našom meste. Spolu sme uskutočnili 85 jazd, najazdili 428 km a ušetrili 109 kg CO₂. Primátorka Mesta Zvolen Ing. Lenka Balkovičová nás 8.7.2015 pozvala na odovzdávanie cien a tričiek s logom podujatia. V júni 2015 sme uskutočnili turisticko-športové podujatie do Pienin. Zapojili sme sa do propagácie a mnohí i do aktívnej účasti v Kampani „Vyzvi srdce k pohybu“. Oslovili sme školy, podniky i klientov poradne zdravia k zvyšovaniu fyzickej aktivity a vyplňaniu účastníckych listov. Za okres Detva sa do súťaže zapojilo 13 účastníkov, za okres Zvolen 18 a za okres Krupina 2 účastníci. Jeden súťažiaci bol vyžrebovaný a získal 5.cenu. V rámci Celoslovenskej súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ mal okres Zvolen najviac detských podporovateľov v rámci SR – 42. Priebežne sme boli prizývaní na Strednú odbornou školu hotelových služieb a obchodu vo Zvolene, kde sme pripravili prednáškové bloky na tému „Globezita“ 6.2.2015 pre 37 študentov 2K a 2H, pričom 11 účastníkov prejavilo záujem meranie telesného tuku. 13.3.2015 pre 39 študentov 2G a 2T a urobili sme 11 meraní % telesného tuku. 10.4.2015 sme pripravili tému „Bezpečné potraviny“ pre 32 študentov 2A a 2E, percento telesného tuku sme zmerali 11-tim záujemcom a 15 oslovených vyplnilo dotazník k danej téme. 6.5.2015 V rámci edukácie verejnosti sme pripravili v priestoroch RÚVZ Zvolen informačný panel na tému „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny „ Zamestnanci sa podieľali na dotazníkovom prieskume k danej téme. V roku 2015 navštevovali PZ v rámci úpravy telesnej hmotnosti 2 klientky z toho jedna opakovane po asi ročnom odstupe s cieľom znížiť svoju telesnú hmotnosť. Okrem pravidelných kontrol v PZ a priebežných meraní sme poskytovali poradenstvo aj prostredníctvom e-mailov a telefonicky. Klientky absolvovali aj návštevy u svojich všeobecných lekárov, liečebnú telesnú výchovu a rehabilitáciu v mieste bydliska. V rámci Európskeho týždňa športu od 7.-13.9.2015 bol na RÚVZ Zvolen odstavený výťah. Na danú tému sme pripravili aj panel vo vstupných priestoroch RÚVZ Zvolen. 8.10.2015 naši zamestnanci absolvovali športový deň v Hoteli Tenis vo Zvolene. 14.10.2015 sme posielali na UVZ SR Bratislava odpočet k plneniu programu „Školské ovocie“, do ktorého sú zapojené aj vybrané ZŠ v spádovom území RÚVZ Zvolen. Dotazníkovou formou sme sa zapojili do plnenia projektu „Zdravý životný štýl zamestnancov RÚVZ v SR“. Pre 81 žiakov 6.ZŠ Zvolen sme pripravili prednáškové bloky „Význam pohybu pre deti“ 11.10.2015. Pre 44 žiakov 9. ZŠ Zvolen sme pripravili prednášky „Zdravý životný štýl a úprava telesnej hmotnosti 2.11.2015 Pre 24 študentov SZŠ Zvolen sme pripravili tému „DM2 a fyzická aktivita“ 11.11.2015. Cielené poradenstvo k úprave životosprávy sme poskytovali priebežne počas hromadných zdravotno-výchovných akcií Dni zdravia, Dni prevencie i počas výjazdov do jednotlivých firiem a podnikov v spádovom území RÚVZ Zvolen.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

V súvislosti so zapojením sa do VI. ročníka Celonárodnej Kampane „Vyzvi srdce k pohybu 2015“ sme priebežne od 23.3. – 14.6.2015 plnili nasledovné sprievodné aktivity:

1. Oslovili sme ZŠ, SŠ, VŠ, MsÚ, obce v spádovom území RÚVZ Zvolen za účelom zapojenia sa do súťaže.
2. Účastnícke listy a plagáty sme rozdávali aj osobne pri návšteve klientov v poradni zdravia, počas Dňa zdravia na MsÚ vo Zvolene 7.a 8.4.2015 i pri výjazdoch do terénu s mobilnou PZ.
3. Na SOŠHSaO vo Zvolene sme urobili nábor pedagógov telocvikárov a ich žiakov za účelom motivácie k pohybu.

4. Na cyklotrase Zvolen - Sliač a späť sme zviditeľnili a umiestnili pútač Kampaň VSkP pri banerry „ Zvolenská korida 2015“, ktorá bola 4.4.2015. Propagáciu Kampane i s pravidlami súťaže si mohli prezrieť všetci účastníci Zvolensko- Sliačskej cyklotrasy .
5. Počas Kvízu „Drogy to teda nie“, ktorý sa konal 23.3.2015 v Krajskej knižnici vo Zvolene sme okrem iného urobili nábor študentov stredných škôl a ich pedagógov za účelom zapojenia sa do súťaže.
6. Počas terénnej práce v PZ sme rozdávali záujemcom účastnicke listy a plagáty VSkP-areál PPS Group Detva.
7. Od r.2009 beží sprievodná kampaň pre zamestnancov RÚVZ Zvolen „ Schody ako výzva“, každý podľa vlastných možností môže využívať schody namiesto výťahu a pestovať správne pohybové návyky.
8. Zapojili sme sa do Národnej kampane pre podporu enviromentálnej dopravy “Do práce na bicykli” 2015, ktorá prebiehala od 1. do 21.5. 2015. Vytvorili sme 4-členný súťažný tím „ Veterán klub“. Podporili sme rozvoj cyklistickej dopravy v našom meste, prispeli k zdravšiemu ovzdušiu, vylepšili si kondičku. Zmerali sme si sily s tímami z iných miest. Spolu sme najazdili 428 km a ušetrili 109 kg CO2.
Za okres Detva sa do Kampane „ Vyzvi srdce k pohybu“ zapojilo 13 účastníkov, za okres Zvolen 18 a za okres Krupina 2 účastníci. Jeden súťažiaci bol vyžrebovaný a získal 5.cenu. V rámci Celoslovenskej súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ mal okres Zvolen najviac detských podporovateľov v rámci SR – 42. Výsledky kampane sme odprezentovali 3.12.2015 na pracovnom seminári zamestnancov RÚVZ Zvolen.

9.3 Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku roky 2009 – 2015
RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike na roky 2013 – 2020

Na zvyšovanie zdravotného uvedomenia verejnosti k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu sme vplývali motiváciou počas hromadných akcií ako Deň zdravia Mesta Zvolen, Sliač i počas Dní prevencie v máji 2015 v spolupráci s Mestskou políciou Zvolen, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva Zvolen, Centrom voľného času Zvolen, Krajskou knižnicou vo Zvolene a inými zainteresovanými odborníkmi. Pokračovali sme v Projekte „ Bezpečný návrat domov“ v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene so zameraním sa na prevenciu rizík užívania alkoholu a dopravné správanie adolescentov vo veku 15-19 rokov. V priebehu roka 2015 sme edukovali 140 študentov SOŠHSaO Zvolen počas štyroch prednáškových blokov s možnosťou besedy a vyskúšania si okuliarov navodzúkúch stav opitosti. Pripravili sme informačný panel o kampani i s posolstvom hlavnej protagonistky Celeste Buckingham v priestoroch RÚVZ Zvolen a SOŠHSaO Zvolen. Pre 35 študentov SOŠHSaO odbor kaderník, kozmetik Zvolen sme 9.9.2015 pripravili prednášku „ Fetálny alkoholový syndróm“. Zapojili sme sa doplnenia prierezovej štúdie“ Vplyv a dopad zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku 15-29 rokov“, do konca novembra 2015 sme zozbierali 63 dotazníkov a postúpili ich na ďalšie spracovanie v zmysle inštrukcií zadavateľa projektu. Vedenie ZŠ Pliešovce nás prizvalo k participácii na plnení projektu „ Dúhové dni“ v rámci ktorého sme 27.11.2015 odprednášali tému „ Alkohol, skrytý nepriateľ“ pre 25 žiakov 8.A a 8.B triedy.

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

V spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou Bratislava sme realizovali aktivity počas Týždňa mozgu 2015 na SOŠHSaO Jabloňová 1351, Zvolen, prezentáciou pre študentov na tému: „Mozog – fakty a mýty.“ 17 študentov riešilo dopĺňanie tabuliek „Ako chutí svet“ a precvičovalo logické myslenie cez „Číselné rady“, pozreli si film „Mozog“ s následnou diskusiou. Do aktivít TM 2015 sa zapojila na náš podnet aj 3. ZŠ P. Jilemnického 1035/2, Zvolen a 6. ZŠ M. Rázusa 1672/3, Zvolen.

Navštívili sme Školský klub detí na 3. ZŠ Zvolen. 24 detí sme hravou formou motivovali na zvýšenie záujmu o vlastné zdravie so zameraním na mozog. Deti striedali spev, tanečné kreácie, kreslenie a recitovanie textov. Rozdávali sme propagačné zdravotno-výchovné materiály. Zároveň sme informovali deti a pedagógov o možnosti zapojiť sa do Celoslovenskej Kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

Žiaci 3.a 4 ročníkov ZŠ M. Rázusa 1672/3 Zvolen cez z prestávky medzi vyučovacími hodinami riešili hlavolamy a rébusy za dohľadu pedagógov. Na hodinách Biológie žiaci 5. a 7. ročníkov a ich vyučujúci viac zamerali pozornosť na funkcie mozgu a jeho tréning cez riešenie rébusov a hlavolamov. Do akcie bolo v roku 2015 zapojených 287 žiakov.

14.10.2015 sme s vedením Domova evanjelickej diakonie v Hontianskych Moravciach zrealizovali „Dni zdravia seniorov na vidieku“. Tridsiatim dobrovoľníkom sme zmerali hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi, tlak krvi a odprednášali témy „Očkovanie proti chrípke a Pneumokokom“ a „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“. Rozdali sme letáky „Osteoporóza“ i s cieľom, aby seniori apelovali na vnúcatá za účelom zvyšovania pohybovej aktivity. 21.10.2015 sme pre 11 seniorov Miestnej organizácie Jednoty dôchodcov v Sliachi pripravili prednášky na tému „Očkovanie proti chrípke a Pneumokokom“ a „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“. Rozdali sme letáky „Osteoporóza“. Odpočet plnenia aktivít sme zaslali 6.11.2015 na UVZ SR Bratislava.

9.6 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Počas Dní prevencie Mesta Zvolen 29.-31.5.2015 sme participovali na intervenčných aktivitách smerovaných na školskú mládež s ponukou služieb Poradne zdravia pri RÚVZ Zvolen. Záujemcom sme merali krvný tlak (94), obsah CO vo výdychu (9) fajčiarom, merali percento telesného tuku (11). Na akcii sme spolupracovali aj s odborníkmi z Mestskej polície, Centra pedagogicko psychologického poradenstva, Centra voľného času Zvolen, Krajskej knižnice Zvolen, koordinátormi prevencie na školách.

Oddelenie HDM plnilo Projekt „ESPAD“ zameraný na tabak, alkohol a drogy, zapojený bol 9.ročník ZŠ Očová a Projekt „Úrazovosť detí“, zapojený bol 1. stupeň ZŠ Vígľaš a 1. stupeň ZŠ Obrancov mieru Detva (30+30 žiakov). Zapojili sme sa do plnenia úloh Národného programu prevencie obezity, ktorého súčasťou je aj EU Akčný plán obezity detí na roky 2014 – 2020. Merali sme krvný tlak, obvod pásu, bokov a výšku na 1. stupni ZŠ Hrnčiarska Zvolen a ZŠ Zvolenská Slatina v zmysle usmernenia zadavateľa projektu. Jednalo sa o jednu mestskú a jednu vidiecku ZŠ.

Prednáškami pre stredoškolskú mládež a žiakov základných škôl sme riešili prevenciu látkových i nelátkových závislostí, prevenciu porúch príjmu potravy, podporu duševného zdravia, aktívne využívanie voľného času, výchovu ku zdravým vzťahom, prevenciu sexuálne prenosných ochorení, význam zdravého životného štýlu. Zrealizovali sme 18 prednášok s 593 edukovanými. Študentov SZŠ vo Zvolene sme aktívne zapájali do hromadných akcií

poriadaných RÚVZ Zvolen, vypomáhali pri meraniach antropometrických ukazovateľov. Počas Dňa otvorených dverí na RÚVZ Zvolen sme im priblížili i prácu v poradni zdravia. Dobrú spoluprácu máme so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene, kde cez školského psychológa sme pravidelne prizývaní na prednáškové cykly zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu alkoholizmu a iných návykových látok v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene. Podporujeme školy a participujeme na ich vlastných iniciatívach zameraných na včasnú prevenciu KVO, DM a iných chronických neinfekčných ochorení u detí a študentov. 23.1.2015 sme boli prizvaní na 3. ZŠ Zvolen na akciu „Srdce plné zdravia“, ktorá bola venovaná nenútenej edukácii žiakov a ich formovaniu zážitkami k zdravej životospráve. Študentom počas prednáškových cyklov venovaných prevencii závislostí a antidopingu sme premietali DVD záznam „Ži pravdivo, neklam sám seba“. Spolupracujeme najmä s Mestskou políciou vo Zvolene na poli prevencie alkoholizmu, dopravných úrazov, šikany v školách. Počas roka 2015 naďalej pokračujeme v kampani „Bezpečný návrat domov“. Využívame moderné prvky edukácie žiakov, zážitkovou formou s možnosťou vyskúšať si okuliare navodzujúce stav opitosti 1,5promile. V máji 2015 sme v spolupráci s Mestom Zvolen a členmi pracovnej skupiny Prevencie závislostí zrealizovali veľký „Deň prevencie“ pod holým nebom na Námestí SNP Zvolen. Ponuku preventívnych, motivačných prvkov využili deti i dospelí návštevníci. Oslovovali sme fajčiarov, merali obsah CO vo výdychu záujemcom, rozdávali informačné zdravotno-výchovné materiály, merali krvný tlak. K spolupráci sme oslovili aj SZŠ Zvolen, ktorá sa spolupodieľala aj pri našich aktivitách počas „Dňa zdravia“ Mesta Zvolen v apríli 2015. Vychovávame si aj týmto spôsobom možno budúcich kolegov z radov študentov.

V mesiaci november 2015 sme participovali na VII. ročníku projektu pre 7.ročníky ZŠ v regióne Zvolen „Detskej konferencie - „Križovatky šťastia“ s upriamením pozornosti na protidrogovú prevenciu detí, súčasné problémy mladých ľudí a zmysluplné trávenie ich voľného času. Akcie sa konala na 9. ZŠ Zvolen pod záštitou Mesta Zvolen. Program pripravili rovesníci rovesníkom, zúčastnilo sa cca 140 siedmakov. Boli sme zapojení do plnenia úloh Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013-2016. Vyhodnotenie za rok 2015 sme zaslali 21.12.2015 na UVZ SR Bratislava.

Spolupracovali sme pri realizácii komunikačnej kampane o násilí páchanom na deťoch, ktorú realizuje Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násillia na deťoch Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Plagáty s aktuálnou tematikou sme uverejnili v priestoroch RÚVZ Zvolen a využili sme ich k ďalšej informovanosti verejnosti. Zúčastnili sme sa 4. koordinačného stretnutia k problematike násillia na deťoch konanej na ÚPSVAaR Zvolen 12.11.2015.

Zapojili sme sa do aktivít v rámci Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme, 9.9.2015 sme pre 35 študentiek SOŠHSaO Zvolen pripravili prednášku na aktuálnu tému.

9.6.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – Stomatohygiena

Formovanie návykov súvisiacich s ústnym zdravím detí sme realizovali 12.3.2015 v MŠ Budča. Zdravotno-výchovnej akcie sa zúčastnilo 45 detí, ktoré si pozreli rozprávku „Prečo vlk šušle“, zahrli sa s bábkou Adamko, ktorého boleli zúbky. Deti si prezreli maketu chrupu, maxi zubnú kefku a iné pomôcky na čistenie zubov. Pod dohľadom učiteľov pripravovali model zubnej kefky a učili sa správne si čistiť zúbky.

9.7 CINDI program SR

Od 1.1.-31.12.2015 navštívilo PZ 326 klientov, 160 prvovýšetrených z toho 52 mužov a 108 žien. Opakovane vyšetrených bolo 166 klientov z toho 43 mužov a 123 žien. Špecializované poradenstvo na úpravu telesnej hmotnosti sme poskytli 2 klientkám z toho jedna prišla opakovane po cca roku, ďalšia absolvovala sedem kontrol od marca do novembra 2015. Poradenstvo na odvykanie od fajčenia využila jedenkrát jedna klientka - žena a trikrát muž fajčiar. Zrealizovali sme 26 výjazdov včítane hromadných akcií a vyšetřili 539 záujemcov. V TZS máme zaregistrovaných 1699 výkonov t.j antropometrických, biochemických meraní, meraní krvného tlaku, nie sú tu zahrnuté merania z výjazdov, spirometrické merania a merania smokerlyzérom, aterogénne indexy a indexy BMI a WHR. Spracovali sme 326 anamnestických dát klienta. Priebežne sme realizovali 7 Programov a projektov ÚVZ SR schválených pre rok 2015 s 1699 výkonmi, 6 lokálnych kampaní s 363 výkonmi a 1 projekt viazaný na iný subjekt – riešenie prevencie závislostí v Meste Zvolen. Zrealizovali sme 13 informačných zdravotno-výchovných panelov okrem plagátov. Spolupracovali sme s 19-timi subjektmi a odborne garantovali spoločné zdravotno-výchovné podujatia. Vypracovali sme 1 rozhodnutie k poskytovaniu informácií k projektu „Hrou proti AIDS“, pripomienkovali sme Návrh minimálneho štandardu pre špecializačný študijný program v študijnom odbore výchova k zdraviu a zriadenie telefónnej linky pre fajčiarov v zmysle EÚ legislatívy. Vypracovali sme 3 stanoviská k materiálom MZ SR a UVZ SR, a to Hlavné odborné a regionálne priority na úseku verejného zdravotníctva na rok 2015, Realizačnú stratégiu verejného zdravotníctva a Realizačnú stratégiu na podporu verejného zdravotníctva a návrh jej implementácie. Pripravili sme podklady ku Kompetenčnému poriadku OPZ/VkZ. Mgr. Iveta Gondášová trikrát publikovala tému úpravy telesnej hmotnosti, a to v Zborníku príspevkov z vedeckej konferencie 38. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu 22.-23.10.2014, Zborníku abstraktov konferencie Dni praktickej obezitológie 2014, a v 4 čísle odborného periodika Manažment podnikov, odprednášala 35 interaktívnych prednáškových blokov pre žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ ako aj stredoškóľakov a dospelých s počtom edukovaných 1036.

Prednášková činnosť :

1. Globezita, 6.2.2015, SOŠHSaO Zvolen, (14+23) 2K, 2H
2. Bezpečný návrat domov, 13.2.2015, SOŠHSaO Zvolen, ((16+14)
3. STOP AIDS, 26.2.2015, 6. ZŠ Zvolen (20)
4. STOP AIDS, 6.3.2015, Špeciálna ZŠ Krupina, (19)
5. Zdravé zúbky,12.3.2015, MŠ Budča (45)
6. Globezita, 13.3.2015, SOŠHSO Zvolen, (18+21) 2G,2T
7. Mozog, 17.3.2015, Školský klub detí, 3.ZŠ Zvolen, (24)
8. Mozog, SOŠHSaO Zvolen,19.3.2015 (17)
9. Bezpečný návrat domov,SOŠHSaO Zvolen, 27.3.2015(16+20), 1Z,1A
10. Riziká fajčenia,8.4. 2015, Deň zdravia Zvolen, SZŠ Zvolen (35)
11. Plytvanie potravinami, Energetické nápoje, 9.4.2015, ZŠ Slatinské Lazy (35)
12. Bezpečné potraviny,9.4.2015, ZŠ Slatinské Lazy (37)
13. Bezpečný návrat domov, 10.4.2015, SOŠHSaO, Zvolen, (12+10),2A,2E
14. Bezpečný návrat domov, 30.4.2015, SOŠHSaO, Zvolen, (24+23),1H,1K
15. Zdravý životný štýl, 6.5.2015, SOŠHSaO, Zvolen, (25+15) 1A,2T
16. Primárna prevencia v kontexte verejného zdravotníctva, 11.5.2015, Deň otvorených verí RÚVZ Zvolen, (41 SZŠ Zvolen)
17. Bezpečný návrat domov, 18.5.2015, SOŠHSaO Zvolen, (27), 1G
18. Bezpečné potraviny, SOŠHSaO Zvolen,12.6.2015, (42)
19. Fetálny alkoholový syndróm, 9.9.2015 SOŠHSaO Zvolen, (35), 1.J a 2 M

20. Očkovanie proti chrípke a Pneumokokom, 14.10.2015,DED Hontianske Moravce, (30)
21. Význam pohybovej aktivity pre deti, 19.10.2015 6.ZŠ Zvolen, (46), 5.A,B
22. Význam pohybovej aktivity pre deti, 19.10.2015 6. ZŠ Zvolen (35) 7. C,D
23. Očkovanie proti chrípke a Pneumokokom,21.10.2015, MO JDS v Sliači (11)
24. Prevencia infekčných ochorení,23.10.2015, SČK Zvolen (10)
25. Zdravý životný štýl ,úprava telesnej hmotnosti, antidoping,2.11.2015,9. ZŠ Zvolen (22) 9.A,B
26. Zdravý životný štýl ,úprava telesnej hmotnosti, antidoping,2.11.2015,9. ZŠ Zvolen (22) 9.E
27. Zdravý životný štýl v súvislosti s DM2, 11.11.2015, SZŠ Zvolen (24) 1.B
28. Stop AIDS, 12.11.2015, ZŠ Sliač (21) 9.A
29. Stop AIDS, 12.11.2015, ZŠ Sliač (21) 9.B
30. Riziká fajčenia, 24.11.2015, Detská konferencia,9.ZŠ Zvolen (21)
31. Kým stúpa dym, 27.11.2015, ZŠ Pliešovce (18) 5.A
32. Nebezpečný alkohol,27.11.2015, ZŠ Pliešovce (25) 8.A,B
33. Kým stúpa dym, 30.11.2015, SOŠHSaO Zvolen (49) 3T,3G
34. Psychohygienu, 1.12.2015, SZŠ Zvolen (25) 1.A
35. Kým stúpa dym, 11.12.2015, ZŠ Sliač-MsKS (28) 8.A,B

Edukovali sme aj účastníkov opatrovateľského kurzu pri Územnom spolku SČK pobočka Zvolen so zameraním na prevenciu šírenia infekčných ochorení a očkovanie.

Zorganizovali sme dve regionálne porady vedúcich OPZ v Banskobystrickom kraji na RÚVZ Zvolen a aj na RÚVZ Banská Bystrica, zúčastnili sme sa na šiestich celoštátnych a ôsmich seminárnych školení v rámci RÚVZ Zvolen z toho päťkrát aktívne a jedenásťkrát pasívne. V spolupráci s masmédiami sme pripravili 4 príspevky. Zrealizovali sme 12 aktivít na zvýšenie pohybovej aktivity z toho 3 podľa kalendára SZO s 277 edukovanými. Zrealizovali sme 14 aktivít na ozdravenie výživy z toho 5 podľa kalendára SZO s 390 edukovanými. V rámci prevencie drogových závislostí sme zrealizovali 13 aktivít z toho 10 podľa kalendára SZO s 532 edukovanými. Na podporu nefajčenia a abstinencie sme pripravili 8 aktivít z toho 4 podľa kalendára SZO s 239 edukovanými. Výchovu k partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a prevenciu pohlavných ochorení sme zrealizovali v 7 prípadoch z toho 3 podľa kalendára SZO so 135 edukovanými. Zrealizovaná bola 1 aktivita v rámci stomatohygieny s 45 edukovanými. Zapojili sme sa aj do intervenčných aktivít Týždňa mozgu 2015 s 240 edukovanými. V rámci základnej poradne zdravia sme poskytli 326 odborných konzultácií, štyrikrát sme poskytli e-mailové a telefonické poradenstvo pri úprave telesnej hmotnosti. V rámci poradne zdravia a následne v určených termínoch osemkrát sme poskytli vyšetrenia a odborné poradenstvo na zníženie telesnej hmotnosti 2 klientkám a 1 klientke na zanechanie fajčenia. V druhom polroku 2015 navštívil trikrát poradňu na odvykanie od fajčenia 1 muž. Počas hromadných akcií sme motivovali 85 vyšetrených fajčiarov k zanechaniu fajčenia. Spolupracovali sme s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, Mestským úradom vo Zvolene a v Sliači , KL Marína š.p. Kováčová, TESCO pobočka Detva, kde sme i vďaka ich sponzorstvu mohli záujemcom vyšetriť vybrané biochemické parametre krvi na prístroji Reflotrón. Počas roka 2015 sme spolu urobili 26 výjazdov a vyšetřili sme 539 klientov.

Výjazdy PZ:

- 9 pedagógov 6. ZŠ Zvolen 16.2.2015
- 21 seniorov KD Lieskovec 17.2.2015
- 19 pedagógov a zamestnancov 9. ZŠ Zvolen 11.3.2015
- 10 študentov SOŠHSaO Zvolen, meranie % telesného tuku, 13.3.2015
- 12 zamestnancov Slavia Production Systems a.s. Detva, 26.3.2015
- 14 študentov SZŠ Zvolen, obsah CO vo výdychu, 8.4.2015
- 13 zamestnancov MsÚ Zvolen, Deň zdravia,7.4.2015

112 občanov regiónu Zvolen, Deň zdravia Mesta Zvolen, 8.4.2014
 11 zamestnancov ZŠ Slatinské Lazy, 25.5.2015
 94 účastníkov Dňa prevencie, meranie TK, % telesného tuku, obsah CO 29.5.2015
 12 zamestnancov NLC š.p. Zvolen, 4.6.2015
 9 zamestnancov fy Alfa Sorti s.r.o. Zvolen, 9.6.2015
 13 zamestnancov Mraziarne s.r.o., Chrien, Zvolen, 16.6.2015
 23 občanov Mesta Sliač, Deň zdravia, 18.6.2015
 49 zamestnancov ŠLÚ Marína š.p.Kováčová, 19.6.2015
 12 pedagógov ZŠ Alexyho Zvolen, 2.7.2015
 38 zamestnancov SPP š.p. Zvolen, 8.9.2015
 21 zamestnancov TESCO Detva, 16.9.2015
 13 zamestnancov TESCO Detva, 17.9.2015
 58 klientov akcia MOST – Deň srdca, MsÚ Zvolen, 25.9.2015
 30 seniorov DED Hontianske Moravce, 14.10.2015
 16 zamestnancov fy Continentál s.r.o. Zvolen, 26.10.2015
 15 zamestnancov fy Continental s.r.o. Zvolen, 28.10.2015
 15 zamestnancov fy Continental s.r.o. Zvolen, 30.10.2015
 12 meraní CO vo výdychu, Detská konferencia 9.ZŠ Zvolen, 24.11.2015
 12 meraní CO vo výdychu, Dúhové dni ZŠ Pliešovce, 27.11.2015
 22 meraní CO vo výdychu, SOŠHSaO Zvolen, 30.11.2015
 16 meraní CO vo výdychu ZŠ Sliač – MsKS, 11.12.2015

V roku 2015 sme sa štyrikrát zúčastnili zasadnutia Pracovnej skupiny Prevencie a riešenia závislostí v Meste Zvolen, Celoslovenskej porady vedúcich odborov PZ v Ráztočne, zasadnutia Dorastovej komisie, zasadnutia Sociálno-zdravotnej komisie pri SČK Zvolen, Kvízu pre zvolenských stredoškolákov v Krajskej knižnici L.Štúra vo Zvolene „Drogy, to teda nie“, Kvízu pre základné školy v Krajskej knižnici L.Štúra vo Zvolene „Drogy, to teda nie“, dvakrát zasadnutia Poradného zboru Hlavného hygienika SR pre odbor výchova k zdraviu na RÚVZ v Nitre a RÚVZ v Martine. Zorganizovali sme dve pracovné porady vedúcich OPZ v Banskobystrickom kraji na RÚVZ Zvolen a RÚVZ Banská Bystrica. Absolvovali sme osem seminárnych školení pre zamestnancov RÚVZ Zvolen y toho jedenkrát aktívne. Priebiežne sme zabezpečovali distribúciu zdravotno-výchovných materiálov k TM 2015, Kampani Vyzvi srdce k pohybu, Bezpečné potraviny, Osteoporóza a iné. Verejnosť sme motivovali k zdravému životnému štýlu i na verejných vystúpeniach počas Dňa zdravia a Dní prevencie Mesta Zvolen a Sliač, Informácie o akciách boli zverejňované v Infolistoch Mesta Zvolen, informačných tabuliach, letákok, webových stránkach. Pri daných aktivitách sme spolupracovali s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, SČK územným spolkom Zvolen, Krajskou knižnicou L.Štúra vo Zvolene, Mestským kultúrnym strediskom v Sliači, poskytovateľmi odbornej literatúry, fy Čerínska voda, fy Mraziarne s.r.o.Chien Zvolen, fy Alfa sorti s.r.o. Zvolen, , rádiom Lumen, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva Zvolen, komunitnými pracovníkmi, Úradom práce sociálnych vecí a rodiny vo Zvolene školami a inými inštitúciami v regióne.

Boli sme členmi poroty v súťaži Mladých zdravotníkov a v Kvízoch pre zvolenských stredoškolákov i základné školy na tému „ Drogy, to teda nie“. Spolupracujeme pri koordinácii činností pri príležitosti „Týždňa mozgu“ s Centrom Memory Bratislava a následne so školami i seniormi a inými organizáciami s možnosťou realizácie vlastných aktivít. Správu o uskutočnených aktivitách s fotodokumentáciou sme poslali hlavnej koordinátorke projektu p. Grniakovej do Centra Memory v Bratislave. Na UVZ SR v Bratislave sme priebežne posielali odpočty k uskutočneným jednotlivým preventívnym aktivitám.

Od roku 2009 sa môžu zamestnanci RÚVZ Zvolen zapájať do lokálnej Kampane „ Schody ako výzva“ na podporu pohybovej aktivity, ktorú sporadicky využívajú. V mesiaci máj 2015 sme podporili enviromentálnu kampaň „ Do práce na bicykli“ . V rámci Mesta Zvolen sme sa umiestnili na 5. mieste z 15 tímov.

9.8 TOHES - (Tobacco and Health Education Survey) -štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelej populácie v SR)

Na štúdiu sme participovali v priebehu mesiacov október-november 2014. V spádovom území RÚVZ Zvolen sme zabezpečili zber údajov o zdravotnom uvedomení obyvateľstva a rizikových faktoroch chronických neprenosných chorôb v zmysle anotácie danej štúdie. Dotazníkovou formou sa 103 oslovených respondentov vo veku 18-65+ muži, ženy, zapojilo do projektu SZO TOHES. Fajčenie, tabak a kľúčové údaje s tým spojené, anonymne zaznamenané sme zaslali na ďalšie spracovanie gestorovi úlohy RÚVZ Banská Bystrica.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline**

1 HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Ad 1.1 Plnenie Akčného plánu pre ŽP a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Pitná voda: Na základe povinného monitoringu pitnej vody sme odobrali 91 vzoriek na minimálnu analýzu, z toho 28 vzoriek uhradili prevádzkovatelia zdrojov pitnej vody. Ako ŠZD sme vykonali odber a analýzu 2 vzoriek pitnej vody, podnet na nevyhovujúcu kvalitu bol 1. Platené služby pre fyzické osoby a právnické osoby mimo monitoringu: 62 vzoriek. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre pitnú vodu. V rámci Svetového dňa vody sme poskytli konzultácie a poradenstvo pre klientov.

Voda na kúpanie: Ako platenú službu sme odobrali a vyšetrili 122 vzoriek vody na kúpanie z vnútorných bazénov a víriviek, 29 vzoriek z vonkajších bazénov, zároveň boli vykonané kontroly. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre vodu na kúpanie.

Dňa 30.7.2015 bola odobratá vzorka vody z Vodného diela Žilina s vyhovujúcim výsledkom. Ochorenia z pitnej vody a vody na kúpanie hlásené neboli.

V zariadeniach cestovného ruchu sme vykonali 16 kontrol, riešili 1 podnet na nevyhovujúce podmienky a vydali 6 rozhodnutí pre zmenu prevádzkovateľov už schválených zariadení. V zariadeniach sociálnej starostlivosti typu – DSS a ZpS bolo vykonaných 14 kontrol v rámci mimoriadneho štátneho zdravotného dozoru. Na základe týchto bola vypracovaná hodnotiacia správa zaslaná nadriadenému orgánu. Opakované kontroly týchto zariadení /3 kontroly/ sa uskutočnili po uplynutí dohodnutých termínov na ich odstránenie.

Vydali sme 547 rozhodnutí a záväzných stanovísk.

Riešili sme 25 podnetov /cestovný ruch, DSS, služby, hluk, prašnosť, plesne v bytoch atď/.

Uložili sme 1 pokutu v hodnote 330 eur.

Vypracovali sme 235 podkladov na fakturáciu, fakturovali sme služby v hodnote 29 235,07 eur.

Tri pracovníčky oddelenia sa v 2-týždňových intervaloch zúčastňujú skúšok na získanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologickej závažných činností.

Tri pracovníčky oddelenia tvoria komisiu na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska, krematória. Bolo preskúšaných 18 osôb, vydaných 18 osvedčení, 1 duplikát osvedčenia.

V životnom prostredí na sídliskách neboli podnety na hluk od obyvateľov, preto je možné túto problematiku presunúť na rok 2016. V druhom polroku 2015 sa riešili aktuálne podnety na zdroje hudobných prevádzok - bolo vykonané 1 meranie (Cafe bar galéria vo Varíne, opakované meranie –bar pod bytom), i po úpravách stále maximálna hladina A zvuku prekročená. Ďalej bol riešený podnet na hluk z činností firiem Technometal v Bytči, Baumit Lietavská Lúčka a Žilinskej teplárenskej a.s.. Firmy Technometal a Baumit sa nachádzajú v tesnej blízkosti bytovej zástavby a hladiny hluku sú prekročené. Merania sú podkladom pre ďalšie riešenie zvýšenej hlučnosti. Čo sa týka hluku z činnosti firmy Žilinská teplárenská a.s., tu je hluk z prevádzky firmy značne ovplyvnený dopravným zaťažením na ulici Košickej -5 prúdová komunikácia –výpadovka smer Martin. Ďalšie meranie bolo zrealizované v priestoroch Športcentra v Bytči (bowling) a tiež na hranici pozemku suseda. Posudzovaná hladina A zvuku bola v súlade s platnou legislatívou. Posledné meranie bolo meranie dopravného hluku v noci, kde posudzovaná hladina A zvuku bola $L_{R, Aeq,8hod.}=71,5$ dB, čo je vysoko prekročená limitná hodnota (môže byť $L_{R, Aeq,8hod.}=60,0$ dB).

Toto meranie sa uskutočnilo z dôvodu zmeny účelu využitia administratívnej budovy na bytový dom.

Ad 1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

RÚVZ so sídlom v Žiline nedostal žiadne pokyny na zapojenia sa do plnenia úlohy, až kým nebudú stanovené národné ciele, ktoré schváli rokovanie vlády SR.

Ad 1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Oddelenie HŽPZ zaslalo v r. 2013 správu do Národného referenčného centra pre pitnú vodu do Košíc, v ktorej boli odporúčané v rámci Žilinského kraja: 1. SKV Nová Bystrica - Žilina (RÚVZ Čadca), 2. Vodárenská lokalita Ležiachov (RÚVZ Martin).

Ad 1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Úloha sa plnila na troch vybraných RÚVZ a to RÚVZ v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ v Dolnom Kubíne a RÚVZ v Poprade.

RÚVZ Žilina je gestorm úlohy, preto predkladá záverečné správy z jednotlivých meraní, vrátane ich hodnotenia.

Trvanie úlohy bolo počas rokov 2013-2015, čiastková správa za rok 2014 bola predložená na ÚVZ SR v januári 2015, záverečná správa s celkovým hodnotením je plánovaná na koniec roka 2015.

Merania v Dolnom Kubíne a Liptovskom Mikuláši zabezpečovali laboratóriá na RÚVZ Žilina, merania v Poprade vykonávali laboratóriá na RÚVZ Poprad.

Úloha bude vyhodnotená samostatnou záverečnou správou.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Pracovné prostredie a pracovné podmienky na pracoviskách v roku 2015 sme v zmysle platnej legislatívy hodnotili pri každom ŠZD a výsledky hodnotení sme zaznamenávali v zápisniciach a rozhodnutiach. Súčasťou hodnotenia pracovného prostredia boli posudky o riziku na daných pracoviskách, podklady pre zaradenie zamestnancov a pracovníkov (vrátane SZČO) do kategórií prác, prevádzkové poriadky, podklady o objektivizácii faktorov pracovného prostredia. Neustále sme odborne usmerňovali a informovali zamestnávateľov aj zamestnancov o vplyvoch práce a pracovného prostredia na zdravie človeka a ako predchádzať vzniku chorôb z povolania. V rámci zápisníc z dozoru boli zamestnávatelia zároveň upozornení na nedostatky, bol navrhnutý spôsob odstránenia nedostatkov s termínom ich splnenia, prípadne RÚVZ v zmysle legislatívy pristúpil k uloženiu sankcií.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonávala programom ASTR_2011. V rámci ŠZD sa prehľadnocovali vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie RP sa vydali nové prehodnotenú rozhodnutia. Zamestnávatelia predkladali aktuálne podklady: posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, vykonané technické a technologické opatrenia, akékoľvek zmeny súvisiace s výkonom RP a pracovným prostredím. Pri výkone ŠZD sa sledovali výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými RP, či zamestnávatelia majú zazmluvnené PZS a BTS.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených v **regióne Žilina a Bytča: 126 subjektov.**

Kategória RP	Počet pracovníkov celkom	Z toho počet žien
3. + 4. kategória	4303	1398
3. kategória	4011	1360
4. kategória	292	38

Rozhodnutia na rizikové práce (RP) vydaných bolo 28 rozhodnutí

Počet	Druh rozhodnutiarozhodnutí
1	Rozhodnutia na zrušenie RP
4 (3/Žilina, 1/Bytča)	Rozhodnutia na preradenie z 3. kat. do 2. kat.
6	Rozhodnutia nových vyhlasujúcich RP
16	Vydanie pôvodných rozhodnutí v 4. kat. RP
1	Rozhodnutia na preradenie z 4. kat. do 3. kat.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

V rámci ŠZD boli hodnotené zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V ½ roku 2015 bolo vykonaných **52 previerok**. Previerky boli vykonané v súvislosti uvedenia priestorov do prevádzky (zároveň boli schvaľované prevádzkových poriadkov pre manipuláciu s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami). Súčasťou prevádzkových poriadkov sú vždy aj KBÚ. Hodnotili sme odbornosť a správnosť vypracovania prevádzkových poriadkov, tak ako si to vyžaduje legislatíva, upozorňovali sme zamestnávateľov na nedostatky, ktoré musel odstrániť a doplniť. V tomto roku sme sa 2x vyjadrovali listom pre spoločnosť Kia Motors Slovakia s.r.o. k zmene používaných nebezpečných chemických faktorov používaných pri výrobe automobilov. Po preštudovaní priložených podkladov sme zistili, že chemické látky/zmesi sa používajú v súlade s pokynmi a požiadavkami uvedenými v príslušných KBÚ. Uvedené zmesi boli posúdené a ich používanie doporučené PZS Pro Benefit s.r.o.. Zamestnanci prichádzajúci do styku s novými chemickými zmesami boli o ich vlastnostiach a bezpečnosti pri práci náležite preškolení.

Počet vydaných osvedčení celkom v kraji ZA + mimo kraj ZA	68
Počet vydaných osvedčení z praxe v kraji ZA + mimo kraj ZA	49
Počet vydaných osvedčení po vykonaní skúšky kraji ZA + mimo kraj ZA	19

Bolo vykonaných **19** skúšok, však **2** účastníci nevyhoveli skúške.

Bolo vydané **1** rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky pre spoločnosť Výskumný ústav mliekarenský a.s., Žilina. V rámci tohto rozhodnutia bolo v zmysle § 13, ods. 4, pís. i) zákona č. 355/007 Z.z. schválené aj skladovanie a manipulácia s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku.

Počet vydaných osvedčení z regiónu Žilina	18
Počet vydaných osvedčení z regiónu Čadca	11
Počet vydaných osvedčení z regiónu Martin	17
Počet vydaných osvedčení z regiónu Liptovský Mikuláš	3
Počet vydaných osvedčení z regiónu Dolný Kubín	4

Pre jednotlivé regióny v ZA kraji bolo vydaných celkom 53 osvedčení.

Osvedčenia mimo kraj Žilina: bolo vydaných 15 (1-Zlaté Moravce, 1-Púchov, 1-Malý Čepčín, 1-Bystrica, 1-Oreské, 1-Dražkovce, 1-Sklené, 1-Bešeňová, 1-Považská Bystrica, 2-

Trstená, 1-Prievidza, 2-Košice, 1-Krivá).

Na RÚVZ Žilina je evidovaných ďalších **14 žiadostí**, ktoré budú vybavené v roku 2016.

V rámci ŠZD sa kontrolovalo uskladnenie a spôsob likvidácie obalov s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Nakladanie s nebezpečnými odpadmi bolo súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

DDD činnosť v regióne Žilina a Bytča:

Počet oznámení zaslaných na RÚVZ	28
Počet prevádzok, v kt. sa činnosť vykonala	61

V našom regióne nebola v roku 2015 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani havária.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V roku 2015 **nebolo vydané** nové rozhodnutie na vyhlásenie RP s faktorom karcinogénnym a mutagénnym. Bola **zrušená 1** prevádzka s rizikovým faktorom pracovného prostredia – karcinogény a mutagény sadze, zaradené v 4. kat. RP, (ATALIAN SK s.r.o., Žilina – prevádzka Bytča).

Azbest: - v roku 2015 požiadalo **37** subjektov RÚVZ so sídlom v Žiline o súhlas na odstraňovanie materiálov zo stavieb, ktoré obsahujú azbest.

V 2. ½ roka bol prešetrený **1 podnet** z dôvodu neprofesionálneho manipulovania s azbestom spoločnosťou BYTTERM, a.s., Saleziánska 4, Žilina. Jednalo sa o likvidáciu azbestových rúr/stupačiek v bytovej jednotke. Účastník konania porušil ustanovenia § 41 ods. 13 zákona 355/2007 Z.z., nesplnil oznamovaciu povinnosť, ďalej porušil ustanovenia § 41 ods. 17 zákona č. 355/2007 Z.z., nezabezpečil technické, organizačné alebo iné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov pri práci s azbestom. Následne bola účastníkovi konania uložená **pokuta vo výške 2000,- EUR**.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

V rámci ŠZD počas celého roka sa prešetrujú podozrenia na vznik choroby z povolania. Z dôvodu predchádzania zvyšovania počtu ChzP z dg. DNJZ, pri kontrolách v rámci ŠZD a pri uvádzaní priestorov do prevádzky vždy požadujeme **posudok o riziku s faktorom fyzickej pracovnej záťaže**.

Celkom bolo v roku 2015 zaslaných ChzP	33
Prešetrených bolo ChzP	28
ChzP v šetrení	5
ChzP s Dg. DNJZ	22
ChzP v súvislosti s vibráciami	2
ChzP v súvislosti s vibráciami aj s DNJZ	1
ChzP s Dg. Astma	1
Iné poškodenie zdravia	1
ChzP s Dg. azbestóza	1

Môžeme konštatovať, že v regióne Žilina dochádza k **narastaniu ochorení** súvisiacich s výkonom prác s Dg. DNJZ, a to najmä **v automobilovom priemysle a v oblasti výstavby mostov a tunelov**. Šetrenie chorôb z povolania je prevažne v spolupráci s PZS a so zamestnávateľom. V prípade zistených nedostatkov zo strany zamestnávateľa sú vykonávané nápravné opatrenia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

V rámci výkonu ŠZD bolo v roku 2015 poskytnutých 2050 konzultácií zameraných na podporu a ochranu zdravia pri práci. Konzultácie boli zamerané na výklad novely zákona 355/2007 Z.z.. Previerky boli zamerané na pracovné prostredie, pracovnú činnosť, dodržiavanie bezpečnostných a zdravotných zásad pri práci, či spĺňajú fyzické osoby-podnikatelia, právnické osoby odbornú spôsobilosť pre danú činnosť, či absolvovali povinnú akreditovanú odbornú prípravu a pod.. Zároveň boli objasňované spôsoby výkonu zdravotného dohľadu u subjektov, SZČO, z radov vlastných zamestnancov, formou dohody. Tiež sme sa zamerali na vysvetľovanie zdravotného dohľadu bezpečnostnými technikmi pri 1. a 2. kat. prác. Konzultácie boli zamerané aj na predchádzanie vzniku chorôb súvisiacich s výkonom práce a iného poškodzovania zdravia (otravy, úrazy). V letnom aj v zimnom období roka sme usmerňovali zamestnávateľov na zabezpečenie vhodných mikroklimatických podmienok na pracoviskách, vrátane dodržiavania pitného režimu studeného, teplého nápoja, vhodných šatní, ohrievární a pod..

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci výkonu ŠZD bolo v roku 2015 realizovaných 16 kontrol na chránených pracoviskách z dôvodu požiadania vyjadrenia o súhlas na zriadenie takéhoto pracoviska. Zároveň boli vydané stanoviská. Jednalo sa o chránené pracoviská pre pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou z poškodením podporno-pohybového systému, s metabolickým syndrómom, s poškodením nervového systému, s onkologickým a psychickým poškodením zdravia.

Kontroly vykonané v zmysle PaP v roku 2015:

Vec: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách – výsledky ŠZD

Na chránených pracoviskách boli vykonané kontroly pracovných podmienok, zhodnotené pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov v 5 chránených dielňach:

1. Subjekt: HAFex s.r.o., Predmestská 1716/32, 010 01 Žilina, IČO: 47 013 427, sídlo prevádzky: M. R. Štefánika 4, 010 01 Žilina

2 pracovníci (muži) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „iný pomocný administratívny pracovník“ a „administratívny pracovník“.

Zdravotné postihnutie:

podporno – pohybový aparát;

neurologické poškodenie a postihnutie pohybového aparátu.

Pracovná činnosť v pracovných priestoroch je zameraná na distribúciu doplnkového sortimentu pre maliarske a stavebné práce, vedenie účtovníctva a administratívnu činnosť.

V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby. Do náplne práce zamestnancov patrí vedenie skladového hospodárstva a administratívna činnosť vykonávaná na počítači.

2. Subjekt: STRANÍK – domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie, Na Straník 335/24, 010 03 Žilina, IČO: 00 647 675, sídlo prevádzky: Na Straník 335/24, 010 03 Žilina

– 2 pracovníci (ženy) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „informátor“.

Zdravotné postihnutie:

• sluchový aparát;

• podporno – pohybový aparát.

Predmetom činnosti spoločnosti v pracovných priestoroch je poskytovanie sociálnych služieb klientom domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. K náplni práce

informátora patria administratívne práce, prijímanie a evidencia zákazníkov a návštev DSS a ŠZ STRANÍK, ich informovanie a usmerňovanie v rámci areálu. V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby. Pracovný priestor je situovaný na I. NP objektu STRANÍK – domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. Jedná sa o recepciu, ktorá je umiestnená vo vstupných priestoroch hlavnej budovy.

3. Subjekt: FaxCopy a.s., Domkárska 15, 821 05 Bratislava, IČO: 35 729 040, sídlo prevádzky: Antona Bernoláka 3243/55, 010 01 Žilina

– 1 pracovníčka (žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „**administratívna pracovníčka**“.

Zdravotné postihnutie:

– neurologické poškodenie a podporno – pohybový aparát.

Predmetom činnosti spoločnosti v pracovných priestoroch je predaj kancelárskej techniky, kancelárskych potrieb, spotrebného materiálu do kancelárskych strojov, poskytovanie grafických služieb, obslužných a samoobslužných kopírovacích služieb, tlače a úpravy dokumentov.

Pracovníčka so zníženou pracovnou schopnosťou vykonáva administratívnu činnosť so skrátenou pracovnou dobou 4 hod., v jednozmennej prevádzke. Do náplne práce patrí práca na PC, všeobecný zákaznícky servis a podpora.

4. Subjekt: INGEO a.s. ŽILINA, Bytčická 16, 010 01 Žilina, IČO: 31 562 795, sídlo prevádzky: Bytčická 16, 010 01 Žilina.

• 7 pracovníci (6 mužov a 1 žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii 2x „**vrátnik – informátor**“, „**skladník**“, 2x „**vrátnik**“ a 2x „**údržbár**“.

Zdravotné postihnutie:

- nádorové ochorenie;
- ochorenie kože a zrkového aparátu;
- endokrinný systém;
- podporno – pohybový aparát;
- nervový systém;
- metabolické ochorenie,
- kardiovaskulárny systém.

Predmetom činnosti v pracovných priestoroch je zabezpečenie stálej služby pre pracovnú pozíciu „vrátnik“. Do náplne práce pracovníkov vrátnik – informátor“ je prijímanie a zaznamenávanie návštevníkov firmy a ich informovanie a usmerňovanie v rámci areálu firmy. Pracovník „údržbár“ a „skladník“ vykonáva práce v celom objekte spoločnosti.

V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby.

5. Subjekt: ACAPO, s.r.o., Sasinková 593/1, 010 01 Žilina, IČO: 36 414 123, sídlo prevádzky: Sasinková 593/1, 010 01 Žilina

• 2 pracovníci (ženy) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „**krajčírka**“ a „**pomocná krajčírka**“.

Zdravotné postihnutie:

- postihnutie sluchu a reči
- infekčné ochorenie a porucha hustoty a štruktúry kostí.

Predmetom činnosti spoločnosti v pracovných priestoroch je výroba pracovných odevov. Do náplne práce pracovníčok v chránenom pracovisku patria krajčírské práce pri šití pracovných odevov a pomocné práce. V rámci vykonávanej práce majú pracovníčky možnosť prestávok podľa svojej potreby.

6. Subjekt: ÁNO PRE ŽIVOT n.o., Farská 543/2, 013 13 Rajecké Teplice, IČO: 36 149 764, sídlo prevádzky „Cukráreň Rajecké radosti“, ul. Školská 38B1, 013 13 Rajecké Teplice.

2 pracovníci (muž a žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „informátor obchodu a služieb“ a „predavačka“.

Zdravotné postihnutie:

- neurologické ochorenie;
- postihnutie nervového systému.

Predmetom činnosti organizácie v pracovných priestoroch je obchodná činnosť (predaj nápojov, cukroviniek a darčkových predmetov) s prevádzkou kaviarne s internetovými službami. Do náplne práce zamestnanca na pracovnej pozícii informátor obchodu a služieb je podávanie informácií o turistickom ruchu v regióne, vybavovanie objednávok tovaru do predajne, práca s PC. Do náplne práce zamestnankyne na pracovnej pozícii predavačka je obsluha zákazníkov, predaj tovaru v predajni. Pracovný priestor je umiestnený na I. nadzemnom podlaží polyfunkčného objektu.

V rámci vykonávanej práce majú pracovníci možnosť prestávok podľa svojej potreby.

7. Subjekt: SK KONGRES s.r.o., Eliáša Lániho 259/5, 014 01 Bytča, IČO: 48 037 974, sídlo prevádzky: SK KONGRES s.r.o., Andreja Kmeť'a 2975/7, 010 01 Žilina.

- 1 pracovníčka so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „administratívna pracovníčka“.

Zdravotné postihnutie:

- metabolické ochorenie.

Pracovná činnosť spoločnosti v pracovných priestoroch je zameraná na administratívno-obchodnú činnosť a sprostredkovateľskú činnosť. Do náplne práce pracovníčky v chránenom pracovisku patria administratívne práce, vybavovanie telefonátov a elektronická komunikácia s využitím zobrazovacích jednotiek – PC s príslušenstvom.

V rámci ŠZD bolo zistené, že zamestnávateľia dodržiavajú prispôbenie obmedzených pracovných podmienok vrátane nárokov na pracovný výkon k zdravotnému stavu zamestnancov so zdravotným postihnutím. Zamestnávateľia umožňujú zamestnancom individuálne prestávky podľa potreby vyplývajúce z ich zdravotného stavu. V kontrolovaných chránených pracoviskách nebolo zistené riziko expozície zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia u zamestnancov so zníženou pracovnou schopnosťou. V rámci ŠZD pri posudzovaní odborných stanovísk k pracovným podmienkam a priestorom navrhovaného chráneného pracoviska sa vždy kladie dôraz na splnenie požiadaviek NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením na zdravotné postihnutie zamestnancov.

3 OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Odpočet: V roku 2015 bolo odobratých a vyšetrených **24 vzoriek** kuchynskej soli, všetky vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu jódu v jednej soli na zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho.

V rámci platnej legislatívy je povinná fortifikácia kuchynskej soli jódom.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.2 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO_2

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.3 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.4 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.5 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.6 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

3.7 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Odpočet: Cieľom úlohy je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách a aróm u dospelých a detskej populácie, zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba 3 prídavných látok: E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany, E 960 glykosidy steviolu a 2 aróm: mentofuránu a kumarínu na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Úloha prebiehala v 2 etapách:

I. etapa : február 2015 – november 2015; odborne – metodická príprava monitoringu, zber údajov a analýza vzoriek – v rámci zberu údajov bolo oslovených 20 respondentov (veková kategória 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko/ stredne pracujúci – 5 žien a 5 mužov každej vekovej kategórie. Respondenti vyplňali 24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov. Odobrali sa 3 vzorky potravín na laboratórne vyšetrenie prídavných látok a 2 vzorky na laboratórne vyšetrenie aróm, a to: Vlašský šalát, Rybí šalát Exklusiv v majonéze, DGP Stolové sladidlo na báze glykosidov steviolu a erythritolu, Hašlerky extra silné, Musli s príchuťou škorice a mandle.

II. etapa : december 2015; údaje z dotazníkov a výsledky laboratórneho vyšetrenia boli spracované do tabuliek a odoslané v novembri 2015 na Úrad verejného zdravotníctva SR.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring výskytu chronických neprenosných ochorení u detí a adolescentov, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania

Cieľom je zmonitorovať výskyt chronických neprenosných ochorení u žiakov základných a študentov stredných škôl, ktoré si vyžadujú osobitný spôsob stravovania a kde je diétne stravovanie zároveň liečebnou metódou.

Opakovanými prieskumami v budúcnosti, realizovanými identickou metodikou, bude možné

zistiť trendy výskytu týchto ochorení vo vybraných populačných skupinách.

V roku 2015 sa uskutočnila I. etapa - návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných údajov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. V prvom polroku 2015 bol vykonaný zber údajov od 60 žiakov vo vekovej skupine 7 – 10 rokov (2 triedy ZŠ v rámci 1. stupňa, z toho 1 mestská a 1 vidiecka). Databáza s údajmi získanými od respondentov bola zaslaná do 30.06.2015 gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov v základných a stredných školách, využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. V I. etape (rok 2013) bola nadviazaná spolupráca s MŠVVaŠ SR, príprava podkladov k cieľnému výkonu ŠZD telovýchovných zariadení, výber škôl, príprava dotazníkov a následne bol vykonaný monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení.

II. etapa – zber údajov bol vykonaný v druhom polroku 2014 podľa požiadaviek gestora projektu. Spolu bolo vyplnených 400 dotazníkov „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ a 20 dotazníkov „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“, ktoré boli nahodené do programu EpiData. Vyplnený formulár bol zaslaný na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v termíne do 31.12.2014.

V roku 2015 prebehla tvorba databázy získaných údajov, analýza a vyhodnotenie údajov a záverečné spracovanie.

2.Ostatné projekty:

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom prostredí škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

Zámerom projektu je sledovanie kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska. Na realizácii projektu participuje odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov v životnom prostredí. Cieľovou skupinou sú deti základných škôl vo veku 9 – 14 rokov. V prvom polroku 2014 bola realizovaná terénna časť pilotného projektu, meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách a zber údajov prostredníctvom dotazníkov. V roku 2015 (január–marec 2015) – prebehlo pokračovanie v terénnej časti projektu, spracovanie údajových databáz a ich následné zaslanie gestorovi projektu. Spolu bolo vyplnených **476** dotazníkov.

Projekt európskeho školského prieskumu a alkoholu a iných drogách (ESPAD)

Projekt ESPAD je najväčšou celoeurópskou štúdiou zameranou na zistenie rozsahu užívania návykových látok u vybranej vekovej skupiny žiakov a študentov. Hlavným účelom projektu ESPAD je zber porovnateľných údajov o užívaní drog medzi európskymi žiakmi a študentmi s cieľom monitorovať trendy v rámci krajín, ako aj medzi nimi. V roku 2015 sa uskutočnil ďalší prieskum, zameraný na študentov vybraných stredných škôl na Slovensku. Celkovo bolo vyplnených **455** dotazníkov, ktoré boli v termíne doručené na ÚVZ SR.

Projekt COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative)

Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025. Realizovaný je MZ SR metodikou WHO a schválený etickou komisiou. Cieľom projektu je podpora zdravia a správneho vývoja detí na Slovensku. Ide o rutinné meranie (telesná hmotnosť, výška, obvod bokov, obvod pása) žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov. V roku 2015 prebehli merania žiakov základných škôl a zber údajov. Spolu bolo pomeraných **84** detí v troch základných školách podľa priloženej metodiky. Vkladanie údajov do elektronickej formy je naplánované na január 2016.

Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“

V roku 2015 sa oddelenie HDM zapojilo do projektu „Hrou proti AIDS“, ktorý sa realizoval v spolupráci s oddelením epidemiológie. Ide o projekt primárnej prevencie HIV/AIDS, ktorého cieľom je dať možnosť mládeži netradičným spôsobom, t.j. hrou, získať základné informácie o spôsoboch prenosu vírusu HIV a premýšľať o vlastných postojoch a správaní v možných rizikových situáciách. Projektu sa zúčastnilo spolu **145 študentov stredných škôl**.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Zabezpečovanie vyššej úrovne zaočkovanosti sa vykonáva formou telefonického konzultácie, osobným kontaktom s klientom resp. lekárom, vzdelávaním zainteresovaných, osvetovou činnosťou pre obyvateľov - internetová stránka úradu, články v médiách, semináre pre lekárov a výkonom štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach (v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava). Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikráčať k mimoriadnemu očkovaniu.

Problémom pri zabezpečovaní úrovne zaočkovanosti je pre epidemiológa snaha rodičov odmietat' očkovanie dieťaťa. V priebehu sledovaného obdobia sme zaevidovali ďalšie hlásenia zo strany lekárov. V roku 2015 bolo riešených 61 podaní odmietania očkovania, z nich riešených 56 prípadov blokovou pokutou, ktorej súhrnná suma činí 760,0 Eur. Prevažujúci argument zo strany rodičov dieťaťa je tendencia odmietat' živé vakcíny, strach z vedľajších účinkov. Celkový počet prípadov odmietaní očkovania činí 253 prípadov od roku 2008.

Kontrola očkovania v SR za posledné sledované obdobie : t.j. obdobie 2014/2015 – vyhodnotenie k 31.08.2015: počet pediatrických obvodov spolu 40, okres Bytča : 6 obvodov, okres Žilina : 34 obvodov. V okrese Žilina sa zaočkovanosť pohybuje od 94,4% pri očkovaní MMR v ročníku nar.2013 do 98,4% pri preočkovaní v 11.roku života v roč. narodenia 2003. V okrese Bytča sa pohybuje zaočkovanosť v rozmedzí od 94,4% pri očkovaní MMR v roč. nar. 2013 do 100,0% pri preočkovaní v roč. nar.2003. Zaočkovanosť pod 95% sme zaznamenali obidvoch okresoch - v roč. narodenia 2013 pri očkovaní proti MMR.

6.2 Surveillancie infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Riešene formou preventívnych programov a aktivít, ktoré zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatítid, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovania cestovateľov. Uskutočnenie : telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike HIV/AIDS: 93x, z toho 70x muž a 23x žena, počet vydaných certifikátov : 16x, odber krvi 82 x - anonymný odber: 62 x. Problematika vírusových hepatítid a iných druhov očkovania riešená 63x (osobný resp. telefonický kontakt s klientom alebo lekárom). Konzultácie v oblasti NN a dezinfekcie, priestorové danosti pre zdravotnícke zariadenia: 64 x.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Vykonáva sa plnením projektu PHARE : Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO- (prenosné ochorenia). Spolu vykonaných krajských správ: 52x týždenné hlásenia, spracovanie ARO - chorobnosť / týždeň + aktuálne hlásenia pre SRV.

6.4 Nozokomiálne nákazy - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávaná v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD/ ÚVZ SR. Problematika NN je riešená podľa aktuálnej situácie, ako aj podľa výsledkov ŠZD - kontroly sterovou metódou práce pre jednotlivé kontrolované pracoviská telefonicky, následne písomným zhodnotením dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a výkonu bariérovej ošetrovateľskej techniky. Podľa výsledkov je situácia riešená príslušnými opatreniami. Počet kontrol HER/ŠZD:21x (FNsP Žilina, polikliniky). Počet kontrolovaných sterilizačných prístrojov spolu : 196 x (biologická kontrola), z toho v ZZ : 58 prístrojov.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x/rok, resp. v zmysle pokynov WHO alebo ÚVZ SR Bratislava.

V mesiaci máj 2015 bolo vykonané zaškolenie pracovníkov v zmysle Prílohy č.6 – Usmernenie HH SR „Koordínácia postupov pri zistení VNN v SR. Zaškolení dňa 12.05.2015 boli pracovníci KOS ZZS, primári CPO, odd. Urgentného príjmu, lekári príjmových ambulancií, zástupcovia útvarov krízového riadenia a hospodárskej mobilizácie. Školenie bolo organizované v spolupráci RÚVZ Žilina a Samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva Žilinského kraja FNsP Žilina – spádová oblasť Žsk kraj. RÚVZ Žilina zaškolil v mesiaci máj a október 2015 aj všeobecných lekárov pre deti a dorast aj všeobecných lekárov pre dospelých v spáde – vypracovaná bola osnova riešenia danej situácie.

V mesiaci jún 2015 1x vykonané zabezpečenie susp. ochorenia MERS v zmysle usmernenia ÚVZ SR / VNN.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR

Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 3x odberom vody v ČOV D. Hričov: 3.2.2015, 17.3.2015, 9.5.2015, 14.7.2015, 22.9.2015, 10.11.2015 s výsledkom : Pokus o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov z odpadovej vody: 6x negatívny.

6.7 Prevencia HIV / AIDS - projekt : spolupracujúci pracovníci z poradne zdravia a oddelenia HDM. Interaktívna forma vzdelávania a prevencie, spôsob získavania vedomostí

dotknutých študentov v oblasti prevencie HIV. Pre riešenie situácie k rôznym názorom rodičov detí k obrazovej dokumentácii projektu do vyriešenia situácie bola v priebehu roka 2015 zabezpečená aktivita až ku dňu 1.12.2015 pre žiakov I. a IV.ročníka troch stredných škôl mesta Žilina. Počet výkonov na projekte : 4 dni x 5 skupín, t.j. 20 výkonov (pracovníčky odboru epidemiológie:12 výkonov), celkový počet zaškolených žiakov v rámci projektu: 145 osôb.

6.8 Poradne očkovania – riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR :

Realizačný výstup zahŕňa zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania a zabezpečenie informovanosti.

Na úrade pracuje Poradňa očkovania: informovanosť zabezpečená 66x pri odmietaní očkovania. Konzultácie vo vzťahu k ambulancii sú vykonané telefonicky alebo osobným kontaktom s klientom - klasické otázky pre očkovanie a cestovnú medicínu boli vykonané 72 x pre lekárov a 42 x pre klientov.

Informovanosť verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ je zabezpečená písomnou informáciou v ambulanciách všeobecných lekárov, gyn.-pôr.ambulanciách, vo vstupnej hale budovy RÚVZ a na webovej stránke úradu.

7 ODBOR LABORATÓRNYCH ANALÝZ

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Meranie imisii hluku v životnom prostredí vzhľadom na záťaž obyvateľstva

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
88	241	1837

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
TVM*	22	168	168
Hluk	8	24	24
Stery	10	40	40
Vody	12	92	116
Ovzdušie	29	116	138

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Hluk	41	123	627
Ovzdušie	50	132	363
Osvetlenie	260	780	780
TVM*	106	632	632

* TVM – tepelno-vlkostná mikroklima

2.4 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

3.2 Monitoring príjmu jódu

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
121	242	484

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
164	1522	2835

3.8 Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Syntetické farbivá	136	663
Syntetické sladidlá	48	96
Konzervačné látky	50	100

7.1 Cyanobaktérie

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
8	32	112

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
37	37	222

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Plnenie:

Skúšky	Počet vzoriek Minerálne a pramenité a vody vo watercooleroch	Počet ukazovateľov Minerálne a pramenité a vody vo watercooleroch	Počet analýz Minerálne a pramenité a vody vo watercooleroch
chemické	45	950	1026

mikrobiologické	38	418	481
-----------------	----	-----	-----

7.7 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
4	36	92

7.12 Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
245	735	1353

7.15 Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet analýz	Počet nevyhovujúcich vzoriek
27	225	13

7.16 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

7.17 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Plnenie:

	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ ZA	58	58	116
RÚVZ KE	31	31	62
UVZ SR BA	56	56	112

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

- V rámci plnenia úloh NPPZ sme udržiavali spoluprácu s regionálnymi médiami - Žilinský večerník, My – žilinské noviny, s Fakultou nemocnicou s poliklinikou Žilina, Mestským úradom Žilina, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Mestskou knižnicou Žilina, Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline - odbor komunikácie a prevencie, Žilinským samosprávnym krajom, poisťovňami - Union, Všeobecná zdravotná poisťovňa, Dôvera, s Regionálnymi komorami - Komora sestier a pôrodných asistentiek, s organizáciami – Jednota dôchodcov, Slovenská nadácia srdca, Liga proti rakovine, Slovenský červený kríž, firmami - GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o. Consumer Healthcare, Interpharm a.s. Elmex, VÚC a orgány verejnej správy, MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ.
- aktualizácia Metodической príručky pre prácu v poradniach zdravia – 3x účasť na zasadnutí pracovnej skupiny
- 1x celoslovenská porada o aplikácii aktualizovaných príručiek v Poradni zdravia
- 1x účasť na zasadnutí ÚKROPS
- 1x účasť na porade vedúcich podpory zdravia.
- v rámci Sv. dňa bezpečnosti potravín zrealizovaný dotazníkový prieskum „Päť zásad

pre bezpečnejšie potraviny“, zozbieranie a nahodenie údajov do systému EpiInfo (54 dotazníkov)

- 1x v rámci anti-fajčiarskeho dňa pre fi. Siemens monitoring Hgb, CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (59 účastníkov, 4 fajčiari)
- 4x publikácia v regionálnych novinách informácia k „Týždňu mozgu“, k súťaži „Vyzvi srdce k pohybu“, k „Svetovému dňu Pohybom ku zdraviu“, k „Svetovému dňu srdca“ - MOST

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2012 – 2014 bude predložená na rokovanie vlády do konca septembra 2015.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Odpočet:

1x prednáška pre študentov SOŠ Poľnohospodárska ZA: „Zdravý životný štýl – prevencia obezity“ (spolu 28 študentov)

2x interaktívna beseda pre ZŠ Hliny 8: „Zdravý životný štýl – výživa“ (spolu 43 študentov)

1x beseda v rámci akcie „Deň športu“ pre žiakov ZŠ Petrovice na tému „Zdravá výživa- šport ako prevencia obezity“. (spolu 57 detí, 5 pedagógovia)

Aktivity k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“:

propagácia Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu na web stránke RÚVZ so sídlom v Žiline,

propagácia Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu v regionálnych novinách (1x publikácia - Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ – odoslané 1. 6. 2015),

„deň otvorených dverí“ v Poradni zdravia dňa 8. 6. 2015 – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (13 klientov),

4x „mobilná poradňa zdravia“ pre zamestnancov Kinex-u (2x- 9.6., 16.6.), Telekom-u (2x- 26.5., 10.6.) – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení, Hgb, kyseliny močovej a poskytovanie poradenstva v oblasti zmeny životného štýlu (spolu 191 klientov, z toho cca 61 klientov nad 50+)

2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Hliny 8 (27.5.) na tému Zdravý životný štýl (spolu 43 žiakov)

1x interaktívna beseda v rámci „Športového dňa“ prvého stupňa ZŠ Petrovice (1.6.) v spolupráci s preventistami PZ okresného riaditeľstva Žilina na tému Bezpečne na cestách (57 žiakov)

„Športový deň“ (18.6.) v rekreačnom stredisku Varín pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Žiline (60 zamestnancov)

distribúcia výchovno-vzdelávacích materiálov vzťahujúcich sa k zdravému životnému štýlu, ku kampani Vyzvi srdce k pohybu na iných realizovaných aktivitách počas mesiacov máj a jún,

v spolupráci s Jednotou dôchodcov a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou „športový deň“ pre seniorov (165 seniorov – všetci nad 50+), monitoring TK, celkového cholesterolu, % telesného tuku, individuálne poradenstvo (68 meraní)

1x beseda pre dievčatá v Diagnostickom centre Lietavská Lúčka na tému – „Prevencia PPP – prevencia obezity“. (29 dievčat)

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelšej populácie

Aktivity o informovanosti verejnosti o kampani prostredníctvom distribúcie plagátov a účastníckych listov:

web stránka RÚVZ ZA, panel v RÚVZ ZA

oslovené média- regionálne noviny

- petit press- My Žilinské noviny,
- Žilinský večerník

oslovenie a poskytnutie informácií o kampani v priestoroch - základných a stredných škôl okresu ZA a Bytča (cca 10), stredoškolských internátov, Žilinskej univerzity, v Centrách voľného času, vo firmách okresu ZA a Bytča (cca 5), Mestský úrad Žilina, Obecný úrad Bytča, Krajská knižnica Žilina, Fakultná nemocnica s poliklinikou, športové strediská (posilňovne, plaváreň, zimný štadión, fitnesscentrá)

propagácia kampane pri prednáškach realizovaných počas obdobia možného zapojenia sa do súťaže (uchádzači Univerzity tretieho veku, seniori, žiaci ZŠ, SŠ) (cca 13-krát)

propagácia kampane na „dňoch zdravia“ firiem ZA regiónu (4- krát)

informácie poskytované klientom poradne zdravia počas celého možného obdobia zapojenia sa do súťaže

doručenie vrátených vyplnených prihlášok na RÚVZ BB

9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Divina „*Legálna droga – alkohol. Ako sa správa osoba pod vplyvom alkoholu?*“ - simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (spolu 43 žiakov)

2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Karpatská „*Legálna droga – alkohol. Ako sa správa osoba pod vplyvom alkoholu?*“ - simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (spolu 43 žiakov)

1x interaktívna beseda pre študentov SOŠ Poľnohospodárska „*Legálne drogy*“. simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (spolu 29 žiakov)

1x beseda pre študentov Gymnázium Bytča (I., II., 8 roč. gym.) v rámci participácie na preventívno-bezpečnostnej akcii pod názvom „*Bezpečný návrat domov – prevencia alkoholu za volantom a dopravná nehodovosť pod vplyvom alkoholu*“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (cca 52 detí)

1x prednáška na tému „*Alkohol a ženy*“ pre dievčatá Dg. centra Lietavská Lúčka v rámci Medzinárodného dňa povedomia o fetálnom alkoholovom syndróme (20 dievčat)

2 x interaktívna prednáška pri príležitosti „Európskeho týždňa boja proti drogám“ „*Alkohol – najpoužívanější legálna droga*“ – Stredná zdravotnícka škola Žilina (22 edukovaných)

realizácia prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti u osôb vo veku od 15 do 29 rokov (81 respondentov)

9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho stárnutia

1x prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „*Alergény v potravinách a prídavné látky*“ (spolu 27 ľudí)

1x interaktívna prednáška pre poslucháčov Nádej Jednota dôchodcov Rajecké Teplice „*Bezpečná jeseň života*“ (57 poslucháčov)

1x v rámci týždňa mozgu ukážka tréningu pamäti spojená s prednáškou o zdravej výžive a jej význame pre mozog (24 seniorov)

Monitoring RF KVS ochorení v rámci športového dňa Jednoty dôchodcov – IX. Športové hry seniorov v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom, Jednotou dôchodcov, VŠZP (monitoring TK, % telesného tuku, celkový cholesterol, individuálne poradenstvo – 68 meraní, 165 seniorov)

4x prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „*Význam vody vo výžive*“, „*Osteoporóza*“, „*Význam očkovania*“, „*Ústna hygiena*“ (spolu 92 ľudí)

„Deň zdravia“ pre seniorov v Tepličke nad Váhom – monitoring cholesterolu , TK, % telesného tuku, (34 účastníkov)

1x prednáška „Bezpečnosť seniorov“ pre seniorov Teplička nad Váhom v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (40 seniorov)

2x beseda pre účastníkov Cyklu tréningu pamäte na tému „Výživa pre mozog“ (spolu 29 poslucháčov)

2x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ : „Aktívne starnutie“, „Svetový, deň osteoporózy“ pridané aktivity v rámci mesiaca október – mesiac úcty k starším – dni zdravia pre zamestnancov Slovenskej pošty v ZA poskytnutie individuálnych informácií na tému „Chráňte si svoje zdravie a absolvujte preventívne prehliadky“ (37 edukovaných)

počas celého mesiaca október - Informácie o očkovaní v zariadeniach DSS ZA kraja so stručnou edukáciou - spolupráca s Odd. epidemiológie (11 zariadení)

9.6 Národná a regionálne aktivity v oblasti plenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast.

1x beseda v rámci akcie „Deň športu“ pre žiakov ZŠ Petrovice na tému názvom „Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (spolu 75 poslucháčov)

6x interaktívne besedy k Programu „Školské ovocie“, sprievodné aktivity k programu „Ovocie a zelenina do škôl“ (spolu 128 edukovaných)

2x interaktívna prednáška pre žiakov Spojenej školy Bytčica v rámci projektu Škola bez tabaku, alkoholu a drog“ na tému „Drogy – legálne a nelegálne“. (spolu 41 žiakov)

3x interaktívna prednáška v rámci projektu „Deň pre bezpečný internet“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Divina, ZŠ Solinky – Limbova, ZŠ sv. Gorazda Vlčince (spolu 65 detí)

1x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Divinka „Trestno-právna zodpovednosť“. (16 žiakov)

4x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ sv. Gorazda Vlčince „Trestno-právna zodpovednosť“, „Prevenencia sociálno-patologických javov v ZŠ – šikany“. (88 žiakov)

4x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Karpatská „Trestno-právna zodpovednosť“, „Prevenencia sociálno-patologických javov v ZŠ – šikany“. (76 žiakov)

1x beseda pre MŠ Stráňavy na tému „Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (spolu 16 detí)

2x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov ZŠ Dolný Hričov „Trestno-právna zodpovednosť a drogy“, „Prevenencia sociálno-patologických javov v ZŠ – ako sa slušne správať“. (69 žiakov)

1x interaktívna beseda v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline pre žiakov MŠ Predmier – „projekt Póla – slušné správanie“. (18 žiakov)

9x interaktívna prednáška v spolupráci s Krajskou knižnicou pre deti MŠ, ZŠ, SŠ v rámci „týždňa mozgu“ (236 detí)

1x prednáška pre ZŠ Divina „Prevenencia fajčenia a alkoholu“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (22 žiakov)

2x prednáška pre ZŠ Karpatská „Prevenencia fajčenia“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (spolu 43 žiakov)

1x prednáška pre SOŠ Poľnohospodársku „Ako prestať fajčiť“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (25 žiakov)

2x prednáška pre ZŠ Lietavská Lúčka „Negatívny vplyv fajčenia na ľudský organizmus“ spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu a dotazníkov závislosti na nikotíne (spolu

35 žiakov)

Účasť na organizovaní programu Škola života „Čo je veľa, to je veľa“ pre študentov SŠ ZA okresu. Program o medziľudských vzťahoch, šikane, intolerancii a základných právach - na bezpečnosť v škole, na život bez bolesti, ponižovania a strachu (446 študentov).

1x beseda v rámci „Detského leta – denný tábor“ pre ZŠ Višňové formou kvízov, súťaží na tému „*Trénujte pamäť aj v lete*“ (1.-4. roč. – 30 detí)

2x realizácia Nadnárodného preventívneho projektu „*Tvoja správna voľba*“ (eliminácia trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok) - spolupráca a realizácia projektu so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR, zamestnancami Krajskej knižnice Žilina (48 žiakov)

2x prednáška „*Ako pôsobia drogy na pamäť a mozog?*“ v rámci festivalu „Dni nádeje“ XXI. ročník celoslovenského protidrogového festivalu (študenti Dopravná akadémia ZA - spolu 26 študentov)

1x beseda pre deti MŠ Mojš na tému názvom „*Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa*“ v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (17 detí)

1x beseda pri príležitosti Sv. dňa diabetu pre študentov Gymnázia Okružná ZA „*Zdravý životný štýl – zdravá výživa ako prevencia DM*“ (31 študentov)

2x beseda pre Gymnázium Okružná ZA „*Zdravý životný štýl*“ (spolu 63 študentov)

7x interaktívne besedy k Programu „*Školské ovocie*“, sprievodné aktivity k programu „*Ovocie a zelenina do škôl*“ (spolu 147 edukovaných)

2x beseda pre predškolákov MŠ Gaštanová, Čajakova ZA na tému „*Ovocie a zelenina v prevencii zubného kazu*“ (106 detí)

4x realizácia projektu AIDS hrou (145 študentov)

6x prednáška v rámci projektu Hodnota očkovania pre stredná zdravotnícke školy (témy: 1. Princíp očkovania, technika očkovania. 2. Bezpečnosť vakcín, nežiaduce účinky a kontraindikácie očkovania. 3. Bariérová ošetrovateľská technika. 4. Vírusová hepatitída typ B. 5. Hemofylové invazívne ochorenia. 6. Pneumokokové invazívne ochorenia - na každej prednáške 45 študentov – spolu 270)

2x prednáška v rámci MOST (mesiaca o srdcových témach) pre Spojenú školu Bytčica, Športové gymnázium ZA (spolu 32 študentov)

1x prednáška v rámci Sv. dňa diabetu pre Gymnázium ZA „*Zdravý životný štýl ako prevencia DM*“ (31 študentov)

9.6.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Odpočet:

6x beseda pre MŠ Stráňavy, MŠ Predmier, MŠ Dolný Hričov, CMŠ Solinky Žilina, MŠ Čajakova Žilina, MŠ Mojš (spolu 158 detí, 12 pedagógov)

na web stránke RÚVZ ZA je uverejnený článok s názvom „*Stomatohygiena detí*“

9.7 CINDI program SR

realizácia „dní zdravia“ pre zamestnancov (spolupráca s poisťovňami Union, VŠZP, Dôvera):

fi. Siemens - monitoring Hgb, CO vo vydychovanom vzduchu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 59 účastníkov)

fi. AZET ZA – monitoring Hgb, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (48 účastníkov)

MŠ Suvorovova – komplet monitoring RF KVS ochorení (celkový cholesterol, glukóza, TAG, HDL a LDL cholesterol) – 10 žien

Continental s.r.o – monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, detí, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (33 účastníkov)

fi. Telekom ZA – monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK,

hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 48 účastníkov)
 2x Kinex a.s. - monitoring cholesterol, Hgb, kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výšky, BMI- individuálne poradenstvo (113 účastníkov)
 SAD ZA – monitoring cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 36 účastníkov)
 Kia ZA – monitoring kyselina močová, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 81 účastníkov)
 Slovenská pošta - cholesterol, glukóza, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 37 účastníkov)
 VŠZP - cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 44 účastníkov)
 „Žilinské dni zdravia“ – monitoring cholesterolu, cukru, % telesného tuku, TK, hm., výška-BMI (27 účastníkov)
 „Svetový deň srdca“ – organizovanie v Krajskej knižnici ZA – monitoring cholesterolu, % telesného tuku, TK, hm., výšky – BMI – individuálne poradenstvo (54 účastníkov), spolupráca so SZŠ
 v základnej poradni vyšetrených 49 prvovyšetrených, 75 opakovane vyšetrených
 v teréne vyšetrených 590 klientov
 web stránka RÚVZ ZA- 22x článok: „Cholesterol“, „Čo robiť ak je zvýšený krvný cholesterol?“, „Rýchly zásah môže zachrániť život“, „Aké mám riziko KVS ochorení?“, „Pyramída výživy“, „Peľové alergie“, „Osteoporóza“, „Duševné zdravie“, „Hepatitídy“, „Samovyšetrenie prsníkov“, „Čo robiť počas horúčav“, „CHOCHP“, „Diabetici a ich nohy“, „Alzheimerova choroba“, „Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť“, informácia k súťažno-vzdelávacej aktivite – „Hovorme o jedle“, „Svetový deň srdca“, „Riziká pasívneho fajčenia“, „Svetový deň bez tabaku“, „Onkologické ochorenia spôsobené fajčením“, „Ako predísť chrípke“, „Európsky týždeň boja proti drogám“
 12x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „Varixy dolných končatín“, „Čo robiť počas horúčav“, „Melanóm kože“, „Hypertenzia- tichý zabijak“, „Ako si správne merať tlak krvi?“, „Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť“, „Vysoký cholesterol- čo s tým?“
 „Pasívne fajčenie“, „Svetový deň bez tabaku“, „Čo prispieva k duševnému zdraviu“, „Informácie o očkovaní“, „Európsky týždeň boja proti drogám“

9.8 TOHES – Tobacco and Health Educational Survey – štúdia o zdravotnom uvedomení a fajčiarskych návykoch dospelaj populácie – gestor RÚVZ BB

RÚVZ so sídlom v Žiline v r. 2015 nie je riešiteľom tejto úlohy.